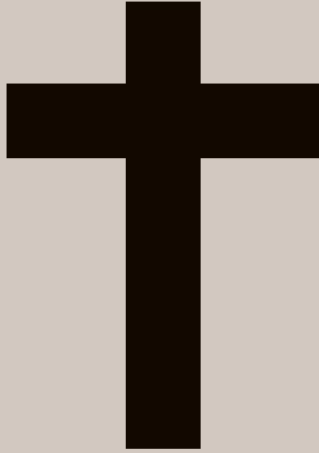

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nytsua a haantie New Testament

Krumen, Plapo

Krumen, Plapo: Nyɔɔa a Ɔhaanttie New Testament

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Plapo Krumen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
12483b24-15d6-5b11-9f45-7a44a4ee6792

Contents

MATIE	1
MAKI	48
LUKU	77
SAAN	126
NUNU-TEBLI	160
RJMKYKYE	202
1 KOLETIKYE	222
2 KOLETIKYE	243
GALATIKYE	257
EFESIKYE	265
FILIPYKYE	272
KOLJSIKYE	277
1 TESALONIKIKYE	282
2 TESALONIKIKYE	286
1 TIMOTE	289
2 TIMOTE	295
TITI	299
FILEMJO	302
HEBREKYE	303
SAKI	320
1 PIELI	325
2 PIELI	331
1 SAAN	335
2 SAAN	340
3 SAAN	341
JUDI	342
'LIL'E'YEECRIEN	344

**-Yusu a -ti, -te
MATIE
-mo -bi, e nu la 'a 'cicru**

*-Yusu 'Klisu a 'bainu
(Luku 3.23-38)*

1 'Crten -bu, -Yusu 'Klisu a -ti e ne -mo
le. -Yusu 'Klisu a 'mu, e mo bodto Dafidi a
'yonu a 'yu a 'Yu [nto. Dafidi a 'mu, e mo
la Abrahamu a 'yonu a 'yu a 'yu [nto -we.

2 Abrahamu a 'mu, e no- ko Yisaki,
Yisaki 'e ko Sakobu,

3 Juda ko Tama 'huen-, 'u ko Falest ko
Sala,

Falest 'e ko Esromu,
Esromu 'e ko Alamu,

4 Alamu 'e ko Aminada,
Aminada 'e ko Naaso,

Naaso 'e ko Sala,
5 Sala ko Rahabu 'huen- 'u ko Bvasti,

Bvasti ko Ruti 'huen- 'u ko Jobedi,
Jobedi 'e ko Yisai,

6 Yisai 'e ko Dafidi,
Dafidi ko Uyri a nugba 'huen-, 'u ko
Salomo,

7 Salomo 'e ko Rubuamu,
Rubuamu 'e ko Abia,

Abia 'e ko Asafu,
8 Asafu 'e ko Sosafatu,

Sosafatu 'e ko Solamu,
Solamu 'e ko Osiati,

9 Osiati 'e ko Svatamu,
Svatamu 'e ko Akasi,

Akasi 'e ko Esekiasi,
10 Esekiasi 'e ko Manase,

Manase 'e ko Amu,
Amu 'e ko Sosiasi,

11 Sosiasi 'e ko Yekonia ko 'a 'diaynu
'huen-.

Ti a 'mu 'yri, -e -bi tu klo la Yisraekue ni,
'u gba la 'li [nu Babilonublogba 'kwli.

12 -Te u gba [nu, -e -bi
Yekonia ko Salatiel,

Salatiel 'e ko Solobabel,
13 Solobabel 'e ko Abiudu,

Abiudu 'e ko Eliakimu,
Eliakimu 'e ko Asu,

14 Asu 'e ko Sadaki,
Sadaki 'e ko Akimu,

Akimu 'e ko Eliudu,
15 Eliudu 'e ko Elasa,

Elasa 'e ko Mata,
Mata 'e ko Sakobu,

Sakobu 'e ko Sosefu.

Sosefu, e no- mo Mari a nyibu, Mari a 'mu,
e no- mo -Yusu 'Klisu a 'dii.

16 -Yusu a 'mu, e no- mo Wanyo -mu',
Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya.

17 Kue 'li Abrahamu -mo bu, -bu ye bodto
Dafidi ki, -tonyibli a [hrin ni -pu [tu 'u
-hen, nu- ni 'u 'waa -gbati. Kue 'li Dafidi
-mo bu, -bu ye ti -mu' -ko 'yri u gba la 'li
Yisraekue Babilonublogba 'kwli, -tonyibli a
[hrin ni -pu [tu 'u -hen, u nu- ni 'u 'waa
-gbati. E ko, kue 'li ti a 'mu 'yie bu, -bu ye
-Yusu a kukoti ki, -tonyibli a [hrin ni -pu
[tu 'u -hen, u nu- ni 'u 'waa -gbati.

*-Te -mu', u nu la -Yusu 'Klisu a kuko
(Luku 2.1-7)*

18 -Te -mu', u nu la -Yusu 'Klisu a kuko,
e no- -bu: 'A 'dii Mari a 'mu, Sosefu, e no-
di la[a ko, kee u 'ye la 'bli ni pu, 'e ni la
'kwli, 'ki 'li Nyisua a -Hihiu* a 'kl' 'kwli.

19 Sosefu a 'mu, -e di la[a ko, 'a 'yri-
naabu 'sii la 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye'. E no-
nu[o, 'ki e 'ye ni -hua bu yee la Mari -ti,
'ki 'u nyibli ye', -e di[e nu, Mari a 'mu, 'a
'nyre 'ni [ha yi nyre. E no- nu[o, 'e pu la
'li['li, -e mo, nyiblo [du 'ni 'wun la 'li, 'bu
mo, 'bu yi la Mari bu ni te.

20 Bu yi la 'lu le ni -hie, -e -bi Nyisua a
lelenyo 'hru la[a yi, 'ki 'li yanie 'kwli, e
wen: «Sosefu o, Dafidi a 'yu a 'yu, Mari bu
-he -na nugba, 'a huannu 'ni 'nuo 'li -mu,
-koti Nyisua a -Hihiu a 'kl, e no- nu[o, 'e
ni 'kwli.

21 E di ko 'yu nyibehian. 'Yu a 'mu, [tue
[ne -Yusunyre, -e [hen 'nyre Wanyo, -e
nu[o, e no- di Nyisua a dako wa, 'ki 'u 'waa
de 'kuku a -ta'»

22 -Ti -mu', Nyisua lee la 'a
winwlon-hanyo*, e nyre 'u ni. -Ti a 'mu, e
no- -bu:

23 «Nugba -mu', -e 'yi nyibede -yi,
e no- di 'kwli ni,
e 'mu 'yu nyibehian ko.

'A 'nyre di mo Emanue,
-e [hen 'nyre, Nyisua ni 'u -a mu -mo.»

24 -Te Sosefu 'du la ye', -e -bi de a 'mu,
Nyisua a lelenyo lee la[a, e [tuu la 'u[u
ni, 'e ko la Mari.

25 Kee, e ko[o 'huen-, 'u 'yi la bu na yi
-pu, Mari 'e ko la 'yu nyibehian a 'mu,
Sosefu 'e [tue la[a -Yusunyre.

2

-Te nyahroyenyu di la -Yusu 'ye mo

1 -Yusu a 'mu, 'ki u koo 'li[Betelemudto
'kwli, 'ki 'li Sudeblogba 'kwli. Ti a 'mu 'yri,
-e -bi Helodi, no- mo Sudeblogba a 'mu a
'kun gbagbu. 'Ki e ni 'li Jrusredto 'kwli.
-Te u ko -Yusu, e ko nyibli [du. 'Blogba
-mu', -e ni 'li 'yru a 'hrule', 'ki u ni 'li. U
mo nyahroyenyu gbagbu [nto. U nu- -hon
'li 'yru a 'hrule', 'u nyre 'li Jrusredto 'kwli.

2 -Te u nyre 'li, -e -bi u wen: «'Yu -bu,
u -ko -te ti ne bu, -e di -juukue* a 'kun
gbagbu -he, -bi' e ni yi 'li? -A 'ye 'a
nyahroye ni, 'e 'hru 'li 'yru a 'hrule'. E no-

ko -ti, □a di 'ne-, -a 'mu□v 'ye, -a 'mu 'a -ti 'yi 'bua -ni.»

3 -Te 'kūn Helodt 'win -ti a 'mu, -e -bi huannu bi 'l□i 'kwli, e ko Jrusre a nyibli a pepe 'huen-.

4 E no- mo bu 'kukue Nyisua a -cohlpinyu* gbagbi le, ko tetetconyo 'huen-, 'e -tua 'waa le'betile, e wen: «Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya, 'd□a a 'di -bi -e ko 'kwli v di 'l□i 'l -koo -ni 'l?»

5 -E -bi v □tu□o □wōn, v wen: «'Kt v di 'l□i Betelemu -koo -ni, 'kt 'l Sudeblugba 'kwli, -e nu□o, de -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* 'crti la, 'kt 'v Wanyo a 'mu kt, e no- -bu:

6 Nyisua wen 'ni:

Betelemu, 'e mo □han-ti, 'e mo 'd□o 'cūmte,

keē, e mo 'd□o gbagbu □ni□,

'kt 'l Sudeblugba 'kwli,

-e nu□o, 'kt 'l□i 'kwli,

'kt 'kūn gbagbu di 'l -koe -ni.

E no- di 'na dako Yisraekue -naa -ni.»

7 -Te Helodt 'win -ti a 'mu, e no- mo bu da nyahro'yenyu gbagbi a 'mu, 'e 'beti □nu, e 'mu□v yi -teē, ti -mu', -e ko 'yri nyahroye a 'mu, e 'hru 'l yako 'kwli.

8 -Te v -hūtia□a kle, -e -bi e wen: «Ba mu 'l Betelemu, ba □mu□o 'yu a 'mu le. 'Ba 'ye□e, -e -bi ba di 'mu -lee -ni, 'na 'mumu, 'mu 'l mu, 'mu□v -ti a 'yi'buale -nyi -we.»

9 -Te v 'win 'kūn a tiwin, -e -bi v bi 'hru wlon. Bu ni 'kt 'hru wlon, -e -bi v 'ye nyahroye -mu' ni, v 'yee wen 'l 'yru a 'hrule', 'e 'hru 'l □nu ye' de, 'e neē □nu ye', 'v mi. Keē, -te -mu', 'yu a 'mu, e ni 'v, -te e nyre 'v, -e -bi e nyra bu.

10 -Ti- v 'mu nyahroye a 'mu 'ye mo mu, -e -bi v ni dōdu diakti,

11 'v pa 'l 'kayu bu, 'v 'ye 'yu a 'mu, e ko 'a 'dii Mari 'huen-, 'v bla kwli bu, 'v -tua 'yu a 'mu, 'a -ti a 'yi'buale, 'v □wle 'waa ble, 'v -nyi□e -gulu ko hūhronpu-tebli -mu', v pu 'to, -e di□e nu, 'a hūhron 'mu bu 'heen -ni, e ko hūhronpu-tebli -bi, v deē milt.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua lee □nu ni, 'kt 'l yanie 'kwli, -e mo, 'bu yi kle ni -me, v 'ni naa 'l 'kūn Helodt -mo. E no- nu□o, -te v yi 'waa 'bli ni mi, 'v gba kt'beehru.

-Te Sosefu ko -Yusu ko Mari 'huen-, v 'gba ci le, 'kt 'l Esipublugba 'kwli

13 -Ti- nyahro'yenyu a 'mu, v 'mu mu, -e -bi Nyisua a lelenyo -bi, e no- 'hru Sosefu yi, 'kt 'l yanie 'kwli, e lee □ne, e wen: «'Du ye', -bu 'gbaa 'yu -bu, e ko 'a 'dii 'huen- ci le, ba mu 'l Esipublugba 'kwli, 'kt -bu ni 'l bu -nuni, -bu ye ti -mu' kt, -e ko 'yri 'n di -mu -lee -ni, -bu di 'bli, -e nu□o, Helodt di 'yu -bu 'a 'hla le 'ni □mu□.»

14 -Te Sosefu 'win win a 'mu, -e -bi e 'du ye', e ko 'yu ko a 'dii 'huen-, 'tolwo ni -do a 'mu, 'v mu 'l Esipublugba 'kwli.

15 'Kt v ni 'l -nuni, Helodt 'e 'ku, Nyisua 'e da Sosefu, 'kt bu -hon 'l Esipublugba 'kwli, e ko 'yu ko 'a 'dii 'huen-. De a 'mu, e mu 'lu -mo, -e di□e nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* -bi 'cru la 'l Nyisuaacrien 'kwli, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyisua wen 'ni: 'N da 'na 'Yu ni, 'kt bu -hon 'l Esipublugba 'kwli.»

-Te v 'la la 'yonu, 'kt 'l Betelemud□o 'kwli

16 -Te de a 'mu, e 'yee 'v ni nyre, -te 'kūn Helodt yru□o, -e mo, nyahro'yenyu -mu', v kaa □ne ni, -e -bi e bi la yru' diakti, 'e lee ne 'a 'seyo, e wen: «Ba bi Betelemud□o kt, e ko 'du -mu', -v □glaa 'l□i, ba 'la 'yonu nyibepe a pepe, -v ko 'yri ni 'huen, e ko 'waa de -bi -mu', -v 'ye 'yri ni 'huen ni ke'e.» Ke- e -pu, -koti nyahro'yenyu -mu', v lee la□a ni, -e mo, -te v 'ye la nyahroye a 'mu, e -we 'kt 'yri ni 'huen ni. E no- mo 'seyo a 'mu, bu mu 'l Betelemud□o 'kwli, bu 'hla 'yonu a 'mu le.

17 -Te de a 'mu, e mi 'lu -mo, -e -bi -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo Selemi hla la, ti -hi la a ti 'yri, e nyre 'v ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

18 «D 'win □hienwewin, 'kt 'l Ramad□o 'kwli.

Rasel, e no- ni nyat le,

'e yi 'a 'yonu a □hien we.

E 'ni -hva□a h bu □ga□a,

-e nu□o, 'a 'yonu 'ku ni.»

-Te Sosefu, ko -Yusu ko Mari 'huen-, v -hon la 'l Esipublugba 'kwli

19 'Kt v ni 'v -nuni, -e -bi 'kūn Helodt 'ku ni. -Te e 'ku, -e -bi Nyisua lee ne 'a lelenyo -bi, 'e 'hru Sosefu yi, 'kt 'l Esipublugba 'kwli,

20 e wen: «Sosefu o, 'du ye', -ko 'yu, -ko 'a 'dii 'huen-, ba □huan -mo, ba mu 'aan 'bli Yisrae, -e nu□o, nyibli -mu', -v □mue la 'yu -bu a 'koku□ le, v 'ku ni,»

21 Sosefu 'e 'du ye', e ko 'yu ko 'a 'dii 'huen-, 'v □huan -mo, 'v di 'waa 'bli Yisrae.

22 Keē, Sosefu 'win ni, -e mo, Akolawusi, -e mo 'kūn Helodt a 'yu, e no- 'cūci a 'bat. Akolawusi a 'mu, e no- mo 'kt Sudeblugba a 'kūn. E no- nu□o, Sosefu a 'mu, huannu 'e ni□e, 'kt bu 'ti 'l Sudeblugba 'kwli. E no- ko -ti, Nyisua 'e lee □ne, 'kt 'l yanie 'kwli, 'kt e 'ni 'muo 'l Sudeblugba 'kwli. E no- nu□o, 'e mu 'l Galileblugba 'kwli,

23 'e 'ti 'l 'd□o -mu', v deē Nasalet 'kwli. -E -bi -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* hla la, 'kt 'v Wanyo -mu' kt, Nyisua pu la le, e di la ya, e nyre 'v ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: «D di daa □ne Nasalet a 'yu.»

3

Saan Batisi hle Nyisva a -ti, 'e pi nyibli 'nie 'lu le

(Maki 1.1-8; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)

1 Ti a 'mu 'yri, e ko la nyiblo [ɔ]ɔ. 'A 'nyre mo Saan Batisi. 'Kɪ e 'ti 'h Sudeblugba 'kwli. 'Blugbakutɔ -mu', -e ko 'kwli e 'ti 'h, nyiblo [ɔ]ɔ 'yɪ 'lɪ 'ti, kee, nyibli -huohuɪ, v nu- mi 'lɪ [ɪ] -mɔ. 'Kɪ e [ɪ]tuu 'lɪ Nyisva a -tɪ a -molenina -wlu. Nyibli -mu', -v mi 'lɪ [ɪ] -mɔ, ke- e pi [ɪ]nu yɪ:

2 «Ba yru [ɔ], 'kɪ 'lɪ 'aan [ɪ]wɪ kɪ, -e mɔ, a nu -teblɪ, 'e nyre yɪ, 'kɪ 'v Nyisva ye'. Ba hie 'v ynyre-teblɪ a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, -e nu [ɔ], ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'v nyibli a pepe win kɪ -koo -ni, e 'mue yre.»

3 -Te v 'ye la -Yusu ni kuvɛ, e ko la Nyisva a winwlon-hanyo* [ɔ]ɔ. 'A 'nyre mo la Esai. Esai a 'mu, e no- na Saan a -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'lɪ Nyisvacriɛn 'kwli, -e mɔ, e no- di -Yusu a 'hru yɪ kla, 'tɪ -Yusu a 'mu, e 'mu di. -Tɪ a 'mu, e 'cɪ la, e no- bu:

«Nyisva wen 'nɪ:

Nyiblo [ɔ]ɔ, -te -mu', 'dɔ bii 'lɪ yɪ,

'kɪ e di 'lɪ 'ti.

'Bu mɔ, 'bu yɪ ni hle, e di 'yaa 'lɪ win,

e 'mu le pu:

'Hru -bu, Kɔkɔnyɔ di na,

ba 'sii [ɪ]ne yɪ,

'tɪ- Kɔkɔnyɔ a 'mu, e 'mu di.

E 'wɪ yɪ, 'aan 'klo bu 'sii 'v yɪ,

-e di [ɪ]e nu, a 'mu -mɔ -we,

'tɪ- Kɔkɔnyɔ 'mu di.»

4 Saan a 'mu, 'a wlawlu, e pi, e 'yɪ dekonɔ a wlawlu yɪ 'wɪ. V nu [ɔ]gbukt-so* a -pupui, 'v hla [ɔ], 'e nee [ɪ]ne muɔmakɔ a 'betɪye kɪ. 'A -ne didide, e yɪ di, e no- mɔ 'kolio ko dɔnyra. (E 'wɪ yɪ, Saan mɔ la Nyisva a winwlon-hanyo [ɪ]nu la. -Te ni -do nyibli -mu', -v yɪ la Nyisva a win wlon -he, v ni la 'mu, ti -hi la a ti 'yri, ke- Saan ni la 'mu -we.)

5 Nyibli -huohuɪ, v nu- -hɛn 'lɪ Jrusɛdɔ ko Sudeblugba 'kwli le, 'v mi 'h [ɪ] yɪ, v ko 'blugbi -mu', -v [ɔ]glaa 'lɪ 'nie gbagbu -mu', v deɛ Suden a nyibli 'hɛn-. Ke- nyibli a pepe a 'mu, v ni, 'v mi 'lɪ [ɪ] yɪ, 'v yɪ 'a win 'wɪn,

6 'v yɪ 'waa -teblɪ 'kukui yɪ -weɛn -ni, 'kɪ 'v nyibli -huohuɪ yɪ, 'tɪ- Saan, 'e pi [ɪ]nu 'nie 'lu le, 'kɪ 'lɪ 'nie gbagbu -mu', -e mɔ Suden -mɔ.

7 Falisi [ɪ]tumu* ko Sadus [ɪ]tumu* a nyibli -huohuɪ, nu- mi 'lɪ Saan -mɔ -we, -e di [ɪ]e nu, e 'mu [ɪ]nu 'nie 'lu le pu. -Te Saan 'ye [ɪ]nu, -e -bɪ e wen: «'A mu -mu', a kee nyibli, 'aan nunuklo 'e nyre yɪ, -wen hro. Nyisva a yru 'tɛ kwle 'a mu ni. A 'nɪ 'puv 'lɪ le, -e mɔ, a -we 'lɪ ba 'gba [ɔ] a ye' ci ni.

8 'Tɪ- 'mu 'a mu 'nie 'lu pu, ba nu [ɪ]haan-teblɪ, v 'mu [ɪ] 'ye, -e mɔ, a hie 'v de 'kuku, a ni bu, 'a -nyi 'aan dɔnɔ Nyisva.

9 A 'nɪ 'puv 'lɪ le, -e mɔ, a mɔ -aan 'baɪ gbagbu Abrahamu a 'yonu [ɪ]nu, 'a -tɪ, Nyisva 'lɪ 'lɪ [ɪ] 'lɪ -we, bu puɛ ne 'a mu yru le. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -ni, -e mɔ, Nyisva -we 'lɪ bu nu [ɔ] ni, 'hɪ -bu, bu -he Abrahamu a 'yonu ni.

10 V -we -mɔ, 'kɪ bu nu 'duwe, bu hla 'a -ne tugbe [ɔ]ɔ, -e 'ye ni tu 'kui, v 'mu [ɪ] 'tɔ pu. E [ɪ]hen 'nyre, -e mɔ, Nyisva -we -mɔ, 'kɪ bu puɛ nyibli -mu', -v 'ye ni [ɪ]tuu 'v [ɪ] 'v -bati le.

11 Mɔ -bu, 'nie, e no- 'n pi 'a mu 'lu le, -e di [ɪ]e nu, nyibli 'mu [ɪ] 'ye, -e mɔ, a hie 'v 'aan de 'kuku bu, 'a -nyi 'aan dɔnɔ Nyisva. Kee, nyiblo -bɪ di 'nɪ di. Nɔ- di 'v 'mu ke' kuvɛ. Nɔ- di 'kɪ kɪ ni, e 'mu 'v 'mu 'v -hi, 'kɪ 'lɪ Nyisva a 'nyre 'kwli. Mɔ -bu, 'n 'yɪ nyiblo [ɔ]ɔ 'pa-, 'kɪ [ɪ]bu di [ɪ]e -heɛ -ni, 'kɪ 'v 'a -ne -kɔandɛ [ɪ]ɔɔ a -ta'. Nyiblo a 'mu, -e di di, Nyisva a -Hihiu* ko na -bu, -e yɪ wɪn, no- e di 'a mu -nyi.

12 Nyiblo a 'mu, e di 'wɪ- -kubɔle [ɪ]hlonnɔ yɪ, e 'ble -ɲmahɛn kɔa, e di nu, e 'mu -kubɔ le [ɪ]hlon, 'bu [ɪ]hlon -kubɔ a 'mu le, e 'mu [ɪ]v bu [ɪ]tu, 'tɪ- e 'mu 'a -tutui 'tɔ pu, 'kɪ 'lɪ na -mu', -e 'ye ni jre 'nyɪ.»

Saan Batisi, e no- pu la -Yusu 'nie 'lu

(Maki 1.9-11; Luku 3.21-22)

13 -Nyrɔwɔ [ɔ]ɔ, 'kɪ -Yusu -hɔn 'lɪ Galileblugba 'kwli, 'e mu 'lɪ 'nie -mu', v deɛ Suden wien, 'kɪ 'lɪ Saan 'huɪ, -e di [ɪ]e nu, Saan 'mu [ɪ]v 'nie 'lu pu.

14 Kee, Saan hɪa ni, e wen: «'Mɔ -bleɛ yɪ, -bu pu wen 'nie 'lu, kee, -mɔ -di, 'kɪ [ɪ]bu pu -mu 'nie 'lu.»

15 Kee, -Yusu [ɪ]tu [ɪ] wɔn, e wen: «-Te ti ne -bu, [ɪ]ni 'haa 'lɪ [ɪ] kɪ, -kɔtɛ de Nyisva -hua, -a bleɛ yɪ -ba nu [ɔ].» E no- mɔ Saan bu wen, bu pu -Yusu 'nie 'lu.

16 -Te e pu [ɪ]v 'nie 'lu, -Yusu bu yɪ 'lɪ 'nie -mɔ ni -hɛn, -e -bɪ ti ni -do a ti 'yri, yako -ki wlon, 'e 'ye Nyisva a -Hihiu*, 'e -hɔn 'lɪ yako 'kwli, 'e [ɪ]tu 'v [ɪ] 'lu, e 'wɪ -te -hungbe bu 'ye ni [ɪ]tu wen 'v [ɪ] 'lu,

17 e ko, 'v 'wɪn Nyisva a win, 'e -hɔn 'lɪ yako 'kwli, 'e pi le: «E no- mɔ 'na 'Yu ni -do, 'n nuɛ -ni -teɛ, -e nie 'mu dɔɔ.»

4

-Te 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu [ɪ]teɛ la 'v -Yusu le*

(Maki 1.12-13; Luku 4.1-13)

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bɪ Nyisva a -Hihiu* gba 'lɪ -Yusu -tɛ -mu', 'dɔ bii 'lɪ yɪ, -e di [ɪ]e nu, 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu Satan 'mu 'v [ɪ] le [ɪ]teɛ -ni.

2 'Kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mʊ, 'kɪ ɛ -hi 'lɪ -nyrɔwɪ a -wɪl nɪ 'hʊɛn kɔ 'tɔlɔwɪ a -wɪl nɪ 'hʊɛn. 'Kɪ -nyrɔwɪ a 'mʊ 'kwli, ɛ 'yɪ dɛ -di. -Tɛ -nyrɔwɪ a [wɪl nɪ 'hʊɛn a 'mʊ, ʊ -hi, -ɛ -bɪ 'kanʊ -tʊa la 'a nunuɔ.

3 ɛ nɔ- mɔ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu bu 'yɪya 'ʊɔɔ 'hʊɪ bu, bu lee [nɛ: «'Bʊ mɔ, [nɪ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, lee 'hɪ -bʊ, bu -hɛ 'fɪɔɔ.»

4 -ɛ -bɪ -Yusu [tʊɔo [wɔn, ɛ wen: «D 'crɪɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ dididɛ nɪ -do 'pa-, ɛ 'nɪ -nu[ɔo lɪɪ, -tonyiblo 'nɪ -nɪɪ 'kɪɔ, kɛɛ, win a pɛpɛ, -ɛ -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʊa wɪɔn, ɛ nɔ- nɪɪɛ, 'tɪ-tonyiblo 'ɛ yɪ 'kɪɔ nɪ.»

5 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu gba 'lɪɪ Jrusɛdɔ 'kwli, -ɛ mɔ Nyɪsʊa a dako a 'dɪɔ gbagbu, 'ɛ 'yaa 'lɪɪ Nyɪsʊa a 'kagbau kɪ,

6 'tɪ- 'ɛ yɪ 'kɪɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «'Bʊ mɔ, [nɪ mɔ Nyɪsʊa a 'Yu, -ɛ -bɪ [pluɪ 'lɪ [hlɔn, -ɛ nu[ɔo, ʊ 'crɪɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ:

-Na -tɪ Nyɪsʊa kɔ bu lee nɛ 'a lɛlɛnyʊ, ʊ 'mʊ -mʊ kɪɔ,

-ɛ dɪɛ ɛ nu, -na bu 'nɪ [ha 'hɔ yɪ [gbɛ.»

7 -Yusu wen: «D 'crɪɪɪ nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: [Yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʊ [tɛɛ 'ʊ -na Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa lɛ.»

8 -ɛ -bɪ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu gba [a nɪ dɛ, 'kɪ 'lɪ dʊgba blɔblɔ 'lɪ, 'ɛ tɔɔ [nɛ 'kɪɔ kɪ a 'blʊgbɪ a pɛpɛ, kɔ 'waa -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa, ɛ wen:

9 «'N kɔ [bʊ -nyɪ -mʊ 'a pɛpɛ, 'bʊ mɔ, [nɪ bla 'mʊ kwɪ yɪ bu, 'kɪ 'ʊ 'na 'b[ɪtuɛ a -ta'.»

10 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «Mu, Satan, hlɔɔ 'mʊ -mɔ lɛ, -ɛ nu[ɔo, ʊ 'crɪɪɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: -Na Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa nɪ -do, ɛ nɔ- -blɛɛ yɪ -bʊ bla kwɪ yɪ bu, 'kɪ 'ʊ 'a 'ʊ[ɪtuɛ a -ta', nɔ- blɛɛ -tɪ a 'yɪ'bʊaɛ yɪ.»

11 -Tɛ ɛ -yɛɛ, -ɛ -bɪ 'kuo -hʊɪn a nyiblo gbagbu -ha[ɔa mɛ lɛ. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪɪ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ nyɛ 'ʊɔɔ 'hʊɪ, 'ʊ -tʊa 'a -hɛɛɛ.

-Tɛ -Yusu [tʊ la -kʊan -wɪu, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli

(Maki 1.14-15; Luku 4.14-15)

12-13 -Yusu 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, ʊ pʊ Saan Batɪstɪ [jɪ]. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ -hɔn 'lɪ Sudeblʊgba 'kwli, 'ɛ mu 'lɪ 'a 'dɪɔ, -ɛ mɔ Nasaɛtɪ 'kwli, 'kɪ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ -wɛɛn -nɪ, 'ɛ mu 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Kapɛnɔɔ 'kwli, -ɛ nɪ 'ʊ Galileblʊgba a 'yɪru wɛn, 'kɪ 'lɪ Sabulobluɔba kɔ Nɛfɔtalɪblʊgba 'kwli.

14 ɛ nu[ɔo nɪ, -ɛ dɪɛ ɛ nu, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a wɪnwɔn-hanyɔ Esai hɪa la, ɛ 'mʊ 'ʊ nyɛɛ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ:

15 «Ba pʊ 'ʊ nʊa bu,

'a mʊ nyɪbli -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Sabulobluɔba kɔ Nɛfɔtalɪblʊgba 'kwli, 'kɪ 'lɪ 'yɪru wɛn,

kɔ 'a mʊ -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ Sʊdɛn a 'nɪkɪ, ɛ kɔ 'a mʊ hɪapɔnyɪbli -mʊ', -ʊ 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ,

-ʊ nɪ 'lɪ Galileblʊgba 'kwli.

16 Kɛ- Nyɪsʊa -pʊ, 'kɪ 'ʊ 'aan -ta':

Dako -mʊ', -ʊ nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ,

ʊ dɪ 'yɛ -nyɛ gbagbu.

-Nyɛ a 'mʊ, ɛ yɪ 'nɪ wɪn,

'kɪ 'ʊ dako a 'mʊ -mɔ,

-ʊ nɪ 'lɪ 'kʊkʊɔ a 'blʊgba 'kwli,

-ɛ kɔ 'kwli -nyɛ 'yɪ 'lɪ -nɪ.»

Kɛ- Esai a 'pʊplɛwɪn pʊ la.

17 Kʊɛ 'ʊ tɪ a 'mʊ 'yɛɛ bu, -Yusu -tʊa

la Nyɪsʊa a -tɪ a -mɔɛnɪna, ɛ wen: «Ba

yɪru[ɔo, 'kɪ 'lɪ 'aan [wɪl kɪ, -ɛ mɔ, a nɪ

-tɛblɪ, 'ɛ nyɛɛ yɪ, 'kɪ 'ʊ Nyɪsʊa yɛ'. Ba hɛ

'ʊ yɪnyɛ-tɛblɪ a 'mʊ bu, ba -nyɪ 'aan 'kɪɔ

a pɛpɛ Nyɪsʊa, -ɛ nu[ɔo, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ

Nyɪsʊa dɪ nyɪbli a pɛpɛ wɪn kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ

'mʊɛ yɛɛ.»

-Tɛ -Yusu da la 'pʊpɔnyɪbli nɪ -hɛn, 'kɪ bu -hɛ la 'a -nagbopʊ*

(Maki 1.16-20; Luku 5.1-11)

18 -Nyɔwɔ [dʊ 'kwli, -Yusu mu la 'lɪ

Galileblʊgba a 'yɪru wɛn. Bʊ yɪ 'kɪ 'yɪru

wɛn lɛ nɪ 'yɛɛ -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ yɛ 'dɪayɪnʊ nɪ

'hʊɛn kɪ. 'Waa 'nyɛɛ mɔ Sɪmɔ, ʊ dɛɛ Pɛɪɪ,

kɔ Adɛɛ. ʊ mɔ 'pʊpɔnyɪbli [nɔɔ. 'Kɪ ʊ nɪ 'lɪ

'waa 'blagbɪ 'kwli, 'ʊ pɪ 'waa -tɪtɪ.

19 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ [nʊ yɪ, ɛ wen: «Ba dɪ 'lɪ,

a 'mʊ 'mʊ [wɛn lɛ kʊɛ, a 'mʊ 'na -nagbopʊ

-hɛ. 'N dɪɛɛ 'nɪ nu, a 'mʊ -tonyɪbli lɛ 'kʊkʊɛ

-nɪ. ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ a nɪ, 'a pɪ -tɪtɪ 'a yɪ -hrɪn

lɛ 'kʊkʊɛ -nɪ, kɛ- ba nu, ba 'kʊkʊɛ -tonyɪbli

lɛ, ʊ 'mʊ 'na -nagbopʊ -hɛ -wɛ.»

20 -Tɛ ɛ lee 'kɪ [nʊ -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ tɪ nɪ

-do a tɪ 'yɪɪ, ʊ hɛɛ 'ʊ 'waa -tɪtɪ bu, 'ʊ -tʊa 'a

[wɛnɛkʊkʊɛ.

21 Bʊ 'yɪya 'ʊ yɛ' bu, -ɛ -bɪ ɛ yɛɛ 'ʊ

'dɪayɪnʊ nɪ 'hʊɛn -bɪ bu. 'Waa 'nyɛɛ mɔ

Sakɪ kɔ Saan. 'Waa 'baɪ a 'nyɛɛ mɔ Sebɛdɛ.

'Kɪ ʊ nɪ 'lɪ 'waa 'blagbɪ 'kwli, ʊ kɔ 'waa 'baɪ

'hʊɛn-, ʊ yɪ 'waa -tɪtɪ [hrɛntɪ -nɪ. -Tɛ ɛ

yɛɛ 'ʊ 'dɪayɪnʊ nɪ 'hʊɛn a 'mʊ bu, -ɛ -bɪ ɛ

da [nʊ nɪ, 'kɪ bu -hɛ 'a -nagbopʊ,

22 tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪɪ, 'ʊ hɛɛ 'ʊ 'waa

'baɪ kɔ 'waa 'blagbɪ bu, 'ʊ -tʊa -Yusu a

[wɛnɛkʊkʊɛ.

-Tɛ -Yusu tʊɛ la nyɪbli Nyɪsʊa a -tɪ, ɛ kɔ, -tɛ ɛ nɪɪɛ, 'waa 'kʊɛ 'ɛ yɪ -wɛ

(Maki 1.39; 3.7-12; Luku 4.44; 6.17-19)

23 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu -tʊa

Galileblʊgba a pɛpɛ a kɪnɪna, 'ɛ tʊɛ Nyɪsʊa

a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kayɔ blɛ, 'ɛ hlɛɛɛ, -tɛ

Nyɪsʊa dɪ -tonyɪbli a wɪn a kɪkɔɛ nu, 'ɛ

nɪɪɛ, nyɪbli a 'kʊɛ a pɛpɛ 'ɛ yɪ -wɛ, kɔ 'waa

kɪkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ 'hʊɛn-.

24 ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a 'nyɛɛ 'ɛ 'hɛɛn bu, 'kɪ

'lɪ Galileblʊgba a pɛpɛ 'kwli, nyɪbli -nɪ 'lɪ

Sɪlɪblʊgba 'kwli, 'ʊ 'wɪn 'a 'nyɛɛ. ɛ nɔ- kɔ

-tɪ 'ʊ gbɛ 'lɪɪ 'hʊɪhrɛnnʊɔ -hʊɔhʊɪ -mɔ, ɛ

ko nyibli -mu', 'a -ne kuklade □du ni. Nyibli a 'mu, 'waa de -bi ni 'u, 'kuo -hɔn* ni 'u □nu ke', -gbugbukue 'e ni -u -bi, 'waa de -bi 'u -yire le. 'Waa pepe a 'mu, -Yusu nu□o ni, 'waa 'kue 'e -we.

²⁵ E no- ko -ti nyibli -hɔhɔbi 'u yī□i □wien le kue. 'Ki u -hven 'li Galileblugba ko Dekapɔblugba, ko Jrusre ko Sudeblugba a pepe 'kwli, ko 'blugba -mu', -e ni 'li Suden a 'niki.

5

-Te -Yusu tve la 'a -nagbopu*, 'ki 'li dugba 'lu

¹ -Te -Yusu 'ye la nyibli -hɔhɔbi -mu', -e -bi 'ki e 'ya la 'u dugba 'lu, e ko 'a -nagbopu 'hven-, 'e ni la bu,

² 'e -tva la 'waa toole.

Seyi a plo a bleele

(Luku 6.20-23)

³ E wen:

«Nyibli -mu', -u yi□e,

-e mo, 'ki 'li 'waa □wh ki, □haande 'yi 'li -ni,

'bu mo, Nyisua a -Hihiu* 'bu 'yi 'u □nu ke' -ni,

nyibli a 'mu, bu ko plo a bleele,

-e nu□o, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

⁴ Nyibli -mu', -u ko □wh bi □hlɔn,

bu ko plo a bleele,

-e nu□o, Nyisua a □gbetu,

e no- di 'li □nu □wlu 'kwli bu □tu.

⁵ Nyibli -mu', -u ko □wh □yɔpɔ -ni,

bu ko plo a bleele,

-e nu□o, u nu- Nyisua di 'blugba -mu' -nyi, e pu le, e di 'a nyibli -nyi.

⁶ Nyibli -mu', -u □mɔe□e le dtaki,

'ki 'li 'waa □wh a pepe ki,

'ki 'waa nunabɔi bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye',

nyibli a 'mu, bu ko plo a bleele,

-e nu□o, de -mu', u □mɔe le,

Nyisua di □nu 'ni -nyi.

⁷ Nyibli -mu', -u ko 'waa 'bio -tonyibli a nya,

bu ko plo a bleele,

-e nu□o, 'waa 'mumu, Nyisua di yru 'waa nya.

⁸ Nyibli -mu', -u ko □wh □sii 'u yi,

bu ko plo a bleele,

-e nu□o, u di Nyisua 'ni 'ye.

⁹ Nyibli -mu', -u □mɔe□e le,

'ki nyibli bu wɔnwɛn ki bu,

bu ko plo a bleele,

-e nu□o, Nyisua di daa □nu 'a 'yonu.

¹⁰ Nyibli -mu', de Nyisua -hue, -u ni□e,

'a -ti 'bu yi □nu □hven ni □tui,

nyibli a 'mu, bu ko plo a bleele,

-e nu□o, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

¹¹ 'A mu -mu', 'bu yi 'a mu 'yri ni -he,

'bu yi 'a mu □hven ni □tui,

'bu yi 'a mu -ti ni -yee -ni,

'bu yi 'a mu hi kle ni pi,

-te a mo 'na -nagbopu* a -ti,

ba ko plo a bleele.

¹² Ba nu doɔu, -kɔti -nyrowo, a di Nyisua yi mu,

Nyisua di -nyi 'a mu 'wio gbagbu.

Nyisua a winwlon-hanyu* -mu',

-u ni la 'klo, ti -hi la a ti 'yri,

ke- nyibli ni la, 'u □tui la □nu □hven.»

-Yusu pu 'ta ko -nyre 'hven- a 'ledu

(Maki 9.50; Luku 14.34-35)

¹³ Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de: «-Te 'ta ni 'mu, 'ki 'u didide -mo, ke- a ni 'mu, 'ki 'u -tutu ki a nyibli -mo -we. Kee, 'ta a 'mu, bu 'waan ne 'a wlonnuo, u 'yi 'li□i 'li -we, bu -nyi□e 'a wlonnuo a 'mu de. E 'yi 'ki -kuan □du -ko de, 'bu 'yi bu pu 'wan, nyibli bu na□a kle.

¹⁴ 'A mu -mo 'klo -bu, 'a -nyre. 'Dɔo -mu', -e ni 'li dugba 'lu, e 'yi -huhlidɔo 'pa.

¹⁵ Nyiblo 'bu 'bia 'napi, e 'ni □jri□e li□i kika 'lu bu, kee, 'ki e □tui 'u□u de 'lu bu, -e di□e nu, nyibli -mu', -u ni 'li 'kayu bu, 'u 'mu le yru.

¹⁶ -Te 'napi ni wɔnwɔtu, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni 'li halo 'nyi, ke- 'aan nunuklo bu nu wɔnwɔtu, 'ki 'u nyibli ye', -e di□e nu, □haande -mu', a di nu, u 'mu□u 'ye, u 'mu 'aan 'Bai Nyisua -ni 'li yako 'kwli 'nyre le pu.»

De -mu', -Yusu tve ne 'a -nagbopu, 'ki 'u Nyisua a tete a -ta'*

¹⁷ 'A□an □wh 'ni 'yee 'li□i, -e mo, 'n di ni, -e di□e nu, 'mu 'u tete -mu' le -ha, Nyisua -nyi la 'a winwlon-hanyu* Moise, e ko -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyu -bi 'ci la. 'N 'yi -di, 'ki □bu -ha 'u□u 'u, kee, 'n di ni, 'mu 'u mo -toɔ -ni, de -mu' e □hen 'nyre, e ko, -ti -bu, e hle, 'mu□u nu.

¹⁸ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, e 'yi Nyisua a tete bu gbe □du -ko, -bu di 'u 'a 'bi 'lu -hɔn, e 'mu□u gba -gbagba, yako ko -tutu 'hven-, u 'mu bu -we.

¹⁹ E no- nu□o, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nyisua a tete bu ci me gbe ni -do 'hru wlon ni -he, 'ti-, 'bu yi□i nyibli -ni ni -tɔe -ni, nyiblo a 'mu, e no- u di nyiblo 'ci me -daa -ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u tete a 'mu ni □tui -ni, ko 'bu yi□i -u -bi ni -tɔe -ni, e no- u di nyiblo gbagbu -daa -ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

²⁰ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: De -mu', Nyisua -hue, tetetɔnyu ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, u 'ni -nu□o li□i. 'A mu -mo -bi, 'ba 'ye ni □tuu 'u Nyisua, 'ba 'yi 'u nyibli a 'mu 'u -hi, a 'yi 'li□i 'li -we, ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

De -mv', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v nyiblo bu 'la 'a 'bi a de ki*

²¹ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: □Ni 'laa 'li nyiblo. Nyiblo 'bu 'la 'a 'bi -tonyiblo, v ko bu pu□v □ne -bati le.

²² Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A -ne nyiblo 'bu yi 'a 'diayv yrv le ni -pu -ni, v bleε yi bu gba 'li nyiblo a 'mv -batipunyv yi. Nyiblo 'bu lee ne 'a 'diayv, -ε mo: -Ba ni, v bleε yi bu gba 'li□i 'blv a nyibli yi, v 'mu□v -bati le -pu□v -ni. Nyiblo 'bu daa ne 'a 'diayv ntblunyo, ε bleε yi bu mu 'li na -mv' 'nyv, -ε 'ye ni jre yruyru.

²³ 'Bu mo, □ni yi -cohlon* ni pi, 'ki 'v Nyisva ye', 'ti- 'bv bi 'li -mv 'kwli, -ε mo, -na 'diayv -bi, ε 'yi plo a bleεe -ko -na -ti,

²⁴ hie 'v -na -cohlon a 'mv bu, -bv mu, -ko -na 'diayv a 'mv 'hven-, a 'mv -ti a 'mv yre -kukva -ni, ε 'mv 'li -we, 'ti- □mu -mo □hvan, □mu -cohlon pi, 'ki 'v Nyisva ye'.

²⁵ 'Bu mo, nyiblo 'bv yε -mu -ti, -ε nu□o, □ble 'a 'wliye kva, ε ko -mv 'hven-, 'ba yi 'li -batipuvle' ni mi, □mu□v le, 'ki ε ko -mv 'hven-, ba ko kibwweenle, -te a 'tie ni 'hru wlon, ε ni □ha 'li -mv -batipunyv yi gba, -batipunyv ni □ha -mv 'li -sadapu yi gba, 'v ni □ha -mv □ji' pu.

²⁶ 'N yi -mv 'ni -lee -ni, 'bv pu -mv □ji', 'ki -di 'li □ji' a 'mv ni, □mu 'wliye a pepe a 'mv 'pee -ni, 'ti- □mu □ji' 'hri.»

De -mv', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v -wlawli a de ki*

²⁷ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: □Ni 'nuo 'li -wlawli.

²⁸ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi, nyiblo 'bu ta 'li 'a 'bhvan a nugba 'yi le, 'ti-, 'ki 'li 'a □wlv ki, 'bv pu le: 'N -hve□e ni, nyiblo a 'mv, ε nu -wlawli, 'ki 'li 'a □wlv ki, ε ko nugba a 'mv 'hven-.

²⁹ 'Bu mo, -na 'yii 'bv yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li □nv le, □mu □nv 'wan pu. -Bu -ha 'v -dtonv a 'hvi a 'kubva, -bv pu□v 'wan, ε no□v 'le, 'ε -hi 'v bu pu 'li -na pepe na -mv', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyv.

³⁰ 'Bu mo, -na diidedabv 'bv yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, 'be 'v□v 'v, □mu□v 'wan pu. ε nu -tee, 'ki -bv pu -na 'hvi a 'kubva -bi 'wan, 'ε -hi 'v -na pepe -bv mu 'li na -mv', -ε 'ye ni jre yruyru 'nyv.»

De -mv', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v nugba ko 'a nyiblv 'hven- bu -hivie yre a de ki*

(Matie 19.9; Maki 10.11-12; Luku 16.18)

³¹ «Tete* -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: Nyiblo 'bv te 'a nugba bu, ε ko bu -nyi nugba a 'mv 'crven, -ε hle□e, -ε mo, ε te□e bu.

³² Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A -ne nyiblo 'bu te 'a nugba bu, 'bv 'yi 'a -wlawlide a -ti

'pa-, nugba a 'mv 'bv -mu, 'bv ko nyiblv -bi, 'a yi-henyiblv -mv', ε no- pu nugba a 'mv -wlawlide ki. 'Ya 'v 'lu de, nugba a 'mv, ε te bu, nyiblo -di□e ko, nyiblo a 'mv, ε ni -wlawli -we.»

De -mv', -Yusu tve ne 'a -nagbopv, 'ki 'v 'svvle a de ki*

³³ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: 'Bu mo, □ni 'svv Nyisva, -ε mo: De -bv, 'n di□e 'ni nu, □yi 'ki yi -bleε -ni de, -bv pu le, -ε mo, □ni -nu□o li□i. De -bv, -koti -ni 'svv Nyisva, -ε mo, -di□e 'ni nu, nu□o.

³⁴ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: 'A 'yi yi -bleε -ni ba 'svv -ni. 'A 'yi yi -bleε -ni ba 'svv yako, -ε nu□o, ε no- mo Nyisva a kibunide.

³⁵ 'A 'ni 'svv 'li -tutu, -ε nu□o, ε no- mo Nyisva a buikible□tude. 'A 'ni 'svv 'li Jrusrediv, -ε nu□o, ε no- mo Nyisva a 'dvo.

³⁶ □Ni 'svv 'li -na 'lu, -ε nu□o, □yi 'klu □dv -ko, 'ki -bv nu□o, -na 'lu-pupui a 'ye ni -do bu 'ple, -huv' bu jre.

³⁷ Ke- ba pu: Iin 'bv mo iin, ε ko, ba pu: 'Uvn-, 'bv mo 'vvn-. □Ni -maa 'v□v 'svvle 'lu, ε mo ynyrede □ni□o. 'Ki ε -hven 'li 'kuo -hvn* a nyiblo gbagbv -mo.»

De -mv', -Yusu tve 'a -nagbopv, 'ki 'v kle'wivv a -ta'*

(Luku 6.29-30)

³⁸ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: Nyiblo 'bv wa 'a 'bi a 'yie, v ko bu wa a 'yie -we. Nyiblo 'bv -yraa ne 'a 'bi 'nye wlon, v ko bu -yraa □ne 'nye wlon -we.

³⁹ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: Nyiblo 'bv nu 'a mu ynyrede -mo, a 'ni 'wv 'li 'aan dtonv kle. Nyiblo 'bv pu 'li 'hna -na diidenva 'kwli, -ha□a me le, bu pu 'li 'a de -bi kamlanva 'kwli.

⁴⁰ Nyiblo 'bv -hve bu yε -mv -ti, 'ki 'li -batipunyv yi, 'bv yi -na wlawlv ni -hve, -ha□a me le, bu gba -na kveti.

⁴¹ Nyiblo 'bv ni 'v -mv ke', 'ki -bv 'ble 'a blv, 'ki 'li -kiloye ni -do 'yri, -ε -bi pu 'v 'hven a -kiloye.

⁴² Nyiblo 'bv yi -mv de ni -hve, -ε -bi -ha 'li□i 'li, -bv -nyi □ne□e. Nyiblo 'bv -hve bu 'trost -mv de, □ni 'hiva 'li.»

Ba nve ne 'aan yraanyibli

(Luku 6.27-28,32-36)

⁴³ «A yi□e ni, -ε mo, tete -bi, Nyisva -nyi la -aan 'baunv, ε no- mo: Nve -na 'bhvan, keε, yraa nyiblo -bv, -ε yraa -mv.

⁴⁴ Kee, 'mo -bi, ke- 'n pi: Ba nve ne 'aan yraanyibli, ko, ba da Nyisva, 'ki 'v nyibli -mv', -v □tui 'a mu □hven a -ta',

⁴⁵ -ε di□e nu, 'aan 'Bai Nyisva, -ε ni 'li yako 'kwli, a 'mv 'a 'yonv -he, -ε nu□o, nyibli -bv, -v ko 'cre, ko 'waa de -bv, -v mo □haannyibli, Nyisva ni□e ni, 'yrv 'ε yi

hʉen, 'kɪ 'b ɔ ɪ ɪ ɪ -mɔ'. Nyibli -bʉ, -v 'sii 'b ʉ yɪ, kɔ nyibli -bʉ, -v 'yɪ 'b yɪ 'sii -nɪ, Nyɪsʉa ni ɔe nɪ, 'nu 'ɛ yɪ di, 'kɪ 'b nyibli a pɛpɛ a 'mʉ a -tɔ'.

46 'Bʉ mɔ, 'ba nʉɛ nyibli nɪ -do -mʉ', -v nʉɛ nɛ 'a mʉ, a 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -ɛ mɔ, 'a -tɪ Nyɪsʉa di nu 'a mʉ ɔhaandɛ -mɔ. Dɛ nɪ -do a 'mʉ, 'crɛkɔnyibli ni ɔe nɪ -wɛ.

47 'Bʉ mɔ, 'ba yɪ 'aan 'dɪayɪnʉ nɪ -do ɔhaandɛ -mɔ nɪ ni, 'aan ɔwɪ 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -ɛ mɔ, a ni dɛ gbagbʉ. Dɛ a 'mʉ, nyibli -mʉ', -v 'yɪ Nyɪsʉa -yɪ, v ni ɔe nɪ -wɛ.

48 Ba 'sii 'b yɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ 'aan 'Bat Nyɪsʉa -nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ, ɛ -nu, 'ɛ 'sii 'b yɪ.»

6

Dɛ -mʉ', -Yʉsu tʉɛ nɛ 'a -nagbopʉ 'kɪ 'v ɔhɪwennyibli a -hɛɛɛ a -tɔ'*

1 «'Bʉ mɔ, 'ba yɪ ɔhɪwennyiblo ɔhaandɛ -mɔ nɪ ni, a 'nɪ 'nuo 'lɪɪ, 'kɪ 'b nyibli yɛ', -ɛ di ɔe nɪ, v 'mʉ 'a mʉ 'nyrɛ lɛ pʉ a -tɪ. 'Bʉ mɔ, 'ba yɪ ɔhaandɛ a 'mʉ 'a nunuo lɛ nɪ ni, 'aan 'Bat Nyɪsʉa, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bʉ -nyɪ 'a mʉ 'a -tɪ a 'wio.

2 'Bʉ mʉ, ɔnɪ yɪ ɔhɪwennyiblo dɛ nɪ -nyɪ, 'kɪ 'b 'a -hɛɛɛ a -tɔ', ɔnɪ 'lee 'lɪ nyibli a pɛpɛ lɛ, ɔwɪ yɪ nyibli -mʉ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʉen, -tɛ v ni 'a nunuo. Nyibli a 'mʉ, 'bʉ nu ɔhɪwennyiblo ɔhaandɛ -mɔ, v kɔ bʉ na 'a -tɪ -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʉa a 'kayɔ blɛ, kɔ 'bʉ yɪ lɛ nɪ nɛ. V ni ɔe nɪ, -ɛ di ɔe nɪ, nyibli 'mʉ ɔnɪ 'nyrɛ lɛ pʉ. 'N yɪ 'a mʉ nɪ -lee -nɪ, nyibli dʉ a 'mʉ, Nyɪsʉa 'nɪ -nyɪ ɔe lɪ ɔnɪ 'a 'wio nɪ, -ɛ nu ɔo, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʉpʉpʉ -mɔ.

3 -Mɔ -bɪ, 'bʉ mɔ, ɔnɪ yɪ ɔhɪwennyiblo dɛ nɪ -nyɪ, nu ɔo, nyiblo ɔdʉ 'nɪ 'wɪn 'lɪ, mɔ 'yɛ ɔbʉ -na ɔwɔ a nɪnatumu a 'mumu, ɛ 'nɪ 'wɪn 'lɪ,

4 -ɛ di ɔe nɪ, -hɛɛɛ a 'mʉ, 'a -tɪ 'mʉ -hɪ. ɔnɪ yɪ naalɛ nɪ ni, -ɛ -bɪ -na 'Bat Nyɪsʉa, -ɛ yɪ 'a -nɛ -huhlɪdɛ ɔdʉ 'yɛ, ɛ nɔ- di -mʉ 'a 'wio -nyɪ.»

Dɛ -mʉ', -Yʉsu tʉɛ nɛ 'a -nagbopʉ 'kɪ 'v Nyɪsʉa a dɪda a -tɔ'*

(Luku 11.2-4)

5 «'Bʉ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsʉa nɪ dɛ, a 'nɪ 'daa 'lɪɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ nyibli -mʉ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʉen, v ni 'a dɪda. Nyibli a 'mʉ, 'bʉ yɪ ɔnɪ dɛ, v nʉɛ bʉ nyra blɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʉa a 'kayɔ blɛ, -tɛ nyibli -hʉʉ 'v. 'Bʉ yɪ lɛ nɪ ni, ɛ 'wɪ yɪ, v ni ɔe nɪ, nyibli 'mʉ ɔnɪ 'yɛ a -tɪ. 'N yɪ 'a mʉ nɪ -lee -nɪ, nyibli dʉ a 'mʉ, Nyɪsʉa 'nɪ -nyɪ ɔe lɪ ɔnɪ 'a 'wio nɪ, -ɛ nu ɔo, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʉpʉpʉ -mɔ.

6 Kɛɛ, -mɔ -bɪ, ɔnɪ yɪ Nyɪsʉa a dɪda nɪ -hʉɛ, pɔ 'lɪ -na -gblo 'kwɪ, -bʉ ka 'v 'majʉ 'v. ɔnɪ ka 'kɪ 'b 'majʉ 'v, -ɛ -bɪ da -na 'Bat Nyɪsʉa, -ɛ nɪ 'b -mʉ 'hʉɪ. -ɛ -bɪ -na 'Bat Nyɪsʉa a 'mʉ, -ɛ yɪ 'a -nɛ -huhlɪdɛ ɔdʉ, -ni 'yɛ, ɛ nɔ- di -mʉ 'a 'wio -nyɪ.

7 'Bʉ mɔ, 'ba yɪ Nyɪsʉa nɪ dɛ, 'aan pʉpʉwɪn 'nɪ 'hʉʉ 'lɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ nyibli -mʉ', -v 'yɪ Nyɪsʉa -yɪ, v ni 'a dɪda. V nʉ- mɔ -bɪ, v wɛn 'nɪ, 'waa pʉpʉwɪn 'bʉ -hʉ, 'tɪ-Nyɪsʉa 'mʉ 'waa wɪn 'wɪn.

8 Dɛ a 'mʉ, v ni, a 'nɪ 'nuo 'lɪɪ, -kɔtɪ 'tɪ- a 'mʉ 'aan 'Bat Nyɪsʉa dɛ -hʉa mɔ mu, ɛ yɪ dɛ a 'mʉ nɪ.

9 -Tɛ a di Nyɪsʉa a dɪda nu, ɛ nɔ- -bʉ: -Aan -nɛ 'Bai, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', nu ɔo, nyibli a pɛpɛ bʉ yɪ ɔe, -ɛ mɔ, -mɔ mɔ Nyɪsʉa.

10 -Mɔ -bʉ kɔɔ nyibli wɪn kɪ.

-Na kʉwɛɛnɛ, ɛ nɔ- -bʉ nʉɛ -nɪ, 'kɪ 'nɛ- tʉtʉ kɪ, kɔ 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ.

11 -Nyɪ kɛ a mʉ -nyrɔwɔ -bʉ a didɪdɛ.

12 Yɪnyrɛ-tebli -bʉ, -a -nu, -hru 'a -tɪ -mɔ, ɔwɪ yɪ -tɛ -a ni, ɔa -hruɪ yɪnyrɛ-tebli -mʉ', nyibli ni -a mʉ -mɔ a -tɪ -mɔ.

13 ɔnɪ 'hɔɔn 'b 'kuo -hʉɪn a nyiblo gbagbʉ -mɔ', ɛ 'nɪ 'tɛɛ 'v -a mʉ lɛ, -ɛ di ɔe nɪ, -a 'nɪ ɔha -tɪ 'wɪa, kɛɛ, -ha 'lɪ -a mʉ 'kuo -hʉɪn* a nyiblo gbagbʉ a 'klɪ bʉ,

[-ɛ nu ɔo, -mɔ blɛɛ yɪ -bʉ kɔɔ nyibli wɪn kɪ, ɛ kɔ, -mɔ kɔ 'klɪ, kɔ -tɪ a 'yɪ' bʉbʉa, -tɛ ɛ tɔ yɪ bʉ.

Kɛ- bʉ nɪ 'mʉ.] Kɛ- ba nu Nyɪsʉa a dɪda.

14 Yɪnyrɛ-tebli -mʉ', nyibli nu 'a mʉ -mɔ, 'bʉ mɔ, 'ba yɪ 'a -tɪ -mɔ nɪ -hruɪ, 'aan 'Bat Nyɪsʉa, -ɛ nɪ 'lɪ yɔ', ɛ di -hru 'aan -nɛ yɪnyrɛ-tebli, a -nu, 'a -tɪ -mɔ -wɛ.

15 Kɛɛ, yɪnyrɛ-tebli -mʉ', nyibli nu 'a mʉ -mɔ, 'ba 'yɛ nɪ -hru 'a -tɪ -mɔ, -ɛ -bɪ 'aan 'Bat Nyɪsʉa 'yɪ 'lɪɪ 'lɪ -wɛ, bʉ -hru 'aan -nɛ yɪnyrɛ-tebli, a -nu a -tɪ -mɔ.»

Dɛ -mʉ', -Yʉsu tʉɛ nɛ 'a -nagbopʉ 'kɪ 'v ɔɔicɪɛ* a -tɔ'*

16 «'Bʉ mɔ, 'ba yɪ nɪ ɔɔi, ('kɪ 'b Nyɪsʉa a dɪda a -tɔ'), a 'nɪ 'ɔɔicɪ 'lɪ 'aan yɪgbakɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ nyibli -mʉ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʉen, v ni ɔɔicɪɛ. Nyibli a 'mʉ, 'bʉ yɪ nɪ ɔɔi, v kɔ bʉ ɔtɔɔ 'b 'waa yɪgbakɪ 'v, -ɛ di ɔe nɪ, nyibli a pɛpɛ 'mʉ ɔyɛ 'yɛ, -ɛ mɔ, v yɪ nɪ ɔɔi. 'N yɪ 'a mʉ nɪ -lee -nɪ, nyibli dʉ a 'mʉ, Nyɪsʉa 'nɪ -nyɪ ɔe lɪ ɔnɪ 'a 'wio nɪ, -ɛ nu ɔo, -tonyibli -wɛ 'waa 'wio a bʉpʉpʉ -mɔ.

17 Kɛɛ, -mɔ -bɪ, 'bʉ mɔ, ɔnɪ yɪ nɪ ɔɔi, yra yɛ, -bʉ pʉ -na 'lɪ lɛ -tɛɛ,

18 -ɛ di ɔe nɪ, nyibli 'nɪ ɔha ɔa 'yɛ, -ɛ mɔ, -yɪ 'nɪ ɔɔi. ɔnɪ yɪ ɔnɪ nɪ, -ɛ -bɪ -na 'Bat Nyɪsʉa nɪ -do -mʉ', -ɛ yɪ 'a -nɛ -huhlɪdɛ ɔdʉ 'yɛ, ɛ nɔ- di -mʉ 'a 'wio -nyɪ.»

Ba 'kukue -pʉpʉ-tebli lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʉa 'hʉɪ

(Luku 12.33-34)

19 «A 'nɪ 'kukue 'lɪ -pʉpʉ-tebli lɛ, 'kɪ 'nɛ- tʉtʉ -bʉ kɪ, -tɛ 'hlɔ kɔ -yrʉsʉ 'hʉen-, v nɪ

'ne-, 'u yi -tebli yre nyre, ko, -te 'yiyirinyibli yi 'ne- 'kayo -waa -ni.

²⁰ Kee, ba 'kukue kuko-tebli le, 'ki 'h yakoo 'kwli, -te 'hlo ko -yrusu 'huen-, 'ye ni nyree 'h -tebli yre, ko, -te 'yiyirinyibli 'ye ni waa 'h 'kayo,

²¹ -e nu□o, -te -na kuko-tebli ni 'u, 'ki -na □wlu ni 'u -we.»

*-Nyre ko halo 'huen-
(Luku 11.34-36)*

²² «Tonyiblo a □wlu, e 'wi- 'a 'yii yi, -e yi□i -nyre -nyi. -Na 'yii 'bu nu -tee, -e -bi -yruu le -tee.

²³ Kee, -na 'yii 'bu yi ni kle, -e -bi 'ki -ni 'h halo 'nyi. -E -bi -nyre -mu', -e ni 'h -mu 'hu, 'bu mo halo, -e -bi halo a 'mu, e ko bu jre diakt.»

*Nyisva, -v'v- 'wliye
(Luku 16.13)*

²⁴ «Nyiblo □du 'yi 'h□i 'h -we, bu nu 'masepu ni 'huen a -kwan, ti ni -do a ti 'yri. E ko bu yraa nyiblo ni -do, e 'mu 'a nyiblo -bi -nue -ni. E 'yi 'h□i 'h -we, ti ni -do a ti 'yri, Nyisva bu koo ne 'a mu win ki, 'ti- 'wliye bu di 'a mu win ki -koo -ni -we.»

*Ba kuo Nyisva □wlu yi
(Luku 12.22-31)*

²⁵ «E no- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni: De -bu, a di di, ko, de -bu, a di 'na, ko, wlawh -bu, a di pu, -tebli a 'mu, 'a -ti, a 'ni 'hriti 'h -ni. -Hunhlon -bu, a pi, e mo de gbagbu □nu, 'e -hi 'v didide 'u, ko, 'aan -plahui mo de gbagbu □nu, 'e -hi 'v 'huulepu-tebli 'u.

²⁶ Ba ta 'u nubli -mo le. U 'ni 'do□o h, ko, v 'ni 'ce□e h □dedede, ko, v 'ni -pu□v h □dedede 'kal'. Kee, 'aan 'Ba Nyisva, -e ni 'h yo', e no- yi □nu didide -nyi. Kee, 'a mu -mo -bi, Nyisva nue ne 'a mu ni, 'e -hi 'v nubli 'u. 'A -ti, -te e ni, 'e yi nubli didide -nyi, ke- e di nu, e 'mu 'a mu didide -nyi -we.

²⁷ E 'yi nyiblo □du -ko, 'ki 'h 'a mu 'nyi, 'a hritile a -ti, -bu ko 'kl, 'ki -bu puu ne 'a -nyrowi a de gbe ki, 'ki 'ne- 'koo -bu ki.

²⁸ De- ko hritile a yi -hriti -ni 'h? □bi 'huulepu-tebli a -ti? Ba 'ye -piti, -te 'waa -pui ni □giga, 'ti-, -te e nu yunoo. -Piti a -pui a 'mu, e 'wi- -tonyiblo a wlawh yi. Kee, -piti a 'mu, e 'ni -nu□o h -kwan, ko, e 'ni 'gbla□a wlawh, e 'ni -pu□v h□i, kee, e no yi.

²⁹ □bu lee ne 'a mu: Bodoo Salomo, e mo □han-ti, 'e ko la de, kee, -te -piti a -pui nu yunoo, Salomo a 'mu, e 'yi la 'a wlawu -ko, -bu nu la yunoo le.

³⁰ -Piti -bu, v di -huan -ci, 'ti- v di -huan 'to pu, 'bu mo, Nyisva 'bu ko bu nu□o, 'a -pui bu no yi, □bi 'a mu -bu, e nue -ni, 'a mu e 'ye ni di 'huulepu-tebli ni -nyi, 'a mu -bu, -u 'yi Nyisva □wlu yi -kuo -ni -tee?

³¹ 'A -ti, a 'ni 'hriti 'h -ni, de -bu, a di di, ko, de -bu, a di 'na, ko, de -bu, a di 'huu le pu a -ti.

³² Nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, v nu- yi -teblidu a 'mu 'lu -mo le -hie 'a -ne ti. 'Aan 'Ba Nyisva, -e ni 'h yo', e yi 'aan -huhua-tebli ni.

³³ De -mo yi-hede, a blee yi ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti, e no- mo Nyisva bu koo ne 'a mu win ki, ko 'aan 'klo bu 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', e 'mu 'a mu 'aan -huhua-tebli a 'mu -nyi.

³⁴ 'Kla 'ni 'yaa 'h 'a mu -wliye, 'ki 'u -nyja a -nyrowo a -ta', -e nu□o, Nyisva yi -nyrowo a 'mu a 'kla-wliye'yiya ni. E di -huan 'a mu 'ni -hee -ni. -Te e ni, 'e yi ke 'a mu -hee -ni, kike a -nyrowo -bu 'kwli, ke- e di -huan nu, e 'mu -huan 'a mu -hee -ni, 'ki 'h -nyja a -nyrowo a 'mu 'kwli.»

7

*A 'ni yee 'h 'aan 'bio -ti
(Luku 6.37-38,41-42)*

¹ «A 'ni 'yee 'h 'aan 'bio -ti, -e di□e nu, Nyisva 'ni □ha 'a mu -ti -yee -ni,

² -e nu□o, -te a ni 'aan 'bio a -ti a yeele, ke- Nyisva di 'aan -ti a yeele nu -we, ko, -te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nyisva di 'aan 'yiye nu -we.

³ De- ko -ti, -na 'bihian a kuetye -bu, -e ni 'h□i 'yi, □ni yi 'a 'yele, 'ti- -ne tugbekoto -mu', -e pe 'h -mu 'yi bu, □ni 'ye ni 'ye□e 'h?

⁴ □Yi yi -blee -ni -bu lee -na 'bihian, -e mo: Nu gbe, □bu -ha 'h -mu kuetye 'yi, -mo -ko 'yi tugbekoto pe 'h bu.

⁵ -Mo -mu', -e nee 'h ni 'huen, yi-hede, -ko -bu nu, e no- mo -bu -ha 'h -ne tugbekoto 'yi, □mu le yru -tee, 'ti- □mu 'h kuetye -na 'bihian 'yi -ha.

⁶ De -bu, Nyisva -ko, a 'ni 'nyie 'h□i nyibli -bu, -v 'yi 'u yi 'sii -ni, -v 'wi buci yi, e ko, de -mu', -e ko -kwan, 'ki 'u 'a mu -mo, a 'ni 'nyie 'h□i nyibli -mu', -v 'yi -kwan -mu', e -ko -yi, -v 'wi -gbo yi, -e nu□o, 'ba -nyi □nu□v, v di na□a kle, 'ti- v 'mu -mo □hian, v 'mu 'a mu bu -we mo di.»

*-Yusu tve nyibli ni, -e mo, 'bu yi de ni -hve, bu -hva□a Nyisva
(Luku 11.9-13; 6.31)*

⁷ «'Ba yi de ni -hve, ba -hva□a Nyisva, e 'mu 'a mo□o -nyi. 'Ba yi de ni -hve, ba □mu□o□e, a di□e 'ni 'ye. 'Ba yi□i ni -hve, bu paa ne 'a mu 'kayu bu, ba bi gbogbo, v 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa.

⁸ E mo □han-ti □nu, 'a -ne nyiblo 'bu -hua Nyisva de, e di □ne□e 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yi de le ni □mue, e di□e 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'v □huan.yi' bu, 'bu bi gbogbo, v di□e 'ni -lee ni, bu pa.

⁹ -Mo -bu, -e mo 'bat, -na 'yu 'bu yi -mu 'floo ni -hve, □bi -di -nyi□e 'huo?

10 -U'v-, 'bu yi -mu -hrin.ye ni -hve, [bi -di -nyi]e hre?

11 'E mo [han-ti, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yi [haannyibli 'pa-, kee, a yi [haan-tebli a le'jrals, 'a yi [ti 'aan 'yonu -nyi. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'v 'a mu -mo, -v ko [wlti -nyre yi, -e -bi 'aan 'Bat Nyisua, -e ni 'li yakoo 'kwli, -e ko [wlv -no yi, nyibli 'bu -hua[pa [haan-tebli, e di [nu[ub 'ni -nyi.

12 -Tebli a pepe, a -hve nyibli -bi bu nu 'a mu -mo, 'aan 'mumu, ba nu [nu[ub -mo -we. De ni -do a 'mu, e no- Nyisua a tete tue -ni, e ko Nyisua a winwlon-hanyo* 'huen-»

Paale -mu', -e gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, e 'cimi 'yri le

(Luku 13.24)

13 «Paale -mu', -e gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, e 'cimi 'yri le. 'A -ti, 'ba -hve ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -e -bi paale 'cime -mu', e no- ba naa 'v 'yri, -e nu[oo, paale ko 'hru -mu' 'huen-, -v gbe 'li 'a mu 'waanle', v 'bua 'yri le, 'ti- 'waa wlonnaale 'yi 'mu -kla, e ko, nyibli -mu', -v ne[ee, v -hu ni.

14 Kee, paale ko 'hru -mu', -v gbe 'li 'a mu Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, v 'cimi wlon le, 'ti- 'waa wlonnaale kla 'mu ni, e ko, nyibli -mu', -v ne[ee, v 'yi -hu.»

Tugbe a 'kuo, e no- v yi [ti -yruu -ni
(Luku 6.43-44)

15 «Ba -gbee ne 'aan dtonu, 'ki 'v hitoonyo a -ta'. 'Bu mo, 'ba yi [nu ni 'ye, ke- a di pu, v 'ni -nu[oo de -huan [du. Kee, v nu- yi 'ki nyibli bu -we. U 'wi -jio yi, -v pu 'blakve kle.

16 'Waa nununmlt, v ni, no- di[ee nu, a 'mu [nu yru. [Bu pu[ub tugbekuo a de yi. Nyiblo 'ni -ha[pa li -gbogboyo, 'ki 'v huaputugbe 'yri. Mo, nyiblo 'ni -ha[pa li bubuokui, 'ki 'li -ju yra.

17 Tugbe -mu', -e yi [haan'nie -jri, e tu [haan'kui. Kee, tugbe -mu', -e 'ye ni -jri [haan'nie, e 'ni -tu[ub li [haan'kui.

18 Tugbe -mu', -e yi [haan'nie -jri, e 'yi 'li [ti 'li -we, bu tu 'kui -huan, Mo, tugbe -mu', -e 'ye ni -jri [haan'nie, e 'yi 'li [ti -we, bu tu [haan'kui.

19 'A -ne tugbe [du, -e 'ye ni -hua -bu tu [haan'kui, v yi [ti 'ni 'be, v pi [ti 'to.

20 'A -ti, hitoonyo a nununmlt, v ni, v nu- a di 'ye, a 'mu [nu yru.»

A 'ni 'kaa 'li 'aan dtonu
(Luku 13.25-27)

21 «Nyibli -mu', -v dee 'mu Kukonyo 'a -ne ti, e 'yi 'waa pepe 'pa-, v 'ni -pa[pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli ni. Kee, nyiblo -bu, -e di de -mu' nu, 'na 'Bat Nyisua -ni 'li yakoo 'kwli, e -hve, e no- di 'li pa.

22 -Nyrwo -mu' -ko 'kwli, 'n di 'v nyibli -bati le -puv -ni, ke- nyibli -huohu di 'mu

yi pu: Kukonyo o, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, -a hla 'li Nyisua a -ti, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli, [a bla 'kuo -huan* le, -v ni la 'v nyibli ke', 'ki 'li -na 'nyre ni -do a 'mu 'kwli, [a nu [wlukeke-tebli -huohu.

23 -E -bi ke- 'n di pu, mu [nu kle -hitha -ni, -e mo: 'N 'yi -huan 'a mu ni yi. Ba hloo 'mu -mo le, 'a mu -mu', -v 'ye ni nu de -mu', Nyisua -hve.»

[Tokonyo, ko nyiblo -mu', -e 'yi [to -ko, v nu- pu 'waa 'kayo
(Luku 6.47-49)

24 «'A -ti o, 'a -ne nyiblo, 'bu ni 'v, -ti -bu, 'n hla wen, 'bu yi [ti nua yi bu ni pi, 'ti- 'bu yi [ti ni ni, -e -bi e 'wi- [tokonyo -mu' yi, -e pu 'a 'kayu, 'ki 'v 'huo 'pa ki, -e di[ee nu, e 'mu bu ku -tee.

25 -Te e pu 'ki 'kayu a 'mu, -e -bi 'nu di ni, 'nie 'e 'yi, pepe 'e -hi, 'v -won 'kayu a 'mu yi, kee, e 'yi 'wle, -te e puv 'u[ub 'huo ki -a ti.

26 Kee, nyiblo -bu, -ti -bu, 'n hla wen, -e di[ee nua yi bu pu, 'ti- -e 'ye ni di[ee ni nu, e 'wi nyiblo -mu' yi, -e 'yi [to -ko, -e pu 'a 'kayu 'ki 'v 'puwon ki.

27 -Te e -we 'ki 'a puuv -mo, -e -bi 'nu di ni, 'nie 'e 'yi, pepe 'e -hi, 'v -won 'kayu a 'mu yi. E no- mo 'kayu a 'mu bu 'wle, bu nyre yi pepe.»

'Ki 'li 'kl 'kwli, 'ki -Yusu tue 'li nyibli Nyisua a -ti

28 'Ti- -Yusu 'mu toole a 'mu 'lu -yra mo mu, -te -mu', e nu toole a 'mu, nyibli a pepe, -v ni 'v, e ma [nu wlon le,

29 -e nu[oo, -te Nyisua a tetetoonu ni nyibli a toole, e 'ni -nu[oo toole le, kee, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'ki e tue 'li -ni.

8

-Te -Yusu nu la[pa, [hrannunyo a 'kve 'e -we la

(Maki 1.40-45; Luku 5.12-16)

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu [ti dugba, nyibli a [pi, v nu- yi [ti [wien le kve.

2 Bu yi 'ki 'li ni di, -e -bi [hrannunyo [du, e no- mu 'u[ub ye', 'e bla[pa kwli yi, 'ti- 'e pi le: «Kukonyo o, 'n nyaa -mu le, nu[oo, 'na 'kve bu -we.»

3 e no- mo -Yusu bu -hren[ee le, 'ti- 'e lee [ne, -e mo: «'N -hve[ee ni, -na 'kve bu -we.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kve -we ni,

4 -Yusu 'e lee [ne, e wen: «[Ni 'lee 'li nyiblo [du, kee, mu -bu too -dtonu Nyisua a -cohlonpinyo* yi, e 'mu[ub 'ye, -e mo, -na 'kve -we ni. 'A -ti, -tebli -mu', v ni, 'v yi -cohlon* pi, 'ki 'v Nyisua ye', gba[pa, [wi yi -te Nyisua a winwlon-hanyo* Moise nu la 'a huhla, yi-he-nyre a ti 'yri, -e di[ee nu, nyibli a pepe 'mu[ub yi, -e mo, -na 'kve -we ni.»

-Te -Yusu nu la□a, Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo □dv a 'kve 'e -we la

(Luku 7.1-10)

5 -Nyrōwō □dv, -e -bi 'ki -Yusu mu 'l Kapenaodto kwli. -Te e pa 'l 'dto 'kwli, -e -bi Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu □dv, e nō- mu 'v□v 'hvi, 'e nyee □ne le,

6 e wen: «Tōonyo o, 'ye, 'na -kvannunyo pe 'l 'kayu bu, 'e -yire le. E yi 'ye □hven diaki.»

7 -E -bi -Yusu □tu□o □wōn, e wen: «'N di 'l 'ni di, 'mu□v nu, 'a 'kve 'mu -we.»

8 Kee -e -bi, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e □tu□o □wōn, e wen: «Tōonyo o, 'mō -bu, -e 'yi -juukveyu* 'pa-, 'n 'yi yi -blee -ni, 'ki -bu pa 'l 'na 'kayu bu. Pw win dadu, 'na -kvannunyo a 'kve 'mu -we.

9 'Na 'mumu -bu, 'n kō nyibli gbagbi -bi, v nu- kō 'mu win ki. 'Ti- 'n kō 'seyo -bi, 'n kō win ki -we. 'Bu mō, 'ni pu win, 'ni lee nē 'a nyo, 'ki bu mu de nu, -e -bi e mi ni. 'Bu mō, 'ni lee nē 'a nyo -bi, 'ki bu di 'l, -e -bi e yi 'l 'ni di, e kō, 'bu mō, 'ni lee 'na -kvannunyo, 'ki bu nu de, -e -bi e ni□e ni.»

10 'Ti- -Yusu 'mu win a 'mu 'win mō mu, -e -bi -ti -mu', 'seyo a nyiblo gbagbu -mu', e -hla, e kee nē 'a □wli le. 'A -ti, e yi nyibli -mu' 'ni -lee -ni, -v yi□i □wien le kve, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'n 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu 'na □wlv a yikuole le, 'ye □bi 'ki 'l Yisraekve a 'mumu 'nyi.

11 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'l 'yru a 'hrule', kō 'ki 'l 'yru a paale', 'ki nyibli di 'l -wlv le -hōn, v 'mu le 'kukue -ni, v kō -aan 'baun Abraham, kō Yisaki, kō Sakōbu 'hven-, v 'mu de -mō -didi -ni, 'ki 'l Nyisva a 'kō yrayru 'kwli.

12 Kee, Yisraekve -bi -mu', Nyisva -da, 'ki bu pa 'l 'a 'kō yrayru 'kwli, Nyisva di pu 'l □nu -patv' le, -tite -mu', halo ni 'l, 'Ki v di 'l □hien 'l -wee -ni, kō, 'ki v di 'l yru 'l -puv -ni.»

13 -Te -Yusu 'mu -yre mō mu, -e -bi ke- e pi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu yi, e wen: «-Te -kuo □ne □wlv yi -e mō, Nyisva di□e 'ni nu, 'na -kvannunyo a 'kve 'mu -we, 'a -ti, e di de a 'mu 'ni nu. -We 'l -bu mu 'l 'kayu bu ni.» Ti ni -do a 'mu, -e kō 'yri -Yusu hlaa la 'v -ti a 'mu, 'ki 'seyo a nyiblo gbagbu a -kvannunyo a 'mu, 'a 'kve -wee la 'v.

-Te -Yusu nu la□a, kiklanyibli -hvōhvi a 'kve 'e -we la

(Maki 1.29-34; Luku 4.38-41)

14 E kō la -nyrōwō -bi, -Yusu 'e mu la 'l Pielh a -te. -Te e pa 'kayu bu, -e -bi 'ki e yee 'v Pielh a 'dōo bu, 'e 'ye□e, -e mō, 'a 'hvi hren ni, 'e pe bu.

15 E nō- mō -Yusu bu kō 'a dabu bu. -E -bi Pielh a 'dōo a 'mu, 'a 'hvi 'kee ni, 'e 'du ye', 'e pi de.

16 Winseke, -te -wuwle-nyrōwō* -we 'l, -e -bi nyibli -hvōhvi -mu', 'kuo -hvin* ni 'v ke', v nu- v gba 'l -Yusu -mō, 'e bla 'kuo -hvin a 'mu le, 'e nu□o, nyibli a pepe a 'mu, 'waa 'kve 'e -we.

17 E nu□o ni, -e di□e nu, -ti -mu', Nyisva a -kvannunyo Esai 'crl la, e 'mu 'lu -mō mu. -Ti a 'mu, e nō- -bu: «E □gblee -a mu ni, 'ki 'l -aan 'kve 'kwli, 'ti- 'e gba□a.»

Nyibli -mu', -v -hve -bu kve -Yusu □wien le

(Luku 9.57-62)

18 -Yusu 'ye□e ni, -e mō, nyibli -hvōhvi, v nu- □glaa 'l□i le. E nō- kō -ti 'e lee nē 'a -nagbopv*, bu □ta 'l 'yru a 'kubia -bi -mu' ki.

19 Bu pu 'ki le, -e -bi Nyisva a tetetōonyo □dv 'yia 'v□v ye' bu, e wen: «Tōonyo o, 'a -nē -tite, -di 'v mu, 'n di kve -mu □wien.»

20 E nō- mō -Yusu bu □tu□o □wōn, e wen: «'Wan 'kwli a mamv kō bupēele, nobh 'v kō 'lve, kee, 'mō -bu, -e mō -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupēele □dv -kō, -te 'n di 'v ke le -haa -ni.»

21 -E -bi nyiblo -bi -ni 'v, 'e mō -Yusu a -nagbopi -bi. Ke- e pi -Yusu yi, e wen: «Tōonyo o, 'ti- 'mu -mu □wien kve, -ha 'mu me le, □bu mu, □bu -ha 'v 'na 'bat, -e 'kō, 'ti- 'mu di, 'mu -mu □wien kve.»

22 -E -bi -Yusu wen: «E 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bu -ha 'v 'kukukui le. Kee, kve 'mu □wien le -tee.»

-Te -Yusu nyra la duduo bu

(Maki 4.35-41; Luku 8.22-25)

23 Bu pu 'ki le, -e -bi 'ki -Yusu kō 'a -nagbopv* 'hven-, v 'ya 'l 'blagbi 'kwli.

24 Bu ni 'ki 'v nie ki, bu yi ni mi, -e -bi duduo ce 'l ni, 'yru 'e -tva 'dvi a pupv, 'yru a 'dvi a 'mu, 'v ni□e, 'nie 'e yi 'l 'blagbi 'kwli le 'wle. -Tebh a pepe a 'mu, -e mi 'lu -mō, -Yusu yi 'ni nje.

25 E nō- mō 'a -nagbopv bu 'yia 'v□v 'hvi bu, bu -ha□a njmēna'. Ke- v pi□i yi: «Kukonyo o, wa -a mu, -a yi -we bu.»

26 -E -bi -Yusu wen: «De- kō hvannu a yi pie 'l? 'A mu -bu, -v 'yi Nyisva □wlv yi -kuo -ni -tee?» 'ti-, 'e 'du ye', 'e hlee 'l duduo kō 'yru 'hven- -mō, 'ki 'l win 'yaki 'kwli, -e di□e nu, 'a 'dvi 'mu 'v □ti, 'e mō □han-ti, duduo a 'mu 'e nyra bu.

27 'Waa pepe a 'mu, e mō 'waa □whlekeede, v wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe kō 'yru 'hven-, v □tui 'v□v ni.»

-Te -Yusu □gblee la nyibli ni 'hven □dv, 'kuo -hvin* ni la 'v ke'

(Maki 5.1-20; Luku 8.26-39)

28 Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v nyre 'li Galileblugba a 'yru a 'kibia -mu' ki nu, -e mo Gadalakve a 'blugba. -Te v nyre 'li, -e -bi nyibepe nu 'hven [du], v nu- -hon 'li 'dabi 'kwli, 'v mu -Yusu ye' 'be mo. Nyibli ni 'hven a 'mu, 'kuo -hvin ni 'v [nu ke], 'v [tu] [nu] [hven]. 'Waa nmlt a 'yinyinyre a -ti, nyiblo [du] 'ni -na[ba] 'v 'hru -mu' -ko wlon v ni 'v.

29 -Te v 'ye 'ki -Yusu, -e -bi v -toa 'li win a 'li'yaale, v wen: «Nyisva a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu -a mu -mo 'li? [Bi -di ni, [mu] -a mu [hven] [tu], 'ti- Nyisva a -batipu-nyrowo 'mu 'v nyre?»

30 'Ki 'v -tite ni -do a 'mu, 'ki buca[ju] gbagbu ni 'li [nu ye], 'v we -tutu, 'v yi de di.

31 E no- mo 'kuo -hvin a 'mu, bu nyaa -Yusu le, v wen: «'Bu mo, [ni] yi [ni] -hve, -bu bla -a mu le, wen, 'ki -ba bi 'v buca[ju] -mu' ke'.»

32 -E -bi -Yusu wen: «Ba bi 'v [nu ke],» 'v -hon 'v nyibli ni 'hven a 'mu ke', 'v bi 'v buci -ni wen ke', buci a pepe a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v [ti] dugba, 'v bi 'li 'yru -mo le, 'v 'kuku le.

33 -Te nyibli -mu', -v nee buci a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi v 'gba ci le, 'v 'ya 'duo, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'ki 'v nyibli ni 'hven -mu', 'kuo -hvin ni wen 'v ke' a -ta', v na[ba] -mo le.

34 -Te 'duo a nyibli 'win, -e -bi v [ti] 'duo, 'v mu -Yusu ye' 'be mo. -Te v 'ye[pe], -e -bi v -toa 'a lenyaale, 'ki bu -hon 'li 'waa 'blugba 'kwli.

9

-Te -Yusu nu la[ba], le-yiyrenyo a 'kve 'e -we la

(Maki 2.1-12; Luku 5.17-26)

1 Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki -Yusu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e [ta] 'yru -mu' ki de, 'e mu 'li 'duo -mu', e 'ti 'li 'kwli.

2 -Te e nyre 'li, -e -bi nyibli [du] ya[ba] le-yiyrenyo [du] yi. 'Ki 'li -hanmaki 'kwli, 'ki v pu 'li le-yiyrenyo a 'mu bu. -Te -Yusu 'ye[pe], -e mo, nyibli a 'mu, v kuo [ne] [wlv] yi, -e mo, e -we 'li bu nu[no] ni, 'waa le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kve bu -we ni, -e -bi e lee le-yiyrenyo a 'mu ni, e wen: «'Na 'yu o, -na [wlv] 'ni 'bie 'li [hlon], -tebli -bu, -nu, -e nyre yi, 'ki 'v Nyisva ye', e 'wowe ke ni.»

3 -E -bi Nyisva a tetetonyu -mu', -v ni 'v, ke- v pi 'waa dtonu yi, v wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, e hle, e yi -he e Nyisva a -ti le.»

4 Kee, de a 'mu, v nee [wlv] kle, -Yusu yi[pe] ni, e wen: «De- ko yuyre[wlv]du -mu' a nee 'ki le 'li? A 'yi wen yi -blee -ni ba naa wen [wlv]du a 'mu le.

5 'Aan [wlv] wen 'ni, -e mo, 'n 'yi 'li[ti] 'li -we, [bu] lee nyiblo -bu, 'a de 'kuku 'wowe

ni, e ko, 'aan [wlv] wen 'ni, 'n 'yi 'li[ti] 'li -we, [bu] lee [ne], -e mo, bu 'du ye', bu na.

6 Kee, ba yi[pe], -e mo, 'mo -mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti- 'mo -mo Nyisva a 'Yu, e lee 'ne- -tutu ki. Nyisva a [gbetu], e no- -nyi mu 'kl, 'ki [bu] 'wovla -tonyibli a de 'kuku, 'ki 'ne- -tutu ki, 'e -nyi 'mu 'kl -we, 'ki [bu] nu[no], -tonyibli a 'kve 'mu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, v -ya, 'n ko [bu] nu[no], 'a 'kve 'mu -we, -e di[pe] nu, a 'mu[bu] le yru, -e mo, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, e mo [han-ti] [nuo]. -E -bi e [huan -mo] de, 'e -toa 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mohleele, e wen: «'Du ye', -bu 'du -na -hanmaki ye', -bu mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kve -we ni.»

7 Ti ni -do a ti 'yi, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'du ye', e mu 'li 'a 'kayu bu.

8 -Te nyibli 'ye de a 'mu, -e -bi v 'ta 'v ble, 'v pi Nyisva 'nyre le, -te e -nu, 'e -nyi -tonyibli 'klidu a 'mu.

-Te -Yusu lee la Matie, -e mo Left, 'ki bu -he la 'a -nagbopi*

(Maki 2.13-17; Luku 5.27-32)

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li -tite a 'mu ni. -Te e yi 'ki ni mi, -e -bi 'ki e yee 'v nyibehtan [du] -bu. 'A 'nyre mo Matie. Matie a 'mu, 'blwli'ti-kuan* e ni. 'Ki e ni 'li 'blwli'tule' bu. (Kee, nyibli 'ni -hua[ba] li 'blwli'tuny, -e nu[no], v yi di 'yiyriwli.) -E -bi ke- -Yusu pi[ti] yi, e wen: «Kve 'mu [wien] le, [mu] 'na -nagbopi -he.» Bu pu 'ki le, -e -bi Matie 'du ye', 'e kve[pe] [wien].

10 Matie a 'mu, e no- da -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven- didide -mo, 'e da 'a 'bio 'blwli'tuny -bi, ko htaponyibli -bi -we, -v ko 'klo, -e 'yi 'v yi 'sii -ni, -e di[pe] nu, v 'mu de di.

11 Bu ni 'v dediile', -e -bi Falisi[umu]* a nyibli, -v nu 'v, v 'ye de a 'mu ni. E no- mo bu lee -Yusu a -nagbopu, -e mo: «De- nu 'ki[ti], 'aan toonyo, ko 'blwli'tuny, ko nyibli -bu, -v ko 'klo [yi] 'v yi 'sii -ni 'hven-, 'v ni 'v dedihu ni -do ki 'li? 'E 'yi wen yi -blee -ni, bu nu wen de a 'mu.»

12 -E -bi -Yusu 'win -ti a 'mu, nyibli a 'mu, v hle. Bu 'win 'ki[ti], -e -bi e wen: «Nyiblo -bu, -e ko 'hvi -nu -tee, e 'ni [muo] li -dodo a 'yiye le, kee, nyiblo -bu, -e ko 'hvi -hren, e no- [mve] -dodo a 'yiye le.

13 V 'cru 'li[ti] Nyisvaacren 'kwli ni, -e mo: Nyisva wen 'ni: De -bu, 'n -hve, e no- mo, ba ko 'aan 'bio a nyat. E 'yi ba pi 'wugba-tebli a -cohlon* a gblegble ni -do, 'ki 'v 'mu -mo 'pa-» -Yusu wen 'ni de: «'N 'yi -di, 'ki 'v nyibli -bu, -v pi le, 'waa 'klo 'sii 'v yi a -ta', kee, nyibli -bu, -v yi[pe], -e mo, 'waa 'klo 'yi 'v yi 'sii -ni, v nu- ko -ti 'ni -di, 'mu [nu] -lee -ni, -e mo, 'waa de 'kuku -mu', v ni, bu hie 'v[bu] bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva.»

Nyisva lee 'ne- -Yusu -totv ki ni, 'e ya 'klo yrayrv, -e ko 'klo 'ka 'hven-, -v 'yi de ni -do 'pa-

(Maki 2.18-22; Luku 5.33-39)

14 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Saan Batist, -e pi nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopv, v nu- 'yiyva 'v -Yusu 'hvi bu, 'v 'beti□e, v wen: «De- nu□o, -a mu -bu, -v mo Saan a -nagbopv, -a ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, □a yi □ci*, 'ti- -mo -bi, -na -nagbopv* 'ye ni □ci 'li?»

15 -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi, e wen: «Nyibeyu -bu, -e pve 'bli, 'a 'bio -mu', e de 'blpadiide ki, 'bu mu 'li 'blpadiide a 'mu, 'a -tuo ki, 'a 'bio a 'mu, v 'ni □ci□e li. E 'wi yi, 'bli a pupa mo dödude □nu. 'A -ti, v 'yi □cicie -ko. De ni -do a 'mu, e no- □nu. Dödu a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'ne- □nu 'nyi -hii -ni, -na -nagbopv 'ni □ci□e ni. Kee, e di ko ti, -e di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopv 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v □cii -ni.

16 -A 'blikve wen 'ni: Nyö 'ni -nu□o li dayrayrv a 'kibia, e 'ni -ma□a da'ka. 'Bu mo, 'bu nu dayrayrv a 'kibia, 'bu -ma da'ka, ti -mu' -ko 'yri e di□e yra, dayrayrv -mu', e ko bu 'yiyva -mo. 'Bu 'yiyva -mo, dayrayrv a 'mu, e ko bu cra da'ka a 'mu, 'a 'huo 'ka -mu', e 'mu 'yri le 'bua -tee.

17 Mo, nyiblo 'ni 'du□o li yono yrayrv, -e 'plui ye', e 'ni -pu□v 'li□t mumako a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li□t buo 'ka a 'mu 'kwli, 'bu ka□a yi, ti -mu' -ko 'yri e di 'plu, 'bu yi ni 'ye, e ko bu cra mumako a buo -mu', no a 'mu, e 'mu bu 'wle. E no- ko -ti, v pi 'li no yrayrv mumako yrayrv a buo 'kwli. 'Bu nu□o le, -e -bi mumako a buo -mu', e ko no a 'mu 'hven-, v 'yi 'li□t 'li -we, bu nyre yi. (A -ti o, nyiblo □dv ni 'du□o li -tebli 'ki ye', e 'ni -pu□v li□t -tebli yrayrv ki. V 'ni -bibii□e li 'yi le.)»

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, ko, nugba □dv, -hlbbleblekve ni la, e -hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kve 'e -we la

(Maki 5.21-43; Luku 8.40-56)

18 -Yusu bu yi □nu -ti a 'mu 'ni -lee -ni, -e -bi -Juukve* a nyiblo gbagbv □dv nyre 'v ni, 'e bla kwli bu, 'ki 'v□v ye', e wen: «-Te ti ne -bu, 'ku 'na 'yu nyroyu 'kuv 'v. 'A -ti, 'n nyaa -mu le, di 'li -bu pu□v dabui 'lu bu, -e di□e nu, e 'mu -hunhluv pu de.»

19 -E -bi -Yusu wen ni, 'e 'du ye', 'e kve□e □wien, e ko 'a -nagbopv* 'hven-.

20 -E -bi nyibli -mu', -v ni 'v, 'ki 'li □nu 'nyi, nugba □dv ni 'li, 'kve 'e ni□e. 'A 'kve a 'mu, -e ni□e, e no- mo -hlbbleblekve. -Te 'kve a 'mu, e -tua la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu □tu 'v 'hven a 'yru -bu -a ni ki. E no- mu 'v -Yusu ke', 'e -hren 'a wlawlv a -wlabude le,

21 -E nu□o, ke- e pi, 'ki 'li a dtovv a □wlv ki: «'Ni -hren 'a wlawlv le dadv, 'na 'kve di 'ni -we.»

22 -E -bi -Yusu □hvan -mo, 'e 'ye□e, e wen: «'Na 'yu o, -na □wlv ni 'bie 'li □hlön. -Te -kuo 'mu □wlv yi a -ti, 'ni nu□o, -na 'kve 'e -we.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi nugba a 'mu, 'a 'kve -we ni.

23 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu nyre 'li -Juukve a nyiblo gbagbv -ni wen a -te ni. 'Ki e yee 'li -teblibinyv ko nyibli -huohvi 'hven -bu, 'v pi popowli, -e -bi e wen:

24 «Ba -hön 'v -wlv. 'Yu nyroyu -bu, e 'yi 'kv. Nmena e yi nme.» -Te e pu 'ki le, -e -bi v -tua 'a 'caale.

25 Nyibli a pepe, -v ni 'li 'kayu a 'mu bu, v 'hroo □nu ni, -Yusu 'e pa 'li -gblo a 'mu, -e ko 'kwli 'yu pe 'li bu, 'e klo 'yu a 'mu, 'a dabv bu. -E -bi 'yu nyroyu a 'mu, e 'hri 'klo, 'e 'du ye'.

26 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'a -ti 'heen bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, 'yii'donyv ni 'hven a 'yii 'v -we la

27 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hön 'v -tite a 'mu ni, 'e mi. Bu yi 'ki ni mi, -e -bi 'yii'donyv ni 'hven, v no- bi 'v□v ke', 'v yi□t □wien le kve, 'v 'yee 'li win, v wen: «Dafid* a 'yonv a 'Yu o, yru -aan nyai!»

28 -Te -Yusu nyre 'li 'kayu bu, -e -bi v 'yiyva 'v□v 'hvi bu, 'e 'beti □nu: «□Bt a kuo □ne □wlv yi, -e mo, 'n -we 'li □bv nu□o ni, 'aan 'kve bu -we ni?» -E -bi v □tu□o □wön, v wen: «lin -o, Töonyo, -a kuo -mu □wlv yi.»

29 E no- mo -Yusu bu -hren 'waa 'yii le, e wen: «De -mu', a kuo □wlv yi, 'n -we 'li □bv nu 'a mu -mo, e no- -bu mu 'lu -mo.»

30 'waa 'yii 'v kle yi. -E -bi -Yusu yi hlee 'li □nu -mo, 'ki 'li win 'yakh 'kwli, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, a 'ni 'lee 'li nyiblo □dv.»

31 -Te v nu- -mo -bi, v -hön 'v -wlv, -e -bi v 'heen -Yusu a 'nyre bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □dv, -e 'yi la 'plele -yi, 'a 'kve 'e -we la

32 Ti -mu' -ko 'yri nyibli a 'mu, v mi, ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi v ya nyiblo □dv -Yusu yi, -e 'yi 'plele -yi, -e nu□o, 'ku -hvan* ni 'v□v ke'.

33 E no- mo -Yusu bu bla 'ku -hvan a 'mu le, -e ni 'v nyiblo a 'mu ke'. -Te e bla 'ki□t le, -e -bi nyiblo a 'mu, e -tua 'puple. Nyibli -ni 'v, e kee 'waa □wlv le dtaki, v wen: «De -bu, -e mu 'lu -mo, -a 'yi -hvan□a ni 'ye, 'ki 'ne- Yisraekve a 'bli.»

34 Kee, Falisi□tumu* a nyibli -mu', -v ni -tuo ki, ke- v pi, v wen: «'Kuo -hvan a nyiblo gbagbv Satan, e no- yi□t 'kh -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hvan le, -v ni 'v nyibli ke'.»

-Te -Yusu yru la nyibli -huohvi a nyai (Maki 6.34; Luku 10.2)

35 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ne 'du a pepe ki, 'e tve Nytsua a -ti, 'ki 'li Nytsua a 'kayo ble, 'e pi Nytsua a [haantitie -mu', -e hle[ε, -te -mu', Nytsua di nyibli a win a kukoolle nu, e ko, 'e ni[ε, nyibli a 'kve ko 'a -ne kikkade [du 'huen-, 'u yi -we.

36 -Te e yi nyibli -huohu -mu' 'ye, -e -bi 'waa nyai -tva 'a nunuo, -e nu[ε, 'waa 'kl -we 'li ni, e ko, 'waa [wlt bi [hlon. U 'wt blabl yi, -v 'yi kukonyo -ko.

37 -E -bi ke- e pi 'ki 'a -nagbopu* yi, e wen: «-Kubb, -e [hlu, e -hu ni, kee, 'a 'tceenyibli 'yi -hu.

38 'A -ti, ba nyaa -cikonyo le, bu lee ne 'a -kuanunuyibli -bi, bu bi 'a mu ki, a 'mu -kubb 'ce. (E 'wt yi, ba nyaa Nytsua le, e 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hee ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kukue -ni, u 'mu 'waa 'klo Nytsua -nyi.)»

10

-Yusu a -nagbopu* ni -pu [tu 'v 'hven (Maki 3.13-19; Luku 6.12-16)

1 -E -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven -mu' ni, 'e -nyi [nu 'kl, 'ki bu bla 'kuo -huu* le, -v ni 'v nyibli ke', 'e -nyi [nu 'kl -we, 'ki bu nu[ε, nyibli a 'kve a pepe mu -we, ko 'a -ne kikkade [du 'huen-.

2 -Yusu a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven a 'mu, v dee ne 'a -monanyu* -we, 'waa 'nyre, no- -bu: 'Waa yi-henyiblo, e no- mo Simo, v dee Pieli -we, e ko 'a 'diayi Adre 'huen-; e ko Saki, ko 'a 'diayi Saan 'huen-; v nu- 'hven a 'mu, v nu- mo Sebede a 'yonu;

3 'ki Filipu ko Batelemi 'huen-, v ni 'v; e ko Toma, ko Matie, -e mo 'bluwli'tunyo; Alufe a 'yu Saki, ko Tade 'huen-;

4 Simo -mu', -e ni 'li nyibli -mu', -v 'ye ni -hva Romakue 'ny; ko Judta Yisikalio, -e mo nyibli -mu', -e di -Yusu 'a graanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'v 'hven, bu gba la Nytsua a -ti 'du kle (Maki 6.7-13; Luku 9.1-6)

5 -Yusu a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven a 'mu, v nu- e te bu, 'ki bu gba Nytsua a -ti 'du kle. E ti [nu ni, e wen: «'Blugbi -mu', -v ko ki -juukue* 'yi 'li -ni, a 'ni 'muo 'li, e ko, a 'ni 'muo 'li Samaliblugba a 'dlo [du 'kwli.

6 Kee, Yisraekue a nyibli -mu', -v 'wan, -wen blabl, -v 'yi kukonyo [du -ko, v nu- ko -mo ba mu 'li.

7 'Bu mo, 'ba -mu, -e -bi ba lee [nu, -e mo: Ti -ko 'yri Nytsua di 'v nyibli win ki -ko -ni, e 'mue yre.

8 Ba nu[ε, nyibli a 'kve bu -we, ba -ha 'kukonyibli 'klo le, ba nu[ε, [hrannunyo a 'kve bu -we, ba bla 'kuo -huu* le, -v ni

'v nyibli ke'. Nytsua nu 'a mu [haande -mo ni, 'ki 'li daduke 'kwli. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba nu nyibli [haande -mo -we, 'ki 'li daduke 'kwli.

9 'Bu mo, 'ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye, 10 a 'ni 'gbaa 'li blo gbagbu [du, ko 'hven a wlawlu, e ko, a 'ni 'gbaa 'li 'suin ko kotu*, -e nu[ε, nyibli -mu', -v ko -ti 'a ni -kuan, nu- bleε yi, -bu kikle 'a mu le.

11 'A -ne 'dlo -ko 'kwli a di 'li nyre, ba [muo nyiblo le, -e di 'a mu kua 'ble. 'Bu mo, 'bu 'ble 'a mu kua, 'ki ba ni 'li[ε -mo bu -nu, 'aan mumuti 'mu 'v nyre.

12 'Bu mo, 'ba pa 'li 'kayu -bi bu, -e -bi nyibli -mu', a di 'li 'kayu a 'mu bu -yee -ni, ke- ba pu [nu yi: Nytsua bu ni 'v 'a mu -mo.

13 'Bu mo, 'kayu a 'mu, 'a nyibli 'bu 'ble 'a mu kua, -e -bi ba da Nytsua, e 'mu [nu [haande -mo nu, kee, 'bu 'yi 'a mu kua 'ble, -e -bi Nytsua 'ni 'nuo 'li [nu [haande -mo ni.

14 'Bu mo, 'ba nyre 'li 'dlo -bi 'kwli, -huu, 'ki 'li 'kayu -bi bu, 'bu -hla, 'ki bu 'ble 'a mu kua, e ko, bu 'ye ni pu 'a mu nua yi bu, -e -bi ba [huan -mo, ba mu. 'Ba yi ni mi, -e -bi ba bubla 'aan bu, -e di[ε nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu bu' le -hon, a 'mu[ε nyibli a 'mu -to -ni, -e mo, 'bu mo, Nytsua a yru 'bu klo [nu, 'waa [gbetu nu[ε 'waa dionu -mo.

15 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -nyrowo -ko 'kwli Nytsua di nyibli -bati le -puu -ni, 'dlo a nyibli -mu', -v 'yi 'a mu kua 'ble, 'waa -bati di 'ni 'yakla -ni, e 'mu 'v Sodomudlo ko Gomoldlo a nyibli -mu', -v ni la yunyre-tebl, a -ne 'v -hi.»

-Te -Yusu lee la 'a -monanyu*, -e mo, v di [tu la [nu [hiven (Maki 13.9-13; Luku 21.12-17)

16 (-Yusu 'te yi 'li 'a -nagbopu* -mo -hlee -ni, e wen:) «Ba pu 'mu nua yi bu. 'N yi te 'a mu bu, [wt yi -te v 'ye ni te wen 'li 'blayon -jio 'ny. 'A -ti, ba ni 'v -pleele', 'ki 'v nyibli -mu', -v di 'a mu yi -won a -ta', kee, a 'ni 'woon 'li [nu yi.

17 Ba [tu 'aan dionu 'ye, 'ki 'v nyibli a 'mu -mo, -e nu[ε, v ko bu gba 'li 'a mu -batipule', e ko, v 'mu 'a mu lokue -bii -ni, 'ki 'li Nytsua a 'kayo ble.

18 -Te a mo 'na -nagbopu a -ti, v ko bu yee ne 'a mu -ti, 'ki 'v 'blunaanyo ko 'kionpu ye'. E no- di[ε nu, a 'mu [nu 'na [haantitie pu, a 'mu[ε nyibli -bi -mu' pu, -v 'yi -juukue* 'pa-.

19 'Bu klo 'a mu, 'bu yi 'li 'a mu -batipunyo yi ni gbe, 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki 'v -ti -mu', a di hla, e ko, -te a di 'a hihla nu a

* 10:10 10:10 -Yusu a ti 'yri, nyibli neε la kotio. De a 'mu, e mo la 'waa 'blide [nuo.

-ta'. Win -mu', a di pu, ti a 'mu' 'yri, Nytsua, no- di 'a mo [o] wlon [tu].

20 E 'yi 'aan [gbetu 'pa-, a 'ni -hle [e ni, kee, 'aan 'Bai Nytsua a -Hihiu*, -e ni 'u 'a mu ke', e no- di hle.

21 Ti a 'mu' 'yri, 'diaynu, nu- di 'waa 'diaynu 'blunaanyo [ji' le pu, 'waa 'lula a -ti. De ni -do a 'mu, e no- 'banu di 'waa 'yonu -mo nu, 'yonu 'mu [v 'waa 'banu ko 'waa 'diinu 'huen- mo nu.

22 Nyibli a pepe ko bu yraa ne 'a mu, -te a mo 'na nyibli a -ti. Kee, nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu 'yi -sa, 'ki 'u Nytsua a [wlu a yukuole a -ta', 'bu gba [a 'lu -mo -gbagba, 'klo a 'u-honti 'bu nyre 'u, nyiblo a 'mu, e no- Nytsua di wa.

23 Ti -mu' -ko 'yri u di 'u 'a mu [huven [tuu -ni, 'ki 'l' d'co -bi 'kwli, -e -bi ba 'gba ci le, ba mu 'l' d'co -bi 'kwli. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, a 'yi 'l' [i 'l' -we, ba kaa 'l' Yisraekue a 'du a pepe 'l, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'l' di de.

24 E 'yi 'nyunyuno [dv -ko, -bu di 'u 'a toonyo 'lu yi ni. E 'yi -kuannuno [dv -ko, -bu di 'u 'a 'mase 'lu yi ni -we.

25 'A -ti, 'nyunyuno ko -kuannuno 'huen-, u 'yi 'l' [i 'l' -we, bu pu le, -e mo, [huvendu -mu', 'waa toonyo ko 'waa 'mase 'huen-, u di 'ye, u di 'l' [i wlon 'ni [ta. 'Bu mo, 'mo -bu, -e mo 'kayu'bai, 'bu yi 'mu Besebuli (-e mo Satan) ni -dee -ni, -e -bi ba yi [e, -e mo, 'a mu -mu', -e mo 'na 'kayubukue, 'nyre, u di 'a mu [tue, e di nyre yi diaki, e 'mu 'u Besebulnyre a 'mu 'u -hi.»

A 'ni 'pie 'l' -tonyibli a huannu, kee, Nytsua, no- ko huannu ba pie (Luku 12.2-7)

26 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «'A -ti o, nyibli a 'mu, -u di 'a mu [huven [tu, a 'ni 'pie 'l' 'waa huannu, -e nu [o, ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri -ti a -tee di 'u pepe' bi, e ko, -tebli ni -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe 'mu [v yi.

27 'Bu mo, [ba bii yi, -ti -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba hla 'u [v -tite -mu', nyibli a pepe -we 'l' bu 'wun 'u [v. -Ti -bu, 'n yi 'l' bu -blee -ni, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba lee [ne nyibli a pepe.

28 A 'ni 'pie 'l' -tonyibli a huannu, -koti 'aan -plahu ni -do, e no- u -we 'l' bu -we bu, kee, u 'yi 'l' [i 'l' -we, bu -we 'aan -hiihu bu. Nytsua, e no- ko huannu ba pie, -e nu [o, e no- -we 'l' -bu -we -tonyiblo a -plahu ko 'a -hiihu 'huen- bu, 'ki 'l' na -mu', -e 'ye ni jre 'nyu, 'klo -mo 'klo, -e yi -tebli-huannuno bu -we.

29 [Bu pu [ne nobli 'cumi a de yi: 'Bu mo, [ni yi [nu ni -tue, u 'ni -pu [v [die diaki, kee, 'aan 'Bai Nytsua 'bu 'yi [i ki -wen, a 'yee [dv 'ni 'ku [v li.

30 Kee, 'a mu -mo -bi, 'lunyapli ni -tie -bu, a -ko, 'aan 'Bai Nytsua -hre [e ni.

31 E [hen 'nyre, -e mo, a ko 'mini diaki, 'ki 'u Nytsua ye', 'a -hi 'u nobli -huohu -mu' 'u. 'A -ti, a 'ni 'pie 'l' -tonyibli a huannu.»

Nyibli -mu', -u hle [e, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, u mo -Yusu a nyibli [nu, e ko nyibli -mu', -u hle [e, -e mo, u yi -Yusu -yi (Luku 12.8-9)

32 «'A -ne nyiblo, -e di [e hla, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e mo 'na nyiblo [nu, 'na 'mumu, -te -batipu-nyrowo di 'u nyre, 'n di [e 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nytsua, -e ni 'l' yakko 'kwli ye', -e mo, nyiblo a 'mu, e mo 'na nyiblo [nu.

33 Kee, nyiblo 'bu hla [a, 'ki 'u nyibli ye', -e mo, e 'yi 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'u, 'n di [e 'ni hla -we, 'ki 'u 'na 'Bai Nytsua, -e ni 'l' yakko 'kwli ye', -e mo, 'n 'yi [i -yi.»

-Yusu a 'lidie a -ti, nyibli di yi 'ni -wunwon -ni (Luku 12.51-53; 14.26-27)

34 «'A 'ni 'yee 'l' [i, -e mo, kubweenle 'n ya 'ne- tutu ki. 'N di ni, -e di [e nu, nyibli 'mu yi -wunwon -ni.

35 'N di ni, -e di [e nu, 'yu nyubehan 'mu 'a 'bai yi -won, e ko, 'yu nyoyu 'mu 'a 'dii yi -won, e ko, 'yu a nugba 'mu 'a 'doo yi -won -we.

36 E [hen 'nyre, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'a yraanyibli di mo 'a d'onu a 'kayubukue.

37 Nyiblo 'bu nu e ne 'a 'dii ko 'a 'bai 'huen- a de, 'bu -hi 'u 'mu, -e -bi e 'yi 'l' [i 'l' -we, bu mo 'na nyiblo. Nyiblo 'bu nu e ne 'a 'yonu a de, 'bu -hi 'u 'mu, -e -bi e 'yi 'l' [i 'l' -we, bu mo 'na nyiblo.

38 Nyiblo 'bu 'ye ni [tuu 'u 'na win 'u, 'ye [bu e -wen, 'ki bu 'la [a 'na -ti, e 'yi 'l' [i 'l' -we, bu mo 'na nyiblo.

39 Nyiblo 'bu 'ye ni -hua bu 'waan ne 'a d'onu a -hunhlu, 'ki 'ne- tutu ki, 'ki 'u 'na -ta', 'bu mo, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'l' Nytsua yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a d'onu a -hunhlu bu 'wan, 'ki 'ne- tutu ki, -te e nu e 'mu a -ti, 'bu mo, nyiblo a 'mu 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l, 'ki 'l' Nytsua yi.»

Nyibli -mu', -u 'ble Nytsua a -kuannunyibli kua, Nytsua di -nyi [nu 'wio (Maki 9.41)

40 «Nyiblo 'bu 'ble 'a mu kua, 'a mu -mu', -u mo 'na -nagbopu*, e [hen 'nyre, 'mo e 'ble kua. 'Ti-, nyiblo -di 'mu kua 'ble, e 'w' yi, na 'Bai Nytsua -mu', -e lee 'ne- 'mu, e no- e 'ble kua.

41 'Bu mo, [ni 'ble Nytsua a winwlon-hanyo* kua, -te e mo Nytsua a winwlon-hanyo a -ti, 'wio -mu', Nytsua di

wen 'a winwlon-hanyo a 'mu -nyi, e no- e di -mu -nyi -we.

42 Mo, 'na nyiblo ni -do -bu, 'ye [bu e 'yi 'mini -ko, [ni -ha 'li 'ncee a -januwoko ni -do, [ni -nyi [ne]e, -te e mo 'na -nagbopi a -ti, e mo [han-ti [ni]o, Nytsua, e no- di -mu 'wio -nyi.»

11

-Te Saan Batisti lee la 'li 'a -nagbopu -bi -Yusu -mo

(Luku 7.18-23)

1 -Te -Yusu -we 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'u 'hwen -mu', 'waa toole -mo, -e -bi e -hon 'u -tite a 'mu ni, 'e mu 'li 'blugba a 'mu a 'du -bi 'kwli, 'e mu Nytsua a -ti nyibli -bi lee mo.

2 Ti a 'mu 'yri, Saan, -e pi la nyibli 'nie 'lu le, 'ki e ni 'li [ji, 'e 'win -kuan -mu', -Yusu ni a -ti. E no- ko -ti 'e lee ne 'a -nagbopu -bi, e wen: «Ba mu, ba 'beti]e,

3 [bi e no- mo Wanyo -mu', Nytsua pu la le, e di la -a mu yi ya, -u'v- -a 'te di Wanyo a 'mu -ple?»

4 -Te Saan a -nagbopu 'beti]e, ke- e -pu, 'e [tu [nu [won, e wen: «Ba mu, -ti -bu, a yi 'win, e ko -tebli a yi 'ye, e no- ko -ti ba lee Saan.

5 Ba lee [ne, -e mo, 'yii'donyu te le, le-yuyenyu 'u ne, [hrannunyu a 'kue yi 'ni -we, 'kikenyu 'u yi -ti 'win, ko, 'kukonyibli yi 'hru 'klo le, [hwenyibli 'u yi Nytsua a [haantitie 'win.

6 Plo a bleele 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e 'ye ni hia, 'ki bu kuo 'mu [wlu yi.»

-Ti -mu', -Yusu hla la, 'ki 'u Saan Batisti a -ta'

(Luku 7.24-35; 16.16)

7 -Te Saan a -nagbopu a 'mu, u [hian -mo, -e -bi -Yusu -tua Saan a -ti a kuhleele, 'ki 'u nyibli -mu', -u [gbee 'u'v 'hvi a -ta', e wen: «-Te Saan hie la Nytsua a -ti, 'ki 'li -tite -mu', nyiblo [du 'yi 'li 'ti, -te a mu la 'li]i -mo, nyiblo a 'di -bi 'aan [wlu pu la le, a di la 'li bu -yee -ni 'li? [Bi 'aan [wlu wen 'ni, nyiblodu -bu, -e yi huannu pie, 'ki bu lee nyibli -ti a -tee, e no- a di la 'li bu -yee -ni? 'Ubn-, e 'yi 'a nyiblodu a 'mu 'pa-.

8 [Bi 'aan [wlu 'ye]e ni, -e mo, a di yee la 'li nyiblo, -e pu yinowlawlu bu? Nyibli -mu', -u pu yinowlawli, 'ki u ni 'li 'kurnpu a 'kayo ble.

9 [Bu 'beti 'a mu de: Nyiblo a 'di -bi a mu la 'ye mo 'li? [Bi Nytsua a winwlon-hanyo*? Iin, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, e ko, 'ni hle]e, -e mo, Saan -hi 'u Nytsua a winwlon-hanyo -bi ni.

10 E no- mo nyiblo -mu', -koti u 'cru la 'li Nytsuacrien 'kwli, -e mo, e no- di la 'na 'hru yi kla, 'ti- 'mu la 'li di. -Ti a 'mu, u 'cru la, e no- -bu:

Nytsua wen 'ni:

'Na 'Yu o, 'ni di -ha nyiblo,

'ki 'u 'na -kuan a -ta',

e 'mu mu, e 'mu -na 'hru yi kla,

'ti- [mu 'li nyre.

11 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyi, e 'yi -huan nyiblo [du ni kue, -bu ni 'u Saan Batisti 'lu yi. Kee, 'ki 'li Nytsua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo -mu', u dee 'hiangbe, e no- di 'u Saan 'lu yi ni.

12 Kue la 'li ti -mu', -e ko 'yri Saan Batisti -tua la 'li Nytsua a -ti a -molenina 'yie bu, 'ki Nytsua -tua la 'li nyibli a win a kikole, kee, Nytsua a yraanyibli [tui 'u 'kli, -e di]e nu, nyibli 'ni [ha 'u Nytsua 'u [tuu -ni.

13 Tete -mu', Nytsua -nyi la Moise, ko Nytsua a winwlon-hanyo a pepe 'hwen-, kue la 'li bu, -bu ye Saan Batisti a ti ki, u hle la]a nu, -e mo, e di ko la ti, -e ko 'yri Nytsua di la 'u nyibli win ki -koo -ni.

14 Nytsua a win hle]e ni, -e mo, winwlon-hanyo Eli di la 'li 'ni di. [Bi a kuo [ne [wlu yi, [bi a 'yi]i [wlu yi -kuo -ni? De 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mo Saan Batisti, e no- mo Eli a 'mu.

15 'Ba ko -ti-wannua, -e -bi ba 'win -ti -dodo.

16 -Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, e no- -bu: U 'wi- 'yonu yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi yi yee 'waa 'bio -ti, u wen:

17 -Te -a yi 'bh ni pu, -a yi 'bhpa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. 'Ti-, -te -a yi [hien ni we, a 'yi nyaumli le -nu.

18 E 'wi yi, -te Saan -di, e yi [ci*, 'ki 'u Nytsua a dida a -ta', 'e 'ye ni 'na no, kee, ke- -tonyibli pu la: 'Ku -huan* ni 'u]v ke'.

19 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni [ci]e li, 'ti- 'ni 'ne no, kee, ke- nyibli pu: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nuna ni -do, e no- e yi 'lu -mo le -hie. 'Blwli'tnyu ko nyibli -bu, -u ko 'klo [yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko]o 'hwen-, -u ni nnatumude.» -E -bi ke- -Yusu pi de: «Nyibli -mu', -u ko Nytsua a [to, 'waa nunu-tebli di]e nyibli 'ni -toko -ni, -e mo, Nytsua a [to a 'mu, e 'sii 'u yi.»

'Du -bi a nyibli 'yi la -Yusu [wlu yi -kuo -ni

(Luku 10.13-15)

20 'Du -mu', -e ko 'kwli -Yusu nuu 'li [wlekeke-tebli -huohu, -e -hi 'u 'du -bi 'mu 'u, 'waa nyibli 'yi 'u de 'kuku bu -hie. E no- ko -ti 'e -tua 'waa -ti a yeele, 'ki 'u nyibli -mu', -u ni 'u ye, e wen:

21 «-Juukue* -mu', -u ni 'li Kolasedo ko Betsaidado 'kwli, 'jro 'ki 'u [nu -mo, -e nu]o, [wlekeke-tebli -mu', 'n nuu 'li [nu -mo, 'bu mo, 'n nuu wen 'li]i nyibli -mu', -u 'yi -juukue 'pa- -mo, -u ni 'li Tihdo ko Sidodo 'hwen- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, u 'mu la nyaumli le nu, u 'mu la -tebli -huu 'hu le pu, u 'mu la 'waa dionu 'topupu

'hmlε, -ε di□ε nu, υ 'mu□υ nyibli yι -tōō -ni, -ε mō, υ -hve bu hie 'υ 'waa de 'kuku a nunuo bu, υ 'mu 'waa 'klo Nytsua -nyi.

22 'N yι 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, -nyrōwō -kō 'kwli Nytsua di 'υ nyibli -bati le -pυυ -ni, nyibli -mu', -υ ni 'li Kolasedtō kō Bettsaidadtō a 'mu 'kwli, 'waa -bati di ni 'klι ki, ε 'mu 'υ Tihdtō kō Sidōdtō a -ne 'υ -hi.

23 'Ti- nyibli -mu', -υ ni 'li Kapenaōdtō 'kwli, υ ni 'hie 'li□ι 'lu -mō le, -ε mō, Nytsua di 'li □nu 'ni 'yaa -ni -yaya, υ 'mu mu -mumu, υ 'mu yako yι kōε. Kee, ε kō bu □tō 'li □nu -tōtō, υ 'mu 'li -tutu a -wubub nyre. □Whilekeε-εtblι -mu', 'n nuu 'li □nu -mō, 'bu mō, 'ni nuu wen 'li□ι Sodōmōdtō a nyibli -mō, -υ kō 'klo nyre yι, nyibli a 'mu, υ di hie wen 'υ 'waa de 'kuku a nunuo bu, Nytsua 'ni -we□ε wen □nu bu ni.

24 'N yι 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, -nyrōwō -mu', -ε kō 'kwli Nytsua di 'υ nyibli -bati le -pυυ -ni, -juukōε -mu', -υ ni 'li Kolasedtō kō Bettsaidadtō 'kwli, ε di □tu □nu □hυen, ε 'mu 'υ Sodōmōkōε 'υ -hi, -υ kō nunuklo -nyre la yι.»

-Yusu wen 'ni: Ba di 'ne- 'mu -mō, 'mu 'a mu -wleεε -nyi

(Luku 10.21-22)

25 Ti a 'mu 'yri, ke- -Yusu pι, ε wen: «'Na 'Bai o, -mō mō yako kō -tutu 'hven- a Kōkōnyo. 'N pι -mu 'nyre le, -te -nu, □ni -hli -na nunu-εtblι □tōkōnyō kō 'crien.yinyυ 'hven- 'yι ki, 'ti- □ni tōō □ne nyibli -bu, -υ 'yι □dedede -yi.

26 'N pι -mu 'nyre le, -ε nu□o, ke- -nu 'a -huhua.

27 'Na 'Bai -nyi 'mu 'klι, 'kι 'υ -εtblι a pepε ki. Nyiblo a 'dι -bι 'n pa 'mu, nyibli 'yι□ι -yι, 'bu 'yι 'na 'Bai ni -do 'pa-. U 'yι□ι -yι -we, nyiblo a 'dι -bι 'na 'Bai -mō, 'bu 'yι mō ni -do -bu, -ε mō 'a 'Yu 'pa-. 'A -ne nyiblo, 'n -hve □bu tōō □ne, ε yι□ε ni -we, nyiblo a 'dι -bι 'na 'Bai pa 'mu.

28 'A mu -mu', -υ kō 'klι -we 'li, 'kι 'υ ble a 'buble a -ta', ba di 'ne- 'mu -mō, 'mu 'a mu -heε -ni, 'mu□υ nu, a 'mu -wle.

29 'N 'yι 'li□ι 'li -we, □bu □tu 'a mu □hυen, ε kō, 'ni 'yaa□a 'li 'na dtōnu. Ba ween □ne ki, 'kι □bu mō 'aan naanyō, -ε di□ε nu, 'mu 'a mu -tōō -ni. 'Bu mō, 'ba ween □ne ki, 'n di -nyi 'a mu □haan'klo.

30 -Ti -mu', 'n di 'a mu -tōō -ni, ε 'yι 'li□ι 'li -we, bu kla 'mu, 'kι 'υ 'a mu -mō, ε kō, blō -mu', 'n di 'a mu hle, ε di 'ni 'huhue -ni.»

12

-Yusu, ε nō- kō 'klι, 'kι bu lee nyiblo, de -mu', ε -we 'li bu nu, 'kι 'li -wuwle-nyrōwō

'kwli

(Maki 2.23-28; Luku 6.1-5)

1 -Te ti gbi -hi, -ε -bι -Yusu kō 'a -nag-bopu* 'hven-, υ mu le na mō. -Nyrōwō a 'mu, -ε mō la -wuwle-nyrōwō □nu. 'Kanv ni la 'a -nagbopu ni. Bu ni la 'li mumuo 'kwli, -ε -bι υ yι 'beε la 'li 'dudō-εtblι □du, -υ 'wι -kōbu yι a -ci 'kwli □tu. -Tεblι a 'mu, ε nō- kō blι gbi 'a -nagbopu yι 'ce, 'υ yι 'a 'yō di.

2 'Kι 'li -ci a 'mu 'kwli, 'kι Falisi□tumu* a nyibli ni 'li. -Te υ 'ye 'kι de a 'mu, -ε mi 'lu -mō, -ε -bι ke- υ pι, 'υ yι -Yusu -lee -ni, υ wen: «'Ye ke de -na -nagbopu ni, ε □ηa ni. Nytsua a tete wen 'ni: Nyiblo □du 'ni 'nuo 'li -kvan, 'kι 'li -wuwle-nyrōwō 'kwli.»

3 -ε -bι ε □tu □nu □won, ε wen: «-Ti -mu', υ 'cru 'li Nytsuacrien 'kwli, 'kι 'υ -aan 'bai gbagbu, -ε mō bodtō Dafidi a -ta', 'n pu□υ □haan-tι, -ε mō, a -hre□ε ni. -Ti a 'mu, υ 'cru la, ε nō- -bu: -Nyrōwō □du, -te 'kanv ni la bodtō Dafidi ε kō 'a nyibli 'hven-,

4 ε pa la 'li Nytsua a 'kayu bu, 'ε -ha la 'li 'flocō -mu', -ε pe la 'υ 'teble kι bu, 'ε di la□a. -ε kō -ta' Nytsua a tete wen 'ni, Nytsua a -cōhlunpinyυ* ni -do, υ nu- -we 'li, -bu di 'flocōdυ a 'mu. 'Bι 'flocōdυ a 'mu, -ε ni 'li Nytsua a 'kayu a 'mu bu, υ -ha la□a ni, 'kι 'υ Nytsua a -ta'.

5 'Ya 'υ 'lu de, 'n pu□υ □haan-tι, -ε mō, a -hre de -bu, Moise 'cru la 'li 'a tetecrien 'kwli ni. De a 'mu, ε nō- -bu: 'Kι 'li -wuwle-nyrōwō 'kwli, Nytsua a -cōhlunpinyυ ni -kvan, 'kι 'li Nytsua a 'kagbau bu. 'A -ti, υ 'ni □tuu□o 'υ -wuwle-nyrōwō a tete. Kee, nyiblo □du 'ni -yεε□ε li □nu -ti.

6 'N yι 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mō, nyiblo -bu, -ε ni mō, ε 'bua ni, 'ε -hi 'υ Nytsua a 'kagbau bu.

7 Ke- Nytsua pι 'li 'a 'crien 'kwli, -ε mō: De 'n -hve 'a mu, ε nō- mō, ba kō nyibli a nyai, 'ε -hi 'υ ba pie 'mu 'wlugba-εtblι a -cōhlun*. De -mu', winde a 'mu, ε □hen 'nyre, 'bu mō, 'ba yru wen□ε' le, a 'yι 'li□ι 'li -we, ba pu wen le, -ε mō, nyibli -mu', -υ 'yι de -huan □du -nu, υ mō de'kukununyυ □nu.

8 'Mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepε a Nyiblo, Nytsua lee 'ne- 'mu ni, 'ε -nyi 'mu 'klι, 'kι □bu lee ne 'a -ne nyiblo □du de, ε -we 'li bu nu, 'kι 'li -wuwle-nyrōwō 'kwli.»

-Wuwle-nyrōwō* □du 'kwli, -Yusu nu□o ni, nyiblo □du, -ε kō dabv 'kō la a 'kōε 'ε -we la

(Maki 3.1-6; Luku 6.6-11)

9 -Te -Yusu -yre, -ε -bι ε -hōn 'υ -tite a 'mu ni, 'ε mu 'li Nytsua a 'kayu bu.

* 11:28 11.28 -ε mō tete -mu', -juukōε a tetetōonyυ yι 'a mu 'lu -tie -ni.

10 'Ki ε yee 'li nyubehian □dɔ bu. Nyubehian a 'mu, 'a dabu 'ku ni. Falisi□tumu* a nyibli -mu', -v ni 'v, v -hɔε□ε ni, 'ki bu yee -Yusu -ti, 'bu mɔ, 'bu kɔ bu nu□o, nyubehian a 'mu a 'kɔε bu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ 'kwli. (Falisi□tumu a nyibli wen 'ni, 'bu nu□o, nyiblo a 'kɔε bu -we, ε mɔ -kɔandε □niɔ, -ε kɔ -ta' Nyisva a tete wen 'ni, nyiblo 'ni 'nuo 'li -kɔan, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ 'kwli.) Ε nɔ- kɔ -ti 'v 'beti□e, v wen: «-Bt' Nyisva a tete pi 'li? □Bt ε hle□ε ni, -ε mɔ, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ 'kwli, nyiblo -we 'li bu pia 'hɔhrennyv ni?»

11 -ε -bɪ ke- ε pi □nu yi, ε wen: «□Bt 'a mu -mɔ -bɪ, a 'ni -nu□o -kɔan, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ 'kwli? 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu kɔ blable, 'ti- 'a blable a 'mu, 'bu bi 'li 'niebutiɔ 'kwli, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ 'kwli, □bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu -ha 'li 'a blable a 'mu 'li? 12 Ε kɔ -ta' -tonyiblo -hi 'v blable ni. 'A -ti, Nyisva a tete hle□ε ni, -ε mɔ, ε nɔɔ 'v le, 'ki -tonyiblo bu nu 'a 'bɪhian □haande -mɔ, 'ki 'li -wuwle-nyrowɔ* 'kwli.»

13 -ε -bɪ ke- ε pi 'ki nyubehian a 'mu yi, ε wen 'ni: «Hrv -na dabu -mu', -ε 'ku!» Bu hrv 'ki 'a dabu a 'mu, -ε -bɪ ε 'hri 'kɔ, 'ε bi 'v 'a -ta', -wen dabu -bɪ -mu'.

14 -Te -Yusu nu□o, nyiblo a 'mu a 'kɔε -we, -ε -bɪ Falisi□tumu a nyibli a 'mu, v -hɔn 'v -te a 'mu ni, 'v mu 'hra pa mɔ, -te -mu' v di -Yusu a 'hɪla nu, 'v mu 'a □tɔ le □muɔ mɔ.

-Yusu, nɔ- mɔ Nyisva a -kɔannunyɔ, Nyisva a □gbetv, ε -ha 'li (Maki 3.7-12; Luku 6.17-19)

15 -Yusu yi de -mu', v -hɔε bu nu□o -mɔ ni. Ε nɔ- kɔ -ti 'ε -hɔn 'v -te a 'mu -wlu. -Te ε yi ni mi, -ε -bɪ nyibli -hɔɔhɔi kɔε□ε □wien, nyibli a pepe -mu', -v ni 'li □nu 'nyi, -v kɔ 'hɔi -yi hren, 'ε nu□o, 'waa 'kɔε 'ε -we.

16 Kee, ke- ε ni, 'ε yi □nu ti, -ε mɔ, v 'ni lee 'li nyiblo □dɔ, nyiblo a 'dt -bɪ ε pa 'mu.

17 Ε hla□a ni, -ε di□e nu, -ti -mu', Nyisva a winwɔn-hanyɔ Esai 'cɪri la, ti -hi la a ti 'yri, ε 'mu 'lu -mɔ mu. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: 18 «Nyisva wen 'ni:

'Ye nyiblo -bu, ε nɔ- mɔ 'na -kɔannunyɔ. Ε nɔ- 'n -ha 'li, 'ki bu nu 'na -kɔan. Nyiblo a 'mu, 'n nɔε □ne ni, 'ε nie 'mu dɔdɔ.

'N di□e 'ni nu, 'na -Hihiu* 'mu 'v□v ke' bi. Nyibli -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa-, ε di □nu 'ni -lee -ni,

-ε mɔ, 'n di □nu 'ni wa. 19 Ε 'yi 'li□i 'li -we, bu kɔ 'blini, ε kɔ, 'bu yi ni hle, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu pu -cici le,

ε kɔ, 'bu yi 'dti 'kwli le ni ne, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu 'yaa 'li win, -wen 'dtowenyɔ.

20 Nyibli -mu', -v 'yi 'kɪ -kɔ, ε di yru 'waa nyai, ε kɔ, nyibli -mu', -v 'yi -heenyɔ -kɔ, ε 'mu □nu -heε -ni.

Ε nɔ- ε di nu -nunu, nyibli 'mu 'a de ki wen, 'ki bu 'sii 'v □nu yi, 'ki 'v 'mu ye',

21 ε kɔ, dako a gblegbe, -v ni 'ne- 'kɔ ki, v 'mu□v □wɔ yi -kuo -ni.»

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'v -Yusu ke' (Maki 3.22-30; Luku 11.14-23; 12.10)

22 'Hɔhrennyv -mu', v gba -Yusu yi, 'ki 'li □nu 'nyi, nyiblo ni 'li, 'a 'yii 'ε 'dɔ, kɔ, 'ε 'yi 'plele -yi, -ε nu□o, 'ku -hvan* ni 'v□v ke'. -Te v nyre 'v□v -Yusu ye', -ε -bɪ -Yusu nu□o ni, 'a 'kɔε 'ε -we, nyiblo a 'mu, 'ε -twa 'puple, kɔ, 'ε -twa leyuyruo.

23 Nyibli a pepe -mu', -v ni 'v, ε keε 'waa □wɪ le. 'A -ti, v wen: «□Bt -Yusu -bu, ε nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyisva pu la le, ε di la -a mu yi ya, -ε mɔ bodiɔ Dafidi a 'yonv a 'Yu?»

24 Kee, Falisi□tumu* a nyibli -ni 'v, 'ti- v 'mu -ti a 'mu 'win mɔ mu, -ε -bɪ v wen: «'Dɔn-. Nyiblo -bu, a yi 'ye, 'kuo -hɔn -mu', -ε ni 'v nyibli ke', v nu- ε ble le, -ε nu□o, Besebult, -ε mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu Satan, ε nɔ- yi -Yusu 'kɪ -nyi, 'ki bu nu -teblɪ a 'mu.»

25 Kee, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie ni. Ε nɔ- kɔ -ti 'ε lee □nu, -ε mɔ: «□Bv pu□v de yi: 'Ki 'li 'blɔgba 'kwli, nyibli 'bu 'be □tɔ le, -ε -bɪ 'blɔgba a 'mu, ε di bi □hlɔn. 'Ya 'v 'lu de, 'bu mɔ, 'dtɔ a nyibli, -hɔv' kayubkue, 'bu 'be □tɔ le, -ε -bɪ nyibli a 'mu, v di -gbe le.

26 De ε □hen 'nyre, ε nɔ- mɔ, 'bu mɔ, Satan 'bu yi 'a dɔnɔ le ni ble, ε 'wɪ yi, 'a dɔnɔ ε -wen yi. 'A 'blɔgba kɔ bu bi □hlɔn.

27 A wen 'ni, 'n ble 'kuo -hɔn le, -v ni 'v nyibli ke', -ε nu□o, Besebult, ε nɔ- yi 'mu 'kɪ -nyi. 'Bu mɔ, -ti a 'mu, a hle, 'bu mɔ wen □han-ti, 'aan 'mumu, nyɔ- yi 'ki 'aan -ne nyibli 'kɪ -nyi, 'v ble 'kuo -hɔn le -we 'li? De -mu', 'aan nyibli ni, ε nɔ- tɔε □ne yi, -ε mɔ, -ti -bu, a yi 'mu -yee -ni, ε mɔ hi □niɔ.

28 Ε 'yi Satan 'pa-, keε, Nyisva a -Hihiu*, ε nɔ- yi 'mu 'kɪ -nyi, 'ki □bv bla 'kuo -hɔn -mu', -v ni 'v nyibli ke' le. De a 'mu, ε tɔε ne 'a mɔ□o ni, -ε mɔ, Nyisva -twa nyibli a win a kɪkɔle, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

29 De ε -nu, ε nɔ- mɔ, nyiblo □dɔ 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li 'kluninyɔ a 'kayu bu, bu mu -teblɪ 'yri, 'bu mɔ, 'bu 'yi 'kluninyɔ a 'mu -mua -ni 'ti-. 'Bu mua □ne, -ε -bɪ 'hru pe 'v bu, 'ki bu 'yri 'a 'kayu a -teblɪ a pepe.

30 Nyiblo 'bu ni 'v, ε kɔ 'mu 'hɔen-, □ba 'yi -pe, ε □hen 'nyre, ε -wen 'mu yi. 'Ti- nyiblo 'bu 'ye ni -heε 'mu, 'ki -ba 'kukue nyibli le, 'ki 'v Nyisva -mɔ', ε 'wɪ yi, nyiblo a 'mu, ε -gbe □nu le, 'v hɔε Nyisva -mɔ le.

31 E no- nu□o, 'ni yi 'a mu- lee -ni, -ε mo, Nyisva -we 'li bu 'wowlā nyibli a de 'kuku a pepe ni, 'ye □bu v -ha Nyisva 'yri le. Kee, nyiblo -bu, -ε di Nyisva a -Hihiu 'yri le -ha, Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wowlā 'a de 'kuku a mu.

32 'Ya v 'lu de, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyiblo -bu, -ε di 'mu -ti -hwin yre hla, Nyisva -we 'li bu 'wowlā 'a de 'kuku a 'mu ni. Kee, nyiblo -bu, -ε di Nyisva a -Hihiu -ti -hwin yre hla, Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu 'wowlā 'a de 'kuku a 'mu, 'ki 'ne- 'klo -bu, -a ni 'ne- -mo, ε ko, 'ki 'li 'klo -mu', -ε di 'li di 'kwli.»

Tugbe a 'kuo, ε no- v yi□i -yruu -ni (Matie 7.16-20; Luku 6.43-45)

33 (Ke- -Yusu pi de:) «Tugbe -mu', -ε yi □haan'nie -jri, ε no- tu □haan'kui. Tugbe -mu', -ε 'ye ni -jri □haan'nie, ε 'ni -tu□v □haan'kui. Tugbe a 'kuo, ε no- v yru □ne.

34 'A mu -mu', a kee nyibli. 'Aan □wli nyre yre, -wen hro. E no- ko -ti, 'ba ni 'v -tite bu, 'a hle -ti -hwin le, -ε nu□o, -ti -mu', -ε 'yii 'li nyiblo a □wlv ki, ε no- yi 'v□v wien -dii -ni.

35 □Haannyiblo a nunu-tebli no yi, -ε nu□o, 'a □wlv no yi. 'Crekonyo a nunu-tebli nyre yi, -ε nu□o, 'a □wlv nyre yi.

36 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, -nyrowo -mu', -ε ko 'yri Nyisva di 'v nyibli -bati le -puv -ni, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu hla nyiblo □dv -ti -hwin 'hvi le, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, ε di Nyisva kle 'ni -huhia -ni, -ti -mu', -koti ε hla -ti a 'mu.

37 'A -ti, Nyisva 'bu di -na -bati 'be, -ti -mu', -hla, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, ε no- ε di 'li 'kwli le ta, ε 'mu -mu- lee -ni, -ε mo: -Bati 'yi -mu -klo, -huv' -bati klo -mu ni.»

Falisi□tumu a nyibli -hve ni, 'ki -Yusu bu nu □wilekee-tebli (Maki 8.11-12; Luku 11.29-32)*

38 -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi Nyisva a tetetonyv -bi, ko Falisi□tumu a nyibli -bi, -v ni 'v, v □tu□o □won, v wen: «Tocoo o, -a -hve -ba 'ye□e, 'bu mo, □ni -we 'li -bu nu □wilekeede, -ε di -a mo□o -tco -ni, -ε mo, Nyisva, no- lee 'ne- -mu -tutu ki.»

39 -ε -bi -Yusu wen: «Ti -bu 'yri a nyibli -bu, 'waa nunuklo nyre yi, 'v plee 'li Nyisva ke, 'ti- 'v -hve □wilekeede de, -ε di □nu -tco -ni, -ε mo, Nyisva, ε no- lee 'ne- 'mu -tutu ki. Kee, Nyisva 'yi 'li□i 'li -we, bu wen, 'ki ba 'ye □wilekeede □dv. □Wilekeede ni -do -mu', Nyisva di nu, 'ki 'v 'a mu -mo, ε di 'wi- 'a de -bi -mu', ε nu la, 'ki 'v winwlōn-hanyo Jona a -ta'.

40 De -mu', Jona a 'mu, ε -nu, 'ε -hi 'li -nyrowi ni ta ko 'tolbowi ni ta -hrin.ye gbabv -mu' kwli, ke-ε di 'mu □ti, 'ki 'v 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo -mo. 'N

di -hii 'li -tutu bu -nyrowi ni ta ko 'tolbowi ni ta.

41-42 'Ti- Ninifodto a nyibli 'mu la Jona a win 'win, -te ε yi la □nu Nyisva a -ti -lee -ni, -ε -bi v hie la 'v 'waa de 'kuku, v ni la bu, 'v -nyi la 'waa 'klo a pepe Nyisva. -ε -bi 'ki, 'mo -bu, -ε ni mo 'a mu ye' bu, 'n -hi 'v Jona a 'mu ni, kee, a 'ni □tuu□o 'v 'na win 'v. E no- nu□o, ti -mu' -ko 'yri Nyisva di 'v -tonyibli -bati le -puv -ni, Ninifodto a nyibli a 'mu, v nu- di ye' du, v 'mu le pu, -ε mo, ti -bu 'yri a nyibli, v mo -ti 'wlanv □ni, 'ki 'v Nyisva ye'. 'Ya v 'lu de, ti -hi la a ti 'yri, bodto □dv, ε no- hon la 'li -tite bloblv □dv, v deε Sabablvga. Bodto a 'mu, ε mo la nuvga □ni. E no- di la Jrusedto 'kwli, ε 'mu la bodto Salomo, -ε mo la Nyisva a nyiblo, 'a □tōwin 'win. Kee, 'mo -bu, -ε ni mo 'a mu ye' bu, 'n -hi 'v Salomo a 'mu ni. Kee, a 'ni □tuu□o 'v 'na win 'v.»

'Ku -hvan 'bu -hon 'v nyiblo ke', ε di bi 'v□v ke' de, 'bu mo, Nyisva a -Hihiu* 'bu yi 'v□v ke' -ni*

(Luku 11.24-26)

43 Ke- -Yusu pi de: «'Bu mo, 'ku -hvan 'bu ni 'v nyiblo ke', 'ti- 'bu -hon 'v□v ke', -ε -bi 'ki ε mi 'li 'wan 'kwli, 'ε mi bunule yrayro le □muo mo. Kee, ε 'ni 'ye□e li bunule.

44 -Te ε 'ye ni 'ye 'ki bunule, -ε -bi ke-ε pi 'a dtonv yi: 'N ko □bu -me kle, 'mu 'li bunule 'ka, 'n -hon la 'li 'kwli mu. -Te ε □hian -mo, -ε -bi ε 'ye□e ni, -ε mo, bunule a 'mu, ε nu 'huhlv, 'ε 'hren kle -tee, ko, 'ε □hrenti -ni. (E 'wi yi, Nyisva a -Hihiu 'yi 'v nyiblo a 'mu ke' -ni.)

45 'Bu ni 'mu le, -ε -bi 'ku -hvan a 'mu, ε ko bu bla 'kuo -hwin ni □hlon'hven -bi, -v ko 'cre, -v -hi 'v 'a 'mumu 'v, 'waa pepe a 'mu, v 'mu -mo -bibi -ni, v 'mu 'v nyiblo a 'mu ke' bi. -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a 'klo di nyre yi pepe, ε 'mu 'v 'a yi-heklo 'v -hi. Ke-ε di 'mu □ti -we, 'ki 'v ti -bu 'yri a nyibli -bu -mo, -v ko □wli -nyre yi.»

-Yusu a 'dii ko 'a 'dayinv 'hven- (Maki 3.31-35; Luku 8.19-21)

46 'Ki v ni la 'li 'kayu ni -do a 'mu bu. -Yusu ni 'li nyibli a 'mu, 'waa -mohleele 'kwli, 'a 'dii ko 'a 'dayi nyubepv 'hven- 'v nyre 'v. 'Ki 'v -patv', 'ki v hree 'v, 'v □mve 'hru le, 'ki bu hlee 'li -Yusu -mo.

47 E no-mo, nyiblo □dv bu mu□o lee mo, -ε mo: «'Ye ke, -na 'dii ko -na 'dayinv 'hven-, 'ki 'v ni 'li -patv', 'v -hve bu hlee 'li -mu -mo.»

48 -ε -bi ke- -Yusu -pu, 'ε -huhia nyiblo a 'mu kle, ε wen: «-U -bi ni 'v, 'v mo 'na 'dii ko 'na 'dayinv 'hven- -we,»

49 'ε pu 'a -nagbopv* dabv -mo, ε wen: «Ba 'ye ke, nyibli -bu, v nu- mo 'na 'dii ko 'na 'dayinv -we,

50 -ε nu□o, nyibli -mu', -v ni 'na 'Ba Nysua -ni 'li yako 'kwli a kuweenle, v nu-mo 'na 'diayuvu, ko 'na 'dii -we.»

13

-Yusu pu la 'dvdonyo a 'ledu (Maki 4.1-20; Luku 8.4-15)

1 -Nyrōwo a 'mu 'kwli, -Yusu 'hri la 'li 'kayu bu ni, 'ε mu la 'li Galileblōgba a 'yru wien, 'ε ni bu, -ε di□e nu, ε 'mu nyibli Nysua a -ti -tōo -ni.

2 Nyibli -huohu, v nu- □glaa 'li□t le. Bu 'ye ni 'ye 'hru, ε no- nu□o, 'ε 'ya 'li 'b'lagbu 'kwli, 'ε ni bu, nyibli a 'mu, 'v 'wle 'v 'gbahlon bu,

3 'ε -h'ihie □nu -tebli -huohu kle, 'ki 'li 'ledu 'kwli. Ke- ε pi 'ki, ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu. ε ko la -nyrōwo □du, ny'behan □du, ε no- mu la 'a -tebli 'do mo. -Tebli a 'mu, ε -gble 'li□t 'a -ci 'kwli le.

4 -Te ε yu□t ni -gble, 'a de -bi bi 'li 'hru wlon le, nubli 'v -di, 'v di□e.

5 'A 'huen a de, ε -gbla, -tutukoto -mu', ε bi 'v ki, 'h'io 'pa ni 'li□t bu, 'ε 'sii yi, 'ε □ga ti ni -do a ti 'yri, -ε nu□o, -tutukoto a 'mu, -ε ni 'v 'h'io a 'mu ki, ε 'yi -hu.

6 -Te ε □ga, -te 'yru bi 'li 'yo', ε no- mo 'a □kwh bu 'yru, -ε nu□o, 'a -wlvbu kvε 'h'io a 'mu yi.

7 'A ta a de, ε -gbla, 'ki ε bi 'li 'witi 'nyl. -Te ε □ga, -ε -bi 'wilitili 'buu □ne 'lu le.

8 'A -hen a de, ε -gbla, ε no- bi 'v □haan-tutu ki. -Te ε □ga, 'ε 'sii yi, 'ε ku -tee, 'ε pu bli. 'A blu ni -do, ε pu 'yo a (100) -wli ni □hun, -v -bi pu 'yo a (60) -wli ni ta, 'a de -bi pu 'yo a (30) -wlv □tu 'v -pu.

9 'Bu mo, 'ba ko -ti-wannua, -ε -bi ba 'win -ti -dodo.»

10 -Te -Yusu -yre 'ki, -ε -bi 'a -nagbopu* 'y'ya 'v□v 'h'ui bu, 'v yu□t le 'beti -ni, v wen: «□Bt nyibli -bu, 'ki 'ledu 'kwli -tve 'li □nu 'h'?»

11 -ε -bi ε □tu □nu □won: «'N ni 'ledu, 'ni tve □nu, -ε nu□o, 'a mu -bu, -v mo 'na -nagbopu, Nysua ni□e ni, 'a yru Nysua a -ti' le, ε □hen 'nyre, -te ε ni, 'ε kvε nyibli win ki. Nysua a -ti a 'mu, ε -hli nyibli 'yi ki. Keε, nyibli -bi -mu', Nysua 'yu□t -nu, 'ki bu yru□o' le,

12 -ε nu□o, nyiblo -mu', -ε pi Nysua a win nua yi bu, Nysua di□e 'ni nu, ε 'mu□v' le yru, ε 'mu -te ε nu la 'a 'winwun 'v -hi. Keε, nyiblo -mu', -ε 'ye ni pu□v nua yi bu, ε 'yi 'h'li 'li -we, bu yru□o' le pepe.»

13 De -ko -ti 'n neε 'li 'ledu 'kwli, 'ni yi 'li □nu -mo -hlee -ni, ε no- mo, nyibli bu a 'mu, v yu□t 'ni 'ye -tee, keε, v 'ni -yru□o li□t' le -tee, 'v yu□t 'win -tee, keε, v 'ni -yru□o li□t' le -we.

14 -Ti -mu', Nysua a winwlon-hanyo Esai hla la 'ki, ε no- mi ke 'lu -mo, 'ki 'v □nu -mo. -Ti a 'mu, ε no- -bu:

«Ke- Nysua -pu:

-Ti -bu, 'n di hla, a di 'ni 'win, keε, a 'yi 'li□t 'li -we, ba yru□o' le;

de -bu, 'n di nu, a di□e 'ni 'ye,

keε, a 'yi 'li□t 'li -we, ba yru□o le,

15 -ε nu□o, dako -bu, 'waa □wh 'gboklo ni, 'v ka 'waa nu yre,

-ε di□e nu, 'waa nu 'ni □ha -tu 'win, 'v ka 'waa 'yii ki,

-ε di□e nu, 'waa yii 'ni □ha de 'ye,

ε ko, 'waa □wh 'ni □ha -ti' le yru.

'Bu mo, 'bu 'ye ni nu wen -tebli a 'mu,

v di wen 'mu yi 'ni -me,

'mu wen□e nu, v 'mu wen 'v yi 'sii -ni,

'ki 'v 'mu ye'.

Ke- Nysua -pu.»

16 -ε -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi de, ε wen 'ni: «'A mu -mo -bi, ba ko plo a bleele, -ε nu□o, 'aan 'yii yru le, 'aan nu 'ε yi -ti 'win.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nysua a winwlon-hanyo*, ko Nysua a dako a nyibli -huohu -bi 'huen, v □mue la□a le, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbu -bu, a yi ke 'ye, keε, v 'yu□t 'ye, ko, v □mue la□a le, 'ki bu 'win la -tebli gbagbu -bu, a yi ke 'win a -ti, keε, v 'yu□t 'win.»

18 -ε -bi, ε yi □nu 'ni -lee -ni de, ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu, -ε di□e nu, de -mu', 'ledu a 'mu, ε □hen 'nyre, 'mu 'a mo□o kle -h'ihia -ni.

19 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yu□t 'win, -ε mo, Nysua -hve bu ko nyibli win ki, 'ti -bu 'ye ni yru□o' le, nyiblo a 'mu, ε 'wi 'hru -mu' yi, -ε ko wlon 'dudo-tebli bi 'v le, 'ti -nubli 'v -di, 'v di□e. 'Bu yi Nysua a win ni 'win, -ε -bi 'kuo -huv* a nyiblo gbagbu, ε yi 'ni di, 'ε -he 'li□t Nysua a win a 'mu □wh kle.

20 -Tutukoto -mu', -ε ni 'v 'h'io 'pa ki, -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'v le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -ε yi Nysua a win 'win, 'ti -ε yu□t ki -wen, 'ki 'li plo a bleele 'kwli,

21 'ti -ε yu□t kua 'ble, 'ki 'li ti gbi 'kwli, keε, -ε 'ye ni -hva, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'a □wh ki. Nyiblodu a 'mu, 'a 'bio -mu', -v 'ye ni -hva Nysua a win, 'bu yu□t □h'uv ni □tui, ε ko, 'bu yraa □ne, ε yi 'ni sa, 'ki 'v 'a -ne nysuade a 'mu -mo'.

22 -Tutukoto -mu', -ε ko ki 'witi ni 'v, -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -ε yi Nysua a win 'win, 'ti -nyiblo a 'mu 'ε yi 'klo ki a 'kla-wliye'y'ya a hritile -hriti -ni, ko, 'ε neε kuko-tebli a -ti □wh kle, -ε pi 'li□t kaka 'nyl. -Tebli a pepe a 'mu, no- ni□e, Nysua a win 'ε 'ye ni nu -kuan, 'ki 'li 'a □wh ki, ε yi 'li le -h'ihre -ni.

23 -ε -bi □haan-tutu -mu', -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we, ε no- mo nyiblo -bu, -ε yi Nysua a win 'win, 'ti -ε yru□e'

le, 'e ni -kvan, 'ki 'li 'a [wlv kl, 'wv a (100) -wlv ni [hvn, ko (60) -wlv ni ta, 'ki 'v -e -bv -mɔ, ko (30) -wlv [tu 'v -pu, 'ki 'v -e -bv -mɔ, e -hi 'v -te v nu 'a 'winwvun ni.»

-Yusu pv la yinyre-piti a ledv

24 Kε- -Yusu pɪ la [nv yɪ de, ε wen: «Nyɪsva 'bv kɔɔ nyiblo win ki, dε ε 'wv yɪ, ε nɔ- -bv: Nyɪbehvan [dv, ε nɔ- 'dɔ [haan-kvbv, 'ki 'li 'a -ci 'ki.

25 -Nyrowɔ [dv a 'tɔ, -te -tonyibli a pepe pe ble, -e -bv 'a yraanyɔ mu 'li 'a -ci a 'mu kl, 'ε 'dɔ yinyre-piti, -e 'wv -kvbv yɪ, 'ki 'li 'a [haan-kvbv a 'mu 'nyɪ.

26 -Te -kvbv a 'mu, ε -mɪ, ε pv bli, ε ko -piti a 'mu 'hven-, v nv- [ga.

27 -Te -cikonyɔ a -kvannunyibli -di, -e -bv v wen: Nyɪbeyu o, [bv [yɪ [haan-kvbv 'dɔ, 'ki 'li -na -ci ki? -Bɪ- -piti -hvun -hɔn 'ki yɪ, 'ε [ga 'li 'li?

28 -E -bv ε [tu [nv [wɔn, ε wen: 'Na yraanyɔ, ε nɔ- nu[ɔ. -E -bv -kvannunyibli wen: [Bɪ -hvε[ε ni, 'ki -ba -ha -piti -hvun a 'mu?

29 ε wen: 'Uvn-, a 'ni 'haa 'li[ɪ, -ε nu[ɔ, 'ba yɪ[ɪ ni -hε, 'ba 'be 'li bv, a di 'hri -kvbv.

30 Ba -ha [nv mε le, bu kuu 'v -te ni -do, v ko -kvbv 'hven-. Ti -kvbv'ceti di 'v nyre, 'ti-'mu -kvbv'cenyibli -lee -ni, -ε mɔ: Yɪ-hede ba nu, ε nɔ- mɔ, ba 'kukue -piti -hvun -mu' le, ba pv 'a dui, ba pv [nv 'tɔ le. 'Ba -wε mɔ, -e -bv ba 'kukue -kvbv -mu' le, a 'mu 'li[ɪ 'na 'kalu' pv.»

-Yusu pv la 'dvdɔde -mv', -e kɔ 'yεε [ɪcɪmɪ -ni a ledv

(Maki 4.30-32; Luku 13.18-19)

31-32 -Te ε -yɾε, -e -bv ε pv [nv ledv -bv yɪ de, ε wen: «[Bv tɔɔ ne 'a mu, -te Nyɪsva -nu, 'ε kɔɔ nyibli dodoyo -bv win ki, 'ti-nyibli -bv 'v yɪ ki -bii -ni. Dε a 'mu, ε 'wv 'dvdɔde -mu', -ε kɔ 'yεε [ɪcɪmɪ -ni yɪ, -e -hi 'v 'dvdɔde -tebli -bv a 'yɔ 'v. 'Dvdɔde a 'yεε a 'mu, ε nɔ- nyiblo [dv -gba, 'ε 'dɔɔ 'li 'a -ci ki. -Te ε -mɪ, ε -ku, -e -bv ε -hε tugbe gbagbv, 'ε -hi 'v -ci a 'dvdɔde -tebli a pepe 'lu le, nɔvli 'bv -di, 'v pɪ 'bε, 'ki 'li 'a babv yɾa.»

-Yusu pv la 'fɔɔ a 'yaade a ledv (Luku 13.20-21)

33 -Te ε -yɾε de, -e -bv ε pv ledv -bv de, ε wen: «Nyɪsva 'bv kɔɔ nyibli win ki, 'ti-nyibli -bv 'bv yɪ kle ni -bii -ni, de a 'mu, ε 'wv- 'fɔɔ a 'yaade yɪ, nvgbv pv 'li 'fɔɔpupu -hvɔhvɔ -mɔ, 'ti- 'ε nyva[ɔ -nyvanyva, 'fɔɔ a pepe a 'mu 'ε 'ya.»

Dε- kɔ -ti -Yusu 'ε pɪ nyibli ledvɪ yɾε 'li? (Maki 4.33-34)

34 -Tebli a pepe -mu', 'ki 'li ledvɪ 'kwli, 'ki -Yusu nεε 'li[ɪ 'li, 'ε tɔε nyibli -mu'. ε 'yɪ 'li[ɪ 'li -wε, 'ki bv 'yɪ ledv -pv, bv 'yɪ [nv -tɔɔ -ni.

35 Kε- ε nu 'a nunuo, -ε di[ɛ nu, -ti -mu', Nyɪsva a winwlvn-hanyɔ* -bv 'ɾɪ la, 'ki 'li Nyɪsvacrɪen 'kwli, ε 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bv:

«Nyɪsva wen 'ni: 'N di nu ledvɪ, 'mu 'li [nv -mɔ -hlee -ni. -Tebli -mu', nyibli 'yɪ la -yɪ, kɔε 'li 'kɔ a -wlv[ɪtuule 'yie bv, 'mu [nv -tɔɔ -ni.»

-Yusu -hɪvɪa la yinyre-piti a ledv kle

36 -Te dε a 'mu, ε -hi, -e -bv -Yusu hie 'v nyibli -mu' bv, 'ε mu 'li 'kayu bv, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'a -nagbopu a 'mu, 'v -mu, 'v 'yɪvɔ 'v[ɪv 'hvi bv, 'v 'beti[ɛ, v wen: «Yinyre-piti -mu', -ε kɔ ledv -pv wen, [nv pv le, 'ki 'v 'dɔɔ 'li[ɪ -ci -mu' kl, -hɪvɪa -a mu 'a -ti kle.»

37 -E -bv ε wen: «Nyiblo -mu', -e 'dɔε [haan-kvbv -mu', 'mɔ -bv, -ε mɔ nyibli a pepe a Nyiblo, 'mɔ [nvɔ.

38 -Ci -mu', ε nɔ- mɔ 'kɔ -bv, -a ni 'ne-'kwli. [Haan-kvbv, nɔ- mɔ, nyibli -mu', Nyɪsva kɔɔ win ki. Yinyre-piti -mɔ -bv, ε nɔ- mɔ nyibli -mu', 'kuo -hvun* a nyiblo gbagbv kɔɔ win ki.

39 Yraanyɔ -mu', -ε 'dɔε yinyre-piti -mu', ε nɔ- mɔ 'kuo -hvun a nyiblo gbagbv. -Kvbv'ceti, ε nɔ- mɔ 'kɔ a 'v-honti. -Kvbv'cenyibli, nv- mɔ Nyɪsva a lelenyɔ.

40 -Te v ni, 'v yɪ yinyre-piti -mu' le 'kukue -ni, 'v pɪ[ɪ 'tɔ le, kε- ni -do, ε di 'mu ni, 'kɔ a 'v-honti 'yɾi.

41 Ti a 'mu 'yɾi, 'mɔ -bv, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di te Nyɪsva a lelenyɔ bv, -ε di[ɛ nu, nyibli -mu', -v ni[ɛ, 'waa 'bio, 'v ni -tebli -hvun, ko nyibli -mu', -v ni -tebli -hvun, v 'mu [nv le 'kukue -ni, 'ki 'li nyibli -mu', Nyɪsva kɔɔ win ki 'nyɪ,

42 v 'mu 'li [nv na -mu', -ε 'yε ni jre 'nyɪ pv. 'Ki v di 'v [hien -wee -ni, ko, 'ki v di 'v yɾv -pvv -ni -wε.

43 Kεε, nyibli -mu', -v [tvi 'v Nyɪsva 'v, 'a -ne nyiblo, ε di [nv 'ni 'yε, 'ki 'li Nyɪsva a 'kɔ yɾayɾ 'kwli, [wɪ yɪ -te ε ni, 'ε yɪ 'yɾv 'yε, -ε yɪ hvεn, 'ki 'li yakɔ 'kwli. 'Ba ko -ti'wvnnɔa, -e -bv ba 'wvɪn -ti -dodo.»

-Yusu pv la [haande gbagbv, -ε pɪ [die a ledv

44 «Nyɪsva 'bv kɔɔ nyiblo win ki, dε 'n -wε 'li [bv pvv [ne yɪ, ε nɔ- -bv: ε kɔ la [haande gbagbv [dv, 'ε pɪ la [die. 'Ki v -hli 'li[ɪ -ci [dv 'kwli, nyiblo [dv 'ε 'hɾv [ne ki. [Haande gbagbv a 'mu, ε 'hɾv ki a -ti, 'a plɔ ble ni dtakt, 'ε -hli[ɛ de, 'ε -mu, 'ε plo 'a -ne kukɔ-tebli a pepe, 'ti- 'ε nu kukɔ-tebli a 'mu a 'wli, 'ε -tɔ -ci a 'mu, -ε kɔ 'kwli [haande gbagbv a 'mu, ε ni 'li.»

-Yusu pv la 'damaye a ledv

45 «Nytsua 'bu koo nyiblo win ki, e 'wi puplonyo [ɔ]ɔv yi, -e [ɔ]mwe 'damayo, -v pi [ɔ]die a -tuto le.

46 -Te e ye 'a 'ye ni -do ki, -e no yi -teɛ, 'ti- -e pi [ɔ]die, -e -bi e mu ni, 'e plo 'a -ne kuko-tebli a pepe, -e -to 'damaye a 'mu.»

-Yusu pv la -tita a 'ledu

47 «Nytsua 'bu koo nyibli win ki, e 'wi -tita yi, v pu 'li 'nie -mo, -e kwle -hrin a gblegble.

48 'Bu 'yii 'li, -e -bi 'pupanyibli yi [ɔ]ɔv 'ni -jri, 'v 'yeɛ 'u [ɔ]ɔv 'gbahlɔn, 'v yi ble ni, 'v yi 'li -hrin a 'mu 'li 'titi -ni, de -mu', -v mo 'a [ɔ]haande, 'v pi 'li [ɔ]ɔv -tugbi 'kwli le, 'ti-, 'v pi 'a -hɔn 'wan le.

49 Ke- ni -do, e di -hvan 'mu [ɔ]ɔv, ti -ko 'yri 'klo di -hvan 'v -wlu -hɔn: Nytsua a lelenyo di 'li 'ni di, nyibli -mu', -v 'yi 'v Nytsua 'v [ɔ]tuu -ni, e ko nyibli -mu', -v [ɔ]tuu 'v Nytsua, v 'mu [ɔ]v 'yi le -hihi -ni,

50 nyibli -mu', -v 'yi 'v Nytsua 'v [ɔ]tuu -ni, na -mu', -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e no- ko 'nyi v di 'li [ɔ]v 'li pu. 'Ki v di 'li [ɔ]hien 'li -wee -ni, ko, 'ki v di 'li yru 'li -puv -ni.»

Toɔwin yrayri ko toɔwin 'ki 'hɛn-

51 -E -bi -Yusu 'beti 'a -nagbopu* -ni wen ni, e wen: «-Ti a pepe -bu, 'n -hla, [ɔ]bi a yru [ɔ] le?» -E -bi v wen: «lin, -a yru [ɔ] le ni.»

52 -E -bi ke- e pi [ɔ]v yi, e wen: «'A -ne tetetɔnyo [ɔ]ɔv, -e di 'na -nagbopi -he, e 'wi- 'kayu'bat -mu', -e ko [ɔ]to, -e 'dui 'a kuko-tebli yrayri ko 'a -tebli 'ki 'hɛn- ye', -e nii [ɔ]ne -kvan 'yri.»

Nasaleti a nyibli 'yi la -Yusu [ɔ]wɔ yi -kuo -ni

(Maki 6.1-6; Luku 4.16-30)

53 -Te -Yusu -we 'ledu a 'mu, 'a pupu -mo, -e -bi e -hɔn 'v -tite a 'mu ni,

54 'e mu 'li 'duɔ -mu', -e ko 'kwli e kuu 'li, 'e mu 'li Nytsua a 'kayu bu, 'e -tva Nytsua a -ti a toole. Nyibli -huɔhuɔ -mu', -v ni 'v, 'waa [ɔ]wɔ keɛ le, v wen: «Nyo- toɔ [ɔ]ne [ɔ]tɔwin -bu, -e yi 'li [ɔ] wɔn 'hri 'li? Ko, nyo-nyi [ɔ]e 'kɔ, 'ki bu nu [ɔ]wɔlekeɛ-tebli -bu 'li?»

55 De -a -yi, e no- mo, e mo 'camude a 'yu [ɔ]no. 'A 'dii a 'nyre mo Mari. 'A 'diayi nyibeɔ, nu- mo Saku, ko Sosefo, ko Simo, ko Judi.

56 'A 'diayi nyroyo a pepe ni 'ne- -a mu 'nyi. 'A -ti, nyo- nyi 'ki [ɔ]ɔv [ɔ]tɔv -bu, e -ko, ko, nyo- nyi [ɔ]e 'kɔɔv -bu 'li?»

57 'Waa 'lule-hihiedu a 'mu, e no- nu [ɔ]o, 'ki v 'yi [ɔ]ɔv [ɔ]wɔ yi -kuo -ni. -E -bi -Yusu wen 'ni: «Nyiblo -bu, -e mo Nytsua a winwɔn-hanyo*, v [ɔ]tɔv 'u [ɔ]v ni, 'ki 'v 'a -ne -tite [ɔ]ɔv. Keɛ, v 'ni [ɔ]tuu [ɔ]v [ɔ]v, 'ki 'li 'a dɔɔv a 'duɔ 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'kayu bu.»

58 'Ki 'li [ɔ]v 'nyi, -Yusu 'yi 'ki [ɔ]wɔlekeɛ-tebli -huɔhuɔ -nu de, -e nu [ɔ]o, v 'yi [ɔ]ɔv [ɔ]wɔ yi -kuo -ni.

14

-Te Saan Batisi nu la 'kukuu

(Maki 6.14-29; Luku 9.7-9)

1 Ti a 'mu 'yri, 'ki Galilebɔgba a -gɔɔnoma, -e ko 'nyre mo Helodi, e 'wɔn la 'v -Yusu a 'nyre.

2 Ke- e pi 'a -kvannunyiibli yi, e wen 'ni: «Saan Batisi, -e pi la nyibli 'nie 'lu le, e no- [ɔ]no. -Te e 'ku la, e 'hri 'klo de. E no- nu [ɔ]o, 'e ni 'kɔ ki, 'e ni [ɔ]wɔlekeɛ-tebli -mu', -v ko 'nyre -a yi 'wɔn.»

3-5 De -mu', Helodi a 'mu, e nu la Saan -mo, 'ti- Saan a 'mu, e 'mu la 'ku, e no- -bu: Helodi a 'diayi nyibeɔhan Filipu, e no- ko la nɔgba, 'a 'nyre 'e mo la Helodiadi. Helodiadi a 'mu, e no- Helodi -ha la Filipu [ɔ]ɔv, e ko la. -Te Saan 'wɔn la -ti a 'mu, -e -bi ke- e pu la, -e mo: «E 'yi 'v le -noɔ -ni, 'ki -na 'diayi Filipu -bu, bu di 'klo ni, -bu di [ɔ]e nɔgba [ɔ]ɔv -ha, -bu di [ɔ]e ko.» -Ti a 'mu, Saan hla la, e no- ko -ti Helodiadi a 'mu, 'e [ɔ]tutuo la Helodi, 'ki bu lee la 'a 'seyo, bu klo la Saan, bu mba la [ɔ]a, 'ti- bu pu la [ɔ]a [ɔ]ɔv. -Te Saan ni 'ki 'li [ɔ]ɔv, -e -bi Helodi -hɛ [ɔ]e ni, bu lee ne 'a 'seyo, bu 'la [ɔ]a. Keɛ, e 'yi la 'li [ɔ]ɔv 'li -we, -e nu [ɔ]o, e yi pie la nyibli a huannu. Nyibli wen 'ni, Saan mo la Nytsua a winwɔn-hanyo* [ɔ]no la. 'A -ti, v 'yi yi -bleɛ -ni, bu -hren [ɔ]e le.

6 -Te -nyroyo -mu', v ko la Helodi, e nyre la 'v, -e -bi Helodi da le'mimle. Le'mimle a 'mu, e no- v mu ki, Helodiadi a 'yu nyroyu 'e yi -wla yi, 'ki 'v nyibli a pepe, v da le'mimle a 'mu ki ye'. 'A yiyie a 'mu, e kloɔ Helodi ki diaki.

7 E no- nu [ɔ]o, 'e lee [ɔ]ne, e wen: «'N 'suu ni, 'a -ne [ɔ]dedede, -di -hva, 'n di -mo [ɔ]v 'ni -nyi.»

8 E no- mo 'a 'dii bu lee ne 'a 'yu nyroyu de -mu', e ko bu nu, 'ti- 'a 'yu nyroyu a 'mu, 'e lee Helodi, e wen: «De 'n -hɛ, e no- mo Saan Batisi a 'kukuu. 'Be 'v 'a 'lu 'v, -bu pu 'li [ɔ]ɔv hu 'kwli, -bu ya 'mo [ɔ]v yi, -te ti ne -bu.»

9 -Te Helodi 'wɔn, -e -bi 'a [ɔ]wɔ bi [ɔ]hɔn. Keɛ, -te e 'suu wen -ni, 'ki 'v nyibli -mu', e -da ye', 'a -ti, e no- nu [ɔ]o, 'e lee ne 'a nyibli -mu' a 'ye -bi, 'ki bu -nyi 'yu nyroyu -mu' de a 'mu, e -hva,

10 bu mu 'li [ɔ]ɔv yi bu, bu 'be 'v Saan Batisi a 'lu, 'a nyiblo a 'mu, 'e nu de a 'mu,

11 e pu 'li Saan a 'lu hu 'kwli, 'e ya [ɔ]a, 'e -nyi [ɔ]e 'yu nyroyu a 'mu, 'ti- 'yu nyroyu a 'mu, 'e gba [ɔ]a 'a 'dii yi.

12 -Te Saan a -nagbopu di la, -e -bi v gba la 'a 'kukuku ni, 'v -ha 'u [ɔ]v 'v. -Te v -we 'v 'a -hihi -mo, -e -bi v mu ni, 'v lee -Yusu de a 'mu, -e muu 'lu -mo.

-Te -Yusu wloo la 'floo, 'ki 'v nyibli a 'miliwi ni [hun ye', 'v di la[la, 'v [mla la (Maki 6.30-44; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

13 -Te -Yusu 'wun -ti a 'mu, -e -bi e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, 'e mu 'li -tite -mu', 'du bii 'li yi. Ke, de a 'mu, nyibli 'ye[ne ni, 'v -hon 'du kle, 'v 'yaa 'yru [wien le, 'v kwe -Yusu [wien.

14 -Yusu bu [ti 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi e 'ye nyibli -huohu -mu', -v ni 'v ni. Bu 'ye 'ki [nu, -e -bi 'waa nyai -tua 'a nunuo, nyibli a pepe -mu', -v ko 'hu -hinhren le, 'e nu[po, 'waa 'hu 'e -we.

15 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi -nagbopu* 'yia 'v -Yusu 'hu bu, 'v yi[ti -lee -ni, v wen: «-Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi, diide 'yi 'ne- ni, 'ti- 'to -wen ni. 'A -ti, lee nyibli -bu, bu mu 'li 'du -bu, v [glaa 'li -a mu 'kwli, bu mu 'waa dtonu a diide le [mu.»

16 -E -bi -Yusu wen: «D 'yi yi -blee -ni, bu -hon 'ne- wlu. Aan [gbetu, ba -nyi [nu diide.»

17 Ke- v pi[ti yi, v wen: «-A 'yi [dedede -ko, 'bu 'yi 'floo kui ni [hun ni -do, ko -hrin.yo ni 'huen 'pa-»

18 -E -bi e wen: «Ba ya 'mo[yo yi,» 'v ya [ne[ne yi,

19 'ti- 'e lee nyibli -mu', 'ki bu ni ble, 'ki 'v -piti ki. -Te v ni 'ki ble, -e -bi -Yusu 'du 'floo kui ni [hun ko -hrin.yo ni 'huen a 'mu ye', 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yo' le, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v diide a 'mu a -ta', 'ti- 'e 'be[ne [tu le, 'e -nyi[ne 'a -nagbopu, 'a -nagbopu a 'mu, 'v [gla[na nyibli a pepe a 'mu le.

20 'Waa pepe a 'mu, 'v di de -didi, 'v [mla. -Te v -we de le, -e -bi didide a 'mu, -e hie ble, -nagbopu, v 'kukue[ne le, 'v 'yii 'li -toghewi ni -pu [tu 'v 'huen.

21 Nyibli a 'mu, -v di de, 'bu 'yi 'yonu ko nugbi 'huen- hre, v -we 'li bu mo nyibe[pe a (5000) 'miliwi ni [hun ni.

-Te -Yusu ne la 'yru ki, e mi la 'li -nagbopu* yi (Maki 6.45-52; Saan 6.15-21)

22 -Te de a 'mu, e -hi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu ni, 'ki bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu [ta 'yru, e 'mu [nu [wien kwe. Ti a 'mu 'yri, 'ki e di 'v nyibli wlu -gbaa -ni.

23 -Te e gba 'ki [nu wlu, -e -bi e ni -do, e ya 'li dugba 'lu, 'e mu 'li Nyisva -mo hlee mo. -Te 'to -won, -e -bi e ni -do, e no- 'tie ni 'li dugba a 'mu 'lu.

24 'Blagbi 'tie ni 'v 'nie a -heyri', 'yru a 'du 'e yi 'blagbi yre [gbe, -e nu[po, pepe yi 'ni -hu dtaki.

25 Yi-hehapi bu pu win a ti 'yri, -e -bi e mi 'v [nu 'hu, 'e ne 'nie ki.

26 -Te e yi 'nie ki ni ne, v 'ye[ne, -e -bi v 'ta 'v ble. Huannu a -ti, v wen 'ni: «'Ku* [ni,» 'v -tua -cici a lepupu.

27 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi ke- -Yusu pi [nu yi: «Ba 'kee 'bble'tta. 'Mo [ni. A 'ni 'pie 'li huannu!»

28 -E -bi Piel[ti wen: «Kukonyo, sey[seyi, 'bu mo -mo, -e -bi lee 'mu, [bu na 'nie ki -we, [bu di 'v -mu 'hu.»

29 -E -bi -Yusu [tu[po [won, e wen: «Di 'li!» -E -bi Piel[ti 'li 'blagbi 'kwli ni, 'e -tua 'nie a k[ina, 'e mi 'li -Yusu 'hu.

30 -Te e 'ye[ne, -e mo, pepe yi 'ni -hu dtaki, -e -bi huannu bi 'li[ti 'kwli, 'e -tua 'mumie. Bu yi 'ki ni 'mie, -e -bi e 'yaa 'li win, e wen: «Kukonyo o, wa 'mu -o!»

31 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu hu dabu ni, 'e klo[po, 'ti- 'e lee [ne, e wen: «[Yi 'mu [wlu yi -kuo -ni -tee, -e mo, 'n -we 'li [bu nu[po ni, -bu na 'nie ki ni.»

32 -E -bi v ni 'huen a 'mu, v 'ya 'li 'blagbi 'kwli. -Te v 'ya 'ki, -e -bi pepe [tu 'li ni.

33 'A -nagbopu -bi -mu', -v ni 'li 'blagbi 'kwli, v bla[pa kwli yi bu, v wen: «'E mo -tee, -mo Nyisva a 'Yu [ni.»

-Te -Yusu nu[po, nyibli a 'kve 'e -we la, 'ki 'li Senesalet[ti 'kwli (Maki 6.53-56)

34 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v [ta 'yru, -e -bi v nyre 'li Senesalet[ti 'kwli.

35 -Te v nyre 'li, -e -bi nyibli -mu', -v ni 'li 'di a 'mu 'kwli, v yru -Yusu ni. E no- mo bu 'heen 'a 'nyre 'blugba a pepe ki bu, -e mo, -Yusu nyre 'li [nu -mo ni. E no- nu[po, nyibli 'v ya[pa k[klanyibli a pepe yi,

36 'v nye[ne le, 'ki bu wen, bu -hren 'a wlawlu le dadu, mo 'ye [bu 'a wlawlu a 'mu a -wluwude, nyibli a pepe -hren[ne le, 'waa 'kve yi 'ni -we.

15

-Yusu wen 'ni, nyiblo 'yi yi -blee -ni, bu [tu 'v -tonyibli a tete Nyisva a tete a -ta' (Maki 7.1-13)

1 E ko la -nyrowo [du, Falisi[ptumu* a nyibli [du, v ko Nyisva a tetetoonyu [du 'huen-, v nu- -hon 'li Jrusred[ti 'kwli, 'v mu 'li -Yusu -mo, 'v mu[po 'beti mo, v wen:

2 «De a 'di -bi, -koti -na -nagbopu* 'ye ni [tuu 'v tete -bu, -aan 'batu to[ne -a mu 'li? 'Bu 'mu de di, v 'ni -yra[pa [jre.»

3 E no- mo -Yusu bu [tu [nu [won, e wen: «'A mu -mo -bi, de- ko -ti 'a 'ye ni [tuu v Nyisva a tete 'v, 'a [tui 'v 'a mu ni -do a tete 'v 'li?»

4 E mo [han-ti [ni, Nyisva -nyi -a mu tete. Tete a 'mu, e no- yi -a mu -lee -ni, -e mo: [Tuu 'v -na 'bat ko -na 'dii 'huen- 'v, 'ki 'li 'waa nu[le 'kwli. Ke- tete a 'mu, 'a de -bi pi: Nyiblo 'bu -ha 'a 'dii ko 'a 'bat 'huen- 'hri le, v ko bu 'la[pa.

5 Kεε, 'a mu -mo -bi, a wen 'nu: Nyiblo -we 'li bu lee ne 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven- ni, -ε mo: 'Na koko-tebli a 'koto -bi, 'n ko ▯bu -nyi wen▯ε 'a mu, 'ki 'u 'aan -hεεle a -ta', 'n -ha▯a ni, 'ki 'u Nytsva a -ta'.

6 -ε -bi a wen 'nu: Nyiblo a 'mu, 'bu nu le, 'bu hla -tdu a 'mu, 'ki 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven- mo', -ε -bi ε 'yi 'ki yi -bleε -ni, bu -hεε 'ki ▯nu de. Kε- a ni 'ki, 'a ▯tui 'u 'aan dɔnu a tete 'u, 'a 'wle Nytsva a tete.

7 A ne 'li nu 'hven. Ti ▯du a ti 'yri, winwlon-hanyo Esai hla la -ti a -tεε, 'ki 'u 'a mu -bu -mo. De, ε 'eru la 'li Nytsvacrien 'kwli, ε no- -bu:

8 Nytsva wen 'nu: Dako -bu, u yi -nyi 'mu -ti a 'yi'buale, 'ki 'u wunto 'yri, kεε, 'waa ▯wh hɔo 'mu -mo le.

9 U wen 'nu, 'n ko -ti a 'yi'buale, kεε, 'na -ti 'yi 'li 'waa ▯wh ki -ni, -ε nu▯o, -tonyibli a tete, u tue -ni, ε no- u deε Nytsva a tete.»

-Yusu wen 'nu, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a ▯wlv ki, ε no- ni▯ε, 'ε yi -ti 'wlanyo -he, 'ki 'u Nytsva ye' (Maki 7.14-23)

10 -ε -bi -Yusu da nyibli -bi -mu' ni, -u ni 'u -tuo ni -do a 'mu ki, 'ε -tua 'waa leele, ε wen: «Ba pu 'mu nua yi bu, -ti 'n di hla, a 'mu▯u' le yru.

11 Didide -bu, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, ε 'yri▯ 'pa-, ε 'ni -nu▯o li▯i, ε 'ni 'sii▯ε 'u yi, 'ki 'u Nytsva ye'. Kεε, de -bu, -ε -hven 'li -tonyiblo a ▯wlv ki, ε no- ni▯ε, 'ki ε 'ye ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nytsva ye'.»

12 -ε -bi 'a -nagbopu* 'yrya 'u▯u 'hvi bu, 'u lee ▯ne, u wen: «▯Bi ▯yri▯i -yi, -ε mo, -ti -bu, -hle, ε pu Falisi▯tumu* a nyibli a ▯wh yru' le?»

13 -ε -bi ε ▯tu ▯nu ▯won, ε wen: «'A -ne 'dudode ▯du, 'bu ni 'u, 'na 'Bai Nytsva -mu', -ε ni 'li yako 'kwli, ε 'yi 'do, u di -ha▯a -wlu.» (-Ti a 'mu, -Yusu hle, Falisi▯tumu a nyibli -mu', -u 'yi -tεε a Nytsvanyibli 'pa-, u nu- ε ▯hen 'nyre.)

14 Kε- -Yusu pi de, ε wen 'nu: «Ba -ha ▯nu me le. U mo 'yii'donyo ▯nuo, -u -hve -bu naa 'waa 'bio 'yii'donyo. -A 'blikε wen 'nu: 'Yii'donyo 'bu yi 'a 'bhiian 'yii'donyo ni -neε -ni, u ni 'hven a 'mu, u di bi 'li 'butto 'kwli.»

15 -ε -bi ke- Pielh pi 'ki, ε wen: «'Ledu a 'mu, -pu wen, -hulia -a mo▯o kle.»

16 -ε -bi -Yusu wen 'nu: «▯Bi 'aan 'mumu -bu, a 'yi -huan -ti a leyuyruo ni kεε?

17 ▯Bi a 'ni -yru▯o li▯i le, -ε mo didide -bu, -ε neε 'li -tonyiblo wlon, 'ki ε mi 'li▯i 'kwli, 'ε neε 'li, 'ε yi 'li -patu' bi.

18 De -bu, -ε -hven 'li nyiblo wlon, 'ki ε -hven 'li 'a ▯wlv ki. ε no- ni▯ε, 'ε 'ye ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nytsva ye',

19 -ε nu▯o, 'ki 'li -tonyiblo a ▯wlv ki, 'ki 'lule-hihie -hvuν -hven 'li -wlu, 'u ni▯ε, 'ε ni -tebli -hvuν, 'ε 'le nyibli, 'ε ni -wlawli, 'ε ni 'lawlu, 'ε yi 'yri, 'ε pi 'a 'bio li kle, 'ε yi nyibli a 'nyre yi nyre.

20 -Tebli a pepe a 'mu, ε no- ni▯ε, 'ki -tonyiblo 'ye ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nytsva ye'. Kεε, nyiblo bu yra ▯jre, bu di de, ε 'ni nu▯o li▯i, nyiblo a 'mu, ε 'ni 'sii▯ε 'u yi, 'ki 'u Nytsva ye'.» Kε- -Yusu pu 'a -nagbopu yi.

Nugba ▯du, -ε 'yi -juukεyrowlv* 'pa-, 'ti-, -ε kuo -Yusu ▯wlv yi (Maki 7.24-30)

21 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li -Juukε a 'blv 'kwli ni, 'ε mu 'li hɔapoblogba -bi 'kwli. 'Ki 'li 'blogba a 'mu 'kwli, 'ki 'du -mu', -u mo Tilt ko Sido 'hven, u ni 'li.

22 'Ki 'li -tite a 'mu, 'ki nugba ▯du ni 'li. Nugba a 'mu, ε 'yi -juukεyrowlv 'pa-. Kanaakεyrowlv ▯nuo. (-Juukε -mo -bi, nyibli -mu', -u 'yi -juukε 'pa-, u deε ▯nu -gbo.) -Te -Yusu nyre 'li, -ε -bi nugba a 'mu, ε 'yrya 'u▯u 'hvi bu, 'ε 'yaa 'li win, 'ε yri▯i -lee -ni, ε wen: «Dafidi* a 'Yu! Yru 'na nyai. 'Ku -huan* ni 'u 'na 'yu nyroyu ke', 'ε ▯tui▯ε ▯hven diakt.»

23 Kεε, -Yusu 'yri▯i me le -pu, 'a -nagbopu*, 'u 'yrya 'u▯u 'hvi bu, 'u nyεε ▯ne le, u wen: «Bla▯a le, -ε nu▯o, ε pi -cici le diakt, 'ε yi -a mu ▯wien le kεε.»

24 -ε -bi ke- -Yusu pi nugba a 'mu yi, ε wen: «Yisraekε* -bu, -u mo Nytsva a dako, -u hɔo Nytsva -mo le, -wen blablh, -u hɔo 'blakonyo -mo le, u ni -do, u nu- ko -ti Nytsva 'ε tee 'ne- 'mu.»

25 ε no- mo nugba a 'mu, bu bla▯a kwli yi bu, ε wen: «Tɔonyo o, -hεε 'mu.»

26 -ε -bi ke- -Yusu -pu, 'ε ▯tu▯o ▯won, ε wen: «▯Bu pu▯u de yi: ε 'yi 'u le -noo -ni, 'ki 'yonu -mu', (-u mo -juukε,) bu ni 'li de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo ▯du bu -ha 'u ▯nu 'waa didide a 'mu ye', bu 'wla 'u▯u -gbo ye' bu.»

27 -ε -bi nugba a 'mu, ε wen: «Tɔonyo o, ε mo ▯han-ti ▯nuo. Kεε 'ki, nyibli 'bu yi de ni di, -tebli yi ble ▯nu ▯jre, 'waa -gbo 'u yri▯i le 'ti, 'u yri▯i di.»

28 -Yusu ▯tu▯o ▯won de, ε wen: «Nugba o, -te -kuo 'mu ▯wlv yi diakt, 'a -ti, de -mu', -hve, 'n ko ▯bu nu▯o.» -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, 'yu nyroyu a 'mu a 'kve -we ni.

-Te -Yusu nu▯o, kiklanyibli -hvochu a 'kve 'ε -we (Maki 7.31-37)

29 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hɔn 'li -tite a 'mu ni, 'ε mu 'li Galileblogba a 'yru wien. -Te ε nyre 'li, -ε -bi ε 'ya 'li dugba 'lu, 'ε ni bu.

30 Bu ni 'ki bu, -ε -bi nyibli -hvochu, u -hɔn -tebli 'nyi le, 'u di 'u▯u 'hvi, 'u ya▯a

kiklanyibli yi: le-yiyrenyibli, 'yii'donyo, ko nyibli -mu', -v 'yi 'plele -yi, mannyo ko nyibli -huohu -bi, huapokue -bi ni, kiklanyibli a pepe a 'mu, 'u ya 'u [nu -Yusu a bui [hlon, 'e nu[0, 'waa 'kue 'e -we.

³¹ -Tonyibli a [wli kee le, -te v 'ye nyibli -mu', -v 'yi mo 'plele -yi, v yi 'ple, ko, mannyo 'yi 'ki nia -ni de, le-yiyrenyibli ne ni, 'yii'donyo yruu le. De a 'mu, e nu[0 ni, Nyusva -mu', Yisraekue de mo, 'v -tua 'a 'nyre a lepupu.

-Te -Yusu wloo la 'flookui ni [hlon'hven, nyibli a 'miliwi ni -hen 'v di la[0, 'v [mla la (Maki 8.1-10)

³² -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu da 'a -nagbopu* ni, e wen: «Nyibli -bu, 'waa nya ni 'mu ni, -e nu[0, -te v bi la mo 'mu 'hu, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo -bu, 'ti -v 'yi didide -ko. 'Bu 'yi de -di, 'n 'yi 'li[0 'li -we, [bu lee [nu, bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, -e di[0 e nu, 'kanu a -ti, 'waa 'khi 'ni [ha 'li 'hru wlon -we.»

³³ -E -bi 'a -nagbopu wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti -a 'mu nyibli -huohu -bu didide -nyi, v 'mu [mla. -Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

³⁴ -E -bi -Yusu 'beti [nu ni, e wen: «'Flookui ni -tie ni 'v 'a mu 'hu 'li?» U wen: «'A 'yo ni [hlon'hven ko -hrin.yo gbi.»

³⁵ E no- mo bu lee nyibli -mu', -v ni 'u[0 'hu, 'ki bu ni ble,

³⁶ 'e 'du 'v 'flookui ni [hlon'hven a 'mu ye', v ko -hrin.yo -ni wen 'hven-, 'e -nyi Nyusva 'wio, 'e 'be[0 [tu le, 'e -nyi[0 'a -nagbopu, 'v [gla[0 nyibli a 'mu le.

³⁷ Nyibli a pepe di de -tee, 'v [mla. -Te v [mla, 'floo, -e hie bu, -te 'a -nagbopu 'kukue[0 le, v 'yii 'li -tugbi gbagbi ni [hlon'hven.

³⁸ Nyibli a 'mu, -v di de, 'bu mo, 'bu 'yi 'yonu ko nugbi 'hven -hre, v mo nyibepe a 'miliwi ni -hen.

³⁹ E no- hi, 'ti -Yusu 'e te [nu bu, 'ki bu mu 'li 'waa 'du 'kwli le, e no- mo -bi, 'e -mu, 'e 'ya 'li 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu 'hven-, 'v mu 'li 'blugbakotio -bi ki. 'Ki 'li 'blugbakotio a 'mu ki, 'ki 'dico -mu', v dee Magada, e ni 'li.

16

Falisi[0tumu a nyibli -hve[0e ni, -Yusu bu nu [wihlekee-tebli (Maki 8.11-13; Luku 12.54-56)*

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi[0tumu ko Sadusi[0tumu* a nyibli 'hven-, v nu- 'yaya 'v -Yusu 'hu bu, -e di[0 e nu, v 'mu 'u[0 le [te -ni. E no- nu[0, 'v lee [ne, 'ki bu nu [wihlekeeede, -e di [nu[0 -too -ni, -e mo, Nyusva, e no- lee 'ne[0 -tutu ki.

² Kee, -Yusu [tu [nu [won, e wen: «'To 'bu yi -won mo ni mi, 'ba 'ye[0e, -e mo, 'nu

'yi 'li yo' le -ni, -e -bi ke- a pu: 'Yru di -hvan 'ni hven.

³ -Nyre 'bu -nye, 'ba 'ye[0e, -e mo, 'nu ni 'li yako 'kwli, -e -bi ke- a pu: 'Nu di ke 'ni di. -Tebli -mu', -e mi 'lu -mo, 'ki 'li yako 'kwli, a yi 'waa kle-hihuale, 'a yi[0 'ye, -te -nyre di 'mu ni. Kee, -tebli -bu, Nyusva ni, -v mi ke 'lu -mo, a 'yi 'waa kle-hihuale -yi.

⁴ Ti -bu 'yri a nyibli a nunuklo nyre yi, 'v plee 'li Nyusva ke, 'ti -v -hve [wihlekeeede de, -e di [nu[0 -too -ni, -e mo, Nyusva, e no- lee 'ne- 'mu -tutu ki. Kee, Nyusva 'yi 'li[0 'li -we, bu wen, 'ki ba 'ye [wihlekeeede [0v. [wihlekeeede ni -do -mu', Nyusva di nu, 'ki 'v [nu -mo, e di 'wi- 'a de -bi -mu', e nu la, 'ki 'v winwlon-hanyo Jona a -ta'» Bu pu 'ki le, -e -bi e -hon 'v [nu 'hu, e ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'v mu 'li Galieblugba a 'yru a 'kiba -bi ki.

Falisi[0tumu a nyibli a 'floo'yaade, ko 'kun Helodi a 'floo'yaade 'hven- (Maki 8.14-21)*

⁵ -Te -Yusu a -nagbopu* yi 'li 'blagbi 'kwli ni 'ye, e -hru [nu -mo, 'ki bu gba 'floo -mu', v di di, 'v nyre 'li 'yru a 'kiba -bi -mu' ki.

⁶ -E -bi -Yusu -tua 'waa titie, e wen: «Falisi[0tumu a nyibli, ko Sadusi[0tumu* a nyibli 'hven-, 'waa 'floo a 'yaade a -ti, ba [tu 'aan dionu 'yie.»

⁷ -Nagbopu -mo -bi, v 'yi[0' le -yru, -e mo, 'yaade a 'mu, -koti -Yusu hle, e mo de a yipude [mo, -e [hen 'nyre, nyibli a 'mu, 'waa 'lule-hihie -hvan. Bu 'yi 'ki -ti a 'mu le -yru, e no- ko -ti 'v yi 'waa dionu le 'beti -ni, v wen: «[0Bi -te -a 'yi 'floo -ya, e no- ko -ti 'e ni 'puple le?»

⁸ -Ti a 'mu, -nagbopu -hla, -Yusu 'win ni, e wen: «'A mu -bu, -v 'yi 'mu [wlv yi -kuo -ni, de- ko 'kla [ye 'a mu -wliye 'li? [0Bi -te a 'yi didide -ko a -ti?

⁹ A 'tie 'ye -ti a' leyuyruo ni kue, e ko, a kla -ti-mo-hru-ti. -Te 'n wloo la 'flookui ni [hun, 'ki nyibli a 'miliwi ni [hun bu di de a -ta', -te v -we la de le, 'floo -mu', -e hie la bu, -tugbi ni -tie a 'yii la 'li 'li? [0Bi e -hru 'a mu -mo?

¹⁰ E ko, -te 'n wloo la 'flookui ni [hlon'hven, 'ki -tonyibli a 'miliwi ni -hen bu di de a -ta', 'ti-, -te v -we la de le, 'floo -mu', -e hie la bu, -tugbi ni -tie a 'yii la 'li 'li? [0Bi e -hru 'a mu -mo -we?

¹¹ [0Bi a 'ni 'ye[0e li[0, -e mo, e 'yi 'floo a -ti 'pa-, 'ni -hla[0 li[0? Ke- 'n pi, -e mo: Falisi[0tumu a nyibli, ko Sadusi[0tumu a nyibli 'hven-, 'waa 'floo a 'yaade a -ti, ba [tu 'aan dionu 'yie.»

¹² -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi, 'a -nagbopu yru[0 le, -e mo, -Yusu 'ni -pu[0 le, 'ki bu [tu 'waa dionu 'yie, 'ki 'v 'floo a 'yaade a -ta', kee, bu [tu 'waa dionu 'yie, 'ki 'v

hutoole -mu', Falisi tumu ko Sadusi tumu a nyibli 'huen- tɔe -ni.

Pielh wen 'ni, -Yusu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dakɔ yi ya (Maki 8.27-30; Luku 9.18-21)

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, 'blugbakuto -mu', -e 'mɔe 'blugba -mu' yre, -e ko 'nyre mo Filipu a Sesale, 'ki u mu 'li. Bu yi 'ki ni mi, -e -bi e yi nu 'ni 'beti -ni, e wen: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -bi' -tonyibli pi 'na -ti 'li, u wen, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

14 -E -bi u tuɔo wɔn, u wen: «Nyibli -bi wen 'ni, Saan Batist -mu', -e pi la nyibli 'nie 'lu le, e no- -pa 'mu. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo Eli nuɔ. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo Selemi nuɔ. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo -bi nuɔ, -e 'ku la, 'ti- e 'hri 'klo de.»

15 -E -bi e wen: «'A mu -mo -bi, a wen, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

16 -E -bi Simo Pielh bi 'u ni, e wen: «-Mo mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la -a mu yi ya. -Mo 'Klohienyisva a 'Yu nuɔ.»

17 -E -bi ke- -Yusu piɔ yi, e wen: «'E mo -ti a -tee, Simo Pielh, Saan a 'yu. -Ti -mu', -hla, e 'yi -tonyiblo du 'pa-, e 'yi -moɔo wlon tu. 'Na 'Bai Nyisva -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- lee -moɔo.»

18 'N yi 'ki -mu 'ni -lee -ni, -e mo, -na 'nyre mo Pielh, -e 'hen 'nyre 'huɔ. E no- ko ki, 'n di 'u 'na 'cɔe 'u -puɔ -ni. 'Kokɔu yi 'liɔ 'li -we, bu -we 'cɔe 'a mu bu.

19 'N di -mu Nyisva a 'klo yrayru a 'maju a 'yo 'ni -nyi. -Tebh a pepe -mu', -di nyibli -lee -ni, u 'ni 'nuo 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisva -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e diɔe 'ni hla -we, e ko, -tebh a pepe -mu', -di ki -ween -ni, 'ki nyibli bu nu, Nyisva di ween ne ki -we.»

20 -E -bi -Yusu ti 'a -nagbopu ni -tee, e wen: «'A 'ni 'lee 'li nyiblo du, -e mo, 'mo -mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya.»

-Te -Yusu hla laɔa, -e mo, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu klo 'hri de (Maki 8.31-9.1; Luku 9.22-27)

21 Kuɔe 'u ti a 'mu 'yie bu, -Yusu -tua 'a -nagbopu* -tebh -mu', -e ko -bu muɔo yi, 'a kle-huɔale, e wen: «E di ko -nyrowo, 'mu 'li 'rusredto 'kwli mu, 'bu a nyibli bi 'li yi, Nyisva a -cohlonpinyo* gbagbi, u ko Nyisva a tetetɔonyo 'huen-, u 'mu 'mu 'hwen tu, u 'mu 'la. Kee, 'bu mo, 'ni 'ku, -nyrowo ni 'huen, ta a -nyrowo, Nyisva di -ha 'mu 'klo.»

22 E no- mo Pielh bu daa ne 'kɔba -mo, 'ti- bu lee ne, -e mo: «-Ti -bu, -yi 'lu -mo

le -hie, 'ni -huaɔa liɔ, bu nu -mu, e ko, Nyisva 'ni 'ween 'liɔ ki, 'ki bu nu -mu.»

23 -E -bi -Yusu huan -mo, 'e lee Pielh, e wen: «hloɔ 'mu -mo le, Satan! -Ke 'mu yi, 'ki 'bu nu de -mu', Nyisva -hue. De -mu', -yi 'lu -mo le -hie, e 'yiɔ 'pa-, Nyisva 'ni -hie liɔ 'lu -mo le. -Na 'lule-hihie mo -tonyibli a 'lule-hihie nuɔ.»

24 Bu pu 'ki le, -e -bi e yi 'a -nagbopu 'ni -lee -ni, e wen: «Nyiblo 'bu yiɔ ni -hue, bu kuɔe 'mu 'wien le, e 'ni 'kuɔe 'li 'a dionu a 'lule-hihie wien le, kee, -ti -mu', 'n diɔe -lee -ni, e no- bu nu, 'a -ne ti, 'ye bu nyibli u pu le, u 'muɔo 'la, -te e pa 'u, 'e mo 'na nyiblo a -ti.

25 Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -huaɔa li bu 'waan ne 'a dionu a -hunhlon, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'u 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisva yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dionu a -hunhlon bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te e nuɔe 'mu a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyisva yi.

26 Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kuko-tebh a pepe, 'ti- bu 'waan ne 'a dionu a 'klo yrayru, 'ki 'li Nyisva yi, kuko-tebh a 'mu, e 'ni -puɔ 'uɔo dedede ni. Nyiblo du 'yi 'liɔ 'li -we, bu pu 'u dedede 'klo yrayru a 'mu, 'a -ta'.

27 -Ti a pepe -bu, 'n lee ne 'a mu, 'n hlaɔa ni, -e nuɔo, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'li 'ni di, 'ki 'li 'na 'Bai Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n ko 'na lelenyu 'huen-. Ti a 'mu 'yri, 'ki 'na 'Bai Nyisva di -huan 'a -ne nyibli -bi 'wio -nyi, ko, e 'mu -u -bi yru le -puɔ -ni, puɔ yi -te 'a -ne nyiblo a nunuklo ni 'mu, 'ki 'ne- -tutu ki.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, -e mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, u 'mu -huanɔa 'ye, -te 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'ludie nu, 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ti- e 'mu -huan nyibli a 'mu, 'waa 'kokɔu a ti ki ye.»

17

-Te -nagbopu yee la 'li -Yusu Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli (Maki 9.2-13; Luku 9.28-36)*

1 -Te -nyrowo ni 'hlon-do -hi, -e -bi -Yusu gba Pielh, ko Saki, ko Saki a 'mu, 'a 'diayi nyibehtan Saan 'huen- ni, 'u mu 'li dugba bloblu du 'lu.

2 'Ki u 'ni 'li dugba a 'mu 'lu, -e -bi -Yusu 'ciɔ ni, 'ki 'li nu 'yi, 'a yigbakla yi 'ni wlon, -wen 'yru, 'a 'hulepu-tebh 'ple ni, -wen -nyre.

3 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi u 'ye Nyisva a winwlon-hanyo Moise ko Eli 'huen- ni. Nyibli ni 'huen a 'mu, u 'ku la see la. U nu-

'hru 'v -Yusu 'hvi, e ko [nv 'hven-, 'v -tua toto a pupu.

4 Piel' bu yi 'ki [nv ni 'ye, -e -bi e yi -Yusu 'ni -lee -ni, e wen: «Kukonyo o, e nu -tee, 'ki -ba ni 'ne- -tite -bu bu. 'Bu mo, [ni yi[ti ni -hve, 'e di pu papu ni ta: -ne pupa, Moise a -ne, ko Eli a -ne.»

5 Win ni 'h[ti wlon, ti ni -do a ti 'yri, -jrunjma, 'e yi wln, 'e [tu 'v [nv 'lu, 'e -hli [nv. 'Ki 'li -jrunjma a 'mu 'kwli, 'ki Nyisva a win -hven 'li -wlu, 'e pi le: «Nyiblo -bu, e no- mo 'na nveyu, 'e yi 'mu plo a bleele -nyi. E no- ba pu nva yi bu.»

6 'Ti -nagbopu 'mu win a 'mu 'win mo mu, -e -bi hvannu bi 'li [nv 'kwli, 'v bla kwli bu, 'v ko yigbaki ble, 'ki 'v Nyisva a 'v[ituule a -ta'.

7 -E -bi -Yusu 'yia 'v [nv 'hvi bu, 'e -hren [nv le, e wen: «Ba 'du ye', ba 'kee hvannu a pipie.»

8 -Te v 'du 'yii ye', -e -bi v 'kee nyibli -ni wen a 'yiye ni, 'bu 'yi -Yusu ni -do 'pa-.

9 -Te v yi 'ki dugba a 'mu ni [ti, -e -bi -Yusu yi [nv 'ni ti, e wen: «De -bu, a 'ye, a 'ni 'lee 'li nyiblo [du, e 'mu[ub gba -gbagba, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'ku, Nyisva 'mu 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi -ha, e 'mu 'mu 'klo -ha.»

10 -E -bi -nagbopu -tua 'a le'betile, v wen: «De- ko -ti Nyisva a tetetonyu 'v pi le, -e mo, Nyisva a winwlon-hanyo Eli, no- ko -bu 'nyee 'hru, -bu di, 'ti -Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, e 'mu di 'h?»

11 -E -bi e wen: «E mo [han-ti [ni, Eli ko bu di, e 'mu Nyisva a dako -hee -ni, v 'mu 'waa 'klo [hrenti -ni, v 'mu -mo -we, 'ti -Wanyo a 'mu, e 'mu di.

12 'N yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyiblo -mu', -e 'wi Eli yi, e di ni, kee, v 'yi[ti -yru, 'ti -yinyre-tebl -bu, -tonyibli -hve bu nu[oo -mo, 'v nu [ne[ne -mo. -Te v -nu, 'v [tu Eli [hven, ke- ni -do v di nu, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, v 'mu 'mu [hven [tu.»

13 -E -bi -tonyibli a pepe yru[oo ni, -e mo, Eli -mu', -koti e hle, Saan Batisti e [hen 'nyre.

-Te -Yusu nu la[qa, 'yu -mu', 'ku -hvan* ni la 'v ke', 'a 'kve 'e -we la (Maki 9.14-19; Luku 9.37-43a)

14 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -ta ni -wen 'hven-, v [ti 'ki dugba, -e -bi v nyre 'v -tite -mu', nyibli -huchoi ni 'v. Bu ni 'ki 'v bu, -e -bi nyiblo ni -do -bi 'yia 'v -Yusu 'hvi bu, 'e bla[qa kwli yi bu,

15 e wen: «Toonyo o, yru 'na 'yu nyibehan a nyai, -e nu[oo, -gbugbukue ni[ne ni, 'e [tui[ne [hven dtaki. E ko ti, 'e yi 'li 'to le bi, ko 'ki 'li 'nie -mo.

16 'N gba 'li[ti -na -nagbopu yi ni, kee, v 'yi 'li[ti 'li -we, bu nu[oo, 'a 'kve bu -we.»

17 Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «A mo nyibli [ni, -v 'yi Nyisva [wlv yi -kuo -ni -tee, ko, -v 'yi [haande ko de -hvan 'hven- a 'yile-huiale -yi. Ti ni -tie 'n ko [bu -hii 'ne- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyisva [wlv yi -kuo -ni 'li? [Bi ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

18 -Te v ya 'ki [ne[ne yi, -e -bi -Yusu hlee 'li 'ku -hvan -mu', -e ni 'v 'yu a 'mu ke' -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli. -E -bi 'ku -hvan a 'mu, e -hon 'v[ub ke' ni. E no- mo ti ni -do a ti 'yri, 'yu a 'mu, 'a 'kve bu -we.

19 -Te ti gbi -hi, -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven-, v ni -do, v ni 'v bu, -e -bi v wen: «De- ko -ti, [a 'yi wen 'li[ti -we, 'ki -ba bla 'ku -hvan -mu' le 'h?»

20 -E -bi -Yusu [tu [nv [wlon, e wen: «A 'yi Nyisva [wlv yi -kuo -ni -tee, 'ki bu nu[oo, 'yu -mu', 'a 'kve bu -we. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ye [bu a kuo Nyisva [wlv yi de gbe, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hon mo -tite -bu, -bu mu 'li -tite -mu', 'e mo [han-ti, e 'mu 'v -tite a 'mu -hon. 'A -ti, a -we 'li ba nu 'a -ne [dedede ni. [

21 'Bu mo, 'ba yi Nyisva ni de, 'ki 'li [cicie* ni -do 'kwli, 'ki a -we 'li ba bla 'li 'kuo -hvundu a 'mu le ni.]»

-Yusu hle la[qa ni de, -e mo, e di la 'ni 'ku, 'ti e 'mu 'klo 'hri (Maki 9.30-32; Luku 9.43b-45)

22 -Nyrowo [du, -Yusu ko 'a -nagbopu* a pepe 'hven-, v 'kukue le, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, -Yusu 'e yi la [nv -lee -ni, e wen: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, v ko bu pu 'mu nyibli -ji',

23 v 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mo, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrowo, Nyisva ko bu -ha 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi, e 'mu 'mu 'klo -ha.» -Te v 'win -ti a 'mu, -e -bi 'waa [wli 'mve bu.

-Te -Yusu hlee la Nyisva a 'kagbav a 'blwli a de ki

24 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v nyre 'li Kapenaodto 'kwli ni. 'Ki -juukue* -mu', -v ni 'li 'nyi, e ko la 'blwli'tinyu, 'v yi la 'wli 'ti, 'ki 'v Nyisva a 'kagbav a -kvan a -ta'. 'Blwli'tinyu a 'mu, v nu- 'yia 'v Piel' 'hvi bu, 'v yi[ti 'beti -ni, v wen: «[Bi 'aan -ne toonyo -Yusu -bu, e yi Nyisva a 'kayu gbagbu a 'blwli 'ni 'pee -ni?»

25 -E -bi Piel' wen: «lin, e yi[ti 'ni 'pee -ni,» 'e mu 'li 'kayu bu, -e di[ne nu, e 'mu -Yusu -lee -ni. Bu 'mu 'ki 'li 'kayu bu pa, -e -bi -Yusu 'nyee 'hru, 'e 'beti[ne, e wen: «Simo Piel', de- yi 'lu mo le -hie, 'ki 'v 'blwli a 'pee le a -ta' 'li? 'Bu mo, 'blugba a naanyu 'bu yi 'blwli ni 'ti, nyibli a 'di -bi, v -hve 'wli a 'mu 'li? [Bi 'blugba a 'yonu v -hve[ne, -v- v- hiapunyibli?» (Ti a 'mu 'yri,

'blugba a naanyo, huaponyibli, u nu- u huve la 'bluwli, e 'yi 'blugba 'yonu 'pa-.)

²⁶ -E -bi Pielu [tu]o [won, e wen: «Huaponyibli [nto.» -E -bi -Yusu wen 'ni: «'A -ti 'ki o, 'blugba a 'yonu 'yi 'peele -ko.

²⁷ Kee 'ki, 'bluwli'tnyu -bu, -u 'yi 'na -nagbopu 'pa-, -a 'ni -hwa[la li -ba pu 'waa [wli yru' le. 'A -ti, mu 'li 'yru wien. [Ni yi ni mi, gba -wedi, [mu 'pa. Yt-he-hrin,ye, -di 'pa, kla 'a wunto yi. 'Ki 'li[li wlon, -di yee 'li 'wliyoko a 'yee ni -do bu, -e -we 'li -bu 'pee -aan -ne 'bluwli, -n ko 'mu 'huen-. E no- -di nu, [mu -aan -ne 'bluwli a 'mu 'pee -ni.»

18

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'u 'a 'bio 'lu yi 'li?
(Maki 9.33-37; Luku 9.46-48)

¹ Ti a 'mu 'yri, -e -bi -Yusu a -nagbopu* 'yrya 'u[pu 'huu bu, 'u 'beti[pe, u wen: «'Ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo a 'di -bi, -e di 'u 'a 'bio 'lu yi ni 'li?»

² -Te u 'beti 'ki[ti, -e -bi e da 'huangbe [du, e [tu 'u [nu[pu ye' bu,

³ e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba 'yi 'u de 'kuku a nunuo bu -hie, e ko, 'ba 'ye ni [tito 'li 'aan dtonu, [wi yi 'huangbi, a 'yi 'li[ti 'li -we, ba pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

⁴ Nyiblo -bu, -e ni 'li 'a 'bio 'nyi, 'bu [tito 'li 'a dtonu 'li, [wi yi 'huangbe -bu, e no- di 'u 'a 'bio 'lu yi ni, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

⁵ 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, -te 'huangbe -bu, e ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kua, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -e -bi 'mo e 'ble kua.»

-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki
(Maki 9.42-48; Luku 17.1-2)

⁶ -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «Nyiblo -bu, -e kuo 'mu [wlu yi, [wi 'huangbedu -bu yi, 'bu mo, nyiblo 'bu nu[po, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na [wlu a yukuole, e di noko 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -e nu de a 'mu -mo, 'ki bu pu[pu 'huo gbete e lo, 'ti- bu pu 'li[ti yru -mo, e 'mu 'ku.

⁷ 'Jro 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u 'yi Nyisua -yi, 'ti- -u ni[pe, nyibli 'u ni de 'kuku. E mo [han-ti [nto, -teblidu a 'mu, e ko bu mu 'lu -mo. Kee, 'jro 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e di[pe nu, e 'mu 'lu -mo mu.

⁸ 'Bu mo, -na dabu, -huu', -na bu 'bu yi[ti ni ni, [ni yi de 'kuku ni ni, -e -bi 'be 'u [nu le, -bu pu [nu 'wan. E nu -tee, 'ki -bu gba dabukuto, -huu', bukuuto, -bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'kwli, 'e -hi 'u -na dabu ni 'huen, -huu', na bu ni 'huen, bu [cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -e 'ye ni jre 'nyi.

⁹ 'Bu mo, -na 'yie 'bu yi[ti ni ni, [ni yi de 'kuku ni ni, -e -bi -ha 'li[ti 'li, -bu pu[pu 'wan. E nu -tee, 'ki -bu ko 'yie ni -do, -bu

pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'u -na 'yii ni 'huen bu [cee 'u yi, 'ti- -bu mu 'li na -mu', -e 'ye ni jre 'nyi.»

-Te -Yusu puw la[pa blable a de yi, -e 'wan, 'ti- u 'ye
(Luku 15.3-7)

¹⁰ Ke- -Yusu pi de, e wen: «Ba [tu 'aan dtonu 'yie, a 'ni [ha 'na nyiblo [du -yraa -ni, -te e 'yi nyiblo gbagbu 'pa- a -ti. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbi 'pa-, Nyisua a lelenyu, u nu- [tui [nu 'yie, 'u ko 'hru, 'ki bu ni 'u 'na 'Ba Nyisua, -e ni 'li yako 'kwli 'huu bu. [

¹¹ 'Mo bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mo Nyisua tee 'ne- -tutu ki, -e di[pe nu, nyibli, -u 'wan, -u hlo Nyisua -mo le, 'mu [nu le [muo, 'mu [nu wa, 'ki 'u ynyre-tebli -mu', u ni a -ta', u 'mu Nyisua yre 'mu e -ni.]»

¹² E puw [ne de yi de, e wen: «Nyiblo 'bu ko blabl a (100) [wli ni [hun, 'bu gba [nu 'ce mo, 'ti- blable ni -do, bu 'wan, de a 'di -bi nyiblo a 'mu, e di nu 'li? E ko bu hie 'u blabl a (99) [wli ni -hen [tu 'u -pu [tu 'u [hutan-do -mu' 'cee' bu, bu mu blable -mu', -e 'wan le [muo.

¹³ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu ye blable ni -do a 'mu ki, 'a plo di 'ni ble diaki, e 'mu 'u blabl a (99) [wli ni -hen [tu 'u -pu [tu 'u [hutan-do -mu', -u 'yi 'wan a de 'u -hi.

¹⁴ De ni -do, e no- e pa 'mu, 'ki 'u 'aan 'Ba Nyisua -mo, -e ni 'li yako 'kwli, -e nu[po, e 'ni -hwa[la li[ti, 'ki 'a nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbi 'pa-, 'a nyiblo ni -do bu 'wan.»

-Na 'bihuan Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, -te -mu', -di nu, 'ti- [mu[pu -hee ni

¹⁵ (Ke- -Yusu pi de, e wen 'ni:) «-Na 'bihuan Nyisua a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, lee [ne, ba bii yi, [mu[pu -lee -ni, -e mo, de a 'mu, e -nu, e nyre yi. 'Bu mo, 'bu yru[po, -e mo, e nu de 'kuku, e 'wi yi, -nu[po ni, 'e -he -na 'ddayi de.

¹⁶ Kee, 'bu mo, 'bu 'ye ni yru[po, -e mo, e nu de 'kuku, -e -bi da nyiblo ni -do, -huu' nyibli ni 'huen, bu bi -mu ki. E mo [han-ti [nto, Nyisua a 'cræn 'e hle[pe, -e mo, nyiblo 'bu 'mu 'a 'bihuan -ti -yee -ni, e -hwe[pe ni, -hehpu ni 'huen, ta, bu ni -tuo ki.

¹⁷ Kee, 'bu 'ye ni yru[po -we, -e -bi da 'cwe a nyibli. 'Bu mo, 'bu 'yi 'ki[ti -yru pepe, -e -bi 'ki 'li -mu 'yi, nyiblo a 'mu, bu mo hilekonyo, -huu' bu mo nyiblodu -mu', -e 'yi Nyisua -yi.»

'Kli -mu', Nyisua yi -Yusu a -nagbopu -nyi*

¹⁸ (-E -bi ke- -Yusu pi de, e wen:) «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli 'ni 'nuo 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisua

-mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di□e 'ni hla -we, e ko, -tebli a pepe -mu', a di le pu nyibli bu nu, 'ki 'ne- -tutu ki, Nyisua, -e ni 'li yako 'kwli, e di ween de a 'mu ki -we.

19 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'ne- -tutu ki, nyibli ni 'hven, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu -wen, 'ki bu da Nyisua, 'bu -hua□a 'a -ne □dedede, 'na 'Bai Nyisua -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di □nu□v 'ni -nyi,

20 -e nu□o, nyibli ni 'hven, ta, 'bu 'kukue le, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'ki 'n ni 'li □nu 'nyi.»

-Yusu wen 'ni: -Na 'bihian 'bu nu -mu de 'kuku -mo, -e -bi bu -hru 'a de 'kuku a 'mu 'a -ti -mo

(Luku 17.4)

21 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Piel 'yiya 'u□v 'hvi bu, 'e 'beti□e, e wen: «Kukonyo o, 'na 'bihian Nyisua a nyiblo, 'bu 'cibi 'u 'mu de 'kuku a -monunuo, 'wi ni -tie 'n ko □bu -hru 'a de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mo 'li? □Bi □bu -hru 'a de 'kuku a 'mu 'a -ti -mo, 'wi ni □hlon'hven?»

22 -E -bi e wen: «'Ni -pu□v le -bu -hru 'a de 'kuku a -ti -mo, 'wi ni □hlon'hven, kee, e 'yi hreele -ko. 'A -ne ti, -hru 'a de 'kuku a -ti -mo.»

23 -E -bi ke- e pi de, e wen: «-Te Nyisua nu nyibli a win a kukoole, de e 'wi yi, e no- -bu: 'Blugba □du a 'kui, e no- da 'a -kvannunyibli gbagbi, e 'mu 'wli -mu' -hre, u ko bu 'pee □ne.

24 -Te e □tu 'wli a 'mu a -hihre -wlu, -e -bi u ya□a 'a -kvannunyo -bi yi, -e 'ble 'a gba kua. 'Wli, e 'ble kua, e -we 'li 'wibile -huchwi ni.

25 Kee, 'wliu a 'mu, -e ti 'mu le, e 'yi 'li 'a 'pee le -we. E no- mo 'kui a 'mu, bu lee ne 'a nyibli, e wen: Ba gba nyiblo -bu, e ko 'a nugba ko 'a 'yonu 'hven-, ba plo □nu, -wen □koyo, e ko, ba plo 'a kuko-tebli a pepe, -e di□e nu, e 'mu gba a 'mu 'pee -ni.»

26 -E -bi -kvannunyo a 'mu, e bla□a kwli yi bu, e wen: 'N 'ble -na bu kua, 'n nyaa -mu le, ko □wlu a 'lila. 'N di -na gba a pepe 'ni 'pee -ni.

27 Bu pu 'ki le, -e -bi 'kui a 'mu, e yru 'a nyai, e wen: 'Ye □bu □yi□i 'pee -ni, 'n te -mu bu, mu.

28 -Te e -hon 'u□v ye', e yi ni mi, -e -bi e ye 'a 'bi -kvannunyo -bi ki. 'A 'bi a 'mu, e ye ki, e 'ble 'a gba 'cumi e kua. E no- -mu', 'kui te wen bu, e klo 'a 'bi a mlani ni, 'e nyue□e le, 'e yi□i -lee -ni: 'Na gba -mu', 'n ko 'li -mu -mo, -nyi 'mo□o,

29 'a 'bi a 'mu, 'e bla□a kwli yi bu, e wen: 'N 'ble -na bu kua, 'n nyee -mu le, ko □wlu a 'lila. 'N di -na gba 'ni 'pee -ni.

30 Kee, e hia ni, 'e ni 'u 'a 'bi a 'mu ke', 'e pu□v □ji', e 'mu 'li ni -nini, e 'mu gba a 'mu 'pee -ni, 'ti- u 'mu□v bu te.

31 -Te 'a 'bio -kvannunyibli -mu', u 'ye de a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi 'waa plo nee 'li bu diaki, 'u mu 'li 'kui -mo, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'u na□a -mo le.

32 E no- mo 'kui bu da□a, e wen: -Mo -kvannunyo -bu, -ko 'cre, gba a pepe -mu', 'n ko wen 'li -mu -mo, 'wen, 'ye □bu □yi□i 'pee -ni, 'n te -mu bu, -te -nyaa 'mu le a -ti.

33 -Te 'n -nu, 'ni yru -na nyai, ke- -ko -bu nu wen -na 'bihian -mu', 'a aan a yuyruo.

34 E nu□o, 'kui a 'mu, 'e ko yru 'bibie diaki, 'a -ti, 'e da 'a nyibli, e wen: «Ba pu□v □ji', u 'mu□v □hven □tu, -e di□e nu, e 'mu 'li ni -nini, e 'mu 'na gba a pepe -mu' 'pee -ni -we.»

35 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki de, e wen: «Ke- ni -do, 'na 'Bai -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e di 'aan 'yiye nu. -Tebli -mu', 'a aan 'bio Nyisua a nyibli nu 'a mu 'yi □hlon le, 'bu mo, 'ba 'ye ni -hru 'a -ti -mo, 'ki 'li 'aan □wli ki, -te 'kui a 'mu, e nu 'a nyiblo -mu' a □to, ke- Nyisua di 'aan □to nu -we.»

19

De -mu', -Yusu too -ni, 'ki 'u nyibu ko nugba 'hven- bu -huhie yre a -ta'
(Maki 10.1-12; Luku 16.18)

1 -Te -Yusu -we toole a 'mu -mo, -e -bi e -hon 'li Galieblugba 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'u mu 'li Sudeblugba 'kwli, 'ki 'li Sudan a 'niki.

2 Nyibli -huchwi, u nu- yi -Yusu □wien le kwe. Kiklanyibli 'bu ni 'u, e ni□e ni, 'waa 'kwe 'e -we.

3 Falisi□tumu* a nyibli -mu', -u ni 'u, u nu- 'yia 'u□v 'hvi bu, -e di□e nu, u 'mu 'u□v le □tee -ni, e 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye'. E no ko -ti 'u yi□i le 'beti -ni, 'u pi le: «□Bi Nyisua a tete hle□e ni, -e mo, -tonyiblo ko 'hru, 'ki bu pu 'li 'a nugba -patu', 'ki 'u 'a -ne □dedede a -ta?»

4 -E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «'N pu□v □haan-ti, -e mo, a -hre□e ni, 'ki 'li Nyisua□en kwli, -e mo, 'klo a -wlu□tuule', -te Nyisua yi la -tonyiblo ni ni, e nu□o ni, -tonyiblo a 'mu, 'e mo nyibeyugbe ko nugba 'hven-.

5 E no- ko -ti nyibeyugbe 'mu 'u 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven- bu hie, e 'mu nugba ko, e ko 'a nugba a 'mu 'hven-, u 'mu 'hvi bu -nini -ni, u ni 'hven a 'mu, u 'mu -tonyiblogblo ni -do -he.

6 E □hen 'nyre, -e mo, u 'yi 'ki -tonyibli ni 'hven 'pa-, kee, u mo -tonyiblo ni -do □nu. 'A -ti o, nyibeyugbe ko 'a nugba 'hven-, Nyisua -nu, 'u -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -blee -ni, bu -huhia □nu yre.» Ke- -Yusu pu □nu yi.

7 -E -bi Falisi□tumu a nyibli □tu□o □won, u wen: «De- ko -ti, 'ki 'li tete 'kwli, Nyisua a winwlon-hanyo Moise 'e hla□a, -e mo,

nyibeyugbe 'bu -hwe bu pu 'li 'a nugba -patu', -e -bi bu 'cri 'crien, -e hle[ε, -e mo, ε pu 'li[ti -patu', 'ti- bu -ha 'li 'crien a 'mu, bu -nyi [ne[ε?]

⁸ -E -bi -Yusu wen 'ni: «'Aan [wli a 'gbokole a-ti [nuo, Moise 'e -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba pu 'li 'aan nugba -patu' le. Kee, 'klo a -wlu[tiule', ε 'yi la 'mu le -ni.

⁹ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nugba 'bu 'yi 'u 'a nyibu bu -hie, 'ti- 'a nyibu a 'mu 'bu pu 'li[ti -patu', 'ti- bu ko nugba -bi, -e -bi ε nu -wlawli.»

¹⁰ -E -bi 'a -nagbopu yi 'ki[ti 'ni -lee -ni, u wen: «'Bu mo, bu ni 'mu le, 'ki 'u nyibeyugbe ko nugba 'hwen- mo, -e -bi ε nu -tee, 'ki u 'ni 'kukoo 'li -ni.»

¹¹ -E -bi -Yusu [tu [nu [won, ε wen: «E 'yi nyibli a pepe 'pa-, u 'yi 'li[ti 'li -we, bu yru -ti a 'mu le. Nyibli ni -do -mu', Nyisua -nyi 'ki, u nu- yru -ti a 'mu le.

¹² E ko -tebli -huchui, -e ni[ε, 'ki nyibepu 'ye ni ko nugba: -u -bi ni 'u, 'u 'yi 'yonokode, -u -bi 'u ni 'u, 'u -ha [nu botu, -e di[ε nu, u 'ni [ha nugba ko, -u -bi 'ni -ko[ε nugba, -e di[ε nu, u 'mu Nyisua a -kuan ni -do a -ti 'lu mo le -hie, 'mu Nyisua a 'mu, ε 'mu nyibli win ki -koo -ni. 'A -ti, nyiblo -bu, -e -we 'li -ti -bu a kwa'buble, ε no- bu 'ble[ε kwa.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki bu nu la yonu [haande -mo

(Maki 10.13-16; Luku 18.15-17)

¹³ E ko la -nyrowo [du, 'u gba 'li 'yonu -Yusu yi, ε 'mu [nu dabu 'lu ble pu, ko, ε 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonu a 'mu [haande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'puple, u wen: «A 'ni 'haa 'li[ti 'ku.»

¹⁴ Kee, -e -bi -Yusu wen 'ni: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'mu -mo. A 'ni 'kaa 'li [nu yi, -e nu[ε, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa,»

¹⁵ 'e -tua 'waa dabu a 'lublepupu, 'e de Nyisua, 'ki bu nu [nu [haande -mo. -Te de a 'mu, ε -hi, -e -bi ε -hon 'li -tite a 'mu ni, 'e -mu.

-Yusu ko gblotayu -mu', -e mo la dekonyo 'hwen-

(Maki 10.17-31; Luku 18.18-30)

¹⁶ -Nyrowo [du 'kwli, gblotayu [du, ε no- 'yaya 'u -Yusu 'hu bu, 'e yi[ti 'beti -ni, ε wen: «'Tokonyo o, [haande a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'mu[ε ko 'li?»

¹⁷ -E -bi -Yusu wen: «De- ko -ti [ni yi 'mu 'beti -ni, 'ki 'u [haande a -ta 'li? Nyisua ni -do, ε no- mo [haannyiblo. 'Bu mo, [ni yi[ti ni -hwe, 'ki Nyisua bu -nyi -mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, -e -bi [tuu 'u 'a tete 'u.»

¹⁸ -E -bi ε 'beti[ε ni, ε wen: «Tete a 'di -bi 'n di 'u [tuu -ni 'li?» -E -bi -Yusu wen: «[Ni 'laa 'li nyiblo, [ni 'nuo 'li -wlawli, [ni 'yrie 'li, [ni 'puu 'li nyiblo hi ki,

¹⁹ [tuu 'u -na 'ba ko -na 'dii 'hwen-, 'ki 'li nwele 'kwli, nwe -na 'buhian -tonyiblo, [wi yi -te -nu -na dtonu a nwele.»

²⁰ -E -bi gblotayu a 'mu, ε wen: «'E mo -tee, tete a pepe a 'mu, 'n [tuu 'u[ε ni. De a 'di -bi 'n ko [bu nu de?»

²¹ -E -bi ke- -Yusu pi[ti yi, ε wen: «'Bu mo, [ni -hwe -bu 'sii 'u yi pepe, mu, -bu plo -na kuko-tebli a pepe, -bu -nyi 'a 'wliye [hwenyibli le, Nyisua 'mu -mu [haande gbagbu -mo nu, 'ki 'li yako 'kwli. [Ni nu 'ki[ti, -e -bi kwe 'mu [wien le, [mu 'na -nagbopi* -he.»

²² Gblotayu -mo -bi, -te ε 'win -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bi 'a [wlu bi [hlon, 'e -hon 'u[ε 'hu, -e nu[ε, 'a kuko-tebli -hu ni diaki.

²³ -Te ε mu 'ki, -e -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu yi, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ε di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

²⁴ 'E mo [han-ti, ε kla 'mu ni, 'ki 'u dekonyo -mo', -e kuo ne 'a kuko-tebli [wlu yi, bu kuo Nyisua [wlu yi, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'u [gbuki-so* bu naa 'u 'die a 'huo 'yri.»

²⁵ -Yusu a pupuwin a 'mu, ε maa ne 'a -nagbopu wlon le diaki. 'A -ti, u wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, -e -bi nyiblo [du 'li[ti 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

²⁶ -Yusu 'ye [nu -yeye, ε wen: «'Ki 'li -tonyiblo a dtonu a 'kl 'kwli, ε 'yi 'li[ti 'li -we, bu kuo Nyisua [wlu yi, 'ti- bu pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'a -ne [dedede -we 'li nwele.»

²⁷ -E -bi ke- Piel pi -Yusu yi: «'A mu -mo -bi 'li? 'Ye ke, 'a hie 'u -aan nyibli bu, ε ko -aan -tebli a pepe 'hwen-, [a yi -yonu -bu yi, le kwe. 'A -ti, de a 'di -bi Nyisua di -a mu -nyi 'li?»

²⁸ -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu', -e ko 'yri 'n di 'u 'na bodogbata -mu' ki bu ni, 'ki 'li 'klo yrayru -mu' 'kwli, ti a 'mu 'yri, 'a mu -mu', -u mo 'na -nagbopu ni -pu [tu 'u 'hwen, 'ki a di 'u 'aan -ne gbatu ki ble ni -we, -e di[ε nu, a 'mu Yisraekwe a [tugbi ni -pu [tu 'u 'hwen -bati le -puu -ni.

²⁹ Ko, 'a -ne nyiblo 'bu hie 'u 'a 'kayo bu, ko 'a 'diaynu, ko 'a 'ba ko 'a 'dii, ko 'a nugba ko 'a 'yonu, ko 'a -cii 'hwen-, 'na nwele a -ti, nyiblo a 'mu, -tebli Nyisua di[ε -nyi, ε di 'ni -hu diaki, ε 'mu 'u 'a de -mu', ε hie 'u bu 'u -hi, Nyisua 'mu[ε 'klo yrayru -mu' -nyi, -e 'ye ni -we 'li.

³⁰ Kee, nyibli -mu', -u ni 'u 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, 'waa -huchui, u

nv- di 'l 'waa 'bio bu ni -nyrowo [du, e ko, nyibli -mu', -v ni 'l 'waa 'bio bu, 'ki 'l -te ti ne -bu 'kwli, 'waa -huohu 'mu' v 'waa 'bio 'lu yi ni, -nyrowo [du.»

20

-Te -Yusu pu la -cikonyo ko -kvannunyibli 'hven- a 'ledu

¹ (-E -bi -Yusu pu 'ledu -bi, e wen:) «Nyisua 'bu koo nyibli win ki, de e 'wi yi, e no- -bu: 'Dudonyo gbagbu [du, e no- 'hri -nyrajruwo [du, 'e mu -kvannunyibli le [muo mo, -e di]e nu, v 'mu 'a -kvan nu, 'ki 'l 'a -ci ki.

² -Te e 'ye yi-henyibli, -e -bi e ko [nu 'hven-, v -yran a ni, 'ki bu 'pee [nu -nyrowo 'mumu a 'wliye, 'e lee [nu, 'ki bu mu 'a -kvan nu, 'ki 'l 'a -ci ki.

³ Muu 'v 'yru bu 'yaa 'v a ti 'yie, -e -bi e 'hri ni de, 'e mu 'l -tite -mu', nyibli -mu', -v [muo -kvan le, v yi 'v ble ni, 'ki 'v -tite a 'mu, 'e ye 'v nyibli -bi bu, -v 'ye ni nu -kvan [du.

⁴ -E -bi e wen: Ba mu 'l 'na -ci ki -we, a 'mu -kvan nu. 'Wliye -mu', -e ble e ne 'a mu yi, 'n di 'a mo]o 'ni -nyi.

⁵ E no- mo nyibli a 'mu, bu mu 'l 'a -ci ki. Muu 'v 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -e -bi e 'hri ni de, 'e mu -kvannunyibli -bi le [muo mo. De ni -do a 'mu, e no- e -nu 'yru-hiile a ti 'yri.

⁶ -Te e hie 'l -haawo ni -do, nyibli 'mu -kvan bu -nyraa -ni, -e -bi e 'hri ni de, 'e mu 'l -tite -mu', nyibli -mu', -v [muo -kvan le, v yi 'v ble ni, 'e ye 'v nyibli -bi bu de, e wen: De- ko -nyrowo -gbu -bu, a yi mo -hii -ni, 'ki a 'ye ni nu -kvan 'l?

⁷ -E -bi v [tu]o [won, v wen: Nyiblo [du 'yi -a mu -kvan -mo -pu a -ti [ni]o. -E -bi e wen: 'Bu ni 'mu le, -e -bi ba mu 'l 'na -ci ki -we, a 'mu 'na -kvan nu.

⁸ -Te 'yru yi 'l yako 'kwli le ni -we, -e -bi -cikonyo da 'a -kvannunyibli a nyiblo gbagbu ni, e wen: Da -kvannunyibli a pepe, [mu [nu 'pee -ni. Yi-henyibli -bu 'pee -ni, v nv- mo nyibli -bu, -v pee 'to, 'n pu -kvan ki. E no- -di ni -nunu, yi-henyibli -mu', 'n pu wen -kvan ki, [mu [nu ki ye.

⁹ Nyibli -mu', -v nu -haawo ni -do a -kvan, -te v -di, v 'ye -nyrowo 'mumu a 'wliye.

¹⁰ -Te nyibli -mu', -v mo wen yi-henyibli, v pu wen -kvan ki, v 'ye de a 'mu, -e mi 'lu -mo, -e -bi 'waa [wli wen, 'waa -ne 'wliye di 'ni -hu, e 'mu 'v 'waa 'bio a -ne 'v -hi. Kee, v -nyi [nu -nyrowo 'mumu a 'wliye -we.

¹¹ -Te v -nyi [nu 'wliye a 'mu, -e -bi v pu -cikonyo yru le,

¹² v wen: Nyibli -mu', -v pee 'to, -v nu -haawo ni -do a -kvan, ko -a mu -bu, -v -tua wen 'l [hven a 'yiye, -nyrowo -gbu

-bu 'kwli, 'yru yi ke yi -hven -ni, v ko -a mu 'hven-, 'wliye ni -do, e no- [pee ne -a mu.

¹³ Kee, -cikonyo [tu 'a nyiblo ni -do [won, e wen: 'Bhian o, 'n 'yi -mu -kaa -ni. [Bi -ko 'mu 'hven-, -a 'yi wen]e -yra, 'ki [bu 'pee wen -mu -nyrowo 'mumu a 'wliye.

¹⁴ 'A -ti o, gba -na 'wliye, -bu mu. Nyibli -bu, -v pee 'to, 'n pu 'v -kvan 'yie, 'wliye ni -do -mu', 'n -hva [bu -nyi [nu, 'wliye ni -do a 'mu, e no- 'n -hva [bu -nyi -mu -we.

¹⁵ -Te 'n ni 'na kuko-tebli a naale, 'mo koo 'l [ti -mo. [Bi ca [tui, -te 'na [wlv no yi a -ti?»

¹⁶ -E -bi -Yusu wen 'ni de: «'A -ti o, nyibli -bu, -v ni 'l 'waa 'bio bu, -nyrowo [du, v nv- di 'v 'waa 'bio 'lu yi ni, e ko, nyibli -mu', -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, v nv- di 'l 'waa 'bio bu ni.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kokoo ko 'a 'klo'hihri a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no- -bu (Mak 10.32-34; Luku 18.31-34)

¹⁷ -Te -Yusu -yre, -e -bi e 'tite gbe 'hru 'lu -mo, e ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'v mi 'l Jrusredio 'kwli. Bu yi 'ki 'hru ni ne, -e -bi -Yusu da 'a -nagbopu ni -pu [tu 'v 'hven ni, 'v bii yi, 'e lee [nu, e wen:

¹⁸ «Ba pu 'mu nva yi bu. Jrusredio, -a mi 'l 'kwli, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki v di 'l 'mu Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi -ji' pu, ko tetetonyu 'hven-, v 'mu 'mu -bati le -puu -ni, v 'mu le pu, 'n ble 'kokoo yi.

¹⁹ 'Bu -hi, 'tu- v 'mu 'mu nyibli -mu', -v 'yi Nyisua -yi -ji' pu, nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu loko -bii -ni, 'tu- v 'mu 'v 'mu tugbe 'yie -koo -ni, -e di]e nu, v 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrowo, Nyisua ko bu -ha 'l 'mu 'kokonyibli 'nyr, bu -ha 'mu 'klo.»

-Te Saki ko Saan 'hven-, 'waa 'dii lee la -Yusu, -e mo, e -hve]e ni, 'a 'yonv bu ni -hvan 'v -Yusu 'hvi bu, 'ki 'l Nyisua a bunule'

(Mak 10.35-45)

²⁰ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Sebede a nugba, e no- 'yia 'v -Yusu 'hvi bu, e ko 'a 'yonv ni 'hven 'hven-, -v mo -Yusu a -nagbopu* Saki ko Saan, 'e bla]a kwli yi bu, -e di]e nu, e 'mu]v de -hva.

²¹ -E -bi ke- -Yusu p[ti yi, e wen: «De a 'di -bi -hve [bu nu, 'ki 'v -mu -mo 'l?» -E -bi e [tu]o [won, e wen: «Ti -mu', -e ko 'yri -di nyibli a pepe win ki -koo -ni, 'ki 'l Nyisua a bunule', 'n -hve]e ni, -bu wen, 'na 'yonv ni 'hven bu, bu ni 'v -mu 'hvi bu, -do 'ki 'l -na diidektiba ki, -do -bi 'ki 'l -na kamlaktiba ki.»

²² Ke- -Yusu p[ti [nu yi: «De -bu, a -hve, de bu di 'nyre [hen, a 'yi]i -yi. [Bi [hivendo

-mu', 'n di 'ye, a -we 'h ba 'ye[e ni?] -E -bi u wen: «-A -we 'h[ti ni.»

23 -E -bi e wen: «'E mo [han-ti, [huvendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu]v 'ye. Kee, nyiblo, -e ko -bu ni 'na diidekubta ki bu, ko, nyiblo -bi -mu', -e ko -bu ni 'na kamlakubta ki bu, e 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[ha li [nuv 'nyre ni. 'Na 'Bai Nyisva a [gbetu, e no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

24 -Te -nagbopu ni -pu -bi -mu', v 'win -ti a 'mu, 'diaynu ni 'hven, v lee -Yusu, -e -bi v -tva 'waa yru a lepuule.

25 E no- mo -Yusu bu da 'waa pepe, e wen: «A yi[e ni, -e mo, 'klo -bu a 'luyinuny, -v nee 'waa dako, v [tui [nuv [huvendu, 'v yi [nuv 'plo. 'Waa 'kundu a 'mu, v nii 'h[ti 'cre 'kwli.

26 'A mu -mo -bi, e 'yi yi -blee -ni, bu [ti 'mu le, 'ki 'h 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu mo 'aan -heenyo.

27 E ko, 'ki 'h 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hve bu mo 'aan 'luyinuny, nyiblo a 'mu, e blee yi, bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

28 'Na 'mumu -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, kee, 'n di ni, 'ki [bu -hee nyibli, e ko, [bu -ha 'na dionu, 'mu 'ku, -e di[e nu, 'na 'kukubu a 'mu, e 'mu[v nu, Nyisva 'mu nyibli -huohu [gble, 'ki 'v 'waa de 'kuku -mo.»

-Te -Yusu nu la[qa, 'yii'donyv [dv, 'waa 'yii kle la yi
(Maki 10.46-52; Luku 18.35-43)

29 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'ki v -hven 'h 'dto -mu', v dee Seliko 'kwli. -Te v yi 'dto a 'mu 'kwli ni [ti, nyibli -huohu kuv [nu [wien.

30 'Hru a 'mu, v ne, e no- ko 'nyta 'yri 'yii'donyv ni 'hven ni 'v bu. 'Yii'donyv a 'mu, v 'win ni, -e mo, -Yusu, e no- yi -hi. E no- mo bu 'yaa 'h win, v wen: «Toonyo o, Dafidi a 'Yu, yru -aan nyat mo!»

31 Nyibli -mu', -v ni 'v -tuo a 'mu ki, v -tva 'waa -mo'puple, v wen: «Ba ma wien mo!» Kee, v hia ni, 'v 'sii yi, 'v 'yee 'h win, v wen: «Dafidi a 'Yu, yru -aan nyat mo!»

32 -Te -Yusu 'win 'waa win, -e -bi e nyra bu, 'e da [nu. -Te v nyre 'v[v 'hu, -e -bi -Yusu 'beti [nu ni, e wen: «De a 'di -bi a -hve, [bu nu, 'ki 'v 'a mu -mo 'h?»

33 -E -bi v wen: «Toonyo o, -a -hve -bu nu[o, -aan 'yii -bu, -v kle, 'bu kle yi!»

34 E no- mo -Yusu bu yru 'waa nyat, bu -hren 'waa 'yii le. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi v ni 'hven a 'mu, v -tva leyuyru, 'v bi 'v -Yusu ke', 'v -tva 'a [wienlekukve.

21

-Te -Yusu 'ya la Jrusredto 'kwli
(Maki 11.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

1 -Te -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v mi 'h Jrusredto 'kwli, -e -bi 'ki v nyre 'h 'dto -mu', -e ko 'nyre mo Betifase 'kwli, -e ni 'v dugba -mu' [hlon, -e ko 'lu olifieti ni 'h, -Yusu 'e lee ne 'a -nagbopu ni 'hven.

2 Ke- e pa [nu yi: «'Dto -mu', -e ni 'h 'a mu ye', ba mu 'h[ti 'kwli. 'Ba 'ya 'dto, a di yee 'v 'kasra ko 'a 'yu 'hven-, v mua bu. 'Ba yee 'v [nuv bu, -e -bi ba [wle [nu, ba ya 'mu [nuv yi.

3 Nyiblo [dv 'bu 'beti 'a mu, -e -bi ke- ba pu: Kukonyo, e no- -hve [nu. 'Ba hla[qa, ti ni -do a ti 'yri, e di 'ni wen, a 'mu 'h [nuv 'h ya.»

4 De a 'mu, e mu 'lu -mo, -e di[e nu, -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyo* hla la, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

5 «Ke- ba pu Siondo (-e mo Jrusredto) a nyibli yi:

Ba 'ye ke, 'aan -ne Bodto, e no- yi 'ne- 'a mu -mo di.

E [tuo 'h 'a dionu ni,
'e 'ya 'v 'kasra ki, e ko 'kasrayu 'hven-.»

6 -Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni 'hven a 'mu, -e -bi v mu ni, 'v nu de -mu', -Yusu lee [nu,

7 'v ya 'kasra ko 'a 'yu a 'mu 'hven- -Yusu yi. -Te v 'ya [nu, -e -bi 'waa dan ko 'waa wlawlt 'hven-, e no- v pu 'v 'kasri a 'mu ki ble, -e di[e nu, -Yusu 'bu 'ya 'v[v ki, e 'mu dan a 'mu ki bu ni. (-E nu[o, e tue [ne nyibli ni, -e mo, e mo bodu [nu, -e ye 'h kibuweeenle 'h, e 'yi tu 'pa-, e ni -ya[qa 'h[ti 'h. E no- ko -ti, 'e 'ya 'v 'kasri a 'mu ki.)

8 -Te v yi 'h ni di, nyibli -huohu pu 'v 'waa dan 'hru wlon ble. -U -bi ni 'v, 'v 'be -hugbi, 'v pu 'v[v 'hru wlon ble, -Yusu 'e ne[e kle,

9 nyibli 'v ne[e ye' le, ko, -v bu 'v y[ti [wien le kuv. Ke- v ni, 'v 'yee 'h win, v wen: «-Na 'wio, Dafidi a 'Yu, -mo -bu, -e yi 'h di, 'ki 'h Kukonyo Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu ko -ti a 'yi'buale, 'ki 'h yako 'kwli!»

10 -Te -Yusu pa 'ki 'h Jrusredto 'kwli, -e -bi 'dto mi 'h, 'e yi 'h di, 'v yi le 'beti -ni: «Nyiblo a 'du -bu e pa 'mu 'h?»

11 -E -bi nyibli wen: «E no- mo Nyisva a winwlon-hanyo -Yusu. 'Ki e 'ti 'h Nasaleti, 'ki 'h Galileblugba 'kwli.»

-Te -Yusu bla la -teblplonyibli le, 'ki 'h Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli
(Maki 11.15-19; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

12 -Yusu -mo -bi, 'ki 'h Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli, 'ki e pa 'h. 'Ki 'h -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'h, 'wlugba-tebl -bu, v ni, 'v yi Nyisva a -cohlon pi, e no- v ple. 'Ki 'v -tite ni -do a 'mu, 'ki 'wli'ciunyo ni 'v -we, 'v yi hapwli 'ciet -ni. -Te -Yusu yee 'v [nuv bu, -e -bi e -tva 'waa lebuha,

'e yi 'wli'ci'cnyo a 'teble yi ble [jijiri -ni, 'e 'nyrɛɛ 'li -hungboplonyo a gbati yre.

13 Kε- ε pi [nyo yi, ε wen: «D 'cru la 'li [ti Nyisvaacrien 'kwli ni, -ε mɔ: Nyisva wen 'nu: 'Na 'kayu ni 'u ni, -ε di [je nu, nyibli 'mu 'li 'mu -daa -ni.» Kε- Yusu pi de, ε wen: «Kεε, 'a mu -mɔ -bi, a ni 'kayu a 'mu 'yiyirinyibli a 'kayu -mɔ'.»

14 Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi 'yii'donyo ko nianinyo 'hven-, v nu- 'y'ya 'v -Yusu 'hvi bu, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, -Yusu, 'e nu [o, 'waa 'kve 'ε -wε.

15 Nyisva a -cɔhlonpinyo* gbagbi ko tetetɔnyo -mu', -v ni 'v -tuo a 'mu ki, v 'ye [wɔlɛkεε-tebli a 'mu ni, -Yusu -nu, 'v 'win 'yonu a win, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'yonu a 'mu, 'v 'yεε 'li win, 'v pi le: «'Na 'wio, Dafidi a 'Yu!» E nɔ- nu [o, nyibli gbagbi a 'mu, 'v bi yru' le,

16 'v lee -Yusu, -ε mɔ: «[Bi -ti -mu', v hle, [yɔ [ti 'ni 'win?» -E -bi -Yusu wen: «lin, 'n yi [ti 'ni 'win. 'N pu [v [haan-ti, -ε mɔ, -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvaacrien 'kwli, a -hre [je ni. -Ti a 'mu, ε nɔ- -bu: Nyisva o, 'n nu [o ni, 'yonu ko 'nyinyayonu 'hven- 'v pi -mu 'nyre le -wε.»

17 -Te ε pu 'ki le, -ε -bi ε -hon 'v [nyo 'hvi, 'ε mu 'li Betanidɔ 'kwli. 'Ki ε pεε 'li.

-Te -Yusu pu la tugbe -mu', v deε figie jro -mɔ

(Maki 11.12-14,20-24)

18 -Te -nyre -nye, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v yi -mε kle, 'v yi 'li Jrusɛdɔ 'kwli di. Bu yi 'ki ni di, -ε -bi 'kanu bi 'li -Yusu 'kwli.

19 Bu ta 'ki 'li ye' le, -ε -bi ε 'ye tugbedu -mu', v deε figie ni. 'Ki ε nyra 'v 'hrunyia 'yri bu, 'ε mu 'v [v [hlon, kεε, hawi ni -do, ε nɔ- ε yεε 'li [ti yra bu. E nɔ- mɔ bu lee tugbe a 'mu, -ε mɔ: «Kve ke 'ki mɔ bu, [ni 'tuɔ 'ki 'kui de, 'kɔ -mɔ 'kɔ.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi tugbe a 'mu, ε 'ku ni.

20 -Te -Yusu a -nagbopu 'ye de a 'mu, -ε -bi 'waa [wli kεε le diaki, 'v 'beti -Yusu, v wen: «De- nu 'ki [ti, tugbe -bu, 'ε 'wu 'v ti ni -do a 'ti 'yri, 'ε 'ku 'li?»

21 -E -bi -Yusu [tu [nyo [wɔn, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'bu mɔ, 'ba kuo Nyisva [wɔ yi -tεε, ε kɔ, 'ba 'yε ni pu gble, a -wε 'li 'ba nu de -bu, 'n nu tu tugbe -bu -mɔ ni. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa- A -wε 'li ba lee dugba -bu ni -wε: -Hon mɔ -tite -bu, -bu bi 'li 'yru -mɔ, -ε -bi de a 'mu, ε di mu 'li -mɔ.

22 'Bu mɔ, 'ba yi Nyisva de ni -hve, 'ba kuo [ne [wɔ yi, -ε mɔ, ε di [je 'a mu 'ni -nyi, 'ε mɔ [han-ti, ε di 'a mɔ [o 'ni -nyi.»

-Te -juukve* a naanyo, v yi la -Yusu le 'beti -ni, -ε mɔ, nyɔ- -nyi [je 'kli, 'ki bu nu -tebli -mu', ε ni

(Maki 11.27-33; Luku 20.1-8)

23 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki -Yusu mu 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε -tua nyibli Nyisva a -ti a tɔole. Bu ni 'ki 'li tɔole 'kwli, -ε -bi Nyisva a -cɔhlonpinyo* gbagbi, v ko -juukve a 'blu a nyibli -bi 'hven-, v 'y'ya 'v [v 'hvi bu, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -tebliplonyibli -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -wε, -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

24 -E -bi -Yusu [tu [nyo [wɔn, ε wen: «'Na 'mumu -bu, 'n di 'beti 'a mu de. 'Bu mɔ, 'ba -hiha 'mu kle, -ε -bi 'n di 'a mu kle 'ni -hiha -ni -wε.

25 [Bu 'beti 'a mu: Nyiblo a 'di -bi -lee la Saan, 'ki bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? [Bi Nyisva [niɔ, -v -v -tonyibli [niɔ?» -E -bi v -tua 'waa dɔnu a le'betile, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu 'li? 'Bu mɔ, [ba pu le: Nyisva -lee la 'ne [je, -ε -bi ε di [hvan -mɔ, ε 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- ko -ti 'a 'yi 'ki [ti [haan-ti -pu 'li?

26 Mɔ, 'bu mɔ, [ba pu le: -Tonyibli [niɔ, -ε -bi nyibli ko bu yεε ne -a mu -ti, -ε nu [o, -tonyibli a pepe pu [v [haan-ti, -ε mɔ, Saan mɔ la Nyisva a winwlon-hanyo* [niɔ.»

27 E nɔ- nu [o, 'v [tu -Yusu [wɔn, v wen: «-A 'yi 'a [dedede -yi.» -E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li [ti 'li -wε, [bu lee ne 'a mu -wε, nyiblo a 'di -bi, -ε -nyi 'mu 'kli, 'ki [bu nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

-Yusu pu la 'bai ko 'yonu ni 'hven a 'ledu

28 -E -bi kε- -Yusu pi -juukve* a naanyo yi, ε wen: «'N -hve [bu pu 'a mu 'ledu yi, -ε di [je nu, de a 'lu -mɔ le -hie, mu [v 'ye. Nyibehan [dɔ, ε nɔ- ko la 'yonu nyibe pu ni 'hven, 'ε lee la 'a yi-heya, ε wen: 'Na 'yu o, mu ke 'li -ci ki, [mu 'na -kuan nu.

29 -E -bi ε -hiha 'a 'bai kle, -ε mɔ: 'N hua ni, 'ni -mu [o li. Kεε, muu 'v ye', -ε -bi ε 'cici 'a 'lule-hihie ni, 'ε mu 'li 'a 'bai a -ci ki, 'ε mu -kuan nu mɔ.

30 De ni -do 'a mu, nyibehan a 'mu, ε te wen 'a yi-heya -mɔ, ε nɔ- ε te 'a 'hven a 'yu -mu' -mɔ -wε. E nɔ- mɔ -bi, ε wen: -Aa, 'na 'bai o, 'n di 'li 'ni mu. Kεε, ε 'yi 'li -mu.»

31 -E -bi -Yusu yi 'ki -juukve a naanyo -mu' 'ni 'beti -ni, ε wen: «'Ki 'li 'yonu ni 'hven a 'mu 'ny, nyiblo a 'du -bi, -ε [tuu 'v 'a 'bai 'li?» -E -bi v wen: «Yi-heya [niɔ.» -Yusu yi 'ki [nyo 'ni -lee -ni, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, nyibli -mu', -v di 'li Nyisva a 'kɔ yrayru 'kwli pa, v nɔ- mɔ 'blwli'tinyo ko 'lawlunugbi 'hven-. 'A mu -mɔ -bi, a 'yi 'li [ti 'li -wε ba pa 'li.

32 'N hle [je ni, -ε nu [o, 'a mu Yisraekve, Saan Batisti di 'ne- 'a mu 'ny, 'ε tɔɔ ne 'a mu 'hru -mu', -ε 'sii 'v yi, a di gba. Kεε, -ti -mu', ε -hla, a 'yi [ti [haan-ti -pu. Nyibli -bu, -v mɔ 'blwli'tinyo, ko 'lawlunugbi 'hven-, v nu- pu [v [haan-ti, 'v 'cici 'waa nunuymli.

-Te a 'ye de a 'mu, a 'yi Saan a 'mu nwa yi bu -pu, 'a 'yi 'aan nununmlt 'cicti -nt.»

-Te -Yusu pv la -ci'yie[tunyv, -v ko la -balv a 'ledv
(Maki 12.1-12; Luku 20.9-19)

33 (-Yusu 't'e yi 'l -cöhlunpinyo* gbagbi a 'mu ko -juukoe* a naanyo -bi 'hven- -mo -hlee -ni 'ki 'l Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli.) E wen: «Ba pv 'mu nwa yi bu, 'mu 'a mu 'ledv -bi yi pu: -Cikonyo [dv, e no- -ci la 'a -ci. 'Ki 'l -ci a 'mu 'kwli, e 'doo 'l 'lili [dv. 'A 'yo, e tv, v dee [ne resen. 'Dudonyo a 'mu, 'a [gbetu, e no- -ha 'a -ci a 'mu yi, 'e 'blu 'l 'h'ö gbetee 'kwli le, -e di[je nu, 'bu yi 'a 'yo ni 'plve, 'a 'nie 'mu 'l 'huo a 'mu 'kwli le bi, e 'mu[uv no -mo' nu. E nu 'h'gbo -we, -e ko ki v di 'v bu nyra, v 'mu -ci 'yie [tu, 'yirinyi a -ti. -Te e -we -kvan a pepe a 'mu -mo, -e -bi e lee -kvannunyibli [dv, 'ki bu mu -ci a 'mu, 'a -kvan nu, -e di[je nu, 'a 'dudo-tebli 'bu -tv, v 'mu[uv 'a 'k'ubia -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -ne 'k'ubia ko -we. -Te -cikonyo a 'mu, e -we -kvan a 'mu a yible[ututule -mo, -e -bi e mu 'dagba blöblv.

34 -Te 'dudo-tebli a 'ciceti nyre 'v, -e -bi -cikonyo a 'mu, e lee ne 'a lelenyo -bi, 'ki bu mu 'l -ci'yie[tunyv -mo, v 'mu [nv 'cice-tebli -mu', -e bleee -cikonyo yi -nyi, v 'mu [ne[je yi ya.

35 -Te lelenyo a 'mu, v nyre 'l, -e -bi -ci'yie[tunyv a 'mu, v klo [nv ni, 'v bi lelenyo -bi -tee, 'ti- 'v 'la 'a 'yee -bi, 'v pu ta a lelenyo 'h' -mo le, 'v 'la[ja.

36 -Te -cikonyo 'win de a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi e lee ne 'a lelenyo -bi de. Nyibli a 'mu, v nu- -hu, 'v -hi 'v yi-henyibli -mu', e lee mo. Kee, de ni -do, -ci'yie[tunyv -mu', v nu yi-henyibli -mu' -mo, e ni -do a 'mu, e no- v nu 'waa de -bi -bu -mo.

37 -Te lelenyo a 'mu, v -hi, -e -bi e lee ne 'a [gbetu a 'yu, 'ki bu mu 'l [nv -mo, -e nu[ö, 'a [wlv wen 'nu: -Te e mo 'na 'yu, v di ko 'a 'v[utuule.

38 Kee, -te -ci'yie[tunyv -mu', v 'ye 'yu a 'mu, -e yi 'l di, -e -bi ke- v pi, 'ki 'l 'waa dtönu 'ny: Nyiblo -bu, -e di -ci -bu ko -nyrowo [dv, e no- yi 'l di. 'A -ti, -ba 'la[ja, -a 'mu -ci -bu ko,

39 'v klo[ö, 'v 'h'roo 'l[ti -ci 'kwli, 'v 'la[ja.»

40 -E -bi -Yusu wen 'ni: «'A mu 'n yi 'beti -ni, nyiblo -bu, -e ko -ci a 'mu, 'bu -di, de a 'dt -bi e di -ci'yie[tunyv a 'mu -mo nu 'l?»

41 -E -bi v [tu[ö [wön, v wen: «'Crekonyibli -mu', e 'yi 'l[ti 'l -we, bu yru 'waa nyai, e 'mu [nv 'la, 'ti- e 'mu 'l -ci a 'mu 'l -ha, e 'mu[uv -ci'yie[tunyv yrayri -bi -nyi, 'dudo-tebli a 'ciceti 'bu nyre 'v, v 'mu[uv 'a 'k'ubia -nyi.»

42 -E -bi ke- -Yusu pi [nv yi, e wen: «-Ti -bu, v 'cru la 'l Nyisvacren 'kwli, 'n pu[uv [haan-ti, a -hre[je ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: 'Katuo -mu', 'kayurönyo 'yi -hva bu nuu -kvan 'yri, v pu 'k'ubia ki,

e no- -he 'kayu a 'mu a 'katuo gbagbu. Kökonyo Nyisva, e no- nu[ö, 'e -he 'katuo gbagbu,

'ti- 'e noo 'yie kle, 'ki 'v -a mu -mo.»

43 -E -bi ke- -Yusu pi de e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'a mu Nyisva a dako -mu', Nyisva koo win ki, [haande -mu', e ni 'a mu 'yi [hlön le, -e -hven 'l 'aan win a kiköole 'kwli, e di 'a mo[ö -ji' 'ni -ha, e 'mu[uv dako -bi -nyi, -v di 'v Nyisva 'v [tuu -ni. [

44 Nyiblo 'bu bi 'v 'katuo a 'mu ki, e ko bu -yiyre le, mo, 'katuo a 'mu, 'bu bi[je ki, e di wöwa[ja le.]»

45 Nyisva a -cöhlunpinyo gbagbi ko Falisi[tumu* a nyibli -mu', -v ni 'v -tuo a 'mu ki, v 'win 'ledvi a 'mu ni, 'v yru[ö, -e mo, v nu- -Yusu [hen 'nyre.

46 -Te v yru de a 'mu, -e -bi v [mve 'hru le, 'ki bu klo[ö, v 'mu[uv 'la. Kee, hvannu ni [nv ni, 'ki bu klo[ö, -e nu[ö, v yi[je ni, -e mo, nyibli -h'öhuvi dee -Yusu Nyisva a winwlon-hanyo*.

22

-Yusu pv la 'blpadiide a 'ledv
(Luku 14.15-24)

1 -E -bi 'ki -Yusu nee 'l 'ledvi 'kwli de, 'e -h'ue -juukoe* a naanyo, -v 'beti wen[je kle, e wen:

2 «Nyisva 'bu koo nyibli win ki, de e 'w' yi, e no- -bu: E ko la bodto [dv. E no- lee ne 'a -kvannunyibli, 'ki bu pi a 'yu a 'blpadiide,

3 'e da nyibli -bi didide a 'mu ki. -Te dediti nyre 'v, -e -bi e lee ne 'a -kvannunyibli ni, e wen: Ba mu, ba da nyibli -ni wen. -Te v -mu, v yee 'v [nv bu, 'v lee [nv, -e -bi v wen: -A hia ni, -a 'ni -di[je 'l.

4 -E -bi e lee ne 'a -kvannunyibli -bi de, e wen: Ba mu, ba lee nyibli -mu', 'n da wen, 'na didi-tebli -we -mo, 'n 'la 'na blo ko 'na nonvabloyonu 'hven- ni. -Tebli a pepe -we -mo. 'A -ti, bu di 'l, v 'mu 'blpadiide a 'mu di.

5 Kee, nyibli a 'mu, v -da, -sogblole a -ti, 'v 'yi -di, 'v mu 'waa -kvan -mo le, nyiblo -bi ni 'v, 'e mu 'l 'a -ci ki, -e -bi ni 'v, 'e mu plo mo,

6 -v -bi ni 'v, -kvannunyibli a 'mu, -v mu [nv da mo, 'v klo [nv, 'v bi [nv -bibi, 'v 'lila [nv le.

7 -Te bodto a 'mu, e 'win -ti a 'mu, -e -bi e bi yru', 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu 'la 'crekonyibli a 'mu, ko, bu pu 'waa 'dto 'to.

8 -E -bi ke- e pu 'a -kuannunuyibli yi de: 'Blpadiide -we -mo, kee, didide a 'mu, e 'yi nyibli -bu, 'n da wen yi -blee -ni.

9 Ba mu 'h -tite -mu', nyibli -huu 'h, nyibli a pepe -mu', a di 'h bu -yee -ni, ba da [nu, bu di 'blpadiide ki.

10 E no- mo -kuannunuyibli a 'mu bu mu, bu 'kukue nyibli a pepe -mu' le, u yee 'u bu, -u mo nyibli -mu', -u [tui 'u Nyisua, ko nyibli -mu', -u 'ye ni [tuu 'u Nyisua. (Nyibli a pepe -mu', -u -da, -u -di, u -nyi [nu 'blpawlawlu, u 'mu[pu pu.) Nyibliu a 'mu, u nu- -we ti ki. E nu[no ni, 'blpakayu -mu', 'e 'yii 'h, 'ki 'u nyibli -mo.

11 -E -bi bodto pa ni, e 'mu nyibli -mu', u -da 'ye. -Te e pa 'ki, -e -bi e 'ye[ne ni, -e mo, 'ki 'h nyibli a 'mu, u -da 'nyi, nyiblo ni -do ni 'h, 'e 'yi 'blpawlawlu -pu.

12 -E -bi ke- e pu[ti yi: 'Bhuan o, -mo -bu, -e 'yi 'blpawlawlu -pu, [yi yi -blee -ni, -bu pa 'ne-. Kee, -ti bu di[pe kle -h[ta -ni, e 'yi[ti -yi.

13 E no- mo bodto bu lee ne 'a -kuannunuyibli, e wen: Ba mua ne 'a bu ko 'a dabu. Ba pu 'h[ti -patu', 'ki 'h halo 'nyi. 'Ki e di 'h [hien -wee -ni, ko, 'ki e di 'u yru -puu -ni -we.»

14 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «Nyisua de nyibli -huohu, 'ki bu wen, bu ko [nu win ki, kee, nyibli ni -do -mu', -u ween de a 'mu ki, u nu- e -ha 'h, 'ki e 'mu [nu win ki -ko -ni.»

De -mu', -Yusu too la -ni, 'ki 'u 'blwli a de ki

(Maki 12.13-17; Luku 20.20-26)

15 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi[umu* a nyibli, u mu -gbolugbo ko mo, -e di[pe nu, u 'mu 'hru le [muo, -te u di -Yusu a le'betile nu, 'ti- a [w[on[utuuo 'kwli, u 'mu 'h -naa -ni, u 'mu[pu -ti -yee -ni, u 'mu[pu klo.

16 -Te u -yra de a 'mu, -e -bi u te 'waa -nagbopu -bi bu, ko nyibli -bi 'huen-, -u mo 'kun Helodi a [tumu a nyibli, 'ki bu mu 'h -Yusu 'hu. -Te u nyre 'h[ti -mo, -e -bi u wen: «Tooonyo o, -a yi[pe ni, -e mo, -hle -ti a -tee, [ni tve -ti a -tee, 'u di de -mu', Nyisua -hue -a mu a -ta'. 'Bu mo, [ni yi[ti ni hle, [ni -pie[pe huannu, 'ki 'u -tonyiblo a 'lule-hihie a -ta', 'ye [bu e mo nyiblo gbagbu.

17 'A -ti o, lee ne -a mu -na 'lule-hihie, 'ki 'u -ti -bu, -a di -mu 'beti -ni ki: [Bi Nyisua a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli, -ba -nyi[pe Romakue a 'kui gbagbu, -u'-, -a 'yi yi -blee -ni, -ba -nyi [ne[pe?»

18 Kee, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie -huan ni. E no- ko -ti 'e yi [nu -lee -ni, e wen: «De-ko mo a yi 'beti -ni, 'a yi 'u 'mu le [tee -ni, 'a

mu -bu, -u nee 'li ni 'huen 'h? [Bi a 'mu[pu 'ye, 'bu mo, 'ni yi Romakue a 'kun gbagbu a -ti le ni -hee -ni, e ko Nyisua a -ti 'huen-, a 'mu 'mu -ti -yee -ni?

19 Ba too 'mu 'wli a 'mu, a ni, 'a yi 'blwli 'pee -ni,» 'a 'wliyoko a 'yee ni -do yi, 'u ya[pa 'a 'yee ni -do yi.

20 -E -bi e wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e ko yigbakla -ni 'u[pu ki 'h? Nyiblo a 'di -bi, -e ko 'nyre u 'cru 'u -we 'h?»

21 -E -bi u wen: «Romakue a 'kun gbagbu [ni o.» -E -bi ke- -Yusu pi 'ki [nu yi, e wen: «'A -ti o, de -bu, -e blee 'kun gbagbu yi, ba -nyi [ne[pe, e ko, de -bu, -e blee Nyisua yi, ba -nyi [ne[pe -we.»

22 -Te u 'win -ti a 'mu, -Yusu -h[ta [nu kle, e kee 'waa [wh le. E no- mo bu hie 'u[pu bu, bu mu.

De -mu', -Yusu -too -ni, 'ki 'u 'klo'h[hrui a de ki

(Maki 12.18-27; Luku 20.27-40)

23 'Ki 'h Jrusredto 'kwli, e ko la [tumu [du. 'A 'nyre mo Sadusi[umu*. U nu-hle[pe, -e mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ku, e 'yi 'h[ti 'h -we, bu -hon 'h 'kukonyibli 'nyi, bu 'hru 'klo, 'ki 'h Nyisua yi. U nu- ko nyibli -mu 'u -Yusu 'hu, 'ki 'h -nyrowo ni -do a 'mu 'kwli, -e di[pe nu, u 'mu[pu le 'beti -ni. -Te u nyre 'ki 'u[pu 'hu, -e -bi u wen:

24 «Tooonyo o, 'ye tete -bi, Nyisua a winwlon-hanyo Moise 'cru la, e hie la -a mu le, e no- -bu: Nyibeyugbe 'bu ko nugba, 'tumu 'h 'ye, nyibeyugbe a 'mu, 'bu 'ku, 'bu 'yi 'u 'yonu bu -hie, -e -bi nyibeyugbe a 'mu, -e 'ku, 'bu ko 'diayi nyibehian, e no- blee yi, -bu ko 'a nugba a 'mu, e ko[ti 'huen-, u 'mu 'yonu ko, 'ki 'u 'a 'diayi -mu', -e 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

25 Ke- u pi de, -e mo: «E ko la 'diayi nyibepu ni [hlon'huen, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, 'waa yi-henyiblo, e no- ko nugba, nyibehian a 'mu, 'e 'yi 'u 'yu bu -hie, 'e 'ku, 'e -hie 'a nugba 'a 'diaynu a 'huen a nyiblo le.

26 De ni -do a 'mu, e no- nu 'huen a nyiblo, ko ta a nyiblo 'huen-, 'e mu 'lu -mo -mumu, 'e ye [hlon'huen a nyiblo ki.

27 -Te 'waa pepe, u 'ku 'ki, -e -bi nugba a 'mu, e 'ku ni -we.

28 -Ti -a di 'beti mo, -a -hue -bu -h[ta -a mu kle, e no- -bu: -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'h 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hru, 'ki 'h Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi, 'ki 'h nyibepu ni [hlon'huen -mu' 'nyi, -e di 'ki nugba a 'mu ko 'h, -e nu[ti o, -te u ni la 'ne- -tuto ki, nyibepu a pepe a 'mu, u ko la[pa ni?»

29 -E -bi -Yusu [tu [nu [w[on, e wen: «A ke ni, -e nu[ti o, a 'yi Nyisuarien -yi, 'a 'yi[ti -yi -we, -e mo, Nyisua ni 'kl ki.

30 Ti -mu', -e ko 'yri nyibli di 'h 'kukonyibli 'nyi -hon, u di 'klo 'hru, 'ki 'h

Nytsua yi, nyibeɓu ko nɔgbi 'hɛn-, v 'yi 'li'li 'li -we, bu kuko -ni. Kee, -e Nytsua a lelenyɔ ni 'mu, ke- v di 'mu ni -we.

³¹ 'Ya 'v 'lu de, de -bu, -e mɔ nyibli bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n yi'e ni, -e mɔ, -ti -mu', Nytsua -hla, 'ki 'v'v ki, a -hre'e ni, 'ki 'li 'a 'crien 'kwli. Ke- Nytsua pu la:

³² 'Mo -mɔ Nytsua -bu, Abrahamu de, e ko Yisaki, ko Sakobu 'hɛn-. E 'wi yi, ti -mu', -e ko 'yri Nytsua yi la 'li Moise -mɔ -hlee -ni, Abrahamu, ko Yisaki, ko Sakobu 'hɛn-, v 'ku la ni see la. Kee, -a yi'e ni, -e mɔ, e 'yi 'kukonyibli 'pa-, v 'ni -da'a li Nytsua, kee, 'klɔnyibli, v nu- de'e. (A -ti, 'ba pu le, -e mɔ, nyiblo 'bu 'ku, e 'ni 'hri'li 'klo, 'ki 'li Nytsua yi, e 'yi 'han-ti 'pa-)» Ke- -Yusu -pu.

³³ Nyibli a pepe -mu', -v pu -Yusu nɔa yi bu, 'waa 'wli kee le, toole a 'mu, 'a -ti.

Nytsua a tete gbagbu -mu', -e ni 'v tete a pepe 'lu yi

(Maki 12.28-34; Luku 10.25-28)

³⁴ -Te Falisi'tumu* a nyibli 'win, -e mɔ, -Yusu 'tu Sadu'stumu* a nyibli 'won, 'e nu'o, 'ki v 'yi 'ki -ti 'du 'ye, bu hla. E nɔ -mɔ bu 'kukue le, bu mu 'v -Yusu 'hu.

³⁵ 'Ki 'li 'nu 'nyi, tetetɔnyɔ 'du ni 'li. E nɔ- 'beti -Yusu, -e di'e nu, e 'mu 'v'v le 'te'e -ni, e 'mu ka, 'ki 'v Nytsua ye', e wen:

³⁶ «Tɔnyɔ o, tete a pepe -bu, Nytsua -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi -mɔ tete gbagbu, -e -hi 'v 'a 'bio 'v 'li?»

³⁷ -E -bi -Yusu wen: «-Blee yi -bu nɛe -na Kukonyɔ Nytsua, 'ki 'li -na 'wlu a pepe ki, ko, 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli.

³⁸ E nɔ- mɔ Nytsua a tete gbagbu, 'ki 'li tete a pepe 'nyi. E nɔ- ni 'v tete a pepe 'lu yi.

³⁹ Tete, -e ble 'v'v ke', -e mɔ Nytsua a tete gbagbu -we, e nɔ- mɔ: -Blee yi -bu nɛe -na 'bihan -tonyiblo, 'wi yi -te -nu -ɔnyɔ a nɛe.

⁴⁰ Tete ni 'hɛn a 'mu, v nu- ko 'kwli Moise a tete a pepe -hɛn 'li -wlu, v ko Nytsua a winwɔn-hanyu* a toole 'hɛn-»

Wanyɔ mɔ bodɔ Dafidi a 'yonv a 'Yu 'niɔ

(Maki 12.35-37; Luku 20.41-44)

⁴¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Falisi'tumu* a nyibli 'kukue le, -Yusu 'e yi 'nu le 'beti -ni, e wen:

⁴² «De a 'di -bi a yi 'lu -mɔ le -hie, 'ki 'v Wanyɔ -mu', Nytsua pu la le, e di la ya a -ta' 'li? Nyɔ- mɔ 'a 'bai gbagbu 'li?» -E -bi v wen: «Wanyɔ a 'mu, e nɔ- mɔ bodɔ Dafidi a 'yonv a 'Yu.»

⁴³ -E -bi e 'beti 'nu ni, e wen: «'Bu ni 'mu le, -bi' Nytsua a -Hihiu* -nu, Dafidi 'e daa Wanyɔ a 'mu 'a Kukonyɔ, 'e hla'a, 'ki 'li Nytsacrien 'kwli, -e mɔ:

⁴⁴ Kukonyɔ Nytsua lee 'na Kukonyɔ ni, -e mɔ:

Ni mɔ 'na diidekɔbia ki bu, -ko 'mu 'hɛn-, -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,

e 'mu'v gba -gbagba, 'mu'v nu, 'mu -na yraanyibli bu 'lu ble 'tu.»

⁴⁵ -E -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a 'gbeto, e de Wanyɔ a 'mu, 'a Kukonyɔ, -bi' Wanyɔ a 'mu, e -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

⁴⁶ Nyibli -mu', -v ni 'v, e 'yi nyiblo 'du -ko, 'ki 'li 'nu 'nyi, -e -we 'li bu -hɔta -Yusu kle. Kɛe 'v -nyrowɔ a 'mu 'yie bu, nyibli yi pie huannu, 'ki bu 'beti'e -ti 'du.

23

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopv, 'ki bu 'tu 'waa ɔnyɔ 'yie, 'ki 'v -juukve* a naanyv a -ta'*

(Maki 12.38-39; Luku 11.43,46; 20.45-46)

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi ke- -Yusu pu nyibli -mu', ko 'a -nagbopv 'hɛn- yi, e wen:

² «Nytsua a tetetɔnyɔ ko Falisi'tumu* a nyibli 'hɛn-, 'waa -kuan, e nɔ- mɔ bu -hɔta nyibli tete -mu', Nytsua -nyi la Moise kle.

³ A -ti, -ti a pepe -mu', v di 'a mu -lee -ni, ba nu'o, ko, ba 'tuu 'v'v 'v. Kee, -tebl -mu', v ni, a 'ni 'nuo 'li'li, -e nu'o, -ti -mu', v tɛ nyibli, 'waa 'mumu, v 'ni -nu'o li'li.

⁴ U ni 'v nyibli ke', 'ki bu 'tuu 'v tete a gblegble 'v, -v ko 'v'tuule -kla 'mu, -wen 'beni, kee, v 'ni -hee'e li 'nu de gbe, 'ki bu 'tuu 'v tete a 'mu 'v.

⁵ 'Waa -tebl a pepe, v ni, v ni'e ni, -e di'e nu, nyibli 'mu 'nu 'yie ki bu 'nɛe -ni, ko, v 'mu 'nu 'nyre le pu. Ba 'ye 'waa dukwli gbi -mu', -v ko 'kwli, v pu 'li Nytsacrien le, 'a de -bu, v 'mɛ yi bu, e ko 'a de -bu, v pu 'li dabu le. Dukwli a 'mu, 'waa -ne 'bua ni dtaki. 'Ti-, 'lili -mu', v ni, 'v mu 'waa wlawl a 'hlɔnde ble, -e mɔ Nytsua a 'v'tuule a yruule, v ni'e ni, 'waa -ne, 'e -hɔ dtaki. U ni -tebl a 'mu ni, -e di'e nu, v 'mu'v nyibli -tɔɔ -ni, -e mɔ, v mɔ -te'e a Nytsua a nyibli 'niɔ.

⁶ U nɛe 'ne ni, 'bu da 'nu didide -mɔ, bu ni 'li ye' bu, -e di'e nu, nyibli 'mu 'nu 'ye. De ni -do a 'mu, e nɔ- v ni, 'bu mɔ, 'bu mu 'li Nytsua a 'kayu bu.

⁷ 'Bu mɔ, 'bu mu 'v -tite -mu', nyibli -huu 'v, v nɛe 'ne ni, 'ki nyibli bu pu 'nu 'wio ble, 'ki 'v 'waa 'v'tuule a -ta'. U nɛe 'ne ni -we, 'ki nyibli bu daa 'nu Tɔnyɔ.

⁸ Kee, 'a mu -mɔ -bi, a 'ni 'nuo 'li'li, nyibli 'ni 'daa 'li 'a mu tɔnyɔ, -e nu'o, a ko Tɔnyɔ ni -do. 'Aan pepe, a mɔ de ni -do, 'wi yi 'diaynu.

9 'Kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, a 'nɪ 'daa 'lɪ nyiblo □ɔv 'aan 'Bai, -ɛ nu□o, a kɔ 'Bai nɪ -do, 'ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

10 A 'nɪ 'nuo 'lɪ□ɪ, v 'nɪ 'daa 'lɪ 'a mu Nyiblo gbagbu, -ɛ nu□o, a kɔ Nyiblo gbagbu nɪ -do, ɛ nɔ- nɛɛ nɛ 'a mu. 'Mɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsua pɔ la lɛ, ɛ di la ya.

11 'A -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo -mu', -ɛ mɔ 'aan nyiblo gbagbu, ɛ blɛɛ yɪ bɔ mɔ 'aan -hɛɛnyɔ.

12 Nyiblo -mu', -ɛ 'yɛɛ 'lɪ 'a dɔnɔv, Nyɪsua di 'lɪ□ɪ 'nɪ □ɪtɔ -nɪ, kɔ, nyiblo -mu', -ɛ □ɪtɔvɛ 'lɪ 'a dɔnɔv, Nyɪsua di 'lɪ□ɪ 'nɪ 'yaa -nɪ.»

-Yusu yɪ yɛɛ Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu* a nyibli -tɪ (Maki 12.40; Luku 11.39-42,44,52; 20.47)

13 Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli -mu', -v nɪ 'v, v nɔ- -Yusu yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, ɛ wen: «'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli 'hɛn-, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, -kɔtɪ 'hru -mu', nyibli di wen na, v 'mu wen 'lɪ Nyɪsua a 'klo yrayɔv 'kwli pa, a kɛ□ɛ nɪ. Mɔ, 'aan 'mumu, a 'nɪ -pa□a 'lɪ, 'a kɛ nyibli -bɪ yɪ, 'kɪ bɔ pa 'lɪ, 'yɛ □bɪ v yɪ 'lɪ pɔpa nɪ -hɛ.

[14 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ, -ɛ nu□o, a -hɛ -tɔgbanugbɪ, 'waa kukɔ-teblɪ a pepɛ □jɛɛ. 'Tɪ- 'ba yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, 'aan Nyɪsua a dida hlo kɪ bɔ, -ɛ di□ɛ nu, nyibli 'mu lɛ pɔ, a mɔ □haannyibli □nɔ. ɛ nɔ- di□ɛ nu, -bati -mu', Nyɪsua di 'a mu lɛ -pɔv -nɪ, ɛ 'mu 'kɪ kɪ nɪ, ɛ 'mu 'v -bɪ a -bati 'v -hi.]

15 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. A nɛ 'blɔgbɪ a pepɛ kɪ, 'yɔ kɔ -tɔtɔ 'hɛn-, a □tɪ 'v 'kɪ, -ɛ di□ɛ nu, nyiblo nɪ -do 'mu 'aan nyɪsɔdɛ kɪ wen. 'Bɔ mɔ, 'bɔ wɛn□ɛ kɪ, -ɛ -bɪ a ni□ɛ nɪ, 'ɛ yɪ 'crekɔnyɔ -hɛ, 'ɛ yɪ 'v 'a mu 'v -hi, 'ɛ kɔv yɪnyɛ□wɪ nɪ 'hɛn. 'Bɔ nɪ 'mu lɛ, -ɛ -bɪ ɛ blɛɛ yɪ, -nyɔwɔ □ɔv, Nyɪsua bɔ pɔ 'lɪ□ɪ na -mu', -ɛ 'yɛ nɪ jɛɛ 'nyɪ.

16 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. A tɔv nɛ nyibli nɪ, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'sɔv Nyɪsua a 'kagbau, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, dɛ a 'mu, ɛ 'sɔv -nɪ, bɔ nu□o. Kɛɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'sɔv -gɔlv -mu', -ɛ nɪ 'lɪ Nyɪsua a 'kagbau a 'mu bɔ, -ɛ -bɪ dɛ a 'mu, ɛ 'sɔv -nɪ, ɛ blɛɛ yɪ bɔ nu□o, (-ɛ nu□o, a wɛn 'nɪ, -gɔlv a 'mu, ɛ mɔ dɛ gbagbu □nɔ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v Nyɪsua a 'kagbau 'v.)

17 'A mu -mu', -v 'yɪ 'lɛlɛ-hihie -kɔ, 'tɪ -v 'wɪ 'yii'dɔnyɔ yɪ, a yi□ɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a 'kagbau mɔ dɛ gbagbu □nɔ, 'kɪ 'v

Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v -gɔlv -mu', -ɛ nɪ 'lɪ 'kayu a 'mu 'kwli, -ɛ nu□o, Nyɪsua a 'kagbau, ɛ nɔ- nu□o, -gɔlv a 'mu, 'ɛ -hɛ dɛ gbagbu, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'.

18 Kɛ- a pɪ, 'a tɔv nyibli, -ɛ mɔ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ 'sɔv Nyɪsua a -cɔhlɔnpiilɛ*, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ bɔ nu dɛ -mu', ɛ 'sɔv -nɪ. Kɛɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ 'sɔv -cɔhlɔn* -mu', -ɛ nɪ 'v -cɔhlɔnpiilɛ, -ɛ -bɪ dɛ a 'mu, ɛ 'sɔv -nɪ, ɛ blɛɛ yɪ bɔ nu□o.

19 'A mu nyibli -mu', -v 'wɪ 'yii'dɔnyɔ yɪ, a yi□ɛ nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, -cɔhlɔn mɔ dɛ gbagbu □nɔ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', 'ɛ -hi 'v -cɔhlɔnpiilɛ -mu' 'v, -ɛ kɔ kɪ -cɔhlɔn a 'mu, ɛ nɪ 'v, -ɛ nu□o, -cɔhlɔn, ɛ nɔ- ni□ɛ, -cɔhlɔnpiilɛ 'ɛ mɔ dɛ gbagbu, 'kɪ 'v Nyɪsua ye'.

20 'A -tɪ o, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ 'sɔv -cɔhlɔnpiilɛ, -ɛ -bɪ -teblɪ a pepɛ -mu', -v nɪ 'v□v kɪ, v nɔ- ɛ 'sɔv -nɪ.

21 Mɔ, nyiblo 'bɔ 'sɔv Nyɪsua a 'kagbau, ɛ □hɛn 'nyɛɛ, ɛ 'sɔv Nyɪsua, -ɛ nɪ 'lɪ□ɪ bɔ nɪ -wɛ.

22 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'sɔv yakɔ, ɛ 'sɔv yakɔ, -ɛ mɔ Nyɪsua a bɔnɔlɛ, 'ɛ 'sɔv Nyɪsua -mu' -wɛ, -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

23 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. 'Bɔ mɔ, 'ba kɔ hawi -mu', a pɪ 'lɪ dididɛ -mɔ, kɔ 'a -nɛ 'dɔdɔdɛ 'cɪmɛ □ɔv, a -hɛ 'lɪ -sade 'kwli, ɛ nɔ- kɔ a dɛ a -hɛ 'lɪ, 'a yɪ□ɪ Nyɪsua -nyɪ. Kɛɛ, a 'nɪ -hie□ɛ lɪ□ɪ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ ba nu -teblɪ gbagbɪ -mu', v 'cɪv 'lɪ Nyɪsua a tetetɔonyɔ 'kwli. 'A nɪ -hie lɪ□ɪ 'lu -mɔ lɛ, 'kɪ 'aan nununɔmɪ bɔ 'sɪi 'v yɪ, ba kɔ nyibli a nyat, kɔ, ba kuo Nyɪsua □wɔv yɪ -tɛɛ. Dɛ a 'mu, ɛ nɔ- a kɔ ba nu wɛn, 'tɪ- a 'mu wɛn 'lɪ 'aan 'dɔdɔ-teblɪ a -pu a dɛ -ha, a 'mu wɛn□ɛ Nyɪsua -nyɪ.

24 'A mu nyiblinaanyɔ -mu', -v 'wɪ -yii'dɔnyɔ yɪ, 'n pɪ □nɛ dɛ yɪ: A -hɛ 'aan 'nɪnɔnɛ nɪ, -ɛ di□ɛ nu, a 'nɪ □ha -tamɪyɛ □ɔv mla, -ɛ nɪ 'lɪ 'nɛ a 'mu -mɔ, kɛɛ, a 'nɪ 'yɛ□ɛ lɪ bli, -ɛ nɪ 'lɪ, 'a mlɛ□ɛ. (ɛ 'wɪ yɪ, a □tɪ□ɛ 'yie, 'kɪ ba □tuu 'v tɛtɛ 'cɪmɪ, kɛɛ, tɛtɛ gbagbɪ -mu', a 'nɪ □tuu□o 'v □nɔ 'v.)

25 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. 'Aan 'kwli'naapɔvɛl kɔ 'aan 'kwli'naapɔvɛl 'hɛn-, v nɔ- a yɛ lɛ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan □wɪ kɪ, 'yɪyɛ kɔ -hɔhɔa-teblɪ -hɔn 'hɛn-, v nɔ- 'yii 'lɪ.

26 -Mɔ Falisi□tumu a nyiblo, -ɛ kɔ 'yii □ɔv, yɔ 'lɪ -na 'kwli'naapɔvɛl 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ 'a kɛ di 'lɪ 'nɪ 'wɔ, ɛ 'mu 'v yɪ 'sɪi -nɪ. (ɛ □hɛn 'nyɛɛ, □tɪ 'v 'kɪ, -ɛ di□ɛ nu, -na □wɔv 'mu 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsua ye', -ɛ di□ɛ nu, -teblɪ a pepɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'klo 'kwli, v 'mu 'v yɪ 'sɪi -nɪ -wɛ.)

27 'A mu Nyɪsua a tetetɔonyɔ kɔ Falisi□tumu a nyibli, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hɛn, 'jɔ 'kɪ 'v 'a mu -mɔ. 'A 'wɪ 'dabi yɪ, v 'pɛnɪ -nɪ. 'Dabi a 'mu, v nɔv 'yie kle, kɛɛ, v 'yii

'li ni, 'ki 'b 'kokokui a 'khi -mɔ, kɔ 'ki 'b ɔ
ɔhɔnhɔn-tebli a gblegble -mɔ.

²⁸ De ni -do, ε nɔ- ε pa 'mɔ, 'ki 'b 'a mu -mɔ. A nɔɔ 'li nyibli 'yii kle, kεε, seyi-seyi a nεε 'li ni 'hven, de 'kuku 'yii 'h 'aan ɔwli ki.»

-Yusu wen 'ni, Nyisva a tetetɔnyɔ kɔ Falisi[ɔtumu a nyibli 'hven-, -v nεε 'li ni 'hven, Nyisva a -bati di ɔnw 'ni klo (Luku 11.47-51)*

²⁹ «A mu Nyisva a tetetɔnyɔ, kɔ Falisi[ɔtumu a nyibli 'hven-, -v nεε 'li ni 'hven, 'jɔɔ 'ki 'b 'a mu -mɔ, -ε nu ɔɔ, Nyisva a winwlon-hanyɔ*, kɔ nyibli -mɔ', -v kɔ 'klo 'sii la 'b yi, 'aan 'baun 'hile la le, a yi 'waa 'dabi 'ni ɔhrenti -ni -tεε,

³⁰ 'ti- 'a pi le: 'Bɔ mɔ, ɔba ni la 'klo ti a 'mɔ 'yri, -a 'yi la 'li ɔɔ 'h -wε, -ba bi la -aan 'baun ki, -ba 'la la Nyisva a winwlon-hanyɔ a 'mɔ.

³¹ -Tε a ni 'pɔple le, ε ɔhen 'nyre, a yruie ni, -ε mɔ, nyibli -mɔ', -v 'hile la Nyisva a winwlon-hanyɔ le, a mu -mɔ 'waa 'yonu.

³² 'A -ti o, de -mɔ' 'aan 'baun ɔtu la -wlu, ba gba ɔ 'lu -mɔ, -ε di ɔɔ nu, a 'mɔ ɔv 'lu -yra.

³³ 'A mu -mɔ', a kεε nyibli, 'aan nununmlɔ 'ε nyre yi, a 'wi- hro yi. Nyisva a -bati di 'a mu 'ni klo, ε 'mɔ 'h 'a mu na -mɔ', -ε 'ye ni jre 'nyɔ pu. A 'ni 'hie 'h ɔɔ 'lu -mɔ le, -ε mɔ, a di 'h ɔɔ wlon 'ni ɔta.

³⁴ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, 'n di ya 'a mu Nyisva a winwlon-hanyɔ, kɔ ɔtokonyɔ, kɔ nyibli -mɔ', -v tɔε Nyisva a -ti. A di 'waa de -bi 'ni 'la, a 'mɔ 'v -v -bi tugbe 'yie -kɔɔ -ni, -ε di ɔɔ nu, v 'mɔ 'ku, kɔ, a di bii -v -bi lokɔε, 'ki 'h Nyisva a 'kayo ble, kɔ, a 'mɔ ɔnw 'du kle bla, -ε di ɔɔ nu, a 'mɔ ɔnw ɔhven ɔtu.

³⁵ ε nɔ- di ɔɔ nu, Nyisva a yru 'mɔ 'a mu klo, 'ki nyibli a pepe -mɔ', -v 'sii 'b yi, -v kɔ -hɔv v 'wɔwle la ble a -ta', kɔε 'h Abeli, -ε 'sii la 'b yi, a ti 'yie bu, -bu ye Balasi a 'yu Sakali ki, 'aan 'baun 'la la, 'ki 'b Nyisva a 'kayu kɔ 'a -cohlnpɔiile* a -gbati.

³⁶ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tεε, -ε mɔ, ti -bu 'yri a nyibli, v nu- Nyisva a yru di klo, 'ki 'b -tebli a pepe a 'mɔ a -ta'»

-Yusu hle ɔɔ ni, -ε mɔ, Nyisva di 'b Jrusredio a nyibli bu 'ni hie (Luku 13.34-35)

³⁷ «'N yi Jrusre a nyibli 'ni -lee -ni: Nyisva 'bu lee 'nε- 'a mu 'a winwlon-hanyɔ* -mɔ, a pi ɔnw 'h -mɔ le, 'a 'le ɔnw. 'N -hɔε mɔ ɔɔ ni 'a -nε ti, ɔbu 'kukue mɔ 'a mu le, ki mɔ 'mɔ 'hɔi, ɔwi yi -tε hape'gba ni, 'ε yi 'a 'yonu le 'kukue -ni, 'ti- 'ε yi ɔnw ki bu ɔjri, kεε, a 'yi ɔɔ ki -wen.

³⁸ ε nɔ- kɔ -ti, Nyisva 'mɔ 'b 'aan 'dɔɔ bu hie, 'a mu ni -do, a 'mɔ 'h 'aan dɔɔ bu le -kikle -ni.

³⁹ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mɔ, kɔε 'ki mɔ bu, a 'yi 'h ɔɔ 'h -wε, ba 'ye 'ki 'mɔ de, ε 'mɔ ɔv gba -gbagba, -nyrɔwɔ -mɔ', ε 'mɔ 'b nyre, -ε kɔ 'kwli a di le pu: -'Na 'wio, -mɔ -bu, -ε yi 'h di, 'ki 'h Kokonyo Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu -nyi -mɔ -ti a 'yi'buale.»

24

-Yusu wen 'ni, v di Nyisva a 'kagbav 'ni 'wla

(Maki 13.1-2; Luku 21.5-6)

¹ -Tε -Yusu -wε 'pɔple -mɔ, -ε -bi ε yi 'hri 'h Nyisva a 'kagbav bu. Bu yi 'ki ni mi, -ε -bi 'a -nagbopɔ* 'yia 'b ɔv 'hɔi bu, 'b yi ɔɔ -lee -ni: «'Ye -tε Nyisva a 'kagbav nu yɔnɔ.»

² -ε -bi -Yusu ɔtu ɔnw ɔwɔn, ε wen: «A yi 'kayu -bu, 'a yɔnɔɔ 'ni 'ye. Kεε, ɔbu lee nε 'a mu, yɔɔkayu -bu, a yi 'ye, v di ɔɔ 'ni 'wla pepe. 'A 'hɔɔ ɔɔv 'yi 'h ɔɔ 'h -wε, bu ni 'b 'a 'bi 'hɔɔ 'lu bu.»

'Kla-wliye'yia di 'b 'ni nyre, 'ti- 'klo 'mɔ 'b -wlu -hɔn

(Maki 13.3-13; Luku 21.7-19)

³ -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε kɔ 'a -nagbopɔ* 'hven-, v ɔti 'dɔɔ, 'b mu 'h dɔgba -mɔ', -ε kɔ 'lu olifieti ni 'h. -Tε v nyre 'h, -ε -bi -Yusu ni bu, nyiblo ni -do 'yi 'b ɔv 'hɔi -ni, 'bu 'yi 'a -nagbopɔ ni -do 'pa-. ε nɔ- mɔ 'a -nagbopɔ bu 'yia 'b ɔv 'hɔi bu, bu 'beti ɔɔ, v wen: «Lee nε -a mu, ti a 'dɔ -bi, -ε kɔ 'yri v di 'b Nyisva a 'kagbav 'wlaa -ni 'h, ε kɔ, de a 'dɔ -bi, -ε di 'lu -mɔ mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'mɔ ɔv yi, -ε mɔ, -na kle-meti kɔ 'klo -bu a 'v-hɔnti nyre 'b ni 'h?»

⁴ -ε -bi -Yusu ɔtu ɔnw ɔwɔn, ε wen: «Ba ni 'b -pleele', -ε di ɔɔ nu, nyiblo ɔɔv 'ni ɔha 'a mu -kaa -ni,

⁵ -ε nu ɔɔ, nyibli -hɔɔhɔ di 'ni di, 'ki 'h 'na 'nyre 'kwli, v 'mɔ le pu, v nu- mɔ Wanyo -mɔ', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ti- v 'mɔ nyibli -hɔɔhɔi -kaa -ni.

⁶ 'Ya 'v 'lu de, a di 'ni 'wɔn, -ε mɔ, v -wen tu, 'ki 'h 'blɔgbɔ -mɔ', -v 'mɔ nε 'a mu yre 'kwli, ε kɔ, -v hɔɔ nε 'a mu -mɔ le. 'Ba yi 'ni 'wɔn, a 'ni 'pie 'h huannu, -ε nu ɔɔ, -tebli a 'mɔ, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ. Kεε, 'bu yi 'lu -mɔ ni mi, ε 'yi 'nyre ɔhen, -ε mɔ, 'klo a 'b-hɔnti nyre 'b ni.

⁷ 'Blɔgbɔ di yi 'ni -wɔnwɔn -ni. 'Ki 'h 'blɔgbɔ -hɔɔhɔi ki, kanu di 'ni ɔti, kɔ, -tɔtu 'mɔ 'hɔhɔ -ni.

⁸ 'Kla-wliye'yia a 'mɔ, -ε di 'h di, 'klo a 'b-hɔnti, ε nɔ- kɔ -wlu ɔtutuo ɔnɔɔ. Kεε, 'klo a 'mumu, ε 'yεε 'b -wlu ni -hven. ε 'wi-nɔgba -ni 'kwli yi, -ε kɔ 'kwli -twa kɔkla, kεε, -kɔ ɔgbɔgbɔlati ɔyεε 'b ni nyre.

⁹ Ti a 'mɔ 'yri, 'aan yraanyibli di pu 'a mu 'blɔgbanaanyɔ -ji', -ε di ɔɔ nu, v 'mɔ 'a mu ɔhven ɔtu, ε kɔ, v 'mɔ 'a mu 'la -wε.

Nyibli a pepe -mu', -v nu 'ne- 'klo ki, v ko bu yraa ne 'a mu, -te a mo 'na nyibli a -ti.

10 Ti a 'mu 'yri, nyibli -huohu 'yi 'h[ti 'h -we, bu kuo 'mu [wlv yi de, -v -bi 'mu 'waa 'bio -bi -kaa -ni, v 'mu [nu 'blunaanyo -ji' pu, v 'mu [nu [huven [tu, e ko, nyibli 'mu 'yi -yiyraa -ni.

11 Hwinwlon-hanyo -huohu di 'ni 'hri, v 'mu nyibli -huohu -kaa -ni.

12 'A -ne -tite [du, ke- nyibli di nu, v 'mu yinyre-tebl nu, yinyre-tebl a 'mu, e 'mu kle -bii -ni, e 'mu [v nu, nyibli -huohu 'mu 'waa 'bio a nvele 'kee -ni.

13 Kee, nyiblo 'bu 'yi -sa, 'ki 'v Nyisva a [wlv a yikuole -mo', 'bu gba[a 'lu -mo -gbagba, 'klo a 'v-honti 'bu nyre 'v, e no-Nyisva di wa.

14 'Ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki, 'na nyibli di 'na [haantitie 'ni pu, -e hle[pe, -te -mu', Nyisva nu nyibli a win a kukole, -e di[pe nu, dako a pepe a nyibli 'mu 'wun, v 'mu 'hru ko, 'ki bu kuo [haantitie a 'mu [wlv yi, 'ti- 'klo a 'v-honti 'mu 'v nyre.»

[Huven'yeti gbagbi -mu', -e di -hi, 'ti- Yusu a diditi 'mu 'v nyre (Maki 13.14-23; Luku 21.20-24)

15 «Nyiblo -bu, -e yi win bu -hre, e ble e yi, bu ko [to, 'ti- e 'mu [v' le yru. Win a 'mu, e no- -bu: E di ko ti -bi, a 'mu yinyrede 'ye, 'ki 'h Nyisva a 'kagbau bu. Yinyrede a 'mu, Nyisva a [wlv yraa [ne ni, 'ti- de a 'mu, 'e ni[pe, Nyisva 'e hve ne 'a 'kayu -mo le. Yinyrede a 'mu, -tite e 'yi 'v -ko, 'ki e di 'v ni. Nyisva a winwlon-hanyo* Danie, e no- hla la yinyrede a 'mu, 'a -ti. 'Bu mo, 'ba 'ye de a 'mu,

16 -e -bi nyibli -mu', -v nu 'h Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'h dugbi 'lu, v 'ni [ha [nu le 'lila -ni.

17 Nyiblo 'bu nu 'h 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'puv 'h le, bu pa 'h 'kayu bu, e 'mu 'a kuko-tebl bla, 'ti- e 'mu ci le 'gba.

18 Nyiblo 'bu nu 'h 'a -ci ki, bu 'gba ci le -dodo. E 'ni 'puv 'h le, bu [hian -mo, bu bla 'a wlawh, 'ki 'h 'd[to 'kwli, 'ti- e 'mu ci le 'gba.

19 Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -v di 'kwli le ni, e ko 'waa de -mu', -v di 'yonu 'nya, v di 'ye [huven diaki.

20 Ba da Nyisva, -e di[pe nu, -tebl a 'mu, e 'ni [ha 'lu -mo mu, a 'ni [ha ci le 'gba, ti -mu' -ko 'yri ce yi 'v [tu -ni, -v -wuwle-nyrowo* 'kwli,

21 -e nu[po, ti a 'mu 'yri, [huven -tonyibli di 'ye, e di 'ni 'bua, e 'mu 'a de -mu', -tonyibli -toa la 'h 'yie 'v -hi, kve la 'h -te 'klo [tu la -wlu 'yie bu, -bu ye ti -bu, -a ni ki. Kve 'h [huven a 'yie gbagbu a 'mu a ti 'yie bu, -bu ye 'klo a 'v-honti ki, v 'yi 'h[ti 'h -we, bu 'ye [huvendv a 'mu.

22 Nyisva di [tto -nyrowi a 'mu 'lu, 'ki 'v nyibli -mu', e -ha 'h, 'ki -bu mo 'a nyibli a -ta'. E no- 'yi wen[pe 'pa-, nyiblo [du 'yi wen 'h[ti 'h -we, bu ni wen 'klo, ti a 'mu 'yri.

23 Ti nu -do a 'mu 'yri, nyiblo 'bu lee ne 'a mu, 'bu pu le: Ba 'ye ke, Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, 'ki e ni 'ne-, -huu', 'ki e ni 'h -tite -mu', a 'ni 'puv 'h[ti [haan-ti,

24 -e nu[po, hwanyo, ko hwinwlon-hanyo di 'ni 'hri, v 'mu [wlukek-e-tebl gbagbi a gblegble nu, -e di[pe nu, 'bu -we 'h[ti, v 'mu nyibli -mu', Nyisva -ha 'h, 'ki bu mo 'a nyibli -kaa -ni.

25 'A -ti, ba pu 'mu nua yi bu, -e nu[po, -tebl a pepe, -e di 'lu -mo mu, e ni ke', 'ni yi 'a mu -lee -ni.

26 'Bu mo, 'bu lee ne 'a mu, -e mo: Ba di 'h, Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, 'ki e ni 'h -tite -mu', nyiblo [du 'yi 'h 'ti, a 'ni 'muo 'h. Mo, 'bu mo, 'bu lee ne 'a mu -we, -e mo: Ba di 'h, 'ki e -hli 'ne- -tite -bu, a 'ni 'puv 'h[ti [haan-ti,

27 -e nu[po, Wanyo a 'mu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'a didie di 'wi- -te yak ni, 'e pi 'yii, kve 'h 'yru a 'hrule', -bu mu, -bu ye 'yru a bupele ki.

28 -A 'blikue wen 'nu: -Te -mu', muma 'kuku yi 'v bu pe, 'ki ke yi 'v le 'kukue -ni -we.»

-Yusu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di 'ni di de (Maki 13.24-27; Luku 21.25-28)

29 «[Huven'yeti a 'mu, 'bu -hi, -e -bi 'yru ko [honpu 'huen-, v di 'ni jre, nyahro di ble 'h yako 'kwli le, e ko, -tebl a pepe -mu', -e ni 'h yako 'kwli, e 'mu -ta' le -hon.

30 Ti nu -do a 'mu 'yri, nyibli di 'ye de, 'ki 'h yako 'kwli, -e tue [nu, -e mo, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'ni di. -E -bi 'klo ki a dako a pepe di nu nyai le, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, v 'mu 'mu 'ye. 'N di 'ni di, 'ki 'h 'na 'hklunutu 'kwli, ko 'ki 'h 'na -ti a 'yi'buale 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'h 'nuhmi 'nyi ni.

31 -Namu gbagbu di pu win, 'mu Nyisva a leleny bu te, v 'mu 'klo -bu a [ge a pepe ki na, nyibli -mu', Nyisva -ha 'h, 'ki bu -he 'a nyibli, v 'mu [nu le 'kukue -ni.»

Figietu a toole (Maki 13.28-31; Luku 21.29-33)

32 «Ba 'ye ke tugbe -mu', v dee figie. 'Ki 'v tugbe a 'mu 'yie, toole ni 'v. E no- mo, ti -mu' -ko 'yri e [tu 'v babu yrayi le, e ko, 'a hawi 'bu yi ni [ge, -e -bi -a yi[pe ni, -te mo, -cii-ci-nyre 'mve yre. Ke- 'na didie di 'mu ni.

33 -Tebh a pepe -bu, -koti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e

mɔ, 'na 'hɔditi mʉe yre. E 'wɔ yɪ, 'kɪ 'n nɪ 'v 'majɪ 'yri.

³⁴ 'Nɪ yɪ 'a mʉ 'nɪ -lee -nɪ, nyibli -bʉ, -v nɪ 'klo, v 'yɪ 'lɪ ɪ 'lɪ -we, bʉ 'ku, -tebli a pepe a 'mʉ, e 'mʉ 'v nyre.

³⁵ Yako kɔ -tʉtʉ 'hʉen-, v di bʉ 'nɪ -we, kee, 'na win 'yɪ 'lɪ ɪ -we, bʉ -we bʉ 'klo -mɔ 'klo.»

Nyɪsʉa nɪ -do, e nɔ -yɪ -nyrɔwɔ -kɔ 'kwli 'klo di 'v -wlu -hɔn

(Maki 13.32-37; Luku 17.26-30,34-36)

³⁶ -E -bɪ ke- -Yusu pɪ de, e wen: «Ti -mʉ', le'boɔ-nyrɔwɔ bʉ di 'v nyre, e 'yɪ nyibli ɪ ɪ -kɔ, -bʉ yɪ -nyrɔwɔ a 'mʉ. E mɔ, 'na 'mumu a 'mʉ -bʉ, -e mɔ Nyɪsʉa a 'Yu, 'n kɔ Nyɪsʉa a lelenyʉ 'hʉen-, -e ɪ ɪ bʉ 'yɪ 'v -nɪ, -e yɪ -nyrɔwɔ a 'mʉ, 'bʉ 'yɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʉa nɪ -do 'pa-.

³⁷ De -bʉ, -e mi la 'lu -mɔ, nyibli -mʉ', -e mɔ Noe a ti 'yri, e nɪ -do a 'mʉ, e nɔ -di 'lu -mɔ mu, ti -mʉ', -e kɔ 'yri mɔ -bʉ, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyibli, 'n di di.

³⁸ Noe a ti 'yri, 'tɪ -nie 'mʉ la 'v 'klo 'v -ha, -tonyibli yɪ 'mie la le, v yɪ la didi-tebli nɪ di, 'v 'ne la nɔ, 'v kʉkʉe la -nɪ, 'v pʉe la 'waa 'yonʉ 'hɪ le. De a 'mʉ, e nɔ -v 'ble kʉa -bleble, Noe 'e pa la 'lɪ 'a 'mʉ 'kwli.

³⁹ V 'nɪ -hie ɪ hɪ ɪ dedede 'lu -mɔ le, 'e gba ɪ a -gbagba, 'nu gbagbʉ 'e bɪ ɪ hɪ lɔn, 'a 'nie -mu 'yɪ mɔ, 'e gba 'waa pepe, 'e 'lɪa ɪ nɪ le. -Nyrɔwɔ -kɔ 'kwli, mɔ -bʉ, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyibli, 'n di di, ke- nɪ -do, e di -hʉan 'mʉ ɪ ti.

⁴⁰ Nyibli nɪ 'hʉen, 'bʉ yɪ -kʉan nɪ ni, 'kɪ 'lɪ -ci nɪ -do kɪ, 'n di -ha 'v nyibli nɪ -do, 'mʉ 'v -e -bɪ bʉ hie.

⁴¹ Nʉgbɪ nɪ 'hʉen, 'bʉ yɪ -kʉbʉ nɪ dui, 'kɪ 'lɪ dugbe nɪ -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyibli nɪ -do, 'mʉ 'v -e -bɪ bʉ hie.

⁴² 'A -tɪ, ba nɪ 'v -pleele', a 'nɪ 'hʉmee 'lɪ, -e nu ɪ o, -nyrɔwɔ, 'aan Kʉkɔnyɔ di ya, a 'yɪ ɪ -yɪ.

⁴³ ɪ bʉ pʉ ɪ v 'kayukɔnyɔ a de yɪ. 'Kayukɔnyɔ a 'mʉ, 'bʉ yɪ wen -haawɔ -mʉ', 'kɪ 'lɪ 'tɔlʉwɔ 'kwli, 'yɪyɪnyɔ di wen ya, e di wen 'nɪ -ple, -e di ɪ e nu, 'yɪyɪnyɔ a 'mʉ, e 'nɪ ɪ ha 'a 'kayu wa.

⁴⁴ 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba -we -mɔ, -e nu ɪ o, ti -mʉ', a 'ye nɪ di ɪ e 'lu -mɔ le nɪ -hie, 'kɪ 'mɔ -bʉ, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyibli, 'n di 'v -dii -nɪ.»

-Kʉan -bʉ, -Yusu hie 'a -nagbopʉ le, v ble e yɪ bʉ nu ɪ o*

(Luku 12.42-48)

⁴⁵ -Te -Yusu hɪa -tɪ a 'mʉ, -e -bɪ e pʉ 'ledʉ, e wen: «Ba 'wɪ -kʉannunyɔ -mʉ' yɪ, 'a 'mase -we 'lɪ bʉ kʉo ɪ wɪ bʉ yɪ, -e kɔ 'lu a le-hihie. Nyibliɔv a 'mʉ, nɔ -'a 'mase, 'bʉ yɪ 'dagba nɪ mi, e di 'a 'kayu le hie, -e di ɪ e nu, dediti 'bʉ nyre 'v, e 'mʉ 'a 'bio -kʉannunyibli a -ne -nyrɔwɔ a diide -nyɪ.

⁴⁶ 'A 'mase 'bʉ -hɔn 'dagba', 'bʉ ye e 'v ɪ v -kʉan a 'mʉ 'yie bʉ, -e -bɪ -kʉannunyɔ a 'mʉ, bʉ kɔ pɪo a bleele.

⁴⁷ 'N yɪ 'a 'mʉ 'nɪ -lee -nɪ, -e mɔ, 'a 'mase di nu ɪ o 'a -tebli 'yie ɪ ɪ tunyɔ gbagbʉ -mɔ.

⁴⁸ Kee, -kʉannunyɔ a 'mʉ, 'a 'klo 'bʉ nyre yɪ, 'bʉ pʉ le, -e mɔ, 'a 'mase a didie yɪ 'v 'nɪ -wɪeɛn -nɪ,

⁴⁹ 'bʉ -tʉa 'a 'bio -kʉannunyibli a bibie, 'tɪ-, 'bʉ yɪ 'a dɪnʉ didi-tebli kɔ nɔ 'hʉen-wɪn nɪ -hie -nɪ, e kɔ nɔ 'nanyʉ 'hʉen-,

⁵⁰ -e -bɪ -nyrɔwɔ -mʉ', -kʉannunyɔ a 'mʉ, e 'ye nɪ di 'v nɪ -plee -nɪ, kɔ -haawɔ -mʉ', e 'yɪ -yɪ, 'kɪ 'a 'mase a 'mʉ, e di 'v -dii -nɪ.

⁵¹ 'Bʉ -di, e di gba ɪ ti 'yaklɪ yɪ, 'tɪ e 'mʉ ɪ v ɪ hʉen ɪ tu, ɪ wɪ yɪ nyibli -mʉ', -v ne e 'lɪ nɪ 'hʉen. 'Kɪ e di 'v ɪ hɪen -wee -nɪ, kɔ, 'kɪ e di 'v yɪ v -pʉbʉ -nɪ.»

25

-Yusu pʉ 'yonʉ nyrɔyɔ nɪ -pu a 'ledʉ

¹ (-E -bɪ ke- -Yusu pɪ 'a -nagbopʉ* yɪ, e wen:) «Ti -mʉ', -e kɔ yɪ Nyɪsʉa di 'v nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ pepe, de e 'wɔ yɪ, e nɔ -bʉ: 'Yonʉ nyrɔyɔ nɪ -pu ɪ bʉ, v nu -v da 'bɪ a pʉpa kɪ. -Te 'tɔ yɪ nɪ -wen, -e -bɪ v gba 'waa 'nyranapɪ nɪ, v kɔ 'yɪ nyrɔyɔ -mʉ', -e mi 'bɪ pa mɔ 'hʉen-, 'v mu 'a nyɪbʉ -ple mɔ.

² 'Kɪ 'lɪ 'yonʉ nyrɔyɔ nɪ -pu a 'mʉ 'nyɪ, 'waa 'yɔ nɪ ɪ hun nɪ 'lɪ, 'v kɔ ɪ tɔ, ɪ hun -bɪ 'v nɪ 'v, 'v 'yɪ ɪ tɔ -kɔ.

³ 'Yonʉ nyrɔyɔ -mʉ', -v 'yɪ ɪ tɔ -kɔ, -te v yɪ 'waa 'napɪ nɪ gbe, v 'yɪ 'nyrayɪɪ -gba, -e di ɪ e nu, 'nyra 'bʉ -we, v 'mʉ 'lɪ 'a de -bɪ pʉ.

⁴ 'Waa de -mʉ', -v kɔ ɪ tɔ, v nu -mɔ -bɪ, -te v yɪ 'waa 'napɪ nɪ gbe, -e -bɪ v gba 'nyrayɪɪ, -e di ɪ e nu, 'nyra 'bʉ -we 'lɪ, v 'mʉ 'lɪ 'a -de -bɪ pʉ.

⁵ -Te v -mu, 'bɪpanyɔ 'yɪ -di 'wɔwɪ. Bʉ 'ye nɪ di, nɔ -nu ɪ o, 'yonʉ nyrɔyɔ nɪ -pu a 'mʉ, 'waa 'yɪ 'e yɪ yɪ -we, 'v bɪ hʉmena' le.

⁶ 'Tɔ -heyɪɪ', -e -bɪ v 'wɪn -cici. Ke- nyibli pɪ: Ba 'ye ke, 'bɪpanyɔ yɪ 'lɪ 'nɪ di, ba di 'lɪ, ba mu ɪ o ye' be!

⁷ -E -bɪ 'yonʉ nyrɔyɔ nɪ -pu a 'mʉ, v 'du ye', v 'yaa 'waa 'napɪ 'lu le.

⁸ -E -bɪ 'yonʉ nyrɔyɔ -mʉ', -v 'yɪ ɪ tɔ -kɔ, v wen: Ba -nyɪ -a mʉ 'aan 'nyra a de, -e nu ɪ o, -aan 'napɪ -hʉe bʉ jre.

⁹ Kee, -e -bɪ 'waa 'bio -mʉ', -v kɔ ɪ tɔ, v wen: -Aan 'nyra, -a -kɔ, e 'yɪ -hʉ, 'kɪ 'v -aan pepe -mɔ'. De a kɔ ba nu, e nɔ -mɔ, ba mu 'lɪ 'nyrapɪnyɔ -mɔ, a 'mʉ 'aan -ne -tɔ.

¹⁰ -E -bɪ 'yonʉ nyrɔyɔ a 'mʉ, -v 'yɪ ɪ tɔ -kɔ, v mu nɪ, 'v mu 'nyra -tɔ mɔ. 'Kɪ v -mɪe 'lɪ, 'bɪpanyɔ 'e -di, 'yonʉ nyrɔyɔ nɪ ɪ hun -mʉ', -v -we -mɔ, e kɔ ɪ nʉ 'hʉen-, 'v pa 'lɪ 'bɪpakyɪ bʉ. -Te v pa 'kɪ, -e -bɪ v ka 'v 'majɪ nɪ.

11 -Te ti gbi -hi, -e -bi 'yonu nyroyo ni [h]un -mu', -v mu wen 'nyra -to mo, v nyre 'b ni, 'b da 'bhpanyo, v wen: Nyibeyu o, -ha -a mu 'maju yi!

12 Kee, e [tu] [nu] [won], e wen: 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'n 'yi 'a mu -yi.»

13 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «'A -ti, ba ni 'b -pleele', a 'ni 'hnee 'li, -e nu [o], -nyrowo ko -haawo -mu', 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di ya, a 'yi [] -yi.»

-Yusu pu la -kvannunyibli ni ta a 'ledv (Luku 19.11-27)

14 «Ti -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'b nyibli win ki -koo -ni pepe, de e di yi 'wi, e no -bu: E ko la nyibeyu [] da, e no -mi la 'dagba blolb. 'Ti -e 'mu mu, e da 'a -kvannunyibli ni, 'e hie [] 'a 'wli le, -e di [] e nu, v 'mu [] v kwee 'yri -hlaa -ni;

15 'e -nyi 'a yi -henyiblo 'wlible ni [] hun, 'e -nyi 'huen a nyiblo 'wlible ni 'huen, ko, 'e -nyi ta a nyiblo 'wliblo ni -do. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'wlible ni -tie -mu', e -we 'li -kuan a 'yrinuule, e no -e -nyi [] e. -Te e -we -kuan a yible [] tutule -mo, -e -bi e mu ni.

16 Nyiblo -mu', -e 'ye 'wlible ni [] hun, -e -bi e mu ni, 'e hlaa [] ne kwee 'yri, kwee a 'mu, 'e pu 'v [] v 'wlible ni [] hun -bi.

17 Nyiblo -mu', -e 'ye 'wlible ni 'huen, kwee ni -do a 'mu, e no -e -hla, 'e pu 'v [] v 'wlible ni 'huen -bi.

18 Kee, nyiblo -mu', -e 'ye 'wliblo ni -do, e no -mo -bi, e mu ni, 'e 'blu -totu, 'e -hlii 'li 'a 'mase a 'wliblo a 'mu 'li.

19 -Te e gba ti -huohvi, -e -bi 'waa 'mase di ni. -Te e -di, -e -bi e -tua 'a 'wli -ni wen, 'a -ti a le'betile.

20 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wlible ni [] hun, e 'yrya 'v [] v 'hvi bu, e wen: 'Na 'mase o, 'wlible ni [] hun, -nyi la 'mu, 'n hlaa [] ne kwee 'yri, 'e pu 'v 'wlible ni [] hun -bi. E no -bu.

21 -E -bi 'a 'mase wen: E nu -tee. -Mo [] haan-kvannunyo [] ni. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu [] wlv yi ni. -Tebli -bu, -e 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu [] nu -kuan 'yri -tee. 'A -ti, 'n di -nyi -mu -tebli -huohvi, [] mu [] nu -kuan 'yri -nuu -ni. Di 'li, -ko 'mu 'huen-, -a 'mu le 'mle.

22 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wlible ni 'huen, e 'yrya 'v [] v 'hvi bu, e wen: 'Na 'mase o, -nyi la 'mu 'wlible ni 'huen. 'N hlaa [] ne kwee 'yri, 'e pu 'v 'wlible ni 'huen -bi. E no -bu.

23 -E -bi 'a 'mase wen: E nu -tee. -Mo [] haan-kvannunyibli [] ni. Nyiblo -we 'li bu kuo -mu [] wlv yi ni. -Tebli -bu, -e 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu [] nu -kuan 'yri -tee. Di 'li, -ko 'mu 'huen-, -a 'mu le 'mle.

24 -E -bi nyiblo -mu', -e 'ye la 'wliblo ni -do, e 'yrya 'v [] v 'hvi bu -we, e wen: 'Na

'mase o, 'n yi [] e ni, -e mo, -na hml 'yakla ni. De -mu', [] yi 'do, e no -pu le -bu 'ce.

25 'N pie la hvannu. E no -nu [] o, 'ni 'blu la -totu, 'wliblo -mu', -hie la 'mu le, 'ni -hli la [] a. 'A -ti, -na 'wliblo a 'mu, e no -bu.

26 -E -bi 'a 'mase [] tu [] won, e wen: -Mo -kvannunyo [] ni, -e ko 'klo -nyre yi, 'ti -mli ni. -Yi [] e ni, -e mo, 'duo -tebli -mu', 'n 'yi 'do, e no -'n pu le [] bu 'ce.

27 'A -ti, -e ble wen yi -bu pu wen 'li 'na 'wliblo -bakt', -e di [] e nu, didie -bu, 'n -di, 'mu wen 'li 'na 'wliblo a 'mu 'li -ha, e ko de -bu, -e di wen 'v [] v 'lu bi 'huen-.

28 -E -bi 'mase a 'mu, e lee ne 'a nyibli -bi, e wen: Ba -ha [] a 'wliblo a 'mu -ju', ba -nyi [] e nyiblo -mu', -e ko 'wlible ni -pu.

29 'E mo [] han -ti, 'a -ne nyiblo, -e ko -tebli -huohvi, e no -v di -tebli -bi -nyi, -e di [] e nu, 'a -tebli -mu', e -ko, e 'mu -hu, e 'mu [] v wlon -hi. Kee, nyiblo -mu', -e ko -tebli [] yi -hu, v ko bu -ha [] ne [] e -ju'.

30 -Kvannunyo -bu, -e 'yi [] dedede a nule -yi, ba pu 'li [] v -patu', 'ki 'li halo 'ny. 'Ki e di 'li [] hien 'li -wee -ni, ko, e di 'v yru -puv -ni.»

-Yusu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di puv nyibli a pepe -bati le, 'ti- 'klo 'mu 'v -wlu -hon

31 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e wen:) «Ti -ko 'yri 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di di, 'ki 'li 'na bodotu 'kwli, 'n ko Nyisva a Ieleny 'huen-, -a di di. 'Ki 'n di 'v 'na bodogbata ki bu ni.

32 Dako a pepe, -v ni 'ne- -totu ki, v di le 'ni 'kukue -ni, 'ki 'v 'mu ye', 'mu [] nu 'yi le -huta -ni, [] wv yi -te blabl 'yie [] tunyo ni, 'e -hute blabl ko wlo 'huen- 'yi le.

33 E [] hen 'nyre, nyibli -bu, -v ni la Nyisva a kiweenle, 'ki 'n di 'li [] nu 'na diidekiba ki pu, e ko, nyibli -bu, -v 'ye ni nu la Nyisva a kiweenle, 'mu 'li [] nu 'na kamlakiba ki pu.

34 'Ti- 'mo -bu, -e mo bodu, 'mu nyibli -mu', -v ni 'ne- 'na diidekiba ni -lee -ni: Ba di 'li, 'a mu 'na 'Ba Nyisva nu [] haande -mo, ba ko Nyisva a 'klo yrayru -mu', e pu la le, e di la 'a mu -nyi, ti -mu' -ko 'yri e nu la 'klo.

35 -E nu [] o, -te 'kanv ni la 'mu, a -nyi la 'mu didide; -te 'nie'natu ni la 'mu, a -nyi la 'mu 'nunanie; -te 'n mo la 'dagbatayu, 'a paa la 'mu 'kayu bu;

36 -te 'n 'yi la 'hvilepude -ko, a -nyi la 'mu 'hvilepude, -te 'n ko la 'hvi a hinhren, a pia la 'mu ni; e ko, -te 'n ni la 'li [] v, a di la 'mu yi -me mo.

37 -E -bi nyibli -mu', -v ni la Nyisva a kiweenle, ke- v di 'mu yi pu: Kukonyo, ti a 'di -bi -ko 'yri -a 'ye -mu, 'kanv 'e ni la -mu, [] a -nyi la -mu didide 'li; 'nie'natu 'e ni la -mu, [] a -nyi la -mu 'nunanie 'li?

38 Ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri -mɔ la 'dagbatayu, ɔa paa la -mɔ 'kayu bʊ 'lɪ? Ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri ɔyɪ la 'hʊlɛpʊdɛ -kɔ, ɔa -nyɪ la -mɔ 'hʊlɛpʊdɛ 'lɪ?

39 Tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri -a 'ye la -mɔ', -na 'hʊɪ hren la, kɔ, ɔnɪ nɪ la ɔjɪ', ɔa di la -mɔ yɪ -mɛ mɔ 'lɪ?

40 -ɛ -bɪ, 'mɔ bɔdɪɔ, kɛ- 'n di ɔnʊ yɪ pʊ: 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'ba nu la ɔhaan-tɛblɪ a 'mʊ 'na 'dɪayɪ ɔdʊ, -ɛ 'yɪ 'mini -kɔ 'yɪ ɔhlɔn lɛ, ɛ ɔhɛn 'nyrɛ, -ɛ mɔ, 'mɔ a nu la ɔa 'yɪ ɔhlɔn lɛ.

41 'Bʊ -hi, 'tɪ- 'mɔ bɔdɪɔ, nyɪblɪ -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'na kamlakɪbɪa kɪ, 'mʊ ɔnʊ -lee -nɪ, ba 'yɪya 'lɪ 'mʊ bʊ, 'a mʊ -mʊ', Nyɪsʊa pʊ 'jɾɔ yɪ. Ba mu 'lɪ na -mʊ', -ɛ 'ye nɪ jɾɛ 'nyɪ. Na a 'mʊ, Nyɪsʊa -wɛɔɛ -mɔ, 'kɪ 'v 'kuo -hʊɪn* a nyɪblo gbagbʊ kɔ 'a -hɛɛnyʊ 'hʊɛn- -mɔ.

42 -ɛ nu ɔo, -tɛ 'kanʊ nɪ la 'mʊ, a 'yɪ la 'mʊ didɪdɛ -nyɪ; -tɛ 'nie'natʊ nɪ la 'mʊ, a 'yɪ la 'mʊ 'nʊnanɪɛ -nyɪ;

43 -tɛ 'n mɔ la 'dagbatayu, a 'yɪ la 'mʊ 'kayu bʊ -paa -nɪ; -tɛ 'n 'yɪ la 'hʊlɛpʊdɛ -kɔ, a 'yɪ la 'mʊ 'hʊlɛpʊdɛ -nyɪ; -tɛ 'na 'hʊɪ yɪ la hren, kɔ, -tɛ 'n nɪ la ɔjɪ', a 'yɪ la 'mʊ yɪ -mɛ.

44 -ɛ -bɪ kɛ- nyɪblɪ a 'mʊ, v di 'mʊ yɪ pʊ: Kʊkɔnyɔ, tɪ a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri, -a 'ye la -mʊ, 'kanʊ 'ɛ nɪ la -mʊ, 'nie'natʊ 'ɛ nɪ la -mʊ, ɔnɪ mɔ la 'dagbatayu, ɔnɪ 'yɪ la 'hʊlɛpʊdɛ -kɔ, -na 'hʊɪ 'ɛ hren la, kɔ, ɔnɪ nɪ la 'lɪ ɔjɪ', 'tɪ- ɔa 'yɪ la -mʊ kɪ -dɪɪ -nɪ 'lɪ?

45 -ɛ -bɪ 'mɔ bɔdɪɔ, kɛ- 'n di ɔnʊ yɪ pʊ: 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'a -nɛ tɪ, 'bʊ mɔ, 'ba 'yɪ la ɔhaan-tɛblɪ a 'mʊ 'na 'dɪayɪ ɔdʊ, -ɛ 'yɪ 'mini -kɔ 'yɪ ɔhlɔn lɛ -nu, ɛ 'wɪ yɪ, 'mɔ a 'yɪ la ɔa 'yɪ ɔhlɔn lɛ -nu.

46 -Tɛblɪ a 'mʊ, a -tɪ, Nyɪsʊa di gba 'lɪ ɔnʊ -tɪtɛ -bɪ, -tɛ v di 'lɪ ɔnʊ ɔhʊɛn ɔtuu -nɪ, ɔhʊɛndʊ -mʊ', -ɛ 'ye di 'lɪ nɪ -wɛ 'kɔ -mɔ 'kɔ. Kɛɛ, nyɪblɪ -mʊ', -v nɪ la Nyɪsʊa a kɪwɛnɛ, v nʊ- di 'lɪ 'kɔ yɾayɾʊ -mʊ', -ɛ 'ye nɪ -wɛ 'lɪ 'kwɪlɪ pa.»

26

-Tɛ -juukʊɛ* a nyɪblɪ gbagbɪ -hʊɛ bʊ 'la la -Yusu (Makɪ 14.1-2; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)

1 -Tɛ -Yusu -wɛ 'kɪ -tɛblɪ a pɛpɛ a 'mʊ, 'a tɔɔlɛ -mɔ, -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ 'a -nagbopʊ* yɪ, ɛ wen:

2 «A yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ hɪɛ 'lɪ -nyɾɔwɪ nɪ 'hʊɛn, -aan lɛ'mimlɛ, v dɛɛ Pakɪ, ɛ 'mʊ 'v nyɾɛ. Tɪ a 'mʊ 'yri, 'kɪ v di 'bʊ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyɪblɪ a pɛpɛ a Nyɪblo 'na yɾaanyɪblɪ -jɪ' pʊ, -ɛ di ɔɛ nu, v 'mʊ 'v 'mʊ tugbɛ 'yɪɛ -kɔɔ -nɪ, v 'mʊ 'mʊ 'la.»

3 Tɪ nɪ -do a 'mʊ 'yri, 'kɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpɪnyʊ* gbagbɪ, kɔ -juukʊɛ a naanyʊ 'hʊɛn-, v 'kukue lɛ, 'kɪ 'lɪ

-cɔhlɔnpɪnyʊ a nyɪblo gbagbʊ a -tɛ. Nyɪblo a 'mʊ, 'a 'nyɾɛ mɔ Kaɪfʊ.

4 'Waa pɛpɛ, v -yɾa ɔa nɪ, 'kɪ bʊ nu ɔyɾɛ, bʊ klɔ -Yusu, v 'mʊ ɔv 'la.

5 Kɛ- v pɪ, -ɛ mɔ: «'Bʊ mɔ, ɔba yɪɔɪ nɪ kwɪlɛ, -a 'nɪ 'nuo 'lɪ ɔlɛ'mimlɛ a tɪ 'yri, -ɛ di ɔɛ nu, nyɪblɪ 'nɪ ɔha -a mʊ -mɔ -wɔn mɔ di.»

-Tɛ nʊgba ɔdʊ pʊ la -Yusu -dawinni 'lu, 'kɪ 'v 'a nʊɛlɛ a -ta' (Makɪ 14.3-9; Saan 12.1-8)

6 Tɪ a 'mʊ 'yri, 'kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Betanidɪɔ 'kwɪlɛ, ɛ kɔ 'a -nagbopʊ* 'hʊɛn-. 'Kɪ v nɪ 'lɪ Simɔ a -tɛ. Simɔ a 'mʊ, ɔhran nu la ɔa nɪ.

7 Bʊ yɪ 'kɪ dɛ nɪ di, -ɛ -bɪ nʊgba ɔdʊ, ɛ nɔ- pa 'kayu bʊ, 'ɛ 'blɛ -dawinniyrɛ kʊa. -Dawinni a 'mʊ, ɛ kɔ 'a 'yɾɛ 'hʊɛn-, v pɪ ɔdie dɪaktɪ. -Tɛ ɛ -pa 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪya 'v -Yusu 'hʊɪ bʊ, 'ɛ pʊ -Yusu -dawinni a 'mʊ 'lu.

8 -Tɛ -Yusu a -nagbopʊ 'ye dɛ a 'mʊ, -ɛ -bɪ v bɪ yɾʊ' lɛ, v wen: «Dɛ- kɔ -dawinni -bʊ, 'a lɛcɪɾalɛ 'lɪ?

9 'Bʊ pɔlɔ wɛn ɔɛ, ɛ di 'ye wɛn 'wɪyɛ, ɛ 'mʊ wɛn ɔɛ ɔhʊɛnnyɪblɪ -nyɪ.»

10 -Tɛ -Yusu 'ye ɔɛ, -ɛ mɔ, v bɪ yɾʊ' lɛ, -ɛ -bɪ ɛ wen: «Ba -ha ɔa mɛ lɛ, ba 'kɛɛ nɛ 'a -mɔ'pʊplɛ. Dɛ -bʊ, ɛ -nu, 'kɪ 'v 'mʊ -mɔ, ɛ mɔ yɾɔdɛ ɔnɪɔ.

11 Ba yɪɔɛ, -ɛ mɔ, ɔhʊɛnnyɪblɪ 'tɛ di 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ nɪ, a 'mʊ ɔnʊ ɔhaan-tɛblɪ -mɔ nu. Kɛɛ, 'mɔ -bɪ, tɪ -bʊ, 'n di 'nɛ- 'a mʊ 'nyɪ -hi, ɛ 'yɪ -hʊ.

12 Dɛ -bʊ, nʊgba -bʊ, ɛ -nu, ɛ nɔ- -mɔ: -Tɛ ɛ di wɛn nu, ɛ 'mʊ wɛn 'na -plahʊɪ -dawinni klɛ 'wɪla, 'kɪ 'v 'a 'v-hɪɪtʊa a -ta', ɛ nɔ- ɛ -wɛ nunuɔ -mɔ.

13 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'a -nɛ -tɪtɛ ɔdʊ, v di 'v Nyɪsʊa a ɔhaantɪtɪɛ 'v -pʊv -nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtʊ kɪ, ɔhaandɛ -bʊ, nʊgba -bʊ, ɛ -nu, v di 'a -tɪ -mɔ lɛ 'nɪ na, -ɛ di ɔɛ nu, ɛ 'nɪ ɔha nyɪblɪ -mɔ -hɾu.» Kɛ- -Yusu -pʊ.

Juda -hʊɛ bʊ pʊ -Yusu -juukʊɛ* a naanyʊ -jɪ' (Makɪ 14.10-11; Luku 22.3-6)

14 -Tɛ dɛ 'a mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopɪ* -bɪ, 'kɪ 'lɪ 'a -nagbopʊ nɪ -pʊ ɔtʊ 'v 'hʊɛn -mʊ' 'nyɪ, -ɛ kɔ 'nyɾɛ mɔ Judɪa Yɪsɪkalɪo, ɛ nɔ- mu 'lɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpɪnyʊ* gbagbɪ -mɔ,

15 ɛ wen: «'Bʊ mɔ, 'nɪ pʊ 'a mʊ -Yusu -jɪ', dɛ- a di 'mʊ -nyɪ 'lɪ?» ɛ nɔ- mɔ bʊ -nyɪ ɔɛ 'wɪyɔ a (30) -wɪb ɔtʊ 'v -pʊ. ('Wɪyɛ a 'mʊ, ɛ -hʊ nɪ dɪaktɪ.)

16 Kʊɛ 'v tɪ a 'mʊ 'yri bʊ, Judɪa -tʊa ɔtʊ a lɛ ɔmʊmʊɔ, -tɛ -mʊ', ɛ di nu, ɛ 'mʊ ɔnʊ -Yusu -jɪ' pʊ.

-Te -Yusu ko 'a -nagbopv* 'hven-, v di la Paki a diide

(Maki 14.12-21; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)

17 Le'mimle -mv', -e mo Paki, 'a yi-he-nyrowo, 'ki v yi 'v 'floodv -mv', -e ko -mo v 'ye ni pu 'li 'yaade -dii -ni. -Te -nyrowo a 'mv, e nyre 'v, -e -bi -Yusu a -nagbopv mu 'v -Yusu 'hvi, 'v 'beti[]e, v wen: «-Bi' -hve -ba pii 'ki Paki a diide yi 'li?»

18 -E -bi -Yusu []tu []nv []won, e wen: «Ba mu 'li Jrusredto 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mv', -koti 'n lee ne 'a mu -mo, ba lee []ne, -e mo: -Aan toonyo wen 'ni, 'a ti -mv', Nyisva wa 'nyre, e nyre 'v ni. 'Ki 'ne- -mv -mo, 'ki e di 'ne- Paki a diide -dii -ni, e ko 'a -nagbopv 'hven-.»

19 -Ti a 'mv, -Yusu lee ne 'a -nagbopv, e no- v -nu, 'v pi Paki a diide a 'mv. -Te v -we 'a pipie -mo, -e -bi v -me kle.

20 -Te 'yrv -we 'li yakv 'kwli le, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopv ni -pu []tu 'v 'hven a 'mv 'hven-, v nyre 'li 'kayv -mv', -e ko bu v di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'kwli ni, 'v ni ble, 'v -tva didide a didie.

21 Bu yi 'ki de ni di, -e -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi. E no- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, -v []mve 'na 'lula le.»

22 -Te v 'wvn -ti a 'mv, -Yusu -hla, -e -bi 'waa []wlv 'mve bu dtaki. Ke- 'waa dodoyo, v pi, 'v yi 'beti -ni: «Kvkonoyo o, []bu 'mo []nv?»

23 -E bi -Yusu []tu []nv []won, e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki nyiblo ni 'li, -e ko 'mu 'hven-, -a 'nyra 'li dedihu ni -do dabv 'kwli. E no- di[]e nu.

24 'E mo []han-ti, 'mo -bv, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko []bv 'kv, []wi yi -te v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvaerien 'kwli, kee, 'jro 'ki 'v nyiblo -mv' -mo', -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu. E nco 'v le, 'ki v 'ni 'koo wen 'li nyiblo a 'mu.»

25 -E -bi Judia -mv', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu, e 'beti ni -we, e wen: «Toonyo o, []bu 'mo []nv?» -E -bi -Yusu wen: «fin, -mo []nv.»

Kvkonoyo -Yusu a le'boodiide

(Maki 14.22-26; Luku 22.15-20; 1 Koletv 11.23-25)

26 Bu 'tve ni 'ki 'v dedihu ki, -e -bi -Yusu 'du 'flood ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ti- 'e 'be[]e []to le, 'e -nyi[]e 'a -nagbopv*, e wen: «Ba 'du[]o ye', ba di[]e. E no- mo 'na 'hvi.»

27 'e 'du -wiin-[]anv ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'e -nyi []nv[]v, -e -bi e wen: «Aan pepe, ba 'na.

28 E no- mo 'na -hlv. E no- 'n di bu 'wla, 'ki 'v -tonyibli -hvo[]v a de 'kuku a -ta', Nyisva 'mv[]v nu, e 'mv 'yrv yrayrv []tu, e

ko -tonyibli 'hven-, -e di[]e nu, e 'mv 'waa de 'kuku 'wovla -ni.

29 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, kvv 'ki mo bu, 'n 'yi 'li[] 'li -we, []bv 'na 'ki nco[]v -bv de, e 'mo -nyrowo -mv' ki ye, -e ko 'kwli 'n di 'li no yrayrv -bi -mv' 'li 'naa -ni, 'n ko 'a mu 'hven-, 'ki 'li 'na 'Bat Nyisva a 'klo yrayrv 'kwli.»

30 -Te de a 'mv, e -hi, -e -bi v ble -wla, 'ti- 'v 'du ye', v []ti 'dtv, 'v mu 'li dugba -mv' 'lu, -e ko 'lu olifietv ni 'li.

-Te -Yusu lee la Pielv, -e mo, Pielv a 'mv, e di[]e 'ni hla, -e mo, e 'yi[]t -yi

(Maki 14.27-31; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

31 -Te v nyre 'li, -e -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopv* yi, e wen: «'Ki 'li 'tolvwo -bv 'kwli, ti di 'v 'ni nyre, a 'mv 'v 'mu 'hvi le -gbe, []wi yi -te v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvaerien 'kwli, -e mo: Nyisva wen 'ni: 'N di 'blakonyv 'ni 'la, blabl a []ju 'mu -gbe.»

32 -E -bi ke- -Yusu pi []nv yi de, e wen: «'Bu mo, 'ni 'kv, 'ni 'hri 'klo, 'ki 'n di 'li Galileblvgba 'kwli mu, 'mv 'li 'a mu 'li -plee -ni.»

33 -E -bi Pielv pu win, e wen: «'Ye []bu 'waa pepe, bu hie 'v -mu bu, 'mo -bv, 'n 'yi 'li[] 'li -we, []bv hie 'v -mu bu.»

34 -E -bi -Yusu wen: «'N yi -mv 'ni -lee -ni -tee, 'ki 'li 'tolvwo ni -do -bv 'kwli, 'ti-hape 'mv -nyre da mo mu, -di nu -gaawv ni ta, -e mo, []yi 'mv -yi.»

35 -E -bi Pielv wen: «'Uvn-, 'ye []bu 'n di 'kv, 'n ko -mv 'hven-, 'n 'yi 'li[] 'li -we, []bv hla[]a, -e mo, 'n 'yi -mv -yi.» -Nagbopv a pepe a 'mv, -ti ni -do a 'mv, Pielv -hla, e no- v -hla -we.

-Te -Yusu da la Nyisva, 'ki 'li 'dvdoti a -ci -mv', v dee Gesimani 'kwli

(Maki 14.32-42; Luku 22.39-46)

36 -Te de a 'mv, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopv* 'hven-, 'ki v nyre 'li 'dvdoti a -ci -mv', v dee Gesimani 'kwli. Ke- e pi []nv yi, e wen: «Ba ni mo bu, []bv mu 'li ye', 'mu 'li Nyisva -mo -hlee -ni.»

37 -Te e yi 'ki ni mi, -e -bi e da Pielv ko Sebede a 'yonv Saki ko Saan 'hven-, v ko[]v 'hven- 'v -mu. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a []wlv 'mve bu. Hvannv ni[]e ni dtaki.

38 -E -bi ke- e pi []nv yi, e wen: «'Na []wlv 'mve bu dtaki. 'Na []wlv a bu'mvmve a 'mv, e -hve bu 'la 'mu. A ko 'mu 'hven-, -ba ni mo bu, a 'ni 'hmev 'li.»

39 'e hlco []nv -mo le de gbe, 'e bla kvlv bu, 'e ko 'lu bu, 'e nyee Nyisva le, e wen: «'Na 'Bat o, 'bv mo, 'bv -we 'li[]t 'li, nu[]o, []hven -bv, 'n mi 'ye mo, bu hlco 'mv -mo le. Kee, e 'yi de -mv', 'mo -bv, 'n -hve 'pa-, kee, de -mv', -na []gbetv -hve, e no- -bv mu 'lu -mo.»

40. -Te ε -we 'puple -mō, -ε -bi ε p̄hian -mō, 'ε mu 'b 'a -nagbopu ni ta a 'mu 'hvi, 'ε yeε 'b p̄nu ηmena a ηmeele' bu. -ε -bi ke- ε p̄t Pielu yi, ε wen: «P̄B̄i a 'yi 'l̄i p̄t 'l̄i -we, ba nu -haawo ni -do, a ko 'mu 'hven-, 'ki ba 'yi -ηme?

41 A 'ni 'ηmee 'li, keε, ba da Nytsua, -ε di p̄e nu, de 'bu yi p̄t ni -hve bu p̄tεε 'b 'a mu le, 'ki ba -heε Nytsua a -ti le, a 'ni p̄ha 'a -ti le -heε -ni. 'N yi p̄e ni, -ε mō, 'aan p̄wh̄ -hve p̄e ni diakti, 'ki a 'ni 'ηmee 'li, a 'mu Nytsua da, keε, 'bu mō, Nytsua 'bu 'ye ni -heε ne 'a mu, 'a mu 'ni -do, a 'yi 'ki -ko, 'ki ba nu de a 'mu.»

42 Bu pu 'ki le, -ε -bi ε hlōo p̄nu -mō le de, 'ε nyεε Nytsua le, ε wen: «'Na 'Bat o, 'bu mō, p̄h̄ven -bu, 'n ko p̄bu 'ye, 'bu 'yi 'l̄i p̄t 'l̄i -we, bu hlōo 'mu -mō le, -ε -bi de -bu, -na p̄gbeto -hve, ε nō- -bu pa 'mu.»

43 -Te ε -we -mō de, -ε -bi 'ki ε mu 'li p̄nu 'hvi. -Te ε -mu, -ε -bi 'ki ε yeε 'b p̄nu ηmena a ηmeele' bu de, -ε nu p̄o, v 'yi 'l̄i p̄t 'l̄i -we bu pu 'yii le.

44 ε nō- mō bu hlōo p̄nu -mō le de, bu mu Nytsua a lenyaawi ni ta a de -mō. Win ni -do -mu', ε pu wen, ε nō- ε -pu de.

45 -ε -bi ε p̄hian -mō de, 'ε mu 'b 'a -nagbopu 'hvi, ε wen: «P̄B̄i a yi 'ni ηme de, 'a -he 'li ke le? Ba 'ye ke, ti 'mve yre, 'ki bu pu 'mu de'kukununyū -ji', 'mō -bu, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo.

46 Ba 'du ye', -a 'mu mu, -ε nu p̄o, nyiblo -mu', -ε di 'mu 'na yraanyibli -ji' pu, 'ki ε yi 'li di.»

-Te -juukve a naanyu klo la -Yusu*

(Maki 14.43-50; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)

47 Win ni 'li -Yusu wlōn, -ε -bi Judia, -ε mō -Yusu a -nagbopu* ni -pu p̄tu 'b 'hven a nyiblo -bi, ε nyre 'b ni, ε ko nyibli -huohvi 'hven-. Nyibli a 'mu, v 'ble ta-wōn-tebli ko ti 'hven- kva le. Nytsua a -cōhlōnpinyu* gbabgi, ko -juukve a naanyu -bi 'hven-, v nu- lee nyibli a 'mu, 'ki bu mu -Yusu klo.

48 Judia a 'mu, -ε di p̄nu -Yusu -ji' pu, 'ti -v 'mu 'hru wlōn bi, ke- ε pu p̄nu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wleε -ni, 'n di 'wio -nyi, ε nō- ba klo, ε 'ni p̄ha 'a mu -ji' p̄ta.»

49 -Te v nyre 'ki 'b, -ε -bi Judia 'yiya 'b -Yusu 'hvi bu, ε wen: «Tōonyo o, 'n ye -mu ki.» 'ε 'wleε p̄ne.

50 -ε -bi -Yusu wen: «'Bhian o, de -bu, -di nu mō, nu p̄o, p̄mu mu.» -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', Judia -gba, v 'yiya 'b -Yusu 'hvi bu, 'b klo p̄o.

51 Nytsua a -cōhlōnpinyu a nyiblo gbabgu, 'a -kvannunyō -bi, ε ni -tuo ki -we. Nyubehian a 'mu, ε nō- ko nua, -Yusu a -nagbopi -bi -ha 'li 'a 'plien bō 'kwli, ε 'be 'b.

52 -ε -bi -Yusu wen: «'Nyra 'li -na 'plien bō 'kwli, -koti nyibli a pepe -mu', -v ni 'plien, -v -wen, nyibli -bi di nu 'plien, v 'mu p̄nu 'la -we.

53 p̄ȳi p̄t -yi, -ε mō, 'n -we 'li p̄bu lee wen 'na 'Bat ni, 'ki bu -heε wen 'mu. ε di ya wen 'mu lelenyu a 'miliwi a 'miliwi yi, -ε di p̄e nu, v 'mu wen 'mu ki -dii -ni.

54 Keε, 'bu mō, 'bu ni 'mu le, ε 'wi yi, de -mu', v 'cru la 'li Nytsuacrien 'kwli, -ε ko -bu mu wen 'lu -mō, de a 'mu, ε 'yi 'l̄i p̄t -we, bu mu wen 'lu -mō.»

55 -ε -bi ke- -Yusu p̄t nyibli -mu', -v di p̄e klo mō yi, ε wen: «Ta-wōn-tebli ko ti 'hven-, ε nō- a -ya, 'a di 'mu 'klo mō, p̄wi yi -te v ni -balonyō a kuklō. 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li Nytsua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ni tve la nyibli -bi, keε, a 'yi la 'mu -klo.

56 -Tebli a pepe -bu, ε mu 'lu -mō, -ε di p̄e nu, -ti -mu', Nytsua a winwlōn-hanyu* 'cru la, 'ki 'li Nytsuacrien 'kwli, ε 'mu -nue -ni.» -Te -Yusu pu 'ki le, -ε -bi 'a -nagbopu a pepe, v -gbe p̄e 'hvi le, 'b 'gba ci le.

-Te -juukve a naanyu puv la -Yusu -bati le*

(Maki 14.53-65; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

57 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi nyibli -mu', -v klo -Yusu, 'ki v gbe 'li p̄t Nytsua a -cōhlōnpinyu* a nyiblo gbabgu a 'kayu bu. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mō Kaifu. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki Nytsua a tetetōonyo, ko 'blugba a naanyu 'hven-, v 'kukue 'li le, -gbolugbo a -ti.

58 Pielu -mō -bi, ε yi kve -Yusu p̄wien, 'ki 'li -mōhlole 'kwli, 'ε -he 'li 'waa p̄pi le, 'b -mu -mumu, 'b nyre 'li -cōhlōnpinyu a nyiblo gbabgu a -yaa 'kwli, 'ε pa 'li. Nytsua a 'kagbau a 'yie p̄tunyū ni 'li -we. Nyibli a 'mu, v nu- ko 'nyi Pielu ni 'li bu, -ε di p̄e nu, ε 'mu p̄v 'ye, -te -ti a 'mu, ε di 'li-wōwe nu.

59 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cōhlōnpinyu gbabgi, v ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'hven-, v p̄mve p̄e le, 'ki bu yeε -Yusu -ti, 'ye p̄bu ε mō hi, -ε di p̄e nu, v 'mu p̄v 'la,

60 keε, v 'yi 'l̄i p̄t kikade p̄du 'li 'yee -ni, 'ε mō p̄han-ti, -heh̄ip̄u -huohvi, 'b 'ma p̄a hi 'lu ble. Bu ni 'ki 'b bu, -ε -bi nyibli ni 'hven p̄plu 'b ni,

61 v wen: «Nyiblo -mu, ε wen 'ni, ε -we 'li bu 'wla Nytsua a 'kayu gbabgu ni, 'ti -bu pu p̄t ni de, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli.»

62 -ε -bi -cōhlōnpinyu a nyiblo gbabgu 'du ye', 'ε 'beti -Yusu, ε wen: «P̄B̄i -ti a pepe -bu, nyibli -bu, v yi -mu -yeε -ni, p̄yi -ti -ko, -bu p̄tu p̄nu p̄wōn?»

63 Keε, -Yusu 'yi p̄t -ti p̄du kle -huh̄ia -ni. -ε -bi -cōhlōnpinyu a nyiblo gbabgu yi p̄t 'ni -lee -ni, ε wen: «'N -hve p̄e ni, -bu 'sv̄u -ni, 'ki 'li 'Klikunynysua a 'nyre 'kwli, 'bu

mo, [n]i mo Wanyo -mu', Nytsva pu la le, e di la ya, ko, 'bu mo, [n]i mo Nytsva a 'Yu.»

64 -E -bi e [t]u[o] [w]on, e wen: «Iin, 'mo [n]i. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, kuv ke 'ki mo bu, a di 'mu 'ni 'ye, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'u 'Klikuninytsva a diidekubia ki bu ni, 'mu 'li yakw 'kwli -hon, 'ki 'li 'nunju 'kwli.»

65 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e cira 'a dionu wlawlu le, yru a -ti, e wen: «E -hee Nytsva a -ti le. -A 'ni 'muo 'ki -hehunyibli [d]u le. 'Aan 'mumu, a 'win -ti, e -hla ni. A 'win ni, -te e nu Nytsva a -ti a le-hee.»

66 -Bi' a pi 'li?» -E -bi u [t]u[o] [w]on, u wen: «E mo [h]an-ti [n]i, e -hee Nytsva a -ti le. -A -ti, e ko 'kukuv.»

67 -E -bi u -tua 'a htun a 'hinhren, 'ki 'u 'a yigbakla yi, ko, 'u yi [t]i [m]li -bii -ni, 'u pu 'li [t]i [m]li nu' le,

68 u wen: «Mo -mu', -e mo Wanyo, -mo mo winwlon-hanyo. 'A -ti, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?»

-Te Pielh pu la le, -e mo, e 'yi la -Yusu -yi

(Maki 14.66-72; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

69 -Te -tebli a pepe a 'mu, e mi 'lu -mo, 'ki Pielh 'tie ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi 'yu nyroyu [d]u, -e mo 'kayu a 'mu, 'a -kvannunyo -bi, e no- 'yia 'u [d]u 'huu bu, e wen: «Mo -bu, -ko -Yusu -mu', -e ko 'li Galieblugba 'kwli 'huen-, 'a mu -nune la 'hu.»

70 Kee, Pielh -ga ni, 'ki 'u nyibli a pepe ye', e wen: «-Ti -mu', -hle, 'ni -yru [d]u li [t]i' le.»

71 'e -hon 'u [d]u 'huu, 'e mu 'li -yaa a 'mu 'a paale'. -Te e nyre 'u, -e -bi 'yu nyroyu -bi 'ye [d]e ni de, 'e lee nyibli -mu', -u ni 'u, e wen: «Nyiblo -bu, a yi 'ye, e ko Nasalet'i a -Yusu 'huen-, u nu -nune -mo 'hu.»

72 Kee, Pielh 'tie -ge, e wen: «'N 'suu ni, nyiblo -bu, -koti a hle, 'n 'yi [t]i -yi.»

73 -Te ti gbi -hi, -e -bi nyibli -mu', -u ni 'u, u 'yia u Pielh 'huu bu, u wen: «E mo [h]an-ti [n]i, -mo -bu, -mo -Yusu a -nagbopi* [n]i, -koti -te -ni 'puple, e tue ne -a mu ni, -e mo, -mo Galilekueyu [n]i.»

74 -E -bi e wen: «'Bu mo, 'ni yi hi ni ni, Nytsva bu pu 'mu 'jro yi. 'N 'suu ni, nyiblo -bu, -koti a hle, 'n 'yi [t]i -yi.» Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi hape da -nyre ni.

75 -E -bi -ti -mu', -Yusu lee wen Pielh, e bi 'li [t]i 'kwli. Ke- e pu [d]u yi: «'Ti- hape 'mu -nyre da, -di nu 'na -mo-gaawu ni ta, -e mo, [y]i 'mu -yi.» -Te e bi 'li [t]i 'kwli, -e -bi e 'hri 'li -yaa 'kwli ni, 'e -tua wuwe, 'kla-wliye'yia a -ti.

27

-Te u gba la 'li -Yusu Pilati yi (Maki 15.1; Luku 23.1-2; Saan 18.28-32)

1 -Te -nyre -nye, -e -bi Nytsva a -cohlunpinyo* gbagbi a pepe 'kukue le, u ko -Juukve* a naanyu 'huen-, 'u -yra [a], 'ki bu 'la -Yusu.

2 -E -bi u wen: «Ba lee ne -aan 'seyo, bu mua [ne, u 'mu 'li [t]i -gulnoma Pilati -mo gba.» (Pilati a 'mu, Romakve a 'kun gbagbu, e no- [t]u la 'u [d]u gata ki bu.)

-Te Judia nu la 'kukuv (Nunu-tebli 1.18-19)

3 Judia -mu', -e pu -Yusu 'a yraanyibli -ji', -te e 'win, -e mo, -gbolugbo a nyibli -yra [a] ni, -e mo, u di -Yusu 'ni 'la, -e -bi e pi [w]hl le, 'ki 'u de -mu', e -nu a -ta'. 'Kla bu yi [t]i -wliye ni 'ye, e no- mo 'wliyo a (30) -wlu [t]u 'u -pu -mu', Nytsva a -cohlunpinyo* gbagbi, u ko 'blugba a ye'nanyu 'huen-, u -nyi [e, bu gba [n]u [d]u yi, 'ki 'li Nytsva a 'kagbau bu,

4 'ti- bu lee [n]u: «'N nu de 'kuku, -te 'n pa 'u, 'ni pu 'a mu nyiblo -bu -ji', -e 'yi [d]edede -nu, -bu hlee 'kukuv yi.» Kee, u [t]u [o] [w]on, u wen: «-A mu -bu, -a 'yi 'li [t]i -mo -ko. -Mo ko 'li [t]i -mo.»

5 E no- mo Judia bu -gbla 'wliye a 'mu, 'ki 'li Nytsva a 'kagbau bu. -Te e 'hri, -e -bi e pu 'a dionu 'lulu lo.

6 -Te Judia 'la 'ki 'a dionu, -e -bi 'wliye -mu', e -gbla wen 'ki, Nytsva a -cohlunpinyo gbagbi 'ti [t]i le, u wen: «E mo -hlu a 'wliye [n]i. -Aan tete wen 'ni, -a 'ni 'puu 'li 'wliyedv a 'mu Nytsva a 'kagbau a -droo 'kwli.»

7 -Te u hla -ti a 'mu, -e -bi u -yra [a] ni, 'ki bu nu 'wliye a 'mu, bu -to -ci -mu', u dee yununyo a -ci, -e di [e] nu, u 'mu -ci a 'mu 'dagbi a 'dabi -mo' nu.

8 E no- ko -ti, kuv la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, -ci a 'mu, 'u dee [ne -hlu a -ci.

9 -Te de a 'mu, e mu la 'lu -mo, -e -bi -ti bu, Nytsva a winwlon-hanyo* Selemi 'cri la, e no- mu la 'lu -mo. -Ti a 'mu, e 'cri la, e no- -bu: «U gba 'wliyo a -wlu [t]u 'u -pu -mu' ni, -e mo 'wliye -mu', Yisraekve ween la ki, bu 'pee la -ni, 'ki 'u 'a -ta',

10 'u -to yununyo a -ci, [w]i yi -te Kukonyo Nytsva nu la 'a hihla.»

-Te Pilati pu la -Yusu -bati le (Maki 15.2-5; Luku 23.3-5; Saan 18.33-38)

11 -Yusu -mo -bi, 'ki u gba 'li [t]i -gulnoma Pilati yi, -gulnoma a 'mu 'e -tua 'a le'betile, e wen: «[B]i -mo mo -Juukve* a bodto?» -E -bi -Yusu wen: «Iin, 'mo [n]i.»

12 E no- mo Nytsva a -cohlunpinyo* gbagbi bu yee [ne -ti -huohu, kee, -Yusu 'yi -ti [d]u [w]on [t]u.

13 -E -bi Pilati 'beti]e ni de, e wen: «]Bt -ti a pepe -bu, v yi -mu 'hvi le 'ye,]ni 'wun]i h?»

14 Kee, -Yusu 'yi winbu]dv kle -hvia -ni. E mo de]nto, 'e kee -gulonuma Pilati a]wlv le dtaki.

-Juukve* wen 'ni, bu koo 'v -Yusu tugbe 'yie, e 'mv 'kv

(Maki 15.6-15; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)

15 'A -ne le'mimle, -e mo Paki a ti 'yri, -gulonuma Pilati ko bu te]jklapi ni -do -mu', -juukve di -hva bu.

16 E ko la]jklapi]dv. 'A 'nyre mo la Balabasi. Nyibli a pepe yi la]a ni, -e mo, e mo la -balonyo]nto.

17 -Te nyibli 'kukue 'ki le, 'ki 'li Pilati -mo, -e -bi Pilati a 'mu, e 'beti]nu ni, e wen: «Balabasi ko -Yusu -bu, v dee Nyisva ko Wanyo 'hven-, nyiblo a 'di -bi a -hve]bu te bu 'li?»

18 Pilati 'bu yi 'puple le ni ni, e 'wi yi, e yi]e ni, -e mo, 'ki 'li ca 'kwli, 'ki -juukve a nyibli gbagbi naa 'li, 'v pu]v -Yusu -ji', -e di]e nu, e 'mu]v 'la.

19 Pilati bu ni 'ki 'v -batipule', -e -bi 'a nugba ya]a win yi, -e mo: «]Ni 'nuo 'li nyiblo -mu']dedede -mo, -e nu]o, e 'yi]dedede -nu, -bu nyre yi, -e nu]o, 'tolwwo -bu, 'ki 'li yanie 'kwli, 'n 'ye]hven dtaki a -ti.»

20 -Te de a 'mu, e mi 'lu -mo, -e -bi Nyisva a -cahlunpinyu* gbagbi ko -juukve a 'blv 'hven-, v lee nyibli a pepe ni, 'ki bu lee Pilati, bu te Balabasi bu, e 'mu -Yusu 'la.

21 -E -bi -gulonuma Pilati 'beti ni, e wen: «Nyibli ni 'hven -mu' 'nyl, nyiblo a 'di -bi a -hve]bu te bu 'li?» -E -bi v wen: «Balabasi!»

22 -E -bi Pilati wen: «'Bu mo, 'ni te Balabasi bu, de a 'di -bi a -hve]bu nu -Yusu -bu, v dee Wanyo -mo 'li?» E no- mo 'waa pepe bu]tu]o]won, -e mo: «Koo 'v]v tugbe 'yie, e 'mv 'kv!»

23 -E -bi Pilati wen: «De -hvan a 'di -bi e -nu, -koti 'ni kve 'v]v tugbe 'yie 'li?» Kee, v 'ye 'li win, v wen: «Koo 'v]v tugbe 'yie, e 'mv 'kv!»

24 Pilati 'ye]e ni, -e mo, e 'yi 'li]t 'li -we, bu]tu]nu]won. 'Waa -cici a lepupu bu yi kle ni -bii -ni, e no- mo bu 'du 'nie ye', bu yra]jre, 'ki 'v nyibli a pepe -mu' ye', bu -lee]nu, -e mo: «'Mo -bu, 'n 'yi]t ki wen, nyiblo -bu, 'a -hlv bu 'wle bu. 'Aan]gbetu, 'a mu -hve]e.»

25 -E -bi nyibli a pepe a 'mu, v]tu]o]won, v wen: «-A ko -aan 'yonu 'hven-, -a nyra bu, 'ki 'v 'a 'kokuu a -ta.»

26 Bu pu 'ki le, -e -bi Pilati te Balabasi bu, 'ti -e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu bii -Yusu lokve. -Te v -we 'a bibie -mo, -e -bi ke- e pi

'a 'seyo a 'mu yi, e wen: «Ba gba]a, ba koo 'v]v tugbe 'yie, e 'mv 'kv!»

-Te 'seyo 'cee la -Yusu (Maki 15.16-20; Saan 19.2-3)

27 Pilati bu pu 'ki le, -e -bi 'a 'seyo gba -Yusu ni, 'ki 'li Pilati a -yaa 'kwli, -te 'waa bunule ni 'v, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pepe.

28 -Te v nyre 'ki 'v, -e -bi v -he -Yusu wlawli, 'v pu]v wlawlv -johun,

29 ko, 'v hlaa]ne 'witiklavn le. 'Witiklavn a 'mu, e no- v]tu]o 'lu, 'v 'nyra]a kotu -ji', 'ki 'li 'a diidedabv 'kwli, 'v bla]a kwli yi bu, 'v 'cee]ne, v wen: «-Na 'wio mo, -juukve* a bodto,»

30 'v -gble 'li]t hvn 'yi le, 'v -ha]a kotu -ji', 'v pi 'v]ne 'lu le.

31 -Te v -we 'a 'caale -mo, -e -bi v -he 'ki]t wlawlv -johun a 'mu ni, 'v pu]v 'a]gbetu a wlawli, 'ti- v]tu]o]ne 'dto, 'v gbe 'li]t -tite -mu', v di 'li]t tugbe 'yie -koo -ni.

-Te v koo la 'v -Yusu tugbe 'yie, -e di]e nu, e 'mv 'kv

(Maki 15.21-32; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

32 -Te v yi 'ki 'dto ni]tu, -e -bi v ko nyibehtan]dv 'hven-, v]nmee ni. Nyibehtan a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Ki e ko 'li Silenidto 'kwli. Nyibehtan a 'mu, e no- 'seyo -klo, 'v ni 'v]v ke', 'e 'ble tugbe -mu', -e ko 'yie v di 'v -Yusu 'v -koo -ni.

33 -E -bi 'ki v nyre 'v -tite -mu', v dee Golgota, -e]hen 'nyre dugba -mu', v dee 'Luka.

34 -Te v nyre 'v, -e -bi v -hve bu -nyi]e no, -e ko -mo v pu 'li -ci kklakui. -Te e]te]e wlvn, -e -bi e 'yi 'a 'nna -hva.

35 'Ki 'v -tite a 'mu, 'ki v koo 'v]v tugbe 'yie, 'v pu 'wla, -e di]e nu, v 'mu]v 'ye, -te v di -Yusu a 'hulepu-teblv a]gigla nu.

36 'Ki v ni 'v bu, -e di]e nu, v 'mu]v 'yie]tu.

37 'Ti- 'v 'crui 'v 'plankubia ki, -ti -ko -ti v koo 'v -Yusu tugbe 'yie. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nyiblo -bu, e no- mo -Yusu, -e mo -juukve* a bodto.» Tugbe a 'mu, -e ko 'yie v koo 'v -Yusu, e no- ko 'lu yi v 'maa 'li 'plankubia a 'mu bu.

38 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'v -Yusu 'hvi, v koo 'v -balonyu ni 'hven, 'ki 'v 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'li 'a diidektubia ki, -do -bi 'ki 'li 'a kamlakubia ki.

39 -E -bi nyibli -mu', -v yi -hi, v -he]e 'yri, 'ti- v]gbepu 'lu le,

40 v wen: «-Mo -bu, -e pu le, -e di la Nyisva a 'kagbau 'wla, 'ti- -e di]e pu, 'ki 'li -nyrowi ni ta 'kwli, 'bu mo,]ni mo Nyisva a 'Yu, wa -dionv,]mu 'v tugbe -mu' 'yie -hon,]mu]tu.»

41 -E -bi Nyisva a -cahlunpinyu* gbagbi, ko tetetoonyu, ko 'blv a nyibli -bi 'hven-, -v ni 'v -we, v -he]e 'yri le -we, v wen:

42 «E waa nyibli -bi, kee, e yi 'li 'a dɔnɔ a wɔwa 'li -we. 'Bu mɔ, Yisraekwe a bodɔ, bu -hɔn 'u tugbe -mu' 'yie, bu [ti, -te ti ne -bu. 'Bu mɔ, 'bu -hɔn 'u tugbe 'yie, -a di pu[ɔ] haan-ti, -e mɔ, e nɔ- mɔ Wanyɔ.

43 E kuo Nyɔsua [wɔ] yi. 'A -ti, Nyɔsua a 'mu, 'bu nuɛ [ne, -e -bi bu -heɛ [ne. 'Bi nyiblo -bu, e hla[ɔ] ni, -e mɔ, e mɔ Nyɔsua a 'Yu [nɔɔ.]»

44 Ke- ni -do -balɔnyɔ ni 'hɛn- -mu', u kɔɔ 'u 'waa ti 'yie le, 'ki 'u -Yusu 'huɔ, u ni, 'u 'ceɛ [ne -we.

-Te -Yusu nu la 'kokɔv

(Maki 15.33-41; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

45 'Yru bu yi 'u 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tɔtu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'u -nɔn 'e ye 'yru-hiile a ti ki.

46 -Te 'yru-hiile a ti a 'mu, e yi 'u nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'li win, e wen: «Eli, Eli, lama sabatani?», e [hen 'nyre: «Nyɔsua o, Nyɔsua o, de- ko 'mɔ -ha 'yie mɔ 'li?»

47 Nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pi: «Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ Eli e de.»

48 'Ki 'li [nɔ] nyi, e ko nyiblo -bi, 'e 'gba ci le, ti ni -do a ti 'yri, 'e 'du -sappo ye', 'e 'nyra 'li[ti] lipanɔ -mɔ, 'e mɔa 'u[ɔ] tugbe blɔblɔ 'lu le, 'e -nyi[ɔ] -Yusu, -e di[ɔ] nu, e 'mu[ɔ] 'na.

49 Ke- -u -bi pi, u wen: «Ba pu 'u 'yie bu, 'bu mɔ, Eli 'bu di di, e 'mu[ɔ] -heɛ -ni, -a 'mu[ɔ] 'ye.»

50 Bu ni 'ki de a 'mu -mɔ, -e -bi -Yusu 'gbo ni de, 'e mla -hunhɔn.

51 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau -mu', -e ni 'li Jrusredɔ 'kwli bu, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu [tiɔ, 'e -ki wɔn pepe, kwe 'li 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a [hlɔnde ki, -tɔtu 'e 'hihle -ni, 'hi gbagbi 'u -kiki wɔn le,

52 'dabi 'u [ga wɔn le, nyibli, -u 'ku la, 'u yi 'kɔ le 'hri,

53 'ti- nyrowɔ ni ta 'mu -hi mɔ mu, -e -bi -Yusu -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyri ni, 'e 'hri 'kɔ, nyibli a 'mu, 'u -hɔn 'li 'dabi 'kwli le, 'u pa 'li Jrusredɔ 'kwli, -e mɔ Nyɔsua a 'dɔ, nyibli -huɔhuɔ 'u 'ye [nɔ.

54 'Ki 'u -Yusu [hlɔn, 'ki Romakwe a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu, e ko 'a 'seyo -mu', -u [tui] 'yie 'hɛn-. -Te u 'ye -tɔtu a 'hihle, ko -tebli a pepe -mu', -e mi 'lu mɔ 'hɛn-, -e -bi huannu bi 'li [nɔ 'kwli, u wen: «E mɔ [han-ti] nɔɔ, nyiblo -bu, e mɔ la Nyɔsua 'Yu [nɔɔ.]»

55 Nuɔgi -huɔhuɔ ni 'u, 'u hɔɔ 'u -te a 'mu -mɔ le de gbe. -Tebli a pepe -mu', -e mi 'lu -mɔ, u yi[ti] ni 'ye. Nuɔgi a 'mu, u nu- yi la -Yusu [wien le kwe, kwe 'li ti -mu' -ko 'yri e ni la 'li Galilebuɔgba 'kwli, 'u yi la[ɔ] -heɛ -ni.

56 'Ki 'li [nɔ] nyi, 'ki Madala a Mari ni 'li, ko Mari -mu', -e mɔ Saki ko Sosɔ a 'dii, ko Sebede a 'yonu a 'dii.

-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli

(Maki 15.42-47; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

57 -Te 'tɔ yi ni -wen, -e -bi dekonɔɔ [ɔ] du nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mɔ Sosefu. 'Ki e ko 'li Alimatedɔ 'kwli. Sosefu a 'mu, e mɔ -Yusu a -nagbopi* [nɔɔ -we.

58 E nɔ- -mu, -e lee Pilati, 'ki bu wen, bu -ha 'u -Yusu a -plahuɔ tugbe 'yie, e 'mu[ɔ] 'u -ha. -E -bi Pilati lee ne 'a 'seyo ni, 'ki bu -nyi Sosefu -Yusu a -plahuɔ a 'mu, -e di[ɔ] nu, e 'mu[ɔ] 'u -ha.

59 -Te u -nyi[ɔ] -plahuɔ a 'mu, -e -bi e gba[ɔ] ni, 'e 'hunhian[ɔ] -jise le,

60 'ti- 'e gba 'li[ti] -tɛ -mu', e di 'u[ɔ] [tuu -ni. 'Ki 'li -tɛ a 'mu, 'hiɔ gbagbu ni 'u, 'e hɔ la yra, -wen dɔgba. 'Ki 'li 'hiɔ gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki u 'bluu la 'li 'dabio (ti [ɔ] a ti 'yri la, -e 'wi la -wlukayu yi). 'Ki 'li 'dabio a 'mu 'kwli, 'ki e pu 'li -Yusu a -plahuɔ, 'ti- 'e nu 'hiɔ 'papo, -e ni 'u, -e [hian 'li -mɔ le, 'e ka 'dabio a 'mu yi. -Te e -we -mɔ, -e -bi e mu ni.

61 Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' 'hɛn-, u ni -tuo ki, 'u 'be 'dabio 'yi, 'u ni bu.

'Seyo -mu', -u [tui -Yusu a 'dabio 'yie

62 -Nyrowɔ -mu', -e yi -hi, 'ti- -wuwle-nyrowɔ* 'e yi 'u nyre. -E -bi Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, ko Falisi[tumu* a nyibli 'hɛn-, u 'kukue le, 'u mu 'u Pilati ye',

63 u wen: «Nyɔbeyu o, -ti bi 'li -a mu 'kwli. E nɔ- mɔ, -te hulekonɔɔ -mu', e ni la 'kɔ, ke- e pi la: 'Bu mɔ, ni 'ku, -nyrowɔ ni 'hɛn 'bu -hi, ta a -nyrowɔ 'kwli, 'n ko [ɔ] bu 'hri 'kɔ.

64 'A -ti, -a -huɛ[ɔ] ni, -bu lee -na 'seyo, bu [tu a 'dabio a 'mu 'yie -tutu, -nyrowɔ ni ta bu -yre 'lu, -e di[ɔ] nu, 'a -nagbopi* ni [ha di, u ni [ha 'a -plahuɔ 'yri, 'ti- u ni [ha nyibli le -lee -ni, -e mɔ, e -hɔn 'li 'kɔkɔnyibli 'nyri ni, 'e 'hri 'kɔ. Hiɔ a 'mu, e di ni 'kɔ ki, e 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi.»

65 -E -bi Pilati [tu [nɔ] [wɔn, e wen: «'Seyo, nu- -mu'. Ba mu, ba lee 'seyo a 'mu, bu [tu 'dabio a 'mu 'yie, -te a ni 'a -huɔa.»

66 E nɔ- mɔ bu mu 'li 'dabio yi, 'hiɔ -mu', u nu wen, 'u ka wen -Yusu a 'dabio yi, 'u [tu[ɔ] yruule, 'u [tu 'u 'seyo -ni wen ble, -e di[ɔ] nu, u 'mu 'dabio 'yie [tu. (Yruule a 'mu, u [tu 'hiɔ a 'mu, e di [nɔ] ni 'u -tɔ -ni, 'bu mɔ, nyiblo 'bu kla 'dabio a 'mu yi.)

28

-Te Nyɔsua -ha la -Yusu 'kɔ

(Maki 16.1-10; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

1 -Te -Juukoe* a -wuwle-nyrowo* a 'mu, e -hi, 'a 'soondu a -nyragbli, Madala a Mari, ko Mari -bi -mu' 'huen-, v nu- mu -Yusu a 'dabio 'ye mo.

2 Ti nu -do a 'ti 'yri, -e -bi -tutu -tua 'huhlele, -e nu[0], Nyisua a lelenyo -hon 'li yakw 'kwli, 'e blike kwanthio -mu' le, v -nu, 'u ka -Yusu a 'dabio yi. -Te e blike[0] le, -e -bi e ni[0] ki bu.

3 Nyisua a lelenyo a 'mu, e yi 'ni wlin, -wen -te yakw ni 'yii a puppu, 'a 'hulepu-tebli 'ple ni diakti, 'e 'wi -nyre yi.

4 'Seyo -mu', -v [0]tui -dabio 'yie, -te v 'ye de a 'mu, -e mi 'lu -mo, -e -bi huannu -tua 'waa nunuo diakti. 'A -ti, v yi 'ni 'huhle -ni, 'u bibi [0]hlon le, 'ti- 'u pe 'ki 'u ble, -wen nyibli, -v 'ku.

5 -E -bi ke- Nyisua a lelenyo pi nugbi -mu' yi, e wen 'ni: «'A mu -mu', a 'ni 'pie 'li huannu. 'N yi[0]e ni, -e mo, -Yusu -mu', v koo 'u tugbe 'yie, e no- a [0]mve le.

6 E 'yi 'ne- ni, [0]wi yi -te 'a [0]gbetu, e nu la 'a huhla, Nyisua -ha 'li[0] 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[0]a 'klo. Ba 'de, ba 'ye -tite, e pe mo mo bu.

7 'A -ti, ba 'kika -ni, ba lee ne 'a -nagbopu*, -e mo, Nyisua -ha 'li[0] 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[0]a 'klo. -Yusu a 'mu, e no-di 'hru 'nyee -ni, e 'mu 'a mu -ple, 'ki 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki a di 'li[0] bu -yee -ni. -Ti 'n ko [0]bu lee wen 'a mu, e no- [0]nu.»

8 -Te v 'wlin -ti a 'mu, -e -bi v 'kika ni, 'u -hon 'li 'dabio yi. Huannu yi wen [0]nu ni ni, ko, dodo yi wen [0]nu ni ni, 'u 'gba ci le, -e di[0]e nu, de -mu', -e mu 'lu -mo, v 'mu[0]v -mo le na -tee, 'ki 'u -Yusu a -nagbopu ye'.

9 Bu yi 'ki ni mi, -e -bi ti nu -do a ti 'yri, -Yusu di [0]nu ye' 'be mo, e wen: «'Aan 'wio,» v nu- -mo -bi, -te v 'ye[0]e, 'u 'yia 'u[0]v 'hwi bu, 'u bla[0]a kwli yi bu, 'u klo 'a bui, 'u -tua 'a -ti a 'yi'buale.

10 -E -bi ke- -Yusu pi [0]nu yi, e wen: «'A 'ni 'pie 'li huannu. Ba mu, ba lee 'na -nagbopu, bu mu 'li Galileblugba 'kwli. 'Ki v di 'li 'mu bu -yee -ni.»

'Seyo -mu', -v [0]tui la -Yusu a 'dabio 'yie, v nu la hi

11 -Te nugbi a 'mu, v mi 'ki 'li -Yusu a -nagbopu* -mo, -e -bi 'seyo -mu', -v [0]tui -Yusu a 'dabio 'yie, 'waa nyibli -bi 'ya 'dwo, 'u lee Nyisua a -cohlunpinyu* a nyibli gbagbi -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo.

12 -Te v 'wlin, -e -bi v ko 'blu a nyibli 'huen-, v 'kukue le, -e di[0]e nu, v 'mu -ti a 'mu le -pupu -ni. -Te v pupu 'ki[0] le, -e -bi v wen[0]e ki, 'ki bu -ha 'li 'wli -huohwi, bu -nyi[0]e 'seyo a 'mu. -Te v -nyi 'ki [0]nu[0]v,

13 -e -bi ke- v pi [0]nu yi, v wen: «'Ke- ba pu: -'A ni 'nmena', -Yusu a -nagbopu 'u di 'to, 'u 'yri 'a -plahwi.»

14 Ke- v pi de: «'Bu mo, -gubunuma 'bu 'wlin, -a di 'a kle-huiale 'ni yi, -e di[0]e nu, a 'ni [0]ha 'kla-wliye'yia 'ye,»

15 'seyo 'u gba 'wliye a 'mu, de -mu', 'blu a nyibli pu le bu nu, 'u nu[0]o. E no- nu[0]o, -hon 'u -nyrowo a 'mu 'yie, -bu ye -nyrowo -bu ki, -ti a 'mu, 'e 'heen bu, 'ki 'li -Juukoe* 'nyi.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu* yi (Maki 16.14-18; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

16 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu a -nagbopu ni -pu [0]tu 'u -do -mu', v mu ni, 'ki 'li Galileblugba 'kwli, dugba -mu', -Yusu too la [0]nu, e no- v 'ya 'li 'lu.

17 'Ki dugba a 'mu 'lu, 'ki e 'hru 'li [0]nu yi. -Te v 'ye[0]e, e no- mo bu bla[0]a kwli yi bu, bu 'bua ne 'a -ti 'yi. Kee, 'ki 'u -tite a 'mu, 'ki nyibli -bi ni 'u, 'u 'ye ni pu[0]v [0]haan-ti', -e mo, -Yusu [0]nu, -e 'hru [0]nu yi.

18 E no -mo -Yusu bu 'yia 'u [0]nu 'hwi bu, e wen: «'Kue 'li yakw 'kwli bu, -bu ye -tutu ki, 'kli a pepe, 'n ni, 'ni koo ne 'a -ne [0]dedede win ki, Nyisua, no- -nyi 'mo[0]o.

19 Ba mu 'li dako a pepe -mo, -v ni 'ne- 'klo ki, ba nu[0]o, bu -he 'na -nagbopu. Ba pu [0]nu 'nie 'lu le, 'ki 'li -aan 'Ba' Nyisua, ko 'a 'Yu, ko 'a -Hihiu* a 'nyre 'kwli.

20 Ba too [0]nu, 'ki bu [0]tuu 'u -ti a pepe -mu', 'n lee ne 'a mu, ba nu. Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'n di 'u 'a mu 'hwi ni, 'a -ne -nyrowo, e 'mu[0]v gba -gbagba, 'klo 'mu 'u -wlu -hon.»

**-Yusu a -ti, -te
MAKI
-mō -bi, ε nu la 'a 'cicru**

*-Te Saan Batist hle la Nyisva a -ti, kō,
-te ε pi la nyibli 'nie 'lu le
(Matie 3.1-12; Luku 3.1-18; Saan 1.19-28)*

¹ Nyisva a □haanwin, ε nō- 'cru 'ne- 'cruen -bu 'kwli. Nyisva a win a 'mu, 'a 'Yu a -ti, ε ne -mō le. 'A 'Yu a 'mu, 'a 'nyre mō -Yusu 'Klusu.

² Ti □du a ti 'yri, (-te v 'te 'ye la -Yusu ni kuε), ε kō la Nyisva a winwlōn-hanyo* □du. 'A 'nyre mō la Esai. -Yusu kō nyiblo □du 'huen-, -ε mō Saan Batist, v nu- kō -ti Esai a 'mu, ε 'cru la 'l Nyisvacruen 'kwli. -Ti a 'mu, ε nō- -bu:

«Nyisva wen 'ni:
'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'v 'na -kvan a -ta',
ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- □mu 'l nyre.
ε 'wī yi, nyiblo a 'mu,
ε di kla nyibli a □wī yre,
'ti- □mu 'l nyre.»

³ 'Ki 'l 'cruen a 'mu 'kwli, v 'cru la -ti -bi. -Ti a 'mu, ε nō- -bu:

«Nyisva wen 'ni:
Nyiblo a 'mu, -te -mu', 'du bii 'l yi,
'ki ε di 'l 'ti.
'Bu mō, 'bu yi ni hle, ε di 'yaa 'l win,
ε 'mu le pu:
'Hru -bu, Kōkōnyo di na,
ba 'sii □ne yi,
'ti- Kōkōnyo a 'mu, ε 'mu di.
ε 'wī yi, 'aan 'klo bu 'sii 'v yi,
-ε di□e nu, a 'mu -mō -wε,
'ti- Kōkōnyo 'mu di.»

⁴ -Te Esai a 'mu, ε nu la 'a hūhla, ke- nyiblo a 'mu, ε nu naale. ε nō- mō Saan Batist. Saan a 'mu, -te -mu', 'du bii la 'l yi, 'ki ε 'ti la 'l, nyibli 'v mi la 'l□ti -mō. 'Bu yi ni hle, ε 'yεε 'l win, 'a win 'ε yi -tebli 'nyī le -gbe, ε wen: «Ba yru□o, 'ki 'l 'aan □wī ki, -ε mō, a ni ynyre-tebli, 'ki 'v Nyisva ye'. Ba hie 'v ynyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, Nyisva 'mu 'aan ynyre-tebli 'wowlā -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lu pu.»

⁵ Nyibli -huohū -mu', -v 'ti 'l Sudeblōgba 'kwli, kō 'dō -mu', -ε mō Jrusre, ke- v ni la, 'v mi la 'v□v ye', v 'mu 'a win 'win, 'v yi la 'waa ynyre-tebli yre -wēen -ni, 'ki 'v nyibli ye', 'ti-, Saan, 'ε pi la □nu 'nie 'lu le, 'ki 'l 'nie gbagbu -mu', -ε kō 'nyre mō Suden -mō.

⁶ Saan a dōnu a wlawlv, ε pi la, ε 'yi la dekonyo a wlawlv yi 'wī. U nu la □gbuki-so* a -pupui, 'v hla la□a, 'ε neε la□a

mōmakō a 'bettye ki. 'A didide, ε yi la di, ε nō- mō 'kolio kō dunyra. (Saan mō la Nyisva a winwlōn-hanyo. ε 'wī yi, -te -mu', 'a 'bio Nyisva a winwlōn-hanyo -mu', v ni la 'mu, yi-he-nyre a ti 'yri, ke- Saan a 'mu, ε ni la 'mu -wε.)

⁷ Ke- ε pi la nyibli -mu', -v ni la 'v yi, -ε mō: «Nyiblo □du di 'ni di. Nō- di 'v 'mu ke' kuε. Nō- di 'kl' ki ni, ε 'mu 'v 'mu -hi, 'ki 'l Nyisva a 'nyre 'kwli. 'Mō -bu, 'n 'yi nyiblo □du 'pa-, 'ki □bu di□e -heε -ni, 'ki 'v 'a -ne -kuande □du a -ta'.

⁸ 'Mō -bi, 'nie 'n pi 'a mu 'lu le, keε, ε nō- mō -bi, Nyisva a -Hihiu*, ε nō- ε di 'a mu -nyi.»

*Saan, ε nō- pu la -Yusu 'nie 'lu
(Matie 3.13-4.11; Luku 3.21-22; 4.1-13)*

⁹ -Nyrōwō □du, -Yusu -hōn la 'l 'dō -mu', -ε mō Nasalet, 'ki 'l Galileblōgba 'kwli, 'ε mu 'l Saan -mō, Saan 'ε pu□v 'nie 'lu, 'ki 'l 'nie gbagbu -mu', -ε kō 'nyre mō Suden -mō.

¹⁰ -Te ε yi 'l 'nie -mō ni -huen, -ε -bi ε 'ye yako, 'ε -ki wlōn, Nyisva a -Hihiu* 'ε □tu 'v□v 'lu, □wī yi, -te -hungbe 'ye ni □tu 'v□v 'lu,

¹¹ kō, 'v 'win Nyisva a win, 'ε -hōn 'l yako 'kwli. Ke- win a 'mu, ε pi: «-Mō mō 'na 'Yu ni -do, 'n nuε -ni -teε. -Nie 'mu dōdu.»

¹² Ti ni -do a ti 'yri, -te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki Nyisva a -Hihiu gba 'l -Yusu -te -mu', 'du bii 'l yi.

¹³ -Te a 'mu, ε -hii 'l -nyrōwī a -wī ni 'huen, 'ki 'l mamū 'nyī. Ti a 'mu 'yri, 'ki 'kuo -hūn* a nyiblo gbagbu, -ε kō 'nyre -mō Satan, ε mu la 'v□v le □teε mō, -ε di□e nu, -Yusu 'mu -ti 'wla, 'ki 'v 'a 'Ba Nyisva ye', keε, ε 'yi -ti 'wla, Nyisva 'ε te 'a lelenyo bu, 'v -tva 'a -heεle.

*-Te -Yusu da la 'pupanyibli ni -hen, 'ki bu -he 'a -nagbopu**

(Matie 4.12-22; Luku 4.14-15; 5.1-11)

¹⁴ U ni 'v bu -nūn, -ε -bi Saan Batist -ni wen, v pu□v □ji'. -Te v pu 'ki□i □ji', -ε -bi 'ki -Yusu mu 'l Galileblōgba 'kwli, 'ε ne Nyisva a win -mō le.

¹⁵ Ke- ε pi: «Ti -mu' -kō 'yri Nyisva di 'v nyibli a pepe win ki -kō -ni, ε 'mūε yre. 'A -ti, ba yru□o, 'ki 'l 'aan □wī ki, -ε mō, a nu ynyre-tebli, 'ki 'v Nyisva ye'. Ba hie 'v ynyre-tebli a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva, kō, ba kuo Nyisva a win □wlv yi.»

¹⁶ -Nyrōwō □du, -ε -bi -Yusu mu 'l Galileblōgba a 'yru wien. Bu yi 'ki 'yru wien le ni 'yreε -ni, -ε -bi ε ye la 'v 'pupanyibli ni 'huen □du bu. 'Waa 'nyre mō Simō (-ε mō Pielh) kō 'a 'dīayī Adre. 'Ki v ni 'l 'waa 'blagbū 'kwli, 'v pi 'waa -tatt.

17 Pɔpanyibli ni 'hwen a 'mu, e yee 'u bu, ke- e pi [nu] yi, e wen: «Ba di 'li, a 'mu 'mu [wien] le kue, a 'mu 'na -nagbopu -he. 'N di [je] 'ni nu, a 'mu -tonyibli le 'kukue -ni. E 'wi yi, -te a ni, 'a pi -tati, 'a yi -hrin le 'kukue -ni, ke- ba nu, ba 'kukue -tonyibli le, u 'mu 'na -nagbopu -he -we.»

18 -Te e lee 'ki [nu] -ti a 'mu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, u hie 'u 'waa -tati bu, 'u -twa 'a [wienlekukue].

19 Bu 'yia 'u ye' bu de gbe, -e -bi e yee 'u 'pɔpanyibli -bi bu. 'Pɔpanyibli a 'mu, u nu- mo Saki ko Saan ko 'waa 'bat Sebede, ko 'waa 'bat a -kwannonyibli, 'u ni 'li 'waa 'blagbi 'kwli, 'u yi 'waa -tati [hrenti] -ni.

20 -Te e yee 'u 'dayanu ni 'hwen a 'mu bu, -e -bi e da [nu] ni, 'ki bu -he 'a -nagbopu, ti ni -do a ti 'yri, 'u hie 'u 'waa 'bat, ko 'a -kwannonyibli 'hwen- 'blagbi 'kwli bu, 'u -twa -Yusu a [wienlekukue].

-Te -Yusu bla la 'ku -hwan le (Luku 4.31-37)*

21 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hwen-, u mu 'li 'du -mu', -e mo Kapenao 'kwli. -Te -juukue* a -wuwle-nyrowo* nyre 'u, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu 'hwen-, u pa 'li Nyisua a 'kayu bu,

22 'e bi 'u, 'e -twa [nu] Nyisua a -ti a toole. Nyibli -mu', -u ni la 'u, e mo 'waa [wihlekeede], 'ki -Yusu bu di toole le nu. E 'ni -tooc [li], [wi] yi -te -mu' -juukue a tetetonyu ni toole, kee, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli, 'ki e tue 'li.

23 E ko nyibehtan [du]. E no- 'ku -hwan ni 'u ke'. 'Ki e ni 'li Nyisua a 'kayu bu -we. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'li Nyisua a 'kayu ni -do a 'mu bu, e 'yee 'li win.

24 'e pi le: «Nasaletu a -Yusu, -ha -a mu me le, [ni] 'bie 'li -aan -ti 'nyi. -Di ni, [mu] -a mu bu -we. 'N yi [je] ni, nyiblo a 'di -bi -pa 'mu. -Mo mo Nyisua a 'Yu, -mo e lee 'ne.»

25 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu [maa] 'ku -hwan a 'mu 'yi, e wen: «Ma wien, 'ti- hon 'u nyiblo -bu ke'!»

26 -E -bi 'ku -hwan a 'mu, e [gbapu] nyiblo a 'mu le, 'e pu -cici le, 'ti- 'e -hon 'u [u] ke', 'e -mu.

27 E kee nyibli a 'mu, -u ni 'u [wli] le, 'u yi wlon le 'puple -ni, 'ki 'u de -mu', -e mu 'lu -mo a -ta', u wen: «De a 'mu, e mo de [nu]. Toole yrayru -bi e -ya, 'ki 'li Nyisua a 'kl 'kwli. E yi 'li Nyisua a 'kl 'kwli ni -tue -ni, 'e koo 'kuo -hwin win ki, 'ti- 'kuo -hwin a 'mu, u [tui] 'u [u].»

28 De a 'mu, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'e 'heen Galileblugba a pepe ki bu.

-Te -Yusu nu [o], nyibli -hwohu a 'kue 'e -we (Matie 8.14-17; Luku 4.38-41)

29 -Te u -hon 'li Nyisua a 'kayu bu, -e -bi u mu 'li Simo (Piel) ko Adre 'hwen- a -te, Saan ko Saki 'hwen-, 'u kue [nu] [wien].

30 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki u yee 'li Simo a 'mu a 'doo- bu, 'a 'hwi 'e yi hren, 'e pe bu. -Te u nyre 'li 'kayu bu, -e -bi u lee -Yusu ni, -e mo, Simo a 'doo- a 'hwi hren ni,

31 -Yusu 'e 'yia 'u [u] 'hwi bu, 'e klo 'a dabu bu, 'e 'du [o] ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Simo a 'doo- a 'hwi 'kee ni, 'e bi 'u, 'e pi 'waa diide.

32 -Winseke, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -e -bi nyibli a pepe -mu', -u ko kuklanyibli, ko -u -bi, 'kuo -hwin* ni 'u ke' le, 'ki u gba 'li [nu] -Yusu -mo,

33 'du a nyibli -hwohu, 'u [gbee] 'u 'kayu a 'mu a [hwan] yi,

34 -Yusu 'e nu [o], nyibli a 'mu, 'waa 'kue a gblegble 'e -we, 'e bla 'kuo -hwin le -we, 'e lee 'kuo -hwin a 'mu, -e mo, u 'ni 'pu' 'li win, -e nu [o], 'kuo -hwin a 'mu, u yi -Yusu ni.

-Te -Yusu ne la Galileblugba 'kwli le (Luku 4.42-44)

35 -Nyragbli, halo ni -tutu kle, -Yusu 'e 'du ye', 'e mu 'li -tute -mu', 'du bii 'li yi, 'e yi 'li Nyisua -mo -hlee -ni.

36 -E -bi Simo ko a 'bio 'hwen-, u mu [o] le [mu] mo.

37 -Te u ye [je] ki, -e -bi u wen: «-Mo nyibli a pepe [mu] le.»

38 -E -bi e wen: «-Ba mu 'li -te -bi, -ba mu 'li 'du -bi -bu, -u [glaa] 'li -a mu ki, 'mu 'li Nyisua a -ti -tooc -ni -we. E no- ko -ti Nyisua 'e ya 'ne- 'mu -tutu ki.»

39 -Yusu 'e bi Galileblugba a pepe ki, 'e ne Nyisua a 'kayo ble, 'e tue Nyisua a -ti, ko, 'e ble 'kuo -hwin* le -we.

-Te -Yusu nu la [a], [hrannunyo] a 'kue 'e -we la (Matie 8.1-4; Luku 5.12-16)

40 -Nyrowo [du], -e -bi [hrannunyo] [du], e no- mu la 'li -Yusu -mo, 'e bla [a] kwli yi, e wen: «'N nyaa -mu le, nu [o], 'na 'kue bu -we.»

41 -E -bi 'a nya- tua la -Yusu a nunuo, 'e -hren la [a] le, e wen: «'N -hwe [je] ni, 'ki -na 'kue bu -we.»

42 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kue -we ni,

43 -Yusu 'e ti [je] -tee, e wen: «-We 'li -bu mu 'ki ni.

44 [Ni] 'lee 'li nyiblo [du], kee, mu -bu too -dton Nyisua a -cohlonpinyo* yi, e 'mu [u] 'ye, -e mo, -na 'kue -we ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', u ni, 'u yi -cohlon pi, 'ki 'u Nyisua ye', -te Nyisua a winwlon-hanyo* Moise, e nu la 'a hihla, ti -hi la a ti 'yri, -e di [je] nu, nyibli a pepe 'mu [u] yi, -e mo, -na 'kue -we ni!» -E -bi e -hon 'u [u] 'hwi ni, 'e -mu.

45 Kee, -te e -mu, -e -bi e -twa 'a -molenuna, 'ki 'u nyibli ye', -te a 'kue nu

-wōwe, -ti a 'mu, 'e 'heen 'blugba ki bu. -Tebli a 'mu, 'a -ti, -Yusu 'yi 'li□i 'li -we bu 'ya 'dɔ □dɔ 'kwli, 'e bii yi. Nyibli, v nu-hven 'ki -tebli 'nyi le, 'v mi 'li□i -mɔ.

2

-Te -Yusu nu la□a, le-yiyrenyo a 'kve 'e -we la

(Matie 9.1-8; Luku 5.17-26)

1 -Nyrōwɔ gbi bu -hi, -e -bi -Yusu □hian -mɔ, 'e di 'li 'dɔ -mɔ', -e mɔ Kapenaɔ 'kwli. -Te nyibli 'win, -e mɔ, -Yusu □hian -mɔ,

2 -e -bi 'waa -hohvɔ mu 'li□i -mɔ. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'kayu -mɔ', e ni 'li bu, e 'yii 'li ni, 'ki 'v nyibli -mɔ', -v mu□o 'ye mɔ, e mɔ 'hru 'yi 'v □hvan.yi -ni, nyibli a -ti. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki -Juukwe* a tetetɔnyɔ -bi ni 'li. Nyibli a pepe a 'mu, -v ni -tuo a 'mu ki, v nu- -Yusu tɔe Nyɔsɔa a -ti.

3 -E -bi nyibli -bi, v nu- mi 'li -Yusu -mɔ. 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nyibli ni -hen ni 'li, 'v 'ble -hanmaki. -Hanmaki a 'mu, e nɔ-ko 'kwli, v pɔa 'li le-yiyrenyo bu, 'v gbɛ□e -Yusu yi.

4 Bu nyre 'li 'kayu a 'mu ye', 'hru 'yi -te -ni, 'ki 'v nyibli a -hohvɔ a -ta'. -Te bu di nu, v 'mu 'v 'waa -ne le-yiyrenyo -Yusu 'hvi -nyree -ni, v 'yi□i -yi. E nɔ- mɔ bu 'ya 'li 'kayu ki, bu -ha 'li 'hɔv, 'kayu a 'mu ki. -Te -Yusu □tuu 'v 'yie bu -tɛɛ, 'ki v □tiɔ 'v le-yiyrenyo a 'mu, -Yusu 'mu□v nu, 'a 'kve 'mu -we.

5 -Te -Yusu 'ye□e, -e mɔ, nyibli a 'mu, v kuo □nɛ □wɔv yi, -e mɔ, e -we 'li bu nu□o ni, le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kve bu -we ni, e wen: «'Na 'yu, -tebli -bu, -nu, -e nyre yi, 'ki 'v Nyɔsɔa ye', e 'wɔwle ke ni.»

6 -E -bi tetetɔnyɔ -mɔ', -v ni 'v, v 'puple le, 'ki 'li 'waa dɔnɔv a □wɔv ki, v wen:

7 «Dɛ -bu, -Yusu -bu, e ni, e 'wi yi, Nyɔsɔa a -ti e yi le -hɛɛ -ni, 'e ni 'puple le. 'Ti- e wen 'ni, e mɔ Nyɔsɔa □nɔ. Nyɔsɔa ni -do, e nɔ- -we 'li -bu 'wɔwla nyiblo a dɛ 'kuku.»

8 Dɛ a 'mu, v nɛɛ □wɔv kle, -Yusu yru□o ni, -e -bi e wen: «Dɛ- ko □wɔv -bu a nɛɛ 'ki le 'li? A 'yi wen yi -bleɛ -ni, ba naa wen □wɔv a 'mu le.

9 'Aan □wɔv wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee nyiblo -bu, -e mɔ, 'a dɛ 'kuku 'wɔwle ni, e ko, 'aan □wɔv wen 'ni, 'n 'yi 'li□i 'li -we, □bu lee □nɛ, -e mɔ, bu 'du ye', bu 'du 'a -hanmaki ye', bu na.

10 Kɛɛ, ba yi□e, -e mɔ, 'mɔ -mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti- 'mɔ -mɔ Nyɔsɔa a 'Yu, e lee 'nɛ- -tɔv ki. Nyɔsɔa a □gbetv, e nɔ-nyri 'mu 'klɔ, 'ki □bu 'wɔwla -tonyibli a dɛ 'kuku, 'ki 'nɛ- -tɔv ki, 'e -nyi 'mu 'klɔ -we, 'ki □bu nu□o, -tonyibli a 'kve bu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, v -ya, 'n ko □bu nu□o, 'a 'kve 'mu -we, -e di□e nu, a 'mu□v le yru, -e

mɔ, -ti -bu, 'n lee wen 'a mu, e mɔ □han-ti □nɔ.»

11 -E -bi e □hian -mɔ de, 'e -tɔa 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mɔhleɛ, e wen: «'N yi -mɔ 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu -mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kve -we ni.»

12 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'du ye', 'e 'du 'a -hanmaki ye', nyibli yi 'v□v -mɔ le ni tɛ, 'e 'hri, 'e -mu. -E -bi, e kɛɛ nyibli a 'mu, -v ni 'v, 'waa □wɔv le, 'v pɔ Nyɔsɔa 'nyre le, v wen: «-A 'yi -hvan□a ni 'ye.»

-Te -Yusu le la Lefi, 'ki bu -he la 'a -nagbopi*

(Matie 9.9-13; Luku 5.27-32)

13 Ti gbi bu -hi, -e -bi -Yusu mu 'li Galileblugba a 'yru wien de, nyibli -hohvɔ 'v mi 'li□i 'hvi, 'e tɔe □nɔ Nyɔsɔa a -ti.

14 Bu yi 'yru wien le ni 'yree -ni, -e -bi e yɛɛ 'v nyɔbehian □dɔ bu. 'A 'nyre mɔ Lefi, -e mɔ Alufe a 'yu. Lefi a 'mu, e mɔ la 'blwli'tinyɔ □nɔ. 'Ki e ni 'li 'blwli'tule' bu. (Kɛɛ, nyibli 'ni -hua□a li 'blwli'tinyɔ, -e nu□o, v yi di 'yiyriwli.) -E -bi, kɛ- -Yusu pɔ Lefi a 'mu yi: «'Kɔɛ 'mu □wien le, □mu 'na -nagbopi -he!» -E -bi Lefi 'du ye', 'e kve□e □wien,

15 Lefi a 'mu, e nɔ- da -Yusu kɔ 'a -nagbopv ni 'hven- didɛ -mɔ, 'e da 'a 'bio 'blwli'tinyɔ -bi, ko hiaponyibli -bi -we, -v ko 'klɔ, -e 'yi 'v yi 'sii -ni, -e di□e nu, v 'mu dɛ di. Nyiblidɔ a 'mu, -v ko 'klɔ, -e 'yi 'v yi 'sii -ni, v nu- ko kast, -v yi -Yusu □wien le kɔɛ.

16 Bu ni 'ki 'v dediile', -e -bi -Juukwe* ko tetetɔnyɔ ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven-, v 'ye□e ni, -e mɔ, -Yusu ko nyiblidɔ a 'mu 'hven-, -v ko 'klɔ □yi 'v yi 'sii -ni, v nu- ni 'v dedi-tuo ni -do ki. -E -bi v lee -Yusu a -nagbopv ni, v wen: «Dɛ- nu 'ki□i, -Yusu ko 'blwli'tinyɔ, ko nyiblidɔ -bu, -v ko 'klɔ □yi 'v yi 'sii -ni 'hven-, 'b ni 'v dedihu ni -do ki 'li? E 'yi wen yi -bleɛ -ni, bu nu wen dɛ a 'mu.»

17 -Yusu bu 'win -ti a 'mu, e nɔ- mɔ bu pu le: «Nyiblo -bu, -e ko 'hvi -nu -tɛɛ, e 'ni □mɔv□o li -dɔɔ a 'yiye le, kɛɛ, nyiblo -bu, -e ko 'hvi -hren, e nɔ- □mɔv -dɔɔ a 'yiye le. 'N 'yi -di, 'ki 'v nyibli -bu, -v pu le, -e mɔ, 'waa 'klɔ 'sii 'v yi a -ta', kɛɛ, nyibli -bu, -v yi□e, -e mɔ, 'waa 'klɔ 'yi 'v yi 'sii -ni, v nu-ko -ti 'ni -di, 'mu □nu -lee -ni, -e mɔ, 'waa dɛ 'kuku -mɔ', v ni, bu hie 'v□v bu, bu -nyi 'waa 'klɔ a pepe Nyɔsɔa.»

Nyɔsɔa lee 'nɛ- -Yusu -tɔv ki ni, 'e ya 'klɔ yrayv, -e ko 'klɔ 'ka 'hven-, -e 'yi dɛ ni -do 'pa-

(Matie 9.14-17; Luku 5.33-39)

18 -Nyrōwɔ □dɔ, Saan Batist -e pɔ nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopv ko Falisi□tumu* a

nyibli 'hven-, v nu- yɪ ɕci*, ɕwɪ yɪ, -te 'waa tete ni 'a hɪhla, nyibli ɕɔv 'v mu 'lɪ -Yusu -mɔ, 'v muɔo 'beti mɔ, v wen: «De- nu 'kɪɕɪ, Saan -a -nagbopv kɔ Falisiɕtumv a nyibli 'hven- 'v yɪ ɕci, 'tɪ- -mɔ -bɪ, -na -nagbopv* 'ye ni ɕci 'lɪ?»

¹⁹ -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɕnv yɪ, ɛ wen: «Nyɪbeyu -bɪ, -ɛ pɔɛ 'bɪ, 'a 'bio -mɔ', ɛ dɛ 'bɪpadiide kɪ, 'bɪ mu 'bɪpadiide a 'mɪ, 'a -tuo kɪ, a 'bio a 'mɪ, v 'nɪ ɕciɕe lɪ. ɛ 'wɪ yɪ, 'bɪ a pɔpa mɔ dɔdɔde ɕnvɔ. 'A -tɪ, v 'yɪ ɕciɕie -kɔ, ti ni -tie -mɪ', 'bɪpanyɔ di 'lɪ ɕnv 'nyɪ -hii -nɪ. De ni -dɔ a 'mɪ, ɛ nɔ-ɕnvɔ. Dɔdɔ a -tɪ, ti ni -tie -mɪ, 'n di 'nɛ- ɕnv 'hɪ -hii -nɪ, 'na -nagbopv 'nɪ ɕciɕe nɪ.

²⁰ Kɛɛ, ɛ di kɔ ti, -ɛ di 'v nyre, v 'mɪ 'lɪ 'mɪ 'na -nagbopv 'nyɪ -ha. Ti a 'mɪ 'yɪ, 'kɪ v di 'v ɕcii -nɪ.

²¹ -A 'blikɔɛ wen 'nɪ: Nyɪblo 'nɪ 'duɔo lɪ daktɪa yrayrv ye', ɛ 'nɪ -maɕa da'ka a 'hɔɔ. 'Bɪ mɔ, 'bɪ nu danv yrayrv a 'kɪbɪa, 'bɪ -ma da'ka, ti -kɔ 'yɪ v di 'vɔv -yɪaa -nɪ, -ɛ -bɪ danv yrayrv a 'mɪ, ɛ kɔ bɪ 'yɪya -mɔ. 'Bɪ 'yɪya -mɔ, dayrayrv a 'mɪ, ɛ kɔ bɪ cra da'ka a 'mɪ, 'a 'hɔɔ 'ka a 'mɪ, ɛ 'mɪ 'yɪ lɛ 'bɪa -tɛɛ.

²² Mɔ, yonɔ yrayrv, -ɛ 'plui, nyɪblo 'nɪ 'duɔo lɪɕɪ ye', ɛ 'nɪ -pɔvɔv 'lɪɕɪ mɪmɔkɔ a buo 'ka 'kwɪ. 'Bɪ pɪ 'lɪɕɪ buo 'ka a 'mɪ 'kwɪ, 'bɪ kaɕa yɪ, ti -mɪ' -kɔ 'yɪ ɛ di 'plu, 'bɪ yɪ nɪ 'ye, ɛ kɔ bɪ wa mɪmɔkɔ a buo a 'mɪ, nɔ 'mɪ bɪ 'wɛ. ɛ nɔ- nuɕo, 'kɪ 'lɪ mɪmɔkɔ a buo yrayrv 'kwɪ, 'v pɪ 'lɪ nɔ yrayrv lɛ. (ɛ nɔ- nuɕo 'kɪ, nyɪblo 'ye ni 'du -tɛbɪ 'kɪ ye', 'ɛ 'ye ni pɔvɔv -tɛbɪ yrayrv kɪ. ɛ 'nɪ -bɪbɪɕe lɪ 'yɪ lɛ.)»

-Yusu, ɛ nɔ- kɔ 'kɪ, 'kɪ bɪ lee nyɪblo, dɛ -mɪ', ɛ -wɛ 'lɪ bɪ nu, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ*

(Matie 12.1-8; Luku 6.1-5)

²³ -Wuwle-nyrɔwɔ ɕɔv 'kwɪ, -Yusu kɔ 'a -nagbopv* 'hven-, v mu lɛ na mɔ. Bɪ yɪ 'kɪ nɪ mɪ, -ɛ -bɪ v 'bɛɛ 'lɪ 'dɔdɔ-tɛbɪ ɕɔv, -ɛ 'wɪ -kɔbɪ yɪ a -ci 'kwɪ ɕnvɔ. ɛ nɔ- kɔ bɪ gbi 'a -nagbopv yɪ 'ɛ, v yɪ di.

²⁴ 'Kɪ Falisiɕtumv* a nyibli nɪ 'lɪ -ci a 'mɪ kɪ. -Tɛ -Yusu a -nagbopv yɪ 'dɔdɔ-tɛbɪ a 'mɪ, 'a bɪ gbi nɪ 'ɛ, -ɛ -bɪ v yɪ 'kɪ -Yusu 'nɪ -lee -nɪ, v wen: «Ye kɛ dɛ -na -nagbopv nɪ, ɛ ɕnvɔ nɪ. Nyɪsɪva a tete wen 'nɪ: Nyɪblo 'nɪ 'nuo 'lɪ -kɪvan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ.»

²⁵ -ɛ -bɪ -Yusu ɕtv ɕnv -wɔn: «-Tɪ -mɪ, 'v 'cɪ la 'lɪ Nyɪsɪvɔɕɪɛn 'kwɪ, 'kɪ 'v -aan 'baɪ gbɔgbɔ, -ɛ mɔ bɔdɔ Dafidɪ a -ta', 'n pɔvɔv ɕhaan-tɪ, -ɛ mɔ, a -hɪɕe nɪ. De a 'mɪ, v 'cɪ la, ɛ nɔ- -bɪ: -Nyrɔwɔ ɕɔv, -tɛ 'kanv ni la bɔdɔ Dafidɪ, ɛ kɔ 'a nyibli 'hven-,

²⁶ ɛ pa la 'lɪ Nyɪsɪva a 'kayv bɪ, 'ɛ -ha la 'lɪ 'fɔɔ -mɪ', -ɛ pɛ la 'v 'tɛble kɪ bɪ, 'ɛ di laɕa, 'ɛ -nyɪ la 'a dɛ -bɪ 'a nyibli, 'v di laɕa -wɛ. Kɛɛ, Nyɪsɪva a tete wen 'nɪ, Nyɪsɪva a

-cɔhɪnpinyɔ* nɪ -dɔ, v nu- wɛ 'lɪ -bɪ di 'fɔɔɔv a 'mɪ, -kɔtɪ 'fɔɔɔv a 'mɪ, -ɛ nɪ la 'lɪ Nyɪsɪva a 'kayv a 'mɪ bɪ, v -ha laɕa nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɪva a -ta'. Ti a 'mɪ 'yɪ, nyɪbeyu -mɪ', -ɛ mɔ Abiata, ɛ nɔ- mɔ la -cɔhɪnpinyɔ a nyɪblo gbɔgbɔ.»

²⁷ -ɛ -bɪ, kɛ- ɛ pɪ ɕnv yɪ dɛ, ɛ wen: «-Tɛ Nyɪsɪva nu la 'kɔ, -ɛ -bɪ ɛ nu la -tonyɪblo, 'tɪ- 'ɛ -ha 'lɪ -nyrɔwɔ nɪ -dɔ, -ɛ kɔ 'kwɪ -tonyɪblo di 'v -wlee -nɪ, ɛ 'mɪ 'lɪ 'hɪ lɛ -ha. Nyɪsɪva 'yɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'lɪ -ha, 'kɪ nyɪblo 'mɪ ɕhɪvɛn 'ye, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɔ a 'mɪ 'kwɪ.

²⁸ ɛ nɔ- nuɕo, 'mɔ -bɪ, -ɛ mɔ -tonyɪblo a pɛpɛ a Nyɪblo, Nyɪsɪva 'ɛ lɛ 'nɛ- 'mɪ, 'ɛ -nyɪ 'mɪ 'kɪ, 'kɪ ɕbɪ lee nɛ 'a -nɛ nyɪblo ɕɔv dɛ, ɛ -wɛ 'lɪ bɪ nu, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ.»

3

-Tɛ -Yusu nu laɕa, nyɪblo ɕɔv, -ɛ kɔ dabv ɕkv la, 'a 'kɛɛ 'ɛ -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ ɕɔv 'kwɪ*

(Matie 12.9-14; Luku 6.6-11)

¹ -Wuwle-nyrɔwɔ -bɪ 'kwɪ, -Yusu mu 'lɪ Nyɪsɪva a 'kayv bɪ dɛ. 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ nyɪbɛhɪan ɕɔv bɪ. Nyɪbɛhɪan a 'mɪ, 'a dabv 'kv la nɪ.

² Bɪ nɪ 'v bɪ, -ɛ -bɪ Falisiɕtumv* a nyibli, -v nɪ 'v, v -tɪa 'yɪɛ a kɛ'gbaale, v 'mɪ -Yusu 'ye, 'bɪ mɔ, 'bɪ kɔ bɪ nuɕo, nyɪbɛhɪan a 'mɪ a 'kɛɛ bɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ a 'mɪ 'kwɪ, -ɛ diɕe nɪ, -Yusu 'bɪ nuɕo, v 'mɪ ɕv -tɪ -yɛɛ -nɪ. (Falisiɕtumv a nyibli wen 'nɪ, 'bɪ nuɕo, nyɪblo a 'kɛɛ bɪ -wɛ, ɛ mɔ -kɪvan a nunuo ɕnvɔ. 'Tɪ- Nyɪsɪva a tete wen 'nɪ, nyɪblo 'nɪ 'nuo 'lɪ -kɪvan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ.)

³ -ɛ -bɪ -Yusu lee nyɪbɛhɪan a 'mɪ nɪ, ɛ wen: «'Du ye', -bɪ -nyɪa 'lɪ nyibli 'nyɪ bɪ.»

⁴ -ɛ -bɪ -Yusu 'beti Falisiɕtumv a nyibli a 'mɪ nɪ, ɛ wen: «-Bɪ' Nyɪsɪva a tete pɪ 'lɪ? 'Kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ, nyɪblo bɪ nu ɕhaandɛ, kɔ, bɪ nu dɛ -hɪvan, dɛ a 'dɪ -bɪ -nɪ -tɛɛ 'lɪ? Nyɪblo bɪ wa 'a 'bɪhɪan, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwɪ, -ɛ diɕe nɪ, ɛ 'nɪ ɕha 'kɔ, kɔ, nyɪblo bɪ -ha 'a 'bɪhɪan a -hɪnhɪbɪn mɛ lɛ bɪ 'wan, dɛ a 'dɪ -bɪ -nɪ -tɛɛ 'lɪ?» -ɛ -bɪ 'waa pɛpɛ, v nu gbɛ. V 'nɪ pɔvɔv win. V 'nɪ -hɪaɕa -Yusu a ɕwɔn a ɕtvɔvɔ.

⁵ -ɛ -bɪ -Yusu 'yeɕe nɪ, -ɛ mɔ, nyibli a 'mɪ, 'waa 'lɛɛ-hɪhɪɛ nyre yɪ, kɔ, v 'yɪ nyɪblo ɕɔv a nyɪ -kɔ. ɛ nɔ- nuɕo, -Yusu 'ɛ -ha 'lɪ yrv yɪgbakla, 'ɛ yɪ ɕnv 'ye, kɔ, 'kla 'ɛ 'yeɕe -wɪyɛ. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ nyɪbɛhɪan a 'mɪ yɪ, ɛ wen: «Hrv -na dabv -mɪ', -ɛ 'kv.» -ɛ -bɪ, ɛ hrvɕv nɪ. Bɪ hrv 'kɪ 'a dabv a 'mɪ, ɛ 'hɪ 'kɔ, 'ɛ bɪ 'v 'a dɪɔnv a -ta'.

⁶ -Tɛ -Yusu nuɕo, nyɪblo a 'mɪ a 'kɛɛ, ɛ -wɛ, -ɛ -bɪ Falisiɕtumv a nyibli a 'mɪ, v -hɔn 'v -tɛ a 'mɪ nɪ, 'v mu 'hɪa pa mɔ, v

ko 'kūn Helodt a nyibli 'hven-, -te -mu' v di -Yusu a 'lila nu, 'v mu 'a [t]o le [m]uɔ mo.

Nyibli -hvoḥvi -mu', -v mi 'l' -Yusu -mō (Matie 4.23-25; 12.15-21; Luku 6.17-19)

7 Tt- de a 'mu, ε 'mu -hi mō mu, -ε -bt 'kt -Yusu mu 'l Galileblugba a 'yru wien, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, nyibli -hvoḥvi 'v kve[ε] [wien. Nyibli a 'mu, -v -bt -hven 'l Galileblugba 'kwli, -v -bt 'v -hven 'l Sudeblugba,

8 ko Jrusredt, ko Yidumeblugba 'kwli, ko 'blugba -mu', -ε ni 'l Sudan a 'niki, ko 'blugbt, -v [g]laa 'l 'dtu -mu', -v mō Tih ko Sido 'hven- 'kwli. Nyibli a pepe a 'mu, -v -hven 'l 'waa 'dtu kle, [w]lkeε-εtebt a pepe -mu', -Yusu -nu, ε nō- kō -t v 'win. ε nō- nu[ɔ], 'v di 'ne[ε] -mō.

9 -ε -bt ε lee ne 'a -nagbopu ni, bu [m]uε [ne 'blagbi le, -ε di[ε] nu, dako 'bu y[ɪ]t -hvnhlbn le ni -kike -ni, ε 'mu 'l[ɪ] 'kwli 'ya.

10 'Kt 'l -nyrowō ni -do a 'mu 'kwli, 'ti- ε 'mu 'l 'yru wien mu, ε nu[ɔ] ni, nyibli -hvoḥvi a 'kve 'ε -we. ε nō- nu[ɔ], nyibli a pepe -mu', -v ko 'hvi -hren, 'v 'kike -ni, 'v y[ɪ] 'v[ɪ] 'hvi [g]bee -ni, a -ne nyiblo, ε 'mu -Yusu le -hren, 'a 'kve 'mu -we.

11 'Waa 'bio -mu', -v ko ke' 'kuo -hvn* ni 'v, 'bu mō, 'bu 'ye[ε], 'v 'gble kwli, 'kt 'v[ɪ] ye', ko, 'v 'yeε 'l win dtakt, v wen: «-Mō mō Nytsva a 'Yu.»

12 Kεε, -Yusu y[ɪ] [n]v 'ni -lee -ni, 'kt 'l win 'yakli 'kwli, -ε mō, v 'ni 'lee 'l nyiblo [ɔ]v, nyiblo a 'dt -bt ε pa 'mu.

-Te -Yusu -ha la 'l nyibli ni -pu [t]u 'v 'hven, v 'mv 'a -mōnanyv -he (Matie 10.1-4; Luku 6.12-16)*

13 -Te de a 'mu, ε -hi, 'kt -Yusu 'ya 'l dugba -bt 'lu. -ε -bt nyibli -mu', ε -hve -bu mō 'a -mōnanyv, v nu- ε -da, 'v mu 'v[ɪ] 'hvi.

14 V mō nyibli ni -pu [t]u 'v 'hven. V nu- ε -ha 'l nyibli a 'mu 'nyl, 'ε nu [n]v 'a -mōnanyv -mō', -ε di[ε] nu, v 'mu 'v[ɪ] 'hvi ni, ti a pepe, ko, ε 'mu [n]v -tebt 'nyl le te, v 'mu 'a [h]aantitie nyibli pu,

15 ko, ε 'mu [n]v 'kt -nyi, 'kt bu bla 'kuo -hvn* -mu', -v ni 'v nyibli ke' le.

16 A -mōnanyv ni -pu [t]u 'v 'hven a 'mu, 'waa 'nyre mō: Simō, -Yusu [t]ue Pielnyre,

17 ko Sebete a 'yonv, -v mō Sakt ko 'a 'diayt Saan 'hven-. -Yusu [t]ue [n]v Bwanisesnyre, -ε [h]en 'nyre 'yonv -mu', -v 'w' -mamve y[ɪ];

18 ko Adre, ko Filipu, ko Batelemi, ko Matie ko Toma, ko Saku, -ε mō Alufe a 'yu, ko Tade, ko Simō. Simō a 'mu, 'kt ε ni 'l nyibli -mu', -v 'ye ni -hua Romakve 'ny;

19 ko Judia Yisikatio. ε mō nyiblo -mu', -ε di -Yusu 'a yraanyibli -j' pu.

-Te -Yusu a 'dovke -hve bu gba la[ɔ]

20 -Te ε -hi, -ε -bt -Yusu mu 'l 'kayu bu, ε ko 'a -nagbopu* 'hven-, Kεε, nyibli -hvoḥvi [g]laa 'l[ɪ] le de. ε nu[ɔ], v 'ni -kō[ɔ] 'hru, 'kt bu di de.

21 -Te a 'dovke 'win -ti a 'mu, -ε mi 'lu -mō, -ε -bt 'waa 'mumu, v daa [ne, 'a 'lu -hōn 'v 'hru wlōn. ε nō- nu[ɔ], 'v bi 'hru wlōn, 'kt 'v 'a gbugba a -ta'.

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan ni 'v -Yusu ke' (Matie 12.22-32; Luku 11.14-23; 12.10)*

22 Nytsva a tetetōnyv [ɔ]v, v nu- -hōn la 'l Jrusredt 'kwli, 'v hlee la -Yusu a de kt, v wen: «-Yusu -bu, Besebuli, -ε mō 'kuo -hvn a nyiblo gbagbv Satan, ε nō- ni 'v[ɪ] ke', ε nō- y[ɪ] 'kt -nyi, 'kt bu bla 'kuo -hvn, -v ni 'v nyibli ke' le.»

23 Bu pu 'kt le, -ε -bt -Yusu da [n]v ni, 'ε ni 'ledvi, 'ε -hthiε [n]v kle, ε wen: «[ɔ]v Satan -we 'l bu bla 'a dtōnv le ni?

24 [ɔ]v pu [ne de y[ɪ]: 'Kt 'l 'blugba 'kwli, nyibli 'bu 'be [t]o le, 'blugba a 'mu, ε di bi [h]lōn.

25 'Ya 'v 'lu de, 'kayu a 'dovke 'bu 'be [t]o, 'kayu a 'mu, ε di le 'ni -gbe.

26 -ε -bt Satan 'bu y[ɪ] 'a dtōnv y[ɪ] ni -wen, ε 'y[ɪ] 'l[ɪ] 'l -we bu nu [ɔ]dedede, 'a 'kt di bu 'ni -we.

27 ε 'wi y[ɪ], nyiblo [ɔ]v 'y[ɪ] 'l[ɪ] 'l -we, bu pa 'l 'klunyo a 'kayu bu, bu mu -tebt 'yri, 'bu mō, 'bu 'y[ɪ] 'klunyo a 'mu -mva -ni. Kεε, 'bu mva [ne, -ε -bt 'hru pe 'v bu, 'kt bu 'yri 'a 'kayu a -tebt a pepe.

28 ε mō [h]an-ti [n]v, 'ni y[ɪ] 'a mō[ɔ] -lee -ni, -ε mō, Nytsva -we 'l bu 'wuwla nyibli a de 'kuku a pepe ni, 'ye [ɔ]v -ha Nytsva 'yri le.

29 Kεε, nyiblo -bu, -ε di Nytsva a -Hihiu* 'yri le -ha, Nytsva 'y[ɪ] 'l[ɪ] 'l -we, bu 'wuwla 'a de 'kuku a 'mu, 'kō -mō 'kō, -ε nu[ɔ], ε nu de 'kuku, -ε hie 'kō.»

30 Ke- -Yusu nu la 'waa kle-hthiale, -ε nu[ɔ], v wen 'ni, 'ku -hvan ni la 'v[ɪ] ke'.

-Yusu a 'dii kō 'a 'diaynv 'hven- (Matie 12.46-50; Luku 8.19-21)

31 'Kt v ni 'l 'kayu ni -do a 'mu bu, -ε -bt -Yusu a 'dii kō 'a 'diayt nyibeḥv 'hven-, v nyre 'v ni. 'Kt v hree 'l -patv', 'v te 'l nyiblo, 'ε mu -Yusu da mō.

32 Nyibli -hvoḥvi ni bu, 'v [g]laa 'l -Yusu le. -ε -bt, ke- v p[ɪ]t y[ɪ]: «Ye ke, -na 'dii kō -na 'diaynv, 'kt v ni 'v -patv', -mō v de.»

33 -ε -bt ε wen: «-V -bt ni 'v, 'v mō 'na 'dii kō 'na 'diaynv 'hven- -we.»

34 'ε 'du 'yii ye', 'ε 'ye nyibli -mu', -v ni ble, -v [g]laa 'l[ɪ] le, ε wen: «Ba 'ye ke, nyibli -bu, v nu- mō 'na 'dii, 'v mō 'na 'diaynv -we.

35 Nyibli -mu', -v ni Nytsva a kweεnle, v nu- mō 'na 'diaynv, kō 'na 'dii -we.»

4

-Yusu pv la 'dudonyo a 'ledu (Matie 13.1-23; Luku 8.4-15)

1 -Nyrōwo □du, -Yusu 'ε mu 'li Galilebbugba a 'yru wien de, 'ε tue 'li Nytsua a -ti, nyibli -huohu' v □glaa 'li□i le. Bu 'ye ni 'ye 'hru, ε nō- mō bu ya 'li 'blagbu 'kwli, 'ε ni bu, 'ε 'yrya 'li 'nie ki bu, nyibli a 'mu, 'v 'wle 'v 'gbahlon bu,

2 'ε tue □nu -tebli -huohu, 'ki 'li 'ledu 'kwli. Ke- ε pi nyibli a 'mu yi, ε wen:

3 «Ba pu 'mu nva yi bu. Ε ko la -nyrōwo □du, nyibehuan □du 'ε mu la 'a -tebli 'dō mō. -Tebli a 'mu, ε -gble 'li□i -ci 'kwli le.

4 -Te ε yi□i ni -gble, -ε -bi 'a de -bi bi 'li 'hru wlon le, nubli 'v -di, 'v di□e.

5 'A 'hven a de, ε -gbla, -tutokoto -mō', ε bi 'v ki, 'hio 'pa ni 'li□i bu, 'ε 'sii yi, 'ε □ga ti ni -dō a ti 'yri, -ε nu□o, -tutokoto a 'mu, -ε ni 'v 'hio a 'mu ki, ε 'yi -hu.

6 -Te ε □ga, -te 'yru bi 'li 'yo', ε nō- mō 'a □kwh bu 'yro, -ε nu□o, 'a -wlobu kve 'hio a 'mu yi.

7 'A ta a de, ε -gbla, 'ki ε bi 'li 'witi 'nyi. -Te ε □ga, -ε -bi 'witilili 'buu □ne 'lu le. 'A -ti, 'dudode a 'mu, ε 'yi bli -pu.

8 'A -hen a de, ε -gbla, ε nō- bi 'v □haan-tutu ki. -Te ε □ga, 'ε 'sii yi, 'ε ku -tee, ε pu bli. 'A bli ni -dō, ε pu 'yo a (30) -wlv □tu 'v -pu, 'a de -bi pu 'yo a (60) -wlv ni ta, 'a de -bi pu 'yo a (100) -wlv ni □hun.»

9 -ε -bi, ke- -Yusu pi la 'ki □nu yi, ε wen: «'Bu mō, 'ba ko -ti'winna, -ε -bi ba 'win -ti -dodo.»

10 Ti gbi bu -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -pu □tu 'v 'hven ko hiapu-nagbopu -bi 'hven, v nu- hie 'v. -ε -bi v 'beti 'ki□i 'ledu a 'mu a 'mini ni.

11 -ε -bi, ε □tu nyibli a 'mu □won, ε wen: «'A mu -bu, -v mō 'na -nagbopu, Nytsua ni□e ni, 'a yru 'a -ti' le, ε □hen 'nyre, -te ε ni, 'ε kve nyibli win ki. Nytsua a -ti a 'mu, ε -hli nyibli 'yi ki. Nyibli -mu', -v 'ye ni kve 'mu □wien le, v nu- -mō -bi, 'ledu ni -dō, nu- -we 'li -bu -hee □nu, bu yru□o le ni.

12 Ε ni -dō a 'mu, v 'cri la□a ni, 'ki 'li Nytsuacrien 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -ε mō:

U yi□i 'ni 'ye -tee, keε, v 'ni -yru□o li□i le.

U yi□i 'ni 'win -tee, keε, v 'ni -yru□o li□i le -we.

'Bu mō, 'bu yi wen□e le ni yru, v di □hian wen -mō, v 'mu wen 'waa 'klo Nytsua -nyi, -ε -bi Nytsua di wen 'waa de 'kuku 'ni 'wuwla -ni.»

13 -ε -bi ke- ε pi □nu yi de, ε wen: «'Ba 'ye ni yru 'ledu -bu le, -ε -bi a 'yi 'li□i 'li -we ba yru -v -bi -mu' le 'klo -mō 'klo.»

14 Ke- ε pi 'ki: «'E 'wi yi, 'dudonyo -mu', ε nō -mō nyiblo -mu', -ε ne Nytsua a win -mō le. 'Dudo-tebli -mu', v nu- mō Nytsua a win.

15 'Hru -mu', -ε ko wlon ε yi 'v le bi, 'ti- nubli 'v -di, 'v di□e, ε nō- mō nyibli -bu, -v pi Nytsua a win nva yi bu, 'ti- Satan, -ε mō 'kuo -huv* a nyiblo gbagbu, 'ε yi di, 'ε -he 'li Nytsua a win a 'mu 'waa □wh kle.

16 -ε -bi -tutokoto -mu', -ε ni 'v 'hio 'pa ki, -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'v le -we, ε nō- mō nyibli -bu, -v yi Nytsua a win 'win, 'ti- -v yi□i ki wen, 'ki 'li plo a bleele 'kwli,

17 'ti- -v yi□i kua 'ble, 'ki 'li ti 'cumi gbi 'kwli. Kee, v 'yi□i -hva, 'ki bu pu 'ma, 'ki 'li 'waa □wh ki. Nyibli a 'mu, 'waa 'bio -mu', -v 'ye ni -hva Nytsua a win, 'bu yi □nu □hven ni □tui, ε ko, 'bu yraa □nu, -ε -bi 'waa nytsuade a 'mu, ε se □nu ni.

18 -Tutokoto -mu', 'witi ni 'v ki, -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li le -we,

19 v nu- mō nyibli -bu, -v yi Nytsua a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu 'v yi 'klo ki a 'kla-wliye'yrya a hritile -hriti -ni, ko, 'v neε kōko-tebli a -ti □wh kle, -tebli -bu, -ε pi 'li □nu kika 'nyi; 'klo a -tebli -bu, v nve -ni, ε nō- 'waa □wh yi □wien le kve. -Tebli a pepe a 'mu, ε ni□e ni, Nytsua a win 'ε 'ye ni nu -kvan, 'ki 'li 'waa □wh ki, 'ε yi le -hahre -ni.

20 -ε -bi, □haan-tutokoto -mō', -ε ko ki 'dudo-tebli -bi bi 'li, ε nō- mō nyibli -mu', -v yi Nytsua a win 'win, -v yi□i kua 'ble, 'ti- -ε ni -kvan, 'ki 'li 'waa □wh ki, 'w' a (30) -wlv □tu 'v -pu, ko (60) -wlv ni ta, ko (100) -wlv ni □hun, 'ε -hi 'v -te v nu 'a 'winwin.»

-Yusu pv la 'napi a 'ledu (Luku 8.16-18)

21 Ke- -Yusu pi la □nu yi de, ε wen: «'Nyiblo 'bu 'bia 'napi, ε 'ni □jri□e li□i kika 'lu bu, ko, nyiblo 'bu 'bia 'napi, ε 'ni □tu□o li□i -bele bu. Kee, 'ki ε □tui 'v□v de 'lu bu, -ε di□e nu, ε 'mu 'li 'kayu ble yru.

22 -Tebli a pepe -mu', -ε -hli, ε di ko -nyrowo, ε 'mu pepe' bi, ε ko, -tebli a pepe -mu', nyiblo □du 'yi la -yi, -nyrōwo di 'v 'ni nyre -we, v 'mu□v le yru.

23 Ba pu 'mu nva yi bu -tee: Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu ko -ti'winna, bu 'win -ti -dodo.»

24 -ε -bi ke- ε pi □nu yi de: «Nytsua a win -bu, 'n yi 'a mu -lee -ni, ba □tu□o 'yie. -Te -mu', a di 'a 'winwin nu, ke- Nytsua di 'a mō□o 'a leyruale nu.

25 Nyiblo -mu', -ε pi Nytsua a win nva yi bu, Nytsua di□e 'ni nu, ε 'mu□v le yru, ε 'mu -te -mu', ε nu la 'a 'winwin 'v -hi. Kee, nyiblo -mu', -ε 'ye ni pu□v nva yi bu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu yru□o le pepe.»

-Yusu pv la 'dudo-tebli -mu', -ε ko -dō -yi ni a 'ledu

26 Kε- ε πi la □nu yι de, ε wen: «Tε Nysua ni nyibli a win a kukoε, ε 'wi-nyiblo, -ε -gbla 'dudo-tebli, 'ki 'l' 'a -ci ki.

27 Tε ε -we 'a -gbugbla -mo, -ε -bi ε mu 'dwo. -Nyrwa a pepe -mu', ε -hii 'l' 'dwo, -ε -bi 'dudo-tebli a 'mu, ε -gbla mo, 'ki 'l' -ci ki, ε ni -do, ε yι 'ni mu, ε mo, ε 'ni -hii□e 'l' -ci a 'mu ki.

28 Twtu ni -do, ε no- ni□e, 'ε yι mi. 'A □gba, -ε mi yι-hede, -te ε -ku, ε pu bli, 'a 'yo 'ε -ku.

29 Tε 'dudo-tebli a 'mu, ε □hlu, -ε -bi ε mu ni, 'ε gba 'a -paka, 'ε 'ce□e, -ε nu□o, 'a 'ciceti nyre 'u ni.»

-Yusu pu la 'dudode -mu', -ε ko 'yee □cimi -ni a ledv

(Matie 13.31-32,34; Luku 13.18-19)

30 Kε- -Yusu πi □nu yι, ε wen: «'N di pu 'ledv -bi, -te -mu' Nysua ni, 'ε ko□ nyibli a dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'u yι kle -hii -ni, 'mu 'a mo□o -to□ -ni.

31 De a 'mu, ε 'wi- 'dudode -mu', -ε ko 'yee □cimi -ni dtaki, 'ε -hi 'u 'dudo-tebli a pepe a 'yo 'u.

32 Kee, 'bu 'do□o, ε yι 'ni mi. 'Bu -ku, ε 'bue ni, 'ε yι 'u 'dudo-tebli a pepe 'u -hi, ko, 'ε πi babu gbagbi. 'A babu a 'mu, ε -we 'l' nobli bu pu 'l' 'lue ni.»

33 Tε 'ledv -bu, ε ni 'mu, ke- -v -bi ni la 'mu, -Yusu 'ε πi la □nu, 'ε tue la nyibli Nysua a win. -ε -bi de -mu', nyibli -we 'l' bu yru' le, ε no- ε tue la □nu.

34 Ti a pepe, 'bu yι la □nu de ni tue -ni, 'ki 'l' 'ledvi 'kwli, ε tue la 'l' □nu. Kee, ε ko 'a -nagbopu* ni -do 'huen-, 'bu 'be -mo le, 'ti- 'ledvi a pepe -mu', ε πi, 'ε -hithε la □nu□v kle.

-Te -Yusu nyra la duduo bv (Matie 8.23-27; Luku 8.22-25)

35 -Nyrwo ni -do a 'mu a -winse, -ε -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopu* ni, ε wen: «-Ba □ta 'l' 'yru a 'kibia -bi -mu' ki.»

36 'a -nagbopu 'u gba□a, 'u 'ya 'l' 'blagbi -mu', -ε ko 'kwli ε tue wen 'l' nyibli Nysua a -ti 'kwli, 'u gba nyibli a 'mu wlu, 'u -mu. 'Ki 'u 'waa 'blagbi 'hvi, 'blagbi -bi ni 'u -we.

37 Bu ni 'ki 'u 'nie ki, bu yι ni mi, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi duduo ce 'l' ni, 'yru 'ε -tua 'dvi a puppu, 'yru a 'dvi a 'mu, 'u ni□e, 'nie 'ε yι 'l' 'blagbi 'kwli le 'wle. -ε -bi 'blagbi -tua 'l' yiiε, 'ki 'u 'yru a 'dvi -mo, -u yι 'l' □v 'kwli le 'wle.

38 Ti a 'mu 'yri, 'ki -Yusu pe 'l' 'blagbi a -moko 'yri bu, 'ε pu 'u 'a 'lu 'pela ki bu, 'ε yι ηme. -ε -bi 'a -nagbopu -ha□a ηmena', u wen: «Tocnyo, □bi ε 'ni 'yaa□a li -mu 'kla -wliye, -te -a mi bu -we mo?»

39 -Yusu 'ε 'du ye', 'ε 'pleε 'l' pepe ko 'yru a 'mu 'huen- -mo, 'ki 'l' win 'yakli 'kwli, ε wen: «Ba ma wien, ba ween ki bu!» -Tε ε

pu win, -ε -bi duduo a 'mu, ε nyra bu, 'yru a pepe 'ε ween ki bu.

40 -ε -bi -Yusu □huan -mo, 'ε 'pleε 'l' 'a -nagbopu -mo, ε wen: «De- ko -ti 'a yι huannu pie 'l'?' A 'tε 'yεε Nysua □wlv yι ni -kue -ni?»

41 'A -nagbopu -mo -bi, 'u 'ta 'u ble dtaki, 'u yι 'l' le 'puple -ni, u wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, pepe ko 'yru 'huen-, 'u □tui 'u□v ni.»

5

-Te -Yusu □gble la nyiblo □dv, 'kuo -hvin* ni la 'u ke'

(Matie 8.28-34; Luku 8.26-39)

1 -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'u nyre 'l' Galileblugba a 'yru a 'kibia -mu', -ε mo Gelasakue a 'blugba ki ni.

2 -Yusu bu □ti 'l' 'blagbi 'kwli, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi nyibehtian □dv, ε no- -hon 'l' 'kudto bu, 'ε mu□o ye' 'be mo. Nyiblo a 'mu, 'ku -huan ni 'u□v ke', 'ε □tui□e □hven.

3 'Ki ε 'ti 'l' 'kudto bu, -u ni 'l' dugbi 'kwli. Nyiblo □dv 'yι 'l' 'a muale 'l' -we, 'ye □bu 'u nu 'cuu.

4 ε ko ti, 'u πi la 'l' □v -hannya dabu le, ko 'u ni la 'cuu -we, 'u yι la 'a bui -mua -ni. Kee, 'a pepe a 'mu, ε yι cice la□a le. Nyiblo □dv 'yι 'ki 'a kuko a 'kl' -ko de.

5 Ti a pepe, 'to ko -nyre, dugbi, no- ε ne 'lu le, ko 'dabi -mu', -ε ni 'l' dugbi 'kwli, no- ε ne 'nyl le, 'ε πi -cici le, ko, 'ε hle 'a dtanu 'hi le.

6 Tε ε 'ye -Yusu, -ε yι 'l' di, -ε -bi ε gba□a cigbe yι, 'ε mu 'u□v ye', 'ε 'gbla kwli, 'ki 'u□v ye', -ε di□e nu, -Yusu 'mu□v -hεε -ni.

7-8 -ε -bi ke- -Yusu πi 'ku -huan a 'mu yι, -ε ni 'u nyiblo a 'mu ke', ε wen: «'Ku -huan, -hon 'u nyiblo -bu ke'!» -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yεε 'l' win, 'ε πi le: «-Yusu, -Ti 'yi'bvanytsua a 'Yu, de a 'dt -bi -hve -bu nu 'mu -mo 'l'?' 'N nyaa -mu le, 'ki 'l' Nysua a 'nyre 'kwli, □ni 'tuo 'mu □hven.»

9 -ε -bi -Yusu 'beti□e ni, ε wen: «-Na 'nyre 'l'?' -ε -bi ε □tu□o □wv, ε wen: «'Na 'nyre mo Dako, -ε nu□o, -a -hu ni.»

10 -ε -bi ε -tua -Yusu a lenyaale dtaki, ε wen: «□Nt' 'blaa 'l' 'kuo -hvin le, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli.»

11 'Ki 'u -te ni -do a 'mu, 'ki dugba □dv ni 'u, 'a 'kuto -bi 'ε bi 'yru. 'Ki buca□ju gbagbu ni 'u, 'u we -twtu, 'u yι de di.

12 -ε -bi 'kuo -hvin a 'mu, u nyεε -Yusu le, u wen: «Wen□ε ki, 'ki -ba bi 'u buci -mu' ke'»

13 -Yusu 'ε -wen, 'kuo -hvin a 'mu, 'u -hon 'u nyiblo a 'mu ke', 'u bi 'u buci a 'mu ke', buca□ju a 'mu, 'u 'gba ci le, 'u □ti dugba, 'u bi 'l' 'yru -mo le, 'u 'koko le. Buci a 'mu, -u 'koko le, u -we 'l' buci a 'miliwi ni 'huen ni.

14 -Te nyibli -mu', -v nee bwtci a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, -e -bi v 'gba ci le, 'v -mu, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'v na□a -mɔ le, 'ki 'li 'du ko -yrigbi 'hven- kle. -Te nyibli 'win, -e -bi v di ni, v 'mu -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mɔ 'ye.

15 -Te v nyre 'v -Yusu 'hvi, 'ki v yee 'v nyiblo a 'mu bu, 'kuo -hvin -huohvi ni wen 'v ke', 'e pu wlawlv, 'e ni bu. E 'wi- nyiblo -bu yi, nibli 'yi -hvan ni ni. Nyibli a 'mu bu 'ye□e, -e -bi hvannu bi 'li □nu 'kwli.

16 Nyibli a 'mu, -v 'ye -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mɔ, 'ki 'v nyiblo a 'mu ko bwtci 'hven- ki, v na□a -mɔ le, 'ki 'v nyibli -mu', -v di -ta 'ye mɔ ye'.

17 -E -bi v -tva -Yusu a lenyaale, v wen: «-Hon 'ne- -a ne 'bɔgba -bu 'kwli.»

18 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu 'ya 'li 'bɔgbi 'kwli. -Te e 'ya, -e -bi nyiblo a -mu', 'kuo -hvin ni wen 'v ke', e nyee -Yusu le, 'ki bu na□a -mɔ.

19 Kee, -Yusu 'yri□i ki -wen, e wen: «Mu 'li -na 'dɔ 'kwli, 'ki 'li -na kɔkonyibli -mɔ, -tebli gbabv a pepe -mu', Kɔkɔnyo Nytsva nu -mu -mɔ, kɔ, -te e nu -na nyai a yuyruo, -bu na 'a -ti -mɔ le.»

20 Bu pu 'ki le, -e -bi nyiblo a 'mu, e bi 'hru wlɔn, 'e mu 'li Dekapɔbɔgba 'kwli, -tebli gbabv a pepe -mu', -Yusu nu□o -mɔ, 'e ne□e -mɔ le, nyibli -mu', -v yi 'win, 'e kee 'waa □wli le.

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, kɔ, -te e nu la□a, nɔgba -mu', -hlɔbleblekve ni la, -e -hren la 'a wlawlv le, 'a 'kve 'e -we la (Matie 9.18-26; Luku 8.40-56)

21 'Ki -Yusu ni 'li 'bɔgbi ni -do a 'mu 'kwli, 'e mu 'li Galilebɔgba a 'yru a 'kɔbɔ -bi -mu' ki. -Te e □ti, e ni 'v 'yru a 'mu wien, -e -bi nyibli -huohvi -we ti ki, 'v □glaa 'li□i le.

22 Bu ni 'v bu, -e -bi Nytsva a 'kayu a nyiblo gbabv -bi nyre 'v ni. 'A 'nyre mɔ Sayilu. Bu 'ye -Yusu, -e -bi e 'gbɔ kwli, 'ki 'v□v ye',

23 'e nyee □ne le, e wen: «'Na 'yu nyrcɔyu gbe, 'a 'hvi hren ni, e -hve bu 'ku. 'N nyaa -mu le, di 'li, -bu pu□v dabu 'lu bu, -e di□e nu, 'a 'kve 'mu -we, e 'mu -hunhɔn pu.»

24 -E -bi -Yusu wen ni, e kɔ□o 'hven- 'v mi, nyibli -huohvi 'v yi□i □wien kve, 'v nyinyre 'li□i yre.

25 -E -bi 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ki nɔgba □dv ni 'li. E nɔ- 'kve ni. 'A 'kve a 'mu, e nɔ- mɔ -hlɔbleblekve. -Te 'kve a 'mu, e -tva la 'li 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu □tu 'v 'hven a 'yru -bu -a ni ki.

26 'A 'hvi a 'mu, 'a -ti, e na -dɔtɔpu a gbɔgbɔ yre, e ni □hven a 'mu, 'a 'yeelɔ -mɔ', 'a 'wli a pepe 'e -we□e □jre. Kee, 'a 'kve a 'mu, e 'yi -we, e yi bii kle ni -do.

27 -Te e 'win -Yusu a 'nyre, e nɔ- nu□o, 'e mu 'li nyibli -huohvi a 'mu 'nyi, 'ki 'v -Yusu ke', 'e -hren 'a wlawlv le,

28 -e nu□o, ke- e pi 'a dɔnɔ yɪ: «'Ni -hren 'a wlawlv le dadu, 'na 'kve di 'ni -we.»

29 Ti ni -do a ti 'yri, bu -hren a wlawlv le, -e -bi -hɔ nyra bu. E yru□o ni, 'ki 'li 'a dɔnɔ 'hvi -mɔ, -e mɔ, 'a 'kve -we ni.

30 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu yru□o ni, -e mɔ, 'klɔ -hɔn 'li□i 'hvi, e □huan -mɔ, 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, e wen: «Nyiblo a 'di -bi -hren 'na wlawlv le 'li?»

31 -E -bi 'a -nagbopu* □tu□o □wɔn, v wen: «'Bi -na 'mumu, -yri□i 'ni 'ye, -e mɔ, nyibli -hu ni, 'v 'nyinyre 'li -mu yre. 'Ti- □ni yi 'beti -ni, -e mɔ, nyiblo a 'di -bi -hren -mu le 'li.»

32 Kee, -e -bi -Yusu -tva 'v 'a dɔnɔ 'a 'hvi letta, -e di□e nu, e 'mu nyiblo a 'mu, -e -hren□e le 'ye.

33 Nɔgba a 'mu, hvannu a -ti, e yi 'ni 'hɔle -ni, -e nu□o, e yi -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mɔ ni, 'ki 'v□v -mɔ', 'e mu 'v -Yusu ye', 'e 'gbɔ kwli, 'ki 'v□v ye', 'ti- -tebli a pepe -mu', e -nu, 'e na□a -mɔ le.

34 -Te -Yusu 'win 'ki, -e -bi e wen: «'Na 'yu, -te -kuo 'mu □wlv yi a -ti, 'ni nu□o, -na 'kve 'e -we. Mu, 'ki 'li pɔbleele 'kwli, -na 'kve -we ni.»

35 Win ni 'li□i wlɔn, -e -bi nyibli -hɔn 'li nyiblo gbabv Sayilu a -te, v wen: «Sayilu, -na 'yu nyrcɔyu gbe -ni wen, e 'ku ni. 'A -ti, -ha Tɔɔnyɔ -Yusu me le, 'ye □bu -mɔ 'yri□i 'ku -ha.»

36 Kee, -ti a pepe -mu', v hɔ, -Yusu 'ni -daa□a li□i □dedede. Ke- e pi 'ki Sayilu yi, e wen: «-Na □wlv 'ni 'bie 'li □hlɔn, kee, kuo 'mu □wlv yi dadu.»

37 'Ti- v 'mu mu, e 'yri -wen, 'ki nyibli -bi bu kve□e □wien, 'bu 'yi 'a -nagbopu Pielɔ, kɔ Sakɔ, kɔ 'a 'diayi Saan ni -do 'pa-. U nu- kɔ□o 'hven- mu 'li Sayilu a -te.

38 -Te v nyre 'li, -e -bi -Yusu 'ye nyibli -huohvi, 'v 'gbugbe le, 'v pi popowli le, kɔ, 'v ni nyai le.

39 -Te e pa 'li 'kayu bu, -e -bi e wen: «De- kɔ -cici a lɔpɔpɔ 'li? De- kɔ 'ki wuwe -we 'li? 'Yu -bu, e 'yi 'ku, nmena e yi nme.»

40 Bu pu 'ki le, -e -bi v -tva 'a 'caale. -E -bi e 'hrcɔ nyibli a pepe a 'mu ni, 'e da 'yu a 'baɪ, kɔ 'a 'dii, kɔ 'a -nagbopu ni ta -ni wen, 'v pa 'li -gblo -mu', -e kɔ 'kwli 'yu pe 'li bu.

41 -Te e pa 'li, -e -bi -Yusu kɔ 'yu a dabu bu, e wen: «Talita kumi,» -e □hen 'nyre: «'Yu nyrcɔyu, -mɔ 'n yi -lee -ni, 'du ye'.»

42 Ti ni -do a ti 'yri, e 'du ye', 'e -tva nuna. 'Yu a 'mu, e kɔ 'yri ni -pu □tu 'v 'hven. Bu 'ye 'ki de a 'mu, -e -bi e kee 'waa □wli le dtaki.

43 -E -bi -Yusu ti □nu ni, 'ki 'li win 'yakh 'kwli, e wen: «De -bu, 'n -nu, nyiblo □dv 'ni

'lee 'li 'a 'bi.» -E -bi ke- e pu de: «Ba -nyi[le didide, e 'mu[pu di.»

6

Nasaletl a nyibli 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni

(Matie 13.53-58; Luku 4.16-30)

1 -Te -teblt a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -hon 'li 'dlo a 'mu 'kwli ni, 'e mu 'li 'dlo -mu', -e ko 'kwli e kuu 'li. E ko 'a -nagbopu* 'hven-, u nu- mu.

2 -Te -wuwle-nyrowo* nyre 'u, -e -bi 'ki u mu 'li Nyisva a 'kayu bu, 'e -twa Nyisva a -ti a toole. Nyibli -huhui -mu', -u ni 'u, -te u 'win 'a toowin a 'mu, -e -bi e kee 'waa [wht le, u wen: «Nyiblo a 'di -bi -tco [ne -ti -bu, e hle 'li? Nyiblo a 'di -bi -nyi[le [todb -mu' 'li? Ko, nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki[ti 'kl, 'ki bu nu [whtleke-eteblt -bu 'li?

3 -A yi[le ni, -e mo, e mo 'camude [nto, 'e mo Mari a 'yu. 'A 'diayi nyibepu, u nu-mo Sakti, ko Sosti, ko Judi, ko Simo. 'A 'diayi nyrowo ni 'ne- -a mu 'nyi -we.» 'Waa 'lule-hihiedu a 'mu, e no- nu[lo, 'ki u 'yi[ti [wlv yi -kuo -ni.

4 -E -bi -Yusu wen: «Nyiblo -bu, -e mo Nyisva a winwlon-hanyo*, u [tui 'u[pu ni, 'ki 'u 'a -ne -tite [du. Kee, u 'ni [tuu[pu 'u[pu, 'ki 'li 'a dtonu a 'dlo 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'dubue 'nyi, ko, 'ki 'li 'a 'kayu bu.»

5 'Ki 'li [nu 'nyi, -Yusu 'yi 'ki 'li [whtlekeede [du -nu, bu 'yi bu pu 'huhrennyu -bi dabu 'lu bu, 'waa 'kue 'mu -we a -ti.

6 E kee -Yusu a [wht le, -te u -nu, 'ki u 'yi[ti [wlv yi -kuo -ni.

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu ni -pu [tu 'u 'hven, bu nu 'hnhven.yo, bu gba la 'a -ti 'du kle*

(Matie 10.5-15; Luku 9.1-6)

-Te e -hi, -e -bi -Yusu mi 'du -mu', -u [glaa 'li Nasaletl le kle, 'e tve nyibli Nyisva a -ti.

7 -E -bi e da 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'u 'hven ni, 'e lee [nu, -e mo, bu nu 'hnhven.yo, bu na 'du kle, 'e -nyi [nu 'kl, 'ki bu bla 'kuo -hvn* le, -u ni 'u nyibli ke'.

8 -E -bi e wen: «'Bu mo, 'ba yi 'du kle ni ne, a 'ni 'gbaa 'li [dedede, 'bu 'yi kotu* 'ni -do 'pa-, a 'ni 'gbaa 'li diide -we, ko blo, ko 'wliye,

9 kee, ba gba 'suin ni -do, ko wlawl -mu', a -pu.»

10 -E -bi e wen de: «'Bu mo, 'ba nyre 'li 'dlo [du 'kwli, 'kayu -mu', -e ko bu u di 'li 'a mu -paa -ni, 'ki ba ni 'li -nuni, e 'mu 'aan 'dlo a 'mu a 'kwli-hnhvon a ti ki ye.

11 'Bu mo, 'ba nyre 'li 'dlo -bi 'kwli, 'bu -hta, 'ki bu 'ble 'a mu kwa, ko, 'bu 'ye ni

pu 'a mu nva yi bu, -e -bi ba -hon 'li 'dlo a 'mu 'kwli. 'Ba yi ni mi, ba bubla 'aan bui, -e di[le nu, 'waa -tutu a 'pupu 'mu 'a mu bui' le -hon, a 'mu[pu nyibli a 'mu -tco -ni, -e mo, 'bu mo, Nyisva a yru 'bu klo [nu, 'waa [gbetu nu[lo 'waa dtonu -mo.»

12 -Te e -we 'ki 'waa titie -mo, -e -bi 'a -nagbopu bi 'ki 'du kle, 'u yi nyibli -lee -ni, u wen: «Ba hie 'u 'aan de 'kuku bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisva.»

13 -nagbopu a 'mu, 'u ble 'kuo -hvn -mu', -u ni 'u nyibli ke' le, ko, 'u pi 'huhrennyu -huhui 'nyra 'lu le, 'u ni[le, 'waa 'kue 'e yi -we.

-Te Saan Batisi nu la 'koku (Matie 14.1-12; Luku 9.7-9)

14 Ti a 'mu 'yri, 'kui Helodi, -e mo Galileblugba a 'kui, e 'win -Yusu a 'nyre ni -we. [whtleke-eteblt -mu', e ni a -ta, 'a 'nyre 'heen 'blugba a pepe ki bu. Nyibli -bi wen: «Saan Batisi, -e pi la nyibli 'nie 'lu le, e no- [nto. -Te e 'ku la, e 'hri 'klo de. E no- nu[lo, 'e ni 'kl ki, 'e ni [whtleke-eteblt -mu', -e ko 'nyre -a yi 'win.»

15 Nyibli -bi wen: «Eli*, -e mo Nyisva a winwlon-hanyo*, e no- 'hri 'klo.» Ke- -u -bi pi -we: «Nyisva a winwlon-hanyo -bi [nto. -Te 'a winwlon-hanyo ni la 'mu, ti -hi la a ti 'yri, ke- e ni 'mu -we.»

16 Helodi -mo -bi, -te e 'win, -e -bi e wen: «Saan Batisi [nto, -e ko 'lu 'n lee la nyibli bu 'be la 'u, e no- 'hri 'klo.»

17-19 'E mo -tee, de a 'mu, 'kui Helodi nu la Saan Batisi -mo, 'ti- 'e mu la 'ku mo, e no- -bu: Helodi, 'a 'diayi Filipu, e no- ko la nugba. 'A 'nyre mo la Helodiadi. Helodiadi a 'mu, e no- Helodi -ha la Filipu -ji', -e ko la[pa. -Te Saan Batisi 'win la, -e -bi e wen: «E 'yi 'u le -nco -ni, 'ki -na 'diayi Filipu bu di 'klo ni, -bu di[le 'a nugba -ji' -ha, -bu di[le ko.» Helodiadi -mo -bi, -ti a 'mu, Saan Batisi -hla, e no- nu[lo, 'e pi [ne yro le diakt, 'e lee Helodi, bu lee ne 'a 'seyo bu klo Saan Batisi, bu mu [ne, 'ti- bu pu[pu [ji'. -Te u pu 'ki[ti [ji', -e -bi Helodiadi [mu'e 'a 'hla le. Kee, e 'yi 'hri 'li -we,

20 -e nu[lo, Helodi, e yi Saan Batisi 'ni pie, ko, 'e [tui 'u[pu. E yi[le ni, -e mo, 'a 'klo 'sii 'u yi, 'ti- 'e mo Nyisva a nyibli. E no- nu[lo, 'e [tui[le 'yie. 'A -ne ti, e ko[lo 'hven- 'bu yi toto ni pi, Saan a totowin -he Helodi 'ku diakt, kee, e nu'e [ne ni, 'ki bu 'win 'a win.

21 -Nyrowo [du 'ki, -e -bi 'a nugba Helodiadi, e 'ye la 'hru, 'ki bu nu[lo, bu 'la Saan. -Nyrowo a 'mu, e no- mo la -nyrowo -mu', -e ko 'kwli u koo la 'u Helodi, 'a le'mimle. -Nyrowo a 'mu a -ti, e da la nyibli, u 'mu le 'mle, ko, u 'mu de di.

* 6:8 6.8 -Yusu a ti 'yri, nyibli nee la kotio. De a 'mu, e mo la 'waa 'blide [nto la.

Nyibli a 'mvo, e -da, nu- mo 'a 'blvgba, -e mo Galileblvgba a naanyo, ko 'seyo a nyibli gbagbi, ko 'blvgba a nyibli gbagbi -bi 'huen-.

22 'Ki v ni 'ki 'v bu, -e -bi Helodiadi a 'yu nroyu pa 'li [nu] nyi, 'e -twa yiyie. 'A yiyie a 'mvo, e kloo Helodi ki dtaki, e ko nyibli -mv', e da wen le'mimle ki 'huen-. -E -bi ke- e p[ri] yi, e wen: «-Hwa 'a -ne de, -na [wlv] nve -ni. 'N di -mo[]o 'ni -nyi.»

23 Ke- e p[ri] yi de: «'N 'svv ni, 'a -ne de, -di -hwa, 'n di -mo[]o 'ni -nyi, 'ye [bu] e mo 'na 'blvgba a 'kvtio.»

24 -Te 'yu nroyu 'win, -e -bi e 'hrt ni, 'e mu 'a 'dii 'beti mo, e wen: «'Na 'dii, de a 'dt -bi [bu] -hwa 'h?» -E -bi 'a 'dii wen: «De -bu -hwa, e no- mo Saan Batist a 'kukvu. Bu 'be 'v 'a 'lu, bu ya 'li[ri] 'li, -a 'mu[]v 'ye, -e mo, e 'ku ni.»

25 'Ti- 'a 'dii 'mv -yre, -e -bi 'yu nroyu a 'mv, e 'kuka ni, 'e pa de, 'e mu 'v 'kuin ye', e wen: «De 'n -hve, e no- mo Saan Batist a 'kukvu. 'Be 'v 'a 'lu, -bu pu 'li[ri] hu 'kwli, -bu ya 'mo[]o yi, -te ti ne -bu.»

26 -Te 'kuin 'win, -e -bi 'a [wlv] 'mve bu. Kee, -te e 'svv wen -ni, 'ki 'v nyibli -mv', e -da ye', 'a -ti, e 'yi 'li[ri] 'l -we, bu hia.

27 Ti ni -do a ti 'yri, 'e lee ne 'a 'seyotayu -bi, e wen: «Mu 'li [jikayu] bu, -bu 'be 'v Saan Batist a 'lu, -bu ya 'mo[]o yi, -te ti ne -bu.» 'seyotayu a 'mv, 'e mu 'li [jikayu] bu, 'e 'be 'v Saan a 'lu,

28 'e pu 'li[ri] hu 'kwli, 'e ya[]a, 'e -nyi[]e 'yu nroyu a 'mv, 'yu nroyu a 'mv, 'e gba[]a 'a 'dii yi.

29 -Te Saan a -nagbopv 'win 'a 'koku-ti, -e -bi v di la ni, 'v -hwa 'a -plahvi, 'v gba la[]a, 'v [tu] la[]a. Ke- Saan Batist nu la 'kukvu.

-Te -Yusu wloo la 'floo, 'ki 'v nyibli a 'miliwi ni [hun] ye', 'v di la[]a, 'v [mla] la (Matie 14.13-21; Luku 9.10-17; Saan 6.1-14)

30 -Te -Yusu lee la 'a -mɔnanyo*, bu na la 'du kle, bu hla la 'a -ti, 'a -mɔnanyo a 'mv, v -me kle, 'v -di, 'v [gbee] 'v -Yusu 'hvi. -Tebli a pepe, v -nu, ko, -ti a pepe, v too nyibli, e no- v ne -mo le, 'ki 'v -Yusu ye'.

31 Nyibli -huohvi mi la 'v [nv] 'hvi le, 'v pi la toto, 'ti- 'v -huen la 'v [nv] 'hvi. E no- nu[]o, -Yusu ko 'a -nagbopv* 'huen-, 'v 'ye ni ko ti, 'ki bu di de. E no- ko -ti, -Yusu 'e lee ne 'a -nagbopv, e wen: «No -de, -ba mu 'li -te -mv', 'du bii 'li yi, -e di[]e nu, -a 'mv 'li 'hvi le -ha de gbe.»

32 -E -bi v bi 'li 'blagbi 'kwli, 'v mu 'li -te -mv', 'du bii 'li yi.

33 Kee, nyibli -huohvi, -v 'ye [nv], -te v yi ni mi, v yru [nv] ni, 'du a pepe a nyibli 'v 'be -wlu, 'v 'yraa 'yru wien le, 'v 'be [nv] ye', 'ki 'v -te -mv', v di 'v -kwlee -ni.

34 -Te -Yusu [ti] 'li 'blagbi 'kwli, -e -bi e 'ye nyibli -huohvi a 'mv, -v ni 'v ni. Bu 'ye [nv], -e -bi 'waa nyai -twa 'a nunuo, -e nu[]o, v 'wi- blabl yi, -v 'yi kukonyo -ko, 'e bi 'v, 'e -twa 'waa -tebli -huohvi a toole.

35 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi -nagbopv 'yaya 'v -Yusu 'hvi bu, 'v lee [ne], v wen: «-Tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi, didide 'yi 'ne- ni, 'ti- 'to -wen ni.

36 'A -ti, lee nyibli -bu, bu mu 'li 'du ko -yrigbi -mv' kle, -v [glaa] 'li -a mv le, bu mu 'waa dtov a diide le [mv]o, v 'mv[]v -to.»

37 -E -bi -Yusu wen: «'Aan [gbeto], ba -nyi [nv] diide.» -E -bi v wen: «De a 'dt -bi -a di gba, -a 'mv 'waa diide -to 'h? 'Wliblo, -a di gba, 'ti- -a 'mv 'waa diide 'ye.»

38 -E -bi -Yusu wen: «'Flookui ni -tie a ko 'li? Ba mu 'li 'aan blo 'kwli le ta.» -Te v ta 'li le, -e -bi v lee [ne] ni, v wen: «-A ko 'flookui ni [hun] ko -hrinyo ni 'huen.»

39 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu lee [nv] ni, e wen: «Ba lee nyibli -mv', bu nu dui, bu ni ble, 'ki 'v -piti ki.» [Hɔnpv] a 'mv 'kwli, -e -bi -piti 'ye ni 'kvi,

40 'v pu dui, 'v ni ble. Du -bi nu nyibli a (100) -wli ni [hun], du -bi 'e nu nyibli a (50) -wli ni 'huen [tu] 'v -pu.

41 -Te v ni 'ki ble, -e -bi -Yusu 'du 'flookui ni [hun] ko -hrinyo ni 'huen a 'mv ye', 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yo' le, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v didide a 'mv a -ta', 'ti- 'e 'be[]e [tvo] le, 'e -nyi[]e 'a -nagbopv, -e di[]e nu, v 'mv[]v nyibli a pepe a 'mv le [gla], 'e [gla] -hrinyo ni 'huen a 'mv nyibli a pepe le,

42 'waa pepe, 'v di de -didi, 'v [mla].

43 -Te v -we de le, -e -bi 'floo ko -hrin 'huen-, -v hie ble, -nagbopv 'v 'ti [nv] le, 'v 'yii 'l -tugbewi ni -pu [tu] 'v 'huen.

44 Nyibli -mv', -v di de, nyibepv a 'miliwi ni [hun], v nu- ni la 'li [nv] 'nyi.

-Te -Yusu ne la 'yru ki, e mi la 'a -nagbopv* yi (Matie 14.22-33; Saan 6.15-21)

45 -Te de a 'mv, e -hi, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopv ni, bu 'ya 'li 'blagbi 'kwli, bu [ta] 'yru, bu muu 'dto -mv', -e mo Betisaida yi, 'ti- e 'mv [nv] [wien] kve. Ti a 'mv 'yri, 'ki e di 'v nyibli wlu -gbaa -ni.

46 -Te v -gbe le, -e -bi 'ki e mu 'li dvgba 'lu, 'e mu 'li Nyisva -mo hlee mo.

47 -Te 'to -won, -e -bi 'ki 'blagbi 'tve ni 'v 'nie a -heyri'. -Yusu ni -do, no -ni 'v 'gbahlon.

48 -E -bi e 'ye[]e ni, -e mo, biblie pve [nv] le, -e nu[]o, pepe yi 'ni -hu dtaki, 'e -wen [nv] yi dtaki. Yi-hehape bu pu win a ti 'yri, -e -bi e -twa 'li 'waa -momumuo, 'e ne 'nie kle, 'e pu 'li 'waa le-hihie de gbe.

49-50 -Te v 'ye[]e, -e mo, e ne 'nie kle, -e -bi v daa [ne] 'ku, 'v 'ta 'v ble, huannv a -ti, 'v pi -cici le. Ti ni -do a ti 'yri, ke- -Yusu pi

□nu yī: «Ba 'kee 'bble'ttita. 'Mō □ntō. A 'nī 'pie 'lī huannu.»

⁵¹ 'ε 'ya 'lī □nu -mō, 'kī 'lī 'blagbī 'kwli. -Te ε 'ya 'kī, -ε -bī pepe nyra bu. Ε keε 'waa □wli le diakti,

⁵² -ε nu□o, -te -Yusu wloo wen 'floo, 'waa □wli 'yī□ī -klo, -ε mō, -Yusu, ε nō -we 'lī 'a -ne □dedede. 'Waa □wli 'yī 'lī□ī 'lī -we bu yru 'b de le.

-Te -Yusu mu la 'lī Senesaletidō, 'ε nī la□a, nyibli a 'kve 'ε yī la -we (Matie 14.34-36)

⁵³ -Te -Yusu kō 'a -nagbopu* 'hven-, v □ta 'yru, v nyre 'lī Senesaletidō 'kwli, 'b □ti 'lī 'blagbī 'kwli, 'b muv □ne bu.

⁵⁴ -Te v □ti 'kī 'lī 'blagbī 'kwli, -ε -bī ti nī -do a ti 'yri, nyibli yru -Yusu nī,

⁵⁵ 'b bi 'blugba a pepe kī, 'b ble 'waa kīklanyibli, 'b pī □nu -hanmaku 'kwli le, 'b ye 'lī □nu le, kī 'b -te -mō', -Yusu nī 'b, ε 'mu□v nu, 'waa 'kve 'mō -we a -ti.

⁵⁶ 'A -ne 'diō kō -yrugbī, -Yusu mī 'lī kī, ke- v nī, 'b yī kīklanyibli ti kī -we, 'kī 'b 'dika, 'tī- 'b nyεε 'lī le, 'kī bu wen, bu -hren 'a wlawlū le dadū, mō 'ye □bu ε mō 'a wlawlū a -wlubude, nyibli a pepe -yī le -hren, 'waa 'kve yī 'nī -we.

7

-Yusu wen 'nī, nyiblo 'nī 'tuo 'v -tonyibli a tete Nyisva a tete a -ta' (Matie 15.1-9)

¹ Ε kō -nyrowō □dv, Falisi□tumu* a nyibli □dv, v kō Nyisva a tetetōnyō □dv 'hven-, nō -hon 'lī Jrusredō 'kwli, 'b 'kukue le, 'kī 'b -Yusu 'hūi.

² 'Kī v nī 'b, -ε -bī v 'ye□e nī, -ε mō, -Yusu a -nagbopu* -bī 'yī □jre -yra, 'b yī de di.

³ 'ε mō □han-tī, Falisi□tumu a nyibli bī 'lī yī, v kō -Juukue* -bī 'hven-, v □tui 'b 'waa 'banu a tete nī. Ε 'yī 'lī□ī 'lī -we, 'kī 'a nyiblo bu 'yī □jre -yra -tee, 'tī- bu di de.

⁴ Ε 'yī 'lī□ī 'lī -we, 'a nyiblo bu -hon 'lī 'mai ye', 'kī bu 'yī bui le -yra, 'tī- bu di de, 'b □tui 'b 'waa 'banu a tete -hūohū -bī, v hie □nu le nī. Ε nō- mō: -Te v di 'nie'naapueli kō 'plēε-tebli kō 'pīyī 'hven- a leyiyra nu. V wen 'nī, ε nō- nī□e, 'tī- 'b yī 'v yī 'sīi -nī, 'kī 'b Nyisva ye'.

⁵ -ε -bī v 'beti 'kī -Yusu nī: «De- kō -tī 'kī -na -nagbopu 'b 'ye nī □tu 'b tete -bu, -aan 'banu tōō ne -a mō 'lī? 'Bu mō, 'bū yī de di mō nī mī, 'kī 'b 'ye nī 'yru □jre 'lī?»

⁶ -ε -bī ε □tu □nu -wōn, ε wen: «A ne 'lī nī 'hven. Tī □dv a ti 'yri la, winwlōn-hanyō Esai hla la -tī a -tee, 'kī 'b 'a mō -bū -mō. De, ε 'cru la 'lī Nyisvacriεn 'kwli, ε nō- -bū: Nyisva wen 'nī:

Dako -bū, v yī -nyī 'mō -tī a 'yī'buale, 'kī 'b wunto 'yri, 'waa □wli hloō 'mō -mō le.

⁷ V wen 'nī, 'n kō -tī a 'yī'buale, keε, 'na -tī 'yī 'lī 'waa □wli kī -nī, -ε nu□o, -tonyibli a tete, v tōε -nī, ε nō- v deε Nyisva a tete.»

⁸ Ke- -Yusu pī □nu yī de: «A hie 'b Nyisva a tete bu, 'a □tui 'b -tonyibli a tete 'b.»

⁹ -ε -bī ε hlee 'lī □nu -mō de, ε wen: «A wen 'nī, a kō □tō, 'a pū Nyisva a tete 'kūbīa kī, 'a neε ne 'aan tete.

¹⁰ 'ε mō -tee, Nyisva a winwlōn-hanyō Moise hla la□a nī, 'kī 'lī Nyisva a tete 'kwli. Tete a 'mō, ε wen 'nī: □tuu 'b -na 'bai kō -na 'dīi 'hven-, 'kī 'lī 'waa nuεle 'kwli. Ke-tete a 'mō, 'a de -bī pī: Nyiblo 'bū -ha 'a 'bai kō 'a 'dīi 'hven- 'hri le, v kō bu 'la□a.

¹¹ Keε, 'a mō -mō -bī, a wen 'nī: Nyiblo -we 'lī bu lee ne 'a 'bai kō 'a 'dīi 'hven- nī, -ε mō: 'Na kukō-tebli a 'kūtō -bī, 'n kō □bu -nyī wen 'a mō, 'kī 'b 'aan -heεε a -ta', 'n -ha□a nī, 'kī 'b Nyisva a -ta'.

¹² -ε -bī a wen 'nī: Nyiblo a 'mō, 'bū nu le, 'bū hla -tūdv a 'mō, 'kī 'b 'a 'bai kō 'a 'dīi 'hven- -mō', -ε -bī ε 'yī 'kī yī -bleε -nī, bu -heε 'kī □nu de.

¹³ Ke- a nī 'kī, 'a □tui 'b 'aan dtōnv a tete 'b, 'a 'wle Nyisva a tete, 'tī-, 'a nī yinyre-tebli -bī, -v 'wle Nyisva a tete.»

-Yusu wen 'nī, de -bū, -ε -hven 'lī -tonyiblo a □wlv kī, ε nō- nī□e, 'ε yī -tī'wlanyo -he, 'kī 'b Nyisva ye' (Matie 15.10-20)

¹⁴ -ε -bī -Yusu da nyibli -bī -mō', -v nī -tuo a 'mō kī nī. Ke- ε pī □nu yī, ε wen: «'Aan pepe, ba pū 'mō nua yī bu, -tī 'n di hla, a 'mō□v' le yru.

¹⁵ Ε 'yī didide -bū, -ε neε 'lī -tonyiblo wlōn, -ε mī 'lī□ī 'kwli, ε 'nī -nu□o lī□ī, nyiblo a 'mō, ε 'nī 'sīi□e 'b yī, 'kī 'b Nyisva ye'. Keε, de -bū, -ε -hven 'lī -tonyiblo □wlv kī, ε nō- nī□e, 'kī ε 'ye nī 'sīi 'b yī, 'kī 'b Nyisva ye'.

¹⁶ Ba 'neε 'b nua bu -tee, nyiblo 'bū kō -tī'wtōnnva, ε 'mō□v' le yru.»

¹⁷ -Te -Yusu -we 'kī 'lī nyibli a 'mō, 'waa -mōhleεε -mō, -ε -bī ε -hon 'b □nu 'hūi, 'ε mu 'lī 'kayu bu. -Te ε nyre 'lī, -ε -bī 'a -nagbopu* 'beti□e nī, 'kī 'b 'ledv a 'mō, ε pū wen, 'a -ta'.

¹⁸ Ke- ε pī □nu yī, ε wen: «□Bī a mō -bī -bū, a 'yī 'lī□ī 'lī -we, ba kō -tī 'a leyuyruo? □Bī a 'nī 'wun□ī lī, -ε mō, ε 'yī didide -bū, -ε neε 'lī nyiblo wlōn, -ε yī 'lī□ī 'kwli bī, ε 'yī□ī 'pa-, ε 'nī -nu□o lī□ī, ε 'nī 'sīi□e 'b yī, 'kī 'b Nyisva ye'?

¹⁹ -ε nu□o, didide 'nī -mu□o 'lī nyiblo a □wlv kī. Keε, 'kī ε mī 'lī□ī 'kwli, 'kī ε neε 'lī, 'ε yī 'lī -patv' bī.» 'Kī 'lī win a 'mō 'kwli, -Yusu yī □nu 'nī -lee -nī, -ε mō, 'a -ne didide □dv nu -tee, 'kī nyiblo bu di□e, -ε nu□o, ε 'yī□ī 'pa-, ε 'nī -nu□o lī□ī, nyiblo 'nī 'sīi□e 'b yī, 'kī 'b Nyisva ye'.

20 Kε- -Yusu pti □nu yi de, ε wen: «De -bu, -ε -hven 'l' -tonyiblo a □wlu ki, ε nɔ- ni□e, 'ki ε 'ye ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nytsva ye',

21 -ε nu□o, 'ki 'l' -tonyiblo a □wlu ki, 'ki 'lule-hihie -hvan -hven 'l' -wlu, 'ε ni□e, 'ε ni -tebli -hvin: 'ε ni 'lawlu, 'ε yi 'yri, 'ε 'le nyibli,

22 'ε ni -wlawli, 'ε -hve bu ko 'a 'bio a kuko-tebli -we, 'ε ni 'cre, 'ε ni 'a 'bio □yre le, 'ε 'yi -tu -ko, 'ε ko ca, 'ε yi nyibli a 'nyre yre nyre, 'ε 'yee 'l' 'a dtɔnu, ε 'ni -hie□e 'lu le.

23 Ynyre-tebli a pepe a 'mu, 'ki ε -hven 'l' -tonyiblo a □wlu ki. ε nɔ- ni□e, 'ki ε 'ye ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nytsva ye'.» Kε- -Yusu pu 'a -nagbopu yi.

-Te nugba -mu', -ε 'yi -Juukueyrɔwlv* 'pa-, ε kuo la -Yusu □wlv yi diaki (Matie 15.21-28)

24 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hon 'l' -juukue a 'blugba 'kwli ni, 'ε mu 'l' huapublugba -bi 'kwli. 'Ki 'l' 'blugba a 'mu 'kwli, 'ki 'dtɔ -mu', -ε mɔ Tili, ε ni 'l'. -Te ε nyre 'l' Tili a 'mu 'kwli, -ε -bi 'ki 'l' -huhlike 'kwli, 'ε pa 'l' nyiblo □du a -te, -ε nu□o, ε 'yiti -hva, 'ki nyiblo □du bu yru□o. Kεε, nyibli yru□o ni.

25-26 'Ki 'l' nyibli a 'mu 'nyl, 'ki nugba □du ni 'l'. Nugba a 'mu, ε 'yi -juukueyrɔwlv 'pa-. 'Ki ε ko 'l' Fenisi, 'ki 'l' Siliblugba 'kwli. ('Ki 'l' -juukue -mɔ -bi -mɔ, nyibli 'bu 'yi -juukue 'pa-, v deε □nu -gbo.) Nugba a 'mu, nɔ- ko 'yu nyrɔyu 'ku -hvan* ni 'v ke'. -Te nugba a 'mu, ε 'win 'ki -Yusu a 'nyre, -ε -bi 'ki ε mu 'liti -mɔ, 'ε gbla kwli, 'ki 'v□v ye', ε wen: «'N nyaa -mu le, bla 'ku -hvan -mu' le, -ε ni 'v 'na 'yu ke'.»

27 -ε -bi -Yusu □tu 'ki nugba a 'mu □wɔn, ε wen: «□Bv puv □ne de yi: Yi-hede, -ko -bu -ha 'yonu me le, bu □mla. ε 'yi 'v le -nɔ -ni, 'yonu -mu', (-v mɔ -juukue,) bu ni 'l' de a didie 'kwli, 'ti- nyiblo □du bu -ha 'v □nu 'waa didide a 'mu ye', bu 'wla 'v□v -gbo ye' bu.»

28 -ε -bi nugba a 'mu, ε □tu□o □wɔn, ε wen: «Tɔonyo o, ε mɔ □han-ti □nto. Kεε 'ki, 'yonu 'bu yi de ni di, -tebli yi ble □nu □re, 'waa -gbo 'v yiti le 'ti, 'v yiti di.»

29 -ε -bi -Yusu wen: «-Te □tu 'mu □wɔn, 'ki 'l' □haanwin 'kwli, ε nɔ- ko -ti 'ni nu□o, 'ku -hvan 'ε -hon 'v -na 'yu nyrɔyu ke'. 'A -ti, -we 'l' -bu mu 'l' 'kayu bu ni.»

30 -Te nugba a 'mu, ε nyre 'l' 'kayu bu, 'ε mɔ □han-ti, 'ki ε yee 'v 'a 'yu bu, 'ε pe bu gbee. 'Ku -hvan -hon 'v□v ke' ni.

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du, -ε 'ke, ko, -ε 'yi 'plele -yi, 'a 'kve 'ε -we la

31 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu -hon 'l' Tildɔ 'kwli ni, 'ε 'be Sidɔdtɔ □tu, ko, 'ε naa 'l' Dekapoblugba 'kwli, 'ti- ε nyre 'l' Galileblugba a 'yru wien.

32 -Te ε -nyre 'ki, -ε -bi v ya□a 'kikenyo □du yi, -ε 'yi 'plele -yi. -ε -bi v -tua -Yusu a lenyaale, bu pu□v dabu 'lu bu, 'a 'kve 'mu -we,

33 -Yusu, 'ε -ha 'liti nyibli 'nyl, 'v bii yi, 'ti- 'ε 'nyra 'liti -jio nu' le, kve 'v bu de, 'ε pu 'a -jio hɔn, 'ε kva 'v□v 'a me ki bu,

34 'ti- 'ε 'wla 'yi wla, 'ε te 'l' yo' le, 'ε 'wla -hunhɔn bu, 'ε lee nyiblo a 'mu, ε wen: «Efata,» -ε □hen 'nyre: «Bu kle yi.»

35 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a nu kle yi, 'ε -tua -ti a 'winwin -tee, ko, 'a me 'ε □wle ki bu -tee, 'ε -tua 'vuple -tee.

36 -ε -bi -Yusu ti nyibli a 'mu, -v □gbee 'v ni, ε mɔ, -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mɔ, v 'ni 'naa 'liti -mɔ le, 'ki 'v nyiblo □du ye'. Kεε, ε ni 'l' 'waa leele 'kwli, 'v -tua 'a -molenua.

37 -ε -bi ε keε nyibli a □wli le diaki, 'v pu le: «-Tebli a pepe, ε ni, ε mɔ yno-tebli. Ba 'ye ke, ε ni□e ni, 'kikenyo, 'v yi -ti 'win, ko, nyibli -mu', -v 'yi 'plele -yi, 'v yi 'ple -tee.»

8

-Te -Yusu wloo la 'flookui ni □hlon'hven, nyibli a 'miliwi ni -hen, 'v di la□a, 'v □mla la

(Matie 15.32-39)

1 Ti a 'mu 'yri, nyibli -huɔhu -bi, v nu -di, 'v □gbee 'v -Yusu 'hvi, v 'mu 'a tɔowin 'win. U 'yi didide -ko. -ε -bi -Yusu da 'a -nagbopu* ni, ε wen:

2 «Nyibli -bu, 'waa nyat ni 'mu ni, -ε nu□o, -te v bi la 'ne- 'mu 'hvi, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowɔ -bu, 'ti- v 'yi didide -ko.

3 'Bu 'yi de -di, 'ni pu le, bu mu 'waa 'du kle, -ε -bi v ni 'hru wɔn, 'waa 'kl' 'mu 'l' -we, 'kanu a -ti, -ε nu□o, -te -v -bi -hon 'l' -wlu, 'du hɔ 'l' ni.»

4 -ε -bi 'a -nagbopu □tu□o □wɔn, v wen: «-Bi' -a di 'ki nu, 'ti- -a 'mu □nu didide -nyi, -ε di □nu □mla 'l' ? -Tte -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

5 -ε -bi -Yusu 'beti □nu ni, ε wen: «'Flookui ni -tie -ni 'v 'a mu 'hvi 'l' ?» -ε -bi v wen: «'A 'yo ni □hlon'hven.»

6 -ε -bi ε lee nyibli a 'mu, -v ni 'v□v 'hvi ni, 'ki bu ni ble, 'ε 'du 'flookui ni □hlon'hven a 'mu ye', 'ε -nyi Nytsva 'wio, 'ε 'be□e □tu le, 'ε -nyi□e 'a -nagbopu, -ε di□e nu, v 'mu□v □gla, -nagbopu a 'mu, 'v □gla □nu□v le.

7 U ni -do a 'mu de, v ko -hrin.yo gbi -we, -Yusu 'ε -nyi Nytsva 'wio de, 'ε lee ne 'a -nagbopu de, 'ki bu □gla □nu□v le, 'v □gla □nu□v le.

8 -ε -bi nyibli a pepe, v di de -tee, 'v □mla. -Te v □mla, 'fɔo, -ε hie bu, -te 'a -nagbopu 'kukue□e le, v 'yii 'l' -tugbe gbabi ni □hlon'hven.

9 Nyibli, -v di de, v -we 'l' -tonyibli a 'miliwɪ nɪ -hɛn. -Tɛ ɛ -hi 'kɪ, -ɛ -bɪ -Yusu tɛ ɲɒ bʊ, 'kɪ bʊ mu 'l' 'waa 'dɪ kɛ,

10 ɛ nɔ- mɔ -bɪ, ɛ kɔ 'a -nagbopu 'hʋɛn-, 'v -mu, 'v 'ya 'l' 'blagbɪ 'kwli, 'v mu 'l' 'blugba a 'kɪbɪa -bɪ -mʊ-, -ɛ kɔ 'kwli 'dɪɔ nɪ 'l', v dɛɛ Damanuta.

Falisiɲtumu a nyibli -hʋɛ -Yusu bu nu ɲwɪlɛkɛɛde*

(Matie 16.1-4)

11 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Falisiɲtumu a nyibli nyre 'v nɪ, v kɔ -Yusu 'hʋɛn-, 'v -tʋa hihle, -ɛ diɲɛ nu, v 'mʊ 'vɲɔ lɛ ɲtɛɛ -nɪ. V -hʋɛ bʊ 'yɛɲɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ -wɛ 'l' bʊ nu ɲwɪlɛkɛɛde, -ɛ di ɲɒɲɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa, ɛ nɔ- lee 'nɛɲɛ -tɔtɔ kɪ.

12 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ -Yusu 'wla -hʋnhɪbʊn bʊ, ɛ wɛn: «Dɛ- nu 'kɪɲɪ, ti -bʊ 'yri a nyibli -bʊ, 'v -hʋɛ ɲwɪlɛkɛɛde de, -ɛ di ɲɒɲɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ -tɔtɔ kɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ: -Tɛ a nɪ 'mʊ a nyibli, Nyɪsʋa 'yɪ 'lɪɲɪ 'l' -wɛ, bʊ wɛnɲɛ kɪ, 'kɪ ba 'yɛ 'a -nɛ ɲwɪlɛkɛɛde ɲdʊ.»

13 Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔn 'v ɲɒ 'hʊɪ, ɛ kɔ 'a -nagbopu* 'hʋɛn-, 'v 'ya 'l' 'blagbɪ 'kwli, 'v mu 'l' Galileblugba a 'yru a 'kɪbɪa -bɪ kɪ.

Falisiɲtumu a nyibli a 'fɔɔ a 'yaade, kɔ 'kɪn Helɔdɪ a 'fɔɔ a 'yaade*

(Matie 16.5-12)

14 -Tɛ -Yusu a -nagbopu* yɪ 'l' 'blagbɪ 'kwli nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ ɛ -hru ɲɒ -mɔ 'kɪ bʊ gba didide, 'bʊ 'yɪ 'fɔɔkuo nɪ -do 'pa-, -ɛ nɪ 'l' 'waa -teblɪ 'nyɪ.

15 -ɛ -bɪ -Yusu yɪ ɲɒ 'nɪ ti, ɛ wɛn: «Falisiɲtumu a nyibli a 'fɔɔ a 'yaade, kɔ 'kɪn Helɔdɪ a 'fɔɔ a 'yaade a -tɪ, ba ɲtu 'aan dɪɔnʊ 'yie.»

16 Kɛɛ -nagbopu a 'mʊ, v 'yɪɲɪ lɛ -yru, -ɛ mɔ, 'yaade a 'mʊ, -kɔtɪ -Yusu hɛ, ɛ mɔ dɛ a 'yɪpʊdɛ ɲɪɔ, -ɛ ɲhɛn 'nyre, nyibli a 'mʊ, 'waa 'lulɛ-hihie -hʋan. Bʊ 'yɪ 'kɪ -tɪ a 'mʊ lɛ -yru, ɛ nɔ- nuɲɔ, 'v -tʋa lɛ'betilɛ, v wɛn: «ɲBɪ -tɛ -a 'yɪ 'fɔɔ -ya, ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nɪ 'pʊplɛ lɛ?»

17 -Tɪ a 'mʊ, -nagbopu -hla, -Yusu 'wɪn nɪ, ɛ wɛn: «Dɛ- kɔ 'kɪa ɲyɛ 'a mʊ -wɪyɛ 'lɪ? ɲBɪ -tɛ a 'yɪ kɛ didide -kɔ a -tɪ? A 'tɪɛ 'yɛ -tɪ a lɛyuyruo nɪ kʋɛ. 'Aan ɲwɪ 'gboklo nɪ.

18 A kɔ 'yɪi, kɛɛ, a 'nɪ -yruɲɔ lɛ. A kɔ nʊɪ, kɛɛ, a 'nɪ -yruɲɔ -tɪ' lɛ. ɛ kɔ, a kɪa -tɪ-mɔ-hru-tɪ.

19 -Tɛ 'n wloo la 'fɔɔkui nɪ ɲhun, 'kɪ -tonyibli a 'miliwɪ nɪ ɲhun bʊ di dɛ a -ta', -tɛ v -wɛ la dɛ lɛ, 'fɔɔ -mʊ-, -ɛ hie la bʊ, -tʊgbɪwɪ nɪ -tie a 'yɪi la 'l' 'lɪ?' -ɛ -bɪ v wɛn: «'A 'yɔ nɪ -pʊ ɲtu 'v 'hʋɛn.»

20 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Tɪ-, -tɛ 'n wloo la 'fɔɔkui nɪ ɲhlon'hʋɛn, 'kɪ -tonyibli a 'miliwɪ nɪ -hɛn bʊ di dɛ a -ta', -tɛ v -wɛ la dɛ lɛ, 'fɔɔ -mʊ-, -ɛ hie la bʊ, -tʊgbɪwɪ nɪ

-tie a 'yɪi la 'l' 'lɪ?' -ɛ -bɪ v wɛn: «'A 'yɔ nɪ ɲhlon'hʋɛn.»

21 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «A 'tɪɛ 'yɛ -tɪ a lɛyuyruo nɪ kʋɛ.»

-Tɛ -Yusu kɪa la 'yɪi'donyɔ ɲdʊ a 'yɪi yɪ, 'kɪ 'l' Betisaidadɪɔ 'kwli

22 -Tɛ v nyre 'l' Betisaidadɪɔ 'kwli, -ɛ -bɪ v ya -Yusu 'yɪiklanyɔ ɲdʊ yɪ, 'v -tʋa 'a lɛnyaalɛ, bʊ pʊɲɔ dabʊɪ 'lu blɛ, 'a 'yɪi 'mʊ yɪ kɛ,

23 -Yusu 'ɛ 'ble 'yɪiklanyɔ a 'mʊ a dabʊ kʋa, 'ɛ ɲtɔɔ ɲnɛ 'dɪɔ. Bʊ ɲtɔɔ 'kɪɲɪ 'dɪɔ, -ɛ -bɪ ɛ plʊɲɔ hɪwɪn 'yɪ kɛ, 'ɛ pʊɲɔ dabʊɪ 'lu bʊ, 'ɛ 'betiɲɛ, ɛ wɛn: «ɲBɪ -yɪ 'yɛ dɛ?»

24 'yɪiklanyɔ a 'mʊ 'ɛ ɲwɛlɛ 'yɪi, ɛ wɛn: «'N yɪ 'yɛ -tonyibli, kɛɛ, v 'wɪ ti yɪ, 'v nɛ.»

25 -Yusu 'ɛ gba 'vɲɔ dabʊɪ 'yɪ kɪ dɛ. -Tɛ ɛ -ha 'v 'a dabʊɪ, -ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ tɛ 'l' yɛ' lɛ. 'A 'yɪi kɛ yɪ. ɛ yruɪ 'kɪ lɛ -tɛɛ.

26 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Mu 'l' -na 'dɪɔ 'kwli, kɛɛ, ɲnɪ 'naa 'l' Betisaidadɪɔ 'kwli.»

Pielɪ wɛn 'nɪ, -Yusu, ɛ nɔ- mɔ Wanyɔ -mʊ, Nyɪsʋa pʊ la lɛ, ɛ di la 'a dako yɪ ya

(Matie 16.13-20; Luku 9.18-21)

27 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu* 'hʋɛn-, 'kɪ v mi 'l' 'dɪɔ ɲdʊ kɪ. 'Dɪɔ a 'mʊ, v 'mʋɛ 'blugba -mʊ-, -ɛ kɔ 'nyre -mɔ Filipu a Sesale yre. V nɪ 'kɪ 'hru wɔn, -ɛ -bɪ ɛ 'beti ɲnɒ nɪ: «Nyibli wɛn 'nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ 'lɪ?»

28 -ɛ -bɪ v ɲtuɲɔ wɔn, v wɛn: «-V -bɪ wɛn 'nɪ, -mɔ Saan Batɪsɪ ɲnɔ, -ɛ pɪ la nyibli 'nie 'lu lɛ. -V -bɪ wɛn 'nɪ, -mɔ Nyɪsʋa a winwɔn-hanyɔ Eli ɲnɔ. -V -bɪ wɛn 'nɪ, -mɔ Nyɪsʋa a winwɔn-hanyɔ -bɪ ɲnɔ, -ɛ 'kʋ la, 'tɪ- -ɛ 'hri 'klo dɛ.»

29 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'A mʊ -mɔ -bɪ, a wɛn nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ 'lɪ?» -ɛ -bɪ Pielɪ bi 'v nɪ, ɛ wɛn: «-Mɔ mɔ Wanyɔ -mʊ-, Nyɪsʋa pʊ la lɛ, ɛ di la 'a dako yɪ ya.»

30 -ɛ -bɪ -Yusu ti ɲnɒ nɪ -tɛɛ, ɛ wɛn: «A 'nɪ 'hlaa 'lɪɲɪ nyiblo ɲdʊ yɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mʊ.»

-Tɛ -Yusu hla la ɲa, -ɛ mɔ, ɛ di la 'nɪ 'kʋ, 'tɪ- ɛ 'mʊ la 'klo 'hri dɛ

(Matie 16.21-28; Luku 9.22-27)

31 -ɛ -bɪ -Yusu bi 'v nɪ, 'ɛ -tʋa 'a -nagbopu* a tɔɔlɛ, 'kɪ 'v -teblɪ a pepɛ -mʊ-, -ɛ diɲɛ yre mu a -ta', ɛ wɛn: «'Mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, -nyrɔwɔ ɲdʊ, 'n di 'yɛ ɲhʋɛn dɪakɪ. 'Blɔ a nyibli, v kɔ Nyɪsʋa a -cɔhɔnpinyɔ* gbagbɪ, v kɔ 'blɔ a tetɛtɔnyɔ 'hʋɛn-, v kɔ bʊ yraa 'mʊ, 'tɪ- v 'mʊ 'mʊ 'la. 'Bʊ mɔ, 'nɪ 'kʋ, -nyrɔwɪ nɪ 'hʋɛn 'bʊ -hi, ta a -nyrɔwɔ, 'n kɔ ɲbʊ 'hri 'klo.»

32 -Tɛ ɛ yɪ ɲnɒ -tɪ a 'mʊ nɪ -tʋɛ -nɪ, ɛ 'yɪ ɲnɒ ɲdedɛde 'yɪ kɪ -hliɪ -nɪ. ɛ nɔ- mɔ, Pielɪ bʊ daa ɲnɛ 'kɪbɪa -mɔ, 'ɛ yɪɲɪ -mɔ 'plɛ, ɛ

wen: «-Ti -bu, -yi 'lu -mo le -hie, 'ni -hua□a li□i, bu nu -mu.»

³³ -E -bi -Yusu □hian -mo, 'e ta 'li 'a -nagbopu -bi -mu' -mo le, 'ti -'e -maa Pielh 'yi, e wen: «hloko 'mu -mo le, Satan! De -mu', -yi 'lu -mo le -hie, e 'yi□i 'pa-, Nyisua 'ni -hie li□i 'lu -mo le. -Na 'lule-hihie mo -tonyibli a 'lule-hihie □nu.»

³⁴ Bu pu 'ki le, -e -bi e da nyibli -mu', -u ni 'u, u ko 'a -nagbopu 'huen- ni, e wen: «Nyiblo 'bu yi□i ni -hwe, 'ki bu kwe 'mu □wien le, e 'ni 'kwee 'li 'a dionu a 'lule-hihie □wien le, kee, -ti -mu', 'n di□e -lee -ni, e no-bu nu 'a -ne ti, 'ye □bu nyibli pu le, u 'mu□u 'la, -te e pa 'u, 'e mo 'na nyiblo a -ti.

³⁵ Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hua□a li bu 'waan ne 'a dionu a -hunhlon, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'u 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisua yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dionu a -hunhlon bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te e nwe 'mu a -ti, e ko, 'ki 'u Nyisua a □haantitie a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyisua yi.

³⁶ Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kuko-tebli a pepe, 'ti -'bu 'waan ne 'a dionu a 'klo yrayru, 'ki 'li Nyisua yi, kuko-tebli a 'mu, e 'ni -pu□u 'u□u □dedede ni.

³⁷ Nyiblo 'yi 'li□i 'li -we, bu pu 'u □dedede 'klo yrayru a 'mu a -ta'.

³⁸ 'Ki a ni 'li nyibli -bu, -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua, -u -plee 'li Nyisua ke 'nyu. 'Bu mo, 'ba yi -tu ni pie, 'ki 'u nyibli a 'mu ye', 'ki □bu di 'aan Kukonyo' pa, ko, 'ki ba di 'u 'na win 'u □tuu -ni, -e -bi 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u -dii -ni de, 'ki 'li 'na Bai a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n ko 'a lelenyu 'huen-, ti a 'mu 'yri, 'n di pie -tu -we, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki □bu hla□a, -e mo, a mo 'na nyibli.»

9

¹ -E -bi -Yusu yi □nu 'ni -lee -ni de, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyu, nyibli -bi ni 'li, u 'mu□u 'ye -nyrowo □du, -te Nyisua di nyibli a win a kikoole nu, 'ki 'li 'a 'khi 'kwli, 'ti -e 'mu nyibli a 'mu, 'waa 'kukuv a ti ki ye.»

-Te -nagbopu* 'ye la -Yusu, 'ki 'li Nyisua a -ti a 'yi'buale 'kwli

(Matie 17.1-13; Luku 9.28-36)

² -Te -nyrowo ni □hlon-do -hi, -e -bi -Yusu gba Pielh ko Sakti ko Saan 'huen- ni, 'u mu 'li dugba blöblu □du 'lu. U ni -do, 'ki u ni 'li, -e -bi -Yusu 'cici ni, 'ki 'li □nu 'yi.

³ 'A wlawli 'ple ni diakti, 'ti -'u yi wlu. -Te u nu 'puple, nyiblo □du 'yi 'ne- 'klo ki -ni, -bu nu de, bu nu 'puple le.

⁴ Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi u 'ye Nyisua a winlon-hanyu Eli ko Moise 'huen- ni.

Nyibli ni 'huen a 'mu, u 'ku la see la. Nu -'hru 'u -Yusu 'hwi, u ko -Yusu 'huen- 'u -tua toto a poppu.

⁵ Pielh bu yi 'ki □nu ni 'ye, -e -bi e yi -Yusu 'ni -lee -ni, e wen: «Töonyo, e nu -tee, 'ki -ba ni 'ne- -tite -bu bu. -Ba pu papu ni ta, -ne pupa, Moise a -ne, ko Eli a -ne.»

⁶ Pielh hla -ti a 'mu ni, -e nu□o, e ko 'a 'bio 'huen-, u ta 'u ble, 'a -ti, -ti bu di hla, e 'yi□i -yi.

⁷ -E -bi ti ni -do a ti 'yri, -jrujma □tu 'u □nu 'lu, 'e -hli □nu. 'Ki 'li -jrujma a 'mu 'kwli, 'ki Nyisua a win -huen 'li -wlu, 'e pi le: «Nyiblo -bu, e no-mo 'na nweyu. E no-ba pu nua yi bu.»

⁸ Ti ni -do a ti 'yri, bu yi 'u 'waa dionu 'hwi le ni te, -e -bi u 'kee nyibli -ni wen a 'yiye ni, 'bu 'yi -Yusu ni -do 'pa-.

⁹ -Te u yi 'ki dugba a 'mu ni □ti, -e -bi -Yusu yi □nu 'ni ti, e wen: «De -bu, a 'ye, a 'ni 'lee 'li nyiblo □du, e 'mu□u gba -gbagba, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'ku, 'mu 'li 'kukonyibli 'nyu -hon, 'mu 'klo 'hru.»

¹⁰ -Ti a 'mu, -Yusu -hla, u □tuu 'u□u ni. Kee, u yi 'beti 'waa dionu le, bu 'ku, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyu, bu 'hru 'klo, de a 'di -bi e □hen 'nyre 'li?

¹¹ -E -bi -nagbopu -tua 'a le'betile, u wen: «De- ko -ti, Nyisua a tetetöonyu 'u pi le, -e mo, Nyisua a winlon-hanyo Eli, e no-ko -bu 'nyee 'hru, -bu di, 'ti -Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, e 'mu di 'li?»

¹²⁻¹³ -E -bi e wen: «E mo □han-ti, Eli, e no-ko -bu di yi-hede, e 'mu Nyisua a dako -hee -ni, u 'mu 'waa 'klo □hrenti -ni, u 'mu -mo -we, 'ti -Wanyo a 'mu, e 'mu di. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Nyiblo, -e 'wi- Eli yi, e di ni, 'ti -yunyre-tebli -bu, -tonyibli -hwe bu nu□o -mo, 'u nu □ne□e -mo, -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisuaerent 'kwli, ti -hi la a ti 'yri. U 'cru□i ni -we, -e mo, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko □bu 'ye □huen diakti, 'ti -nyibli 'mu 'mu -yraa -ni -we. De e □hen 'nyre, □bi a -hie□e 'lu -mo le ni?»

-Te -Yusu nu la□a, 'yu -mu', 'ku -hvan* ni la 'u ke', 'a 'kve 'e -we la

(Matie 17.14-21; Luku 9.37-43a)

¹⁴ -Te u □ti 'ki dugba a 'mu, -e -bi -nagbopu* a 'mu, -Yusu hie wen 'u bu, 'ti -e 'mu 'u □nu 'hwi nyre, e 'ye nyibli -huohu, 'u □glaa 'li □nu le, u ko tetetöonyo 'huen-. Tetetöonyo a 'mu, u nu- pi gble, u ko -nagbopu -bi a 'mu 'huen-, u hie wen 'u bu.

¹⁵ -Te nyibli 'ye 'ki -Yusu, -e yi 'li di, -e -bi 'waa □wli kee le, 'u mu□o 'ye' 'be mo, 'ki 'li cigbe 'kwli, u 'mu□u 'wio -nyu.

16 -Te -Yusu nyre 'u, -e -bi e 'beti 'a -nagbopu a 'mu, e ye 'u bu ni, e wen: «De-ko gble a pi 'ki, a ko tetetooonyu 'huen- 'li?»

17 'Ki 'li nyibli -huohu a 'mu 'nyi, 'ki nyiblo pdu ni 'li. E no- [tu]o [w]on, e wen: «Tooonyo, 'n ya 'ne- mu 'na 'yu yi, [mu]bu nu, 'a 'kue 'mu -we, -e nu[o], 'ku -huan ni 'u bu ke'. E no- ni[de], 'ki e 'yi 'li 'puple 'li -we.»

18 'A -ne ti, 'ku -huan a 'mu, 'bu 'hri 'blo, e ko bu pu[de] [h]lon le, 'ti- 'yu a 'mu, huonplu 'e nyre[de] wien bu, ko, 'e yi 'nyi di, ko, 'a 'hu' 'e yi 'hiun. 'N lee -na -nagbopu ni, bu bla 'ku -huan a 'mu le, kee, u 'yi 'li[ti] 'li -we.»

19 Ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi, e wen: «A mo nyibli [ni]o, -u 'yi Nyisua [w]lu yi -kuo -ni -tee. Ti ni -tie 'n ko [bu] -hii 'ne- 'a mu 'nyi, 'ti- a 'mu Nyisua [w]lu yi -kuo -ni 'li? [Bi] ke- 'n di nu, 'mu 'a mu le -kikle -ni 'a -ne ti? Ba ya 'mu 'yu a 'mu yi.»

20 'u ya [ne]e yi. -Te e 'ye -Yusu, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -tua 'yu a 'mu a le[de]gbapule, 'ki 'li 'kl' 'kwli, 'yu a 'mu 'e bi [h]lon, 'e -tua -tutu a kle'blikele, 'e -wle huon, huonplu 'e pe[de] wien bu.

21 -E -bi -Yusu 'beti 'a 'bai ni, e wen: «-Te e -tua la 'li 'a nunuo, ti ni -tie e -hi 'u 'li?» -E -bi 'a 'bai wen: «Kue 'li 'a 'huande 'yie bu.»

22 E ko ti, 'ku -huan a 'mu, 'e pi 'li[ti] 'to, ko 'ki 'li 'nie -mo, e 'mu[de] 'la a -ti. Yru -aan nya, -bu -hee ne -a mu, [ni] -we 'li[ti] 'li.»

23 -E -bi -Yusu wen: «-Wen 'ni: [Ni] -we 'li[ti] 'li. 'A -ne [dedede] -we 'li bu nue ni, 'ki 'u nyiblo -mu' -mo, -e kuo Nyisua [w]lu yi.»

24 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'yu a 'mu, 'a 'bai wen: «lin, 'n -hve [bu] kuo [ne] [w]lu yi, kee, -hee 'mu, 'ki [bu] kuo [ne] [w]lu yi -tee.»

25 -E -bi -Yusu 'ye[de] ni, -e mo, nyibli yi bii kle diaki, 'e hlee 'li 'ku -huan a 'mu -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, e wen: «'Ku -huan, -mo -mu', -e ni[de], 'yu -bu 'e 'ke, ko, 'e 'ye ni 'ple, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -hon 'u[de] ke', [ni] 'bie 'u[de] ke' de!»

26 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi 'ku -huan a 'mu, e -tua 'a blebubale. E ni 'li 'a blebubale 'kwli, 'e -hon 'u[de] ke'. -Te e -hon 'u[de] ke', -e -bi 'yu a 'mu, e pe 'u bu gbee, e 'wi -te bu 'ye ni 'ku wen. E no- nu[de], nyibli -huohu a 'mu, -u ni -tuo a 'mu ki, 'u pi le: «E 'ku ni.»

27 Kee -e -bi -Yusu klo 'a dabu bu, e 'du[de] ye, 'yu a 'mu 'e nyra bu. -E -bi nyibli pu[de] [haan]-ti, -e mo, -Yusu nu[de] ni, 'yu a 'mu, 'a 'kue 'e -we.

28 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu 'huen-, u mu 'li 'kayu bu. -Te u ni -do, u ni 'ki 'u bu, -e -bi u 'beti -Yusu ni,

u wen: «De- nu 'ki[ti], [a] 'yi wen 'li[ti] 'li -we, -ba bla wen 'ku -huan a 'mu le 'li?»

29 -E -bi -Yusu [tu] [nu] [w]on, e wen: «Nyisua a dida ni -do, e no- ni[de], 'ti- nyiblo 'e -we 'li bu bla 'kuo-huindu a 'mu le.»

-Yusu hle[de] ni de, -e mo, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu 'klo 'hri
(Matie 17.22-23; Luku 9.43b-45)

30 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u -hon 'u -te a 'mu ni, 'u -mu, 'u 'bee 'li Galileh[de]gba 'kwli [ti]o. E 'yi[ti] -hva, 'ki nyibli pdu bu 'ye[de],

31 -e di[de] nu, e 'mu ti ke, e 'mu 'a -nagbopu -too -ni. -E -bi ke- e pi [nu] yi: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, u ko bu pu 'mu nyibli -ji, u 'mu 'mu 'la. Kee, 'bu mo, 'ni 'ku, -nyrow ni 'huen- 'bu -hi, ta a -nyrowo, 'n ko [bu] -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, [bu] 'hri 'klo.»

32 -Ti a 'mu -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yi[ti] le -yru. Kee u yi pie huannu, 'ki bu 'beti[de], de a 'di -bi e [hen] nyre.

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'u 'a 'bio 'lu yi 'li?
(Matie 18.1-5; Luku 9.46-48)

33 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u nyre 'li Kapenaodto 'kwli ni, 'u mu 'li 'kayu bu. -Te u nyre 'ki 'li 'kayu bu, -e -bi e yi 'a -nagbopu* 'ni 'beti -ni, e wen: «-Ti a 'di -bi a hle wen 'li 'hru wlon 'li?»

34 -E -bi 'waa pepe, u nu [blii], -tu a -ti, -e nu[de], 'ki 'u 'hru wlon, u pipi wen[de] le, 'ki 'li 'waa dionu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -ni 'u 'a 'bio 'lu yi.

35 -E -bi -Yusu ni bu, 'e da [nu], e wen: «Nyiblo 'bu yi[ti] ni -hve, bu ni 'u 'a 'bio 'lu yi, bu [tu]o 'li 'a dionu, e 'mu 'a 'bio a leleyu' pa.»

36 -E -bi e -jri 'li 'hiangbe, 'e [tu] 'u [nu]bu ye' bu, 'e 'ble[de] kua, 'e [jri]e dabu 'lu bu, e wen:

37 «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, -te 'hiangbe -bu, e ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyiblo kua, 'ki 'u 'na 'nyre a -ta', -e -bi 'mo e 'ble kua. Ko, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ble 'mu kua, e 'yi mo ni -do 'pa-, e 'yi 'mu kua 'ble, kee, e 'ble 'na 'Bai Nyisua kua -we, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki.»

Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ye ni -won -a mu yi, e [hen] nyre, e ko -a mu 'huen- -a pe
(Luku 9.49-50)

38 -E -bi Saan, -e mo -Yusu a -nagbopi* -bi, e wen: «Tooonyo, -a 'ye nyiblo pdu, 'e ble 'kuo -huin' le, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli. -Aan 'mumu, -a lee [ne] ni, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[de], e 'ni -kue[de] li -a mu wien le.»

39 -E -bi -Yusu wen: «'A 'ni 'lee 'li[ti], -e mo, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[de], e 'yi 'li[ti] 'li -we, nyiblo pdu bu gba 'na 'nyre, bu nu

□wilekēede, 'ti- bu -hōn 'u -wlu, bu nyre 'na nyre yi.

⁴⁰ Nyiblo 'bu 'ye ni -wōn -a mu yi, ε □hen nyre, ε kō -a mu 'hven- -a pē.

⁴¹ Kō, nyiblo 'bu -nyi 'a mu 'nyipōlō ni -do, -te a mō 'na nyibli a -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni -tēe, -ε mō, Nyisua, nō- di□ē 'wio -nyi.»

-Te -Yusu hlee la de 'kuku a de ki (Matie 18.6-9; Luku 17.1-2)

⁴² Kē- -Yusu pī □nu yi de, ε wen: «Nyiblo -mu', -ε kuo 'mu □wlu yi, -ε 'wi- 'hiangbedu -bu yi, 'bu mō, nyiblo 'bu nu□ō, nyiblodu a 'mu, bu 'kee 'na □wlu a yikuole, ε di nōō 'u le, 'ki 'u nyiblo a 'mu, -ε nu de a 'mu -mō, bu pu□u gbētēe a 'hōlō, 'ti- bu pu 'li□i 'yru -mō, ε 'mu 'ku.

⁴³ 'Bu mō, -na dabu 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi 'be 'u□u. ε nu -tēe, 'ki -bu pa 'li dabukutō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli, 'ε -hi 'u -na dabu ni 'hven bu □cēe 'u yi, 'ti- bu pu 'li -na -mu' 'nyi, -ε 'ye ni jre 'klo -mō 'klo. [

⁴⁴ 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hū di, u 'ni 'ku□u li, ε kō, na 'ni -jre□ē li -we, 'klo -mō 'klo.]

⁴⁵ 'Bu mō, -na bu 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi 'be 'u□u. ε nu -tēe, 'ki -bu paa 'li bukutō 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'kwli, 'ε -hi 'u -na bu ni 'hven bu □cēe 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -ε 'ye ni jre 'klo -mō 'klo. [

⁴⁶ 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hū di, u 'ni 'ku□u li, ε kō, na 'ni -jre□ē li -we, 'klo -mō 'klo.]

⁴⁷ 'Bu mō, -na 'yie 'bu yi□i ni ni, □ni yi de 'kuku ni ni, -ε -bi -ha 'li□i 'li. ε nu -tēe, 'ki -bu paa 'li 'yie ni -do Nyisua a bunule', 'ε -hi 'u -na 'yii ni 'hven, bu □cēe 'u yi, 'ti- bu pu 'li -mu na -mu' 'nyi, -ε 'ye ni jre 'klo -mō 'klo.

⁴⁸ 'Ki 'li -tite a 'mu, nyi -mu', -u yi 'hū di, u 'ni 'ku□u li, ε kō, na 'ni -jre□ē li -we, 'klo -mō 'klo.

⁴⁹ 'A -ne nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu yi 'mu □wien le ni kve, ε kō bu -ha Nyisua mē le, bu klaa □ne 'yi, -ε di□ē nu, 'a nunuklō 'ni □ha yi nyre, □wi yi, -te u ni, 'bu pu muma 'ta, 'u pī□i na', -ε di□ē nu, ε 'ni □ha yi nyre.

⁵⁰ □Bu puu □ne 'ta a de yi de. 'Ta mō □haande □nu. Kēe, 'bu mō, bu 'waan ne 'a wlonnino, u 'yi 'li□i 'li -we, bu nu□ō, bu nō 'ki wlon de. -ε -bi ε 'yi 'ki -kvan □du -kō de. 'A 'ni 'wū 'li 'tadu -mu' yi, -ε 'waan ne 'a wlonnino, kēe, a kō 'aan 'bio 'hven, ba kō kibuwēenle.»

10

De -mu', -Yusu tōō -ni, 'ki 'u nyibeyu kō nugba 'hven- bu -gba 'bli le a -ta' (Matie 19.1-12; Luku 16.18)

¹ -Nyrowi gbi bu -hi, -ε -bi -Yusu -hōn 'li Kapenaodō 'kwli ni, ε kō 'a -nagbopu* 'hven-, 'u mu 'li Sudeblōgba 'kwli, 'ki 'li Sūden a 'niki. 'Ki 'li -te a 'mu, nyibli -hūhū, nu- -we 'li ti ki de, u □glaa 'li□i le, -ε -bi ε -twa 'waa Nyisua a -ti a tōole, □wi yi, -te -mu', ε ni□ē le.

² -ε -bi Falisi□tumu* a nyibli, nu- 'yūa 'u□u 'hūi bu, u 'mu□u le □tēe -ni, -ε di□ē nu, ε 'mu ka, 'ki 'u Nyisua ye'. Kē- u pī 'ki□i yi, 'u yi□i 'beti -ni: «□Bi ε kō 'u ni, -te -aan tete ni 'a hihla, 'ki nyibeyu bu pu 'li 'a nugba -patu'»

³ -ε -bi -Yusu □tu □nu □wōn, ε wen: «Tete a 'di -bi Moise -nyi la 'a mu 'li?»

⁴ -ε -bi u wen: «Nyisua a winwlon-hanyō* Moise hla□a ni, -ε mō, nyibeyugbe 'bu -hve bu pu 'li 'a nugba -patu', -ε -bi bu 'cri 'crien, -ε hle□ē, -ε mō, ε pu 'li□i -patu', 'ti-, bu -nyi□ē 'crien a 'mu.»

⁵ -ε -bi -Yusu wen: «'Aan □wli a 'gbokole a -ti, Moise 'ε -nyi 'a mu tetedu a 'mu.»

⁶ Kē- ε pī □nu yi de, ε wen: «'Yi-he-nyre, -te Nyisua nu la 'klo, ε nu -tonyiblo, -tonyiblo a 'mu, 'ε mō nyibeyugbe kō nugba 'hven-.

⁷ ε nō- kō -ti, nyibeyu 'mu 'u 'a 'bai kō 'a 'dii 'hven- bu hie, ε 'mu nugba kō, ε kō 'a nugba a 'mu 'hven-, u 'mu 'hūi bu -nūi -ni,

⁸ u 'ni 'hven a 'mu, u 'mu -tonyiblogblo ni -do -he. ε □hen 'nyre, -ε mō, u 'yi 'ki -tonyibli ni 'hven 'pa-, kēe, u mō -tonyiblo ni -do □nu.

⁹ 'A -ti u, nyibeyugbe kō 'a nugba 'hven-, Nyisua -nu, 'u -he -tonyiblo ni -do, nyiblo □du 'yi yi -blee -ni, bu -hūia □nu yre.» Kē- -Yusu -pu □nu yi.

¹⁰ -Te u -hūie yre, -ε -bi -Yusu kō 'a -nagbopu 'hven-, u mu 'li 'kayu bu. -ε -bi 'a -nagbopu a 'mu, u yi 'beti□ē le de, nyibeyu kō 'a nugba bu -gba 'bli le a -ta'.

¹¹ -ε -bi ε wen: «Nyibeyugbe 'bu pu 'li 'a nugba -patu', 'ti- 'bu kō nugba -bi, -ε -bi ε nu -wlawli, 'ki 'u 'a yi-henugba ye'.

¹² Kē- ε ni 'mu, 'ki 'u nugba -mō -we. Nugba 'bu hie 'u 'a nyibū bu, 'bu kō nyibū -bi, -ε -bi ε nu -wlawli.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki bu nu 'yonu □haande -mō (Matie 19.13-15; Luku 18.15-17)

¹³ ε kō la -nyrowo □du, 'u gba -Yusu 'yonu yi, -ε di□ē nu, ε 'mu □nu le -hren, ε 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonu a 'mu □haande -mō nu. Kēe, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -ε -bi u -twa 'waa -mō'pupe, u wen: «'A 'ni 'haa 'li□i 'ku.»

¹⁴ -Te -Yusu 'ye de a 'mu, 'a -nagbopu -nu, -ε -bi ε 'yi 'a plo -blee -ni, ε wen: «'Ba -ha 'yonu mē le, bu di 'ne- 'mu -mō. 'A 'ni 'kaa 'li □nu yi, -ε nu□ō, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu

-bu yi, v nu- di 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli pa.

15 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Niytsua me le, 'bu 'ye ni kwo [ne win ki, [wi yi, -te 'huangbe ni, 'e -he 'a 'bai me le, 'a 'bai 'e kwe [ne win ki, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi 'h[ti -we, bu pa 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli.»

16 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi e -tua 'yonu a kvale'buble, 'e pi [nu dabu 'lu ble, 'ti -'e da Niytsua, 'ki bu nu [nu [haande -mo.

*-Yusu ko dekonyo 'hven-
(Mattie 19.16-30; Luku 18.18-30)*

17 -Te -Yusu -we -mo, 'ki bu bi 'hru wlon, e ko nyiblo [du, 'e ya[qa cigbe yi, 'e 'gbila kwli, 'ki 'u[pu ye', e wen: «Tɔɔnyo o, -mo mo [haannyiblo. De a 'di -bi 'n di nu, 'ti -Niytsua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l 'mu[pu ko 'li?»

18 -E -bi -Yusu wen: «De- ko 'mo -dee [haannyiblo 'li? Nyiblo [du 'yi [haannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Niytsua ni -do.

19 -Yi Niytsua a tete ni, -v mo: [Ni 'laa 'l nyiblo, [ni 'nuo 'l -wlawli, [ni 'yrie 'l, [ni 'puu 'l nyiblo hi ki, [ni 'kaa 'l nyiblo, [tuu 'b -na 'bai ko -na 'dii 'hven-, 'ki 'l nvele 'kwli.»

20 -E -bi e [tu -Yusu [won, e wen: «Tɔɔnyo o, kwe 'l 'na 'huande 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n [tuu 'u[pu ni.»

21 Bu pu 'ki le, -e -bi -Yusu ta 'h[ti 'yi le, 'ki 'l nvele 'kwli, 'e lee [ne, e wen: «E hie 'b -mu de ni -do. E no- mo, mu -bu plo -na kuko-tebli a pepe -mu', -ko, -bu -nyi 'a 'wliye [hvennyibli, Niytsua 'mu -mu [haande gbagbu -mo nu, 'ki 'l yako 'kwli. [Ni nu 'ki[ti, -e -bi kwe 'mu [wien le, [mu 'na -nagbopi* -he.»

22 Bu 'win 'ki -ti a 'mu, -Yusu -hla, -e -bi 'a [wlu bi [hlon, 'e -hon 'u[pu 'hvi, 'ki 'l 'kla-wliye'yiya 'kwli, -e nu[po, 'a kuko-tebli -hu ni diaki.

23 -Te e -mu 'ki, -e -bi -Yusu naa ne 'a -nagbopu 'yie ki, e wen: «E di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli pa.»

24 -Yusu a win a 'mu, e kee ne 'a -nagbopu a [wli le. Ke- e pi [nu yi de, e wen: «'Na 'yonu -na, dekonyo -mu', -v kuo 'waa kuko-tebli [wlu yi, e kla 'mu ni, 'ki bu pa 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli.

25 'E mo [han-ti, e kla 'mu ni, 'ki 'b dekonyo -mo', -e kuo ne 'a kuko-tebli [wlu yi, bu kuo Niytsua [wlu yi, ko, bu pa 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'b [gbuki-so* bu naa 'b 'die a 'huo 'yri.»

26 -Yusu a pupuwin a 'mu, e maa ne 'a -nagbopu wlon le diaki. -E -bi v wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, -e -bi nyiblo [du 'yi 'h[ti 'l -we, bu pa 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli.»

27 -Yusu bu 'ye [nu de, -e -bi e wen: «'Ki 'l -tonyiblo a dɔɔnu a 'kl 'kwli, e 'yi 'l[ti 'l -we, bu kuo Niytsua [wlu yi, 'ti -bu pa 'l Niytsua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'l Niytsua a 'kl 'kwli, 'a -ne [dedede -we 'l nuele.»

28 -E -bi ke- Piel pi -Yusu yi, e wen: «-A mu -bi -bu 'li? 'Ye ke, -a -hie 'b -aan nyibli bu, e ko -aan -tebli a pepe 'hven-, [a yi -mu [wien le kwe.»

29 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'b, 'bu hie 'b 'a 'kayu, ko 'a 'daynu, ko 'a 'dii, ko 'a 'bai, ko 'a 'yonu, ko 'a -cii 'hven-bu, 'na nuele a -ti, ko, e 'mu 'na [haantitie nyibli pu a -ti,

30 -E -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, e ni 'ne- -mo, -tebli, Niytsua di[pe -nyi, e di 'ni -hu, e mu 'b -tebli -mu', e hie 'b bu 'b -hi, -e mo 'ki 'kayo, 'daynu, 'diinu, 'yonu, ko -cii 'hven-, kee, v di [tu[po [hven -we. 'Ya 'b 'lu de, ti -ko 'yri Niytsua di 'b 'klo yrayru -bi 'b -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Niytsua di -nyi[pe 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l.

31 Kee, nyibli -mu', -v ni 'b 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'l -te ti ne -bu 'kwli, 'waa -huohu, v nu- di 'l 'waa 'bio bu ni, -nyrowo [du, e ko, nyibli -mu', -v ni 'l 'waa 'bio bu, 'ki 'l -te ti ne bu 'kwli, 'waa -huohu 'mu 'b 'waa 'bio 'lu yi ni, -nyrowo [du.»

*-Yusu bu hla la 'a 'kukvu ko 'a
'klo'hiru a -ti, 'a 'wi ni ta a 'wo, no- -bu
(Mattie 20.17-19; Luku 18.31-34)*

32 'Hru -mu', -e mi Jrusredio 'kwli, e no- ko wlon v ni 'b, 'b mi 'ki. -Yusu, e no- 'nyee 'hru, 'a -nagbopu* 'v ni 'u[pu ke', huannu 'e ni [nu diaki. Ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'e 'du 'a -nagbopu ni -pu [tu 'b 'hven ye', 'b bii yi. Bu bii 'ki yi, -e -bi e -tua 'l 'waa -mohleele, 'ki 'b -tebli a pepe -mu', -e di[pe yre mu a -ta',

33 e wen: «Ba pu 'mu nua yi bu. Jrusredio, -a mi 'kwli. 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki v di 'l 'mu Niytsua a -cɔhlunpinyu* gbagbu -ji' pu, ko tetetɔɔnyo 'hven-, v 'mu 'mu -bati le -puu -ni, v 'mu le pu, 'n blee 'kukvu yi. 'Bu -hi, 'ti -v 'mu 'mu nyibli -mu', -v 'yi Niytsua -yi -ji' pu,

34 nyibli a 'mu, v 'mu 'mu 'caa -ni, v 'mu 'mu huon 'hrin, ko, v 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti -v 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'hven bu -hi, ta a -nyrowo, 'ti -mu 'l 'kukonyibli 'nyi -hon, 'mu 'klo 'hru.»

*-Te Saki ko Saan 'hven-, v lee la -Yusu,
-e mo, v -hve bu ni -hvan 'u[pu 'hvi, 'ki 'l
Niytsua a bunile'*

(Mattie 20.20-28)

35 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu a -nagbopu* ni 'hven -bi, -v mo Saki ko Saan 'hven-, -v mo Sebede a 'yonu, v nu- mu 'b -Yusu 'hvi, v wen: «Tɔɔnyo o, de -bu, -a di

-mu -hwa, -a -hwe[]ε ni, -bu nu[]o, 'ku 'v -a mu -mo.»

³⁶ -ε -bi -Yusu wen: «De a 'di -bi a -hwe []bu nu 'ku 'v 'a mu -mo 'li?»

³⁷ -ε -bi v wen: «Ti -mu', -ε ko 'yri nyibli a pepe di 'v[]v 'yee -ni, -ε mo, -ko nyibli a pepe win ki, 'ki 'li Nyisva a buntu'e', -a -hwe[]ε ni, -ba ni 'v -mu 'hvi bu, nyiblo ni -do 'ku 'li -na diidekubia ki, -do -bi 'ku 'li -na kamlakubia ki.»

³⁸ Keε -Yusu pi []nu yi, ε wen: «De -bu, a -hwe, de bu di 'nyre []hen, a 'yi[]i -yi. []Bi []huvendu -mu', 'n di 'ye, a -we 'li ba 'ye[]ε ni? Ko, -te 'n di 'kukub nu, []bi a -we 'li ba wen[]ε ki ni, ba nu 'kukub le ni -we?»

³⁹ -ε -bi v wen: «A -we 'li[]i ni.» -ε -bi ε wen: «E mo []han-ti, []huvendu a 'mu, 'n di 'ye, a 'mu[]v 'ye, ko, 'kukubvu, 'n di 'ku, a 'mu 'kukub le nu -we.»

⁴⁰ Keε, nyiblo, -ε ko -bu ni 'na diidekubia ki bu, ko, nyiblo, -ε ko -bu ni 'na kamlakubia ki bu, ε 'yi 'mo 'pa-, 'ni -wa[]a li[]i 'nyre ni. Nyisva a []gbetu, ε no- di nyibli a 'mu 'nyre wa.»

⁴¹ -Te -nagbopv ni -pu -bi -mu', v 'win -ti a 'mu, Saki ko Saan 'hven-, v hla -Yusu yi, -ε -bi v -tua 'waa yru a lepu'e.

⁴² -ε -bi -Yusu da 'waa pepe ni, ε wen: «A yi[]ε ni, -ε mo, 'klo -bu a 'luyunuyv, -v neε 'waa dako, v []tui []nu []hven, 'v 'plue []nu. 'Waa 'kundu a 'mu, v nii 'li[]i 'cre 'kwli.»

⁴³ A mu -mo -bi, ε 'yi 'mu le -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi. Nyiblo 'bu yi[]i ni -hwe, bu mo 'aan naanyo, nyiblo a 'mu, ε bleε yi bu mo 'aan -heenyv.

⁴⁴ E ko, 'ku 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu -hwe bu mo 'aan 'luyunuyv, nyiblo a 'mu, ε bleε yi bu -we -mo, 'ki bu -hee ne 'aan pepe.

⁴⁵ 'Na 'mumu -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi -di, 'ki nyibli bu -hee 'mu, keε, 'n di ni, 'ki []bu -hee nyibli, ε ko, []bu -ha 'na dtov, 'mu 'ku, -ε di[]ε nu, 'na 'kukub a 'mu, ε 'mu[]v nu, Nyisva 'mu nyibli -huohv []gble, 'ku 'v 'waa de 'kuku -mo.»

-Te -Yusu nu la[]a, 'yii'donyo Batime, 'a 'yii 'v kle yi

(Matie 20.29-34; Luku 18.35-43)

⁴⁶ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopv* 'hven-, v nyre 'li 'dto -mu', -ε mo Seliko 'kwli ni. -Te v yi 'dto a 'mu 'kwli ni []ti, v ko nyibli -huohv 'hven-, -ε -bi 'ku 'v 'hrunya 'yri, 'ku 'yii'donyo []dv ni 'v bu, 'ε -hwe nyibli 'wli le, -ε di[]ε nu, ε 'mu de di. 'Yii'donyo a 'mu, 'a 'nyre mo Batime. 'A 'bai a 'nyre mo Time.

⁴⁷ -Te ε 'win, -ε mo, Nasalet a -Yusu, ε no- yi -hi, -ε -bi ε -tua 'li win a 'li'yaale, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyat mo!»

⁴⁸ Nyibli -mu', -v ni 'v, 'v -tua 'a -mo'puple, v wen: «Ma wien mo!» Keε,

ε hta ni, 'ε 'yaa 'li win diaki de, ε wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyat mo!»

⁴⁹ -Te -Yusu 'win 'a win, -ε -bi ε nyra bu, ε wen: «Ba da[]a, bu 'de,» 'v da[]a, v wen: «-Mo ε de. Pv 'li 'kl le, -bu 'du ye', -bu mu 'v[]v 'hvi.»

⁵⁰ -ε -bi Batime a 'mu, ε []hnhuan 'v 'a kuveti bu, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi -gbisa, ε nyra bu, 'ε mu 'v -Yusu 'hvi.

⁵¹ -Te ε nyre 'ku 'v, -ε -bi -Yusu 'beti[]ε ni, ε wen: «De a 'di -bi -hwe []bu nu, 'ku 'v -mu -mo 'li?» -ε -bi ε wen: «Tōonyo o, 'n -hwe[]ε ni, -bu nu[]o, 'na 'yii -bu, -ε kle, bu kle yi.»

⁵² -ε -bi -Yusu lee []ne ni, ε wen: «-Te -kuo 'mu []wlv yi, ε no- nu[]o, 'ni nu[]o, -na 'yii 'ε kle yi. 'A -ti, -we 'li -bu mu 'li 'kayu bu ni.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi ε -tua leuyruo, 'ε bi 'v -Yusu ke', 'ε -tua 'a []wienlekove.

11

-Te -Yusu 'ya la Jrusredto 'kwli (Matie 21.1-11; Luku 19.28-40; Saan 12.12-19)

¹ -Te -Yusu ko 'a -nagbopv* 'hven-, v mi la Jrusredto 'kwli, bu 'mε 'di -bu, -v mo Bettfase ko Betani 'hven- yre, 'ku 'v dugba -mu' []hlon, -ε ko 'lu olifieti ni 'li, -ε -bi -Yusu lee ne 'a -nagbopv ni 'hven -bi ni.

² Keε -ε pi []nu yi, ε wen: «'Dto -mu', -ε ni 'li 'a mu ye', ba mu 'li[]i 'kwli. 'Bu mo, 'ba 'ya 'dto, a di yee 'v 'kasrayu, v mua -ni bu. Nyiblo []dv 'yi -hvan 'v 'kasrayu a 'mu ki ni 'ye. 'Ba ye 'v[]v bu, ba []wle[]ε, ba ya 'mo[]v yi.

³ 'Bu mo, nyiblo []dv 'bu 'beti 'a mu, 'bu pu le: De a 'di -bi a ni 'li? -ε -bi keε -ba pu[]v yi: Kukonyo, ε no- hwe[]ε. E di 'li[]i 'ni ya, -te ti ne -bu.»

⁴ -Te v -mu, v 'ya 'dto a 'mu 'kwli, 'ε mo []han-ti, v yee 'v 'kasrayu a 'mu, v mua bu, 'ku 'v []hvan.yi, -nagbopv ni 'hven a 'mu, 'v []wle[]ε. 'Ku 'v []hvan.yi a 'mu, 'ku nyibli -huohv neε 'v.

⁵ 'Ku 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'ku -v -bi ni 'li, 'v 'beti []nu, v wen: «De a 'di -bi a ni 'li? Deε -ko 'kasrayu -bu 'a []wlvle 'li?»

⁶ -nagbopv a 'mu 'v lee []nu -ti -bu, -Yusu lee wen []nu, -ε -bi nyibli a 'mu, v -ha []nu me le, v -mu,

⁷ 'v ya 'kasrayu a 'mu -Yusu yi. -Te v nyre 'li, 'v pu 'v 'waa dant ko 'waa wlawli 'kasrayu a 'mu ki ble, -ε di[]ε nu, -Yusu 'bu 'ya 'v[]v ki, ε 'mu dant a 'mu ki bu ni. (-ε nu[]o, ε tve []ne nyibli yi, -ε mo, ε no- mo bodto -mu', -ε 'ye ni ya 'li tu, keε, -ε ye 'li kibwēenle. E no- ko -ti 'ε 'ye 'v 'kasra a 'mu ki.)

⁸ -Te v yi 'li ni di, nyibli -huohv 'v pu 'v 'waa dant 'hru wlōn ble. -U -bi ni 'v, 'v 'be -hugbi, 'v pu 'v[]v 'hru wlōn ble -we, -Yusu 'ε ne[]ε kle,

⁹ nyibli 'u ne[ε ye' le, -u -bi 'u y[ε] [wien le kwe. Ke-u ni, 'u 'yeε 'li win, u wen: «Na 'wio, -mo -bu, -ε yi 'li di, 'ki 'li Kukonyo Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale!

¹⁰ Ba pu Nyisva 'nyre le, -ε nu[ε], ε n[ε] -di -a mu win ki koo mo, -te -aan 'bat gbagbu bodto Dafidi nu la nyibli a win a kikoolε. Nyisva bu ko -ti a 'yi'buale, 'ki 'li yakoo 'kwli!»

¹¹ -Te -Yusu 'ya 'ki Jrusredto 'kwli, -ε -bi 'ki ε mu 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'ε 'ye -tebli a pepe -mu', -u ni 'li. -Te 'to yi ni -wen, -ε -bi ε ko 'a -nagbopu ni -pu [tu] 'u 'huen a 'mu 'huen-, u [han] -mo, 'u mu 'li Betanidto 'kwli.

-Te -Yusu pu la tugbe, u deε figie 'jro -mo

(Matie 21.18-19)

¹² -Te -nyre -nyε, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u -huen 'li Betanidto 'kwli ni, 'u mi. -Te u yi 'd[ε] a 'mu 'kwli ni [ti], -ε -bi 'kanu bi 'li -Yusu 'kwli.

¹³ Bu ta 'li ye' le, -ε -bi ε 'ye tugbedu -mu', u deε figie ni. Tugbe a 'mu, ε h[ε]o [nu] -mo le, hawi 'ε -hu 'li[ti] yra, -Yusu 'ε mu 'u[ε] [hlon], -ε di[ε] nu, ε 'mu[ε] 'ye, 'bu mo, 'bu tu 'kui. Bu nyre 'ki 'u[ε] [hlon], -ε -bi hawi ni -do ε ye 'li[ti] yra bu, -ε nu[ε], ε 'yi wen 'u 'a tutu a ti 'yri ni nyre.

¹⁴ -ε -bi ke- -Yusu pi tugbe a 'mu yi: «Kwe mo -nyrowo -bu 'yie bu, [ni] 'tu' 'ki 'kui ni de, nyibli 'ni [ha]a di.» Win a 'mu, -Yusu -pu, 'a -nagbopu 'win[ti] ni.

-Te -Yusu bla la puplonyibli le, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli

(Matie 21.12-17; Luku 19.45-48; Saan 2.13-22)

¹⁵ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi u nyre 'li Jrusredto 'kwli ni, -Yusu 'ε -mu, 'ε pa 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli. 'Ki 'li -yaa a 'mu 'kwli, 'ki puplonyibli ni 'li, 'u ple 'wlugba-tebli, 'ki 'u Nyisva a -cohlun* a pipie a -ta'. 'Ki 'wli'c[ε]nyibli ni 'li -we, 'u yi h[ε]apwli 'ci'ci -ni. -Te -Yusu yeε 'u puplonyibli a 'mu bu, u ko nyibli -mu', -u -twe -tebli 'huen-, -ε -bi ε -tua 'waa leubla, 'ε yi 'wli'c[ε]nyibli a 'teble ble [jijiri] -ni, ko, 'ε 'nyreε 'li -hungboponyu a gbat yre, 'u yi [hlon] le bi,

¹⁶ 'ε 'yi nyiblo [ε]u me le -ha, 'ki bu 'ble de, bu 'be -yaa a 'mu 'kwli [ti],

¹⁷ 'ti' -ε -tua 'ki 'waa toole, ε wen: «D 'c[ε]ni ni, 'ki 'li Nyisva'c[ε]ni 'kwli, -ε mo: Nyisva wen 'ni: 'Na 'kayu ni 'u ni, 'ki 'klo -bu a dako a pepe 'mu 'li 'mu -daa -ni.» -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Kεε, 'a mu -mo -bi, a nu 'kayu a 'mu 'yiyirinyibli a 'kayu -mo'»

¹⁸ De a 'mu, -ε mu 'lu -mo, Nyisva a -cohlunpinyu* gbagbi, u ko tetetonyu 'huen-, u 'win[ti] ni. ε n[ε] -nu[ε], u [mve

'hru le, -ε di[ε] nu, u 'mu -Yusu 'la, -ε nu[ε], dakoo ne 'a toowin ni dtaki. ε n[ε] -nu[ε], nyibli gbagbi a 'mu 'u [tui] -Yusu ca -mo.

¹⁹ -Te 'to yi ni -wen, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u [ti] 'd[ε], 'u mu 'li -t[ε] -bi.

Bu mo, 'ba yi Nyisva de ni -hve, ba kuo

[ne] [wlv] yi -teε

(Matie 21.20-22)

²⁰ -Nyrajru', -te u yi 'ki kle ni -me, -ε -bi tugbe, -ε mo figie, -Yusu pu 'tu 'jro -mo, ε n[ε] -ko 'hu' u neε 'u de. -Te u nyre 'ki 'u[ε] 'hu', kwe 'li 'a 'lu 'yri bu, -bu ye 'a bu ki, 'a pepe 'ku ni.

²¹ -ε -bi de -mu', -ε mu 'tu 'lu -mo, ε bi 'li Pielh 'kwli, ε wen: «Toonyo, 'ye tugbe -bu, -pu 'tu 'jro -mo, ε 'ku ni.»

²² -ε -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba kuo Nyisva [wlv] yi.

²³ 'Bu mo, 'ba kuo Nyisva [wlv] yi, a -we 'li ba lee dugba -bu ni: -Hon mo -te -bu, -bu bi 'li 'yru -mo. 'Bu mo, 'ba 'ye ni pu gble, 'ki 'li 'aan [wlv] ki, keε, 'ba pu[ε] [haan]-ti, -ε mo, -ti -mu', a -hla, ε di mu 'lu -mo, 'ε mo [han]-ti, Nyisva di[ε] 'ni nu, ε 'mu 'lu -mo mu.

²⁴ ε n[ε] -nu[ε], 'ni yi 'a mu -lee -ni, 'ba yi Nyisva de ni -hve, ba kuo [ne] [wlv] yi, -ε mo, ε -we 'a mu de a 'mu, 'a -nyinyie -mo. 'Bu mo, 'ba kuo [ne] [wlv] yi, ε mo [han]-ti, ε di 'a mo[ε] 'ni -nyi.

²⁵ Keε, 'ba yi Nyisva ni de, nyiblo 'bu nu 'a mu ynyrede -mo, -ε -bi ba -hru 'a ynyrede a 'mu a -ti -mo, -ε di[ε] nu, 'aan 'Bat Nyisva, -ε ni 'li yakoo 'kwli, ε 'mu 'aan -ne ynyre-tebli a -ti -mo -hru -we. [

²⁶ Keε, ynyre-tebli -mu', nyibli nu 'a mu -mo, 'bu mo, 'ba 'ye ni -hru 'waa -ti -mo, -ε -bi 'aan 'Bat Nyisva, -ε ni 'li yakoo 'kwli, ε 'yi 'li[ti] 'li -we, bu -hru 'aan -ne ynyre-tebli a -nu a -ti -mo -we.]»

-Te -juukve* a naanyv 'beti la -Yusu, nyiblo a 'di -bi -nyi[ε] 'kli, 'ki bu nu -tebli -mu', ε ni

(Matie 21.23-27; Luku 20.1-8)

²⁷ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, u 't[ε] gbe 'waa 'hru, -ε mi Jrusredto 'kwli 'lu -mo. -Te u nyre 'ki, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli. Bu yi 'li le ni 'deε -ni, -ε -bi Nyisva a -cohlunpinyu* gbagbi, ko Nyisva a tetetonyu, u ko -juukve a 'blu a nyibli -bi 'huen-, u nyre 'u[ε] 'hu',

²⁸ 'u 'beti[ε], u wen: «Nyiblo a 'di -bi -nyi 'ki -mu 'kli, 'ki -bu bla -tebli[nyibli] -bu le 'li? Nyiblo a 'di -bi -lee -mu -we, -bu nu -tebli a pepe -bu, -ni 'li?»

²⁹ -ε -bi -Yusu wen: «'N di 'beti 'a mu de ni -do -we. 'Bu mo, 'ba -h[ε]ua 'mu kle, 'ti -mu 'a mu kle -h[ε]ua -ni -we.

30 'A mu 'n yi 'beti -ni: Nyiblo a 'di -bi -lee la Saan, bu pu la nyibli 'nie 'lu le 'li? [B]i Nyisva [n]u, -u'v- -tonyibli [n]u? Ba -hitha 'mu kle.»

31 -E -bi v -tva le'betile, 'ki 'li 'waa dtonu 'nyi, v wen: «-Bi' -a di 'ki pu? 'Bu mo, [b]a pu le, Nyisva -lee la 'ne[e], -e -bi e di [h]ian -mo, e 'mu -a mu 'beti -ni: -Ti -mu', Saan hle la, de- ko -ti 'a 'yi 'ki [k]i [h]aan-ti -pu 'li?

32 Mo, 'bu mo, [b]a pu le, -tonyibli [n]u, -e -bi nyibli ko bu yee ne -a mu -ti.» Ke- v pu 'betile, -e nu [o], nyibli pu [v] [h]aan-ti, -e mo, Saan mo la Nyisva a winwlon-hanyo* [n]u.

33 E no- nu [o], 'v [t]u -Yusu [w]on, v wen: «-A 'yi 'a [d]edede -yi.» -E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu, 'n 'yi 'li [t]i 'li -we [b]u lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'di -bi, -e -nyi 'mu 'kl, 'ki [b]u nu -tebli a pepe -bu, 'n ni.»

12

-Te -Yusu pu la -ci'yie [t]unyv -mv', -v ko -balv a 'ledv

(Matie 21.33-46; Luku 20.9-19)

1 (Yusu 'te yi 'li Nyisva a -cohlpninyu* gbagbi, ko tetetoonyu, ko -Juukue* a naanyv -bi 'huen- mo -hlee -ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli.) 'Ki 'li 'ledv 'kwli, 'ki e yi 'li [n]u -mo -hlee -ni, e wen: «E ko la 'dudonyo [d]v. E no- -ci la 'a -ci. -Ci a 'mu ki, e 'doo 'li 'lili [d]v. 'A 'yo, e tv, v dee [ne] resen. 'Dudonyo a 'mu, e no- ha 'a -ci a 'mu yi, 'e 'blu 'li 'huo gbetee 'kwli le, -e di [e] nu, 'bu yi 'a 'yo a 'mu ni 'plve, 'a 'nie 'mu 'li 'huo a 'mu 'kwli le bi, v 'mu [v] no -mo' nu. E nu 'hi-gbo -we, -e ko ki e di 'v bu nyra, e 'mu -ci 'yie [t]u, 'yiyirinyibli a -ti. -Te e -we -kvan a pepe a 'mu -mo, -e -bi e lee -kvannunyibli [d]v, bu nu -ci a 'mu 'a -kvan, -e di [e] nu, 'dudo-tebli bu -tv, v 'mu [v] 'a 'kiba -nyi, -kvannunyibli a 'mu, 'waa 'mumu, v 'mu 'waa -ne 'kiba ko. -Cikonyo a 'mu, -te e -we -kvan a yib[e] [t]utule -mo, -e -bi e mu 'daba bloblv.

2 -Te 'dudo-tebli a 'ciceti nyre 'v, -e -bi -cikonyo a 'mu, e lee ne 'a lelenyo -bi, 'ki bu mu 'li -ci'yie [t]unyv -mo, v 'mu [v] 'cice-tebli a 'kiba -mu', -e hlee -cikonyo yi -nyi, e 'mu [ne] [e] yi ya.

3 -Te lelenyo a 'mu, e nyre 'li, -e -bi -ci'yie [t]unyv a 'mu, v klo [o] ni, v bi [e] -tee, 'ki v 'yi [t]i [d]edede -nyi, 'v -mia [ne] kle.

4 -E -bi -cikonyo le 'a lelenyo -bi de, 'v klo [o] -we, 'v pu 'v [v] de 'lu, 'v -ha [a] 'yri le, 'v -mia [ne] kle,

5 -cikonyo a 'mu, 'e te 'li -e -bi de, 'v klo [o], 'v 'la [a], 'e le -v -bi de, 'v bi -v -bi, 'v 'la -v -bi.

6 Nyiblo ni -do, e no- hie 'ki 'v -cikonyo a 'mu 'hvi. Nyiblo a 'mu, e no- mo 'a 'yu,

e nve -ni, -cikonyo 'e le 'li [n]u [v] -mo, -e nu [o], 'a [w]lv wen 'nu: -Te e mo 'na 'yu, v di ko 'a 'v [t]uule.

7 -Te e waan 'li, -e -bi ke- v pi, 'ki 'li 'waa dtonu 'nyi, v wen: Nyiblo -bu, -e di -ci -bu ko -nyrowo [d]v, e no- yi 'li di. 'A -ti, -ba 'la [a], -a 'mu -ci -bu gba,

8 'v klo [o], 'v 'la [a], 'v 'du [o] ye', 'v -ha 'li [t]i -ci 'kwli, 'v pu [v] 'wan.»

9 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «'A mu 'n yi 'beti -ni, nyiblo a 'mu, -e ko -ci a 'mu, 'bu 'win -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, de a 'di -bi e di nu 'li? 'A 'mumu, e di 'ni di, e 'mu -ci'yie [t]unyv a 'mu 'li, 'ti -e 'mu 'li -ci a 'mu 'li -ha, e 'mu [v] nyibli -bi -nyi.

10 -Ti -bu, v 'cru la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, 'n pu [v] [h]aan-ti, a -hre [e] ni. -Ti a 'mu, e no- -bu:

'Katuo -mu', 'kayupunyu 'yi -hva bu nuu -kvan 'yri, v pu 'kiba ki,

e no- -he 'kayu a 'mu a 'katuo gbagbu.

11 Kukonyo Nyisva, e no- nu [o],

-e -he 'katuo gbagbu,

'ti -e noo 'yie kle, 'ki 'v -a mu -mo.»

12 'Ti -Yusu 'mu -yre, -e -bi -Juukue a naanyv, -v ni 'v, v yru [o] ni, -e mo, v nu -Yusu pu 'ledv a 'mu yi. -Te v yru de a 'mu, -e -bi v [m]ve 'a kokko a 'hru le, v 'mu [v] 'la. Kee, -te v yi nyibli a hvannu pie, e no- nu [o], 'v -ha [a] me le, 'v -mu.

De -bv, -Yusu too -ni, 'ki 'v 'blwli a -ta' (Matie 22.15-22; Luku 20.20-26)

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukue* a naanyv te Falisi [t]umu* a nyibli, ko nyibli -bi 'huen -bu, -v mo 'kun Helodi a [t]umu a nyibli. V nu- mu 'v -Yusu 'hvi, v 'mu [v] le 'beti -ni, -e di [e] nu, 'ki 'li 'a [w]on [t]utuo 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu [v] -ti -yee -ni, -e di [e] nu, v 'mu [v] klo.

14 -Te v nyre 'ki 'v [v] 'hvi, -e -bi v wen: «'Tooonyo o, -a yi [e] ni, -e mo, -hle -ti a -tee. 'Bu mo, [n]i yi [t]i ni hle, [n]i -pie [e] hvannu, 'ki 'v -tonyibli a 'lule-hihie a -ta', 'ye [b]u e mo nyiblo gbagbu. Kee, -tve -ti a -tee, 'ki 'v de -mu', Nyisva -hve a -ta'. Lee 'ki -a mu, [b]i Nyisva a tete wen 'ni, -ba -ha 'blwli, -ba -nyi [e] Romakue a 'kun gbagbu, -u'v-, -a 'yi yi -blee -ni, -ba -nyi [ne] [e]?»

15 Kee, -Yusu yi [e] ni, de- mo 'waa 'lule-hihie, 'v yi [ne] [e] 'yi ki -hlii -ni, -e -bi e wen: «De- ko 'mo a yi 'beti -ni, 'a 'yi 'v 'mu le [tee] -ni 'li? [B]i a 'mu [v] 'ye, 'bu mo, 'ni -hee Romakue a 'kun gbagbu ko Nyisva 'huen- a -ti le, a 'mu 'mu -ti -yee -ni? Ba ya 'mu 'wliyoko a 'yee ni -do yi, 'mu [v] 'ye»,

16 'v ya [ne] [e] yi. -E -bi e wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e ko yigbakla -ni 'v [v] ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -e ko 'nyre v 'cru 'v -we h? -E -bi v wen: «Romakue a 'kun gbagbu [n]u.»

17 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki [nu] yi, e wen: «'A -ti o, de -bu, -e bleE 'kiun gbagbu yi, ba -nyi [ne]e, e ko, de -bu, -e bleE Nyisua yi, ba -nyi [ne]e -we». [Won a 'mu, -Yusu [tu] nu, e keE [nu] [w]h le.

De -bu, -Yusu tɔɔ -ni, 'ki 'v nyibli a 'klo'huhru a -ta' (Matie 22.23-33; Luku 20.27-40)

18 'Ki 'li Jrusedɔɔ 'kwli, e ko la [tumu] [du]. 'A 'nyre mo Sadusi[tumu]*. U nu-hle[e], -e mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ku, e 'yi 'h[ɪ] 'li -we, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua yi. U nu- ko nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -e di[e] nu, v 'mu[ɔ] le 'beti -ni. -Te v nyre 'ki 'v[ɔ] 'hvi, -e -bi v wen:

19 «Tɔɔnyo o, Nyisua a winwlon-hanyo* Moise 'cri la tete -bi, 'e hie la[ɔ] -a mu le. Tete a 'mu, e no- -bu: Nyibeyugbe 'bu ni 'v, 'bu ko nugba, 'tu- nyibeyugbe a 'mu, 'bu 'yi 'v 'yonu bu -hie, 'bu 'ku, nyibeyugbe a 'mu, -e 'ku, 'bu ko 'diayi nyibehan, e no- bleE yi, -bu ko 'a nugba a 'mu, e ko[ɔ] 'huen-, v 'mu 'yonu ko, 'ki 'v 'a 'diayi -mu', -e 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

20 -E -bi ke- v pi de, v wen: «E ko la 'diayi nyibepu ni [hlon'huen] [du], 'waa yi-henyiblo, no- ko la nugba. Nyibeyu a 'mu, e 'yi 'v 'yu bu -hie, 'e 'ku,

21 'huen a nyiblo 'e ko[ɔ], 'e 'yi 'v 'yu bu -hie -we, 'e 'ku. De ni -do a 'mu, e no- nu ta a nyiblo.

22 E no- mu 'lu -mo -mumu, [hlon'huen] a nyiblo 'e ko[ɔ] -we, 'e 'yi 'v 'yu bu -hie, 'e 'ku -we. -Te 'waa pepe, v 'ku 'ki, -e -bi nugba a 'mu, e 'ku ni -we.

23 E no- mo -ti -mu', -a di wen -mu 'beti mo, [mu] -a mu kle -huhia -ni. -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, v di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi -di 'ki nugba a 'mu ko 'li, -koti -te v ni la 'ne-tutu ki, nyibli ni [hlon'huen] a 'mu, v ko la [ɔ] a ni.»

24 -E -bi -Yusu [tu] nu [won], e wen: «A ke ni, -koti a 'yi Nyisvacrien -yi, a 'yi[ɪ] -yi, -e mo, Nyisua ni 'ki ki.

25 Ti -mu' -ko 'yri nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, v di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyibepu ko nugbi 'huen-, v 'yi 'h[ɪ] 'li -we, bu koko -ni. KeE, -te Nyisua a lelenyu ni 'mu, ke- v di 'mu ni -we.

26 Ya 'v 'lu de, de -bu, -e mo nyibli bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n yi[e] ni, -e mo, a -hre Nyisvacrien -mu', Moise 'cri la ni. E 'cri la de, Nyisua lee la[ɔ], -te Nyisua a 'mu, e ni la 'li -gbakuo 'kwli, -e yi la wln, 'ti- -te e yi la 'li Moise a 'mu -mo -hlee -ni. Nyisua wen 'ni: 'Mo mo Nyisua -bu, Abrahamu de, e ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-. Ke- Nyisua pu la.

27 E 'wi yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisua yi la 'li Moise -mo -hlee -ni, Abrahamu ko Yisaki ko Sakobu 'huen-, v 'ku la ni see la. KeE, -a yi[e] ni, -e mo, e 'yi 'kukonyibli 'pa-, v 'ni -da[ɔ] a li Nyisua, keE, 'klonnyibli, v nu-de[e]. 'A -ti, 'bu mo, 'ba pu le, nyiblo 'bu 'ku, e 'ni 'hri[ɪ] 'klo, 'ki 'li Nyisua yi, -e -bi 'a de a 'mu, a kaa [ne] 'yri ni pepe.» Ke- -Yusu -pu.

Nyisua a tete gbagbu, -e ni 'v tete a pepe 'lu yi (Matie 22.34-40; Luku 10.25-28)

28 Tetetɔɔnyo -bi, -e ni -tuo ki, e 'win -ti a pepe -mu', v -hla ni. Bu 'win 'ki, -e mo, -Yusu [tu] Sadusi[tumu]* a nyibli [won] -tee, -e -bi e 'yriya 'v[ɔ] 'hvi bu, 'e 'beti[e], e wen: «Tete a pepe -mu', Nyisua -nyi -a mu, 'a de a 'di -bi, -e ni 'v tete a pepe 'lu yi 'li?»

29 -E -bi -Yusu [tu]o [won], e wen: «Nyisua a tete -mu', -e ni 'v tete a pepe 'lu yi, e no- -bu: Ba pu 'v nua bu, 'a mu Yisraekue: -Aan -ne Kukonyo Nyisua, e no- mo Nyisua ni -do. 'Be 'v[ɔ] ki, nyisua [du] 'yi 'ki 'v -ni de.

30 -Blee yi, -bu nve -na Kukonyo Nyisua, 'ki 'li -na [wlv] a pepe ki, ko 'ki 'li -na 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko 'ki 'li -na 'kɪ a pepe 'kwli.

31 Nyisua a tete, -e kve 'v[ɔ] -mo, e no- -bu: -Blee yi, -bu nve -na 'bi -tonyiblo, [wi] yi, -te -nu -na dionu a nvele. E 'yi Nyisua a tete [du] -ko, -bu ni 'v v ni 'huen a 'mu 'lu yi.»

32 -E -bi tetetɔɔnyo a 'mu, e wen: «-Ti -mu', -hla, 'a -tee [nu]. -Aan -ne Kukonyo Nyisua, e no- mo Nyisua ni -do. 'Be 'v[ɔ] ki, nyisua [du] 'yi 'ki 'v -ni de.

33 -Tonyiblo bleE yi, bu nve Nyisua, 'ki 'li 'a [wlv] a pepe ki, ko 'ki 'li 'a 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko 'ki 'li 'a 'kɪ a pepe 'kwli. E bleE yi -we, bu nve ne 'a 'bi -tonyiblo, [wi] yi, -te e nu 'a dionu a nvele. E no- mo de gbagbu, -e -hi 'v bu pi 'a -ne 'wlugba-tebli a -cohlun* a gblegble [du], 'ki 'v Nyisua ye.»

34 -Yusu bu 'ye[e], -e mo, tetetɔɔnyo a 'mu, e [tu]o [won], 'ki 'li [to] 'kwli, -e -bi e wen: «E hie 'v -mu de ni -do, [win] Nyisua yre 'mve -ni, 'ki bu ko -mu win ki.» -Te de a 'mu, e -hi, nyiblo [du] 'yi 'ki[ɪ] 'beti -ni de, -e di[e] nu, 'ki 'li 'a [won]tuwin 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu[ɔ] -ti -yee -ni.

Wanyo mo bodɔ Dafidi a 'yonu a 'Yu [nu] (Matie 22.41-46; Luku 20.41-44)

35 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu -tua nyibli Nyisua a -ti a toole, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu. -Te e yi 'ki [nu] ni -tve -ni, -e -bi e wen: «Tetetɔɔnyo* wen 'ni: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya, Wanyo a 'mu, e no- mo bodɔ Dafidi a 'yonu a 'Yu. 'A mu 'n yi 'beti -ni: De- ko -ti 'v hle[e] 'li?»

³⁶ -koti Nyisva a -Hihiu* nu□o ni, bodio Dafidi, 'e hla□a, 'u 'cra□i, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo:

Kukonyo Nyisva lee 'na Kukonyo ni, -e mo: Ni mo 'na diidekuba ki bu, -ko 'mu 'huen-, -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,

ε 'mu□v gba -gbagba, 'mu□v nu, □mu -na yraanyibli bu 'lu ble □tu.» ³⁷ -E -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a 'mu, ε deε Wanyo a 'mu Kukonyo, -bi' Wanyo a 'mu, ε -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa 'li?»

-Te -Yusu lee la nyibli, -ε mo, bu □tu 'waa dionv 'yie, 'ki 'v tetetoonv a -ta' (Matie 23.1-36; Luku 20.45-47)

Nyibli -huohui a 'mu, -v ni -tuo ki, -ti -mu', -Yusu -hla, ε blee 'waa plo ni diakti.

³⁸ Ke- ε pi □nu yi, 'ki 'li 'a toowin 'kwli: «Ba □tu 'aan dionv 'yie, 'ki 'v tetetoonv a -ta', v 'ni □ha 'a mu -kaa -ni. V nve 'ki nyibli bu daa □nu nyibli gbagbi. 'Bu yi le ni ne, v pi nyibli gbagbi a wlawli, -ε di□e nu, nyibli 'mu □nu 'ye. 'Bu yi 'v -tite □du ni mi, -te nyibli -huu 'v, -ε -bi v -hve□e ni, nyibli bu pu □nu 'wio ble, 'ki 'v 'waa 'v□tuule a -ta',

³⁹ 'v nve □ne ni -we, 'bu mu 'li Nyisva a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li 'ye bu, -ε di□e nu, nyibli a pepe 'mu □nu 'ye. De ni -do a 'mu, ε no- v ni, 'bu da □nu didide -mo.

⁴⁰ V ni -do a 'mu, v nu- -he -tugbanugbi kuko-tebli a pepe □jre. 'Ti-, tetetoonv a 'mu, 'bu yi Nyisva ni de, 'waa Nyisva a dida hlo ki bu, -ε di□e nu, nyibli 'mu le pu, v mo □haannyibli □nu. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, -bati -mu', Nyisva di □nu le -puv -ni, ε di ni 'kli ki, ε 'mu 'v nyibli -bi a -bati 'v -hi.»

-Te □hivennugba □dv -ha la 'a 'wliye a pepe, 'ki 'v Nyisva a -kvan a -ta' (Luku 21.1-4)

⁴¹ -Te -Yusu -we hihle -mo, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, -ε -bi ε ni bu, 'ki 'v dukwli -mu' 'huu, -ε ko 'kwli nyibli pi 'li 'wli le, 'ki 'v Nyisva a -kvan a -ta'. -E -bi -Yusu yi□i 'ni 'ye, -te nyibli ni 'li 'wli a lepupuu. 'Ki 'li dukwli a 'mu 'kwli, dekonv -huohui pi 'li 'wli le.

⁴² ε ko -tugbanugba □dv, □huen ni. ε no- nyre 'v, 'ε pu 'li 'wliyoko a 'yo ni 'huen, -v 'yi 'li □dedede a -tuto 'li -we.

⁴³ -Te -Yusu 'ye□e, -ε -bi ε da 'a -nagbopu* ni, ε wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li Nyisva 'yi, □hivennugba -bu, ε pu 'li 'wliye, 'ε -hi 'v nyibli a pepe -bu 'v,

⁴⁴ -koti nyibli a pepe -bu, 'wliye -mu', -ε 'yi -kvan -ko, 'ki 'v □nu -mo, ε no- v pu 'li le. Nugba -bu, ε no- mo -bi, □han-ti, □huen 'ε ni□e, keε, ke- ε ni 'mu, 'wliye a pepe -mu',

ε di wen nu, ε 'mu wen 'a dionv yi -won, ε no- ε pu 'li.»

13

-Yusu wen 'ni, v di Nyisva a 'kagbau 'ni 'wla

(Matie 24.1-2; Luku 21.5-6)
¹ -Te -Yusu -yre 'ki, -ε -bi ε ko 'a -nagbopu* 'huen-, v 'du ye', 'v yi 'li Nyisva a 'kagbau bu 'hri. -Te v yi 'ki ni mi, -ε -bi -Yusu a -nagbopi -bi wen: «Toonv o, 'ye 'li gbagbi -bu, v -nu, 'v pu Nyisva a 'kagbau -bu, 'ye -te 'kayu a 'mu, ε nu yunno.»

² -E -bi -Yusu wen: «'Kayu -bu, -ko yino-pi -pi, ko 'a yiyie, -ε mo, yinokayu a 'mu, v di□e 'ni 'wla pepe. 'A 'huo □dv 'yi 'li□i 'li -we, bu ni 'v 'a 'bi 'huo 'lu bu.»

'Kla-wliye'yiya, -ε di 'v nyre, 'ti- 'klo 'mu 'v -wlu -hon

(Matie 10.17-22; 24.3-14; Luku 21.7-19)

³ -Yusu bu pu 'ki le, -ε -bi ε ko 'a -nagbopu* 'huen-, v □ti 'di, 'v mu 'li dugba -mu', -ε ko 'lu olifieti ni 'li. Dugba a 'mu, ε 'be Nyisva a 'kagbau 'yi. -Te v nyre 'li, -ε -bi -Yusu ni bu, Pielit ko Sakti, ko Saan, ko Adre 'huen- 'v mu 'v□v 'huu, 'v 'beti□e, v wen:

⁴ «Lee ne -a mu, ti a 'di -bi, -ε ko 'yri v di 'v Nyisva a 'kagbau 'wlaa -ni, ε ko, de a 'di -bi, -ε di 'lu -mo mu, -a di 'ye, 'ti- -a 'mu□v yi, -ε mo, -tebli a pepe -bu, -ko -ti -hla wen, ε ko bu mu 'lu -mo?»

⁵ -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «Ba ni 'v -pleele', -ε di□e nu, nyiblo □dv 'ni □ha 'a mu -kaa -ni,

⁶ -koti nyibli -huohui di 'ni di, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, v 'mu le pu, v nu- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, 'ti- v 'mu nyibli -huohui -kaa -ni.

⁷ 'Ya 'v 'lu de, a di 'ni 'win, -ε mo, v -wen tu, 'ki 'li 'blugbi -mu' ki, -v 'mve ne 'a mu yre, ko, -v hloko ne 'a mu -mo le. 'Be mo, 'ba yi ni 'win, a 'ni 'pie 'li huannu, -ε nu□o, -tebli a 'mu, ε ko bu mu 'lu -mo. Keε, 'bu yi 'lu -mo ni mi, ε 'yi 'nyre □hen, -ε mo, 'klo a 'v-honti nyre 'v ni.

⁸ 'Blugbi di yi 'ni -wonwon -ni. 'Ki 'li 'blugbi -huohui 'kwli, -tutu di 'ni 'huhle -ni, ko, 'kanv di 'ni □tu. 'Kla-wliye'yiya a 'mu, -ε di di, 'klo a 'v-honti, ε no- ko -wlu□tutuo □nu. Keε, 'klo a 'mumu, ε 'yee 'v -wlu ni -huen. ε 'wi- nugba -ni 'kwli yi, -ε ko 'kwli -tua kikla, keε -ko □gbugblati □yee 'v ni nyre.

⁹ -Tebli a 'mu, 'bu yi 'lu -mo ni mi, ba ni 'v -pleele'. V ko bu gba 'li 'a mu -batipuale', ε ko, v di 'a mu 'ni bi, 'ki 'li Nyisva a 'kayo ble. -Te a mo 'na -nagbopu a -ti, v ko bu yee ne 'a mu -ti, 'ki 'v 'blunaanyo ko 'kainpu ye'. ε no- di□e nu, a 'mu □nu 'na □haantitie pu.

10 E blée yí, 'na -nagbopv bu pu 'na [h]aantitíe 'klo -bu 'a dakw a pepé, 'tí- 'klo a 'v-honti 'mv 'v nyre.

11 'Bv klo 'a mv, 'kí v 'mv 'l' 'a mv -batiponyv yí gba a -tí, 'kla 'n' 'yaa 'l' 'a mv -wlyie, 'kí 'v -tí -mv', a di hla a -ta'. Win -mv', a di pv, ti a 'mv 'yri, Nyísva, n- di 'a m- [h]wlon [t]u. E 'yí 'aan [g]betv 'pa-, a 'n' -hle [e] n', kée, Nyísva a -Híhiu*, -e n' 'v 'a mv ke', e n- di hle.

12 Ti a 'mv 'yri, 'diaynv, n- di 'waa 'diaynv 'bv a naanyv [j]re pv, 'waa 'l'la a -tí. De n' -do a 'mv, e n- 'baunv di 'waa 'yonv -m- no nu, 'yonv 'mv [v] 'waa 'baunv kó 'waa 'diinv 'huen- m- no nu.

13 Nyibli a pepé kó bu yraa né 'a mv, -te a m- 'na nyibli a -tí. Kée, nyiblo 'bv 'yí -sa, 'kí 'v Nyísva a [v]wb a yíkuole -m-', 'bv gba [a] 'lu -m- gbagba, 'klo a 'v-honti 'bv nyre 'v, nyiblo a 'mv, e n- Nyísva di wa.»

[H]uven'yeti gbagbi, -e di 'v nyre, 'tí- Yusu 'mv dí

(Matie 24.15-28; Luku 21.20-24)

14 «Nyiblo -bv, -e di win -bv -hre, e blée yí, bu kó [t]o, 'tí- e 'mv [v] 'le yru. Win a 'mv, e n- -bv: E di kó tí -bí, a 'mv yinyrede 'ye, 'kí 'l' Nyísva a 'kagbau bu. Yinyrede a 'mv, Nyísva a [v]wb yraa [n]e n', 'tí- de a 'mv, 'e ní [e], Nyísva 'e hlvé né 'a 'kagbau -m- le. Yinyrede a 'mv, -títe e 'yí 'v -kó, 'kí e di 'v n'. 'Bv m-', 'ba 'ye de a 'mv, -e -bí nyibli -mv', -v n' 'l' Sudeblugba 'kwli, bu 'gba cí le, bu mu 'l' dugbí 'lu, v n' [h]a [n]v le 'l'la -n'.

15 Nyiblo 'bv n' 'l' 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bu 'gba cí le -dodo. E 'n' 'pvv 'l' le, bu pa 'l' 'a 'kayu bu, e 'mv 'a kóko-tebli bla, 'tí- e 'mv cí le 'gba.

16 Nyiblo 'bv n' 'l' 'a -cí kí, bu 'gba cí le -dodo. E 'n' 'pvv 'l' le, bu [h]ian -m- bu bla 'a wlawli, 'kí 'l' 'd'wó 'kwli, 'tí- e 'mv cí le 'gba.

17 Ti a 'mv 'yri, nugbí -mv', -v di 'kwli le n', e kó 'waa de -mv', -v di 'yonv 'nya, v di 'ye [h]uven diakti.

18 Ba da Nyísva, -tebli a 'mv, e 'n' [h]a 'lu -m- mu, a 'n' [h]a cí le 'gba, tí -mv' -kó 'yri e yí 'v [t]u -n',

19 -e nu [o], -nyrowi a 'mv 'kwli, [h]uven -tonyibli di 'ye, e di 'n' 'bva, e 'mv 'a de -mv', -tonyibli -tva la 'l' 'yiye 'v -hi, kúe la 'l' -te Nyísva nu la 'klo 'yie bu, -bv ye tí -bv, -a n' kí. Kúe 'l' [h]uven a 'yiye gbagbu a 'mv a tí 'yie bu, -bv ye 'klo a 'v-honti kí, v 'yí 'l' [t]u 'l' -we bu 'ye [h]uwendu a 'mv.

20 Nyísva di [t]o -nyrowi a 'mv 'lu, 'kí 'v nyibli -mv', e -ha 'l', 'kí -bv m- 'a nyibli a -ta'. E n- 'yí wen [e] 'pa-, nyiblo [d]v 'yí wen 'l' [t]u 'l' -we, bu n' wen 'klo, tí a 'mv 'yri.

21 Tí n' -do a 'mv 'yri, nyiblo 'bv lee né 'a mv, 'bv pv le: Ba 'ye ké, Wanyo -mv', Nyísva pv la le, e di la ya, 'kí e n' 'né-, -huv', 'kí e n' 'l' -títe -mv', a 'n' 'pvv 'l' [t]u [h]aan-tí,

22 -e nu [o], huwanyv, kó huwinwlon-hanyv di 'n' 'hri, v 'mv [v]wileké-tebli a gblegble nu, -e di [e] nu, 'bv -wé 'l' [t]u, v 'mv nyibli -mv', Nyísva -ha 'l', 'kí bu m- 'a nyibli -kaa -n'.

23 'A -tí, 'a mv -m- -bí, ba n' 'v -pleele', -e nu [o], -tebli a pepé a 'mv, -e di 'lu -m- mu, e n' ke', 'n' yí 'a mv -lee -n'.»

-Yusu, -e m- -tonyibli a pepé a Nyiblo, e di 'n' di de

(Matie 24.29-31; Luku 21.25-28)

24 «[H]uven'yeti a 'mv, 'bv -hi, -e -bí 'yru kó [h]onpv 'huen-, v di 'n' jre,

25 nyahro di ble 'l' yako 'kwli le, e kó, -tebli a pepé -mv', -e n' 'l' yako 'kwli, e 'mv -ta' le -hon.

26 Tí n' -do a 'mv 'yri, m- -bv, -e m- -tonyibli a pepé a Nyiblo, nyibli di 'mv 'n' 'ye. 'N di 'n' di, 'kí 'l' 'na 'kikunuv 'kwli, kó 'kí 'l' 'na -tí a 'yí'bvale 'kwli. 'Bv m-, 'n' yí n' di, 'kí 'n' di 'l' 'nuunm' nyí n'.

27 'N di te Nyísva a lelenyv bu, v 'mv 'klo -bv 'a [g]e a pepé kí na, nyibli -mv', Nyísva -ha 'l', 'kí bu -hé 'a nyibli, v 'mv [n]v le 'kukue -n'.»

Figietu a toole

(Matie 24.32-35; Luku 21.29-33)

28 «Ba 'ye ké tugbe -mv', v deé figie. 'Kí 'v tugbe a 'mv 'yie, toole n' 'v. E n- m-, tí -mv' -kó 'yri e [t]ui 'v babv yrayr' le, e kó, 'a hawi 'bv yí n' [g]e, -e -bí -a yí [e] n', -e m-, -cii-ci-nyre 'mvé yre. Ké- 'na didie di 'mv n'.

29 -Tebli a pepé -bv, -koti 'n' hla wen, 'bv yí 'lu -m- n' m-, -e -bí ba kó 'a yiyie, -e m-, 'na diditi 'mvé yre. E 'wí yí, 'kí 'n' n' 'v 'majú 'yri.

30 'N yí 'a mv 'n' -lee -n', -e m-, nyibli -bv, -v n' 'klo, v 'yí 'l' [t]u 'l' -we, bu 'ku, 'tí -tebli a pepé a 'mv, e 'mv 'v nyre.

31 Yako kó -tutu 'huen-, v di bu 'n' -we, kée, 'na win 'yí 'l' [t]u 'l' -we, bu -we bu, 'klo -m- 'klo.»

Ba n' 'v -pleele', a 'n' 'hjee 'l'

(Matie 24.36-44)

32 -E -bí ké- -Yusu pí de: «Tí -mv', le'bvco-nyrowo bu di 'v -nyre, e 'yí nyiblo [d]v -kó, -bv yí -nyrowo a 'mv. E m-, m- -bv, -e m- Nyísva a 'Yu, 'n' kó 'a lelenyv 'huen-, -e [d]v 'yí 'v -n', -e yí -nyrowo a 'mv, 'bv 'yí 'na 'Baí Nyísva n' -do 'pa-»

33 Ba n' 'v -pleele', a 'n' 'hjee 'l', -koti a 'yí le'bvco-nyrowo a tí -yí.

34 'Na mumuo kó 'na 'l' didie 'huen-, e di 'wí- nyibeyu [d]v yí, -e m' la 'dagba blöbv.

Nɔ- hie la 'a 'kayu 'a -kɔannunyibli lɛ. 'Ti- ɛ 'mu la mu, ɛ ɔgla la -kɔan nɪ. 'A -nɛ -kɔannunyo 'bu nɪ 'v, ɛ -nyi laɔa 'a -nɛ -kɔande nɪ, ɛ di la nu. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ la 'kayu'yieɔtunyo yɪ, ɛ wen: ɔTu 'kayu 'yie, ɔni 'ɔmee 'li.

³⁵ 'A -tɪ o, ba nɪ 'v -pleele', a nɪ 'ɔmee 'li, -ɛ nuɔo, ti, 'kayukonyo di ya, a 'yɪɔɪ -yi. -Bakle -winse, -bakle 'to-heyri', -bakle mu -nyre a -nyɛɛle 'yie, -bakle -nyrajru', 'kɪ ɛ di 'v nyree -nɪ. A 'yɪ 'a ɔdedede -yi.

³⁶ 'Bu ɔhan -mɔ ti nɪ -do a ti 'yri, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ bu yɛɛ 'v 'a mu ɔhmenanɔmeele' bu.

³⁷ ɛ nɔ- mɔ -tɪ 'n -hɔɛ ɔbu lee wen 'a mu, a kɔ nyibli a pɛpɛ 'hɔɛn-: Ba nɪ 'v -pleele', a 'nɪ 'ɔmee 'li.»

14

-Tɛ -juukvɛ a nyibli gbagbi -hɔɛ bu 'la la -Yusu*

(Matie 26.1-5; Luku 22.1-2; Saan 11.45-53)

¹ -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ɛ hie 'li -nyrɔwɪ nɪ 'hɔɛn, -juukvɛ a lɛ'mimle gbagbu -bɪ 'mu 'v nyre. Lɛ'mimle a 'mu, 'a 'nyre mɔ Pakɪ. Pakɪ a 'mu a ti 'yri, 'floodɔ -mu', -ɛ kɔ -mɔ 'v 'yɛ nɪ pu 'li 'a 'yaade, ɛ nɔ- v yɪ di. -ɛ -bɪ Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi, v kɔ tetetɔonyɔ 'hɔɛn-, v ɔmɔɛ ɔto lɛ, v 'mu -Yusu kɔ, 'kɪ 'li ɔyɛ 'kwli, -ɛ diɔɛ nu, v 'muɔv 'la.

² Kɛɛ, v wen: «'Bu mɔ, ɔba yɪɔɪ nɪ kwle, -a 'nɪ 'nuo 'liɔɪ lɛ'mimle a ti 'yri, -ɛ diɔɛ nu, nyibli 'nɪ ɔha -a mu -mɔ -wɔn mɔ di.»

-Tɛ nɔgba ɔdv pu la hɪnhɔnpv-tebli -Yusu 'lu, 'a nɔɛle a -ta'

(Matie 26.6-13; Saan 12.1-8)

³ Ti a 'mu 'yri, 'kɪ -Yusu nɪ 'li Betanidɔ 'kwli, ɛ kɔ 'a -nagbopu* 'hɔɛn-. 'Kɪ v nɪ 'li Simɔ a -tɛ. Simɔ a 'mu, ɔhran nu laɔa nɪ. Bu yɪ 'kɪ dɛ nɪ di, -ɛ -bɪ nɔgba ɔdv, ɛ nɔ- pa 'kayu bu, 'ɛ 'ble -dawinniyɛ kɔa. -Dawinni a 'mu, ɛ kɔ 'a 'yriɛ 'hɔɛn-, ɛ pɪ ɔdie dɪaktɪ. -Tɛ ɛ -pa 'kɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'bɛ 'v 'yriɛ a 'mu a 'lu nɪ, 'tɪ -ɛ pu -dawinni a 'mu -Yusu 'lu.

⁴ Nyibli -nɪ 'v, 'waa dɛ -bɪ a plɔ 'yɪ -ble, v wen: «Dɛ- kɔ -dawinni -bu, 'a lɛcɪrale 'li?»

⁵ 'Bu plo wenɔɛ, ɛ di 'yɛ wen 'wliye dɪaktɪ, -ɛ -wɛ 'li -kɔannunyo -bɪ a 'pɛɛle, 'kɪ 'li 'yɪv 'mumu 'kwli, v 'mu wenɔɛ ɔhɔvɛnniyibli -nyɪ.» Kɛ- ɛ ɔti 'mu, 'v yɪ nɔgba a 'mu -mɔ 'ple.

⁶ -ɛ -bɪ -Yusu wen: «Ba -haɔa mɛ lɛ, ba 'kee nɛ 'a -mɔ'puplɛ. Dɛ -bu, ɛ -nu, 'kɪ 'v 'mu -mɔ, ɛ mɔ yɪnɔdɛ.

⁷ Ba kɔ 'a yiyie, ɔhɔvɛnniyibli 'tɛ di 'nɛ- 'a mu 'nyɪ nɪ. Ti -mu' kɔ 'yri a di 'vɔv -hɔa, a -wɛ 'li ba nu ɔnv ɔhaandɛ -mɔ nɪ. 'Mɔ -bɪ, ti -mu', 'nɪ di 'nɛ- 'a mu 'nyɪ -hi, ɛ 'yɪ -hu.

⁸ Dɛ nɔgba -bu, ɛ -wɛ 'li, ɛ nɔ- ɛ -nu: Ti nɪ kɛ', 'ɛ -wɛ 'na -plahvɪ -dawinni a pɔpɔv -mɔ, 'kɪ 'v 'na -hɪhta a -ta'.

⁹ 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'a -nɛ -tɪtɛ ɔdv, v di 'v Nyɪsɔa a ɔhaantitɛ 'v -pɔv -nɪ, 'kɪ 'nɛ- -tɔtv kɪ, ɔhaandɛ -bu, nɔgba -bu, ɛ -nu, v di 'a -tɪ -mɔ lɛ 'nɪ na, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'nɪ ɔha nyibli -mɔ -hru.» Kɛ- -Yusu -pu.

Judɪa -hɔɛ bu pu la -Yusu -juukvɛ a naanyv -ji'*

(Matie 26.14-16; Luku 22.3-6)

¹⁰ -Tɛ dɛ a 'mu, ɛ -hi, -ɛ -bɪ Judɪa Yisikaliɔ, -ɛ mɔ -Yusu a -nagbopi* -bɪ, 'kɪ 'li 'a -nagbopu nɪ -pu ɔtu 'v 'hɔɛn a 'mu 'nyɪ, ɛ nɔ- mu 'li Nyɪsɔa a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi -mɔ, 'ɛ mu la ɔnv 'yɛ mɔ, -tɛ -mu', ɛ di ɔnv -Yusu a -ji'pɔpɔv nu a -tɪ.

¹¹ -Tɛ ɛ pu 'kuna, -ɛ -bɪ v -tɔa dɔdv a nunuɔ dɪaktɪ, v wen: «-A di -nyɪ -mu 'wliye.» Kɔɛ 'li ti a 'mu 'yri bu, Judɪa ɔmɔɛ 'kɪ ɔto lɛ, -tɛ -mu', ɛ di ɔnv -Yusu a -ji'pɔpɔv nu.

-Tɛ -Yusu kɔ 'a -nagbopu 'hɔɛn-, v di la Pakɪ a diide*

(Matie 26.17-25; Luku 22.7-14,21-23; Saan 13.21-30)

¹² Lɛ'mimle -mu', -ɛ mɔ Pakɪ, 'a yɪ-hɛ-nyrɔwɔ, 'kɪ v yɪ 'v 'floodɔ -mu', -ɛ kɔ -mɔ 'v 'yɛ nɪ pu 'li 'a 'yaade -dii -nɪ, 'v 'lɛɛ 'v 'blayonv lɛ -wɛ, 'kɪ 'v didide gbagbu a 'mu a -ta'. -Tɛ -nyrɔwɔ a 'mu, ɛ nyre 'v, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopu wen: «Tɔonyɔ o, -bɪ' -hɔɛ -ba pii 'kɪ Pakɪ a diide yɪ 'li?»

¹³ -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a -nagbopu nɪ 'hɔɛn -bɪ, ɛ wen: «Ba mu Jɪrusredɔ 'kwli. A kɔ nyibli ɔdv 'hɔɛn-, a di nɪ ɔɔmee -nɪ. Nyiblo a 'mu, ɛ 'ble 'nɪya. ɛ nɔ- ba kɔɛ ɔwien.

¹⁴ 'Kayu -mu', -ɛ kɔ bu ɛ di 'li pa, kɛ- ba pu 'a kukonyɔ yɪ: -Aan tɔonyɔ yɪ 'nɪ 'beti -nɪ: -Gblo a 'dɪ -bɪ -kɔ 'kwli, ɛ kɔ 'a -nagbopu 'hɔɛn-, v di 'li 'waa Pakɪ a diide 'li -dii -nɪ 'li?»

¹⁵ -ɛ -bɪ -Yusu wen 'nɪ de: ɛ di tɔɔ nɛ 'a mu -gblo gbagbu, 'kɪ 'li 'a yɔ'kayu a 'mu, 'a yɪ-hɛ-gbɔ yɪ. 'Kɪ 'kayu a -tebli a pɛpɛ ɔcɛɛ 'li. 'Kɪ ba pii 'li -aan diide,»

¹⁶ -nagbopu nɪ 'hɔɛn a 'mu, 'v mu 'li Jɪrusredɔ 'kwli. 'Ti- v 'mu 'li nyre, 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -tɛ -Yusu nu wen 'a hɪhla, kɛ- v nu 'v -tebli a 'mu, 'a buyɛɛle, 'v bi 'v, 'v pi Pakɪ a diide a 'mu. -Tɛ v -wɛ 'a pipie -mɔ, -ɛ -bɪ v -mɛ kle.

¹⁷ -Tɛ 'yɪv -wɛ 'li yakɔ 'kwli lɛ, -ɛ -bɪ -Yusu kɔ 'a -nagbopu nɪ -pu ɔtu 'v 'hɔɛn a 'mu 'hɔɛn-, v nyre 'li 'kayu -mu', -ɛ kɔ bu v di 'li Pakɪ a diide 'li -dii -nɪ 'kwli nɪ.

¹⁸ Bu yɪ 'kɪ dɛ nɪ di, -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, nyiblo nɪ 'nɛ- 'a mu 'nyɪ, -ɛ kɔ 'mu 'hɔɛn- -yɪ dɛ di. ɛ nɔ- di 'mu 'na yraanyibli, -v ɔmɔɛ 'na 'lɪla lɛ -ji' pu.»

19 Bu 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -Yusu -hla, -ɛ -bɪ 'waa ɔwɪ 'mʊɛ bu dɪakti. Ke- 'waa dodoɔo pɪ, 'v yɪ 'beti -nɪ: «ɔBɪ 'mʊ ɔmɔɔ?»

20 -ɛ -bɪ -Yusu ɔtu ɔnɔ ɔwɔn, ɛ wen: «'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, -v mʊ 'na -nagbopɔ nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn, 'kɪ nyiblo a 'mʊ, ɛ nɪ 'lɪ, ɛ kʊ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'nyre 'lɪ dɛdihu nɪ -do dabu 'kwli. ɛ nɔ- di]e nu.

21 'ɛ mʊ ɔhan-tɪ, 'mʊ -bɪ, -ɛ mʊ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n kʊ ɔbɪ 'kʊ, ɔwɪ yɪ, -tɛ v nu la 'a 'cɪcɪrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, kɛɛ, 'jɪɔ 'kɪ 'v nyiblo -mʊ- mʊ, -ɛ di 'mʊ 'na yraanyibli -jɪ' pʊ. ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɪ v 'nɪ 'kʊɔ wen 'lɪ nyiblo a 'mʊ.»

Kɔkɔnyɔ -Yusu a lɛ'boodiide (Matie 26.26-30; Luku 22.15-20; 1 Koletɪ 11.23-25)

22 Bu 'tɪɛ nɪ 'v dɛdiile', -ɛ -bɪ -Yusu 'du 'fɔɔ ye', 'ɛ -nyɪ Nyɪsɔa 'wio, 'tɪ- 'ɛ 'bɛ]ɛ ɔtu lɛ, 'ɛ -nyɪ]ɛ 'a -nagbopɔ*, ɛ wen: «Ba 'du]o ye', ba di]e. ɛ nɔ- mʊ 'na 'hʊɪ.»

23 'ɛ 'du -wiin-ɲanɔ ye', 'ɛ -nyɪ Nyɪsɔa 'wio, 'ɛ -nyɪ ɔnɔ]v, 'waa pepɛ 'v 'na]a.

24 -ɛ -bɪ ɛ wen: «ɛ nɔ mʊ 'na -hɪv. ɛ nɔ- 'n di bu 'wla, 'kɪ 'v -tonyibli -hʊɔhʊɪ a -ta', Nyɪsɔa 'mʊ]v nu, ɛ 'mʊ 'yɪ yrayɪ ɔtu, ɛ kʊ -tonyibli 'hʊɛn-.

25 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, kʊɛ 'nɛ- ti -bɪ 'yie bu, 'n 'yɪ 'lɪ]tɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɪ 'na 'kɪ nɔɔv -bɪ de, ɛ 'mʊ -nyɪɔwɔ -mʊ' kɪ ye, -ɛ kʊ 'kwli 'n di 'lɪ nɔ yrayɪv -bɪ -mʊ' 'lɪ 'naa -nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'klo yrayɪv 'kwli.»

26 -Tɛ de a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v ble -wla, 'tɪ- v 'du ye', 'v ɔtɪ 'dɪɔ, 'v mu 'lɪ dugba -mʊ' 'lu, -ɛ kʊ 'lu olifietɪ nɪ 'lɪ.

-Tɛ -Yusu lee la Pielɪ, -ɛ mʊ, Pielɪ a 'mʊ, ɛ di]e 'nɪ hla, -ɛ mʊ, ɛ 'yɪ]tɪ -yɪ (Matie 26.31-35; Luku 22.31-34; Saan 13.36-38)

27 -Tɛ v nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopɔ* yɪ, ɛ wen: «Tɪ di 'v 'nɪ nyre, a 'mʊ 'v 'mʊ 'hʊɪ lɛ -gbɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ v nu la 'a 'cɪcɪrɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔacrɪɛn 'kwli, -ɛ mʊ: Nyɪsɔa wen 'nɪ: 'N di 'blakɔnyɔ 'nɪ 'la, blablɪ 'mʊ -gbɛ.»

28 -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ ɔnɔ yɪ de, ɛ wen: «'Bɪ mʊ, 'nɪ 'kʊ, 'nɪ 'hɪrɪ 'kɔ, 'kɪ 'n di 'lɪ Galileblɔgba 'kwli mu, 'mʊ 'lɪ 'a mʊ 'lɪ -plee -nɪ.»

29 -ɛ -bɪ Pielɪ wen: «'Ye ɔbɪ 'waa pepɛ bu hie 'v -mʊ bu, 'mʊ -bɪ, 'n 'yɪ 'lɪ]tɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɪ hie 'v -mʊ bu 'kɔ- mʊ 'kɔ.»

30 -ɛ -bɪ -Yusu wen: «'N yɪ -mʊ 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ: 'Kɪ 'lɪ 'tɔlɔwɔ nɪ -do -bɪ 'kwli, 'tɪ- hape 'mʊ -nyre a daawɪ nɪ 'hʊɛn nu, -di nu -gaawɪ nɪ ta, -ɛ mʊ, ɔyɪ 'mʊ -yɪ.»

31 -ɛ -bɪ Pielɪ 'yaa 'lɪ win, 'ɛ ɔtu]o ɔwɔn, ɛ wen: «'Uɔn-, 'ye ɔbɪ 'n di 'kʊ, 'n kʊ -mʊ 'hʊɛn-, 'n 'yɪ 'lɪ]tɪ 'lɪ -wɛ, ɔbɪ hla]a, -ɛ mʊ, 'n 'yɪ -mʊ -yɪ.» 'Waa pepɛ, -tɪ nɪ -do a 'mʊ, Pielɪ -hla, ɛ nɔ- v -hla -wɛ.

-Tɛ -Yusu da la Nyɪsɔa, 'kɪ 'lɪ 'dɔɔɔtɪ a -ci -mʊ', v dɛɛ Gesɪmanɪ kɪ (Matie 26.36-46; Luku 22.39-46)

32 -Tɛ de a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ v nyre 'lɪ 'dɔɔɔtɪ a -ci -mʊ', v dɛɛ Gesɪmanɪ 'kwli. -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ 'a -nagbopɔ* yɪ, ɛ wen: «Ba nɪ mʊ bu, ɔbɪ mu 'lɪ ye', 'mʊ 'lɪ Nyɪsɔa -mʊ -hlee -nɪ.»

33 Bu yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ ɛ da Pielɪ kʊ Saan kʊ Saki nɪ, ɛ kʊ ɔnɔ 'hʊɛn- 'v -mʊ. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, -ɛ -bɪ 'a ɔwɪv 'mʊɛ bu. Hɔannɔ nɪ]e nɪ dɪakti.

34 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ ɔnɔ yɪ, ɛ wen: «'Na ɔwɪv 'mʊɛ bu dɪakti. 'Na ɔwɪv a mʊ'mʊmʊɛ a 'mʊ, ɛ -hʊɛ bu 'la 'mʊ. Ba nɪ mʊ bu, a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ.»

35 'ɛ hlɔɔ ɔnɔ -mʊ lɛ de gbe, 'ɛ 'gbɪa kwli, 'ɛ nyɛɛ Nyɪsɔa lɛ, 'bɪ mʊ, 'bɪ -wɛ 'lɪ]tɪ, 'kɪ 'a ɔhʊɛn'yeti -mʊ', -ɛ di 'lɪ di, bu hlɔɔ ɔnɛ -mʊ lɛ.

36 ɛ wen: «'Na 'Baɪ o, -wɛ 'lɪ 'a -nɛ de nɪ. Nu]o, ɔhʊɛn -bɪ, 'n mi 'ye mʊ, bu hlɔɔ 'mʊ -mʊ lɛ. Kɛɛ, ɛ 'nɪ 'mʊɔ 'lɪ de -bɪ, 'n -hʊɛ, kɛɛ, bu mʊ de -mʊ', -hʊɛ.»

37 Bu nu 'kɪ 'pʊplɛ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhɪan -mʊ, 'ɛ mu 'v 'a -nagbopɔ nɪ ta a 'mʊ 'hʊɪ, 'ɛ yɛɛ 'v ɔnɔ ɲmena a ɲmeele' bu. -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ Pielɪ yɪ, ɛ wen: «Simɔ, ɔbɪ -yɪ 'nɪ ɲmɛ? ɔYɪ 'lɪ]tɪ 'lɪ -wɛ, 'kɪ -bɪ 'yɪ -ɲmɛ, 'kɪ 'lɪ -haawɔ nɪ -do 'kwli?»

38 A 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, kɛɛ, ba da Nyɪsɔa, -ɛ di]e nu, de 'bɪ yɪ]tɪ nɪ -hʊɛ bu ɔtɛɛ 'v 'a mʊ lɛ, 'kɪ ba -hɛɛ Nyɪsɔa a -tɪ lɛ, a 'nɪ ɔha 'a -tɪ lɛ -hɛɛ -nɪ. 'N yɪ]e nɪ, ɛ mʊ, 'aan ɔwɪv -hʊɛ]ɛ nɪ dɪakti, 'kɪ a 'nɪ 'ɲmɛ 'lɪ, a 'mʊ Nyɪsɔa da, kɛɛ, 'bɪ mʊ, Nyɪsɔa 'bɪ 'ye nɪ -hɛɛ nɛ 'a mʊ, 'a mʊ nɪ -do, a 'yɪ 'kɪ -kʊ, 'kɪ ba nu de a 'mʊ.»

39 Bu pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ hlɔɔ ɔnɔ -mʊ lɛ de, 'ɛ -tʊa Nyɪsɔa a lenyaale de, 'kɪ 'lɪ win nɪ -do -mʊ', ɛ pʊ wen 'kwli.

40 -Tɛ ɛ -wɛ -mʊ, 'ɛ ɔhɪan -mʊ, 'ɛ mu 'v ɔnɔ 'hʊɪ, 'ɛ yɛɛ 'v ɔnɔ ɲmena a ɲmeele' bu de, -ɛ nu]o, v 'yɪ 'lɪ]tɪ 'lɪ -wɛ, bu pʊ 'yɪ lɛ. -Tɛ v ɔwɪlɛ 'kɪ 'yɪ, -tɛ bu di]e yɪ pʊ, v 'yɪ]tɪ -yɪ.

41 -ɛ -bɪ ɛ mu nɪ de, 'tɪ- 'ɛ ɔhɪan -mʊ de, 'wɪ nɪ ta a de, -ɛ -bɪ ɛ wen: «ɔBɪ a yɪ 'nɪ ɲmɛ de, 'a -hɛ 'lɪ ke lɛ? ɛ 'yɪ 'kɪ ɲmɔɲmetɪ 'pa-. Ba 'ye kɛ, tɪ nyre 'v nɪ, 'kɪ bu pʊ 'mʊ de'kukunuyɔ -jɪ', 'mʊ -bɪ, -ɛ mʊ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo.

42 Ba 'du ye', -a 'mʊ mu, -ɛ nu]o, nyiblo -mʊ', -ɛ di 'mʊ 'na yraanyibli -jɪ' pʊ, 'kɪ ɛ yɪ 'lɪ di.»

-Tɛ -Juukvɛ a naanyɔv kɔ la -Yusu (Matie 26.47-56; Luku 22.47-53; Saan 18.3-12)*

43 Win nɪ 'lɪ -Yusu wɔn, -ɛ -bɪ Judɪa, -ɛ mʊ -Yusu a -nagbopɔ* nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn a nyiblo -bɪ, ɛ nyre 'v nɪ, ɛ kʊ nyibli -hʊɔhʊɪ

'huen-. Nyibli a 'mu, v 'ble ta-won-tebli ko ti 'huen- kwa le. Nyisua a -cohlunpinyo* gbagbi, ko tetetoonyo, ko -juukve a naanyo -bi 'huen-, v nu- lee nyibli a 'mu, bu mu -Yusu klo.

44 Judia a 'mu, -e di [nu -Yusu -ji' pu, 'ti- v 'mu 'hru wlon bi, ke- e pu [nu yi: «Nyiblo -mu', 'n di 'wlee -ni, 'n di 'wio -nyi, e no- ba klo, e 'ni [ha 'a mu -ji' [ta, a 'mu [v gba.»

45 -Te v nyre ki 'v, -e -bi Judia 'yia v -Yusu 'hvi bu, e wen: «Toonyo o,» 'e 'wlee [ne.

46 Ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, -e -bi v klo -Yusu ni.

47 Nyisua a -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu, 'a -kvaannunyo -bi, e ni -tuo ki -we. -E -bi -Yusu a -nagbopi -bi, e no- -ha 'li 'a 'phen bo 'kwli, 'e nu [o, 'e 'be 'v -kvaannunyo a 'mu, 'a nua.

48 -E -bi ke- -Yusu pu [nu yi: «Ta-won-tebli ko ti 'huen-, e no- a -ya, 'a di 'mu klo mo, [wi yi, -te -mu', v ni -balunyo a koklo.

49 'Ti-, 'a -ne ti, 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'ni tue la 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, kee, a 'yi la 'mu -klo. -Tebli a pepe -bu, e mi 'lu -mo, -e di [e nu, -ti -mu', v 'cri la, 'ki 'li Nyisuacrien 'kwli, e 'mu -nue -ni.»

50 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi 'a -nagbopu a pepe -gbe 'v [v 'hvi le, 'v 'gba ci le.

51 Kee, e ko gblotayu [du, e no- yi -Yusu [wien kve. Gblotayu a 'mu, danu ni -do e 'wlee kle. -E -bi v klo [o ni -we.

52 Kee, 'ki e hie 'li [nu 'a danu a 'mu -ji' bu, 'e [ga 'hvi wlon, 'e 'gba ci le -we.

-Te Juukve* a naanyo puv la -Yusu -bati le

(Matie 26.57-68; Luku 22.54-55,63-71; Saan 18.13-14,19-24)

53 'Ti- de a 'mu, e 'mu -hi, -e -bi v gbe -Yusu ni, 'ki 'li Nyisua a -cohlunpinyo* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. 'Kayu a 'mu bu, 'ki -cohlunpinyo* gbagbi a pepe, ko Nyisua a tetetoonyo, ko 'blugba a naanyo -bi 'huen-, 'ki 'waa pepe, v 'kukue 'li le, 'ki 'v -gbolugbo a -ta'.

54 Pielh -mo -bi, e yi kve -Yusu [wien, 'ki 'li -mohloloe 'kwli, 'e -he 'li 'waa [pi le, 'e -mu, 'e pa 'li -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu a -yaa 'kwli -we. 'Ki Nyisua a 'kagbau a 'yie [tunyo ni 'li, 'v 'tie na, 'v yi [ti 'wen. Nyibli a 'mu, v nu- ko 'nyi Pielh ni 'li bu, 'e yi na 'wen -we.

55 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, -cohlunpinyo gbagbi, v ko -gbolugbo a nyibli a pepe 'huen-, v [mve [e le, 'ki bu yee -Yusu -ti, -e di [e nu, v 'mu [v 'la, kee, v 'yi 'li [ti kukade [du 'li 'yee -ni.

56 Nyibli -huhubi pi [ti hi ki. Kee, 'waa 'puplewin puple 'li kle.

57 Kee -e -bi nyibli -bi 'du ye', 'v yee [ne -ti, 'ki 'li hi 'kwli, v wen:

58 «-Aan 'mumu, -a 'win la ni, -te e pi la le, -e mo: Nyisua a 'kagbau -bu, -tonyibli -pu, 'n di [e 'ni 'wla, 'ti- 'mu 'a de -bi pu, 'ki 'li -nyroyi ni ta 'kwli, 'ki -tonyibli 'ye di 'v dabu 'hvi ni gba.»

59 Kee, 'ki 'v -te a 'mu, 'waa win 'ti e puple 'li kle de.

60 -E -bi -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu 'du ye', 'ki 'v nyibli a pepe ye', 'e 'beti -Yusu, e wen: «[Bi -ti a pepe -bu, nyibli -bu, v yi -mu -yee -ni, [yi -ti -ko, -bu [tu [nu [won?»

61 Kee, -Yusu 'yi [ti -ti [du kle -hitha -ni. -E -bi -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu 'beti [e ni de, e wen: «[Bi -mo mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la 'li ya? [Bi -mo mo Nyisua a 'Yu?»

62 -E -bi -Yusu [tu [o [won, e wen: «In, 'mo [nu. E di ko ti, a 'mu 'mu 'ye, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mu 'v 'Klukunuyisa a diidekubia ki bu ni, 'mu 'li yako 'kwli -hon, 'ki 'li 'nunma 'nyi.»

63 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e cira 'a dionu wlawu le, yru a -ti, e wen: «-A 'ni 'moo 'ki -hehnyibli [du le de,

64 'bi 'aan 'mumu, a 'win -ti, e -hla ni. A 'win ni, -te e nu Nyisua a -ti a le-heele. -Bi' a pi 'li?' -E -bi 'waa pepe, v wen: «E mo [han-ti, e -hee Nyisua a -ti le. 'A -ti, e ko 'kubuu.»

65 -E -bi -v -bi -tua 'a hion a 'hinhren, e ko, 'v mua ne 'a 'yii kle, 'v yi [ti njmli -bii -ni, v wen: «Winwlon-hanyo o, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?» e ko, Nyisua a 'kagbau a 'yie [tunyo a 'mu, 'v pu 'li [ti 'njmli nvi' le -we.

-Te Pielh pu la le, -e mo, e 'yi la -Yusu -yi

(Matie 26.69-75; Luku 22.56-62; Saan 18.15-18,25-27)

66 -Te -tebli a 'mu, e mi 'lu -mo, 'ki Pielh 'ti e ni 'li -yaa a 'mu 'kwli. Bu ni 'ki 'v bu, -e -bi 'yu nyroyi [du, -e nii 'li -cohlunpinyo* a nyiblo gbagbu a -te -kvan, e no- nyre 'v, 'e 'ye Pielh, 'e yi na 'wen.

67 Bu 'ye 'ki [ti, -e -bi e -hrub [ne 'yie le, e wen: «-Mo -bu, -ko Nasalet a -Yusu 'huen-, 'a mu -nune la 'hvi.»

68 Kee, Pielh -ga ni, e wen: «-Ti -mu', -hle, 'ni 'win [ti li [ti, e ko, 'ni -yru [o li [ti' le,» 'e -hon 'v [v 'hvi, 'e mu 'li -yaa a 'mu 'a paale'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi hape da -nyre ni.

69 Kee -e -bi 'yu nyroyi ni -do a 'mu, e 'yee [ni de, -e -bi ke- e pi nyibli -mu', -v ni 'v yi, e wen: «Nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi* [nu.»

70 -E -bi Pielh -ga ni de. Ti gbi bu -hi, -e -bi nyibli a 'mu, -v ni 'v, v wen: «E mo [han-ti

□nɔ, -mɔ -bɔ, -mɔ -Yusu a -nagbopi □nɔ, -kɔti -na 'mumu, 'kɪ -kɔ 'lɪ Galillebɔgbɔ 'kwli.»

71 -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ hɪ nɪ nɪ, Nyɪsɔvɔ bɔ pɔ 'mɔ 'jrɔ yɪ. 'N 'sɔv nɪ, nyiblo -bɔ, -kɔti a hɛ, 'n 'yɪ□ɪ -yɪ.»

72 Ti nɪ -do a 'mɔ 'yri, -ɛ -bɪ hɛpɛ nu -nyrɛ a daawɪ nɪ 'hɛn a dɛ nɪ. -ɛ -bɪ -tɪ -mɔ', -Yusu lee wɛn Piɛlɪ, ɛ bi 'hɪ□ɪ 'kwli. Kɛ- ɛ pɔ□ɪ yɪ: «'Tɪ- hɛpɛ 'mɔ -nyrɛ a daawɪ nɪ 'hɛn nu, -di nu 'na -mɔ-gaawɪ nɪ ta, -ɛ mɔ, □yɪ 'mɔ -yɪ.» Bɔ bi 'kɪ 'hɪ□ɪ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ -tɔvɔ wuwe.

15

-Tɛ v gba la 'lɪ -Yusu Pilatɪ -mɔ

(Matie 27.1-2,11-14; Luku 23.1-5; Saan 18.28-38)

1 'Tɪ- -nyrɛ 'mɔ -nyɛ, -ɛ -bɪ Nyɪsɔvɔ a -cɔhlɔnpinyɔ* gbɔgbɪ 'kukue lɛ dɛ, v kɔ -juukɔɛ* a naanyɔ, kɔ tetɛtɔɔnyɔ, kɔ -gbolugbɔ a nyibli a pepɛ 'hɛn-, v 'mɔ -Yusu a -tɪ' lɛ -pɔpɔ -nɪ. -ɛ -bɪ v wɛn: «-Ba lee nɛ -aan 'seyo, bɔ mɔvɔ □nɛ, v 'mɔ 'hɪ□ɪ Pilatɪ -mɔ gba.» (Pilatɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ -gɔlbɔnɔmɔ -mɔ', Romakɔɛ a 'kɪn gbɔgbɔ □tu la gbata kɪ bɔ.)

2 Bɔ gba 'kɪ 'hɪ□ɪ Pilatɪ -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ -tɔvɔ 'a lɛ'betile, ɛ wɛn: «□Bɪ -mɔ mɔ -juukɔɛ a bodɔɔ?» -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «lin, 'mɔ □nɔ.»

3 -ɛ -bɪ Nyɪsɔvɔ a -cɔhlɔnpinyɔ gbɔgbɪ -tɔvɔ 'a -tɪ -hɔɔhɔvɔ a yɛɛɛ.

4 -ɛ -bɪ Pilatɪ 'beti nɪ dɛ, ɛ wɛn: «□Bɪ -tɪ a pepɛ -bɔ, v yɪ -mɔ -yɛɛ -nɪ, □yɪ -tɪ □dɔ -kɔ, -bɔ hɪa?»

5 Kɛɛ, -Yusu 'yɪ□ɪ □wɔn □tu. ɛ mɔ dɛ, -ɛ kɛɛ Pilatɪ a □wɔvɔ lɛ.

-Juukɔɛ wɛn 'nɪ, bɔ kɔɔ 'v -Yusu tugbɛ 'yie, ɛ 'mɔ 'kɔ*

(Matie 27.15-26; Luku 23.13-25; Saan 18.39-19.16)

6 'A -nɛ lɛ'mimle, -ɛ mɔ Pakɪ a ti 'yri, Pilatɪ kɔ bɔ tɛ □jɪklapi nɪ -do -mɔ', -juukɔɛ di -hɔvɔ bɔ.

7 Ti a 'mɔ 'yri, ɛ kɔ la □jɪklapi □dɔ. 'A 'nyrɛ mɔ Balabastɪ. ɛ mɔ -balɔnyɔ □nɔ. Balabastɪ a 'mɔ, v pɔ la□a □jɪ', ɛ kɔ 'a 'bio -balɔnyibli -bɪ 'hɛn-, -ɛ nu□ɔ, ti -bɔ, -ɛ kɔ 'yri 'blɔgbɔ yɪ mɔ □gbɔgbɔ -nɪ, 'kɪ v 'la mɔ nyiblo.

8 -ɛ bi nyibli -hɔɔhɔvɔ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'v lee □nɛ, v wɛn: «-A -hɔɛ□ɛ nɪ, -bɔ -tɛ □jɪklapi nɪ -do bɔ, □wɪ yɪ, -tɛ -mɔ', -ni□ɛ lɛ 'a -nɛ 'yrɔ, lɛ'mimle, -ɛ mɔ Pakɪ a ti 'yri.»

9 -ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «□Bɪ a -hɔɛ□ɛ nɪ, □bɔ tɛ 'aan bodɔ, -ɛ mɔ -juukɔɛ a bodɔ bɔ?»

10 Kɛ- Pilatɪ nu 'pɔpɛ, -ɛ nu□ɔ, ɛ yɪ□ɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ ca 'kwli, 'kɪ Nyɪsɔvɔ a -cɔhlɔnpinyɔ* gbɔgbɪ pɔvɔ 'hɪ□ɪ -Yusu -jɪ', -ɛ di□ɛ nu, ɛ 'mɔ□ɪ 'la.

11 Pilatɪ bɔ 'beti 'kɪ □nɔ, -ɛ -bɪ -cɔhlɔnpinyɔ gbɔgbɪ □tutɔ nyibli -mɔ' nɪ, 'kɪ bɔ lee Pilatɪ, bɔ tɛ Balabastɪ bɔ, kɛɛ, ɛ 'nɪ 'tɛɛ 'lɪ -Yusu bɔ.

12 -ɛ -bɪ Pilatɪ □tu □nɔ □wɔn, ɛ wɛn: «'Bɔ mɔ, 'nɪ tɛ Balabastɪ bɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ a -hɔɛ, □bɔ nu nyiblo -bɔ, a dɛɛ nɛ 'aan bodɔ -mɔ 'hɪ?»

13 -ɛ -bɪ v 'yaa 'lɪ win, v wɛn: «Kɔɔ 'v□ɪv tugbɛ 'yie, ɛ 'mɔ 'kɔ!»

14 -ɛ -bɪ Pilatɪ wɛn: «Dɛ -hɔvɔn a 'dɪ -bɪ ɛ -nu, -kɔti 'nɪ kɔɛ 'v□ɪv tugbɛ 'yie 'hɪ?» Kɛɛ, v 'yɛɛ 'lɪ win, v wɛn: «Kɔɔ 'v□ɪv tugbɛ 'yie, ɛ 'mɔ 'kɔ!»

15 -Tɛ Pilatɪ -hɔɛ bɔ blee nyibli a pɔ, ɛ nɔ- nu□ɔ, 'ɛ tɛ Balabastɪ bɔ, 'tɪ- 'ɛ lee nɛ 'a 'seyo, bɔ bii -Yusu lɔkɔɛ. -Tɛ v bi 'kɪ□ɪ, -ɛ -bɪ ɛ lee nɛ 'a 'seyo a 'mɔ nɪ, ɛ wɛn: «'Ba gba□a, ba kɔɔ 'v□ɪv tugbɛ 'yie, ɛ 'mɔ 'kɔ.»

-Tɛ 'seyo 'cɛɛ la -Yusu

(Matie 27.27-31; Saan 19.2-3)

16 Pilatɪ bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'a 'seyo gba -Yusu nɪ, 'kɪ 'lɪ Pilatɪ a 'mɔ 'a -yaa 'kwli, -tɛ 'waa bɔntɛ nɪ 'lɪ, 'v da 'waa 'bio 'seyo a pepɛ.

17 -Tɛ v -nyrɛ 'kɪ, -ɛ -bɪ v pɔ -Yusu wɪawɔv -jɔhɔn, 'v hlɔɔ □nɛ 'witiklɔvɔn lɛ. 'Witiklɔvɔn a 'mɔ, ɛ nɔ- v □tu□ɔ 'lu.

18 -ɛ -bɪ v -tɔvɔ 'a 'wioblepɔpɔvɔ, v wɛn: «-Na 'wio mɔ, -juukɔɛ* a bodɔ.»

19 kɔ, 'v pɪ 'v□ɪv kotu 'lu lɛ, 'v -gbɛ 'hɪ□ɪ hɔvɔn 'yɪ lɛ, 'tɪ- 'v 'gbɪa kwɪ, 'kɪ 'v□ɪv ye', 'v □tɔ v 'lɪ lɛ, 'kɪ 'v 'a caale a -ta'.

20 -Tɛ v -wɛ 'kɪ 'a caale -mɔ, -ɛ -bɪ v -hɛ□ɛ wɪawɔv -jɔhɔn a 'mɔ nɪ, 'v pɔ□ɪv 'a □gbɛtɔ, 'a wɪawɪ, 'tɪ- 'v □tɔ □nɛ 'dɪɔ, 'v gbɛ 'hɪ□ɪ -tɪtɛ -mɔ', v di 'hɪ□ɪ tugbɛ 'yie -kɔɔ -nɪ.

-Tɛ v kɔɔ la 'v -Yusu tugbɛ 'yie, ɛ 'mɔ 'kɔ a -tɪ

(Matie 27.32-44; Luku 23.26-43; Saan 19.17-27)

21 Bɔ yɪ 'kɪ nɪ mi, -ɛ -bɪ v kɔ nyɪbɛhɔn □dɔ 'hɛn-, v □ɲmɛɛ nɪ. Nyɪbɛhɔn a 'mɔ, 'a 'nyrɛ mɔ Simɔ. 'Kɪ ɛ kɔ 'lɪ Silɛnɪdɔ 'kwli. ɛ nɔ- mɔ Alesadri kɔ Rufus 'hɛn- a 'baɪ. Nɔ- -hɛn -tɪti. Bɔ yɪ 'kɪ lɛ nɪ -hihi -nɪ, -ɛ -bɪ 'seyo kɔ□ɔ nɪ, 'v nɪ 'v□ɪv ke', 'ɛ 'ble tugbɛ -mɔ', -ɛ kɔ 'yie v di 'v -Yusu 'v -kɔɔ -nɪ.

22 -ɛ -bɪ v gba 'lɪ -Yusu dɔgbɔ -mɔ' 'lu, v dɛɛ Gɔlɔgɔta, -ɛ □hɛn 'nyrɛ 'Lukla.

23 -Tɛ v nyrɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ v -hɔɛ bɔ -nyɪ□ɛ nɔ, v pɔ 'hɪ -cɪ -mɔ, v dɛɛ mɪlt, kɛɛ, -Yusu 'yɪ□ɪ 'na.

24 'Kɪ 'v -tɪtɛ a 'mɔ, 'kɪ v kɔɔ 'v□ɪv tugbɛ 'yie, 'v pɔ 'wɪa, -ɛ di□ɛ nu, v 'mɔ -Yusu a 'hɔɪlɛpɔ-tehɪ, a □glɛlɛ yɪ.

25 Muu 'yrɔv bu 'yaa 'v a ti 'yie, 'kɪ v kɔɔ la 'v□ɪv tugbɛ 'yie,

26 'v 'cɪɪ la 'v 'plankɪtɪa kɪ, -tɪ -kɔ -tɪ v kɔɔ 'v□ɪv tugbɛ 'yie. -Tɪ a 'mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: «Nyiblo -bɔ, ɛ nɔ- mɔ -juukɔɛ* a bodɔ.»

27 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'u -Yusu 'hvi, u koo 'u -balonyu ni 'hven, 'ki 'u 'waa -ne ti 'yie, -do 'ki 'l 'a diidekubia ki, -do -bi 'ki 'l 'a kamlakubia ki. [

28 -E -bi -tu -mu', u 'cru 'la 'l Niyisvacrien 'kwli ti -hi la a ti 'yri, -e mu ke 'lu -mo. -Ti a 'mu, e no -bu: «'Ki u -hree 'l'it -balonyu 'ny.»]

29 -E -bi nyibli -mu', -u yi -hi, u -he'e 'yri, 'u 'ngberu 'lu le, u wen: «-Mo -bu, -e pu la le, -e di la Niyisua a 'kagbau 'wla, 'ti -e di la'ja pu, 'ki 'l -nyrowi ni ta 'kwli,

30 wa -dionu, 'mu 'u tugbe -mu' 'yie -hon, 'mu 'tu.»

31 -E -bi Niyisua a -cohlonpinyo* gbagbi, u ko tetetoconyu 'hven-, -u ni 'u, u -he'e 'yri le -we, u wen: «E wa nyibli -bi ni, kee, e 'yi 'l 'a dionu a wowa 'l -we.

32 'Bu mo Wanyo, -e mo Yisraekue a bodio -we, bu -hon 'u tugbe -mu' 'yie, bu 'tu, -te ti ne -bu. 'Bu mo, 'ba 'ye de a 'mu, -a di pu'v 'haan-ti, -e mo, e no -mo Wanyo.» Nyibli ni 'hven -mu', u koo 'u 'waa ti 'yie le, 'ki 'u -Yusu 'hvi, u 'cee 'ne ni -we.

-Te -mu', -Yusu nu la 'koko

(Matie 27.45-56; Luku 23.44-49; Saan 19.28-30)

33 'Yru bu yi 'u 'lu a -heyri' ni nyre, -e -bi halo ka -tutu a pepe ki. Halo a 'mu, e ni 'u -nu, 'e ye 'yru-hiile a ti ki.

34 -Te 'yru-hiile a ti a 'mu, e yi 'u nyre, -e -bi -Yusu 'yaa 'l win, e wen: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» -e 'hen 'nyre, «Niyisua o, Niyisua o, de-ko 'mo -ha 'yie -mo 'l?»

35 Nyibli -mu', -u ni -tuo ki, ke- 'waa de -bi pi: «Ba 'ye ke, Niyisua a winlon-hanyo Eli e de,»

36 'ki 'l 'it 'nyu, -e -bi 'e -mu, 'e 'gba ci le, 'e 'du -sapoo ye', 'e 'nyra 'l'it 'lipano -mo, 'e mu 'u'v tugbe bloblu 'lu le, 'e -nyi'e -Yusu, -e di'e nu, -e mu'v 'na. E wen: «-Ba pu 'u 'yie bu, 'bu mo, Eli 'bu di di, e 'mu 'u'v tugbe a 'mu 'yie -ha, -a 'mu'v 'ye.»

37 Bu ni 'ki de a 'mu -mo, -e -bi -Yusu 'gbo ni, 'e mla -hvnhlon.

38 Ti a 'mu 'yri, 'ki 'l Niyisua a 'kagbau bu, -e ni 'l Jrsredio 'kwli, danu gbagbu -mu', -e 'be 'kayu a 'mu 'tu, 'e -ki wlon pepe, kee 'l 'a 'lu yi bu, -bu ye 'a 'hlonde ki.

39 'Ki 'u -Yusu 'hlon, 'ki Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi nyra 'u bu. E no -'be'e 'yi. Bu 'ye 'ki, -te -Yusu nu la 'koko, -e -bi e wen: «E mo 'han-ti, nyiblo -bu, e mo la Niyisua a 'Yu 'nto.»

40 Nughu -bi ni 'u, 'u hloo 'u -te a 'mu -mo le de gbe, 'u yi -tebl a 'mu, -e mi 'lu -mo 'ye. 'Ki 'l 'it 'nyu, Madala a Mari ni 'l, e ko Mari -mu', -e mo Saki 'cume ko Sosti a 'dii, ko Salome.

41 Nughu a 'mu, u nu- yi la -Yusu 'wien le kee, -te e ni la 'l Galileblugba 'kwli, 'u yi

la'ja -he'e -ni. U ko nughu -bi 'hven-, u ko -Yusu 'hven-, u nu- di la Jrsre.

-Te u pu la 'l -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Luku 23.50-56; Saan 19.38-42)

42-43 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi nyiblo 'du nyre 'u -tuo a 'mu ki. 'A 'nyre mo Sosefu. 'Ki e ko 'l Alimatedio 'kwli. Sosefu a 'mu, e mo -Juukoe* a -gbolugbo a nyiblo -bi 'nto. Nyibli 'tu 'u'v ni diaki. Ti -mu', Niyisua di nyibli win ki -koo -ni, ti a 'mu, e no -e yi 'u le -plee -ni. Sosefu bu nyre 'u -tuo a 'mu ki, -Juukoe a -wuwle-nyrowo* yi 'u 'ni nyre, 'yru bu pa a ti 'yri. E no -nu'v, 'e 'tu 'u 'kl, 'e 'yi 'yie -pie, 'ki bu mu 'l Pilati -mo, 'e lee 'ne, bu wen'e, e 'mu 'u -Yusu a -plahu tugbe 'yie -ha, e 'mu 'u'v -ha.

44 -Te -Yusu 'yi 'u tugbe 'yie -wleen -ni, 'e 'ku, e kee Pilati a 'wli le. E no -nu'v, 'e da 'a 'seyo a nyiblo gbagbu, 'e 'beti'e, 'bu mo, -te -Yusu 'ku wen, 'a ti 'bu -wlen 'u.

45 -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e 'tu'v 'wlon, -e -bi Pilati wen'e ki, 'ki Sosefu bu -ha 'u -Yusu tugbe 'yie.

46 -Te e -wen 'ki, -e -bi Sosefu mu -jise -to mo, 'e -di, 'e -ha 'u -Yusu tugbe 'yie, 'e 'hunhan 'l'it -jise 'a mu 'kwli le, 'ti -e gba 'l'it -tite -mu', e di 'l'it 'tuu -ni. 'Ki 'l -tite a 'mu, 'huo gbagbu ni 'u, 'e hlo yra, -wen dugba. 'Ki 'l 'huo gbagbu a 'mu 'kwli, 'ki u 'bluu la 'l 'dabio, (ti 'du a ti 'yri la, -e 'wi -wlukayu yi). 'Ki 'l 'dabio a 'mu 'kwli, 'ki e pu 'l -Yusu a -plahu, 'ti -e nu 'huo 'papo, -e ni 'u, -e 'han 'l -mo le, 'e ka 'dabio a 'mu yi.

47 -Te -mu', u pu 'u -Yusu bu, Madala a Mari, ko Mari, -e mo Sosti a 'dii, u 'ye 'u ni.

16

-Te -Yusu 'hri la 'klo

(Matie 28.1-8; Luku 24.1-12; Saan 20.1-10)

1 -Wuwle-nyrowo* a 'mu bu -hi, 'yru a bupee le a ti 'yri, -e -bi Madala a Mari, e ko Mari, -e mo Saki a 'dii, ko nughu -bi 'hven-, -e mo Salome, u nu- mu -dawinninyra -to mo, u 'mu'v -Yusu a -plahu le pu.

2 'Sondi a -nyrajru, 'yru a 'hri le a ti 'yri, -e -bi nughu a 'mu, u nu- -tuo 'l 'dabio yi.

3 Bu ni 'hru wlon, -e -bi u -tua 'a lepupele, u wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e di 'u kvanhuo a 'mu 'u -ha 'l, u -nu, 'u ka 'dabio yi?»

4 Kee, -te u nyre 'l, -e -bi u 'ye'e ni, -e mo, kvanhuo a 'mu, u blike'e le, 'u pu'v 'kubia ki.

5 -E -bi u pa 'l 'dabio 'kwli. Bu pa 'ki 'l, -e -bi u yee 'l gblotayu 'du bu. E no -ni 'u diidekubia ki bu, 'e pu wlawli puopu. Niyisua a lenyo 'nto. Bu 'ye 'ki'it, -e -bi huannu -tua 'waa nunuo diaki.

6 Kεε -ε -bι gblotayu a 'mυ, ε wen: «A 'nι 'pie 'lι huannυ. 'N yi[e nι, -ε mα, Nasaletι a -Yusu, υ kαα 'υ tugbe 'yie, ε nα- a [mυε le. Ba 'ye ke -tite -mυ', υ pu la 'υ[υυ bu, ε nα- -bu. Nytsva -ha 'l[ι 'kukonyibli 'nyι nι, 'ε -ha[α 'klo. Ε 'yι 'nε- nι.»

7 'A -tι, ba mu, ba lee ne 'a -nagbopυ*, kα, ba lee Piehι -we, -ε mα, ε di 'nyεε 'hru, ε 'mυ 'a mυ -ple, 'kι 'lι Galileblugba 'kwli. 'Kι a di 'l[ι[ι bu -yεε -nι, [wι yι, -te -mυ', ε nu la 'a hιhla.»

8 -Te gblotayu a 'mυ, ε -we 'kι 'pυple -mα, -ε -bι υ 'hri nι, 'υ 'gba ci le, -ε nu[α, huannυ -hι [nυ wλn daktι. Huannυ a -tι, υ 'yι nyiblo [dυ -tι [dυ -lee -nι.

*-Te -Yusu 'hru la Madala a Mari yι
(Matie 28.9-10; Saan 20.11-18)*

[
9 'Soαndι a -nyragblι, 'kι -Yusu -hαn 'lι 'kukonyibli 'nyι, 'ε 'hru 'klo. Yι-henyiblo -mυ', ε 'hru yι, ε nα- mα Madala a Mari. Ε nα- mα nυgba -mυ', -ε kα ke' ε bla la 'υ 'kuo -hυn* nι [hlon'hven le.

10 Nyibli -mυ', -υ yι la -Yusu [wien le kυε, υ nυ- Mari mu la lee mα, -ε mα, -Yusu -hαn 'lι 'kukonyibli 'nyι nι, 'ε 'hru 'klo. -Te ε nyre la 'lι [nυ -mα, ε yεε la 'lι [nυ [hien kα 'kla-wliye'yιya 'nyι bu.

11 -ε -bι ke- ε pι la [nυ yι, ε wen: «-Yusu 'hri 'klo, 'na 'mumυ a 'mυ, 'n 'ye[e nι.» Kεε, υ 'yι la[α [haan-tι -pu.

-Te -Yusu 'hru -nagbopυ nι 'hven -bι
yι
(Luku 24.13-35)*

12 -Te de a 'mυ, ε -hι, -ε -bι -nagbopυ nι 'hven -bι, υ nυ- -hαn 'lι Jrusredιo 'kwli, 'υ mi 'lι 'dιo -bι kι. U nυ- -Yusu 'hru yι -we, 'kι 'lι 'tu -bι 'kwli.

13 -Te υ yru[α, -ε -bι υ [hιan -mα, 'υ di Jrusε, 'υ lee 'waa 'bio -bι. Kεε -ε -bι υ 'yι[ι [haan-tι -pu -we.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopυ nι -pu
[tu 'υ -do yι
(Matie 28.16-20; Luku 24.36-49; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)*

14 De a 'mυ, -te ε -hι -we, -ε -bι -Yusu a -nagbopυ nι -pu [tu 'υ -do a 'mυ, υ yι di de. Bυ nι 'kι 'υ dediile', -ε -bι -Yusu 'hru [nυ yι -we, 'ε 'ple [nυ -mα, -te υ -nu, 'kι υ 'yι [wlb a yikuole -kα, 'tι- 'waa [wlι 'υ 'gboklo -nι, -ε nu[α, -te ε 'hri 'klo, nyibli -mυ', -υ 'ye[e, -Yusu a -nagbopυ 'yι [nυ [haan-tι -pu.

15 -ε -bι ke- ε pι 'kι [nυ yι de, ε wen: «Ba mu, ba na 'klo a pepe -bυ kι, ba pu 'na [haantitie nyibli a pepe.

16 Nyiblo 'bυ nι 'υ, 'bυ 'wιn [haantitie a 'mυ, 'bυ kuo 'mυ [wlb yι, 'tι- 'bυ pu[υ 'nie 'lu, nyiblo a 'mυ, ε nα- 'n di wa, 'kι 'υ Nytsva a yru -mα'. Kεε, nyiblo 'bυ 'yι 'mυ [wlb yι

-kuo -nι, nyiblo a 'mυ, ε nα- Nytsva a -bati di klo.

17 Nyibli -mυ', -υ di 'mυ [wlb yι kuo -nι, [wlilekeε-tebli -mυ', 'n di 'lι [nυ 'lι -naa -nι, 'n di nu, ε nα- -bυ: 'Kι 'lι 'na 'nyre 'kwli, υ di bla 'kuo -hυn* le, -υ nι 'υ nyibli ke', ε kα, υ di pu win -mυ', υ 'yι -yι.

18 'Ya 'υ 'lu de, 'ye [bι υ klo hro, kα, υ 'na 'a -ne [dedede, 'kυε nι 'lι -mα, -tebli a 'mυ, ε 'yι 'l[ι[ι 'lι -we, bυ nu [nυ -balυ'. U di pu 'hυhrennyυ dabυ 'lu ble, Nytsva 'mυ[υ nu, 'waa 'kυε 'mυ -we.»

*-Te -Yusu mu la 'lι yakα 'kwli
(Luku 24.50-53; Nunu-tebli 1.9-11)*

19 -Te Kukonyo -Yusu -we 'kι 'lι 'waa -mαhleele -mα, -ε -bι Nytsva nu[α nι, -Yusu 'ε mu 'lι yakα 'kwli, 'ε nι 'υ 'a diidekbia kι bu,

20 'a -nagbopυ* -mα -bι, 'υ -mυ, 'υ pι nyibli 'a [haantitie, 'kι 'υ 'a -ne -tite [dυ. Kukonyo a 'mυ, ε yι [nυ 'nι -hεε -nι, 'kι 'lι 'waa -kvan a 'mυ 'kwli. 'Kι ε neε 'lι [wlilekeε-tebli 'kwli, 'ε tυε [ne nyibli, -ε mα, -tι -mυ', 'a -nagbopυ hle, ε mα -tι a -teε [nια.]

-Yusu a -ti, -te
LUKU
-mo -bi, e nu la 'a 'cicru

-Ti -ko -ti Luku, e 'cru 'cruen -bu

1-2 -Na 'wio Teofilt. -Ko 'a yiyie, -e mo, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -teblt -huohvt mu 'lu -mo, 'ki 'b -Yusu 'Klsv a -ta'. -Tebht a 'mu, -e mu la 'lu -mo, nyibli -huohvt 'ye la [a nu, 'b -he e la nyibli -mo', 'ki bu pu Nytsva a [haantitie, 'b ne la [a -mo le, 'ki 'b nyibli yi. E ko nyibli -huohvt -bi, 'b yi [cru, [wt yi, -te nyibli a 'mu, -v 'ye la -teblt a 'mu, v nu la 'a h'la.

3 'A -ti, 'na 'mumu, 'n 'beti ni, -te -teblt a 'mu, e nu la 'lu-momumuo, kve 'b 'a -wlu [tutuo 'yie bu. -Te 'n 'beti -ni, -e -bi 'n 'ye [e ni, -e mo, e noo 'b le, -teblt a 'mu, -te e nu yrekukvele ko, -te e nu 'lu-momumuo, [bu 'cru -mu Teofilt -mo, -mo nyiblo gbagbu, 'mu [v -mo le na.

4 'N ni [e ni, toole -mu', v too -mu, [mu [v yru, -e mo, e mo -ti a -tee [ni. -E -bi de, 'n 'cru, no- -bu:

-Te Nytsva a lelenyo hla la Saan Batis a kvko-ti

5 Ti -ko 'yri Helodt mo la Sudeblugba a 'kun, e ko la Nytsva a -cohlvpinyo* [dv. 'A 'nyre mo Sakali. 'Ki e ni la 'h -cohlvpinyo a [tumu -bi 'nyi, -v ni -kuan le, 'ki 'l Nytsva a 'kagbau bu, 'ki 'l Jrusredto 'kwli. [Tumu a 'mu, v mo la -cohlvpinyo Abia a [tumu [ni. Sakali a nugba, 'a 'nyre mo Elisabeti. 'Ki e ko 'l -cohlvpinyo Ayr a [tugba 'kwli.

6 Sakali ko Elisabeti a 'mu 'huen-, v 'sii la 'b yi, 'ki 'b Nytsva ye', ko, 'b [tui la 'b Nytsva a tete a pepe 'v -tee, 'ki 'l 'waa [wh a pepe ki.

7 Kee, v 'yi la 'yu -ko, -e nu [o, Elisabeti 'ye la 'yukode, 'ti- v ni 'huen a 'mu, v ku la ni dtaki.

8 -Nyrwo [dv 'ki, -e -bi Abia a [tugba a ti nyre 'b ni, 'ki bu nu -cohlvpni-kuan*, 'ki 'l Nytsva a 'kagbau bu. E no- nu [o, Sakali, 'e 'yi -cohlvpni, 'ki 'v Nytsva ye',

9 [wt yi, -te -cohlvpinyo ni [e le, [tumu -bi a ti 'bu nyre 'v, 'v pi 'wla, -cohlvpinyo -mu', 'wla yi di, no- pve 'l Nytsva a 'kagbau bu, -e di [e nu, e 'mu hnhronpu-teblt nu, e 'mu -cohlvpni, 'ki 'b Nytsva ye'. Sakali a 'mu, no- 'wla -di, 'ki bu pa 'l Nytsva a 'kagbau bu, e 'mu hnhronpu-teblt a -cohlvpni.

10 Ti -ko 'yri e [tu -cohlvpni a pipie -wlu, 'ki nyibli -huohvt 'wle 'v -patu' bu, 'v de Nytsva.

11 Sakali bu yi 'ki -cohlvpni ni pi, 'ki 'l Nytsva a 'kagbau bu, -e -bi Nytsva a lelenyo

'hru 'b [v 'hvt. 'Ki e ni 'b -te -mu', Sakali yi 'v -cohlvpni-pii -ni a diidektua ki.

12 -Te Sakali a 'mu, e 'ye [e, -e -bi e ta 'b bu, huannu 'e -tva 'a nunuo.

13 Kee Nytsva a lelenyo lee [ne ni: «Sakali, [ni 'pie 'l huannu, -e nu [o, Nytsva wen -na lenyaawin ki. -Na nugba Elisabeti di ko -mu 'yu nyibeyu le. 'Yu a 'mu, [tue [e Saannyre.

14 'Ba ko 'yu a 'mu, -di ko plo a bleele dtaki, ko, nyibli -huohvt di nu dodu.

15 E di -he nyiblo gbagbu, 'ki 'l Nytsva 'yi. E 'yi yi -blee -ni, bu 'na no, mo, e 'yi yi -blee -ni -we, bu 'na 'a -ne kklanyo [dv. Nytsva a -Hihiu* di ni 'b [v ke', 'ti- e 'mu -kve -ni.

16 E di [e 'ni nu, Yisraekve -huohvt 'mu Kokoonyo Nytsva [wlv yi -kuo -ni de.

17 -Te Nytsva a winwlon-hanyo Eli ni la 'kl a kunu, ko, -te 'a 'klo ni la 'mu, ke- e di 'mu ni -we, e 'mu nyibli -lee -ni, -e mo, Wanyo -mu', Nytsva pu la le, e di la 'a dako yi ya, e di 'ni di. E di [e 'ni nu, Nytsva a dako a 'mu, v 'mu -mo -we, 'ti- Wanyo a 'mu, e mu di. E di [e 'ni nu, 'baun ko 'waa 'yonu 'huen-, v 'mu win' le 'winwin -ni, e 'mu [v nu -we, nyibli -mu', -v 'ye ni [tuu 'b Nytsva 'b, v 'mu [to ko, 'ti- v 'mu Nytsva [wlv yi -kuo -ni.»

18 'Ti- Nytsva a lelenyo a 'mu, e 'mu -yre, -e -bi ke- Sakali pi [v yi: «-Bi 'n di 'a yiyie nu, -e mo, -ti a 'mu, -hla, e mo [han-ti [ni? -E nu [o, 'n ko 'na nugba 'huen-, -a -we 'yi.»

19 -E -bi Nytsva a lelenyo [tu [o [won, e wen: «'Na 'nyre mo Gabrie. 'Ki 'n 'cibi 'b Nytsva 'hvt, 'ni ni 'a -kuan. No- le 'ne- 'mu -mu -mo, 'ki [bu pu -mu [haantitie -bu.

20 Kee, [yi 'na win [haan-ti -pu. No- di [e nu, 'ki -ni 'ye ni di 'plele ni yi, e 'mu [v gba -gbagba, -ti -bu, 'n -hla, e 'mu -nue -ni, ti -mu', Nytsva di 'b [v -hua -ni.»

21 Ti ni -do a 'mu -ko 'yri Nytsva a lelenyo ko Sakali 'huen-, v pipi win wlon ble, nyibli -huohvt [wle 'v -patu' bu, 'v yi Sakali -ple, 'e kee [nu le, -te e -nu, 'e -wlen 'l Nytsva a 'kagbau bu.

22 'Ti- e 'mu 'hri, e 'yi 'l nyibli a -mohlele 'l -we. Dabui ni -do, e pi, 'e 'yi 'l 'puple -we. E no- nu [o, nyibli 'b yru [o, -e mo, e 'ye [dedede, -e mu 'lu -mo, 'ki 'l Nytsva a 'kagbau bu.

23 -Te de a 'mu, e -hi, e nu 'b -nyrowi gbi -bi, -e di [e nu, -kuan -mu', e ble e yi bu nu, 'ki 'l Nytsva a 'kagbau bu, e 'mu [v -mo -we. -Te 'a -nyrowi a 'mu, e -yre 'lu, -e -bi e mu 'l 'waa 'dtu 'kwli.

24 Ti gbi bu -hi, -e -bi 'a nugba Elisabeti ni 'kwli. E 'ni 'hri [v li, -e di [e nu, nyibli 'ni [ha [a 'ye, 'e nu [hnpnt ni [hun. Ke- e pi:

25 «Nyɩsɩva pɩ 'na -tɩ ɔwɩ -mɔ lɛ, 'ɛ nu ɔɔ, 'kɩ nyibli 'yɛ ni di 'mɩ ni 'caa -ni de, 'kɩ ɔɔbɩ 'yɛ ni di 'yɩ ni kɔ a -tɩ.»

-Tɛ Nyɩsɩva a lɛlenyɔ le la Mari, -ɛ mɔ, ɛ di kɔ la 'yɩ, -ɛ kɔ 'nyɛ -mɔ -Yusu

26 -Tɛ Elisabetɩ a 'kwɩli kɔ ɔhɔnpɩtɩ ni ɔhlon-do, -ɛ -bɩ Nyɩsɩva tɛ 'a lɛlenyɔ Gabriele bɩ, 'kɩ bɩ mu la 'lɩ Galilebɩgɩba a 'dɩɔ -bɩ 'kwɩli, -ɛ kɔ 'nyɛ -mɔ Nasaletɩ.

27 'Dɩɔ a 'mɩ 'kwɩli, 'kɩ 'yɩ nyɔɔyɩ ɔɔɔ ni 'lɩ. 'A nyɛ mɔ Mari. ɛ 'yɩ nyɩbedɛ -yɩ. Kɛɛ, nyɩbeyɩ ɔɔɔ ni 'bɩ, 'bɩ dɛɛ ɔnɛ Sosefɩ. 'A 'baɩ gbagbɩ, nɔ- mɔ la bodɩɔ Dafidɩ. Sosefɩ a 'mɩ, nɔ- di ɔe kɔ. -ɛ -bɩ Mari a 'mɩ, nɔ- kɔ -mɔ Nyɩsɩva tɛ la 'lɩ 'a lɛlenyɔ.

28 -Tɛ ɛ pa 'lɩ Mari a -tɛ, -ɛ -bɩ ɛ wen: «Mari, -mɔ 'n -yɛ. Kɔ plɔ a bleelɛ. -Mɔ -bɩ Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩva -ha, 'kɩ 'bɩ 'a -kɩwan a -ta'. ɛ ɔtɩi -mɩ 'yɛ.»

29 'Tɩ- ɛ 'mɩ wuntɔbɔɔɔ a 'mɩ 'wɩn mɩ mu, -ɛ -bɩ ɛ 'ta 'bɩ bɩ, 'ɛ -tɩva 'lɩle-hihie, de-wuntɔbɔɔɔ a 'mɩ, bɩ di 'nyɛ ɔhɛn.

30 -ɛ -bɩ Nyɩsɩva a lɛlenyɔ yɩ ɔtɩi 'nɩ -lee -nɩ, ɛ wen: «Mari, ɔnɩ 'pie 'lɩ huannɩ. Nyɩsɩva tɩɛ -mɩ 'a nɔɛɛ yɩ.

31 ɛ nɔ- mɔ, -di ni 'kwɩli, ɔmɩ 'yɩ nyɩbeyɩ kɔ. 'Yɩ a 'mɩ, -di kɔ, -di daa ɔnɛ -Yusu.

32 ɛ di kɔ -tɩ a 'yɩ'buɩɩsɩva, ɛ kɔ, ɛ di mɔ -Tɩ'yɩ'buɩɩsɩva a 'yɩ, 'tɩ- Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩva a ɔgbetɩ, ɛ di ɔe 'nɩ nu, 'yɩ a 'mɩ, ɛ 'mɩ bodɩɔ -hɛ, ɔwɩ yɩ, -tɛ 'a 'baɩ gbagbɩ bodɩɔ Dafidɩ ni la 'mɩ.

33 ɛ di mɔ Yisraekɩɛ a bodɩɔ, -tɛ ti tɛ yɩ bɩ. 'A bodɩɔdɛ 'yɩ 'lɩ ɔtɩi 'lɩ -wɛ, bɩ kɔ 'lɩ-yɛɛɛ.»

34 -ɛ -bɩ Mari wen: «-Tɛ 'n 'yɩ nyɩbedɛ -yɩ, -bɩ 'n -wɛ 'lɩ ɔɔɔ nu 'kɩ 'kwɩli a nɩnɩ 'lɩ?»

35 -ɛ -bɩ Nyɩsɩva a lɛlenyɔ wen: «Nyɩsɩva a -Hihiiu* di 'lɩ -mɩ 'nɩ ɔtɩi -nɩ. -Tɩ'yɩ'buɩɩsɩva a ɔgbetɩ, ɛ di ni -tɩo kɩ, 'tɩ- 'a 'klɩ 'mɩ'ɔɩ nu, 'kɩ 'lɩ wɩɩnɩlemaadɛ 'kwɩli, ɔmɩ 'kwɩli ni. Nɔ- kɔ -tɩ 'yɩ a 'mɩ, -di kɔ, Nyɩsɩva di ɔe 'nɩ -ha, 'kɩ 'bɩ 'a -kɩwan a -ta', kɔ, ɛ di mɔ Nyɩsɩva a 'Yɩ.

36 'Yɛ kɛ, -na 'dɩayɩ nyɔɔyɩ Elisabetɩ, ɔhan-tɩ, 'ɛ -wɛ 'yɩ, kɛɛ, -tɛ ɛ ni mɩ 'kwɩli, 'a ɔhɔnpɩtɩ ni ɔhlon-do a ɔhɔnpɩ, nɔ- -bɩ, kɛɛ, -tonyibli wen 'nɩ, ɛ 'yɩ la 'yukodɛ.

37 Kɛɛ, 'a -nɛ ɔdededɛ, Nyɩsɩva -wɛ 'lɩ bɩ nu ɔɔ ni.»

38 -ɛ -bɩ Mari wen: «-Aa, 'mɔ Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩva a -kɩwanɩnyɩgɩba ɔnɩɔ. De -bɩ, ɛ -hɩɛ, 'na 'mumu, 'n -hɩɛ ɔnɛ ni -wɛ. -Tɛ -nɩ 'pɔpɩ, kɛ- bɩ nu 'lɩ-mɔmumu.» -ɛ -bɩ Nyɩsɩva a lɛlenyɔ a 'mɩ, ɛ mu ni.

-Tɛ Mari mu la 'lɩ Elisabetɩ -mɔ

39 Tɩ ni -do a 'mɩ 'yɩ, -ɛ -bɩ Mari bi 'hru wɩɩn, 'ɛ 'kɩka -nɩ, 'ɛ mu 'lɩ 'dɩɔ -mɩ' -kɔ 'kwɩli Sakali kɔ Elisabetɩ 'hɩɛn-, 'bɩ 'lɩ. 'Dɩɔ a 'mɩ, 'kɩ ɛ ni 'lɩ Sudebɩgɩba a dugbɩ 'nyɩ.

40 -Tɛ ɛ nyɛ 'lɩ, 'kɩ ɛ pa 'lɩ Sakali a 'kayɩ bɩ, 'ɛ pɩ Elisabetɩ 'wio.

41 Tɩ ni -do a ti 'yɩ, 'tɩ- Elisabetɩ 'mɩ Mari a win 'wɩn, -ɛ -bɩ 'a 'yɩ -mɩ', -ɛ ni 'lɩ ɔtɩi 'kwɩli, ɛ -tɩva susue, Nyɩsɩva a -Hihiiu* 'ɛ bi 'bɩ Elisabetɩ ke', 'ɛ nu ɔɔ.

42 'ɛ 'yaa 'lɩ win, ɛ wen: «Nyɩsɩva nu -mɩ ɔhaande -mɩ, 'ɛ -hi 'bɩ nɩgɩba a pepɛ 'bɩ, kɔ, 'yɩ -bɩ, -di kɔ, ɛ 'mɩ'ɔɩ ɔhaande -mɩ nu -wɛ.

43 'Mɔ -bɩ, -ɛ 'yɩ nyɩbɩlo ɔɔɔ 'pa-, 'tɩ- 'na Kɔkɔnyɔ a 'dii, bɩ di 'nɛ- 'na 'kayɩ bɩ di, ɛ kɛɛ 'mɩ lɛ.

44 'Yɛ kɛ, -tɛ -pa 'kayɩ bɩ, 'tɩ- 'mɩ -na win 'wɩn, dɔɔɔ nu ɔɔ ni, 'yɩ -bɩ, -ɛ ni 'lɩ 'mɩ 'kwɩli, 'ɛ -tɩva susue.

45 De a 'mɩ, Nyɩsɩva pɩ la lɛ, ɛ di la nu, -kuo ɔnɛ ɔwɩb yɩ, -ɛ mɔ, ɛ di ɔe 'nɩ nu. Nɔ- nu ɔɔ, ɔnɩ kɔ plɔ a bleelɛ.»

-Tɛ Mari pɩ la Nyɩsɩva 'nyɛ lɛ, 'kɩ 'lɩ -wɩa a bible 'kwɩli

46 -ɛ -bɩ Mari wen: «'Kɩ 'lɩ 'na ɔwɩb a pepɛ kɩ, 'n 'bɩɛ Kɔkɔnyɔ a -tɩ 'yɩ.

47 'N kɔ plɔ a bleelɛ, 'kɩ 'bɩ Nyɩsɩva a -ta', -ɛ mɔ 'na Wanyɔ,

48 -ɛ nu ɔɔ, 'mɔ -bɩ, -ɛ mɔ 'a -kɩwanɩnyɩgɩba, 'yɛ ɔɔɔ 'n 'yɩ nyɩbɩlo ɔɔɔ 'pa-, ɛ pɩ 'na -tɩ ɔwɩlɩ -mɩ lɛ.

'ɛ mɔ ɔhan-tɩ, kɩɛ kɛ 'kɩ mɩ bɩ, nyibli a ɔhrɩn a ɔhrɩn di ɔe 'nɩ hɩa, -ɛ mɔ, 'mɔ -mɩ nɩgɩba -mɩ', -ɛ kɔ plɔ a bleelɛ,

49 -ɛ nu ɔɔ, 'Kɩkɩnɩnyɩsɩva nu 'mɩ ɔhaan-tebɩ gbagbɩ -mɩ.

Nɔ- mɩ Nyɩsɩva. 50 Nyibli a ɔhrɩn a ɔhrɩn -mɩ', -bɩ yɩ ɔtɩi pie, 'tɩ-, -bɩ ɔtɩi 'bɩ'ɔɩ, ɛ di yɩ 'waa nyai.

51 ɛ kɔ 'klɩ, 'kɩ bɩ nu -tebɩ gbagbɩ: Nyibli -mɩ', -bɩ 'yaa 'lɩ 'waa dɩɩɩ, Nyɩsɩva -gɩba ɔnɩ lɛ.

52 'Kɩnpɩ kɔ bodɩɔpɩ 'hɩɛn-, ɛ -ha ɔnɩ gbatɩ kɩɛ, kɛɛ, nyibli -mɩ', -bɩ 'yɩ nyɩbɩlo ɔɔɔ 'pa-, 'bɩ nu- ɛ pɩ gbatɩ kɩɛ.

53 Nyibli -mɩ', 'kanɩ ni, ɛ -ha 'lɩ ɔhaan-tebɩ, 'ɛ -nyɩ ɔmɩ'ɔɩ. Dekonyibli -mɩ -bɩ, ɛ -ha ɔnɩ -tebɩ a pepɛ ɔɔɔ, 'ɛ bla ɔnɩ lɛ.

54-55 'Tɩ-, 'ɛ lee la -aan 'baɩnu, -ɛ mɔ, ɛ di nu la 'a dako Yisraekɩɛ ɔhaande -mɩ, -tɛ 'klɔ tɛ yɩ bɩ.

Kɛ- ɛ nu la Abrahamɩ kɔ 'a 'yonɩ a 'yonɩ a leelɛ.

'Lɩpɩɔdɛ a 'mɩ, ɛ 'yɩ ɔtɩi mɩ -hru, 'ɛ dii nɛ 'a dako kɩ.»

Kɛ- Mari nu Nyɩsɩva a 'nyɛ a lepɩpɩɩ. 56 -Tɛ de a 'mɩ, ɛ -hi, ti Mari -hi 'lɩ Elisabetɩ -mɩ, ɛ -wɛ 'lɩ ɔhɔnpɩtɩ ni ta ni, 'tɩ- 'ɛ ɔhan -mɩ, 'ɛ mu 'lɩ 'a 'dɩɔ 'kwɩli.

-Te v ko la Saan Batisi

57 Ti -mu' -ko 'yri, Elisabeti di 'v [g]blaa -ni, e nyre 'v ni, 'e ko 'yu nyubehian.

58 'Waa 'dɔɔ a nyibli ko 'a [t]ugba a nyibli 'wɔn ni, -e mo, Nyɔsua yru 'a nyai ni, 'e nu[ɔ] [h]aande gbagbu -mo. Nɔ- nu[ɔ], e ko [n]u 'hɛn-, 'v bibi ki, 'v ni dɔdɔ.

59 -Te 'yu ko 'wee, -e -bi v di ni, -e di[ɛ]e nu, v 'mu[ɔ]v yi 'be. -E -bi v -hɛe bu [t]ue[ɛ]e 'a 'bai Sakali a 'nyre.

60 Kee, -e -bi 'a 'dii wen: «'Uɔn-, 'a 'nyre mo Saan.»

61 -E -bi nyibli -mu', -v ni -tuo ki, v wen: «De- ko 'ki Saannyre 'li, -e nu[ɔ], nyiblo [ɔ]ɔv 'yi 'li -na [t]ugba 'kwli -ni, -bu ko Saannyre?»

62 'v pu dabu, 'v 'beti 'a 'bai Sakali, 'nyre e -hɛe bu [t]ue 'a 'yu.

63 -E -bi Sakali a 'mu, e -hɛa 'plankɔbia gbe, v -we 'li bu 'cru' v ki. -Te v -nyi [n]e[ɛ]e, -e -bi e 'cru' v: «'A 'nyre mo Saan.»

64 -Te nyibli -hre de a 'mu, e 'cru, e -bi e kee 'waa pepe le. Ti ni -do a ti 'yri, Sakali a me [w]le ni, 'e -tua 'pɔple, 'e 'yaa 'li win, 'e -tua Nyɔsua a 'nyrelepɔpɔv.

65 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, e kee 'waa 'dɔɔ a nyibli le, ko, nyibli -mu', -v -hɔn 'li Sudeblugba a dɔgbi 'nyi, 'v ne[ɛ]e -mo le.

66 Nyibli a pepe, -v yi 'wɔn, v yi -hie[ɛ]e 'lu -mo le, v wen: «'Yu gbe -bu, e di -he nyiblo gbagbu.» E mo [h]an-ti, Nyɔsua a 'mu, nɔ- [t]ui[ɛ]e 'yie.

Sakali, nɔ- yi la Nyɔsua a win wlɔn -he, 'ki 'v -kvan -mu', Saan Batisi di la nu a -ta'

67 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'yu a 'mu, 'a 'bai Sakali, Nyɔsua a -Hihiu* bi 'v[ɔ]v ke', Sakali a 'mu' e -tua Nyɔsua a win a wlɔn-hɛɛ, e wen:

68 «Nyibli a pepe, bu pu -aan Kɔkɔnyo, -e mo Yisraekɛe a Nyɔsua 'nyre le, -e nu[ɔ], -a mu -bu, -v mo 'a dako, e ko 'li -aan de -mo.

E nɔ- nu[ɔ], 'e di -a mu [g]ble -mo.

69 'Ki 'li 'a -kvanunyo bodiɔ Dafidi a 'yonu a 'yonu 'nyi,

e -ha 'li Wanyo, -e ni 'klɔ ki, 'e ya -a mo[ɔ]v yi.

70 -Ti a 'mu, 'a winwlɔn-hanyo* hla la[ɔ]a ni, ti -hi la a ti 'yri.

71 Wanyo a 'mu, e nɔ- di 'li -a mu nyibli -mu',

-v -wen -a mu yi, ko, -v yraa ne -a mu a 'klɔ bu -ha.

72 E yru -aan 'baɔv a nyai, e ko, 'yri -mu', e [t]u la, e ko -aan 'baɔv 'hɛn-,

e [t]ui 'v[ɔ]v ni.

73 E 'suɔ la[ɔ]a ni, 'ki 'v -aan 'bai Abrahamu ye',

74 -e mo, e di -a mu 'ni [g]ble, 'ki 'li -aan yraanyibli a 'klɔ bu,

-e di[ɛ]e nu, [ɔ]ba yi 'a -kvan ni ni, -a 'ni [h]a huannu pie,

75 ko, -a 'mu 'a -kvan nu -tee, ti a pepe, -a di 'ne- 'klɔ ki -hi,

[w]ɔ yi, nyibli -mu', e koɔ win ki.

76 -Mo -bu, -e mo 'na 'yu gbe, v di daa -mu -Ti'yi'buanyɔsua a winwlɔn-hanyo,

-e nu[ɔ], -mo di 'hru 'nyee -ni, [ɔ]mu 'hru yi kla,

-tonyibli a [w]ɔ 'mu -mo -we, 'ti- Kɔkɔnyo a 'mu, e 'mu di,

77 [ɔ]mu Nyɔsua a dako -lee -ni, -e mo, Nyɔsua di 'wɔwla 'waa -tebli 'kukui, e 'mu [n]u wa,

78 -e nu[ɔ], Nyɔsua a [w]ɔv nɔ yi, e ko, 'e yru nyibli a nyai.

E yi -nyi -a mu -nyre, -e -hɛn 'li yako 'kwli, 'nyre a 'mu, e 'mu[ɔ]v nu, nyibli -mu',

-v ni 'li halo 'nyi, e ko, -v yi 'kukɔv a huannu pie,

v 'mu le yru, e 'mu[ɔ]v nu -we, kɔbɔweɛnle 'mu 'ne- -a mu 'nyi ni.»

E nɔ- mo Sakali a -wla a win.

80 'Yu a 'mu, -e mo Saan, e kui ni. 'A Nyɔsua a nɔvele yi bii la kle. -Te e -ku 'ki, 'ki e 'ti 'li -tɛte -mu', nyibli 'yi 'li 'ti. 'Ki e ni 'li -nɔni, ti 'e nyre 'v, 'ki bu -tua 'a -kvan a nunuo, 'ki 'li Yisraekɛe 'nyi.

2

-Te Mari ko la -Yusu, 'ki 'li Betelemvdiɔ 'kwli

(Matie 1.18-25)

1 Ti a 'mu 'yri, Romakɛe a 'kun gbagbu -bi ni la 'v. 'A 'nyre mo Ogusi. 'Kun Ogusi a 'mu, e nɔ- mo la Romakɛe a 'blɔgbi a pepe a 'kun gbagbu. -Nyɔwɔ [ɔ]ɔv, 'e lee ne 'a -kvanunnyibli, 'ki bu -hre la 'a 'blɔgbi a nyibli a pepe, e wen: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, bu mu 'li 'a dɔnɔv a 'dɔɔ 'kwli, 'ki v di 'li[ɔ] 'li -hree -ni.»

2 Nyibli-hrede a 'mu, e mo la 'a yi-hede [n]ɔ. Ti a 'mu 'yri, nyiblo -bu, -e mo Kiliniusi, e nɔ- mo la Siliblogba a -gɔlɔnɔma.

3 E nɔ- nu[ɔ], 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'e mi 'li 'a dɔnɔv a 'dɔɔ 'kwli, -e di[ɛ]e nu, v 'mu 'li[ɔ] 'li -hree -ni.

4-5 Ti a 'mu 'yri, nyibeyu -mu', -e mo Sosefu, e ko Mari 'hɛn-, 'ki v 'ti 'li 'dɔɔ -mu', -e mo Nasaleti, 'ki 'li Galileblɔgbi 'kwli. Mari a 'mu, e ni la 'kwli, 'ki 'li Nyɔsua a 'klɔ 'kwli. E ko Sosefu 'hɛn-, v 'yi bu na yi bu -pu. Kee, Sosefu, e nɔ- di[ɛ]e ko. Sosefu a 'mumu a 'mu, 'ki e ko 'li 'dɔɔ -mu', v deɛ Betelemu, 'ki 'li Sudeblɔgbi 'kwli. 'Ki Betelemu a 'mu 'kwli, 'ki Sosefu a 'bai gbagbu, -e mo la bodiɔ Dafidi, e ko la 'li -we. E nɔ- nu[ɔ], Sosefu ko Mari 'hɛn-, 'v -hɔn 'li Nasaletidiɔ 'kwli, v mu 'li Sosefu a

ϫgbetu a 'dɔ 'kwli, -ε mɔ Betelemu, -ε diϫ nu, u 'mu 'li ϫnu 'li -hree -ni.

6-7 -Te u nyre 'li Betelemudɔ 'kwli, -ε -bi 'dɔ a 'kayo a pepe 'yii 'li le, 'ki 'u 'dagbu 'mɔ. E nɔ- nuϫo, 'u mu 'li 'wlugba-tebli a 'kayu -bi bu. -E -bi ti -mu' -ko 'yri Mari di 'u ϫgblaa -ni, ε nyre 'u ni, 'ε ko 'a yi-heyu. 'Yu a 'mu, ε mɔ nyibeju ϫnu, 'ε 'hunhianϫa danɔ le, 'ε pia 'liϫ 'wlugba-tebli a dedihu 'kwli bu.

Nyɔsua a lelenyo le la blabl'yieϫtunyɔ, -ε mɔ: 'Aan Wanyɔ kwe ni

8 'Tɔ', 'ki blabl'yieϫtunyɔ ni la 'u Betelemudɔ ϫhlɔn, 'u ϫtui la 'waa blabl'yie.

9 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyɔsua a lelenyo 'hru ϫnu yi, Nyɔsua a -nyre 'ε ϫglaa 'li ϫnu, 'ε yi wln. Nyɔsua a -nyre a 'mu, ε ko 'a lelenyo a 'mu 'hven-, u nu- pu 'li ϫnu huannu 'kwli.

10 Ke- Nyɔsua a lelenyo a 'mu, ε pi ϫnu yi: «A 'ni 'pie 'li huannu. 'N ya 'a mu ϫhaantitie yi. E mɔ dɔdɔde gbagbu ϫnu, 'ki 'u 'aan dako a pepe -mɔ.

11 ϫHaantitie a 'mu, ε nɔ- -bu: Kike a -nyrowɔ -bu 'kwli, 'aan Wanyɔ kwe ke ni. 'Ki u ko 'neϫε Betelemudɔ 'kwli, -ε ko 'kwli bodɔ Dafidi ko la 'ne- we. E nɔ- mɔ Wanyɔ -mu', Nyɔsua pu la le, ε di la 'a mu yi ya. Wanyɔ a 'mu, ε nɔ- mɔ Kukonyɔ, -ε ko nyibli a pepe win ki.

12 -Te a di 'a yuyruo nu, ε nɔ- -bu: 'Ba mu 'dɔ, ba pa 'li 'wlugba-tebli a 'kayu bu. 'Ki a di 'li 'yupanu bu -yeε -ni, u 'muϫu danɔ le 'hunhian -ni, u 'mu 'liϫ 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa dedihu 'kwli bu -pia -ni. -E -bi Wanyɔ a 'mu, ε nɔ- ϫnu.»

13 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nyɔsua a lelenyo -huɔhuɔ -bi ϫglaa 'li yi-helelenyo -mu' le, 'u pi Nyɔsua 'nyre le. Ke- u pi:

14 «Nyɔsua, -ε ni 'li yako 'kwli, ε ko -ti a 'yi'ububa, ko, 'ε yi nyibli -mu', -u ni 'ne-tɔtu ki kubweεnle -nyi, 'ki 'u 'waa nvele a -ta'.»

15 Nyɔsua a lelenyo a 'mu, bu pu 'ki le, -ε -bi u -hɔn 'u blabl'yieϫtunyɔ a 'mu 'huɔ, 'u mu 'li yako 'kwli. -Te u -hɔn 'u ϫnu 'huɔ, -ε -bi blabl'yieϫtunyɔ a 'mu, u wen: «-Ba mu 'li Betelemudɔ 'kwli, -a 'mu 'yupanu a 'mu 'ye, -kɔti Kukonyɔ lee ne -a mu.»

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi u bi 'hru wln. 'Ti- u 'mu 'li 'yupanu a 'mu, 'a kɔole' nyre mɔ mu, 'ε mɔ ϫhan-ti, 'ki u yeε 'u Mari ko Sosefu ko 'yupanu a 'mu 'hven- bu, 'yupanu a 'mu, 'u 'hunhianϫa danɔ le, 'u pia 'liϫ 'wlugba-tebli a dedihu 'kwli bu.

17 -Te u 'ye 'yu a 'mu, -ε -bi -ti a pepe -mu', Nyɔsua a lelenyo lee wen ϫnu, u na 'a pepe -mɔ le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'.

18 -Te u 'wln -ti a 'mu, blabl'yieϫtunyɔ na -mɔ le, -ε -bi ε keε ϫnu le.

19 -Ti a pepe a 'mu, ε 'yi Mari -mɔ -hru, 'ti- 'ε neε ϫne ϫwɔ kle 'a -ne ti.

20 -Te blabl'yieϫtunyɔ a 'mu, u -me kle, -ε -bi u pi Nyɔsua 'nyre le, -te ε -nu, 'ε ya ϫnu 'a lelenyo yi, ko, ε nuϫo, 'u 'ye 'yupanu a 'mu. 'Ti- -tebli a pepe, Nyɔsua a lelenyo lee ϫnu, ko 'waa ϫgbetu, u 'ye, 'a pepe a 'mu, 'ε mɔ ϫhan-ti, 'ε mu 'lu -mɔ.

-Te u ϫtue la Mari a 'yu -Yusunyre

21 -Nyrowɔ ni ϫblenϫblen bu -hi, -ε -bi ti -mu' -ko 'yri u di 'u 'yu a 'mu yi 'bεε -ni, ε nyre 'u ni, 'u 'beϫε yi, ϫwi yi, -te Moise a tete pi, -ε mɔ, 'yu 'bu ko -nyrowɔ ni ϫblenϫblen, bu 'bεϫε yi, 'u -nyi 'yu a 'mu -Yusunyre, -ε mɔ 'nyre -mu', Nyɔsua a lelenyo tɔɔ la 'a 'dii, -te ε 'ye la 'kwli ni ni.

-Te u gba la -Yusu 'Klɔsɔ, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau bu

22 -Te -nyrowɔ gbi -hi, -ε -bi ti nyre 'u ni, 'ki Sosefu ko Mari 'hven- bu -ha -cɔhlɔn*, -ε diϫε nu, Nyɔsua a -cɔhlɔnpinyɔ* 'muϫu pi, 'ki 'u Nyɔsua ye', Mari bu 'sii 'u yi a -ti. E nɔ- mɔ tete -bi, Nyɔsua -nyi la 'a winwlon-hanyɔ* Moise, ti -hi la ti a 'yri la, 'ki 'u 'a -ne nugba, -ε ϫgbla, 'a yi'siile a -ta'. -E -bi u gba 'yu ni, 'ki 'li Nyɔsua a 'kagbau bu, -ε ni 'li Jrusredɔ 'kwli, -ε diϫε nu, u 'mu 'liϫ -ha, u 'muϫu Nyɔsua -nyi, 'ki 'u 'a -kwan a -ta',

23 ϫwi yi, -te u nu 'a 'cicru, 'ki 'li Nyɔsuaɔcruen 'kwli, -ε mɔ: «'A -ne nugba a yi-heyu, -ε mɔ 'yu nyibeju, u diϫε 'ni -ha, u 'muϫu Nyɔsua -nyi.»

24 'Ti- ε 'mu -hi, -ε -bi u pi -cɔhlɔn a 'mu ni, Nyɔsua a tete -huε, 'ki 'u nugba, -ε ϫgbla a yi'siile a -ta'. -cɔhlɔndu a 'mu, ε mɔ la pale-hungbo ni 'hven, -u' -u -hungboyrɔ ni 'hven.

-Te Simeɔ hla la -Yusu a -ti

25 E ko nyiblo ϫdu, 'ε 'ti 'li Jrusredɔ 'kwli. 'A 'nyre mɔ Simeɔ. Simeɔ a 'mu, 'a 'kɔ 'sii 'u yi, 'ε ϫtui 'u Nyɔsua 'u. Wanyɔ -mu', Kukonyɔ Nyɔsua pu la le, ε di la ya, ε 'mu 'a dako wa, ε nɔ- ko 'liddie Simeɔ a 'mu, ε yi -ple. 'Ki Nyɔsua a -Hihiu* ni 'uϫu ke'.

26 Nyɔsua a -Hihiu a 'mu, ε lee laϫa ni, -ε mɔ, ε 'yi la 'liϫ 'li -we bu 'ku la, 'bu mɔ, 'bu 'yi Wanyɔ a 'mu 'ye.

27 Nyɔsua a -Hihiu ni -do a 'mu, ε nɔ- ko 'klɔ -nuϫo, 'ε mu 'li Nyɔsua a 'kagbau bu. Bu ni ki 'u bu, -ε -bi -Yusu a 'baɔ ko 'a 'dii 'hven-, u nu- -di, 'u ya -Yusu a 'mu, de -mu', Nyɔsua a tete hle, u 'muϫu nu.

28 Bu 'ye 'ki ϫnu, -ε -bi ε -ha ϫnu 'yu a 'mu -ji', 'ε 'bleϫε kua, 'ε -nyi Nyɔsua 'wio, ε wen:

29 «Kukonyɔ o, -we 'li -bu daa 'ki 'li 'mu bu ni, ϫbu 'ku, 'ki 'li plo a blele 'kwli, -ε nuϫo, de -mu', -pu la 'li, ε muu ke 'lu -mɔ.

30-31 Wanyɔ -mu', -pu la le, -di la ya,
 'ki 'u dako a pepe a wowa a -ta',
 'na 'yie 'ye ke[ɛ]e ni.
 32 Wanyɔ a 'mu, e no- mo -nyre.
 E no- di[ɛ]e nu, dako a pepe, u 'mu[ɔ] le yru,
 -e mo, -mo mo Nyisva.
 E di[ɛ]e 'ni nu -we, -na dako Yisraekue,
 u 'mu -ti a 'yi'bubua ko.»
 33 -Ti a pepe a 'mu, Simeɔ -hla, 'ki 'u
 -Yusu a -ta', e kee ne 'a 'dii ko 'a 'bai 'hven-
 a [ɔ]wli le.

34 Simeɔ ni -do a 'mu, e -hva Nyisva 'khi,
 'ki bu nu[ɔ] [haande -mo. -E -bi ke- e pi
 'ki Mari yi: «Nyisva lee 'ne- 'yu -bu -tutu
 ki, -e di[ɛ]e nu, 'ki 'li Yisraekue 'nyi, nyibli
 -huohu, -u di[ɛ]e nua yi bu pu, Nyisva 'mu
 [nu wa, kee, nyibli -mu', -u 'ye ni di[ɛ]e nua
 yi bu ni pu, Nyisva 'mu [nu -bati le -puv
 -ni. 'Yu a 'mu, e no- di[ɛ]e nyibli -too -ni, -e
 mo Nyisva ni -kvan, kee, nyibli -huohu di
 'ni hia, 'ki bu 'win Nyisva a 'Yu a 'mu 'a
 win.

35 E di[ɛ]e 'ni nu -we, nyibli -huohu a
 -huhli-ti -mu', u yi 'lu -mo le -hie, e 'mu
 pepe' bi. -Na 'mumu, 'kla -di -mu -wliye
 'ya, e di 'wi- -te u 'ye ni pu wen -mu
 ta-wonphen 'kwli.» Ke- Simeɔ -pu.

*-Te Nyisva a winwlon-hanyɔ Hana hla
 la -Yusu a -ti*

36 E ko nɔgba [ɔ]ɔ -we. 'A 'nyre mo Hana.
 E mo Nyisva a winwlon-hanyo* [niɔ. 'A
 'bai a 'nyre mo Faniɛ. E pi Ase[ɛ]tugba. E
 -we la 'yi diaki. -Te e 'tie mo la nyarayayu,
 'ki e kɔɔ la 'u nyibu. E ko[ɔ] 'hven-, u nu
 'yri ni [hlon'hven, 'ti- 'a nyibu a 'mu, 'a
 -ti 'e -we.

37 E 'yi 'ki nyibu -ko de, 'e ni 'klo -nini,
 'e nu 'yri a (84) -wli ni -hen [tu 'u -hen. 'A
 -ne ti, 'to ko 'nyre 'hven-, e 'cibi 'li Nyisva
 a 'kagbau bu ni. Nyisva a -kvan, e ni, e no-
 mo bu [ci*, ko, bu da Nyisva.

38 E ko Simeɔ 'hven-, u nyre 'u ti ni -do
 'yri, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'u -Yusu a -ta',
 ko, Jrusre a nyibli a pepe -mu', -u yi[ɛ] -ple,
 'ki Nyisva bu wa 'a dako, u nu- e yi -Yusu
 a -ti -lee -ni.

*-Te Mari ko Sosefv 'hven-, u [hian la
 -mo, 'u mu la 'li Nasaleti, u ko -Yusu 'hven-*

39 -Te Mari ko Sosefv 'hven-, u -we -tebli
 a pepe a 'mu, Nyisva a tete -hve, 'a nunuo
 -mo, -e -bi u -me kle, 'u mu 'li 'waa 'diɔ
 -mu', -e mo Nasaleti, 'ki 'li Galileblugba
 'kwli.

40 'Yu a 'mu, u -ko, e kui ni, ko, 'e ni 'kli,
 Nyisva 'e -nyi[ɛ]e [to. Nyibli a pepe yi[ɛ] 'ni
 'ye, -e mo, Nyisva nuɛ [ne ni.

*-Te -Yusu mu la 'li Nyisva a 'kagbau bu,
 e ko tetetɔnyv 'hven-, 'u pu la toto, 'ki 'u
 Nyisva a -ta'*

41 'A -ne 'yru, -Yusu a 'dii ko 'a 'bai 'hven-,
 u mi la 'li Jrusredɔ 'kwli, le'mimle, -e mo
 Paki a -ti.

42 -Te -Yusu ko la 'yri ni -pu [tu 'u 'hven,
 e no- mo 'a yi-hede, 'ki bu mu le'mimledu
 a 'mu ki, e ko 'a 'dii ko 'a 'bai 'hven-, [wi
 yi, -te u ni[ɛ]e le.

43 -Te le'mimle -we 'li, -e -bi -Yusu a 'dii
 ko 'a 'bai 'hven-, u [hian -mo, 'u mi 'li 'waa
 'diɔ 'kwli. Kee, -Yusu -mo -bi, e 'yi -mu. 'Ki
 e 'tie ni 'li Jrusredɔ 'kwli. 'A 'bai ko 'a 'dii
 'hven-, u 'yi 'u[ɔ]v [dedede 'hu -yi.

44 'Waa [wlv daa [ne, -Yusu ko
 'hrunanyv -bi 'hven-, nu- mi. Bu na
 -nyrowɔ 'mumu a 'hru, -e -bi u -tva 'a
 le[mumuɔ, 'ki 'li 'waa 'dukue ko 'waa
 yiyinyibli 'nyi.

45 -Te u 'yi 'ki[ɛ] 'ye, -e -bi u -me kle, 'u mu
 'li Jrusredɔ 'kwli, u 'mu[ɔ]v 'yie le [muɔ -ni,
 kee, u 'yi[ɛ] 'ye.

46 -Nyrowɔ ni ta a -nyrowɔ 'kwli, -e -bi u
 'ye[ɛ]e ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'e ni
 bu, 'ki 'li -Juukue* a tetetɔnyv 'nyi, 'e pi
 [nu nua yi bu, 'e yi [nu le 'beti -ni -we.

47 'Yu bu di 'mu le ni, bu di [toɔv a 'mu
 ko, ko, bu di 'waa le'beti-tebli a kle-hihale
 nu, e kee nyibli -mu', -u ni -tuo ki a [wlv
 le.

48 -Te 'a 'dukue 'ye[ɛ]e, -e -bi e kee [nu le,
 -e -bi 'a 'dii wen: «De ko -mo nu 'a nunuo le
 'li, [ni pu 'li -a mu huannu 'kwli? -Na 'bai
 ko 'mu 'hven-, [wlikeeele 'kwli -a [muɛ 'li
 -mu le.»

49 -E -bi e [tu [nu [wɔn, e wen: «De-
 ko -ti 'a [muɛ 'mu le 'li? [Bi a 'yi 'a yiyie
 -ko, -e mo, 'ki 'n di 'ne- 'na 'Bai Nyisva a
 'kagbau bu ni?»

50 Kee, -ti a 'mu, e hle [nu yi, u 'ni -yru[ɔ
 li[ɛ] le.

51 -Te e -hi, -e -bi -Yusu ko [nu 'hven-, u
 -me kle, 'u mu 'li Nasaleti, -e mo 'waa 'diɔ.
 E [tu 'u [nu ni 'a ne ti. -Tebli a pepe a
 'mu, -e mu 'lu -mo, e 'yi 'a 'dii -mo -hru. 'A
 pepe ni 'li 'a [wlv ki.

52 -Yusu kui la ni, ko, 'a [to 'e yi la kle
 -bii -ni, Nyisva ko nyibli 'hven-, 'u nle la[ɔ
 diaki.

3

*-Te Saan Batisi hle la Nyisva a -ti, ko,
 -te e pi la nyibli 'nie 'lu le*

(Matie 3.1-12; Maki 1.1-8; Saan 1.19-28)

1-2 -Te 'yri ghi -hi, -e -bi Saan, -e mo
 Sakali a 'yu, 'ki e 'tie ni 'li -tite -mu', nyibli
 'yi 'li 'ti, Nyisva 'e da[ɛ], e wen: «Lee 'na
 -ti nyibli.» Ti a 'mu 'yri, Romakue a 'kɔn
 gbabu Tibeli, -te e bi la gbata ki, 'a 'yri ni
 -pu [tu 'u [hun a 'yru [niɔ. Pɔvi Pilati, e
 no- mo Sudeblugba a -gulnuma. Helodi,
 e no- kɔɔ Galileblugba win ki. 'A 'diayi
 Filipu, e no- kɔɔ Yituleblugba win ki, ko

Trakonitbłogba 'huen-. Lisaniast, e no-ko Abilenbłogba win ki. Hanı ko Kaifu 'huen-, v nu- mo Nytsua a -cohlönpinyo* a nyibli gbagbi.

3 -E -bi Saan a 'mu, e bi 'hru wlon, 'e mu 'lı 'nie -mu', v deE Suden wien, 'e -tua 'błogbakubıa -mu', -e ni 'v 'nie wien a kınına. 'Bu yi ni 'ple, 'e 'yee 'lı win, 'e yi nyibli -lee -ni, e wen: «Ba yruo, 'ki 'lı 'aan o wlı ki, -e mo, a ni yunyre-teblı, 'ki 'v Nytsua ye'. Ba hie 'v yunyre-teblı a 'mu bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nytsua, Nytsua 'mu 'aan yunyre-teblı 'wowa -ni, 'mu 'a mu 'nie 'lı pu.»

4 -Te Saan yi -tı a 'mu ni hle, -e -bi -tı -mu', Nytsua a winwlon-hanyo Esai 'cri la, 'ki 'lı Nytsuacrten 'kwli, ti odu -hi la a ti 'yri, e nyre 'v ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Nytsua wen 'ni:

Nyiblo odu, -te -mu', 'du bii 'lı yi, 'ki e di 'lı 'ti.

'Bu mo, 'bu yi ni hle, e di 'yaa 'lı win, e 'mu le pu:

'Hru -bu, Kokonyo di na, ba 'sii o ne yi,

'tı- Kokonyo a 'mu, e 'mu di. E 'wı yi, 'aan 'klo bu 'sii 'v yi,

-e di o ne nu, a 'mu -mo -we, 'tı- Kokonyo 'mu di.

5 Ba ka 'nihanni a pepe, ko, ba wa dugbi a pepe, -e di o ne nu, 'hrii 'mu ki bu -weE -ni. 'Hrii -mu', -v 'yi 'lı yi ble -nyraa -ni,

ba 'sii o nu yi -we, 'a de -mu', -v nyre yi, ba ohrentı o nu.

6 -E -bi Wanyo -mu', Nytsua di ya, nyibli a pepe di o ne 'ni 'ye.»

7 Nyibli -huohı, v nu- mi 'lı Saan -mo, -e di o ne nu, e 'mu o nu 'nie 'lı pu. Ke- e pi nyibli a 'mu yi, e wen: «'A mu -mu', a keE nyibli, 'aan nunuklo 'e nyre yi, -wen hro. Nytsua a yru 'tıe kwle 'a mu ni. 'A 'ni 'puv 'lı le, -e mo, a -we 'lı ba 'gba a ye' ci ni.

8 'Ti- 'mu 'a mu 'nie 'lı pu, ba nu ohaan-teblı, v 'mu o v 'ye, -e mo, a hie 'v de 'kuku, a ni bu, 'a -nyi 'aan dıonu Nytsua. 'A 'ni 'puv 'lı le, -e mo, a mo -aan 'baı gbagbu Abrahamu a 'yonu o ni, 'a -tı, Nytsua 'yi 'lı o 'lı -we bu puv ne 'a mu yru le. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, Nytsua -we 'lı bu nu o ni, 'hi -bu, bu -he Abrahamu a 'yonu ni.

9 V -we -mo, 'ki bu nu 'duwe, bu hla 'a -ne tugbe odu, -e 'ye ni tu 'kui, v 'mu o v 'tı pu. E ohen 'nyre, -e mo, Nytsua -we -mo, 'ki bu puv nyibli -mu', -v 'ye ni o tuu 'v o v 'bati le.»

10 Ke- nyibli -mu', -v ni -tuo ki, v pi, 'v yi o 'beti -ni: «De a 'dı -bi -a di nu 'lı?»

11 -E -bi e o tu o nu o wlon, e wen: «Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu ko wlawlı ni 'huen, bu -ha 'lı wlawlı ni -do, bu -nyi o nyiblo -mu', -e 'yi

'a de -ko. Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu ko didide, bu -nyi 'a 'bi -mu', -e 'yi 'a de -ko.»

12 E ko 'bıwlı'tınyo, 'v mu 'lı o -mo -we, -e di o ne nu, e 'mu o nu 'nie 'lı pu, v wen: «Toonyo, de a 'dı -bi -a di nu 'lı?»

13 -E -bi e o tu o nu o wlon, e wen: «-Tie -mu', Romakue a naanyo pu le, nyibli bu 'pee -ni, a 'ni 'puv 'v de 'lu. 'A -tee, no- ba 'tı.»

14 'Seyo mu 'lı o -mo -we, v wen: «-Aan 'mumu, de- -a di nu 'lı?» -E -bi e o tu o nu o wlon, e wen: «'A 'ni 'nuo 'lı 'khi, a 'ni 'haa 'lı nyibli 'wli o jre. 'A 'ni 'puv 'lı nyibli hi kle, 'ki 'v de -mu', 'v yi -nu a -ta', -e di o ne nu, v 'mu 'a mu 'wli -nyi a -tı. 'Aan 'pewli nu 'a mu -tee. 'A 'ni 'puv 'lı o 'yiyriwli odu ki.»

15 Nyibli a pepe, v ni 'v -pleele'. V nu- mo -bi, v wen 'ni, -bakle, Saan, no- mo Wanyo -mu', Nytsua pu la le, e di la ya, 'ki 'v dako a wowa a -ta'.

16 Ke- Saan pi o nu yi, e wen: «'Mo -bu, 'nie, e no- 'ni pi 'a mu 'lı le. KeE, nyiblo -bi di 'ni di. No- di 'v 'mu ke' kue. No- di 'khi ki ni, e 'mu 'v 'mu -hi, 'ki 'lı Nytsua a 'nyre 'kwli. 'Mo -bu, 'ni 'yi nyiblo odu 'pa, 'ki o bu di o ne -heE -ni, 'ki 'v 'a -ne -kwande odu a -ta'. Nyiblo a 'mu, -e di di, Nytsua a -Hihıu*, ko na -bu, -e yi wlon, e no- e di 'a mu -nyi.

17 Nyiblo a 'mu, e di 'wı -kubule o hlonyo yi, -e 'ble -njmahen kwa, e di nu, e 'mu -kubu le o hlon, 'bu o hlon -kubu a 'mu le, e 'mu o bu o tu, e 'mu 'a o tutui 'tı pu, 'ki 'lı na -mu', -e 'ye ni jre 'nyi.»

18 O to a gblegble a 'mu, Saan pi, e no- ko 'kwli e neE 'lı, 'e pi nyibli Nytsua a o haantıie.

19 KeE, -e -bi -gölonuma Helodı, e no- Saan -kii la ni, -e nu o, Helodı a 'mu, e no- -ha la 'a 'dıayı nugba -ji', ko, 'e nu la yunyre-teblı -huohı -bi.

20 -Te Saan -kii la o a, -e -bi Helodı a 'mu, e nu la yunyrede -bi de. E no- mo bu pu la Saan a 'mu o jı'.

Saan, e no- pu la -Yusu 'nie 'lı (Matie 3.13-17; Makı 1.9-11)

21 -Te v 'tıe 'yee la Saan o jı' ni pi, 'tı- Saan 'mu nyibli a pepe 'nie 'lı le pu, -e -bi -Yusu nyre 'v ni, Saan 'e pu o v 'nie 'lı, -Yusu 'e -tua Nytsua a dida. E ni 'lı Nytsua a dida 'kwli, yako 'e -ki wlon,

22 Nytsua a -Hihıu* 'e o tu o v 'lı, o wı yi, -te -hungbe 'ye ni o tu o v 'lı, 'tı- 'v 'wın Nytsua a win, 'e -hon 'lı yako 'kwli, 'e pi le: «-Mo mo 'na 'Yu ni -do, 'n nve -ni -tee. -Nie 'mu dodu.»

-Yusu a 'bainu (Matie 1.1-17)

23-38 De a 'mu bu -hi, -e -bi -Yusu [tu -kuan -wlu. Ti a 'mu 'yri, e -we 'li bu ko la 'yri a (30) -wlu [tu 'u -pu ni. Nyibli a [wli wen 'ni, Sosefu -mo 'a 'bai. Sosefu a 'mu, 'a 'baun a 'nyre, no- -bu:

- Nyisua, e no- nu Adamu,
- Adamu 'e ko Setu,
- Setu 'e ko Henosi,
- Henosi 'e ko Kaina,
- Kaina 'e ko Maleleli,
- Maleleli 'e ko Saledu,
- Saledu 'e ko Henoki,
- Henoki 'e ko Matusala,
- Matusala 'e ko Lameki,
- Lameki 'e ko Noe,
- Noe 'e ko Semu,
- Semu 'e ko Afasadi,
- Afasadi 'e ko Kainamu,
- Kainamu 'e ko Sala,
- Sala 'e ko Ebeli,
- Ebeli 'e ko Faleki,
- Faleki 'e ko Yrago,
- Yrago 'e ko Seluku,
- Seluku 'e ko Nako,
- Nako 'e ko Tala,
- Tala 'e ko Abrahamu,
- Abrahamu 'e ko Yisaki,
- Yisaki 'e ko Sakobu,
- Sakobu 'e ko Juda,
- Juda 'e ko Falesti,
- Falesti 'e ko Esromu,
- Esromu 'e ko Ani,
- Ani 'e ko Adume,
- Adume 'e ko Aminada,
- Aminada 'e ko Naaso,
- Naaso 'e ko Sala,
- Sala 'e ko Bvasi,
- Bvasi 'e ko Jobedu,
- Jobedu 'e ko Yisai,
- Yisai 'e ko Dafidi,
- Dafidi 'e ko Nata,
- Nata 'e ko Matata,
- Matata 'e ko Mena,
- Mena 'e ko Melea,
- Melea 'e ko Eliakimu,
- Eliakimu 'e ko Sonamu,
- Sonamu 'e ko Sosefu,
- Sosefu 'e ko Suda,
- Suda 'e ko Simeo,
- Simeo 'e ko Lefi,
- Lefi 'e ko Matati,
- Matati 'e ko Solimu,
- Solimu 'e ko Eliese,
- Eliese 'e ko Jesu,
- Jesu 'e ko Eli,
- Eli 'e ko Elomadamu,
- Elomadamu 'e ko Kosamu,
- Kosamu 'e ko Adi,
- Adi 'e ko Melki,
- Melki 'e ko Neli,
- Neli 'e ko Salatieli,
- Salatieli 'e ko Solobabel,

- Solobabel 'e ko Yresa,
- Yresa 'e ko Soana,
- Soana 'e ko Soda,
- Soda 'e ko Soseki,
- Soseki 'e ko Semie,
- Semie 'e ko Matatiast,
- Matatiast 'e ko Maati,
- Maati 'e ko Nagai,
- Nagai 'e ko Esri,
- Esri 'e ko Nahomu,
- Nahomu 'e ko Amosi,
- Amosi 'e ko Matatiast,
- Matatiast 'e ko Sosefu,
- Sosefu 'e ko Sanai,
- Sanai 'e ko Melki,
- Melki 'e ko Lefi,
- Lefi 'e ko Matati,
- Matati 'e ko Heli,
- Heli 'e ko Sosefu,
- e -bi nyibli a [wli wen 'ni, Sosefu, e no- ko -Yusu.

4

-Te 'kuo -huin* a nyiblo gbagbu [tee la 'u -Yusu le

(Matie 4.1-11; Maki 1.12-13)

1 Nyisua a -Hihiu* koo -Yusu win ki pepe. -Yusu a 'mu, e no- -hon 'li 'nie -mu', -e mo Suden wien, Nyisua a -Hihiu a 'mu, 'e gba 'li [ti -te -mu', nyiblo [du 'yi 'li 'ti.

2 -E -bi 'kuo -huin* a nyiblo gbagbu, ke- e pi, 'e yi 'u -Yusu le [tee -ni, -e di [e nu, e 'mu -ti 'wla, 'ki 'u 'a 'Bai Nyisua ye', 'e [tee 'u [u le, 'ki 'li -nyrowi a -wli ni 'huen 'kwli. 'Ki 'li -nyrowi a 'mu 'kwli, -Yusu [ci* ni. -Te e -hi, -e -bi 'kanu -tua la 'a nunuo.

3 -E -bi 'kuo -huin a nyiblo gbagbu wen: «'Bu mo, [ni mo Nyisua a 'Yu, lee 'huo -bu, bu -he 'floo.»

4 -E -bi -Yusu [tu [o [won, e wen: «D 'cri [i ni, 'ki 'li Nyisuarien 'kwli, -e mo, e 'yi didide ni -do 'pa-, e 'ni -nu [o li [i, -tonyiblo 'ni -ni [i 'klo.»

5 -Te e -hi, -e -bi 'ki 'kuo -huin a nyiblo gbagbu gba 'li -Yusu dugba [du 'lu, ti ni -do a ti 'yri, 'e too [ne -tutu ki a 'blugbi a pepe,

6 e wen: «'Blugbi -bu, 'a 'kli, ko 'a -ti a 'yi'bu'bu, 'n di -mo [o 'ni -nyi. 'A pepe a 'mu, u -nyi 'mo [o ni. 'Na 'mumu, nyiblo, 'n -hwe, e no- 'n di [e -nyi -we.

7 'A -ti, 'bu mo, [ni bla 'mu kwli yi bu, 'ki 'u 'na 'u [tuule a -ta', -mo di 'a pepe a 'mu ko.»

8 -E -bi -Yusu [tu [o [won, e wen: «D 'cri [i ni, 'ki 'li Nyisuarien 'kwli, -e mo: -Na Kukonyo Nyisua ni -do, e no- ble e yi, -bu bla kwli bu, 'ki 'u 'a 'u [tuule a -ta', no- ble e -ti a 'yi'buale yi.»

9 De a 'mu, -te e -hi, -e -bi 'kuo -huin a nyiblo gbagbu gba 'li [i Jrusredto 'kwli, 'e 'yaa 'li [i Nyisua a 'kagbau ki, e wen: «'Bu

mō, ꞑnī mō Nytsva a 'Yu, -ε -bī -bū ꞑpluu 'lī ꞑhlon,

¹⁰ -ε nuꞑo, v' crīꞑtī nī, -ε mō:

-Na -tī, Nytsva kō bū lee nē 'a lelenyū, v' mu -mu 'yie ꞑtu,

¹¹ v' mu -mu kō, -ε diꞑe nu, -na bū 'nī ꞑha 'hūꞑ yī ꞑgbē.»

¹² -ε -bī -Yusu ꞑtuꞑo ꞑwōn, ε wen: «'D' crīꞑtī nī -wē, 'kī 'lī Nytsvacriēn 'kwli, -ε mō: ꞑYī yī -blēē -nī, -bū ꞑtēē 'v' -na Kōkōnyō Nytsva lē.»

¹³ -Tē 'kuo -hūn a nyiblo gbagbū -wē 'kī -Yusu a lēꞑtēēle -mō, 'kī 'lī 'kabi a gblegble 'kwli, -ε -bī ε -haꞑa mē lē, 'ε mu 'v' tī lē -ple mō, -ε kō 'yri ε di 'v' ꞑv' lē ꞑtēē mō -dīi -nī de.

-Tē -Yusu ꞑtu la 'a -kvan -wlu, 'kī 'lī Galilebḡba 'kwli

(Matie 4.12-17; Makī 1.14-15)

¹⁴ -Tē de a 'mū, ε -hī, -ε -bī -Yusu ꞑhīan -mō, 'ε mu 'lī Galilebḡba 'kwli. Nytsva a -Hīhiu*, 'ε kōꞑ ꞑnē win kī pepe, 'ε -nyiꞑe 'kū. 'A 'nyre 'heen la 'bḡba a pepe kī bū,

¹⁵ 'ε tūē Nytsva a -tī, 'kī 'lī Nytsva a 'kayo ble, nyibli a pepe 'v' 'būē Nytsva a -tī 'yī.

Nasaletī a nyibli 'yī la -Yusu ꞑwlv yī -kuo -nī

(Matie 13.53-58; Makī 6.1-6)

¹⁶ -Nyrowō ꞑdū, 'kī -Yusu mu 'lī Nasaletī, -ε mō 'dīꞑ -kō 'kwli ε kuu 'lī. -Wuwle-nyrowō*, 'ε pa 'lī Nytsva a 'kayu bū, ꞑwī yī, -tē ε niꞑe lē, 'ε 'du ye', -ε diꞑe nu, ε 'mū Nytsvacriēn -hre,

¹⁷ 'v' -nyiꞑe 'criēn -mū', Nytsva a winwlōn-hanyō Esai 'crī la, 'ε klāꞑa yī, 'ε ye 'criēnkūtō -mū' kī, ε ꞑmūē wen lē. 'Crienkūtō a 'mū, 'a win, ε nō- -bū:

¹⁸ «Nytsva a -Hīhiu*, ε nō- nī 'v' 'mū ke', Nytsva 'ε -ha 'lī 'mū, 'kī ꞑbū pv' 'a ꞑhaantitie nyibli -mū', -v' nī nyatī lē,

Nytsva 'ε lee 'mū, 'kī ꞑbū lee ꞑkoyo, -ε mō, ε di ꞑnū 'nī ꞑgble.

ꞑBū lee 'yī'dōnyū, -ε mō, ε diꞑe 'nī nu, v' 'mū lē yru.

ꞑBū lee nyibli -mū', v' ꞑtūi ꞑhūēn, -ε mō, ε di ꞑnū 'nī ꞑgble -wē.

¹⁹ ꞑBū lee 'waa pepe, -ε mō, tī nyre 'v' nī, -ε kō 'yri Kōkōnyō di 'v' ꞑnūꞑv' -tōꞑ -nī, -ε mō, ε nūē ꞑnū nī.»

²⁰ -Tē -Yusu -wē -mō, -ε -bī ε 'pla 'criēn a 'mū nī, 'ε -nyiꞑe Nytsva a 'kayu a -kōannunyō, 'ε nī bū. Nyibli a pepe, -v' nī 'lī Nytsva a 'kayu bū, v' 'wlaa ꞑnē 'yīi -mō.

²¹ -ε -bī kē- ε pī ꞑnū yī de, ε wen: «'Crienkūtō -mū', 'nī -hre wen, a 'win wen, -tī -bū, ε hle, kīke -bū, 'kī ε muu kē 'v' 'lū -mō.»

²² Nyibli a pepe, -v' nī 'v', v' wen 'nī: «'E yī 'nī 'plē -tēē.» 'E kēē ꞑnū ꞑwli lē, 'kī 'v'

yīnōwin, ε pī a -ta', v' wen: «ꞑBī nyiblo -bū, ε 'yī Sosefū a 'yū 'pa-?»

²³ -ε -bī -Yusu wen: «'N yīꞑe nī, -ε mō, a di pv' 'mū 'ledū -bū yī, -ε mō: -Dōtō, pīa -dīōnū, a 'mū 'mū yre pv' de: ꞑWlūlēkēē-tebli a pepe -mū', -nuu 'lī Kapenaōdīō 'kwli, -a 'win 'a -tī nī. 'V' nī -dō a 'mū, nuu 'nēꞑe -dīōnū a 'dīꞑ 'kwli -wē.»

²⁴ 'E wen 'nī de: «'N yī 'a mū 'nī -lee -nī, ε 'yī Nytsva a winwlōn-hanyō* ꞑdū -kō, v' kuo ꞑwlv yī, 'kī 'lī 'a dīōnū a 'dīꞑ 'kwli.

²⁵ 'N yī 'a mū 'nī -lee -nī de, ꞑwlūlēkēē-tebli -mū', Nytsva a winwlōn-hanyō Eli nī la, bū bi 'lī 'a mū 'kwli, tī -kō 'yri 'nu 'kee la didie, 'ε gba 'yri nī ta nē ꞑhōnpuī nī ꞑhlon'huēn, kō, -tē 'kanū yī la lē di, 'kī 'nē- -tūtū kī. Tī a 'mū 'yri, -tugbanugbī -hū la 'nē- Yisraēkūē a 'bḡba 'kwli nī, 'v' -hūē la -hēēle.

²⁶ Kēē, ε 'yī la nyiblo ꞑdū -kō, Nytsva bū lee la 'lī Eli -mō, 'bū 'yī la -tugbanugba nī -dō -mū', -ε 'yī Yisraēkūēyrowlv 'pa-. 'Kī ε 'tī la 'lī hīapudako -bī 'nyī, 'kī 'lī Saletadīō 'kwli, -ε 'mūē Sidōdīō yre, Eli a 'mū 'ε -hēē laꞑa, 'kī 'lī ꞑwlūlēkēēde 'kwli, -ε nuꞑo, -tugbanugba a 'mū, ε kuo la Nytsva ꞑwlv yī.

²⁷ Kūē 'v' ꞑv' -mō bū de, Nytsva a winwlōn-hanyō Elise a tī 'yri, ꞑhrannunyū -hūv' la 'nē- Yisraēkūē a 'bḡba 'kwli nī. Kēē, Elise a 'mū, ε 'yī la 'līꞑtī 'lī -wē, bū -wēē la nyiblo ꞑdū a 'kūē, 'bū 'yī nyiblo -bū, -ε mō Naama, -ε 'yī Yisraēkūēyī 'pa-, -ε kō 'lī Silībḡba 'kwli. 'E nō- kō 'kūē ε -wēē la -nī, -ε nuꞑo, ε kuo la Nytsva ꞑwlv yī.»

²⁸ Nyibli a pepe a 'mū, -v' nī 'lī Nytsva a 'kayu bū, -tē v' 'win -tī a 'mū, -Yusu -hla, -ε -bī v' bi 'yri' lē,

²⁹ 'v' 'du ye' lē, 'v' klōꞑꞑ, 'v' ꞑtūꞑ ꞑnē 'dīꞑ, 'v' gba 'līꞑtī dḡba -mū', -ε kō 'lū 'waa 'dīꞑ nī 'lī, -ε diꞑe nu, v' 'mū 'līꞑtī yī 'nyraa -nī, ε 'mū ꞑhlon bi, ε 'mū 'kū.

³⁰ Kēē, 'kī ε naa 'lī ꞑnū 'nyī, 'ε -mū.

-Tē -Yusu bla la 'ku -hvan* lē (Makī 1.21-28)

³¹ -Tē de a 'mū, ε -hī, -ε -bī 'kī -Yusu mu 'lī 'dīꞑ -mū' 'kwli, -ε kō 'nyre mō Kapenaō, 'kī 'lī Galilebḡba 'kwli. -Tē -Juukūē* a -wuwle-nyrowō* nyre 'v', -ε -bī 'kī ε mu 'lī Nytsva a 'kayu bū,

³² 'ε bi 'v' yō', 'ε -tūa nyibli Nytsva a -tī a tōōlē. Nyibli -mū', -v' nī 'v', ε mō 'waa ꞑwlūlēkēēde, 'kī -Yusu bū di tōōlē lē nu, ε nuꞑo, 'kī 'lī Nytsva a 'kū 'kwli, 'kī ε tūē 'lī.

³³ 'E kō nyubehān ꞑdū. 'E nō- 'ku -hvan nī 'v' ke'. 'Kī 'lī Nytsva a 'kayu nī -dō a 'mū bū, ε 'yēē 'lī win, 'ε pī lē:

³⁴ «Nasaletī a -Yusu, -ha -a mū mē lē, ꞑnī 'bie 'lī -aan -tī 'nyī. -Di nī, ꞑmū -a mū bū -wē. 'N yīꞑe nī, nyiblo a 'dī -bī -pa 'mū. -Mō mō Nytsva a 'Yu, -mō -ε lee 'nē-»

5

35 Bu pu 'ki le, -ε -bi -Yusu □maa 'ku -huan a 'mu 'yi, ε wen: «Ma wien, 'ti-, -hon 'u nyiblo -bu ke!» Ε no- mo 'ku -huan a 'mu bu -hli nyiblo a 'mu bu, 'ki 'u nyibli a pepe ye', 'ti- 'ε -hon 'u□b ke', 'ε -mu, keε, ε 'yi□t de -huan □du -mo -nu.

36 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, ε mo 'waa □wilekεεde. Ke- u pi, 'u ye' le 'puple -ni, u wen: «De a 'mu, ε mo de □nu. Nyiblo -bu, 'a pupuwin ni 'khi ki dtaki, 'ti-, 'ε ko□ 'kuo -hwin win ki. 'Bu pu le, 'ku -huan bu -hon 'u nyiblo ke', 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, ε -hwen 'u□b ke'».

37 De a 'mu, 'a -ti, -Yusu a 'nyre 'ε 'heen bu, 'ki 'li 'blugba a pepe a 'mu 'kwli.

-Te -Yusu -weε la kɩkɩnyibli -huohuɩ a 'kve

(Matie 8.14-17; Makɩ 1.29-34)

38 -Te -Yusu -hon 'li Nyisua a 'kayu bu, -ε -bi 'ki ε mu 'li Simo (Pielɩ) a -te. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki ε yeε 'li Simo a 'mu 'a 'do□ bu, 'a 'huɩ 'ε yi hren dtaki. Ε no- nu□o, nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, 'u nyεε -Yusu le, bu nu□o, nugba a 'mu, 'a 'huɩ bu 'kee -ni.

39 Ε no- mo -Yusu bu □jri□e 'lu bu, bu □muma 'huɩ hinhren a 'mu 'yi le, 'ε yi□t -lee -ni, 'ki bu hlo□ nugba a 'mu -mo le. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'huɩ 'kee ni, 'ε 'du ye', 'ε pi 'waa didide.

40 -Te 'yru -weε 'li yak□ 'kwli le, -te -wuwle-nyrowo* -we 'li, -ε -bi nyibli a pepe -mu', -u ko nyibli, 'kve a gblegble ni, u nu- gba 'li 'waa nyibli a 'mu -Yusu -mo, 'ε pu 'waa dodoyo dabuɩ 'lu ble, 'ε nu□o, 'waa 'kve 'ε -we,

41 'kuo -huɩn* 'u -hon 'u 'huɩhrennyibli -huohuɩ ke' le, 'u 'yeε 'li win, 'u pi le: «-Mo mo Nyisua a 'Yu!» Kee -Yusu □maa □nu 'yi, 'ε lee □nu, -ε mo, u 'ni 'hlaa 'li -ti a 'mu, -ε nu□o, 'kuo -huɩn a 'mu, u yi□e ni, -ε mo, -Yusu, ε no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la 'a dako yi ya.

-Te -Yusu hle la Nyisua a -ti, 'ki 'li -juukve* a 'blugba 'kwli

(Makɩ 1.35-39)

42 -Te -nyre -nyε, -ε -bi -Yusu 'du ye', 'ε mu 'li -tite -mu', 'du bii 'u yi, nyibli a □ju a gblegble 'u mu□o 'yie le □mu□ mo. -Te u ye□e ki, -ε -bi u -huε bu ka□a yi, u wen: «□Ni 'hoon mo -a mu 'huɩ.»

43 Ke- ε no- mo -bi, ε pi □nu yi, ε wen: «□Haantitie -mu', -ε hle□e, -te -mu', Nyisua ni nyibli a win a kukoole, 'n ko □bu pu□b 'du -bi a nyibli. Ε no- ko -ti Nyisua 'ε lee 'ne- 'mu -tu□u ki.»

44 -Yusu 'ε bi -juukve a 'blugba a pepe -mu' ki, 'ε ne Nyisua a 'kayo ble, 'ε ne Nyisua a -ti -mo le.

-Te -Yusu da la 'a yi-he-nagbopv* (Matie 4.18-22; Makɩ 1.16-20)

1 -Nyrowo □du, -Yusu ni la 'li Galileblugba a 'yru wien, nyibli -huohuɩ 'u □gbee la 'u□b 'huɩ, -ε di□e nu, u 'mu Nyisua a -ti 'win.

2 'Ki ε ni 'ki 'u bu, -ε -bi ε 'ye 'blagbi ni 'hwen, u ni 'u 'nie wien. 'Blagbi a 'mu 'kwli, 'ki 'pupanyibli -hon 'li -wlu, 'u yre la 'waa -tati le.

3 'Blagbi a 'mu, no- ko 'yeε -bi -Yusu 'ya 'li 'kwli, nyibli a -huhu-ti. 'Blagbi a 'mu, Simo -ko□o, -Yusu 'ε lee □ne, 'ki bu 'yɩya 'li 'nie ki bu de gbe. -Te u 'yɩya 'li 'nie ki bu, -ε -bi ε ni bu, 'ε -twa nyibli a 'mu Nyisua a -ti a toole.

4 -Te ε -we nyibli a toole -mo, -ε -bi ε lee Simo ni, ε wen: «Bli, -ba mu 'u 'wlo ki, -ko -na 'bio 'hwen-, ba pu 'aan -tati, ba 'pa.»

5 -ε -bi Simo wen: «Toko□y□ o, 'toluwo a pepe -bu 'kwli, -a 'ye □huwen, -a 'yi □dedede 'pa. Kee, -te -pu 'ki le, □bu nu□o, 'n di□e 'ni nu.»

6 'u pu 'waa -tati, 'u 'la -hrin. -Hrin a 'mu, u 'la, 'a -huhuɩ a -ti, 'waa -tati -twa ciεe,

7 'u pu dabuɩ, 'u da 'waa 'bio, -u ni 'li 'blagbi -bi -mu' 'kwli, bu di □nu -heε -ni, 'u -di, 'u 'yii 'li 'blagbi ni 'hwen a 'mu, 'ki 'u -hrin -mo. -Hrin a kuan-ti, 'blagbi a 'mu, u -huε bu □mue.

8 -Te Simo, u deε Pielɩ, ε 'ye de a 'mu, -ε -bi ε 'gba -Yusu kwli yi, ε wen: «Kukonyo, hlo□ 'mu -mo le, -ε nu□o, 'n mo de 'kukununy□.»

9 Ke- Simo -pu, -ε nu□o, ε 'ta 'u bu, ε ko 'a 'bio 'pupanyibli 'hwen-, 'ki 'u -hrin -huohuɩ, u 'la a -ta'.

10 De ni -do a 'mu, ε no- mu 'lu -mo, 'ki 'u Saki ko Saan 'hwen- -mo, -u mo Sebede a 'yonu, -u ko Simo 'hwen- -ni -kuan. Kee, -Yusu lee Simo ni, ε wen: «□Ni 'pie 'li huannu. Kve mo ti -bu 'yie bu, ε 'ni 'mo□ 'ki -hrin ni de, □ni 'kukue 'li□t le ni, keε, -tonyibli, u nu- -di le 'kukue -ni, -ε di□e nu, u 'mu 'na -nagbopu -he.»

11 -Te -Yusu -yre, -ε -bi u kwleε 'waa 'blagbi ni, 'u hie 'u 'waa -tebh a pepe bu, 'u kve -Yusu □wien, 'ki 'u 'a □wienlekokue a -ta'.

-Te -Yusu nu la□a, □hrannuny□ a 'kve 'ε -we la

(Matie 8.1-4; Makɩ 1.40-45)

12 -Nyrowo □du, -Yusu ni la 'li 'do□ □du 'kwli. 'Ki 'li 'do□ a 'mu 'kwli, 'ki □hrannuny□ □du ni la 'li. Nyibeyu a 'mu, 'a 'huɩ a pepe mo la □ji dadu. -Te ε 'ye -Yusu, ε no- mo bu bla□a kwli yi, ε wen: «Kukonyo o, 'n nyaa -mu le, nu□o, 'na 'kve bu -we,»

13 -Yusu 'e -hrenε le, 'ti- 'e lee εne, -ε mo: «'N -hveεε ni, -na 'kve bu -we.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a 'kve -we ni,

14 -Yusu 'e lee εne, ε wen: «εni 'lee 'li nyiblo εdu, kee, mu -bu tco -dion Nytsva a -cchlunpinyo* yi, ε 'muεu 'ye, -ε mo, -na 'kve -we ni. 'A -ti, gba -tebli -mu', u ni, 'u yi -cchlun* pi, 'ki 'u Nytsva ye', εwi yi, -te Nytsva a winwlon-hanyo Moise nu la 'a hihla, yi-he-nyre a ti 'yri, -ε diεe nu, nyibli a pepe 'muεu 'ye, -ε mo, -na 'kve -we ni.»

15 'E mo εhan-ti, -Yusu 'e nu win a pupuε le, kee, 'a 'nyre a bu'heenle bii ki, 'ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli. De ni -do a 'mu a -ti, -tonyibli 'u -hven -tebli 'nyi le, 'u mi 'uεu 'hu, -ε diεe nu, u 'mu 'a win 'win, ε ko, -Yusu 'muεu nu, 'waa 'kve 'mu -we.

16 Kee, -ε -bi -Yusu -hon -ta', 'ε mu 'li -tite -mu', nyibli 'yi 'li 'ti, -ε diεe nu, ε 'mu Nytsva da.

-Te -Yusu nu laεa, le-yiyrenyo εdu a 'kve 'e -we la

(Matie 9.1-8; Makı 2.1-12)

17 -Nyrwo εdu 'kwli, 'ki -Yusu ni la 'li 'kayu εdu bu, 'ε tve la nyibli Nytsva a -ti. 'Ki Falisiεtumu* ko Nytsva a tetetoonyo 'hven-, u ni la 'li εnu 'nyi. 'Ki u -hon 'li Galileblugba ko Sudeblugba a 'du kle, ε ko, 'ki Jrsredto 'kwli, 'u -di. Kukonyo Nytsva yi -nyi -Yusu 'klı, 'ki bu nuεo, nyibli a 'kve bu -we.

18 'Ki u ni 'u bu, -ε -bi nyibli εdu nyre 'u ni, 'u ble -hanmaki. 'Ki 'li -hanmaki a 'mu 'kwli, 'ki u pi 'li le-yiyrenyo bu. U -hveεε ni, bu paa 'liεı 'kayu bu, -ε diεe nu, u 'mu 'uεu -Yusu yi bu εtu.

19 -Te u nyre 'li 'kayu a 'mu 'hu, -ε -bi u yee 'u nyibli -huohu bu. 'A -ti, u 'yi 'hru 'ye, 'ki bu paa le-yiyrenyo a 'mu 'kayu bu. Bu 'ye ni 'ye 'ki 'hru, ε no- mo bu 'ya 'li 'kayu a 'mu ki, bu -ha 'huo. 'Ki u naa 'u le-yiyrenyo -mu', -ε ni wen 'li -hanmaki 'kwli, 'u εtuεu 'uεu -Yusu ye', 'ki 'li -tonyibli 'nyi, -ε diεe nu, -Yusu 'muεu nu, 'a 'kve 'mu -we.

20 -Te -Yusu 'yeεe, -ε mo, nyibli a 'mu, u kuo εne εwlu yi, -ε mo, ε -we 'li bu nuεo ni, le-yiyrenyo a 'mu, 'a 'kve bu -we ni, -ε -bi ε lee εne ni, -ε mo: «Nybeyo u, -tebli ni -tie -mu', -nu, -ε nyre yi, 'ki 'u Nytsva ye', ε 'wowe ke ni.»

21 Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi tetetoonyo, -u ni 'u, u -twa wlone'puple le, u wen: «-Ti -bu, -Yusu -bu, ε hle, ε yi -heε Nytsva a -ti le. Nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu 'li? 'Ti- 'e pi le, -ε mo, ε mo Nytsva εnu. Nytsva ni -do, ε no- we 'li bu 'womla nyiblo a de 'kuku.»

22 De a 'mu, u neε εwhı kle, -Yusu yruεo ni, -ε -bi ε wen: «De- ko εwlıdu -bu a neε 'ki le 'li? A 'yi wen yi -bleε -ni, ba naa wen εwlıdu a 'mu le.

23 'Aan εwhı wen 'ni, 'n 'yi 'liεı 'li -we, εbu lee nyiblo -bu, -ε mo, 'a de 'kuku 'wowe ni, ε ko, 'aan εwhı wen 'ni, 'n 'yi 'liεı 'li -we, εbu lee εne, -ε mo, bu 'du ye', bu na.

24 Kee, ba yiεe, -ε mo, mo- mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ti-, 'mo- mo Nytsva a 'Yu, ε lee 'ne- -tutu ki. Nytsva a εgbetu, ε no- nyi 'mu 'klı, 'ki εbu 'womla -tonyibli a de 'kuku, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ε -nyi 'mu 'klı -we, 'ki εbu nuεo, -tonyibli a 'kve 'mu -we. 'A -ti, nyiblo -bu, u -ya, 'n ko εbu nuεo, 'a 'kve 'mu -we, -ε diεe nu, a 'muεu le yru, -ε mo, -ti -bu, 'n lee wen 'a 'mu, ε mo εhan-ti εnu.» -ε -bi ε εhan -mo de, 'ε -twa 'li le-yiyrenyo a 'mu, 'a -mohleel, ε wen: «'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', 'du -na -hanmaki ye', -bu mu 'li -na 'kayu bu, -na 'kve -we ni.»

25 Ti ni -do a ti 'yri, nyibli yi wen 'uεu -mo le ni te, 'ε 'du ye', 'ε 'du 'a -hanmaki ye', 'ε 'hru, 'ε -twa 'li 'a 'kayu a bumumuo, 'ki 'li Nytsva a 'nyre a lepupuε 'kwli.

26 Nyibli -mu', -u ni 'u, -ε -bi ε kee 'waa εwhı le, 'u 'ta 'u ble, 'u pi Nytsva 'nyre le, u wen: «-A 'ye ke wlone'maa-tebli gbagbu.»

-Te -Yusu lee la Left, 'ki bu -he la 'a -nagbopi*

(Matie 9.9-13; Makı 2.13-17)

27 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu yi εtu 'dto. Bu yi 'ki ni mi, 'ki 'u 'hru wlon, 'ki ε yee 'u 'blwli'tnyo εdu bu. 'A 'nyre mo Lefi, 'ε ni 'li 'blwli'tule' bu. (-Tonyibli a pepe yraa 'blwli'tnyo ni, -ε nuεo, u yi di 'wli diaki.) -Te -Yusu nyre 'uεu 'hu, ke- ε puεu yi: «Kve 'mu εwien le, εmu 'na -nagbopi -he.»

28 -ε -bi Lefi 'du ye', 'ε hie 'u 'a -kuan a pepe bu, 'ε kve -Yusu εwien.

29 Lefi a 'mu, ε no- da -Yusu ko 'a -nagbopu 'hven- diide -mo, 'ε da 'a 'bio 'blwli'tnyo -huohu, ko huaponyibli -bi 'hven-, -u ko 'klo, -ε 'yi 'u yi 'sii -ni.

30 Falisiεtumu* a nyibli, u ko Nytsva a tetetoonyo 'hven-, -ε mo Falisiεtumu a nyibli -we, -te u 'ye de a 'mu, -ε -bi u -twa wlone'puplele, 'u lee -Yusu a -nagbopu, u wen: «De- nu 'kiεı, a ko 'blwli'tnyo ko nyibliu -bu, -u ko 'klo εyi 'u yi 'sii -ni 'hven-, 'a ni 'u dedihu ni -do ki 'li? A 'yi wen yi -bleε -ni, ba nu de a 'mu.»

31 -Yusu bu 'win -ti a 'mu, ε no- mo bu pu le: «Nyiblo -bu, -ε ko 'hu -nu -tee, ε ni -huaεa li -doto a 'yiye, kee, nyiblo -bu, -ε ko 'hu -hren, ε no- εmuε -doto a 'yiye le.

32 'N 'yi -di, 'ki 'u nyibli -bu, -u pi le, -ε mo, 'waa 'klo 'sii 'u yi a -ta', kee, nyibli -bu, -u yiεe, -ε mo, 'waa 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, u nu- ko -ti 'ni -di, 'mu εnu -lee -ni, -ε mo, 'waa de 'kuku -bu, u ni, bu hie 'uεu bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nytsva.»

Nyisva lee 'ne- -Yusu -tvtv ki, 'e ya 'klo yrayrv, -e ko 'klo 'ka 'hven-, -v 'yi de ni -do 'pa-

(Matie 9.14-17; Maki 2.18-22)

³³ Kε- nyibli -bi pi -Yusu yi, v wen: «Saan* Batisi, -e pi nyibli 'nie 'lu le, 'a -nagbopu* yi 'ni 'nci* 'a -ne ti, 'v de Nyisva. De ni -do a 'mu, ε no- Falisiqtumu* a nyibli ni -we, 'wi yi, -te 'waa tete ni 'nuv 'a toole. Kee, -mo -bi, -na -nagbopu 'ni 'nci'e li.»

³⁴ -E -bi ke- -Yusu pi 'nuv yi, ε wen: «Nyibeyu -bu, -ε puε 'bli, 'a 'bio -mu', ε de 'blipadiide ki, 'bu mu 'blipadiide a 'mu, 'a -tuo ki, nyiblo 'duv 'ni -lee'e li 'nuv bu 'nci. E 'wi yi, 'bli a pupa, ε mo dodoε 'nuv. 'A -ti, v 'yi 'ncicie -ko. De ni -do a 'mu, ε no- 'nuv. Dodo a -ti, ti ni -tie -bu, 'n di 'ne- 'nuv 'nyi -hii -ni, 'na -nagbopu 'ni 'nci'e ni.»

³⁵ Kee, ε di ko ti, -ε di 'v nyre, v 'mu 'li 'mu 'na -nagbopu 'nyi -ha. Ti a 'mu 'yri, 'ki v di 'v 'ncii -ni.»

³⁶ -E -bi ε pi 'nuv 'ledu yi, ε wen: «Nyiblo 'ni -cra' a li wlawlv yrayrv, ε 'ni -ha' a 'v 'a 'kibia, ε 'ni -ma' a li danu 'ka a 'huo. 'Bu mo, 'bu nu'v, ε di nyre wlawlv yrayrv a 'mu yi, ε ko, 'a 'kibia -mu', ε -nu, 'ε -ma danu 'ka a 'mu, ε ko'v 'hven-, ε 'yi 'li' 'li -we bu -mve.»

³⁷ Mo, yono yrayrv -bu, -ε 'plui, nyiblo 'ni 'du'v li' ye', ε 'ni -pu'v 'li'v mu'v ko a buo 'ka 'kwli. 'Bu pu 'li'v buo 'ka 'kwli, 'bu ka' a yi, ti -ko 'yri ε di 'plu, 'bu yi ni 'ye, ε ko bu wa mu'v ko a buo a 'mu, no 'mu bu 'wle.»

³⁸ E no- nu'v, 'ki 'li buo yrayrv 'kwli, 'v pi 'li no yrayrv 'li.»

³⁹ Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nuε no 'ki a 'nina, ε 'ni -hva' a li no yrayrv a 'nina. Ke- ε di pu: No 'ki -mu', ε no- no wlon, 'ε -hi 'v no yrayrv 'v. (E no- nu'v, nyiblo 'duv 'ni 'du'v li -tebli 'ki ye', ε 'ni -pu'v li'v -tebli yrayrv ki. U 'ni -bibi'e li 'yi le.)»

6

-Yusu, ε no- ko 'kli, 'ki bu lee nyiblo de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli (Matie 12.1-8; Maki 2.23-28)*

¹ -Wuwle-nyrowo 'duv, -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v mu le na mo. -Te v yi ni mi, 'dodo-tebli 'duv, -ε 'wi -kubu yi, ε no- ko -ci v yi 'li 'kwli 'ti'v 'bee -ni. 'Dodo-tebli a 'mu, ε no- ko bli gbi a -nagbopu 'ce, 'v hihie 'li'v 'jre, 'v yi'v di.

² 'Ki 'li -ci ni -do a 'mu 'kwli, 'ki Falisiqtumu* a nyibli -bi ni 'li. -Te -Yusu a -nagbopu, v yi 'dodo-tebli a 'mu, 'a bli gbi ni 'ce, -ε -bi ke- v pi 'nuv yi, v wen: «De -bu, a ni, ε 'na ni. Nyisva a tete wen 'ni, nyiblo 'duv 'ni 'nuo 'li -kvan, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.»

³ -E -bi -Yusu 'tu 'nuv 'wɔn, ε wen: «-Ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, 'ki 'v -aan 'bai gbagbu, -ε mo bodu Dafidi a -ta', 'n pu'v 'haan-ti, -ε mo, a -hre'e ni. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε no- -bu: -Nyrowo 'duv, -te 'kanu ni la bodu Dafidi, ε ko 'a nyibli 'hven-,

⁴ 'ki 'li Nyisva a 'kayu bu, 'ki ε pa la 'li, 'ε -ha la 'v 'floo, -ε pe la 'v 'teble ki bu, 'ε di'e, 'ε -nyi la 'a de gbe 'a nyibli, 'v di la' a -we. Kee, Nyisva a tete wen 'ni, Nyisva a -cohlpinyu* ni -do, v nu- bleε yi, -bu di 'floodu a 'mu. 'Bi 'floodu a 'mu, -ε ni 'li Nyisva a 'kayu bu, v -ha la' a ni, 'ki 'v Nyisva a -ta'»

⁵ -E -bi ke- ε pi 'nuv yi de: «'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyisva lee 'ne- 'mu ni, 'ε -nyi 'mu 'kl, 'ki 'nuv lee ne 'a -ne nyiblo 'duv de, ε -we 'li bu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.»

-Wuwle-nyrowo 'duv 'kwli, -Yusu nu la' a ni, nyiblo 'duv, -ε ko dabu 'kv la, 'a 'kve 'ε -we la*

(Matie 12.9-14; Maki 3.1-6)

⁶ -Wuwle-nyrowo -bi 'kwli, -ε -bi -Yusu mu 'li Nyisva a 'kayu bu de, 'ε tve nyibli Nyisva a -ti. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki ε yee 'li nyibeyu 'duv bu. Nyibeyu a 'mu, 'a diidedabu 'ku ni.

⁷ Bu ni 'ki 'v bu, -ε -bi Nyisva a tetetonyu ko Falisiqtumu* a nyibli, -v ni 'v 'hven-, v -tva 'yie a ke'gbaale, v 'mu -Yusu 'ye, 'bu mo, 'bu ko bu nu'v, nyibeyu a 'mu a 'kve 'mu -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo -mu' 'kwli, -ε di'e nu, -Yusu 'bu nu'v, v 'mu'v -ti -yee -ni. (Falisiqtumu a nyibli wen 'ni, bu nu'v, nyiblo a 'kve bu -we, ε mo -kvanε 'nuv. 'Ti- Nyisva a tete wen 'ni, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, nyiblo 'yi yi -bleε -ni, bu nu -kvan.)

⁸ Kee -ε -bi -Yusu yru 'waa 'lule-hihie le. E no- nu'v, 'ε lee nyibeyu a 'mu, ε wen: «'Du ye', -bu nyra 'li nyibli 'nyi bu,» nyibeyu a 'mu 'ε 'du ye', 'ε nyra 'li 'nuv 'nyi bu.

⁹ -E -bi -Yusu 'beti tetetonyu ko Falisiqtumu a nyibli 'hven- ni, ε wen: «-Bi' Nyisva a tete pi 'li? 'Ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, nyiblo bu nu 'haande, ko, bu nu de -hvan, de a 'di -bi -nu -tee 'li? Nyiblo bu wa 'a 'buhian, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -ε di'e nu, ε 'ni 'ha 'ku, ko, nyiblo bu -ha 'a 'buhian a -huhlun me le bu 'wan, de a 'di -bi -nu -tee 'li?»

¹⁰ Bu yi 'li 'nuv 'yi le ni te, -ε -bi ke- ε pi nyibeyu a 'mu yi, ε wen: «Hru -na dabu -mu', -ε 'ku,» -ε -bi ε hru 'a dabu ni. Bu hru 'ki dabu a 'mu, -ε -bi ε 'hri 'klo, 'ε bi 'v 'a dtou a -ta'.

¹¹ -Te -Yusu nu 'ki'v, nyiblo a 'mu a 'kve, ε -we, -ε -bi Nyisva a tetetonyu ko

Falisi□tumu a nyibli 'huen-, v bi yru' le diaki, 'v -toa □to a le□mumwɔ, -te v di nu, v 'mu -Yusu -balu' nu.

-Te -Yusu -ha la 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'huen, -v ko -bu -he la 'a -monanyu*
(Matie 10.1-4; Maki 3.13-19)

12 Ti a 'mu 'yri, dugba □du ni 'v. E no-ko 'lu e 'ya 'li, -e di□e nu, e 'mu Nyisua da. 'Ki e -hi 'li 'tolwɔ a 'mu 'li, 'ki 'v Nyisua a dida a -ta'.

13 -Te -nyre -nye, -e -bi e da 'a -nagbopu* ni, 'ki 'li □nu 'nyi, 'e -ha 'li nyibli ni -pu □tu 'v 'huen, 'e de□e □nu 'a -monanyu.

14 Nyibli a 'mu, v nu- mo: Simo, e -nyi Pielunyre, e ko Simo a 'mu, 'a 'diayi Adre 'huen-, ko Saki, ko Saan, ko Filipu, ko Batelemi,

15 ko Matie, ko Toma, ko Alufe a 'yu Saki, ko Simo. Simo a 'mu, 'ki e ni la 'li nyibli -mu' nyi, -v 'ye ni -hua Romakwe;

16 ko Saki a 'yu Judi, ko Judia Yisikalio. E mo nyiblo -mu', -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

-Te -Yusu tve la nyibli -huohvi Nyisua a -ti, e ko, e ni la□a, kikalanyibli a 'kve yi la -we

(Matie 4.23-24; 12.15-16; Maki 3.7-12)

17 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen-, v □ti 'li dugba a 'mu 'lu ni, 'v nyra 'v -tite -mu', 'du 'wlee 'v bu. 'Ki 'v -te a 'mu, -Yusu a -nagbopu -huohvi -bi 'kukue wen 'v le, v ko nyibli -huohvi -bi 'huen-. 'Ki -v -bi -hon 'li Jrusredto 'kwli, e ko 'ki 'li -Juukwe a 'blugbi a pepe ki, ko 'du -bi -mu', -v ni 'li 'yru wien, -v mo Tihdo ko Sidodo 'huen-.

18 V di ni, -e di□e nu, v 'mu 'a win 'win, ko, e 'mu□v nu, 'waa 'kve 'mu -we, e ko, e 'mu nyibli a 'kuo -huun* le bla.

19 Nyibli a pepe □mve□e le, 'ki bu -hren□e le, -e nu□o, 'ki -huen 'li□i 'hu, e ni□e ni, 'waa 'kve 'e yi -we.

Plɔ a bleele ko 'jro 'huen-
(Matie 5.1-12)

20 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu 'du 'lu ye', 'e ta 'li 'a -nagbopu* -mo le, e wen:

«'A mu -bu, -v mo 'na -nagbopu, □huen ni, ba ko plo a bleele,

-e nu□o, ti -ko 'yri Nyisua di 'v 'klo yrayru -nuu -ni,

a ko 'mu 'huen-, -a di 'li 'klo yrayru a 'mu 'kwli ni.

21 'A mu -bu, 'kanu ni, 'ki 'ne- 'klo ki, ba ko plo a bleele,

-e nu□o, 'kanu 'yi 'li□i 'li -we, bu nu 'a mu de.

'A mu -bu, -v yi we, 'ki 'ne- 'klo ki, ba ko plo a bleele,

-e nu□o, a di 'ni 'ca.

22 'Bu mo, nyibli 'bu yraa ne 'a mu, 'bu pu 'li 'a mu -patu', ko, 'bu yi 'a mu 'yri le ni -he, e ko, 'bu yi 'aan 'nyre yi ni nyre, -te a paa 'v, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'a -he 'na -nagbopu, 'bu mo, 'ba yi □huvendu a 'mu ni 'ye, -e -bi -ba ko plo a bleele.

23 Ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'yia a 'mu, e di 'v nyre, 'ki 'v 'a mu -mo, ba nu do□u, ko, ba yi -wla, -e nu□o, 'ki 'li yakɔ 'kwli, Nyisua di -nyi 'a mu 'wio gbagbu. Ke- ni -do e □ti la 'mu: -te nyibli -bu, v yraa ne 'a mu, v ni, ke- 'waa 'batu ni la, v □tui la Nyisua a winwlon-hanyu* 'huen.»

24 Nyibli -bu, -v 'ye ni □tuu 'v Nyisua, ke- -Yusu pi □nu yi, -e mo:

«'A mu -bu, -v mo dekonnyibli, 'jro 'ki 'v 'a mu -mo,

-e nu□o, a 'ye 'aan -ne plo a bleele ni.

25 'A mu -bu, -v ko didi-tebli a pepe, a -hwe, 'ki 'ne- 'klo ki,

'jro 'ki 'v 'a mu -mo, -e nu□o, 'kanu di 'a mu 'ni nu.

'Jro 'ki 'v 'a mu -bu, -v 'ce ke -mo, 'ki 'ne- 'klo -bu 'kwli,

-e nu□o, a di nu nyat le, a 'mu we.

26 'Jro 'ki 'v 'a mu -mo, 'bu mo, nyibli a pepe 'bu yi 'aan □haan-ti ni hle, -e nu□o, nyibli -mu', -v yraa 'na -nagbopu, de ni -do a 'mu, e no- 'waa 'batu ni la 'waa huwinwlon-hanyu -mo -we, 'v hle la 'waa □haan-ti.»

Ba nve ne 'aan yraanyibli
(Matie 5.38-48; 7.12a)

27 -E -bi ke- -Yusu pi de: «'Aan pepe, ba pu 'mu nua yi bu. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: Ba nve ne 'aan yraanyibli. Nyibli 'bu yraa ne 'a mu, ba nu □nu □haande -mo.

28 Nyibli 'bu pu 'a mu 'jro yi, nyibli 'bu yi 'a mu □huen ni □tui, ba da Nyisua, 'ki bu nu □nu □haande -mo.

29 Nyiblo 'bu pu 'li -mu 'nma nua', to□ 'v nua -bi 'v, e 'mu 'a 'ye -bi pu. Nyiblo 'bu -ha 'v -na kveti, -ha□a me le, bu gba -na wlawlv -bi.

30 Nyiblo 'bu yi -mu de ni -hwe, -ha 'li□i 'li, -bu -nyi □ne□e. Nyiblo 'bu -ha -mu -na de -ji', □ni 'betie 'li 'a -ti.

31 □Haande -bu, a -hwe -tonyibli bu nu 'a mu -mo, 'aan 'mumu, ba nu □nu□v -mo -we.

32 'Bu mo, 'ba nve nyibli ni -do -bu, -v nve ne 'a mu, 'aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -e mo, Nyisua di pu 'a mu 'nyre le. Mo, nyibli -mu', -v 'yi Nyisua -yi, v nve nyibli -mu' ni -we, -v nve □nu.

33 Nyibli ni -do -mu', -v ni 'a mu □haande -mo, 'bu mo, v ni -do a 'mu, 'ba yi □nu □haande -mo ni ni, 'aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -e mo, Nyisua di pu 'a mu 'nyre le. De ni

-do a 'mu, nyibli -bu, -v 'yi Nysva -yi, e no- v ni -we.

³⁴ 'Bu mo, 'ba pu le, ba -nyi 'aan 'wliye nyibli ni -do -mu', -v di[pe kle -mta -ni, -v di 'a mo[po -nyi, 'aan [wht 'ni 'yee 'l[ti, -e mo, Nysva di pu 'a mu 'nyre le. Nyibli -mu', -v 'yi Nysva -yi, v ni[pe ni -we, 'ki 'l 'waa d[onv 'nyi, -te v yi[pe, -e mo, 'waa 'bio di 'wliye a 'mu kle 'ni -mta -ni a -ti.

³⁵ De ba nu, e no- mo, ba nye ne 'aan yraanyibli, ba nu [nv [haande mo. 'Bu mo, 'ba -nyi nyiblo de, a 'ni 'muo 'l[ti le, 'ki bu -mta [ne kle. 'Bu mo, 'ba y[ti le ni ni, Nysva di nu 'a mu [haande gbagbu -mo, e ko, a di -he Nysva a 'yonv, -e nu[po, 'kuopanyibli ko 'crekonyibli 'hven-, e ni [nv [haande -mu -we.

³⁶ Ba ko nyibli a nyat, [w[ti yi, -te 'aan 'Ba Nysva -nu, 'e ko nyibli a nyat dtakt.»

*A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti
(Matie 7.1-5)*

³⁷ «A 'ni 'yee 'li 'aan 'bio -ti, -e di[pe nu, Nysva 'ni [ha 'a mu -ti -yee -ni. A 'ni 'puv 'li 'aan 'bio -bati le, -e di[pe nu, Nysva 'ni [ha 'a mu -bati le -puv -ni -we. Ynyre-tebli -mu', nyibli ni 'a mu -mo, 'a -ti bu -hru 'a mu -mo, -e di[pe nu, ynyre-tebli -mu', a ni, Nysva 'mu 'a -ti no hru -we.

³⁸ -Tebli -mu', 'aan 'bio -hve 'a mu, ba -nyi [nv[pu, -e di[pe nu, 'ba -hva Nysva de, e 'mu 'a mo[po -nyi. 'Bu mo, 'ba y[ti le ni ni, e 'wi-, -te v 'ye ni lo wen -kubb, v 'mu 'a mo[po -nyi a -ti. -Kubub[opolu -mu', v ni, v lve -kubb, v di 'l[ti 'ni 'yii -ni -tee, v 'mu 'l -kubb a 'mu 'aan blo 'kwli pu, v 'mu 'l[ti 'l -koo -ni, ko, v 'mu blo a 'mu bu bla, -e di[pe nu, v 'mu 'l 'a de -bi pu, blo 'mu 'l 'yii -ni -tee. -Te a di 'aan 'bio a 'yiye nu, ke- Nysva di 'aan 'yiye nu.»

³⁹ 'Ledv, -Yusu pu [nv yi, e no- -bu: «'Yi[donv 'yi 'l[ti 'l -we, bu 'ble 'a 'bi 'yii[donv a dabv kva, bu na 'hru. 'Bu nu[po, v ni 'hven a 'mu, v di bi 'l 'butto 'kwli.

⁴⁰ E 'yi 'nyinyunyv [dv -ko, -bu di 'v 'a toonyo 'lu yi ni. Kee, 'nyinyunyv -mu', -e 'nyi -tee, -te 'a toonyo ni 'mu, ke- e di 'mu ni.

⁴¹ De- ko -ti, -na 'bhtan a kvetye -bu, -e ni 'l[ti 'yi, [ni yi 'a 'yee, 'ti- -ne tugbekuto -mu', -e pe 'l -mu 'yi bu, [ni 'ye ni 'yee[pe 'l?

⁴² [Yi yi -blee -ni, -bu lee -na 'bhtan, -e mo: Nu gbe, [bv -ha 'l -mu kvetye 'yi, -mo -ko 'yi tugbekuto pe 'l bu. -Mo -mu', -e nee 'li ni 'hven, yi-hede, -ko -bu nu, e no- mo -bu -ha 'l -ne tugbekuto 'yi, [mu le yru -tee, 'ti- [mu 'l kvetye -na 'bhtan 'yi -ha.»

*Tugbe a 'kuo, e no- v yru [ne
(Matie 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ Ke- -Yusu pi de: «Tugbe -mu', -e yi [haan'nie -jri, e 'yi 'l[ti 'l -we, bu tu 'kui -hvn. Mo, tugbe -mu', -e 'ye ni

-jri [haan'nie, e 'yi 'l[ti 'l -we, bu tu [haan'kui.

⁴⁴ Tugbe a 'kuo, e no- v yru [ne. E 'yi nyiblo [dv -ko, -bu -ha bubuokui, 'ki 'l [w[onm[utu yra. Nyiblo [dv 'yi 'l[ti 'l -we, bu -ha 'v -gbogbuvo gbukawiti 'yi.

⁴⁵ [Haannyiblo a nunu-tebli no yi, -e nu[po, 'a [wlv no yi. 'Crekonyo a nunu-tebli nyre yi, -e nu[po, 'a [wlv nyre yi. -Ti -mu', -e 'yii 'l nyiblo a [wlv ki, e no- yi 'v[pu wien -dii -ni.»

*[Tokonyo, ko nyiblo -mu', -e yi [to -ko,
-v pu 'waa 'kayo
(Matie 7.24-27)*

⁴⁶ Ke- -Yusu pi de, e wen: «De- ko -ti 'a dee 'mu Kukonyo ti a pepe, 'ti- -ti 'n hle, 'a 'ye ni nu[po 'l?

⁴⁷ Nyiblo 'bu ni 'v, -ti -bu, 'n hle, 'bu y[ti nva yi bu ni pi, 'ti- 'bu y[ti ni ni, 'n di 'a mu 'ni lee -ni, nyiblo e 'wi yi.

⁴⁸ E 'wi nyiblo -mu' yi, -e pi 'a 'kayu. E 'blu -tutu -blublu, 'e ye 'huo 'pa ki. 'Ki e pu 'v 'kayu a 'mu, -e di[pe nu, e 'mu bu ku -tee. -Te e pu[pu, -e -bi 'nie'yiiti nyre 'v ni, 'nie a 'mu 'e -won 'kayu a 'mu -mo -wonwon, kee, e 'yi 'l 'a 'wuwla 'l -we, -te e ku bu a -ti.

⁴⁹ Kee, 'nyiblo -mu', -ti -bu, 'n hle, -e di 'wlv, 'ti- -e ye ni di[pe ni nu, e 'wi- nyiblo -mu' yi, -e 'yi -tutu 'blu, -e pu 'kayu. -Te e -we 'a p[puv -mo, -e -bi 'nie 'yi ni, 'e -won 'kayu a 'mu yi. E no- mo 'kayu a 'mu bu 'wle, 'e nyre yi pepe.»

7

*-Te -Yusu nu la[qa, Romakve a 'seyo a
-kvannunyv [dv, 'a 'kve 'e -we la
(Matie 8.5-13)*

¹ -Te -Yusu -we 'l nyibli a -mhleele -mo, -e -bi e mu 'l Kapnaodto 'kwli.

² 'Ki 'l 'd[to a 'mu 'kwli, 'ki Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu [dv ni 'l. 'A -kvannunyv [dv ni 'l, 'a [wlv 'e -ha 'l[ti dtakt. -Kvannunyv a 'mu, e no- ko 'hvi -hren, e mi 'ku mo.

³ -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e 'wlv -Yusu a 'lidi-ti, e no- mo bu te[pe -Juukve* a 'blv a nyibli [dv yi, bu lee [ne, -e mo, bu di 'l[ti -mo, e 'mu[pu nu, 'a -kvannunyv a 'mu, 'a 'hvi 'mu -we.

⁴ -Te -Juukve a 'blv a nyibli a 'mu, v nyre 'v -Yusu 'hvi, -e -bi v -tva 'a lenyaale, v wen: «'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e blee yi, -bu -hee [ne,

⁵ -e nu[po, e nye ne -aan dako ni, 'ti-, e no- -hee ne -a mu, [a pu Nysva a 'kayu, 'ki 'ne- -aan 'd[to 'kwli.»

⁶ -Te v pu 'ki le, -e -bi v ko -Yusu 'hven-, v bi 'hru wlvn, 'v -mu. -Te v 'mve 'seyo a nyiblo gbagbu a 'kayu le, -e -bi nyiblo gbagbu a 'mu, e lee ne 'a 'bio ni, 'ki bu lee -Yusu, -e mo: «Toonyo o, 'ni -hva[a l[ti,

▯bu -ha -mu 'ku. 'Mō -bu, -ε 'yī -Juukōeyu 'pa-, 'n 'yī yī -blēē -nī, 'kī -bu pa 'lī 'na 'kayu bu.

7 Ε nō- nu▯o, 'nī pu lē, -ε mō, ε 'yī 'u lē -nōō -nī, 'kī 'na ▯gbetu ▯bu mu wen 'lī -mu mō. Kεε, pu win dadu, 'na -kuannunyo a 'kue mu -we.

8 'Na 'mumu -bu, 'n kō nyibli gbagbī -bī. U nu- kōō 'mu win kī. 'Tī-, 'n kō 'seyo -bī, 'n kōō win kī -we. 'Bū mō 'nī pu win, 'nī lee nē 'a nyo, 'kī bu mu de nu, -ε -bī ε mī nī. 'Bū mō, 'nī lee nē 'a nyo -bī, 'kī bu di 'lī, -ε -bī ε yī 'lī 'nī dī, ε kō, 'bū mō, 'nī lee 'na -kuannunyo, 'kī bu nu de, -ε -bī ε nī▯e nī.»

9 -Tē -Yusu 'wīn -tī a 'mū, 'seyo a nyiblo gbagbu, ε -hla, -ε -bī 'a ▯wlu kεε lē. Ε nō- mō bu ▯hian -mō, nyibli -mū', -u yī▯ī ▯wien lē kue, kē- ε pī ▯nu yī, ε wen: «'Nī yī 'a mū 'nī -lee -nī: Nyiblo bu di 'na ▯wlu a yīkuole lē nu, 'n 'ye 'a nyiblo nī 'ye, 'kī 'nē- Yisraekue a 'bli.»

10 -Yusu bu -yre, -ε -bī 'seyo a nyiblo gbagbu a lelenyū -nī wen, u -mē kle. -Tē u nyre 'lī 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mū a 'kayu bu, -ε -bī u 'ye▯e nī, -ε mō, 'a -kuannunyo -nī wen, 'a 'hūī 'kee nī.

-Tē -Yusu -ha la gblotayu 'klo, -ε 'kub la 'lī 'dīō -mū', -ε mō Nae 'kwli

11 Tī gbi bu -hī, -ε -bī 'kī -Yusu mī 'lī 'dīō -mū', -ε mō Nae 'kwli. Ε kō 'a -nagbopu* kō nyibli -huohūī -bī 'hūēn-, u nu- nē 'hru nī -dō, 'u mī 'lī 'dīō a 'mū 'kwli.

12 -Tē u nyre 'lī 'dīō a 'mū a 'duwle, -ε -bī nyibli -hōn 'lī 'dīō a 'mū 'kwli, 'u 'ble 'kūkuku. 'Kūkuku a 'mū, ε nō- mō 'a 'dīī a -nē 'yū nī -dō, ε -kō. 'A 'dīī a 'mū, ε mō -tugbanugba ▯nō. 'Dīō a 'mū a nyibli -huohūī, u nu- ▯glaa 'lī nuḡba a 'mū lē.

13 -Tē Kūkōnyō -Yusu 'ye nuḡba 'a mū, -ε -bī 'a nyai -tūa 'a nunuo. Ε nō- mō bu ▯ga▯a, -ε mō: «Pu nua bu.»

14 -ε -bī ε 'yīya 'u 'kōftī a 'mū 'hūī bu, nyibli 'ble, 'ε -hren▯e lē, -ε dī▯e nu, u 'mū bu nyra. 'Kōftī a 'mū, ε 'yī yakade -kō. -Tē u nyra bu, -ε -bī kēē -Yusu -pu: «Gblotayu o, 'n yī -mū 'nī -lee -nī, 'du ye'.»

15 Tī nī -dō a tī 'yī, -ε -bī gblotayu a 'mū, ε ▯wlee 'yīī, 'ε 'du ye', 'ε nī bu, 'ε -tūa win a puḡbu. Ε nō- mō -Yusu bu 'du 'a dabu ye', bu ▯tū 'lī▯ī 'a 'dīī -jī' bu.

16 Nyibli a pepe -mū', -u nī 'u, ε pu 'lī ▯nu huannu 'kwli, 'u pī Nyīsuā 'nyre lē, kē- u pī: «Nyīsuā a winwlon-hanyo* gbagbu 'hru 'nē- a mū 'nyī, 'tī- Nyīsuā a ▯gbetu, ε nō- dī 'a dako -hēē mō.»

17 De nī -dō a 'mū a -tī, -Yusu a 'nyre, ε kēē 'lī -juukōe* a 'blugba a pepe -mū' nī, ε kō 'blugbī -bī -mū', -u ▯glaa 'lī ▯nu lē.

-Tē Saan Batisī lee la 'lī 'a -nagbopu -bī -Yusu -mō

(Matie 11.2-6)

18 Tī a 'mū 'yī, Saan, -ε pī la nyibli 'nīe 'lu lē, ('kī ε nī la 'lī '▯jī'). -Tēbī a pepe, -Yusu nī la, u mī la 'lī▯ī -mō, 'u nē la▯a -mō lē. Ε nō- nu▯o, Saan 'ε da la 'a -nagbopu nī 'hūēn ▯du,

19 'ε lee la 'lī ▯nu Kūkōnyō -Yusu -mō, ε wen: «Ba mu, ba 'beti▯e, ▯bī ε nō- mō Wanyō -mū', Nyīsuā pu la lē, ε dī la -a mū yī ya, -u' u-, -a 'tīe dī Wanyō a 'mū -ple?»

20 -Tē u nyre 'u -Yusu 'hūī, -ε -bī u wen: «Saan Batisī tē -a mū bu, 'kī 'nē- mō -mō, -ε dī▯e nu, -a 'mū -mū 'beti -nī, 'bū mō, ▯nī mō Wanyō -mū', Nyīsuā pu la lē, ε dī la -a mū yī ya, -u' u- -ba 'tīe dī Wanyō a 'mū -ple?»

21 -Tē u nyre 'u, -ε -bī 'waa 'mumu, u yī▯ī 'nī 'ye, -ε mō, -Yusu nī▯e nī, nyibli -huohūī a 'kue 'ε yī -we, kō 'ε ble 'kuo -hūn* -huohūī lē, -u nī 'u nyibli kē', 'ε kle 'yīī'dōnyū -huohūī a 'yīī yī.

22 Kē- -Yusu -pu, 'ε ▯tu Saan Batisī a nyibli a 'mū ▯won, ε wen: «Ba mu, -tēbī -bu, a 'ye, ε kō a 'wīn, ε nō- kō -tī ba lee Saan. Ba lee ▯nē, -ε mō, 'yīī'dōnyū tē lē, lē-yīyrenyū 'u nē, ▯hrannunyo a 'kue yī 'nī -we, 'kīkenyū 'u yī -tī 'wīn, kō, 'kūkōnyibli yī 'hūī 'klo lē, ▯hūēnyibli 'u yī Nyīsuā a ▯haantitīe 'wīn.

23 Plo a bleele 'kī 'u nyiblo -mū' -mō, -ε 'ye nī hūa, 'kī bu kuo 'mū ▯wlu yī.»

-Tī -mū', -Yusu hla la, 'kī 'u Saan Batisī a -ta'

(Matie 11.7-19)

24 -Tē Saan a lelenyū a 'mū, u ▯hian -mō, -ε -bī -Yusu -tūa Saan a -tī a kuhleele, 'kī 'u nyibli -mū', -u ▯gbee 'u▯u 'hūī a -ta', ε wen: «Saan -bu, -ε nē la Nyīsuā a -tī -mō lē, 'kī 'lī -tīte -mū', nyiblo ▯du 'yī 'lī 'tī, -tē a mū la 'lī▯ī -mō, nyiblo a 'dī -bī 'aan ▯wli pu la lē, a dī la 'lī bu -yēē -nī 'lī? ▯Bī 'aan ▯wli wen 'nī, a dī yēē la 'lī nyiblodū -bu bu, -ε yī huannu pie, 'kī bu hla -tī a -tēē? 'Ubn-, ε 'yī 'a nyiblodū a 'mū 'pa-.

25 ▯Bī 'aan ▯wli 'ye▯e nī, -ε mō, nyiblo -bu, a dī la 'lī bu -yēē -nī, ε dī pu la yūnōwlawlī? Nyibli -mū', -u pī yūnōwlawlī, kō, -u kō 'a -nē de, 'waa ▯wli -hūē, 'kī u nī 'lī 'kūnpū a 'kayo ble.

26 ▯Bū 'beti 'a mū de: Nyiblo a 'dī -bī a mū la 'ye mō 'lī? ▯Bī Nyīsuā a winwlon-hanyo*? Iīn, 'n yī 'a mū 'nī -lee -nī, ε kō, 'nī hle▯e, -ε mō, Saan -hī 'u Nyīsuā a winwlon-hanyū -bī nī.

27 Ε nō- mō nyiblo -mū', -kōtī u 'cru la 'lī Nyīsuacrīēn 'kwli, -ε mō, ε nō- dī la 'na 'hru yī kla, 'tī- 'mū la 'lī dī. -Tī a 'mū, u 'cru la, ε nō- -bu: Nyīsuā wen 'nī:

'Na 'Yu o, 'n di -ha nyiblo,
'ki 'u 'na -kwan a -ta',
ε 'mu mu, ε 'mu -na 'hru yi kla,
'ti- [mu] 'li nyre.

28 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, 'ki 'li -tonyibli a pepe 'nyi, ε 'yi -huan nyiblo [du] ni kuε, -bu ni 'u Saan 'lu yi. Kee, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyiblo -mu', u deε 'hiangbe, ε no- di 'u Saan 'lu yi ni.»

29 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «Nyibli a pepe, u pi la[α] nua yi bu, u ko 'blowli'tunyo 'huen-, 'u yi la Nyisua [wɔn] -nyi, ε ko, 'u -hve la[α], 'ki Saan bu pu la [nu] 'nie 'lu le.»

30 Kee, Falisi[umu]* a nyibli ko Nyisua a tetetonyo 'huen-, de -mu', Nyisua -hua la [nu], u hie la[α] ki, ε no- ko -ti 'u hta la[α] ki -we, 'ki Saan bu pu la [nu] 'nie 'lu le.»

31 -ε -bi ke- -Yusu pi de, ε wen: «-Te ti -bu 'yri a nyibli ni 'mu, ε no- bu:

32 U 'wi- 'yonu gbi yi, -u yi hru 'mle, 'ki 'u 'dika, -u -bi keε 'waa 'bio ni, u wen: -Te -a yi 'bli ni pue, -a yi 'blipa-wla ble, a 'yi -wla yi mo -di. "Ti-, -te -a yi [hien] ni we, a 'yi nyaumli le -nu.

33 ε 'wi yi, -te Saan Batist -di, ε yi 'ni [ci]*, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', 'e 'ye ni 'na no, keε, ke- a pi: 'Ku -huan* ni 'u[ɔ] ke'.

34 'Mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -te 'n -di, 'ni [ci]e li, 'ni 'ne no, keε, ke- a pi: Ba 'ye nyiblo -bu, didide ko no a 'nuna ni -do, ε no- ε yi 'lu -mo le -hie. 'Blowli'tunyo ko nyibli -bu, -u ko 'klo [yi] 'u yi 'sii -ni, u nu- ko[ɔ] 'huen-, -u ni nunatumde.»

35 -ε -bi ke- -Yusu pi de: «Nyibli ni -tie -mu', -u wen Nyisua a [to] ki, u yi[ti] 'ni yru, -ε mo, Nyisua a [to] a 'mu, ε 'sii 'u yi.»

-Te -Yusu mu la 'li Falisi[umu]* a nyiblo -bi, -ε ko 'nyre mo Simo a -te

36 ε ko la Falisi[umu] a nyiblo [du]. 'A 'nyre mo la Simo. ε no- da -Yusu de di mo. -Te u nyre 'li 'kayu bu, u ni bu, 'u -tua de a didie.

37 'Ki 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, 'ki 'lawlunogba [du] ni 'li. -Te ε 'win, -ε mo, -Yusu mu de di mo, 'ki 'li Simo a -te, -ε -bi ε -ha 'li 'yrie, u nu ynoɔ, u -nu. 'Ki 'li 'yrie a 'mu 'kwli, 'ki hnhronponyra ni 'li;

38 'ε mu 'u -Yusu a bui [hlon], 'e yi we, 'a 'yii a mi 'e yi 'u -Yusu a bui kle bi, 'e ni 'a 'lu-pupui, 'e 'hren -Yusu a bui le, 'e 'ble 'a bui kwa, 'e -tua 'a hnhronponyra -ni wen a ble'wowlale.

39 -Te Simo 'ye de a 'mu, -ε -bi ε -tua 'li 'a dɔnu a [wlu] a ki'plele, ε wen: «Nyiblo -bu, 'bu mo wen Nyisua a seyi a winwlon-hanyo*, ε di wen[ε] 'ni yi, -ε mo, nogba -bu, -ε -hren[ε] le, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu. ε di wen[ε] 'ni yi, -ε mo,

'lawlunogba [nu], ε 'yi wen yi -bleε -ni, bu -ha wen[ε] me le, -bu 'mve wen[ε] le.»

40 Ke- -Yusu pi 'ki[ti] yi, ε wen: «Simo o, 'n ko -ti [bu] lee -mu.» -ε -bi Simo ε wen: «Toonyo, pu win.»

41 -ε -bi -Yusu wen 'ni: «ε ko la dekonoyo [du]. ε no- nyibli ni 'huen [du] 'trosti la 'wliye. Yi-henyiblo a gba mo 'wliye -mu', -kuannunoyo ni -do -we 'li bu 'yee 'li -nyrowi a -hotrowi ni [hun] 'kwli. 'Huen a nyiblo a -ne gba, ε mo, 'wliye -mu', nyiblo ni -do -we 'li bu 'ye, 'ki 'li -nyrowi a (50) -wli ni 'huen [tu] 'u -pu 'kwli.

42 -Te u 'yi 'wliye -ko, 'ki bu 'pee nyibeyu a 'mu, 'a gba, -ε -bi nyibeyu a 'mu, ε lee [nu] ni, ε wen: 'Na gba ni wen, 'ye -bi a 'yi[ti] 'pee -ni, 'n -hru 'a -ti -mo.» -ε -bi -Yusu 'beti Simo ni, ε wen: «'Ki 'li u ni 'huen a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi seyi-seyi, -ε di nyibeyu a 'mu -nve -ni, -ε di 'u 'a 'bi 'u -hi 'li?»

43 Simo wen: «'N pu[ɔ] [haan]-ti, nyiblo -mu', -ε ko gba gbagbu a -ti u -hru -mo, ε no- [no].» -ε -bi -Yusu wen: «'A -tee, no- [no].»

44 -ε -bi ε [hian] -mo, 'e ta 'li nugba a 'mu -mo le, 'ti- 'e yi 'ki Simo -lee -ni: «'Ta 'u le, de nugba -bu, ε -nu. -Te 'n pa 'ne- na -te, [yi] -na -kuannunoyo -lee -ni, 'ki bu yra 'na bui le, -te u ni[ε] le, 'ki 'ne- -aan 'bli*. Kee, nugba -bu, ε no- mo -bi, ε nu 'a 'yii a mi, 'e yra 'na bui le, ko, 'e nu 'a 'lu-pupui, 'e 'hran[α] le.

45 'Ya 'u 'lu de, -te 'n pa 'ne- -na -te, [yi] 'mu 'wlee -ni, 'ki 'u 'na 'wio a buppuu a -ta', -ε mo -aan 'blide. Kee, -te 'n pa wen 'ne- -na -te, nugba -bu, ε 'tie yi 'na bui 'wlee -ni.

46 [Yi] 'mu 'nyra 'lu -pu, -ε mo -aan 'blide, keε, ε no- mo -bi, ε 'wlaa 'na bui hnhronponyra le.

47 ε no- nu[ɔ], 'ni yi -mu -lee -ni, -ε mo, ynyre-tebli -huohui -mu', ε -nu, Nyisua -hru 'a -ti -mo. ε no- ko -ti, 'e ko nvele gbagbu, 'ki 'u 'mu -mo. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, ynyre-tebli -mu', -koti Nyisua -hru -mo, 'bu 'yi -hu, -ε -bi nyiblo a 'mu, 'a nvele 'yi -hu, 'ki 'u 'mu -mo.»

48 Ke- -Yusu pi nugba a 'mu yi, ε wen: «Nyisua -hru -na de 'kuku a -ti -mo.»

49 -Yusu bu pu 'ki le, ti ni -do a ti 'yri, nyibli -mu', -u ko[ɔ] 'huen-, -u ni 'u dedihu ki, u -tua 'li le'puplele, 'ki 'li 'waa [wli] ki, u wen: «Nyiblo a 'di -bi nyiblo -bu, ε pa 'mu 'li, 'e pi le: Nyisua -hru -na de 'kuku a -ti -mo?»

50 -ε -bi ke- -Yusu pi nugba a 'mu yi de, ε wen: «Ko plo a blele, [ni] yi ni mi, -ε nu[ɔ],

* 7:44 7.44 -Yusu a ti 'yri, ε mo la -Juukue a 'blide [no], 'dagbatayu 'bu pa la 'li 'a nyo a -te, 'ki 'kayu a 'bat bu lee la 'a -kuannunuyibli, 'ki bu yra la 'dagbatayu a 'mu, 'a bui le.

-te -kuo 'mu □wlv yī a -ti, Nytsva □gble -mu ni, 'e -ha 'lī -mu de 'kuku a 'klī bu.»

8

-Yusu a -nagbopu kō nuḡbi -mu', -v ne la□a -mō 'hven-*

¹-Te ti ḡbi -hi, -e -bi -Yusu ne la 'dūi ki, 'e pī la Nytsva a □haantitie, -e hle□e, -e mō, Nytsva di kōō nyibli win ki. 'A -nagbopu ni -pu □tu 'b 'hven -mu',

²v kō nuḡbi -bi 'hven, v nu-yī□i □wien kve. Nuḡbi a 'mu, v nu- kō ke' e bla la 'b 'kuo -hūn* le, kō, 'e nu la□a, 'waa 'kve 'e -we la. Nuḡbi a 'mu, 'waa 'nyre, nō- -bu: Mari -mu', v deē Madala a Mari, -e kō ke' -Yusu bla la 'b 'kuo -hūn ni □hlon'hven le;

³e kō 'kiun Helōdi a 'kayu a 'yie□tunyo Kusa a nuḡba, -e mō Sant, kō Sisant, kō nuḡbi -hūhūi -bi 'hven. Nuḡbi a pepe a 'mu, v mō la dekonuḡbi dadu, 'v ni la 'waa kōkō-tebli, 'v yī la -Yusu kō 'a -nagbopu 'hven- hee -ni.

-Yusu pv la 'dudōnyō a 'ledv (Matie 13.1-23; Makī 4.1-20)

⁴'A -ne 'dō 'bu ni 'v, nyibli -hven 'lī -wlv, 'b mi 'lī -Yusu -mō. -Te nyibli -hūhūi a 'mu, v □glāa 'lī□i le, -e -bi e -tva 'waa 'ledv a yīpupv, e wen:

⁵«E kō la -nyrōwō □dv, nyibeyu □dv, 'e mu la 'a -tebli 'dō mō. -Te e nyre 'v, -e -bi e -tva 'a -ḡbḡgbla, 'kī 'lī -ci 'kwli. -Te e yī□i ni -ḡble, -e -bi 'kī 'a de -bi bii 'lī 'hru wlvn, nyibli 'v ne□e kle, nubl 'v yī 'a de -bi di.

⁶'A 'hven a de, e -ḡbla, -tūtōkūtō -mu', e bi 'v ki, 'hūō 'pa ni 'lī□i bu, 'e 'sii yī, 'e □ga. Kee, -te e □ga, -e -bi e ma ni, -e nu□o, -tūtōkūtō a 'mu, e 'yī 'ni -e -kō.

⁷'A ta a de, e -ḡbla, 'kī e bi 'lī 'witi 'nyī. -Te e □ga, -e -bi 'witilili a 'mu, e 'ya ni, 'e 'bu□e 'lī le.

⁸'A -hen a de, e -ḡbla, e nō- bi 'v □haan-tūtō ki. -Te e □ga, e ku ni -tee, 'e pv blī. 'A blv ni -do, e pv 'yo a -wlv ni □hun.» -E -bi ke- -Yusu pī 'kī □nu yī: «'Bv mō, 'ba kō -ti'winvva, -e -bi ba 'win -ti -dodo.»

⁹E nō- mō 'a -nagbopu* bu 'beti□e le, v wen: «'Ledv -bu, -pu, 'a 'mini 'lī?»

¹⁰-E -bi e wen: «'A mu -bu, -v mō 'na -nagbopu, Nytsva ni□e ni, 'a yruī Nytsva a -ti' le, e □hen 'nyre, -te Nytsva ni, 'e kve nyibli win ki. Nytsva a -ti a 'mu, e -hli nyibli 'yī ki. Nyibli -bu, -v 'ye ni na 'mu -mō, 'kī 'lī 'ledv ni -do 'kwli, 'kī v yī 'lī□i 'lī 'wlvn -ni. E ni -do a 'mu, e nō- v 'cru la, 'kī 'lī Nytsvaacren 'kwli, -e mō: U yī□i 'ni 'ye -tee,

kee, v 'ni -yru□o lī□i le, 'v yī□i 'win -tee, kee, v 'ni -yru□o lī□i le -we.»

¹¹-E -bi e yī □nu 'ni -lee -ni, e wen: «De -mu', 'ledv -bu, e □hen 'nyre, e nō- -bu:

'Dūdō-tebli -mu', e nō- mō Nytsva a win. 'Dūdōnyō, nō- mō nyiblo -bu, -e ne Nytsva a -ti -mō le.

¹²'Hru -mu', -e kō wlvn e bii 'lī le, 'ti- nubl 'v yī□i di mō di, e nō- mō nyibli -bu, -v yī Nytsva a win 'win, 'ti- 'kuo -hūn* a nyiblo ḡbḡbv 'e yī di, 'e -he 'lī □nu win a 'mu □wlv kle, -e di□e nu, v 'ni □ha Nytsva a win a 'mu □wlv yī -kuo -ni, Nytsva 'ni □ha □nu wa.

¹³-Tūtōkūtō -mu', 'hūō 'pa ni 'lī bu, -e kō ki 'dūdō-tebli -bi -mu', e bii 'v le -we, e nō- mō nyibli -bu, -v yī Nytsva a win 'win, 'ti- -v yī□i ki wen, 'kī 'lī plo a bleele 'kwli, 'ti- -v kue □ne □wlv yī, 'kī 'lī ti ḡbi 'kwli. Kee, v 'ni -hva□a lī□i, 'kī bu pv 'ma, 'kī 'lī 'waa □wlv ki. Nyibli a 'mu, ti -mu', -e kō 'yri 'kuo -hūn a nyiblo ḡbḡbv yī 'v □nu le □tee -ni, 'kī bu nu de 'kuku, -e -bi v yī 'kee Nytsva a win a □wlv a yīkuole.

¹⁴-Tūtōkūtō -mu', 'witi ni 'v ki, -e kō ki 'dūdō-tebli -bi bii 'lī -we, e nō- mō nyibli -bu, -v yī Nytsva a win 'win, 'ti- nyibli a 'mu, 'v yī hriti -ni, 'kī 'v 'kla-wliye'yīya a -ta', kō, 'v nee kuko-tebli a -ti □wlv kle, -e pī 'lī □nu kīka 'ny, kō, 'klo a -tebli -bu, -e kō 'tu ni □nu, e nō- 'waa □wlv yī □wien le kve. -Tebli a pepe a 'mu, e ni□e ni, 'kī Nytsva a win 'ye ni nu -kvan, 'kī 'lī 'waa □wlv ki, 'e yī le -hihre -ni.

¹⁵□Haan-tūtō -mu', -e kō ki 'dūdō-tebli -bi -mu', e bii 'lī le, e nō- mō nyibli -bu, -v yī Nytsva a win 'win, kō, -v □tuī□e bu, 'kī 'lī □haan□wlv ki, 'ti- -v -he□e me le, 'e ni -kvan 'a -ne ti, 'kī 'lī 'waa □wlv ki.»

-Yusu pv la 'napī a 'ledv (Makī 4.21-25)

¹⁶Ke- -Yusu pī □nu yī de: «Nyiblo 'bu 'bīa 'napī, e 'ni □jri□e lī□i kīka 'lū bu, e kō, nyiblo 'bu 'bīa 'napī, e 'ni □tu□o lī□i -bele bu. Kee, 'kī e □tuī 'lī□i de yra bu, -e di□e nu, nyibli -mu', -v di 'kayu bu pa, v 'mu le yru.

¹⁷-Tebli a pepe -mu', -e -hli, e di kō -nyrōwō, e 'mu pepe' bi, e kō, -tebli a pepe -mu', nyiblo □dv 'yī la -yī, e di kō leyruēle, 'ti- e 'mu pepe' bi.

¹⁸Nytsva a win -bu, 'n ne -mō le, ba □tu□o 'yie. -Te a di 'a 'winwlvn nu, ke- Nytsva di 'a mu 'a leyruēle nu. Nyiblo -mu', -e pī Nytsva a win nva yī bu, Nytsva di□e 'ni nu, e 'mu 'a leyuyruo ke, e 'mu -te e nu la 'a 'winwlvn 'v -hi. Kee, nyiblo -mu', -e 'ye ni pv□v nva yī bu, e 'yī 'lī□i 'lī -we, bu yru□o' le pepe, 'ye □bu e pv le, -e mō, e yruī□e' le.»

-Yusu a 'dii kō 'a 'diayinv 'hven- (Matie 12.46-50; Makī 3.31-35)

¹⁹'Kī v ni 'lī 'kayu ni -do a 'mu bu, -Yusu a 'dii kō 'a 'diayī nyibeḡv 'hven- 'v nyre 'v,

-e di[e nu, v 'mu'v ye. Kee, nyibli -huohu a -ti, v 'yi 'li'v -we, bu nyre 'v'v hu.

20 E no- mo nyibli bu lee [ne: «Ye ke, -na 'dii ko -na 'diayinu 'hven-, 'ki v ni 'l' -patv', 'v -hve -na 'yiye.»

21 -E -bi ke- e pi: «Nyibli -mu', -v pi Nyisva a win nva yi bu, 'ti- -v [tui 'v'v 'v, v nu- mo 'na 'dii ko 'na 'diayinu 'hven.»

-Te -Yusu nyra la 'duduo bu (Matie 8.23-27; Makl 4.35-41)

22 -Nyrowo [dv 'kwli, -Yusu 'ya 'l' 'blagbi 'kwli, e ko 'a -nagbopu* 'hven-. Ke- e pi, 'e yi [nu -lee -ni: «-Ba [ta, -ba mu 'l' 'yru a 'kibta -bi -mv' ki,» 'v -mu.

23 -Te v yi ni mi, -e -bi -Yusu bi nmena'. Ti ni -do a ti 'yri, 'ki 'l' 'yru a 'mu ki, -e -bi 'duduo ce 'l' ni. 'Blagbi -mo -bi, e yi 'l' 'ni 'yii -ni, 'ki 'v 'yru a 'dvi -mo', e -hve bu [mie,

24 'a -nagbopu, 'v 'yia 'v'v 'hu' bu, 'v -ha[ia nmena', v wen: «Toonyo o, -a yi -we bu,» -Yusu 'e 'du ye', 'e hlee 'l' 'duduo ko 'yru a 'dvi 'hven -mo, 'ki 'l' win 'yakl' 'kwli. -Te e pu win, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, e 'kee yo'le'yia ni, pepe 'e nyra bu.

25 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopu yi: «'Bu mo, 'ni yi 'a mu ni 'ye, 'n yi[e ni, -e mo, a 'yi Nyisva [wlv yi -kuo -ni.» 'A -nagbopu -mo -bi, v 'ta 'v ble, -te e ma [nu wlon le a -ti, 'v yi 'l' le 'pople -ni, v wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu. E yi hlee 'l' 'duduo ko 'yru 'hven- -mo, 'ti- 'v [tui 'v 'a win 'v.»

-Te -Yusu [gble la nyiblo [dv, 'kuo -hvin ni la 'v ke' (Matie 8.28-34; Makl 5.1-20)*

26 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v nyre 'l' Galileblugba a 'yru a 'kibta -bi 'mu ki ni, -e mo Gelasakve a 'blugba. 'Blugba a 'mu, e 'be Galileblugba 'yi.

27 -Yusu bu -hon 'ki 'l' 'blagbi 'kwli, -e -bi nyibeyu [dv -hon 'l' 'dvo a 'mu 'kwli, 'e di[e ye' 'be mo. Nyiblo a 'mu, 'kuo -hvin, nu- ni 'v'v ke', -v [tui[e [hven. Kve 'l' ti blebl' 'yie bu, e 'ni -pυ[ti e 'l' wlawlv, ko, e 'yi 'l' 'kayu [dv bu 'ti, kee, 'dabi -mu', -v ni 'l' dugbi 'kwli, v nu- ko 'nyr, e 'ti 'l'.

28-29 E ko -nyrowo -bi, 'ku -hvan 'bu yi[ti kle ni 'ye, -tonyibli ni 'cun, 'v mu e ne 'a bui, ko, 'v pi 'a dabvi -hannya. Kee, 'a pepe a 'mu, e yi la[ia 'ni ce, 'ku -hvan a 'mu, 'e gbe 'h[ti -tite -mu', nyibli 'yi 'l' 'ti.

Kee, -te e 'ye -Yusu, -e -bi e 'yia 'v'v 'hu' bu, 'e bla[ia kwlv yi bu, -e di[e nu, -Yusu 'mu'v -hee -ni. E no- mo -Yusu bu lee 'ku -hvan a 'mu, -e mo, bu -hon 'v nyiblo a 'mu ke'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyibeyu a 'mu, e -tva 'l' win a 'l' yaale, e wen: «-Yusu, -Ti 'yi' buanyisva a 'Yu, de a 'di -bi -hve -bu nu 'mu -mo li? 'N nyaa -mu le, [ni 'tuo 'l' 'mu [hven.»

30 -E -bi -Yusu 'beti[e ni, e wen: «-Na 'nyre 'l'?» -E -bi e [tu[ti [wcn, e wen: «'Na 'nyre mo Dako.» Ke- e -pu, -e nu[ti, 'kuo -hvin -huohu, v nu- ni 'v'v ke'.

31 -E -bi 'kuo -hvin a 'mu, v -tva -Yusu a lenyaale, -e di[e nu, e 'ni [ha [nu -lee -ni, 'ki bu mu 'l' 'huo -mu', -e ko 'kwli [hven a 'yiye ni 'l'.

32 'Ki 'v -te ni -do a 'mu, dugba ni 'v, 'a 'kuto -bi, 'e bi 'l' 'yru -mo. 'Ki buca[ti gbagbu ni 'v, 'v -ve -tvtv, 'v yi de di. E no- mo 'kuo -hvin a 'mu, bu -tva -Yusu a lenyaale, v wen: «-A nyaa -mu le, wen, 'ki -ba bi 'v buci -mu' ke',» -Yusu 'e -wen.

33 'kuo -hvin a 'mu, 'v -hon 'v nyiblo a 'mu ke', 'v bi 'v buci a 'mu ke', buca[ti a 'mu, 'v 'gba ci le, 'v [ti dugba, 'v bi 'l' 'yru -mo le, 'v 'koku le.

34 -Te nyibli -mu', -v nee buci a 'mu, v 'ye -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, -e -bi v 'gba ci le, 'v ne[e -mo le, 'ki 'l' 'dvi ko -yrigbi 'hven- kle.

35 -Te nyibli 'win, -e -bi v di ni, v 'mu -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo 'ye. -Te v nyre 'v -Yusu 'hu', 'ki v yee 'v nyiblo a 'mu bu, -e ko ke' 'kuo -hvin -hon wen 'v. 'Ki e ni 'v -Yusu a bui [hlon bu, 'e pu wlawlv. E 'wi- nyiblo -bu yi, nubli 'yi -hvan ni ni. -Te nyibli a 'mu, v 'ye[e, -e -bi huannu bi 'l' [nu 'kwli.

36 Nyibli -mu', -v 'ye -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, v nu- ne[e -mo le, 'ki 'waa 'bio -mu', -v di -ta 'ye mo yi, -te -bu, -Yusu nu 'kuo -mu', -v ni 'v nyiblo a 'mu ke' a lebbba.

37 Nyibli a pepe -mu', -v 'ti 'l' 'blugba a 'mu 'kwli, -e mo Gelasakve a 'blugba, v -tva -Yusu a lenyaale, 'ki bu -hon 'l' 'waa 'blugba a 'mu 'kwli, -e nu[ti, huannu bi 'l' [nu 'kwli. E no- mo -Yusu bu 'ya 'l' 'blagbi 'kwli, bu mu.

38 Kee, nyiblo -mu', 'kuo -hvin -hon wen 'v ke', e nyee -Yusu le, 'ki bu na[ia -mo. Kee, -Yusu 'yi[ti ki -wen, 'e lee [ne, e wen:

39 «[Htan -mo, -bu mu 'l' -na 'dvo 'kwli, 'ki 'l' -na 'duke -mo, -tebli gbagbi a pepe -mu', Nyisva nu -mu -mo, -bu na 'a -ti -mo le.» Bu pu 'ki le, -e -bi nyiblo a 'mu, e bi 'hru wlon, 'e mu 'l' 'a 'dvo 'kwli, -tebli gbagbi a pepe -mu', -Yusu nu[ti -mo, 'e na[ia -mo le.

-Te -Yusu -ha la Sayilu a 'yu 'klo, ko, nvgba [dv, -hbblebleke ni la, 'e -hren la -Yusu a wlawlv le, 'a 'kve 'e -we la (Matie 9.18-26; Makl 5.21-43)

40 Ti -ko 'yri -Yusu -hon 'l' 'yru a 'kibta -bi -mu' ki, nyibli -huohu, v nu- mu la[ia ye' 'be mo, -e nu[ti, 'waa pepe, v yi la[ia 'ni -ple.

41 'Ki v ni 'v bu, -e -bi nyibeyu [dv nyre ni. 'A 'nyre mo Sayilu. E mo Nyisva a 'kayu a nyiblo gbagbu [nuo. -Te e nyre 'v, -e -bi

ε bla kwli bv, 'ki 'v -Yusu ye', 'ε nyee [ne le, 'ki bu di 'li 'a -te.

42 Nyubehtan a 'mv, ε ko 'yu nyrōyu ni -do. Ε -we 'li bu ko 'yri ni -pu [tu 'v 'hven ni. 'Yu nyrōyu a 'mv, ε no- -hve -bu 'ku. -Ε -bi -Yusu wen ni, ε ko[ο 'hven- 'v mi. 'Ki 'li 'hru wlōn, nyibli -hōhōi -tva 'li 'a yre'nyraale.

43 'Ki 'li -tonyibli a 'mv 'nyi, 'ki nūgha [dū ni 'li. Ε no- 'kue ni. 'A 'kue a 'mv, ε no- mo -hūbleblekue. -Te 'kue a 'mv, ε -tva la 'a nunuo, 'a 'yri ni -pu [tu 'v 'hven a 'yru -a ni ki. 'A 'hūi a 'mv, 'a -ti, ε na -dotōpu yre -nana, 'a 'wli a pepe 'ε -we[ε [jre. Kee, ε 'yri la nyiblo [dū -ko, -bu -we la 'li 'a 'pūpa.

44 Nūgha a 'mv, ε no- mu 'v -Yusu ke', 'ε -hren 'a wlawlv a -wlvubde le. -Ε -bi ti ni -do a ti 'yri, -hlv 'kee ne 'a blebuble ni.

45 -Ε -bi -Yusu 'beti ni, ε wen: «Nyiblo a 'dī -bi -hren 'mv le 'li?» Nyiblo [dū 'bv 'ye ni -hūta[α kle, ε no- mo Pielh bv [tu[ο [wōn, ε wen: «Kukōnyo o, nyibli -mv', -v [glaa 'li -mv le, v -hv ni. 'A -ti, v nu- yī -mv yre [gbe.»

46 -Ε -bi -Yusu wen: «Nyiblo -hren 'mv le. 'N yruu 'li[ti 'na 'hūi 'kwli ni, -ε mo, 'khi -hōn 'li 'mv 'hūi.»

47 Nūgha a 'mv, bu 'ye[ε, -ε mo, ε bi pepe', -ε -bi hūannu bi 'li[ti 'kwli, 'ε 'yīya 'v -Yusu 'hūi bu, 'ε bla[α kwli yī bu, 'ε lee [ne, 'ki 'v nyibli a pepe ye', -ti -bu -ko -ti 'ε -hren[ε le, ko, -te 'a 'kue nu -wūwe ti ni -do a ti 'yri.

48 -Te -Yusu 'win 'ki, -ε -bi ε wen: «'Na 'yu o, -te -kuo 'mv [wlv yī a -ti, 'ni nu[ο, -na 'kue 'ε -we. Mu, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.»

49 Win ni 'li[ti wlōn, -ε -bi nyiblo -hōn 'li nyiblo gbagbv Sayilu a -te, ε wen: «Sayilu, -na 'yu nyrōyu -ni wen, ε 'ku ni. 'A -ti, -ha Tōonyo -Yusu me le, [bi [yī[ti 'ku -ha.»

50 -Te -Yusu 'win -ti a 'mv, -ε -bi ε lee Sayilu ni, ε wen: «'Na [wlv 'ni 'bie 'li [hlōn, kee, kuo 'mv [wlv yī dadv, ε di 'hri 'klo.»

51 -Te v nyre 'li Sayilu a -te, -Yusu 'yī -wen, 'ki ε ko nyibli -hōhōi 'hven- bu pa 'li 'kayu a 'mv bu, 'bv 'yī 'a -nagbopv* Pielh, ko Saan, ko Sakti, v ko 'yu a 'mv, 'a 'bai ko 'a 'dii 'hven-.

52 Nyibli a pepe pī popowli le, 'v ni nyai le, 'yu a 'mv a -ti. -Ε -bi -Yusu wen 'ni: «Ba 'kee wuwe. Ε 'yī 'ku. Nmena ε yī nme.»

53 Bv pv 'ki le, -ε -bi v -tva 'a 'caale, -ε nu[ο, v yī[ε ni, -ε mo, 'yu 'ku ni,

54 -Yusu -mo -bi, 'ε klo 'yu a 'mv, 'a dabv bu, 'ε 'yaa 'li win, ε wen: «'Yu o, 'du ye!',

55 'a -hiihiv 'ε bi 'v[οv ke' de. -Ε -bi ti ni -do a ti 'yri, ε 'du ye', -Yusu 'ε lee ne 'a 'dukve, ε wen: «Ba -nyi[ε diide, ε 'mv[οv di.»

56 'A 'bai ko 'a 'dii 'hven-, 'waa [wlv kee le. Kee -Yusu ti [nv ni, ε wen: «De -bv, -ε mu 'lu -mo, a 'ni 'lee 'li nyiblo [dū.»

9

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopv* ni -pu [tu 'v 'hven, bv nu la 'hvhvenyo, bv gba la Nyisva a -ti 'dū kle

(Matie 10.5-15; Maki 6.7-13)

1 -Te de a 'mv, ε -hi, -ε -bi -Yusu 'kukue 'a -nagbopv ni -pu [tu 'v 'hven le, 'ε -nyi [nv 'khi, 'ki bu bla 'kuo -hvin* le, -v ni 'v nyibli ke', ko, bu nu[ο, nyibli a 'kue bu -we,

2 'ε lee [nv, -ε mo, bu na 'dū kle, bu hla[α, -te Nyisva di nyibli a win a kikōole nu, ε ko, bu nu[ο, nyibli a 'kue bu -we.

3 Ke- ε pī, 'ε yī [nv -lee -ni, ε wen: «'Bv mo, 'ba yī 'dū ki ni ne, a 'ni 'gbaa 'li [dedede, a 'ni 'gbaa 'li kotu*, ko blo, ko didide, ko wliye, ko, a 'ni 'gbaa 'li wlawlv a 'hven a de.

4 'A -ne 'dō -ko 'kwli a di 'li nyre, 'kayu -mv', -ε ko bu v di 'li 'a mu 'li -paa -ni, 'ki ba ni 'li bu -nūni, 'aan mumuti 'mv 'v nyre.

5 'Dō -ko 'kwli a di 'li mu, 'ki v 'ye ni di 'a mu kva ni 'ble, ba -hōn 'li 'dō a 'mv 'kwli. 'Ba yī ni mi, ba būbla 'aan bv, -ε di[ε nu, 'waa -tvv a 'pupu 'mv 'a mu bv le -hōn, a 'mv[οv nyibli a 'mv -tōv -ni, -ε mo, Nyisva a yru 'bv klo [nv, 'waa [gbetv nu[ο 'waa dtōnv -mo.»

6 -Te ε -we 'waa titie -mo, -ε -bi 'a -nagbopv bi 'hru wlōn, 'v ne nyibli yre, 'v pī [nv Nyisva a [haantitie. 'A -ne -tūe, v di 'v nyre, v ko bu nu[ο, 'hūthrennyv a 'hūi bu -we.

-Golvnma Helōti yī 'a dtōnv le 'ni 'beti -ni, nyiblo a 'dī -bi -Yusu pa 'mv (Matie 14.1-12; Maki 6.14-29)

7 Ti a 'mv 'yri, Galieblvgba a -golvnoma, -ε ko 'nyre mo Helōti, ε 'wūn -tebli a pepe -mv' ni, -Yusu ni. De bu di 'lu -mo le -hie, 'ki 'v -Yusu a -ta', ε 'yī[ti -yī, -ε nu[ο, ke-nyibli -bi pī: «Ε mo Saan Batistī [nō. -Te ε 'ku la, ε 'hri 'klo de.»

8 Ke- v -bi pī: «Eli*, -ε mo la Nyisva a winwlōn-hanyo*, ε no- 'hri 'klo.» -V -bi wen 'ni: «Nyisva a winwlōn-hanyo -bi, -ε 'ku la, ε no- 'hri 'klo.»

9 -Ε -bi ke- Helōti -mo -bi, ε pī 'ki: «'N lee la nyibli, bu 'be la 'v Saan a 'lu. 'A -ti, nyiblo -bv, -ε ko 'nyre 'n yī 'wūn, -ε ni -tebli a pepe -bv, nyiblo a 'dī -bi ε pa 'mv 'li?» Ε no- nu[ο, 'ε [mvε -Yusu a 'yīye le.

* 9:3 9.3 -Yusu a ti 'yri, nyibli nee la kotio. De a 'mv, ε mo la 'waa 'blide [nv.

-Te -Yusu wloo la 'floo, 'ki 'v nyibli a 'miliwi ni [hun yi, 'v di la de -didi, 'v [mla la

(Matie 14.13-21; Makı 6.30-44; Saan 6.1-14)

10 -Te -Yusu lee la 'a -monanyo*, 'ki bu na la 'dui kle, -te v -me kle, -e -bi v lee -Yusu -tebli a pepe -mu', v -nu, 'e gba [nu, 'v mu 'li -tite -mu', 'du bi 'li yi, 'ki 'v 'di'o -mu', v dee Betsaida [hlon.

11 Kee, nyibli -mu', v hie wen 'v bu, v 'win ni, -e mo, -Yusu ko 'a -nagbopo* 'huen-, v mi 'li -tite -bi. E no- nu[lo, v kwe [nu [wien. Nyibli a pepe a 'mu, -v -di, -Yusu 'hle [nu kwa -tee, ko, 'e too [nu, -te Nyisva di nyibli a win a kukoole nu, ko, nyibli, -v ko kıklade, 'e nu[lo, 'waa 'kwe 'e -we.

12 -Te 'to yi ni -wen, -e -bi -nagbopo ni -pu [tu 'v 'huen -mu', v 'yia 'v -Yusu 'hu bu, v wen: «Lee nyibli -bu, 'ki bu mu 'li 'dui ko -yriabi -mu' kle, -v [glaa 'li 'a mu le, -e di[pe nu, v 'mu 'li bupeele ko diide 'huen- le [muo -ni, -koti -tite -bu, -a ni 'ne-, 'du bii 'ne- yi.»

13 -E -bi -Yusu wen: «Aan [gbeto, ba -nyi [nu diide.» U wen: «'Flookui ni [hun ko -hrin.yo ghi ni 'huen-, nu- ni mo. 'Bu mo, [ba 'yi didide -to mo -mu, 'ki 'v nyibli a pepe -bu -mo, -a 'yi 'li[ti 'li -we, -ba -nyi [nu didide.»

14 'Ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, nyibevo a 'miliwi ni [hun, nu- ni 'li.

-E -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopo yi, e wen: «Ba lee [nu, bu nu dui, bu ni ble, du ni -do 'bu ni 'v, bu nu nyibli a (50) -wli ni 'huen [tu 'v -pu.»

15 De a 'mu, -Yusu lee [nu, e no- v -nu, 'v lee nyibli, 'ki bu ni ble.

16 -Te v ni 'ki ble, -e -bi -Yusu 'du 'flookui ni [hun ko -hrin.yo ni 'huen a 'mu ye', 'e 'du 'lu ye', 'e ta 'li yo' le, 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v didide a 'mu a -ta', 'e 'be[pe [tuo le, 'e -nyi[pe 'a -nagbopo, 'ki bu [gla[ba nyibli a 'mu le,

17 -tonyibli a 'mu, 'v di de -didi, 'waa pepe v [mla. -Te v -we de le, didide a 'mu, 'a de -bi -hie bu, 'a -nagbopo 'v 'kukue[pe le, 'v 'yii 'li -tugbiwi ni -pu [tu 'v 'huen.

Pielh wen 'ni, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dako yi ya (Matie 16.13-19; Makı 8.27-29)

18 -Nyrwo [du 'kwli, -Yusu bii la yi, 'e de la Nyisva. -E -bi 'a -nagbopo* mu 'v[bu 'hu, 'e -tua 'waa le'betile, e wen: «Nyibli wen 'ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?»

19 -E -bi v [tu[po -won, v wen: «-U -bi wen 'ni, -mo mo Saan Batisi, -e pi la nyibli 'nie 'lu le. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo Eli [nuo. -U -bi wen 'ni, -mo Nyisva a winwlon-hanyo -bi [nuo, -e 'ku la, ti -hi la a ti 'yri, 'ti- -e 'hri 'klo de.»

20 -E -bi e 'beti [nu ni de, e wen 'ni: «'A mu -mo -bi, a wen 'ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu 'li?» -E -bi Pielh bi 'v ni, e wen: «-Mo mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya.»

-Te -Yusu hla la[qa, -e mo, e di la 'ni 'ku, 'ti- e 'mu la 'klo 'hri de

(Matie 16.20-28; Makı 8.30-9.1)

21 -Yusu lee [nu ni -tee, e wen: «'A 'ni 'lee 'li nyiblo [du, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.»

22 -E -bi ke- e pi [nu yi de: «'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko [bu 'ye [huen diaki. 'Bli a nyibli, ko Nyisva a -cohlpinyo* gbagbi, ko Nyisva a tetetonyo 'huen-, v ko bu yraa 'mu, v 'mu 'mu 'la. 'Bu mo, 'ni 'ku, -nyrowi ni 'huen, ta a -nyrowo, Nyisva di -ha 'mu 'klo.»

23 Nyibli a pepe, -v ni 'v, ke- e pi [nu yi: «Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi[ti ni -hwe, bu kwe 'mu [wien le, e 'ni 'kwee 'li 'a dtonu a 'lule-hihie [wien le, kee, -ti -bu, 'n di[pe -lee -ni, e no- bu nu 'a -ne -nyrowo, 'ye [bu nyibli bu pu le, v 'mu[pu 'la, -te e pa 'v, 'e mo 'na nyiblo a -ti.

24 Nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hua[ba li bu 'waan ne 'a dtonu a -hunhlon, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'v 'na -ta', nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di 'a 'klo yrayru 'ni 'waan -ni, 'ki 'li Nyisva yi. Kee, nyiblo 'bu -wen, 'ki 'a dtonu a -hunhlon bu 'wan, 'ki 'ne- -tutu ki, -te e nwe 'mu a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, 'bu mo, 'bu 'ku, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li Nyisva yi.

25 Nyiblo 'bu ko 'klo -bu a kuko-tebli a pepe, 'ti- 'bu 'waan ne 'a dtonu a 'klo yrayru, 'ki 'li Nyisva yi, ko, Nyisva a -bati bu klo[po, kuko-tebli a 'mu, e 'ni -pu[pu 'v[pu [dedede ni.

26 'Bu mo, 'ba yi -tan ni pie, 'ki 'v nyibli a 'mu ye', 'ki [bu di 'aun Kukonyo' pa, ko, 'ki ba di 'v 'na win 'v [tuu -ni, -e -bi 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, ti -mu' -ko 'yri 'n di 'v -dii -ni de, 'ki 'li 'na 'Bat a -ti a 'yi'buale 'kwli, 'n ko 'a 'elenyu 'huen-, ti a 'mu 'yri, 'na 'mumu, 'n di pie -tui -we, 'ki 'v Nyisva ye', 'ki [bu hla[ba, -e mo, a mo 'na nyibli.

27 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, v 'mu -huan[ba 'ye, -te Nyisva di nyibli a win a kukoole nu, 'ti- e 'mu -huan nyibli a 'mu, 'waa 'kokuo a ti ki ye.»

-Te -nagbopo* ye la -Yusu, 'ki 'li Nyisva a -ti a 'yi'buale 'kwli

(Matie 17.1-8; Makı 9.2-8)

28 -Yusu bu -we 'ki -ti a 'mu, 'a hihla -mo, 'a 'wee ni -do bu -hi, -e -bi e gba Pielh, ko Saan, ko Saki 'huen- ni, 'v 'ya 'li dugba [du 'lu, v 'mu Nyisva da.

29 U ni 'li Nyisva a dida 'kwli, -e -bi -Yusu a yigbakla 'ci'ci ni, ko, 'a wlawbu 'e -tua 'ppule, 'ti- e yi wln diaki.

30 Ti nu -do a ti 'yri, -e -bi v 'ye nyibli ni 'huen, v ko -Yusu 'huen- -v pi toto. Nyibli a 'mu, v nu- mo Nytsva a winwlon-hanyo Moise ko Eli 'huen-. Nyibli ni 'huen a 'mu, v 'ko la ni,

31 'v 'hru 'v -Yusu 'hvi, 'ki 'li -ti a 'yi'buale -mu', Nytsva -nyi [nu 'kwli. -Te Nytsva -hve -Yusu bu nu 'kokub, 'ki 'li Jrusredio 'kwli, e no- ko -ti v hle.

32 -Te de a 'mu, e yi 'lu -mo ni mi, -e -bi Pielh ko 'a 'bio 'huen-, v hle 'li 'hmena' bu. Kee, -te v [wlee 'yii, -e -bi v 'ye -ti a 'yi'buale a 'mu ni, 'e [glaa 'li -Yusu ko nyibli ni 'huen-ni wen ni.

33 'Ti- Moise ko Eli 'huen-, v 'mu 'v -Yusu 'hvi -hcn mo mu, -e -bi ke- Pielh pi 'ki -Yusu yi, e wen: «Toonyo o, e nu -tee, 'ki -ba ni 'ne- -tite -bu bu. -Ba pu papu ni ta, -ne pupa, Moise a -ne, ko Eli a -ne.» -Ti bu di hla, e 'yu[ti -yi. E no- ko -ti 'e ni 'puple le.

34 Pielh ni 'li 'puple 'kwli, -jru 'e 'hru 'v, 'e -hli -Yusu ko Moise ko Eli 'huen-. -Te Pielh ko 'a 'bio 'huen-, v 'ye de a 'mu, -e -bi huannu bi 'li [nu 'kwli.

35 'Ki 'li -jru a 'mu 'kwli, 'ki Nytsva a win -huen 'li -wlu, 'e pi le: «Nyiblo -bu, e no- mo 'na 'Yu. E no- 'n -ha, 'ki 'v 'na -kvan a -ta'. Ba pu[ub nva yi bu.»

36 Bu 'win win a 'mu, -e -bi -Yusu ni -do 'a -nagbopu* yi 'ki 'ye. -Te v [ti 'li dugba a 'mu 'lu, de a 'mu, -Yusu a -nagbopu 'ye, v 'yu[ti nyiblo [du -lee -ni, 'e gba ti -huohvi.

-Te -Yusu nu la[ua, 'yu -mu', 'ku -hvan ni la 'v ke', a 'kve 'e -we la (Matie 17.14-18; Maki 9.14-27)*

37 -Te -nyre -nye, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni ta -mu' huen, v [ti dugba. -Te v [ti 'ki dugba, -e -bi nyibli -huohvi di -Yusu ye' 'be mo.

38 'Ki 'li nyibli -huohvi a 'mu 'nyi, 'ki nyiblo [du ni 'li, 'e 'yee 'li win, 'e pi le: «Toonyo o, 'n nyaa -mu le, 'ye 'na 'yu nyibehian. E no- mo 'na 'yu ni -do.

39 E ko ti, 'ku -hvan 'e 'ye[ee kle, 'e ni[ee, 'e 'gbugbe le, 'e bubble[ee ble diakti, 'e ni[ee, huonplu 'e nyre[ee wien bu, 'e [tui[ee [huven. E gbe ti -huohvi, 'ti- 'e -huen 'v[ub ke'.

40 'N nyaa -na -nagbopu le, 'ki bu bla 'ku -hvan a 'mu le, kee, v 'yi 'li[ti 'li -we.»

41 Kee, ke- -Yusu pi, 'e yi 'a -nagbopu -lee -ni, e wen: «A mo nyibli [ni[io, -v 'yi Nytsva [wlv yi -kuo -ni -tee, 'ti-, -v 'yi [haande ko de -hvan a 'yile-hi[ua le -yi. Ti ni -tie 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hii -ni, 'ti- a 'mu Nytsva [wlv yi -kuo -ni 'li? [bi ke- 'n di nu 'a -ne ti, 'mu 'a mu le -kikle -ni ni -do? Ya 'mu -na 'yu a 'mu yi.»

42 -Te 'yu a 'mu, e 'yaye 'v -Yusu 'hvi bu, -e -bi 'ku -hvan a 'mu, e pu[ub [hlon, 'e -tua 'a ble-huhlile. E no- mo -Yusu bu hlee 'li

'ku -hvan a 'mu -mo, 'ki 'li win 'yakli 'kwli, 'ti- 'ku -hvan 'a mu, 'e -hcn la 'v 'yu a 'mu ke'. Ke- -Yusu -nu, 'ti- 'yu a 'mu, 'a 'kve 'e -we.

43 Nyibli a pepe -mu', -v ni la 'v -tite a 'mu, e kee la 'waa [wli le, 'ki 'v Nytsva a 'kh a kinunt a -ta'.

-Yusu hle la[ua ni de, -e mo, e di 'ni 'ku, 'ti- e 'mu 'klv 'hri

(Matie 17.22-23; Maki 9.30-32)

-Tebh -mu', -Yusu -nu, e 'tite kee nyibli a [wli le. -E -bi ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen:

44 «Ba pu 'mu nva yi bu -tee, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee -ni, a 'mu[ub kva 'ble -tee: 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, v ko bu pu 'mu nyibli -jt'.»

45 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, 'a -nagbopu 'yu[ti le -yru. Kee, v yi pie huannu, 'ki bu 'beti[ee, de- winde a 'mu, e [hen 'nyre.

Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'v 'a 'bihian 'lu yi 'li?

(Matie 18.1-5; Maki 9.33-37)

46 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu a -nagbopu* p[upi[ti le, nyiblo a 'di -bi -bu di 'v 'a 'li 'lu yi ni, 'ki 'li [nu 'nyi.

47 De a 'mu, v yi 'lu -mo le -hie, -Yusu yi[ee ni. E no- mo bu da 'hiangbe, bu [tu[oo 'v 'a dtoun 'hvi bu,

48 e wen: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, -te 'hiangbe -bu e ni 'mu, 'bu 'ble 'a nyo kva -tee, 'ki 'v 'na 'nyre a -ta', -e -bi 'mo e 'ble kva. E ko, nyiblo, -e 'ble 'mu kva, e 'ble Nytsva kva -we, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki. Nyiblo -mu', -e 'yi nyiblo [du 'pa-, 'ki 'li 'a mu 'nyi, seyi-seyi, e no- mo nyiblo, -e ni 'v 'a 'bio 'lu yi.»

Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni -wcn 'a mu yi, e [hen 'nyre, -e mo, e ko 'a mu 'huen-, 'a mu -pe

(Maki 9.38-40)

49 -E -bi Saan, -e mo -Yusu a -nagbopi* -bi, e wen: «Toonyo o, -a 'ye nyiblo [du, 'e ble 'kuo -hwin* le, 'ki 'li -na 'nyre 'kwli. -A mu -mo -bi, -a lee [ne ni, -e mo, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[oo, e 'ni -kve[ee mo -a mu [wien le.»

50 -E -bi -Yusu wen: «'A 'ni 'lee 'li[ti, -e mo, bu 'kee ne 'a nunuo, -e nu[oo, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni -wcn 'a mu yi, e ko 'a mu 'huen-, 'a mu -pe.»

Samaliblogba a 'di[io -bi a nyibli 'ni -hva[ua li bu 'ble -Yusu kva

51 'Ti -mu' -ko 'yri Nytsva di[ee nu, -Yusu 'mu 'li yako 'kwli mu, ti a 'mu, e 'mue yre. E no- ko -ti 'e -yra[ua, 'ki bu mu 'li Jrusredio 'kwli,

52 'e lee nyibli, bu 'nyee 'hru, nyibli a 'mu 'v -mu, 'v nyre 'li Samaliblogba a 'di[io -bi

'kwli, -ε di□e nu, υ 'mv 'kayu λe □mυo, -ε ko bu -Yusu di 'li pa.

⁵³ Kεε, 'dto a 'mv, 'a nyibli hta ni, 'ki bu 'hle -Yusu kwa, -ε nu□o, ε mi 'li Jrusredto 'kwli.

⁵⁴ -Te -Yusu a -nagbopu* Saki ko Saan 'huen-, υ 'win, -ε -bi υ wen: «Kokonyo, □bi -hve□e ni, 'ki -ba nu□o, -taye bu -hon 'li yako 'kwli, bu □ti, ε 'mu nyibli -bu bu -we?»

⁵⁵ -ε -bi -Yusu □hian -mo, 'ε 'ple □nu -mo, 'ki 'υ -ti a 'mv, υ -hla a -ta'.

⁵⁶ -Te δε a 'mv, ε -hi, -ε -bi υ mu 'li 'dto -bi 'kwli.

Nyibli -mv', -υ -hve -bv kve -Yusu □wien le

(Matie 8.19-22)

⁵⁷ -Te υ ni 'hru wlon, -ε -bi nyiblo □du lee -Yusu ni, ε wen: «'A -ne -tite, -di 'υ mu, 'n di kve -mv □wien.»

⁵⁸ -ε -bi -Yusu □tu□o -won, ε wen: «'Wan 'kwli a mamυi ko bupeele, nubli 'υ ko 'lve, kee, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n 'yi bupeele □du -ko, -te 'n di 'υ ke le -haa -ni.»

⁵⁹ -ε -bi ke- -Yusu pi nyiblo -bi yi, ε wen: «'Kve 'mv □wien, □mu 'na -nagbopi* -he.» -ε -bi nyiblo a 'mv, ε □tu□o -won, ε wen: «'Tokonyo o, 'ti -'mu -mv □wien kve, -ha 'mu me le, □bu mu, □bu -ha 'υ 'na 'bai, -ε 'ku, 'ti -'mu di, 'mu -mv □wien kve.»

⁶⁰ -ε -bi -Yusu wen: «'E 'yi -na -kvan 'pa-, 'ki -bu -ha 'υ 'kokukui le. Kee, mu -bu lee nyibli, -ε mo, Nyisva -hve bu kwo □nu win ki.»

⁶¹ Nyiblo -bi ni 'υ, ε wen: «'Tokonyo o, 'n di kve -mv □wien, 'mv -na -nagbopi -he. Kee, -ha 'mu me le, □bu ti 'na 'dukve, 'ti -'mu 'li di, 'mu -mv □wien kve.»

⁶² Ke- -Yusu pi, 'ε yi□ti -lee -ni: «□Wt nyiblo -mv' yi, -ε klo -ci, 'ti -'ε 'kee ne 'a -cicie. Nyiblo 'bu yi -kvan a nunuo le ni ni, -ε -bi Nyisva 'yi 'h□i 'li -we, bu nu□o 'a -kvanunyo -mo'.»

10

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopu a (72) □wli ni ta □tu 'υ -pu □tu 'υ 'hven, υ 'mv la Nyisva a □haantitie pv*

¹ -Te δε a 'mv, ε -hi, -ε -bi Kokonyo -Yusu -ha 'li nyibli a -wlt ni ta □tu 'υ -pu □tu 'υ 'hven -bi, 'ε nu 'waa 'hohnhven.yo, 'ε lee □nu, 'ki bu 'nyee 'hru, bu mu 'li 'dū a pepe -mu', -ε ko 'kwli 'a □gbeto, ε di 'li mu.

² Ke- ε pi, 'ε yi □nu -lee -ni, ε wen: «-Kubu, -ε □hlu, ε -hu ni, kee, 'a 'cucenyibli 'yi -hu. 'A -ti, ba nyaa -cikonyo le, bu lee ne 'a -kvanunyibli -bi, bu bi 'a 'mu ki, a 'mu -kubu 'ce. (E □hen 'nyre, -ε mo, ba nyaa Nyisva le, ε 'mu 'a nyibli -bi -lee -ni, 'ki bu -hee ne 'a mu, a 'mu nyibli -bi le 'kukue -ni, υ 'mu 'waa 'klo Nyisva -nyi.)

³ Ba mu. 'N yi te 'a mu bu, □wt yi 'blayonu, υ yi bu te, 'ki 'li -jio 'nyi.

⁴ 'Ba yi ni mi, a 'ni 'gbaa 'li 'wliye, a 'ni 'gbaa 'li blo -we, ko 'suin 'hven-, ko, a 'ni 'wleen 'li 'hru wlon, nyibli a 'wiole-nyi-ti.

⁵ 'A -ne 'kayu, a di 'li bu pa, yi-hede, a di nu, ke- ba pu: Nyisva bu ni 'υ 'a mu -mo.

⁶ Nyiblo 'bu ni 'li 'kayu a 'mu bu, 'bu -hve□e, 'ki Nyisva bu ni 'υ□υ -mo, bu nu□o □haande -mo, -ε -bi Nyisva ko bu ni 'υ□υ -mo. Kee, 'bu 'ye ni -hua□a, -ε -bi Nyisva 'yi 'h□i 'li -we, bu ni 'υ□υ -mo, ko, ε 'yi 'h□i 'li -we, bu nu□o □haande -mo.

⁷ 'Kayu -mv', -ε ko bu υ di 'li 'a mu kwa 'blee -ni, 'ki ba ni 'li bu. A 'ni 'naa 'li 'kayo ble. Didide -mv', υ di 'a mu -nyi, ε no- ba di, 'nie, υ di 'a mu -nyi, ε no- ba 'na, -ε nu□o, nyiblo -bu, -ε ni -kvan, ε bleε 'peele yi.

⁸ 'A -ne 'dto □du, a di 'li 'kwli pa, 'bu 'ble 'a mu kwa, didide -mv', υ di 'a mu -nyi, ba di□e,

⁹ ε ko, ba da Nyisva, -ε di□e nu, ε 'mu□υ nu, 'dto a 'mu, 'a nyibli a 'kve 'mv -we, ε ko, ba lee □nu, -ε mo: Ti -mv' -ko 'yri Nyisva di 'υ 'a mu win ki -kwo -ni, ε 'mve yre.

¹⁰ 'Dto -ko 'kwli a di 'li pa, 'ki υ 'ye ni di 'a mu kwa ni 'ble, ba mu 'li 'dto a 'mu, 'a 'dika. Ke- ba pu:

¹¹ 'Aan 'dto a 'pupu -bu, -ε ni -a mu bu le a -ti, -a di -aan bu 'ni -bubla -ni, -a 'mu 'a mo□o yi -toko -ni, -ε mo, Nyisva a yru 'bu klo 'a mu, 'a mu nu□o 'aan dtonu -mo. Kee, ba ko 'a yiyie, -ε mo: Ti -mv' -ko 'yri Nyisva di nyibli win ki -kwo -ni, ε 'mve yre.

¹² 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -nyrowo -mv', -ε ko 'kwli Nyisva di 'υ nyibli -bati le -puυ -ni, ε di □tu 'dto a 'mu 'a nyibli □hven, ε 'mu 'υ Sodomokve 'υ -hi, -υ ko nunuklo -nyre la yi.»

'Dti -bi a nyibli 'yi la -Yusu □wly yi -kuo -ni

(Matie 11.20-24)

¹³ (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, ε wen:) «-Juukve* -mv', -υ ni 'li Kolasedto, ko Betsaidadto 'kwli, 'jro ki 'υ □nu -mo, -ε nu□o, □wilekee-tebli -mv', 'n nuu 'li □nu -mo, 'bu mo, 'ni nuu wen 'h□i nyibli -mv', -υ 'yi -juukve 'pa- -mo, -υ ni 'li Tildto ko Sidodto 'hven- 'kwli, see la, nyibli a 'mu, υ 'mu la nyaymli le nu, υ 'mu la -tebli -huton 'hvi le pu, υ 'mu la 'waa dtonu 'topupu 'hmle, -ε di□e nu, υ 'mu□υ nyibli yi -toko -ni, -ε mo, υ -hve bu hie 'υ δε 'kuku a nunuo bu, υ 'mu 'waa 'klo Nyisva -nyi.

¹⁴ 'E mo □han-ti, -nyrowo -mv', -ε ko 'kwli Nyisva di 'υ nyibli -bati le -puυ -ni, nyibli -mv', -υ ni 'li Kolasedto ko Betsaidadto a 'mu 'kwli, 'waa -bati di ni 'kl ki, ε 'mu 'υ Tildto ko Sidodto a -ne 'υ -hi.

¹⁵ 'Ti- nyibli -mv', -υ ni 'li Kapenadto 'kwli, υ 'ni 'hie 'h□i 'lu -mo le, -ε mo, Nyisva

di 'l' l' nu 'n' 'n' 'yaa -n' -yaya, v' 'm' mu -mumu, v' 'm' yako yi kuv. Kee, e di 'l' nu 'n' nu tu -n' -tuot, v' 'm' 'l' -tutu bu nyre.»

¹⁶ Kee -e pi 'a -nagbopu yi, e wen: «Nyiblo 'bu yi 'a mu nva yi bu ni pi, -e -bi e [hen 'nyre 'mo e pi nva yi bu, e ko, nyiblo 'bu hia ne 'a mu yi, e [hen 'nyre, 'mo e hia yi, ko, nyiblo 'bu hia 'mu yi, e 'wi yi, Nyisva, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki, e no- e hia yi.»

-Te -Yusu a -nagbopu -hon la 'dagba'*

¹⁷ -Te ti gbi -hi, -e -bi -nagbopu a (72) -wli ni ta [tu 'b -pu [tu 'b 'huen, -Yusu lee la, 'ki bu mu la Nyisva a [haantitie pu, -te v [huan -mo, -e -bi dodu ni nu ni diaki, v wen: «Kukonyo o, 'ye ke, 'bu mo, [ba yi -na 'nyre ni ni, [ba yi 'l' 'kuo -huan* -mo ni -hlee -ni, 'b [tui 'v -aan win ni, 'b -huen 'v nyibli ke' le.»

¹⁸ -E -bi -Yusu wen: «-Te 'n ta 'l' yako 'kwli le, -e -bi 'n 'ye Satan ni, -e mo 'kuo -huan a nyiblo gbagbu, 'e ble 'l' yako 'kwli, [wi yi -te bu 'ye ni [tu wen.

¹⁹ Ba 'ye ke, 'n -nyi 'a mu 'kl, 'ki ba na hro ko -ji-kayi 'huen- kle, e ko, ba -we Nyisva a yraanyo Satan a 'kl bu. [Dedede 'yi 'l' [tu 'l' -we bu nu 'a mu de -huan -mo.

²⁰ Kee, a 'n' 'nuo 'l' dodu, -te 'kuo -huan [tui 'v 'a mu 'v a -ti. Kee, de -ko dodu ba nu, e no- mo -te Nyisva -nu, 'e 'cu 'aan 'nyre, 'ki 'l' yako 'kwli.»

-Yusu tve la 'a -nagbopu ni, nyiblo a 'di -bi mo Nyisva (Matie 11.25-27; 13.16-17)*

²¹ Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi Nyisva a -Hihiu* nu[o ni, dodu 'e -hi -Yusu wlon diaki. Kee -e pi Nyisva yi, e wen: «'Na 'Ba o, -mo mo yako ko -tutu 'huen- a Kukonyo. 'N pi -mu 'nyre le, -te -nu, [ni -hli -na nunu-tebli [tokonyo, ko 'crin-yinyo 'yi ki, 'ti- [ni too [nu nyibli -bu, -v 'yi [dedede -yi. 'N pi -mu 'nyre le, -e nu[o, ke- -nu 'a -huhua.

²² 'Na 'Ba, -nyi 'mu 'kl, 'ki 'v -tebli a pepe ki. Nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, nyibli 'yi [tu -yi, 'bu 'yi 'na 'Ba ni -do 'pa-. U 'yi [tu -yi -we, nyiblo 'na 'Ba pa 'mu, -bu 'yi 'mo ni -do -bu 'pa-, -e mo 'a 'Yu. 'A -ne nyiblo, 'n di -hua [bu too [ne, e yi [e ni -we, nyiblo a 'di -bi 'na 'Ba pa 'mu.»

²³ -Te -Yusu ko 'a -nagbopu ni -do 'huen-, v ni bu, -e -bi ke- e pi [nu yi, e wen: «'A mu -mu', -v yi -tebli a pepe -bu 'ye, ba ko plo a bleele.

²⁴ 'N yi 'a mu 'n' -lee -ni, ti -hi la a ti 'yri a Nyisva a winwlon-hanyo* ko bodopu -huhui 'huen-, v [mu e la [a le, 'ki bu 'ye la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'ye, kee, v 'yi [tu 'ye, ko, 'v [mu e la [a le, 'ki bu 'win la -tebli gbagbi -bu, a yi ke 'win, kee, v 'yi [tu 'win.»

-Yusu pu la Samalikveyu a 'ledu, -e wa la 'a 'bihian -tonyiblo, v dva la 'lila (Matie 22.34-40; Makı 12.28-31)

²⁵ -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Nyisva a tetetonyo -bi, -e ni 'v, e 'du ye', 'e mu 'v -Yusu le [te mo, -e di [e nu, e mu [v 'ye, 'bu mo, 'bu di -tu [du hla, -e 'yi 'v yi 'sii -ni. E no- mo bu 'beti [e, e wen: «Tooonyo o, de a 'di -bi 'n ko [bu nu, 'ti- mu Nyisva a 'klo yrayru -mu' ko, -e 'ye ni -we 'l' 'l'?»

²⁶ -E -bi -Yusu wen: «De a 'di -bi v 'cu 'l' Nyisva a tetecrien 'kwli? De a 'mu, v 'cu, [ni yi [tu ni -hre, -bi' -ni 'a 'winwlon 'l'?»

²⁷ -E -bi e wen: «-Blee yi, -bu nve -na Kukonyo Nyisva, 'ki 'l' -na [wlu a pepe ki, e ko, 'ki 'l' -na 'lule-hihie a pepe 'kwli, ko, 'ki 'l' -na 'kh a pepe 'kwli, e ko, -blee yi, -bu nve -na 'bihian -tonyiblo, [wi yi, -te -nu -dtonu a nvele.»

²⁸ -E -bi -Yusu wen 'ni: «'A -tee, no- [nto. 'A -ti o, de a 'mu, e no- -bu nu, [mu 'klo yrayru a 'mu ko.»

²⁹ Kee, tetetonyo a 'mu, e -hve bu -nyi 'a dtonu [won. No- ko -ti 'e 'beti -Yusu, e wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo 'ki 'na 'bi -tonyiblo 'l'?»

³⁰ -E -bi -Yusu wen: «E ko la nyibeyu [du. E no- -hon 'l' Jrsredto 'kwli, 'e mi 'l' Selikodto 'kwli. -Te e mu -mumu, -e -bi, e bi 'l' -balonyibli 'ny, 'v -he [e wlawli, e di [e nu, v 'mu 'a -tebli 'yri, 'v bi [e -bib, 'v dva [a 'lila, 'ti- 'v hie 'v [v bu, 'v -mu.

³¹ Bu pe 'ki 'v bu, -e -bi Nyisva a -cohlunpinyo [du yi 'l' ni di. -Te -cohlunpinyo a 'mu, e 'ye [e, e no- mo bu 'bee ki, bu na 'l' 'hru a 'kibia -bi ki, bu -hi.

³² -Te e -hi, -e -bi Lefipi [du, -e mo Nyisva a -cohlunpinyo a -kwannuyo [du, e no- nyre 'v -tite a 'mu. -Te e nyre 'ki 'v, e 'ye [e, -e -bi 'ki e na 'l' 'hru a 'kibia -bi ki, 'e -hi.

³³ -Te e -hi 'ki, -e -bi Samalikveyu [du, -e mo hapudako -bi a nyiblo, no- yi 'l' di, ('e ni 'v 'kasra ki. Samalikve ko -juukve* 'huen-, v nyinyre le.) -Te Samalikveyu a 'mu, e nyre 'v nyiblo a 'mu 'hvi, e 'ye [e, -e -bi 'a nyai -tua a nunuo diaki,

³⁴ 'e 'yrya 'v [v 'hvi bu -tee, 'e nu 'nyra ko -wiin, 'e nu 'a [ji a -kwan, 'ti- 'e mua [ne le. -Te e -we 'a [ji a -kwan a nunuo -mo, -e -bi e 'yaa 'v [v 'a 'kasra ki, 'v mu 'l' Selikodto 'kwli, 'ki 'l' 'dagbi a 'kayu -bi bu, 'e pu 'a [to.

³⁵ -Te -nyre -nye, -e -bi e -ha 'l' 'wliye, 'e -nyi [e 'kayukonyo, e wen: [Tu 'na nyiblo -bu 'yie -tee. Ti -ko 'yri 'n di -mo [huan, 'n di 'v -dii -ni, 'bu mo, de 'bu bi 'v 'wliye -bu 'lu, 'n di -mo [o 'ni 'pee -ni.»

³⁶ 'Ti- -Yusu 'mu -yre, ke- e pi tetetonyo a 'mu yi, 'e yi [tu 'beti -ni, e wen: «'Ki 'l' -mu 'yi, 'ki 'l' nyibli ni ta a 'mu 'ny, nyiblo a 'di -bi -e nu de, -e tve [ne yi, -e mo, e no- mo nyiblo -mu', -balonyibli -bi a 'bihian 'l'?»

37 -E -bi tetetooŋyo a 'mu, e wen: «Nyiblo -mu', -e nuŋo ŋhaandɛ 'yi ŋhlɔn lɛ, e no-ŋɔ.» -E -bi -Yusu wen: «-Na 'mumu, ŋni -mu, dɛ ni -do a 'mu, e no- -bu nu.»

-Te -Yusu pa la 'li Mati ko Mari 'hven-
-mo

38 -Te dɛ a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v bi 'hru wlon dɛ, 'v pa 'li 'dɔ -bi 'kwli. 'Ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, 'ki noŋba ŋdu ni 'li. 'A 'nyre mo Mati. E no-ble -Yusu kua, 'ki 'li 'a 'kayu bu.

39 Mati a 'mu, e ko 'diayi nyroyu ŋdu. 'A 'nyre mo Mari. -Te -Yusu ni bu, e -tua 'waa toole, 'Mari a 'mu 'e ni 'vŋv 'hvi bu, -e diŋe nu, e 'mu 'a toowin nya v bu pu.

40 Mati -mo -bi, 'kayu a -kuan a gblegble -mu', e no- ko -ti ŋyɛɛ ŋne 'kla -wliye. E no-mo bu 'yɔya 'v -Yusu 'hvi bu, bu lee ŋne, -e mo: «Kukonyo o, ŋbi e 'ni 'yaa li -mu 'kla -wliye, 'ki 'na 'diayi nyroyu bu -ha 'mo ni -do mɛ lɛ, ŋbu nu -kuan a pɛpɛ? 'A -ti, lee ŋne bu -hɛɛ 'mu.»

41 -E -bi Kukonyo ŋtuŋo -won, e wen: «Mati o, ŋyɛɛ -dɔɔn 'kla -wliye, e ko, ŋni nɛɛ ŋwli lɛ diaki, 'ki 'v -tebli -hvoɔv ki.

42 Kɛɛ, e ko dɛ ni -do, -e mo yɔnɔdɛ. Dɛ a 'mu, e no- Mari -ha 'li. 'Ti-nyiblo ŋdu 'yi 'liŋi 'li -we, bu -ha ŋneŋe -ji'.»

11

-Yusu tve nɛ 'a -nagbopu* ni, -te -mu',
v di Nyɔsua a dida nu
(Matie 6.9-13; 7.7-11)

1 -Nyɔwɔ ŋdu 'kwli, 'ki -Yusu mu 'li -tɔte -bi, 'e mu Nyɔsua da mo. -Te e -we -mo, -e -bi 'a -nagbopi -bi 'yɔya 'vŋv 'hvi bu, e wen: «Toonyo o, Saan Batisti too nɛ 'a -nagbopu ni, -te v di Nyɔsua a dida nu. -Na 'mumu, too nɛ -a mu -te -bu, -a di Nyɔsua a dida nu.»

2 -E -bi kɛ- e pi ŋnu yi, e wen: «'Bu mo, 'ba yi Nyɔsua ni dɛ, kɛ- ba pu:

-Aan 'Bai,
nuŋo, nyibli a pɛpɛ bu yiŋe, -e mo, -mo mo Nyɔsua.

-Mo -bu koo nyibli win ki.

3 -Nyi -a mu 'a -ne -nyɔwɔ a diidɛ.

4 -Aan dɛ 'kuku -bu, -a -nu, -hru 'a -ti -mo, -kɔti dɛ 'kuku -mu', nyibli ni -a mu -mo, -a -hrui 'a -ti -mo -we.

ŋni 'hooŋ 'v 'kuo -hɔn* a nyiblo gbagbu -mo',

e 'ni 'tɛɛ 'v -a mu lɛ,
-e diŋe nu, -a 'ni ŋha -ti 'wla.»

5-6 Kɛ- -Yusu pi ŋnu yi dɛ, e wen: «ŋbu puŋv nɔnatumupu ni 'hven a dɛ yi: 'Bu mo, ŋni ko nɔnatumu, ŋni mu 'liŋi -mo 'to-heyri', ŋni lee ŋne, -e mo: 'N ko 'dagbatayu, 'e pa 'li 'mu -mo. 'A -ti, 'n nyaa -mu lɛ, -nyi 'mu dididɛ. 'N 'yi dididɛ -ko, ŋbu diŋe -nyi 'to -bu.

7 -Bakle, -na nɔnatumu 'a mu, -e ni 'li 'a 'kayu bu, kɛ- e di -mu yi pu: -He 'mu 'ku. 'N -we 'v 'na 'maju a kika -mo. 'N ko 'na 'yɔnu 'hven-, -a pɛ bu. 'N yi 'liŋi 'li -we, ŋbu 'du ye', -na dididɛ-nyi-t.»

8 -E -bi -Yusu wen ni dɛ, «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'bu 'du ye', e 'yi -te -mo 'a nɔnatumu a -ti 'pa-. Kɛɛ, -te ŋyi 'yie -pie, ŋnɛɛ 'v 'a -hɔhva yi bu, e no- ko -ti, 'e 'mu ye' 'du, e 'mu -mu -tebli a pɛpɛ -mu', -na ŋwlv -hɔɛ -nyi.

9 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba yi dɛ ni -hɔɛ, ba -hvaŋa Nyɔsua, e 'mu 'a moŋo -nyi. 'Ba yi dɛ ni -hɔɛ, ba ŋmuŋo lɛ, a diŋe 'ni 'ye. 'Ba yiŋi ni -hɔɛ, bu paa nɛ 'a mu 'kayu bu, ba bi gboŋbo, v 'mu 'a mu -lee -ni: Ba di pa.

10 'E mo ŋhan-ti, 'a -nɛ nyiblo 'bu -hva Nyɔsua dɛ, e di ŋneŋe 'ni -nyi. Nyiblo 'bu yi dɛ lɛ ni ŋmɔɛ, e diŋe 'ni 'ye. Nyiblo 'bu nyra 'v ŋhuan.yi' bu, 'bu bi gboŋbo, v diŋe 'ni -lee -ni, bu pa.

11 -Mo mo 'bai, -na 'yu 'bu yi -mu -hrin.yɛ ni -hɔɛ, ŋbi -di -nyiŋe hre,

12 e ko, 'bu mo, 'bu yi -mu hape'yi-ŋonv ni -hɔɛ, ŋbi -di -nyiŋe -ji-kaya?

13 'E mo ŋhan-ti, 'a mu -tonyibli, 'ki a 'yi ŋhaannyibli 'pa-, kɛɛ, a yi ŋhaan-tebli a lɛ'jrɛle, 'a yiŋi 'aan 'yonv -nyi. 'Bu mo, 'bu ni 'mu lɛ, 'ki 'v 'a mu -mo, -v ko ŋwli -nyre yi, -e -bi 'aan 'Bai, -e ni 'li yakɔ 'kwli, -e ko ŋwlv -no yi, nyibli 'bu -hvaŋa 'a -Hihiu*, e di ŋnuŋv 'ni -nyi.»

Nyibli wen 'ni, 'ku -hvan* ni 'v -Yusu ke'
(Matie 12.22-30; Maki 3.22-27)

14 -Nyɔwɔ ŋdu 'kwli, -Yusu bla la 'ku -hvan lɛ, -e ni la 'v nyiblo ŋdu ke'. 'Ku -hvan a 'mu, e nuŋo ni, 'ki nyiblo a 'mu, 'e 'yi win a pule -yi. -Te 'ku -hvan a 'mu, e -hɔn 'v nyiblo a 'mu ke', -e -bi e -tua win a pupuv. -E -bi nyibli -mu', -v ni 'v, 'waa ŋwli kɛɛ lɛ diaki.

15 Kɛɛ, kɛ- -v -bi pi, v wen: «Besebul*, -e mo 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbu Satan, e no- yi -Yusu 'kl -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hɔn, -v ni 'v nyibli ke' lɛ.»

16 Nyibli -bi, -v ni 'v, v -hɔɛ bu ŋtɛɛ 'vŋv lɛ, 'v lee ŋne, 'ki bu nu ŋwilekɛɛ-tebli, e 'mu ŋnuŋv -tɔɔ -ni, -e mo, Nyɔsua, e no-yiŋi 'kl -nyi, 'ki bu bla 'kuo -hɔn lɛ.

17 Kɛɛ, -Yusu yi 'waa 'lule-hihie ni. E no-nuŋo, e lee ŋnu, e wen: «ŋbu puŋv ŋne dɛ yi: 'Ki 'li 'bɔgba 'kwli, nyibli 'bu 'bɛ ŋtɔ lɛ, 'bɔgba a 'mu, e di bi ŋhlɔn, 'waa 'kayo 'mu lɛ 'wɔwle -ni.

18 'A -ti, Satan 'bu yi 'a dɔɔn yi ni -wen, -e -bi 'a 'bɔgba di bi ŋhlɔn. A wen 'ni, 'n ble 'kuo -hɔn lɛ, -v ni 'v nyibli ke', -e nuŋo, Besebul, e no- yi 'mu 'kl -nyi.

19 'Bu mo, -ti -bu, a hle, 'bu mo wen ŋhaan-ti, 'aan 'mumu, nyɔ- yi 'ki 'aan -nɛ

nyibli 'kɪ -nyi, 'v ble 'kuo -hɔn lɛ -wɛ 'lɪ? De -mʊ', 'aan nyibli ni, ε no- tɔɛ ɲne yɪ, -ε mɔ, -tɪ -bʊ, a yɪ 'mʊ -yɛɛ -nɪ, ε mɔ hɪ ɲnɔ.

20 Ɛ 'yɪ Satan 'pa-, kɛɛ, Nyɪsʊa a ɲgbetu, ε no- yɪ 'mʊ 'kɪ -nyi, 'kɪ ɲbʊ bla 'kuo -hɔn -mʊ', -v nɪ 'v nyibli ke' lɛ. De a 'mʊ, ε tɔɛ ne 'a mɔɔ nɪ, -ε mɔ, Nyɪsʊa -tʊa nyibli a win a kɪkɔlɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ.

21 ɲbʊ pʊɔv de yɪ: 'Bʊ mɔ, 'kɪnɪnyo 'bʊ ko ta-wɔn-tɛblɪ, 'kɪ lɪ 'a 'kayu bʊ, 'tɪ- 'bʊ yɪ 'a 'kayu a 'mʊ 'yie nɪ ɲtɪ, ε 'yɪ nyiblo ɲɔv -kɔ, -bʊ pa 'lɪ 'kayu a 'mʊ bʊ, -bʊ 'yɪ 'a kɔkɔ-tɛblɪ.

22 Kɛɛ, 'kɪnɪnyo -bɪ, -ε nɪ 'kɪ, -ε -hi 'v yɪ-henyiblo 'mʊ 'v, 'bʊ nyre 'v, ε di -ha 'vɔv 'hru wlɔn, ε 'mʊɔv 'a ta-wɔn-tɛblɪ -jɪ' -ha, ε kuo ɲwɔv yɪ, ε 'mʊ 'a kɔkɔ-tɛblɪ a pɛpɛ gba, ε 'mʊɔv nyibli lɛ ɲgla.

23 Nyiblo 'bʊ nɪ 'v, ε kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, ɲba 'yɪ -pɛ, ε ɲhɛn 'nyre, ε -wɛn 'mʊ yɪ. 'Tɪ-nyiblo 'bʊ 'yɛ nɪ -hɛɛ 'mʊ, 'kɪ -ba 'kukue nyibli lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa -mʊ', ε 'wɪ yɪ, nyiblo a 'mʊ, ε -gbɛ ɲnɔ lɛ, 'v hlɔɛ Nyɪsʊa -mɔ lɛ.»

'Ku -hvan 'bʊ -hɔn 'v nyiblo ke', ε kɔ bʊ bi 'vɔv ke' de, 'bʊ mɔ, Nyɪsʊa a -Hihiiu* 'bʊ 'yɪ 'vɔv ke' -nɪ (Matie 12.43-45)*

24 Kɛ- Yʊsʊ pɪ de: «'Bʊ mɔ, 'ku -hvan 'bʊ nɪ 'v nyiblo ke', 'tɪ- 'bʊ -hɔn 'vɔv ke', -ε -bɪ 'kɪ ε mi 'lɪ 'wan 'kwli, 'ε mi bʊnɪlɛ yɪyɪrʊ lɛ ɲmɔɔ mɔ. -Tɛ ε 'yɪ 'lɪ bʊnɪlɛ 'yɛ, -ε -bɪ kɛ- ε pɪ 'a dɪtɔv yɪ: 'N kɔ ɲbʊ -mɛ kle, 'mʊ 'lɪ 'na bʊnɪlɛ 'ka, 'n -hɔn la 'lɪ 'kwli mu.

25 Tɛ ε ɲhvan -mɔ, -ε -bɪ ε 'yɛɲɛ nɪ, -ε mɔ, bʊnɪlɛ a 'mʊ, ε 'hɪrɛn kle -tɛɛ, 'ε ɲhɛntɪ -nɪ. (Ɛ 'wɪ yɪ, Nyɪsʊa a -Hihiiu 'yɪ 'v nyiblo a 'mʊ ke' -nɪ.)

26 'Bʊ nɪ 'mʊ lɛ, -ε -bɪ 'ku -hvan a 'mʊ, ε kɔ bʊ bla 'kuo -hɔn nɪ ɲhlɔn'hɔɛn -bɪ, -v kɔ 'ɕɛɛ, -v -hi 'v 'a 'mumu 'v, 'waa pɛpɛ a 'mʊ, v 'mʊ -mɔ -bibi -nɪ, v 'mʊ 'v nyiblo a 'mʊ ke' bi. -Ɛ -bɪ nyiblo a 'mʊ, 'a 'kɪlɔ di nyre yɪ pɛpɛ, ε 'mʊ 'v 'a yɪ-hɛkɔ 'v -hi.»

Nyibli -mʊ', -v pɪ Nyɪsʊa a win nʊa yɪ bʊ, 'tɪ- -v ɲtɪ 'vɔv 'v, seyi-seyi, v nʊ- kɔ plɔ a bleelɛ

27 -Yʊsʊ bʊ nɪ 'lɪ win a pɔpɔv 'kwli, -ε -bɪ nʊgba ɲɔv, -ε nɪ 'lɪ nyibli -hʊɔhʊ 'nyɪ, ε no- 'yaa 'lɪ win, ε wɛn: «Pɪlɔ a bleelɛ, 'kɪ 'v nʊgba -mʊ', -ε ɲgbla -mʊ, 'tɪ- -ε 'nya -mʊ -mɔ'.»

28 -Ɛ -bɪ -Yʊsʊ ɲtɪɔ ɲwɔn, ε wɛn: «'Nyibli -bʊ, -v pɪ Nyɪsʊa a win nʊa yɪ bʊ, 'tɪ- -v ɲtɪ 'vɔv 'v, seyi-seyi, v nʊ- kɔ plɔ a bleelɛ.»

Nyibli -bʊ, -v -hʊɛ ɲwɪlɛkɛɛ-tɛblɪ, v nʊ- -Yʊsʊ ɲtɪ ɲwɔn (Matie 12.38-42)

29 Nyibli -hʊɔhʊ, v nʊ- yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v -Yʊsʊ 'hʊɪ. Kɛ- ε pɪ ɲnɔ yɪ, ε wɛn: «Tɪ

-bʊ 'yɪ a nyibli -bʊ, 'waa nunuklɔ nyre yɪ. V -hʊɛ ɲwɪlɛkɛɛde, -ε di ɲmʊɔv -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, Nyɪsʊa, ε no- lee 'nɛ- 'mʊ -tʊtʊ kɪ. Kɛɛ, Nyɪsʊa 'yɪ 'lɪɲɪ 'lɪ -wɛ, bʊ wɛn, 'kɪ bʊ 'yɛ ɲwɪlɛkɛɛde ɲɔv. ɲwɪlɛkɛɛde nɪ -do, Nyɪsʊa di nu, 'kɪ 'v ɲnɔ -mɔ, ε di 'wɪ- 'a de -bɪ -mʊ', ε nu la, 'kɪ 'v winwɔn-hanyo Jona a -ta'.

30 ɲwɪlɛkɛɛde -mʊ', Nyɪsʊa nu la 'lɪ Jona a 'kɪlɔ 'kwli, 'tɪ- Ninifɔdɪɔ a nyibli 'yɛ la, kɛ- ε di 'mʊ ɲtɪ, 'kɪ 'v 'mɔ -bʊ -mɔ, -ε mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo. Nyɪsʊa di nu ɲwɪlɛkɛɛde, 'kɪ 'lɪ 'na 'kɪlɔ 'kwli -wɛ, -ε diɲɛ nu, ti -bʊ 'yɪ a nyibli 'mʊɔv 'yɛ.

31-32 Ɛ mɔ ɲhan-tɪ, -tɛ Ninifʊkʊɛ a 'mʊ, v 'wɪn la Jona a win, -ε yɪ la ɲnɔ Nyɪsʊa a -tɪ -lee -nɪ, -ε -bɪ v hie la 'v de 'kuku, v ni la bʊ, 'v -nyi la 'waa 'kɪlɔ a pɛpɛ Nyɪsʊa. -Ɛ -bɪ 'kɪ, 'mɔ -bʊ, -ε nɪ -mɔ 'a mʊ ye' bʊ, 'n -hi 'v Jona a 'mʊ nɪ, kɛɛ, a 'nɪ ɲtʊuɔɔ 'v 'na win 'v. Ɛ no- nuɔɔ, ti -mʊ' -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di 'v -tonyibli -bati lɛ -pʊv -nɪ, Ninifʊdɪɔ a nyibli a 'mʊ, v nʊ- di ye' 'du, v 'mʊ lɛ pʊ, -ε mɔ, ti -bʊ 'yɪ a nyibli, v mɔ -tɪ 'wɪlanyo ɲnɔ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. 'Ya 'v 'lɛ de, ti -hi la a ti 'yɪ, bodɪɔ ɲɔv, ε no- -hɔn la 'lɪ -tɛtɛ blɔblɔ ɲɔv, v deɛ Sabablʊgba. Bodɪɔ a 'mʊ, ε mɔ la nʊgba ɲnɔ. Ɛ no- di la 'lɪ Jɪrusɛdɪɔ 'kwli, ε 'mʊ la bodɪɔ Salomɔ, -ε mɔ la Nyɪsʊa a nyiblo, 'a ɲtɔwin 'wɪn. -Ɛ -bɪ 'kɪ o, 'mɔ -bʊ, -ε nɪ mɔ 'a mʊ ye' bʊ, 'n -hi 'v Salomɔ a 'mʊ nɪ. Kɛɛ, a 'nɪ ɲtʊuɔɔ 'v 'na win 'v.

-Tonyiblo a ɲwɔv 'wɪ- 'a 'yii yɪ (Matie 5.15; 6.22-23)

33 Nyiblo 'bʊ 'bɪa 'napi, ε 'nɪ -hɪlɛ lɪɲɪ, mɔ ε 'nɪ ɲjɪɪɲɛ lɪɲɪ kɪka 'lɪ bʊ, kɛɛ, ε ɲtɪ 'vɔv de 'lɪ bʊ, -ε diɲɛ nu, nyibli -mʊ', -v di 'lɪ 'kayu bʊ pa, v 'mʊ lɛ yɪrʊ.

34 -Tonyiblo a ɲwɔv, ε 'wɪ- 'a 'yii yɪ, -ε yɪɲɪ -nyre -nyi. -Na 'yii 'bʊ nu -tɛɛ, -ε -bɪ -yɪrui lɛ -tɛɛ. Kɛɛ, -na 'yii 'bʊ yɪ nɪ kle, -ε -bɪ 'kɪ -nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ.

35 'A -tɪ, ɲtɪ -dɪtɔv 'yie, -ε diɲɛ nu, -nyre -mʊ', -ε nɪ 'lɪ -mʊ 'lɪ, ε 'nɪ ɲha halɔ -hɛ.

36 'Bʊ mɔ, -na ɲwɔv 'bʊ nɪ 'lɪ -nyre 'kwli, halɔ a de ɲɔv 'bʊ 'yɪ 'lɪ -na ɲwɔv kɪ -nɪ, -ε -bɪ -na ɲwɔv a pɛpɛ a 'mʊ, 'kɪ ε di 'lɪ -nyre 'kwli nɪ, ɲwɪ 'napi yɪ, -ε niɲɛ, ɲnɪ yɪrui lɛ.»

-Yʊsʊ yɪ yɛɛ la Falisiɲtumu a nyibli kɔ tetetɔnyʊ 'hʊɛn- -tɪ (Matie 23.1-36; Makɪ 12.38-40)*

37 -Tɛ -Yʊsʊ -wɛ 'pʊplɛ -mɔ, -ε -bɪ Falisiɲtumu a nyiblo -bɪ, no- daa diide -mɔ. -Tɛ -Yʊsʊ pa 'lɪ 'a -tɛ, -ε -bɪ v mu 'v dedihu kɪ.

38 -Tɛ -Juukʊɛ* a tɛtɛ pɪ, -ε mɔ, nyiblo bʊ yɪ ɲjɛɪ, 'tɪ- ε 'mʊ de di, -Yʊsʊ 'yɪɲɪ -nɪ. -Tɛ Falisiɲtumu a nyiblo a 'mʊ, ε 'yɛɲɛ, -ε mɔ, -Yʊsʊ 'yɪ ɲjɛɪ -yɪrɪ, ε maa ɲne wlɔn lɛ.

39 -Ɛ -bɪ kɛ- Kʊkʊnyo pɪɲɪ yɪ, ε wɛn: «'A mʊ Falisiɲtumu a nyibli, 'aan

'kwli'naapweli ko 'aan 'kwlitaapweli 'huen-, nu- a yre le. Kee, 'yiyrie ko 'cre 'huen-, nu- 'yii 'l' 'aan [w]h ki.

40 A ba ni -tee. 'B1 a yi[pe ni, -e mo, Niyisva, no- nu -tebli -mu', -tonyibli a 'yie yi 'ye, 'e nu -tebli -mu', -tonyibli a 'yie 'ye ni 'ye -we. [B1 a pu[pu [haan-ti, -tebli ni -tie -mu', -e ni 'l' -tonyiblo a [w]h ki, 'yie 'ye ni 'ye, Niyisva 'ni 'ye[pe h[ti -we?

41 De a ko ba nu, e no- mo, -tebli -mu', -e ni 'l' 'aan 'kwlitaapweli ko 'aan 'kwli'naapweli 'kwli, ba -ha 'l[ti 'l', ba -nyi[pe [h[ubennyibli. 'Bu mo, 'ba y[ti le ni ni, -e -bi -tebli a pepe di 'u yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u Niyisva ye', a 'mu[pu -kvan 'yri -nuu -ni.

42 'A mu Falisi[tumu a nyibli, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo! 'Bu mo, 'ba ko hawi -mu', a pi 'l' didide -mo, ko 'a -ne 'dudode [du, a -he 'l' 'aan -sade 'kwli, no- ko -pu a de a -he 'l', 'a y[ti Niyisva -nyi. Kee, a 'ni -hie h[ti 'lu -mo le, -e mo, 'aan 'klo bu 'sii 'u yi, ko, ba nu Niyisva. Kee, de a 'mu, e no- a ko ba nu wen, 'ti- a 'mu wen 'l' 'aan 'dudode -tebli a -pu a de 'l' -ha, a 'mu wen[pe Niyisva -nyi.

43 'A mu Falisi[tumu a nyibli, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo, -koti 'ba mu 'l' Niyisva a 'kayo ble, a nu e ba ni 'l' ye' ble, -e di[pe nu, nyibli 'mu 'a mu 'ye -tee. Ko, 'bu mo, 'ba mu 'l' 'dika, a nu e 'ki nyibli bu pu 'a mu 'wio ble, 'ki 'u 'aan 'u[tuule a -ta'.

44 'Jro 'ki 'u 'a mu -bu -mo, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Niyisva ye'. A 'wi- 'dabi yi, -u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Niyisva ye'. -Tonyibli 'bu 'ye ni yru 'dabi a 'mu le, 'bu yi [nu kle ni ne, -e -bi 'dabi a 'mu, u ni[pe ni, 'ki 'u 'yi 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Niyisva ye'»

45 Tetetoonyo -mu', -u ni 'u, ke- 'waa nyiblo -bi pi -Yusu yi, e wen: «Toonyo o, 'bu mo, [ni yi 'puple le ni ni, e 'wi yi, -a mu -he 'yri le.»

46 -E -bi -Yusu [tu[po -won, -e wen: «'A mu tetetoonyo, 'jro 'ki 'u 'a mu -mo -we, -e nu[po, a yi hle nyibli tete a blegble a 'benu, u 'yi 'l' 'buble 'l' -we, e ko, a 'ni -hee h[ti [nu, 'ki bu [tuu 'u tete a 'mu 'u.

47 'Jro 'ki 'u 'a mu -mo, -te a nu Niyisva a winwlon-hanyu* -bu, 'aan 'banu 'lila le, 'a yi 'waa 'dabi [hrenti -ni -tee.

48 -Te a ni 'a nunuo le, e tue [ne nyibli yi, -e mo, -tebli a 'mu, 'aan 'banu nu la, a wen[pe ki, -e nu[po, u nu- mo -bi, u 'la Niyisva a winwlon-hanyu ni, 'a mu -mo -bi, 'a yi 'waa 'dabi [hrenti -ni.

49 E mo [han-ti [nu, Niyisva -mu', -e ko [to, ke- e pu la, 'ki 'u 'aan de ki, -e mo: 'N di ya [nu winwlon-hanyu, ko titieponyo 'huen- yi, kee, u di -u -bi 'ni 'la, u 'mu -u -bi [huen [tu.

50 'A mu -bu, Niyisva a yru di 'a mu 'ni klo, 'ki 'u winwlon-hanyu a pepe a 'mu a

-ta', -e ko -hlu -mu', u 'wowla ble, ku e 'l' ti -mu' 'yie bu, -e ko 'yri Niyisva nu la 'klo, -bu ye ti -bu ki,

51 e [hen 'nyre, ku e la 'l' Abel a 'lilati 'yie bu, -bu ye Sakali a ti ki, -e mo Sakali -mu', u 'la la, 'ki 'u Niyisva a -coholnpiile* ko 'a 'kayu a -gbati. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ti -bu 'yri a nyibli, nu- Niyisva a yru di klo, 'ki 'u -tebli a 'mu a -ta'.

52 'Jro 'ki 'u 'a mu Niyisva a tetetoonyo -mo, -koti 'aan toole ke 'hru -mu', -tonyibli di wen na, u 'mu wen[pe yi, -te Niyisva ni -tonyibli a wowa. 'Aan 'mumu, a 'ni -gba[pa li 'hru a 'mu, 'ti- 'a ka nyibli -bi -mu' yi, -u -hwe -bu -gba wen 'hru a 'mu.»

53 -Te -Yusu -we 'puple -mo, -e -bi e -hon 'u -tite a 'mu ni. Ku e la 'l' ti a 'mu 'yie bu, Niyisva a tetetoonyo, ko Falisi[tumu a nyibli 'huen-, u -toa la 'a yru a lepuule, 'u y[ti le 'beti -ni 'a -ne ti, 'ki 'u -tebli -huohu ki.

54 'Ki 'l' le'betile a 'mu 'kwli, 'ki u nee 'l', 'u yi 'u[pe le [tee -ni, -e di[pe nu, 'bu -ka, u 'mu[pu -ti -yee -ni.

12

-Yusu lee la 'a -nagbopu* ni, -e mo, u 'ni 'naa 'l' 'li ni 'hven

(Matie 10.26-27)

1 -Te -Yusu yi nyibli ni -tue -ni, -e -bi nyibli -huohu -bi 'kukue le. Nyiblo [du 'yi 'l' 'waa -hahre 'l' -we. 'Waa -huohu a -ti, 'u nune kle. Yi-henyibli, -Yusu yi 'l' -mo -hlee -ni, u nu- mo 'a -nagbopu. Ke- e pi [nu yi: «Ba [tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u Falisi[tumu* a nyibli a -ta', -u nee 'li ni 'huen. 'Waa 'li ni 'huen a naale a 'mu, e 'wi -wleye yi, -e pa, 'ti- e ni[pe, 'a 'bio -wloyo -bi 'u pue.»

2 Ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri -ti a -tee di 'u pepe' bi, e ko, -tebli ni -tie -mu', -u -hli ke, nyibli a pepe' mu[pu yi.

3 'Bu mo, 'ba bii yi, -ti -mu', a hle, -te -mu', -tonyibli -we 'u ti ki, 'ki u di 'u[pu -mo le -naa -ni, u 'mu 'win. -Ti -mu', a blee 'l' bu, a hle, 'ki -tite -mu', 'du bii 'u yi, u ko bu naa -mo le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'»

A 'ni 'pie 'l' -tonyibli a hvannu, kee, Niyisva, no- ko hvannu ba pie

(Matie 10.28-31)

4 (Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, e wen:) «'A mu -mu', -u mo 'na ninatumupu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: A 'ni 'pie 'l' -tonyibli a hvannu. 'Aan -plahu ni -do, e no- u -we 'l' bu -we bu, kee, u 'yi 'kl' [du -ko 'ki de, 'ki bu nu 'u 'a mu [dedede 'yie.

5 Kee, Niyisva, no- ko hvannu ba pie, -e nu[po, e no- ko 'kl', 'ki bu -we -tonyiblo bu, 'e ko 'kl' -we, 'ki bu pu 'l' -tonyiblo na 'nyu,

* 12:1 12.1 -u'bu: e 'wi- 'fbo 'yaade yi, -e ni[pe, 'fboopu a pepe 'e yi 'ya.

-ε 'ye ni jre yruyru. Iin, Nyisua, nɔ- kɔ huannu ba pie.

6 Ɔbu puu Ɔne nubli 'cumu a de yi: 'Bu mo, Ɔni yi Ɔnu ni -tue, v 'ni -pu Ɔli Ɔdie diaki, kee, nubli a 'mu, 'a de 'bu ni 'u, Nyisua yi Ɔne ni.

7 'Aan 'mumu, ke- ni -do ε Ɔti 'mu: 'Lun-yapli ni -tie -bu, a -kɔ, 'aan 'Baɪ Nyisua, ε -hre Ɔne ni. E Ɔhen 'nyre, -ε mo, a kɔ 'mini diaki, 'ki 'u Nyisua ye, 'a -hi 'u nubli -huohuɪ -mu' 'u. 'A -ti o, a 'ni 'pie 'li -tonyibli a huannu.»

Nyibli -bu, -v hle Ɔe, 'ki 'u nyibli yi, -ε mo, v mo -Yusu a nyibli, ε kɔ nyibli -mu', -v hle Ɔe, -ε mo, v yi -Yusu -yi

(Matie 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 «'Nɪ yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, nyiblo 'bu hla Ɔa, 'ki 'u nyibli ye', -ε mo, ε mo 'na nyiblo Ɔniɔ, 'na 'mumu -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -batipu-nyrowɔ 'bu nyre 'u, 'n di Ɔe 'ni hla -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyu ye', -ε mo, nyiblo a 'mu, ε mo 'na nyiblo Ɔniɔ.

9 Kee, nyiblo 'bu hla Ɔa, 'ki 'u nyibli ye', -ε mo, ε 'yi 'mu -yi, 'na 'mumu, -batipu-nyrowɔ 'bu nyre 'u, 'n di Ɔe 'ni hla -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyu ye', -ε mo, 'n 'yi Ɔi -yi.

10 'Ya 'u 'lu de, 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, nyiblo -bu, -ε di 'mu -ti -huɪn yre hla, Nyisua -we 'li bu 'wɔwla 'a de 'kuku a 'mu ni. Kee, nyiblo -bu, -ε di Nyisua a -Hihiu* -ti -huɪn yre hla, Nyisua 'yi 'li Ɔi 'li -we, bu 'wɔwla 'a de 'kuku a 'mu.

11 'Bu mo, 'bu klo 'a mu, 'ki v 'mu 'li 'a mu -batipule' gba a -ti, 'ki 'u Nyisua a 'kayo a nyibli gbagbi ye', kɔ 'ki 'u 'hlogba a naanyu ye', 'kla 'ni 'yaa 'li 'a mu -wliye, 'ki -te a di 'waa Ɔwɔn a Ɔtutuo nu a -ta', ε kɔ 'ki 'u -ti -mu', a di hla a -ta',

12 -ε nu Ɔo, ti a 'mu 'yri, -ti -mu', a di hla, Nyisua a -Hihiu, nɔ- di 'a mo Ɔɔ -tɔɔ -ni.»

Dekonyɔ -mu', -ε yi Ɔtɔ -kɔ, nɔ- kɔ 'ledu -Yusu pi

13 -Yusu bu ni 'li win a puɔpuɔ 'kwli, -ε -bi nyiblo Ɔdu ni 'li nyibli 'nyɪ, 'ε yi -Yusu -lee -ni, ε wen: «Tɔɔnyɔ o, lee 'na 'diayɪ, -tebli -bu, -aan 'baɪ hie -a mu le, ε kɔ 'mu 'huɛn-ba Ɔgla Ɔa.»

14 -ε -bi ke- -Yusu pi Ɔi yi, ε wen: «Nyiblo Ɔdu 'yi 'mu 'aan -batiponyɔ kɔ 'aan -tebli Ɔglanyɔ -mo' -nu.»

15 -ε -bi ke- ε pi nyibli a pepe a 'mu yi, ε wen: «Ba Ɔtu 'aan diɔnu 'yie, 'ki 'u kɔkɔ-tebli -huohuɪ a nuɛle a -ta'. 'Ye Ɔbu nyiblo 'ble kɔkɔ-tebli -huohuɪ kua, ε 'yi Ɔi 'pa-, ε 'yi 'a diɔnu a -hunhɪlɪn kua 'ble.»

16 -ε -bi ε pi Ɔnu 'ledu yi, ε wen: «E kɔ la dekonɔyɔ Ɔdu. Nɔ- kɔ la -cii -huohuɪ, 'a 'dɔdɔ-tebli 'wu la ni diaki.

17 E nɔ- yi la 'a diɔnu -lee -ni, ε wen: -Bi' 'n di 'ki 'na 'dɔdɔ-tebli -bu a ble Ɔtutuo nu, -ε nu Ɔo, 'n 'yi 'a ble Ɔtuule -kɔ.

18 -ε -bi ε wen: In'hɪn-, de 'n di nu, ε nɔ- -bu: 'Kayo a pepe -bu -kɔ bu 'n pi 'li 'na 'dɔdɔ-tebli le, 'n kɔ Ɔbu 'wla Ɔnu, 'mu 'waa yrayri pu, -v kɔ 'bubua di 'u 'a 'ki 'u -hi. U nu- kɔ 'kwli 'n di 'li 'na -kubu kɔ 'na kɔkɔ-tebli a pepe 'li pu.

19 'Nɪ -we -mo, ke- 'n di 'na diɔnu yi pu: 'N Ɔtu kɔkɔ-tebli -huohuɪ bu, -v di 'mu -hee -ni, 'ki 'li 'yri -huohuɪ 'kwli. 'A -ti o, Ɔbu ni bu, 'mu -wle, 'mu de di -teɛ, kɔ, 'mu le 'mle.

20 Kee, ke- Nyisua pi Ɔi yi, ε wen: -Ba ni 'dɔ. 'Tɔlɔwɔ ni -do -bu 'kwli, -di 'ni 'ku. ƆNi 'ku, -tebli a pepe -bu, Ɔtu bu, de a 'di -bi ε di 'u -mu 'u pu 'li?»

21 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «Ke- ε di 'mu Ɔti, 'ki 'u nyiblodv -bu -mo', -ε yi kɔkɔ-tebli le 'kukue -ni, 'ki 'u 'a diɔnu -mo, kee, -ε 'yi Ɔdedede -kɔ, 'ki 'li Nyisua 'yi.»

Ba kuo Nyisua Ɔwlv yi (Matie 6.25-34)

22 Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, ε wen: «E nɔ- nu Ɔo, 'ni yi 'a mu -lee -ni: De -bu, a di di, kɔ wlawli -bu, a di pu, -tebli a 'mu, 'a -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni.

23 -Hunhɪlɪn -bu, a pi, ε mo de gbagbu Ɔniɔ, 'ε -hi 'u didide 'u, kɔ, 'aan -plahɪ mo de gbagbu Ɔniɔ, 'ε -hi 'u 'huɪlepu-tebli 'u.

24 Ba ta 'u 'maa -mo le, v 'ni 'dɔ Ɔɔ li, kɔ, v 'ni 'ce Ɔe li Ɔdedede, mo, 'u 'yi Ɔgbi'-hande -kɔ, -ε kɔ 'kwli v di 'li didide le pu. Kee, Nyisua, ε nɔ- yi Ɔnu didide -nyi. Kee, 'a mu -mo -bi, Nyisua nuɛ ne 'a mu ni, 'ε -hi 'u nubli 'u. 'A -ti, -te ε ni, 'ε yi nubli didide -nyi, ke- ε di nu, ε 'mu 'a mu didide -nyi -we.

25 E 'yi nyiblo Ɔdu -kɔ, 'ki 'li 'a mu 'nyɪ, 'a hritile a -ti, -bu kɔ 'kɪ, 'ki -bu puɛ ne 'a -nyrowɪ a de gbe ki, 'ki 'ne- 'kɔ -bu ki.

26 'A -ti, -te a 'yi 'ki 'kɪ -kɔ, 'ki ba puɛ ne 'aan -nyrowɪ ki, a 'yi 'ki yi -bleɛ -ni, ba hriti -ni de, 'ki 'u 'kɔ -bu a -tebli a -ta'.

27 Ba 'ye -piti, -te 'a -puɪ nu yɪnɔ. -Piti a -puɪ a 'mu, ε 'wi- -tonyiblo a wlawli yi. Kee, -piti a 'mu, ε 'ni -nu Ɔo li -kuan, mo, ε 'ni 'gbla Ɔa wlawli, ε 'ni -pu Ɔv li Ɔi, kee, ε nɔ yi. ƆBu lee ne 'a mu: Bodɔ Salomɔ, ε mo Ɔhan-tɪ, 'ε kɔ la de, kee, -te -piti a -puɪ nu yɪnɔ, Salomɔ a 'mu, ε 'yi la 'a wlawli -kɔ, -bu nu la yɪnɔ le.

28 -Piti -bu, v di -huan -ci, 'ti- v di -huan 'to pu, 'bu mo, Nyisua 'bu kɔ bu nu Ɔo, 'a -puɪ bu nɔ yi, Ɔbu 'a mu -bu, ε nuɛ -ni, 'a mu ε 'ye ni di 'huɪlepu-tebli ni -nyi, 'a mu -bu, -v 'yi Nyisua Ɔwlv yi -kuo -ni -teɛ?

29 'A -ti, a 'ni 'hriti 'li -ni, 'aan 'kwli a -gɔtu 'ni 'nuo 'li 'a mu.

³⁰ Nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, v nu- yi -tebhdv a 'mu 'lu -mɔ le -hie 'a -ne ti. Kεε, 'aan 'Baɪ Nyisva yi 'aan -hɔhva-tebhl nɪ.

³¹ Dε a blεε yi ba -hie 'lu -mɔ le 'a -ne ti, ε nɔ- mɔ, Nyisva bu kɔɔ ne 'a mu win ki. Ε nɔ- diɲe nu, ε 'mu 'a mu 'aan -hɔhva-tebhl a 'mu -nyi.»

Ba 'kukue kɔkɔ-tebhl ε, 'kɪ 'v Nyisva 'hvi

(Matie 6.19-21)

³² (Kε- -Yusu pɪ 'a -nagbopu* yi de, ε wen:) «'A mu -bu, -v ne 'mu -mɔ, -v mɔ 'na nyibli, a 'yi -hu, kεε, a 'nɪ 'pie 'lɪ huannv. 'Aan 'Baɪ Nyisva -ha 'lɪ 'a mu nɪ, ε 'mu 'a mu 'klo yrayrv -nyi.

³³ Ba plo 'aan kɔkɔ-tebhl, ba -ha 'lɪ 'a 'wliye, ba -nyiɲe ɲhɔennyibli. Ε ɲhen 'nyre, ba ɲmɔɔ 'wli a 'kwlipɔde -mu' le, -ε 'ye nɪ di le nɪ -cɪcrε -nɪ. Ba 'kukue kɔkɔ-tebhl ε, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, -te ε 'ye nɪ di 'lɪ bu nɪ -we, kεε, -te 'yiyirinyibli 'yi 'lɪ nyinyre 'lɪ -we, -te 'hlɔ 'yi 'lɪɲɪ 'lɪ -we, bu nyree 'lɪ de yi.

³⁴ 'Nɪ yi 'pɔple le nɪ nɪ, ε 'wɪ yi, -te -tonyiblo a kɔkɔ-tebhl nɪ 'v, 'kɪ 'a ɲwlv nɪ 'v -wε.»

-Kvannunyibli -mu', -v yi 'waa 'mase a kle-meti -ple

³⁵⁻³⁶ (Kε- -Yusu pɪ 'a -nagbopu* yi de, ε wen:) «Ba -wε -mɔ, a 'mu -kvan nu. Ba 'wɪ -kvannunyibli -mu' yi, -v yi 'waa 'mase, -ε mu 'blɔpɔpa ki a diditi -ple. -Tε 'a -kvannunyibli niɲe, kε- ba nuɲo -wε. 'Tɔ 'bu -wɔn, 'tɪ- 'waa 'mase 'mu 'lɪ di, v yi -we -mɔ, 'waa 'napɪ 'nɪ -jreɲe lɪ, -ε diɲe nu, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu bibi 'maju, v 'muɲv 'maju yi -ha.

³⁷ -Kvannunyibli a 'mu, 'bu mɔ, 'waa 'mase 'bu -di, 'bu yeε 'v ɲnu -pleele' bu, 'bu 'ye 'nɪ nɲe, -ε -bɪ bu kɔ plo a bleele. 'N yi 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, ε kɔ bu lee ɲnu, -ε mɔ, bu nɪ bu, v 'mu de di, 'tɪ- 'a ɲgbetv, ε 'mu 'v bi, ε 'mu diide a 'mu -hie.

³⁸ 'Bu mɔ, 'bu di 'to-heyri', -v'-v, 'to-heyri 'bu -hi, 'bu yeε 'v ɲnu -pleele' bu, 'bu 'ye nɪ nɲe, -ε -bɪ bu kɔ plo a bleele.

³⁹ Ba kɔ 'a leuyruo: 'Bu mɔ, 'kayukɔnyo 'bu yi wen ti -mu', 'yiyirinyo di wen ya, ε di wen 'nɪ -ple, -ε diɲe nu, 'yiyirinyo a 'mu, ε 'nɪ ɲha 'a 'kayu wa.

⁴⁰ 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba -wε -mɔ, a 'nɪ 'nɲee 'lɪ, -ε nuɲo, ti -mu', a 'ye nɪ diɲe 'lu -mɔ le nɪ -hie, 'kɪ 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n di 'v -dii -nɪ.»

-Kvan -bv, -Yusu hie 'a -nagbopu le, v blεε yi bu nuɲo*

(Matie 24.45-51)

⁴¹ -Yusu bu pɔ 'ledv a 'mu, -ε -bɪ Pieh wen: «Kukɔnyo o, ɲbi -a mu nɪ -do a -tɪ,

ɲnɪ pɔ 'ledv -bv, -v'-v- nyibli a pepe a -tɪ ɲnuɔ?»

⁴² -ε -bɪ Kɔkɔnyo wen 'nɪ: «Ba 'wɪ -kvannunyɔ -mu' yi, -ε kɔ 'lule-hihie, kɔ 'a 'mase -we 'lɪ bu kuo ɲwlv yi. Nyiblodv a 'mu, nɔ- 'a 'mase, 'bu nɪ 'dagba nɪ mi, ε di 'kayu le hie, -ε diɲe nu, dediti 'bu nyre 'v, ε 'mu 'a 'bio -kvannunyibli 'a -ne -nyrowɔ a diide -nyi.

⁴³ 'A 'mase 'bu -hɔn 'dagba', 'bu yeε 'vɲv -kvan a 'mu 'yie bu, -ε -bɪ -kvannunyɔ a 'mu, bu kɔ plo a bleele.

⁴⁴ 'N yi 'a 'mu 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, 'a 'mase di nu ɲεɔ 'a -tebhl'yieɲtunyo gbagbu -mɔ.

⁴⁵ Kεε, -kvannunyɔ a 'mu, 'bu pɔ le, -ε mɔ, 'a 'mase yi ke' 'nɪ -wleen -nɪ, 'bu -tua 'a 'bio -kvannunyibli a bibie, 'tɪ-, 'bu yi 'a dɪɔnv didi-tebhl kɔ nɔ 'hven- wlvn nɪ -hie -nɪ,

⁴⁶ -ε -bɪ -nyrowɔ -mu', -kvannunyɔ a 'mu, ε 'ye nɪ di 'v nɪ -plee -nɪ, ε kɔ -haawɔ -mu', ε 'yi -yi, 'kɪ 'a 'mase a 'mu, ε di 'v -dii -nɪ. 'Bu -di, ε di gbaɲa ti 'yaktɪ yi, 'tɪ- ε 'muɲv ɲhɔven ɲtu, ɲwɪ yi nyibli -mu', -v 'yi Nyisva ɲwlv yi -kuo -nɪ.

⁴⁷ -Kvannunyɔ 'bu nɪ 'v, de -bv, 'a 'mase -hve, 'bu yiɲe 'tɪ- 'bu 'ye nɪ -hva bu nuɲo, 'a 'mase di ɲtuɲo ɲhɔven diaktɪ.

⁴⁸ Kεε, -kvannunyɔ 'bu nɪ 'v, de -bv, 'a 'mase -hve, 'bu 'yiɲɪ -yi, 'tɪ- tebhdv -bv, -ε bleε ɲhɔven a ɲtutuo yi, 'bu yiɲɪ nɪ nɪ, ɲhɔven -mu', v diɲe ɲtu, ε 'yi 'lɪɲɪ 'lɪ -we bu -hu. Nyisva 'bu -nyi nyiblo -tebhl -hɔhvi, -ε -bɪ ε di -hva nyiblo a 'mu -tebhl -hɔhvi, ε kɔ, 'bu hie nyiblo -tebhl -hɔhvi le, ε di -hvaɲa -tebhl -hɔhvi, ε di 'v -tebhl -mu' 'v -hi, ε -hie laɲa le.»

-Yusu a 'hdidie niɲe nɪ, nyibli 'v yi ɲtɪɔ le 'be: nyibli -bɪ kuo ɲnε ɲwlv yi, nyibli -bɪ, v 'yiɲɪ ɲwlv yi -kuo -nɪ

(Matie 10.34-36)

⁴⁹ Kε- -Yusu pɪ de, ε wen: «'N di nɪ, 'muɲv nu, na 'mu wlvn, 'kɪ 'ne- -tvtv ki. 'N -hve wenɲe nɪ, 'kɪ na a 'mu, bu wlvn wen -dodo.

⁵⁰ Kεε, 'tɪ- na a 'mu, ε 'mu wlvn, 'n kɔ ɲbu 'ye ɲhɔven. Ε mɔ ɲhan-tɪ, ɲhɔven a 'yiye a 'mu, ε 'ye 'v nɪ nyre, kεε, 'na ɲwlv 'mve bu.

⁵¹ 'A 'nɪ 'yee 'lɪɲɪ, -ε mɔ, 'n di 'ne- -tvtv ki nɪ, 'muɲv nu, nyibli 'mu kibuwεenle kɔ. Kεε, 'n di nɪ, -ε diɲe nu, nyibli 'mu ɲtɪɔ le 'be.

⁵² Kɔε 'kɪ mɔ bu, 'kayubukεε nɪ ɲhun 'bu nɪ 'v, v di 'nɪ ɲgla, nyibli nɪ ta 'mu nyibli nɪ 'hven yi -wɔn, ε kɔ, nyibli nɪ 'hven 'mu nyibli nɪ ta yi -wɔn.

⁵³ 'Baɪ di 'a 'yu nyɪbehɪan yi 'nɪ -wɔn, 'yu nyɪbehɪan -mɔ -bɪ, ε 'mu 'a 'baɪ yi -wɔn; 'dii 'mu 'a 'yu nyroyu yi -wɔn, 'yu nyroyu -mɔ -bɪ, ε 'mu 'a 'dii yi -wɔn -we; 'yu a

nugba -mɔ -bɪ, ɛ 'mʊ 'a 'dɔɔ yɪ -wɔn, 'dɔɔ -mɔ -bɪ, ɛ 'mʊ 'a 'yʊ a nugba yɪ -wɔn -wɛ.»

-Yusu yɪ nyibli 'nɪ -lee -nɪ, 'kɪ bʊ yru ke -tebli -bʊ, Nyɪsʋa nɪ, ɛ kɔ bʊ ɔhrentɪ 'waa 'kɔ

(Matie 16.2-3; 5.25-26)

54 Kɛ -Yusu pɪ nyibli a 'mʊ yɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, 'ba 'yeɔe, -ɛ mɔ, 'nu nɪ 'lɪ yɔ' lɛ, kɛ- a pɪ: 'Nu di 'nɪ di. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'nu a 'mʊ 'ɛ yɪ di.

55 Ɛ kɔ, 'ba 'yeɔe, -ɛ mɔ, 'nu 'yɪ 'lɪ yɔ' lɛ -nɪ, kɛ- a pɪ: 'Yrʊ di 'nɪ hʋɛn. 'Ɛ mɔ ɔhaan-tɪ, 'yrʊ a 'mʊ 'ɛ yɪ hʋɛn.

56 'A mʊ nyibli -bʊ, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʋɛn, a yrʊi yakɔ kɔ -tutu 'hʋɛn- a -tebli lɛ, 'a yɪɔ 'ye, -tɛ -mʊ', -nyre di 'mʊ nɪ. Kɛɛ, -tebli -bʊ, Nyɪsʋa nɪ, -ɛ mɪ ke 'lʊ -mɔ, 'kɪ tɪ -bʊ, -a nɪ 'lɪ 'kwli, dɛ a 'dɪ -bɪ bʊ ɔhen 'nyre, a 'nɪ -hʋaɔa lɪ ba yrʊɔ' lɛ.

57 Dɛ- kɔ -tɪ 'aan ɔgbetʊ 'a 'ye nɪ 'yeɔe, -tɛ a kɔ ba nu 'aan dɪnɔn a naale -tɛɛ 'lɪ?

58 ɔNɪ 'ble nyiblo a 'wliye kʋa, 'a -tɪ, nyiblo a 'mʊ 'bʊ yɪ -mʊ -tɪ nɪ -yɛɛ -nɪ, 'tɪ -bʊ yɪ 'lɪ -mʊ -batipʊnɔlɛ' nɪ gbe, ɔtu 'v 'kɪ, -tɛ a 'tɛ nɪ 'hrʊ wɔn, a 'mʊ kɪbʊwɛɛnɛ kɔ, ɛ 'nɪ ɔha 'lɪ -mʊ -batipʊnyɔ yɪ gba, -batipʊnyɔ 'nɪ ɔha -mʊ -sadapʊ yɪ gba, v 'nɪ ɔha -mʊ ɔjɪ' pʊ.

59 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, 'bʊ pʊ -mʊ ɔjɪ', 'kɪ -di 'lɪ ɔjɪ' a 'mʊ nɪ, 'wliye a pepɛ a 'mʊ, ɔble kʋa, ɔmʊɔv 'pɛɛ -nɪ, 'tɪ -mʊ 'lɪ ɔjɪ' 'hrɪ.»

13

-Yusu lee nyibli nɪ, -ɛ -mɔ, 'bʊ 'yɪ 'v 'waa dɛ 'kuku bʊ -hie, 'bʊ 'yɪ 'waa 'kɔ Nyɪsʋa -nyɪ, v di 'nɪ 'kʋ

1 Tɪ a 'mʊ 'yɪ, nyibli ɔdb, nʊ- mu 'lɪ -Yusu -mɔ, 'v betiɔe, 'kɪ 'v nyibli -bɪ a -ta', -v 'tɪ 'lɪ Galileɔgbɔ 'kwli. Nyibli a 'mʊ, tɪ -mʊ' kɔ 'yɪ v yɪ la 'v -cɔhlɔn* -pii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʋa ye', 'kɪ -gɔlɔnɔma Pilatɪ lee la 'a 'seyo, 'kɪ bʊ 'la la ɔnɔ, 'waa -hlɔ -mʊ', -ɛ 'wɛ bʊ, 'ɛ bi 'lɪ -cɔhlɔn a mɔma a -hlɔ 'nyɪ.

2 Bʊ 'beti 'kɪ -Yusu, -ɛ -bɪ -Yusu ɔtu ɔnɔ wɔn, ɛ wɛn: «ɔBɪ a pʊɔv ɔhaan-tɪ, -ɛ mɔ, Galilekʋɛ a 'mʊ, -tɛ v nu la 'waa 'lɪla, ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mɔ, 'waa dɛ 'kuku, v -nu, ɛ -hʊ nɪ dɪaktɪ, 'ɛ -hi 'v 'waa 'bio Galilekʋɛ a -nɛ 'v.

3 'Ɔbɔn-, kɛ- 'n pɪ 'a mʊ yɪ, 'bʊ mɔ, 'ba 'yɪ 'v 'aan dɛ 'kuku, a nɪ bʊ -hie, 'ba 'yɪ 'aan 'kɔ a pepɛ Nyɪsʋa -nyɪ, kɛ- a di 'kʋkʋɔ nu -wɛ.

4 Kʋɛ 'vɔv -mɔ dɛ, nyibli nɪ -pʊ ɔtu 'v ɔblɛnɔblɛn, -v 'kʋ, 'kɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ 'kwli, 'waa -tɪ bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli. Yɔ'kayu -mʊ', -ɛ ɔhuan 'lɪ -mɔ lɛ, -ɛ nɪ 'lɪ Jrusɛdɪɔ a 'kʋtɔ -mʊ', v dɛɛ Siloɛ 'kwli, nɔ- bi la ɔnɔ kɪ, 'v 'kʋ la. ɔBɪ a pʊɔv ɔhaan-tɪ dɛ, -ɛ mɔ, ɛ

ɔhen 'nyre, 'waa dɛ 'kuku, v -nu, ɛ -hʊ nɪ dɪaktɪ, 'ɛ -hi 'v 'waa 'bio Jrusɛkʋɛ a -nɛ 'v?

5 'Ɔbɔn-, kɛ- 'n pɪ 'a mʊ yɪ, 'ba 'yɪ 'v 'aan dɛ 'kuku, a nɪ bʊ -hie, 'ba 'yɪ 'aan 'kɔ a pepɛ Nyɪsʋa -nyɪ, kɛ- a di 'kʋkʋɔ nu -wɛ.»

-Tɛ -Yusu pʊ la figietu -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ tu la 'kui a 'ledv

6 -ɛ -bɪ -Yusu pʊ ɔnɔ 'ledv yɪ dɛ, ɛ wɛn: «Nyɪbeyu ɔdb, nɔ- 'dɔ figietu, -ɛ mɔ tugbɛ, -ɛ tʊ 'kui, 'kɪ 'lɪ 'a -ci kɪ. Tɪ -hʊɔhʊ bʊ -hi, -ɛ -bɪ -cikonyɔ a 'mʊ, ɛ di nɪ, ɛ 'mʊ tugbɛ a 'mʊ, 'a 'kui -ha, kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪɔ' 'kʋo nɪ -dɔ yɪ bʊ -yɛɛ -nɪ.

7 -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ 'kɪ -ci'yieɔtunɔ yɪ, ɛ wɛn: 'Ye kɛ, 'a 'yrɪ nɪ ta a 'yrʊ -bʊ, -tɛ 'n -tʋa la 'nɛ- ledidie, 'mʊ tugbɛ -bʊ, 'a 'kui -ha. Kɛɛ, 'nɪ -di, 'nɪ -yɛɛ 'lɪɔ' 'kʋo nɪ -dɔ yɪ bʊ. 'A -tɪ, hlaɔa, -ɛ nuɔɔ, ɛ nɪ 'nɛ- -tɔtʋkʋtɔ -bʊ kɪ dadʊ.

8 Kɛɛ -ɛ -bɪ -ci'yieɔtunɔ ɔtuɔɔ ɔwɔn, ɛ wɛn: -Haɔa mɛ lɛ, 'yrʊ -bʊ bʊ -hi. 'N di 'blɪɔɔ 'hʋɪ lɛ, 'mʊ 'lɪ -pla yrayrɪ pʊ.

9 'Nɪ nu 'kɪɔ, 'n pʊɔv ɔhaan-tɪ, 'yrʊ, -ɛ yɪ 'lɪ di, ɛ di 'nɪ tʊ. 'Bʊ 'yɪ 'kɪ -tʊ, -ɛ -bɪ -wɛ 'lɪ -bʊ hlaɔa nɪ.»

-Tɛ -Yusu nu laɔa, nugba ɔdb a 'kʋɛ ɛ -wɛ la, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli

10 Ɛ kɔ la -wuwle-nyrɔwɔ ɔdb, -Yusu 'ɛ tʋɛ la nyibli Nyɪsʋa a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kayu bʊ.

11 Ɛ kɔ nugba ɔdb. Nɔ- 'ku -hʋan* nɪ 'v ke'. 'Ku -hʋan a 'mʊ, nɔ- pʊɔv 'kʋɛ. 'Kʋɛ a 'mʊ, 'a 'yrɪ nɪ -pʊ ɔtu 'v ɔblɛnɔblɛn a 'yrʊ, nɔ- -bʊ. Ɛ 'kɪ yɪ. Ɛ 'yɪ 'lɪɔ' 'lɪ -wɛ, bʊ 'hrɪ 'lɪ lɛ.

12 -Tɛ -Yusu 'yeɔe, -ɛ -bɪ ɛ daɔa nɪ, ɛ wɛn: «Nugba ɔ, -na 'kʋɛ -wɛ nɪ,»

13 'ɛ pʊɔv dabʊ 'lʊ bʊ. -ɛ -bɪ tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪ, ɛ -tʋa lɛ'hʋhrɪ. Ɛ nɔ- -mɔ bʊ pʊ Nyɪsʋa 'nyre lɛ.

14 Kɛɛ, Nyɪsʋa a 'kayu a nyiblo gbagbʊ, -ɛ nɪ 'v, -tɛ ɛ 'yɛ dɛ a 'mʊ, -Yusu -nu, -ɛ -bɪ ɛ kɔ yrʊ'bibie dɪaktɪ, -tɛ ɛ mɔ -wuwle-nyrɔwɔ a -tɪ, 'tɪ -Yusu nuɔɔ, nyiblo a 'kʋɛ ɛ -wɛ. -ɛ -bɪ kɛ- nyiblo gbagbʊ a 'mʊ, ɛ pɪ 'kɪ nyibli -hʊɔhʊ -mʊ' yɪ, -v nɪ 'v, ɛ wɛn: «'Kɪ 'lɪ 'wee 'kwli, -nyrɔwɪ nɪ ɔhlon-dɔ, nʊ- nɪ 'lɪ, -ɛ kɔ 'kwli -tonyibli blɛɛ yɪ bʊ nuu 'lɪ -kʋan. 'A -tɪ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ a 'mʊ 'kwli, 'kɪ ba di 'lɪ, ɛ 'mʊɔv nu, 'aan 'kʋɛ' mʊ -wɛ. 'Ba yɪ nɪ di, a 'nɪ 'yaa 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ.»

15 -ɛ -bɪ kɛ- Kʋkʋonyɔ pɪɔtɪ yɪ, ɛ wɛn: «'A mʊ -bʊ, -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʋɛn. Nyiblo 'bʊ kɔ bli kɔ 'a -nɛ 'wɪlɔgbade ɔdb, ɔbɪ ɛ 'nɪ ɔwɛɔe lɪɔ' nɪ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli, -ɛ diɔe nu, ɛ 'mʊ 'lɪɔ' 'naale' gba?

16 'Tɪ- nugba -bʊ, -ɛ mɔ -aan 'baɪ gbagbʊ Abrahamɔ a 'yonʋ a 'yʊ -bɪ, Satan mʋa -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'yrɪ nɪ -pʊ ɔtu 'v ɔblɛnɔblɛn 'kwli, ɔbɪ ɛ 'yɪ yɪnɔdɛ 'pa-, 'kɪ ɔbʊ nuɔɔ, 'a 'kʋɛ bʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -wuwle-nyrɔwɔ 'kwli?»

17 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi -tvi -tva 'a yraanyibli a nunuo diakti. Kee, nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v ko plo a bleele, 'ki 'v yuno-tebli a pepe a 'mu, -Yusu ni a -ta'.

-Yusu pu la 'dvdode -mu', -e ko yee □cimi -ni a 'ledu

(Matie 13.31-32; Maki 4.30-32)

18 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi ke- -Yusu pu □nu yi, e wen: «'N di pu 'ledu, 'mu 'a mo□o -tco -ni, -te Nyisva ni, 'e koo nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli 'v yi kle -bii -ni.

19 De a 'mu, e 'wa- 'dvdode -mu' yi, -e ko 'yee □cimi -ni diakti, 'e -hi 'v 'dvdode-tebli -bi a 'yo 'v. 'Dvdode a 'yee a 'mu, e no- nyiblo □du -gba, 'e 'doo 'li□i 'a -ci ki, 'e □mu, 'e -he tugbe gbagbu, -e ko babu 'nyi nobli pu 'li 'lue.»

-Yusu pu 'floo a 'yaade a 'ledu (Matie 13.33)

20 -E -bi ke- -Yusu pu □nu yi de, e wen: «□bu pu 'ledu -bi, 'mu 'a mo□o -tco -ni, -te Nyisva ni, 'e koo nyibli dodoyo win ki, 'ti- nyibli -bi 'v yi kle -bii -ni.

21 De a 'mu, e 'wi- 'floo a 'yaade yi, nu gba □du pu 'li 'floopupu -huohu -mo, 'ti- 'e nyua□a -nyuanyua, 'floo a pepe a 'mu 'e 'ya.»

-Yusu wen 'ni, nyibli -mu', -v ni yinyre-tebli, v 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli

(Matie 7.13-14,21-23)

22 -Yusu ko 'a -nagbpu* 'huen-, v 'tve ni 'li Jrusredto a 'hru wlon. -Te e ni, 'e yi 'du □tuo le 'be, ke- e ni, 'e tue Nyisva a -ti.

23 E ko la -nyrowo □du, nyiblo □du 'e 'beti la□a, -e mo: «'Mase o, □bi -tonyibli -bu, Nyisva di wa, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'v, □bi v 'yi 'li□i 'li -we bu -hu?» -E -bi nyibli -mu', -v ni 'v, e □tu □nu -won, e wen:

24 «Paale -mu', -e pue 'li 'a mu Nyisva a 'klo yrayru 'kwli, e 'cumi 'yri le. 'Bu mo, 'ba yi□i ni -hue, 'ki ba pa 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli, -e -bi ba □tu 'v 'ki, a 'mu 'v paale a 'mu 'yri -naa -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -huohu di□e 'ni -hua, 'ki bu pa 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli. Kee, v 'yi 'li□i 'li -we.

25 De e di yi 'wi, e no- -bu: 'Ki kayukonyo di 'li 'kayu 'kwli ni, e 'mu 'maju □gba. 'A mu -mo -bi, 'ki a di 'li -patu' ni, a 'mu 'maju -bibi -ni, a 'mu le pu -we: Kukonyo o, -ha -a mu 'maju yi, e 'mu le pu, e 'mu 'a mu □won □tu: 'N 'yi 'a mu -yi.

26 -E -bi ke- a di pu: -Ko -a mu 'huen-, -a mu yi la 'v -tite ni -do de -dii -ni, ko, □nu tue la Nyisva a -ti, 'ki 'li -aan 'du a 'dika.

27 Ke- e di 'a mu yi pu de: 'N 'yi 'a mu -yi, ba hloo 'mu -mo le, -e nu□o, 'aan pepe -mu', yinyre-tebli Nyisva 'ye ni -hua ba nu, e no- a ni.

28 Ti ni -do a 'mu 'yri, a di 'ye 'aan 'ba nu Abrahamu, Yisaki ko Sakobu 'huen-, v ko Nyisva a winwlon-hanyo* a pepe, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. 'A mu -mo -bi, v di pu 'li 'a mu -patu'. 'Ki a di 'v □hien -wee -ni, ko, 'ki a di 'v yru -puv -ni.

29 Ti a 'mu 'yri, 'klo -bu, 'a □ge ni -hen 'yri, 'ki nyibli di 'li le -hon, v 'mu le 'kukue -ni, v 'mu de -mo -didi -ni, 'ki 'li Nyisva a 'klo yrayru a 'mu 'kwli.

30 Nyibli -bi, -v ni 'li 'waa 'bio bu, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa 'bio 'lu yi ni -nyrowo □du, ko, nyibli -bi, -v ni 'v 'waa 'bio 'lu yi, 'ki 'li -te ti ne -bu 'kwli, nu- di 'li 'waa 'bio bu ni -nyrowo □du.»

-Yusu hle□e ni, -e mo, Nyisva di 'v Jrusredto bu 'ni hie

(Matie 23.37-39)

31 Ti ni -do a ti 'yri, Falisi□tumu* a nyibli □du, nu- 'yaya 'v -Yusu 'huu bu, 'v lee □ne, v wen: «-Tite -bu, -ni mo, -hon mo -wlu, -bu mu 'li -tite -bu, -e nu□o, 'kun Helodu □mue -na 'lila le.»

32 -E -bi ke- e pu □nu yi, e wen: «Ba mu, ba lee Helodu a 'mu, -e ko -yruku, -wen 'gbekle, -e mo: Kike -bu, ko -nyija 'huen-, 'n ble 'kuo -hun* le, -v ni 'v nyibli ke', e ko, 'n ni□e ni, nyibli a 'kue 'e yi -we, □nyree, 'ti- 'mu 'na -kuan 'lu -yra.

33 Kee, kike, -nyija, ko □nyree, 'n ko □bu gba 'na -kuan 'lu -mo, 'mu 'li Jrusredto 'kwli nyre, -e nu□o, e 'yi 'v le -mo -ni, 'ki bu 'la Nyisva a winwlon-hanyo*, 'ki 'li -tite -bi, 'bu 'yi 'li Jrusredto 'kwli 'pa-.

34 'N yi Jrusre a nyibli 'ni -lee -ni: Nyisva 'bu lee 'ne- 'a mu 'a winwlon-hanyo -mo, a pu □nu 'li -mo le, 'a 'le □nu. 'N -hue mo□o ni 'a -ne ti, □bu 'kukue mo 'a mu le, ki mo 'mu 'huu, □wu yi, -te hapegba ni, 'e yi 'a 'yonu le 'kukue -ni, 'ti- 'e yi □nu ki bu □jri, kee, a 'yi□i ki -wen.

35 E no- ko -ti, Nyisva 'mu 'v 'aan 'du bu hie, 'a mu ni -do, a 'mu 'aan duonu le -kikle -ni. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, kue 'ki mo bu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba 'ye 'ki 'mu de, e 'mu□u le gba -gbagba, ti 'mu 'v nyre, -e ko 'yri a di le pu: -Na 'wio, -mo -bu, -e yi 'li di, 'ki 'li Kukonyo Nyisva a 'nyre 'kwli. Nyisva bu -nyi -mu -ti a 'yi'bbua.»

14

-Te -Yusu nu la□a, nyiblo □du a 'kve 'e -we la, 'ki 'li -wuule-nyrowo* 'kwli

1 -Nyrowo □du 'kwli, Falisi□tumu* a nyiblo gbagbu □du, no- da la -Yusu diide -mo. -Te -Yusu pa 'li 'a 'kayu bu, -e -bi Falisi□tumu a nyibli, -v ni 'v, v -tua 'a -gbeele.

2 'Ki 'li -te a 'mu, 'ki nyibetan □du nyra 'v□v ye' bu. Nyibetan a 'mu, 'kue ni□e ni. E 'yii 'li le.

3 Nyɩsɔa a teteɔonyo ko Falisiɔtumɩ a nyibli 'huen-, -v ni 'v, ke- -Yusu pi ɔnu yi: «Aan tete hleɔe ni, ɔbi e noɔ 'v le, -vɔ-, e 'yi 'v le -noɔ -ni, 'ki nyiblo bu nuɔo, 'hɔhrennyo a 'kɔe bu -we, 'ki 'lɩ -wɩrowo-nyrowo 'kwli?»

4 Kee -e -bi v 'ni -hɔaɔa hɔti bu ɔtuɔo ɔwɔn. E no- mɔ, -Yusu bu -hɔen 'hɔhrennyo a 'mu le, bu nuɔo, 'a 'kɔe bu -we, 'ti- bu lee ɔne, -e mɔ: «Na 'kɔe -we ni. -We 'li -bu mu 'li -na 'kayu bu ni.»

5 -E -bi ke- e pi ɔnu yi, e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo a 'yu -hɔv' a bli 'bu bi 'li 'niebutɔ 'kwli, e di 'liɔti 'ni -ha ti ni -do a ti 'yri, 'ye ɔbi e mɔ -wuwle-nyrowo.»

6 -Ti a 'mu, -Yusu -hla, v 'ni 'yeɔe li -ti bu diɔe ɔwɔn ɔtu.

Nyibli -mu', -v ɔtiwe 'li 'waa dɔnv, -Yusu, no- di 'li ɔnu 'li yaa -ni

7 -Te v ni 'ki 'v dediile', -e -bi -Yusu -gbɛɛ ɔne ni, -e mɔ, nyibli a pepe, 'kayu a 'baɩ da wen, 'ki v ni 'vɔv 'hɔi bu. -E -bi e pi ɔnu ɔto', 'e pɔv ɔne 'hɔpadiide a de yi, e wen:

8 «'Bu mɔ, nyiblo 'bu da -mu 'hɔpadiide ki, ɔni 'muɔ 'liɔti le, 'ki -bu ni 'v nyiblo -mu', -e da -mu 'hɔi bu. -Bakle, e da wen nyiblo -bi, -e ni 'v -mu 'lu yi,

9 'ti- nyiblo a 'mu, -e da wen 'a mu ni 'hɔen a 'mu, e 'mu -mu -lee -ni: 'Du ye', nyiblo -bu, e 'mu mɔ 'mu 'hɔi bu ni. ɔNi ko -bu -hɔɔ ɔne -mɔ le, -bu ni bu, -tɔi di -mu 'ni nu.

10 E 'ni 'ni 'li 'mu le, kee, 'bu da -mu, ɔni yi bu ni ni, nyiblo a 'mu, -e da -mu, hɔɔ ɔne -mɔ le, -e diɔe nu, ti -mu' -ko 'yri e di 'v -dii -ni, e 'mu -mu -lee -ni: 'Bɩhan o, di mɔ 'mu 'hɔi, ɔnu bu ni. De a 'mu, no- diɔe nu, ɔmu yre'buɔba ko, 'ki 'v nyibli a pepe -mu' ye', -v ko -mu 'hɔen- a ni 'v dediile',

11 -e nuɔo 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'li 'a dɔnv ni 'yeɔ -ni, v di 'liɔti 'ni ɔtiɔ -ni, ko, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'li 'a dɔnv ni ɔtiwe -ni, e no- v di 'li 'yaa -ni.»

12 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi ke- e pi 'kayu'baɩ yi, -e daɔa diide -mɔ, e wen: «'Bu mɔ, ɔni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, ɔni 'daa 'li -na ninatumupu ni -do, ko -na 'diaynu, ko -na ɔtugba a nyibli, ko -na 'dɔ 'kwli a nyibli ni -do, -v mɔ dekonyibli, -e nuɔo, de -mu', -di ɔnu -mɔ nu, v -we 'li bu nu -mɔɔ -mɔ ni -we.

13 'Bu mɔ, ɔni yi nyibli le'mlediide -mɔ ni de, -e -bi da ɔhɔennyibli, ko ninanyu, ko le-yiyrenyibli, ko 'yii'dɔnyu 'hɔen-.

14 'Bu mɔ, ɔni yiɔti ni ni, -di ko plo a bleele, -e nuɔo, de a 'mu, -di ɔnu -mɔ nu, v 'yi 'liɔti 'li -we bu nu -mɔɔ -mɔ -we. Kee, Nyɩsɔa, no- di -mu 'a 'wio -nyi, -nyrowo -mu', e di 'li nyibli -mu', -v 'sii 'v yi 'kɔkonyibli 'nyi -haa -ni, e di ɔnu 'klo -ha.»

-Te -Yusu pu -dina gbagbu a 'ledu (Matie 22.1-10)

15 -Te -Yusu hla -ti a 'mu, -e -bi nyiblo ɔdu ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -v ni 'v dediile', 'e yi -Yusu -lee -ni, e wen: «Plo a bleele 'ki 'v nyibli -mu' mɔ, Nyɩsɔa di 'a -dina ki da -nyrowo ɔdu, 'ki 'li 'a 'klo yrayru -mu', e di nu 'kwli.»

16 E no- mɔ -Yusu bu pu nyiblo a 'mu 'ledu yi, e wen: «E ko la nyiblo ɔdu. No- lee nyibli -hɔhɔi le, -e mɔ, e di da ɔnu -dina ki.

17 -Te dediiti nyre 'le, -e -bi e lee ne 'a -kɔannunyo, 'ki bu lee nyibli -mu', e da wen, -e mɔ, diide -we -mɔ, bu di 'li.

18 Kee, nyibli a pepe a 'mu, v ɔtuɔo ɔwɔn, -e mɔ, v 'yi 'li didie 'li -we. Yi-henyiblo, e lee -kɔannunyo a 'mu ni, -e mɔ: 'N -to 'na -ci. 'N ko ɔbu muɔo 'ye. 'A -ti, -ko 'v ɔwɔn, 'n 'yi 'liɔti 'li -we, ɔbu di 'li.

19 -E -bi 'hɔen a nyiblo wen: 'N -to blo ni -pu. 'N ko ɔbu mu ɔnu 'ye. 'A -ti, -ko 'v ɔwɔn, 'n 'yi 'liɔti 'li -we, ɔbu di 'li.

20 Ta a nyiblo wen 'ni: 'Mɔ ɔtiɔ -pa 'bli. E no- nuɔo, 'ki 'n 'ye ni di 'li ni di.

21 E no- mɔ -kɔannunyo a 'mu, bu ɔhɔan -mɔ, bu lee ne 'a 'mase -ti a pepe a 'mu, nyibli a 'mu, v -nu, 'v ɔtuɔo ɔwɔn. -Te 'mase 'win -ti a 'mu, e ko yru'bibie diaki, 'e lee ne 'a -kɔannunyo, e wen: 'Kika -ni, -bu mu 'li 'dika, e ko, -bu ɔglaa 'li 'dɔ 'li, -bu -we ɔhɔennyibli ko ninanyu, ko 'yii'dɔnyu, ko le-yiyrenyibli ti ki, bu di 'li,

22 -kɔannunyo a 'mu 'e -mu, 'e da ɔnu le, 'ti- 'e ɔhɔan -mɔ, 'e lee ne 'a 'mase, e wen: De -te wen 'mu -mɔ, 'n nuɔo ni. Kee, kɔbɔni-tebli 'tɩe hie ble.

23 -E -bi 'kayukonyo ɔtuɔo ɔwɔn, e wen: ɔTi 'dɔ, -bu pa 'li 'hrii wɔn le, 'a -ne nyiblo, -di 'li bu -yɛɛ -ni, ni 'vɔv ke', bu di 'li.»

24 'Ti- -Yusu 'mu -yre mɔ mu, -e -bi e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, yi-henyibli -mu', 'n -da, 'ki 'li ɔnu 'nyi, e ko nyibli -bi, 'a nyiblo ni -do 'ni ɔdie -hɔan 'na -dina a 'mu ki ni, 'ki 'li 'klo yrayru -mu' 'kwli, Nyɩsɔa di nu.»

Nyiblo ɔdu yi 'liɔti 'li -we, bu -he -Yusu a -nagbopi 'bu mɔ, 'bu yi -mɔ -we, 'ki bu hie 'v 'a kɔkɔ-tebli a pepe bu (Matie 10.37-38; 5.13; Makɩ 9.50)*

25 E ko la -nyrowo ɔdu, nyibli -hɔhɔi, nu- ko -Yusu 'hɔen-, v ne la 'hru. -Yusu bu ɔhɔan -mɔ, -e -bi e -tɔa 'waa leele, e wen:

26 «'Bu mɔ, nyiblo 'bu -hɔe bu di 'ne- 'mu 'hɔi, e 'mu 'na -nagbopi -he a -ti, e ko bu nuɛ 'mu, bu -hi 'v 'a 'baɩ ko 'a 'dii 'hɔen- 'v, ko 'a nuɔba, ko 'a 'yonu, ko 'a 'diaynu, e ko 'a dɔnv. 'Bu 'yiɔti 'pa-, e 'yi 'liɔti 'li -we, bu -he 'na -nagbopi.

27 Nyiblo 'bu 'ye ni ɔtuu 'v 'na win 'v, mɔ 'ye ɔbi v pu le, v 'muɔv 'la, -te e mɔ 'na

nyiblo a -ti, -ε -bi nyiblo a 'mu, ε 'yi 'liϫi 'li -we, bu -he 'na -nagbopi.

²⁸ ▢Bu puϑ ▢ne 'kayuponyo a de yi. ▢Ni -hwe -bu pu 'kayu gbagbu, ▢ni 'mu -kuan -wlu ▢tu, -yi ni bu, ▢ni yi 'lu le -hie, ▢ni gbugbe 'a 'wliye -mo le, -di nu, ▢mu 'kayu a 'mu pu, -ε di▢e nu, ▢mu▢u yi, 'bu mo, 'wliye -huohu 'bu ni 'li -mu -ji', -di nu, ▢mu 'kayu a 'mu -mo -we.

²⁹ 'Bu mo, ▢ni 'yi -tebli ni -tie a 'mu -nu, ▢ni ▢tu -kuan a 'mu -wlu, 'ti- mu 'li ye', ▢ni 'yi 'liϫi 'li -we, -bu -we 'kayu a 'mu -mo, nyibli a pepe, -u di de a 'mu 'ye, u di -mu 'ni 'caa -ni,

³⁰ u 'mu le pu: Nyiblo -bu, ε ▢tu 'a 'kayu a pupuϑ -wlu, kee, ε 'yi 'liϫi 'li -we bu -yra -kuan a 'mu 'lu.

³¹ ▢Bu puϑ bodio ▢du a de yi -we. Bodio a 'mu, 'bu 'mu tu ki mu, 'bu 'mu 'a 'bi bodio yi -won mo mu, ε yi ni bu, 'ε yi 'lu le -hie, 'bu mo, 'bu gba 'seyo a (10'000) 'miliwi ni pu, 'bu -we 'li bu nyra 'a 'bi bodio yi bu, -ε gba 'seyo a (20'000) 'miliwi a -wlu.

³² 'Bu mo, 'bu 'ye▢e, -ε mo, ε 'yi 'liϫi 'li -we, 'a 'bi bodio 'bu 'tie hlo 'li -mo, tu 'bu 'tie 'ye ni 'be, ε ko bu te 'a 'lelenyo bu, 'ki bu mu 'a 'bi bodio a 'mu 'beti -ni: De a 'di -bi -a di nu, 'ti- tu 'ni ▢ha bu bi 'li?»

³³ 'Ti- -Yusu 'mu -yre mo mu, -ε -bi ε wen: «'A -ti o, 'ki 'li 'a mu 'nyl, nyiblo ▢du 'yi 'liϫi 'li -we bu -he 'na -nagbopi, 'bu mo, 'bu 'yi -mo -we, 'ki bu hie 'u 'a kuko-tebli a pepe bu.

³⁴ A yi▢e ni, -ε mo, 'ta mo ▢haande ▢ni. Kee, 'bu 'waan ne 'a wlonnuo, u 'yi 'liϫi 'li -we 'ki de, bu nu▢o, bu no 'ki wlon de.

³⁵ ε 'yi 'ki -kuan ▢du -ko. U ko bu pu▢u 'wan. 'Ba ko -ti 'winnua, -ε -bi ba pu 'mu nua yi bu -dodo.»

15

-Te -Yusu pu la blable, -ε 'wan la, 'ti- u 'ye la a 'ledu

(Matie 18.12-14)

¹ -Nyrɔwo ▢du, 'blɔwli'tnyu, ko hiaponyibli, -u ko 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, u nu- mu 'u -Yusu 'hu, -ε di▢e nu, 'bu yi win ni pi, u 'mu 'a win nua yi bu pu, ko, u 'mu 'a tɔwin 'wn.

² -Te Falisi▢tumu* a nyibli ko tetetɔnyu, -u ni 'u, u 'ye de a 'mu, -ε -bi u bi yru', 'u -tua wlonle'puple le, u wen: «Nyibli -bu, -u ko 'klo 'yi 'u yi 'sii -ni, nu- ε yi 'u 'hu le -wleen -ni, ε ko ▢nu 'hɔen-, 'u yi de di -we.»

³ -Te -Yusu 'wn, -ε -bi ε puϑ ▢ne de yi, ε wen:

⁴ «'Ki 'li 'a mu 'nyl, nyiblo 'bu ko blabl a (100) -wli ni ▢hun, 'bu gba ▢nu 'ce mo, 'ti- blable ni -do 'bu 'wan, de a 'di -bi ε di nu 'li? ε ko bu hie 'u blabl a (99) -wli ni -hen

▢tu 'u -pu ▢tu 'u ▢huian-do -mu' bu, 'ki 'li 'cele', ε 'mu blable ni -do a 'mu le ▢muϑ -muomuo, ε 'mu▢u ki ye.

⁵ 'Bu ye▢e ki, 'a plo di 'ni ble, ε 'mu▢u -phi' bu pu,

⁶ ε 'mu 'li 'kayu bu mu, ε 'mu 'a 'bio da, nyibli -mu', -u ▢glaa 'liϫi 'li, ε 'mu ▢nu da -we, 'ti- ε 'mu ▢nu -lee -ni, -ε mo: Ba bi 'mu ki, -ba nu dɔdu, 'na blable, -ε 'wan wen, 'n 'ye▢e ni.»

⁷ -ε -bi -Yusu wen 'ni: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ke- ni -do, ε di 'mu ▢ti, 'ki 'li yako 'kwli. Dɔdu 'yi 'liϫi 'li -we bu ni 'li yako 'kwli, 'ki 'u nyibli a (99) -wli ni -hen ▢tu 'u -pu ▢tu 'u ▢huian-do, -u pu le, -u 'sii 'u yi, 'ti- -u 'yi 'liϫi 'li -we, -bu -nyi 'waa 'klo Nyisua a -ti. Kee, de'kukununyɔ ni -do 'bu hie 'u 'a de 'kuku bu, 'bu -ha 'li 'a dɔnu a 'klo, 'bu -nyi▢e Nyisua, ε no- ko -ti, u 'mu dɔdu nu, 'ki 'li yako 'kwli.»

-Te -Yusu puϑ la▢a 'wliye bu 'wan, 'ti- bu 'ye▢e a de yi

⁸ Ke- -Yusu pi de, ε wen: «▢Bu puϑ ▢ne 'wliye a de yi: 'Bu mo, nugba 'bu ko 'wli a 'yo ni -pu, 'ti- 'bu 'waan ne 'a 'ye ni -do, ε ko bu 'bia 'napu, bu -ha 'kayu kueti ble, 'ti- ε 'mu 'wliye a 'mu le ▢muo.

⁹ 'Bu 'ye▢e, ε ko bu da 'a 'bio, ε ko nyibli -mu', -u ▢glaa 'liϫi 'li, ε 'mu ▢nu -lee -ni, -ε mo: Ba bi 'mu ki, -ba nu dɔdu, -ε nu▢o, 'na 'wliye, -ε 'wan wen, 'n 'ye▢e ni.»

¹⁰ -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki de: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ke- ε di 'mu ▢ti, 'ki 'li Nyisua a leneny 'nyl, -u ni 'li yako 'kwli. 'Bu mo, de'kukununyɔ ni -do 'bu hie 'u 'a de 'kuku bu, 'bu -ha 'li 'a dɔnu a 'klo, 'bu -nyi▢e Nyisua, ε no- ko -ti Nyisua a leneny 'mu dɔdu nu, 'ki 'li yako 'kwli.»

-Yusu pu la 'ledu, -ε kve 'u nyibehian ▢du ki bu, -ε ko 'yu ▢wan la, 'ti- -ε 'ye la▢a

¹¹ -ε -bi -Yusu pu 'ledu -bi de, ε wen: «ε ko la nyibehian ▢du, 'ε ko la 'yonu nyibepu ni 'hɔen.

¹² -Nyrɔwo ▢du, -ε -bi nyiblo -mu', -ε mo 'hiangbe, ε lee ne 'a 'bai ni, ε wen: 'Na 'bat o, ▢ni 'ku -huan, 'nee 'wliye, -ε bleε 'mu yi, 'n di -huan gba, -nyi 'mo▢o -dodo. -Te 'yu a 'mu, ε hla -ti a 'mu, -ε -bi 'a 'bat ▢gla la ▢nu 'a 'wliye a 'mu le.

¹³ -Nyrɔwi bu -hi, -ε -bi 'hiangbe a 'mu, ε 'du la 'a -ne 'wliye ye', ε mu 'li 'blɔgba -bi 'kwli, -ε hloco ne 'a 'bli -mo le dtaki. -Te ε nyre 'li 'blɔgba a 'mu 'kwli, -ε -bi ε -tua 'wliye a 'mu, 'a lectrale. 'Klɔdu a 'mu, no- nu la▢a, 'a 'wliye a pepe' ε -we la.

¹⁴ -Te ε -we 'ki 'wliye a lectrale -mo, -ε -bi 'kanu bi 'li 'blɔgba a 'mu 'kwli, 'yu a 'mu 'ε -tua ▢hɔen a 'yiye, 'kanu a -ti.

¹⁵ ε no- nu▢o, 'ε mu -kuan le ▢muo mo, 'ki 'li nyibeyu ▢du -mo, -ε ko 'li 'blɔgba a 'mu 'kwli. Nyibeyu a 'mu, ε ko buci, 'ki

'l' a -yrugba ki, 'u ni 'l' -gblo 'kwli. -E -bi nyibeyu a 'mu, e lee 'hiangbe a 'mu ni, bu [tu [nu 'yie.

16 -Te 'hiangbe a 'mu, e [tui [nu 'yie, -e -bi e -hve[ε ni, 'kanu a 'ti, bu di buci a 'mu, 'waa didi-tebli -mu', u ye [nu yre, kee, nyiblo [du 'ni -nyi[ε li [t' a de.

17 -E -bi [wlu di[ε -mo, e wen: 'Na 'bai a -kvannunyibli a pepe, u yi di de, 'u [mle, didi-tebli 'e yi ble hie, 'mo -bi, 'ni ni 'ne-'kanu yi bu.

18 'N di 'du ye', 'mu -mo [hian, 'mu 'l' 'na 'bai -mo mu, 'mu[υ lee -ni, -e mo: 'Na 'bai o, 'n -hee Nyisua a -ti le, ko, 'n -hee -na -ti le -we.

19 'A -ti, 'n 'yi yi -blee -ni, -bu daa 'ki 'mu -na 'yu de, kee, daa 'mu -na -kvannunyiblo.

20 -E -bi e 'du ye', 'e bi 'hru wlon, 'e mu 'l' 'a 'bai -mo.

Bu waan 'l', -e -bi 'a 'bai yru[ο ni, 'a 'yu a 'mu, 'a nyai 'e -tua 'a nunuo tiaki, 'e 'gba cigbe, 'e mu[ο ye' 'be mo. -Te e nyre 'u[υ 'hvi, -e -bi e 'wlee [ne ni.

21 -E -bi 'a 'yu wen: 'Na 'bai o, 'n -hee Nyisua a -ti le, ko 'n -hee -na -ti le -we. 'A -ti, 'n 'yi 'ki yi -blee -ni, -bu daa 'mu -na 'yu.

22 -E -bi 'a 'bai lee ne 'a -kvannunyibli ni, e wen: Ba pu 'l' 'kl' le, ba ya 'l' wlawlu -mu', -e no yi, 'ki 'l' wlawli a pepe 'nyi, -u ni 'ne- 'kayu bu, ba pu [ne[ε. Ba pu 'l' [t' 'bueye -ji' (e 'mu[υ yi, -e mo, 'n dee [ne 'na 'yu). Ba pu[υ 'suin -we.

23 Ba ya 'l' bliyu -mu', -a pu 'kubia ki, a 'mu[υ 'la, -e di[ε ne nu, -a 'mu de di, -a 'mu le 'mle -tee,

24 -e nu[ο, 'na 'yu -bu, e 'wi yi, e 'ku la ni, 'e 'hri 'klo. E 'wan la ni, 'ni 'ye ke[ε. -E -bi u -tua le'mimle a nunuo.

25 Ti a 'mu 'yri, 'a 'yu -mu', -e mo nyi'ka, 'ki e ni 'l' -titi. -Te e -hon -titi, bu 'mve 'ki 'kayu yre, -e -bi e 'win bibi-tebli ko -wla a win,

26 'e da -kvannunyiblo -bi, 'e 'beti[ε, e wen: De- a 'dt' -bi, -e mi 'lu -mo, -e ko -wla nyibli yi yi 'l'?

27 -E -bi -kvannunyiblo a 'mu, e wen: -Na 'dtayi -mu', -e mu la, no- di de. E mo -na 'bai a dobu, 'ki 'a 'yu, -e 'wan la, bu di[ε 'ye, 'a 'hvi bu di -tee nu. E no- nu[ο, 'e 'la bliyu -mu', e pu la 'kubia ki.

28 -Te nyi'ka a 'mu, e 'win -ti a 'mu, -e -bi e bi yru'. Yru a -ti, e 'ni -hua[α li bu pa 'kayu bu. No- nu[ο, 'a 'bai 'e 'hri, 'e -tua 'a lenyaale, e wen: Pa 'kayu bu.

29 Kee -e -bi e [tu 'a 'bai [won, e wen: 'Ye ke, 'ki 'n ni 'ne- -mu 'hvi ti a pepe, 'ni yi -mu -hee -ni. 'N 'yi -huan -na -ti le ni -hee -ni, 'a 'yri 'wowle kle. Kee, [yi -huan 'mu wliyu ni 'lee -ni, 'n ko 'na 'bio 'huen- -a 'mu le 'mle.

30 Kee, -na 'yu -mu', -e gba la -na 'wliye, -e -nyi[ε 'lawlunugbi le, -te e [hian -mo, no- [lee bliyu -mu', -a pu la 'kubia ki.

31 -E -bi 'a 'bai wen: 'Na 'yu o, 'ki [cibi 'ne- 'mu 'hvi. 'A -ne [dedede, 'n -ko, -mo ko[υ.

32 Kee, e blee yi, -ba nu le'mimle, -e nu[ο, -na 'dtayi -bu, e 'wi yi, e 'ku la ni, 'e 'hri 'klo de. E 'wan la ni, 'ni 'ye ke[ε.]»

16

-Te -Yusu pu la 'wli'yie[εtunyo a 'ledu

1 -Nyrōwo [du, -Yusu pu la 'ledu, 'ki 'u 'a -nagbopu* yi, e wen: «E ko la dekonoyo [du. No- ko la 'wli'yie[εtunyo. -Nyrōwo [du, -e -bi nyibli [du mu la 'l' dekonoyo a 'mu -mo, u wen: Ta 'u le, -na 'wli'yie[εtunyo -bu, e cire -na kuko-tebli le.

2 E no- mo dekonoyo a 'mu, bu da[α, e wen: 'N yi 'win -na 'nyre -huan. 'A -ti, lee 'mu, -te -ni 'na kuko-tebli a naale. 'N pu[υ [haan-ti, -e mo, [yi 'l' [t' 'l' -we, -bu mo 'ki 'na 'wli'yie[εtunyo de.

3 -E -bi ke- 'wli'yie[εtunyo a 'mu, e pi 'a dtōnu yi, e wen: 'Na 'mase di -ha 'mu -kwan ki. -Bi' 'n di nu 'l'?' 'N 'yi 'kl' -ko, 'ki [bu -me -tutu yi, e ko, -tut' di 'mu 'ni nu, 'ni ko [bu -hua le.

4 In'hun-, de 'n di nu, 'n yi[ε ni. 'Ni nu de a 'mu, 'bu -ha 'mu -kwan ki, nyibli -bi di 'ble 'mu kua, 'ki 'l' 'waa 'kayo bu.

5 Bu pu 'ki le, -e -bi nyibli -bu, -u 'ble 'a 'mase a gbi kua le, e -tua 'waa dodoyo a dida. -Te 'a yi-henyiblo nyre 'u, -e -bi e 'beti[ε ni, e wen: 'Na 'mase a gba -mu', [ble kua, -tie e -mo 'l'?

6 -E -bi e wen: 'Nyratee a (100) -wli ni [hun a 'wliye a gba, no- ni 'ne- 'mu -mo. -E -bi 'wli'yie[εtunyo a 'mu, e wen: 'Ye -na 'crien, -e ko ki u 'cru 'u -na gba, e no -bu. 'A -ti, 'kika -ni, -bu ni bu, -bu 'cru, -e mo, 'nyratee a (50) -wli ni 'huen [tu 'u -pu a 'wliye a gba, e no- ni 'ne- 'mu -mo.

7 Nyiblo -bi ni 'u, ke- e pi[ti yi, e wen: -Mo bi, -tie [ble kua 'l'?' -E -bi e wen: -Kububble a (500) -hotrowi ni [hun a 'wliye a gba, e no- ni 'ne- 'mu -mo. -E -bi 'wli'yie[εtunyo wen: 'Ye -na 'crien, -e ko ki u 'cru 'u -na gba, e no -bu. 'A -ti, 'kika -ni, -bu ni bu, -bu 'cru -kububble a (400) -hotrowi ni -hen a 'wliye a gba.

8 'Wli'yie[εtunyo a 'mu, -e 'yi 'u yi 'sii -ni, -te 'a 'mase 'ye de a 'mu, e -nu, -e -bi e -tua a 'nyre a lepupu, -te e -nu, 'e -hie [haande 'lu -mo le, 'ki 'u de, e di -huan -he a -ta'. E mo -tee, nyibli -mu', -u 'ye ni [tuu 'u Nyisua 'u, -u [mve 'klo -bu a -huhua-tebli le, u ko [to, 'ki 'u gblagbu a nunuo a -ta'. 'Waa [to a 'mu, e -hi 'u Nyisua a nyibli a [to ni, u -ko, 'ki 'u yi'siide a nunuo a -ta'.»

9 Kε- -Yusu pɪ de, ε wen: «□□Tɔ 'n pɪ 'a mu, ε nɔ- mo: 'Klo -bu, 'a koko-tebhl -mu', -ε keε nyibli, ba 'du□o ye', ba -nyi□e nyibli le, nyibli a 'mu, v 'mu 'aan nunatumupu -he. Ε nɔ- di□e nu, ti -mu' -ko 'yri koko-tebhl a 'mu, ε di 'a mu □jre -we, v 'mu 'a mu kva 'ble, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli.

10 Nyiblo -bu, -ε 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v -tebhl 'cumi a yible□tutule a -ta', ε di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tebhl gbagbi a yible□tutule a -ta'. Keε, nyiblo -bu, -ε 'yɪ 'v 'yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tebhl 'cumi a yible□tutule a -ta', ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v -tebhl gbagbi a yible□tutule a -ta'.

11 'A -tɪ, 'ba 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v 'klo -bu a koko-tebhl, -ε keε nyibli, a yible□tutule a -ta', Nyɪsɔva 'yɪ 'lɪ□ɪ -we, bu kuo ne 'a mu □wɔ yɪ, bu -nyi 'a mu -teε a koko-tebhl.

12 □Hɪan -mɔ de, 'bu mɔ, 'ba 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v -tonyibli -bɪ a koko-tebhl a yible□tutule a -ta', Nyɪsɔva 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu -nyi 'a mu koko-tebhl -bu, -ε bleε ne 'a mu yɪ.

13 -Kvannunyo □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu nu 'masepɔ nɪ 'hven a -kvan, ti nɪ -do a ti 'yri. Ε kɔ bu yraa nyiblo nɪ -do, ε 'mu nyiblo -bɪ -nɔε -nɪ. Ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, ti nɪ -do a ti 'yri, Nyɪsɔva bu kɔɔ ne 'a mu win kɪ, 'tɪ- 'wliye bu di 'a mu win kɪ -kɔɔ -nɪ -we.»

-Yusu pɪ □haantitie, -ε hle□ε, -ε mɔ, Nyɪsɔva kɔɔ nyibli win kɪ

(Matie 11.12-13; 5.31-32; Makɪ 10.11-12)

14 -Te Falisi□tumu* a nyibli -mu', -v nɪ 'v, v 'win -Yusu a pupɔwin a pepe, -ε -bɪ v -tɔa 'a 'caale, -ε nu□o, v nuε 'wli diakti.

15 Kε- -Yusu pɪ □nɔ yɪ, ε wen: «A nɪ -tebhl, -ε di□e nu, nyibli 'mu le pu, -ε mɔ: A 'sii 'v yɪ. Keε, Nyɪsɔva yɪ 'aan □wɔl nɪ. Ε mɔ □han-tɪ, -tebhl -mu', nyibli deε -tebhl gbagbi, Nyɪsɔva yraa □ne nɪ.

16 -Tebhl -mu', v 'cru la 'lɪ Moise a tetecriun 'kwli, kɔ 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔva a winwɔn-hanyu* a 'cruun 'kwli, ε nɔ- v tɔɔ -nɪ -tɔɔtɔɔ, Saan Batisɪ 'ε -di. Kve 'lɪ ti a 'mu 'yie bu, Nyɪsɔva a win -bu, -ε hle□ε, -ε mɔ, Nyɪsɔva kɔɔ nyibli win kɪ, ε nɔ- 'n ne -mɔ le, 'a -ne nyiblo, 'ε □tui 'v 'klɪ, -ε di□e nu, Nyɪsɔva 'mɔ□v win kɪ -kɔɔ -nɪ.

17 Yakɔ kɔ -tɔtɔ 'hven', v di bu 'nɪ -we, keε, ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, 'kɪ Nyɪsɔva a tetebu □dɔ a 'kɔtɔ bu -we bu.

18 'A -ne nyibeyugbe, 'bu nɪ 'v, 'bu pu 'lɪ 'a nugba -patu', 'tɪ- 'bu kɔ nugba -bɪ, -ε -bɪ nyibeyugbe a 'mu, ε nu -wlawɔl. Nugba a 'mu, ε di 'lɪ -patu' pu, nyibeyugbe -bɪ 'bu kɔ□o, nyibeyugbe a 'mu, ε nu -wlawɔl -we.»

Dekonyo kɔ Lasa 'hven-

19 Kε- -Yusu pɪ de: «Ε kɔ la dekonyo □dɔ. 'A 'hɔlepu-tebhl, ε pɪ la 'hɔl le, ε nɔ la yɪ diakti, 'tɪ- 'ε pɪ la □die. 'A -ne -nyrɔwɔ, ε

kɔ bu 'mle la le, bu pi la □haandii-tebhl a gblegble, ε kɔ 'a 'bio 'hven-, 'v yɪ la□a di.

20 Nyiblo -bɪ nɪ la 'v. 'A 'nyre mɔ Lasa. □Hɪuven nɪ la□a nɪ. 'A 'hɔl a pepe nu la □ji dadɔ. Ε nɔ- -nyrɔwɔ □dɔ, -ε pe la 'v dekonyo a 'mu 'a □hvan.yɪ bu.

21 Ε -hve□e nɪ, didi-tebhl -mu', -ε yɪ dekonyo kɔ 'a nunatumupu 'hven- □jre 'ble, bu 'tɪ□ɪ le, bu di□e, keε, ε 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we. 'Kɪ ε yɪ 'v bu pe, -ε -gbɔ 'v yɪ 'lɪ 'a □ji 'yɪ le me.

22 'Kɪ v nɪ 'v bu -nɪnɪ, -ε -bɪ □hɔvennyɔ a 'mu, ε 'kɔ nɪ, Nyɪsɔva a lelenyo 'ε gba 'lɪ□ɪ Nyɪsɔva a bɔnɪle', 'kɪ 'v -aan -ne 'bat Abrahamu 'hɔt. -ε -bɪ dekonyo -mɔ -bɪ, ε 'kɔ nɪ -we, 'v -ha 'v□v.

23 -Te ε mu 'yɪ □wle mɔ, 'kɪ ε 'hrɪ 'lɪ 'kuopɔ a 'bli, 'ε yɪ □hɔven 'ye diakti. Bu 'du 'kɪ 'lɪ ye', -ε -bɪ 'kɪ 'lɪ -tɪte blɔblɔ, 'kɪ ε teε 'lɪ le, 'ε yɪ Abrahamu 'ye, Lasa 'ε nɪ 'v□v 'hɔt bu.

24 -ε -bɪ ε 'yaa 'lɪ win, ε wen: -Aan 'bat Abrahamu, 'n yɪ 'ye □hɔven diakti, 'kɪ 'ne-na -bu 'nyɪ. 'A -tɪ, yru 'na nyat, -bu lee Lasa, bu 'nyra 'a -jie 'nie yɪ, ε 'mu 'v□v 'na me kɪ 'tee -nɪ, 'na me a 'mu, ε 'mu -pɔpe -nɪ.

25 -ε 'bɪ Abrahamu wen: 'Na 'yɔ o, bu bɪ 'lɪ -mu 'kwli, -ε mɔ, -te -nɪ la 'lɪ -tɔtɔ kɪ, 'a -ne de, -na □wɔ -hve la, ε nɔ- -kɔ la. Keε, Lasa -mɔ -bɪ, ε 'yɪ la □dedede -kɔ. -Te ti ne -bu, ε kɔ plo a blele, -mɔ -bɪ, □nɪ yɪ □hɔven 'ye.

26 De 'n kɔ □bu lee -mu, ε nɔ- -mɔ, a kɔ -a mu 'hven- gbatɪ, butɔɔ nɪ 'v, -ε hɔ 'kwli bu. 'A -tɪ, nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu -hɔn 'ne- -a mu -mɔ, bu mu 'lɪ 'a mu -mɔ, mɔ, nyiblo □dɔ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu -hɔn 'lɪ 'a mu -mɔ, bu di 'ne- -a mu -mɔ -we.

27 -ε -bɪ dekonyo wen: -Aan 'bat Abrahamu, 'n nyεε -mu le, lee Lasa, bu mu 'lɪ 'na 'bat a 'kayu bu,

28 -te 'na 'diayunɔ nɪ □hun nɪ 'lɪ, ε 'mu □nɔ -lee -nɪ, -te 'n nu naale, v 'nɪ □ha naale le nu, -ε di□e nu, 'bu 'kɔ, v 'nɪ □ha 'ne- □hɔven'yele' -bu di.

29 -ε -bɪ Abrahamu □tu□o □wɔn de, ε wen: -Na 'diayunɔ, Nyɪsɔva a tete, Moise 'cru la, 'kɪ ε nɪ 'lɪ □nɔ -mɔ, 'tɪ- 'v kɔ Nyɪsɔva a winwɔn-hanyu* a 'cruun. Nyɪsɔva a nyibli a 'mu, v nɔ- bu pu nɔa yɪ bu, v 'mu Nyɪsɔva a 'hrɔ a nɔle yɪ.

30 -ε -bɪ dekonyo wen: 'Uɔn-, -aan 'bat Abrahamu o, ε 'ye nɪ □ce. Keε, nyiblo 'bu -hɔn 'ne- 'kɔkɔnyibli -mɔ, 'bu 'yɪ 'lɪ □nɔ -mɔ nɪ -hlee -nɪ, v di 'waa de 'kuku 'nɪ yru, v 'mu 'v□v bu hie, v 'mu 'waa 'kɔ Nyɪsɔva -nyɪ.

31 -ε -bɪ Abrahamu □tu□o □wɔn de, ε wen: 'Bu mɔ, 'bu 'yɪ Moise kɔ Nyɪsɔva a winwɔn-hanyu nɔa yɪ bu -pu, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu pu nyiblo □dɔ nɔa yɪ bu de, kɔ, v 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -we, bu kuo Nyɪsɔva □wɔ yɪ, 'ye □bu nyiblo □dɔ -hɔn 'ne- 'kɔkɔnyibli 'nyɪ,

ε 'hri 'klo, ε hlee 'li □nu -mo.» Kε- -Yusu pu nyibli a 'mu yi.

17

A 'ni 'nuo 'li□ti, nyibli 'ni 'kee 'li Nyisva a □wlv a yikuole, ε ko, ba -hru 'aan 'bio -tonyibli a de 'kuku a -ti -mo

(Matie 18.6-7,21-22; Maki 9.42)

1 Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi, ε wen: «'A -ne ti, ε di ko -tebli -bi, -v di nyibli 'tu, v 'mu Nyisva a □wlv a yikuole 'kee -ni. Kεε, 'jro 'ki 'v nyiblo -mu' -mo, -ε di□e nu, 'a 'bi 'mu Nyisva a □wlv a yikuole 'kee -ni.

2 Ε di nu wen -tee, 'ki bu pu wen nyiblodv a 'mu 'hio gbeteε lo, bu pu wen 'li□ti 'yru -mo, ε 'mu wen 'ku, 'ε -hi 'v bu nu□o, nyiblo -bu, -ε kuo Nyisva □wlv yi, -wen 'hiangbe, bu 'kee Nyisva a □wlv a yikuole.

3 Ba □tu 'aan dtovv 'yie -tee.

-Na 'bi Nyisva a nyiblo 'bu nu -mu de 'kuku -mo, lee □ne: De -nu 'mu -mo, ε nyre yi. 'Bu mo, 'bu 'wlv, 'bu 'cici 'a nunuklo, -ε -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mo.

4 'Bu mo, 'bu nu -mu de 'kuku -mo, 'wi ni □hlon'hven, 'ki 'li -nyrowv ni -do 'kwli, ko, 'a -ne ti, 'bu yi 'li -mu -mo ni di, 'bu yi□ti ni yruv, -ε mo, de ε -nu, ε nyre yi, -ε -bi -hru 'a de 'kuku a -ti -mo.»

'Bu mo, 'ba ko Nyisva a □wlv a yikuole de gbe, -ε -bi ε -we 'li bu nu □wilekεε-tebli ni

5 Kε- Kεkonyo -Yusu a -mōnanyu* pi□ti yi, v wen: «-Heε ne -a mu, -ba kuo Nyisva □wlv yi -tee, -aan □wlv a yikuole a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni.»

6 -ε -bi Kεkonyo □tu □nu □wōn, ε wen: «'Bu mo, 'ba kuo wen Nyisva □wlv yi de gbe, a -we 'li ba lee wen tugbe -mu' ni: 'Hri -wlv, -bu mu 'li 'yru -mo, ε mo □han-ti, ε di wen 'v 'a mu 'ni □tuu -ni.»

Nyisva a -kvannunyibli

7 Kε- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, ε wen: «□bv pu □ne -kvannunyo a de yi: 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ko -kvannunyo, -kvannunyo a 'mu, 'bu yi nyiblo a 'mu 'a -ci a -kvan ni ni, ε ko, 'bu yi 'a 'wlvugba-tebli ni -nee -ni, 'ti- 'bu yi 'li -ci ki ni -hven, -cikonyo 'bu 'ye 'li□ti ye', □bi kε- ε di□e yi pu: 'Kika -ni, -bu di 'li, -a 'mu de di?

8 'Uvn-, ε 'yi 'li□ti 'li -we, bu pu le. Kεε, kε- ε di pu: Mu -na wlvwv 'cici -ni, □mu 'na didide pi mo di, □mu 'mo□o yi ya, 'mu de di. 'Ni -we de le, -ε -bi -na 'mumu, -we 'li -bu di de nu.

9 -Kvannunyo a 'mu, 'bu nu -kvan -mu', 'a 'mase pu le bu nu, □bi a pu□v □haan-ti, ε di -nyi 'a -kvannunyo 'wio? 'Uvn-, ε 'yi 'li□ti 'li -we bu -nyi□e 'wio.

10 Kε- ni -do, ε □ti 'mu, 'ki 'v 'a mu -mo: 'Bu mo, -tebli a pepe -mu', Nyisva pu le

ba nu, 'ba nu□o, kε- ba pu: -A mo -na -kvannunyibli □ni. -A 'yi 'wio □dv -ko, -ε nu□o, -kvan, -a ko -ba nu wen, ε no- -a -nu.»

-Te -Yusu nu la□a, □hrannunyv ni -pu, 'waa 'kve 'ε -we la

11 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, v 'tiε gbe 'hru -mu', -ε mi 'li 'Jrusredto 'kwli 'lu -mo. 'Ki v naa 'li Samaliblvugba ko Galileblvugba a 'blv-pavn 'yri.

12 'Bu yi 'ki 'li 'dto 'kwli ni pve, -ε -bi □hrannunyv ni -pu, nu- di -Yusu ye' 'be mo. -Te v 'mve □ne yre, -ε -bi v nyra ble,

13 'v -tva 'li win a 'li'yaale, 'v de -Yusu, v wen: «'Toonyo o, yru -aan nyai!»

14 -Te ε 'ye □nu, -ε -bi ε wen: «Ba mu, ba toō ne 'aan dtovv Nyisva a -cōhlonpinyu* yi, -ε di□e nu, v 'mu□v 'ye, -ε mo, 'aan 'kve -we ni.»

15 -Te v yi ni mi, -ε -bi v 'ye□e ni, -ε mo, 'waa 'kve -we ni. Kεε, nyiblo ni -do, 'ki 'li □nu 'nyi, ε no- □hian -mo, 'ε 'yεε 'li win, 'ε pi Nyisva 'nyre le.

16 -Te ε nyre 'v -Yusu 'hvi, -ε -bi ε 'gbla kwli, 'ki 'v□v ye', 'ε -nyi□e 'wio. 'Ti- nyiblo a 'mu, ε mo Samalikoveyu □ni. (Samalikve a 'mu, -juukve* wen 'ni, v 'yi □haannunyibli 'pa-.)

17 Kε- -Yusu pi de, -ε mo: «Nyibli ni -pu -bu, -v ko 'kve 'n nu□o, 'ε -we, 'waa nyibli ni □hviau-do -bi -mu', -bi' v ni yi 'li?

18 De- nu□o, 'ki nyiblo □dv, 'ki 'li □nu 'nyi, ε 'yi□ti 'lu -mo le -hie, 'ki bu di 'ne- 'mu yi, ε 'mu Nyisva 'wio -nyi, 'bu 'yi huapdako a nyiblo -bu 'pa-?»

19 -ε -bi kε- -Yusu pi 'ki nyiblo a 'mu yi, ε wen: «'Du ye', -bu mu. -Te -kuo 'mu □wlv yi, ε no- nu□o, Nyisva 'ε wa -mu.»

-Te Nyisva di nyibli a win a kikoolle nu (Matie 24.23-28,37-41)

20 -Nyrowv □dv 'kwli, Falisi□tumu* a nyibli □dv, v nu- 'beti -Yusu, v wen: «'Ti a 'di -bi -ko -yru Nyisva di -tonyibli a win a kikoolle -wlv □tuu -ni, ε 'mu 'a -kvan 'lu -yra 'li?» -ε -bi ε □tu □nu □wōn, ε wen: «Nyisva 'bu □tu nyibli a win a kikoolle -wlv, nyiblo □dv 'yi 'li□ti 'li -we bu 'ye -tebli, -ε di 'lu -mo mu, -ε di□e nyibli -toō -ni, -ε mo, Nyisva □tu 'a nunuo -wlv.

21 'U 'yi 'li□ti 'li -we, bu pu le: Ba ta 'ne- le, -v'v- ba ta 'li -tite -mu' le. Ba ko 'a 'yiyie, -ε mo, Nyisva □tu nyibli a win a kikoolle -wlv, 'ki 'li 'a mu 'nyi.»

22 -ε -bi kε- ε pi 'ki 'a -nagbopu* yi, ε wen: «ε di ko ti, -ε ko 'yri a di 'v□v -hva -ni diakt, 'ki 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, □bv ni 'v 'a mu 'hvi, 'ki 'li -nyrowv gbi 'kwli, kεε, ε 'ni -mo□o li□ti ni.

23 Ti di 'v 'ni nyre, v 'mu 'a mu -lee -ni, -ε mo: 'Ki ε ni 'ne-, -v'v- 'ki ε ni 'li -tite -mu'.

KEE, a 'nɪ 'muo 'lɪ, kɔ, a 'nɪ 'gbaa 'lɪ cigbɛ 'lɪ.

²⁴ -Nyrɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwli 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n di di de, 'na didie di 'wɪ -tɛ yakɔ ni 'yii a pɔpɔv, 'ɛ yɪ wɪn, kʊɛ 'lɪ 'yɪv a 'hrule' bʊ, -bʊ mu, -bʊ yɛ 'yɪv a bʊpɛɛɛ kɪ.

²⁵ KEE, 'tɪ- dɛ a 'mʊ, ɛ 'mʊ 'lu -mɔ mu, 'n kɔ [bʊ 'yɛ [hʊvɛn dtakɪ, kɔ, tɪ -bʊ 'yɪ a nyibli kɔ bʊ yraa 'mʊ.

²⁶ Dɛ -mʊ', -ɛ mi la 'lu -mɔ, Noe a ti 'yɪ, ɛ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- di 'lu -mɔ mu, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n di di.

²⁷ Noe a ti 'yɪ, nyibli yɪ di la dɛ, 'b 'nɛ la nɔ, 'b kʊkʊɛ la -nɪ, 'b pʊɛ la 'waa 'yonv 'blɪ. ɛ nɔ- v 'ble 'b kʊa -bleble, Noe 'ɛ pa la 'lɪ 'a 'mʊ 'kwli, 'tɪ- 'nu gbagbʊ 'ɛ bi la [hlɔn, 'a 'yiyinie 'ɛ gba la [nʊ, 'ɛ -wɛ la [nʊ bʊ pepɛ.

²⁸ -Tɛblɪ nɪ -do, -ɛ mi la 'lu -mɔ, nyiblo -bʊ, -ɛ mɔ Lotɪ a ti 'yɪ, nɔ- di 'lu -mɔ mu -wɛ, 'na diditi 'yɪ. Lotɪ a ti 'yɪ, -tonyibli yɪ di la dɛ, 'b 'nɛ la nɔ, 'b -tʊɛ la -tɛblɪ, 'b ple la, 'b 'dʊɛ la, 'b pɪ la 'kayo.

²⁹ KEE, -nyrɔwɔ -mʊ', Lotɪ -hɔn la 'lɪ Sodomɔdɔ 'kwli, -ɛ -bɪ na kɔ 'nʊ -mʊ' 'hʊɛn-, -v 'lɪɛ nyibli lɛ, v nʊ- hɔn la 'lɪ yakɔ 'kwli, 'v -wɛ nyibli a pepɛ bʊ.

³⁰ Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ, 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n di di de, -tɛblɪ nɪ -do a 'mʊ, v nʊ- di 'lu -mɔ mu.

³¹ -Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mʊ, nyiblo 'bʊ nɪ 'lɪ 'a 'kayu a -yaa 'kwli, bʊ 'gba ci lɛ -dodo. ɛ 'nɪ 'paa 'lɪ 'kayu bʊ, 'a kʊkʊ-tɛblɪ a bʊbla a -tɪ, 'tɪ- ɛ 'mʊ ci lɛ 'gba. Nyiblo 'bʊ nɪ 'lɪ 'a -ci kɪ, bʊ 'gba ci lɛ -dodo. ɛ 'nɪ 'hʊaan 'lɪ -mɔ, ɛ 'nɪ 'die 'lɪ 'dɔ.

³² Dɛ -mʊ', -ɛ nu la Lotɪ a nʊgba, 'a -tɪ bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli.

³³ Nyiblo 'bʊ 'yɛ nɪ -hʊa bʊ 'waan nɛ 'a dɔnʊv a -hʊnhlɔn, 'kɪ 'nɛ- tʊtʊ kɪ, 'kɪ 'b 'na -ta', 'bʊ mɔ, nyiblo a 'mʊ 'bʊ 'kʊ, ɛ di 'a 'kɔ yrayrv nɪ 'waan nɪ -wɛ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva yɪ. KEE, nyiblo 'bʊ -wɛn, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a -hʊnhlɔn bʊ 'wan, 'kɪ 'nɛ- tʊtʊ kɪ, -tɛ ɛ nʊɛ 'mʊ a -tɪ, 'bʊ mɔ, nyiblo a 'mʊ 'bʊ 'kʊ, ɛ di kɔ 'kɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva yɪ.

³⁴ 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, tɪ a 'mʊ 'yɪ, nyibli nɪ 'hʊɛn 'bʊ pɛ 'v dɛ kɪ bʊ, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mʊ 'v -ɛ -bɪ bʊ hie.

³⁵ Nʊgbɪ nɪ 'hʊɛn 'bʊ yɪ -kʊbʊ nɪ dui, 'kɪ 'lɪ dugbɛ nɪ -do 'kwli, 'n di -ha 'v nyiblo nɪ -do, 'mʊ 'v -ɛ -bɪ bʊ hie. [

³⁶ Nyibli nɪ 'hʊɛn 'bʊ yɪ -kʊan nɪ ni, 'kɪ 'lɪ -ci nɪ -do kɪ, 'n di gba nyiblo nɪ -do, 'mʊ 'v -do -bɪ bʊ hie.]»

³⁷ -Yusʊ bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ 'a -nagbopʊ 'beti]ɛ nɪ, v wɛn: «-Bɪ' -tɛblɪ a 'mʊ, ɛ di 'lu -mɔ yɪ -muu -nɪ 'lɪ?» -ɛ -bɪ ɛ [tʊ [nʊ [wɔn,

ɛ wɛn: «-A 'blikʊɛ wɛn 'nɪ: -Tɛ -mʊ', mʊma 'kuku yɪ 'v bʊ pɛ, 'kɪ ke yɪ 'v lɛ 'kukue -nɪ.»

18

-Yusʊ pʊ -tʊgbanʊgba kɔ -batipʊnyɔ a 'ledv

¹ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ ɛ pʊ Falisi[tumu* a nyibli 'ledv -bɪ yɪ dɛ, ɛ 'mʊ [nʊ]v -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, bʊ 'cibi 'v Nyɪsva a dida, v 'nɪ 'saa 'lɪ. Kɛ- ɛ pɪ [nʊ yɪ:

² «'Kɪ 'lɪ 'dɔɔ [dʊ 'kwli, 'kɪ -batipʊnyɔ [dʊ nɪ la 'lɪ. -Batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ la Nyɪsva a hʊannʊ -kɔ, kɔ, ɛ 'yɪ la 'v nyiblo [dʊ a 'v]tʊule -kɔ.

³ 'Kɪ 'lɪ 'dɔɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli, 'kɪ -tʊgbanʊgba [dʊ nɪ la 'lɪ -wɛ. -Tʊgbanʊgba a 'mʊ, ɛ 'cibi la 'lɪ -batipʊnyɔ a 'mʊ -mɔ nɪ. 'Bʊ mu 'lɪ, kɛ- ɛ pɪ: ɛ kɔ nyiblo [dʊ, ɛ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a kɔ -tɪ. 'A -tɪ, 'n -hʊɛ]ɛ nɪ, -bʊ nu]o, [dʊ kɔ 'v -wɔn.

⁴ Tɪ -hʊɔhʊɪ, nɔ- -hi, kɛɛ, -batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ 'nɪ -hʊa]a l]tɪ, bʊ -nyɪ nʊgba a 'mʊ [wɔn. ɛ nɔ- ɛ nu -nunu, 'ɛ -tʊa 'a dɔnʊv a 'nyɛ]hʊnɛn, ɛ wɛn: 'ɛ mʊ [han-tɪ, 'nɪ 'yɛ nɪ pie Nyɪsva, kɔ, 'n 'yɪ 'v -tonyiblo [dʊ a 'v]tʊule -kɔ.

⁵ KEE, -tɛ nʊgba -bʊ, ɛ ni 'na 'ku-hʊhʊa, 'a -tɪ, 'n kɔ [bʊ nu]o, bʊ kɔ 'v [wɔn. 'Nɪ 'yɪ]tɪ -nu, ɛ 'tɛ di 'mʊ 'ku -ha, ɛ 'mʊ]v nu -nunu, 'na 'kɪ 'mʊ 'lɪ -wɛ pepɛ.»

⁶ Kɛ- -Yusʊ pɪ dɛ, ɛ wɛn: «[Bɪ -tɪ a 'mʊ, hɪ -batipʊnyɔ a 'mʊ, ɛ -hɪa, a 'wɪn nɪ?

⁷ Nyɪsva -mɔ -bɪ, nyibli -mʊ', ɛ -ha 'lɪ, 'kɪ bʊ -hɛ 'a nyibli, -v dɛ]ɛ 'tɔ kɔ -nyɛ 'hʊɛn-, [bɪ ɛ 'yɪ 'l]tɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu]o, bʊ kɔ 'v [wɔn 'v -wɛ, [bɪ ɛ di -wɛn 'v bʊ, 'tɪ- ɛ 'mʊ [nʊ -hɛɛ -nɪ?

⁸ 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ kɔ bʊ -nyɪ [nʊ [wɔn, ɛ 'mʊ [nʊ -hɛɛ -nɪ, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ. KEE, [bʊ 'beti 'a 'mʊ -na dɛ: Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ 'mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepɛ a Nyiblo, 'n di di, [bɪ 'n di yɛɛ 'nɛ- nyibli -bʊ, -v nu Nyɪsva a [wɪv a yɪkuolɛ lɛ?»

-Yusʊ pʊ la Falisi[tumu a nyiblo kɔ 'blowli'tunyɔ a 'ledv*

⁹ -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ -Yusʊ pʊ 'ledv -bɪ, 'kɪ 'v nyibli -mʊ' -mɔ', -v pɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'waa nʊabʊv 'sii 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva yɛ', 'tɪ -v pɪ lɛ, -ɛ mɔ, v nɪ 'v 'waa 'bio -tonyibli 'v yɪ, -v ni yɪnyɛ-tɛblɪ. Kɛ- -Yusʊ pɪ, ɛ wɛn:

¹⁰ «Nyibli nɪ 'hʊɛn, nʊ- mu la Nyɪsva da mɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau bʊ. -ɛ -bɪ mɔ Falisi[tumu a nyiblo [nʊ. (ɛ nʊ- pɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'a 'yɪrinaabʊv 'sii 'v yɪ.) -ɛ -bɪ mɔ 'blowli'tunyɔ. (ɛ kɔ -nyrɔwɪ, 'ɛ yɪ 'blowli a 'mʊ, 'a dɛ 'yɪ.)

¹¹ -Tɛ v nyɛ 'lɪ Nyɪsva a 'kagbau bʊ, -ɛ -bɪ Falisi[tumu a nyiblo -mʊ', ɛ -tʊa Nyɪsva a dida, ɛ wɛn: Nyɪsva o, -na 'wio, -tɛ -nu, [nɪ nu]o, 'kɪ 'n 'yɪ nyibliɔv -bʊ yɪ 'wɪ, -v mɔ 'yiyirinyibli, 'crekonyibli kɔ

-wlawhnyibli 'hven-. 'N -nyi -mu 'wio de, -te -nu, [ni nu]o, 'ki 'n 'yi 'blowli'tnyo -mu' yi 'w.

12 'N ni [ciiw]* ni 'hven, 'ki 'l 'wee 'kwli, e ko, 'bu mo, 'ni ko -tebli ni -pu, 'a -pu a de -mu', 'n ko [bu -ha 'l]i 'l, [bu -nyi -mo]o. E no-mo Falisi[tumu a nyiblo a -ne pupwin.

13 'Blowli'tnyo -mo -bi, e bii yi, e mo, e 'yi 'yii ye' 'du, kee, 'a dtanu 'a dabu, no- e 'ma -wliye bu, e wen: Nyisua o, 'mo -bu, -e mo de'kukununy, yru 'na nyat.»

14 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -te 'blowli'tnyo a 'mu, e -me kle, e mu 'l 'kayu bu, -e -bi Nyisua 'sii 'u[ub yi, 'ki 'u 'a dtanu ye'. Kee, e 'yi 'u Falisi[tumu a nyiblo -mu' yi 'sii -ni. E mo [han-ti [ntu, nyiblo 'bu 'yaa 'l 'a dtanu, Nyisua di 'l[ti 'ni [tu -ni, kee, nyiblo 'bu [tu 'l 'a dtanu, Nyisua di 'l[ti 'ni 'yaa -ni.»

-Te -Yusu da la Nyisua, 'ki e 'mu la 'yonu [haande -mo nu
(Matie 19.13-15; Maki 10.13-16)

15 E ko la -nyrowo [du, 'u gba 'yonu -Yusu yi, 'ki e 'mu [nu dabu 'lu ble pu, e 'mu Nyisua da, Nyisua 'mu 'yonu a 'mu [haande -mo nu. Kee, -te -nagbopu* 'ye de a 'mu, -e -bi u -tua 'waa -mo'puple, u wen: «A 'ni 'haa 'h[ti 'ku.»

16 E no- mo -Yusu bu da 'a -nagbopu, e wen: «Ba -ha 'yonu me le, bu di 'ne- 'e mu -mo. A 'ni 'kaa 'l [nu yi, -e nu]o, nyibli -mu', -u 'wi- 'yonu -bu yi, u nu- di 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

17 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu 'ye ni -ha Nyisua me le, 'bu 'ye ni koo [ne win ki, [wi yi -te 'hiangbe ni, 'e -he 'a 'bat me le, 'a 'bat 'e koe [ne win ki, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi 'l[ti 'l -we, bu pa 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

-Yusu ko dekonyo 'hven-
(Matie 19.16-30; Maki 10.17-31)

18 -Juukue* a nyiblo gbagbu [du -ni 'u, e no- 'beti -Yusu, e wen: «Toconyo o, -mo [haannyiblo [ntu. De a 'di -bi 'n di nu, 'ti- Nyisua a 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l, 'mu[ub ko 'l?»

19 -E -bi -Yusu wen: «De- ko 'mo -dee [haannyiblo 'l? Nyiblo [du 'yi [haannyiblo 'pa-, 'bu 'yi Nyisua ni -do.

20 -Yi Nyisua a tete ni, -u mo: [ni 'nuo 'l -wlawh, [ni 'laa 'l nyiblo, [ni 'yrie 'l, [ni 'pu 'l nyiblo hi ki, [tuu 'u -na 'bat ko -na dii 'hven- 'u, 'ki 'l nu'ele 'kwli.»

21 -E -bi e wen: «Koe la 'l 'na 'hiande 'yie bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, tete a pepe a 'mu, 'n [tuu 'u[ub ni.»

22 -Te -Yusu 'win, -e -bi ke- e p[ti yi, e wen: «E hie 'u -mu de ni -do. E no- mo, mu -bu plo -na kuko-tebli a pepe -mu', ko, -bu [gla 'a 'wliye [huennyibli le, Nyisua 'mu

-mu [haande gbagbu -mo nu, 'ki 'l yako 'kwli. [Ni nu 'k[ti, -e -bi koe 'mu [wien le, [mu 'na -nagbopi* -he.»

23 -Te e 'win -ti a 'mu, -e -bi 'a [wlu bi [hlon diaki, -e nu]o, -tebli e -ko, e -hu ni diaki.

24 -Te -Yusu 'ye[pe, -e mo, nyibehtan a 'mu, 'a [wlu bi [hlon, -e -bi e wen: «E di 'mu 'ni kla, 'ki dekonyo bu di 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli pa.

25 'E mo [han-ti, e kla 'mu ni, 'ki 'u dekonyo -mo, 'ti- -e kuo ne 'a kuko-tebli [wlu yi, bu kuo Nyisua [wlu yi, ko, bu pa 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, 'e -hi 'u [gbuki-so* bu naa 'u 'die a 'huo 'yri.»

26 -Te nyibli -mu', -u ni 'u, u 'win -Yusu a pupwin a 'mu, -e -bi u wen: «'Bu ko bu ni 'mu le, nyiblo [du 'yi 'l[ti 'l -we, bu pa 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.»

27 -E -bi -Yusu wen: «Tonyiblo a dtanu a 'kl, e 'yi 'l[ti 'l -we, bu nu]o, bu kuo Nyisua [wlu yi, 'ti- bu pa 'l Nyisua a 'klo yrayru 'kwli. Kee, 'ki 'l Nyisua a 'kl 'kwli, e -we 'h[ti ni.»

28 -E -bi ke- Piel pi -Yusu yi: «-A mu -mo -bi 'l? 'Ye ke, -a hie 'u -aan nyibli bu, e ko -aan -tebli a pepe 'hven-, [a yi -mu wien le koe.»

29 -E -bi -Yusu wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu hie 'u 'a 'kayu bu, 'a nugba, 'a 'diaynu, ko 'a 'dii ko 'a 'bat 'hven- bu, e ko 'a 'yonu, -te Nyisua koo [ne win ki a -ti,

30 -E -bi nyiblo a 'mu, 'klo -bu, -a ni 'ne- mo, -tebli, Nyisua di[pe -nyi, e di 'ni -hu, e 'mu 'u de -mu', e hie 'u bu 'u -hi. 'Ya 'u lu de, ti -mu', -e ko 'yri Nyisua di 'u 'klo yrayru -bi 'u -nuu -ni, nyiblo a 'mu, Nyisua di -nyi[pe 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l.»

-Te -Yusu hla la 'a 'kokou ko 'a 'kl'huhru a -ti, 'a 'wi ni ta a de -bu
(Matie 20.17-19; Maki 10.32-34)

31 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* ni -pu [tu 'u 'hven -mu' 'hven, u bii yi. -Te u bii yi, ke- e pi 'ki [nu yi, e wen: «Ba pu 'mu nua yi bu. -A mi Jrusredu 'kwli. 'Bu mo, [ba nyre 'l, -e -bi -tebli a pepe -mu', Nyisua a winwlon-hanyo* 'ru la, 'ki 'u 'mu ki, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, -tebli a pepe a 'mu, e di mu 'lu -mo.

32 Nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, u nu- u di 'mu -ji' pu, nyibli a 'mu, u 'mu 'mu 'caa -ni, u 'mu 'mu [huwen [tu, ko, u 'mu 'mu huon 'hrin,

33 ko, u 'mu 'mu loko -bii -ni, 'ti- u 'mu 'mu 'la. -Nyrowi ni 'hven 'bu -hi, ta a -nyrowo, 'ti- 'mu 'l 'kokonyibli 'nyi -hon, 'mu 'klo 'hri.»

34 -Te -Yusu hla -ti a 'mu, de a 'mu, 'a pupwin [hen 'nyre, 'a -nagbopu 'yi[ti le

-yru. E -hli □nu 'yi ki. De -ko -ti e -hla, u 'yri□i -yi.

-Te -Yusu nu la□a 'yii'donyo □du a 'yii kle la yi

(Matie 20.29-34; Makl 10.46-52)

35 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u 'mve 'dico -mu', -e mo Seliko yre, nyibli -huohu, nu- yi □nu □wien kuv. 'Ki 'u 'hrunyia 'yri, 'ki 'yii'donyo □du nu 'u bu, 'e -hve nyibli 'wli le, -e di□e nu, e 'mu de di.

36 -Te e 'win nyibli a 'mu, -u yi 'li di a win, -e -bi e 'beti ni, e wen: «De a 'di -bi -mi 'lu -mo 'li?»

37 E no- mo bu -huhia□a kle, -e mo, Nasaletti a -Yusu, -e yi -hi.

38 -E -bi e 'yaa 'li win, e wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

39 Nyibli -mu', -u ko -Yusu 'hven- -mi la, u -tua 'a -mo'puple, e wen: «Ma wien mo!» Kee, e hia ni, 'e 'yaa 'li win diaki de, e wen: «-Yusu o, Dafidi a 'Yu, yru 'na nyai mo!»

40 -Te -Yusu 'win 'a win, -e -bi e nyra bu, 'e lee nyibli, bu ya 'u □ne□e 'hvi. -Te 'yii'donyo a 'mu, e 'yria 'u□u 'hvi bu, -e -bi -Yusu 'beti□e ni, e wen:

41 «De a 'di -bi -hve □bu nu -mu -mo 'li?» -E -bi e □tu□o □won, e wen: «Kukonyo o, 'n -hve□e ni, -bu nu□o, 'na 'yii -bu, -e kle, bu kle y.»

42 -E -bi -Yusu lee □ne ni, -e mo: «-Na 'yii bu -we. -Te -kuo 'mu □wlu yi a -ti, e no- ko -ti, 'ni nu□o, -na 'yii 'u kle y.»

43 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi e -tua leyuyruo, 'e bi 'u -Yusu ke', 'e -tua 'a □wienlekukve, 'e pi Nyisva 'nyre le. Nyibli a pepe -mu', -u yi -tebli a 'mu 'ye, u yi -nyi Nyisva -ti a 'yi'bbua.

19

-Te Sase -hve bu 'ye la -Yusu

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu pa 'li Selikodto 'kwli, 'e yi□i □tuo 'be.

2 'Ki 'li 'dico a 'mu 'kwli, 'ki nyibehtan □du ni 'li. 'A nyre mo Sase. E mo 'blwli'tuny a nyiblo gbagbu □nu, 'e mo dekonyo. (Nyibli a □wli yraa la 'blwli'tuny ni, -te u yi la 'wli 'yri a -ti. -Te 'a 'bio 'blwli'tuny ni, 'u -hve -tonyibli 'wli diaki, ke- 'a 'mumu, e ni□e -we.)

3 Nyibehtan a 'mu, no- hve -bu 'ye□e, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu. Kee, Sase 'gbugbe ni. 'A -ti, e 'yi 'li -Yusu a 'yiye 'li -we, -koti -tonyibli □glaa 'li -Yusu le, u -hu ni.

4 E no- mo bu 'gba ci, bu mu 'li ye', -tite -mu', -Yusu di 'u -naa -ni. 'Ki pepetugbe □du nyra 'u bu, 'u dee □ne sikomo. E no- ko yra e 'ya 'li, -e di□e nu, e 'mu -Yusu 'ye.

5 'Ki e ni 'li, -e -bi -Yusu nyre 'u -tite a 'mu ni, e 'wla pepetugbe a 'mu 'yi wla. -E

-bi e 'ye Sase ni, e wen: «Sase, pu 'li 'kli le, -bu □ti, -e nu□o, kike -bu, 'ki 'n di ke 'li -mu -mo pa.»

6 Kika kika, Sase e □ti, 'e gba 'li -Yusu 'kayu bu, 'e 'ble□e kua -tee, 'ki 'li plo a bleale 'kwli.

7 Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, u 'ye□e ni, -e mo, -Yusu pa 'li Sase -mo. -Te u 'ye 'ki de a 'mu, -e -bi u -tua le'puple, u wen: «'Ki e pa 'li de'kukununy a -te.»

8 Bu ni 'ki 'li 'kayu bu, Sase 'du ye', 'e nyra bu, 'ki 'u -Yusu ye', 'e yi□i -lee -ni, e wen: «Kukonyo o, 'na kuko-tebli -bu, 'n di 'be□e □tuo, 'mu 'a 'kuto -bi □hvennyibli -nyi. 'Bu mo, 'ni -ha -tonyiblo de -ji', de a 'mu, 'a gble ni -hen, e no- 'n di□e -nyi.»

9 -E -bi ke- -Yusu pi 'ki Sase yi, e wen: «Kike -bu, -ko -na 'kayubuke 'hven-, Nyisva wa ke 'a mu ni. Abrahamu, -e mo Nyisva a dako -bu a 'bat gbagbu, -na 'mumu, -mo 'a 'yu a 'yu -bi □nu□o -we.

10 'Mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mo Nyisva lee 'ne- totu ki, 'ki 'mu nyibli -mu', -u 'wan, -u hlco Nyisva -mo le le □mu□, 'mu □nu wa, 'ki 'u 'waa de 'kuku, u -nu a -ta', u 'mu Nyisva yre 'mve -ni.»

-Yusu pu la -kvannunyibli ni ta a 'ledu (Matie 25.14-30)

11 Nyibli -mu', -u ni 'u, -u pu wen -Yusu nya yi bu, 'ki u ni 'u, -Yusu 'e pu 'ledu -bi. -Te -Yusu 'mve la Jrusredto yre, nyibli a 'mu, u 'ye la□a ni, -e mo, Nyisva a 'klo yrayru mi la -wlu □tu mo.

12 -Yusu -hve bu lee la □nu, -e mo, e 'yi□i 'pa-, e no- nu□o, 'e pu la □nu 'ledu yi, e wen: «□Tugba gbagbu □du a nyiblo, no- mi la 'dagba blcblu, 'ki 'li 'kurnpu ni 'hven -mo, -e di□e nu, 'kurnpu a 'mu, u 'mu□u nu, e 'mu 'blgbakotuo -bi a 'kuin -he.

13 -Te e 'mu mu, -e -bi e da 'a -kvannunyibli ni -pu -mu' ni, 'e hie □nu 'wlible ni -pu le, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'a -ne 'wliblo, 'ti- 'e lee □nu, e wen: 'Wlible -bu, 'n hie 'a mu le, ba hla 'a kvese, 'ti- 'mu kle -me.

14 Kee, nyiblo gbagbu a 'mu, nyibli yraa □ne ni, 'u lee nyibli, 'ki bu lee 'blugba a 'kurnpu, -e mo, u 'ni -hua□a h□i, 'ki bu -he 'waa 'kuin.

15 Kee, ke- e ni 'mu, 'u -nyi□e 'kuinde, 'e di 'bli. -Te e di 'ki, -e -bi nyibli -mu', e hie la 'wlible le, e da □nu ni, -e di□e nu, -tie 'a -ne nyiblo 'yee 'li 'a -ne kvese 'kwli, e 'mu□u yi.

16 -Te yi-henyiblo nyre 'u, -e -bi e wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -mu', -hie la 'mu le, 'n hla 'a kvese ni, 'e pu 'u 'wlible ni -pu -bi 'lu.

17 -E -bi 'a 'mase wen: E nu -tee. -Mo □haan-kvannuny □nu□o. -Tebli -bu, -e 'yi -hu, 'n -nyi -mu, -nuu □ne -kvan 'yri -tee.

'A -tu, 'n di -nyi -mu 'klt, 'k -bu koo 'du ni -pu win ki.

18 -Te yi-henyiblo -hi, -e -bi 'huen a nyiblo nyre 'u ni, e wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -mu', -hie la 'mu le, 'n hla 'a koesa ni, 'e pu 'u 'wlible ni 'huh -bi 'lu.

19 -E -bi 'a 'mase wen: 'N di -nyi -mu 'klt, 'k -bu koo 'du ni 'huh -bi win ki.

20 -Te 'huen a nyiblo -hi, -e -bi ta a nyiblo nyre 'u ni, e wen: 'Na 'mase o, 'wliblo -bu, -hie la 'mu le, e no- -bu. 'N mua mo 'wliblo a 'mu le, 'k 'l danu 'kwli, 'n -hli mo 'o -tee.

21 'N 'yi pie la -na huannu, -e nu 'o, -na nml 'yakla ni diaki. De -mu', 'yi bu 'tu, e no- -pu le -bu gba, ko, 'dudo-tebhl -mu', 'yi 'do, e no- pu le -bu 'ce.

22 -E -bi 'a 'mase wen: -Mo -kuannunyo 'nuo, -e ko 'klo -nyre yi. -Na dionu a pupuwin 'n di nu, 'mu -na -bati pu. -Yi 'e ni, -e mo, 'na nml 'yakla ni, ko, 'dudo-tebhl -mu', 'n 'yi 'do, e no- 'n pu le, 'o 'ce.

23 'A -ti, -ko -bu pu wen 'l 'na 'wliblo a 'mu -baki', -e di 'e nu, didie -bu, 'n -di, 'mu wen 'na 'wliblo -hua, e ko 'a de -mu', -e di wen 'u 'u 'lu bi 'huen-.

24 E no- mo 'a 'mase bu lee nyibli -mu', -u ni 'u, e wen: Ba -ha 'a 'a -ne 'wliblo a 'mu -ji', ba -nyi 'e nyiblo -bu, -e ko 'wlible ni -pu.

25 -E -bi u wen: 'Mase o, e ko 'wlible ni -pu.

26 -E -bi e 'tu 'nu 'won, e wen: 'A -ne nyiblo, -e ko -tebhl -huohu, e no- u di -tebhl -bi -nyi. Kee, nyiblo -mu', -e ko -tebhl 'yi -hu, u ko bu -ha 'ne 'e -ji'.

27 'Huan -mo de, nyibli -mu', -u yraa 'mu, -u 'ye ni -hua 'bu -he 'waa 'kun, ba ya 'mu 'nu yi, a 'mu 'nu 'la.»

-Te -Yusu 'ya la Jrusredio 'kwli (Matie 21.1-11; Makı 11.1-11; Saan 12.12-19)

28 -Yusu bu pu 'klt le, -e -bi e pu nyibli -mu' ye', 'u mi 'l Jrusredio 'kwli.

29 -Te u 'mve 'du -mu', -u mo Bettifase ko Betani 'huen- yre, -e -bi 'k u mo 'l dugba -mu' 'hlon, -e ko 'lu olifieti ni 'l, 'e lee ne 'a -nagbopu* ni 'huen, e wen:

30 «Ba mu 'l 'dto -mu' 'kwli, -e ni 'l 'a mu ye'. 'Bu mo, 'ba pa 'l 'dto a 'mu 'kwli, a di yee 'u 'kasrayu, u mua -ni bu. Nyiblo 'yi -huan 'u 'klt ni 'ye. Ba 'wle 'e, ba ya 'mo 'o yi.

31 'Bu mo, nyiblo 'du 'bu 'beti 'a mu: De-ko -ti 'a yi 'wle 'l? -e -bi ke- ba pu: Kukonyo, e no- -hve 'e.»

32 -Te u nyre 'l 'dto a 'mu 'kwli, -e -bi e mo 'han-ti, 'k u yee 'u 'kasrayu a 'mu bu, 'wi yi, -te -Yusu nu wen 'a hula,

33 'u -tua 'a 'wuwle. -E -bi ke- 'kasrayu a 'mu, 'a kukonyibli pi 'nu yi, u wen: «De-ko -ti 'a yi 'kasrayu -bu 'wle 'l?»

34 -E -bi u 'tu 'nu 'won, u wen: «-Aan Kukonyo, no- -hve 'e.»

35 E no- mo bu ya 'a -Yusu yi. -Te u ya 'a, -e -bi u pu 'u 'waa danu 'kasrayu a 'mu ki ble, 'ti- 'u -hee -Yusu, 'e 'ya 'u 'kasrayu a 'mu ki. (E 'w yi, e tve 'one nyibli ni, -e mo, e mo bodio 'nuo, -e ye kibuweeenle, e 'yi tu 'pa-, e 'ni -ya 'a 'l 'l. E no- ko -ti 'e 'ya 'u 'kasra a 'mu ki.)

36 Bu yi 'klt ni mi, nyibli -mu', -u ni 'u, -e -bi u pu 'u 'waa danu 'hru wlon ble, -Yusu 'e ne 'e kle.

37 -Te u yi Jrusre yre ni 'mve -ni, -e -bi 'klt u nyre 'u 'hrukotio -mu', -e -hon 'l olifieti a dugba 'lu, -e mi 'l Jrusre. -E -bi nyibli a pepe -mu', -u yi -Yusu 'wien le kve, u -tua dodu a nunuo, 'u 'yee 'l win, 'u pi Nytsua 'nyre le, 'k 'u 'wileke-e-tebhl a pepe -mu', e -nu a -ta',

38 u wen: «-Na 'wio, -mo bodio -bu, -e yi 'l di, 'k 'l Nytsua a 'nyre 'kwli, Nytsua bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale. Nytsua, -e ni 'l yako 'kwli, no- yi -a mu kibuweeenle -nyi. -Ti a 'yi'buale, 'k 'u 'u -mo.»

39 'Klt 'l nyibli a 'mu 'nyl, Falisi 'tumu* a nyibli -bi ni 'l. Ke- u pi -Yusu yi: «Toonyo o, lee -na -nagbopu, bu 'kee -cici a lepupu!»

40 -E -bi -Yusu 'tu 'nu 'won, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'bu 'kee -cici a lepupu, 'h -bu, -u ni 'hru wlon le, nu- di -cici le pu, u 'mu 'mu 'nyre le pu.»

-Te -Yusu kve la Jrusredio a nyibli' bu, -e mo, Jrusredio di 'ni 'wle

41 -Te -Yusu 'mve 'k Jrusredio yre, e 'ye 'e, -e -bi e -tua wuwe, 'k 'u -tebhl ni -tie -mu', -e di 'u nyre, 'k 'u 'dto a 'mu, 'a -ta',

42 e wen: «'N -hve wen 'e ni diaki, -nyrowo -bu, 'a mu Jrusredio a nyibli, -tebhl -bu, -e mi ke 'lu -mo, 'k ba yru wen 'e' le. -Tebhl a 'mu, e -we 'l bu nu wen 'e ni, a ko Nytsua 'huen-, ba ko wen kibuweeenle. Kee, -te ti ne -bu, -tebhl a 'mu, e -hli 'a mu 'yi ki.

43 E mo 'han-ti 'nuo, ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri dako -bi, -u mo 'aan yraanyibli, u di 'u -dii -ni, u 'mu 'l 'dto -bu 'l 'glaa -ni, -e di 'e nu, 'bu yi 'a mu -mo ni -wen, nyiblo 'du 'l 'ha 'hri,

44 u 'mu 'a mu bu -we pepe, a ko 'aan -tebhl a pepe 'huen-, ko, u 'mu 'aan 'dto a 'kayo a pepe 'wla, -e nu 'o, ti -mu', -e ko 'yri Nytsua dii ne 'a mu ki, a 'yi ti a 'mu -yru.»

-Te -Yusu bla la -tebhlponyibli le, 'k 'l Nytsua a 'kagbav a -yaa 'kwli (Matie 21.12-17; Makı 11.15-19; Saan 2.13-22)

45 -Te u nyre 'l Jrusredio 'kwli, -e -bi 'klt -Yusu pa 'l Nytsua a 'kagbav a -yaa

'kwli. 'Kɪ 'lɪ -yaa a 'mʊ 'kwli, 'kɪ pʊplɔnyibli nɪ 'lɪ, 'v ple 'wluɣba-tehlt, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a -cɔhlɔn* a pipie a -ta'. -Tɛ ɛ yɛɛ 'v ɔnʊ bʊ, -ɛ -bɪ ɛ -tʊa 'waa lebbʊla.

⁴⁶ Kɛ- ɛ pɪ ɔnʊ yɪ, ɛ wɛn: «ɛ 'crʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, -ɛ mɔ: Nyɪsʊa wɛn 'nɪ: 'Na 'kayʊ nɪ 'v nɪ, -ɛ diɔe nʊ, nyibli 'mʊ 'lɪ 'mʊ -daa -nɪ.» Kɛ- -Yʊsʊ pɪ de, ɛ wɛn: «Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, a nʊ 'kayʊ a 'mʊ 'yiyɪnyibli a 'kayʊ -mɔ.»

⁴⁷ Kʊɛ 'v -nyrɔwɔ a 'mʊ 'yie bʊ, ɛ tʊɛ nyibli Nyɪsʊa a -tɪ, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav a -yaa 'kwli. Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ mɔ -bɪ, 'v kɔ Nyɪsʊa a tetetɔnyɔ, kɔ 'blʊ a nyibli gbagbɪ 'hʊɛn-, 'v ɔmʊɛ -Yʊsʊ a 'lɪla a 'hru le.

⁴⁸ Kɛɛ, -tɛ bʊ di 'a 'lɪla nʊ, 'v 'yɪɔɪ -yɪ, -ɛ nʊɔ, 'a -nɛ -nyrɔwɔ, nyibli -hʊɔhʊ ɔgɛɛ 'lɪɔɪ le, -ɛ diɔe nʊ, 'v 'mʊ 'a tɔɔwin 'wɪn.

20

-Tɛ -Juukʊɛ* a naanyv 'beti la -Yʊsʊ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -nyɪɔe 'kɪ, 'kɪ bʊ nʊ dɛ -mʊ', ɛ nɪ

(Matie 21.23-27; Makɪ 11.27-33)

¹ -Nyrɔwɔ ɔdʊ 'kwli, -Yʊsʊ tʊɛ la nyibli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav a -yaa 'kwli, 'ɛ pɪ ɔnʊ Nyɪsʊa a ɔhaantɪie. 'Kɪ ɛ nɪ 'kɪ 'v bʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ, kɔ Nyɪsʊa a tetetɔnyɔ, kɔ -Juukʊɛ a 'blʊ a nyibli -bɪ 'hʊɛn-, 'v nʊ- nyre 'vɔɔ 'hʊɪ,

² 'v wɛn: «Nyiblo a 'dɪ -bɪ -nyɪ -mʊ 'kɪ, 'kɪ -bʊ bla -tehlɔplonyibli -bʊ le 'lɪ? Nyiblo a 'dɪ -bɪ -lee -mʊ -wɛ, 'kɪ -bʊ nʊ -tehlɔ a pɛpɛ -bʊ, -nɪ 'lɪ?»

³ -ɛ -bɪ -Yʊsʊ ɔtʊ ɔnʊ ɔwɔn, ɛ wɛn: «'Na 'mumu -bʊ, 'n di 'beti 'a mʊ dɛ. Ba lee 'mʊ,

⁴ nyiblo a 'dɪ -bɪ lee la Saan, 'kɪ bʊ pʊ la nyibli 'nie 'lu le 'lɪ? ɔbɪ Nyɪsʊa lee laɔa, -v -v -tonyiblo lee laɔa?»

⁵ -ɛ -bɪ 'v -tʊa 'waa dɔnʊ a le'betile, 'v wɛn: «-Bɪ' -a di 'kɪ pʊ 'lɪ? 'Bʊ mɔ, ɔba pʊ le, Nyɪsʊa -lee la 'nɛɔɛ, ɛ di ɔhɪan -mɔ, ɛ 'mʊ -a mʊ 'beti -nɪ: -Tɪ -mʊ', Saan hɛ la, dɛ- kɔ -tɪ, 'a 'yɪ la -tɪ a 'mʊ ɔhaan-tɪ -pʊ 'lɪ?»

⁶ Mɔ, 'bʊ mɔ, ɔba pʊ le, -tonyibli ɔnɔ, nyibli a pɛpɛ, 'v di pʊ -a mʊ 'hɪ -mɔ le, 'v 'mʊ -a mʊ 'la, -kɔtɔ v pʊɔ ɔhaan-tɪ, -ɛ mɔ, Saan mɔ la Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* ɔnɔ.»

⁷ ɛ nɔ- nʊɔ, 'v ɔtʊ -Yʊsʊ ɔwɔn, 'v wɛn: «-A 'yɪ nyiblo a 'mʊ -yɪ, -ɛ lee laɔa, 'kɪ bʊ pʊ la nyibli 'nie 'lu le.»

⁸ -ɛ -bɪ -Yʊsʊ wɛn: «'Na 'mumu, 'n 'yɪ 'hɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbʊ lee nɛ 'a mʊ, nyiblo -bʊ, -ɛ -nyɪ 'mʊ 'kɪ, 'kɪ ɔbʊ nʊ -tehlɔ a pɛpɛ -bʊ, 'n nɪ.»

-Tɛ -Yʊsʊ pʊ la -ci'yieɔtʊnyv -mʊ', -v kɔ la -balv a 'ledv

(Matie 21.33-46; Makɪ 12.1-12)

⁹ (Nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav a -yaa 'kwli, -Yʊsʊ 'tɛ yɪ 'lɪ ɔnʊ -mɔ -hlee

-nɪ,) ɛ wɛn: «ɛ kɔ la 'dʊdɔnyɔ ɔdʊ. ɛ nɔ- kɔ la -ci. 'Kɪ 'lɪ -ci 'a mʊ kɪ, ɛ 'dɔɔ 'lɪ 'lɪli ɔdʊ. 'A 'yɔ, ɛ tʊɪ, 'v dɛɛ ɔnɛ rɛsɛn. -Tɛ ɛ -wɛ 'a 'dʊdɔ -mɔ, -ɛ -bɪ, ɛ lee -kʊannunyibli ɔdʊ, 'kɪ bʊ mʊ -ci a 'mʊ, 'a -kʊan nʊ, -ɛ diɔe nʊ, 'a 'dʊdɔ-tehlt 'bʊ -tʊ, 'v 'mʊɔɔ 'a 'kɪbɪa -nyɪ, -kʊannunyibli a 'mʊ, 'waa 'mumu, 'v 'mʊ 'waa -nɛ 'kɪbɪa kɔ. -Tɛ -cɪkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ -wɛ -kʊan a 'mʊ, 'a 'yɪɛɔtʊtʊtʊle -mɔ, -ɛ -bɪ ɛ mʊ 'dagba blɔblʊ', ɛ 'mʊ 'lɪ tɪ -hʊɔhʊ 'lɪ -hɪi -nɪ.

¹⁰ -Tɛ 'dʊdɔ-tehlt a 'cɪcɛtɪ nyre 'v, -ɛ -bɪ -cɪkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ lee nɛ 'a lɛlenyɔ -bɪ, 'kɪ bʊ mʊ 'lɪ -ci'yieɔtʊnyv -mɔ, 'v 'mʊɔɔ 'cɪcɛ-tehlt a 'kɪbɪa, -ɛ blee -cɪkɔnyɔ yɪ -nyɪ, ɛ 'mʊ ɔnɛɔɛ yɪ yɪ. -Tɛ lɛlenyɔ a 'mʊ, ɛ nyre 'lɪ, -ɛ -bɪ -ci'yieɔtʊnyv a 'mʊ, 'v da 'lɪɔɪ bʊ, 'v bɪɔe -tɛɛ, 'kɪ 'v 'yɪɔɪ ɔdedede -nyɪ, 'v -mɪa ɔnɛ kle.

¹¹ -ɛ -bɪ -cɪkɔnyɔ lee nɛ 'a lɛlenyɔ -bɪ de, 'v da 'lɪɔɪ bʊ, 'v bɪɔe, 'v -haɔa 'yɪ le, 'kɪ 'v 'yɪɔɪ ɔdedede -nyɪ -wɛ, 'v -mɪa ɔnɛ kle,

¹² -cɪkɔnyɔ a 'mʊ, 'ɛ lee nɛ 'a ta a lɛlenyɔ, 'v kɔɔɔ, 'v 'laɔa -tehlɔ 'yɪ le, 'tɪ -v ɔhɪnɪan 'lɪɔɪ -patʊ'.

¹³ -ɛ -bɪ kɛ- cɪkɔnyɔ a 'mʊ, ɛ pɪ 'kɪ 'a dɔnʊ yɪ, ɛ wɛn: -Bɪ' 'n di nʊ 'lɪ? 'Na nʊɛyʊ, nɔ- ɔbʊ lee 'lɪ ɔnʊ -mɔ. 'N pʊɔɔ ɔhaan-tɪ, -ɛ mʊ, 'v di kɔ 'v 'a 'vɔtʊule.

¹⁴ -Tɛ ɛ waan 'lɪ, -ɛ -bɪ 'v yɪ 'pʊpɛ' le, 'v wɛn: Nyiblo -bʊ, -ɛ di -ci -bʊ kɔ -nyrɔwɔ ɔdʊ, ɛ nɔ- yɪ 'lɪ di. 'A -tɪ, -ba 'laɔa, -a 'mʊ -ci -bʊ kɔ,

¹⁵ 'v kɔɔɔ, 'v 'hɔɔ 'lɪɔɪ -ci 'kwli, 'v 'laɔa.» -ɛ -bɪ -Yʊsʊ wɛn 'nɪ: «'N yɪ a 'mʊ 'nɪ 'beti -nɪ, nyiblo a 'mʊ, -ɛ kɔ -ci a 'mʊ, 'bʊ 'wɪn -tehlɔ a pɛpɛ a 'mʊ, -ɛ mʊ 'lu -mɔ, dɛ a 'dɪ -bɪ ɛ di ɔnʊ -mɔ nʊ 'lɪ?»

¹⁶ 'A ɔgbɛtʊ, ɛ di 'nɪ di, ɛ 'mʊ -ci'yieɔtʊnyv a 'mʊ 'la, 'tɪ-, ɛ 'mʊ 'lɪ -ci a 'mʊ 'lɪ -ha, ɛ 'mʊɔɔ nyibli -bɪ -nyɪ.» Nyibli a 'mʊ, 'v pɪ -Yʊsʊ nʊa yɪ bʊ, -ɛ -bɪ 'v wɛn: «Yruyru, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ mʊ 'lu -mɔ.»

¹⁷ -Yʊsʊ bʊ ta 'v ɔnʊ -mɔ le -tata, -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'A -tɪ, -tɪ -bʊ, 'v 'crʊ la 'lɪ Nyɪsʊacɪɛn 'kwli, dɛ -mʊ', ɛ ɔhɛn 'nyre, ba -hieɔe 'lu -mɔ le. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- -bʊ: 'Katuo -mʊ', 'kayʊpnyv 'yɛ nɪ -hʊa la bʊ nʊ la -kʊan 'yɪ, 'v pʊ la 'kɪbɪa kɪ,

ɛ nɔ- -hɛ 'kayʊ a 'mʊ a 'katuo gbagbʊ.» ¹⁸ -ɛ -bɪ kɛ- ɛ pɪ de, ɛ wɛn: «Nyiblo 'bʊ ɔgbɛ 'katuo a 'mʊ yɪ, ɛ kɔ bʊ -yɪyɛ le, mɔ, nyiblo, 'katuo a 'mʊ, 'bʊ bɪɔe kɪ, ɛ di wʊwaɔa le.»

Dɛ -mʊ', -Yʊsʊ tɔɔ la -nɪ, 'kɪ 'v 'blwɪlɪ a -ta'

(Matie 22.15-22; Makɪ 12.13-17)

¹⁹ 'Tɪ- -Yʊsʊ 'mʊ -yɛ mɔ mʊ, -ɛ -bɪ Nyɪsʊa a tetetɔnyɔ, kɔ Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ 'hʊɛn-, -v nɪ 'v, 'v

yru□o ni, -ε mo, v nu- -Yusu pu 'ledu a 'mu yi. -Te v yru de a 'mu, -ε -bi ti ni -do a 'ti 'yri, v -tua 'hru a le□mumu□o, v 'mu□v klo, v 'mu□v 'la. Kee, -te v yi nyibli a huannu pie, ε no- nu□o, v -ha□a me le.

²⁰ Kee -ε -bi v -tua -Yusa a -gbæle. Ε no- nu□o, 'v te nyibli bu, 'ki 'v□v 'hvi, v 'mu nyibli -mu', -v ko 'v□tuule a ηmli le nu, v 'mu□v le 'beti -ni, -ε di□e nu, 'ki 'li 'a kle-hihtawin 'kwli, v 'mu 'li -naa -ni, v 'mu□v -ti -yee -ni, v 'mu□v klo a -ti, v 'mu□v Romakue a -gulbnuma -ji' pu, ε 'mu□v -bati le -puv -ni.

²¹ -Te v nyre 'ki 'v□v 'hvi, -ε -bi v wen: «Tōonyo o, -a yi□e ni, -ε mo, -hle -ti a -tee, 'ti- □ni tve □ne nyibli. 'Bu mo, □ni yi□i ni hle, -tonyibli a 'lule-hihie a huannu 'ni -nu□o li -mu, 'ye □bu ε mo nyiblo gbagbu. -Na -ti a -tee ni -do a 'mu, ε no- -tve -ni, 'ki 'v de -mu', Nyisua -hue a -ta'.

²² 'A -ti o, lee ne -a mu, □bi Nyisua a tete wen 'ni, -ba -ha 'bluwli, -ba -nyi□e Romakue a 'kuin gbagbu, -v'-, □bi -a 'yi yi -bleε ni, -ba -nyi □ne□e?»

²³ Kee, -Yusu yru 'waa □yre a 'mu ni, ε wen:

²⁴ «Ba tōo 'mu 'wliyoko a 'ye ni -do yi.» -Te v -nyi □ne□e, -ε -bi ε wen: «Nyiblo a 'di -bi, -ε ko yigbakla -ni 'v□v ki 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε ko 'nyre v 'cru 'v -we 'li?» -ε -bi v wen: «Romakue a 'kuin gbagbu □ni.»

²⁵ -ε -bi ke- -Yusu pi 'ki □nu yi, ε wen: «'A -ti o, de -bu, -ε bleε 'kuin gbagbu yi, ba -nyi □ne□e, ε ko, de -bu, -ε bleε Nyisua yi, ba -nyi □ne□e -we.»

²⁶ Ε □hen 'nyre, -Yusu 'yi □dedede kle -hihta -ni, 'ki 'v nyibli ye', -ε ko 'kwli 'a yraanyibli di 'li -naa -ni, v -mu□v -ti -yee -ni. Kee, -ti a 'mu, -Yusu -hihta □nu kle, ε keε 'waa □wli le. 'A -ti, v 'yi 'ki -ti □dv -hla de.

De -mu', -Yusu tōo -ni, 'ki 'v nyibli a 'klo'ahiru a -ta'

(Matie 22.23-33; Makl 12.18-27)

²⁷ 'Ki 'li Jrusredio 'kwli, ε ko la □tumu □dv. 'A 'nyre mo Sadus□tumu*. V nu-hle□e, -ε mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'ku, ε 'yi 'ki 'h□i 'li -we, bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua yi. V nu- ko nyibli -mu 'v -Yusu 'hvi, -ε di□e nu, v 'mu□v le 'beti -ni. -Te v nyre 'ki 'v□v 'hvi, -ε -bi ke- v pi□i yi, v wen:

²⁸ «Tōonyo o, Nyisua a winwlōn-hanyo* Moise 'cru la tete -bi, 'ε hie -a mo□o le. Tete a 'mu, ε no- -bu: Nyibeyugbe 'bu ko nugba, 'ti- 'bu 'yi 'v 'yonu bu -hie, 'bu 'ku, nyibeyugbe a 'mu, -ε 'ku, 'bu ko 'diayi nyibehtan, ε no- bleε yi, -bu ko nugba a 'mu, ε ko□o 'huen-, v 'mu 'yonu ko, 'ki 'v 'a 'diayi -mu', -ε 'ku a -ta'. Ke- Moise a tete pi.»

²⁹ V wen 'ni de: «Ε ko la 'diayi nyibepe nu □hlon'huen, 'waa yi-henyiblo, no- ko la nugba, 'ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku,

³⁰ 'huen a nyiblo 'ε ko□o, 'a 'mumu, 'ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku -we.

³¹ De ni -do a 'mu, ε no- nu ta a nyiblo. De a 'mu, ε no- mu 'lu mo- mumu, □hlon'huen a nyiblo 'ε ko□o -we, 'ki ε 'yi 'yu bu -hie, 'ε 'ku.

³² -Te 'waa pepe, v 'ku 'ki, -ε -bi nugba a 'mu, ε 'ku ni -we.

³³ No- mo -ti, -a di -mu 'beti mo, □mu -a mu kle -hihta -ni. -Nyrowo -ko 'kwli nyibli di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, v di 'klo 'hri, 'ki 'li Nyisua yi, nyiblo a 'di -bi -di 'ki nugba a 'mu ko 'li, -ε nu□o, -te v ni la 'ne- -tutu ki, nyibli ni □hlon'huen a pepe a 'mu, v ko la□a ni.»

³⁴ -ε -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «Nugbi ko nyibepe 'huen-, -v ni 'klo, v nu- yi -kuko -ni.

³⁵ Kee, 'bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'bu 'hri 'klo, 'ki 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, nyibli a 'mu, v 'yi 'li□i 'li -we bu kuko -ni.

³⁶ V 'yi 'li□i 'li -we, bu 'ku 'ki de. Kee, -te Nyisua a leleny ni 'mu, ke- v di 'mu ni -we. V mo Nyisua a 'yonu □ni□o, -ε nu□o, 'ki v -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'v 'hri 'klo.

³⁷ De -bu, -ε mo nyibli bu di 'li 'kukonyibli 'nyi -hon, bu di 'klo 'hri, Nyisua a winwlōn-hanyo Moise, no- 'cru la 'a -ti. De -mu', Nyisua lee □ne, ε no- ε 'cru la. -Te Nyisua a 'mu, ε ni la 'li -gbakuo, -ε yi la wln 'kwli, 'ki ε hlee la 'li Moise mo. 'Ki 'li 'cruenkuo a 'mu 'kwli, -te Moise yi la Kukonyo ni de, -ε -bi ke- ε pi la: 'Mo mo Nyisua -bu, Abrahamu de, ε ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-. Ke- Nyisua pu la.

³⁸ Ε 'wi yi, ti -mu' -ko 'yri Nyisua yi la 'li Moise mo -hlee -ni, Abrahamu ko Yisaki ko Sakobu 'huen-, v 'ku la ni see la. Kee, -a yi□e ni, -ε mo, ε 'yi 'kukonyibli 'pa-, v 'ni -da□a li Nyisua, kee, 'klōnyibli, v nu- de□e. Nyibli -mu', -v ni 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli, v 'yi 'ku, kee, v ni 'klo.»

³⁹ -ε -bi tetetōnyu -bi -mu', -v ni 'v, v wen: «Tōonyo, -ti -bu, -hle, 'a -tee, no- □ni□o.»

⁴⁰ Bu pu 'ki le, nyibli -mu', -v ni 'v, v yi pie huannu, 'ki bu 'beti□e le de.

Wanyo mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu □ni□o

(Matie 22.41-46; Makl 12.35-37)

⁴¹ -ε -bi ke- -Yusu pi □nu yi, ε wen: «Ε ko nyibli, 'v pi le: Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la ya, Wanyo a 'mu, ε no- mo bodio Dafidi a 'yonu a 'Yu. 'A mu 'ni yi 'ki 'beti -ni: De- ko -ti 'v hle□e 'li?»

⁴² Dafidi a 'mumu, ε hla□a ni, 'ki 'li Nyisua a -wlablecruen* 'kwli, -ε mo: Kukonyo Nyisua lee 'na Kukonyo ni,

-ε μο: Νι μο 'na diidekubta ki bu,
-ko 'mu 'huen-,

43 -a 'mu nyibli win ki -koo -ni,
ε 'mu pu gba -gbagba, 'mu pu nu,
pu mu -na yraanyibli bu 'lu ble [tu.]»

44 -ε -bi -Yusu wen 'ni de: «-Te Dafidi a 'mu,
ε δεε Wanyo a 'mu 'a Kukonyo, -bi' Wanyo
a 'mu, ε -we 'li bu nu 'ki Dafidi a 'Yu a pupa
'li?»

-Te -Yusu lee la 'a nyibli, -ε μο, bu [tu
'waa dionu yie 'ki 'u tetetoonu a -ta'
(Matie 23.1-36; Makl 12.38-40)

45 Nyibli -huohu -mu', -u ni -tuo ki, -ti
-mu', -Yusu -hla, u pu pu nua yi bu, -Yusu 'ε
yi 'li 'a -nagbopu* -mo -hlee -ni, ε wen:

46 «Ba [tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'u
tetetoonu -mo, u 'ni [ha 'a mu -kaa -ni.
U nwe 'ki nyibli bu daa [nu nyibli gbagbi.
'Bu yi le ni ne, u pu nyibli gbagbi a wlawl,
-ε di [e nu, nyibli 'mu [nu 'ye. 'Bu yi 'u -tite
[du ni mi, -te nyibli -huu 'u, -ε -bi u -hue [e
ni, nyibli bu pu [nu 'wio ble, 'ki 'u 'waa
'u [tuule a -ta', 'u nwe [ne ni -we, 'bu mu
'li Nyysua a 'kayu bu, 'ki bu ni 'li ye' bu, -ε
di [e nu, nyibli a pepe 'mu [nu 'ye. De ni
-do a 'mu, ε no -u ni, 'bu da [nu didide -mo.
47 U ni -do a 'mu, u nu -he -tugbanugbi
koko-tebli a pepe [jre. 'Ti-, tetetoonu a
'mu, 'bu yi Nyysua ni de, 'waa Nyysua a
dida hlo ki bu, -ε di [e nu, nyibli 'mu le pu,
u mo [haannyibli [nu. 'N yi 'a 'mu 'ni -lee
-ni, -ε μο, -bati -mu', Nyysua di [nu le -puu
-ni, ε di ni 'kl ki, ε 'mu 'u nyibli -bi a -bati
'u -hi.»

21

-Te [huvennugba [du -ha la 'a 'wliye, 'ki
'u Nyysua a -kvan a -ta'
(Makl 12.41-44)

1 'Ki -Yusu ko -nagbopu* 'huen-, u ni 'li
Nyysua a 'kagbau bu, 'ki 'u dukwli -mu',
-ε ko 'kwli nyibli pi 'li 'wli le 'hu, 'ki 'u
Nyysua a -kvan a -ta'. -Yusu yi [ti 'ni 'ye, -te
dekonnyibli ni 'li 'wli a lepuuu.

2 Kee, bu ni 'ki 'u bu, -ε -bi ε 'ye
-tugbanugba [du, [huen ni. -Te nugba a
'mu, ε nyre 'u, -ε -bi 'wliyo gbi ni 'huen, -ε
'yi 'li [dedede a -tuto -we, ε no -ε pu 'li.

3 -Te -Yusu 'ye [e, -ε -bi ε wen: «'N yi
'a mu 'ni -lee -ni, -ε μο, 'ki 'li Nyysua 'yi,
[huvennugba -bu, ε pu 'li 'wliye, 'ε -hi 'u
nyibli a pepe -bu 'u,

4 -ε nu [o, nyibli -bi -mu', 'wliye -bu, -ε 'yi
-kvan -ko, 'ki 'u [nu -mo, ε no -u pu 'li le.
Nugba -bu, ε no -mo -bi, [han-ti [huen 'ε
ni [e, kee, ke- ε ni 'mu, 'wliye a pepe -mu',
ε di wen nu, ε 'mu wen 'a dionu yi -won, ε
no -ε pu 'li.»

-Yusu wen 'ni, u di Nyysua a 'kagbau 'ni
'wla
(Matie 24.1-2; Makl 13.1-2)

5 Nyibli -bi, nu- hle la Nyysua a 'kagbau
a -ti. Kee- u pi la, -ε μο: «E no yi diaki.
Ta le -bu 'ye, yinohu, u -nu, 'u pu [u, ε ko
yinohu-tebli a gblegble, u -ha, u [tu 'li 'kayu
a 'mu bu, Nyysua a -ti a 'yi'buale a -ti.» -ε
-bi -Yusu wen:

6 «'Kayu -bu, a yi 'ye, -nyrowo di 'u 'ni
nyre, -ε ko 'kwli u di 'u pu 'u 'wlaa -ni pepe.
'A 'hio [du 'yi 'li [ti 'li -we, bu ni 'u 'a 'bi
'hio 'lu bu.»

'Kla-wliye'yiya di 'u 'ni nyre, 'ti- 'klo 'mu
'u -wlu -hon
(Matie 24.3-14; Makl 13.3-13)

7 -ε -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «Toonyo,
lee ne -a mu, ti a 'di -bi -ko 'yi u di 'u
Nyysua a 'kagbau a 'mu 'wlaa -ni, ε ko, de
a 'di -bi, -ε di 'lu -mo -mu, -a di 'ye, 'ti- -a
'mu pu yi, -ε μο, -tebli a pepe -mu', -ko -ti
-hla wen, ε mi 'lu -mo mu mo?»

8 -ε -bi ε [tu [nu [won, ε wen: «Ba [tu
'aan dionu 'yie, nyiblo [du 'ni [ha 'a mu
-kaa -ni, -ε nu [o, nyibli -huohu di 'ni di,
u 'mu le pu, u nu- mo Wanyo -mu', Nyysua
pu la le, ε di la ya, u 'mu le pu -we, ti -mu',
-ε ko 'yi Wanyo a 'mu, ε di ya, ε 'mwe yre.
Kee, a 'ni 'kwee 'li [nu [wien.

9 'Ya 'u 'lu de, a di 'ni 'win, -ε μο, u
-wen tu, 'ki 'li 'blugbi -bi ki, ε ko, a 'mu
'win, -ε μο, ε ko nyibli -bi, 'u yi 'blugbi -bi
[gbugblo -ni. 'Bu mo, 'ba yi ni 'win, a 'ni
'pie 'li huannu, -ε nu [o, -tebli a pepe a 'mu,
ε ko bu mu 'lu -mo. Kee, 'bu yi 'lu -mo ni
mi, ε 'yi 'nyre [hen, -ε μο, ti ni -do a 'mu
'yi, 'ki 'klo a 'u -honti di 'u -nyree -ni.»

10 Kee- ε pi de: «'Blugbi di yi 'ni -wunwon
-ni.

11 'Ki 'li 'blugbi -huohu 'kwli, -tutu di 'ni
'huhle -ni diaki, 'kanu 'mu [ti, [titakwe 'mu
nyibli ko. Huannu-tebli 'mu 'li yako 'kwli
le 'hru -ni.

12 Kee, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, ε 'mu 'u
nyre, u di 'a mu 'ni klo, -te a mo 'na nyibli
a -ti, u 'mu 'a mu [huen [tu, ε ko, u 'mu 'li
'a mu Nyysua a 'kayo a nyibli gbagbi -mo
gba, -ε di [e nu, u 'mu 'a mu -bati le -puu
-ni, ε ko, u 'mu 'a mu -ji' le pu, ko, u 'mu 'a
mu -ti -yee -ni, 'ki 'u 'blugbi a bodiopo ko
-gubnu mapu ye'.

13 'Bu mo, -tebli a 'mu, 'bu nyre 'u, 'ki 'u
'a mu -mo, a di ko 'hru, 'ki ba hla [a, -ε μο,
a kuo 'mu [wlu yi.

14 'A -ti, 'bu pa, 'bu yee ne 'a mu -ti, -ti -bu,
a di hla, 'a -ti 'ni 'yaa 'li 'a mu 'kla -wliye,
'ti- -tebli a 'mu, ε 'mu 'u nyre.

15 'Na [gbetu, 'mo -di 'a mu [to -nyi, a 'mu
win pu. Nyibli -mu', -u yi 'a mu -ti -yee -ni,
u 'yi 'li [ti 'li -we, bu nyra 'a mu yi bu, ε ko,
bu [tu 'a mu [won -we.

16 'Aan 'baanu, ko 'aan 'diinu, ko 'aan
'diaynu, ko 'aan [tugba a nyibli, ko 'aan
ninatumpu, u di pu 'a mu 'blugba a

naanyo -ji', u 'mu -v -bi le 'lila -ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

17 Nyibli a pepe ko bu yraa ne 'a mu, -te a mo 'na nyibli a -ti.

18 Kee, [dedede 'yi 'li[ti 'li -we, bu nyre 'u, 'ki 'u 'a mu -mo, mo, 'aan 'lunyapli ni -do 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'wan.

19 A 'ni 'saa 'li. E no- di[pe nu, Nyisva 'mu 'a mu 'klo yrayru -nyi.»

[Hiven'yeti gbagbi di 'u 'ni nyre, 'ti -Yusu 'mu 'li di

(Matie 24.15-28; Maki 13.14-19)

20 Ke- -Yusu pi 'a -nagbopu* yi de, e mo: «'Bu mo, 'ba 'ye Jrusredio, huapudako-bi a 'seyo 'bu [glaa 'li[ti le, -e -bi ba yi[pe, -e mo, Jrusre a mu, 'a 'wowlati yi 'u 'ni nyre.

21 'Ba 'ye -tebli a 'mu, -e -bi nyibli -mu', -u ni 'li Sudeblugba 'kwli, bu 'gba ci le, bu mu 'li dugbi 'lu, ko, nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredio 'kwli, bu hlo -mo, ko, nyibli -mu', -u ni 'li -titi, u 'ni 'die 'li 'dico, u 'ni [ha [nu le 'lila -ni,

22 -e nu[po, -nyrowo a 'mu 'kwli, Nyisva di [tu 'a dako [hven. Ke- -ti a pepe -mu', Nyisva a winwlon-hanyo* hla la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e di 'lu a -momumuo nu.

23 Ti a 'mu 'yri, nugbi -mu', -u di 'kwli le ni, ko 'waa de -mu', -u di 'yonu 'nya, u di 'ye [hven diaki, ko, dako 'mu [hven 'ye diaki, Nyisva 'mu 'a dako yru le -puu -ni.

24 U di nu 'plien, u 'mu -v -bi le 'lila -ni, u 'mu 'li -v -bi dako -mu', -u 'yi Nyisva -yi a 'bli gba, u 'mu [kode nu mo mu. Dako -mu', -u 'yi Nyisva -yi, nu- di Jrusredio 'wla, e 'mu[vu gba -gbagba, 'waa -ne ti 'mu 'li -we.»

-Yusu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, e di 'ni di de

(Matie 24.29-31; Maki 13.24-27)

25 Ke- -Yusu pi de, e wen: «[Hiven'yeti a 'mu, 'bu nyre 'u, huannu-tebli di mu 'lu -mo, 'ki 'li 'yru 'yi, ko 'ki 'li [honpu ko nyahroyo 'hven- 'yi. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, dako a pepe di ni 'li huannu 'kwli, 'ki 'u 'yru ko 'a 'dvi 'hven- a -cici a -ta'. De bu di 'lu -mo le -hie, u 'yi 'li[ti 'li -we, bu yi[pe.

26 -Tebli -di 'ne- -tutu ki 'lu -mo -muu -ni, nyibli 'bu yi 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, 'a huannu, no- di [nu le 'lila -ni. -Tebli a pepe, -e ni 'li yako 'kwli, e di -hon -ta' le.

27 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ku u di 'u 'mu 'yee -ni. 'N ko [bu di, 'ki 'li 'na 'klukunuu a pepe 'kwli, ko 'ki 'li 'na -ti a 'yi'buva 'kwli. 'Bu mo, 'ni yi ni di, 'ki 'n di 'li 'nunni 'nyi ni.

28 Ti -mu' -ko 'yri -tebli a 'mu, e di -wlu [tu, ba 'hri 'li le, e ko, ba -ha 'li 'lu -wlu, -e nu[po, -nyrowo, Nyisva di 'u 'a mu [gblee -ni, e 'mue yre.»

-Yusu -hve[pe ni, ti -mu' -ko 'yri Nyisva di 'u nyibli win ki -koo -ni pepe, nyibli bu yi 'a ti a 'mu

(Matie 24.32-35; Maki 13.28-31)

29 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi e pu [nu 'ledu -bi yi, e wen: «Ba 'ye tugbe -mu', u dee figietu, ko ti -bi.

30 'Bu mo, 'ba yi [nu ni 'ye, 'bu yi hawi yrayru ni pi, -e -bi a yi[pe ni, -e mo, -ci-nyre 'mue yre.

31 -Tebli a pepe -bu, -koti 'n hla wen, 'bu yi 'lu -mo ni mi, -e -bi ba ko 'a yiyie, -e mo, ti -mu' -ko 'yri Nyisva di 'u nyibli win ki -koo -ni pepe, e 'mue yre.

32 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nyibli -bu, -u ni 'klo, u 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'ku, -tebli a pepe a 'mu, e 'mu 'u nyre.

33 Yako ko -tutu 'hven-, u di bu 'ni -we, kee, 'na win 'yi 'li[ti 'li -we, bu -we bu, 'klo -mo 'klo.»

Ba ni 'u -pleele'

34 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «Ba [tu 'aan dtonu 'yie, 'aan 'lule-hihie 'ni 'nu 'li le'mimle ni -do 'kwli, ko, a 'ni 'naa 'li no dtaki, ko, a 'ni 'hritie 'li -ni, 'ki 'u -tebli -mu', nyiblo blee yi bu ko a -ta', -koti -tebli a pepe a 'mu, u ni[pe ni, 'aan 'lule-hihie 'e yi 'yi le -hibi -ni. 'Ba yi -tebli a 'mu ni ni, -e -bi -nyrowo, 'n di ya, e di 'a mu bu 'ni [hu,

35 [wi yi, -te cro ni, 'e kwle muuma. -Nyrowo a 'mu, e ko bu yee 'u nyibli a pepe bu, -u ni 'ne- -tutu ki.

36 Ba ni 'u -pleele', a 'ni 'nmee 'li, ba 'cibi 'u Nyisva a dida, -e di[pe nu, -tebli a pepe a 'mu, -e di di, a 'mu 'li[ti 'kwli [tu 'bee -ni, 'ti- 'bu mo, 'mo -bu, -e mo, -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ni yi 'li ni di, a 'ni [ha huannu pie.» Ke- -Yusu pi nyibli yi.

37 -Nyre', 'ki -Yusu tue 'li Nyisva a 'kagbau bu. 'To 'bu -won, -e -bi e [ti 'dico, 'e mi 'li olifieti a dugba 'lu pee mo.

38 -Nyre 'bu -nye, -e -bi nyibli a pepe yi -we ti ki, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, u 'mu 'a win 'win.

22

-Te -Juukve* a nyibli gbagbi -hve bu 'la la -Yusu

(Matie 26.1-5; Maki 14.1-2; Saan 11.45-53)

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukve a le'mimle gbagbu mi 'u nyre mo. Le'mimle a 'mu, 'a 'nyre mo Paki. Paki a 'mu a ti 'yri, 'floodu -mu', -e ko -mo u 'ye ni pu 'li 'yaade, e no- v yi di. -Te -nyrowodu a 'mu, e yi yre ni 'mue,

2 -e -bi Nyisva a -cohlnpinyo* gbagbi ko tetetoonu 'hven-, u [mue -Yusu a 'lila le. Kee, u yi pie nyibli a huannu. E no- nu[po, 'u [mue [to le, -te -mu', u di 'a 'lila nu.

Judta -hve bv pv la -Yusu -Juukve* a naanyv -ji'

(Matie 26.14-16; Maki 14.10-11)

3 'Ki 'li -Yusu a -nagbopv* ni -pu [tu 'b 'hven -mu' nyi, e ko -nagbopi -bi. 'A 'nyre mo Judta. 'A kibuhlanyre mo Yisikalio. E no- 'kuo -hovin* a nyiblo gbagbv Satan, e bi 'b ke'.

4 Judta a 'mu, e no- 'du ye', 'e mu 'li -cohlnpinyv* gbagbi -mo, ko Nytsua a 'kagbau a 'yie[ttunyv gbagbi 'hven-, 'e mu [nv lee mo, -te e di [nv -Yusu a -ji'pupvv nu.

5 -Te v pupv 'li[ti le, -e -bi 'waa plo ble ni. 'A -ti, v pv 'li[ti ni, 'ki bu -nyi[e 'wliye, 'bv mo, -tebli a pepe a 'mu, 'bv ko bu mu 'lu -mo.

6 -E -bi Judta wen ni. E nu[no ni, kuv 'b ti a 'mu 'yie bu, 'e [mv[e [to le, -te -mu', e di -Yusu nyibli a 'mu 'a -ji'pupvv nu, 'ki nyibli 'ye ni di 'v[ub [dedede 'hvi ni yi.

-Te -Yusu pv la Paki a diide a [to

(Matie 26.17-25; Maki 14.12-21; Saan 13.21-30)

7 Le'mimle -mu', -e mo Paki a yi-he-nyrowo 'kwli, 'ki v yi 'b 'floodv -mu', -e ko -mo v 'ye ni pv 'li 'yaade -dii -ni, 'b 'lee 'b 'blayonv le -we, 'ki 'b didide gbagbv a 'mu 'a -ta'. -Te -nyrowo a 'mu, e nyre 'b,

8 -e -bi -Yusu yi Pielv ko Saan 'hven- 'ni -lee -ni, e wen: «Ba mu Paki a diide -mo -we.»

9 -E -bi v 'beti[e ni: «-Bi' -hve -ba pii didide a 'mu yi 'li?»

10 -E -bi e [tu [nv [won: «Ba pv 'b nva bu: Ba mu 'li Jrusrediv 'kwli. A ko nyibehian [dv 'hven-, a di 'ni [jimee -ni. Nyiblo a 'mu, e 'ble 'niya. E no- ba kuv [wien. 'Kayu -ko bu e di 'li pa, 'ki ba pa 'li.

11 Ba lee 'kayu a 'mu, 'a kokonyo, ke- ba pv: -Aan toonyo yi -mu 'ni 'beti -ni, -gblo a 'di -bi -ko 'kwli, e ko 'a -nagbopv* 'hven-, v di 'li Paki a diide 'li -dii -ni 'li?»

12 -E -bi -Yusu wen 'ni de: «E di too ne 'a mu -gblo gbagbv, 'ki 'li 'a yo'kayu a 'mu, 'a yi-he-gbo yra. 'Ki 'kayu a -tebli a pepe [cee 'li. 'Ki ba pii 'li diide a 'mu.»

13 -Te v nyre 'li, -e -bi e mo [han-ti, -te -Yusu nu wen 'a hihla, ke- v nu 'b -tebli a 'mu, 'a buyeele, 'b bi 'v, 'v pi Paki a diide a 'mu. -Te v -we 'a pipie -mo, -e -bi v -me kle.

Kokonyo -Yusu a le'boodiide

(Matie 26.26-30; Maki 14.22-26; 1 Koleti 11.23-25)

14 -Winse, -te dediti nyre 'b, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopv* 'hven-, v 'kukue le, v 'mu de di.

15 Ke- e pi [nv yi, e wen: «'Na [wlv [mve mo[co le diakti, 'ki a ko 'mu 'hven- ba

di Paki a diide -bv, 'ti- e 'mu 'na [hven'yeti ki ye.

16 Kee, 'n yi 'ki 'a mu 'ni -lee -ni: 'N 'yi 'li[ti 'li -we, [bv di Paki a diide de, e 'mu ti -mu' ki ye, -e ko 'yri Nytsua di -hvan 'b 'a dako a wowa -mo -we, 'ki 'li 'a 'klo yrayrv -mu' 'kwli.»

17 Bv pv 'ki le, -e -bi e 'du -wiin-nyanv ye, 'e -nyi Nytsua 'wio, e wen: «Ba klo bu, ba -hie[e.]»

18 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, kuv ke 'ki mo bu, 'n 'yi 'li[ti 'li -we, [bv 'na 'ki nodv -bv de, e 'mu[ub gba -gbagba, e 'mu ti -mu' ki ye, -e ko 'yri Nytsua di 'a dako a wowa -mo -we.»

19 'e 'du 'floo ye', 'e -nyi Nytsua 'wio, 'e 'be[e [to le, 'e -nyi[e 'a -nagbopv, e wen: «'Floo -bv, e no- mo 'na 'hvi, 'n di -ha, 'ki 'b 'aan -ta'. Kve ke 'ki mo bu, 'floo a [tole'bede a 'mu, ko 'a didie a 'mu 'hven-, e no- ba gba 'lu -mo, -e di[e nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mo le -hie, 'a -ne ti.»

20 -Te v -we de le, -e -bi e 'du -wiin-nyanv ye, 'e -nyi Nytsua 'wio, 'e -nyi[e 'a -nagbopv, 'ki bu -hie[e, e wen: «-Wiin -bv, e [hen 'nyre Nytsua a 'yri yrayrv a [tutuo. Nytsua a 'mu, e di nu 'na -hlu, e 'mu 'yri yrayrv a 'mu [tu, e ko 'a mu 'hven-. 'Na -hlu a 'mu, 'n di[e bu 'ni 'wla, 'ki 'b 'aan -ta'»

21 -E -bi ke- e pi de: «Ba pv 'b nva bu -tee: Nyiblo [dv ni mo dedi-tuo -bv ki. No- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pv, -v [mv[e 'na 'lila le.

22 'E mo -tee, 'mo -bv, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'n ko [bv 'kv, [wi yi, -te Nytsua nu 'a -huhva. Kee, 'jro 'ki 'b nyiblo -mu' -mo, -e di 'mu 'na yraanyibli -ji' pv.»

23 -Te -Yusu -yre, -e -bi 'a -nagbopv -tua 'a le'betile, v wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e ni 'ne- -a mu 'nyi, -e di[e 'a yraanyibli -ji' pv 'li?»

-Yusu tve ne 'a -nagbopv* ni, -te nyiblo gbagbv a 'klo ko bu ni 'mv

24 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'a -nagbopv -tua le'betile, 'ki 'li gble a pupvv 'kwli, v wen: «Nyiblo a 'di -bi, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, v di le pv, -e ni 'b 'a 'bio 'lu yi 'li?»

25 Bv ni 'li -ti a 'mu, 'a hihla 'kwli, -e -bi -Yusu lee [nv ni, e wen: «'Ki 'ne- 'klo -bv ki, 'kunpv ko bodovv 'hven-, v tve [ne 'waa nyibli yi, -e mo, v ni 'kli ki, 'ti- 'b -hve[e, 'ki 'waa nyibli a 'mu, bu hla[a, -e mo, 'waa naanyv ni [nv [haan-tebli 'yi [hlon le.

26 Kee, 'a mu -mo -bi, 'aan de 'yi yi -blee -ni, bu ni 'mu le. Nyiblo -mu', -e mo nyiblo gbagbv, e ble e yi, bu mo 'aan lelenyo, 'ti- nyiblo -mu', -e koo ne 'a mu win ki, e ble e yi, bu 'wi nyiblo -bv yi, -e [tui 'b 'a 'bio 'u.

27 □Bu puu □ne de yi: Nyiblo -mu', -e ni 'u dedihu ki, e ko nyiblo -bi -mu', -e mo lelenyo, -e yi didi-tebli -hie, 'ki 'li u ni 'huen a 'mu 'nyi, nyiblo a 'di -bi -ni 'u 'a 'bihian 'lu yi 'li? □Bi e 'yi nyiblo -mu', -e ni 'u dedihu ki 'pa-? Ke-e □ti 'mu, 'ki 'li -tonyibli 'nyi. Kee, 'mo -bi, 'ki 'ne- 'a mu 'nyi, 'n 'wi-lelenyo yi.

28 -Te u yi 'u 'mu le ni □tee ni, a 'yi 'u 'mu bu -hie, kee, a 'cibi 'u 'mu 'hwi.

29 E no- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni, -e mo, ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u nyibli win ki -koo -ni, 'n di -nyi 'a mu 'kl, a ko 'mu 'huen-, -a 'mu -kuan a 'mu nu, □wi yi, -te 'na 'Ba Nyisva -nu, 'e -nyi 'mu 'kl, 'ki e ko 'mu 'huen-, -ba ko nyibli win ki.

30 Ti a 'mu, 'bu nyre 'u, a ko 'mu 'huen-, 'ki -a di 'u -te ni -do -dii -ni. 'Ki a di 'u -batipugbati ki ble ni, a 'mu Yisraekoe a □tugbi ni -pu □tu 'u 'huen -mu' -bati le -puu -ni.»

-Yusu lee la Piel ni, -e mo, Piel a 'mu, e di□e 'ni hla, -e mo, e 'yi□i -yi

(Matie 26.31-35; Makı 14.27-31; Saan 13.36-38)

31 -Yusu, no- yi 'li Simo Piel ni -mo -hlee -ni, e wen: «Simo o, pu 'mu nva yi bu. Satan, -e mo 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu, no- hua Nyisva 'kl, 'ki bu □tee 'u -mu le, □wi yi, -te nugba ni, 'bu □hlon -kubu le, 'e -he 'li 'a □tutui 'li, □haan-kubu 'e yi 'li -nmahen 'kwli hie.

32 Kee, 'mo -bu, 'n nyaa Nyisva le, 'ki 'u -na -ta', 'ki -bu 'cibi 'u 'na □wlu a yukuole. Ti -mu' -ko 'yri -di□e yru, -e mo, -nu yinyrede, -e -bi -bu -nyi -na 'diaynu 'kl, 'ki bu kuo 'mu □wlu yi.»

33 -E -bi ke- Simo pi□i yi: «Kokonyo, 'bu mo, 'bu pu -mu □ji', 'n di□e 'ni -hua, bu pu 'mu □ji' -we. 'Bu mo, 'bu 'la -mu, 'na mumu, 'n di□e 'ni -hua, bu 'la 'mu -we.»

34 -E -bi ke- -Yusu pi□i yi, e wen: «Piel, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, -e mo, 'ki 'li 'toluwu ni -do -bu 'kwli, 'ti -hape 'mu -nyre da, -di nu 'na -mo-gaawi ni ta, -e mo, □yi 'mu -yi.»

-Yusu lee la 'a -nagbopu* ni, 'ki bu -we -mo, -e di□e nu, u 'mu -won

35 -E -bi ke- -Yusu pi □nu yi de, e wen: «'N lee la 'a mu ni, 'ki ba na la 'di' kle, ba pu la 'na □haantitie nyibli, 'ni lee la 'a mu, -e mo, 'ba yi la ni mi, a 'ni 'gbaa la 'li 'wliye, ko blo, ko 'suin 'huen-. -Te a 'yi la -tebli a 'mu -gba, □bi de ni 'u, a 'yi la -ko, a -hua la?» -E -bi u wen: «'Dun-, e 'yi la de □du -ko, -a 'yi la -ko, -a -hua la.»

36 -E -bi ke- e pi de: «Kee, -te ti ne -bu, e 'yi 'mu le -ni. Nyiblo 'bu ko 'wliye, 'bu ko blo, bu gba□a. Ko, nyiblo 'bu 'yi 'plun -ko, bu plo 'a dionu a wlawlu -bi, e 'mu 'plun -to.

37 E mo □han-ti □nu, 'n yi a 'mu 'ni -lee -ni, -ti -mu', u 'cru la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e ko bu mu 'lu -mo, 'ki 'u 'mu ki. -Ti a 'mu, e no- -bu: 'Ki u -hree 'li□i -balunyibli 'nyi. E mo □han-ti □nu, -ti a 'mu u, 'cru la, 'ki 'u 'mu ki, e 'te nyre 'u ni.»

38 -E -bi u wen: «Kokonyo, 'ye ke, -a ko 'plhen ni 'huen.» -E -bi e wen: «E nu -tee.»

-Te -Yusu de la Nyisva, 'ki 'li olifieti a dugba 'lu

(Matie 26.36-46; Makı 14.32-42)

39 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu ko 'a -nagbopu* 'huen, u □ti 'du, 'u mu 'li dugba -mu', -e ko 'lu olifieti ni 'li. 'Ki 'li dugba a 'mu 'lu, 'ki -Yusu 'cibi 'li.

40 -Te u nyre 'li -tuo a 'mu ki, -e -bi ke- -Yusu pi: «Ba da Nyisva, -e di□e nu, 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu 'bu yi 'u 'a mu le ni □tee -ni, a 'ni □ha de 'kuku nu.»

41 Bu pu 'ki le, -e -bi e -hcn 'u □nu 'hwi, 'e 'yaya 'u ye' bu de gbe. -E -bi e 'gbla kwli, 'e -tva Nyisva a dida,

42 e wen: «'Na 'Ba, 'bu mo, □ni yi□i ni -hue, hloo 'mu □huen -bu -mo le, 'n ko □bu 'ye. Kee, bu mo -na kiweenle, e 'ni 'mo□ 'li 'na kiweenle.»

[

43 Bu ni 'ki 'u bu, -e -bi Nyisva a lelenyo 'hru □ne yi, 'e di□e 'kl -nyi mo.

44 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi hvannu bi 'li□i 'kwli, e no- mo, bu □tu 'u 'kl, bu da Nyisva de. -Hihiu -bu, -e -huen 'li□i 'hwi, e 'wi- -hlu a tapu yi.]

45 -Te e da 'ki Nyisva, -e -bi e 'du ye', 'e mu 'li 'a -nagbopu 'hwi. -Te e nyre 'u □nu 'hwi, u yi 'ni nje, 'kla-wliye'yaya a -ti.

46 -E -bi ke- e pi 'ki □nu yi: «De ko njmena a yi nje 'li? Ba 'du ye', ba da Nyisva, -e di□e nu, 'kuo -hwin a nyiblo gbagbu, 'bu yi 'u 'a mu le ni □tee -ni, a 'ni □ha de 'kuku nu.»

-Te -Juukve* a nyibli gbagbi nu la -Yusu a kwklo

(Matie 26.47-56; Makı 14.43-50; Saan 18.3-11)

47 Win ni 'li -Yusu wlon, -e -bi nyibli -huohwi waan 'li ni. Juda, -e mo -Yusu a -nagbopu* ni -pu □tu 'u 'huen a nyiblo -bi, e no- pu nyibli a 'mu ye', 'e □cicre 'u -Yusu 'hwi bu, 'e 'wlee □ne.

48 -E -bi ke- -Yusu pi□i yi: «Juda, □bi 'ki 'li 'na 'wleele 'kwli, 'ki -hue -bu naa 'li, -bu pu 'mu 'na yraanyibli -ji', 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo?»

49 -Te -Yusu a -nagbopu yru de a 'mu, -e mi 'u nyre mo, -e -bi u 'beti -Yusu ni, u wen: «Kokonyo, □bi -ba nu 'plhen, -ba -won □nu -mo?»

50 'Ki Nyisva a -cohlonpinyu* a nyiblo gbagbu a -kuannunyo ni 'u -tuo a 'mu ki.

-E -bi -Yusu a -nagbopi -bi nu 'a 'phlen, 'e 'be 'u -kvannunyo a 'mu, 'a diidenua.

⁵¹-E -bi -Yusu wen: «E -we -mo», 'e -hren nyibeyu a 'mu a nua le, 'e nu□o, 'e -we.

⁵²-Te E □tu 'u nua a 'mu 'a -ta', -e -bi e □hian -mo, 'e yi 'li Nyisua a -cohlnpinyo gbagbi -mo -hlee -ni, ko Nyisua a 'kagbau a 'yie□tuny gbagbi, ko -Juukue a 'blu a nyibli, -u di□e klo mo 'hven-. Ke- e pi: «Ta-won-tebli ko ti 'hven-, e no- a -ya, 'a di 'mu klo mo, -te u ni -balonyo a kuklo.

⁵³Ti-, 'a -ne ti, 'ki a ko 'mu 'hven-, -a ni la 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ki a 'yi 'li na kuklo le □mu□-ni. Kee, ti -mu', Nyisua -nyi 'a mu, a ko 'kuo -hwin* a nyiblo gbagbu 'hven-, -e mo halo 'nyi a nyiblo gbagbu, ti a 'mu, e no- nyre 'u. E no- nu□o, 'a ko 'kl, 'ki ba nu 'aan -kuan.»

Pielh wen 'ni, e 'yi la -Yusu -yi
(Matie 26.57-58,69-75; Maki 14.53-54,66-72; Saan 18.12-18,25-27)

⁵⁴-Te -Yusu -we win a puppu -mo, -e -bi u klo□o ni, 'u gbe 'li□i -cohlnpinyo* a nyiblo gbagbu a 'kayu bu. Pielh -mo -bi, e yi kue -Yusu □wien, 'ki 'li -mohlolo 'kwli, 'e -he 'li 'waa □pi le.

⁵⁵'Ki 'u -patu', 'ki u 'tie 'u nagba, 'u □glaa 'li□i le. Nyibli -mu', -u □glaa 'li nagba a 'mu le, u nu- ko 'nyi Pielh ni 'li bu.

⁵⁶'Ki u ni 'ki 'u bu, -e -bi -kvannunogba -bi 'ye□e ni, 'e -hrub □ne 'yie le, e wen: «Nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi* □no -we.»

⁵⁷Kee, -e -bi Pielh -ga ni, e wen: «Nugba o, 'n 'yi□i -yi mo.»

⁵⁸-Te e -hi, -e -bi nyibeyu -bi 'ye Pielh ni. Ke- e pi, 'e yi□i -lee -ni: «-Mo -bu, 'ki -ni 'li 'a nyibli a 'mu 'nyi.» -E -bi e wen: «Nyibeyu o, e 'yi mo 'pa.»

⁵⁹-Haawo ni -do bu -hi, -e -bi nyibehian -bi ni 'u. Ke- e pi□i yi, 'ki 'li win 'yakli 'kwli: «□Han-ti □no, nyiblo -bu, e mo -Yusu a -nagbopi -bi □no -we, -koti u ni 'hven a 'mu, u mo Galilekue □no.»

⁶⁰-E -bi ke- Pielh pi nyibehian a 'mu yi: «Nyibeyu o, -ti -bu, -hle, 'ni -yru□o 'li□i le.» Bu ni 'li win a puppu 'kwli, -e -bi hape da -nyre ni.

⁶¹Hape bu da 'ki -nyre, -e -bi Kukonyo -Yusu □hian -mo, 'e -tua Pielh a 'yiye. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -ti -mu', Kukonyo lee wen□e, -e mo: «'Ti- hape 'mu ke -nyre da, -di nu ke 'na -mo-gaawi ni ta, □mu le pu, □yi 'mu -yi.» -e -bi -ti a 'mu, e bi 'li□i 'kwli.

⁶²-Te e bi 'li□i 'kwli, -e -bi e 'hri 'li -yaa 'kwli ni, 'e -tua wuwe, 'kla-wliye'yiya a -ti.

-Te -Yusu a 'yie□tuny nu la 'a bibie, ko, u nu la 'a 'yri-hihia
(Matie 26.67-68; Maki 14.65)

⁶³⁻⁶⁴Nyibli -mu', -u □tui -Yusu 'yie, u 'cee □ne ni, 'u mua ne 'a 'yii kle, 'ti-, 'u yi□i bi. U

ni 'li 'a bibie 'kwli, -e -bi u yi□i le 'ni 'beti -ni, u wen: «Nyisua a winwlon-hanyo o, lee ne -a mu, nyiblo a 'di -bi -hren -mu de 'li?»

⁶⁵'Ti- u mu -yre mo mu, -e -bi u -ha□a 'yri le tiaki.

-Te -Juukue a nyibli gbagbi puu la -Yusu -bati le*

(Matie 26.59-66; Maki 14.55-64; Saan 18.19-24)

⁶⁶-Te -nyre -nye, -e -bi -Juukue a naanyu, ko Nyisua a -cohlnpinyo* gbagbi, ko tetetonyo 'hven-, nu- 'kukue le, 'ki 'u -Yusu a -bati a lepule a -ta'. -E -bi u lee nyibli -mu', -u yi la □nu -hee -ni ni, 'ki bu ya 'li -Yusu 'waa -gbolugbo gbagbu yi.

⁶⁷-Te u ya □nu□u yi, -e -bi u 'beti□e ni, u wen: «□Bi -mo mo Wanyo □mu, Nyisua pu la le, e di la ya, 'ki 'u 'a dako a wuwa a -ta?' 'Bu mo -mo, lee ne -a mu.» -E -bi ke- e pi □nu yi: «'Bu mo, 'ni pu le: Iin, 'mo □no, a 'ni -pu□u li□i □haan-ti nu.

⁶⁸E mo, 'bu mo, 'ni 'beti 'a mu -we, a 'yi 'li□i 'li -we, ba -hiha 'mu kle.

⁶⁹Kee, kue ke 'ki mo bu, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'ki 'n di 'u 'Kliktunyisua a diidektibia ki bu ni.»

⁷⁰-E -bi 'waa pepe, u wen: «□Bi -mo Nyisua a 'Yu □no?» -E -bi e □tu □nu □won, e wen: «E mo □han-ti, 'mo □no.»

⁷¹-E -bi u wen: «-A 'ni -hua□a 'ki -hehunyibli □du de. -Aan □gbetu, -a 'win 'a wlon bu a win ni. (-Te e pu le, -e mo, e mo Nyisua a 'Yu □no, e mo Nyisua a -ti a le-heele □no. 'A -ti 'ki o, e ko bu 'ku.)»

23

-Te u gba la 'li -Yusu Pilati -mo, -e mo Romakue a -gulnnuma

(Matie 27.1-2,11-14; Maki 15.1-5; Saan 18.28-38)

¹Bu -yre 'ki, -e -bi u 'du ye', 'u gba 'li□i Romakue a -gulnnuma -mo. 'A 'nyre mo Pilati. (Romakue, nu- koo -Juukue* win ki. -Juukue 'yi 'li□i 'li -we, bu 'li nyiblo 'bu mo, Romakue 'bu 'yi -wen. E no- ko -ti, -Juukue 'u gba 'li -Yusu Pilati -mo.)

²'u -tua 'a -ti a yeele, u wen: «-A 'nee nyiblo -bu 'yie ki bu. E no- wen -a mu yi, 'ki 'ne- aan 'blugba 'kwli, 'e yi nyibli -lee -ni, -e mo, u 'ni 'pee 'li 'bluwli -mu', Romakue a 'kwin gbagbu pu le, -ba 'pee -ni. 'Ya 'u 'le de, e wen, e no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la -a mu yi ya, e □hen 'nyre, -e mo, e mo bodio -bi □no -we.»

³-E -bi Pilati yi□i 'ni 'beti -ni, e wen: «□Bi -mo mo -Juukue a bodio?» -E -bi ke- -Yusu -pu: «Iin, 'mo □no.»

⁴-E -bi Pilati -tua 'li Nyisua a -cohlnpinyo* gbagbi ko nyibli -huohwi -mu' 'hven-, 'waa -mohleele, e wen:

«Nyiblo -bu, de -huan bu di nu, 'ni 'ye[pe li[li.»

5 KEE, v 'yi Pilati ki -wen, 'v -tua 'li win a 'yaale, v wen: «Nyiblo -bu, 'a toowin [pbugbulo 'blugba a pepe ni, kve 'li Galileblugba 'kwli bu, -bu nyre 'ne-Jrusredto 'kwli.»

-Te v gba 'li -Yusu 'kūn Helodt -mo

6 -Te Pilati 'win 'waa win a 'mu, -e -bi e yi 'ni 'beti -ni, e wen: «[Pi nyiblo -bu, e mo Galilekoyu [nu?»

7 -E -bi v wen: «lin.»

'A -ti 'ki o, 'kūn -bu, -e mo Helodt, no-ko Galileblugba win ki. -Te Pilati 'win 'ki, -e mo 'ki -Yusu -hon 'li Galileblugba a 'mu 'kwli, -e -bi e lee ne 'a nyibli ni, 'ki bu gba 'li[li Helodt -mo. Ti a 'mu 'yri, 'ki 'kūn Helodt a 'mu, e ni 'li Jrusredto 'kwli.

8 -Te Helodt 'ye -Yusu, -e -bi e ko plo a bleele, -e nu[po, e yi 'win 'a 'nyre le, see la, 'e [mve la 'a 'yiye le, -e di[pe nu, e 'mu [wileke-tebli, -Yusu di nu 'ye.

9 -Yusu bu ni 'u[pe ye', -e -bi e -tua 'a -tebli -huohu a le'betile, kee, -Yusu 'yri[ti 'a [dedede kle -hihi a -ni.

10 'Ki Nyisua a -cohlonpinyu* gbagbi ko tetetonyu 'huen-, v ni 'u. U nu- yi -Yusu -ti -yee -ni, 'ki 'li win 'yakti 'kwli,

11 Helodt ko 'a nyibli 'huen-, 'v 'cee -Yusu, ko, 'v yi 'a -ti le -hee -ni, 'v pu[pe bodotowlawlu, 'v gba 'li[li Pilati yi de.

12 Helodt ko Pilati 'huen-, v nyinyre la le, kee, -nyrowo a 'mu 'kwli, v -he ninatumupu.

-Yusu a -bati a 'lu-yrele', Pilati wen 'ni, e ko bu 'kv

(Matie 27.15-26; Maki 15.6-15; Saan 18.39-19.16)

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Pilati da Nyisua a -cohlonpinyu* gbagbi, ko -Juukve* a naanyo ko nyibli -bi 'huen-.

14 Ke- e pi [nu yi: «A wen 'ni, nyiblo -bu, e no- wen 'a mu yi, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli. E no- ko -ti, 'a ya 'mo[po yi. Ba pu 'mu nua yi bu -tee: 'Na [gbetu, 'n 'beti[pe ni, ki mo 'a mu ye'. Yinyre-tebli a pepe -bu, a 'ma[pa 'lu bu, e 'yi 'a nunu-tebli 'pa-.

15 Mo, Helodt 'ye[pe ni -we, -e mo, -tebli a 'mu, e 'yi 'a nunu-tebli 'pa-. E no- ko -ti, 'e -mia [ne kle. 'A -ti o, nyiblo -bu, e 'yi yinyrede [du -nu, -bu ble'e 'kukuu yi.

16 'A -ti, 'na 'seyo bu nu loko, bu bi[pe, 'ti- mu[pe bu te.» [

17 'Bi -Juukve a le'mimle -mu', -e mo Paki, 'bu nyre 'v, Pilati ko bu -ha nyiblo ni -do [ji', 'ki 'v -Juukve a plo a bleele a -ta'.

18 KEE, 'waa pepe a 'mu, v -tua Pilati a 'yile[mumale, v wen: «Nu[po, nyiblo -bu bu 'ku, -bu -ha Balabasi [ji'!»

19 'Ti-, Balabasi a 'mu, e ko nyibli -bi 'huen-, v nu- -wen la Romakve a

naanyo yi, 'ki 'li Jrusredto 'kwli, 'ti- 'ki 'li yi-wonwonle a 'mu 'kwli, v 'laa la 'li nyiblo. E no- ko -ti, 'v pu la [nu -ji'.

20 Pilati -hve[pe ni, bu te -Yusu bu. E no- ko -ti, 'e -tua 'li nyibli a 'mu, 'waa -mohleele de.

21 KEE, -te v 'win 'a win, -e -bi 'waa pepe a 'mu, v -tua Pilati a 'yile[mumale, v wen: «Koo 'u[pe tugbe 'yie, e 'mu 'ku! Koo 'u[pe tugbe 'yie, e 'mu 'ku!»

22 -E -bi ke- Pilati pi [nu yi de, 'wi ni ta a de: «De -huan a 'di -bi e -nu 'li? 'N 'yi 'li[li de -huan [du 'li 'yee -ni, -bu ble'e 'kukuu yi. 'A -ti o, 'n di lee 'na 'seyo, bu bii [ne loko. 'Bu -we 'a bibie -mo, -e -bi 'n te[pe bu.»

23 KEE, v 'te [mumve[pe 'yi le, v wen: «Koo 'u[pe tugbe 'yie, e 'mu 'ku!» 'Waa win ni 'v Pilati a win 'lu yi diaki.

24 Bu 'ye ni wen -ti a 'mu, Pilati hle ki, e no- mo Pilati bu -yra[pa, 'ki bu wen de -mu', 'waa [wli -hve ki,

25 'e te nyiblo -mu', -Juukve -hve bu, -e mo Balabasi, v pu la [ji', 'ki 'v 'blugba a [pbugblole a -ta', e ko, -te e -nu, 'e 'la la nyiblo a -ti. -Yusu -mo -bi, e no- e -nyi 'a 'seyo, 'ki bu gba[pa, bu 'la[pa, [wi yi, -te -Juukve ni 'a -huhua.

-Te v koo la 'v -Yusu tugbe 'yie

(Matie 27.32-44; Maki 15.21-32; Saan 19.17-27)

26 -Te de a 'mu, -e -hi, -e -bi Pilati a 'seyo gbe -Yusu ni, 'v [tve [ne 'diu, v 'mu[pe 'la. Bu yi 'ki ni mi, -e -bi v ko nyibehtan -bi 'huen-, v [hamee ni. Nyibehtan a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. 'Ki e koo 'li Silenidto 'kwli. No- huen -titi. Simo a 'mu, e no- 'seyo -klo, 'v hle[pe -Yusu a tugbe, 'ti- 'v lee [ne, bu kve [nu [wien.

27 Nyibli -huohu, nu- yi -Yusu [wien kve. Nugbi -huohu, nu- 'wle[pe ke' bu, 'v yi 'v 'a -ta' -wee -ni.

28 Bu yi 'ki[ti -mo ni -wee -ni, -e -bi -Yusu [hian -mo, 'e -tua 'waa leele, e wen: «'A mu Jrusre a nugbi, a 'ni 'wee 'li, 'ki 'v 'na -ta', kee, ba we, 'ki 'v 'aan donu, ko 'ki 'v 'aan 'yonu a -ta',

29 -e nu[po, [huen'yeti di 'v ni nyre. Ti a mu 'yri, ke- v di pu: Plo a bleele 'ki 'v nugbi -mu' -mo, -v 'yi 'yukode, e ko 'waa de -mu', -v 'yi -huan 'yu ni kve, ko -v -bi -mu', -v 'yi -huan 'yu ni 'nye.

30 Ti a 'mu 'yri, -e -bi ke- -tonyibli di pu, dugbi bu bi v [nu 'lu, v 'mu le 'koku -ni.

31 'Mo -bu, -e ko 'klo [sii 'v yi, -e 'wi- tugbe yrayro yi, v ni le, v [tui [huen, 'ti- 'a mu -bu, -v ko 'klo 'yi 'v yi 'sii -ni, -v 'wi- ti jeji yi, -bi' 'aan de di -huan 'mu [ti 'li?»

32 'Seyo a 'mu, v gbe 'crekonyibli ni 'huen, v 'mu [nu 'la, v ko -Yusu 'huen-.

33 'Ki v nyre 'ki 'v -tuo -mu' ki, -e ko 'nyre -mo 'Lukla. -Te v nyre 'v, -e -bi 'seyo koo

'u -Yusu tugbe 'yie. 'Kɪ 'u -tuo nɪ -do a 'mu kɪ, 'kɪ v kɔɔ 'u 'crekɔnyibli nɪ 'hʋen a 'mɔ 'waa -ne ti 'yie, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ -Yusu a diidekɪbɪa kɪ, -do -bɪ, 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɪbɪa kɪ.

³⁴ -Yusu 'mu 'u tugbe 'yie nɪ, -e -bɪ kɛ- ɛ pɪ: «Na 'Bai o, de 'kuku -bɔ, v nɪ, -hru 'a -tɪ -mɔ, -kɔtɪ -teblɪ -bɔ, v nɪ, v 'yɪ□ɪ -yɪ.» 'Seyo -mɔ -bɪ, v pɔ 'wla, -Yusu a 'hʋɛɛpɔ-teblɪ a -tɪ, v 'mu□v yɪ, -te v dɪ 'a □gɪgla nu.

³⁵ Hɪapɔnyibli -bɪ, -v nɪ 'u -tuo a 'mu kɪ, 'kɪ v pɔ 'u 'yie bɔ, 'u yɪ -teblɪ a pepɛ a 'mu, -e mɪ 'lɪ -mɔ 'ye. -ɛ -bɪ -juukɔɛ* a 'bɪv a nyibli 'cɛɛ □ne nɪ, v wɛn: «ɛ waa nyibli -bɪ. 'A -tɪ 'kɪ o, 'bɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ di la -a mu yɪ ya, bɔ wa 'a dɔnɔ!»

³⁶ 'Seyo -mɔ bɪ, v -hɛ□ɛ 'yri lɛ -wɛ, 'u 'yɪya 'u□v 'hʋɪ bɔ, 'u yɪ□ɪ 'linɔnɔ -nyɪ.

³⁷ -ɛ -bɪ kɛ- v pɪ□ɪ yɪ: «'Bɔ mɔ, □nɪ mɔ -juukɔɛ a bodɔ, -e -bɪ wa -dɔnɔ!»

³⁸ 'Kɪ 'u 'a tugbe a 'mu 'yie, v 'crɪ 'u 'plaukɪbɪa kɪ, -e mɔ: «Nyiblo -bɔ, ɛ nɔ-mɔ -juukɔɛ a bodɔ.»

³⁹ 'Kɪ 'lɪ 'crekɔnyibli nɪ 'hʋen -mu', v kɔɔ 'u 'waa ti 'yie lɛ, nyiblo nɪ -do nɪ 'lɪ, 'e -hɛ -Yusu 'yri lɛ, ɛ wɛn: «□Yɪ lɛ -pɔ, -e mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, ɛ di la -a mu yɪ ya. Wa 'kɪ -dɔnɔ, □mɔ -a mu wa -wɛ mɔ.»

⁴⁰ Kɛɛ, 'a 'bɪhɪan -bɪ -mu', -e nɪ 'u, ɛ nɔ-tɔa 'a 'bɪ a 'mu, 'a -mɔ'pɔpɛ, ɛ wɛn: «-Mɔ -bɔ, □yɪ Nyɪsɔa a hʋannɔ -kɔ mɔ. □Hɪvɛn nɪ -do -bɔ, -yɪ 'ye, ɛ nɔ- nyɪbehɪan -bɔ, ɛ yɪ 'ye -wɛ.

⁴¹ -A mu -mɔ -bɪ, -aan □hɪvɛn -bɔ, -a yɪ 'ye, ɛ kɔ 'u nɪ, -e nu□o, yɪnyre-teblɪ -mu', -a nu, ɛ nu- kɔ -bati kɔ -a mu. Kɛɛ, ɛ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ de -hʋan □dɔ -nu.»

⁴² -Tɛ ɛ -wɛ 'kɪ -tɪ a 'mu, 'a hɪhla -mɔ, -e -bɪ kɛ- ɛ pɪ -Yusu yɪ, ɛ wɛn: «-Yusu o, 'na -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ -mu -mɔ, ti -mu' -kɔ 'yri -di di de, 'kɪ 'lɪ -na 'kɪ a kɪnɔnɪ 'kwɪlɪ, □mɔ -tonyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ pepɛ.»

⁴³ -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'kɪ□ɪ yɪ, ɛ wɛn: «'N yɪ -mu 'nɪ -lee -nɪ, -e mɔ, kɪkɛ -bɔ, -kɔ mɔ 'hʋɛn-, 'kɪ -a di kɛ 'lɪ 'na 'Bai Nyɪsɔa a □haan'dɔ* 'kwɪlɪ nɪ.»

-Tɛ -Yusu nu la 'kɔkɔv

(Matie 27.45-56; Makɪ 15.33-41; Saan 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Muu 'u 'yɪv bɔ nyra bɔ a ti 'yie, -e -bɪ halo ka -tɔtɔ a pepɛ kɪ. Halo a 'mu, ɛ nɪ 'u -nɪnɪ, 'e ye 'yɪv-hɪile a ti kɪ. Ti nɪ -do a 'mu 'yri, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'kagbav -mu' bɔ, -e nɪ 'lɪ Jɪrusɛdɔ 'kwɪlɪ, danɔ gbagbɔ -mu', -e 'bɛ 'kayɪ a 'mu □tɔ, 'e -kɪ wɔn pepɛ.

⁴⁶ -ɛ -bɪ -Yusu 'gbo nɪ, ɛ wɛn: «'Na 'Bai, -mɔ 'n pɔ 'lɪ 'na -hɪhiu -jɪ.» -Tɛ ɛ -yɪrɛ 'kɪ, -e -bɪ ɛ mla -hʋnhɔn.

⁴⁷ Romakɔɛ a 'seyo a nyiblo gbagbɔ -mu', -e nɪ 'u, -te ɛ 'ye -teblɪ a pepɛ a 'mu, -e mu

'lɪ -mɔ, -e -bɪ ɛ -tɔa Nyɪsɔa a 'nyɪɛɛpɔpɔ, 'tɪ -e pɪ win, ɛ wɛn: «ɛ mɔ □han-tɪ □nɔ, nyiblo -bɔ, ɛ 'yɪ de -hʋan □dɔ -nu.»

⁴⁸ Nyibli a pepɛ -mu', -v di -ta 'ye mɔ, v 'ye -teblɪ a 'mu nɪ, -e mu 'lɪ -mɔ. 'Waa pɔv yɪ 'lɪ bɔ nɪ 'nɛɛ -nɪ, -v -mɛ kle.

⁴⁹ -Yusu a nɪnatumupɔ a pepɛ -mu', kɔ nɔgbɪ -bɪ, -v yɪ la□a □wɪen lɛ kɔɛ, -v -hɔn 'lɪ Galɪleblɪgba 'kwɪlɪ, v hɔɔ 'u -te a 'mu -mɔ lɛ de gbe, 'u 'ye -teblɪ a pepɛ a 'mu, -e mu 'lɪ -mɔ.

-Tɛ v pɔ la 'lɪ -Yusu 'dabio 'kwɪlɪ

(Matie 27.57-61; Makɪ 15.42-47; Saan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ ɛ kɔ la nyɪbehɪan □dɔ, 'e kɔ la 'lɪ -juukɔɛ a 'dɔɔ -bɪ 'kwɪlɪ. 'A 'nyre mɔ Sosefɔ. 'A 'dɔɔ a 'mu, 'a 'nyre mɔ Alimate. Nyɪbehɪan a 'mu, 'a □wɔv nɔ yɪ dɪakɪ, kɔ, 'a 'kɔ 'sɪi 'u yɪ. Ti -mu', -e kɔ 'yri Nyɪsɔa di 'u nyibli win kɪ -kɔɔ -nɪ, ɛ nɔ- ɛ yɪ -pɛ. ɛ mɔ -juukɔɛ* a -gbolugbo gbagbɔ a nyiblo -bɪ □nɔ. Kɛɛ, -teblɪ -mu', 'a 'bio -hla, kɔ, v nu -Yusu 'yɪ □hlɔn lɛ, ɛ 'yɪ□ɪ kɪ -wɛn.

⁵² Sosefɔ a 'mu, ɛ nɔ- mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, 'e lee □ne, 'kɪ bɔ wɛn, bɔ -ha 'u -Yusu a -plahɔv tugbe 'yie, ɛ 'mu 'u□v 'u -ha, Pilatɪ a 'mu, 'e -wɛn.

⁵³ Sosefɔ a 'mu, ɛ nɔ- mu, 'e -ha 'u -Yusu a -plahɔv tugbe 'yie, 'e 'hunhɔvan□a -jɪsɛ lɛ, 'tɪ -v gba 'lɪ□ɪ -tɪtɛ -mu', v di 'u□v □tuu -nɪ. 'Kɪ 'u -te a 'mu, 'hɔv gbagbɔ nɪ 'u, 'e hɔv yra, 'e 'wɪ- dɔgbɪa yɪ. Ti □dɔ a ti 'yri la, 'kɪ 'lɪ 'hɔv gbagbɔ a 'mu 'kwɪlɪ, 'kɪ 'u 'bluu la 'lɪ 'dabio, (-e 'wɪ- -wlukayu yɪ). 'Dabio a 'mu 'kwɪlɪ, v 'yɪ -hʋan 'lɪ 'kɔkɔkɔ nɪ pɪ. ɛ nɔ- kɔ 'kwɪlɪ, v □tɔ 'lɪ -Yusu a -plahɔv.

⁵⁴ ɛ mɔ la 'wee a -nyɔrɔwɪ nɪ □hun a 'yɪv-hɪile a ti 'yri □nɔ, -juukɔɛ a -wuwle-nyɔrɔwɔ*, -e mɔ 'sɛɛdɪ, 'e mɪ la 'u nyre mɔ, 'yɪv bɔ pa a ti 'yri.

⁵⁵ Nɔgbɪ -mu', -v yɪ la -Yusu □wɪen lɛ kɔɛ, -v -hɔn la 'lɪ Galɪleblɪgba 'kwɪlɪ, v nu- kɔ Sosefɔ 'hʋɛn-, -v mu 'lɪ 'dabio yɪ, nɔgbɪ a 'mu, 'u ta 'lɪ 'dabio a 'mu 'kwɪlɪ lɛ, 'u 'yɛ□ɛ, -te -mu', v nu 'lɪ -Yusu a 'dabio a 'kwɪlɪbɔpɔpɔv.

⁵⁶ -Tɛ v -gbɛɛ -teblɪ a pepɛ a 'mu, -e -bɪ v -mɛ kle, 'u 'ya 'dɔɔ, 'u -wɛ hunhɔnpɔ-teblɪ -mɔ, kɔ -dawinninyra 'hʋɛn-, v 'mu□v -Yusu a 'hʋɪ lɛ pɔv. -Tɛ -wuwle-nyɔrɔwɔ nyre 'u, -e -bɪ v -wɛ nɪ, □wɪ yɪ, -te Nyɪsɔa a tɛtɛ nɪ 'a hɪhla.

24

-Tɛ Nyɪsɔa a lɛlenyɔ lee la nɔgbɪ -mu', -e mɔ, -Yusu 'hɪrɪ 'kɔ

(Matie 28.1-10; Makɪ 16.1-8; Saan 20.1-10)

¹ -Tɛ -wuwle-nyɔrɔwɔ* -hɪ, 'sɔɔndɪ a -nyragblɪ, -e -bɪ nɔgbɪ a 'mu, v 'du ye',

-dawinninyra -mu', v -we la -mo, 'v gba 'lɪŋɪ -Yusu a 'dabio yi.

2 -Te v nyre 'li, -e -bi v 'yeŋe ni, -e mo, kwanhɔ -mu', nyibli nu la, 'v ka la 'dabio yi, v blikeŋe le, 'v -ha 'vɔv 'v.

3 E no-mo bu pa 'li 'dabio a 'mu 'kwli, kee, v 'yi 'li Kükonyo -Yusu a -plahwi bu -yee -ni.

4 'Waa ŋwɪ kee le, -te v 'yi 'lɪŋɪ 'dabio 'kwli bu -yee -ni. 'A -ti, de bu di 'lu -mo le -hie, v 'yiŋɪ -yi. 'Ki v ni 'ki 'v bu, -e -bi nyibepu ni 'hwen ŋɔb, nu- 'hru 'v ŋnu 'hwi. Nyibepu ni 'hwen a 'mu, v pu wlawɪ puɔpu, 'e yi wɪn. Nyisua a lelenyu ŋno.

5 -Te v 'ye nyibli ni 'hwen a 'mu, -e -bi huannu bi 'li ŋnu 'kwli, 'v pu 'li -wlu le. -E -bi ke- nyibli ni 'hwen a 'mu, v pi ŋnu yi: «A 'ni 'muɔ 'neŋe 'kükonyibli 'nyi le. E ni 'klo.

6 E 'yi 'ne- -ni. Nyisua -ha 'lɪŋɪ 'kükonyibli 'nyi ni, 'e -haŋa 'klo. -Te e 'tie ni la 'li Galileblugba 'kwli, -ti -bu, e lee la 'a mu, bu bi 'li 'a mu 'kwli.

7 Ke- e pi la 'a mu yi: U ko bu pu -tonyibli a pepe a Nyiblo 'crekonyibli -ji', v 'mu 'vɔv tugbe 'yie -koo -ni, e 'mu 'ku. 'Ti- 'bu 'ku, -nyrowi ni 'hwen, ta a -nyrowo, e ko bu -hon 'li 'kükonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.»

8 -Te v 'wɪn 'ki -ti a 'mu, -e -bi -ti -mu', -Yusu lee la ŋnu, e bi 'li ŋnu 'kwli.

9 -Te e bi 'li ŋnu 'kwli, -e -bi v ŋhɪan -mo, 'v mu 'li -Yusu a -nagbopu* ni -pu ŋtu 'v -do -mu' -mo, e ko nyibli a pepe -bi -mu', -v ne la -Yusu -mo -we, -tebli a pepe a 'mu, -e mu 'lu -mo, 'v naŋa -mo le.

10 Nugbi a 'mu, -v ne -tebli a 'mu -mo le, 'waa 'nyre mo Madala a Mari, ko Sani, ko Mari -bi, -e mo Saki a 'dii. Nugbi -bi -mu', -v ko ŋnu 'hwen, -v mu 'li 'dabio yi, -tebli ni -do a 'mu, e no- v na -mo le -we, 'ki 'v -Yusu a -monanyu* ye'.

11 Kee, -Yusu a -monanyu a 'mu, 'ki 'li 'waa 'lule-hihie 'kwli, v yiŋɪ 'ni 'ye, -e mo, -ti a 'mu, nugbi a 'mu, v na -mo le, e 'yi 'luko-moko -ko, v 'ni -puŋv lɪŋɪ ŋhaan-ti.

12 E no- mo Pielɪ bu 'du ye', bu gba 'li 'dabio cigbe yi. -Te e nyre 'v, -e -bi e ŋti 'v ni, 'e ta 'liŋɪ 'kwli le, 'e 'yi 'li 'dadede 'li 'ye, 'bu 'yi -jisei ni -do -mu', v 'hunhɪan laŋa le 'pa-. -E -bi e ŋhɪan -mo, 'e mu 'li 'kayu bu. 'A 'mumu, 'a ŋwɪ kee le diaki, 'ki 'v -tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo a -ta'.

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu* ni 'hwen, -v mi la 'li Emausidɔ 'kwli yi (Maki 16.12-13)

13 -Nyrowo ni -do a 'mu 'kwli, -Yusu a -nagbopu* ni 'hwen -bi, nu- -hon 'li Jrusredɔ 'kwli, 'v mi 'li Emausidɔ 'kwli. -Hon 'li Jrusredɔ 'kwli, -bu mu 'li Emausi, e -we 'li -kilowi ni -pu ŋtu 'v -do ni.

14 -Te v ni 'hru wɪn, -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo, e no- ko -ti v ne -mo le.

15 Bu ni 'li -ti a 'mu, 'a lepuɔpule 'kwli, -e -bi -Yusu 'hru 'v ŋnu 'hwi, e ko ŋnu 'hwen, 'v -mu.

16 Kee, e 'wi- -te de 'ye ni kaa nyibli a 'yii ki. E no- ko -ti, 'v 'ye ni yruŋo.

17 -E -bi -Yusu 'beti ŋnu ni, e wen: «-Ti a 'di -bi a pipi' le 'li?» -Te e 'beti -ti a 'mu, -e -bi 'a -nagbopu ni 'hwen a 'mu, v nyra bu, -e nuŋo, 'waa ŋwɪ 'mɔe bu.

18 Ti ni -do a ti 'yri, nyiblo -mu', -e mo Klopasi, e ŋtuŋo ŋwɔn, e wen: «'N puŋv ŋhaan-ti, 'ki 'li Jrusre a nyibli a pepe 'nyi, -mo ni -do, -mo 'yi de -bu, -e mu 'lu -mo a -ti 'wɪn.»

19 -E -bi e wen: «-Ti a 'di -bi 'li?» -E -bi -nagbopi a 'mu, e wen: «-Ti -mu', -e mu 'lu -mo, 'ki 'v Nasaleti a -Yusu -mo. E mo Nyisua winwɪn-hanyo* ŋno. 'Ki 'v Nyisua ko -tonyibli 'hwen- -gbati, 'a ŋwɪlekee-tebli, e ni la, e ko 'a toɔwin 'hwen-, v tɔe laŋa -a mu ni, -e mo, e ni la 'klɪ ki diaki.

20 Kee, Nyisua a -cɔhɪnɔpinyu* gbagbi, v ko -aan naanyu gbagbi 'hwen-, v nu- puŋv Romakɔe a 'kɔnpɔ -ji', v puɔ ŋne -bati le. 'E mo ŋhan-ti, -te v puɔ ŋne -bati le, 'v koo 'vɔv tugbe 'yie, 'e 'ku.

21 -A mu -mo -bi, -a kuo ŋne ŋwɪv yi, -e mo, e no- mo -aan -ne Wanyo -mu', Nyisua ya la, -e di Yisraekɔe ŋgble, 'ki 'li Romakɔe -ji'. -Te -tebli a pepe a 'mu, e mu 'lu -mo, 'a -nyrowi ni ta a -nyrowo -bu.

22 E mo ŋhan-ti, nugbi -bi 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -ti -bu, v -hla, e kee ne -aan ŋwɪ le. -Nyragbli, nugbi a 'mu, nu- -tuo 'li 'dabio yi,

23 kee, -te v -mu, v 'yi 'li -Yusu a -plahwi bu -yee -ni, 'v di -a mu lee mo, -e mo, Nyisua a lelenyu 'hru ŋnu yi, 'v lee ŋnu, -e mo, -Yusu -hon 'li 'kükonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo.

24 E ko nyibli -bi, 'ki 'ne- -a mu 'nyi, -te v 'wɪn -ti a 'mu, e no- mo bu mu 'li 'dabio a 'mu yi. 'E mo ŋhan-ti, -te nugbi a 'mu, v nu 'a hɪhla, ke- -e ni naale, kee, v 'yi 'li -Yusu a 'mu bu -yee -ni.»

25 Ke- -Yusu pi ŋnu yi, e wen: «'Hɔv-, a 'yi 'lule-hihie -ko. -Ti a pepe -mu', Nyisua a winwɪn-hanyo hla la, ti -hi la ti 'yri, 'aan ŋwɪ 'ni -kɔŋo lɪŋɪ 'wɔwɪ, ko, 'a 'yiŋɪ ŋwɪv yi -kuo -ni.

26 Winwɪn-hanyu a 'mu, v hla laŋa ni, -e mo, Wanyo a 'mu, Nyisua pu la le, e di la ya, e bleɛ yi bu 'ye ŋhɪwen, 'ti- Nyisua 'muŋv -ti a 'yi'buɔua -nyi.»

27 -Tebli a pepe -mu', v 'cru la, 'ki 'vɔv ki, 'ki 'li Nyisuarɪen 'kwli, e -hɪhɪa ŋnu kle, 'kɔe 'li Moise a 'cruen 'kwli bu, -bu ye Nyisua a winwɪn-hanyu -bi a 'cru ni ki.

28 -Te v mi 'li Emausidto 'kwli nyre mo, -e -bi -Yusu -hwe[]ε ni, bu gba 'a 'hru 'lu -mo.

29 Kee, v nyee []ne le, v wen: «Pee mo -a mu 'hvi, 'to yi 'ni -won,» e ko []nv 'hwen-, 'v 'ya 'dto, 'e pa 'li []nv -mo.

30 -Te v -pa, -e -bi v ni ble, didide a -ti. Bu ni 'v dedi-tuo ki, -e -bi e 'du 'floo ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ti- 'e 'be[]ε []tto le, 'e -nyi []nv[]v.

31 -Te e -nyi 'ki []nv[]v, -e -bi v -tva 'a yuyruo. Kee, ti a 'mu 'yri, -e -bi e 'waan []nv 'yi ki.

32 Ke- v pupti yre, v wen: «E mo []han-ti []nto, -te e -huhie wen -a mu Nyisvacrien kle, dodv ni wen 'li -aan []wli ki diaki.»

33 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, v 'du ye', 'v bi 'hru wlon de, 'v mu 'li Jrusredto 'kwli. 'Ki v yee 'v -Yusu a -nagbopv ni -pu []tu 'v -do -mu' bu, v ko 'waa 'bio 'hwen-. Nyibli a 'mu, v 'kukue le, 'ki 'li 'kayu ni -do bu,

34 'v lee nyibli ni 'hwen -mu', -v -di, v wen: «E mo []han-ti []nto, -aan Kukonyo -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hru Simo Pielh y.»

35 U ni 'hwen a 'mu, de -mu', -e mu 'lu -mo, 'ki 'li 'hru wlon, v 'ye, e no- v na -mo le, e ko -te v nu 'a yuyruo, ti -mu' -ko 'yri e yi 'v 'floo []tto le 'bee -ni.

-Te -Yusu nyre la 'v 'a -nagbopv* 'hvi, -v 'kukue la le, 'ki 'li Jrusredto 'kwli
(Matie 28.16-20; Maki 16.14-18; Saan 20.19-23; Nunu-tebli 1.6-8)

36 Bu ni 'li -ti a 'mu a hihla 'kwli, -e -bi 'ki -Yusu 'hru 'li []nv 'nyi, 'e pu 'waa 'wio bu, e wen: «Nyisva bu ni 'v 'a mu -mo!»

37 -Te v 'ye[]e, -e -bi huannu bi 'li []nv 'kwli. U nu- -mo -bi, v daa []ne, 'ku []hru 'li []nv 'nyi.

38 -E -bi e wen: «De a 'di -bi -ko huannu a yi 'ki pie 'li? De- ko -ti 'a 'ye ni pu[]v []haan-ti, -e mo, 'mo []nto 'li?»

39 Ba 'ye 'na dabu a 'kwli ko 'na bui. 'Mo -Yusu []nto. Ba 'ye 'mu, 'n ko 'hvi, 'n 'yi 'ku 'pa-. 'Ku 'yi 'hvi -ko, 'e 'yi 'kla -ko. 'Bi 'aan 'mumu a 'mu, a yi[]t 'ni 'ye, -e mo, 'n ko 'hvi.»

40 -Te e -we -ti a 'mu a hihla -mo, -e -bi e too []nv 'a dabu ko 'a bui 'hwen- yi, (v 'mu []manmi a 'hwe 'ye, 'seyo -nu, 'v koo 'v[]v tugbe 'yie.)

41 Dodv yi wen []nv ni ni, 'waa []wli 'e yi le -kee -ni. E no- nu[]o, 'v 'tie 'ye[]ε []wlv yi ni -kue -ni, -e mo, e 'hru 'klo. E no- ko -ti 'e lee []nv: «'Bu mo, 'ba ko 'ne- didide []dv, ba -nyi 'mo[]o, 'mu[]v di!»

42 'v -ha 'li 'topv-hrin.ye a 'kutio, 'v -nyi []ne[]ε,

43 'e klo[]o bu, 'e di[]e, 'ki 'v []nv ye'.

44 -E -bi ke- e pt []nv yi, e wen: «-Te 'n 'tie ni la 'ne- 'a mu 'nyi, -ti -bu, 'n lee la 'a mu,

bu bi 'li 'a mu 'kwli. Ke- 'n pu la 'a mu yi: -Tebli a pepe -mu', v na la -mo le, 'ki 'v 'mu ki, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e ko bu nue -ni. E mo []han-ti []nto, e nue ni. -Tebli a 'mu, 'ki 'a de -bi ni 'li Moise a tetecrien 'kwli, 'a de -bi 'e ni 'li winwlon-hanyv* -bi a 'crun 'kwli, 'a de -bi 'e ni 'li -wlablecrien* 'kwli.»

45 E nu[]o ni, 'v yru Nyisva a -ti a 'mu le, -e ni 'li Nyisvacrien 'kwli.

46 -E -bi e wen: «Ke- Nyisva a win pu: Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la 'a dako yi ya, e ko bu 'ye []hwen, ko, e ko bu 'ku. 'Bu 'ku, -nyrowi ni ta a -nyrowo, e ko bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.

47 Wanyo a 'mu, e no- ko 'nyre 'kwli, a di 'li Nyisva a -ti -mo le -naa -ni. Nyisva a -ti a 'mu, a di nyibli -lee -ni, e no- -bu: Bu hie 'v 'waa de 'kuku bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisva, -e di[]e nu, e 'mu 'waa de 'kuku 'wowla -ni. 'Bu mo, 'ba yi Nyisva a -ti a 'mu -mo le ni ne, 'ki ba kue 'ne- Jrusredto 'kwli bu, ko, ba na -ti a 'mu -mo le, 'ki 'v dako a pepe yi, -v ni 'ne- 'klo ki.

48 'Bi -tebli a pepe -mu', -e muu la 'lu -mo, a 'ye[]e ni. 'A -ti, ba mu, ba na 'na -ti -mo le, 'ki 'v nyibli a pepe yi.

49 'Na 'Ba Nyisva pu la 'li[]t ni, -e mo, e di -nyi la 'a mu 'a -Hihiu. 'Na []gbeto, 'mo di 'a mu -Hihiu* a 'mu yi ya. 'A -ti, 'ki ba ni 'ne- 'dto -bu 'kwli bu, -Hihiu a 'mu, e 'mu 'li yo' -hon, e 'mu 'v 'a mu ke' bi, e 'mu 'a mu 'kli -nyi.»

-Te -Yusu mu la 'li yako 'kwli
(Maki 16.19-20; Nunu-tebli 1.9-11)

50 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Yusu gba 'a -nagbopv* ni, 'v []ti Jrusredto 'kwli, 'v mu 'li 'dto -mu', v deε Betani []hlon. -Te v nyre 'v 'hru a 'mu, 'a -heyri', -e -bi e 'du dabu ye', 'e pu []nv wa -mo.

51 E ni 'li win a pupuv 'kwli, Nyisva 'e nu[]o, -Yusu 'e -hon 'li []nv 'nyi, 'e mu 'li yako 'kwli.

52 'A -nagbopv -mo -bi, v 'gbla kwli, 'ki 'v 'a -ti a 'yi'buale a -ta'. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi v []hian -mo, 'v mu 'li Jrusredto 'kwli, 'ki 'li doduke 'kwli.

53 'Ki 'li Jrusredto a 'mu 'kwli, v 'cibi 'li Nyisva a 'kagbau bu ni, 'v pt Nyisva 'nyre le.

**-Yusu a -ti, -te
SAAN
-mo -bi, e nu la 'a 'cicru**

Nyiblo -mu', -e mo Nyisva a Win

1-2 Yi-he-nyre, 'ti- Nyisva 'mu la 'a -ne
□dedede nu mo mu, nyiblo -mu', -e mo
Nyisva a Win, e ni la 'klo. 'Ki e ni la 'u
Nyisva 'hvi. 'A 'mumu, e mo Nyisva □nu
-we.

3 E no- Nyisva naa 'li, 'e nu 'a -ne de. E 'yi
□dedede -ko, Nyisva bu nu, bu 'yi 'li -Yusu
'li -naa -ni.

4 Nyiblo a 'mu, e no- yi nyibli 'klo yrayru
-nyi, -e 'ye ni -we 'li. 'Klo yrayru a 'mu, e
no- yi nyibli -nyre -nyi.

5 -Nyre a 'mu, e yi 'ni wlu, 'ki 'li halo
'nyi, halo 'yi 'khi □du -ko, 'ki bu jro -nyre a
'mu.

6 E ko la nyiblo □du, -e ko 'nyre -mo Saan
Batisi. No- Nyisva lee la -ni,

7 'ki bu lee -nyre a 'mu a -ti nyibli le,
nyibli a 'mu, v 'mu Nyisva a Win □wlu yi
-kuo -ni.

8 Saan a 'mu, e 'yi la -nyre a 'mu 'pa-, kee,
e no- mo -bi, e di la ni, 'ki e 'mu la -nyre a
'mu 'a -ti -mo le na.

9 -Nyre a 'mu, e no- mo sey a -nyre, -e di
'ne: 'klo 'kwli, -e di□e nu, nyibli a pepe 'mu
le yru.

10 Nyiblo a 'mu, -e mo Nyisva a Win, e
mo □han-ti, e no- ko 'mu Nyisva naa 'li, 'e
nu 'klo. Kee, -te e di la 'ne- 'klo 'kwli, 'klo
'kwli a nyibli 'yi la□a -yru.

11 E di la 'ne-, 'a dionu a dako, -u mo
-juukve* 'nyi, kee, v 'yi la□a kua 'ble.

12 Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, e ko nyibli -bi, 'u
'ble□e kua, 'ti- 'u kuo □ne □wlu yi. Nyibli
a 'mu, -u kuo □ne □wlu yi, e -nyi □nu 'hru,
'ki bu -he Nyisva a 'yonu.

13 U 'yi Nyisva a 'yonu -he, □wi yi, -te
-tonyiblo ni, 'e yi 'a 'bai a 'yu -he. Kee,
Nyisva a □gbetu, no- -nyi □nu 'klo yrayru.

14 Nyiblo a 'mu, -e mo Nyisva a Win, e
-he -tonyiblo, 'e 'ti la 'ne- a mo 'nyi, □a 'ye
'a -ti a 'yi'bobua, -e mo -ti a 'yi'bobua -mu',
Nyisva -nyi 'a 'yu ni -do. Nuēle, ko nyat a
yuyruo, ko -ti a -tee, nu- 'yii la 'li□i 'li.

15 Nyiblo a 'mu, e no- ko -ti Saan hla la,
'ki 'u nyibli ye'. Ke- e pi la: «E no- di 'u 'mu
ke' kve, kee, e no- ni 'u 'mu 'lu yi, -e nu□o,
e no- mo -bi, v 'ye la 'mu ni kve, 'e ni la
'klo.»

16 Nyiblo a 'mu, e 'cibi 'u, 'e ni -a
mu □haan-tebli -mo, 'ki 'li daduke 'kwli.
□Haan-tebli, e nu -a mu 'yi □hlon le, e -hu
ni diaki.

17 Nyiblo a 'mu, e no- mo -Yusu 'Kisu.
'Ki Nyisva naa 'li 'a winwlon-hanyo* Moise

'mu, 'e -nyi -a mu 'a tete, kee, 'ki 'li -Yusu
'Kisu 'li, 'ki e naa 'li, 'e nu -a mu □haande
-mo, 'ki 'li daduke 'kwli, 'e too ne -a mu -ti
a -tee.

18 Nyiblo □du 'yi -hvan Nyisva ni 'ye.
Kee, a 'Yu ni -do -mu', -e mo Nyisva -we,
'ti- -e ni 'u -aan 'Bai Nyisva 'hvi, e no- too
ne -a mu Nyisva a 'mu.

*-Ti -mu', Saan Batisi hla la, 'ki 'u 'a
dionu a -ta'*

(Matie 3.1-12; Maku 1.1-8; Luku 3.1-18)

19 -Nyrowo □du 'kwli, -juukve* a 'blu a
nyibli -mu', -u ni 'li Jrusredto 'kwli, nu- le
Nyisva a -cohlompinyo*, ko Lefipu a □tugba
a nyibli, 'ki bu mu 'li Betanidto 'kwli, bu
'beti Saan, nyiblo a 'di -bi e pa 'mu. -Te
u nyre 'li Saan -mo, u wen: «□bi -mo mo
Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya?»

20 E no- mo bu -huta □nu kle, 'ki 'li -teeke
'kwli, e wen: «'Uon-, 'n 'yi Wanyo a 'mu
'pa-, -koti a hle.»

21 Ke- u pi de, u wen: «□bi -mo mo
Nyisva a winwlon-hanyo Eli?» E wen:
«'Uon-, 'n 'yi Eli 'pa-» -E -bi u 'beti□e ni
de, u wen: «'A -ti, □bi -mo mo Nyisva a
winwlon-hanyo gbagbu -mu', Moise pu la
le, Nyisva di la ya?» E wen: «'Uon-, 'n 'yi
winwlon-hanyo a 'mu 'pa-»

22 U 'tue gbe 'a le'betile 'lu -mo: «Nyiblo
a 'di -bi -pa 'mu 'li? -Huta -a mu kle, -e
di□e nu, nyibli -bu, -u lee 'ne- -a mu, -a 'mu
'waa kle-hutale yi.»

23 -E -bi ke- e pi □nu yi, e wen: «Nyisva
a winwlon-hanyo Esai 'cru la□a ni, 'ki 'li
Nyisvaacruen 'kwli, -e mo:

Nyisva wen 'ni:
E di ko nyiblo □du, e 'mu 'li
-tite -mu' 'du bi 'li yi 'ti.

'Bu yi ni hle, e 'mu 'li win 'li 'yaa -ni.
Nyibli -mu', -u di□e nua yi bu pu,

ke- e di □nu yi pu:
Ba 'sii 'u Kukonyo a 'hru yi,
'ti- Kukonyo a 'mu, e 'mu di.
E 'wi yi, 'aan 'klo bu 'sii 'u yi,
-e di□e nu, a 'mu -mo -we,
'ti- Kukonyo 'mu di.»

Ke- Saan pi lelenyo a 'mu yi de: «Nyiblo a
'mu, -koti Nyisva hla la, 'mo □nu.»

24 Lelenyo a 'mu, -u di 'ne- Saan -mo,
Falisi□tumu* a nyibli ni 'li □nu 'nyi.

25 Ke- u pi 'ki, 'u yi Saan 'beti -ni, u wen:
«-Wen 'ni, □yi Wanyo -mu' 'pa-, Nyisva pu
la le, e di la ya, ko, □yi Eli 'pa-, ko, -wen 'ni,
□yi Nyisva a winwlon-hanyo -mu', -koti
Moise hla la 'pa-. 'A -ti, nyiblo a 'di -bi -nyi
'ki -mu 'kdi, 'ki -bu pu nyibli 'nie 'lu le 'li?»

26 -E -bi e wen: «'Mo -bi, 'nie, no- 'n pi
nyibli 'lu le. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo
ni 'li. Nyiblo a 'mu, a 'ye□e ni yi.

27 Ti -mu' -ko 'yri 'n di 'u -kvan 'lu -yaa -ni,
'ki nyiblo a 'mu, e di 'u 'a -kvan -wlu □tuu

-ni, 'ki 'ne- 'a mu' nyi. 'Na 'mumu, 'n 'cumi ni diaki, 'ki 'u[]v -mɔ', 'ki []bv di 'a -kuande []dv nu.» Kε- Saan pu lelenyu a 'mu' yu.

²⁸ -Tebli a pepe a 'mu, 'ki 'li 'dɔɔ -mu', -ε mɔ Betani 'kwli, 'ki ε muu 'li 'lu -mɔ. 'Dɔɔ a 'mu, 'ki ε ni 'li 'nie -mu', -ε mɔ Suden a 'niki. 'Ki Saan pu 'li nyibli 'nie 'lu le.

-cɔhlɔn* -mu', Nyɔsɔva -ha, -ε di 'klo 'kwli a nyibli a de 'kuku 'wɔwla -ni

²⁹ -Tε -nyrɔwɔ ni -do -hi, -ε -bi Saan 'ye -Yusu ni. -Yusu a 'mumu, 'ε mi 'li[]i -mɔ yu. -ε -bi Saan wen: «Ba 'ye ke, nyiblo -bu, -ε yu 'li di, ε nɔ- mɔ -cɔhlɔn -mu', Nyɔsɔva -ha, -ε 'wi- 'blayu yu, v yu Nyɔsɔva -pie -ni. -cɔhlɔn a 'mu, ε nɔ- di 'klo -bu ki a nyibli a de 'kuku 'wɔwla -ni.

³⁰ ε nɔ- kɔ -ti, 'n hla mɔ, -ε mɔ: Nyiblo di kɔε 'v 'mu ke', kεε, ε nɔ- ni 'v 'mu 'lu yu, -ε nu[]o, ε nɔ- mɔ -bi, -te v 'ye la 'mu ni kɔε, ε ni la 'klo.

³¹ -Tε 'n hle mɔ[]o, nyiblo bu di 'mu pa, 'n 'yu mɔ[]o -yi. Kεε, 'n di ni, 'mu nyibli 'nie 'lu le pu, -ε di[]ε nu, nyiblo, ε -mɔ, dako, -v mɔ Yisraekue, v 'mu[]v yu.»

³²⁻³³ -ε -bi kε- Saan pu de: «Nyiblo bu di la' pa, -te 'n 'ye la[]a ni yi, -ε -bi Nyɔsɔva -mu', -ε lee la 'mu, 'ki []bv mu la nyibli 'nie 'lu le pu, ε wen: -Di 'ye 'na -Hihiu*, ε 'mu 'v nyiblo []dv 'lu []tu -ni, ε 'mu 'b[]v ke' ni. Nyiblo a 'mu, nɔ- di nyibli 'na -Hihiu -nyi. 'ε mɔ -tee, 'n 'ye la Nyɔsɔva a -Hihiu a 'mu ni, 'ε []tu la 'v nyiblo a 'mu 'lu, []wi yu, -te -plija, ε 'ye ni []tu 'v[]v 'lu, ε 'mu 'b[]v ke' ni.

³⁴ 'N 'ye de a 'mu ni. ε nɔ- nu[]o, 'ni hle[]ε, -ε mɔ, nyiblo a 'mu, ε nɔ- mɔ Nyɔsɔva a 'Yu.»

-Tε -Yusu da la 'a yi-hε-nagbopu*

³⁵ -Tε -nyre -nye, -ε -bi 'ki 'v -tite ni -do a 'mu, 'ki Saan Batisti di 'v de, ε kɔ 'a -nagbopu ni 'hven -bi 'hven-ye.

³⁶ 'Ki ε ni 'v bu, -ε -bi ε 'ye -Yusu ni, 'ε yu -hi. -Tε ε 'ye[]ε, -ε -bi ε wen: «Ba 'ye ke nyiblo -bu, -ε 'yu 'li di, ε nɔ- mɔ -cɔhlɔn* -mu', Nyɔsɔva -ha, -ε 'wi- 'blayu yu, v yu Nyɔsɔva -pie -ni.»

³⁷ -Ti a 'mu, Saan -hla, 'a -nagbopu ni 'hven -mu', -v ni -tuɔ ki, v 'win ni. -Tε v 'win, ε nɔ- mɔ bu 'du ye', bu kɔε -Yusu []wien.

³⁸ -Tε v yu ni mi, -ε -bi -Yusu []hian -mɔ. Bu 'ye 'ki[]i, -ε mɔ, v yu kɔε[]ε []wien, -ε -bi ε wen: «Bu kla ni, -ε kɔ 'mɔ a yu []wien kɔε 'li?» -ε -bi v []tu[]o []won, -ε mɔ: «-Bi 'v []tii yu 'li, Rabi?» -ε []hen 'nyre tɔɔnyɔ, 'ki 'li -juukue* a 'bliwin 'kwli.

³⁹ -ε -bi ε wen: «Ba kɔε 'mu []wien, a di de 'ni 'ye.» 'v kɔε[]ε []wien, -tite, ε ni 'v, 'v 'yee 'v. 'Ki v ni 'b[]v 'hɔi bu, kɔε 'v 'yru-hiile 'yie bu, -bu ye 'tɔ a -wɔnɔn ki.

⁴⁰ -Nagbopu ni 'hven a 'mu, -v 'win Saan a 'mu a win, 'ti- v kɔε -Yusu []wien, -ε -bi

a 'nyre mɔ Adre. Adre a 'mu, ε mɔ Simo Pielɔ a 'diayi []niɔ.

⁴¹ -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi Adre a 'mu, ε mu 'li 'a 'diayi Simo Pielɔ -mɔ, ε wen: «-A 'ye Wanyɔ -mu' ni, Nyɔsɔva pu la le, ε di la ya, 'ki 'v 'a dako a wɔwa a -ta',»

⁴² 'ε gba 'li[]i -Yusu 'hɔi. -Yusu bu 'ye 'ki[]i, -ε -bi ε wen: «-Mɔ mɔ Simo, Saan a 'yu. Kɔε 'ki mɔ bu, 'bu yu -mu ni de, kε- v di pu: Sefas». Sefasnyre a 'mu, ε nɔ- mɔ Pielɔ, -ε []hen 'nyre 'hɔi.

-Tε -Yusu da la Filipu kɔ Natanaeli, 'ki bu -he 'a -nagbopu*

⁴³ -Tε -nyre -nye, -ε -bi -Yusu pu 'li[]i ni, 'ki bu mu 'li Galilebbɔgba 'kwli. -Tε ε yu ni mi, -ε -bi ε kɔ nyiblo []dv 'hven-, v []ηmee ni. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ Filipu. -Yusu wen: «Kɔε 'mu []wien, []mu 'na -nagbopi -he,» 'ε kɔε[]ε []wien.

⁴⁴ Filipu a 'mu, 'ki ε kɔ 'li 'dɔɔ -mu', -ε mɔ Bettasida 'kwli. 'Ki Adre kɔ Pielɔ 'hven-, v kɔ 'li -we.

⁴⁵ -Tε de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'ki Filipu mu 'li nyiblo -bi -mɔ. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ Natanaeli. -ε -bi Filipu wen: «Wanyɔ -mu', -kɔti Moise kɔ Nyɔsɔva a winwɔn-hanyu* -bi 'hven-, v 'cru la 'li Nyɔsɔacruen 'kwli, -a 'ye[]ε ni. Wanyɔ a 'mu, 'a 'nyre mɔ -Yusu. 'A 'ba, nɔ- mɔ Sosefu, -ε ni 'li Nasaletidɔ 'kwli.»

⁴⁶ Natanaeli wen 'ni: «'Ki 'li Nasaletidɔ 'kwli, []haande 'yu 'li[]i 'li -we, bu -hɔn 'li -wlu.» Filipu wen: «De -ba mu, -na 'mumu []mu[]v 'ye.»

⁴⁷ -Tε v yu []ne yre ni 'mɔε -ni, -ε -bi -Yusu 'ye[]ε ni, ε wen: «Nyiblo -bu, -ε yu 'li di, ε 'sii 'v yu. ε mɔ []Haanyisraekueyu []niɔ.»

⁴⁸ -ε -bi Natanaeli wen: «-Bi' -nu 'na 'yiye 'li?» -ε -bi ε wen: «-Tε -ni wen 'v pepekɔotu -mu' []hɔn, v deε figie, 'ti- Filipu 'mu wen -mu da mɔ mu, 'n 'ye wen -mu ni.»

⁴⁹ -ε -bi Natanaeli wen: «Tɔɔnyɔ o, ε mɔ []han-ti, -mɔ Nyɔsɔva a 'Yu []niɔ, []ni mɔ Yisraekue a bodɔ -we.»

⁵⁰ -ε -bi ε wen: «[]Bi -te 'n pu le, 'n 'ye wen -mu ni, 'ki 'li pepekɔotu bu, ε nɔ- kɔ -ti []ni pu le, -kuo 'mu []wlv yu? Nu gbe, -di 'ye -tebli gbagbi -bi, -ε di 'v 'a de -bu, []ye ke 'v -hi.»

⁵¹ -ε -bi ε wen 'ni de: «'N yu 'a mu 'ni -lee -ni -tee, a di yako ni 'ye, ε 'mu wɔn -ki, Nyɔsɔva a lelenyu 'mu 'li Nyɔsɔva -mɔ -hɔn, v 'mu 'ya, v 'mu []ti, 'ki 'v 'mɔ -bu, -ε mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo 'lu yu.»

2

'Bli a pupa a le'mimle ni 'li Kanadiɔ 'kwli

1 -Nyrōwī nī 'hūen bō -hi, -ē -bī 'blī a pupā a lē'mimle, nō- mīi 'lu -mō, 'kī 'lī Galilebōgba 'kwli. 'Kī v daa 'lī -Yusu a 'dīi,

2 'v da -Yusu -wē, 'kī 'lī 'blīpaale a 'mū kī.
3 Tī nī -dō a tī 'yri, nō, v 'nē wen, ē -wē nī. -ē -bī kē- -Yusu a 'dīi pī□ī yī: «Nō a pepē -wē nī.»

4 ē nō- mō -Yusu bō -hūtiā□ā klē, -ē mō: «'Na 'dīi o, -ha 'mū mē lē, ē 'yī -mō 'pa-, □nī -lee□ē 'mū nī, -kuan 'n kō □bō nū. Tī -mū' -kō 'yri 'n dī 'v □wlēkēēde -nuu -nī, tī a 'mū, ē 'yēē 'v 'v nī nyre.»

5 Bō pū 'kī lē, -ē -bī kē- 'a 'dīi pī nyibli -mū', -v □glē -teblī yī, ē wen: «-Tī a pepē -bō, ē dī 'a mū -lee -nī, nō- ba nū.»

6 Kēē, 'kī yī gbagbī nī □hlon-dō, v nū 'hī, v -nū, -ē kō 'kwli v pī 'lī 'nie lē nī 'v, 'kī 'v bō a lēyīra a -tī, □wī yī, -tē -Juukwē* a tete nī 'a -hūhūa. Yī a 'mū, 'a 'yē nī -dō gbe 'litayrī a □whī nī □hūn.

7 Kē- -Yusu pī -teblī□glanyō a 'mū yī, ē wen: «Ba nū 'nie, ba 'yīi 'lī □nū lē,» v 'yīi 'lī□ī lē -tēē.

8 -ē -bī ē wen: «Ba 'pī 'kī 'a dē gbe, ba gba□ā -teblī□glanyō a nyiblo gbagbō yī,» 'v gba 'lī□ī, 'ē □tēē ē wlon.

9 Bō □tē 'kī□ī wlon, -ē -bī ē -hē nō. -Bī' nō a 'mū, bō dī yī -hōōn -nī, ē 'yī 'v -yī. Kēē, -teblī□glanyō a 'mū, v nō- yī□ē. ē nō- mō nyiblo gbagbō a 'mū, bō da 'blīpanyō,

10 ē wen: «'A -nē nyiblo 'bō da lē'mimle, □haannō, ē nō- v yī 'hru 'nyēē -nī, v pī. Nyibli 'bō 'na 'kī□ī -tēē, 'tī- nō- mū', -ē 'yī □haannō 'pa-, 'v pī□ī -wē. Kēē, nō- bī, kōē wen 'lī bō, □haannō, nō- □tū bō.»

11 Kē- -Yusu nū 'a yī-hē□wlēkēēde a nunūo, 'kī 'lī Galilebōgba a 'dīō -mū', -ē mō Kana 'kwli. Kē- ē -nū, 'ē tōō nē 'a -nagbopu* 'kī -mū', Nyīsvā -nyī□ē. Dē a 'mū, ē nō- nū□ō, 'v kuo □nē □wlv yī.

12 -Tē dē a 'mū, ē -hī, -ē -bī 'kī ē mū 'lī Kapenaōdō 'kwli, ē kō 'a 'dīi, kō 'a 'dīaynū, kō 'a -nagbopu 'hūen-, -ē dī□ē nū, v 'mū 'lī -nyrōwī gbi 'lī -hī.

-Tē -Yusu bla la -teblīplonyibli lē, 'kī 'lī Nyīsvā a 'kagbav a -yaa 'kwli

(Matie 21.12-13; Makī 11.15-17; Luku 19.45-46)

13 -Tē dē a 'mū, ē -hī, -ē -bī -Juukwē* a lē'mimle gbagbō -mū', v dēē Pakī, ē 'mūē yē. ē nō- nū□ō, -Yusu kō 'a -nagbopu* 'hūen-, 'v mū 'lī Jrusredō 'kwli.

14 -Tē v nyre 'lī Nyīsvā a 'kagbav a -yaa 'kwli, 'kī v yēē 'lī puplonyibli bō, -v ple blo, kō blablī, kō -hungbō 'hūen-, -ē dī□ē nū, -tonyibli 'mū□v -tō, v 'mū□v nū, v 'mū -cōhlon* pī. 'Kī 'v -tīte nī -dō a 'mū, 'kī v yēē 'v 'wli'cīcīnyibli bō -wē, 'v nī 'lī 'waa 'teble ye' ble, 'v yī hūapwli 'cīcī -nī.

15 -Tē -Yusu 'yē □nū, ē nō- mō, bō nū lokō, bō bla □nū lē pepē, 'v -hōn 'lī

Nyīsvā a 'kagbav a -yaa a 'mū 'kwli, v kō 'waa 'wlugba-teblī a 'mū 'hūen-, 'tī- 'ē 'wla 'wli'cīcīnyō a 'wli bō, 'kī 'v -tutō kī, 'ē □jri 'waa 'teble yī ble.

16 -ē -bī kē- ē pī, 'ē yī -hungboplonū -mū' -lee -nī, ē wen: «Ba -ha 'wle -teblī -bū! A 'nī 'nuo 'lī 'na 'Bai Nyīsvā a 'kayu puplokayu -mō!»

17 -Yusu a -nagbopu -mū', -v nī 'v, -tī -mū', v 'cru la 'lī Nyīsvācīen 'kwli, ē bī 'lī □nū 'kwli. -Tī a 'mū, ē nō- -bō: «Nyīsvā o, 'n nūē -na 'kayu nī diaki. -Tē 'n nū 'a nūēē, ē 'wī- na yī, -ē yī wln, 'kī 'lī 'na 'hūi 'kwli, -ē yī 'mū lē hien.»

18 ē nō- mō, -Juukwē a nyibli gbagbī -mū', -v nī -tuo kī, bō 'betī□ē, v wen: «Nyiblo a 'dī -bī -mō, □nī ble □nū lē 'lī? Nū □wlēkēēde, -ē dī -a mō□ō -tōō -nī, -ē mō, 'kī -mū', -ē kō 'kwli -bleē 'lī □nū lē, 'kī ē kōē 'lī Nyīsvā -mō bō.»

19 -ē -bī -Yusu □tū □nū □wōn, ē wen: «Dē 'n dī nū, ē nō- -bō: Ba 'wla Nyīsvā a 'kagbav -bō, 'n dī 'du□ō ye' dē, 'kī 'lī -nyrōwī nī ta 'kwli.»

20 -ē -bī v wen: «□Bī 'kayu -bō, v -pū, 'kī 'lī 'yri a (46) -wli nī 'hūen □tū 'v □hlon-dō 'kwli, ē nō- -pī lē, -dī ye' 'du, 'kī 'lī -nyrōwī nī ta 'kwli?»

21 Kēē, Nyīsvā a 'kagbav -mū', -Yusu □hēn 'nyre, ē nō- mō 'a dīōnū a -plahūi.

22 -Tē ē -hie tī -hūōhūi, tī -mū' -kō 'yri ē 'kō, 'tī- ē 'hri 'klo, 'kī ē bī 'lī 'a -nagbopu 'kwli, -ē mō, 'a -plahūi a -tī ē hle la, ē 'yī la Nyīsvā a 'kagbav 'pa-, ē 'yī la□ā 'nyre □hēn. -Tī a 'mū, v 'cru la 'lī Nyīsvācīen 'kwli, yī-hē-nyre a tī 'yri, ē kō -tī a pepē -mū', -Yusu lee la □nū, v kuo □nē □wlv yī.

-Tēblī a pepē -mū', -ē nī 'lī -tonyiblo a □wlv kī, -Yusu yī□ē nī

23 Tī -mū', -ē kō 'yri -Yusu 'tē nī la 'lī lē'mimle -mū', -ē mō Pakī kī, 'kī 'lī Jrusredō 'kwli, ē nī la □wlēkēē-teblī -hūōhūi. Nyibli -hūōhūi bō yī □wlēkēē-teblī a 'mū nī 'yē, ē nō- nū□ō, 'v pū□v □han-tī, -ē mō, ē nō- mō Wanyō -mū', Nyīsvā pū la lē, ē dī la yā.

24 Kēē, -Yusu 'yī □nū □wlv yī -kuo -nī, -ē nū□ō, -tē 'waa □wli nī 'mū, ē yī□ē nī.

25 -Yusu 'nī □mū□ hī□ī lē, 'kī nyiblo □dū bō lee □nē, -tē -tonyibli a □whī nī 'mū, -ē nū□ō, 'a □gbetv, ē yī -teblī a pepē -mū', -ē nī 'lī -tonyiblo a □wlv kī nī.

3

-Tē Nikodemū mu la 'lī -Yusu -mō

1 ē kō la nyiblo □dū. 'A 'nyre mō la Nikodemū. ē mō la Falisi□tumu* a nyiblo □nū. ē mō la -Juukwē* a ye'nanyō -bī -wē.

2 Nikodemū a 'mū, ē nō- 'tolbōwō □dū 'kwli, -ē mu la 'lī -Yusu -mō, ē wen: «Tōōnyō, -a yī□ē nī, -ē mō, Nyīsvā, nō- lee

'ne- -mυ -a mυ 'nyi, □mυ -a mυ -tōō -ni, -ε nu□o, □wllεkεε-teblt -mυ', -ni, nyiblo □dυ 'yι 'lι 'a nunuo 'lι -we, 'bυ mō, Nyisua 'bυ 'yι 'b□υ -mō ni.»

3-Ε -bι -Yusu wen: «'N yι -mυ 'nι -lee -nι, -ε mō, nyiblo □dυ 'yι 'lι□ι 'lι -we, bυ pa 'lι Nyisua a 'klo yrayrv 'kwli, 'bυ mō, 'bυ 'yι kōōwi nι 'huen -nu.»

4-Ε -bι Nikodemυ wen: «-Tonyiblo -bυ, -ε -ku, -bι' ε we 'lι bυ nu kōōwi nι 'huen a nunuo 'lι? Ε mō, ε 'yι 'lι□ι 'lι -we, bυ pa 'lι 'a 'dii 'kwli, 'tι - bυ kō□o de.»

5-Ε -bι ε wen: «'N yι -mυ 'nι -lee -nι -tεε, nyiblo 'bυ nu kōōwō nι -do, ε 'yι 'lι□ι 'lι -we, bυ pa 'lι Nyisua a 'klo yrayrv 'kwli. Kεε, ε -hve□ε nι, 'kι Nyisua a -Hihiu* bυ -nyi□ε 'klo yrayrv, 'tι - ε 'mυ 'lι Nyisua a 'klo yrayrv a 'mυ 'kwli pa.

6 -Tonyibli, nu- ni□ε, 'υ kve -tonyiblo yrayrv, kεε, Nyisua a -Hihiu, nō- ni□ε, -tonyiblo 'ε kve 'klo yrayrv, -ε 'ye nι -we 'lι.

7 Ε 'nι 'kεε 'lι -na □wlt le, 'bυ mō, 'nι pυ le, a kō ba nu kōōwi nι 'huen.

8 -Te pepe -hve bυ mu 'lι, 'kι ε -hui 'lι, □yι 'a -hiihwin 'nι 'win, kεε, -tite, ε -huen 'lι, kō, -tite, ε mi 'lι, □yι 'a □dedede -yi. Ke- Nyisua a -Hihiu nι 'mυ. Nyiblo -mυ', -Hihiu a 'mυ, ε di 'klo yrayrv -nyi, □yι□ι -yi.»

9-Ε -bι Nikodemυ wen: «'Bι' δε a 'mυ, ε -we 'lι bυ nu 'lu-mōmumuo 'lι?»

10-Ε -bι ε wen: «-Mō -bυ, -ε mō tōōnyo gbabgυ, 'kι 'ne- -Juukve a 'bli, -mō 'yι -teblt a 'mυ -yi.

11 De -bυ, 'n 'ye, ε kō de -bυ, 'n -yi, ε nō- kō -tι 'n hle. Kεε, a 'nι -pυ□υ 'mυ □han-tι.

12 -Tebht -bυ, -ε mii 'ne- -tōtō kι 'lu -mō, 'bυ mō, 'nι 'yι 'a -tι -mō le nι ne, a 'nι -pυ□υ lι□ι □han-tι. 'Ba 'ye nι pυ□υ □han-tι, -ε -bι -teblt -mυ', -ε mi 'lu -mō, 'kι 'lι yako 'kwli, 'bυ mō, 'nι 'yι 'a -tι -mō le nι ne, a 'yι 'lι□ι 'lι -we, ba pυ 'a -tι □han-tι -we.

13.-Tonyiblo □dυ 'yι -huan 'lι yako 'kwli nι mi, 'bυ 'yι 'mō -bυ, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo 'pa-. 'Mō -bυ, 'mō -hōn 'lι yako 'kwli. 'A -tι, 'hru pe 'υ bυ, 'kι □bυ na yako 'kwli a -tι -mō le.

14 Bυ bi 'lι -mυ 'kwli, ti -mυ' -kō 'yri Yisraekve nι la 'hru wlon, 'kι 'lι 'pυwōnblgba kι, ti -hi la a 'tι 'yri, Moise 'du la 'plhte ye', 'ε nu la hre, 'tι - 'ε 'be la tugbe. Nō- kō 'lu ε 'ba la 'υ hre a 'mυ bυ, -ε di□ε nu, 'a -ne nyiblo, 'bυ 'wla la 'yi wla, 'bυ taa la 'lι hre 'a mυ -mō le, 'kι 'lι □wlv a yikuole 'kwli, ε 'nι □ha la 'kυ. Ke- ε di 'mυ □ti, 'kι 'υ 'mō -bυ -mō, -ε mō -tonyibli a pepe a Nyiblo. U di 'ba 'υ 'mυ tugbe 'yie bυ,

15 -ε di□ε nu, 'a -ne nyiblo, 'bυ taa 'lι 'mυ -mō le, 'kι 'lι 'na □wlv a yikuole 'kwli, Nyisua 'mυ□υ 'klo yrayrv -mυ', -ε 'ye nι -we 'lι -nyi.

16 Ε mō □han-tι, Nyisua nve -tonyibli a pepe nι diaki. Ε nō- kō -tι, 'ε -ha 'a 'Yυ nι -do, -ε di□ε nu, 'a -ne nyiblo, 'bυ kuo □ne □wlv yι, ε 'nι □ha 'wan, kεε, Nyisua a 'mυ, ε 'mυ□υ 'klo yrayrv -mυ', -ε 'ye nι -we 'lι -nyi.

17 Nyisua 'yι 'ne- 'a 'Yυ -tōtō kι tε, -ε di□ε nu, ε 'mυ -tonyibli -bati le -pυυ -nι, kεε, ε 'mυ □nυ wa a -tι □nυ, υ 'nι □ha 'wan.

18 Nyiblo -bυ, 'bυ kuo Nyisua a 'Yυ □wlv yι, Nyisua a -bati 'yι 'lι□ι 'lι -we, bυ kō□o. Kεε, nyiblo 'bυ 'yι□ι □wlv yι -kuo -nι, Nyisua a -bati -we 'a kōklo -mō, -tε ε -nu 'kι, ε 'yι Nyisua a 'Yυ a 'mυ □wlv yι -kuo -nι.

19 -Te Nyisua nι nyibli a -bati a lepoule, ε nō- -bυ: Ε mō □han-tι, -nyre, -ε mō Nyisua a 'Yυ, 'ε di 'ne- -tōtō kι, kεε, nyibli 'yι -nyre a 'mυ -hva. Halo, nō- υ -hve, -ε nu□o, 'waa nunu-teblt nyre yι.

20 Nyiblo 'bυ nι 'υ, 'bυ yι de -huan nι ni, 'a □wlv yraa -nyre nι. Halo 'nyi, 'kι ε yι 'lι bυ nι, -kōtι ε yι pie huannυ, 'kι 'a nunu-teblt -hυn bυ bi pepe'.

21 Kεε, nyiblo 'bυ yι □haande nι ni, ε yι 'mυε -nyre le, -ε di□ε nu, nyibli 'mυ□υ 'ye, -ε mō, 'a nunu-teblt, ε nι, ε kwlee Nyisua kι.»

-Yusu 'Klisy a 'nyre bυ 'bva

22 -Te δε a 'mυ, ε -hi, -ε -bι -Yusu kō 'a -nagbopυ* 'huen-, 'kι υ mu 'lι Sudeblgba 'kwli. 'Kι 'lι -tite a 'mυ, ε -hii 'lι ti gbi, 'ε pι nyibli 'nie 'lu le.

23 Saan pι nyibli 'nie 'lu le -we. Ε nō- -mō -bι, 'kι ε nι 'lι Enōdō 'kwli, 'kι 'lι Salimōdō 'hυi, -kōtι 'kι 'υ -tite a 'mυ, 'nie -hυυ 'υ nι, nyibli 'υ mi 'lι□ι -mō le, 'ε pι □nυ 'nie 'lu le.

24 Ti a 'mυ 'yri, υ 'ye□ε □i' nι pι.

25 -Ε -bι, Saan a -nagbopυ -bι, kō -Juukve* a ye'nanyo -bι 'huen-, υ nu- pι toto, 'kι 'υ nyiblo a bυi a leyiyra a -ta',

26 'υ mu 'lι Saan 'hυi, υ wen: «Tōōnyo, □bι ε yι bi 'lι -mυ 'kwli, nyiblo -mυ', -ε kō -mυ 'huen- a nι mō 'lι 'nie -mυ', -ε mō Sūden a 'niki, -kōtι -lee la -a mυ, □nι pυ la le, -ε mō, ε nō- mō Wanyo -mυ', Nyisua pυ la le, ε di la ya? -Ε -bι 'kι, nyiblo a 'mυ, ε pι nyibli 'nie 'lu le -we, 'tι- nyibli a pepe -mυ', -υ di wen 'ne- -mυ -mō di, 'kι υ mi 'lι□ι -mō, 'ε pι □nυ 'nie 'lu le.»

27 Saan □tu □nυ □wōn, ε wen: «Nyisua -bυ, -ε nι 'lι yako 'kwli, ε nō- yι -a mυ 'a -ne -kwandedυ, -a di nu -nyi.

28 'Mō Saan, 'na -kuan, 'n -kō, ε nō- mō □bυ tōō Wanyo a 'mυ nyibli, -ε di□ε nu, nyibli 'mυ 'lι□ι -mō mu. 'Aan 'mumu, a yi□ε nι, 'n lee la 'a mυ, -ε mō, 'n 'yι Wanyo -mυ' 'pa-, Nyisua pυ la le, ε di la ya. 'Mō -bι, 'n 'nyee 'hru, -ε di□ε nu, 'mυ 'a mυ -lee -nι, -ε mō, Wanyo a 'mυ, ε yι 'lι 'nι di.

29 ▯▯bu pu▯▯b 'bli a pupa a de yi. Nyibehyan -mu', -e pue 'bli, nugba -mu', -e ko▯▯o 'huen-, -u pue 'bli, no- ko nugba a 'mu. E 'yi 'blipanyo a ninatumu 'pa-, e 'yi nugba a 'mu -ko. Kee, 'ki e yi 'b 'blipanyo 'huu bu ni, 'e pi▯▯i nua yi bu, ko, 'e ni do▯▯u, 'bu yi 'a win ni 'win. -Yusu 'wi- 'blipanyo yi, 'mo ▯▯wi 'a ninatumu yi, 'a do▯▯u mo 'na do▯▯u. E no- 'yii 'li 'mu. Nyibli 'wi- 'blipanyo yi. E no- nu▯▯o, 'u mi 'li -Yusu -mo. E 'yi 'mo 'pa-, u 'yi yi -blee -ni, bu di 'ne- -mo.

30 E no-ko 'u le, 'ki -Yusu a 'nyre bu 'bua, 'mo -bi, 'na 'nyre bu ▯▯tu 'li.»

Nyiblo -mu', -e -hon 'li yako 'kwli

31 'Ki -Yusu -hon 'li yako 'kwli. E no- nu▯▯o, 'e ni 'u nyibli a pepe 'lu yi. -A mu -mo -bi, 'ki -a ko 'ne- -tutu ki. E no- ko -ti, ▯▯a yi -tutu ki a -tebli ki -hlee -ni. E no- -mo -bi, 'ki e -hon 'li yako 'kwli.

32 -Tebli -mu', 'e 'ye, ko, e 'win, e no- ko -ti e ne -mo le. Kee, nyibli -mu', -u kuo ▯▯ne ▯▯wu yi, u 'yi -hu.

33 Kee, nyibli a 'mu, -u kuo ▯▯ne ▯▯wu yi, u hlee▯▯e ni, -e mo, -ti a pepe -mu', Nyisua hle, e mo -ti a -tee ▯▯no.

34 -Yusu a 'mumu, Nyisua lee 'ne- -a mu -mo, Nyisua a win, no- e ne -mo le, -e nu▯▯o, Nyisua -nyi▯▯e 'a -Hihiiu* a pepe ni.

35 Nyisua nwe ne 'a 'Yu a 'mu ni. E no- ko -ti, 'e -nyi▯▯e -tebli a pepe, -e di▯▯e nu, e 'mu▯▯u win ki -koo -ni.

36 Nyiblo 'bu kuo Nyisua a 'Yu a 'mu ▯▯wu yi, -e -bi e ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. Kee, nyiblo 'bu 'yi▯▯i ▯▯wu yi -kuo -ni, 'ti- 'bu 'ye ni ▯▯tuu 'u▯▯u, nyiblo a 'mu, e 'yi 'klo yrayru a 'mu -ko, kee, Nyisua a yru, no- di▯▯e klo.

4

-Te -Yusu hlee la 'li Samalikweyrolu -mo

1 Falisi▯▯tumu* a nyibli 'win ni, -e mo, -Yusu ni▯▯e ni, nyibli 'u yi▯▯i ▯▯wien kwe, ko, 'e pi ▯▯nu 'nie 'lu le. Nyibli a 'mu, u -hu ni, 'u -hi 'u Saan a nyibli u.

2 Kee, 'ki 'li -ti a -tee a hula 'kwli, -Yusu a 'mu, e 'ni -pu▯▯u nyibli 'nie 'lu le. 'A -nagbopu*, u nu- pu nyibli 'nie 'lu le.

3 -Ti -mu', nyibli -hla, -te -Yusu 'win, -e -bi e -hon 'li Sudeblugba 'kwli ni, e ko 'a -nagbopu 'huen-, 'u mi 'li Galileblugba 'kwli.

4 'Ti- u 'mu 'li Galileblugba 'kwli nyre, u ko bu 'bee 'li Samaliblugba 'kwli ▯▯to.

5 Bu yi 'ki 'li Samaliblugba 'kwli ▯▯to ni 'bee -ni, -e -bi u nyre 'u 'dwo ▯▯du ▯▯hlon. 'Dwo a 'mu, 'a 'nyre mo Sisat. 'Ki -Juukwe* a 'bai gbagbu Sakobu a -ci ni 'u -te a 'mu, -e -mu', e -nyi la 'a 'yu Sosefu.

6-8 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki Sakobu 'bluu la 'u 'niebutto. -Te u nyre 'ki 'u 'niebutto a 'mu wien, -e -bi 'ki -Yusu a -nagbopu

hie 'u▯▯u bu, 'u mu 'dwo, -e di▯▯e nu, u 'mu didi-tebli -to. -Yusu -mo -bi, 'a 'kli -we 'li ni, 'dagba -mu' a -ti. E no- nu▯▯o, 'e ni 'u 'niebutto a 'mu wien bu. Ti a 'mu 'yri, -e -bi 'yru nyra bu.

E ni -do bu ni 'ki 'u bu, -e -bi Samalikweyrolu ▯▯du, e no- di 'nie 'pi mo. -E -bi ke- -Yusu pi▯▯i yi, e wen: «-Nyi 'mu 'nie, ▯▯bu 'na.»

9 -E -bi nugba a 'mu, e ▯▯tu▯▯o ▯▯won, e wen: «'Hebe, -mo -Juukweyu, -mo -hwe 'mo -bu, -e mo Samalikweyrolu 'nie.» E mo ▯▯han-ti, -Juukwe ko Samalikwe 'huen-, u 'ni 'winwin▯▯i win' le.

10 -E -bi ke- -Yusu pi▯▯i yi, e wen: «'Bu mo, ▯▯ni yi wen de -mu', Nyisua yi nyibli -nyi, ko, 'bu mo, ▯▯ni yi wen 'mo -bu, -e -hwe -mu 'nie, -e -bi -mo di wen 'mu 'nie -hwa. 'Mo -bi, 'niedu -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi, e no- 'n di wen -mu -nyi.»

11 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «Nyibeyu o, ▯▯yi 'niepiide -ko, 'ti- 'niebutto -bu, e hlo 'kwli bu. -Bi' -we 'li -bu nu 'nie a 'mu, 'a 'pipie 'li?»

12 -Aan 'bai gbagbu Sakobu, e no- hie -a mu 'niebutto -bu le. 'A 'mumu, e 'na 'a 'nie ni, e ko 'a 'yonu 'huen-, 'a 'wlugba-tebli 'na 'a 'nie a 'mu ni -we. ▯▯bi -pu▯▯u ▯▯haan-ti, -mo ni 'u▯▯u 'lu yi?»

13 -E -bi -Yusu wen: «Nyiblo -mu', -e di 'niebutto -bu a 'nie 'na, 'nie'natu 'te di▯▯e nu.

14 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'niedu -mu', 'n di▯▯e -nyi ni 'ne, 'nie'natu 'yi 'li▯▯i 'li -we bu nu 'ki▯▯i de yuyru, -e nu▯▯o, 'niedu -mu', 'n di▯▯e -nyi, e di 'wi- 'nie -mu' yi, -e yi 'li -tutu 'kwli 'hu ti a pepe, -e yi nyiblo a 'mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi.»

15 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «-Nyi 'mu 'niedu a 'mu, -e di▯▯e nu, 'nie'natu 'ni ▯▯ha 'ki 'mu nu de, ko, 'ni ▯▯ha 'ki 'ne- 'niebutto -bu wien di de, 'nie'pi-ti.»

16 -E -bi -Yusu wen: «Mu -bu da -na nyibtu, e ko -mu 'huen-, ba di 'li.»

17 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N 'yi nyibtu -ko.» -E -bi -Yusu wen: «▯▯Haan-ti ▯▯no. ▯▯Yi nyibtu -ko,

18 -e nu▯▯o, -bu ko nyibtu, -bu ko nyibtu, e -we 'ki 'li nyibeppu ni ▯▯han ni, 'ti- nyiblo -mu', -e ko -mu 'huen-, a nuni 'huu, -te ti ne -bu, e 'yi -na nyibtu 'pa-»

19 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N yi▯▯i 'ni 'ye, -e mo, -mo Nyisua a winwlon-hanyo* ▯▯no.

20 -A mu Samalikwe, 'ki 'li dugba -mu' 'lu, 'ki -aan 'banu dee la 'li Nyisua, kee, 'a mu -Juukwe, a wen 'ni, Jруседто ni -do, e no- mo Nyisua a daale.»

21 -E -bi -Yusu wen: «Nugba o, -ti 'n hle, pu▯▯u ▯▯han-ti. Ti di 'u 'ni nyre, -e ko 'yri a 'ye ni di 'u -aan 'Bai Nyisua ni -daa -ni, 'ki 'li dugba -mu' 'lu, ko 'ki 'li Jруседто 'kwli.

22 'A muv Samalikove, Nytsva -mu', a de, a 'yri -yi. Kee, -a muv -bu, -v mo -juukove, Nytsva -mu', -a de, -a yi[je ni, -e nu[po, 'ki Nytsva nee 'li -juukove 'mu, 'e we nyibli.

23-24 Ti di 'b 'ni nyre, 'ti, -e -we 'b nyinyre -mo, -e ko 'yri Nytsva a -Hihiu* di 'b nyibli 'kl' -nyii -ni, -e di[je nu, v 'mu Nytsva da, 'ki 'b 'a -ne -tite [du. Nytsva a -Hihiu, no -tve nyibli -ti a -tee. -Te -aan 'Ba Nytsva -hve nyibli bu nu 'a dida, ke- e ni 'mu. Nytsva mo -Hihiu [nu. Nyibli -mu', -v -hve -bu da Nytsva, Nytsva a -Hihiu ko bu ni 'b [nu ke'. Nytsva a -Hihiu a 'mu, e tve [ne[je -tonyibli, -te -mu', Nytsva a 'mu, e ni 'mu.»

25 -E -bi nugba a 'mu, e wen: «'N yi[je ni, -e mo, Wanyo -mu', Nytsva pu la le, e di la -a mu yi ya, e ko bu di. 'Bu -di, e no- di -a mu -tebli a pepe kle -huta -ni.»

26 -E -bi -Yusu wen: «'Mo, no- -bu, -e ko -mu 'hven- -yi hle.»

27 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu a -nagbopu, -v mu wen 'du, v nyre 'b ni. E mo 'waa [wllekeede, -te -Yusu ko nugba 'hven-, v yi toto. Kee, 'waa nyiblo [du 'yi 'beti -ni, -e mo: «-Ti a 'di -bi -yri 'beti -ni 'h? » e ko, «-Ti a 'di -bi, e ko -mu 'hven-, a hle 'h?»

28 Nugba -mo -bi, e hie 'b 'a 'niya bu, 'e gba cigbe 'du, 'e lee ne 'a nyibli, -e mo:

29 «Ba di 'li, a 'mu nyiblo [du 'ye. No- lee 'mu, -tebli a pepe -mu', 'n -nu. [Bi Wanyo -mu', Nytsva pu la le, e di la -a mu yi ya, e no- [nu a 'gbe?»

30 No- mo nyibli a 'mu bu -hon 'li 'du 'kwli, bu mu 'li[ti 'hu.

31 -Te nyibli a 'mu, v 'ye ni nyre, -e -bi -Yusu a -nagbopu -tua -Yusu a lenyaale, v wen: «'Tooonyo o, di de 'ti-»

32 Kee, e [tu [nu [won, e wen: «'N ko diide [du, a 'yi -yi.»

33 -E -bi 'a -nagbopu -tua 'waa dionu a le'betile, v wen: «[Bi nyiblo [du ya[da diide yi?»

34 -E -bi e wen: «'Na diide, no- mo [bu nu Nytsva, -e lee 'ne- 'mu 'klo ki a kiweenle, e [hen 'nyre, -kvan -mu', e -nyi 'mu, [bu nu, [bu -yraf'a 'lu.

35 -A 'blikve wen 'ni: [Ni 'do -kubu, [honpu ni -hen 'bu [ce, -e -bi -yri 'ni 'ce. Kee, 'mo -bi, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: Ba 'du 'lu ye', ba ta 'li -ci kle. -Kubu -we [huhluo -mo, e -we 'li 'ci ce.» (E 'wi yi, nyibli -mu', -v mi 'li[ti 'hu, -v -we -mo, 'ki -bu ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, v nu- ko -ti e hle.)

36 «-Kvannunyo -mu', -e yi -kubu 'ce, e ko 'a -ne 'peelee ni. 'A -kvan a 'mu, e no- ni[je, nyibli 'b kve 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li. -E -bi 'ki, nyiblo -mu', -e 'dve -kubu, e ko nyiblo -bi -mu', -e yi[ti 'ce, v di bibi 'yi le, v 'mu dodu nu.

37 'Ledu -mu', -e pi le, -e mo: -U -bi 'dve -kubu, -v -bi 'b yi[ti 'ce, e mo -ti a -tee [nu.

38 -Ci -bi, -e ko -kvan a 'yi -nu, -e ko ki 'n lee 'li 'a mu, e no- ko -kubu a yi 'ki 'ce. Nyibli -bi, nu- nu -ci a 'mu a -kvan, 'a mu -mo -bi, 'a yi 'ki 'a -kubu 'ce.»

39 Samalikve -ni wen, -v ni 'li Sisaldto -ni wen 'kwli, 'waa nyibli -hoohu, nu- kuo -Yusu [wlv yi, -koti ke- nugba -mu', e pu [nu yi: «Nyiblo -bu, e no- lee 'mu -tebli a pepe -mu', 'n -nu, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli.»

40 E no- ko -ti, -te Samalikve a 'mu, v nyre 'ki 'b -Yusu 'hu, 'b -tua 'a lenyaale, 'ki bu ni 'li [nu -mo, 'e mo [han-ti, e -wen, 'e -hi 'b [nu -nyrowi ni 'hven hu.

41 Nyibli -hoohu -bi kuo -Yusu [wlv yi, 'ki 'b -ti -mu', e -hla a -ta'.

42 Ke- v pi 'ki nugba 'a mu yi, -e mo: «E 'yi -ti -bu, -lee ne -a mu -te ti ne -bu a -ti 'pa-, -a 'yri[ti [wlv yi kuo -ni. Kee, -aan [gbetu, -a 'win 'a win ni, e no- ko -ti, [a kuo [ne [wlv yi, 'ti -[han -mo de, -a ko 'a yiyie, -e mo, e no- mo Wanyo, -e -we 'klo -bu a nyibli.»

-Te -Yusu nu la[qa, nyiblo gbagbu [du a 'yu a 'kve 'e -we la

43 -Te e -hi 'b -nyrowi ni 'hven -tite a 'mu, -e -bi 'ki e mu 'li Galilebugba 'kwli.

44 'A [gbetu, e hla la[qa ni, -e mo: «Nytsva a winwlon-hanyo* 'bu ni 'li 'a 'blikve 'nyri, e 'yi 'li 'b[ituule -ko.»

45 Kee, Galilebugba a nyibli a 'mu, v mu la le'mimle, -e mo Paki ki, 'ki 'li Jrsredto 'kwli, 'b 'ye la -tebli a pepe -mu', -Yusu nu la. E no- nu[po, -te -Yusu nyre 'li Galilebugba 'kwli, nyibli a 'mu, 'b 'ble[je kva -tee.

46 -E -bi 'ki e mu 'li 'du -mu', -e mo Kana 'kwli. 'Du a 'mu, e no- ko 'kwli e nuu la 'li 'a yi-he[wllekeede, 'nie 'e -he la -wiin.

E ko la nybehian [du. E mo la 'blugba a 'kun a -kvannunyo gbagbu [nu la, 'e ni la 'li Kapenadto 'kwli, 'ki 'li Galilebugba a 'mu 'kwli. Nybehian a 'mu, e ko la 'yu nybehian. 'Yu nybehian a 'mu, e no- ko 'hu -yi la hren.

47 -Te nyiblo gbagbu a 'mu, e 'win, -e mo, 'ki -Yusu -hon 'li Sudebugba 'kwli, 'e mu 'li Galilebugba 'kwli, -e -bi e -hon 'li 'a 'du 'kwli ni, 'e mu 'li -Yusu -mo, 'e -tua 'a lenyaale, e wen: «'N nyaa -mu le, di 'li 'na 'du Kapenao 'kwli, [mu[bu nu, 'na 'yu a 'kve 'mu -we. E -hve bu 'ku.»

48 -E -bi ke- -Yusu pi[ti yi, e wen: «'Bu mo, 'ba 'ye ni 'ye [wllekeete-bli gbagbu -mu', 'n ni, a 'yi 'li[ti 'li -we, ba kuo 'mu [wlv yi.»

49 -E -bi nyiblo gbagbu a 'mu, e [tu[po [won, e wen: «'Tooonyo o, di 'li 'na 'du 'kwli, 'na 'yu 'ni [ha 'ku.»

50 -E -bi -Yusu yri [ti 'ni -lee -ni, -e mo: «We li -bu mu ni. -Na 'yu 't'e di 'klo ni.» -Ti a 'mu, -Yusu lee [ne, e kuo [ne [wlv yi, 'e -mu.

51 E ni 'hru wlon, 'a -kvanunuyibli 'u di [e ye' 'be mo, 'u lee [ne: «Na 'yu ni 'klo.»

52 -E -bi e 'beti [nu ni, e wen: «Ti a 'di -bi -ko 'yri 'a 'hvi 'kee -ni 'li?» -E -bi u wen: «Te -dina bi 'tu 'li, 'a -haawo ni -do -hi 'tu, 'ki 'a 'hvi 'kee 'tu 'u ni.»

53 -E -bi e 'ye [e ni, -e mo, ti -mu' -ko 'yri -Yusu lee 'tu 'u [v, -e mo, 'a 'yu 't'e di 'klo ni, ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki 'a 'yu a 'mu a 'hvi 'kee 'tu 'u -ni. E no- mo, e ko 'a 'kayubkue 'hven-, bu kuo -Yusu [wlv yi.

54 -Yusu bu -hon 'li Sudeblugba 'kwli, bu mu 'li Galieblugba 'kwli, bu nu [wilekeke-tebli, 'a 'wi ni 'hven a de, no- bu.

5

-Te -Yusu nu la [a, le-yiyrenyo a 'kve 'e -ye la

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukue* mi le'mimle ki, 'ki 'li Jrusredio 'kwli. 'Ki 'li -te a 'mu, 'ki -Yusu mu 'li -we.

2 Paale [dv ni 'u, 'u de [ne Blable a Paale. E no- ko 'yri u nee 'u, 'u pve 'li Jrusredio 'kwli. 'Ki 'u paale a 'mu 'hvi, 'ki 'wlo [dv, nyibli 'blu la, e ni 'u. 'Wlo a 'mu, 'a 'nyre mo Betesada, 'ki 'li -Juukuewin 'kwli. E no- ko wien, u pu 'u papvi ni [hun.

3 'Ki 'li papvi a 'mu bu, 'hvi hrennyo -huohvi, nu- pe 'li ble, 'yii'donyu, bukiany, ko le-yiyrenyo. [De, u yi -ple, e no- mo, 'nie bu [gbuta -ni,

4 -koti e kve ti, Nyisva a lelenyo [dv, 'e yi 'li [tu -ni, 'e yi [ti [gbuta -ni. 'A -ne ti, Nyisva a lelenyo 'bu [gbuta [a, yi-hehvi hrennyo, -e di 'li [ti, 'ye [bvi -te 'a 'kve ni 'mu, e ko bu -we.]

5 Ti ni -do a 'mu 'yri, e ko 'hvi hrennyo -bi, 'e ni 'li 'a 'bio nyi. -Te 'a 'hvi -tua la 'li hinhren, e -we 'li 'hri a (38) -wlv [tu 'u -pu [tu 'u [blien [blten ni.

6 -Te -Yusu nyre 'u, -e -bi e 'ye nyiblo a 'mu ni, -e pe bu. E yi [e ni, -e mo, -te 'a 'hvi -tua la 'li hinhren, e -wlen 'u bu. -E -bi e 'beti [e ni, e wen: «[Bi -hve [e ni, -na 'kve bu -we?»

7 -E -bi 'hvi hrennyo a 'mu, e wen: «Tocnyo o, 'n 'yi nyiblo [dv -ko, -bu [ti 'li 'mu 'nie -mo, ti -mu' -ko 'yri e yi [gbuta -ni. 'Bu mo, 'ni -hve [bu [ti wen 'li, -e -bi nyiblo -bi -hi 'mu ye'»

8 Ke- -Yusu pi 'ki, e wen: «'Du ye', -bu 'du -na ko ye', [mu na.»

9 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'kve -we ni, 'e 'du 'a ko ye', 'e -tua nina.

Ke, de a 'mu, -Juukue a -wuwle-nyrowo* 'kwli, 'ki e mu la 'li 'lu -mo.

10 -Juukue a ye'nanyu, u 'ye nyiblo a 'mu ni, -e ko 'kve -we, 'u lee [ne, u wen: «Kike a -nyrowo -bu, e mo ke -wuwle-nyrowo. 'A -ti, [yi wen yi -blee -ni, -bu 'ble wen -na ko -wuwle-nyrowo a 'mu, e mo -kvan [ni, 'ti- e [ja ni.»

11 -E -bi e wen: «Nyiblo -mu', -e nu [o, 'na 'kve, 'e -we, e no- lee 'mu, [bu 'du 'na ko ye', [bu na.»

12 -E -bi u wen: «Nyiblo a 'di -bi, -e lee -mu, -bu 'du -na ko ye', -bu na 'li?»

13 Nyiblo a 'mu, -e ko 'kve -we, e 'yi -Yusu -yi, -e nu [o, -Yusu mu ni 'wovli, nyibli -huohvi -mu', -u ni 'u a -ti.

14 -Te e gba ti gbi, -e -bi 'ki -Yusu yee 'li [ti Nyisva a 'kagbu bu. Ke- e pi [ti yi, e wen: «'Ye ke, -na 'kve -we ni. [Ni 'nuo 'ki de 'kuku de, -e di [e nu, [hven a 'yie -bu, -e -hi 'a de -bu wlon, e 'ni [ha -mu nu de.»

15 -E -bi nyiblo a 'mu, e mu ni, 'e lee -Juukue a ye'nanyu, -e mo, -Yusu, no- nu [o, 'a 'kve 'e -we.

16 Kve 'u ti a 'mu 'yie bu, -e -bi u -tua -Yusu a bu a le [mumu, -te e nu [o, nyiblo a 'kve 'e -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli a -ti.

17 E no- mo -Yusu bu -hiva [nu kle, -e mo: «'A -ne ti, 'na 'Bai ni -kvan. 'Na 'mumu, de ni -do a 'mu, e no- 'n ni.»

18 -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi -Juukue a ye'nanyu a 'mu, u [mve 'hru le de, 'ki bu 'la [a, -e nu [o, e hla [a ni de, -e mo, Nyisva, no- mo 'a 'Bai, e [hen 'nyre, e wen 'ni, e ko Nyisva 'hven-, u wen ni. E 'yi bu 'wla -wuwle-nyrowo a tete ni -do a -ti 'pa-, u 'ni [mu [o li 'a 'lila le.

Nyisva -nyi 'a 'Yu 'khi a pepe ni

19 -Ti -mu', -Juukue* a ye'nanyu yi -Yusu -yee -ni, e no- e -hiva [nu kle, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'mo -bu, -e mo Nyisva a 'Yu, 'n 'yi 'li [dedede a nunuo 'li -we, 'mo ni -do. De -mu', 'n yi 'ye, 'na 'Bai ni, e no- 'na 'mumu, 'n ni -we.

20 'E mo [han-ti, 'na 'Bai 'e nve 'mu. 'A -ti, -tebli a pepe -mu', e ni, e tve 'mo [o ni. E di 'mu 'ni -lee -ni, [bu nu [wilekeke-tebli -bi, -e -hi 'u 'a de -bu 'u, 'n nu 'ki, -te ti ne -bu 'kwli, e 'mu 'a mu le -ke -ni.

21 E 'wi- -te 'na 'Bai ni, 'e -he 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, 'e -he [nu 'klo le, ke- 'n ni, nyibli -mu', 'n -hve [bu -nyi 'klo yrayru, 'ni yi [nu -nyi.

22 'Ya 'u 'lu de, 'na 'Bai 'ni -pu [v nyiblo [dv -bati le, kee, e -nyi 'mu 'khi a pepe ni, 'ki [bu pu nyibli -bati le,

23 -e di [e nu, nyibli a pepe 'mu 'u 'mu 'u [tuu -ni, [wi yi, -te u ni 'u 'na 'Bai a 'u [tuule. Nyiblo -bu, -e 'ye ni [tuu 'u 'mu 'u, 'na 'Bai -mu', -e lee 'ne- 'mu 'klo ki, e no- e 'ye ni [tuu 'u.

24 'N yí 'a mu 'ní -lee -ní: Nyiblo 'bu ní 'b, 'bu pu 'na win nua yi bu, kó, 'bu kuo 'na 'Bai Nyisva [w]lɔ yi, -e lee 'ne- 'mu -tutu ki, nyiblo a 'mu, ε nɔ- kó 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li. -Bati 'yí 'li [t] 'li -we, bu klo 'ki [t] de, kee, ε -hɔn ke 'li 'kukuu wlon, 'e pa 'li 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li 'kwli.

25 'N yí 'a mu 'ní -lee -ní -tee, ti di 'b 'ní nyre, 'e -we 'b nyinyre -mɔ -dodo, -e kó 'yri 'kukonyibli di 'b 'mɔ -bu, -e mɔ Nyisva a 'Yu a win 'b 'wɔn -ní, ε kó, nyibli -mu', -b ní 'klo, -b di 'na win 'win, v di kó 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li.

26 'Na 'Bai kó 'khi, 'ki bu nu [o], nyibli bu ní 'klo. 'Khi ní -do a 'mu, ε nɔ- ε -nyi 'mu, -e di [e] nu, 'mu nyibli 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li -nyi,

27 'mɔ -bu, -e mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'e -nyi 'mu 'khi -we, 'ki [b] bu pu nyibli -bati le.

28 'E 'ní 'kee 'li 'aan [w]li le, -kɔti ti di 'b 'ní nyre, -e kó 'yri nyibli a pepe -bu, -v 'ku, v [t] u, v di 'b 'na win 'b 'wɔn -ní.

29 'Bu 'wɔn 'na win a 'mu, v di -hɔn 'li 'dabi 'kwli le. Nyibli -mu', -v nu [h]aande, v di kó 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li, kee, nyibli -mu', -v nu -tebli -hɔn, -bati di [n]u 'ní klo.

30 'Mɔ ní -do, 'n 'yí 'li [d]edede a nunuo 'li -we, Nyisva 'bu 'yí 'mu 'a 'khi -nyi. 'Bu mɔ, 'ní yí nyibli [d]v a -bati ní 'be, te Nyisva nu [o] 'na leele, ke- 'n di [e] nu. 'N pí -tee a -bati, -e nu [o], Nyisva, nɔ- lee 'ne- 'mu -tutu ki, de ε -hwe [b] bu nu, ε nɔ- 'n ní -tee. 'E 'yí de, 'na [g]betv, 'n -hwe 'pa-, 'ní -nu [o] li [t].»

Nyisva, nɔ- lee 'ne- -Yusu 'klo -bu ki

31 Ke- -Yusu pí de: «'Bu mɔ, 'mɔ ní -do, 'ní yí wen [e] ní hle, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu, -e -bɪ nyibli 'yí 'li [t] 'li -we, bu yru wen [e], -e mɔ, 'n hle wen -tɪ a -tee.

32 Kee, Nyisva, nɔ- hle [e], nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu, 'tɪ -n yí [e] ní, -e mɔ, -tɪ -mu', ε hle, 'ki 'b 'mu ki, ε mɔ -tɪ a -tee [n]ɔ.

33 'A mu -mɔ -bɪ, a te nyibli bu, 'b mu 'li Saan Batisti -mɔ, 'e lee ne 'a mu -we, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu.

34 'E 'yí 'nyre [h]en, -e mɔ, 'n [m]vɛ nyiblo le, -e hle [e], nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu. Kee, 'n ní [e] ní, -e di [e] nu, a 'mu Saan a de 'lu -mɔ le -hie, a 'mu [b] le yru, -e mɔ, Nyisva -hwe bu wa 'a mu.

35 Saan a 'mu, ε 'wɪ la 'napɪ yɪ, -e yɪ la wɪn, -e di [e] nu, nyibli 'mu la le yru. 'Kɪ 'li ti gbi 'kwli, a ní la dɔdɔ, 'kɪ 'b de a 'mu 'a -ta'.

36 'E kó -tebli -bɪ, 'e ní 'b, 'e -hi Saan a pu pu win wlon. Nɔ- mɔ [w]hilekee-tebli -mu', 'n ní, 'kɪ 'li 'na 'Bai a 'kɪ 'kwli. [w]hilekee-tebli a 'mu, ε tve [ne] yɪ, -e mɔ, 'na 'Bai, nɔ- lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki.

37 'Tɪ- 'na 'Bai a 'mu, -e lee 'ne- 'mu, ε hle [e] ní -we, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu. A 'yɪ -huan 'a win ní 'wɪn, kó, a 'yɪ -huan [a] ní 'ye -we.

38 'A 'ní [t]tuu [o] li 'a win bu, 'kɪ 'li 'aan [w]li ki, -te a 'yɪ 'mu [w]lɔ yi -kuo -ní a -tɪ, 'mɔ -bu, ε lee 'ne- 'klo -bu ki.

39 'A yɪ Nyisva crɪn 'ní 'nyɪ, -e nu [o], a yí [e] ní, -e mɔ, ε nɔ- tve ne 'a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ní -we 'li. 'E mɔ [h]an-tɪ [n]ɔ, Nyisva crɪn a 'mu, nu- hle 'na -tɪ.

40 Kee, a 'ní -hua [a] ba di 'ne- 'mu -mɔ, -e di [e] nu, 'mu 'a mu 'klo yrayru a 'mu -nyi.

41 'A wen 'ní, -e mɔ, 'mɔ [m]vɛ [e] le, 'kɪ nyibli bu 'yaa 'li 'na 'nyre. Kee, ε 'yɪ 'mu le -ní.

42 'A mu -mɔ -bɪ, a ní 'do. 'N yí [e] ní, -e mɔ, 'kɪ 'li 'aan [w]li ki, a 'yɪ Nyisva -nwe -ní.

43 'Na 'Bai lee 'ne- 'mu 'a mu 'nyɪ, kee, a 'ní -hua [a] li ba 'ble 'mu kva. Kee, nyiblo 'bu -di, 'kɪ 'li 'a dɔnɔ a 'kɪ 'kwli, -e -bɪ a 'ble [e] kva.

44 De a nwe -ní, ε nɔ- mɔ 'aan 'bio bu 'yaa 'li 'aan 'nyre. Kee, a 'ní [m]vɔ [o] li [t] le, 'kɪ Nyisva -nyre, -e mɔ Nyisva ní -do, bu 'yaa 'li 'aan 'nyre. 'Bu mɔ, 'ba ní 'mu le, -e -bɪ a 'yɪ 'li [t] 'li -we, ba kuo 'mu [w]lɔ yi.

45 Kee, a 'ní 'yee 'li [t], -e mɔ, 'n di yee ne 'a mu -tɪ, 'kɪ 'b 'na 'Bai ye'. 'A winwlon-hanyɔ* Moise -mu', a kuo [w]lɔ yi, nɔ- di 'a mu -tɪ -yee -ní.

46 'Bu mɔ, 'bu mɔ wen [h]an-tɪ, 'ba kuo wen Moise [w]lɔ yi, a di kuo wen 'mu [w]lɔ yi -we, -e nu [o], Moise 'crɪ 'na -tɪ ní.

47 Kee, -tɪ -mu', ε 'crɪ, -te a 'yɪ [t] [h]an-tɪ' -pɔ, a 'yɪ 'li [t] 'li -we, ba pu 'na win [h]an-tɪ.»

6

-Te -Yusu nu la [a], 'fɔɔ 'e wlo la, nyibli a 'miliwɪ ní [h]un, 'v di la de, 'v [m]la la (Matie 14.13-21; Maki 6.30-44; Luku 9.10-17)

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -e -bɪ -Yusu kó 'a -nagbopu* 'huen-, v [t]a ní, 'kɪ 'li Galilebbɔgba a 'yru a 'kɪba -bɪ ki. 'Yru a 'mu, v dee [ne] Tibeliadi a 'yru;

2 nyibli -huɔhɔɪ, nu- yɪ -Yusu [w]ien kve, -e nu [o], [w]hilekee-tebli -mu', ε ní mɔ, 'e ní mɔ [o], nyibli a 'kve 'e yɪ mɔ -we, v 'ye mɔ [o] ní.

3 -Te -Yusu kó 'a -nagbopu 'huen-, v nyre 'li, -e -bɪ 'kɪ v 'ya 'li dɔgba 'lu, 'b ní bu.

4 Ti a 'mu 'yri, -juukve* a le'mimle -mu', v dee Paki, ε 'mve yre. 'E nɔ- kó -tɪ, nyibli -huɔhɔɪ 'b ní -tuo ki.

5 -Yusu bu 'du 'lu ye', -e -bɪ ε 'ye nyibli -huɔhɔɪ, 'b yɪ 'v [b] 'hɔɪ di. -Te ε 'ye [n]u, -e -bɪ ε 'beti 'a -nagbopi Filipu ní, ε wen:

«Bt' -a di 'kɪ diide yɪ 'yee -nɪ, -a 'mʊɔv -to, nyibli a pepe -bʊ, -v -di, v 'mʊ dɛ di 'lɪ?»

6 Ɛ 'beti nɪ, -ɛ diƐe nu, ɛ 'mʊɔv yɪ, 'bʊ mɔ, Filipʊ 'bʊ kuo ɔnɛ ɔwlv yɪ, -ɛ nuɔɔ, 'tɪ -ɛ 'mʊɔv 'beti mɔ mu, dɛ ɛ di nu, ɛ -wɛ 'a yiyie -mɔ.

7 -ɛ -bɪ Filipʊ wɛn: «Mɔ 'ye ɔbʊ -a kɔ wɛn 'wɪbɔ, -a 'yɪ wɛn 'lɪɔ 'lɪ -wɛ, -ba -to wɛn 'fɔɔ, 'a 'kʊtɔgbe bʊ di wɛn 'a -nɛ nyiblo kɪ yɛ.»

8 -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopi Adre, -ɛ mɔ Simo Piel a 'diayɪ, kɛ- ɛ pɪ 'kɪ -Yusu yɪ, ɛ wɛn:

9 «'Yu nyɪbehɪan ɔbʊ nɪ mɔ, 'ɛ kɔ 'fɔɔkui nɪ ɔhun kɔ -hrɪn.yɔ nɪ 'hʊɛn. Kɛɛ, ɛ 'yɪ 'lɪ ɔdedede 'lɪ -wɛ, 'kɪ 'v nyibli -hʊɔhʊ -bʊ -mɔ.»

10 -ɛ -bɪ -Yusu wɛn: «Ba lee nyibli a pepe -bʊ, bʊ 'plaa blɛ.» 'Kɪ 'v -tɪtɛ a 'mʊ, -piti -hʊɔhʊ nɪ 'v. 'Kɪ 'lɪ nyibli a pepe a 'mʊ 'nyɪ, nyɪbɛpʊ -nɪ -tuo kɪ, v -wɛ 'lɪ 'mɪlɪwɪ nɪ ɔhun nɪ.

11 -Tɛ v 'plaa 'kɪ 'v -piti kɪ blɛ, -ɛ -bɪ -Yusu 'du 'fɔɔ a 'mʊ ye', 'ɛ -nyɪ Nyɪsʊa 'wio, 'ɛ ɔgla 'fɔɔ a 'mʊ nyibli lɛ, 'ɛ 'du -hrɪn ye' -wɛ, 'ɛ ɔgla ɔnʊɔv lɛ, nyibli a pepe a 'mʊ, 'v di 'waa ɔwlv a diide, 'v ɔmla.

12 -Tɛ v ɔmla 'kɪ, -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ 'a -nagbopʊ yɪ: «Ba 'tɪ 'fɔɔkɛtɪ a pepe -mʊ' lɛ, -ɛ hie bʊ, 'a ɔdedede 'nɪ ɔha 'wan.»

13 'Fɔɔkui nɪ ɔhun -mʊ', -Yusu -nu, ɛ -wɔ, nyibli -di, 'a dɛ -hie bʊ, v 'tɪ lɛ, ɛ 'yii 'lɪ -tʊgbɪ nɪ -pu ɔtu 'v 'hʊɛn.

14 ɔWɪlɛkɛɛde -mʊ', -Yusu -nu, -tɛ nyibli 'yeƐe, -ɛ -bɪ v wɛn: «ɛ mɔ ɔhan-tɪ, nyiblo -bʊ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* -mʊ', Nyɪsʊa pʊ la lɛ, -ɛ di la 'nɛ- 'kɔ kɪ di.»

15 Kɛɛ, -Yusu yruɔo nɪ, -ɛ mɔ, v diƐe 'nɪ kɔ, 'kɪ 'lɪ 'kɪkɛ 'kwɪlɪ, v 'mʊɔv bɔdɔɔde -nyɪ. Dɛ a 'mʊ, ɛ 'yɪ -Yusu a kɪwɛɛnɛ 'pa-. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'ɛ hlɔɔ ɔnʊ -mɔ lɛ, ɛ nɪ -do, 'ɛ mu 'lɪ dʊgba 'lu de.

-Tɛ -Yusu na la 'yru kɪ
(Matie 14.22-33; Makɪ 6.45-52)

16 'Yru bʊ mu bʊ pɛ a ti 'yri, -ɛ -bɪ -Yusu a -nagbopʊ* mu 'lɪ 'yru wɛn.

17 'Tɔ yɪ 'nɪ -wɔn, -Yusu 'yɛ 'lɪ ɔnʊ 'nyɪ nɪ mɪ. ɛ nɔ- mɔ bʊ 'ya 'lɪ 'bɫagbɪ 'kwɪlɪ, bʊ blɪ, 'v ɔtɛ 'yru kɪ, 'v mɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Kapɛnɔɔ 'kwɪlɪ.

18 Bʊ nɪ 'kɪ 'lɪ 'yru kɪ, -ɛ -bɪ pepe gbagbʊ yɪ 'nɪ -hi, 'yru 'ɛ pɪ 'dʊɪ gbagbɪ,

19 'v blɪ -blɪblɪ, 'v nyre 'lɪ -kilowɪ nɪ ɔhun -vʊ- ɔhɔn-do 'yri. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, v 'ye 'Yusu nɪ, 'ɛ nɛ 'yru kɪ, 'ɛ yɪ 'bɫagbɪ lɛ 'mʊɛ -nɪ. Bʊ 'ye 'kɪɔ, -ɛ -bɪ hʊannʊ bi 'lɪ ɔnʊ 'kwɪlɪ.

20 Kɛɛ, -Yusu wɛn: «'Mɔ ɔnɔɔ, a 'nɪ 'pie 'lɪ hʊannʊ.»

21 ʊ -hʊɛ -Yusu bʊ 'ya 'lɪ ɔnʊ -mɔ. -ɛ -bɪ ti nɪ -do a ti 'yri, -tɪtɛ -mʊ', v mɪ 'lɪ, 'bɫagbɪ nyre 'v nɪ, 'v -kwɪɛ.

-Yusu nɔ- mɔ diidɛdʊ -mʊ', -ɛ niƐe, 'tɪ-nyibli 'v kʊɛ 'kɔ yrayrv -mʊ', -ɛ yɛ nɪ -wɛ 'lɪ

22 -Tɛ -nyre -nyɛ, nyibli -hʊɔhʊ -mʊ', -v hie 'lɪ 'yru a 'kɪbɪa -mʊ' kɪ, -tɪtɛ nɪ -do -mʊ', -Yusu wɔo 'tu 'v 'fɔɔɔ, nyibli a 'mʊ, nʊ- ɔmʊɛ -Yusu lɛ. ʊ yɪɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'bɫagbɪ nɪ -do, ɛ nɔ- pɛ 'tu 'v 'nʊwɔn 'yri bʊ, 'v yɪɔe -wɛ, -ɛ mɔ, -Yusu 'yɪ 'tu 'lɪ 'bɫagbɪ a 'mʊ 'kwɪlɪ 'ya. 'A -nagbopʊ* nɪ -do, nʊ- 'ya 'tu 'lɪ, -v mu 'tu.

23 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ -mʊ', -ɛ mɔ Tibeliadɪ 'kwɪlɪ, nyibli -bɪ ya 'bɫagbɪ, 'v di 'v -tɪtɛ -mʊ', -Yusu -nyɪ 'tu 'v Nyɪsʊa 'wio, 'ɛ wɔo 'tu 'fɔɔɔ, 'v di 'tuɔv.

24 -Tɛ nyibli a 'mʊ, v 'yeƐe, -ɛ mɔ, -Yusu kɔ 'a -nagbopʊ 'hʊɛn-, v 'yɪ 'v -nɪ, -ɛ -bɪ v 'ya 'lɪ 'waa 'bɫagbɪ 'kwɪlɪ lɛ, 'v mu 'lɪ Kapɛnɔɔ, 'v mu -Yusu lɛ ɔmʊɔ mɔ.

25 'Kɪ v yɛɛ 'lɪɔ 'yru a 'kɪbɪa -bɪ -mʊ' kɪ bʊ, v wɛn: «Tɔɔnyɔ, ti a 'dɪ -bɪ -kɔ 'yri -nyre 'nɛ- 'lɪ?»

26 -ɛ -bɪ -Yusu ɔtu ɔnʊ ɔwɔn, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ: ɔWɪlɛkɛɛ-teblɪ -bʊ, 'n nɪ, Nyɪsʊa, nɔ- -nyɪ 'mʊ 'kɪ, 'nɪ niɔe. Kɛɛ, ɛ 'yɪ ɔbʊ ba yru dɛ a 'mʊ lɛ a -tɪ 'pa-, a 'nɪ ɔmʊɔɔɔ 'mʊ lɛ. ɛ 'wɪ yɪ, diide -mʊ', a di 'tu, 'a ɔmla 'tu, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'a ɔmʊɛ 'mʊ lɛ.

27 'A 'nɪ 'hie 'lɪ diide a -tɪ nɪ -do 'lu -mɔ lɛ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛn 'v, -ɛ pʊɛ, kɛɛ, diide -mʊ', -ɛ niƐe, 'a kʊɛ 'kɔ yrayrv -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ba -hie 'lu -mɔ lɛ. 'Mɔ -bʊ, -ɛ mɔ -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'mɔ -di 'a mu diide a 'mʊ -nyɪ, -ɛ nuɔɔ, 'na 'Baɪ Nyɪsʊa, nɔ- lee 'nɛ- 'mʊ 'kɔ -bʊ kɪ, 'kɪ ɔbʊ -nyɪ 'a mu diide a 'mʊ.»

28 -ɛ -bɪ v wɛn: «Dɛ a 'dɪ -bɪ -a di nu, 'tɪ- Nyɪsʊa 'mʊ -aan dɛ kɪ wɛn 'lɪ?»

29 -ɛ -bɪ -Yusu ɔtu ɔnʊ ɔwɔn, ɛ wɛn: «Dɛ Nyɪsʊa -hʊɛ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, 'mɔ -bʊ, ɛ tɛ 'nɛ- 'kɔ -bʊ kɪ, ba kuo 'mʊ ɔwlv yɪ.»

30-31 -ɛ -bɪ v wɛn: «'Bʊ mɔ, ɔnɪ -hʊɛ -ba pʊ -na win ɔhan-tɪ, -ɛ -bɪ nʊ ɔwɪlɛkɛɛde -bɪ, -ɛ di 'a de -mʊ' yɪ 'wɪ, Nyɪsʊa a winwɔn-hanyɔ* Moise nɪ la. 'A -nɛ -nyrɔwɔ, -nyɪ -a mu diide, -a 'mʊɔv di, ɔwɪ yɪ, -tɛ -aan 'baun nɪ la, ti -mʊ', -ɛ -kɔ 'yri v nɪ la 'lɪ 'pʊwɔnɔbɫagbɪa kɪ, 'v yɪ la diidɛdʊ -mʊ' di, v dɛɛ mant, -ɛ -hʊɛn la 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ. Dɛ nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- v 'ɛru la 'lɪ Nyɪsʊacrɛn 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ: ɛ -nyɪ ɔnʊ 'fɔɔɔ, -ɛ -hʊɛn 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ.»

32 -ɛ -bɪ -Yusu ɔtu ɔnʊ ɔwɔn, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ: -Tɛɛ a diide -mʊ', -kɔtɪ 'n hla wɛn, ɛ 'yɪ Moise 'pa-, ɛ 'yɪ 'a mɔɔɔ -nyɪ. Kɛɛ, -tɛɛ a diide a 'mʊ, -ɛ -hʊɛn

'li yako 'kwli, 'na 'Bai Nytsua, no- yi 'a mo□□ -nyi.

³³-Tee a diide -mu', Nytsua yi nyibli -nyi, e no- mo diidedu -mu', -e -hon 'li yako 'kwli, 'ti- -e ni□e, 'klo -bu 'kwli a nyibli, 'u kve 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.»

³⁴-E -bi u wen: «Toonyo, -nyi -a mu diide a 'mu 'a -ne ti.»

³⁵-E -bi e yi 'ki □nu 'ni -lee -ni, e wen: «'N 'wi- diidedu -mu' yi, -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. Nyiblo 'bu kuo 'mu □wlu yi, 'bu -he 'na -nagbopi, e 'wi- nyiblo -mu' yi, 'kanu ko 'nie'natu 'ye ni nu.

³⁶'N lee ne 'a mu ni, -e mo, a 'ye 'mu ni, kee, a 'yi 'mu □wlu yi -kuo -ni.

³⁷Nyibli a pepe -mu', 'na 'Bai yi 'mu -nyi, u di -he 'na -nagbopu. 'Klo -mo 'klo, 'n 'yi 'li□□ 'li -we, □bu bla 'waa nyiblo ni -do le.

³⁸'N 'yi 'li yako 'kwli -hon, -e di□e nu, 'mu 'na dionu a kiwæenle nu, kee, Nytsua -bu, -e lee 'ne- 'mu -totu ki, e no- ko kiwæenle 'n ko □bu nu.

³⁹De Nytsua -hve, e no- mo, nyibli a pepe -bu, e -nyi 'mu, 'ni 'waan 'li 'waa 'yee ni -do, kee, le'boo-nyrowo a ti 'yri, 'n ko □bu -ha 'li □nu 'kokonyibli 'nyi, □bu -ha □nu 'klo.

⁴⁰E mo □han-ti, de 'na 'Bai -hve, e no- mo, 'a -ne nyiblo, -e yru□o, -e mo, 'mo -mo Nytsua a 'Yu, ko, -e kuo 'mu □wlu yi, nyiblo a 'mu, bu ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ti- le'boo-nyrowo 'kwli, 'n ko □bu -ha 'li□□ 'kokonyibli 'nyi, 'mu□u 'klo -ha.»

⁴¹-Te -Juukve* a nyibli gbagbi 'win de a 'mu, -e -bi u -tua -Yusu a yru a lepuole, -te e pu le, -e mo, e no- mo diidedu -mu', -e -hon 'li yako 'kwli.

⁴²Ke- u pu: «□Bi nyiblo -bu, e 'yi Sosefu a 'yu -Yusu 'pa-? -A yi 'a 'bai ko 'a dii 'hven- ni. -Bi' e ni 'ki, 'e pu le, -e mo, 'ki e -hon 'li yako 'kwli 'li?»

⁴³-E -bi e □tu □nu □won, e wen: «De- ko 'mo a pu yru le 'li?»

⁴⁴Nyiblo □du 'yi 'li□□ 'li -we, bu kuo 'mu □wlu yi, bu -he 'na -nagbopi, 'bu mo, 'na 'Bai -bu, -e le 'mu, 'bu 'yi 'li□□ 'li -jrii -ni. 'Na 'mumu -bu, le'boo-nyrowo 'kwli, 'a -ne nyiblo, -e kuo 'mu □wlu yi, 'mo -di 'li□□ 'kokonyibli 'nyi -ha, 'mu□u 'klo -ha.

⁴⁵Nytsua a winwlon-hanyu 'cri la□a ni, 'ki 'li Nytsaecten 'kwli, -e mo: Nytsua, no- di nyibli a pepe -too -ni. 'A -ne nyiblo 'bu yi 'na 'Bai Nytsua nua yi bu ni pu, 'ti- 'bu yi 'a toowin kua ni 'ble, e no- di 'na -nagbopi -he.

⁴⁶E 'yi 'nyre □hen, -e mo, nyiblo □du 'ye 'na 'Bai Nytsua ni, 'bu 'yi 'mo ni -do -bu 'pa-, -e -hon 'li□□ -mo.

⁴⁷'N yi 'a mu ni -lee -ni -tee, nyiblo 'bu kuo 'mu □wlu yi, no- ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

⁴⁸'Mo -mo diidedu -mu', -e ni□e, nyiblo 'e kve 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

⁴⁹'Aan 'baunu, -u ni la 'li 'puwonblugba ki, □han-ti, 'u yi la diide -mu', u dee manu, -e -hve la 'li yako 'kwli di, kee, u 'koku la le.

⁵⁰Kee, -tee a diide -mu', -e -hve 'li yako 'kwli, nyiblo -mu', -e di□e di, e 'yi 'li□□ 'li -we bu 'ku, e □hen 'nyre, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

⁵¹'Mo -mo diide -mu', -e -hon 'li yako 'kwli, -e ni□e, 'ti- -tonyibli 'u kve 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. 'A -ne nyiblo, -e di diide a 'mu di, 'a 'klo yrayru, e di ko, e 'yi 'li□□ 'li -we, bu ko 'lu-yreele. Diide a 'mu, 'n di -ha, e no- mo 'na dionu a 'hvi. 'N -he 'na 'hvi a 'mu ni, -e di□e nu, 'klo ki a nyibli 'mu 'klo yrayru ko.»

⁵²-Ti a 'mu, -Yusu -hla, e pu -Juukve a ye'nanyu 'yru diaki, 'u yi 'waa dionu le 'beti -ni, u wen: «-Bi' nyiblo -bu, e -we 'li bu nu -a mu 'a dionu a 'hvi a -nyinyie, -a 'mu□u di li?»

⁵³-E -bi -Yusu □tu □nu □won, e wen: «'N yi 'a mu ni -lee -ni -tee, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'bu mo, 'ba 'ye ni di 'na 'hvi, e ko, 'ba 'ye ni 'na 'na -hlu, a 'yi 'li□□ 'li -we, ba ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li 'klo -mo 'klo.

⁵⁴Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'na 'hvi ni di, ko, 'bu yi 'na -hlu ni 'ne, nyiblo a 'mu, e ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li, 'ti- le'boo-nyrowo 'kwli, 'n di 'li□□ 'kokonyibli 'nyi 'ni -ha, 'mu□u 'klo -ha.

⁵⁵'Na 'hvi mo -tee a diide □nu, 'na -hlu 'e mo -tee a 'nunade.

⁵⁶Nyiblo, -e yi 'na 'hvi di, ko, -e 'ne 'na -hlu, e ko 'mu 'hven-, -a -mue ni.

⁵⁷'Na 'Bai -mu', -e lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, e no- ni□e, nyibli 'u yi 'klo ni. E no- nu□o, 'ti- 'na 'mumu -bu, 'ni ni 'klo. Ke- e □ti 'mu, 'ki 'u nyiblo -mu', -e yi 'na 'hvi di -mo'. 'Mo -ni□e, nyiblo a 'mu, 'e yi 'klo ni.

⁵⁸'Mo -mo -tee a diide, -e -hon 'li yako 'kwli. E 'yi diide -mu' yi 'wi, e -hven la 'li yako 'kwli, u dee manu, 'aan 'baunu yi la di, 'ki 'li 'puwonblugba ki. □Han-ti, 'u yi la diidedu a 'mu di, kee, ke- e ni 'mu, 'u 'koku la le. Nyiblo -mu', -e di -tee a diide -mu', 'n pa 'mu di, e di ko 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.»

⁵⁹Toowin a pepe -bu, -Yusu -too -ni, 'ki e too 'li□□ Nytsua a 'kayu -mu' bu, -e ni 'li Kapenaadto 'kwli.

-Yusu a win, no- ni□e, nyibli 'u kve 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li

⁶⁰Nyibli -mu', -u yi -Yusu □wien le kve, 'waa -huchu, 'ti- u 'mu 'a toowin a 'mu 'win, u wen: «Toowin -bu, e ni 'ki ki. Nyiblo □du 'yi 'li□□ 'li -we, bu wen□e ki.»

⁶¹-Yusu bu yru□o, -e mo, nyibli a 'mu, u ye' le 'ni 'puple -ni, -e -bi e -tua 'waa leele,

ε wen: «□βι -τι -βυ, 'n -hla, ε yi 'a mu 'nι 'hran?

62 'Mο -βυ, -ε mο -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'bu mο, 'ba 'ye 'mu, 'nι yi 'lι yakο 'kwli nι mi, -tite -mu', 'n -hοn 'lι, -bi' a di 'kι pu li?

63 Nyisva a -Hihiu* nι -do, nο- yi nyiblo 'klo yrayru -nyi. -Tonyibli a 'kli 'yi 'lι □dedede 'lι -we. Win -βυ, 'n tοο ne 'a mu, ε nο- ni□e, Nyisva 'ε yi 'a mu 'a -Hihiu -nyi, -Hihiu a 'mu, ε 'mu 'a mu 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nι -we 'lι -nyi.

64 Kee, 'kι 'lι 'a mu 'nyi, nyibli nι 'lι, 'u 'yi 'mu □wlv yi -kuo -ni.» Kve la 'lι bu, -Yusu yi nyibli -mu' nι, -u 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, kο, 'ε yi nyiblo -mu', -ε di□e 'a yraanyibli -ji' pu.

65 -ε -bi ke- ε pi de, ε wen: «ε nο- nu□o, 'nι lee ne 'a mu, -ε mο, nyiblo □du 'yi 'lι 'na □wlv a yikuole 'lι -we, 'kι bu -he 'na -nagbopi*, 'bu mο, Nyisva 'bu 'yi 'lι□i 'lι -jrii -ni.»

66 Nyibli -huohu -mu', -u yi la□a □wien le kve, kve 'u ti a 'mu 'yie bu, -ε -bi u 'kee ne 'a □wienlekukve ni.

67 'A -nagbopu nι -pu □tu 'u 'huen -mu', ke- ε pi □nu yi, ε wen: «'Aan 'mumu -bu, □bi a -hve ba hie 'u 'mu bu, ba 'kee 'na □wienlekukve -we?»

68 -ε -bi Simo Piel □tu□o □won, ε wen: «Kukonyo, nyiblo a 'di -bi kο mο -a di 'lι mu de 'lι? -Mο nι -do, -mο kο win -ni□e, nyiblo 'ε kve 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nι -we 'lι.

69 -Te ti ne -bu, -a kuo -mu □wlv yi, 'ti- □a yi□e, -ε mο, -mο mο Nyisva a 'Yu -Yusu 'Klsv, ε lee 'ne- 'klo kι.»

70 -ε -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «'A mu nι -pu □tu 'u 'huen -bu, 'mο -ha 'lι 'a mu 'lι, -ε di□e nu, a 'mu 'na -nagbopu -he. Kee, 'kι 'lι 'a mu 'nyi nyiblo nι 'lι, 'ε mο 'ku -huan*.»

71 Judia, -ε mο Simo Yisikalio a 'yu, nο- ε □hen 'nyre. ε mο -Yusu a -nagbopu nι -pu □tu 'u 'huen a nyiblo -bi □nuo. Kee, ε nο- di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu.

7

-Yusu a 'dayinu yi□i □wlv yi -kuo -ni

1 -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε ne Galileblugba 'kwli le; ε 'nι -hva□a li bu mu 'lι Sudeblugba 'kwli, -ε nu□o, -Juukve* a ye'nanyu □mve 'a 'lila le.

2 Ti a 'mu 'yi, -ε -bi -Juukve a le'mimle -mu', u deε Papu a le'mimle, 'a ti 'mve yre.

3 ε nο- nu□o, -Yusu a 'dayinu 'u lee □ne, -ε mο: «-Hοn 'ne- Galileblugba 'kwli, -bu mu 'lι Sudeblugba 'kwli, -ε di□e nu, -na -nagbopu* -mu', -u nι 'lι, u 'mu □wlekeε-tebli -mu', -ni 'ye.

4 Nyiblo -mu', -ε -hve nyibli a pepe bu yi□e, ε 'nι -nu□o li 'a -ne -tebli, 'kι 'lι -huhlike 'kwli. 'A -ti, -te -ni □wlekeε-tebli, nu□o, 'kι 'u nyibli a pepe ye', -ε di□e nu, u 'mu -mu yi.»

5 -Yusu a 'dayinu a 'mu, u 'yi□i □wlv yi -kuo -ni.

6 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «Ti 'ye 'u nι nyre, 'kι □bu mu 'lι. Kee, 'kι 'u 'a mu -mο, 'a -ne ti mο □haanti □nuo.

7 'Klo -bu kι a nyibli, u 'yi 'lι□i 'lι -we, bu yraa ne 'a mu, keε, 'mο -bi, u yraa 'mu nι, -ε nu□o, 'n hle□e nι, -ε mο, 'waa nunu-tebli nyre yi.

8 'A mu -mο -bi, ba mu le'mimle kι. 'Mο -bi, 'nι -mu□o 'lι, -ε nu□o, ti 'ye 'u nι nyre, 'kι □bu mu 'lι.»

9 Ke- ε pu □nu yi, 'kι ε 'yi -ta' -hοn, 'ε nι 'lι Galileblugba 'kwli bu.

-Te -Yusu mu la Papu a le'mimle kι, 'kι 'lι Jrusredio 'kwli

10 -Te -Yusu a 'dayinu a 'mu, u mu le'mimle kι, 'kι 'lι Jrusre, -ε -bi -Yusu mu 'lι nι -we, 'kι 'lι -huhlike 'kwli, -ε di□e nu, nyibli 'nι □ha□a 'ye.

11 Le'mimle a ti 'yi, -Juukve* a ye'nanyu □mve -Yusu le, 'a -ti, 'u yi le 'beti -ni, -ε mο: «-Bi' -Yusu nι yi 'lι?»

12 'u hle 'a -ti, 'kι 'lι nyibli -mu' 'nyi. -U -bi wen 'nι: «ε mο □haannyiblo □nuo.» -U -bi wen 'nι: «'Uon-, ε 'yi □haannyiblo 'pa-, ε keε nyibli.»

13 Kee, nyiblo □du 'yi 'lι□i 'lι -we, bu hla□a, 'kι 'u nyibli ye', 'bu 'yi 'lι yibiile 'kwli 'pa-, -ε nu□o, u yi pie 'waa ye'nanyu a huannu.

14 -Te u 'beε le'mimle bu, -ε -bi -Yusu mu 'lι Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'ε -tua Nyisva a -ti a toole.

15 -Juukve bu yi 'a win nι 'win, -ε -bi 'waa □wli keε le. 'A -ti, ke- ε pi: «Nyiblo -bu, tetetoonyo □du 'yi -huan□a tete nι -tve -ni. -Bi' ε -we 'lι bu nu -tebli -huohu -bu, 'a yiyie 'lι?»

16 -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «-Tebli -bu, 'n tve ne 'a mu, Nyisva, -ε lee 'ne- 'mu, nο- yi 'mu 'a □to -nyi. ε 'yi 'na □gbetu a □to 'pa-.

17 Nyiblo 'bu -hve bu nu de -mu', -ε yi Nyisva a plo -blee -ni, ε nο- di□e le yru, 'bu mο, toole -bu, 'n tve -ni, 'bu mο Nyisva a 'lule-hihie, -u' -bu mο 'lι 'na □gbetu a 'kι 'kwli.

18 Nyiblo -mu', -ε tve -ni, 'kι 'lι 'a dtonu a 'kli 'kwli, ε -hve□e nι, 'kι nyibli bu 'yaa 'lι 'a 'nyre. Kee, nyiblo -mu', □bu yi nι -tve -ni, -ε yi nyibli -lee -ni, bu 'yaa 'lι nyiblo -mu', -ε lee 'ne- 'a 'nyre, nyiblo a 'mu, ε nο- hle -ti a -tee. Hι 'yi 'lι 'a pupowin 'nyi -ni.

19 Moise -nyi 'aan 'baunu tete nι. Kee, 'kι 'lι 'a mu 'nyi, nyiblo □du 'nι □tuu□o 'u tete

a 'mu. De -hvan a 'di -bi 'n -nu, -koti 'a [mu]e 'na 'lila le 'li?»

²⁰ -E -bi nyibli a 'mu, v [tu]o [won], v wen: «Mo nyo -bu, 'ku -hvan* ni 'v -mu ke'. Nyiblo a 'di -bi [mu]e -na 'lila le 'li?»

²¹ -E -bi -Yusu wen: «De ni -do, 'n -nu, e no- mo, 'n nu la[ra] ni, nyiblo [du] a 'kve 'e -we la, 'ki 'li -wuwle-nyrowo* 'kwli. E kee la 'aan [wh] le, 'ki [bu] di la de a 'mu nu, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli.

²² Kee, 'aan 'mumu, a ni -kvan -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -e nu[o], Moise lee la 'aan 'banu ni, 'ki ba 'be 'aan 'yonu nyibepu yre, 'bu ko -nyrowi ni [blen]blen. 'A -ti, kve 'li ti a 'mu 'yie bu, 'ye [bu] e mo -wuwle-nyrowo, a ko ba 'be 'aan 'yonu yre. Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'aan 'banu, -v ni la 'klo, no- 'nyee 'hru, -v [tu]o -wlu, 'ti- Moise 'e 'hri 'klo.

²³ -Te a yi 'aan 'yonu nyibepu yre 'be, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, -e di[je] nu, a 'ni [ha] Moise a tete 'wla, [bi] nyiblo -bu, 'kve ni, -bu nu[o], 'a 'kve bu -we, e 'yi 'v yi'bi'e a 'mu 'v -hi? -Te 'n nu[o], nyiblo a 'kve 'e -we, 'ki 'li -wuwle-nyrowo 'kwli, e no- ko 'mo a pu yru le?

²⁴ -Tebli ni -do -bu, 'aan 'yii yi 'ye, e 'ni 'nuo 'li[ti], a 'ni 'yee 'li nyiblo -ti. Kee, 'ba 'mu -ti hla, ba -hie 'lu le -tee, 'ti- a 'mu[bi] hla.»

[Bi] -Yusu no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya

²⁵ Ke- Jruse a nyibli -bi pi: «[Bi] e 'yi nyiblo -bu 'pa-, -e ko 'lila v [mu]e le?

²⁶ Ba 'ye ke, e no- yi 'li hle, 'ki 'li nyibli a pepe ye'. E mo, -aan ye'nanyu 'ni -pu[bi] h[ti] me le. [Bi] v yru[o] ni, -e mo, e no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la -a mu yi ya?

²⁷ Kee, de -a yi, e no- mo, Wanyo a 'mu, 'bu -di, -tite -mu', e -hon 'v, nyiblo [du] 'yi 'li[ti] 'li -we, bu yii 'v. Kee, nyiblo -bu, -tite, e -hon 'v, -a yii 'v nu.»

²⁸ Ti ni -do a 'mu 'yri, -Yusu yi 'ni -to'o -ni, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e 'yee 'li win, e wen: «[Bi] sey, nyiblo, 'n pa 'mu, a yi[je] ni? E ko, -tite, 'n -hon 'li, a yii 'li ni? E 'yi 'na dtou a 'kli 'pa-, e 'yi 'mu -ya. Nyiblo -bi, no- lee 'ne- 'mu. Nyiblo a 'mu, e mo [wby]kuonyo [ni]o. 'A mu -mo -bi, a 'yi[ti] -yi.

²⁹ Kee, 'mo -bi, 'n yi[je] ni, -e nu[o], 'ki 'n -hon 'li[ti] -mo, e ko, e no- lee 'ne- 'mu.»

³⁰ -Te nyibli -mu', v 'win, -e -bi v -hve bu klo[bi], kee, nyiblo [du] 'yi 'li[ti] 'li -we, bu gba 'v[bi] dabu 'hvi, -e nu[o], ti 'yee 'v ni nyre, 'ki bu klo[bi].

³¹ Kee, 'ki 'li nyibli a 'mu 'nyi, 'waa -huohu kuo [ne] [w]b yi. Ke- v pi: «Nyiblo -bu, e no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la -a mu yi ya. [Bi] e di ko nyiblo -bi, e

'mu [wh]lekee-tebli -bi nu, e 'mu 'v nyiblo -bu 'v -hi?»

-Te Falisi[tumu] * a nyibli lee la 'seyo, bu klo la -Yusu

³² -Ti -mu', nyibli yi 'li bu -blee -ni, v hle, 'ki 'v -Yusu ki, Falisi[tumu] a nyibli 'win ni. E no- ko -ti, Nyisva a -cohlnpinyu* gbagbi ko Falisi[tumu] a nyibli 'hven-, 'v lee 'seyo, bu klo -Yusu.

³³ -Te -Yusu 'ye de a 'mu, -e -bi ke- e pi: «'N 'tite di 'ne- 'a mu ti ghi 'nyi -hi, 'ti- nyiblo -bu, -e lee 'ne- 'mu, 'mu 'li[ti] -mo mu.

³⁴ A di [mu]o 'mu le, kee, a 'yi 'li[ti] 'li -we, ba 'ye 'mu, -e nu[o], -tite -mu', 'n mi 'li, a 'yi 'li[ti] 'li -we ba nyre 'li.»

³⁵ -E -bi -Juukue* -tva le'betile, v wen: «'Bi' e di 'ki 'yi -muu -ni, 'ki -a 'ye ni di[je] ni 'ye 'li? [Bi] 'ki e di 'li -aan 'bio -Juukue -mu' -mo mu, -v ni 'li dako -mu', -v 'yi -Juukue 'pa- 'nyi, e 'mu dako a 'mu, 'a nyibli -to'o -ni -we?

³⁶ -Ti -bu, e -hla, de a 'di -bi e [hen] nyre 'li, -te e pu le, -e mo: A di [mu]o 'mu le, kee, a 'yi 'li[ti] 'li -we, ba 'ye 'mu, -e nu[o], -tite -mu', 'n mi 'li, a 'yi 'li[ti] 'li -we, ba nyre 'li.»

Niedu -mu', -e ni[je], -tonyibli 'v kve 'klo yrayru

³⁷ Le'mimle a 'mu, 'a le'bo'o-nyrowo, e no- mo -nyrowo gbagbu. -Nyrowo a 'mu 'kwli, -e -bi -Yusu 'du ye', 'ki 'v nyibli -huohu a 'mu ye', 'e 'yee 'li win, e wen: «Nyiblo 'bu ni 'v, 'ninatu 'bu yi[ti] ni ni, -e -bi 'ki bu di 'ne- 'mu -mo, e 'mu 'na.

³⁸ Nyiblo 'bu kuo 'mu [w]b yi, e 'wi- -te 'niyie 'ye ni ni 'li 'a [w]b ki, 'niedu -mu', -e ni[je], -tonyibli 'v kve 'klo yrayru, no- di 'li 'a [w]b kle -hon. Ke- v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvaerien 'kwli.»

³⁹ De -bu -ko -ti -Yusu -hla, e no- mo Nyisva a -Hihiu* -mu', Nyisva di nyibli -mu', -v kuo [ne] [w]b yi -nyi. Ti a 'mu 'yri, Nyisva 'yee 'a -Hihiu nyibli ni -nyi, -koti -Yusu 'yee 'li yako 'kwli ni mi, 'ki 'li 'a -ti a 'yi'buale 'kwli.

Nyibli [gla] ni, -Yusu a -ti

⁴⁰ -Te nyibli a 'mu, v 'win -Yusu a win, ke- 'waa de -bi pi: «E mo [han]-ti [ni]o, nyiblo -bu, e no- mo Nyisva a winwlan-hanyu* -mu', v pu la le, -e di la di,»

⁴¹ -v -bi 'v pi le: «Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, e no- [ni]o,» -v -bi 'v hle[je] de: «Wanyo a 'mu, e 'yi 'li[ti] 'li -we, bu ko 'li Galilebugba 'kwli.

⁴² Kee, ke- Nyisvaerien pi: Wanyo a 'mu, 'ki 'li bodto Dafidi a [tugba] 'kwli, 'ki e di 'li ko, ko, e di ko 'li Betelemudto 'kwli, -e mo Dafidi a 'mu a 'di.»

⁴³ E 'wi yi, nyibli a 'mu, v [gla] ni, -Yusu a -ti.

44 -U -bi -hve bu klo□□, kee, nyiblo □du 'yi 'li□t 'li -we, bu gba 'u□□ dabu 'hvi.

-Juukvo* a ye'nanyv 'yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni

45 -E -bi 'seyo -ni wen, v □huan -mo, 'v mu 'li Nyisva a -cohlonpinyv* gbagbi ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven- -mo, nyibli gbagbi a 'mv, 'v 'beti □nv: «De- ko -Yusu a 'yi -ya 'h?»

46 -E -bi 'seyo a 'mv, v □tu □nv □wv, v wen: «-A 'yi -hvan nyiblo ni 'ye, -bu nu hihle le, □wv yi, -te nyiblo -bu, e ni hihle.»

47 E no- mo Falisi□tumu a nyibli bu 'beti □nv: «□Bt 'aan 'mumu, a wen ni, 'ki nyiblo -mu' bu kaa ne 'a mu.

48 -A mu Falisi□tumu, -aan nyiblo □du 'yi□t □wlv yi -kuo -ni, 'ti-, e mo 'blugba a ye'nanyv □du 'yi□t □wlv yi -kuo -ni.

49 Kee, dako a nyibli -mu', -v kuo □ne □wlv yi, v 'yi Moise a tete -yi. 'A -ti, Nyisva a -bati di □nv 'ni klo.»

50 Falisi□tumu a nyiblo -mu', -e ko 'nyre -mo Nikodemv, e ni -tuo ki -we. Nikodemv a 'mv, no- mu la -Yusu 'ye mo, ti □du -hi la a ti 'yi. E no- a 'mv, e no- yi 'a 'bio -lee -ni, e wen:

51 «-Aan tete wen 'ni: 'Ti- -a 'mu nyiblo -ti -yee -ni, -a ko -ba pu□□ nva yi bu. □Ba 'ye□e, -e mo, e nu de, 'e nyre yi, -e -bi -bati klo□□ ni.»

52 -E -bi v □tu□□ □wv, v wen: «□Bt -na 'mumu, 'ki -ko 'li Galileblugba 'kwli -we? -Hre Nyisvacruv -tee. -Di□e ni 'ye, -e mo, Nyisva a winwlon-hanyv* □du 'yi 'li□t 'li -we, bu ko 'li Galileblugba 'kwli.»

[53 -Te de a 'mv, e -hi, -e -bi v -gbe ni. Nyiblo 'bu ni 'v, 'e mu 'li 'a 'kayv bu.

8

-Te v gba la 'li -wlawlvugba □dv -Yusu -mo

1 'Ki -Yusu mu 'li dugba -mu', -e ko 'lu olifietv ni 'li.

2 -Te -nyre -nye, -e -bi e □huan -mo, 'e mu 'li Nyisva a 'kagbav a -yaa 'kwli, nyibli -huohvi 'v 'yiya 'u□□ 'hvi bu, 'e ni bu, 'e -tva 'waa toole.

3 E ni 'li 'waa toole 'kwli, tetetovnyv ko Falisi□tumu* a nyibli 'hven- 'v nyree 'u□□ nugba 'hvi. Nugba a 'mv, e ni 'li -wlawlv a nunuo 'kwli, 'v klo□□, 'v ya□a, 'v □tu 'u□□ nyibli a pepe yi bu.

4 -E -bi v yi 'ki -Yusu 'ni -lee -ni, v wen: «Tovnyv, nugba -bu, e ni 'li -wlawlv a nunuo 'kwli, □a klo□□, □a ya□a,

5 -e nu□□, Nyisva a winwlon-hanyv* Moise, 'a tetebu -bi yi -a mu 'ni -lee -ni, -e mo, nugbi, -v ni de a 'mv, -ba pu □nv 'hi -mo le, -ba 'la □nv. -Na 'mumu, -bi' -pi 'h?»

6 U hle□e ni, -e di□e nu, v 'mv -Yusu 'yi □te, v 'mu□□ 'ye, 'bu di Nyisva a tete 'wla, -e di□e nu, v 'mu□□ -ti -yee -ni. -E -bi -Yusu pu 'lu -wlv, 'e ni -jie, 'e yi 'v -tvtv ki 'cruv -ni.

7 Bu 'tve bu yi□t ni 'beti -ni, -e -bi e -ha 'li 'lu -wlv, e wen: «'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo -bu, -e 'yi -hvan de 'kuku ni ni, no- -bu mo yi-henyiblo, -bu pu□□ 'hiv -mo.»

8 -E -bi e pu 'lu -wlv de, 'e yi 'v -tvtv ki 'cruv -ni.

9 'Ti- v 'mu -Yusu a pupuvwin a 'mv 'wlv, -e -bi 'waa dodoyo -tva mumu, nyi'ki, nu- mo yi-henyibli, -v -tva mumu. -E -bi -Yusu ko nugba a 'mv 'hven-, nu- hie 'v, 'ki 'v nyibli a 'mv ye'. Nugba a 'mv, e 'tve nyra 'li □nv 'nyi bu.

10 -E -bi -Yusu -ha 'li 'lu -wlv, e wen: «Nugba o, nyibli -bu, -v yi wen -mu -ti -yee -ni, -bi' v ni yi 'h? □Bt nyiblo □du 'yi 'v -hie, -bu pu le, -blee 'kukuv yi?»

11 -E -bi nugba a 'mv, e wen: «Iin -o, Kukovnyv o. 'A nyiblo □du 'yi 'v -hie.» -E -bi -Yusu wen: «'Na 'mumu -we, 'ni -pu□□ le, -e mo, -blee 'kukuv yi. -We 'li -bu mu ni. Kee, □ni 'nuo 'ki de 'kuku de.»]

-Yusu, no- yi 'klo -bv ki a nyibli -nyre -nyi

12 Ke- -Yusu pi de, e wen: «'Mo -yi 'klo -bu ki a nyibli -nyre -nyi, -e di□e nu, v 'mu -ti a -tee' le yru. Nyiblo 'bu kuo 'mv □wlv yi, e ko bu ko -nyredv a 'mv, -e yi nyiblo 'klo yrayrv -nyi. E di 'kee 'li halv a 'lenuna.»

13 -E -bi Falisi□tumu* a nyibli □tu□□ □wv, v wen: «-Na □gbetu, -mo hle -na dtovv a -ti. 'A -ti o, -ti a 'mv, -hle, e 'yi □han-ti 'pa-»

14 -E -bi -Yusu wen: «E mo, 'ye □bv 'mo ni -do, 'n yi 'na dtovv a -ti ni hle, -ti -mu', 'n hle, e mo □han-ti □nv, -e nu□□, -tite 'n -hov 'v, e ko, -tite, 'n mi 'v, 'n yi 'v ni. Kee, 'a mu -mo -bi, -tite 'n -hov 'li, e ko -tite, 'n mi 'li, a 'yi -yi.

15 -Te -tonyibli ni 'waa 'bio a -ti a yeele, ke- ni -do, a ni nyibli a -ti a yeele. 'Mo -bi, 'ni -yee□e nyiblo □du -ti.

16 Kee, 'bu mo, 'ni ko □bv yee nyibli -ti, e 'wv yi, -ti -mu', 'n hle, e mo □han-ti □nv, -e nu□□, e 'yi 'mo ni -do 'pa-, 'ni -yee□e nyibli -ti, kee, 'na 'Bat -mu', -e lee 'ne- 'mu, e ko 'mv 'hven-, -a mu pe.

17 U 'cru la 'li□t Nyisva a tetecrien 'kwli ni, -e mo, -hehivv ni 'hven, 'bu hla -tvtv ni -do, e □hen 'nyre, -e mo, -ti a 'mv, e mo □han-ti □nv.

18 'N hle 'na dtovv a -ti, e ko, 'na 'Bat -mu', -e lee 'ne- 'mu, 'e hle 'na -ti -we.»

19 -E -bi v 'beti□e ni, v wen: «-Bi' -na 'Bat ni yi 'h?» -E -bi -Yusu wen: «'Mo, a 'yi 'mv -yi, ko, 'a 'yi 'na 'Bat -yi -we. 'Bu mo, 'ba

yi wen 'mu, -e -bi a di wen 'na 'Bat 'ni yi -we.»

20 -Te -Yusu tve nyibli -tebli a 'mu, 'ki e ni 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. Dukwli -mu', -e ko 'kwli v pi 'li 'wli le, e no- ko 'hvi, e ni 'v. Kee, nyiblo ddu 'yi 'li 'a kuklo 'li -we, -koti ti 'yee 'v ni nyre, 'ki bu klo.»

-Yusu wen 'ni, e 'yi 'klo -bu ki a nyiblo 'pa-

21 -E -bi ke- -Yusu pi [nu yu de: «'N di 'ni mu, a 'mu 'mu le [muo, kee, a 'yi 'li [li 'li -we, ba 'ye 'mu. A di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'ny. -Tite 'n mi 'li, a 'yi 'li mumuo 'li -we.»

22 -E -bi ke- -Juukve* a ye'nanyo pi: «[Bi e di 'a dionv 'ni 'la, -e nu [o, e wen 'ni, -tite -mu', e mi 'li, -a 'yi 'li mumuo 'li -we?»

23 -E -bi e wen: «'A mu -bu, a mo 'klo -bu ki a nyibli [nuo. Kee, mo -bi, 'n 'yi 'ne- 'klo -bu ki -hon. 'Ki 'n -hon 'li yakv 'kwli.

24 'N lee ne 'a mu ni, -e mo, a di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'ny. A ko ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -mu', 'n pu le, 'n -mo, e no- 'n pa 'mu. 'Bu mo, 'ba 'y [han-ti -pu, a di 'koku le, 'ki 'li 'aan de 'kuku 'ny.»

25 -E -bi v 'beti [e ni, v wen: «Nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li?» -E -bi e wen: «[Bi a -hve [e ni, [bu hla [a de? 'Mo -mo nyiblo -mu', -koti 'n hle, kve la 'li bu.

26 'N ko wen -ti -hvo hvu a hula, 'ki 'v 'a mu ki, e ko, 'n ko wen 'hru, 'ki [bu yee wen 'a mu -ti. Kee, 'ni -hla [a 'ki -ti a pepe a 'mu ni. Nyiblo -mu', -e lee 'ne- 'mu, -ti ni -do -mu', 'n 'wun 'v [v wien, e no- 'n hle, nyiblo a 'mu, e hle -ti a -tee.»

27 U 'ni -yru [o li [li, -e mo, 'a 'Bat a -ti e hle.

28 -E -bi ke- e pi [nu yu de, e wen: «Ti -mu' -ko 'yri 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, a di 'v 'mu ye' duu -ni, 'ki 'v tugbe 'yie, 'mu -tutu -mo le -hlo -ni, a di [e 'ni yru, -e mo, 'mo -mo nyiblo -mu', 'n pu le, 'n pa 'mu. A di [e' le 'ni yru, -e mo, 'ni -nu [o [dedede, 'ki 'li 'na dionv a 'kh 'kwli. -Ti ni -do -mu', 'na 'Bat too 'mu, e no- 'n hle.

29 Nyiblo -mu', -e lee 'ne- 'mu, 'ki e ni 'v 'mu 'hvi. E 'yi 'v 'mu bu -tia -ni, -e nu [o, 'a -ne ti, de -mu', -e yi 'a plo -blee -ni, e no- 'n ni.»

30 -Te -Yusu pu 'ki le, -e -bi nyibli -hvo hvu -tva 'a [wlv a yikuole.

Nyibli -mu', -v ni de 'kuku, v nu- mo de 'kuku a [koyo

31 -E -bi nyibli a 'mu, -v kuo -Yusu [wlv yu, ke- e pi [nu yu: «'Na too win -mu', 'ba yi 'v [v ni [tui -ni, -e -bi 'a mu -mo 'na -tee a -nagbopu*.

32 'Na too win a 'mu, 'a 'v [tuule, e di [e 'ni nu, a 'mu -ti a -tee yi, -ti a -tee a 'mu, e 'mu 'a mu [gble, 'ki 'li [kode 'kwli.»

33 -E -bi -Juukve* a ye'nanyo wen: «'A mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu [nuo. -A 'yi -hvan nyiblo [du a [koyo ni -he. De- ko -a mu -yi -lee -ni, -e mo, -ti a -tee di -a mu 'ni [gble, 'ki 'li [kode 'ny 'li?»

34 -E -bi e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni -tee, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi de 'kuku ni ni, -e -bi e mo de 'kuku a [koyo [nuo.

35 [Koyu 'yi yi -blee -ni, bu mo [tug- batayu. Kee, 'bat a 'yu, e no- mo [tug- batayu.

36 'Mo -bu, -e mo Nyisua a 'Yu, 'bu mo, 'ni [gble 'a mu, -e -bi e mo -tee, a 'yi 'li [li 'li -we, ba mo 'ki [koyo de.

37 'N yi [e ni, -e mo, a mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu [nuo. Kee, a [mve 'na 'lula le, -e nu [o, a 'ni -wen [e 'na too win ki.

38 De -mu', 'na 'Bat too 'mu, e no- 'n yi 'a mu -lee -ni. 'A mu -mo -bi, de -mu', 'aan 'bat lee ne 'a mu, e no- a ni.»

39 -E -bi v wen: «'Aan 'bat, no- mo Abrahamu.» -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, 'ba mo wen Abrahamu a 'yonu, -e -bi -tebli -mu', e ni la, no- a di wen nu.

40 Kee, 'ye [bi 'n lee ne 'a mu -ti a -tee -mu', Nyisua lee 'mu, a 'tve di 'na 'lula le [muo. De a 'mu, Abrahamu 'ni -nu [o la [a.

41 Kee, -tebli ni -do -mu', 'aan 'bat ni la, e no- a ni -we.» -E -bi v wen: «'Aan 'dii 'yi 'lawlvungha 'pa-. -Aan 'bat ni -do, -a yi, e no- mo Nyisua.»

42 -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, Nyisua 'bu mo wen 'aan 'Bat, -e -bi a di wen 'mu 'ni -nve -ni, -te 'n -hon 'li Nyisua -mo a -ti. 'N 'yi -di, 'ki 'li 'n [gbeto a 'kl 'kwli, kee, e no- lee 'ne- 'mu.

43 De- ko -ti, -ti -bu, 'n hle, 'a 'ye ni yru [o' le 'li? -Ti ko -ti 'a 'ye ni yru [o' le, e no- mo, a 'yi 'li [li 'li -we, ba pu 'mu nva yi bu.

44 'Aan 'bat, no- mo Satan, -e mo 'kuo -hvu* a nyiblo gbagbu. 'A mu -mo 'a 'yonu. -Tebli -mu', -e yi 'aan 'bat a plo -blee -ni, e no- a nve -ni ba nu. Kve la 'li bu, e 'le nyibli. E yraa -ti a -tee ni, -e nu [o, -ti a -tee 'yi 'li 'a [wlv ki -ni. Hi a nunuo, no- mo 'a -kvan, -e nu [o, e mo hilekonyo [nuo. 'Ki 'li [li -mo, 'ki hi a gblegble a pepe -hven 'li -wlu.

45 Kee, 'mo -bi, 'n hle -ti a -tee. E no- ko -ti, 'ki 'a 'yi 'mu [wlv yi -kuo -ni.

46 [Bi e ko nyiblo, 'ki 'li 'a mu 'ny, -e -we 'li -bu lee 'mu, -e mo, 'n nu de 'kuku? E 'yi nyiblo [du -ko. De- ko -ti, -te 'n hle -ti a -tee, 'ki a 'ye ni pu 'na win [han-ti 'li?

47 Nyiblo -mu', -e mo Nyisua a nyiblo, e pi Nyisua a 'mu, 'a win nva yi bu -tee. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'yi Nyisua a nyibli 'pa-. E no- nu [o 'ki, 'a 'ye ni pu Nyisua a 'mu, 'a win nva yi bu.»

-Yusu ni la 'klo, 'ti- 'v ko la Abrahamu

48 -ε -bι -juukwe* a ye'nanyo [tu]o [w]on, u wen: «'A -ti, -te -a lee wen -mu, -ε mo, [yi] Nyisua -yi, kō, 'ku -huan* nι 'u -mυ ke', -a kō wen 'u [w]on.»

49 -ε -bι -Yusu wen: «'Ku -huan 'yι 'u 'mυ ke' -nι. Kee, 'na 'Bai 'n yι -ti a 'yi'buale -nyi. 'A mυ -mō -bι, a hιa nι, 'kι ba -nyi 'mυ -ti a 'yi'buale.

50 'Mō -bι, 'nι [mυo]o l[ti] le, 'kι nyibli bu -nyi 'mυ -ti a 'yi'buale, kee, Nyisua, nō-[mυe]e le. ε nō- di -bati 'be.

51 'N yι 'a mυ 'nι -lee -nι, nyiblo 'bu yι 'u 'na win nι [tui -nι, ε 'yι 'l[ti] 'lι -we, bu 'ku yruyu.»

52 -ε -bι u wen: «-A yι 'kι[ti] nι, -ε mō, 'ku -huan nι 'u -mυ ke'. -Aan 'bai gbagbu Abrahamu 'ku nι, Nyisua a winwlon-hanyo* 'ku nι -we. -Mō -bι, ke- pi, nyiblo 'bu yι 'u -na win nι [tui -nι, ε 'yι 'l[ti] 'lι -we, bu 'ku yruyu.

53 -Aan 'bai Abrahamu 'ku nι. [Bι -na [w]b wen, -mō nι 'u [bι] 'lu yι? Nyisua a winwlon-hanyo 'ku nι -we. Nyō -dεε 'kι -dtonu seyi-seyi 'lι?»

54 -ε -bι -Yusu [tu] [nυ] [w]on, ε wen: «'Bu mō, 'nι yι wen 'na dtonu nι 'bue -nι, 'na dtonu a 'buale a 'mu, ε 'yι 'l[ti] 'lι -we, bu da wen [dedede]. Nyiblo -bu, -ε 'bue 'mu, ε nō- mō 'na 'Bai Nyisua. A wen 'nι, Nyisua a 'mu, nō- a de.

55 Kee, a 'yι[ti] -yi. 'Mō -bι, 'n yι[ie] nι. 'Bu mō, 'nι pu wen le, -ε mō, 'n 'yι[ti] -yi, -ε -bι 'n di mō wen hulekonyo, [w]i yι 'a mυ. Kee, 'n yι[ie] nι, 'ti- 'nι [tui] 'u 'a win 'u.

56 'Aan 'bai gbagbu Abrahamu yι -hie la [a] 'lu -mō le, -ε mō, ε di 'ye la -nyrowō -mu', -ε kō 'kwli u di la 'lι 'mυ -kōō -nι, 'ε nι la 'a -ti a dōdō. -Te ε 'ye la 'kι -nyrowō a 'mu, -ε -bι ε nι la dōdō dtaki.»

57 -ε -bι u wen: «-Mō -bu, -ε 'ye 'yι a (50) -wli nι 'huen [tu] 'u -pu nι kōe, -mō pi le, -ε 'ye Abrahamu.»

58 -ε -bι -Yusu wen: «'N yι 'a mυ 'nι -lee -nι, 'ti- u 'mυ Abrahamu kō mō mu, 'mō -bι, 'n nι la 'klo.»

59 Bu pu 'kι le, -ε -bι u 'du 'hι ye' le, u 'mυ [ne]e -mō le pu, u 'mυ [bι] 'la a -ti. Kee, -Yusu -hli [nυ] 'yii kι, 'ε 'hri 'lι Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli.

9

-Te -Yusu nu la [a], 'yii'donyo a 'kve 'ε -we la

1 -Yusu bu nι 'hru wlon, ε kō 'a -nagbopu* 'huen-, -ε -bι ε yee 'u nyiblo [dū] bu. Nyiblo a 'mυ, kōe la 'lι 'a kōkoti 'yie bu, 'a 'yii 'dō nι.

2 -Yusu a -nagbopu yι 'kι 'nι 'beti -nι, u wen: «'Tōonyo o, [bι] nyiblo -bu, 'a de 'kuku a -ti, -huy 'a 'dii kō 'a 'bai 'huen- a de 'kuku a -ti, 'a 'yii 'dō?»

3 -ε -bι -Yusu [tu] [nυ] [w]on, ε wen: «ε 'yι 'a de 'kuku a -ti 'pa-, mō, ε 'yι 'a 'dii kō 'a 'bai 'huen- a de 'kuku a -ti 'pa-, 'a 'yii 'yι 'dō. 'A 'yii 'dō nι, -ε di [e] nu, nyibli 'mυ [bι] 'ye, -ε mō, Nyisua kō 'kli, 'kι bu nuu 'u [bι] -kuan 'yie.

4 -Te -nyre 'tie nι 'lι, -kuan -mυ', Nyisua, -ε lee 'ne- 'mυ, ε pu le -ba nu, -a kō -ba nu [o]. 'Tō yι 'nι -wōn. 'Tō 'bu -wōn, nyiblo [dū] 'yι 'lι -kuan a nuuo 'lι -we.

5 -Te 'n 'tie nι 'ne- 'klo kι, 'mō -yι 'klo -bu kι a nyibli -nyre -nyi, -ε di [e] nu, u 'mυ -ti a -tee le yru.»

6 'Ti- ε 'mυ 'kι -yre mō mu, -ε -bι ε pu hūn bu, 'ε nyua 'u hūn a 'mυ -tutu kι, 'ε nu 'a 'blu, 'ε 'du [o] ye', 'ε hri [e] 'yii'donyo a 'mυ 'yι kle,

7 ε wen: «'Wlo -mυ', u 'blu, u deε Siloe, mu 'l[ti] wien, [mυ] yre yra.» (Siloenyre a 'mυ, ε [hen] 'nyre lelenyo.) -Te 'yii'donyo a 'mυ, ε -mu, -ε -bι ε yra yre. -Te ε [huan] -mō, -ε -bι ε -tua leyuuro.

8 'A 'bio kō nyibli -bι -mυ', -u yι la [a] le 'ye, -te ε -hue la 'wli le, ε 'mυ la de di a -ti, nyibli a pepe a 'mυ, ke- u pi, 'u yι le 'beti -nι. «[Bι] ε 'yι nyiblo -bu, -ε -hue la 'wli le 'pa-?»

9 -U -bι wen: «ε nō- [nιo.] Kee -u -bι wen: «'Ubn-, ε 'yι [ti] 'pa-, kee, ε 'wi- yι.» Kee, nyiblo a 'mυ, ke- ε pi, ε wen: «'Mō [nιo.]»

10 -ε -bι u yι [ti] 'nι 'beti -nι, u wen: «-Bι' -na 'yii nu 'kι yikkle 'lι?»

11 -ε -bι ε wen: «Nyiblo -bu, u deε -Yusu, nō- nyua hūn -pla. ε nō- ε hri 'mυ 'yι kle, 'ti- 'ε lee 'mυ, [bι] mυ 'lι 'wlo -mυ', u deε Siloe wien, -ε di [e] nu, 'mυ yre yra, 'nι mu 'lι, 'nι yra yre. -Te 'n yra 'kι yre, -ε -bι 'n -tua leyuuro.»

12 -ε -bι u 'beti [e] nι de, u wen: «-Bι' nyiblo a 'mυ, ε nι yι 'lι?» -ε -bι ε wen: «'N 'yι 'a [dedede] -yi.»

-Te Falisi [tumu] a nyibli 'beti la 'yii'donyo -mυ', -ε kō 'yii -Yusu kla la yι

13 Nyiblo a 'mυ, -ε kō 'yii [dō] mō, 'kι u gba 'l[ti] Falisi [tumu] a nyibli yι.

14 'Ti- -nyrowō -mυ', -Yusu nuu 'u -pla, ε klaa 'u 'a 'yii yι, ε mō -uwle-nyrowō* [nιo].

15 ε nō- kō -ti, Falisi [tumu] a nyibli 'u yι nyiblo a 'mυ 'beti -nι, -ε mō: «De- nu [o], [nι] yru le 'lι?» -ε -bι ε wen: «ε nu -pla, 'ε hri [e] 'na 'yii kle, 'nι yra yre. -Te 'n yra yre, -ε -bι 'n -tua leyuuro.»

16 -ε -bι ke- Falisi [tumu] a nyibli -bι pi: «Nyiblo -mυ', -ε mō -Yusu, ε 'yι 'lι Nyisua -mō -hōn, -kōti ε 'nι [tuu] o 'u tetebu -mυ', -ε pi le, -ε mō, nyiblo 'nι 'nuo 'lι -kuan, 'kι 'lι -uwle-nyrowō 'kwli.» -U -bι wen 'nι: «'Bu mō wen -tonyiblo, -ε nι de 'kuku, ε 'yι

wen 'li□i 'li -we, bu nu wen □whlekeε-tebli -bu, ε ni.» De a 'mu, ε nɔ- kɔ -ti, 'u □gla.

17 -ε -bi nyiblo a 'mu, -ε kɔ 'yii □do mɔ, nu- v yi 'beti -ni de: «Nyiblo -bu, -ε kla -na 'yii yi, 'kɔ 'li -mu 'yi, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu 'li?» -ε -bi ε wen: «'Mɔ -bi, wen, ε mɔ Nyisva a winwlɔn-hanyɔ* □niɔ.»

18 Kεε, -Juukvε* a ye'nanyu a 'mu, -v mɔ Falisi□tumu a nyibli, v 'ni -pu□v h□i □han-ti, 'kɔ nyiblo a 'mu, a 'yii bu di mɔ 'do, 'ti- bu di kε le yru. ε nɔ- mɔ bu da 'a 'bai kɔ a 'dii 'hven-,

19 bu 'beti □nu, -ε mɔ: «□Bɪ seyi-seyi, nyiblo -bu, 'aan 'yu □niɔ? □Bɪ a wen 'ni, -te a kɔ la□a, 'a 'yii 'do la ni. 'Bu mɔ seyi a -ti, 'a 'yii 'bu 'do la, de- kɔ -ti 'ε yru kε le 'li?»

20 -ε -bi a 'bai kɔ 'a 'dii 'hven-, v wen: «-A yi□e ni, -ε mɔ, -aan 'yu □niɔ, -a yi□e -we, -ε mɔ, -te -a kɔ la□a, 'a 'yii 'do la ni.

21 Kεε, de -bu di□e nu, bu di le yru, ε kɔ, nyiblo, -bu di 'a 'yii a 'mu yi kla, ε nɔ- -a 'yi -yi. 'A 'mumu, ba 'beti□e, -ε nu□o, ε 'yi 'hian 'pa-. ε -we 'li bu -hɪhɪa 'a mu kle ni.»

22 ε nɔ- mɔ -ti, 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hven-, v -hla, -te v yi -juukvε a ye'nanyu a 'mu a hvannu pie a -ti. 'ε mɔ -teε, -Juukvε a ye'nanyu a 'mu, v pu la 'li□i ni, -ε mɔ, nyiblo 'bu pu le, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, nyiblo a 'mu, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu pa la 'li Nyisva a 'kayu bu de.

23 -Ti a 'mu, ε nɔ- kɔ -ti 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hven-, 'u pu le: «ε 'yi 'hian 'pa-. 'A 'mumu, ba 'beti□e.»

24 -Te 'a 'dii kɔ 'a 'bai 'hven-, v -yre, -ε -bi -Juukvε a ye'nanyu -mu', -v mɔ Falisi□tumu a nyibli, v da□a ni de, v wen: «Kɔ mɔ Nyisva ye', -a ni mɔ. 'A -ti, hla -ti a -teε, □mu Nyisva -ti a 'yi'bvale -nyi. -A mu -bu, -a yi□e ni, -ε mɔ, -Yusu -mu', ε mɔ de'kukununyɔ □niɔ. ε 'yi 'li Nyisva -mɔ -hɔn.»

25 Kε- ε pu □nu yi, 'ε □tu □nu □wɔn: «Bu mɔ de'kukununyɔ, -v'v-, bu 'yi de'kukununyɔ 'pa-, 'n 'yi a □dedede -yi. Kεε, 'mɔ -bi, de 'n -yi, ε nɔ- mɔ, 'na 'yii 'do la ni, kεε, -te ti nε -bu, 'n yru le.»

26 -ε -bi v wen: «De a 'di -bi ε nu -mu -mɔ 'li? -Bɪ ε -nu, 'ti- □ni yru le 'li?»

27 -ε -bi ε □tu □nu □wɔn de, ε wen: «'Bɪ 'n lee wen 'a mu ni. Kεε, a 'yi 'na win nva yi bu -pu. De- kɔ -ti 'a -hve□e, 'kɔ □bu hla□a de 'li? 'N yi□i 'ni 'ye, -ε mɔ, a -hve ba -he -Yusu a 'mu, 'a -nagbopv* -we.»

28 Bu pu 'kɔ le, -ε -bi v -tva 'a 'yrile-hɪhɪa, v wen: «-Mɔ mɔ 'a -nagbopi. -A mu -mɔ -bi, Nyisva a winwlɔn-hanyɔ Moise a -nagbopv -a pa 'mu.

29 -A yi□e ni, -ε mɔ, Moise, nɔ- Nyisva hlee 'li -mɔ. Kεε, -Yusu -mɔ -bi, -te bu di yi -hɔn -ni, -a 'yi□i -yi.»

30 -ε -bi ε wen: «-Yusu -bu, -ε nu□o, 'ni yru le, 'ba yi le ni pu, -tɪte ε -hɔn 'li, a 'yi 'li -yi, ε kεε 'na □wɪ le.

31 -A yi□e ni, -ε mɔ, nyiblo -bu, -ε mɔ de'kukununyɔ, 'bu yi Nyisva ni de, Nyisva 'ni 'win□i 'li 'a win. Kεε, nyiblo -bu, -ε □tui 'v Nyisva, de -mu', ε -hve, 'bu yi□i ni ni, nyiblo a 'mu, ε nɔ- kɔ win Nyisva pu nva yi bu.

32 Nyiblo □dv 'yi -hvan ni 'win, -ε mɔ, -tonyiblo -bu, -ε kɔ 'yii □do, kve la 'li 'a 'hian-nyre 'yie bu, -tonyiblo -bi bu di□e nu, 'yii donyɔ a 'mu, bu di le yru.

33 -Yusu a 'mumu, 'bu 'yi wen 'li Nyisva -mɔ -hɔn, ε 'yi wen 'li □whlekeεdedɔ a 'mu, 'a nunuo 'li -we.»

34 -Te v 'win -ti a 'mu, ε -hla, -ε -bi v wen: «-Mɔ -bu, kve 'li -na kukɔti 'yie bu, -ε ni de 'kuku ni -do, -mɔ pu le, -ε tve nε -a mu,» 'v pu 'li□i -patu'.

Nyibli -mu', -v pu le, -v yru Nyisva a -ti' le, kεε, seyi-seyi, -v ye□e le ni yru

35 -Yusu 'win ni, -ε mɔ, v pu 'li□i -patu'. -Te ε kɔ□o 'hven-, v □nemeε -ni, -ε -bi -Yusu wen: «-Tonyibli a pepe a Nyiblo -mu', -ε mɔ Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, □bi -kuo □ne □wɪv yi?»

36 -ε -bi nyiblo -mu', -ε kɔ 'yii □do mɔ, ε wen: «Lee 'mu, nyiblo a 'di -bi ε pa 'mu, -ε di□e nu, 'mu□v □wɪv yi -kuo -ni.»

37 -ε -bi -Yusu wen: «ε nɔ- -bu yi 'kɔ 'ye. 'Mo □niɔ, 'mɔ -bu, -ε yi 'li -mu -mɔ -hlee -ni.»

38 -ε -bi ε wen: «Kukɔnyɔ, 'n kuo -mu □wɪv yi,» 'ε bla□a kwɪ yi bu, 'kɔ 'v 'a -ti a 'yi'bvale -ta'.

39 -ε -bi -Yusu wen: «'N di 'nε- -tɔtɔ kɔ ni, -ε di□e nu, 'mu□v nu, nyibli -bu, -v kuo Nyisva □wɪv yi, ε kɔ nyibli -bu, -v 'yi□i □wɪv yi -kuo -ni, v 'mu 'yi le -hɪnhɔn -ni. ε □hen 'nyre, nyibli -mu', -v kɔ 'yii □do, v di yru le, kεε, nyibli -mu', -v pu le, -ε mɔ, v yru le, 'n di □nu□v 'ni -tɔɔ -ni, -ε mɔ, 'waa 'yii 'do ni.»

40 Falisi□tumu* a nyibli -bi -mu', -v ni 'v, v 'win win a 'mu ni. 'A -ti, ke- v pu, v wen: «□Bɪ ε □hen 'nyre, -aan 'mumu, -aan 'yii 'do ni -we 'a?»

41 -ε -bi -Yusu □tu □nu □wɔn, ε wen: «'Aan 'yii 'bu 'do wen, ε □hen 'nyre, 'ba 'ye ni yru wen Nyisva a -ti' le, -ε -bi Nyisva a -bati 'yi wen 'li□i 'li -we, bu kɔ wen 'a mu. Kεε, -te a pu le, -ε mɔ, a yru le, -ε □hen 'nyre, a yru Nyisva a -ti' le, 'a -ti, Nyisva a -bati di 'a mu 'ni klo.»

10

-Te -Yusu pu la blabli kɔ 'waa kukɔnyɔ a 'ledv

1 (-Juukvε* a ye'nanyu, -mu', -Yusu 'tε yi 'li □nu -mɔ -hlee -ni.) Kε- ε pu □nu yi:

«[Bv] pu[ub] blabl kɔ blablkɔnyɔ, -ɛ mɔ blabl'yie[utunyo] -wɛ a dɛ yɪ. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, -ɛ mɔ, blabl -mu', -v nɪ 'lɪ -gblo 'kwli, nyiblo 'bu yɪ 'lɪ [ɪnɪ] -mɔ nɪ pʊɛ, 'bu 'yɛ nɪ naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', kɛɛ, 'bu yɪ -gblo 'hʊl lɛ nɪ 'yɛɛ -nɪ, ɛ 'wɪ yɪ, nyiblo a 'mu, ɛ mɔ 'yiyirinyɔ kɔ -balɔnyɔ 'hʊɛn- [ɪnɪ].

² Kɛɛ, 'bu naa 'v -gblo a 'mu, 'a paale', -ɛ -bɪ, ɛ nɔ- mɔ blabl a 'mu, 'a kɔkɔnyɔ.

³ -Gblo'yie[utunyo] -mu', -ɛ nɪ 'v -gblo a paale', ɛ -hɛ blablkɔnyɔ a 'mu mɛ lɛ, 'ɛ pʊɛ 'lɪ 'a blabl -mɔ. Blablkɔnyɔ a 'mu, 'bu yɪ 'a blabl nɪ dɛ, -ɛ -bɪ a blabl a 'mu, v kɔ bu pu[ub] nʊa yɪ bu. Blablkɔnyɔ a 'mu, 'tɪ- ɛ 'mu 'lɪ 'a -nɛ blablɛ [ɪdʊ] -patʊ' 'hɔɔ -nɪ, ɛ kɔ bu da 'a 'nyre.

⁴ 'Bu 'hɔɔ 'kɪ a blabl a pɛpɛ a 'mu, -ɛ -bɪ ɛ nɛɛ [ɪnɪ] ye', blabl a 'mu, 'v yɪ[ɪ] [wɪɛn] lɛ kʊɛ, -kɔtɪ v yɪ 'a win nɪ.

⁵ Kɛɛ, nyiblo -mu', 'bu nɪ 'v, blabl a 'mu, 'bu 'yɪ[ɪ] -yɪ, -ɛ -bɪ v 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, bu kʊɛ[ɛ] [wɪɛn] lɛ, kɛɛ, v di 'gba ci lɛ, -tɛ v 'yɪ 'a win -yɪ a -tɪ.»

⁶ 'Ledʊ a 'mu, -Yusu pu -Juukʊɛ a ye'nanyʊ a 'mu yɪ, v 'yɪ[ɪ] 'lɛ -yru.

-Yusu, nɔ- mɔ sɛyɪ a blablkɔnyɔ

⁷ -ɛ -bɪ kɛ- -Yusu pɪ de, ɛ wɛn: «'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ -tɛɛ, 'mɔ -bu, 'n 'wɪ- blabl-gblo a paale yɪ.

⁸ Nyibli a pɛpɛ -mu', -v pɪ lɛ, -ɛ mɔ, v mɔ -tɛɛ a blablkɔnyɔ, -v na 'mu ye', -v -hi, 'tɪ- 'nɪ -di, nyibli a 'mu, nʊ- mɔ 'yiyirinyibli kɔ -balɔnyʊ 'hʊɛn-. Kɛɛ, blabl -bu, -v mɔ -tɛɛ a blabl, 'v 'yɪ [ɪnɪ] nʊa yɪ bu -pu.

⁹ 'Mɔ -mɔ blabl-gblo a paale a 'mu. Paale a 'mu, 'n pa 'mu, nyiblo -di 'v naa -nɪ, ɛ nɔ- Nyɪsʊa di wa. ɛ di 'nɪ pa, ɛ 'mu 'hɪɪ, ɛ 'mu diidɛ 'ye.

¹⁰ 'Yiyirinyɔ yɪ 'lɪ 'nɪ di, ɛ 'mu 'na blabl, -v mɔ 'na nyibli 'yɪɪ, ɛ 'mu [ɪnɪ] lɛ 'lɪla -nɪ, kɔ, ɛ 'mu [ɪnɪ] bu -wɛ a -tɪ. 'Mɔ -bɪ, 'n di nɪ, -ɛ di[ɛ] nʊ, 'mu nyibli 'kɔ yɪyɪɪ -nyɪ, ɛ kɔ, 'mu [ɪnɪ] [hɔn-tɪ] 'yɪ [ɪ]hlɔn lɛ nʊ.

¹¹ 'Mɔ -bu, 'mɔ -mɔ -tɛɛ a blablkɔnyɔ kɔ 'waa -tɛɛ a 'yie[utunyo]. -Tɛɛ a blablkɔnyɔ -hɛ 'a dɪɔnʊ a -hʊnɪlɔn nɪ, 'kɪ 'v 'a blabl a -ta'.

¹² Kɛɛ, -kʊannunyo -mu', -ɛ 'yɪ blabl a 'mu a kɔkɔnyɔ 'pa-, ɛ [tʊi] [ɪnɪ] 'yie, 'wliye a -tɪ. Nyiblodʊ a 'mu, 'bu mɔ, 'bu 'yɛ -ji, 'bu yɪ 'lɪ nɪ di, ɛ kɔ bu hie 'v blabl bu, bu 'gba ci lɛ, -ɛ nʊ[ɔ], ɛ 'yɪ[ɪ] 'pa-, ɛ 'yɪ blabl a 'mu -kɔ. -ji 'bu nyre 'kɪ 'v, -ɛ -bɪ ɛ kɔ blabl -bɪ nɪ, 'a dɛ -bɪ -mu', 'ɛ -gbʊgbɛ -teblɪ 'nyɪ lɛ.

¹³ -Kʊannunyo 'bu 'yɛ -ji, ɛ 'gbe ci, -kɔtɪ blabl a -tɪ, ɛ 'nɪ 'yaa[ɪ] a lɪ[ɪ] 'kla -wliye, ɛ nɔ- mɔ -bɪ, 'wliye a -tɪ, 'ɛ nɪ -kʊan.

¹⁴⁻¹⁵ 'Mɔ -bu, 'mɔ -mɔ -tɛɛ a blablkɔnyɔ. -Tɛ 'na 'Bai Nyɪsʊa -nʊ, 'ɛ yɪ 'mu, 'na 'mumu, 'nɪ yɪ[ɛ], kɛ- 'n nʊ 'na nyibli, -v mɔ

'na blabl a yiyie, 'na nyibli a 'mu, 'v yɪ 'mu -wɛ. 'N -hɛ 'na -hʊnɪlɔn nɪ, 'kɪ 'v 'waa -ta'.

¹⁶ 'N kɔ blabl -bɪ, -v 'yɪ 'nɛ- 'na -gblo -bu 'kwli -nɪ, (ɛ [hɛn] 'nyre, 'na nyibli -bɪ -mu', -v 'yɪ -juukʊɛ* 'pa-). 'N kɔ [ɪ]bu naa [ɪnɪ] -wɛ, v 'mu 'na win 'wɪn, v 'mu nʊa yɪ bu pu, v kɔ 'waa 'bio 'hʊɛn-, v 'mu 'yɪ lɛ -bibi -nɪ, v 'mu 'bla[ɪ]ju nɪ -do -hɛ, [wɪ] yɪ Nyɪsʊa a dako nɪ -do, -ɛ kɔ blablkɔnyɔ nɪ -do.

¹⁷ 'Na 'Bai Nyɪsʊa nʊɛ 'mu nɪ, -kɔtɪ 'n di 'na -hʊnɪlɔn 'nɪ -ha, 'mu 'kʊ, -ɛ di[ɛ] nʊ, 'mu -hʊnɪlɔn a 'mu kle ya, 'mu 'kɔ 'hɪɪ de.

¹⁸ Nyiblo [ɪdʊ] 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, bu 'la 'mu, 'bu mɔ, 'nɪ 'yɪ[ɪ] kɪ -wɛn. 'Na [ɛ]gbɛtʊ, 'n -hʊɛ [ɪ]bu -ha 'na -hʊnɪlɔn, 'mu 'kʊ. 'N kɔ 'kɪ, 'kɪ [ɪ]bu -ha 'na -hʊnɪlɔn, 'n kɔ 'kɪ de, 'kɪ [ɪ]bu -mɪa 'na -hʊnɪlɔn a 'mu kle. ɛ nɔ- mɔ dɛ, 'na 'Bai Nyɪsʊa lee 'mu [ɪ]bu nʊ.»

¹⁹ -Tɪ a 'mu -Yusu -hla, ɛ nʊ[ɔ] nɪ, -Juukʊɛ a ye'nanyʊ -mu', -v nɪ 'v, 'v [ɛ]gla de.

²⁰ 'Waa -hʊɔhʊɪ wɛn: «'Ku -hʊan* nɪ 'v nyiblo -bu ke'. 'A 'lu -hɔn 'v 'hru wɔn. A 'nɪ 'pʊɪ 'lɪ[ɪ] nʊa yɪ bu.»

²¹ -U -bɪ wɛn: «Nyiblo -mu', 'ku -hʊan nɪ 'v ke', ɛ 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, bu nʊ hɪhɪ lɛ. 'Ku -hʊan 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, bu nʊ[ɔ], 'yɪi'dɔnyɔ bu yru lɛ.»

-Juukʊɛ a ye'nanyʊ 'nɪ -wɛn[ɛ] -Yusu a dɛ kɪ*

²² -Tɛ ti -hʊɔhʊɪ -hi, -ɛ -bɪ ɛɛ a ti nyre 'v nɪ. Ti nɪ -do a 'mu 'yɪɪ, lɛ'mimle nɪ 'lɪ Jɪrusɛdɪɔ 'kwli, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'kagbav a -ta'. -Nyɔwɔ -mu', -ɛ kɔ 'kwli v [ɪ]tu la 'lɪ 'kagbav a 'mu Nyɪsʊa -ji' bu, -nyɔwɔdʊ a 'mu, ɛ nɔ- nyre 'v de, ɛ nɔ- kɔ lɛ'mimle v nɪ.

²³ 'Kɪ -Yusu nɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kagbav a -yaa 'kwli, pʊpa -mu', v dɛɛ Salomɔ a pʊpa, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'v blɛ -hɪhɪ -nɪ,

²⁴ -Juukʊɛ a ye'nanyʊ 'v 'kukue 'v[ɪ] 'hʊl lɛ. Kɛ- v pɪ[ɪ] yɪ, v wɛn: «'Tɪ nɪ -tɪɛ -a di -ple, -ɛ di 'v nyre, 'tɪ- [ɪ]mʊ -a mu -lee -nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ -pa 'mu? [ɪ]Nɪ mɔ Wanyɔ -mu', Nyɪsʊa pu la lɛ, ɛ di la -a mu yɪ ya, -ɛ -bɪ -bu lee nɛ -a mu -dodo.»

²⁵ -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «'N lee mɔ 'a mu nɪ, kɛɛ, -tɪ -bu, 'n yɪ 'a mu -lee -nɪ, a 'nɪ -pu[ɪ] v lɪ[ɪ] [ɪ]han-tɪ'. [wɪ]lɛkɛɛ-teblɪ -bu, 'n nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'nyre 'kwli, ɛ tʊɛ nɛ 'a mɔ[ɔ] nɪ, nyiblo a 'dɪ -bɪ 'n pa 'mu.

²⁶ Kɛɛ, -tɪ -bu, 'n hɪɛ, a 'nɪ -pu[ɪ] v lɪ[ɪ] [ɪ]han-tɪ, -ɛ nʊ[ɔ] a 'yɪ 'na nyibli 'pa-.

²⁷ 'Bʊ mɔ, 'nɪ yɪ win nɪ pɪ, 'na nyibli pɪ 'mu nʊa yɪ bu, 'nɪ yɪ [ɪnɪ], 'v yɪ 'mu [wɪɛn] kʊɛ.

²⁸ 'Na nyibli a 'mu, 'n yɪ -nyɪ [ɪnɪ] 'kɔ yɪyɪɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. U 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, bu -wɛ bu, 'kɔ -mɔ 'kɔ. Nyiblo [ɪdʊ] 'yɪ 'kɪ -kɔ, bu -ha 'mu [ɪnɪ] -ji'.

²⁹ 'Na 'Bai Nyɪsʊa, nɔ- nyɪ 'mu [ɪnɪ]. 'A 'kɪ nɪ 'v 'kɪ a pɛpɛ 'lu yɪ. 'A -tɪ, ɛ 'yɪ nyiblo

□du -ko, -bu ko 'klt, -bu -ha nyiblo □du 'na 'Bai Nyisva -ji'.

³⁰ N ko 'na 'Bai Nyisva 'hven-, -a mo de ni -do □nto.»

³¹ -Te -Juukve a ye'nanyo -ni wen, v 'win -ti a 'mu, ε -hla, -ε -bi v 'du 'hi ye' le de, v 'mu □ne□ε -mo le pu, v 'mu□v 'la.

³² -ε -bi ke- ε pi □nu yi, ε wen: «'Kt 'l 'na 'Bai Nyisva a 'klt 'kwli, 'n nu □haan-tebli -huohvi, 'kt 'v 'a mu ye'. □Haan-ti a 'dt -bi, -koti a pi le, a 'mu 'mu 'la 'l'?»

³³ -ε -bi v □tu□o □won, v wen: «ε 'yi -bu nu □haande a -ti 'pa-, -a □ni □mu□o kt -la 'hla le, keε -yi -heε Nyisva a -ti le. ε no-ko -ti, □a -hve -na 'hla. -Mo -bu, -ε mo -tonyiblo, -mo pi le, -mo Nyisva □nto -we.»

³⁴ -ε -bi -Yusu □tu □nu □won, ε wen: «D 'cri la□a ni, 'kt 'l 'aan tetecrien 'kwli, -ε mo Nyisvacrien: Nyisva wen 'ni: A mo nyisvapv □nto.

³⁵ -Ti -mu', Nyisva hlaa 'l 'a 'crien 'kwli, nyiblo □du 'yi 'l□t 'l -we, bu hla□a, -ε mo, ε 'yi -ti a -tee 'pa-. Nyibli -mu', ε lee win a 'mu, nu- ε deε nyisvapv.

³⁶ 'Mo -bi, Nyisva pu 'mu 'kibia kt, 'mu 'a -kuan nu a -ti. ε no-lee 'ne- 'mu 'klo -bu kt. 'A mu mo -bi, a wen 'ni, 'mo -heε Nyisva a -ti le, -te 'n hle□ε, -ε mo, 'mo Nyisva a 'Yu □nto a -ti.

³⁷ 'Bu mo, -kuan -bu, 'n ni, 'bu 'yi Nyisva a kiweenle 'pa-, -ε -bi a 'ni 'kuo 'l 'mu □wlv yi.

³⁸ Kee, 'bu mo, -kuan -bu, 'n ni, -ε mo Nyisva a kiweenle, 'ba 'ye ni -hva ba kuo 'mu □wlv yi, -ε -bi -kuan a 'mu, ε no- ba kuo □wlv yi, -ε di□e nu, a 'mu□v 'le yru -tee, -ε mo, 'n ko 'na 'Bai 'hven-, -a mo de ni -do □nto.»

³⁹ Bu pu 'kt le, -ε -bi -Juukve a ye'nanyo a 'mu, v □muε 'hru le de, 'kt bu klo□o, keε, ε ta □nu -ji', 'ε -mu.

⁴⁰ -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi 'kt 'l Suden a 'niki -tite ni -do -mu', Saan pu la 'l nyibli 'nie 'lu le, ti -hi la a ti 'yri, 'kt -Yusu -hi 'l ti -huohvi,

⁴¹ nyibli -huohvi 'v mi 'l□t -mo, v wen: «Saan 'yi □whlekeε-tebli □du -nu, keε, -ti a pepe -mu', ε hla la, 'kt 'v -Yusu a -ta', ε mo -ti a -tee □nto.»

⁴² 'Kt 'v -tuo ni -do a 'mu kt, nyibli -mu', -v ni 'v, 'waa -huohvi kuo -Yusu □wlv yi.

la -Yusu a bui le. 'Waa 'diayt Lasa, no- 'kve -klo;

³ 'diayt nyroyo a 'mu, 'v le nyiblo, 'kt 'l -Yusu -mo, 'kt bu lee □ne, -ε mo: «-Na ninatumu Lasa a 'hvi yi 'n hren.»

⁴ -Te -Yusu 'win titie a 'mu, -ε -bi ε wen: «Lasa a 'hvi a hinhren 'yi 'l□t 'l -we, bu 'la□a. Kee, ε di to□ □ne nyibli yi, -ε mo, Nyisva ko 'kt, ko -ti a 'yi'buale. 'Kt Nyisva di 'l 'hvi a hinhren a 'mu 'kwli -naa -ni, ε 'mu□v nyibli yi -to□ -ni, -ε mo, 'mo -bu, -ε mo Nyisva a 'Yu, 'n ko -ti a 'yi'buava.»

⁵ 'Diaytu ni ta a 'mu, v mo Matu ko Mari ko Lasa 'hven-, -Yusu nuε □nu ni dtakt.

⁶ ε mo □han-ti, 'ε nuε □nu dtakt, keε, -te ε 'win Lasa a 'huithrennyre, -tite -mu', ε ni 'l, ε -hii 'l -nyrowi ni 'hven,

⁷ 'ti- 'ε lee ne 'a -nagbopv*, ε wen: «-Ba 'du ye', -ba mu 'l Sudeblgba 'kwli.»

⁸ -ε -bi 'a -nagbopv wen: «To□nyo o, -tite -mu', -pu le, -ba mu 'l, 'kt v -hve bu bii mo 'l -mu 'h, bu 'la mo -mu, de a 'mu, a ti 'yεε kt bu ni hlvε. -ε -bi, 'kt -hve -ba mu 'l de?»

⁹ -ε -bi -Yusu wen: «-Nyrowo ko 'a -ne ti, halo 'ε ko 'a -ne ti. Nyiblo 'bu yi -nyre' ni -nee -ni, 'a bui 'yi 'l□t 'l -we, bu bibi le, -ε nu□o, ε yi nyiblo -mu' 'ni 'ye, -ε yi 'klo -bu a nyibli -nyre -nyi.

¹⁰ Kee, nyiblo 'bu yi 'to' ni -nee -ni, 'a bui ko bu bibi le, halo a -ti.»

¹¹ -ε -bi ke- ε pi □nu yi de, ε wen: «-Aan ninatumu yi 'ni nme, keε, 'n mi ni, 'mu□v nmena' -ha.»

¹² -ε -bi 'a -nagbopv wen: «Kokonyo o, 'bu yi ni nme, ε 'wi yi, 'a 'hvi di 'ni 'kee -ni.»

¹³ Kee, de -mu', -Yusu pu le, -ε mo, Lasa yi 'ni nme, ε 'wi yi 'kukvu ε □hen 'nyre. Kee, 'a -nagbopv -mo bi, 'waa □wlt 'ye□e ni, -ε mo, seyit a nmena a -ti ε hle.

¹⁴ -Yusu 'yi 'kt □nu -ti □du 'yi kt -hlii -ni de, 'ε lee □nu, -ε mo: «Lasa 'ku ni.

¹⁵ Kee, 'aan -ti, 'n ko plo a bleele, 'kt □bu 'yi 'v Lasa 'hvi -ni, -ε nu□o, de a 'mu, ε di 'a mu 'ni -heε -ni, 'kt ba kuo 'mu □wlv yi. 'A -ti, -ba mu 'v□v 'hvi.»

¹⁶ -ε -bi Toma, v deε □Yrupuy, ε no- yi 'a 'bio -nagbopv -lee -ni, ε wen: «-Ba kve -Yusu □wien, -ε di□e nu, ε ko -a mu 'hven-, -a 'mu 'v -tite ni -do 'kuv -ni.»

-Yusu, no- -he 'l -tonyibli 'kukonyibli 'nyt, -ε yi □nu 'klo yrayrv -mu', -ε 'ye ni -we 'l -nyi

¹⁷ -Te -Yusu yi 'l 'dto a 'mu 'kwli nyre mo ni mi, -ε -bi ε 'win ni, -ε mo, -te v -ha 'v Lasa, ε ko ke -nyrowi ni -hen.

¹⁸ Betanidto 'mve Jrusredto yre. 'Waa -molehuhlo 'yi 'l -kilowt ni ta -we.

¹⁹ ε no- ko -ti, -Juukve* -huohvi 'v -hon 'l Jrusre, 'v di Matu ko Mari 'hven- yi -me

11

-Te -Yusu a ninatumu Lasa 'kv la

¹ ε ko la -Yusu a ninatumu □du. 'A 'nyre mo Lasa. 'Kt ε ni 'l Betanidto 'kwli, 'kt 'l Sudeblgba 'kwli, ε ko 'a 'diayt nyroyo ni 'hven 'hven-. 'Waa 'nyre mo, Mari ko Matu.

² Mari, no- mo nvgba -mu', -ε gba la hinhronpnyra, -ε 'wla la□a -Yusu a bui kle, 'ti- ε nu la 'a dtovv a 'lu-pupui, -ε 'hran

mɔ, v 'mu 'li [nɔ] [wɔ] 'kwli bɔ [tu, 'waa 'diayɪ Lasa a 'kuku-ti.

20 -Te Matɪ 'win, -e mɔ, 'kɪ -Yusu yɪ 'li di, -e -bɪ e mu [ɔ] yɪ 'bɛ mɔ, kɛɛ, 'kɪ Mari -mɔ -bɪ, e ni 'li 'kayu bu.

21 -Te Matɪ nyre 'v -Yusu 'hɔ, -e -bɪ e wen: «Kukonyo o, 'bɔ mɔ, [ni ni mɔ 'nɛ-, 'na 'diayɪ 'yɪ wen 'li [ɪ] 'li -wɛ, bɔ 'ku wen.

22 Kɛɛ, -te ti nɛ -bɔ, 'n yi [ɛ] ni, -e mɔ, 'a -nɛ dɛ, -di Nyɪsɔa -hɔa, e di [ɛ] 'ni nu.»

23 -E -bɪ -Yusu wen: «-Na 'diayɪ di 'hɪ 'klo.»

24 -E -bɪ Matɪ wen: «Iin, 'n yi [ɛ] ni, -e mɔ, 'lɛ bɔɔ-nyrɔwɔ a ti 'yɪ, ti -mɔ', -e kɔ 'yɪ Nyɪsɔa di nyibli 'klo -ha.»

25 -E -bɪ -Yusu wen: «Mɔ -hɛ 'li -tonyibli 'kukonyibli 'nyɪ lɛ, -e yɪ [nɔ] 'klo yrayɪv -mɔ', -e 'yɛ ni -wɛ 'li -nyɪ. Nyiblo 'bɔ kuo 'mu [wɔ] yɪ, -e -bɪ 'n -nyɪ [ɛ] 'klo yrayɪv a 'mu. 'Yɛ [bɪ] e 'ku, e 'tɛ di 'klo a 'mu kɔ.

26 Nyiblo -bɔ, -e pɪ -hɔnhɔn, 'bɔ mɔ, 'bɔ kuo 'mu [wɔ] yɪ, -e -bɪ seɪt-seɪt e 'yɪ 'li [ɪ] 'li -wɛ bɔ 'ku. [Bɪ] dɛ a 'mɔ, -pɔ [ɔ] [han-tɪ]?»

27 -E -bɪ e wen: «Iin, Kukonyo, 'n pɔ [ɔ] [han-tɪ, -e mɔ, -mɔ mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la lɛ, -e di la 'a dako yɪ ya. -Mɔ mɔ Nyɪsɔa a 'Yu, -e di la 'nɛ- 'klo -bɔ kɪ di.»

-Te -Yusu we la 'a ninatumu Lasa a [hien

28 Bɔ pɔ 'kɪ lɛ, -e -bɪ Matɪ mu 'a 'diayɪ Mari dɛ mɔ, 'v bii yɪ, e wen: «Tɔɔnyɔ di ni, -mɔ e dɛ.»

29 -Te Mari 'win didawin a 'mɔ, -e -bɪ e 'kɪka ni, 'e 'du ye', 'e mu 'li -Yusu 'hɔ.

30 -Yusu a 'mɔ, e 'yɛɛ 'dɪɔ ni 'yɛ. -Tɪtɛ ni -do -mɔ', Matɪ yɛɛ wen 'bɔ bɔ, 'kɪ e 'tɛ ni 'v.

31 -Juukvɛ* -mɔ', -v di 'li [ɪ] [wɔ] 'kwli bɔ [tu mɔ, -tɛ v 'yɛ [ɛ], -e mɔ, Mari a 'mɔ, e 'kɪka ni, 'e 'hɪ, -e -bɪ 'waa 'mumɔ, 'v 'du ye', 'v kɔv [ɛ] [wien. V nu- -mɔ -bɪ, v daa [nɛ, 'kɪ e mi 'li 'dabio yɪ, e 'mɔ we.

32 -Te Mari nyre 'v -tɪtɛ -mɔ', -Yusu ni 'v, -tɛ e 'yɛ [ɛ], -e -bɪ e 'gbɩa kwɩ, 'kɪ 'v 'a bɔ [hlɔn, e wen: «Kukonyo o, [ni ni mɔ 'nɛ-, 'na 'diayɪ 'yɪ wen 'li [ɪ] 'li -wɛ, bɔ 'ku wen.»

33 -Te Mari pɔ 'kɪ lɛ, -e -bɪ -Yusu 'yɛ [ɛ] ni, -e mɔ, e yɪ 'ni we, e kɔ nyibli -mɔ', -v kɔv [ɛ] [wien, 'v yɪ we -wɛ. Dɛ a 'mɔ, e bubla [a yɪ bɔ dtakɪ, kɔ, 'e nie [nɛ nyatɪ dtakɪ,

34 -E -bɪ e wen: «-Te a -ha 'bɔ [ɔ], -bɪ' a [ɪtuu [nɛ yɪ li?» -E -bɪ v wen: «Kukonyo, di 'li, [mɔ 'v -tɪtɛ a 'mɔ 'yɛ.»

35 -E -bɪ -Yusu -tua wuwɛ.

36 Nyibli -mɔ', -v ni 'v, v wen: «Ba 'yɛ kɛ, e nɛ [nɛ ni dtakɪ.»

37 'Kɪ 'li nyibli a 'mɔ 'nyɪ, 'kɪ nyibli ni 'li, v wen: «'Bɪ nɔ- kɩa mɔ 'yii'dɔnyɔ a 'yii yɪ. E kɔ bɔ nu wen 'kɪ [ɪ], 'kɪ Lasa 'yɛɛ di wen ni 'ku.»

-Te -Yusu -ha la Lasa 'klo

38 -Yusu bubɩe yɪ bɔ dɛ, 'e mu 'li 'dabio yɪ. 'Dabio a 'mɔ, e mɔ 'hɪɔ a 'hɔɔ [mɔ. 'Kɪ e ni 'li dɔgbɩa 'kwli, 'v nu 'hɪɔkɩa, 'v ka [a yɪ.

39 -E -bɪ -Yusu wen: «Ba -ha 'v 'hɪɔ -mɔ', v -nu, 'v ka 'dabio yɪ.» Kɛɛ, kɛ- Lasa a 'diayɪ nyɪrɔyɪ Matɪ pɪ: «Kukonyo o, e di pɔ 'nu, -e nu [ɔ], e -hii 'li 'dabio 'kwli -nyrɔwɪ ni -hɛn.»

40 -E -bɪ -Yusu [tu [ɔ] [wɔn, e wen: «'N lee wen -mɔ ni, -e mɔ, [ni kuo 'mu [wɔ] yɪ, -di Nyɪsɔa a -tɪ a 'yi'bubɩa 'ni 'yɛ.»

41 E nɔ- mɔ bɔ -ha 'v 'hɪɔ a 'mɔ, -Yusu 'e 'du 'li ye', 'e ta 'li yakɔ 'kwli lɛ, e wen: «'Na 'Bat, 'n -nyɪ -mɔ 'wio, -kɔtɪ -wen 'na lenyaawin kɪ.

42 'N yi [ɛ] ni, -e mɔ, 'a -nɛ ti, -yɪ wen 'na lenyaawin kɪ. Kɛɛ, -tɪ -bɔ, 'n -hɩa, 'n hɩa [a ni, nyibli -bɔ, -v [ɔglaa 'li 'mɔ lɛ a -tɪ, -e di [ɛ] ni, v 'mɔ [ɔ] [han-tɪ pɔ, -e mɔ, -mɔ lee 'nɛ- 'mɔ 'klo -bɔ kɪ.»

43 -Te e pɔ 'kɪ lɛ, -e -bɪ e 'yaa 'li win, e wen: «Lasa, 'hɪ' 'li 'dabio 'kwli!»

44 Tɪ ni -do a ti 'yɪ, -e -bɪ Lasa 'hɪ ni. 'A bɔ kɔ 'a dabɔ 'hɛn-, v 'tɛ 'hɪnhɩen -jɩɛ lɛ, kɔ, 'v 'hɪnhɩan 'a 'lu daktɩa lɛ. -E -bɪ -Yusu wen: «Ba [wɩɛ [ɛ], kɔ, ba -ha [a mɛ lɛ, bɔ na.»

-Te -Juukvɛ* a ye'nanyv -yra la -Yusu a 'lɩa-tɪ

(Matie 26.1-5; Makɪ 14.1-2; Luku 22.1-2)

45 -Juukvɛ -mɔ', -v mu Mari yɪ -mɛ mɔ, -v 'yɛ dɛ -mɔ', -Yusu -nu, 'waa -hɔɔhɔ kuo -Yusu [wɔ] yɪ.

46 Kɛɛ, 'kɪ 'li [nɔ] 'nyɪ, nyibli -bɪ ni 'li, 'v mu Falisi [tumu* a nyibli 'yɛ mɔ, 'v lee [nɔ] dɛ a 'mɔ, -Yusu -nu.

47 -Te v 'win, -e -bɪ Nyɪsɔa a -cɔhɩnpinyv* gbɩgbɩ, kɔ Falisi [tumu a nyibli a 'mɔ 'hɛn-, v kɔ 'waa nyibli gbɩgbɩ 'hɛn-, v da -gbolugbo, v wen: «-Bɪ' -a di 'kɪ nu 'li, -e nu [ɔ], nyibli -bɔ, e ni [wɩɩɩkɛɛ-tebɩ -hɔɔhɔ?»

48 'Bɔ mɔ, [ba -ha [a mɛ lɛ, bɔ 'tɛ yɪ [ɪ] 'lu -mɔ ni gbɛ, nyibli a pepɛ di kuo [nɛ [wɔ] yɪ, 'tɪ- Romakvɛ a nyibli gbɩgbɩ 'mɔ di, v 'mɔ -a mɔ gbɩtɪ kɩ -ha, -a mɔ -bɔ, -v mɔ Nyɪsɔa a 'kagbav -bɔ, kɔ -aan dako a nyibli gbɩgbɩ.»

49 'Kɪ 'li [nɔ] 'nyɪ, nyiblo -mɔ', -e mɔ la 'yɪv a 'mɔ bɔ, 'a -cɔhɩnpinyv a nyiblo gbɩgbɩ, e wen: «A 'yɪ [ɪ] dedede a lɛyuyruo -kɔ.

50 [Bɪ] e 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ nyiblo ni -do, 'bɔ 'ku, 'kɪ 'v -aan dako a pepɛ a -ta', 'e -hɩ 'v -aan dako a pepɛ a 'mɔ bɔ -wɛ bu?»

51 Seyɪ-seɪɪ, win a 'mɔ, e -pɔ, e 'yɪ 'a dɔɔnɔ a 'lule-hihie 'pa-. Kɛɛ, -tɛ e mɔ 'yɪv a 'mɔ, 'a -cɔhɩnpinyv a nyiblo gbɩgbɩ, -e nɔ- kɔ -tɪ Nyɪsɔa 'e [tu [ɔ] win a 'mɔ wɩn, 'e

hleꝑe, -e mo, -Yusu di 'ni 'ku, 'ki 'u -Juukve a dako a pepe a -ta'.

⁵² Kee, e 'yi 'u -Juukve ni -do a -ta' 'pa-, e 'ni 'kuꝑu ni. Kee, e di 'ni 'ku, 'ki 'u Nyisva a 'yonu a pepe, -u 'heen 'blugbi ki bu a -ta', -Yusu a 'mu, e 'mu ꝑu le 'kukue -ni, u 'mu de ni -do -he.

⁵³ Kve 'u -nyrowo a 'mu 'yie bu, -Juukve a ye'nanyu -yraꝑa ni, 'ki bu 'la -Yusu.

⁵⁴ De a 'mu, e nuꝑo ni, -Yusu 'ni -paꝑa la, 'ki 'li nyibli 'nyi le de, 'ki 'li -Juukve a 'blugba 'kwli. -E -bi e ko 'a -nagbopu* 'hven-, 'ki u mu 'li 'dɔɔ -mu', u deE Eflaimu 'kwli, 'u -hii 'li -nyrowo -huohu. 'Ki 'li Eflaimu a 'mu ke', -tutukuto ꝑdu ni 'li, nyiblo ꝑdu 'e 'yi 'li ki 'ti.

⁵⁵ -Juukve a le'mimle -mu', u deE Paki, 'a ti 'mve yre. 'Ti- le'mimle a 'mu, e 'mu 'u nyre, 'blugba a 'mu, 'a nyibli -huohu mu 'li Jrusredɔɔ 'kwli, -e diꝑe nu, de -mu', u ko bu nu, 'ti- u 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye', u 'muꝑu nu, 'ti- u 'mu le 'mle.

⁵⁶ Nyibli a 'mu, u ꝑmve -Yusu le. -Te u ni 'li Nyisva a 'kagba a -yaa 'kwli, -e -bi u -tva 'u le'betile, u wen: «ꝑBi 'aan ꝑwli wen 'ni, e di le'mimle ki 'ni di?»

⁵⁷ Nyisva a -cohlunpinyu gbagbi ko Falisiꝑtumu a nyibli hla laꝑa ni, -e mo, 'bu mo, nyiblo ꝑdu 'bu yi 'u -tite -mu', -Yusu ni 'u, -e -bi bu lee ꝑu, -e diꝑe nu, u 'muꝑu klo.

12

-Te Mari plv la -Yusu a bui -dawinni le (Matie 26.6-13; Makɩ 14.3-9)

¹ -Nyrowo ni ꝑhlon-do -hie 'li, -Juukve* a le'mimle -mu', -e mo Paki, e 'mu 'u nyre, 'ki -Yusu ko 'a -nagbopu* 'hven-, u mu 'li Betanidɔɔ 'kwli. 'Ki 'li 'dɔɔ a 'mu 'kwli, 'ki nyiblo -mu', -e mo Lasa, e 'ti 'li. Lasa a 'mu, e no- -Yusu -ha mo 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha mo 'klo. Lasa a 'mu, e ko 'a 'dtayi nyrowo ni 'hven, Mati ko Mari 'hven-, u nu- ko -mo e mu 'li.

² -Te e nyre 'u, -e -bi u pie ꝑne ni, Mati 'e -ha 'li -Yusu a diide. Lasa ko nyibli -bi, u ko -Yusu 'hven-, nu- yi diide a 'mu di.

³ Bu yi 'ki de ni di, -e -bi Mari 'du -dawinniyre ye'. -Dawinni a 'mu, e pi ꝑdie dtaki. -Te e 'duꝑo ye', -e -bi e plvꝑu -Yusu a bui le, 'e nu 'a dtɔnu a 'lunyapli, 'e 'hran -Yusu a bui le, -dawinni a hunhrɔn 'e 'heen 'li 'kayu bu.

⁴ -Te Mari nu de a 'mu, -e -bi -Yusu a -nagbopi -bi, -e ko 'nyre mo Judia Yisikalio, -e di -Yusu 'a yraanyibli -ji' pu, ke- e pu:

⁵ «'Aa. De- ko -dawinni a 'mu a 'yi -plo 'li? 'A 'wliye -we 'li bu mo wen -kwannunyo ni -do a 'pseevli ni, 'ki 'li ꝑhɔnpɔ ni -pu 'kwli. 'Bu mo, 'bu plo wenꝑe, -a -we 'li -ba -nyi wen 'a 'wliye ꝑhuennyibli ni.»

⁶ E 'yi ꝑbu bu ko ꝑhuennyibli a nyai a -ti, bu nu 'puple le, kee -te e mo 'yiyirinyo a -ti, e no- ko -ti, 'e ni 'puple le. E mo ꝑhan-ti, e no- ꝑtui 'waa 'wli ble, kee, 'wli a 'mu, e ꝑtui ble, e kla 'a 'yiyri-ti.

⁷ -E -bi ke- -Yusu pi 'ki, 'e -hɩhɩeꝑe kle, e wen: «-Haꝑa me le. De u ko bu nu wen -nyrowo -mu', -e ko 'kwli 'n di wen 'u 'kɔu -ni, u di wen 'u 'mu 'u -haa -ni, de a 'mu, e no- e -nu -dodo.

⁸ Ba ko 'a yiyie, -e mo, ꝑhuennyibli 'tɩe di 'ne- 'a mu 'nyi ni. Kee, 'mo -bi, ti 'n di 'ne- 'a mu 'nyi -hii -ni, e 'yi -hu.»

-Juukve a nyibli gbagbi -hve bu 'la Lasa -we*

⁹ Ti nu -do a 'mu 'yri, 'ki -Juukve -huohu 'wɩn 'u, -e mo, 'ki -Yusu ni 'li Betanidɔɔ 'kwli. E no- mo bu mu 'li. E 'yi -Yusu a 'yiyie-ti ni -do a -ti 'pa-, u 'yi 'li -mu. Kee, u mu 'li ni -we, -e diꝑe nu, Lasa -mu', -Yusu -ha mo 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha mo 'klo, u 'muꝑu 'ye.

¹⁰ -E -bi Nyisva a -cohlunpinyu* gbagbi -yraꝑa ni, 'ki bu 'la Lasa -we,

¹¹ -e nuꝑo, e no- ko -ti, -Juukve -huohu 'u kuo -Yusu ꝑwlu yi, 'u 'kee nyibli gbagbi a 'mu, 'waa -monina.

-Te -Yusu 'ya la Jrusredɔɔ 'kwli (Matie 21.1-11; Makɩ 11.1-11; Luku 19.28-40)

¹² -Te -nyre -nye, -e -bi nyibli -mu', -u di Paki a le'mimle ki, u 'wɩn ni, -e mo, -Yusu di di Jrusredɔɔ 'kwli.

¹³ -Te u 'wɩn 'ki, -e -bi u 'be yohran, 'u 'bleꝑe kwa le, 'u ꝑti 'dɔɔ, 'u mu -Yusu ye' 'be mo. Ke- u pi, 'u 'yee 'li win, u wen: «-Na 'wio, -mo -mu', -e yi 'li di, 'ki 'li Kukonyo a 'nyre 'kwli. Nyisva bu nu -mu ꝑhaande -mo. Ba 'ye Yisraekve a bodto, -e yi 'li di. Ba 'de -ba puꝑu 'nyre le.»

¹⁴ 'Kasrayu ꝑdu ni 'u. E no- ko ki -Yusu 'ya 'u, ꝑwi yi, -te -mu', Nyisvacriɩn nu la 'a hɩhla, -e mo:

¹⁵ «Sion* (Jrusre) a nyibli, a 'ni 'pie 'li huannu.

Ba 'ye ke, 'aan bodto, no- yi 'li di. 'Ki e ni 'u 'kasrayu ki.»

¹⁶ Ti a 'mu 'yri, -tebli -mu', -Yusu ko nyibli -mu' 'hven-, u ni, 'a -nagbopu* 'ni -yruꝑo laꝑa' le. Kee, ti -mu' -ko 'yri -Yusu mu 'li yako 'kwli, 'ki 'li -ti a 'yi'buale 'kwli, 'ti- 'e bi 'li ꝑnu 'kwli, -e mo, -ti a -tee ꝑnu, -te -mu', Nyisvacriɩn nu la 'a hɩhla, ke- nyibli -mu', u ni la 'a nunuo.

¹⁷ -Te -Yusu lee mo Lasa, 'ki bu 'hri mo 'klo, bu -hɔn mo 'li 'dabio 'kwli, nyibli -huohu 'ye mo de a 'mu ni, 'u mu mo, 'u lee mo nyibli -bi le de a 'mu, -Yusu -nu.

18 Ε νο- κo -ti, nyibli -ni wen, 'u di[ε]e ye' 'be mo, -koti u 'win mo ni, -ε mo, -Yusu nu mo [w]hilekeε-tebli a 'mu ni.

19 -Ε -bi Falisi[τ]umu* a nyibli -mu', -u ni 'u, u nu- mo -bi, ke- u pi, 'u yi 'li le 'puple -ni, u wen: «-A yi[τ]i 'ni 'ye, -ε mo, nyiblo -bu, ε -hi -a mu wlon. Nyibli a pepe yi kwe[ε] [w]ien.»

Gleki[κ]ve -bi -hve bu yi wen -Yusu

20 -Juukve a le'mimle a 'mu a ti 'yri, nyibli -mu', -u mu 'li Jrusedi[τ]o kwli, -u mu Nyisua da mo, 'ki 'li [n]u 'nyi, Gleki[κ]ve ni 'li.

21 Nyibli a 'mu, u nu- mu 'u -Yusu a -nagbopi* Filipu 'hvi. 'Ki ε ko 'li Betisaida, -ε mo Galileblugba a 'di[τ]o -bi, u wen: «Nyibeyu, -a -hve -ba yi wen -Yusu.»

22 Ε νο- mo Filipu a 'mu, bu mu, bu lee ne 'a 'bi Adre, 'ti- u ni 'hven a 'mu, 'u bibi ki, 'u -mu, 'u lee -Yusu.

23 -Ε -bi -Yusu wen: «Ti nyre 'u ni, 'ki 'mo -bu, -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, Nyisua bu -nyi 'mu -ti a 'yi'buale.

24 [B]u pu[τ]u -kuboye a de yi. -Kuboye 'bu 'yi -tutu le -hren, ε 'yi 'li[τ]i 'li -we, bu mi, ko, ε 'yi 'li[τ]i 'li -we, bu pu hlu, keε, ε ni -do di 'u ni. Keε, 'bu mo, 'bu -hren -tutu le, ε di 'ni mi, ε 'mu hlu pu. -Kubu a 'mu, 'a mumu 'wi- 'kokou yi. 'Na 'mumu, 'n 'wi- -kuboye yi. 'N ko [b]u 'ku, -ε di[ε]e nu, nyibli -huohu 'mu 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li ko.

25 -Ε -bi nyiblo 'bu 'yi -mo -we, bu 'ku, 'na [w]lu a yikuole a -ti, ε 'yi 'li[τ]i 'li -we, bu ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li. Keε, nyiblo 'bu -we -mo, 'ki bu 'ku, -te ε mo 'na nyiblo a -ti, ε di ko 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li.

26 'Bu mo, nyiblo 'bu -hve, bu nu 'na -kuan, -ε -bi ε bleε yi, bu na 'mu -mo, 'a -ne -tite, 'n di 'u mu, ε ko bu mu 'u -we, 'ye [b]u ε mo 'li 'kuole'. 'A -ne nyiblo, 'bu yi 'na -kuan ni ni, 'na 'Bai Nyisua, no- di[ε]e -ti a 'yi'buale -nyi.»

-Yusu hla 'a 'kokou a -ti

27 «-Te ti ne -bu, 'na -hihiu hloo 'mu -mo le. -Bi' 'n di 'ki 'na 'Bai yi pu 'li? [B]i ke- [b]u pu: 'Na 'Bai Nyisua o, nu[τ]o, [h]uven'yeti, -ε di 'li di, bu hloo 'mu -mo le. 'Uon-, 'ni -pu[τ]u le ni, -ε nu[τ]o, [h]uven'yeti a 'mu, no- 'mu 'li wlon -naa -ni, ε no- ko -ti, 'ni di 'ne- 'klo -bu ki.

28 Ke- 'n di pu: 'Na 'Bai o, nu[τ]o, -na -ti bu 'bua 'yi.» Bu pu 'ki le, -ε -bi Nyisua a win -hcn 'li yako 'kwli, 'ε pi le: «'N -we 'a nunuo -mo, 'na -ti 'ε 'bua 'yi, keε, 'n ko [b]u nu[τ]o de.»

29 Nyibli -mu', -u ni 'u, u 'win win a 'mu ni, u wen: «Yako, -ε [m]a.» -U -bi wen: «Nyisua a lelenyo -bi, -ε yi 'ple.»

30 Keε, -Yusu wen: «'E 'yi 'na -ti 'pa, win a 'mu, ε 'yi -pi -ni, 'a mu ko -ti [n]o.

31 Ti -bu, -ε ko 'yri Nyisua di 'u 'klo a nyibli -bati le -puu -ni, ε nyre 'u ni. -Te ti ne -bu, Nyisua di 'klo -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan le 'ni bla.

32 'Mo -bi, ti -mu' -ko 'yri u di 'u 'mu ye' 'duu -ni, 'ki 'u tugbe 'yie, 'mu -tutu -mo le -hloo -ni, ti a 'mu 'yri, 'n di[ε]e 'ni nu, nyibli a pepe 'mu 'mu le 'mve -ni.»

33 'Kokoudu -mu', ε di la 'ku, ε no- ε [h]en 'nyre. Ε no- ko -ti, 'ε nu 'puple le.

34 -Ε -bi ke- nyibli -mu', u pi[τ]i yi, u wen: «'Ki 'li Nyisua a teterien 'kwli, u 'cri la 'li[τ]i ni, -ε mo, Wanyo -mu', Nyisua pu la le, ε di la -a mu yi ya, ε di hie 'klo. De- ko -ti, -mo -bi, [n]u pi le, -ε mo, nyiblo -mu', -ε mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, u di 'du[τ]o ye', 'ki 'u tugbe 'yie, ε 'mu -tutu -mo le -hloo -ni? Nyiblo a 'di -bi, -ε mo 'ki -tonyibli a pepe a Nyiblo 'li?»

35 -Ε -bi ke- -Yusu pi [n]u yi, ε wen: «-Nyre 'tε di 'ne- 'a mu 'nyi ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli. -Te -nyre a 'mu, ε 'tε ni 'ne- 'a mu 'nyi, 'ki ba na[τ]a 'mu, -ε di[ε]e nu, halo 'ni [h]a 'a mu bu [h]u, -koti nyiblo -mu', -ε neε halo 'nyi, -tite -mu', ε mi 'u, ε 'yi 'u -yi.

36 'A -ti, -te -nyre 'tε ni 'ne- 'a mu 'nyi, ba kuo [ne] [w]lu yi, -ε di[ε]e nu, a 'mu nyibli -mu' pa, -u neε -nyre'»

-Juukve 'yi -Yusu [w]lu yi -kuo -ni*

-Te -Yusu -we -ti a 'mu, 'a hihla -mo, -ε -bi ε hloo [n]u -mo le, 'ε -hli [n]u 'yi ki.

37 Ε mo [h]an-ti, 'ε nu [w]hilekeε-tebli, 'u -hu, keε, nyibli 'yi[τ]i [w]lu yi -kuo -ni.

38 De a 'mu, ε mu 'lu -mo, -ε di[ε]e nu, -ti -mu', Nyisua a winwlon-hanyo Esai hla la, ε 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, Esai hla la, ε no- bu:

«Nyisua o, -ti -bu, -a hle, nyiblo a 'di -bi, -ε pu[τ]u [h]an-ti 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε yru -na 'kikuninu 'li? Ε 'yi 'a nyiblo [d]u -ko.»

39 -Ti -bu, -koti 'ki u 'yi 'li[τ]i 'li -we, bu kuo -Yusu [w]lu yi, Esai a 'mu, ε hla[τ]a ni. Ke- ε pu:

40 «Nyisua nu[τ]o ni, 'waa 'yii 'ε 'do, -ε di[ε]e nu, u 'ni [h]a de le yru, ko, 'ε nu[τ]o, 'waa [w]li 'ε 'gboklo -ni, -ε di[ε]e nu, u 'ni [h]a -ti' le yru. Ε mo [h]an-ti, 'bu mo, 'bu yi wen -ti' le ni yru,

u di 'mve wen[ε]e yre, -ε di[ε]e nu, ε 'mu wen [n]u wa.»

41 Esai a 'mu, ε hla -ti a 'mu ni, -koti ε 'ye la -Yusu a -ti a 'yi'buale ni, 'ε hla la -Yusu a 'mu, 'a -ti.

42 Ε mo [h]an-ti Esai 'ε nu hihle le, keε -Juukve a ye'nanyu -huohu, u kuo -Yusu [w]lu yi -we. Keε, u 'yi[τ]i -hla, 'ki 'u nyibli ye', -ε nu[τ]o, u yi pie Falisi[τ]umu* a nyibli a huannu, -koti 'bu 'win, u di bla [n]u le, 'ki 'li Nyisua a 'kayo a pepe ble.

43 U -hve[ε ni, nyibli bu 'yaa 'li 'waa 'nyre, 'e -hi 'u Nyisva bu 'yaa 'li 'waa 'nyre.

Nyibli -mu', -v ye ni pu -Yusu a win nva yi bu, nv- -bati di klo

44 -ε -bι -Yusu 'yεε 'li win, 'ε yi nyibli -lee -ni, ε wen: «Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu kuo 'mu [wlv yi, ε 'yi 'mō ni -do 'pa-, ε 'yi 'mu [wlv yi -kuo -ni, kεε, 'na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo -bu ki, ε nō- ε kuo [wlv yi -we.

45 Nyiblo 'bu 'ye 'mu, -ε -bι ε 'ye 'na 'Bai -mu' ni -we, -ε lee 'ne- 'mu 'klo ki.

46 'N di 'ne- 'klo -bu ki ni, [wv yi -nyre, -ε di[ε nu, 'a -ne nyiblo 'bu kuo 'mu [wlv yi, ε 'ni [ha 'li halo 'nyi ni.

47 Nyiblo 'bu yi 'na win ni 'win, 'ti- bu 'ye ni [tuu 'u win 'a 'mu, ε 'yi 'mō 'pa-, 'ni -puv[v li [ti -bati le ni, -kōti 'mō -bi, 'n di ni, 'ki [bv wa nyibli. 'N 'yi -di, 'ki [bv puv nyibli -bati le.

48 Nyiblo 'bu hta 'mu yi, kō, 'bu 'ye ni pu 'mu nva yi bu, -ε -bι 'ki 'li le'boō-nyrōwō 'kwli, -bati di[ε 'ni klo, -te ε 'yi 'na win nva yi bu -pu a -ti.

49 ε mō [han-ti, ε 'yi 'li 'mō ni -do a 'kl 'kwli 'pa-, 'n 'yi 'li -tōō -ni, kεε, 'na 'Bai -mu', -ε lee 'ne- 'mu 'klo ki, nō- lee 'mu -ti -mu', 'n kō [bv tōō -ni.

50 'N yi[ε ni, -ε mō, -ti -mu', ε -hve [bv tōō nyibli, nō- ni[ε, nyibli 'u kōε 'klo yrayru -mu', -ε 'ye ni -we 'li. ε nō- kō -ti, -ti ni -do -mu', 'na 'Bai lee 'mu [bv tōō nyibli, ε ni -do, nō- 'n tue [nu.»

13

-Te -Yusu yra la 'a -nagbopu a bui le*

1 ε hie 'li -nyrōwō ni -do, -juukve* a le'mimle, -ε mō Paki, ε 'u 'u nyre. -Yusu yi[ε ni, -ε mō, ti nyre 'u ni, 'ki bu -hōn 'ne- 'klo -bu ki, ε 'mu 'li 'a 'Bai Nyisva -mō mu. Nyibli -mu' -v mō 'a nyibli, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, ε nve [nu ni ti a pepe, kō, ε 'cibi 'u 'waa nvele.

2 -Winse, 'ki -Yusu kō 'a -nagbopu 'hven- v ni 'u dediile'. 'Ti- v 'mu de di, ε 'yi 'kayu a -kvanunyo [dv -kō, -bu yra [nu bui le, [wv yi, -te -juukve ni[ε le. 'Ki v ni 'ki 'u dediile a 'mu, 'kuo -hōn* a nyiblo gbagbu Satan, 'ε lee Judta Yisikalio, -ε mō Simō a 'yu, 'ki bu pu -Yusu 'a yraanyibli -ji'.

3 -Yusu a 'mu, ε yi[ε ni, -ε mō, Nyisva -nyi[ε 'kl, 'ki bu kōō -teblt a pepe win ki, ε yi[ε -we, -ε mō, 'ki ε -hōn 'li Nyisva -mō, kō, ε 'mu -mō [hian, ε 'mu 'li[ti -mō mu.

4 [Han-ti, 'ε yi -teblt a pepe a 'mu, kεε, ε 'du ye', 'ε -he a 'luylwlawlv, 'ε 'du -pledanu ye', 'ε mva[a -gbt ki bu,

5 'ε pu 'li 'nie 'pōlv 'kwli, 'ε -tua 'a -nagbopu a bui a lelyyra. 'Bu yra 'a -nagbopi -bi a bui le, -ε -bι ε kō bu nu -pledanu a 'mu, ε mva wen -gbt ki bu, bu 'hnan 'a bui le.

6 Nō- ε nu -nunu, 'ε nyre 'u Simō Piel 'hvi. -Te ε nyre 'ki 'u[v 'hvi, -ε -bι Simō Piel wen: «Kōkōnyo, [bt [mu 'na bui le yra?»

7 -ε -bι -Yusu wen: «De -bu, 'n ni, -te ti ne -bu, [ni -yru[o 'li[ti le, kεε, 'ki 'li ye' 'ki -di 'li[ti le -yruu -ni.»

8 -ε -bι Piel wen: «'Klo a 'klo, [ni -yra[a 'na bui le ni.» -ε -bι -Yusu wen: «'Bu mō, 'ni 'yi -na bui le -yra, [ni -mō[o 'na nyiblo ni de.»

9 -ε -bι Simō Piel wen: «'Bu mō 'ki 'a -ti, ε 'ni 'mōō 'li 'na bui ni -do, kεε, yra 'mu [jre, -bu yra 'na 'lu le -we.»

10 -ε -bι -Yusu wen: «Nyiblo 'bu -ple, 'bu na le de gbe, ε 'ni -ple[ε 'ki ni de, 'bu 'yi bu yra bui le ni -do 'pa-, -ε nu[o, ε 'wv 'li ni -teε. 'A mu -mō -bi, a 'wv 'li ni. Kεε, ε 'yi 'aan pepe 'pa-, a 'yi 'li 'wv.» ε 'wv yi, 'waa yi'siile, 'ki 'u Nyisva yi, ε nō- kō -ti -Yusu [hen 'nyre.

11 ε yi nyiblo -mu', -ε di[ε 'a yraanyibli -ji' pu ni, 'ki 'li [nu 'nyi. Nō- nu[o, 'ε pu le: «ε 'yi 'aan pepe 'pa-, a 'yi 'li 'wv.»

12 -Te ε -we 'waa bui a lelyyra -mō, -ε -bι ε pu 'a 'luylwlawlv ni, 'ε ni bu de, 'ki 'u dedi-tu ni -do a 'mu ki, ε wen: «De -bu, 'n nu 'a mu -mō, de, -ε [hen 'nyre, [bt a yru[o' le?

13 'Ba yi 'mu ni de, ke- a pi: Tōōnyo, kō Kōkōnyo 'hven-. 'Ti- 'ε mō [han-ti, 'ni mō[o.

14 'A -ti o, 'mō -bu, -ε mō 'aan Tōōnyo kō 'aan Kōkōnyo 'hven-, -te 'n [tiō 'li 'na diōnv, 'ni yra 'a mu bui le, 'a -ti, 'aan 'mumu, ba [tiō 'li 'aan diōnv -we, nyiblo 'bu ni 'u, ε 'mu 'a 'bi a bui le yra.

15 'N tōō ne 'a mō[o ni, -ε mō, 'n [tiō 'li 'na diōnv ni, 'ni -he 'aan leleyu, -ε di[ε ni, de -bv, 'n nu 'a mu -mō, a 'mu[v nu -we, 'ki 'li 'a mu 'nyi.

16 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -kvanunyo [dv 'yi 'u 'a nyiblo gbagbu 'lu yi -ni, mō, leleyu 'yi 'u nyiblo -mu', -ε yi 'u[v -tite le te 'lu yi -ni.

17 'A -ti o, a yi 'ki[ti ni. 'Bu mō, 'ba yi[ti ni ni, a di kō plo a bleele.

18 ε 'yi 'aan pepe 'pa-, 'n -ha 'li, 'ki -bu na 'mu -mō, 'n yi [nu ni. Kεε, -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvaerien 'kwli, ε bleε yi, bu mu 'lu -mō. -Ti a 'mu, ε nō- -bu: Nyiblo -bu, -ε kō 'mu 'hven-, -a 'nyre 'li 'pōlv ni -do dabu 'kwli, ε nō- -he 'na yraanyo.

19 'N hle 'a mō[o yi ni -dodo, 'ti- ε 'mu 'u nyre, -ε di[ε nu, ti -mu' -kō 'yri ε di 'u nyre, a 'mu 'mu [wlv yi -kuo -ni, -ε mō, 'mō -mō nyiblo -mu', Nyisva lee 'ne- -tōtv ki.

20 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ble 'na leleyu kva, ε 'wv yi, 'mō ε 'ble kva. Kō, nyiblo 'bu 'ble 'mu kva, ε 'wv

yi, 'na 'Bai Nyisva, -e te 'ne- 'mu, no- e 'ble kva.»

-Yusu wen 'ni, Judia, no- di□e 'a yraany-ibli -ji' pv
(Matie 26.20-25; Makl 14.17-21; Luku 22.21-23)

21 'Ti- -Yusu 'mu win a 'mu pv mo mu, -e -bi 'a □wlv 'mve bu dtakt. E 'yi 'a -nagbopv* □dedede 'yi ki -hlii -ni, ke- e pi □nv yi, e wen: «'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo ni 'ne- 'a mu 'nyi. E no- di 'mu 'na yraanyibli -ji' pv, -v □mve 'na 'lila le.»

22 -E -bi v -tva 'li 'yiletitale. Nyiblo a 'di -bi -Yusu bu di 'nyre □hen, 'ki 'l □nv 'nyi, v 'yi□i -yi.

23 -Nagbopi -bi ni 'v, -Yusu -nve -ni -tee. No- ni 'v -Yusu 'hvi bu.

24 E no- Simo Piel nu -jie, e lee -ni, bu 'beti -Yusu, nyiblo a 'di -bi -Yusu □hen 'nyre,

25 -nagbopi a 'mu 'e hlee 'li -Yusu nva', 'e 'beti□e, e wen: «Kokonyo, nyiblo a 'di -bi □hen 'nyre 'li?»

26 -E -bi -Yusu wen: «'Flookvto -bu, 'n di 'li 'yanu -mo 'nyra, nyiblo, 'n di□e -nyi, nyiblo a 'mu, e no- □ni□,» 'e 'du 'flookvto ye', 'e 'nyra 'li□i 'yanu -mo, 'e -nyi□e Judia, -e mo Simo Yisikaliao 'a 'yu.

27 'Ti- Judia 'mu 'flookvto a 'mu di mo mu, -e -bi Satan ko□ □ne win ki pepe. Ke- -Yusu pi 'ki□i yi, e wen: «'Pv 'li 'kl le, de -ko -bu nu, □mu□v nu.»

28 Nyibli a pepe -mv', -v ni 'v dedi-tuo a 'mu ki, 'waa 'yee □du 'yi□i -yi, -ti -bu, -koti -Yusu 'e nu 'puple le.

29 -Te Judia mo la 'ki 'wlibe□tunyo, 'a -ti, -v -bi wen 'ni, -Yusu lee la□a ni, 'ki bu mu la le'mimle a diide -to, -v -bi wen 'ni, -e mo, -Yusu lee la□a ni, 'ki bu -ha 'li 'wliye, bu -nyi□e □hivennyibli.

30 -Te Judia a 'mu, e -we 'ki 'flookvto a 'mu le, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, e bi 'li -patv', 'ki 'li halo 'nyi.

-Te -Yusu -nyi la 'a -nagbopv* tetebv yrayrv

31 -Te Judia bi 'ki 'li -patv', -e -bi ke- -Yusu pi 'ki 'a -nagbopv yi, e wen: «-Te ti ne -bu, 'mo -bu, -e mo -tonyibli a pepe a Nyiblo, 'na -ti a 'yi'bvale di bi pepe'. 'N di□e 'ni nu, nyibli 'mu Nyisva a -ti a 'yi'bvale 'ye -we.

32 'Bv mo, 'ni nu de a 'mu, -e -bi Nyisva di□e 'ni nu -we, nyibli 'mu 'na -ti a 'yi'bvale 'ye. E 'tve ni□e ni. E di -nyi 'mu □haanbunule, 'ki 'v 'a dtovv 'hvi.

33 'Na 'yonv -na, ti -mv', 'n 'tve di 'ne- 'a mu 'hvi -hi, e 'yi 'ki -hv de. A di □mu□ 'mu le. Kee, -ti ni -do -mv', 'n lee la -Juukve* a ye'nanyv, no- 'n di 'a mu -lee -ni -we. -Ti a 'mu, e no- -bv: -Tite 'n mi 'li, a 'yi 'li mumu -we.

34 'N yi -nyi 'a mu tetebv yrayrv. Tetebv a 'mu, e no- -bv: Ba nunve -ni. -Te 'n nu 'aan nvele, ke- ba nu, ba nunve -ni -we.

35 'Bv mo, 'ba nunve -ni, -e -bi nyibli a pepe di□e 'ni yru, -e mo, a mo 'na -nagbopv □ni□.»

-Te -Yusu lee la Pielh, -e mo, Pielh di la□a 'ni hla, -e mo, e 'yi□i -yi

(Matie 26.31-35; Makl 14.27-31; Luku 22.31-34)

36 -E -bi Simo Pielh 'beti□e ni, e wen: «Kokonyo, -bi' -mii yi 'li?» -E -bi -Yusu □tu□o □wov, e wen: «-Te ti ne -bu, -tite 'n mi 'li, □yi 'li 'na □wienkukve -we. Kee, ti di 'v 'ni nyre, -e ko 'yri -di 'v 'mu □wien -kve -ni.»

37 -E -bi Pielh wen: «Kokonyo, 'n -we -mo, 'ki □bv -ha 'na -hunhlon, 'ki 'v -na -ta'. De- ko -ti □ni pi le, -e mo, -te ti ne -bu, 'n 'yi 'li -na □wienkukve 'li -we 'li?»

38 -E -bi -Yusu wen: «□Bt □han-ti, -we -mo, 'ki -bv -ha -na -hunhlon, 'ki 'v -na -ta?' 'N yi -mu 'ni -lee -ni, 'ti -hape 'mu ke -nyre da mo mu, -di nu 'na -mo-gaawt ni ta, -e mo, □yi 'mu -yi.»

14

-Yusu, no- mo 'hru -mv', -e mi 'li Nyisva -mo

1 -E -bi ke- -Yusu pi □nv yi, e wen: «'Aan □wlv 'ni 'bie 'li □hlon. Ba kuo Nyisva □wlv yi, e ko, ba kuo 'mu □wlv yi.

2 Bvntule -huv 'li 'na 'Bai -mo ni. 'N mi ni, 'mu 'aan bvntule -mo -we. 'Bv 'yi wen -ti a -tee 'pa-, 'n 'yi wen 'li□i 'li -we, □bv lee wen 'a mo□o.

3 'Bv mo, 'ni -mu, 'ni -we 'aan bvntule -mo, -e -bi 'n di 'li 'ni di, 'mu 'a mu gba, -e di□e nu, -tite -mv', 'n ni 'v, a 'mu 'v ni -we.

4 'Hru, nyiblo di na, 'ti- -tite -mv', 'n ni 'v, e 'mu 'v nyre, a yi□e ni.»

5 -E -bi ke- Toma pi□i yi, e wen: «Kokonyo o, -tite -mv', -mii 'li, -a 'yi 'li -yi. -Bi' -a -we 'li -ba nu 'hru a yijie 'li?»

6 -E -bi -Yusu □tu□o □wov, e wen: «'Na □gbetv, 'mo -mo 'hru, 'mo -mo -ti a -tee, ko, 'mo -mo 'klo yrayrv -we. E 'yi nyiblo □du -ko, -bv mu 'li 'na 'Bai -mo, 'bv pa, 'bv 'yi 'li 'mu 'li -naa -ni.

7 'Bv mo, 'ba yi 'mu, -e -bi a yi 'na 'Bai ni -we. Kve 'ki mo bv, a yi□e ni, 'a 'ye□e -we.»

8 -E -bi Filup wen: «Kokonyo o, too ne -a mu -na 'Bai. □Ni too ne -a mo□o, -a di ko plo a bleele.»

9 -E -bi -Yusu □tu□o □wov de, e wen: «Filipv o, 'mo -bv, e ko 'a mu 'hven-, -v -wvnlwlv 'hvi, 'mo □yi -hvan ni yi. Nyiblo 'bv 'ye 'mu, -e -bi e 'ye 'na 'Bai ni. De- ko -ti, □ni pi 'ki le, □bv too ne 'a mu 'na 'Bai 'li?»

10 □Bt □nt -pυ□v lt□t □han-tt, -ε m□, 'n k□ 'na 'Bai 'hven-, -a -mve nt, -a 'wt- nyiblo nt -do yt. -Tt -bv, 'n yt 'aan pepe -lee -nt, ε 'yt 'na □gbetv a 'lule-hihie 'pa-, keε, 'na 'Bai a 'lule-hihie □nt□. Ε n□- nt 'v 'mv ke', ε 'nee 'l' 'mv', ε ni -kvan.

11 -Tt -bv, 'n hle, -ε m□, 'n k□ 'na 'Bai 'hven-, -a -mve nt, -a 'wt- nyiblo nt -do yt, ba pυ□v □han-tt. 'Ba 'yt□t □han-tt -pυ, 'na pυpwin a -tt, -ε -bt ba pυ□v □han-tt, 'na nunu-tebht a -tt.

12 'N yt 'a mv 'nt -lee -nt, nyiblo 'bv 'kuo 'mv □wlv yt, nunu-tebht 'n ni, ε di□e 'nt nu -we. 'Tt- 'a -ne nunu-tebht -mv', ε di nu, ε di 'v 'nee 'nt -hi dtakt, -ε nu□□, 'kt 'n mi 'l' 'na 'Bai -m□, -ε di□e nu, ε 'mv 'na nyibli -mv', -v ni 'na -kvan 'kl' -nyi, v 'mv 'na -kvan nu.

13 -Tebht a pepe -mv', a di -hva, 'kt 'l' 'na 'nyre 'kwli, 'n di□e 'nt nu, -ε di□e nu, 'm□ -bv, -ε m□ Nyisva a 'Yu, 'mv nyibli 'na 'Bai a -tt a 'yi'bvba -t□□.

14 'Bv m□, 'ba yt de nt -hve, 'kt 'l' 'na 'nyre 'kwli, 'n di□e 'nt nu.»

-Te -Yusu lee la 'a -nagbopv*, -ε m□, Nyisva a -Hihiu* di 'v □nv ke' 'nt ni

15 -ε -bt ke- -Yusu pt 'a -nagbopv* yt de, ε wen: «'Bv m□, 'ba nve 'mv, a di 'v 'na tete 'nt □tuu -nt.

16 Ti -mv' -k□ 'yri 'n di 'l' 'na 'Bai Nyisva -m□ mv, 'n di nyaa □ne le, 'kt bv ya 'a mv nyiblo -bt yt, 'kt 'v 'na -ta'. Nyiblo a 'mv, ε n□- m□ Nyisva a -Hihiu, -ε hle -tt a -tee. Ε n□- di 'v 'a mv ke' nt, 'a -ne ti, ε 'mv 'a mv -hee -nt.

17 'Klo kt a nyibli, -v 'yt Nyisva -yi, -Hihiu a 'mv, ε 'yt 'l'□t 'l' -we, bv nt 'v □nv ke', -koti v nv- m□ -bt, v 'yt 'l'□t 'l' -we, bv yru□□, 'tt- v 'nt -m□□□ h' 'a yiyie le. 'A mv -m□ -bt, a yi Nyisva a -Hihiu a 'mv nt, -koti Nyisva a -Hihiu a 'mv, 'kt ε nt 'l' 'a mv 'nyi, k□, ε 'mv 'v 'a mv ke' nt -nyr□w□ □dv.

18 'N 'yt 'l'□t 'l' -we, □bv hie 'v 'a mv nt -do bv. Keε, 'nt -mv, 'n k□ □bv di 'ne- 'a mv 'nyi de.

19 Ti □dv 'yt 'l' -hie, 'klo kt a nyibli 'mv 'na 'yiyie 'kee -nt. Keε, 'a mv -m□ -bt, a di 'mv 'nt 'ye, -ε nu□□, 'n nt 'klo, 'aan 'mumu, a di nt 'klo -we.

20 -Nyr□w□ a 'mv 'bv nyre 'v, a di yru□□□ le, -ε m□, 'n k□ 'na 'Bai 'hven-, -a -mve nt, -a m□ de nt -do, 'aan 'mumu, a k□ 'mv 'hven-, -a -mve nt -we, -a m□ de nt -do.

21 Nyiblo 'bv nt 'v, 'bv 'ble 'na tete kva, k□, 'bv yt 'v tete a 'mv nt □tui -nt, nyiblo a 'mv, n□- nve 'mv. Nyiblo -bv, -ε nve 'mv, 'na 'Bai di□e 'nt -nve -nt -we, 'na 'mumu, 'mv□v -nve -nt, 'tt- 'mv□v nu, ε 'mv 'mv yru.»

22 -ε -bt, Judia -mv', -ε 'yt Judia Yisikallo 'pa-, ke- ε pt□t yt, ε wen: «Kukony□ o, -bt' -nu, □nt pt le, -ε m□, -di□e 'nt nu, -a 'mv -mv yru, keε, □yt 'l'□t 'l' -we, -bv nu□□, 'klo kt a nyibli bv yru -mv?»

23 -ε -bt -Yusu □tu□□ □w□n, ε wen: «Nyiblo 'bv nve 'mv, ε k□, -tt -bv, 'n di□e -lee -nt, 'bv yt 'v□v nt □tui -nt, 'n di□e 'nt nu, nyiblo a 'mv, ε 'mv 'mv yru. -ε -bt 'na 'Bai di□e 'nt -nve -nt, 'tt- 'na 'Bai a 'mv, ε k□ 'mv 'hven-, -a 'mv 'l'□t -m□ mu, -a 'mv 'l'□t -m□ nt.

24 Nyiblo 'bv 'yt 'mv -nve -nt, ε 'nt □tuu□□ 'v 'na win nt. -Tt -bv, 'n yt 'a mv -lee -nt, a yt 'win, ε 'yt 'na □gbetv a wlvn bv a win 'pa-, keε, 'na 'Bai Nyisva, n□- le 'mv, □bv lee ne 'a m□□□.

25 -Te 'n 'tte nt m□ 'a mv 'hvt, 'n yt 'a mv 'nt -lee -nt -dodo.

26 'Na 'Bai Nyisva, n□- di 'a mv 'a -Hihiu yt ya, 'kt 'l' 'na 'nyre 'kwli. 'A -Hihiu a 'mv, ε n□- di 'a mv -tebht a pepe -t□□ -nt, k□, -tt a pepe -mv', 'n lee ne 'a mv, ε 'mv 'l' 'a m□□□ 'kwli le pv.

27 'N di□e 'nt nu, a 'mv plo a bleele k□. Plo a bleeledv -mv', 'n -k□, ε n□- 'n di 'a mv -nyi. Ε 'yt plo a bleeledv -mv', 'klo a nyibli yt 'waa 'bio le -nyi 'pa-, 'nt -nyi□e h' 'a m□□□ nt. 'A -tt o, a 'nt 'pie 'l' hvannv, ε k□, 'aan □wlt 'nt 'bie 'l' □hlon.

28 'A 'win nt, -te 'n lee ne 'a mv, -ε m□: 'N mi nt, keε, 'n di 'nt di de, 'kt 'ne- 'a mv 'nyt. 'Bv m□, 'ba nve wen 'mv, a di nu wen d□dv, -te 'n mi 'l' 'na 'Bai -m□ a -tt. 'Na 'Bai, n□- nt 'v 'mv 'lu yt.

29 -Tebht a pepe -bv, 'n yt 'a m□□□ 'nt -lee -nt -dodo, 'tt- ε 'mv 'lu -m□ mu. 'Bv m□, 'bv yt 'lu -m□ nt mi, -ε -bt ε di bi 'l' 'a mv 'kwli le, a 'mv 'mv □wlv yt -kuo -nt.

30 Ti 'n -k□, 'kt □bv hlee 'l' 'a mv -m□, ε 'yt -hv, -ε nu□□, 'klo -bv, 'a nyiblo gbagbv Satan, ε yt 'l' 'nt di. □Han-tt, ε 'yt 'kl' -k□, 'kt 'v 'mv kt,

31 keε, 'klo kt a nyibli bleε yt bv yru□□, -ε m□, 'n nve 'na 'Bai Nyisva nt. Ε n□- k□ -tt, de -mv', 'na 'Bai lee 'mv, □bv nu, 'mv□v nu.

'A -tt o, ba 'du ye', -a 'mv mu.»

15

-Yusu 'wt- □haantugbe yt

1 Ke- -Yusu pt 'a -nagbopv* yt, ε wen: «'M□ -bv, 'm□ -m□ □haantugbe*, 'a mv -mv', -v m□ 'na nyibli, 'a m□ tugbe a 'mv, 'a babvt, 'na 'Bai Nyisva, n□- m□ tugbe a 'mv, 'a 'dud□ny□.

2 'A -ne bvba 'bv nt 'v, 'bv 'ye nt tv, 'dud□ny□ a 'mv, ε yt 'v□v 'nt 'be, k□, 'a -ne

* 15:1 15.1 Tugbe -mv', -koti ε hle, 'a 'yo, v deε □ne resen.

buɓa, 'bu yi ni tui, e ko bu -pa[ɔa] 'huɓ le, -e di[ɔ]e nu, e 'mu 'u yi 'sii -ni, e 'mu tu diaki.

³ 'A mu -mo -bi, -ti -mu', 'n too ne 'a mu, e nu[ɔ] ni, 'a 'sii 'u yi.

⁴ Ba 'cibi 'u, ba kue 'li 'mu bu, [ɔ]wi yi, -te 'n -nu, 'n ko 'a mu 'huen-, [ɔ]a -mve. 'Bu mo, buɓa 'bu 'yi 'li tugbe 'kwli bu -kue, -e -bi e 'yi 'li[ɔ] 'li -we bu to e ni -do. Ke- ni -do, e [ɔ]ti 'mu, 'ku 'u 'a mu -mo. 'Bu mo, 'ba 'yi 'li 'mu bu -kue, 'a 'yi 'li[ɔ] 'li -we, ba nu 'na -kvan.

⁵ 'Mo -mo tugbe, 'a mo 'a babu. 'Bu mo, nyiblo 'bu kue 'li 'mu 'kwli bu, 'ti- e ko 'mu 'huen-, [ɔ]ba -mve, nyiblo 'a 'mu, e 'wi- buɓa -mu' yi, -e tui -tee, e [ɔ]hen 'nyre, nyiblo -mu', -e ni 'na -kvan -tee. 'Bu mo, 'ba 'yi 'li 'mu bu -kue, 'a mu ni -do, 'a 'yi 'li[ɔ] 'li -we, ba nu [ɔ]dedede.

⁶ 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'li 'mu' bu -kue, Nyisva di pu[ɔ]v 'wan, -wen tibabu -mu', u 'be 'u le, 'ti- u pu 'wan le, -e di[ɔ]e nu, 'bu -ma, u 'mu[ɔ]v le 'kukue -ni, u 'mu[ɔ]v 'to pu.

⁷ 'Bu mo, 'ba kue 'li 'mu' bu, ko, 'ba 'ble 'na toowin kwa, 'ki 'li 'aan [ɔ]wi ki, -e -bi ba -hva Nyisva 'a -ne [ɔ]dedede, e 'mu 'a mo[ɔ] -nyi.

⁸ 'Bu mo, 'ba 'cibi 'u 'na -kvan a nunuo -tee, -e -bi a di[ɔ]e nyibli 'ni -too -ni, -e mo, 'a mu -mo 'na -nagbopu. De 'a 'mu, no- di[ɔ]e nu, nyibli 'mu 'na 'Bai Nyisva -ti a 'yi'buale -nyi.

⁹ 'N nve ne 'a mu ni, [ɔ]wi yi, -te 'na 'Bai Nyisva -nu, 'e nve 'mu. Ba 'tie ba kue 'li 'mu' bu, -e di[ɔ]e nu, 'a 'mu[ɔ]v yi, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni.

¹⁰ 'Bu mo, 'ba 'yi 'u 'na tete ni [ɔ]tui -ni, -e -bi a di[ɔ]e 'ni yi 'a -ne ti, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni, [ɔ]wi yi, -te 'n -nu, 'ni [ɔ]tuu 'u Nyisva a tete 'u, 'ni yi[ɔ]e, -e mo, e nve 'mu ni, 'a -ne ti.

¹¹ 'N yi 'a mu -ti a pepe -bu 'ni -lee -ni, -e di[ɔ]e nu, -te 'n ni doɔu a nunuo, 'a 'mu le nu -we, ko, 'aan doɔu a 'mu, e 'mu [ɔ]ce.

¹² Ba 'ye, -ti -bu, 'n yi 'a mu lee -ni, e no- bu: Ba nunve -ni, [ɔ]wi yi, -te 'n -nu, 'ni nve ne 'a mu.

¹³ Nvele gbagbu -mu', -e -hi 'u nvele a pepe 'u, e no- mo, nyiblo bu -ha 'a dionu a -hunhlon, 'ki 'u 'a 'bio a wowa a -ta'.

¹⁴ -Ti -bu, 'n yi 'a mu lee -ni, 'ba yi[ɔ] ni ni, -e -bi a mo 'na ninatumupu [ɔ]ni.

¹⁵ 'Ni -daa[ɔ]a 'ki 'a mu 'na -kvanunuyibli ni de, -koti de -mu', -kvanunuyo a 'mase ni, -kvanunuyo a 'mu, e 'yi[ɔ] -yi. 'N dee ne 'a mu 'na ninatumupu. A yi de a 'mu ni, -koti -ti a pepe -mu', 'na 'Bai Nyisva too 'mu, 'n too ne 'a mo[ɔ] ni.

¹⁶ E 'yi 'a mu 'pa-, 'a 'yi 'li 'mu 'li -ha, 'ki [ɔ]bu mo 'aan Kokoɔnyo. Kee, 'mo -ha 'li 'a mu, 'ki ba kue 'mu [ɔ]wien, 'ni lee ne 'a mu, 'ki ba mu 'na -kvan nu -we. -Kvan -mu', a di nu, e 'yi 'li[ɔ] 'li -we, bu mo dadu a -kvan.

'A -ne de, a di 'na 'Bai Nyisva -hva, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, e di 'a mo[ɔ] 'ni -nyi.

¹⁷ 'A -ti o, de -mu', 'n -hve 'a mu, e no- mo: Ba nunve -ni.»

'Klo a nyibli di -Yusu a -nagbopu 'ni -yraa -ni*

¹⁸ Ke- -Yusu pi de, e wen: «'Klo a nyibli 'bu yraa ne 'a mu, ba ko 'a yiyie, -e mo, 'mo -mo yi-henyiblo, u yraa -ni, 'ti- 'u mu 'a mu yraa mo.

¹⁹ 'Bu mo, 'ba mo wen 'klo a nyibli, 'klo a nyibli di nve wen 'aan de, -e nu[ɔ], 'ki a di wen 'li [ɔ]nu 'nyi ni. Kee, e 'yi 'mu le -ni. 'Na [ɔ]gbetu, 'mo -ha 'li 'a mu 'klo a nyibli 'nyi, 'ni pu 'a mu 'kubta ki. A 'yi ki 'li [ɔ]nu 'nyi -ni. E no- ko -ti, 'u yraa ne 'a mu.

²⁰ -Ti -bu, 'n lee la 'a mu, e 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo. E no- mo: -Kvanunuyo [ɔ]du 'yi 'u 'a 'mase 'lu yi -ni. De e [ɔ]hen 'nyre, e no- mo, nyibli -mu', -te u naa 'u, u [ɔ]tu 'mu [ɔ]huen, 'ki u di 'u -naa -ni, u 'mu 'a mu [ɔ]huen [ɔ]tu -we. Nyibli -mu', -u [ɔ]tui 'u 'na toowin 'u, u ko bu [ɔ]tuu 'u 'aan toowin 'u -we.

²¹ 'Bu yi 'a mu [ɔ]huen ni [ɔ]tui, ba yi[ɔ]e, -e mo, -te a mo 'na -nagbopu a -ti [ɔ]ni. 'Ti-, 'na 'Bai -bu, -e te 'ne- 'mu 'klo ki, u 'yi[ɔ] -yi.

²² 'Bu mo, 'ni 'yi wen 'ne- di, 'ni 'yi wen [ɔ]nu Nyisva a -ti -lee -ni, Nyisva 'yi 'li[ɔ] 'li -we, bu yee wen [ɔ]nu -ti, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mu', u -nu a -ta'. Kee, de -bu, 'n -di, 'n lee [ɔ]nu Nyisva a -ti, 'bu 'tie yi de 'kuku ni ni, u 'yi 'li[ɔ] 'li -we, bu ko 'hru, 'ki bu [ɔ]ta Nyisva -ji'.

²³ Nyiblo -bu, -e yraa 'mu, e yraa 'na 'Bai ni -we.

²⁴ 'Bu mo, 'ni 'yi -huan 'li [ɔ]nu 'nyi [ɔ]wilekeede [ɔ]du ni -nii -ni, nyiblo [ɔ]du 'yi -huan ni ni, -e -bi Nyisva 'yi 'li[ɔ] 'li -we, bu yee [ɔ]nu -ti, 'ki 'u 'waa de 'kuku -mu', u -nu a -ta'. Kee, [ɔ]wilekeede -tebli -mu', 'n nuu 'li [ɔ]nu 'nyi, u 'ye[ɔ]e ni, kee, ke- e 'ni 'mu, 'n ko 'na 'Bai 'huen-, 'u yraa ne -a mu.

²⁵ -Tebli 'a 'mu, -e mi 'lu -mo, e mi 'lu -mo, -e di[ɔ]e nu, -ti -mu', 'waa 'banu 'cru la 'li Nyisvaacrien 'kwli, e 'mu -nue -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: [ɔ]Han-ti [ɔ]hon, 'n 'yi [ɔ]dedede -nu, u yraa 'mu ni.»

²⁶ Ke- -Yusu pi [ɔ]nu yi de, e wen: «Nyiblo -mu', -e di 'a mu -hɛɛ -ni, e di 'ni di. 'Ki e di 'li 'na 'Bai -mo -hon. 'Bu mo, 'ni mu 'li 'na 'Bai -mo, 'n ko [ɔ]bu ya 'a mu nyiblo a 'mu yi. Nyiblo a 'mu, e no- mo Nyisva a -Hihiu*. E no- di nyibli -ti a -tee -too -ni. 'Bu mo, 'bu -di, e di 'a mu 'ni -lee -ni, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu.

²⁷ 'A mu -mo -bi, a di[ɔ]e 'ni hla -we, nyiblo a 'di -bi 'n pa 'mu, -e nu[ɔ], kue la 'li 'na -kvan a -wlu[ɔ]tuule 'yie bu, a ko 'mu 'huen-, -a mu nne 'huɓ.

16

1 'N yɪ 'a mu -tɪ a 'mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ diɔe nu, ɔhuɓen a 'mu, 'a 'yiyeti a 'mu, 'bu nyre 'u, a 'nɪ ɔha 'na ɔwɔ a yikuole 'kee -nɪ.

2 U di bla 'a mu Nyɪsua a 'kayo ble. Ti di 'u 'nɪ nyre -we, -ɛ kɔ 'yri nyibli -mu', -v di 'a mu le 'hɪla -nɪ, v diɔe hɪla, -ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsua a -kuan ɔmɔ, 'u niɔe.

3 Kɛ- v di 'a nunuo nu, -tɛ v 'yɪ 'na 'Bat -yɪ, ɛ kɔ, -tɛ v 'yɪ 'mu -yɪ a -tɪ.

4 Kɛɛ, 'n yɪ 'a mu -tɪ a 'mu nɪ -lee -nɪ, -ɛ diɔe nu, ti -mu' -kɔ 'yri v di -tebli a 'mu nu, ɛ 'mu 'lɪ 'a mu 'kwli le bi, -ɛ mɔ, 'n lee nɛ 'a mu nɪ.»

De -mu', Nyɪsua a -Hihiu ni*

«Kɔɛ la 'lɪ bu, 'n 'yɪ la 'a mu -tɪ a 'mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ nuɔo, 'kɪ 'n nɪ la 'lɪ 'a mu 'nyɪ.

5 -Tɛ ti nɛ -bu, 'n mi nɪ. Nyiblo -mu', -ɛ lee 'nɛ- 'mu -tɔtɔ kɪ, ɛ nɔ- kɔ 'huɪ 'n mi 'lɪ. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo ɔdɔ 'nɪ 'betiɔe 'mu, -ɛ mɔ: -Bɪ' -mi yɪ 'lɪ?

6 'Aan ɔwɪl 'mɔɛ bu, -tɛ 'n lee nɛ 'a mu, -ɛ mɔ, 'n di 'nɪ mu a -tɪ.

7 Kɛɛ, ba puɔv ɔhan-tɪ, ɛ di nɔɔ 'u le, 'kɪ 'u 'a mu -mɔ, 'kɪ ɔbu mu, -ɛ nuɔo, 'bu mɔ, 'nɪ 'yɪ -mu, -ɛ -bɪ nyiblo -mu', -ɛ di wɛn 'a mu -hɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsua a -Hihiu, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu di 'nɛ- 'a mu -mɔ. Kɛɛ, 'bu mɔ, 'nɪ -mu, 'n di 'a mɔɔɔ yɪ 'nɪ ya.

8 'Bu mɔ, 'bu -di, ɛ di 'kɔ a nyibli 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, v ni dɛ 'kuku, 'tɪ- ɛ 'mu ɔnɔ 'hru -tɔɔ -nɪ, -ɛ 'sɪi 'u yɪ, ɛ kɔ -bati -mu', Nyɪsua di pu 'huɛn-.

9 Dɛ 'kuku -mu', nyibli ni, ɛ di ɔnɔ -tɔɔ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ, bu 'yɪ 'mu ɔwɪv yɪ -kuo -nɪ.

10 U diɔe 'nɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, 'na 'hru 'sɪi 'u yɪ, -kɔtɪ 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Bat -mɔ, 'kɪ a 'yɛ nɪ di 'kɪ 'mu nɪ 'yɛ de.

11 'Ya 'u 'lɪ de, -bati -mu', Nyɪsua di ɔnɔ le -pɔv -nɪ, ɛ nɔ- mɔ -bati -mu', -ɛ kɔ 'kɔ -bu, 'a nyiblo gbagbu Satan.

12 'N kɔ -tebli -huɔhuɪ, ɔbu lee nɛ 'a mu de, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ba kɔ 'a leyuyruo, -kɔtɪ ɛ -hɪ 'aan 'lɪle-hihie wɔn.

13 Nyɪsua a -Hihiu, -ɛ yɪ nyibli -tɪ a -tɛɛ -lee -nɪ, 'bu mɔ, 'bu -di, ɛ diɔe 'nɪ nu, a 'mu -tɪ a -tɛɛ a 'mu le yru pepe. -Tɪ -mu', ɛ di 'a mu -lee -nɪ, ɛ 'yɪ 'a ɔgbetu a wɔn bu a win 'pa-, kɛɛ, -tɪ -mu', 'a 'mumu, ɛ di 'wɪn, ɛ nɔ- ɛ di 'a mu -lee -nɪ, kɔ, -tebli -mu', -ɛ di -huɔn 'lɪ -mɔ mu, 'a pepe a 'mu, ɛ nɔ- ɛ di 'a mu -tɔɔ -nɪ.

14 ɛ di tɔɔ nyibli 'na -tɪ a 'yɪ'buale, -ɛ nuɔo, -tɪ -mu', 'n di Nyɪsua a -Hihiu -lee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di 'wɪn, 'tɪ- ɛ di 'a mu -lee -nɪ.

15 -Tɛbli a pepe, 'na 'Bat -kɔ, 'mɔ kɔɔɔ -wɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ hɪlaɔa, -ɛ mɔ, -tɪ -mu', 'n di Nyɪsua a -Hihiu -lee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di 'wɪn, 'tɪ- ɛ di 'a mu -lee -nɪ.»

A di nu dɔdɔ

16 «Ti ɔdɔ 'yɪ 'lɪ -hie, a 'mu 'na 'yiyɛ 'kee -nɪ, 'bu -hi, ɛ di gba ti gbi, 'tɪ- a 'mu 'mu 'yɛ de.»

17 'Kɪ 'lɪ v nɪ -do a 'mu 'nyɪ, kɛ- 'a -nagbopɔ* -bɪ pɪ, 'u yɪ le 'beti -nɪ: «Dɛ a 'dɪ -bɪ, dɛ a 'mu, ɛ ɔhen 'nyre 'lɪ, -tɛ ɛ pɪ le, -ɛ mɔ: Ti ɔdɔ 'yɪ 'lɪ -hie, a 'mu 'na 'yiyɛ 'kee -nɪ, 'bu -hi, ɛ di gba ti gbi, 'tɪ- a 'mu 'mu 'yɛ de? Dɛ- kɔ -tɪ, 'ɛ pɪ le de, -ɛ mɔ: A 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ ba 'yɛ 'mu, -ɛ nuɔo, 'kɪ 'n mi 'lɪ 'na 'Bat -mɔ?

18 Ti gbi a 'mu, -kɔtɪ ɛ -hɪla, dɛ- ɛ ɔhen 'nyre 'lɪ? -Tɪ a 'mu, ɛ -hɪla, -a 'nɪ -yruɔo lɪɔɪ le.»

19 -Tɛ -Yusu yruɔo, -ɛ mɔ, v -huɛ bu 'betiɔe, -ɛ -bɪ, ɛ -tua 'waa leele, ɛ wɛn: «'N lee nɛ 'a mu nɪ, -ɛ mɔ: 'Kɪ 'lɪ ti gbi 'kwli, a 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ ba 'yɛ 'mu, 'tɪ-, 'tɪ- 'kɪ 'lɪ ti -bɪ 'kwli, a 'mu 'mu 'yɛ de. ɔBɪ dɛ a 'mu, ɛ nɔ- kɔ kɪ a yɪ 'u 'aan dɔnɔ le 'beti -nɪ?

20 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, a di 'nɪ wɛ, ɛ kɔ, a 'mu nyɪ le nu, kɛɛ, 'kɔ a nyibli di nu dɔdɔ, 'a mu mɔ -bɪ, 'aan ɔwɪl 'mu bu 'mɔɛ. Kɛɛ, 'bu -hie ti gbi, -ɛ -bɪ a di -tua dɔdɔ a nunuo de.

21 ɔBɔ puɔv -ɲlanugba a dɛ yɪ: -Nlanugba, 'bu yɪ ɔgbɪla mɔ nɪ mi, -ɛ -bɪ 'a ɔwɪv yɪ 'mɔɛ bu, 'kɪ 'u ɔhuɓen -mu', ɛ di 'yɛ a -ta'. Kɛɛ, 'bu ɔgbɪla, -ɛ -bɪ ɔhuɓen -mu', ɛ yɪ wɛn 'yɛ, 'a -tɪ -hruɔo -mɔ. -ɛ -bɪ ɛ ni dɔdɔ, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ pu 'nɛ- 'yɪ yrayru 'kɔ -mɔ.

22 Kɛ- ɛ ɔti 'mu -wɛ, 'kɪ 'u 'a mu -mɔ. -Tɛ ti nɛ -bu, 'aan ɔwɪl 'mɔɛ bu, ɔhuɓen a 'yiyɛ a -tɪ. Kɛɛ, 'n kɔ 'a mu 'huɛn-, -a di 'nɪ 'yiyɛ -nɪ de. 'Bu mɔ, ɔba 'yiyɛ -nɪ, a di nu dɔdɔ, 'tɪ- nyiblo ɔdɔ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bu nuɔo, ba 'kee dɔdɔ a 'mu, 'a nunuo.

23 Ti a 'mu 'bu nyre 'u, -ɛ -bɪ a di 'kee 'na le 'beti le de, -ɛ nuɔo, a di -tebli a pepe a 'mu le 'nɪ yru. 'N yɪ 'a mu 'nɪ -lee -nɪ, -tebli a pepe -mu', a di 'na 'Bat -hɔa, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyre 'kwli, ɛ di 'a mɔɔɔ 'nɪ -nyɪ.

24 Kɔɛ la 'lɪ bu, -bu yɛ ti -bu kɪ, a 'yɛɛ 'na 'Bat ɔdedede nɪ -huɛ, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyre 'kwli. 'Bu mɔ, 'ba yɪ dɛ nɪ -huɛ, -ɛ -bɪ ba -hɔaɔa 'na 'Bat. ɛ di 'a mɔɔɔ 'nɪ -nyɪ, -ɛ diɔe nu, 'aan dɔdɔ 'mu ɔɛɛ.»

-Yusu wɛn 'nɪ, -aan ɔwɪl 'nɪ 'bie 'lɪ ɔhlɔn

25 «-Tɪ a pepe -bu, 'n lee nɛ 'a mu, 'kɪ 'n naa 'lɪ 'ledɔɪ 'kwli, 'nɪ hɪlaɔa. Ti di 'u 'nɪ nyre, -ɛ kɔ 'yri 'n 'yɛ nɪ di 'ledɔɪ nɪ nu, 'n 'yɛ nɪ di 'lɪ 'a mu -mɔ nɪ -hlee -nɪ, kɛɛ, -tebli -mu', -ɛ kɔɛ 'u 'na 'Bat kɪ bu, 'n di yruɛ nɛ 'a mɔɔɔ' le -tɛɛ.

26 Ti a 'mu, 'bu nyre 'u, a di -hɔa 'na 'Bat -tebli, 'kɪ 'lɪ 'na 'nyre 'kwli. 'Na 'mumu, 'n 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbu -hɔaɔa ɔdedede, 'kɪ 'u 'aan -ta', kɛɛ, 'aan ɔgbetu 'a mu diɔe -tebli le -hɔa,

27 -kɔtɪ 'na 'Bai a 'mʊ, ɛ nʊɛ nɛ 'a mʊ nɪ, -ɛ nuɔo, a nʊɛ 'mʊ nɪ -wɛ, 'tɪ- 'a kuo 'mʊ ɔwɔb yɪ, -ɛ mʊ, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mʊ.

28 'Kɪ 'n -hɔn 'lɪ 'na 'Bai -mʊ, 'nɪ dɪ 'nɛ- 'klo kɪ. -Tɛ tɪ nɛ -bʊ, 'n mɪ 'nɛ- 'klo kɪ -hɔn mʊ, 'mʊ 'lɪ 'na 'Bai -mʊ mʊ.»

29 -ɛ -bɪ 'a -nagbopu* ɔtuɔo ɔwɔn, ʊ wɛn: «'Yɛ kɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, -tɛ -yɛ' nɪ hlee 'lɪ 'ledʊɪ 'kwɪ, 'a -tɪ, -tɪ -mʊ', -hɪɛ, -a yruɪɔ'e' lɛ -tɛɛ.

30 -A yɪ 'kɪɔɪ nɪ, -ɛ mʊ, 'yɛ ɔbʊɪ nyɪblo 'yɪ -mʊ dɛ 'bɛtɪ -nɪ, dɛ -mʊ', ɛ -hʊɛ, ɛ nɪ kɛ', ɔnɪ -wɛ 'a yɪyɛ -mʊ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, ɔa yɪɔe, -ɛ mʊ 'kɪ -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mʊ.»

31 -ɛ -bɪ -Yusʊ ɔtu ɔnʊ ɔwɔn: «ɔBɪ a yɪ 'kɪɔɪ nɪ, -ɛ mʊ, 'kɪ 'n -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mʊ?

32 'A -tɪ 'kɪ, tɪ dɪ 'ʊ 'nɪ nyɛ, 'tɪ- ɛ mʊ, ɛ -wɛ 'ʊ nyɪnyɛ -mʊ, -ɛ kɔ 'yɪ 'aan pɛpɛ a dɪ -gbɛ, 'a -nɛ nyɪblo 'bʊ nɪ 'ʊ, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a -nɛ 'kayɪ bʊ mʊ, a 'mʊ 'ʊ 'mʊ nɪ -do bʊ -hɪɛ. Kɛɛ, 'n 'yɪ 'hɪɔɪ 'lɪ -wɛ, ɔbʊ nʊ -do, -ɛ nuɔo, 'kɪ 'na 'Bai nɪ mʊ 'mʊ 'hʊɪ.

33 'N lee nɛ 'a mʊ -tɪ a pɛpɛ a 'mʊ nɪ, -ɛ dɪɔe nʊ, 'a mʊ -mʊ', -ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -ʊ -mʊɛ, a 'mʊ kɪbʊwɛɛnɛ kɔ. 'Kɪ 'nɛ- 'klo -bʊ kɪ, a dɪ 'yɛ ɔhʊɛn. Kɛɛ, 'aan ɔwɪ 'nɪ 'bɪɛ 'lɪ ɔhɔn, -ɛ nuɔo, 'n -wɛ 'klo -bʊ 'a 'kɪ bʊ nɪ.»

17

-Tɛ -Yusʊ da la Nyɪsʊa, 'kɪ 'ʊ 'a -nag- bopu* a -ta'

1 'Tɪ- -Yusʊ 'mʊ 'kɪ -yɛ mʊ mʊ, -ɛ -bɪ ɛ 'du 'lu yɛ', 'ɛ ta 'lɪ yakɔ 'kwɪ lɛ, ɛ wɛn: «'Na 'Bai ɔ, tɪ nyɛ 'ʊ nɪ, 'kɪ 'mʊ -bʊ, -ɛ mʊ -na 'Yʊ, -bʊ nuɔo, nyɪbli bʊ 'yɛ 'na -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ, -ɛ dɪɔe nʊ, 'mʊ ɔnʊ -na -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ -tɔɔ -nɪ -wɛ.

2 -Nyɪ 'mʊ 'kɪ, 'kɪ 'ʊ -tonyɪbli a pɛpɛ kɪ, -ɛ dɪɔe nʊ, nyɪbli a pɛpɛ -bʊ, -nyɪ 'mʊ, 'mʊ ɔnʊ 'klo yɛyɛ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyɪ.

3 'Klo yɛyɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mʊ bʊ yɪ -mʊ, -mʊ -mʊ', -ɛ mʊ -tɛɛ a Nyɪsʊa nɪ -do, ɛ kɔ, bʊ yɪ 'mʊ -wɛ, 'mʊ -bʊ, -ɛ mʊ -Yusʊ 'Kɪsʊ, -lee 'nɛ- 'klo kɪ.

4 -Tɛ 'n nɪ 'nɛ- 'klo kɪ, 'n tɔɔ nyɪbli -na -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ nɪ. -Kʊan -mʊ', -nyɪ la 'mʊ, ɔbʊ nʊ, 'n -yɛɔa 'lu nɪ.

5 -ɛ -bɪ 'kɪ, 'na 'Bai ɔ, wɛn, 'kɪ ɔbʊ dɪ 'lɪ -mʊ 'hʊɪ dɛ, 'mʊ -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ kɔ. Tɪ -mʊ', -ɛ kɔ 'yɪ 'n nɪ la 'ʊ -mʊ 'hʊɪ, -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ nɪ -do -mʊ', 'n kɔ la, 'tɪ- 'klo 'mʊ la nʊɛ mʊ mʊ, -nyɪ 'mʊ -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ a 'mʊ dɛ.

6 Nyɪbli -mʊ', -ʊ nɪ la 'lɪ 'klo 'ka 'kwɪ, -ha 'lɪ ɔnʊ nɪ, ɔnɪ -nyɪ 'mʊ ɔnʊ, ɔnɪ nuɔo, nyɪbli a 'mʊ, 'ʊ yɪ -mʊ. -Mʊ kɔ nyɪbli a 'mʊ, ɔnɪ -ha 'lɪ ɔnʊ, ɔnɪ -nyɪ 'mʊ ɔnʊ, 'ʊ ɔtʊɪ 'ʊ -na win.

7 ʊ yɪ 'kɪɔɪ nɪ, -ɛ mʊ, 'a -nɛ dɛ, -nyɪ 'mʊ, 'kɪ ɛ -hɔn 'lɪ -mʊ -mʊ.

8 Win -bʊ, ɔtu 'mʊ wɔn, ɛ nɔ- 'n tɔɔ ɔnʊ, 'ʊ 'hɛɔe kʊa -tɛɛ. ʊ yɛɔo nɪ, -ɛ mʊ, 'kɪ 'n

-hɔn 'lɪ -mʊ -mʊ, kɔ, 'ʊ yɪɔe -tɛɛ, -ɛ mʊ, -mʊ lee 'nɛ- 'mʊ 'klo kɪ.

9 Nyɪbli a 'mʊ, ʊ nu- kɔ -tɪ, 'nɪ dɛ -mʊ. 'Nɪ -daɔa lɪ -mʊ, 'kɪ 'ʊ 'klo kɪ a nyɪbli -mʊ', -ʊ 'yɪ -mʊ -yɪ a -ta'. Kɛɛ, nyɪbli -bʊ, -nyɪ 'mʊ, ʊ nu- kɔ -tɪ, 'nɪ dɛ -mʊ, -ɛ nuɔo, -mʊ kɔ ɔnʊ.

10 'A -nɛ dɛ, kɔ 'a -nɛ nyɪblo 'n -kɔ, -mʊ kɔ ɔnʊ, mʊ, 'a -nɛ dɛ, kɔ 'a -nɛ nyɪblo, -kɔ, 'mʊ kɔ ɔnʊ -wɛ. ʊ nu- nɪɔe, nyɪbli 'ʊ yɪ 'na -tɪ a 'yɪ'bʊalɛ 'yɛ.

11 Tɪ ɔdʊ 'yɪ 'lɪ -hɪɛ, 'mʊ 'nɛ- 'klo -bʊ kɪ -hɔn, 'mʊ 'lɪ -mʊ -mʊ dɪ. Kɛɛ, ʊ nu- mʊ -bɪ, 'kɪ 'ʊ 'tɛ dɪ 'nɛ- 'klo -bʊ kɪ nɪ. 'Na 'Bai Nyɪsʊa, nʊ 'kɪ -mʊ', -nyɪ 'mʊ, bʊ ɔtu ɔnʊ 'yɛ, -ɛ dɪɔe nʊ, ʊ 'mʊ -mʊɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n kɔ -mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, ɔa -mʊɛ.

12 Tɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n -hɪ 'nɛ- ɔnʊ 'nyɪ, 'n ɔtʊɪ la ɔnʊ 'yɛ, 'kɪ 'lɪ -na 'kɪ -mʊ', -nyɪ 'mʊ 'kwɪ. 'N ɔtu ɔnʊ 'yɛ nɪ -tɛɛ, 'waa 'yɛ nɪ -do ɔdʊ 'yɪ 'wan, 'bʊ 'yɪ nyɪblo nɪ -do -bʊ, -kɔtɪ ʊ 'crʊ la 'lɪ Nyɪsʊacrɛn 'kwɪ, -ɛ mʊ, ɛ dɪ 'nɪ 'wan. -ɛ -bɪ -tɪ a 'mʊ, ʊ 'crɪ la, ɛ nʊɛ nɪ.

13 Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bʊ, 'kɪ 'n yɪ 'lɪ -mʊ -mʊ dɪ. -Tɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n yɪ ɔnʊ 'nɪ -lee -nɪ, -tɛ 'n 'tɛ nɪ 'nɛ- ɔnʊ 'nyɪ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ, -ɛ dɪɔe nʊ, -tɛ 'n nɪ dɔdʊ a nunuo, ʊ 'mʊ dɔdʊ a nunuo lɛ nʊ -wɛ, 'tɪ- dɔdʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ ɔɔɛ.

14 'N tɔɔ ɔnʊ -na win nɪ, kɛɛ, 'klo a nyɪbli yɛɛ ɔnʊ nɪ, -tɛ 'na nyɪbli 'yɪ 'klo a nyɪbli 'pa- a -tɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'n -nu, 'nɪ 'yɪ 'klo a nyɪblo 'pa-.

15 'Nɪ -nyaaɔa -mʊ lɛ, 'kɪ -bʊ -ha 'nɛ- ɔnʊ 'klo -bʊ kɪ, kɛɛ, 'n nyɛɛ -mʊ lɛ, 'kɪ -bʊ ɔtu ɔnʊ 'yɛ, -ɛ dɪɔe nʊ, 'kuo -hʊɪ* a nyɪblo gbagbʊ 'nɪ ɔha ɔnʊ lɛ -hɛn.

16 ʊ 'yɪ 'klo a nyɪbli 'pa-, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'na 'mʊmʊ, 'n -nu, 'kɪ 'n 'yɪ 'klo a nyɪblo 'pa-.

17 Tɔɔ ɔnʊ -tɪ a -tɛɛ, -ɛ dɪɔe nʊ, ʊ 'mʊ -na nyɪbli mʊ pɛpɛ. -Tɪ a -tɛɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mʊ -na win.

18 -Tɛ -nʊ, ɔnɪ lee 'nɛ- 'mʊ 'klo -bʊ kɪ, kɛ- nɪ -do, 'n -nu, 'nɪ lee ɔnʊ -wɛ, 'kɪ bʊ bɪ 'klo -bʊ kɪ, bʊ pʊ -na ɔhaantitɛ nyɪbli.

19 'N -hɛ 'na dɔnʊ nɪ pɛpɛ, 'nɪ yɪ -mʊ 'na dɔnʊ -nyɪ, 'kɪ 'ʊ 'waa -ta', -ɛ dɪɔe nʊ, ʊ 'mʊ -na nyɪbli mʊ -tɛɛ.

20 ɛ 'yɪ 'na nyɪbli -bʊ nɪ -do a -tɪ 'pa-, 'nɪ -daɔa a -mʊ. Kɛɛ, 'n dɛ -mʊ nɪ -wɛ, 'kɪ 'ʊ nyɪbli -bɪ -bʊ, 'na nyɪbli dɪ 'na -tɪ -lee -nɪ, -ʊ dɪ 'mʊ ɔwɔb yɪ -kuo -nɪ a -tɪ.

21 'N nyɛɛ -mʊ lɛ, 'waa pɛpɛ bʊ -mʊɛ. 'Na 'Bai, -tɛ 'n kɔ -mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, ɔa 'wɪ- nyɪblo nɪ -do yɪ, nuɔo, ʊ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -ba -mʊɛ -wɛ. Nuɔo, bʊ -mʊɛ, -ɛ dɪɔe nʊ, 'klo kɪ a nyɪbli -mʊ', -ʊ 'yɪ -mʊ -yɪ, ʊ 'mʊ ɔb ɔhan-tɪ pʊ, -ɛ mʊ, -mʊ lee 'nɛ- 'mʊ 'klo kɪ.

22 -Tɪ a 'yɪ'bʊalɛ -mʊ', -nyɪ 'mʊ, 'n -nyɪ ɔnʊ ɔb nɪ, -ɛ dɪɔe nʊ, ʊ 'mʊ -mʊɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a -nu, ɔa -mʊɛ,

23 ɛ ɔhɛn 'nyɛ, ʊ kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'wɪ- nyɪblo nɪ -do yɪ, 'tɪ- -kɔ 'mʊ 'hʊɛn-, -a 'wɪ-

nyiblo ni -do yi, -e di[e nu, v 'mu -mve pepe, e ko, 'klo ki a nyibli, v 'mu[]v yru, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu, 'ti- v 'mu[]v le yru, -e mo, -nve []nu ni, []wt yi, -te -nu, []ni nve 'mu.

²⁴ 'Na 'Bai o, -nyi 'mu []nu ni. 'A -ti, 'n -hve[]e ni, -tite 'n di 'v ni, v ko 'mu 'hven-, -ba ni 'v -we, -e di[e nu, v 'mu 'na -ti a 'yi'buale 'ye. -Ti a 'yi'buale a 'mu, -nyi la 'mo[]o ni, -e nu[]o, 'ti- 'klo 'mu la -nue -ni, -nve la 'mu ni.

²⁵ 'Na 'Bai o, -mo -mu', -e 'sii 'v yi, nyibli -huohv, -v ni 'ne- 'klo -bu ki, v 'yi -mu -yi. Kee, 'mo -bi, 'n yi -mu ni, e ko nyibli -mu', -v yi[]e, -e mo, -mo lee 'ne- 'mu 'klo ki, nyibli a 'mu, v yi -mu ni -we.

²⁶ 'N nu[]o ni, 'v yi -mu, e ko, 'mu[]v 'lu -mo gba, v 'mu -mu yi -tee, -e di[e nu, v 'mu 'waa 'bio -nve -ni, []wt yi, -te -nu, []ni nve 'mu, 'ti- 'n ko []nu 'hven-, -a 'mu nyiblo ni -do yi 'wu.»

18

-Te Judia pv la -Yusu -Juukve a 'blv a nyibli -ji'*

(Matie 26.47-56; Makı 14.43-50; Luku 22.47-53)

¹ -Te -Yusu -we 'ki 'lı Nyısva a -mohleele -mo, -e -bi e ko 'a -nagbopv* 'hven-, v 'du ye', v []ti Jrusredıo 'kwli. Kee, Judia, -e mo -Yusu a -nagbopi -bi, e no- ko []nu 'hven-, -v 'yi -mu. 'Nıhannv []dv ni 'v. 'A 'nyre mo Sedro. Sedro a 'mu, no- ko 'niki 'dudoti a -ci []dv ni 'lı. No- ko ki v mu 'lı.

² 'Waa pepe, 'ki v 'yee 'lı le. No- nu[]o, Judia a 'mu, 'e 'yi 'lı -te a 'mu, 'e ko 'ki 'hru, 'ki bu pv -Yusu 'a yraanyibli -ji'.

³ 'Kı 'lı 'dıo a 'mu 'kwli, Romakve a tayie ni 'lı, e ko Nyısva a 'kagbau a 'yie[]tunyv 'hven-. Nyibli a 'mu, nu- Judia pv ye', 'v ni -Yusu klo mo, 'kı 'lı 'dudoti a -ci a 'mu ki. Nyibli a 'mu, Nyısva a -cohlunpinyv* gbagbi ko Falisi[]tumu* a nyibli 'hven-, -v mo -Juukve a 'blv a nyibli, nu- te 'lı []nu, 'ti- 'blv a nyibli a 'mu, -v te 'lı []nu, 'waa pepe, nu- mu 'lı -te a 'mu. 'Seyo -mu', -v ko []nu 'hven- -mu, v 'ble 'napı, ko []gbii, ko ta-won-tebli kva le, 'v -mu.

⁴ -Yusu yi -tebli a pepe a 'mu ni, -e ko -bu nu[]o. No- nu[]o, 'e 'yıya 'v []nu ye' bu, 'e 'beti []nu, e wen: «Nyiblo a 'dı -bi a []mve le 'lı?»

⁵ -E -bi v wen: «Nasaletı a -Yusu.» -E -bi e wen: «'Mo, no- -bu.» 'Kı Judia 'tıe ni 'lı -Yusu a yraanyibli 'nyı.

⁶ -Yusu bu pv 'kı le: «'Mo, no- -bu,» ti ni -do a ti 'yri, -e -bi v naa ke -naanaa, 'v bi []hlon le.

⁷ -E -bi e 'beti []nu ni de, e wen: «Nyiblo a 'dı -bi a []mve le 'lı?» -E -bi v wen: «Nasaletı a -Yusu.»

⁸ -E -bi e wen: «'Bı 'n lee wen 'a mu ni, -e mo, 'mo, no- -bu. -Te e mo 'mo, a -hve ba klo, ba -ha 'na -nagbopv me le, bu mu, a 'ni 'klo[] lı []nu.» -E -bi 'seyo -ha -Yusu a -nagbopv me le.

⁹ -Te e pv le, -e -bi de -mu', e hla la, ti -hi la a ti 'yri, e nue ke ni. De a 'mu, e no- -bu: «'Na 'Bai Nyısva o, nyibli -mu', -nyi la 'mu, 'n 'yi 'a nyiblo ni -do 'waan -ni.»

¹⁰ 'Kı 'lı -Yusu a yraanyibli a 'mu 'nyı, nyiblo []dv ni 'lı, 'a 'nyre 'e mo Malikustı. E mo Nyısva a -cohlunpinyv a nyiblo gbagbv a -kvannunyo []nto. -E -bi Simo Pielı, -e mo -Yusu a -nagbopi -bi, -e ni 'v -Yusu 'hvi, e nu 'a 'plhen, 'e 'be 'v Malikustı a 'mu, 'a diidenva 'v.

¹¹ -E -bi -Yusu wen: «Pielı o, pv 'lı -na 'plhen bo 'kwli. []Bı []yı[]ı -yi, -e mo, 'n ko []bu -yra []hıven -mu', Nyısva -hve []bv 'ye 'lu?»

-Te v gba la -Yusu, 'kı 'v -cohlunpinyv a nyiblo gbagbv Hanı ye'*

¹² -E -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli a 'mu, Judia -gba, v ko 'waa nyibli gbagbi 'hven-, v klo -Yusu, 'v mu []ne,

¹³ 'v gba[]a 'dıo. Yı-henyiblo -ko -mo v gba 'lı[]ı, no- mo -cohlunpinyv a nyiblo gbagbv. Nyıbehıan a 'mu, 'a 'nyre mo Hanı. E no- mo Kaıfu a tva. Kaıfu a 'mu, e no- mo 'yrv a 'mu 'kwli a -cohlunpinyv a nyiblo gbagbv.

¹⁴ Kaıfu ni -do a 'mu, no- pv la -Juukve* []to' ti []dv -hi la a ti 'yri, -e mo: «E nu -tee, 'kı nyiblo ni -do bu 'kv, 'kı 'v -aan dako a pepe a -ta', 'e -hi 'v -aan dako a pepe bu 'kv.»

-Te Pielı pv la le, -e mo, e 'yri la -Yusu a -nagbopi -pa-*

(Matie 26.69-70; Makı 14.66-68; Luku 22.55-57)

¹⁵ Bu yi 'kı -Yusu ni gbe, -e -bi Simo Pielı ko -Yusu a -nagbopi -bi 'hven-, v nu- yı[]ı []wien le kve. -Nagbopi -bi a 'mu, -cohlunpinyv* a nyiblo gbagbv, e mo Hanı, e yi[]e ni. E no- nu[]o, e ko -Yusu 'hven- 'v pa' v -te ni -do, 'kı 'lı nyıbehıan a 'mu, -e mo Hanı, 'a -yaa 'kwli.

¹⁶ Kee, Pielı -mo -bi, 'kı e hree 'v -yaa a 'mu, 'a []hvan.yı'. -Nagbopi -mu', -cohlunpinyv a nyiblo gbagbv -yi, no- lee 'yu nıroyı -mu', -e []tı 'maju 'yie, 'e paa Pielı.

¹⁷ Pielı bu pa 'kı, -e -bi 'yu nıroyı a 'mu, e yı[]ı 'ni 'beti -ni, e wen: «'Bı -mo -Yusu a -nagbopi -bi []nto -we.» -E bi Pielı wen: «'Yıyru, 'n 'yri 'lı []nu 'nyı -ni.»

¹⁸ -Te ce yi 'kı ni []tı, -e -bi -kvannunuyibli -mu', -v ko Nyısva a 'kagbau a 'yie[]tunyv 'hven-, -v ni 'v, v 'tie na, 'v yı[]ı 'wen. 'Kı Pielı ni 'lı []nu 'nyı, 'e yi na 'wen -we.

-Te -cohlɔnpinyu* a nyiblo gbagbu Hani
yi la -Yusu le 'beti -ni
(Matie 26.59-66; Makɪ 14.55-64; Luku
22.66-71)

19 Ti a 'mu 'yri, -e -bi -cohlɔnpinyu a
nyiblo gbagbu Hani, ε -tva -Yusu tete a
le'betile, ε wen: «Nyibli a 'di -bi -mɔ -na
-nagbopu* 'li, kɔ, de a 'di -bi -mɔ -na
toɔwin 'li?»

20 -E -bi -Yusu [tu]o [wɔn, ε wen:
«Nyibli a pepe yi -ti a pepe, 'n toɔ -ni ni.
'N 'yi -ti [d]u -hli. 'A -ne ti, 'n tve la ni, 'ki
'li Nyɪsua a 'kayo bu, ε ko, 'ki 'li 'a 'kagbau
a -yaa 'kwli, -te -Juukve* a pepe 'yee 'li le,
v ko 'waa nyibli gbagbu 'huen-.

21 'A -ti, [ni] 'betie 'li 'mu. Nyibli -mu', -v
ni la -tuo ki, v nu- -bu 'beti -ni. -Tebh a
pepe, 'n toɔ la -ni, v yi[e] ni. 'Waa -huɔhu
ni 'ne- -a mu 'nyu.»

22 -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Nyɪsua a
'kagbau a 'yie[ɔ]tunyo -bi, -e ni 'v, ε pu 'li[ɔ]
'ɲma nua, ε wen: «Ke- -ni -cohlɔnpinyu a
nyiblo gbagbu a [wɔn]tutuo?»

23 -E -bi -Yusu wen: «'Bu mɔ, 'ni hla -ti,
'bu nyre yi, toɔ 'mɔ[ɔ], kee, 'bu mɔ, -ti -bu,
'n -hla, 'bu nɔ yi, de- ko 'na bibie 'li?»

24 Ti a 'mu 'yri, -e -bi Hani lee ne 'a
'seyo ni, bu gba 'li[ɔ] -cohlɔnpinyu a nyiblo
gbagbu Kaifu -mɔ. -Yusu 'tɛ ni 'lili'.

-Te Pielɪ pu la le de, -e mɔ, ε 'yi la -Yusu
a -nagbopi* 'pa-

(Matie 26.71-75; Makɪ 14.69-72; Luku
22.58-62)

25 Ti a 'mu 'yri, Simɔ Pielɪ 'tɛ ni 'li
na'wennyu 'nyu, 'ki 'li -yaa a 'mu 'kwli. -E
-bi ke- nyiblo [d]u pi[ɔ] yi, ε wen: «'Mɔ -bu,
-mɔ -Yusu a -nagbopi -bi [ni]o.» Kee -e -bi
ε wen: «'Dɔn-, 'ni 'li 'li [ni]v 'nyu -ni.»

26 -E -bi -cohlɔnpinyu* a nyiblo gbagbu
a -kuannunyo -bi ni 'v -we. Nyiblo -mu',
-ε ko nua Pielɪ 'be wen 'v, ε nɔ- ko 'diayi
[ni]o. Nɔ- yi Pielɪ -lee -ni -we, ε wen: «'Mɔ
-bu, -mɔ -Yusu a -nagbopi [ni]o, -ε nu[ɔ], ε
ko -mu 'huen-, 'ni ye wen 'a mu ni, 'ki 'li ti
bu.»

27 Kee, Pielɪ -ga ni de. Bu -ga 'ki, -e -bi ti
ni -do a ti 'yri, hape da -nyre ni.

-Te Pilati, -ε mɔ Romakve a -gɔlvnoma,
ε 'beti la -Yusu, 'ti- 'ε pu la[a] -bati le

(Matie 27.1-2,11-14; Makɪ 15.1-5; Luku
23.1-5)

28 -Te -nyre -nye 'ki, -e -bi -Juukve*
-ha 'li -Yusu Kaifu a -yaa 'kwli ni, 'v
gba 'li[ɔ] Romakve a -gɔlvnoma a 'kagbau
bu. -Gɔlvnoma a 'mu, 'a 'nyre mɔ Pilati.
-Juukve -mɔ -bi, 'waa nyiblo [d]u yi 'li
-yaa a 'mu 'kwli -pa. U wen 'ni, 'bu pa 'li
-gɔlvnoma, -e 'yi -Juukveyu 'pa- a -te, -e -bi
v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyɪsua ye'. 'A -ti, v
'ni -di[e] le'mimle, -ε mɔ Pakɪ a diide ni. E
nɔ- nu[ɔ], 'v hree 'v -patv'.

29 Bu 'wle 'ki 'v -patv' bu, ε nɔ- nu[ɔ],
Pilati 'ε 'hri, 'ε mu 'v [ni]v ye', ε wen: «'Ba
lee 'mu de -mu', nyiblo -bu, ε -nu, -kɔti a
yi[ɔ]i -yee -ni.»

30 -E -bi v wen: «'Bu 'yi wen
de-huannunyo 'pa-, -a 'ni -ya[ɔ] wen[ε] -mɔ
yi ni.»

31 Bu pu 'ki le, -e -bi Pilati wen: «'Ba
gba[ɔ], ba puɔ [ne] -bati le 'a mu ni -do.
De -mu', a -hve, ε nɔ- ba nu[ɔ] -mɔ, -te
-mu', 'aan tete ni 'a hihla.» -E -bi v wen:
«'A mu Romakve, a pu 'li tete, -ε mɔ, -a
mu -Juukve, -a 'ni 'laa 'li nyiblo. 'A -ti,
-a -hve[ε] ni, ba kɔɔ 'v[ɔ]v tugbe 'yie, ε 'mu
'ku.»

32 -Te v pu 'ki le, -e -bi de -mu', -Yusu hla
la, 'ki 'v 'a 'kɔkɔɔv a 'mu a -ta', ti [d]u -hi
la a ti 'yri, -e -bi de a 'mu, nɔ- di ke 'lu -mɔ
mu.

33 -E -bi Pilati pa ni de, 'ε lee ne 'a 'seyo,
'ki bu 'yia 'v[ɔ]v -Yusu ye' bu. Bu 'yia 'ki
'v [ne]ε ye' bu, -e -bi ε wen: «[B]i -mɔ mɔ
-Juukve a bodɔ?»

34 -E -bi -Yusu wen: «[B]i -ti -bu, -yi 'mu
'beti -ni, -na [g]betv, -hie[ε] 'lu -mɔ le, 'ki 'v
'mu -mɔ, -v'v- nyibli [d]u lee -mɔ[ɔ]?»

35 -E -bi Pilati wen: «'Mɔ -bu, 'n 'yi
-Juukveyu 'pa-. -Na [g]betv a dako ko
-cohlɔnpinyu* gbagbu 'huen-, v nu- ya 'ne-
mu 'mu yi.»

36 -E -bi -Yusu wen: «'Na bodɔde 'yi
'klo -bu a nyibli a bodɔde yi 'wi, 'ti- ε
'yi -tonyibli 'pa-, v 'yi 'mu bodɔde -nyi,
Nyɪsua a [g]betv, nɔ- -nyi 'mɔ[ɔ]. 'Bu mɔ,
'ni 'wi wen 'klo -bu a bodɔv yi, 'na
-nagbopu* di wen 'ni -wɔn, 'ki 'li 'dudɔti
bu, -ε di[e] nu, v 'ni [ha] wen 'mu -Juukve
-ji' pu.»

37 -E -bi Pilati wen: «'A -ti, -mɔ bodɔ
[ni]o 'a?» -E -bi -Yusu wen: «E nɔ- hle, 'mɔ
bodɔ [ni]o. E nɔ- nu[ɔ], 'ni -hɔn 'li Nyɪsua
yi, 'v ko 'mu, 'mu nyibli -ti a -tee -toɔ -ni.
'A -ti, nyiblo 'bu nve -ti a -tee, ε pi 'mu nua
yi bu, 'ti- 'ε pi 'na -ti [han]-ti.»

38 -E -bi Pilati wen: «De- mɔ 'ki -ti a -tee
'li?»

-Juukve* wen 'ni, bu kɔɔ 'v -Yusu tugbe
'yie, ε 'mu 'ku

(Matie 27.15-31; Makɪ 15.6-20; Luku
23.13-25)

Bu pu 'ki le, -e -bi ε 'hri ni de, 'ε mu 'v
-Juukve a 'mu ye', ε wen: «'Mɔ -bi -o, 'ni
'yee[ε] 'li[ɔ] de -huan [d]u 'li, ε -nu, -ε bleε
'kɔkɔv yi.

39 Kee, ε mɔ -aan de [ni]o, [a] ni[ɔ]i le, 'aan
le'mimle -mu', -ε mɔ Pakɪ a ti 'yri: 'n ko
[b]v te [j]klapi ni -do bu, a -hve. 'A -ti, [b]v
a -hve[ε] ni, 'ki [b]v te 'aan bodɔ bu?»

40 -E -bi ti ni -do a ti 'yri, v -tva [ye] a
lepupu, v wen: «'Klo a 'klo, -a 'ni -hva[ɔ]

lɪɫɪ, Balabastɪ -a -hʊe.» -E kɔ -ta' Balabastɪ a 'mu, e mɔ -balɔnyiblo ɔnɔɔ.

19

¹ -E -bɪ Pilatɪ lee 'seyo nɪ, e wen: «Ba gbaɔa, ba bii ɔne lɔkɔ,» ʊ gbaɔa, ʊ biɔe.

² -Te ʊ -we 'a bibie -mɔ, -e -bɪ ʊ hlaa ɔne 'witiklaʊn le, ʊ ɔtu ɔneɔ le 'lu, kɔ, ʊ puɔw lwawɔ -jɔhɔn. Wlawɔdʊ a 'mu, bodɔɔpu nɪ -do, nɔ- pɪɔɪ le.

³ -E -bɪ ʊ 'yɪa ʊɔv 'hʊɪ bʊ, ʊ 'cɛɛ ɔne, ʊ wen: «-Na 'wio mɔ, -Juukʊe a bodɔɔ,» kɔ, ʊ pɪ 'lɪɫɪ 'ɲmɪ nuɪ' le -we.

⁴ -E -bɪ Pilatɪ 'hri nɪ de, e wen: «'N ye 'a mɔɔɔ yɪ, 'kɪ 'ne- 'patʊ', -e diɔe nu, a 'muɔv yɪ, -e mɔ, 'nɪ 'yeeɔe 'lɪɫɪ de -hʊan ɔdʊ 'lɪ, e -nu, -e blɛɛ 'kukʊv yɪ.»

⁵ -E -bɪ -Yusu 'hri nɪ, 'a 'witiklaʊn 'e nɪ ʊɔv 'lu, kɔ, 'a wlawɔ -jɔhɔn 'e nɪ 'lɪɫɪ 'lɪ. -E -bɪ Pilatɪ wen: «'Aan nyiblo, nɔ- -bʊ.»

⁶ -Te Nyɪsʊa a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ kɔ Nyɪsʊa a 'kagbau a 'yieɔtunyo 'hʊen-, ʊ pu ʊ -Yusu 'yie 'hʊɪ, -e -bɪ ʊ -tʊa ɔye a lepuɔv, ʊ wen: «Kɔɔ ʊɔv tugbe 'yie, e 'mu 'kʊɪ!» -E -bɪ Pilatɪ wen: «Ba gbaɔa, ba kɔɔ ʊɔv tugbe 'yie, 'aan ɔgbetʊ, -e nuɔo, 'mɔ -bʊ, 'nɪ 'yeeɔe 'lɪɫɪ de -hʊan ɔdʊ 'lɪ, e -nu, -e blɛɛ 'kukʊv yɪ.»

⁷ -E -bɪ -Juukʊe wen: «Pilatɪ, -a mu -bʊ, -a kɔ tete. Tete a 'mu, e wen 'nɪ, nyiblo, -e di 'a dɔnɔv Nyɪsʊa -daa -nɪ, nyiblo a 'mu, e blɛɛ 'kukʊv yɪ. 'A -tɪ, -te e pu le, -e mɔ, e mɔ Nyɪsʊa a 'Yu ɔnɔɔ, e nɔ- kɔ -tɪ 'e blɛɛ 'kukʊv yɪ.»

⁸ -Te Pilatɪ 'wɪn 'kɪ -Juukʊe a puɔwɪn, -e -bɪ hʊannʊ bi 'lɪɫɪ 'kwli,

⁹ 'e pa 'lɪ 'a 'kagbau bʊ de, 'e yɪ -Yusu 'beti -nɪ, e wen: «ɔBɪ 'kɪ -hɔn 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ?» Kee, -Yusu 'yɪɔɪ ɔdedede kle -hɪhɪa -nɪ.

¹⁰ E nɔ- nuɔo, Pilatɪ 'e yɪɔɪ -lee -nɪ, e wen: «ɔBɪ 'mɔ Pilatɪ, 'mɔ -yɪ -mu 'beti -nɪ, ɔnɪ 'ye nɪ pu 'mu mɛ le. ɔYɪɔɪ -yɪ, -e mɔ, 'mɔ -mɔ 'blɔgba -bʊ, 'a -gʊlɔnɔma, 'n kɔ 'klɪ, 'kɪ ɔbʊ te -mu bʊ, 'tɪ -nɪ kɔ 'klɪ -we, 'kɪ ɔbʊ kɔɔ ʊ -mu tugbe 'yie.»

¹¹ -E -bɪ -Yusu wen: «ɔNɪ -kɔɔɔ wen 'klɪ nɪ, 'kɪ ʊ 'mu kɪ, 'bʊ mɔ, Nyɪsʊa 'bʊ 'yɪ wen -mu 'klɪ -nyɪ. Nɔ- nuɔo, nyiblo -bʊ, -e pu 'mu -mu -jɪ', 'e nu de -hʊan, 'e -hi ʊ -mu 'bʊ.»

¹² Kʊe 'kɪ ʊ ti a 'mu 'yri bʊ, -e -bɪ Pilatɪ ɔtuɪ ʊ 'klɪ de, -e diɔe nu, e 'mu -Yusu bʊ te. E nɔ- mɔ -Juukʊe bʊ ɔmɔma le, ʊ wen: «'Bʊ mɔ, ɔnɪ te nyiblo -mu' bʊ, -e -bɪ -kɔ Romakʊe a 'kɪun gbagbʊ 'hʊen-, a 'yɪ -pe. E kɔ, 'bʊ mɔ, nyiblo 'bʊ yɪ 'a dɔnɔv bodɔɔ nɪ -deɛ -nɪ, -e -bɪ e kɔ 'kɪun gbagbʊ a 'mu 'hʊen-, ʊ 'yɪ -pe.»

¹³ -Te Pilatɪ 'wɪn 'kɪ -tɪ a 'mu, -Juukʊe -hɪa, e nɔ- mɔ bʊ 'hɔɔɔ ʊ -Yusu -patʊ', 'tɪ -'e nɪ 'lɪ 'a -batipɔgbata 'kwli bʊ. -Te a 'mu, e nɪ ʊ bʊ, ʊ pu la ʊ 'hɪ papʊe blɛ. -Tɪte a

'mu, 'a 'nyre mɔ Gabata, 'kɪ 'lɪ -Juukʊewin 'kwli.

¹⁴ E mɔ Pakɪ a 'wee a -nyrɔwɪ nɪ ɔhɔn a -nyragbɪ, 'kɪ Pilatɪ puɔ la ʊ -Yusu -bati le. -E -bɪ Pilatɪ wen: «-Juukʊe -na, 'aan bodɔɔ, nɔ- -bʊ.»

¹⁵ -E -bɪ ʊ -tʊa ɔye a lepuɔv de, ʊ wen: «Bʊ 'kʊ, bʊ 'kʊ, kɔɔ ʊɔv tugbe 'yie!» -E -bɪ Pilatɪ wen: «ɔBɪ 'aan -ne bodɔɔ, nɔ- ɔbʊ kɔɔ ʊ tugbe 'yie?» -E -bɪ -cɔhlɔnpinyɔ gbagbɪ wen: «-A 'yɪ bodɔɔ ɔdʊ -yɪ, 'bʊ 'yɪ Romakʊe a 'kɪun gbagbʊ 'pa-»

¹⁶ -E -bɪ Pilatɪ lee ne 'a 'seyo nɪ, e wen: «Ba gbaɔa, ba kɔɔ ʊɔv tugbe 'yie, e 'mu 'kʊ, ɔwɪ yɪ, -te -Juukʊe nɪ 'a -hʊhʊa,» 'seyo a 'mu, ʊ kɔ -Yusu, ʊ gbeɔe.

-Te ʊ kɔɔ la ʊ -Yusu tugbe 'yie, -e diɔe nu, e 'mu 'kʊ a -tɪ

(Matie 27.32-44; Makɪ 15.21-32; Luku 23.26-43)

¹⁷ -E -bɪ ʊ hɛ -Yusu nɪ, 'e 'ble 'a dɔnɔv a tugbe -mu', -e kɔ 'yie ʊ di ʊɔv -kɔɔ -nɪ, ʊ ɔtɔɔ ɔne Jrusredɔɔ 'kwli. -Tɪte -mu', ʊ gba 'lɪɫɪ 'lɪ, e nɔ- ʊ deɛ 'Lukla, -e mɔ Gɔlɔgɔta, 'kɪ 'lɪ -Juukʊewin 'kwli.

¹⁸ 'Kɪ ʊ kɔɔ 'lɪɫɪ tugbe 'yie, ʊ kɔɔ ʊ de'kukununyɔ nɪ 'hʊen -we, 'kɪ ʊ 'waa -ne ti 'yie, nyiblo nɪ -do, 'kɪ 'lɪ -Yusu a diidekɔbɪa kɪ, -do -bɪ 'kɪ 'lɪ 'a kamlakɔbɪa kɪ.

¹⁹ -E -bɪ Pilatɪ lee ne 'a nyibli nɪ, ʊ 'crɪ wuntɔde, 'kɪ ʊ 'plaɪnkɔbɪa kɪ, ʊ 'ma 'bɔv -Yusu a tugbe 'lu bʊ. Winbʊ a 'mu, ke- e pɪ: «Nyiblo -bʊ, e nɔ- mɔ Nasaletɪ a -Yusu, -e mɔ -Juukʊe a bodɔɔ.»

²⁰ Winbʊ a 'mu, ʊ 'crɪ 'lɪɫɪ wingble nɪ ta 'kwli, -e mɔ -Juukʊewin, kɔ Romakʊewin, kɔ Glekʊewin. -Tɪte a 'mu, ʊ kɔɔ ʊ -Yusu tugbe 'yie, e 'mʊe 'dɔɔ yre. 'A -tɪ, -Juukʊe -hʊɔhʊɪ yɪ win a 'mu 'nɪ -hre.

²¹ -Te -Juukʊe a -cɔhlɔnpinyɔ* gbagbɪ -hre win a 'mu, -e -bɪ ʊ mu 'lɪ Pilatɪ -mɔ, ʊ wen: «ɔYɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, -bʊ 'crɪ wen, -e mɔ, -Yusu mɔ -Juukʊe a bodɔɔ ɔnɔɔ, keɛ, ke- kɔ -bʊ pu wen: Nyiblo -bʊ, e wen 'nɪ, e nɔ- mɔ -Juukʊe a bodɔɔ.»

²² Kee, Pilatɪ wen: «De -mu', 'n 'crɪ, 'n 'crɪɔɪ nɪ. 'Nɪ 'cɪcɪɔɪ lɪɫɪ nɪ de.»

²³ -Te 'seyo -we 'kɪ -Yusu a kɔkɔ -mɔ, 'kɪ ʊ tugbe 'yie, -e -bɪ ʊ 'du 'a 'hʊlepu-tebɪ 'mu ye', ʊ nu 'a dui nɪ -hen, ʊ ɔglaɔa, nyiblo 'bʊ nɪ 'bʊ, 'a -ne du. Kee, wlawɔ nɪ -do nɪ 'bʊ, -e mɔ danʊ nɪ -do a wlawɔ blɔbɔ.

²⁴ -E -bɪ ʊ wen: «-A 'nɪ 'cɪcraa 'lɪɫɪ le. Wlawɔ -bʊ a -tɪ, -ba pu 'wla, nyiblo, 'wla di di, nɔ- diɔe gba.» De a 'mu, e nɔ- 'seyo -nu. -E -bɪ -tɪ -mu', winwɔn-hanyɔ* -bɪ 'crɪ la 'lɪ Nyɪsʊacriɛn 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, e nue ke nɪ. -Tɪ a 'mu, e nɔ- -bʊ:

«D ɔgla 'na 'hʊlepu-tebɪ nɪ,

'ti- 'na wlawb a -ti, 'u pu 'wla.»

25 -Te -Yusu ni 'u tugbe 'yie, e ko la nuḡbi, 'u ni la 'uḡḡ ḡhlon. Nuḡbi a 'mu, 'waa nyre, no- -bu: -Yusu a ḡgbetu a 'dii, ko 'a 'dii a 'diayt, ko Mari -bi -mu', -e mo Klopast a nuḡba, ko Mari, -e ko 'li Madala.

26 -Nagbopi* -mu', -Yusu nuḡ -ni -tee, 'ki e ni 'u -we. -Yusu bu 'ye 'ki 'a 'dii, 'ki 'u -nagbopi a 'mu 'hvi, 'ki 'uḡḡ ḡhlon, -e -bi e wen: «'Na 'dii o, -na 'yu, no- -bu.»

27 -E -bi e lee ne 'a -nagbopi a 'mu ni, e wen: «-Mo -bi, -na 'dii, no- -bu.» Kuḡ 'u ti a 'mu 'yri bu, 'ki -nagbopi a 'mu, e gba 'li -Yusu a 'dii 'a diḡnu -mo.

-Te -Yusu nu la 'kukvu

(Matie 27.45-56; Makl 15.33-41; Luku 23.44-49)

28 -Te de a 'mu, e -hi 'ki, -e -bi -Yusu yiḡe ni, -e -mo, 'a -kvan -yre 'lu, -e -bi e wen: «'Na plo ma y.» Ke- e -pu, -e diḡe nu, -ti -bu, u 'crui la 'li Nyisuarien 'kwli, -ti a 'mu, e 'mu ke -nue -ni.

29 'Ki 'u tugbe a 'mu 'hvi, 'ki 'lipano a 'poluwo ni 'u. No- ko -mo 'seyo 'nyra 'li de, -e 'wi- damuo yi, 'u mva 'uḡḡ tugbe 'yri le, 'u -nyiḡe -Yusu, 'e 'naḡa.

30 -Te e 'na 'kiḡ, e wen: «-Kvan a pepe -yre ke 'lu ni.» -E -bi e ḡtuḡ 'u 'lu, 'e mla -hunhlon.

-Te 'seyotayu nu la 'di, e wa la -Yusu a ḡmveye ke yi

31 Ti -hie 'li, -Juukve* a -wuwle-nyrḡwo* 'mu -wlu ḡtu, e 'yi -hv. -Nyrḡwoḡu a 'mu, e ni 'do, 'ki 'li -nyrḡwi a pepe 'nyi, 'ki 'li Pakt a 'wee 'kwli. 'A -ti, u 'ni -hvaḡa liḡ, 'ki 'kukukui bu 'tite ni 'u ti 'yie le -wuwle-nyrḡwo a 'mu 'kwli. E no- nuḡo, 'u lee Pilati, e 'mu 'a 'seyo -lee -ni, bu nu 'plide, bu -yiyra -Yusu ko -balonyo ni 'hven a 'mu, 'waa bu le, -e diḡe nu, u 'mu 'ku 'wuwli, e 'mu ḡnu ti -nyi, 'ki bu -ha 'u ḡnu ti 'yie le.

32 -Te 'seyo nyre 'ki 'u, -e -bi u -yiyra nyibli ni 'hven -mu', -u ko -Yusu 'hven-, u koḡ wen 'u ti 'yie, 'waa bu le.

33 -Te u 'yiyra 'u -Yusu 'hvi bu, -e diḡe nu, u 'mu 'a bui -yra, -e -bi u 'yeḡe ni, -e mo, e 'ku ni. 'A -ti, u 'yi 'a bui -yra.

34 Kee -e -bi, 'seyotayu -bi nu 'di, 'e waa -Yusu a ḡmveye ke yi. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -hlu ko 'nie 'hven-, nu- -hon 'liḡ 'hvi -mo.

35 Nyiblo, -e 'ye -tebli a pepe a 'mu, no- neḡe -mo le, 'ti- 'a -molenawin mo -ti a -tee. E yru ti le, -e mo, -ti a -tee, e ne -mo le, -e diḡe nu, a 'muḡḡ ḡhan-ti pu -we.*

36 -Te 'seyo nu -tebli a 'mu, 'ki 'u -Yusu -mo, -e -bi -ti -mu', u 'crui la 'li Nyisuarien

'kwli, -ti a 'mu, e mu ke 'lu -mo. -Ti a 'mu, e no- -bu: «D 'ni -yraḡa li 'a 'kla ni -do ni.»

37 'Ki 'li Nyisuarien 'kwli, u 'crui la 'liḡ ni de: «Nyiblo -bu, u waa ke yi, u diḡe 'ni 'ye.»

-Te u pu la 'li -Yusu 'dabio 'kwli

(Matie 27.57-61; Makl 15.42-47; Luku 23.50-56)

38 E ko la -Yusu a -nagbopi* ḡdu. 'A 'nyre mo la Sosefu. 'Ki e ko 'li 'diḡ -ko 'nyre -mo Alimate 'kwli. Kee, e 'yi -hvan nyiblo ḡdu ni lee -ni, -e mo, e mo -Yusu a -nagbopi ḡnuḡ, -e nuḡo, e yi pie -Juukve* a 'blu a nyibli a hvanu. -Yusu bu 'ku 'ki, -e -bi Sosefu a 'mu, e no- mu 'li Pilati -mo, 'e -hva -hala, e 'mu -Yusu a -plahvi tugbe 'yie -ha, e 'muḡḡ 'u -ha. -E -bi Pilati wen ni. Pilati bu wen 'ki, -e -bi Sosefu mu ni, 'u -ha 'u -Yusu a -plahvi tugbe 'yie.

39 Ti a 'mu 'yri, -e -bi Nikodemu nyre 'u ni. Nikodemu ni -do a 'mu, no- mu la 'li -Yusu -mo 'to', ti ḡdu -hi la a ti 'yri; 'e ya hunhrunpu-tebli, -e -we 'li -bu 'wee -kilowt a (30) -wlv ḡtu 'u -pu ni. Hunhrunpu-tebli a 'mu, 'waa 'nyre mo mili ko alowesi.

40 -E -bi nyibli ni 'hven a 'mu, u 'du -Yusu a -plahvi ye', 'u nu hunhrunpu-tebli a 'mu ko -jise 'hven-, 'u 'hunhtan -Yusu a -plahvi le, ḡwi yi, -te -Juukve ni 'waa 'kukukui a 'u-hhta.

41 -Te ni -do -mu', u koḡ 'u -Yusu tugbe 'yie, 'duḡoti a -ci ḡdu ni 'u. 'Ki 'li -ci a 'mu 'kwli, 'ki 'liḡ gbagbu ni 'li. 'Hiḡ a 'mu, e hlo yra, -wen dugba. No- ko 'kwli, u 'bluu la 'li 'dabio, (ti -hi la a ti 'yri. ḡni 'yeḡe, e 'wi- butikayu y.) 'Dabio a 'mu, u 'yi -hvan 'li nyiblo ḡdu ni pu.

42 -Juukve a -wuwle-nyrḡwo* gbagbu mi -wlu ḡtu mo. No- ko -ti 'u 'kika -ni, 'u pu 'li -Yusu a -plahvi 'dabio a 'mu 'kwli, -e nuḡo, e 'mve 'u -tite -mu', -Yusu 'kuv 'u yre.

20

-Te -Yusu -hon la 'li 'dabio 'kwli

(Matie 28.1-8; Makl 16.1-8; Luku 24.1-12)

1 -Juukve* a -wuwle-nyrḡwo*, -e mo 'seedi, bu -hi, 'a 'soondi a -nyragbli, halo 'tite ni -tutu ki le, -e -bi Mari, -e ko 'li Madala, e ko 'a 'bio -bi 'hven-, u nu- -tuo 'li 'dabio -mu' yi, -e ko 'kwli u pu 'li -Yusu a -plahvi. -Te u nyre 'u, -e -bi u 'yeḡe ni, -e mo, 'dabio a ḡju, -e mo 'liḡ, u blikeḡe le, 'u -ha 'uḡḡ 'dabio a 'mu wien.

2 Bu 'ye 'kiḡ, -e mo, 'liḡ a 'mu, u blikeḡe le, -e -bi Mari 'gba ci le, 'e mu 'li Simo Pielh ko -nagbopi* -bi 'mu, -Yusu nuḡ -ni -mo, e wen: «D -ha 'li -aan Kukonyo -Yusu a

* 19:35 19.35 Nyiblo a 'mu, e no- mo Saan; no- 'crui 'cruien -bu.

-plahut 'dabio 'kwli ni, 'tu- -te v pu 'u[ub] bu, -a 'yi 'u -yi.»

³ Kika, kika, -e -bi Simo Pielt ko -nagbopi -bi -mu' 'hven-, v 'hru ni, 'u 'gba 'li cigbe 'dabio yi.

⁴ Bu yi 'ki ni mi, -e -bi -nagbopi -bi a 'mu, e -hi Pielt le, 'e 'nyee 'hru, 'e nyre 'li 'dabio yi.

⁵ -E -bi e [ti] 'u ni, 'e ta 'li 'dabio 'kwli le, -jise -mu', -e pe 'u bu, no- e 'ye, kee, e 'yi 'li 'dabio 'kwli -pa.

⁶ -Te Simo Pielt -mo -bi, e nyre 'u, -e -bi e pa 'li 'dabio 'kwli ni, 'e 'ye -jise -mu', v 'hnhuan la -Yusu le;

⁷ ko danu -mu', v mua la[pa] 'lu le. -jise ko danu a 'mu 'hven-, v pe 'do bu. E 'wt yi, -te v ni la 'mu, 'u 'hnhuan la[pa] -Yusu le, ke- ni -do v ni 'mu, 'u pe 'u bu.

⁸ -E -bi -nagbopi a 'mu, -e 'nyee wen 'hru, -e nyre wen 'li, e pa 'li 'dabio 'kwli ni -we, 'e 'ye[pe], -e mo, -Yusu 'yi 'li 'dabio 'kwli -ni. E no- mo bu pu 'ki[ti] [haan-ti], -e mo, -Yusu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hru 'klo,

⁹ -e nu[po], koe la 'li bu, v 'ye la[pa] le ni yruu, -te Nyisva a winwlon-hanyo* nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisbaarten 'kwli, -e mo, -Yusu ko bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, e 'mu 'klo 'hru.

¹⁰ -E -bi -nagbopu ni 'hven a 'mu, v [hian] -mo, 'u mu 'li Jrusedo 'kwli de.

-Te -Yusu 'hru la Mari yi, 'ki 'li 'dabio yi

(Matie 28.9-10; Makı 16.9-11)

¹¹ -E -bi Mari -me kle de, 'e ni 'u -Yusu a 'dabio wien bu, 'e yi we, 'e [ti] 'u, 'e ta 'li 'dabio 'kwli le.

¹² Bu yi 'ki 'li le ni te, -e -bi e 'ye 'li Nyisva a leleny ni 'hven, 'u pu -tebli puopu 'hu le, 'u ni 'u -te -mu', v pa la 'u -Yusu a 'hu bu, nyiblo ni -do 'ki 'u -tite -mu', -Yusu a 'lu [gbee] la 'li, -do -bi 'ki 'li -tite -mu', 'a bu [gbee] la 'li.

¹³ -E -bi v wen: «Nugba o, e kla ni -e ko [hien -yi we 'li?]-E -bi Mari wen: «D -ha ne- 'na Toonyo ni. E mo, -te bu di 'u[ub] bu pu, 'n 'yi 'u -yi.»

¹⁴ E ni 'li 'a hihla 'kwli, -e -bi e [hian] -mo. -Te e [hian] 'ki -mo, -e -bi e 'ye -Yusu ni, kee, e 'ni -yruo[po] li[ti] le.

¹⁵ -Yusu yi[ti] 'ni 'beti -ni, e wen: «Nugba o, de- ko [hien -yi we 'li? Nyiblo a 'di -bi [mu]we 'li?» Mari -mo -bi, -te e 'ye -Yusu, 'ki 'li 'a [w]b ki, e wen 'ni, 'du[do]-tebli a -ci -mu', no- ko 'yie[ti]tunyo [ni]. 'A -ti, e wen: «Nyibeyu o, 'bu mo -mo, [ni] gba[pa], lee 'mu, -te -pu 'u[ub] bu, -e di[pe] nu, 'mu[ub] bla.»

¹⁶ Kee, -Yusu da[pa] ni, e wen: «Mari.» -E -bi Mari [hian] -mo, e wen: «Rabuni,» -e [hen] 'nyre Toonyo, 'ki 'li -Juukewin 'kwli.

¹⁷ -Yusu wen: «[Ni] 'kaa 'li 'mu yi, -e nu[po], 'n 'yee 'li 'na 'Bai -mo ni mi, 'ki 'li yakı 'kwli. Kee, mu 'li -na 'diaynu -mo, -u mo 'na -nagbopu*, -bu lee [nu], -e mo, 'ki 'n mi 'li 'na 'Bai -mo, -e mo 'aan 'Bai -we, 'ki 'li 'na Nyisva -mo, -e mo 'aan Nyisva -we.»

¹⁸ -E -bi Mari mu -nagbopu a 'mu lee mo, -e mo, e 'ye Toonyo ni. E no- lee [ne] -tebli a pepe -mu', e yi [nu] -lee -ni.

-Te -Yusu 'hru la 'li 'a -nagbopu* 'nyi (Matie 28.16-20; Makı 16.14-18; Luku 24.36-49)

¹⁹ -Nyrowo ni -do a 'mu, -e mo 'soondi a -winse, -Yusu a -nagbopu* 'kukue le, 'ki 'li 'kayu -bi bu. -Te v yi la -Juukue* a 'blu a nyibli a huannu pie, 'a -ti, v [gba] 'maji a pepe ni. 'Ki v ni ki 'u bu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, -Yusu 'hru 'li [nu] 'nyi ni, e wen: «Ba ko plo a bleele.»

²⁰ Bu pu 'ki le, -e -bi e to[] [nu] 'a dabu a 'kwli ko 'a [mu]weye 'hven- yi. -Nagbopu a 'mu, bu 'ye 'ki Kukonyo -Yusu, -e -bi v ni do[du].

²¹ -E -bi e wen 'ni de: «Ba ko plo a bleele. -Te 'na 'Bai -nu, 'e lee ne- 'mu 'klo -bu ki, 'mu 'a -ti hla, 'na 'mumu, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba na 'klo ki, ba hla 'na -ti.»

²² -Te e -hi 'ki, -e -bi e 'wlaa [nu] pepe 'lu, e wen: «Nyisva a -Hihiu* bu ni 'u 'a mu ke'.

²³ Nyiblo 'bu ni 'u, 'ba lee [ne], 'ki 'li Nyisva a -Hihiu a 'klı 'kwli, -e mo: -Na -tebli 'kukui 'wowe ni, e mo [han-ti], 'a -tebli 'kukui 'wowe ni pepe. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'ba 'yi[ti] -lee -ni, -e mo: -Na -tebli 'kukui 'wowe ni, e mo [han-ti], 'a -tebli 'kukui 'yi 'wowe -ni.»

-Yusu ko Toma 'hven-

²⁴ -Te -Yusu 'hru [nu] yi, Toma, -e mo -Yusu a -nagbopi* -mu', v dee [Yrupuyu], no- 'yi 'li 'a 'bio 'nyi -ni.

²⁵ -Te 'a 'bio 'ye 'ki[ti], -e -bi ke- v pi[ti] yi: «Toma o, 'a 'ye Kukonyo ni.» -E -bi Toma wen: «'Ni 'yi nmanmo[] -mu', v ko[] 'li[ti] [ji]' a [pi] 'ye, 'na -jie 'bu 'yi[ti] le -hren, ko, 'ni 'yi 'li 'na dabu 'a [mu]weye, v wa ki yi, 'a 'huo 'kwli 'nyra, 'n 'yi 'li[ti] 'li -we [bu] pu[ub] [han-ti] -pi, -e mo, Kukonyo 'hru 'klo.»

²⁶ 'Wee ni -do bu -hi, -e -bi -Yusu a -nagbopu 'kukue le de. 'Ki Toma ni 'ki 'li [nu] 'nyi. -E -bi v [gba] 'kayu, v ni 'li bu, 'a 'maji a pepe ni de. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu 'hru 'li [nu] 'nyi ni de, e wen: «Ba ko plo a bleele.»

²⁷ -E -bi e wen: «Toma, 'yrya 'ne- -na -jie bu, ko, 'ye 'na dabu a 'kwli, 'yrya 'ne- -na dabu bu, -bu 'nyra 'li -na -jiomu 'na [mu]weye, v wa ki yi, 'a 'huo 'kwli. 'N 'hru 'klo ni, [ni] 'puu 'ki[ti] gble de, kee, pu[ub] [han-ti].»

28 -Ε -βι Toma wen: «'Na Kōkōnyo, kō 'na Nytsva.» -Ε -βι -Yusu wen:

29 «□βι -τε πye 'mu, nō- kō -ti, □ni pi□ti □han-ti, -ε mō, 'n 'hri 'klo. Dōdu 'ki 'v nyiblo -mu' -mō, -ε 'yi 'mu 'ye, 'ti- -ε pu□v □han-ti, -ε mō, 'n 'hri 'klo, 'ti- -ε kuo 'mu □wlv yi.»

'Crien -bv a 'mini

30 -Yusu nu □wlvkēε-tebli -βι, 'ki 'v 'a -nagbopu* 'ye'. -Tēbl a 'mu, ε 'yi 'cru -ni, 'ki 'ne- 'crien -bv 'kwli.

31 Kēε, 'a dē -bv, -ε 'cru -ni, ε 'cru ni, -ε di□e nu, a 'mu□v □wlv yi kuo -ni, -ε mō, -Yusu, nō- mō Wanyo -mu', Nytsva pu la lē, ε di la ya, ε 'mu la 'a dako wa, kō, 'ε mō Nytsva a 'Yu. 'Bv mō, 'ba pu Wanyo a 'mu, 'a -ti □han-ti, 'ba kuo □ne □wlv yi, kō, 'ba yi□ti □wien ni kvē, ε di -nyi 'a mu 'klo yrayro.

21

-Te -Yusu 'hru la 'a -nagbopu yi, -v mu la 'pa mō, 'ki 'li Galileblōgba a 'yru -mō*

1-2 -Te -tebli a pepē a 'mu, ε -hi, -ε -βι -Yusu 'hru ne 'a -nagbopu yi de, 'ki 'li Galileblōgba a 'yru wien. -Yusu a -nagbopu -mu', -Yusu 'hru la yi, 'waa 'nyre, nō- -bv: Simō Pielh, kō Toma, v dēε □Yrupuyu, kō Natanael, -ε kō 'li Kana, 'ki 'li Galileblōgba 'kwli, kō Sebede a 'yonu ni 'hven, kō -nagbopu ni 'hven -βι. Nyibli a 'mu, nu- -Yusu 'hru yi. -Tē ε nu 'waa yi'hrule, ε nō- -bv:

3 -Nyrōwō □dv, Simō Pielh wen: «-A 'bio -na o, 'n mi 'pa mō.» -Ε -βι v wen: «-Kō -a mu 'hven- -mi.» -Ε -βι v 'du ye', 'v mu 'li 'yru wien. 'Ki v 'ya 'li 'bلاغbi 'kwli, 'v mu 'pa mō. Kēε, v 'yi □dedede 'pa, 'tolōwō a pepē a 'mu 'kwli.

4 -Nyre bv -nye 'ki lē, -ε -βι v 'ye -Yusu ni, 'ki 'v 'yru a 'mu wien, kēε, v 'yi□ti -yru.

5 -Ε -βι ε wen: «'Yonu -na, □bi a 'pa dē?» -Ε -βι v wen: «'Klo a 'klo, -a 'yi dē 'ye.»

6 -Ε -βι ε wen: «Ba pu 'aan -tita, 'ki 'li 'bلاغbi a diidekūbia ki. A di 'ye dē.» 'v pu□v, 'ki 'li 'bلاغbi a diidekūbia ki. Bv pu 'ki□ti, -ε -βι ε pu 'li -hrin -huohu. 'A -ti, v 'yi 'li 'a 'nie-hūtia 'li -wē.

7 -Ε -βι -nagbopi a 'mu, -Yusu -nve -ni -tēε, bv 'ye 'ki □wlvkēεde a 'mu, -ε -βι ε wen: «Simō Pielh, -aan Tōonyo □nu.» Ti ni -do a ti 'yri, -te Simō Pielh 'win, -ε mō, 'waa Tōonyo □nu, -ε -βι ε pu 'a wlawlv ni, 'ε mba□a bv, -ε nu□o, ε □ga wen 'hvi wlōn, 'ti- 'ε bi 'nie, 'ε mu 'li -Yusu 'hvi.

8 -Nagbopu -βι -mu', 'bلاغbi, nō- v gbē, 'v mi 'li -Yusu 'hvi -wē. V yi ni mi, v yi 'waa -tati 'nie -mō lē ni -jri, -hrin a kvani-ti. V 'yi 'gbahlōn -mō lē -hloō -ni.

9 -Tē v -kwlē 'ki, v □ti, -ε -βι v 'yee 'v na -Yusu 'hvi, -ε yi wlin, -hrin pē 'v 'lu bv, kō 'floo, 'ε pē 'v□v 'kūbia -mō bv.

10 -Ε -βι ε wen: «-Hrin 'aan -tati pu 'li, ba ya 'li 'a dē.»

11 Simō Pielh, 'ε -mu, 'ε 'ya 'li 'bلاغbi 'kwli, 'ε -jri 'li -tita, 'ε pu 'v□v 'gbahlōn bv, 'ε -ha 'li□ti -hrin gbaghbi a (153) □wlt ni □hlōn'hven □tu 'v -pu □tu 'v ta 'kwli. □Haan-ti, -hrin a 'mu, 'v -hv, kēε -tita 'yi lē -cūcēε -ni.

12 -Ε -βι -Yusu wen: «Ba di 'li, a 'mu dē di.» 'A -nagbopi □dv 'yi□ti 'beti -ni, -tvi a -ti, -ε mō: «Nyiblo a 'di -βι -mō 'li?» -ε nu□o, v yi□e ni, -ε mō, Kōkōnyo □nu.

13 -Ε -βι -Yusu 'yīya 'v □nu 'hvi bv, 'ε -nyi □nu 'floo kō -hrin -ni wen.

14 -Tē ε -hōn 'li 'kōkōnyibli 'nyi, 'a 'wi ni ta a yi'hrule ε 'hru □nu yi.

-Yusu kō Pielh 'hven-

15 -Tē v -wē dē lē, -ε -βι -Yusu -tva 'li Simō Pielh a -mō'puple, ε wen: «Simō, Saan a 'yu, □bi -nve 'mu ni, 'ε -hi 'v nyibli -βι -bv 'v?» -Ε -βι Pielh wen: «lin, Kōkōnyo, -yi□e ni, -ε mō, 'n nve -mu ni.» -Ε -βι -Yusu wen: «'Naa 'na -nagbopu*, -te blablōkōnyo ni 'a blabl a naale.»

16 -Ε -βι -Yusu 'beti□e ni de, ε wen: «Simō, Saan a 'yu, □bi -nve 'mu ni?» -Ε -βι Pielh wen: «lin, Kōkōnyo o, -yi□e ni, -ε mō, 'n nve -mu ni.» -Ε -βι -Yusu wen: «'Naa 'na -nagbopu.»

17 -Ε -βι -Yusu 'beti□e ni de, ε wen: «Simō, Saan a 'yu, □bi -nve 'mu ni?» -Tē -Yusu 'beti 'ki□ti 'wi ni ta a dē, -ε -βι Pielh a □wlv 'mve bv, ε wen: «Kōkōnyo o, -yi 'a -nē dē ni. -Yi□e ni, -ε mō, 'n nve -mu ni.» -Ε -βι -Yusu wen: «'Naa 'na -nagbopu.

18 'N yi -mu 'ni -lee -ni -tēε, -ε mō, ti -mu' -kō 'yri -mō la gblotayu, -te -mu', -na □wlv 'yee la 'li, 'ki -mi la 'li, kēε, □ni -wē -hvan 'yi, -di □gble -hvan dabvi lē, nyiblo -βι 'mu -hvan 'li -mu -tē -βι gba, -te -na □wlv 'yi 'li -ni.»

19 ε □hen 'nyre, □hūen'kōkōvdu -mu', Pielh di 'kō, ε di Nytsva -ti a 'yi'bvale -nyi, nō- -Yusu tēε □ne, 'ε ni 'puple lē.

Bv pu 'ki lē, -ε -βι v 'du ye'. Bv 'du 'ki ye', -ε -βι -Yusu lee Pielh ni, ε wen: «Pielh, kvē 'mu □wien.»

-Yusu kō 'a -nagbopi -mu', ε nve -ni -tēε 'hven-*

20 -Ε -βι Pielh □hvan -mō. Bv □hvan 'ki -mō, -ε -βι ε 'ye -nagbopi a 'mu, -Yusu nve -ni -tēε ni, 'ε kvē □nu □wien -wē. -Tē -Yusu kō 'a -nagbopu 'hven-, v yi la 'waa lē'hoōdiide ni di, -tē ε 'yēε la ni 'kvi, -nagbopi ni -do a 'mu, nō- 'ma la 'v 'a 'lu -Yusu -wīye bv, 'ε 'beti la□a, ε wen: «Kōkōnyo, nyiblo a 'di -βι, -ε di -mu -na yraanyibli -ji' pu 'li?»

²¹ -Te Pielu 'ye 'ki -nagbopi a 'mu, -e -bi e
'beti -Yusu ni, e wen: «Kokonyo, -e -bi -bu,
de a 'di -bi -di -huan□a nu 'li?»

²² -E -bi -Yusu wen: «'Bu mo, 'ni yi□i ni
-hwe, bu hie 'klo, □bu ya 'li yako 'kwli, □bu
□hian -mo, □bu yeε 'ne□ε bu, □bi -ko 'li□i
-mo? -Mo -bi, kuε 'mu □wien.»

²³ -Ti a 'mu, -Yusu -hla, e nu□o ni, Nyisva
a nyibli 'u pi le, -e mo, -nagbopi a 'mu, e 'ni
'ku□u ni. Kee, seyι-seyι, -Yusu 'yi le -pu, -e
mo, e 'ni 'ku□u ni. Kee, e wen 'ni: «'Bu mo,
□ni yi□i ni -hwe, bu hie 'klo, □bu ya 'li yako
'kwli, □bu □hian -mo, □bu yeε 'ne□ε bu, □bi
-ko 'li□i -mo?»

²⁴ -Nagbopi ni -do a 'mu, -koti -Yusu 'e
pu le, e no- ne -tebli a pepe -bu -mo le. E
yi□e ni, -e nu□o, e ni la -tuo ki, 'e pu 'ne□ε
'crien -bu 'kwli. 'A -ne nyiblo 'ki 'ne- -a mu
'nyι, e yi□e ni, -e mo, -ti a -tee, e ne -mo le.

Ki mo 'crien -bu, e hree mo

²⁵ -Yusu nu -tebli -huhui -bi. 'Bu nu,
□ba -ko -ba 'cri wen 'a pepe, 'n pu□u
□haan-ti, -e mo, 'a 'criun 'ni -ween□ε wen
'ne- 'klo -bu ki ni.

-YUSU A -MƆNANYU A NUNU-TEBLI

-Yusu lee la 'a -mƆnanyu* ni, -ε mƆ, Nysva di Ɔnu 'a -Hihuu* ni -nyi

¹ -Na 'wio Teofilt. 'Kɪ 'lɪ 'na yɪ-hecrien 'kwli, 'n lee -mʊ -tebli a pepe -mʊ', -Yusu 'Kɪsu ni la ni, kɔ, -te ε ni la nyibli a tɔole, kʊε la 'lɪ bu,

² -bu mu -mumu, -bu ye -nyrɔwɔ -mʊ' kɪ, -ε kɔ 'kwli Nysva nu la Ɔa, -Yusu a 'mʊ 'ε mu la 'lɪ yako 'kwli. 'Tɪ- ε 'mʊ la mu, nyibli -mʊ', ε -ha la 'lɪ, 'kɪ bu -hε la 'a -mƆnanyu, 'ε lee la Ɔnu le'boowin, 'kɪ 'lɪ Nysva a -Hihuu* a 'kɪ 'kwli.

³ -Tε ε 'kʊ, 'tɪ- ε 'hrɪ 'kɔ, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ a -wɪ ni 'hʊen 'kwli, 'kɪ ε 'hrɪ Ɔnu yre, 'ε tɔɔ Ɔnu Ɔu, -ε mƆ, ε 'hrɪ 'kɔ, 'tɪ- te Nysva ni nyibli a win a kikɔole, ε nɔ- kɔ -tɪ ε tɔɔ Ɔnu.

⁴ -Nyrɔwɔ Ɔdu 'kwli, -te -Yusu ni la 'lɪ 'a -mƆnanyu 'nyɪ de, -ε -bɪ ε yɪ la Ɔnu 'ni ti, ke- ε pi la: «A 'ni 'hlɔɔ 'lɪ 'dɪɔ -bʊ, -ε mƆ Jrusre -mɔ le, keε, ba -ple Nysva a -Hihuu, Nysva a 'mʊ, ε pu le, ε di 'a mʊ -nyi, Ɔwɪ yɪ, -te 'n nu la 'aan leele.

⁵ Saan -mɔ -bɪ, 'nie, ε nɔ- ε pu 'a mʊ 'lu le, keε, 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ gbi 'kwli, Nysva di -nyi 'a mʊ 'a -Hihuu.»

-Tε -Yusu mu la 'lɪ yako 'kwli

⁶ Nyibli -mʊ', -v Ɔgbee 'v -Yusu 'hʊt, v -tʊa 'a le'betile, v wen: «Kɔkɔnyɔ o, -a mʊ Yisraekʊε, Ɔbɪ ti -bʊ 'yri, 'kɪ -di 'lɪ -a mʊ Romakʊε a 'kɪ bu -ha, -ε di Ɔne nu, -a mʊ ni -do, -a 'mʊ -aan 'blɔgba -naa -ni?»

⁷ -ε -bɪ -Yusu Ɔtu Ɔnu Ɔwɔn, ε wen: «Tɪ -mʊ', -ε kɔ 'yri -tebli a 'mʊ, ε di 'lu -mɔ mu, a 'yɪ yɪ -bleε -ni, ba yɪ Ɔe, -ε nu Ɔo, -aan 'Bat Nysva, nɔ- wa ti a 'mʊ 'nyre, -te ε nu 'a -hʊhʊa.

⁸ Tɪ -mʊ' -kɔ 'yri Nysva a -Hihuu* di 'v 'a mʊ ke' bi, a di kɔ 'kɪ, 'kɪ ba lee nyibli -tebli a pepe -mʊ', a 'ye 'kɪ 'v 'na -ta'. Ba na 'na -tɪ -mɔ le, 'kɪ 'ne- Jrusredɔ 'kwli, ba mu 'lɪ Sudeblɔgba kɔ Samalibɔgba a pepe kɪ -wε, ba bi 'kɔ a pepe kɪ, ba na 'na -tɪ -mɔ le.»

⁹ -Tε ε -yre 'kɪ, -ε -bɪ ε -tʊa 'lɪ yako a 'kwlimumuɔ. 'A -mƆnanyu* yɪ 'v Ɔv -mɔ le ni te, 'nunɔma 'ε -hli Ɔnu Ɔv 'yɪ kɪ, 'v 'kee 'a 'yie.

¹⁰ U ni 'lɪ yɔ' a letita 'kwli, ti ni -do a ti 'yri, nyibli ni 'hʊen, -v pu -tebli puɔpɔ 'hʊt le, v 'hrɪ 'v Ɔnu 'hʊt. Nyibli a 'mʊ, v mɔ Nysva a leleny Ɔnuɔ.

¹¹ Ke- v pi Ɔnu yɪ: «Galilekʊε, de- kɔ -tɪ 'a nyra mɔ bu, 'a tε 'lɪ yɔ' le 'lɪ? -Yusu mu 'lɪ yako 'kwli. -Tε a nu 'a 'yie, ε nu mumuɔ, ke- ε di didie nu.»

Nyiblo -mʊ', -ε bi la 'v Judia a -ta'

¹² -Tε de a 'mʊ, ε -hɪ, -ε -bɪ -Yusu a -mƆnanyu* a 'mʊ, v Ɔtu 'lɪ dugba -mʊ', -ε mɔ olifieti a dugba 'lu ni, 'v mu 'lɪ Jrusredɔ 'kwli. -Hɔn 'lɪ Jrusredɔ 'kwli, -bʊ mu 'lɪ dugba a 'mʊ 'lu, ε -wε 'lɪ -kiloye ni -do nu.

¹³ -Tε v nyre 'lɪ, -ε -bɪ v 'ya 'lɪ yɔ'kayu yra, 'v mu 'lɪ -gblo -mʊ', -ε kɔ 'kwli v yɪ la 'lɪ le 'kukue -ni. Nyibli -ni -tuo a 'mʊ kɪ, 'waa 'nyre nɔ- bʊ: Pielɪ, Saan, Saktɪ, Adre, Filipɔ, Toma, Batelemi, Matie, Alufe a 'yu Saktɪ, Simɔ, -ε ni la 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'ye ni -hʊa la Romakʊε 'nyɪ, kɔ Saktɪ a 'yu Judɪ.

¹⁴ Nugbɪ ni 'lɪ Ɔnu 'nyɪ le -wε, v kɔ Mari, -ε mɔ -Yusu a 'dii, kɔ -Yusu a 'diayɪ nyɪbepɔ 'hʊen-. 'Waa pepe a 'mʊ, v nu- yɪ 'lɪ -gblo a 'mʊ 'kwli le 'kukue -ni, 'v de Nysva.

¹⁵ -Nyrɔwɔ Ɔdu 'kwli, nyibli a -wɪ ni Ɔhlon-do, nu- 'kukue le de, 'kɪ 'v Nysva a dida -mɔ. Bʊ ni 'kɪ 'v bu, -ε -bɪ Pielɪ 'du ye', ε wen:

¹⁶ «'Diayɪnu -na, -tɪ -mʊ', v 'crɪ la 'lɪ Nysvaacrien 'kwli, ('kɪ 'v Judia a -ta'), ε kɔ bʊ mu 'lu -mɔ. 'E mɔ Ɔhan-tɪ, Nysva a -Hihuu* 'ε naa la 'lɪ bodɔ Dafidɪ 'mʊ, 'ε 'crɪ la Ɔa, -ε mɔ, Judia, nɔ- di la -Yusu 'a yraanyibli yɪ gba, 'kɪ 'v 'a kɔkɔ a -ta'.

¹⁷ -Tε -Yusu -nu, 'ε -ha 'lɪ -a mʊ, 'kɪ -ba nu Nysva a -kvan, ke- ε -nu, 'ε -ha 'lɪ Judia, 'kɪ bu nu Nysva a -kvan.

¹⁸ -Tε Judia a 'mʊ, ε pu -Yusu 'crekɔnyibli -jɪ', 'wliye -mʊ', v 'peε la Ɔa, ε nɔ- ε -nu, 'ε -tɔ -ci, 'kɪ 'lɪ -ci a 'mʊ kɪ, 'ε ble 'lɪ yɔ', 'ε bi Ɔhlon, 'a 'kwli 'ε -cre, 'a 'ɲmi 'ε -gble -tebli 'nyɪ le.

¹⁹ Nyibli a pepe, -v ni 'ne- Jrusredɔ 'kwli, de a 'mʊ, -ε mu 'lu -mɔ, v 'win ni. E nɔ- nu Ɔo, -ci a 'mʊ 'v deε Ɔne Hakedama, 'kɪ 'lɪ -Juukɔwin 'kwli, ε Ɔhan 'nyre -hlɔ-cɪ.

²⁰ 'E mɔ -tεε, de v 'crɪ la, 'kɪ 'lɪ Nysva a -wlablecrien* 'kwli, ε nɔ- bʊ:

Nyibli bu hie 'v 'a 'kayu bu, -ε Ɔdu 'ni 'tie 'lɪ Ɔɪ bu.

'Ya 'v 'lu de, de -bɪ, v 'crɪ la, ε nɔ- bʊ: 'A -kvan -mʊ', ε ni la, nyiblo -bɪ bu nu Ɔo.

²¹⁻²² 'A -tɪ o, -a bleε yɪ, -ba Ɔmʊ nyiblo le, -ε di 'v Judia a -ta' bi. Nyiblo a 'mʊ, ε bleε yɪ bu mɔ nyiblodʊ -mʊ', -ε kɔ -a mʊ 'hʊen-, -v yɪ la Kɔkɔnyɔ Ɔwien le kʊε, kʊε 'lɪ ti -mʊ', -ε kɔ 'yri Saan Batis pu la -Yusu 'nie 'lu 'yie bu, -bʊ ye -nyrɔwɔ -mʊ' kɪ, -ε kɔ 'yri Nysva nu la Ɔa, -Yusu 'ε mu la 'lɪ yako 'kwli. Nyiblo a 'mʊ, ε kɔ -a mʊ 'hʊen-, -a 'mʊ kɪ -bibi -ni, -a 'mʊ nyibli -lee -ni, -ε mɔ, -a yɪ Ɔe ni, -Yusu -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ ni, 'ε 'hrɪ 'kɔ.»

²³ 'Tɪ- Pielɪ 'mʊ -yre mɔ mu, -ε -bɪ ε wa nyibli ni 'hʊen 'nyre. -ε -bɪ a 'nyre mɔ Sosefu, 'v deε Ɔne Basabastɪ, -ε -bɪ a 'nyre 'ε mɔ Matiasɪ.

²⁴ -Tε v wa 'kɪ Ɔnu 'nyre le, -ε -bɪ v da Nysva ni, v wen: «Kɔkɔnyɔ o, -mɔ yɪ

nyibli a pepe a [w]h, tɔɔ ne -a mu nyiblo -bu, -ha 'l, 'k 'l nyibli n' 'hven -bu 'nyl,

²⁵ 'k 'l bu nu -Yusu a -monanyɔ a -kwan -mu', Judia hie 'v bu, 'e mu 'l -te -mu', e ko bu mu 'lu.»

²⁶ -Te v -we Nyisva a dɔda -mɔ, -e -bɪ v pu 'wla, 'wla a 'mu 'e pu 'l Matiasi a 'nyre. Matiasi a 'mu, e nɔ- v pu -Yusu a -monanyɔ nɪ -pu [t]u 'v -do a 'mu kɪ.

2

-Te Nyisva a -Hihiu* nu la didie

¹ E ko la -juukɔe* a le'mimle -bɪ, 'v dɛɛ [nɛ] Patikɔti. -Te le'mimle a 'mu, 'a -nyrowɔ nyre 'v, -e -bɪ -Yusu a nyibli 'kukue le, 'k 'l -te nɪ -do, 'k 'l Jrusredɔ 'kwli.

² 'Kɪ v nɪ 'v -te nɪ -do a 'mu bu, ti nɪ -do a ti 'yri, -e -bɪ v 'win win, 'e -hɔn 'l yako 'kwli, [w]ɪ yɪ -te duɔɔ bu 'ye nɪ -hi wen. Win a 'mu, e kaa 'l 'kayu a pepe -mu' ble, -e ko bu v 'kukue 'l le.

³ -E -bɪ v 'ye -teblɪ -mu' nɪ, -e 'wɪ- na a -huhlɪ yɪ, 'e pu dɔɔɔyɔ, 'e [t]u 'v [n]u 'lu.

⁴ Ke- e [t]i 'mu, Nyisva a -Hihiu 'e bi 'v nyibli a pepe a 'mu ke', nyibli a 'mu 'v -tua dako a gblegble a win, 'waa 'mumu, v 'yɪ -yɪ a pupuɔ. Nyisva a -Hihiu a 'mu, e nɔ- nu[ɔ], 'v pɪ win a 'mu.

⁵ -E -bɪ, 'kɪ 'l Jrusredɔ 'kwli, e ko la -juukɔe [d]v, -v yɪ Nyisva [w]ien kɔɛ. -juukɔe a 'mu, nu- -hɔn la 'l 'bɔgbɪ a gblegble kle, -v nɪ 'ne- 'kɔ a pepe kɪ, 'v di Jrusredɔ 'kwli.

⁶ Nyibli a 'mu, 'tɪ- v 'mu win a 'mu 'win mɔ mu, 'waa -huɔhuɪ ya cigbe, 'v -di, 'v 'kukue le, 'kɪ 'v -tuo a 'mu kɪ. E keɛ 'waa pepe a [w]h le, -kɔtɪ v yɪ -Yusu a nyibli 'nɪ 'ye, 'v pɪ 'bliwin a gblegble, 'tɪ- 'a -ne nyiblo, -e di -tuo a 'mu kɪ, 'e yɪ 'a dɔnɔ a 'bliwin 'win.

⁷ E keɛ [n]u [w]h le dtaki, v wen: «'Bɪ nyibli -bu, -v yɪ hle, 'kɪ 'waa pepe, v ko 'l Galilebɔgba 'kwli. 'Waa 'bliwin mɔ -juukɔewin.

⁸ Dɛ- ko -tɪ 'v pɪ -aan -ne 'bliwin 'l, [a] yɪ [t] 'win 'l?

⁹ 'Kɪ 'ne- -a mu 'nyɪ nyibli nɪ 'ne-, 'v -hɔn 'l Patɪbɔgba 'kwli, -v -bɪ 'v -hɔn 'l Mɛdɪbɔgba 'kwli, ko Elamu, ko Mesopotami, ko Sude, ko Kapadɔsɪ, ko Pɔn, ko Asi,

¹⁰⁻¹¹ ko Flisi, ko Pafili ko Esipɔbɔgba 'kwli, ko Libi a 'bɔgbakɔtɔ -mu' 'kwli, -e 'mɛ Silɛndɔ yɛ, ko Kletɪbɔgba ko Arabibɔgba 'kwli, -v -bɪ 'v -hɔn 'l Rɔmɔdɔ 'kwli. -V -bɪ nɪ 'ne- -a mu 'nyɪ, 'v mɔ -juukɔe, -v -bɪ 'yɪ -juukɔe 'pa-, keɛ, v -he -juukɔe. Keɛ, -aan pepe, -a yɪ 'nɪ 'win, -te v pɪ -aan 'bliwin, 'v ne Nyisva a nunu-teblɪ gbabɪ a -tɪ -mɔ le.»

¹² E keɛ 'waa pepe le dtaki. 'A -tɪ, dɛ bu di 'lu -mɔ le -hie, v 'nɪ 'ye [e] l [t]ɪ. Ke- v pɪ pɪ yɛ: «Dɛ a 'dɪ -bɪ dɛ a 'mu, e [hɛn] 'nyre 'l?»

¹³ Keɛ, -v -bɪ nɪ 'v, 'v yɪ -Yusu a nyibli 'caa -nɪ, v wen: «Nɔ nɪ [n]u nɪ.»

-Tɪ -bu, Pielɪ lee dakɔ, 'kɪ 'l Patikɔti a -nyrowɔ 'kwli

¹⁴ Pielɪ ko 'a 'bio -Yusu a -monanyɔ* nɪ -pu [t]u 'v -do -mu' 'hven-, 'tɪ- v 'mu -tɪ a 'mu 'win mɔ mu, -e -bɪ v 'du ye', Pielɪ 'e 'yɛɛ 'l win, 'e yɪ 'l nyibli -huɔhuɪ -mu', -v nɪ 'v -mɔ -hlee -nɪ, e wen: «'A mu -juukɔe*, 'dagbɪ ko Jrusredɔ a nyibli 'hven-, ba pu 'mu nua yɪ bu, -tɪ 'n di -mɔ le na, a 'mu [v] 'win.

¹⁵ 'Kɪ 'l 'a mu 'nyɪ, -v -bɪ wen 'nɪ, nyibli -bu, nɔ -nɪ [n]u. Keɛ, e 'yɪ nɔ 'pa-, e 'nɪ -nu[ɔ] l [n]u, -kɔtɪ 'yɪ, nɔ- 'tɛ 'ya 'v.

¹⁶ Keɛ, -teblɪ -bu, -e mi 'lu -mɔ, Nyisva a winwɔn-hanyɔ* Suelɪ hla la [a] nɪ, ti -bu, -e ne, 'a 'yɪ [g]bɔgbɛ kle. Ke- e pɪ la:

¹⁷ Nyisva wen 'nɪ, le'buɔtɪ 'yɪ, -teblɪ -bu,

-e di 'lu -mɔ mu, e nɔ- -bu: 'N di 'na -Hihiu* dakɔ a pepe 'nɪ -nyɪ.

'Aan 'yonv di -he 'na win wɔn, v 'mu -teblɪ 'ye,

'aan kukunyɔ di 'ya yanie, 'kɪ 'v Nyisva a -teblɪ kɪ.

¹⁸ 'Na -Hihiu di bi 'v 'na -kɔannunuyibli a pepe ke', nyɪbɛpɪ ko nɔgbɪ 'hven-, v 'mu 'na win wɔn -he.

¹⁹ 'N di [e] 'nɪ nu, 'kɪ 'l yɔ' ko 'kɪ 'ne- -tɔtɔ kɪ,

a 'mu -teblɪ 'ye, -e di 'a mu [w]h le -keɛ -nɪ. A di 'ye -hlɔ, ko na-huhlɪ, ko nahɔn 'hven-.

²⁰ 'Yɪ di 'nɪ jɛ, [hɔn]pɪ di 'nɪ [h]lu, [w]ɪ yɪ -hlɔ,

'tɪ- Kukonyɔ a -nyrowɔ 'mu 'v nyre, -e mɔ -nyrowɔ gbabɔ -mu',

-e ko 'kwli e di 'v 'a -tɪ 'yɪ 'bua -nɪ.

²¹ Tɪ a 'mu 'yɪ, -tonyiblo 'bu da Kukonyɔ, Kukonyɔ a 'mu, e di [e] 'nɪ wa.»

²² Ke- Pielɪ pɪ de: «Yisraekɔe*, ba pu 'mu nua yɪ bu: Nasaletɪ a -Yusu, Nyisva, nɔ- lee 'ne [e] 'a mu 'nyɪ, 'e naa 'l [t]ɪ 'l, 'e nu [w]lɛkeɛ-teblɪ a gblegble, 'kɪ 'l 'a mu 'nyɪ, -e di [e] nu, a 'mu [v] yɪ, -e mɔ, Nyisva, nɔ- lee 'ne [e] 'a mu 'nyɪ.

²³ Keɛ, -Yusu a 'mu, v pu 'a mɔ [v] -jɪ', 'a naa 'l Romakɔe, -v 'yɪ Nyisva -yɪ 'l, 'a ko 'v [v] tugbe 'yie, -e di [e] nu, a 'mu [v] 'la. Keɛ, -teblɪ a 'mu, Nyisva a [g]betɔ, nɔ- -hɔa la [a], nɔ- -hie la [a] 'lu -mɔ le, ti -hi la a ti 'yɪ, 'tɪ- 'e mu la 'lu -mɔ.

²⁴ -Te -Yusu 'ku, Nyisva -ha 'l [t]ɪ 'kukɔv a 'klɪ bu, 'e -ha [a] 'kɔ, -kɔtɪ e 'yɪ 'l [t]ɪ 'l -we, 'kukɔv bu di [e] 'klɪ kɪ -kɔɔ -nɪ.

25 'E mo -tee, ke- -aan 'bai gbagbu bodto Dafidi pu la, 'ki 'u -Yusu a -ta', e wen: Kukonyo Nytsua, 'n yi' 'ni 'ye 'a -ne ti.

'Ki e ni 'u 'mu 'hu, -e di'e nu, 'ni 'ha huannu pie.

26 E no- nu' , 'ni ko plo a bleele, ko, 'na win 'e mo duduwin.

'Ye 'bu 'n di 'ku, 'ni -pie' 'ki 'kukuu a huannu,

-koti 'n yi'e ni, -e mo, Nytsua di nu 'mu 'haande -mo,

27 'ni yi'e, -e mo, -mo Nytsua, 'yi 'l' 'l' -we, -bu hie 'l' 'mu 'kuo a 'bli bu,

ko, 'yi 'l' 'l' -we, -bu -hon 'u' -mo', 'mo -bu, -e mo -na nyiblo,

'na -plahu bu 'hoo' 'l' 'dabio 'kwli.

28 -Too 'mu 'hru, 'n ko 'bu na ni, 'ti- 'mu 'haan'klo ko.

'Ki 'u 'mu 'hu, 'ki -di 'u ni. E no- di'e nu, 'mu dudu nu dtaki.»

29 -E -bi Piel weni ni de: «'Na 'dayinu -na, ba ko 'a yiye, -e mo, -ti -mu', -aan 'bai gbagbu bodto Dafidi hla la, e 'yi la 'a dionu 'nyre 'hen, -e nu' , e 'ku la ni, 'u -ha la 'u' -u 'A 'dabio 'te ni 'ne- -aan 'bli.

30 Kee, Dafidi a 'mu, e mo la Nytsua a winwlon-hanyo 'ni, 'ti- 'e yi la' , -e mo, Nytsua 'su la' a ni, -e mo, Dafidi a 'mu, 'a 'yoni a 'yu -bi di -he la bodto gbagbu, -e mo Wanyo -mu', Nytsua pu la le, e di la 'a dako yi ya.

31 -Te Dafidi hla la' , -e mo: Nytsua, 'yi 'l' 'l' -we, -bu hie 'l' 'mu 'kukonyibli 'ny' bu,

ko, 'yi 'l' 'l' -we, -bu -hon 'u' -mo', 'na -plahu bu 'hoo' 'l' 'dabio 'kwli,

-Te Dafidi hla la -ti a 'mu, -Yusu 'Kisu bu -hon 'l' 'kukonyibli 'ny', bu 'hri 'klo, no- ko -ti e yi la 'ye, 'e ne la' -mo le.

32 -Yusu -bu, -koti 'n ne -mo le, Nytsua -ha 'l' 'l' 'kukonyibli 'ny' ni, 'e -ha' 'a 'klo. De a 'mu, -aan pepe, -u ni mo, -a 'ye' e ni, 'a hle'e.

33 -Te de a 'mu, e -hi, Nytsua nu' ni, -Yusu 'e mu 'l' yako 'kwli, 'e ni 'u' 'hu bu, Nytsua a 'gbetu 'e -ny' 'e 'kl, 'ki bu ya -a mu 'a -Hihui yi, Nytsua pu la le, e di la -a mu yi ya, 'e mo -tee, -Hihui a 'mu, 'e ya -a mo' yi, 'wi yi, -te a ni 'a 'yiye -te ti ne -bu.

34 -Te -Yusu -nu, 'e 'hri 'klo, 'e mu 'l' yako 'kwli, Dafidi a 'mu, e 'yi la le -nu. Kee, -Yusu, no- Dafidi 'hen 'nyre, -te e pi la le: Kukonyo Nytsua lee 'na Kukonyo ni, e wen: Ni mo 'na diidekiba ki bu, e 'mu' gba -gbagba,

35 'mu' nu, 'mu -na yraanyibli bu 'lu ble 'tu.»

36 Ke- Piel pi de, e wen: «'A mu Yisraekue a pepe, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, -Yusu -bu, a ko 'u tughe 'yie, no-

Nytsua nu -aan Kukonyo, ko -aan Wanyo 'huen- -mo.»

37 Nyibli -mu', -u ni 'u, bu 'win -ti a 'mu, -e -bi e -hren 'waa 'wli le dtaki, 'u -tua Piel ko -Yusu a -monanyo -bi -mu' a le'betile, u wen: «'Dayinu -na, de- -a di 'ki nu 'l'?»

38 -E -bi Piel 'tu 'nu 'won, e wen: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, bu hie 'u 'a -ne de 'kuku bu, bu -nyi 'a 'klo a pepe Nytsua, bu -hua' , 'ki bu pu' 'nie 'lu, 'ki 'l' -Yusu 'Kisu a 'nyre 'kwli, -e di'e nu, Nytsua 'mu 'a de 'kuku a 'mu 'wowla -ni, 'ti- Nytsua 'mu' 'a -Hihui -nyi.

39 No- mo de, Nytsua pu la le, e di la nu, 'ki 'u 'a mu ko 'aan 'yoni 'huen- -mo, ko 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni 'ne- 'klo a pepe ki, -e 'hen 'nyre, nyibli a pepe -bu, Nytsua di da, u 'mu 'a nyibli -he.»

40 Piel na -ti -huohu -mo le, -e di'e nu, u 'mu' 'han-ti pu. Ke- e -pu: «Ba wen, 'ki Nytsua bu wa 'a mu, 'a -bati 'ni 'ha 'a mu klo, 'wi yi, -te e di nu, e 'mu nyibli -mu', -u ni de 'kuku klo.»

41 Nyibli -huohu 'ki 'l' 'nu 'ny', nu- pu Piel a win 'han-ti, 'ti- nyibli a 'mu, 'u pu 'nie 'lu le. -Nyrowo a 'mu 'kwli, nyibli, -u bi -Yusu a nyibli ki, u -we 'l' nyibli a 'miliwi ni ta ni.

42 'A -ne ti, nyibli a 'mu, u 'mu'e le, 'ki -Yusu a -monanyo bu too 'nu Nytsua a -ti, 'u yi de -mo -didi -ni, 'u yi -Yusu a le'boodiide di -we, 'u de Nytsua.

-Yusu a nyibli a nunuklo

43 'A -ne nyiblo 'bu ni 'a, e yi pie Nytsua, -koti 'ki Nytsua nee 'l' a -monanyo* 'l, 'e ni 'wileke-tebli -huohu.

44 Nyibli a pepe, -u kuo -Yusu 'wlu yi, u -mu'e ni, -tebli a pepe, u -ko, 'u 'gle'e,

45 'u ple 'waa kuko-tebli, 'u -he 'l' 'a 'wliye 'l, 'u 'gle'e 'huennyibli le, -u ni 'l' 'nu 'ny', 'wi yi, -te 'waa 'kda-wliye'yi' 'ti 'mu.

46 'A -ne -nyrowo, 'ki u yi 'l' Nytsua a 'kagbu ble 'kue -ni, 'ki 'u Nytsua a dida a -ta', 'u yi yi ble -bibi -ni -we, 'ki 'l' 'waa 'kayo ble, 'u yi -Yusu a le'boodiide di, ko, 'u yi dii-tebli -mo -didi -ni, 'ki 'l' 'wlu a 'bu'wle 'kwli,

47 'u pi Nytsua 'nyre le, dako a pepe 'u nu'e 'waa de, ko, 'a -ne -nyrowo, Nytsua 'e ni'e, nyibli -bi 'u kue -Yusu 'wlu yi, nyibli a 'mu, 'u yi -Yusu a nyibli ki bi.

3

Le-yiyrenyo -mu', Piel lee la, 'ki 'l' -Yusu a 'nyre 'kwli, 'a 'kue bu -we

1 -Nyrowo 'du 'kwli, 'yru-hiile a ti 'yri, -te Nytsua a didati nyre 'u, Piel ko Saan 'huen-, u mi 'l' Nytsua a 'kagbu bu, u 'mu' da.

2 Nytsua a 'kagbu a 'mu, 'a -yaa ko 'maju -bi, 'u dee 'ne Yinomaju. No- ko yi

le-yiyrenyo [ɔ]du ni 'u bu, 'e 'yi -huan nale ni yi, kwe la 'li 'a koolle 'yie bu. 'A -ne -nyrowo, u ye[ɛ]e ni, 'u [ɔ]tui 'u[ɔ]v -tite a 'mu bu, -e di[ɛ]e nu, nyibli -mu', -u puɛ 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, e 'mu [ɔ]nu 'wli le -hwa.

³ 'Ki e ni 'u bu, Pielh ko Saan 'huen-, 'u mi 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli pa mo. Bu 'ye [ɔ]nu, -e -bi e -tua 'waa 'wliye a -huhua.

⁴ Pielh ko Saan 'huen-, 'u ta 'li[ɔ] 'yi le -tata, -e -bi Pielh wen: «Ta 'ne- -a mu -mo le gbee»,

⁵ le-yiyrenyo 'e -tua 'waa 'yiye. E no- -mo -bi, 'a [ɔ]wlv 'ye[ɛ]e ni, -e mo, u di -nyi[ɛ]e [ɔ]dedede.

⁶ -E -bi ke- Pielh pi 'ki[ɔ] 'yi de, -e mo: «'N 'yi 'wliye -ko. Kee, de 'n -ko, 'n di -mo[ɔ] 'ni -nyi: 'Ki 'li Nasalet a -Yusu 'Khsu a 'nyre 'kwli, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, 'du ye', -bu na»,

⁷ Pielh 'e 'ble 'a diidedabu kwa, 'e 'du[ɔ] ye'. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a bu ko 'a -gblekegbleke 'huen-, -u 'ku mo, u ko 'ki 'klh,

⁸ 'e [ɔ]plu, 'e nyra bu, 'ti- 'e -tua nuna, e ko Pielh ko Saan 'huen-, 'u pa 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'e ne, 'e [ɔ]plui, ko, 'e pi Nyisua 'nyre le.

⁹ Nyibli a pepe -mu', -u ni 'u, u 'ye[ɛ]e ni, -te e yi ni ne, ko, -te e pi Nyisua 'nyre le.

¹⁰ -Te u yru[ɔ], -e mo, e no- yi mo 'u Nyisua a 'kagbau a 'maju ye' ble ni, -e -hwe mo nyibli 'wli le, -e -bi 'waa pepe, u ta 'u ble, -koti 'waa [ɔ]wt kee le, 'ki u de a 'mu, -e mu 'lu -mo a -ta'.

-Te Pielh yi la 'li nyibli -mo -hlee -ni, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli

¹¹ Nyiblo a 'mu, -e ko 'kwe -we, e 'ni -hon[ɔ] 'u Pielh ko Saan 'huen- 'hu. 'Ki u ni 'li Nyisua a 'kagbau a pupa -mu' bu, u dee Salomo a pupa. Nyibli a pepe -mu', -u 'win -ti a 'mu, e kee [ɔ]nu le, 'u gba 'li cigbe.

¹² -Te Pielh 'ye dako a 'mu, -u -di, -e -bi ke- e pi [ɔ]nu yi, e wen: «'A mu Yisraekwe, e 'ni 'kee 'li 'aan [ɔ]wt le, -te nyiblo -bu a 'kwe -we a -ti. A 'ni 'yee 'li[ɔ], -e mo, -aan 'kli ko -ba ko Nyisua a nwele diaki a -ti, nu- nu[ɔ], nyiblo -bu, -e 'yi la nale -yi, 'e yi ke nale.

¹³ 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni. Kee, Nyisua -mu', -aan 'banu Abrahamu, ko Yisaki, ko Sakobu 'huen-, u de la, u ko -aan 'banu -bi 'huen-, Nyisua ni -do a 'mu, e no- -nyi 'a -kuannunyo -Yusu -ti a 'yi'ububa. E no- nu[ɔ], nyiblo -bu a 'kwe 'e -we. -Yusu a 'mu, 'a mu pu[ɔ]v Romakwe -ji, 'ti- 'waa -gulunuma Pilati 'e puu [ɔ]ne -bati le, 'ti- 'e pu le, e 'mu[ɔ]v bu te, kee, 'a mu -mo -bi, a pu[ɔ]v -ti 'lu le, 'a pu le, -Yusu mo -balunyiblo [ɔ]nu, 'a -ti, Pilati 'ni 'tee 'li[ɔ] bu, bu 'la[ɔ].

¹⁴ Kee, -Yusu a 'mu, e -nyi 'a dtonu Nyisua ni pepe, 'e 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisua ye'. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'ni -hwa[ɔ] mo[ɔ], 'ki Pilati bu te mo[ɔ] bu, kee, -balunyiblo [ɔ]du, -e ni

mo [ɔ]ji, no- a -hwa Pilati bu te mo bu, -Yusu 'mu mo 'u -balunyiblo a 'mu, 'a -ta' bi.

¹⁵ Ke- a -nu, 'a 'la -Yusu -mu', -e -ni[ɛ]e, nyibli 'u kwe 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li. Kee, Nyisua -ha 'li[ɔ] 'kokonyibli 'nyu ni, 'e -ha[ɔ] 'klo. -Te -Yusu 'hru mo 'klo, -aan 'mumu, -a 'ye mo[ɔ] ni.

¹⁶ Nyiblo -bu, a -yi, 'ti- -e nyra 'ne- 'a mu ye' bu, -te -a kuo -Yusu a 'mu [ɔ]wlv yi, e no- nu[ɔ], -Yusu a 'mu 'e nu[ɔ], 'e yi 'ki nale. -Yusu a 'mu, no- nu[ɔ], 'ti- nyiblo -bu, 'e kuo [ɔ]ne [ɔ]wlv yi, -Yusu 'e nu[ɔ], 'a 'kwe 'e -we. E no- a yi 'ki ye.

¹⁷ -E -bi 'ki, 'diaynu -na, 'n yi[ɛ]e ni, a ko 'aan nyibli gbabgi 'huen-, de -mu', a nu -Yusu -mo, a 'yi[ɔ] -yi.

¹⁸ Kee, -te a 'la -Yusu, e [ɔ]hen 'nyre, -e mo, de -mu', Nyisua naa la 'li 'a winwlon-hanyo* a pepe wlon, e na la -mo le, de a 'mu, Nyisua nu[ɔ] ni, 'e nyre 'u. E no- mo: Wanyo -mu', e pu la le, e di la 'a dako yi ya, Wanyo a 'mu, e ko bu 'ye [ɔ]huen, 'ti- e 'mu 'ku.

¹⁹ 'A -ti o, ba hie 'u 'aan de 'kuku bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nyisua, e di[ɛ]e nu, e 'mu 'aan de 'kuku a 'mu 'womla -ni,

²⁰ 'ti- Kokonyo Nyisua a [ɔ]gbetu, e 'mu[ɔ]v nu, a 'mu plo a blele ko, ko, e 'mu 'a mu -Yusu yi ya, -e mo Wanyo -mu', e -ha la, see la, 'ki 'u 'aan -ta'.

²¹ -Te ti ne -bu, -Yusu 'tie di 'li yako 'kwli bu ni, e 'mu[ɔ]v gba -gbagba, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di -tebli yrayru nu, e 'mu 'u nyre. -Ti a 'mu, Nyisua [ɔ]tu la[ɔ] 'a winwlon-hanyo wlon, 'u hla la[ɔ], ti -hi la a ti 'yri.

²² 'E mo -tee, ke- winwlon-hanyo Moise pu la, -e mo: Kokonyo Nyisua di -ha winwlon-hanyo, 'ki 'li -aan dako 'nyu, e 'mu 'mu yi 'wi. -Ti a pepe -mu', e di hla, ba pu[ɔ]v nua yi bu.

²³ Nyiblo, 'bu 'ye ni di winwlon-hanyo a 'mu, 'a win nua yi bu ni pu, u ble e yi, bu -ha 'li[ɔ] dako 'nyu, u 'mu[ɔ]v 'la.

²⁴ Kwe la 'li Nyisua a winwlon-hanyo Samuelt -mo bu, ko winwlon-hanyo -bi -mu', -u kwe 'u[ɔ]v -mo bu, -tebli -bu, -e mi ke 'lu -mo, 'a pepe, u hla la[ɔ] ni.

²⁵ -Ti -mu', Nyisua naa la 'li 'a winwlon-hanyo wlon, e hla la, 'a mu -ko -ti 'e hla la[ɔ]. 'Yri -mu', Nyisua [ɔ]tu la, e ko -aan 'banu 'huen-, 'a mu -ko -ti, 'e [ɔ]tu la 'yri a 'mu. 'E mo -tee, ke- e pi la Abrahamu yi, -e mo: 'Ki 'n di 'li -na 'yonu a 'yonu 'li -naa -ni, 'mu 'klo -bu, 'a nyibli a pepe [ɔ]haande -mo nu.

²⁶ 'A mu -mo yi-henyibli, -u ko -ti Nyisua 'e -ha 'li 'a -kuannunyo -Yusu 'kokonyibli 'nyu, 'e -ha[ɔ] 'klo, -e di[ɛ]e nu, e 'mu 'a mu [ɔ]haande -mo nu. [ɔ]Haande a 'mu, e no- mo, bu -hee ne 'a mu, ba hie 'u 'aan de 'kuku bu.»

4

-Te -Juukve* a nyibli gbagbi yee la Pielh ko Saan 'hven -ti

1 Pielh ko Saan 'hven-, -v mo -Yusu a -monanyu*, bu ni 'li dako a -mohleele 'kwli, -e -bi Nyisua a -cohlunpinyo* a nyibli gbagbi, v nyre 'v ni, v ko Nyisua a 'kagbau a 'yie[tunyo] a nyibli gbagbi, ko Sadusi[tumu]* a nyibli -bi 'hven-. (Sadusi[tumu] a nyibli a 'mu, v nu- hle[ε, -ε mo, ε 'yi 'li [t] 'li -we, 'ki -tonyiblo 'bu 'ku, 'ti- Nyisua bu -ha 'li [t] 'kukonyibli 'nyi, bu -ha [a] 'klo.)

2 -Juukve a nyibli gbagbi a 'mu, -v -di, v 'yi plo a bleele -ko, -ε nu[ε], -Yusu a -monanyu a 'mu, v tue dako ni, -ε mo, Nyisua -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi ni, 'ε -ha [a] 'klo, ε [hen] 'nyre, -ε mo, ε -we 'li nyiblo bu 'ku ni, Nyisua bu -ha 'li [t] 'kukonyibli 'nyi ni, bu -ha [a] 'klo ni.

3 -Te -Juukve a nyibli gbagbi a 'mu, v nyre 'ki 'v, -ε -bi v klo -Yusu a -monanyu a 'mu ni. -Te 'to -won a -ti, 'v 'yi [nu] -bati le -puv -ni, 'v pu [nu] [ji]'.

4 Kee, nyibli -mu', -v 'win -Yusu a -ti, 'waa -huohu kuo -Yusu [wlv] yi, 'v bi -Yusu a nyibli ki. E no- nu[ε], 'ki 'li -Yusu a nyibli a pepe 'nyi, 'v -we ke 'li nyibepe a 'miliwi ni [hun].

5 -Te -nyre -nye, -ε -bi -Juukve a nyibli gbagbi, ko Nyisua a tetetonyu, -v ni 'li Jrusredto 'kwli 'hven-, nu- 'kukue le, 'ki v 'mu -Yusu a -monanyu -bati le -puv -ni.

6 Nyisua a -cohlunpinyo a nyiblo gbagbu, -ε mo Hani, ε ni -tuo ki -we, ε ko Kaifu, ko Saan, ko Alesadri, ko Hani a 'mu, 'a [tugba] a nyibli -bi 'hven-.

7 -Te 'waa pepe a 'mu, v -we ti ki, -ε -bi v lee nyibli, 'ki bu ya [nu] -Yusu a -monanyu ni 'hven- a 'mu yi. -Te v nyre 'ki 'li [nu] 'nyi, -ε -bi v yi [nu] le 'ni 'beti -ni: «Nyiblo a 'di -bi, -ε -nyi 'a mu 'klt, ko, -ε lee ne 'a mu, -ε mo, ba nu[ε], le-yiyrenyo -mu' bu na 'li?»

8 Nyisua a -Hihiu* koo Pielh win ki pepe. 'A -ti, ke- ε pi, 'ε -hihiε [nu] kle, ε wen: «'A mu dako a ye'nanyu, 'a mu nyibli gbagbi,

9 a pu ke -a mu -bati le, 'a yi ke -a mu 'beti -ni, 'ki v [haande] -bu, -a -nu a -ta', 'ki 'v le-yiyrenyo -mo. -Te a yi -a mu le 'beti -ni,

10 'a mu -bu, a ko dako a pepe, -v mo Yisraekve 'hven-, ba ko 'a yiye, -ε mo, nyiblo -bu, -ε ni mo 'a mu ye', -ε ko 'kve -we, Nasaleti a -Yusu 'Klisu, ε no- ko 'klt -nu[ε], 'a 'kve a 'mu 'ε -we. -Yusu a 'mu, ε no- a ko 'v tugbe 'yie, a 'la. E no- Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, ε -ha 'klo.

11 'Ki 'li Nyisuacrien 'kwli, v 'cri la -ti, 'ki 'v -Yusu a -ta'. -Ti a 'mu, v 'cri la, ε no- -bu, 'Katuo -mu', 'a mu 'kayoponyu,

a 'yi -hva ba nuu -kvan 'yri, a pu bu, ε no- -he 'katuo gbagbu. Ke- Nyisua a win pi. 'Katuo a 'mu, no- mo -Yusu. ('Kayoponyu -mo -bi, v nu- mo 'a mu.)»

12 Ke- Pielh pi de: «-Yusu ni -do, ε no- -we 'li -bu wa nyibli, 'ki 'v Nyisua a -bati a -ta'. 'Ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki, Nyisua 'yi nyiblo [dv] -ha, 'ki -bu wa -a mu.»

13 -Gbolugbo a nyibli, v yi [t] 'ni 'ye, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, v ni -pie [ε] le huannu, 'bu yi -mo le ni ne, -ε ko -ta', -gbolugbo a nyibli a 'mu, v yi [ε] ni, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, v 'yi 'crien gbagbu [dv] -yi, 'ti- v 'yi nyibli gbagbi 'pa-. De a 'mu, ε keε 'waa [wlt] le. Kee, v yru [nu] ni, 'v yi [ε], -ε mo, v ne mo -Yusu -mo.

14 Kee, v 'yi 'li [t] 'li -we, bu hla [a], -ε mo, le-yiyrenyo a 'kve 'yi -we, -koti 'ki ε ni 'v [nu] ye' bu.

15 -ε -bi v lee Pielh ko Saan 'hven- ni, 'ki bu 'hri 'li [nu] 'nyi. -Te v 'hri 'li [nu] 'nyi, -ε -bi v -tva 'waa dionu a le'betile,

16 v wen: «De a 'di -bi -a di nyibli bu -mo nu 'li, -ε nu[ε], nyibli a pepe, -v ni 'ne- Jrusredto 'kwli, v yi [ε] ni, -ε mo, Pielh ko Saan 'hven-, v nu [wlt] keede gbagbu. 'Ti- a 'yi 'li [t] 'li -we, -ba hla [a], -ε mo, hi [nu], v 'yi [t] -nu.

17 -Ba -hvi 'li 'yie bu, -ba ti [nu], -ε di [ε] nu, v 'ni [ha] -Yusu a -ti -mo le na de, 'ki 'v nyibli [dv] ye'. E no- di [ε] nu, de -bu, -ε mu 'lu -mo, 'ki ε 'ye ni di 'blugba a pepe ki bu 'heen -ni.»

18 'Ti- v 'mu -yre, -ε -bi v da Pielh ko Saan 'hven- ni de, v wen: «'A 'ni 'naa 'li -Yusu a -ti -mo le de, 'ki 'v nyibli [dv] ye'.»

19 Kee, Pielh ko Saan 'hven-, v [tu] [nu] [wlv], v wen: «'Aan [g]betu, ba 'ye [ε], 'bu mo, 'bu noo 'v le, 'ki 'v Nyisua ye', 'ki -ba [t]tuu 'v 'a mu, 'ε -hi 'v, -ba [t]tuu 'v Nyisua 'v.»

20 De -bu, -a 'ye, ε ko -ti -bu, -a 'win, -a 'yi 'li [t] 'li -we, -ba ma wien, -ba 'yi [t] ki -hlee -ni.»

21 -Juukve a nyibli gbagbi, v 'ni 'ye [ε] 'hru, bu di gba, bu di Pielh ko Saan 'hven- [h]ven [tu], -ε nu[ε], nyibli a pepe, v pu Nyisua 'nyre le, 'ki 'v de -mu', -ε mu 'lu -mo a -ta'. E no- ko -ti, nyibli gbagbi a 'mu 'v yi nyibli a huannu pie, 'v yi Pielh ko Saan 'hven- -lee -ni, -ε mo: «'Bu mo, 'ba 'tie yi 'aan nununmlt a 'mu 'lu -mo ni gbe, -a di [tu] 'a mu [h]ven», 'ti-, 'v te [nu] bu.

22 Nyiblo a 'mu, -ε ko 'kve -we, 'ki 'li [wlt] keede 'kwli, ε ko 'yri a -wlt ni 'hven, 'ε ni de le.

-Te -Yusu a nyibli de la Nyisua

23 -Te v te 'ki Pielh ko Saan 'hven- bu, -ε -bi v mu 'li 'waa 'bio -mo, -tebli a pepe

a 'mu, Nyisua a -cohlunpinyo* ko nyibli gbagbi -bi 'huen-, v lee nu, v na[ra -mo le.

24 -Te v 'win -ti a 'mu, -e -bi v -tua Nyisua a dida, 'ki 'li 'lule-hihie ni -do 'kwli, v wen: «Kokonyo, -mo nu yakoko -tutu, ko 'yru 'huen-, ko 'a -ne de, -e ni 'ne- 'klo ki.

25 -Aan 'bai gbagbu bodio Dafidi, -e mo -na -kvannunyo, Dafidi a 'mu, -na -Hihiu* nu la[ra ni, 'e hla la[ra, -e mo:

De- ko -ti dakoko a gblegle -mu', -v 'yi -juukoe* 'pa-,

'v 'yaa 'li 'waa dionu,

'ti- 'v pi yru,

'v yi -tebli -hunu 'lu -mo le -hie,

'ki 'v Kokonyo -mo 'li?

Ke, -tebli a 'mu, v 'yi 'li 'a nunuo 'li -we.

26 -Tutu -bu, 'a 'blugbunaanyo bibi 'yi le,

-e di[ra nu, v 'mu Kokonyo yi -won,

e ko Wanyo -mu',

e pu la le, e di la ya 'huen-.

Ke- Dafidi pu la.

27 'E mo -tee, 'ki 'ne- 'dico -bu 'kwli, 'kin Helodi ko -gobunoma Pusti Pilati 'huen-, v bibi 'yi le, v ko dakoko a nyibli -mu', -v 'yi -juukoe 'pa-, ko Yisraekoe a [tugbi 'huen-, 'ki bu -won -na -kvannunyo -Yusu yi. E no -ha 'li, 'ki bu mo Wanyo -mu', -pu la le, -di la ya.

28 Ke, -tebli ni -do -mu', -mo 'Klikunnyisua, -hie la 'lu -mo le, ko -yrala, see la a ti 'yri, e ni -do a 'mu, e no -v -we 'li bu nu.

29 -E -bi -te ti ne -bu, Kokonyo o, 'ye ke -ti v -hla, v wen: -A di [tu a mu [huen. 'A -ti o, -a mu -bu, -v mo -na -kvannunyibli, -nyi -a mu 'kli, -a ni [ha huannu pie, 'ki -ba na -na -ti -mo le.

30 Nu[ro, nyibli bu 'ye[ra, -e mo, -ni 'kli ki. Ko, nu[ro, nyibli a 'kue bu -we, ko, -bu nu [wileke-tebli -bi, 'ki 'li -na 'Yu -Yusu, -nyi 'kli a 'nyre 'kwli.»

31 -Te v -we 'ki Nyisua a dida -mo, -e -bi -te -mu', v 'kukue wen 'v le, 'a -tutu -tua 'hilele. -E -bi Nyisua a -Hihiu -mu', -e ni 'v [nu ke', e koo [nu win ki pepe, 'e nu[ro, -Yusu a nyibli a 'mu, 'ki v 'ye ni pie huannu, 'v yi nyibli Nyisua a -ti -lee -ni.

-Te -Yusu a nyibli [gle 'waa kuko-tebli

32 -Tonyibli a pepe -mu', -v kuo -Yusu [wlv yi, [han-ti 'v -hu, ke, v ko 'lule-hihie ni -do. 'Ki 'li [nu 'yri, nyibli [du ni -pu[ro le, -e mo, e ni -do, e no -ko 'a kuko-tebli, ke, v -ne nyiblo, -tebli a pepe, e -ko, e yi[ra 'ni [gla, e ko 'a 'bio a pepe 'huen-.

33 -Yusu a -monanyo* ko 'kli diaki, 'ki bu lee nyibli le, -e mo, -te -Yusu 'Klitsv 'ku, e -hon 'li 'kokunyibli 'nyi ni, 'e 'hru 'klo. -Yusu a nyibli a 'mu, Nyisua ni [nu [haande -mo diaki.

34 'Ki 'li [nu 'nyi, nyiblo [du 'ni 'ye[ra le [huen, -koti 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu ko -cio ko 'kayo, e ple[ra ni,

35 'e gbe 'li 'a 'wliye a 'mu -Yusu a -monanyo -mo, -e di[ra nu, v 'mu[ro nyibli le [gla, [wv yi, -te 'waa 'kla-wliye'yiya [ti 'mu.

36 E ko nyiblo [du. 'A 'nyre mo Sosefu. Lefip[ro[ra] 'a nyiblo [ni. 'Ki e ko 'li Sipreblugba 'kwli, -Yusu a -monanyo 'v [te la[ra Banabasnyre, -e [hen 'nyre, -e [tui 'li nyibli [wlv 'kwli ble.

37 Sosefu a 'mu, e plo 'a -ci -bi, 'ti-, 'e gba 'li 'a 'wliye -Yusu a -monanyo -mo.

5

Ananias ko Safila 'huen-

1 E ko la nyubeu [du. 'A 'nyre mo Ananias. 'A nugba a 'nyre mo Safila. V nu- plo 'waa -ci -bi,

2 Ananias 'e [tu 'wliye a 'kutio -bi bu, 'e gba 'a de -bi -mu' -Yusu a -monanyo* yi. 'A nugba yi[ra ni, -e mo, 'a nyibu [tu 'wliye a 'mu, 'a 'kutio -bi bu.

3 -Te Ananias a 'mu, e nyre 'ki 'v, -e -bi Pielh wen: «Ananias, de- ko -ti [ni -ha 'kuo -hunu* a nyiblo gbagbu Satan me le, 'e koo -mu win ki, 'e nu[ro, [ni ni hi, 'ki 'v Nyisua a -Hihiu* ye', -e mo, 'aan -ci, a plo wen, 'a 'wliye a pepe, no- -bu 'li? Ke, [tu 'a 'kutio -bi bu.

4 'Ti- [mu -ci a 'mu plo mo mu, [bi e 'yi -mo 'pa-, [yi[ra] -ko? 'Bi -mo ko[ro -o. -Te -plo[ro, -mo ko 'a 'wliye -we. [Bi e 'yi[ra] 'pa-? De- nu[ro, [ni -yrala, 'ki 'li -na [wlv ki, 'ki -bu nu hido -bu 'li? E 'yi -tonyibli 'pa-, [yi [nu hi le -nuu -ni, ke, Nyisua, e no- nuu hi le.»

5 -Te Ananias 'win wuntobo a 'mu, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi e bi [hlon, 'e 'ku. E nu[ro ni, nyibli a pepe -mu', -v 'win -ti a 'mu, v bi huannu' diaki.

6 Gbloyo -mu', -v ni 'v, v 'hunhan[ra danu le, 'v gba[ra, 'v -ha 'v[ro 'v.

7 -Haawv ni ta bu -hi, -e -bi Ananias a nugba nyre 'li 'a 'bio 'nyi ni. De -bu, -e mu 'lu -mo, e 'yi 'v[ro [dedede 'hvi -yii -ni.

8 -E -bi Pielh 'beti[ra ni, e wen: «[Bi sey-sey-, -te a plo 'aan -ci, 'a 'wliye a pepe, no- -bu?» -E -bi e wen: «lin, 'wliye a pepe, no- [ni.»

9 -E -bi Pielh wen 'ni de: «-Bi' a -nu, -ko -na nyibu 'huen-, 'a -yrala hido -bu, -e di[ra nu, a 'mu Nyisua a -Hihiu 'yi [te 'li? 'Ye ke, nyibli, -v -ha 'v -na nyibu 'v, -te e 'ku, 'ki v ni 'v [huan.yi. -Na 'mumu, -di 'ni 'ku -we, v 'mu -mu [tu mo gba.»

10 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi e bi [hlon, 'ki 'v Pielh a 'mumu 'yi [hlon, 'e 'ku, gbloyo -ni wen, 'v -pa. Bu 'ye[ra, -e mo, nugba a 'mu, e

'ku nu, -ε -bi u gba□a nu, 'u pu 'u□u 'a nyibtu 'hvi bu.

11 'Cve a nyibli a pepe, ko nyibli -bi -mu', -u 'win, u bi huannu' diakti.

-Yusu a -monanyu* nu □whlekeε-tebli -huohvi

12 -Yusu a -monanyu ni □whlekeε-tebli -huohvi, 'ki 'li Nyisua a 'nyre 'kwli. 'Ki -Yusu a nyibli a pepe 'kukue 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli le, 'ki 'li pupa -mu', u deε Salomo a pupa.

13 Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni, u yi pie la huannu, 'ki bu bi □nu ki. Kee, ke- ε ni 'mu, 'u 'bua la 'waa -ti 'yi diakti.

14 -Tonyibli -huohvi, nugbi ko nyibepu, u kuo Kukonyo -Yusu □wlv yi, 'u yi -Yusu a nyibli ki bi.

15 Nyibli gbe la 'waa 'huthrennyu, 'u pie la 'u □nu 'safvi ko kve 'hven- ki ble, 'ki 'li 'hrii wlon le, -ε di□e nu, ti -mu' -ko 'yri Pielh di 'u -hii mo di, 'a □gbetu 'bu 'yi -u -bi le -hren, 'a -hiko dadu 'mu □nu le -hren.

16 'Du -mu', -u □glaa 'li Jrusre le, nu-nyibli -hven 'li kle, 'u ye 'waa 'huthrennyu, ko nyibli -mu', 'kuo -hwin* ni 'u ke' le, 'waa pepe a 'mu, 'waa 'kve 'ε yi -we.

-Te -Juukε* a nyibli gbagbi □tui la -Yusa a -monanyu* □hiven

17 -ε -bi Nyisua a -cohlunpinyu* a nyibli gbagbi, ko nyibli a pepe -mu', -u ni 'u□u 'hvi, -u mo □tumu -mu', u de Sadusi□tumu* a nyibli, ca 'yii 'li □nu ni, 'ki 'u -tebli -mu', -Yusu a -monanyu ni a -ta', 'u -yra□a, 'ki bu nyra □nu bu,

18 'u klo -Yusu a -monanyu a 'mu, 'u pu □nu □ji'.

19 Kee, 'to', 'ki Nyisua a lelenyo □du -ha 'u □jikayu a 'maji le, 'ε 'hroo □nu, 'ε lee □nu, ε wen:

20 «Ba mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, -ε di□e nu, 'klo yrayru -mu', -Yusu -ya, a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni.»

21 -Ti -mu', Nyisua a lelenyo -hla, -Yusu a -monanyu □tuu 'u -ti a 'mu ni. -Nyrajru', 'u mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli, 'u -tua nyibli a toole.

-ε -bi Nyisua a -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu, ko nyibli -mu', -u ni 'u□u 'hvi, u nu- mo -bi, u 'kukue -juukε a 'blugba a nyibli le, 'ki 'u 'waa -gbolugbo gbagbu a -ta'. -Te u 'kukue 'ki le, -ε -bi u lee Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyū ni, -ε mo, bu bla -Yusu a -monanyu, 'ki 'li □jikayu bu.

22 Kee, -te u nyre 'li □jikayu a 'mu bu, u 'yi 'li □nu bu -yeε -ni, 'u □hian -mo, 'u -mu, 'u lee -gbolugbo a nyibli, u wen:

23 «-Te -a nyre 'li, □jikayu a 'maji 'sii yi, 'ε ke 'u le -tee, □jikayu a 'yie□tunyū 'u ni 'u 'waa -tuo ki ble -tee, 'ki 'u 'maji 'yri. Kee, -te -a -ha 'u 'maji le, -a 'yi 'li □jiklapi □du bu -yeε -ni.»

24 Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyū a nyiblo gbagbu, ko -cohlunpinyu gbagbi 'hven-, -te u 'win -ti a 'mu, -ε mo, -Yusu a -monanyu bu 'yi 'li □jikayu bu -ni a -ti, de bu di 'lu -mo le -hie, ko, de -bu, -ε di 'lu -mo mu, u 'yi□i -yi.

25 -ε -bi ti ni -do a ti 'yri, nyiblo □du nyre 'u ni, ε wen: «Ba 'ye ke, nyibli -mu', a pu □ji', -te ti ne -bu, 'ki u ni 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'u tue nyibli.»

26 -Te u 'win, -ε -bi Nyisua a 'kagbau a 'yie□tunyū a nyiblo gbagbu, ko 'a nyibli 'hven-, u mu ni, 'u -mta -Yusu a -monanyu kle. Kee, u 'yi 'li□i 'kluke 'kwli -nuu -ni, -ε nu□o, u yi pie nyibli a huannu, u ni □ha □nu 'li -mo le pu, 'ki bu 'la □nu a -ti.

27 -Te u -mta 'ki □nu kle, -ε -bi 'ki u gba 'li □nu -gbolugbo gbagbu yi, Nyisua a -cohlunpinyu a nyiblo gbagbu 'ε -tua 'waa le'betile,

28 ε wen: «-A lee mo 'a mu ni -tee, -ε mo, a 'ni 'lee 'li -Yusu a -ti nyiblo □du. Ba 'ye ke de, a -nu. 'Aan toole kaa 'li Jrusredto a pepe ni, 'ti-, 'a -hve ba pu -a mu -Yusu a 'koku-ti 'lu le.»

29 Kee -ε -bi Pielh ko -Yusu a -monanyu -bi 'hven-, u □tu □nu □wōn, u wen: «Yi-henyiblo, -a bleε yi, -ba □tuu 'u, ε no-mo Nyisua, ε 'yi -tonyibli 'pa-.

30 -Yusu -bu, a ko la 'u tugbe 'yie, 'ki ε 'mu la 'ku a -ti, Nyisua -bu, -aan 'batnu de la, no- ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'ε -ha□a 'klo,

31 'ε nu□o, -Yusu a 'mu 'ε mu 'u□u 'hvi, 'ki 'li yako 'kwli, Nyisua a 'mu 'ε -nyi□e 'kli, 'ki bu mo 'luyinnyo ko Wanyo. De a 'mu, Nyisua nu□o ni, -ε di□e nu, ε 'mu Yisraekve 'ki -nyi, 'ki bu hie 'u 'waa de 'kuku bu, u 'mu 'waa 'klo a pepe Nyisua -nyi, Nyisua 'mu 'waa -tebli 'kukui a pepe 'wuwla -ni.

32 -Tebli a pepe, -ε mu 'lu -mo, -a 'ye□e ni, □a hle□e, -a ko Nyisua a -Hihiu* 'hven-. -Hihiu a 'mu, Nyisua yi -nyi□e nyibli -mu', -u □tui 'u□u 'u.»

33 -Te -gbolugbo a nyibli 'win win a 'mu, -ε -bi u bi yru' le diakti, u wen, bu 'la -Yusu a -monanyu.

34 Kee, 'ki 'li □nu 'nyi, ε ko Falisi□tumu* a nyiblo, 'ε ni 'u. 'A 'nyre mo Gamaliel. ε mo Nyisua a tetetonyo □nuo. Nyibli □tui 'u□u ni diakti. No- 'du ye', 'ki 'li -gbolugbo a nyibli 'nyi, 'ε lee nyibli, bu 'hroo -Yusu a -monanyu, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

35 -Te u 'hroo 'ki □nu, -ε -bi ke- ε pi -gbolugbo yi, ε wen: «Yisraekve, de a di nyibli -bu -mo nu, ba -hie□e 'lu -mo le -tee.»

36 ε wen 'ni de: «-Te nyrbeyu □du 'hri la, 'a ti 'yeε ki bu ni hbe. Nyrbeyu a 'mu, 'a 'nyre mo Tedasi. ε wen 'ni, ε mo la nyiblo gbagbu □nuo, -tonyibli, -u yi la□a □wien le kve, u -we 'li nyibli a -hotrowi ni -hen ni. Kee, -te nyiblo □du 'la la□a, -ε -bi nyibli a

pepe, -v yi la□a □wien le kve, v -gbe -tebli nyi le, □tumua a 'mu 'e -gbe le.

³⁷ -Te Tedasi a de -hi, ti -mu' -ko 'yri v yi la 'v nyibli 'v -hree -ni, 'ki nyibeyu □du 'hri la de. 'A nyre mo Judia. 'Ki e ko 'li Galileblugba 'kwli, 'e nu□o, nyibli -huohu 'v kve□e □wien. Kee, nyibli □du 'la la□a ni -we, nyibli a pepe, -v yi la□a □wien le kve, 'v -gbe -tebli 'nyi le.

³⁸ 'A -ti o, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, nyibli -bu, -a pu -bati le, 'a 'ni 'nuo 'li □nu □dedede □du -mo. Kee, ba -ha □nu me le, bu mu. 'Bu mo, 'waa nunu-tebli ko 'waa toole 'huen-, 'bu mo -tonyibli a 'lule-hihi, v di -we bu.

³⁹ Kee, 'bu mo Nyisua, -e yi □nu 'kli -nyi, -e -bi a 'yi 'li□i 'li -we, ba -we □nu bu. 'Bu mo, 'ba yi □nu yi ni -wen, -e -bi Nyisua a -wen yi.»

-Ti a 'mu, Gamalieli -hla, -gbolugbo a nyibli wen□e ki,

⁴⁰ 'v da -Yusu a -monanyo de, 'v lee 'seyo, 'ki bu bii □nu loko. -Te v -we 'waa bibie -mo, -e -bi v -nyi □nu tete -bi de, v wen: «A 'ni 'too 'li -Yusu a -ti de,» 'ti- 'v te □nu bu.

⁴¹ -Te -Yusu a -monanyo, v yi 'li -gbolugbo a nyibli 'nyi ni -huen, -e -bi v ni dovu, -e nu□o, Nyisua nu □nu □haande -mo. □Haande a 'mu, no- mo bu 'ye □huen, 'ki 'v -Yusu a -ta'.

⁴² 'A -ne -nyrowo, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu, e ko, 'ki 'li 'waa dtonu a -te, v 'cibi 'v, 'v yi nyibli -lee -ni, -e mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya.

6

V -ha nyibli ni □hlon'huen, -v di -Yusu a -monanyo -hee -ni*

¹ Ti a 'mu 'yri, -e -bi -Yusu a nyibli, v yi bii kle. -Yusu a nyibli a 'mu, v mo la -juukve*. -V -bi pu Glekukewin. 'Ki v kuu 'li 'blugbi -bi ki, 'ti- 'v di 'bli; 'waa de -mu', -v pu -juukewin, v nu- -mo -bi 'ki v ni 'li 'bli. Nyibli -mu', -v pu Glekukewin, v yi 'puple wlon le, 'ki 'v 'waa 'bio -mu', -v pu -juukewin a nunuko a -ta', -e nu□o, v wen 'ni, 'a -ne -nyrowo, nyibli 'bu yi didi-tebli ni □gle, v 'ni -ko□o 'li 'waa -ne -tugbanugbi a de -mo.

² E no- ko -ti -Yusu a -monanyo ni -pu □tu 'v 'huen -mu', 'v da -Yusu a nyibli a pepe, 'v 'kukue □nu le, v wen: «E 'yi 'v le -noo -ni, 'ki -a mu -bu, -v mo -Yusu a -monanyo, -ba di 'v 'a -ti a -molenuna bu hie, -ba di didi-tebli □gla.

³ 'A -ti, 'diayuv -na, ba ta 'li 'a mu 'nyi le, ba -ha 'li nyibli ni □hlon'huen, -v ko -pli nyibli pu, 'waa 'klo a yuvno a -ti. Bu mo nyibli, Nyisua a -Hihiu* koo win ki pepe, 'ti- -v ko □to. Nyiblidu a 'mu, nu- -a di didi-tebli a □gigla -nyi,

⁴ -a mu -mo -bi, -a 'mu ti ko, 'ki -ba da Nyisua, ko, 'ki -ba lee ne 'a -ti nyibli le.»

⁵ -Ti a 'mu, -Yusu a nyibli pu 'v bu, e kloo nyibli a pepe ki. E no- nu□o, 'v ta 'li 'waa dtonu 'nyi le, 'v -ha 'li nyibli ni □hlon'huen. Yi-henyiblo, v -ha 'li, e no- mo Etien. E kuo -Yusu □wlv yi diakti, Nyisua a -Hihiu 'e koo □ne win ki pepe, e ko, 'v -ha 'li Filipu ko Plukoolu, ko Nikanoli, ko Timo, ko Paminasi, ko Nikola, -e ko 'li Atiosidto 'kwli. Nikola a 'mu, e 'yi la -juukweyu 'pa-, kee, e -he -juukweyu.

⁶ -Te v wa □nu 'nyre, -e -bi v gba □nu ni, 'v too □nu -Yusu a -monanyo yi, -monanyo a 'mu, 'v da Nyisua, 'ki 'v 'waa -ta', 'v pu □nu dabu 'lu ble, -e di□e nu, Nyisua 'mu □nu □haande -mo nu.

⁷ Ti a 'mu 'yri, Nyisua a win 'heen bu, 'ki 'li 'blugbi a pepe ki. De a 'mu, no- nu□o, -Yusu a nyibli 'v bii kle diakti, 'ki 'li Jrsredto 'kwli, ko Nyisua a -cohlunpinyo* -huohu 'v kuo -Yusu □wlv yi -we.

-Te v klo la Etien

⁸ Nyisua ni □haande gbagbu Etien -mo, ko, 'e -nyi□e 'kli, 'ki bu nu □whlekee-tebli gbagbi, 'ki 'li dako 'nyi.

⁹ -Nyrowo □du 'kwli, nyibli □du, nu- -di, 'v -tua Etien a 'blini a le□mumu. Nyibli a 'mu, 'waa de -bi, v yi 'kukue 'li Nyisua a 'kayu □du ble. Nyiblidu a 'mu, v dee □nu bute□koyo. 'Waa de -bi -mu', -v ya □ye, 'ki v -hon 'li Silenidto ko Alesadridto 'kwli, 'ki -v -bi -hon 'li Silisiblugba ko Asiblugba 'kwli. V nu- ko Etien 'huen-, -v pu gle.

¹⁰ Kee, -te bu di 'a □won a □tutuo nu, v 'yi□i -yi, -koti □to -mu', Nyisua a -Hihiu* yi□i -nyi, no- ko 'kwli e nee 'li, 'e yi hle.

¹¹ Nyibli a 'mu, -v ya □ye, v 'pee nyibli, 'v lee □nu, -e mo: «Ke- ba pu nyibli yi: Etien -bu, -a 'win ni, -e mo, Nyisua ko 'a winwlon-hanyo* Moise 'huen-, nu- e yi -ti 'hvi le ye'»

¹² No- e kve yi, v □tutuo nyibli ko 'blugba a ye'nanyo, ko Nyisua a tetetonyo 'huen-, 'v 'yia 'v Etien 'hvi bu, 'v klo□o, 'v gba 'li□i -juukve* a -gbolugbo a nyibli yi, -e di□e nu, v 'mu□v -bati le -puv -ni,

¹³ 'v lee nyibli -bi, 'ki bu pu Etien hi ki, v wen: «Nyiblo -bu, Nyisua a 'kagbau ko tete -mu', Nyisua -nyi la 'a winwlon-hanyo Moise, nu- e hle -ti 'hvi le. No- e 'cibi 'v, e ni.

¹⁴ -A 'win ni, -te e yi□i ni hle, -e mo, Nasaleti a -Yusu -bu, e di Nyisua a 'kagbau 'ni 'wla, ko, -aan nunuko, Moise too la -aan 'banu, -ba 'ci□i□i.»

¹⁵ Nyibli a pepe -mu', -v ni 'li -gbolug-bokayu a 'mu bu, v yi Etien 'ni 'ye yruv, 'v yi□i 'ye, -e mo, 'a yigbakla 'wi- Nyisua a lelenyo a yigbakla yi.

7

-Te Etienu hlee la 'li -Juukve* a ye'nanyu

-mo

1 -E -bi Nyisua a -cohlnpinyo* gbagbu 'beti Etienu ni, e wen: «[B]i -ti -bu, v yu -mu -yee -ni, [h]an-ti [n]i?»

2 -E -bi Etienu wen: «'Bainu -na, e ko 'diayinu -na, ba pu 'mu nva yi bu. Nyisua, -e -ko -ti a 'yi'bubua, e no- 'hru la -aan 'bai gbagbu Abrahamu yi, -te e ni la 'li 'blugba -mu', v dee Mesopotami 'kwli, 'ti- e 'mu la 'li Haladto 'kwli mu.

3 -E -bi ke- Nyisua pi la[ra] yi: -Hon 'ne- -na 'blugba -bu 'kwli, ko, hie 'v -na [t]ugba bu, 'blugba -mu', -e ko ki 'n di 'li -mu 'li -tso -ni, [m]u 'li mu.

4 Ke- Abrahamu nu la 'li 'a 'blugba, -e mo Kalidukve a 'blugba a 'kwli-honhuon, 'e mu la 'li Haladto 'kwli ti mo, e ko 'a 'dukve 'huen-. 'Ki e ni 'li -nuni, 'a 'bai 'e 'ku. -Te 'a 'bai 'ku 'ki, -e -bi Nyisua nu[ro] ni, 'e di 'ne- Kanaablugba -bu, a 'ti ke 'ne- ki.

5 Kee, Nyisua 'yu 'ne[pe] 'tiile -nyi, mo, e 'y[ri] -tutukuto gbe [du] -nyi -we. Kee, e pu 'li[ri] ni, 'ki 'v[ub] -mo, -e mo, ti 'bu nyre 'v, 'blugba -bu, a ni 'ne- ki, e di [ne] 'ni -nyi, 'ti- 'bu 'ku, 'a 'yonu a 'yonu 'mu 'blugba a 'mu win ki -koo -ni. Ti a 'mu 'yri, Abrahamu 'yee la 'yu ni kve.

6 -Ti -mu', Nyisua lee [ne], e no- -bu: 'Ki -na 'yonu di 'li hupublugba -bi ki 'ti, -e 'yi 'waa 'blugba 'pa-. 'Ki 'li 'blugba a 'mu 'kwli, v di -he [koyo], v 'mu [nu] [huen] [tu], 'ki 'li 'yri a -hotrowi ni -hen 'kwli.

7 Kee, dako -mu', -v ko [kode] v di nu, 'n di puu [nu] -bati le. 'Ni puu [nu] -bati le, -e -bi 'na 'yonu a 'mu, v di 'li 'blugba a 'mu 'kwli 'ni -hon, v 'mu 'ne- di, v 'mu 'ne- 'na dida 'cibi -ni.

8 Ke- Nyisua nu 'yri a [tutuo], e ko Abrahamu 'huen-. 'Yri a 'mu, 'a yruule, no- mo nyibeyu a yi'bube. E no- ko -ti, -te Abrahamu a 'yu Yisaki ko la 'wee, e 'be la[ra] yi, Yisaki -mo -bi 'e 'be 'a 'yu Sakobu yi, Sakobu -mo -bi, 'e 'be 'a -ne 'yonu ni -pu [tu] 'v 'huen yre, -v mo -aan -ne dako a [tugbi] a 'bainu gbagbu.

9 -Aan 'bainu a 'mu, v [tu] la 'waa 'diayi Sosefu ca -mo. E no- nu[ro], 'v plo la[ra], -e di[pe] nu, e 'mu [kode] nu, 'ki 'li Esipublugba 'kwli. Kee, Nyisua, no- -hee [ne],

10 'e -ha 'li[ri] 'kla-wliye'yaya a pepe 'kwli. -Te Sosefu a 'mu, e ni la 'v 'blugba a 'mu a bodto ye', Nyisua nu[ro] ni, bodto a 'mu 'e nwe la[ra], 'e 'ye[pe], -e mo Sosefu mo [tokonyo] [ni], e nu[ro] ni, Sosefu 'e -he Esipublugba a pepe a -gulunuma, 'e -he bodto a 'kayo a pepe a 'yie[pe] -we.

11 'Ki v ni 'v -nuni, -e -bi 'kanu bi la 'li Esipublugba 'kwli ni, e ko Kanaablugba 'huen-, -te -aan 'bainu ni la 'li. -Aan 'bainu

a 'mu, v 'ni 'ye[pe] la didide, 'v yi la [huen] 'ye, 'kanu a -ti.

12 -E -bi -aan 'bai gbagbu Sakobu 'wun, -e mo, didide ni 'li Esipublugba 'kwli, e no- mo bu lee 'li -aan 'bainu. No- mo 'waa yi-hede, 'ki bu bla didide.

13 -Te v gba 'li 'huen a 'wo, -e -bi Sosefu too ne 'a dionu 'a 'diayinu yi, 'waa 'mumu 'v yru la[ra]. Ke- Esipublugba a bodto nu la Sosefu a 'dukve a yiyie.

14 -E -bi Sosefu lee ne 'a 'diayinu ni, 'ki bu bla 'waa 'bai Sakobu, ko 'a [tugba] a nyibli a pepe, -v -we 'li nyibli a (75) -wli ni -ta [tu] 'v -pu [tu] v pu 'li [nu] ni.

15 Ke- Sakobu nu 'li Esipublugba a 'kwli-mumuo. 'Ki e 'kuv e ko -aan -ne 'bainu -bi 'huen-.

16 -Te v 'ku, v gba 'waa 'kokukui ni, 'ki 'li Sisemudto, -e ni 'ne- Kanaablugba 'kwli, 'v [tu] [nu]. 'Dabio -mu', Abrahamu -too la 'li nyiblo -mu', -e mo Hemo a 'yonu -ji', no- ko 'kwli v pu 'li [nu] ni.

17 'Ki v ni 'v -nuni, -e -bi Sakobu, -e ko 'nyre -mo Yisrae, 'a 'yonu yi 'ni wlo, 'ki 'li Esipublugba 'kwli, Yisraekve a 'mu, 'v -he dako gbagbu. Ti -mu' -ko 'yri Nyisua ko bu nuu 'v de -mu', e pu la 'li Abrahamu, e 'mve yre, -e mo, bu -ha 'li -aan dako [kode] wlon.

18 Ti a 'mu 'yri, -e -bi bodto yrayru, no- bi gbata ki. Bodto yrayru a 'mu, e 'yu la Sosefu -yi,

19 'e nu -yruku, 'e kaa ne -aan -ne 'dukve, 'e [tu] -aan 'bainu [huen], ko, 'e ni 'v [nu] ke', 'v hie 'v 'waa -panpli ble, v 'mu 'ku a -ti.

20 Ti a 'mu 'yri, 'ki v koo 'v Moise. E mo 'yu [ni], Nyisua nwe -ni. 'A 'dii ko 'a 'bai 'huen-, v -hli[pe] ni, 'ki 'li [honpu] ni ta 'kwli, 'ki 'li 'waa 'kayu bu.

21 -Te ti a 'mu, e -hi, -e -bi v -ha[ra] -ta', 'v hie 'v[ub] bu. 'Ki Esipublugba a bodto a 'yu nyroyu 'ye 'v[ub], 'e gba[ra] naa mo, [wi] yi 'a [gbetu] a 'yu.

22 E no- nu[ro], -te Moise yi ni kui, 'e yi Esipokve a 'crun a pepe 'nyl, ko 'waa nuu-tehl a pepe 'huen-, 'a 'puplewin 'e ni 'kl ki.

23 'Ki e ni 'li -nuni, 'e [pe] 'yri a -wli ni 'huen. -Te e ko 'yri a -wli ni 'huen, -e -bi 'a [wlv] pu 'li[ri] ni, 'ki bu 'ye 'a 'diayinu, -v mo Yisraekve.

24 -Te e mu 'ki -nuni, -e -bi e 'ye Esipokveyu [du]. E no- nii Yisraekveyu [du] 'cre le, Moise 'e -huta [nu] yre, 'ti- 'e pu 'a 'diayi 'lu a yru, 'e 'la Esipokveyu a 'mu.

25 Moise -mo -bi, e wen 'ni, 'a 'diayinu Yisraekve di[pe] -ni yru, -e mo, e no- ko 'mu Nyisua di 'li -naa -ni, e 'mu [nu] [gble]. Kee, v 'y[ri] 'le -yru.

26 -Te -nyre -nye, -e -bi Moise yee 'v -te ni -do a 'mu Yisraekve ni 'huen bu, 'v -wen. E -hve bu nu[ro], bu yuyru win' le, e wen:

-A 'bio -na, a mo 'd'ayayno [nto. De- ko 'nuwlon a -wen 'li?

27 Kee, nyiblo -mu', -e ni 'a 'buhian de -huan -mo', e 'nyraa 'li Moise yi, 'ti- 'e yi[ti -lee -ni: Nyiblo a 'di -bi nu -mu -aan ye'nanyo ko -aan -batiponyo -mo 'li?

28 [Bt -hve -bu 'la 'mu, -te -nu 'tu, [nt 'la 'tu Esipokueyu -mu'?

29 -Te Moise 'wtn -ti a 'mu, -e -bi e 'gba ci, 'e -hon 'blu ki, 'e mu 'li Madiablugba 'kwli. 'Ki e 'ti 'li, 'e koo 'li 'yonu ni 'huen.

30 'Ki e ni 'li -nuni, 'e gba 'yri a -wli ni 'huen. -Nyrowo [du, -e -bi 'ki e ni la 'li -te -mu', nyiblo [du 'yi la 'li 'ti, 'ki 'u dugba -mu', u dee Sinai 'hvi. 'Ki 'u -te a 'mu, 'ki Nyisua a lelenyo 'hru 'u[pu yi, 'ki 'li -gbakuo gbe, -e yi wln 'kwli, 'ki e ni 'li.

31 -Te Moise 'ye de a 'mu, -e -bi e 'ta 'u bu, 'e 'yaya 'u bu, -e di[pe nu, e 'mu[pu le yru. -E -bi e 'wn Kukonyo Nyisua a win, 'e pi le:

32 'Mo -mo Nyisua -mu', -na 'batu de la, -u mo Abrahamu, Yisaki, ko Sakobu. -Te e 'wtn -ti a 'mu, -e -bi huannu bi 'li[ti 'kwli, 'e 'yi 'ki 'li[ti 'li -we, bu ta 'li le de.

33 -E -bi, ke- Nyisua pi 'ki[ti yi, e wen: -He -na 'suin, -koti -totukoto -mu', -nyra 'u ki bu, 'mo ni -do, 'mo -ko[pa.

34 [Hhuen -mu', 'na dako Yisraekue yi 'ye, 'ki 'li Esipoblugba 'kwli, 'n 'ye[pe ni, 'ni 'wtn 'waa [hienwewin -we, 'ti- 'ni -di, 'mu [nu [gble. 'A -ti, pu 'u nua bu. 'N -hve [bu lee 'li -mu Esipoblugba 'kwli.

35 -E -bi, Moise ni -do -bu, Yisraekue hia la yi, -koti 'u pi la le: Nyiblo a 'di -bi nu -mu -aan ye'nanyo ko -aan -batiponyo -mo 'li? e ni -do a 'mu, no- Nyisua -lee -ni, 'ki bu mo 'a dako a ye'nanyo, ko 'a [gbugblenyo 'huen-. -Te e 'mu[pu -lee -ni, 'ki e naa 'li 'a lelenyo 'li, -e ni 'li -gbakuo 'kwli.

36 Moise ni -do a 'mu, e no- naa 'li [wilekee-teblt 'kwli, 'e -ha 'li Yisraekue 'blugba -mu' 'kwli, -e mo Esipokue a 'blugba, 'e nu[po, 'u -ta 'Yru-John, 'ti-, -te u nyre 'li -totukoto -mu' -ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti, 'ki 'li 'yri a -wli ni 'huen 'kwli, 'e nuu 'li [wilekee-teblt -bi le de.

37 Moise ni -do a 'mu, no- lee Yisraekue, -e mo: Nyisua di ya 'a mu winwlon-hanyo* -bi yi. No- di 'mu yi 'wi. E di mo 'aan dako a nyiblo.

38 Moise ni -do a 'mu de, no- ni la 'u -aan dako Yisraekue 'hvi, ti -mu' -ko 'yri 'u 'kukue la le, 'ki 'li -totukoto -mu' -ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti. 'Ki -aan 'batu ni la 'li 'kubia -bi ki, Nyisua a lelenyo 'e ni la 'li 'kubia -bi ki -we, 'ki 'li Sinaidugba 'lu. Moise, no- ni la 'u 'waa -gbati, Nyisua a lelenyo 'e hlee la 'li Moise -mo, 'e -nyi[pe Nyisua a win, -e di[pe nu, e 'mu -a mo[po -tco -ni.

39 Kee, -aan 'batu 'yi[ti -hua, bu pu[pu nua yi bu, 'u -wen[pe yi. 'Waa [wli -hve[pe

ni, 'ki bu [huan -mo, bu mu 'li Esipoblugba 'kwli.

40 -Nyrowo [du, -te Moise 'yi la 'li [nu 'nyi -ni, u lee la Moise a 'd'ayi Ayra, u wen: Nu -a mu tuyo nu le, u 'mu -aan nyisuae nu, nyibli di 'ble, e 'mu -a mu 'hru -tco -ni, -koti Moise -mu', -e -ha 'li -a mu Esipoblugba 'kwli, de -bu -di 'lu -mo mu, 'ki 'u[pu -mo, -a 'yi[ti -yi.

41 Kee, -te u nu de a 'mu, -e -bi bliyu yi, 'u pi -cohlon*, 'ki 'u tuyu a 'mu yi, 'u nu le'mimle, 'ki 'u tuyu -mu', 'waa [gbetu, u -nu, 'a 'yi'buale a -ta'.

42 Kee, -te u nu de a 'mu, -e -bi Nyisua -ha [nu 'yie -mo, ko, 'e -ha [nu me le, 'u -twa 'yru a dida, e ko [honpu ko nyahro 'huen-. -Ti -bu, u 'cri la, 'ki 'li Nyisua a winwlon-hanyo a 'crien 'kwli, e no- -bu: Nyisua wen 'ni:

'A mu Yisraekue, -te a nu la 'yri a -wli ni 'huen,

'ki 'li -totukoto -mu' -ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti,

'a yi la 'wlugba-teblt a -cohlon pi, kee, 'mo Nyisua, a 'ni -pie[pe la 'mu.

43 'Ba yi la -ta' ni -huen, dukwli -mu', -e ko 'kwli u pu 'li tuyu -mu' 'li, -e 'wi- hiaponyisua Moloki yi,

dukwli a 'mu, no- a 'ble,

e ko yi 'wide -mu', -e 'wi- nyahro yi, -e mo hiaponyisua Yrefan.

Tuyo nu a 'mu, a nu [nu ni, -e di[pe nu, a 'mu [nu kwli yi bu bla,

'ki 'u 'waa 'u[tuule a -ta'.

No- ko -ti, 'mu[pu nu, u 'mu 'li 'a mu hiapoblugba -bi 'kwli gba,

-e hlo -mo, 'e -hi 'u Babiloniblugba 'u.

44 -Te -aan 'batu ni la 'li -te a 'mu, nyiblo [du 'yi 'li 'ti, u ko la 'tapokayu, -e mo Nyisua a 'kayu -mu', -e ko bu u pu 'li 'li -mu' ble, u 'cri la 'u Nyisua a tete kle. 'Tapokayu a 'mu, -te Nyisua nu 'a blepupu, 'ki 'u Moise ye', ke- u nu 'a pupu.

45 'Tapokayu a 'mu, -aan 'batu hie[pe 'waa 'yonu le. Ti -mu' -ko 'yri Sosue mo la 'waa ye'nanyo, 'ki u gba 'li[ti 'blugba -mu' 'kwli, Nyisua pu la le, e di la [nu -nyi. Ti a 'mu 'yri, 'ki u -ween la 'u 'blugba a 'mu ki, Nyisua 'e ble la dako a gblegble -mu' le, -u ni la 'li 'blugbi a 'mu 'kwli. 'Tapokayu a 'mu, e ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli -nuni, Dafidi 'e -he Yisraekue a bodi.

46 Nyisua ni la Dafidi a 'mu [haan-teblt -huohvi -mo. -E -bi Dafidi -hua[pa Nyisua ni, 'ki bu pu Nyisua 'kagbau le, -koti e no- mo Nyisua -mu', Dafidi a 'bai gbagbu Sakobu de la -we.

47 Kee, 'kayu a 'mu, e 'yi[ti 'pa-, e 'yi[ti -pu. 'A 'yu Salomo, no- pu[pu.

48 'Klikuninyisua, e 'yi 'li -tonyibli a pupukayu bu -ni. No- 'a winwlon-hanyo

'cru la, 'kɪ 'lɪ Nɪysʊacrɪɛn 'kwli. De a 'mʊ, ɛ nɔ -bʊ:

⁴⁹ Kʊkɔnyɔ Nɪysʊa wen 'nɪ:

Yakɔ, nɔ- mɔ 'na bodɔɔgbata,

-tʊtʊ 'ɛ mɔ 'na bʊɪkɪblɛɔtʊde.

ɛ 'yɪ 'kayʊ ɔɔɔ -kɔ, a di 'mʊ lɛ -pʊʊ -nɪ,

-ɛ kɔ bʊ 'n -wɛ 'lɪ ɔɔɔ nɪ 'lɪ.

⁵⁰ ɔɔɔ 'Bɪ ɛ 'yɪ 'mɔ 'pa-, -ɛ 'yɪ -tɛblɪ a pɛpɛ -nu?»

⁵¹ Kɛ- Etienɪ pɪ de: «A mɔ nyibli ɔɔɔ, -v kʊ 'lʊ lɛ, ɛ kɔ, -v kɔ ɔɔɔ ɔɔɔgbokɔ -nɪ, 'tɪ-, -v kɔ nʊɪ ɔɔɔ, 'kɪ 'v Nɪysʊa a -tɪ a 'wɪnwɪɪn a -ta'. A -wen Nɪysʊa a -Hihɪu* 'yɪ 'a -nɛ tɪ. -Tɛ 'aan 'bainʊ nɪ la 'mʊ, kɛ- a nɪ 'mʊ.

⁵² 'Aan 'bainʊ ɔɔɔ Nɪysʊa a winwɔɔn-hanyɔ a pɛpɛ ɔɔɔhʊɛn, 'v 'la winwɔɔn-hanyɔ -mʊ', -v hɛ lɛ laɔɔ, -ɛ mɔ, Nɪysʊa di 'ya 'a mʊ nyiblo 'yɪ, -ɛ 'sɪi 'v 'yɪ, -ɛ mɔ 'aan Wanyɔ. Nyiblo a 'mʊ, nɔ- mɔ -Yusu. -Yusu a 'mʊ, nɔ- a nuu 'cre lɛ, 'tɪ- 'a 'laɔɔ.

⁵³ 'A mʊ -mʊ', Nɪysʊa naa 'lɪ a lɛlenyɔ 'lɪ, ɛ -nyɪ 'a tɛtɛ, a 'yɪ 'v tɛtɛ a 'mʊ 'v ɔɔɔtuu -nɪ.»

-Tɛ Etienɪ nu la 'kʊkʊʊ

⁵⁴ -Juukʊɛ* a -gbolugbo a nyibli, -tɛ v 'wɪn -tɪ a 'mʊ, Etienɪ -hɛ, -ɛ -bɪ 'waa ɔɔɔwɪ kʊ yɔɔ'leɪbiɛ diaki.

⁵⁵ Etienɪ -mɔ -bɪ, Nɪysʊa a -Hihɪu* kɔɔ ɔɔɔ win kɪ pɛpɛ, 'ɛ tɛ 'lɪ yakɔ 'kwli lɛ, 'ɛ 'yɪ Nɪysʊa a -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa 'ye, ɛ kɔ, 'ɛ 'yɪ -Yusu 'ye -wɛ, 'ɛ nyra bʊ, 'kɪ 'v Nɪysʊa a diidekɪbɪa kɪ.

⁵⁶ Etienɪ a 'mʊ, kɛ- ɛ pɪ: «Ba pʊ 'mʊ nʊa 'yɪ bʊ, 'n 'yɪ yakɔ 'nɪ 'ye, 'ɛ -kɪ wɔɔn, 'nɪ 'yɪ 'lɪ -Yusu 'yɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ -tonyibli a pɛpɛ a Nyiblo, 'ɛ nyra bʊ, 'kɪ 'v Nɪysʊa a diidekɪbɪa kɪ.»

⁵⁷ -Tɛ -Juukʊɛ a ye'nanyɔ 'wɪn -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ v kɔ 'waa nʊɪ yɛɛ, 'tɪ-, 'v -tʊa lɛɔɔmʊma lɛ. Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, 'waa pɛpɛ a 'mʊ, v ɔɔɔgbɛɛ ɔɔɔnɛ kɪ,

⁵⁸ 'v ɔɔɔtɔɔ ɔɔɔnɛ 'dɔɔ, 'tɪ- 'v -tʊa 'a 'hɪ a biilɛ, -ɛ diɔɔɛ nu, v 'mʊɔɔ 'la. -ɛ -bɪ nyibli -mʊ', v lɛɛ -nɪ, 'kɪ -bʊ 'la Etienɪ, v -hɛ 'waa 'luyɪwɔɔlɔɔ kɛ, 'v -nyɪɔɔɛ gblotayʊ ɔɔɔ, ɛ 'mʊɔɔ 'yɛɛ ɔɔɔ. Gblotayʊ a 'mʊ, 'a 'nyɛ mɔ Sɔɔb.

⁵⁹ -Tɛ v pɪ 'kɪɔɔ 'hɪ -mɔ lɛ, -ɛ -bɪ Etienɪ, ɛ da -Yusu nɪ, ɛ wen: «Kʊkɔnyɔ -Yusu, 'blɛ 'na -hɪhɪu kʊa.»

⁶⁰ 'ɛ blɛ kwɪlɪ bʊ, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ win, ɛ wen: «Kʊkɔnyɔ o, dɛ 'kuku -bʊ, v nɪ, -hru 'a -tɪ -mɔ!» Bʊ pʊ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ mlɛ -hʊnhɔɔn.

8

1 -ɛ -bɪ gblotayʊ Sɔɔb -nɪ wen, ɛ wenɔɔɛ kɪ, 'kɪ bʊ 'la Etienɪ.

-Tɛ Sɔɔb ɔɔɔtɔɔ la -Yusu a nyibli ɔɔɔhʊɛn

-Nyrɔwɔ nɪ -do a 'mʊ, -Yusu a nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jɪrusɛdɔɔ 'kwli, v -tʊa 'waa ɔɔɔhʊɛn a ɔɔɔtʊtʊo. ɛ nɔ- nuɔɔ, -Yusu a nyibli a pɛpɛ a 'mʊ, 'v 'gbɛ ci lɛ, 'v 'hɛɛn -tɛblɪ 'nyɪ

bʊ. -v -bɪ mu 'lɪ Sudeɓlɔɔgbɛ 'kwli, 'waa dɛ -bɪ v mu 'lɪ Samalibɔɔgbɛ 'kwli. -Yusu a -mɔnanyɔ* nɪ -do, v nʊ- hɛ 'lɪ Jɪrusɛ.

² Nyibli -bʊ, -v ɔɔɔtɔɔ 'v Nɪysʊa 'v, v gba Etienɪ, 'v -ha 'vɔɔv 'v, kɔ, 'v 'yɪ wɛ dɪakɪ, 'kɪ 'v 'a 'kʊkʊʊ a -ta'.

³ Sɔɔb -mɔ -bɪ, ɛ ɔɔɔtɔɔ 'v 'kɪ, -ɛ diɔɔɛ nu, ɛ 'mʊ 'cʊɛ a nyibli bʊ -wɛ. ɛ nɛ 'kayɔ blɛ, 'ɛ kwɛ -Yusu a nyibli, nʊgbɪ kɔ nyɪɓɛpʊ 'hʊɛn-, 'ɛ pɪ ɔɔɔnɪ ɔɔɔɛ.

-Tɛ Filipʊ pɪ la ɔɔɔhaantitɛ, 'kɪ 'lɪ Samalibɔɔgbɛ 'kwli

⁴ -Yusu a nyibli -mʊ', -v 'hɛɛn bʊ, v nɛ 'bɔɔgbɛ kɪ, 'v pɪ nyibli -Yusu a ɔɔɔhaantitɛ.

⁵ ɛ kɔ -Yusu a nyiblo ɔɔɔ. 'A 'nyɛ -mɔ Filipʊ. ɛ nɔ- mu 'lɪ Samalibɔɔgbɛ a 'dɔɔ gɔɔgbɔ 'kwli. Wanyɔ -mʊ', Nɪysʊa pʊ la lɛ, ɛ di la ya, ɛ nɔ- kɔ -tɪ ɛ 'yɪ nyibli lɛ -lɛɛ -nɪ,

⁶ 'ɛ nɪ ɔɔɔwɛlɛkɛɛ-tɛblɪ. -Tɪ a 'mʊ, Filipʊ 'yɪ nyibli -hʊɔhʊɪ a 'mʊ -lɛɛ -nɪ, v pɪɔɔ nʊa 'yɪ bʊ -tɛɛ, -ɛ nuɔɔ, ɔɔɔwɛlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', ɛ nɪ, v 'yɪ 'a -tɪ 'nɪ 'wɪn, kɔ, 'v 'yɪɔɔ 'ye.

⁷ ɔɔɔwɛlɛkɛɛ-tɛblɪ a 'mʊ, -ɛ mi 'lʊ -mɔ, nɔ- mɔ 'kuo -hʊɪn*, -v nɪ 'v nyibli ke', 'v pɪ -cɪci lɛ, 'v -hʊɛn ɔɔɔnɛ ke', kɔ, lɛ-yɪɛnyibli -hʊɔhʊɪ kɔ nyibli -mʊ', -v 'yɪ nale -yɪ -tɛɛ, 'waa 'kʊɛ 'ɛ 'yɪ -wɛ.

⁸ De a 'mʊ, ɛ nɔ- nɪɔɔɛ, 'v nɪ dɔɔɔ, 'kɪ 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli.

⁹ 'Kɪ 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli, ɛ kɔ nyiblo ɔɔɔ, 'ɛ nɪ 'lɪ. 'A 'nyɛ mɔ Sɪmɔ. ɛ mɔ -pinanyiblo ɔɔɔ. ɛ -wɛn 'lɪ 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli nɪ, 'ɛ nɪ -tɛblɪ -mʊ', -ɛ kɛɛ Samalikʊɛ a ɔɔɔwɪ lɛ. ɛ wen, ɛ mɔ nyiblo gɔɔgbɔ ɔɔɔ.

¹⁰ Nyibli a pɛpɛ, nyɪ'kɪ, kɔ 'yɔɔnʊ 'hʊɛn-, v pɪɔɔ nʊa 'yɪ bʊ. Kɛ- v pɪ: «Nyiblo -bʊ, ɛ nɪ 'kɪ kɪ, -wen Nɪysʊa. 'A 'kɪ a 'mʊ, v dɛɛ ɔɔɔnɛ 'kɪ gɔɔgbɪ.»

¹¹ v pɪɔɔ nʊa 'yɪ bʊ dɪakɪ, -ɛ nuɔɔ, kʊɛ 'lɪ tɪ blɛblɪ 'yɛ bʊ, 'a -pinadɛ kɛɛ 'waa ɔɔɔwɪ lɛ dɪakɪ.

¹² Kɛɛ, -tɛ Filipʊ 'ya 'dɔɔ a 'mʊ 'kwli, -ɛ -bɪ ɛ 'yɪ nyibli lɛ 'nɪ -lɛɛ -nɪ, -tɛ Nɪysʊa di nyibli a win a kɔkɔɔlɛ nɪ, 'ɛ 'yɪ ɔɔɔnɪ -Yusu a -tɪ -lɛɛ -nɪ, 'v kuo -tɪ a 'mʊ ɔɔɔwɪ 'yɪ, nʊgbɪ kɔ nyɪɓɛpʊ 'hʊɛn-, 'ɛ pʊ ɔɔɔnɪ 'nɛ 'lʊ lɛ.

¹³ Sɪmɔ a 'mʊ, ɛ kuo -tɪ a 'mʊ ɔɔɔwɪ 'yɪ -wɛ, 'v pʊɔɔ 'nɛ 'lʊ, 'ɛ 'cɪbɪ 'v Filipʊ 'hʊɪ, ɔɔɔwɛlɛkɛɛ-tɛblɪ -mʊ', -ɛ mi 'lʊ -mɔ, 'ɛ 'yɪɔɔ 'ye, 'ɛ kɛɛ nɛ 'a ɔɔɔwɪ lɛ.

¹⁴ -Yusu a -mɔnanyɔ* -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jɪrusɛ, v 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, Samalikʊɛ, v 'blɛ Nɪysʊa a win kʊa -tɛɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v lɛɛ 'lɪ ɔɔɔnɪ Pɛɪɪ kɔ Saan 'hʊɛn- mɔ.

¹⁵ -Tɛ v nyɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ v da Nɪysʊa nɪ, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli a -ta', -ɛ diɔɔɛ nu, ɛ 'mʊ ɔɔɔnɪ 'a -Hihɪu* -nyɪ.

¹⁶ ɔɔɔHan-tɪ ɔɔɔhɔɔn, 'v pʊ ɔɔɔnɪ 'nɛ 'lʊ, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyɛ 'kwli, kɛɛ, 'kɪ 'lɪ ɔɔɔnɪ 'nyɪ, Nɪysʊa a -Hihɪu 'yɛɛ 'v -ɛ ɔɔɔdʊ ke' nɪ bɪ.

17 ϵ no- nu \square o, Piel \square k \square Saan 'h \square ven-, 'u pu \square nu dabu \square 'lu ble, Nyisva a -Hihiu 'e bi 'u \square nu ke'.

18 -Te Simo -ni wen, ϵ 'ye \square e, - ϵ mo, -Yusu a -monanyo pu \square nu dabu \square 'lu ble, 'ti-Nyisva a -Hihiu 'e bi 'u nyibli a 'mu ke', ϵ no- mo bu ya Piel \square k \square Saan 'h \square ven- 'wliye yi,

19 ϵ wen: «Ba -nyi 'mu 'k \square l a 'mu 'a de, - ϵ di \square e nu, 'ni pu nyibli dabu \square 'lu ble, Nyisva a -Hihiu 'mu 'u \square nu ke' bi.»

20 Ke ϵ , Piel \square \square tu \square o \square w \square n, ϵ wen: «-Na 'wliye k \square -mu 'h \square ven-, ba -we bu, -te -na 'lule-hihie 'ye \square e, - ϵ mo, nyiblo -we 'li bu nu 'wliye ni, bu -to Nyisva a -Hihiu ni a -ti.

21 'K \square 'u Nyisva a -ti k \square , -k \square -a mu 'h \square ven-, -a 'yi -pe, -k \square ti -na \square w \square 'yi 'u yi 'sii -ni, 'k \square 'u Nyisva ye'.

22 'A -ti, hie 'u -na 'lule-hihie -h \square an a 'mu bu, -bu da Kukonyo, - ϵ di \square e nu, 'bu -we 'li \square 'li, ϵ 'mu -na 'lule-hihie -h \square an a 'mu, 'a -ti -mo -hru.

23 'N yi \square 'ni 'ye, - ϵ mo, 'cre 'yii 'li -na \square w \square k \square , ϵ k \square ca 'h \square ven-, 'ti-, de 'kuku, no-ko \square -mu win k \square pepe.»

24 - ϵ -bi ke- Simo a 'mu, ϵ pi Piel \square k \square Saan 'h \square ven- yi, ϵ wen: «'Aan 'mumu, ba da Kukonyo, 'k \square 'u 'mu -mo, - ϵ di \square e nu, -ti a pepe -bu, a -hla, 'a \square dedede 'ni \square ha 'mu nu.»

25 -Yusu a -monanyo ni 'h \square en a 'mu, -te u lee nyibli Nyisva a -ti, - ϵ -bi u \square hian -mo, 'u mi Jrusre. -Te u yi ni di, Samaliblogba a 'du -mu', u ne k \square , 'k \square u pu 'li nyibli Nyisva a \square haantitie.

-Te Filipu pu -Yusu a \square haantitie Etiopiblogba a nyiblo gbagbu

26 Filipu -mo -bi, ke- Nyisva a lelenyo pu \square yi, - ϵ mo: «'Hru -mu', - ϵ -hon 'li Jrusre, - ϵ mi 'li Gasadio 'kwli, mu 'li \square wlon. Mu 'li 'a \square hlon, -tite -mu', nyiblo \square du 'yi 'li 'ti.»

27 -Te Filipu 'win -ti a 'mu, - ϵ -bi ϵ bi 'hru wlon, 'e -mu, 'e ye nyibehian \square du k \square . Nyibehian a 'mu, ϵ mo Etiopiblogba a nyiblo gbagbu \square no. ϵ mo 'a 'b \square gba a bodio a 'wli'yie \square tu \square nyo \square no. Bodio a 'mu, ϵ mo nugba \square no, 'u de ϵ \square ne Kadasi. Nyibehian a 'mu, 'k \square ϵ mu la 'li Jrusre, 'e mu la Nyisva da mo, 'k \square 'li Nyisva a 'kagbau bu. -Te ϵ -we 'k \square Nyisva a dida -mo, - ϵ -bi ϵ \square hian -mo,

28 'e mi 'waa 'bli. 'K \square ϵ ni 'u 'a -so a -gbo k \square bu, 'e yi Nyisva a winwlon-hanyo Esai a 'crien -hre.

29 - ϵ -bi ke- Nyisva a -Hihiu* pi Filipu yi, ϵ wen: «Mu -bu 'y \square ya 'u -so-gbo -mu' 'hu bu,»

30 'e gba cigbe, 'e mu 'u -so-gbo a 'mu 'hu. -Te ϵ nyre 'k \square 'u, - ϵ -bi ϵ 'win nyibehian a 'mu, 'a -h \square rewin ni, 'e yi Esai a 'crien -hre.

- ϵ -bi Filipu wen: «Nyibeyu o, \square bi de a 'mu, -yi -hre, -yru \square e' le ni?»

31 - ϵ -bi ϵ \square tu \square o \square w \square n, ϵ wen: «'Bu mo, nyiblo \square du 'bu 'yi 'mo \square o kle -h \square ta -ni, -bi' 'n di 'a leyuyruo nu 'li?» ϵ no- mo bu lee Filipu, bu 'ya 'li \square ni, 'u pu \square 'a -so-gbo k \square .

32 -Ti a 'mu, ϵ yi -hre, 'k \square 'li Nyisva \square rien 'kwli, ϵ no- bu:

«Nyiblo a 'mu, ϵ 'w \square - blable yi, u gbe 'li 'laale', ko, ϵ 'w \square - 'blayu yi, - ϵ k \square -pupui 'bu yi ni 'cre, - ϵ 'ye ni pu win.

Nyiblo a 'mu, ϵ 'yi -ti \square du -hla.

33 U \square no 'li \square ni, 'u pu \square \square ne lu-bati le.

Nyiblo \square du 'yi 'li \square 'li -we, bu 'du 'a 'yonu a 'nyre ye' le, -k \square ti u 'la \square ni.

Ke- Esai -pu, 'k \square 'li Nyisva \square rien 'kwli.»

34 - ϵ -bi nyiblo a 'mu, ϵ 'beti Filipu ni, ϵ wen: «Lee 'mu, 'n nyaa -mu le: Esai -bu, \square bi 'a d \square on \square ϵ \square han 'nyre, -u- \square , \square bi nyiblo -bi ϵ \square han 'nyre?»

35 Winbu a 'mu, ϵ no- ko 'kwli Filipu naa 'li, 'e pu \square \square haantitie -mu', - ϵ ne -Yusu 'K \square su a -ti -mo le.

36 -Te u gba 'hru 'lu -mo -gbagba, - ϵ -bi u ye 'nie k \square . - ϵ -bi nyiblo gbagba a 'mu, ϵ wen: «'Nie, no- bu. \square bi -we 'li -bu pu 'mu 'nie 'lu ni, -te ti ne -bu?» [

37 - ϵ -bi Filipu wen: «'Bu mo, \square ni kuo -Yusu \square w \square yi, 'k \square 'li -na \square w \square a pepe k \square , - ϵ -bi 'hru pe 'u bu, 'k \square \square bu pu -mu 'nie 'lu.» - ϵ -bi ϵ wen: «'N pu \square \square han-ti, - ϵ mo, -Yusu 'K \square su mo Nyisva a 'Yu \square no, 'n kuo \square ne \square w \square yi,»]

38 'e nyra -so bu, ϵ ko Filipu 'h \square ven-, 'u \square ti 'li 'nie -mo, Filipu 'e pu \square 'nie 'lu.

39 -Te u -hon 'li 'nie -mo, - ϵ -bi Nyisva a -Hihiu gba 'li Filipu -tite -bi, nyiblo gbagba a 'mu 'e 'kee Filipu a 'yie. Ke ϵ , ke- ϵ ni 'mu, 'e gbe 'a 'hru 'lu -mo, 'k \square 'li do \square u 'kwli.

40 Filipu -ni wen, 'k \square ϵ 'hru 'li 'dto -mu', u de ϵ Asoti 'kwli. Ke- ϵ ni, 'e ne 'du kle, 'e pi nyibli \square haantitie -mu', - ϵ ne -Yusu a -ti -mo le. ϵ no- ϵ 'ble kua -bleble, 'e nyre 'li 'dto -mu', - ϵ mo Sesali 'kwli.

9

-Te -Yusu a yraanyo Solb -he la -Yusu a -monanyo

(Nunu-tebli 22.6-16; 26.12-18)

1 Ti ni -do a 'mu 'yri, Solb -mo -bi, de, ϵ yi 'lu -mo le -hie, no- mo bu -we -Yusu a nyibli a pepe bu.

2 No- nu \square o, 'e mu 'li Nyisva a -c \square hlonpinyo* a nyiblo gbagbu -mo, ϵ wen: «'Cru 'cru \square , 'mu 'li \square Nyisva a 'kayo a nyibli gbagbi -mo gba, -u ni 'li Damasido 'kwli, - ϵ di \square e nu, u 'mu 'mu -he ϵ -ni, nyibli -mu', nyibepu ko nugbi 'h \square ven-, -u ni 'u

Kokonyo -Yusu a 'hru wlon, -a 'mu [nu klo, 'mu [nu]rusre ya.»

³ Bu bi 'ki 'hru wlon, e ko 'a nyibli 'huen-, -te e yi Damasi yre ni 'mve -ni, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, -nyre -hon 'li yako 'kwli, 'e pu 'li [ti]gbde,

⁴ Solu 'e bi [hlon, 'e yi win 'win, 'e pi le: «Solu o, de- ko 'mo -ni le [tui]hven 'li?»

⁵ -E -bi Solu 'beti [e ni, e wen: «Nyiblo a 'di -bi -mo 'li?» -E -bi e wen: «'Mo -Yusu [nuo, 'mo [tui]hven.

⁶ 'A -ti, 'du 'ki ye', -bu ya 'dwo. De, Nyisua -hve -bu nu, 'ki u di 'li -mo [o 'li -lee -ni.»

⁷ Nyibli -mu', -u ko [o 'huen- ne 'hru, huannu a -ti, u nyra ble -blii. U 'ni -pu [u win. U 'win win a 'mu ni, kee, u 'ni 'ye [e nyiblo [du.

⁸ Solu -mo -bi, e 'du ye', 'e [wle 'yi, kee, e 'ni -yru [o le, u 'ble 'a dabu kwa, u gba 'li [ti Damasi dwo 'kwli,

⁹ 'e nu -nyrowi ni ta, 'ki bu 'ye ni yru le, bu 'ye ni di de, bu 'ye ni 'na -we.

¹⁰ 'Ki 'li Damasi dwo a 'mu 'kwli, -Yusu a nyiblo ni 'li. 'A 'nyre mo Aniasi. Aniasi a 'mu, e no- -Yusu 'hru yi, 'e lee [ne, e wen: «Aniasi o.» -E -bi e wen: «Kokonyo o, 'mo, no- -bu -o.»

¹¹ -E -bi Kokonyo wen: «Mu 'li 'hru -mu', u dee Yi'iihru wlon, -bu pa 'li Judia a -te, -bu 'beti nyibeyu -mu', u dee Solu a -ti. 'Ki e ko 'li Tasi. -Te ti ne -bu, e de Nyisua.

¹² 'Ki 'li Nyisua a dida 'kwli, e 'yee 'li nyiblo [du, [wi yi, 'lule'yiye 'kwli. Nyiblo a 'mu, -mo [nuo, Aniasi. -Mo pa 'li Solu a 'mu -mo, [ni pu [u dabu 'lu bu, -e di [e nu, e 'mu le yru de.»

¹³ -E -bi Aniasi [tu [o [won, e wen: «Kokonyo o, -tonyibli -huohu lee 'mu ni, 'cre a pepe -mu', e nu nyibli -mo, 'ki 'li Jrusredwo 'kwli.

¹⁴ 'Ti-, didie -bu, e -di, Nyisua a -cohlonpinyo gbagbi, nu- -nyi [e 'ki, 'ki bu klo nyibli a pepe -mu', -u de -mu.»

¹⁵ Kee, Kokonyo wen: «[Ni 'pie 'li huannu, 'ki -bu mu 'li 'kayu a 'mu bu, -e nu [o, 'n -ha 'li Solu a 'mu ni, 'ki bu na 'na -ti -mo le, 'ki 'u dako -huohu yi, u ko 'waa ye'nanyo 'huen-, e ko, -bu lee Yisraekwe -we.

¹⁶ 'N di [ne [e 'ni -taw -ni, -e mo, e di 'ye [hven dakti, 'na -ti.»

¹⁷ -Yusu bu pu 'ki le, -e -bi Aniasi mu 'li 'kayu a 'mu bu ni. -Te e nyre 'li, 'e pu Solu dabu 'lu bu, e wen: «Solu, 'na 'diayi, Kokonyo -Yusu, -e 'hru mo -mu yi, 'ki 'u 'hru -bu, -ye mo wlon, e no- lee 'ne- 'mu, -e di [e nu, [mu le yru de, e ko, Nyisua a -Hihiu* 'mu -mu win ki -koo -ni pepe.»

¹⁸ Ti ni -do a ti 'yri, -tebl [du, -e 'wi- -hrin a 'ku yi, no- ble 'li Solu 'yi le, 'e -twa leyuyruo de, 'e 'du ye', Aniasi 'e pu [u nie 'lu.

¹⁹ -Te e pu [u 'nie 'lu, -e -bi Solu di de, 'ti- 'a 'kl 'e 'ya 'li.

-Te Solu na la -Yusu a -ti -mo le, 'ki 'li Damasi dwo 'kwli

-Te de a 'mu, e -hi, Solu -hi 'li -nyrowi gbi, 'ki 'li -Yusu a -nagbopu* -mu', -u ni 'li Damasi dwo 'kwli -mo.

²⁰ Ti ni -do a ti 'yri, e -twa Nyisua a -ti a -molenuna, 'ki 'li Nyisua a 'kayo bu, e wen: «-Yusu mo Nyisua a 'Yu [nuo.»

²¹ Nyibli a pepe -mu', -u yi 'a win 'win, e kee 'waa [wli le, u wen: «Nyibli -mu', -u de -Yusu, nu- nyiblo -bu, e -hve bu -we mo bu. 'Ti-, e di ni, -e di [e nu, e 'mu [nu klo, e 'mu [nu Nyisua a -cohlonpinyo* gbagbi -ji' pu.»

²² Kee, 'a -ne ti, Solu ne Nyisua a -ti -mo le, 'ki 'li Nyisua a 'mu a 'kl 'kwli, Solu a 'kl a 'mu 'e yi kle -bii -ni. -Juukoe* -mu', -u ni 'li Damasi, e yi -hre 'u [nu Nyisuaerien ye', 'e tve [nu, -e mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya. -Ti, nyibli a 'mu, bu di [e kle -huta -ni, u 'ni 'ye [e li [ti.

²³ -Nyrowi gbi bu -hi, -e -bi -Juukoe a 'mu, u -yra [a ni, 'ki bu 'la Solu.

²⁴ Kee, -ti a 'mu, u -yra, e 'win ni, e ko, e 'win ni -we, -e mo, u [tui 'dwo a paale a pepe 'yie, 'to ko -nyre, -e di [e nu, 'bu yi ni mi, u 'mu [u 'la.

²⁵ No- nu [o, Solu a -nagbopu, 'u 'du [o ye', 'u 'yaa 'li [ti [gbi -mu' 'lu, -e [glaa 'li 'dwo le, 'u pu 'li [ti -togbo 'kwli, e [ti [ti [ti [gbi a 'mu, 'a 'kibia -bi ki, 'e mu 'li Jrusredwo 'kwli.

-Te Solu nyre la 'li Jrusredwo 'kwli

²⁶ -Te Solu nyre 'li Jrusredwo 'kwli, -e -bi e [mve [e le, 'ki bu bi 'li -Yusu a -nagbopu* 'nyl, kee, 'waa pepe, u yi pie 'a huannu, -e nu [o, u 'ni -pu [u li [ti [han-ti, -e mo, -Yusu a seyi a -nagbopi [nuo.

²⁷ Kee, -Yusu a -nagbopi -bi ni 'u. 'A 'nyre mo Banabasi. No- gba [a, 'e too [ne -Yusu a -nagbopu yi. -Te -mu', Solu nu -Yusu a 'yiye, 'ki 'li Damasi a 'hru wlon, e ko, -te -Yusu nu la 'li 'a -mohleele, e no- na [a -mo le. E lee [nu ni -we, -te Solu -nu, 'ki e 'yi huannu -pie, 'e na -Yusu a -ti -mo le, 'ki 'li Damasi dwo 'kwli.

²⁸ Kwe 'u -nyrowi a 'mu 'yie bu, -Yusu a nyibli, u 'ble Solu kwa -tee, 'bu yi Jrusre wlon le ni ne, e 'ni -pie [e li huannu, 'e ne -Yusu a -ti -mo le.

²⁹ -Juukoe* -mu', -u pi Glekikuewin, e hlee 'li [nu -mo -we, 'e [tu 'u 'kl, -e di [e nu, u 'mu 'a pupuwin [wlu yi -kuo -ni. Kee, -Juukoe a 'mu, u [mve 'hru le, u 'mu [u 'la.

³⁰ -Te -Yusu a nyibli 'win, -e -bi u gba Solu ni, 'ki 'li Sesalidwo 'kwli, 'u nu [o, 'e mu 'li Tasi dwo 'kwli.

³¹ Ti a 'mu 'yri, u 'ni [tu [o li 'cve a nyibli [hven, 'ki 'li Sudeblugba ko Galieblugba

ko Samaliblogba 'kwli. 'Cɔe a nyibli a 'mu, v ko 'klu, ko, 'v ko Nyisva a 'b[]tuule, Nyisva a -Hihiu* 'e yi []nu -hee -ni, -Yusu a nyibli 'v yi kle -bii -ni.

-Te Pielɔ nu la []whlekeɛ-tebli, 'ki 'li Lidadɔ ko Sopedɔ 'kwli

³² -Yusu a -monanyo, -e mo Pielɔ, e ne 'blugba ki, 'e yi -Yusu a nyibli yre -me. -Nyrɔwo []du 'kwli, e mu la 'li -Yusu a nyibli -mo, -v ni 'li Lidadɔ 'kwli.

³³ 'Ki e yee 'li nyiblo []du bu. 'A 'nyre mo Ene. -E -yiyre le. -Te e -yiyre le, 'a 'yri ni []blhen[]blhen a 'yru, no- -bu. E yi pe bu ni -do.

³⁴ Ke- Pielɔ pi[] yi, e wen: «Ene, -Yusu 'Klisu, e yi -na 'kɔe 'ni -weɛ -ni -we. 'Du ye', bu []hrenti -na kibɔpɛɛɛ,» Ene a []gbetu 'e 'du ye'. -E -bi 'a 'kɔe -we ni.

³⁵ Nyibli a pepe -mu', -v ni 'li Lidadɔ 'kwli, e ko 'waa de -mu', -v ni 'li 'blugbakutɔ -mu' 'kwli, v dɛɛ Sano, -te v 'ye[]e, -e mo, 'a 'kɔe -we ni, -e -bi v kuo Nyisva []wɔ yi.

³⁶ E ko nugba []du, 'e ni 'li -Yusu a nyibli -mu' 'nyi, -v ni 'li Sopedɔ 'kwli. 'A 'nyre mo Tabita. 'Nyre a 'mu, e no- mo Dolɔkasi, 'ki 'li Glekukɔewin 'kwli, -e []hen 'nyre -Gbele. 'A -ne ti, e ni la nyibli []haan-tebli 'yi []hlɔn le, 'ti- 'e yi la []hwennyibli -hee -ni.

³⁷ Ti ni -do a 'mu 'yri, 'kɔe kɔ[]o ni, 'e 'ku. -Te v -ple[]e, -e -bi 'ki 'li yo'kayu a -gblo -bi 'kwli, 'ki v pu 'li[] bu.

³⁸ -Yusu a -nagbopu* -mu', -v ni 'li Sopedɔ 'kwli, v 'win ni, -e mo, 'ki Pielɔ ni 'li Lidadɔ 'kwli, -e 'muɛ Sope yre. -Te v 'win 'ki, -e -bi v lee 'li[] nyibli ni 'hɔen -mo, bu nyaa []ne le, bu 'kika -ni, bu di.

³⁹ -Te v nyre 'li, -e -bi Pielɔ 'du ye', 'e kɔe []nu []wien. -Te e nyre 'li Sope, 'ki v gba 'li[] yo'kayu -ni wen a -gblo a 'mu 'kwli, -te -mu', nugba a 'mu, e pe 'v bu, -tugbanugbi 'v []glaa 'li[] le, 'v yi we, 'v too []ne 'hɔlepɔ-tebli -mu', Dolɔkasi nii la []nu le, -te e ni la 'klo.

⁴⁰ -E -bi Pielɔ 'hrɔɔ nyibli a pepe ni, 'e bla kwli bu, 'e da Nyisva, 'ti- 'e []htan -mo, 'e -me 'kɔkɔku yi, e wen: «Tabita, 'du ye',» ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Tabita []wlee 'yii. -Te e 'ye Pielɔ, -e -bi e ni bu,

⁴¹ Pielɔ 'e pu[] dabu yi bu, 'e 'du[]o ye', 'e da -tugbanugbi ko -Yusu a nyibli a pepe, 'e too []nu Dolɔkasi yi, Dolɔkasi a 'mu, 'e pi -hɔnhɔn.

⁴² De a 'mu, -e mu 'lu -mo, nyibli a pepe -mu', -v ni 'li Sope, v 'win ni, 'waa -huɔhɔt 'v kuo Kukɔnyo -Yusu []wɔ yi.

⁴³ -Te e -hi, Pielɔ -wlen 'li Sope ni. 'Ki 'li nyiblo []du a -te, 'ki e 'ti 'li. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Simo. Simo a 'mu, e nii mamɔkɔe -kwan 'yri.

10

-Te Kɔnei da la Pielɔ

¹ E ko la nyɔbeyu []du, 'e ni la 'li Sesalɔdɔ 'kwli. 'A 'nyre mo Kɔnei. E mo Romakɔe a 'seyo a nyiblo gbagbu -bi []nuo. E neɛ la 'seyo a -wli ni []hun. 'Seyo[]jaun -mu', -e ko 'kwli e ni la 'li, v dɛɛ la[]a Yitaliblogba a 'seyo.

² Nyɔbeyu a 'mu, 'a 'yrinaabɔt 'sii 'v yi, e ko 'a 'kayubukɔe a pepe 'hɔen-, 'v []tui 'v Nyisva ni. []Huɛennyibli -mu', -v ni 'li -juukɔe* 'nyi, e yi []nu 'ni -hee -ni, 'ti- 'e 'cibi 'v Nyisva a dida.

³ -Nyrɔwo []du a 'yru-hiile', e ni 'v bu, -e -bi e -tua 'lile'yiiye, 'e yru la[]a -tɛɛ, -e mo, Nyisva a lelenyo, no- pa 'li[] -mo. -Te lelenyo a 'mu, e -pa, -e -bi e wen: «Kɔnei.»

⁴ -E -bi huannu bi 'li Kɔnei 'kwli, 'e yi[] 'ye gbee, -e -bi e wen: «E kla ni 'li, Kukɔnyo?» Nyisva a lelenyo a 'mu 'e []tu[]o []won, e wen: «-Te -ni []hwennyibli a -heɛle, kɔ, -te -ni Nyisva a dida, Nyisva wen[]e ki, 'ti- 'e pu -na -ti []wɔ -mo.

⁵ -Te ti ne -bu, lee 'li nyibli 'dɔ -mu', -e mo Sope 'kwli, v 'mu Simo da, -e ko kibuhlanyre mo Pielɔ.

⁶ Pielɔ a 'mu, 'ki e ni 'li nyiblo []du a -te. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Simo -we, 'e nii mamɔkɔe -kwan 'yri. 'Ki 'li 'yru wien, 'ki a 'kayu ni 'li.»

⁷ -Te Nyisva a lelenyo pu[]v titie a 'mu, -e -bi e mu ni, Kɔnei 'e da 'a -kɔannunyii ni 'hɔen, e ko 'a 'seyo a nyiblo -bi. 'Seyotayu a 'mu, 'a 'yrinaabɔt 'sii 'v yi -we;

⁸ Kɔnei 'e bi 'v, 'e too []nu -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo, 'ti- 'e lee 'li []nu Sope.

⁹ -Te -nyrɔwo ni -do -hi, -e -bi v 'muɛ Sope yre. 'Ki 'li Sope a 'mu 'kwli, 'ki Pielɔ ni 'li yo'kayu bu. Yo'kayu a 'mu, 'a 'lu 'wle 'v bu, 'v 'ye 'li[] kle. -Nyrɔwo -bu, mu 'v 'yru a bunyrati 'yri, -e -bi 'ki Pielɔ 'ya 'li 'kayu a 'mu ki, e 'mu Nyisva da.

¹⁰ Bu yi 'ki Nyisva ni dɛ, -e -bi 'kanu bi 'li[] 'kwli. Bu yi 'ki 'a diide ni pi, -e -bi e yi 'ye 'li le.

¹¹ De -mu', e yi 'ye, e no- mo: yako bu -ki wlon, dɛ 'e -hɔen 'li -wlu, 'e 'wi- danu gbagbu yi, 'v muɔa 'a 'nyi ni -hen bu. No- []tu 'v[]'e'.

¹² 'Ki 'li danu a 'mu 'kwli, mamɔt a gblegble, ko le-jri-tebli, ko nubli 'hɔen-, v nu- ni 'li. (Mamɔtɔ a 'mu, dako a pepe yi []nu 'ni di, keɛ, -juukɔe -mo -bi, e []ja ni, 'ki bu di -tebli a 'mu. 'A -ti, v 'ni -di[]e li []nu le.)

¹³ Keɛ, e 'win win, 'e pi le: «Pielɔ, 'du ye', -bu 'la mamɔt -mu', []mu []nu di.»

¹⁴ Keɛ, Pielɔ wen: «'Uɔn-, Kukɔnyo o. Mamɔt -mu', v 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. E []ja ni, 'ki -a mu -juukɔe -ba di []nu. 'A -ti, 'n 'yi -huan []nu ni di.»

15 KE- win a 'mu, e pu, 'e yuᵐᵐ -lee -ni de, -e mo: «De -mu', Nyɩsua pu le, -e 'sii 'u yu, 'ki -tonyiblo bu diᵐᵐ, ɲni 'hlaa 'lᵐᵐ, -e mo, e ɲᵐᵐa ni, 'ki bu diᵐᵐ.»

16 De a 'mu, e nu 'lu-momuuwu ni ta, 'ti-danu a 'mu, 'e ɲᵐᵐan -mo, 'e mu 'li yakɔ 'kwli.

-Te Pielh mu la 'li hiapɔnyiblo ɲdu, -e yu -juukweyu* 'pa- a 'kayu bu

17 -Te e -hi, -e -bi Pielh yu 'a dɔnu le 'ni 'beti -ni: «De -bu, 'n 'ye, de a 'di -bi e ɲᵐᵐen nyre 'li?» E ni 'li 'lule-hihie a 'mu 'kwli, nyibli -mu', Kɔnei -le, 'u 'ya 'dɔ, 'u yu le 'beti -ni, -te Simɔ a 'kayu ɲgbɛe yu. E no- v -nu -nunu, 'u nyre 'li 'kayu a 'mu, 'a ɲᵐᵐuan,yi,

18 'u 'yɛɛ 'li win, 'u yu 'beti -ni: «ɲᵐᵐbi 'ki Simɔ Pielh ni 'ne- 'kayu -bu bu?»

19 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pielh bu 'tɛ yu 'lu le ni -hie, de -bu, e 'ye wen, de a 'di -bi bu di 'nyre ɲᵐᵐen a -ti, -e -bi Nyɩsua a -Hihiu* yuᵐᵐ 'ni -lee -ni: «'Ye ke nyibli ni ta ɲᵐᵐɛ -mu 'yie le.

20 'A -ti, 'du ye', -bu ɲᵐᵐi 'ne- 'kayu -bu yra. ɲᵐᵐi 'muo 'li ke' le. U ko -mu 'huen- ba mu, -e nuᵐᵐo, 'mo -lee 'ne- ɲᵐᵐu.»

21 -E -bi Pielh ɲᵐᵐi 'li 'kayu a 'mu yra ni, nyibli -mu', -u ɲᵐᵐɛɲᵐe le, 'e mu 'u ɲᵐᵐu 'hwi, e wen: «Nyiblo -bu, a ɲᵐᵐɛ le, 'mo ɲᵐᵐu. E kla ni 'li?»

22 U wen: «'Sɛyo a nyiblo gbagbu -mu', -e mo Kɔnei, no- lee 'ne- a mu -mo. Kɔnei a 'mu, 'a nunuklo 'sii 'u yu, 'e ɲᵐᵐtui 'u Nyɩsua. -juukwe a pepe nuɛ ne 'a de ni. No- Nyɩsua a lɛlenyɔ -lee -ni, 'ki -bu di 'li 'a 'dɔ 'kwli, -e diᵐᵐe nu, -ti -mu', -diᵐᵐe -lee -ni, e 'muᵐᵐu bu a yu bu pu.»

23 -Te u -yre, -e -bi Pielh paa ɲᵐᵐu 'kayu bu, 'e pu 'waa ɲᵐᵐo.

-Te nyre -nye, -e -bi u ko Pielh 'huen-, u bi 'hru wlon, 'u -mu. -Te e ko ɲᵐᵐu 'huen-, u yu ni mi, -e -bi -Yusu a nyibli -bi -mu', -u ni 'li Sope, u gba ɲᵐᵐu 'hru wlon.

24 -Nyrɔwi ni 'huen a -nyrɔwo, 'ki u nyre 'li Sesali. Kɔnei yu ɲᵐᵐu 'ni -ple, e ko 'a ɲᵐᵐugba a nyibli, ko 'a nɔnatumupu, e -da 'huen-.

25 -Te Pielh pa 'ki 'kayu a 'mu bu, -e -bi Kɔnei 'du ye', 'e muᵐᵐo ye' 'be mo, 'e blaᵐᵐa kwli yu bu, 'ki 'u 'a 'uᵐᵐtuule 'kwli.

26 Kee, Pielh wen: «'Du ye', ɲᵐᵐi 'blaa 'li 'mu kwli yu bu. 'Mo -tonyiblo ɲᵐᵐu. 'N 'yu Nyɩsua 'pa-»

27 Kɔnei a 'mu, 'e 'du ye', e ko Pielh 'huen-, 'u -tua toto a pupuu. U yu toto ni pu, 'u pa 'kayu bu, Pielh 'e yɛɛ 'u nyibli -huɔhuɔ bu, -u -we ti ki.

28 -E -bi ke- e pu 'ki ɲᵐᵐu yu, e wen: «Ba ko 'a yiye, -e mo, 'mo -bu, -e mo -juukweyu, e ɲᵐᵐa ni, 'ki 'u 'mu -mo, 'ki ɲᵐᵐu 'yɩya 'u nyiblo -bu, -e 'yu -juukweyu 'pa- huɔ bu. E

ɲᵐᵐa ni -we, 'ki ɲᵐᵐu bu 'li 'a -te. Kee, Nyɩsua tɔɔ 'moᵐᵐo ni, -e mo, 'ni 'hie 'liᵐᵐi 'lu -mo le, -e mo, e ko nyibli -bi, -u 'yu 'u yu 'sii -ni, 'ki 'u Nyɩsua ye', 'ki ɲᵐᵐu hloɔ ɲᵐᵐu -mo le.

29 E no- nuᵐᵐo, -te a da 'mu, 'ni 'yu 'u win 'u ɲᵐᵐu, 'ni -di. 'A -ti, 'n 'a 'mu 'ni 'beti -ni, -e mo, e kla ni yo, -e ko 'mo a -da 'li?»

30 -E -bi Kɔnei ɲᵐᵐuᵐᵐo ɲᵐᵐwɔn, e wen: «E ko 'ki -nyrɔwi ni ta, mu 'u ti ni -do -bu 'yri, -e mo 'yru-hiile a ti 'yri, 'ki 'n deɛ la 'u Nyɩsua, 'ki 'ne- 'na 'kayu bu. Ti ni -do a 'mu 'yri, 'ki nyiblo 'hru 'u 'mu ye'. 'A wlawli, e pu 'hwi le, e yu 'ni wlu. Nyɩsua a lɛlenyɔ ɲᵐᵐu. E wen:

31 Kɔnei, Nyɩsua 'win -na didawin ni, ko, -te -ni, ɲᵐᵐi yu ɲᵐᵐuhennyibli -heɛ -ni, Nyɩsua wenᵐᵐe ki.

32 'A -ti, lee 'li nyibli 'dɔ -mu', -e mo Sope 'kwli, bu da Simɔ, -e ko kibuhlanyre mo Pielh. Pielh a 'mu, 'ki e ni 'li nyiblo ɲᵐᵐu a -te. 'A 'nyre mo Simɔ -we, 'e nii mamɔkɔe -kwan 'yri. 'Ki 'a 'kayu ni 'li 'yru wien.

33 No- nuᵐᵐo, ti ni -do a ti 'yri, 'ni te mo 'li -mu nyibli -mo, 'ki bu da -mu. 'A -ti, e nu -teɛ, -te -nu, ɲᵐᵐi -di. -Te ti ne -bu, -aan pepe, -a -we ti ki, ki mo Nyɩsua ye', -e diᵐᵐe nu, -ti a pepe -mu', Kukonyɔ pu 'li -mu wlon, ɲᵐᵐu -a moᵐᵐo -tɔɔ -ni, -a 'mu 'win.»

Pielh a yu-hɛwo, 'ki bu hla -Yusu a -ti, 'ki 'u nyibli -mu', -u 'yu -juukwe 'pa- yu*

34 KE- Pielh pu, 'ki 'u nyibli a 'mu yu, e wen: «-Te ti ne -bu, 'n yruᵐᵐe le ni, -e mo, Nyɩsua 'ni 'jraᵐᵐa li nyibli' le:

35 'A -ne dako ɲᵐᵐu a nyiblo, 'bu ni 'u, 'bu yu 'u Nyɩsua ni ɲᵐᵐui -ni, ko, de -mu', -e 'sii 'u yu, 'ki 'u Nyɩsua ye', 'bu yuᵐᵐi ni ni, no- Nyɩsua di ki wen.

36 Nyɩsua ya 'a dako Yisraekwe ɲᵐᵐaantitie yu, 'e hleᵐᵐe, -e mo, 'ki 'li -Yusu 'Klɩsu 'li, -e mo -aan pepe a Kukonyɔ, 'ki e naa 'li, -e diᵐᵐe nu, Nyɩsua ko nyibli 'huen-, u 'mu kibuwɛɛnle ko.

37 'A yi -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo, 'ki 'li Galileblugba ko Sudeblugba 'kwli, kɔe la 'li ti -mu' 'yie bu, -e ko 'yri Saan Batisti hlee la 'u Nyɩsua a -ti, e ko, -te e pu la nyibli 'nie 'lu le.

38 'A yiᵐᵐe ni, -e mo, Nasaletti a -Yusu, no- Nyɩsua -nyi 'a -Hihiu* ko 'a 'klɩ 'huen-, 'a yiᵐᵐe -we, -e mo, -Yusu na 'du kle, nyibli a pepe -mu', -u ni 'li 'kuo -huɩn* a nyiblo gbagbu a 'klɩ bu, -Yusu a 'mu, 'e nuᵐᵐo, 'waa 'kɔe 'e -we, -koti Nyɩsua ni 'uᵐᵐu -mo.

39 -'A mu -bu, -u mo -Yusu a -monanyu, -a 'ye -tebli a pepe -mu', e nuu 'li Jrusredɔ 'kwli ni, e ko 'ki 'li -juukwe a 'blugɔ a pepe ki. 'Ki 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ki u kɔɔ 'liᵐᵐi tugbe 'yie, -e diᵐᵐe nu, e 'mu 'ku a -ti.

40 Kee, -te e 'ku, -nyrɔwi ni ta a -nyrɔwo, 'ki Nyɩsua -ha 'liᵐᵐi 'kukonyibli 'nyu, 'e

-ha□a 'klo, 'e nu□o, -Yusu 'e 'hruu ne -a mu yi.

41 E 'yi Yisraekue a pepe 'pa-, e 'yi □nu yi 'hruu -ni, kee, -a mu ni -do -bu, Nyisva -ha la 'li, kue la 'li bu, 'ki -ba -he nyibli -mu', -v di -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo 'ye, -a mu ni -do a 'mu, -a mu e 'hruu yi. -Te Nyisva -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, e -ha□a 'klo, e ko -a mu 'huen-, -a dii 'v de -te ni -do.

42 E lee ne -a mu ni, 'ki -ba pu dako □haantitie, -e ne 'a -ti -mo le, e ko, e lee ne -a mu ni -we, 'ki -ba lee nyibli, -e mo, e no- Nyisva wa 'nyre, 'ki bu di 'klononyibli ko 'kukonyibli -bati le pu mo.

43 Nyisva a winwlon-hanyu* a pepe, v hla -Yusu a -ti ni. U hle la□a ni, -e mo, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo -Yusu a 'mu □wlv yi, 'ki Nyisva di 'li -Yusu 'li -naa -ni, e 'mu nyiblo a 'mu a nunu-tebli 'kukui 'wovla -ni.»

Nyibli -mu', -v 'yi -juukue 'pa-, Nyisva yi -nyi □nu 'a -Hihiu* -we*

44 Pielu ni 'li win a pupuv 'kwli, nyibli -mu', -v pu□v nva yi bu, Nyisva a -Hihiu 'e □ti 'v □nu ki.

45 -Yusu a nyibli -mu', -v ko Pielu 'huen-, -v -di, -v mo -juukue, e kee 'waa □wlv le diaki, 'ki nyibli -mu', -v 'yi -juukue 'pa-, Nyisva bu di □nu 'a -Hihiu -nyi,

46 -e nu□o, v yi 'ni 'win, -te v pi win -mu', v 'yi -yi, 'v 'bue Nyisva a -ti 'yi.

47 Ke- Pielu pi de, e wen: «Nyibli -bu, Nyisva -nyi □nu 'a -Hihiu ni, □wi yi -te ni -do, e nu -a mu 'a -Hihiu a -nyinyie. 'A -ti, e 'yi yi -blee -ni, 'ki nyiblo bu pu le, -e mo, v 'ni 'puv 'li □nu 'nie 'lu.»

48 -E -bi e wen de: «Ba pu □nu 'nie 'lu, 'ki 'li -Yusu 'Klusu a 'nyre 'kwli,' v pu □nu 'nie 'lu. -Te e -hi, -e -bi v wen: «Pielu, -a -hve□e ni, -bu -hii mo -a mu -nyrowi ghi 'hvi, 'ti- □mu mu.»

11

-Te Pielu nyre 'li Jrusredto 'kwli, 'e na -mo le, 'ki 'v -Yusu a -monanyv yi, -te Nyisva -nu, 'e -nyi 'a -Hihiu nyibli -mu', -v 'yi -juukue* 'pa-*

1 -Yusu a -monanyv, ko -Yusu a nyibli -bu 'huen-, -v ni 'li Sudeblvgba 'kwli, v 'win ni, -e mo, nyibli -mu', -v 'yi -juukue 'pa-, v 'ble Nyisva a win kva -we.

2 -Te Pielu □hian -mo, e di Jrusredto 'kwli, 'ki 'li Sudeblvgba 'kwli, -e -bi -Yusu a nyibli -mu', -v mo -juukue, v -tua 'a 'nyre a didie ni,

3 v wen: «Nyibli -mu', -v 'yi -juukue 'pa-, -v 'yi yi 'be, nu- ko -te -pa 'li, v ko -mu 'huen-, 'a di de. De- 'li?»

4 Bu pu 'ki le, -e -bi Pielu -tua -tebli a pepe -mu', -e mu 'lu -mo a -ti a -molenuna,

5 e wen: «'Ki 'n ni la 'li Sope, 'ni de la Nyisva. 'N ni 'li Nyisva a dida 'kwli, 'ni 'ye de, 'ki 'li le'yiye 'kwli, 'e 'hruu 'v 'mu ye', de a 'mu 'e □tu 'v 'mu ye', 'e 'wi- danu gbagbu yi, -e ko 'nyi ni -hen, v mua bu. No- -hon 'li yako 'kwli, 'e di 'v mu ye'.

6 -Te 'n mu 'li□i 'kwli le ta mo, 'n 'ye 'li mamvi a gblegle, 'wan bu a mamvi, le-jri-tebli, ko nobli -we,

7 'ni 'win win. Ke- e pi 'mu yi: Pielu, 'du ye', 'la mamvi -bu, □mu □nu di.

8 Kee, -e -bi 'wen: 'Ubn-, Kukonyo o, mamvi -bu, -a mu -juukue, e □ha ni, 'ki -ba di □nu. 'A de 'yi -huan 'v 'na me ki ni bi.

9 -E -bi 'n 'win win a 'mu ni de, 'e -hon 'li yako 'kwli, e wen: De -mu', Nyisva pu le, -e 'sii 'v yi, 'ki -tonyiblo bu di, □nu 'puv 'li le, -e mo, e □ha ni, 'ki -tonyiblo bu di□e.

10 De a 'mu, e nu 'a 'wi ni ta, 'ti- -tebli a pepe a 'mu, 'e □hian -mo, 'e mu 'li yako 'kwli.

11 Ti ni -do a ti 'yri, 'kayu -bu, -e ko bu 'n ni la 'li, -e -bi nyibli ni ta nyre 'li ni. Nyibli a 'mu, 'ki v -hon 'li Sesalt, 'v lee 'ne- □nu 'mu -mo.

12 -E -bi Nyisva a -Hihiu lee 'mu ni, e wen: □ni 'muo 'li ke' le, v ko -mu 'huen- ba mu. -Yusu a nyibli ni □hlon-do -bu, -v ni 'ne- -a mu 'nyi, nu- gba la 'mu 'hru wlon, 'ki 'li Sesalt. -Te -a nyre la 'li, -e -bi 'ki -a pa 'li nyibeju -mu', v de□e Konei a -te,

13 Konei a 'mu, 'e lee ne -a mu, -e mo, e 'ye Nyisva a lelenyo, 'ki 'li 'a 'kayu bu. 'Ki Nyisva a lelenyo a 'mu, e nyra 'v□v ye' bu, 'e y□i -lee -ni, -e mo: Lee 'li nyibli Sopedto 'kwli, bu mu Simo da, -e ko kibuhlanyre mo Pielu.

14 -Ti -mu', e di -mu -lee -ni, no- di□e nu, Nyisva 'mu -mu wa, -ko -na 'kayubokue 'huen-.

15 Bu pu 'ki le, -e -bi 'n -tua la Nyisva a -ti a -molenuna, 'ki 'v Konei ko 'a 'kayubokue 'huen- yi, Nyisva a -Hihiu 'e bi 'v □nu ke', □wi yi, -te ni -do e nu la 'v -aan ke'bibie, yi-he-nyre a ti 'yri.

16 Ti ni -do a ti 'yri, -ti -mu', Kukonyo -Yusu hla la, e bi la 'li 'mu 'kwli. Ke- e pu la: Saan -mo -bi, e pu la 'a mu 'nie 'lu le, kee, Nyisva -mo -bi, 'a -Hihiu, no- e di 'a mu -nyi.

17 'e mo □han-ti, Konei ko 'a 'kayubokue 'huen-, -v 'yi -juukue 'pa-, -te v kuo la Kukonyo -Yusu 'Klusu □wlv yi, -e -bi Nyisva -nyi □nu 'a -Hihiu ni -do -mu', e -nyi la -a mu ni, -te -a kuo la□a □wlv yi. 'N 'yi la 'li□i 'li -we, □bv -won la Nyisva yi, 'ki bu -nyi la □nu 'a -Hihiu.»

18 -Te -Yusu a -monanyv 'win la 'ki Pielu a win a 'mu, -e -bi v 'kee la 'a -ti a yeele ni, 'v -tua Nyisva a 'nyrelepupuv, v wen: «'E mo □han-ti, nyibli -bu, -v 'yi -juukue 'pa-,

Nytsva -nyi □nu 'klt -we, 'kt bu -hie 'v 'waa -tebli 'kukui bu, bu -nyi 'waa dionu Nytsva, -ε di□e nu, Nytsva a a 'mu, ε 'mu □nu 'klo yrayru -nyi.»

'Cve -mv', -ε ni 'h Atiostido 'kwli

19 Ti -mu' -ko 'yri v 'laa la 'v Etient, 'kt v -tua la -Yusu a nyibli a □hven a □tutuo. Ε no- nu□o, -Yusu a nyibli 'v 'heen 'blugbt kt bu. -U -bi ni 'h □nu 'nyi, 'v mu -mumu, 'v nyre 'h Fenisiblugba, ko Sipreblugba, ko Atiostido 'kwli. Kee, ε -Juukoe* ni -do, v nu- v yi Nytsva a -ti -lee -ni.

20 Kee, ε ko -Yusu a nyibli -bi, 'v ko 'h Sipreblugba, ko Silenidido 'kwli. Nu- mu 'h Atiost, 'v mu 'h nyibli -mu', -v 'yi -Juukoe 'pa- 'hvt, 'v mu □nu □haantitie pu mo, -ε ne Kokonyo -Yusu a -ti -mo le,

21 Kokonyo 'ε yi □nu -hee -ni dtakt, 'ε too □nu 'a 'klt a kunuu, 'ε nu□o, nyibli -huohvt 'v kuo □ne □wlv yi, ko, 'v -nyi□e 'waa 'klo a pepe.

22 -Ti a 'mu, Jrusre a 'cve a nyibli 'win ni. No- nu□o, 'v -ha 'h Banabast, 'v lee 'h□ Atiost.

23 -Te ε nyre 'h, -ε -bi ε 'ye□e ni, -ε mo, Nytsva nu -Yusu a nyibli □haande -mo dtakt, 'a -ti, ε -tua do do a nunuo, ε ko, 'ε -nyi 'waa pepe 'klt, 'kt bu 'cibi 'v Kokonyo a □wlv a ykuole, 'kt 'h 'waa □wlt a pepe kt.

24 Ε mo □han-ti, Banabast a 'mu, ε mo □haannyiblo □nto, ε ko, Nytsva a -Hihiu* ko □ne win kt pepe, 'ε kuo Kokonyo □wlv yi dtakt, nyibli -huohvt 'v -nyi 'waa □wlv Kokonyo.

25 Ti a 'mu 'yri, -ε -bi Banabast mu 'h Tasidido 'kwli, 'ε bla Polv.

26 -Te ε yee 'h□i bu, -ε -bi ε gba 'h□ Atiostido 'kwli. 'Kt 'h 'dido a 'mu 'kwli, v -hii 'h 'yru 'mumu, 'kt 'h -Yusu a nyibli 'nyi, 'v too nyibli -huohvt, -te v di -Yusu a □wlv a ykuole nu. 'Kt 'h Atiost a 'mu, -Yusu a -nagbopu*, 'kt v -tua 'h □nu -Yusu a nyibli a daale. Ε mo la 'a yi-hede □nto, 'kt bu daa 'h □nu 'nyredv a 'mu.

27 Ti a 'mu 'yri, Nytsva a winwlon-hanyu* □db, nu- -hon 'h Jrusre, 'v mu 'h Atiost.

28 -ε -bi a 'nyre mo Agabust. Agabust a 'mu, no- 'du ye', Nytsva a -Hihiu 'ε nu□o, 'ε hla□a, -ε mo, ti □db 'yi 'h -hie, 'kanu gbagbu 'mu □ti, 'kt 'ne- -tutu a pepe kt. 'Ε mo □han-ti, 'kanu a 'mu 'ε □ti, ti -mu' -ko 'yri Klodi mo la Romakve a 'kun gbagbu.

29 'Kanu a 'mu, 'a -ti, -Yusu a -nagbopu -mu', -v ni 'h Atiost, v -yra□a ni, 'kt bu -hee -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'h Sudeblugba 'kwli. Ε no- ko -ti 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'a -ne de, ε -we 'h bu ya, 'ε ye□e,

30 'v 'kukue -nyinyi-tebli a 'mu le, 'v -nyi□e Banabast ko Solv 'huen-, 'kt bu gba□a Sudeblugba a 'cve a ye'nanyo yi.

12

-Te v 'la la Sakt, ko, -te v pu la Piel □ji'

1 Ti ni -do a 'mu 'yri, -ε -bi 'kun Helodi -tua -Yusu a nyibli -bi □hven a □tutuo, 'kt 'h Jrusre,

2 'ε lee ne 'a 'seyo, 'kt bu nu -tvanε, bu 'la Sakt, -ε mo Saan a 'diay.

3 -Te ε 'ye□e, -ε mo, de a 'mu, ε -nu, ε kwlee -Juukoe* a nyibli gbagbt kt, -ε -bi ε lee ne 'a 'seyo ni de, 'kt bu klo Piel, v 'mu□v □ji' pu. Ti a 'mu, ε mo la -Juukve a le'mimle, -ε mo Paki a ti □nto la.

4 Piel bu ni 'kt 'h □ji', -ε -bi 'kun Helodi lee ne 'a 'seyo ni -pu □tu 'v □hlon-do, bu nu dui ni -hen, bu -hie □gbe, bu □tu Piel 'yie, -ε di□e nu, Paki 'bu -hi, ε mo□v -bati le -puv -ni, 'kt 'v nyibli a pepe yi, nyibli a 'mu, v 'mu□v hla, -ε mo, ε ko bu 'ku.

5 'Kt Piel ni 'h □jukayu bu, 'v □tui□e 'yie. Ti ni -do a 'mu 'yri, -Yusu a nyibli -mo -bi, v nyee Nytsva le, 'kt bu -hee Piel.

-Te Nytsva a lelenyo -ha la Piel □ji'

6 -Nyrowo -mu', -ε ko 'kwli 'kun Helodi di la Piel -bati le -puv -ni, 'kt 'v nyibli yi, 'ti- -nyrowo a 'mu, ε 'mu 'v nyre, 'a 'to, 'kt 'h □jukayu bu, Piel ni 'h 'seyo ni 'hven -gbati, 'v nu 'cun, 'v mua ne 'a dabu 'seyotayo ni 'hven a 'mu, 'waa dabu yi bu, 'ε pe 'h □nu 'nyi bu, 'ε yi nme, 'kt 'h □jukayu a 'mu a paale', 'seyo -bi ni 'v, 'v □tui □jukayu 'yie.

7 Ti ni -do a ti 'yri, Nytsva a lelenyo 'hru 'h □jukayu a 'mu bu, -nyre 'ε 'bee 'h, Nytsva a lelenyo a 'mu, 'ε -hron Piel a □mveye le, 'ε -ha□a ηmena', ε wen: «'Kika -ni, -bu 'du ye.» Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'cun ble 'h□ dabu le.

8 -ε -bi ε wen 'ni de: «Pu -tebli 'hvt le, ε ko, -bu pu 'suin.» Piel 'ε pu -tebli 'hvt le. -ε -bi Nytsva a lelenyo wen: «Pu -na kveti kt, -bu kvε 'mu □wien.»

9 Piel 'ε kvε□e □wien, 'v 'hru 'h □jukayu bu. Kee, ε 'yri□i □han-ti -pu, de a 'mu, Nytsva a lelenyo -nu, bu di sey a -ti' pa. 'A □wlv -mo -bi, ε wen, ε yi 'yee 'h le.

10 Yi-hesyoy -mu', -v □tui -yaa 'yie, v -hi □nu le, 'v -hi 'hven a 'seyo le -we, 'ti- 'v nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'maju 'yri, -ε mo 'plmaju, -ε ko 'yri v nee 'v, 'v yi 'h 'dido 'kwli bi. -Te v nyre 'v, -ε -bi 'maju a 'mu, ε ni -do ε -hon 'v -wlv, 'v 'hru, 'v bi 'h 'hru wlon, 'v mi. Ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi Nytsva a lelenyo -hon 'v Piel 'hvt ni.

11 -ε -bi □wlv dii Piel -mo, ε wen: «ε 'yi 'hle'yie 'pa-, 'ni 'ye□e 'h le. De -bu, 'n yi 'ye, ε mo □han-ti □nto. Kokonyo Nytsva te 'a lelenyo bu, 'ε □gble 'mu, 'ε -ha 'h 'mu 'kun Helodi a 'klt bu, ε ko -Juukoe* a 'cre a

pepe -mu', v -hve bu nu wen 'mu 'yi [hlon le.]»

12 -Te Pielh -hie 'lu le, -e -bi 'ki e mu 'li Mari a -te, -e mo Saan a 'dii, Saan -mu', -e ko kubuhlanyre -mo Maku. 'Ki 'li 'kayu a 'mu bu, 'ki nyibli -huohu 'kukue 'li le, 'ki 'v Nyisva a dida a -ta'.

13 -Te Pielh nyre 'v -yaa a 'mu, 'a 'maju 'yri, -e -bi e -tva 'maju a bibile, -kuannuvogba [dv], 'e mu 'v 'maju 'yri. Nvogba a 'mu, 'a 'nyre mo Rodi. No- 'beti -ni, -e mo: «Nyoo- ni 'v 'li?»

14 -E -bi e yru Pielh a win ni. Dodu a -ti, e 'yi 'v 'maju 'v -ha, 'e gba 'li cigbe 'kayu bu, e wen: «Pielh di ni. 'Ki e ni 'v 'maju 'yri.»

15 nyibli 'v lee [ne], v wen: «[B]i -na 'lu -hon 'v 'hru wlon, [ni] hle -ti a 'mu?» -E -bi ke- e pi de: «[H]an-ti 'n pu 'li, Pielh [nu].» -E -bi v wen: «'Uon-, Pielh a -hihiu, no- [ye, -koti v 'la]a ni a 'gbe.»

16 Ti ni -do a 'mu 'yri, Pielh -mo -bi, e 'tie yi 'maju -bibi -ni. -Te v -ha 'v 'maju 'v, 'v 'ye[e], -e mo, Pielh [nu]. -E -bi 'waa [w]b kEE le,

17 Pielh 'e nu 'a dabu, 'e lee [nu], -e mo, bu ma wien, 'e -tva -molena, -te Kukonyo nu 'li 'a [j]kayu a bu-huha. -E -bi e wen 'ni: «Ba mu, ba lee Saki ko 'dayinu -bi 'hven-» -Te e -yre, -e -bi e 'hri ni, 'e -hon 'li Jrusre 'kwli, 'e mu 'li -tite -bi.

18 -Te -nyre -nye, -e -bi [g]bugblole bi 'li 'seyo 'nyi, 'v yi 'waa dionu le 'beti -ni: «-Bi' Pielh mu yi 'li?»

19 'kun Helodi 'e lee 'seyo -bi, 'ki bu [mu]o le, 'v [mu]o le -mu[mu], 'v 'yi [v] 'ye, Helodi 'e da 'seyo -mu', -v [t]ui 'v Pielh 'yie, 'ki 'li [j]kayu bu, 'e pu [nu] -bati le, e wen: «A ko ba 'ku.» 'e mo [han-ti, 'v 'la [nu]. -Te e -hi, -e -bi 'kun Helodi a 'mumu, e -hon 'li Sudeblugba 'kwli, 'e mu 'li Sesali. 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, e -hii 'li ti -huohu.

-Te 'kun Helodi nu la 'kokvu

20 Nyibli -mu', -v ni 'li Tihido ko Sidido 'kwli, 'kun Helodi a 'mu, e pu [nu] yru le diaki. 'A -ti, e -hve bu gba 'li [nu] v -mo. E no- nu[o], 'du ni 'hven a 'mu, 'a nyibli 'v bibi 'yi le, 'v mu[o] 'ye mo, 'ki 'li Sesali, e di[e] nu, e ko [nu] 'hven-, 'v 'mu ki bu -ween -ni, -koti 'ki dii-tebli -huohu -hven 'li Helodi a 'blugba 'kwli le. E ko 'seyotayu gbagbu [dv]. 'A 'nyre mo Blatusi. No- [t]ui 'kun Helodi a 'kayu 'yie. Nyibeyu a 'mu, no- v mu 'li -mo, 'v nyaa [ne] le, 'ki bu -hee [nu], -e di[e] nu, v ko 'kun 'hven-, v 'mu kubuweenle ko. -Te v hla[a], -e -bi e wen ni, 'v mu 'li 'kun Helodi -mo, v wen: «-A -hve[e] ni, -ko -a mu 'hven-, -ba ween ki bu.»

21 -Te v 'ye[e], -e -bi e wa -nyrowo 'nyre, -e ko 'kwli e di 'li [nu] -mo -hlee -ni. -Te -nyrowo a 'mu, e nyre 'ki 'v, -e -bi e pu 'a

'kun wlawu ni, 'e ni bu, 'ki 'li 'a 'kungbata 'kwli, 'e -tva hihle.

22 -E -bi nyibli wen: «Nyisva, -e yi hle, e 'yi -tonyiblo 'pa-»

23 Ti ni -do a ti 'yri, Nyisva a lelenyo nu[o] ni, 'kve 'e klo[o], -e nu[o], e 'yi nyibli -lee -ni, -e mo, bu 'kee ne 'a -ti a 'yi'buale, Nyisva, no- ko -ti bu 'bua 'yi. Henni di[e] -didi, 'e 'ku.

24 Ti a 'mu 'yri, Nyisva a -ti 'heen la bu, 'ki 'li 'blugba a pepe 'kwli, 'e nu[o], nyibli -huohu, 'v kuo -Yusu [w]b yi.

25 -Te Banabasi ko Polu 'hven-, v -yra -kuan 'lu, 'ki 'li Jrusredito 'kwli, -e -bi v [h]an -mo, 'v mu 'li Atiosi. -Te v yi ni mi, v gba nyibeyu [dv]. 'A 'nyre mo Saan, 'a kubuhlanyre mo Maku.

Polu a yi-hedagba, 13-14

13

Nyisva wen 'ni, Solv (-e mo Polu) ko Banabasi 'hven-, bu gba -Yusu a -ti, 'ki 'li dako a gblegble -mo

1 'Ki 'li -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Atiosi 'nyi, e ko nyibli -bi, 'v pi nyibli -Yusu a [h]aantio, -v -bi 'v tue 'waa 'bio -Yusu a nyibli. Nyibli a 'mu, v nu- mo Banabasi, ko Simeo, -e ko kubuhlanyre -mo Nyiryugbu, ko Lusiusi, -e ko 'li Silenti, e ko Manae, -e ko 'kun Helodi 'hven-, v naa 'li 'kayu ni -do bu, e ko Solv 'hven-.

2 -Nyrowo [dv] 'kwli, bu yi 'cve ni pu, bu yi ni [ci]*, 'ki 'v Nyisva a dida a -ta', 'ki Nyisva a -Hihiu* hlee 'li [nu] -mo, e wen: «Ba pu Banabasi ko Solv 'hven- 'kubia ki, -e di[e] nu, -kuan -bu, -koti 'ni pu le ba pu [nu] 'kubia ki, v 'mu [v] nu.»

3 -Te v 'win windu a 'mu, -e -bi v [t]ui 'v 'kl, 'v yi [ci], 'v de Nyisva, 'v pu Banabasi ko Solv dabu 'lu hle, 'ti- 'v te [nu] bu, 'ki bu mu Nyisva a -kuan nu.

-Te Banabasi ko Solv 'hven-, v nyre 'li Sibreblugba 'kwli

45 Ke- Nyisva a -Hihiu* nu Banabasi ko Solv 'hven- a leele, 'ki bu bi 'hru wlon. Saan Maku, -e yi [nu] -hee -ni, e ko [nu] 'hven-, v nu- -mu. U mu 'li Selesido 'kwli. 'Ki v -ha 'v 'mu, 'v mu 'li 'blugba -mu', v dee Sibre, 'nie [gl]aa 'li le 'kwli. -Te v nyre 'li Salaminido 'kwli, -e -bi v mu 'li Nyisva a 'kayu bu, -te -mu', -Juukve* yi 'v le 'kukue -ni, 'v hla Nyisva a -tu.

6 -Te e -hi, -e -bi v 'be 'blugba a pepe a 'mu 'kwli [ti], 'v nyre 'li Pafosi. 'Ki v yee 'li -pinanyo bu. 'A 'nyre mo Baljesu, Glekive 'v dee [ne] Elimasi. -Juukveyu [nu]. E dee ne 'a dionu winwlon-hanyo*.

7 E no- mo 'blugba a 'mu a -gulnoma a ninatumu. -Gulnoma a 'mu, 'a 'nyre mo Segusi Polusi. E mo nyibeyu [nu], 'e ko

'sest. E no- da Banabasi ko Solu 'huen-, e mu Nysua a -ti 'win a -ti.

8 Kee, -pinanyo Elimasi -ni wen, e -tua 'waa yi-wonwon, 'e pi 'li 'khi le, -e di[e] nu, -golonuma a 'mu, 'e 'ni [ha -Yusu [wlu yi -kuo -ni.

9 -Te Solu, u dee Polu, e 'ye de a 'mu, Nysua a -Hihiu koo [ne win ki pepe, 'e -tua -pinanyo a 'mu a 'yie-hruole,

10 -e -bi e wen: «Suu-, -yrubukonyo, 'crekonyo, [wi 'kuo-huin* a nyiblo gbagbu a 'yu yi. -Mo -mu', -e yraa -ti a -tee, -mo -he Nysua a win kle le. Ti a 'di -bi -ko 'yri -di 'kee -ni 'li?

11 'Ye ke, Nysua di puu -mu yru le. -Na 'yii di 'ni 'do. [Yi 'li [ti 'li -we, -bu yru le, e 'mo ti gba.» Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'a 'yii 'do ni, 'e 'kee leyuyruo, 'e ni 'li halo 'nyi, 'e [huen -mo le, 'e dudue le, 'e [mwε nyibli le, -u di 'a dabu kwa 'ble, -u di[e] -naa -ni.

12 De a 'mu, -e mu 'lu -mo, -te -golonuma 'ye[e], -e -bi Nysua a win, ko 'a 'khi 'huen-, u -hren 'a [wlu le, 'e kuo -Yusu [wlu yi.

-Te Polu ko Banabasi 'huen-, u mu la 'li Atiosi, -e ni 'li Pisisidiblogba 'kwli

13 -Te e -hi, -e -bi Polu ko 'a 'bio 'huen-, u -ha 'li 'mu Pafosi, 'u mu 'li Pesiduo 'kwli, -e ni 'li Pafiliblogba 'kwli. -Te u nyre 'li, -e -bi Saan Maki -ni wen, e hie 'li [nu bu, 'e -me kle, 'e mu 'li Jrusre.

14 Polu ko Banabasi -mo -bi, u 'tie gbe 'waa 'dagba 'lu -mo, 'u nyre 'li Atiosi, -e ni 'li Pisisidiblogba 'kwli. -Te -Juukue* a -wuwle-nyrowo* nyre 'u, -e -bi u mu 'li Nysua a 'kayu bu, 'u bu.

15 Nyiblo [du, no- hre Moise a 'crun a 'kotto -bi, e ko Nysua a winwlon-hanyu* a 'crun a 'keti -bi -we. -Te e -we 'a -hihre -mo, -e -bi Nysua a 'kayu a ye'nanyu te 'u [nu nyiblo 'hvi, u wen: «'Dayinu -na, 'ba ko [tawin gbi, -bu pu nyibli 'khi yra le, a -we 'li ba pu win ni.»

16 Polu 'e 'du ye', 'e nu dabu, -e di[e] nu, nyibli 'mu[pu nua yi bu pu, e wen: «'A mu 'dayinu Yisraekue, ko 'a mu haponyibli, -u ni 'li [nu 'nyi, -u de Nysua -we, ba pu 'mu nua yi bu.

17 Nysua -mu', -a mu Yisraekue, -a de, no- ha 'li -aan 'baunu 'li, 'ti- ti -mu', -e ko 'yri -aan dako ni la 'li dako -bi a 'bli, -e mo Esipublogba 'kwli, Nysua a 'mu, no- nu[oo, 'u -he dako gbagbu, 'ti- 'e -ha 'li [nu 'blogba a 'mu 'kwli, 'ki 'li 'klike 'kwli.

18 -Te u nu la 'yri a -wli ni 'huen, 'ki 'li -totokotto -mu', -e ko ki nyiblo [du 'yi 'li 'ti, e no- kikle [nu le,

19 'e -we dako ni [hlon'huen bu, 'ki 'li Kanaablogba 'kwli, 'ti-, 'e -ha 'li 'waa 'blogba a 'mu, 'e -nyi[e] Yisraekue, u 'mu[pu ko.

20 Kue 'li ti -mu', -e ko 'yri -aan 'baunu mu la 'li Esipublogba 'kwli 'yie bu, -bu mu -mumu, -bu ye ti -mu', -e ko 'yri Nysua -nyi [nu Kanaablogba a pepe, e -we 'li 'yri a (450) -hotrowi ni -hen ni le 'yri a -wli ni 'huen [tu 'u -pu.

'Ki 'li ti a pepe a 'mu 'kwli, e -nyi [nu -batiponyu, 'u mo 'waa ye'nanyu, 'e gba[a -gbagba, 'e ye Nysua a winwlon-hanyo Samuel a ti ki.

21 Samuel a 'mu, 'a ti 'yri, 'ki u -hua 'u bodto, Nysua 'e -ha Sauli, 'ki bu mo 'waa bodto. Sauli a 'mu, e mo Kisi a 'yu [nu, 'e ko 'li Besame a [tugba 'kwli. E nu bodto de, 'ki 'li 'yri a -wli ni 'huen 'kwli,

22 'ti- Nysua 'e -ha[a bodto de a 'mu ki, 'e pu 'u Dafidi. Ke- Nysua -pu, 'ki 'u Dafidi a 'mu, 'a -ta', e wen: Dafidi, -e mo Yisai a 'yu, no- mo 'na [wlu a nyiblo. 'A -ne de, 'n -hve bu nu, e di[e] 'ni nu.

23 'Ki 'li Dafidi a 'yonu a 'yonu 'nyi, 'ki Nysua -ha 'li Yisraekue a Wanyo, [wi yi, -te e nu la 'a hihla. Wanyo a 'mu, e no- mo -Yusu.

24 'Ti- e 'mu -kwan -wlu [tu mo mu, Saan, no- yi Yisraekue Nysua a -ti -lee -ni, e wen: Ba hie 'u -tebli 'kukui, a ni bu, ba -nyi 'aan 'klo a pepe Nysua, 'mu 'a mu 'nie 'lu le pu.

25 'Ti- Saan a 'mu, e 'mu 'a -kwan 'lu -yra mo mu, -e -bi ke- e pi nyibli yi, e wen: 'N 'yi nyiblo -bu 'pa-, 'aan [wli pu le, 'n -mo, -e mo Wanyo -mu', Nysua pu la le, e di la ya. Kee, ba 'ye ke, 'bu mo, 'ni -yra 'na -kwan 'lu, 'ti- Wanyo a 'mu, e 'mu di. 'Mo -bu, a yi 'ye, 'n 'cumi ni dtakt, 'ki [bu nu 'a -kwan 'cime gbe [du.»

26 Ke- Polu pi de: «'Dayinu -na, 'a mu -Juukue, -u mo -aan 'ba gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu, e ko 'a mu -mu', -u 'yi -Juukue 'pa-, kee, -u de Nysua -we, -aan pepe, -a mu ko Nysua a titie -mu', -e hle[e], -te Nysua a 'mu, e ni -aan wwa.

27 E mo [han-ti, Jrusredto a nyibli, e ko 'waa ye'nanyu 'huen-, u 'yi[ti] le -yru, nyiblo a 'di -bi -Yusu pa 'mu, e ko, Nysua a winwlon-hanyo a win -mu', u yi -hre 'a -ne -wuwle-nyrowo, 'ki 'li Nysua a 'kayo ble, u 'yi[ti] le -yru. Kee, ti -mu' -ko 'yri u 'la la -Yusu, -e -bi -ti -mu', Nysua a winwlon-hanyo hla la, ti -hi la a ti 'yri, e mu la 'lu -mo.

28 [Han-ti [nu, -Yusu 'yi [dedede -nu, -bu ble e 'kukubu yi, kee, u -hua[a Pilati ni, 'ki bu 'la -Yusu.

29 -Te u nu la -tebli a pepe -mu', -koti Nysuaerien hla la, e ko -bu mu la 'lu -mo, -e -bi u -ha la 'u[pu tugbe 'yie ni, 'u pu la 'li[ti] 'dabio 'kwli.

30 Kee, Nysua -ha la 'li[ti] 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha[a 'klo.

31 -Te -Yusu 'hru 'klo, -e -bi 'ki 'li -nyrowi -huohu 'kwli, e 'hru 'a nyibli -mu' yre,

-v kɔɔ hʋen-, -v -hɔn la 'lɪ Galilebɔgba 'kwli, -v mu la 'lɪ Jrusɛ. Nyibli a 'mv, -tebli a pepe, -Yusu -nu, v 'yeɔe ni. U nu- yɪ ke 'a -tɪ Yisraekʋe -lee -ni.

³²⁻³³ 'N kɔ Banabasi 'hʋen-, 'a mv -a ya ɔhaantitɛ yɪ. ɔHaantitɛ a 'mv, ɛ nɔ- mɔ: Nyisʋa -ha 'lɪ -Yusu 'kɔkɔnyibli 'nyɪ ni, 'ɛ -haɔa 'klo. Dɛ a 'mv, Nyisʋa pɔ la 'lɪɔ ni, 'kɪ 'v -aan 'batɪv -mɔ, -ɛ mɔ, ɛ di laɔa 'ni nu, 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'ɛ nuɔo, 'kɪ 'v -a mv -mɔ, -a mv -bv, -v mɔ 'batɪv a 'mv, 'waa 'yonv a 'yonv. Nyisʋa bɔ di 'lɪ -Yusu 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha, bɔ diɛ 'klo -ha, nɔ- kɔ -tɪ v 'cɪri la -we, 'kɪ 'lɪ Nyisʋa a -wlablɛɪɪn* a 'hʋen a -wladv 'kwli. Ke- ɛ pɪ:

Nyisʋa wɛn 'ni:

Mɔ 'na 'Yu ɔniɔ.

Kʋe ke mɔ -nyɔwɔ -bv 'yie bv, 'mɔ -mɔ -na 'Bat.

³⁴ Nyisʋa hla laɔa ni, -ɛ mɔ, ɛ di 'lɪɔ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ 'ni -ha, ɛ 'mɔɔv 'klo -ha, -ɛ diɔe nu, 'a -plahv ni ɔha ɔhɔn, 'v 'cɪri laɔa, 'kɪ 'lɪ Nyisʋaɪɪn 'kwli, -ɛ mɔ:

'Mɔ Nyisʋa, 'n pɔ 'lɪɔ ni,

'kɪ 'v Dafidɪ -mɔ,

-ɛ mɔ, 'n di nu 'a mv ɔhaan-tebli -mɔ.

ɛ mɔ ɔhan-tɪ, dɛ a 'mv, 'n diɔe 'ni nu.

³⁵ Nɔ- kɔ -tɪ 'v 'cɪri laɔa de, 'kɪ 'lɪ Nyisʋa a -wlablɛɪɪn 'kwli, -ɛ mɔ:

Nyisʋa o, ɔyɪ 'lɪɔ 'lɪ -we

-bv -hɔn 'vɔv -mɔ,

'kɪ -na nyiblo bv ɔhɔn 'lɪ 'dabio 'kwli.

³⁶ ɛ 'yɪ Dafidɪ a 'mv a -tɪ 'pa-, ɛ 'ni -hlaɔa lɪɔ, -ɛ nuɔo, -tɛ Dafidɪ a 'mv, ɛ -yɪra la -kʋan -mv' 'lu, Nyisʋa pɔ lɛ, bɔ nu la, -ɛ -bɪ ɛ 'kʋ la ni, 'v -ha la 'vɔv, 'v pɔ la 'vɔv 'a 'batɪv 'hʋɪ bv, 'a -plahv 'ɛ ɔhɔn la 'lɪ 'dabio 'kwli.

³⁷ Kɛɛ, nyiblo -mv', -ɛ mɔ -Yusu, Nyisʋa -ha 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ ni, ɛ -ha 'klo, -Yusu a 'mv, 'a -plahv 'yɪ 'lɪ 'dabio 'kwli ɔhɔn -ni.

³⁸ 'A -tɪ, 'dɪayɪv -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -Yusu a 'mv, ɛ nɔ- Nyisʋa naa 'lɪ, -tebli 'kukui -mv', -a -nu, 'ɛ yɪɔ 'wɔwla -ni.

³⁹ 'A -nɛ Nyisʋa 'mv ni 'v, 'bv kuo -Yusu ɔwlv yɪ, Nyisʋa kɔ bv ɔgbɛɔe, 'kɪ 'v 'a -tebli 'kukui, ɛ -nu a -ta'. Tete -mv', Nyisʋa -nyɪ la Moise, ɛ 'yɪ la 'lɪ nyiblo ɔdv a ɔgbɔgbɛ -we.

⁴⁰ 'A -tɪ, ba ɔtu 'aan dɪɔnv 'yie, -ɛ diɔe nu, -tɪ -mv', Nyisʋa a winwlon-hanyo hla la, ɛ 'ni ɔha 'a mv nu. -Tɪ a 'mv, ɛ nɔ- -bv:

⁴¹ 'A mv -mv', -v yɪra -tɪ a -tɛɛ,

bɔ maa nɛ 'a mv wlon lɛ, ɛ kɔ, ba -we bv, -ɛ nuɔo, 'aan ti 'yɪ, 'n di nu -tebli,

-tebli a 'mv, a 'ni -pɔv wɛnɔe ɔhan-tɪ ni,

'ye ɔbv nyiblo ɔdv na wɛnɔe -mɔ lɛ,

'kɪ 'v 'a mv ye'»

⁴² -Tɛ Pɔlv -yɛɛ, v yɪ 'lɪ Nyisʋa a 'kayv bɔ ni -hʋen, -ɛ -bɪ nyibli lee Pɔlv kɔ Banabasi

'hʋen- ni, 'kɪ bɔ di 'lɪ de, -wuwle-nyɔwɔ -bɪ -mv', -ɛ di 'lɪ di, -tɪ -mv', v -hla, v 'mɔɔv -mɔ lɛ na de.

⁴³ -Tɛ -gbolugbo -wɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ -Juukʋe -hʋohʋɪ, ɛ kɔ nyibli -mv', -v -hɛ -Juukʋe, v kʋe Pɔlv kɔ Banabasi 'hʋen- ɔwien, v 'mɔ toto pɔ. U ni 'hʋen a 'mv, v pɪ ɔnv ɔto', 'kɪ ɔhaandɛ -mv', Nyisʋa nu ɔnv -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʋke 'kwli, v 'ni 'haa 'lɪɔ kɪ.

Nyisʋa lee la Pɔlv ni -we, 'kɪ bɔ gba la 'lɪ 'a -tɪ dako -mv', -v 'yɪ -Juukʋe 'pa- -mɔ*

⁴⁴ -Tɛ -wuwle-nyɔwɔ* -ni wɛn, ɛ nyɛ 'kɪ 'v, -ɛ -bɪ 'dɪɔ a nyibli a pepe -we ti kɪ, v 'mɔ Nyisʋa a win 'win.

⁴⁵ -Tɛ -Juukʋe a nyibli gbabɪ 'yeɔe, -ɛ mɔ, nyibli -hʋohʋɪ, nu- pɪ Pɔlv nɔa yɪ bv, -ɛ -bɪ v ɔtuɪ ca, 'v -wɛn Pɔlv yɪ, 'v -hɛɔe 'yɪri lɛ.

⁴⁶ Kɛɛ, Pɔlv kɔ Banabasi 'hʋen-, v 'ni -pieɔe huannv, ke- v pɪ ɔnv yɪ: «ɛ kɔɔ 'v lɛ, 'kɪ 'a mv -Juukʋe, ba mɔ yɪ-henyibli, -bv 'win Nyisʋa a win. Kɛɛ, -tɛ a pɔ lɛ, a 'ni -hʋaɔa lɪɔ, 'kɪ ba kɔ 'klo yɪayɪv -mv', -ɛ 'ye ni -wɛ 'lɪ, 'a -tɪ, nyibli -mv', -v 'yɪ -Juukʋe 'pa-, v nu- kɔ -mɔ -a di 'kɪ 'lɪ mu, -a 'mv ɔnv -tɪ a 'mv -lee -ni,

⁴⁷ -ɛ nuɔo, dɛ Kɔkɔnyɔ lee nɛ -a mv, -ba nu, ɛ nɔ- -bv:

Kɔkɔnyɔ wɛn 'ni:

'N nuɔo ni, ɔni mɔ -nyɛɛ,

'kɪ 'v dako -mv',

-v 'yɪ -Juukʋe 'pa- -mɔ,

-ɛ diɔe nu, 'mv 'lɪ -mv 'lɪ -naa -ni,

nyibli -bv, -v 'hɛn 'klo a pepe -bv kɪ bv,

'mɔ ɔnv wa.»

⁴⁸ Nyibli -bv, -v 'yɪ -Juukʋe 'pa-, -tɛ v 'win -tɪ a 'mv, -ɛ -bɪ v ni dɔdv, 'v pɪ Kɔkɔnyɔ 'nyɛ lɛ, 'a win a -tɪ, 'tɪ- nyibli a pepe -mv', Nyisʋa -ha 'lɪ, 'kɪ bɔ kɔ 'klo yɪayɪv -mv', -ɛ 'ye ni -wɛ 'lɪ, 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ.

⁴⁹ -ɛ -bɪ Kɔkɔnyɔ a win 'hɛn 'blɔgba a pepe kɪ bv.

⁵⁰ Kɛɛ, 'dɪɔ a nɔgbɪ -mv', 'yie yɪ 'ye -tɛɛ, kɔ, -v de Nyisʋa, v kɔ 'dɪɔ a ye'nanyv 'hʋen-, nu- -Juukʋe a nyibli gbabɪ bi 'lɪ ke', 'kɪ bɔ bla Pɔlv kɔ Banabasi 'hʋen- lɛ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'dɪɔ 'kwli, 'ɛ mɔ -tɛɛ, v ɔtuɔ ɔnv 'dɪɔ.

⁵¹ -Tɛ v ɔti 'kɪ 'dɪɔ, -ɛ -bɪ Pɔlv kɔ Banabasi 'hʋen, v bɔbla 'waa bɔv ni, -ɛ diɔe nu, 'waa 'dɪɔ a 'pupu 'mv ɔnv bɔv lɛ -hɔn, v 'mɔɔv nyibli -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, 'bɔ mɔ, Nyisʋa a yɪv 'bv kɔ nyibli gbabɪ a 'mv, 'waa ɔgbɛtv nuɔo 'waa dɪɔnv -mɔ. -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ v mu 'lɪ Yikɔndɪɔ 'kwli.

⁵² -Yusu a nyibli -mv', Pɔlvni hie 'lɪ Atiɔndɪɔ 'kwli bv, v ni dɔdv dɪakɪ, kɔ, Nyisʋa a -Hihiu* 'ɛ kɔɔ ɔnv win kɪ pepe.

14

-Te Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v mu la 'li Yikonudɔ 'kwli

¹ Nyɔsua a 'kayu -mu', -e ni 'li Yikonudɔ 'kwli, 'ki Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v pa 'li, 'v ne -Yusu a -ti -mɔ le. -Te v ni 'a hihla, e nuɔo ni, -Juukve -huohɔɔ*, kɔ nyibli -mu', -v yi -Juukve 'pa-, 'v kuo -Yusu ɔwlv yi.

² Kee, -Juukve -mu', -v 'yi -Yusu ɔwlv yi -kuo -ni, 'waa 'pɔplewin nuɔo ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'v yraa -Yusu a nyibli.

³ Kee, Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v -wlen 'li Yikonɔ ni. Hɔannv 'ni -nuɔo li ɔnv, 'v kuo -Yusu ɔwlv yi, 'ki -Yusu a 'mu bu ɔtu ɔnv 'yie, 'v yi nyibli le -lee -ni, -te -Yusu ni nyibli a ɔhaande a -mɔnunuo, 'ki 'li daduke 'kwli, -Yusu 'e -nyi ɔnv 'klɪ, 'ki bu nu ɔwlvlekee-tebli. ɔwlvlekee-tebli a 'mu 'kwli, 'ki e naa 'li, 'e tve nyibli, -e mɔ, -ti -mu', v hle, e mɔ ɔhan-ti ɔnv.

⁴ Dɔɔ a 'mu, 'a nyibli 'be ɔtɔ. 'Ki -v -bi pee 'li -Juukve -mɔ, -v -bi 'v pee 'li -Yusu a nyibli -mɔ.

⁵ -Juukve kɔ nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, v kɔ 'waa nyibli gbagbɔ 'hven-, v -yraa ni, 'ki bu ɔtu Pɔlv kɔ Banabasi 'hven- ɔhven, e kɔ, bu pɔ ɔnv 'hi -mɔ le, -e diɔe nu, v 'mu ɔnv 'la.

⁶ -Te Pɔlvɔv 'win, -e -bi v gba cigbe, 'v mu 'li Likaɔniblugba a 'dɪ -mu' 'kwli, -v mɔ Listri kɔ Debi 'hven-, e kɔ 'dɪ -mu', -e ɔglaa 'li ɔnv.

⁷ 'Ki 'li 'dɪ a 'mu 'kwli, 'ki v pɪ 'li ɔhaantitie, -e ne -Yusu a -ti -mɔ le.

-Te Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v mu la 'li Listridɔ 'kwli

⁸ 'Ki 'li Listridɔ 'kwli, Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v ye 'li nyiblo ɔdɔ bu. 'A bui -yiyre le. Kve 'li 'a kɔle 'yie bu, 'a bui 'yi 'klɪ -kɔ. E 'yi -hvan ni ne.

⁹ Nyɔsua a -ti -mu', Pɔlv ne -mɔ le, nɔ- e pɔ nva yi bu, Pɔlv 'e -tua 'a 'yiye gbee, 'e 'yeɔe, -e mɔ, e kuo -Yusu ɔwlv yi, -e mɔ, -Yusu a 'mu, e -we 'li bu nuɔo ni, 'a 'kve bu -we.

¹⁰ -E -bi Pɔlv 'yaa 'li win, e wen: «'Du ye', -bu nyra bu,» nyiblo a 'mu 'e ɔplu, 'e -tua nna.

¹¹ De a 'mu, Pɔlv -nu, -te nyibli 'yeɔe, -e -bi v -tua leɔmmale, ke- v pi, 'ki 'li 'waa 'bliwin 'kwli, -e mɔ likaɔnikɔewin, v wen: «'Kuo, nu- -he -tonyibli, 'v di 'ne- -a mu 'nyi.»

¹² nyibli a 'mu, 'v -nyi Banabasi Seisnyre, -e mɔ 'waa 'kuo a nyiblo gbagbɔ, 'v -nyi Pɔlv Hemesnyre, -e mɔ 'waa 'kuo a hihlenyo, -e nuɔo, Pɔlv, nɔ- mɔ v ni 'hven a 'mu, 'waa hihlenyo.

¹³ 'Ki 'li 'dɔɔ a paale', 'ki 'kayu ɔdɔ ni 'v. E nɔ- kɔ bu v dee 'li 'ku -mu', -e kɔ 'nyre

mɔ Seist. Seist a 'mu a -cɔhlonpinyɔ*, nɔ- ya blobɪ, e 'ba 'flaba -mɔ ble, 'v gba 'liɔ Seist a 'kayu ye', e kɔ nyibli 'hven- 'v -hve bu pi blo a 'mu, 'a -cɔhlon*, 'ki 'v -Yusu a -mɔnanyɔ Pɔlv kɔ Banabasi 'hven- ye'.

¹⁴ -Te -Yusu a -mɔnanyɔ a 'mu, v yru de a 'mu, -e mi 'lu -mɔ, -e -bi v cɪra 'waa wlawh le, -e nuɔo, de a 'mu, e kee 'waa ɔwlv le, kɔ, 'e 'yi 'waa plɔ -blee -ni. Nɔ- mɔ bu bi 'li nyibli 'nyi, bu 'yaa 'li win, ti ni -do a ti 'yri,

¹⁵ v wen: «Dakɔ -na, de a 'dɪ -bi a ni, -e ni 'mu le 'li? -A mu -bu, -a mɔ -tonyibli ɔnv, ɔwlv yi, -te a ni 'mu, -a 'yi 'kuo 'pa-. Nyɔsua a ɔhaantitie -mu', -e ne -Yusu a -ti -mɔ le, nɔ- -a ya 'a mu yi. Ba hie 'v 'kuo a dɪda bu. E 'ni -heɔe li 'a mu. Ba ɔhian -mɔ, 'Klɔhienyɔv, nɔ- ba da, -e nuɔo, e nɔ- nu yakɔ, kɔ -tɔv, kɔ 'yru, kɔ 'a -ne ɔdede, -e ni 'ne- 'klɔ ki.

¹⁶ Ti -hi la a ti 'yri, Nyɔsua -ha la dakɔ a pepe me le, 'ki bu kve 'waa ɔgbeto a 'lule-hihie ɔwlv le.

¹⁷ Kee, 'a -ne ti, ɔhaan-tebli, e ni, nɔ- pɪɔ ɔgbɔ' le, -e mɔ, e ni 'klɔ. Nɔ- niɔe, 'nu 'e yi di, 'ti- ɔa yi -tebli 'ce, 'e yi -a mu didi-tebli -nyi, kɔ, 'e yi -a mu plɔ a blele -nyi.»

¹⁸ ɔHaan-ti ɔhon, -Yusu a nyibli 'v nu 'pɔple le, kee, e 'yakla ni, 'ki bu ka nyibli a 'mu yi, -v -hve -bu pie ɔnv -cɔhlon.

¹⁹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi -Juukve* -hɔn 'li Atiɔsɪ, -e ni 'li Pisidiblugba 'kwli, kɔ 'ki 'li Yikonudɔ 'kwli, 'v di Listri. -Juukve a 'mu, v nu- hlee 'li nyibli a 'mu -mɔ, 'ki bu ɔtu -Yusu a -mɔnanyɔ ɔhven. -Te nyibli a 'mu, v 'win 'waa win, -e -bi v -tua Pɔlv a 'hi a -mɔleppɔv, -e diɔe nu, v 'mu ɔv 'la. -Te v bi 'kiɔ' 'hi, -e -bi v nu- -mɔ -bi, v wen 'ni, e 'ku ni, 'v -jriɔe le, 'v ɔtɔ ɔne 'dɔɔ, 'ti- 'v hie 'liɔ bu.

²⁰ -Yusu a nyibli -mɔ -bi, -te v ɔglaa 'liɔ le, -e -bi 'klɪ bi 'liɔ' yra, 'e 'du ye', 'e 'ya 'dɔɔ. -Te -nyre -nye, -e -bi e kɔ Banabasi 'hven-, v mu 'li 'dɔɔ -mu', v deɔ Debi 'kwli.

-Te Pɔlv kɔ Banabasi 'hven-, v ɔhian -mɔ, v mu 'li Atiɔsɪ, -e ni 'li Siliblugba 'kwli

²¹ -Te v nyre 'li Debidɔ 'kwli, v pɔ -Yusu a ɔhaantitie, 'v nuɔo, nyibli -huohɔɔ 'v -he -Yusu a -nagbɔv*. -Te e -hi, -e -bi v ɔhian -mɔ, 'v mu 'li Pisidiblugba a 'dɪ -mu', -v mɔ Listri, kɔ Yikonɔ, kɔ Atiɔsɪ.

²² 'A -ne 'dɔɔ -kɔ ki v yi 'v nyre, v kɔ bu ɔtu 'li -Yusu a nyibli ɔwlv 'kwli bu, e kɔ, bu -nyi ɔnv ɔtɔ, 'ki bu 'cibi 'v -Yusu a ɔwlv a ykuole. Ke- v pi ɔnv yi: «-A kɔ -ba 'ye ɔhven dɪki, 'ti- -a 'mu plɔ a blele kɔ, ti -mu', -e kɔ 'yri Nyɔsua di 'a mu win ki -kɔɔ -ni pepe, 'ki 'li 'klɔ yrayru 'kwli.»

²³ 'Cɔe a pepe, v na ble, v ɔtu 'v 'cɔe a ye'nanyɔ ble, 'v yi ɔci*, 'v de Nyɔsua, 'v ɔtu 'li ɔnv Kɔkɔnyɔ -Yusu, v kuo ɔwlv yi -ji' ble.

24 -Te ε -hi, -ε -bi v 'be Pisidiblogba [tu, v mu 'li Pafiliblogba 'kwli.

25 -Te v nyre 'li Pestido 'kwli, v na Nytsva a -ti -mo le, 'ti -v mu 'li Atalido 'kwli.

26 'Ki v -ha 'v 'mu, 'v mu Atiosi. 'Ki 'li Atiosi a 'mu 'kwli, 'ki v [tuu la 'li Poluv Nytsva -ji' bu, ε 'mu [nu 'yie [tu, 'ki 'v -kuan -bu, v -we -mo a -ta'.

27 -Te v nyre 'ki 'li Atiosi -ni wen, v 'kukue 'cve a nyibli a pepe le, -tebli a pepe -mu', Nytsva naa 'li [nu 'li, ε -nu, nō- kō -ti v lee [nu, ε kō, -te ε -nu, 'ε -ha 'hru, 'ki nyibli -mu', -v 'yi -Juukve* 'pa-, bu kuo -Yusu [wlv yi -we.

28 'Ki 'li -Yusu a nyibli -mu' 'nyi, -v ni 'li 'dto a 'mu 'kwli, v -hii 'li ti -hohv.

15

Nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, [bi 'bu kuo -Yusu [wlv yi, v bleε yi, bu [tuu 'v -Juukve a tete 'yakti 'v?*

1 Ti ni -do a 'mu 'yri, nyibli -bi, nu- -hon 'li Jrusre, 'v di Atiosi, 'v -tua -Yusu a nyibli a toole, v wen: «Nytsva 'yi 'li [ti 'li -we, bu wa 'a mu, 'bu mo, 'bu 'yi 'a mu yi 'be, [wi yi, -te Moise a tete ni 'a hula.»

2 Kee, toowin a 'mu, Polv ko Banabasi 'hven-, v 'yi [ti ki -wen, v ko nyibli a 'mu 'hven-, v pu 'a gble dtaki. De a 'mu, ε nō- nu [o, 'cve a nyibli 'v -yra [a, 'ki Polv ko Banabasi ko Atiosi a 'cve a nyibli -bi 'hven-, bu mu Jrusre, -ε di [e nu, v 'mu -ti a 'mu hla, v ko -Yusu a -monanyv, ko Jrusre a 'cve a ye'nanyv 'hven-.

3 -Te v -yra 'ki -ti a 'mu, -ε -bi 'cve a nyibli gba [nu 'hru wlon, Poluv 'v 'be Fenisiblogba ko Samaliblogba [ti. 'A -ne -tite, v yi 'v nyre, v ne [e -mo le, -te dako a gblegble -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, v -nu, 'v hie 'v 'waa -tebli 'kukui bu, 'v kuo -Yusu [wlv yi. De a 'mu, -Yusu a nyibli a pepe -mu', -v 'yi 'wln, ε nii [nu dovu.

4 -Te v nyre 'li Jrusre, -ε -bi 'cve a nyibli, ko -Yusu a -monanyv, ko 'cve a ye'nanyv, v 'ble [nu kua -teε, Poluv 'v lee [nu -tebli a pepe -mu', Nytsva naa 'li [nu, ε -nu.

5 Kee, Falisi [tumu* a nyibli -bi -mu', -v -he la -Yusu a nyibli, v 'du ye', v wen: «Nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'bu kuo -Yusu [wlv yi, v bleε yi, bu 'be yre, ε kō, bu [tuu 'v -Juukve a tete a pepe 'v, 'ti -Nytsva 'mu [nu wa.»

6 -Yusu a -monanyv, ko 'cve a ye'nanyv, v nu- 'kukue le, 'v mu -ti a 'mu le pupu mo,

7 'v pupu [v' le -pupu, Pielh 'ε 'du ye', ε wen: «'Diayuv -na, a yi [e ni, -ε mo, Nytsva -ha 'li 'mu ni, 'a ti -wlen 'v bu, 'ki [bu pu 'a [haantitie nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, -ε di [e nu, v 'mu 'wln, v 'mu -Yusu [wlv yi -kuo -ni.

8 'Ti- Nytsva -bu, -ε yi nyibli a [wlv, nō- nyi [nu 'a -Hihiu*, -te ni -do ε -nu, 'ε -nyi -a mo [o -we, -ε di [e nu, ε 'mu -a mo [o -toō -ni, -ε mo, ε wen 'waa de ki.

9 -A mu -bu, -v mo -Juukve, ε ko nyibli -bu, -v 'yi -Juukve 'pa-, Nytsva 'ni 'jra [a 'li nyibli' le. -A mo de ni -do, 'ki 'v [v ye'. ε nu [o ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'waa [wlv 'v 'sii 'v yi, 'ki 'v [v ye', -ε nu [o, v kuo -Yusu [wlv yi.

10 'A -ti, de- ko Nytsva a yi-wonwon 'li, 'a yi nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wlv yi 'benu hle, 'benuv -mu', -aan -ne 'batuv ko -a mu 'hven-, -a 'yi 'li 'bible 'li -we.

11 -A mu -mo -bi, -a pu [v [han-ti, -ε mo, Nytsva wa -a mu ni, -koti -aan Kukonyo -Yusu nu -a mu [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. 'Waa 'mumu, ke- ni -do, ε nu 'waa wowa.»

12 Pielh bu pu 'ki le, -ε -bi -gbolugbo a nyibli a pepe nu [blii, 'v pu Banabasi ko Polv 'hven- nya yi bu, 'v bi 'v, 'v na [wlekeεε-tebli a pepe -mu', -ε mu 'lu -mo a -ti -mo le, Nytsva naa 'li [nu 'li, ε -nu, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi, -v 'yi -Juukve 'pa-.

13 -Te v -we 'puple -mo, -ε -bi Sakti [tu [nu [wv, ε wen: «'Diayuv -na, ba pu 'mu nya yi bu.

14 Simo Pielh na [a -mo le, -te Nytsva -nu, 'ε ko 'li dako -mu', -v 'yi -Juukve 'pa- a de -mo. Nu- ko 'nyi ε -ha 'li nyibli, 'ε nu [nu 'a nyibli -mo.

15 -Ti ni -do a 'mu, nō- Nytsva a winwlon-hanyo* hla la, ti -hi la a ti 'yri. -Ti a 'mu, v 'cru la 'li Nytsvacrien 'kwli, ε nō- bu:

16 Kukonyo Nytsva wen 'ni, Bodto Dafidi a 'dto 'wle ni. 'Bu -hi, -ε -bi 'n di 'li 'ni di de, bodto Dafidi a 'dto a 'mu, -ε 'wle, 'mu [v pu mo di de.

17 De a 'mu, ε di [e 'ni nu, nyibli -bi, -v 'yi 'na dako a nyibli 'pa-, v 'mu 'mu le [muvo, -v mo dako a gblegble a nyibli -mu', 'n -da,

'ki bu -he 'na dako.

18 Ke- Kukonyo Nytsva -pu. No- yra -tebli a 'mu, kve la 'li -te ε 'ye la 'klo ni ni 'yie bu.»

19 Sakti wen 'ni de: «'N -hve [e ni, nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'bu mo, 'bu kuo -Yusu [wlv yi, -a 'ni 'tuo 'li [nu [hven, ko, -a 'ni 'hleε 'li [nu -Juukve a tete 'yakti.

20 Kee, -ba 'cru [nu -mo, -a 'mu [nu -lee -ni, -ε mo, v 'ni 'die 'li 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, ko, v 'ni 'nuo 'li 'a -ne 'lawlude [dv, ko, v 'ni 'die 'li mamv -mu', v 'yi mlanv bu 'be, ε kō, v 'ni 'naa 'li -hlv,

21 -koti kve la 'li -aan 'batuv a ti 'yie bu, tete a 'mu, Nytsva -nyi la Moise, 'ki 'li 'a -ne 'dto [dv 'kwli, -wuwle-nyrowo* a ti 'bu

nyre 'u, nyibli yu'nti 'ni -hre, 'ki 'li Nyitsua a 'kayo ble.»

'Críen, u gba la -Yusu a nyibli -mu', -u yu 'juukve* 'pa- yu

22 'Ti- u 'mu -yre mo mu, -e -bi -Yusu a -monanyu, ko 'cve a ye'nanyu, ko 'cve a nyibli a pepe, u -yra[pa ni, 'ki bu -ha 'li nyibli 'waa dionu 'nyi, nyibli a 'mu, u ko Polu ko Banabasi 'hven-, u 'mu [nu le, 'ki 'li Atiosi. Nyibli a 'mu, u -ha 'li, u nu- mo Judt, u dee Basabasi -we, ko Silasi 'hven-. U mo nyibli [ntu, -Yusu a nyibli [tui 'u.

23 U lee [nu ni, 'ki bu gba -Yusu a nyibli, -u ni 'li Atiosi 'críen yu. 'Críen a 'mu, 'a win, no- bu:

«-A mu -Yusu a -monanyu, ko 'cve a ye'nanyu, e ko -Yusu a nyibli a pepe 'hven-, -a 'beti 'a mu, 'a mu 'dayunu -mu', -u yu 'juukve 'pa-, -u ni 'li Atiosidu, ko Siliblogba a pepe, ko Silisiblogba 'kwli.

24 -A 'win ni, -e mo, nyibli [du, nu- -hon 'ne- -a mu 'nyi, 'u mu 'a mu too mo. 'Waa toowin a 'mu, e -ha 'a mu 'ku, 'e nu[po, 'aan [wli 'u 'mve bu. Ba ko 'a yiyie, -e mo, e 'yu -a mu 'pa-, -a 'yu [nu -lee -ni, bu di 'a mu too mo.

25 E no- nu[po, -aan pepe, [a -yra[pa, 'ki -ba -ha nyibli, -a 'mu 'li [nu 'a mu -mo le, u ko -aan nuenyu Banabasi ko Polu 'hven-.

26 U ni 'hven a 'mu, u 'yu huannu -pie, 'ki bu 'ku, -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu a -kwan a -ti.

27 Nyibli a 'mu, -a -ha, nu- mo Judt ko Silasi 'hven-. -Ti -bu, -a 'cru 'ne- 'críen -bu 'kwli, e no- u di 'a mu kle -huta -ni -tee.

28 Nyitsua a -Hihiu* ko -a mu 'hven-, -a 'ye[pe ni, -e mo, e noo 'u le, 'ki -a 'ni 'hlee 'li 'a mu 'benu, -e mo -juukve a tete 'yakti. Kee, de -a -hve 'a mu, e no- mo:

29 A 'ni 'die 'li 'wlogba-tebli -mu', u pie 'kuo, ko, a 'ni 'naa 'li -hlu, ko, a 'ni 'die 'li mamu -mu', u 'yu mlanu bu 'be, ko, a 'ni 'nuo 'li 'a -ne 'lawlud [du. 'Ba yu nuna le ni ni, -e -bi e nu -tee. 'A -ti o, -a 'beti 'a mu -tee.»

30 -Te u -nyi [nu 'críen a 'mu, -e -bi u -ha [nu me le, 'u mu Atiosi. -Te u nyre 'li, -e -bi u 'kukue -Yusu a nyibli a pepe le, 'u -nyi [nu 'críen a 'mu,

31 'u -hre[pe, 'ki 'u nyibli a pepe ye'. -Te u yu'nti ni -hre, 'a win ni [nu dobu, -koti e pi [nu 'kti yra le.

32 Judt ko Silasi 'hven-, -u mo Nyitsua a winwlon-hanyu*, u hlee 'li -Yusu a nyibli -mu' -mo -tee, -e di[pe nu, u 'mu [nu 'khi -nyi, ko, u 'mu 'li [nu [wlu 'kwli bu [tu.

33-34 U -hii 'li ti -huohu, 'ti- -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Atiosi, 'u gba [nu wlu, u wen: «Nyitsua bu ni 'u 'a mu -mo,» 'u -ha [nu me le, 'u -me kle, 'u mu 'li Jrusredto 'kwli de.

35 Kee, Polu ko Banabasi 'hven-, u nu- mo -bi, u 'yu kle -me. 'Ki 'li Atiosi, 'ki u ko nyibli -bi 'hven-, u 'ni 'li bu, 'u hle Nyitsua a -ti, -e ne Kukonyo -Yusu a -ti -mo le.

Polu a 'hven a 'dagba, 15.36-18.22

Polu ko Silasi 'hven-, nu- gbe Nyitsua a -ti dako yu

36 -Te -nyrowi -huohu -hi, -e -bi Polu lee Banabasi ni, e wen: «'N -hve[pe ni, 'du a pepe -mu', -a na la ki, [a na la Nyitsua a -ti -mo le, -e hle Kukonyo -Yusu a -ti, -ba mu -Yusu a nyibli yu -me, -a 'mu[bu 'ye, -te e ni 'mu, 'ki 'li [nu -mo.»

37 -E -bi Banabasi wen ni, e wen: «'N -hve[pe ni, [ba yu ni mi, -ba gba Saan Maki.»

38 Kee, Polu -mo -bi, e 'ni -hva[pa li Saan Maki a gbugba, -koti e wen 'ni, -te u mu la 'dagba, e hie la 'li [nu Pafiliblogba 'kwli bu, e ko [nu 'hven-, u 'yu la -kwan 'lu -yra.

39 U hla[pa -hlahla, u 'yu win' le 'wunwin -ni, 'u -gbugbe le. Banabasi, no- gba Maki, 'u -ha 'li 'mu, 'u mu 'li Sipreblogba 'kwli.

40 Polu -mo -bi, no- gba Silasi, -Yusu a nyibli 'u da Nyitsua, 'ki bu -he[pe [nu, 'ti- 'u -mu.

41 -Te u yu ni mi, -e -bi u 'be 'blugbu -mu', -u mo Siliblogba ko Silisiblogba 'hven- [tu. 'A -ne -tte, u yu 'u nyre, u ko bu -nyi 'cve a nyibli 'kt, -e di[pe nu, u 'mu 'u -Yusu a [wlu a yikuole 'cibi -ni.

16

-Te Timote bi la Polu ko Silasi 'hven- ki

1 -Te Polu ko Silasi 'hven-, u yu ni mi, u nyre 'li Debu[du 'kwli. -Te u -hi, u nyre 'li Listridto 'kwli. 'Ki u yee 'u -Yusu a nyiblo [du bu. 'A 'nyre mo Timote. 'A 'dii mo -juukweyrowlu* [nto, e -he la -Yusu a nyiblo. 'A 'bat mo Glektuveyu [nto.

2 -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'li Listridto, ko Yikonidto 'kwli, u hle Timote a [haan-ti diakti.

3 Polu -hve[pe ni, 'ki bu -he 'a -monanyo. E no- nu[po, 'e gba[pa, 'u -mu. -Te u -mu 'ki, -e -bi Polu 'be[pe* yu, [wli yu, -te -juukve a tete -bi ni 'a hihla. E nu[po ni, -e di[pe nu, -juukve -mu', -u ni 'li 'du a 'mu 'kwli, e 'mu 'u [nu 'u [tuu -ni, -koti 'waa pepe, u yu[pe ni, -e mo, 'a 'bat mo Glektuveyu [nto, 'e 'yu 'a 'yu yu 'be.

4 'Du a pepe -mu', u ne 'kwli le, u yu -Yusu a nyibli 'ni -lee -ni, -ti -mu', -Yusu a -monanyo ko 'cve a ye'nanyu 'hven-, -u ni 'li Jrusre, u pu 'li, 'u yu [nu -lee -ni, -e mo, bu [tuu 'u[bu 'u.

5 -Yusu a nyibli a 'kt 'ye 'li ni, 'ki bu kuo -Yusu [wlu yu, 'ti- -Yusu a nyibli a 'mu, 'u yu kle -bii -ni -a -ne -nyrowo.

'Kɪ 'lɪ Trɔvɔsɪdɔ 'kwli, 'kɪ Nyɪsva hlee 'lɪ Pɔlv -mɔ, 'kɪ bɪ mu 'lɪ Masedvɔnɪblɔgbɔ 'kwli

6 Nyɪsva a -Hihɪu* 'yɪ Pɔlvɔn mɛ lɛ -ha, 'kɪ bɪ hla Nyɪsva a -tɪ, 'kɪ 'lɪ Asɪblɔgbɔ 'kwli. Ɛ nɔ- nuɔ, 'v bɛɛ 'lɪ 'blɔgbɪ -mɔ 'kwli ɔtɔ, -v mɔ Flɪsɪ kɔ Galatɪ.

7 -Tɛ v nyre 'lɪ Mɪsɪblɔgbɔ 'hɔvɪ, -ɛ -bɪ v -hɔvɛɔ ɛ nɪ, bɪ mu 'lɪ Bɪtɪnɪblɔgbɔ 'kwli, kɛɛ, Nyɪsva a -Hihɪu 'yɪ dɛ a 'mɔ kɪ -wɛn.

8 Ɛ nɔ- nuɔ, 'v bɛɛ 'lɪ Mɪsɪblɔgbɔ 'kwli ɔtɔ, 'v mu 'lɪ Trɔvɔsɪ a 'wafɪ yɪ.

9 -Tɛ v pɔ 'lɪ 'tɔlvɔwɔ 'kwli, -ɛ -bɪ Nyɪsva nuɔ nɪ, Pɔlv 'ɛ 'yɛ nyɪblɔ ɔdɔ, -ɛ 'wɪ -tɛ nyɪblɔ 'yɛ nɪ 'yɛ wɛn yɛnɪɛ. Nyɪblɔ a 'mɔ, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ Masedvɔnɪblɔgbɔ 'kwli, 'ɛ nyraɔ yɪ bɪ, 'ɛ nyɛɛ ɔnɛ lɛ, ɛ wɛn: «Pɔlv, dɪ 'nɛ- -aɛn -nɛ Masedvɔnɪblɔgbɔ 'kwli, ɔmɔ -a mɔ -hɛɛ nɪ.»

Luku -bɪ, -ɛ 'crɪ 'crɪɛn -bɪ, nɔ- bɪ Pɔlvɔn kɪ, 'v -mɔ

10 -Tɛ Pɔlv 'yɛ nyɪblɔ a 'mɔ, -ɛ -bɪ -a yruɔ' lɛ, -ɛ mɔ, Kɔkɔnyɔ, nɔ- da -a mɔ, 'kɪ -ba mu 'lɪ 'blɔgbɔ a 'mɔ 'kwli, -a 'mɔ 'a ɔhaantɪtɪ pɔ, 'kɪ 'v 'blɔgbɔ a 'mɔ a nyɪblɔ yɪ.

-Tɛ Lɪdɪ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ, 'kɪ 'lɪ Fɪlɪpɔdɔ 'kwli

11 Nɔ- nuɔ, ɔa -ha 'lɪ 'mɪ Trɔvɔsɪ, ɔa mu 'lɪ Samɔtrɔsɪblɔgbɔ 'kwli, 'nɪɛ ɔglɛɛ 'lɪ lɛ. -Tɛ -nyre -nyɛ, -ɛ -bɪ 'kɪ -a mu 'lɪ Neapolɪsɪdɔ 'kwli. 'Kɪ 'mɪ ɔtɔ 'v -a mɔ bɪ.

12 'Kɪ -a -ha 'v bɪvɪ, ɔa mu 'lɪ Fɪlɪpɔdɔ 'kwli. Fɪlɪpɔdɔ a 'mɔ, ɛ mɔ Masedvɔnɪblɔgbɔ a 'kɪbɪɔ -bɪ a 'dɪɔ gbɔgbɔ ɔnɔ. 'Kɪ 'lɪ 'dɪɔ a 'mɔ 'kwli, Romakɔɛ -hɔvɪ 'lɪ nɪ. -A -hɪ 'lɪ -nyrɔwɪ -hɔvɪ.

13 -Juukɔɛ* a -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, -ɛ -bɪ -a ɔtɪ 'dɪɔ, ɔa mu 'lɪ 'nɪɛ wɛn. -A mɔ -mɔ -bɪ, -a wɛn 'nɪ, 'kɪ 'lɪ -tɪtɛ a 'mɔ, -a dɪ yɛɛ 'lɪ -tɔvɔ bɪ, -ɛ kɔ kɪ -Juukɔɛ dɛɛ 'v Nyɪsva. -Tɛ -a 'yɛ 'kɪ -tɔvɔ a 'mɔ, -ɛ -bɪ -a yɛɛ 'v nɔgbɪ bɪ, 'v 'kukue lɛ, ɔa nɪ bɪ, ɔa hlee 'lɪ ɔnɔ -mɔ.

14 'Kɪ 'lɪ ɔnɔ nyɪ, nɔgbɔ ɔdɔ nɪ 'lɪ. 'A 'nyre mɔ Lɪdɪ. 'Kɪ ɛ kɔ 'lɪ Tɪatɪlɪ; 'ɛ ple datɪ 'yɛkɪ, -v pɪ ɔdɪɛ. Lɪdɪ a 'mɔ, ɛ 'yɪ la -Juukɔɛyɪrɔwɔlv, kɛɛ, ɛ -hɛ -Juukɔɛ a nyɪblɔ, 'ɛ dɛ Nyɪsva. -Tɛ -a hɛ -Yusu a -tɪ, -ɛ -bɪ ɛ pɔ -a mɔ nɔvɔ yɪ bɪ, Kɔkɔnyɔ 'ɛ -hɛn 'a ɔwɔ lɛ, -tɪ -mɔ', Pɔlv -hɪɔ, 'ɛ 'blɛɔ ɛ kɔvɔ,

15 'ɛ -hɔvɔ 'nɪɛ a 'lɔpɔpɔv, ɛ kɔ 'a 'kayubukɔɛ 'hɔvɛn-, 'v pɪ ɔnɔ 'nɪɛ 'lɪ lɛ. -Tɛ ɛ -hɪ, -ɛ -bɪ ɛ nyɛɛ nɛ -a mɔ lɛ, ɛ wɛn: «'Bɪ mɔ, 'ba 'yɛɔ, -ɛ mɔ, 'n kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu ɔwɔ yɪ, -ɛ -bɪ ba dɪ 'lɪ 'na 'kayɔ bɪ, a 'mɔ 'lɪ bɪ nɪ,» 'ɛ nɪ 'v -a mɔ ke', ɔa -wɛn.

-Tɛ v pɔ la Pɔlv kɔ Sɪlɔsɪ 'hɔvɛn ɔjɪ', 'kɪ 'lɪ Fɪlɪpɔdɔ 'kwli

16 -Nyrɔwɔ ɔdɔ, -tɛ -a mɪ 'lɪ Nyɪsva a daalɛ', -ɛ -bɪ -a kɔ 'yɪ nyrɔyɔ ɔdɔ 'hɔvɛn-, -a ɔnɛmɛ nɪ. 'Ku -hɔvɔn* nɪ 'vɔv ke'. 'Ku -hɔvɔn a 'mɔ, ɛ nɔ- nɪɔ, -tɛblɪ, -ɛ dɪ 'lɪ -mɔ mu, 'kɪ 'v nyɪblɔ -mɔ', 'ɛ nɛɔ- mɔ lɛ. Dɛ a 'mɔ, ɛ nɪɔ nɪ, 'a kɔkɔnyɪblɔ 'v yɪ 'wli -hɔvɔvɪ 'yɛ.

17 'Yɪ nyrɔyɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- nɛ -a mɔ ke' lɛ, -a kɔ Pɔlv 'hɔvɛn-, 'ɛ 'yɛɛ 'lɪ wɪn, ɛ wɛn: «Nyɪblɔ -bɪ, v mɔ 'Kɪkɪnɪnyɪsva a -kɔvɔnɪnyɪblɔ ɔnɔ. Nɔ- yɪ 'a mɔ -lee -nɪ, -tɛ Nyɪsva dɪ 'aɛn wɔvɔ nɪ.»

18 Nɔ- ɛ 'cɪbɪ 'v nɪnuɔ. -Tɛ ɛ gba -nyrɔwɪ gbɪ, -ɛ -bɪ Pɔlv bɪ yɪvɪ, 'ɛ ɔhɔvɔn -mɔ, 'ɛ ɔmaa 'ku -hɔvɔn a 'mɔ 'yɪ, ɛ wɛn: «'Kɪ 'lɪ -Yusu 'Kɪsvɔ a 'nyre 'kwli, 'n yɪ -mɔ 'nɪ -lee -nɪ, -bɪ -hɔvɔn 'vɔv ke',» tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪrɪ, -ɛ -bɪ ɛ -hɔvɔn 'vɔv ke'.

19 -Tɛ 'yɪ nyrɔyɔ a 'mɔ, 'a kɔkɔnyɪblɔ 'yɛɔ, -ɛ mɔ, v dɪ 'keɛ 'wli a 'yɪyɛ, -ɛ -bɪ v kɔvɔ Pɔlv kɔ Sɪlɔsɪ 'hɔvɛn- nɪ, 'v gba 'lɪ ɔnɔ 'dɪkɔ, 'kɪ 'v -batɪpɔnyɔ yɛ',

20 'v yɛɛ ɔnɔ -tɪ, 'kɪ 'v Romakɔɛ a yɛ'nanyɔ yɪ, v wɛn: «Nyɪblɔ -bɪ, v pɪ 'nɛ- -aɛn 'dɪɔ ɔgbɔgbɔlɛ 'kwli. V mɔ -Juukɔɛ* ɔnɔ.

21 -A mɔ -bɪ, -v mɔ Romakɔɛ, v tɔvɛ nɛ -a mɔ 'waa 'blɪnɪlɪ, -aɛn tɛtɛ pɔv lɛ, -a 'nɪ 'bleɛ 'lɪ kɔvɔ, kɔ, -a 'nɪ 'nuɔ 'lɪ.»

22 Nyɪblɔ -mɔ', -v nɪ 'v, v pɪ ɔnɔ yɪv lɛ -wɛ, Romakɔɛ a yɛ'nanyɔ a 'mɔ, 'v lee 'waa 'sɛyɔ, bɪ -hɛ ɔnɔ wɔlvɪlɪ, 'tɪ- bɪ bɪɪ ɔnɔ lɔkɔ.

23 -Tɛ v -wɛ 'waa bɪbɪɛ -mɔ, -ɛ -bɪ v pɔ ɔnɔ ɔjɪ', 'v lee ɔjɪkayɔ a 'yɛɔtɔnyɔ, bɪ ɔtɔ ɔnɔ 'yɛɛ -tɛɛ.

24 -Tɛ ɔjɪkayɔ a 'yɛɔtɔnyɔ a 'mɔ, ɛ 'wɔn, -ɛ -bɪ ɔjɪkayɔ a -gbɔvɔ -mɔ', -ɛ 'bɔkɔ 'lɪ lɛ, 'kɪ v pɔ 'lɪ ɔnɔ 'lɪ, 'v pɔ 'lɪ ɔnɔ tɔgbɛkɔtɔ, -ɛ kɔ 'hɔvɔvɪ lɛ, -ɛ dɪɔ nɪ, v 'mɔ ɔhɔvɛn 'yɛ.

25 Mu 'v 'tɔ -hɛyɪrɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ Pɔlv kɔ Sɪlɔsɪ 'hɔvɛn-, v -tɔvɔ Nyɪsva a dɪdɔ, 'v yɪ -wɔɔ blɛ, 'kɪ 'v 'a 'nyre a lɛpɔpɔv a -tɪ', ɔjɪkɔlvɔ -bɪ -mɔ', -v nɪ 'v, v pɔ ɔnɔ nɔvɔ yɪ bɪ.

26 V nɪ 'lɪ Nyɪsva a -tɪ a 'yɪ'buɔɛɛ 'kwli, -ɛ -bɪ -tɔvɔ -tɔvɔ 'hɪhɛlɛ, -tɔvɔ a 'hɪhɛlɛ a 'mɔ 'ɛ bɔbɔ ɔjɪkayɔ bɪ. Tɪ nɪ -dɔ a tɪ 'yɪrɪ, -ɛ -bɪ 'majɪ a pɛpɛ, v ɔgbɔgbɔ lɛ, 'ɛ ɔga wɔlv lɛ, ɔjɪkɔlvɔ a pɛpɛ, 'waa 'cɪvɔ ɔwɔlvɛɛ lɛ.

27 -ɛ -bɪ ɔjɪkayɔ a 'yɛɔtɔnyɔ ɔwɛɛ 'yɪɪ, 'ɛ 'yɛɔ, -ɛ mɔ, ɔjɪkayɔ a 'majɪ a pɛpɛ ɔga wɔlv lɛ, -ɛ -bɪ ɛ -ha 'lɪ 'a 'pɪɛn bɔ 'kwli, ɛ 'mɔ 'a dɪɔvɔ 'la a -tɪ, -kɔtɪ 'a ɔwɔlv 'yɛɔ nɪ, -ɛ mɔ, ɔjɪkɔlvɔ a pɛpɛ mɔmɔ lɛ.

28 Kɛɛ, Pɔlv ɔmaa ɔnɛ 'yɛ, ɛ wɛn: «ɔnɪ 'nuɔ 'lɪ -na dɪɔvɔ ɔdɛdɛdɛ -mɔ, kɪ mɔ, -aɛn pɛpɛ -a nɪ mɔ.»

29 Nɔ- mɔ ɔjɪkayɔ a 'yɛɔtɔnyɔ bɪ -hɔvɔ 'nɔpɪ. -Tɛ v -nyɪ ɔnɛɔ, -ɛ -bɪ ɛ 'gba 'lɪ cɪgbɛ

-gblo -mu', -ε ko 'kwli Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v ni 'li, huannu a -ti, 'ε bla [ɲv kwli yi bu, ³⁰ 'ti- 'ε 'hɾɔɔ 'li [ɲv -gblo a 'mu 'kwli, ε wen: «-Bɪ 'n di nu, 'ti- Nyɪsua 'mu 'mu wa 'li?»

³¹ -ε -bɪ v [ɲtu]o [wɔn, v wen: «Kuo Kɔkɔnyɔ-Yusu [ɲwlv yi, 'ti- Nyɪsua 'mu-mu wa, -kɔ -na 'kayubkɔε 'hven-»

³² [ɲ]ɪkayu a 'yie[ɲ]tunyo a 'mu, ε ko 'a 'kayubkɔε 'hven-, nu- Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v -tua Nyɪsua a -ti, -ε nε Kɔkɔnyɔ -Yusu a -ti -mɔ lε a tɔɔlε.

³³ 'Tɔlvwɔ ni -do a 'mu, [ɲ]ɪkayu a 'yie[ɲ]tunyo a 'mu, 'ε gba [ɲv, 'ε -ple 'waa [ɲ]ɪ, 'ti- Pɔlv kɔ Silast 'hven-, 'v pu[ɲ]v 'nie 'lu, ε ko 'a 'kayubkɔε 'hven-.

³⁴ -Tε ε -hi, -ε -bɪ [ɲ]ɪkayu a 'yie[ɲ]tunyo gba 'li [ɲv 'kayu bu, 'ε -nyɪ [ɲv diide. ε ko 'a 'kayubkɔε 'hven-, v ni dodu diakt, -tε v kuo Nyɪsua [ɲwlv yi a -ti.

³⁵ -Tε -nyre -nyε, -ε -bɪ Romakɔε a ye'nanyɔ tε 'li 'waa -kɔvannunyibli [ɲ]ɪkayu a 'yie[ɲ]tunyo -mɔ, 'kɪ bu tε Pɔlv kɔ Silast 'hven- bu,

³⁶ 'ε -mu, 'ε lee Pɔlv, ε wen: «Romakɔε a ye'nanyɔ lee nyibli, 'kɪ [ɲ]bu tε 'a mu bu. 'A -ti, a -wε 'li ba 'hri ni. Ba mu, 'kɪ 'li plɔ a bleelε 'kwli.»

³⁷ Kε- Pɔlv pɪ -kɔvannunyibli a 'mu yi, ε wen: «D 'yi -a mu -bati lε -pɔv -ni, 'v bi -a mu, 'kɪ 'v nyibli ye', 'ti- 'v pu -a mu [ɲ]ɪ', -a mu -bu, -v mɔ Romakɔε. -Tε v ni Romakɔε a 'yiye, kε- v blεε yi, bu nu -aan 'yiye. -ε -bɪ -tε ti nε -bu, v -hve bu tε -a mu bu, 'kɪ 'li 'huhlike 'kwli. 'Bv ni 'mu lε, -ε -bɪ -a hta ni. 'Waa [ɲ]gbetv bu di 'li, v 'mu -a mu bu tε.»

³⁸ -Tɪ a 'mu, Pɔlv lee -kɔvannunyibli a 'mu, v gba[ɲ]a 'waa nyibli gbagbɪ yi. -Tε v 'win, -ε mɔ, Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v mɔ Romakɔε [ɲ]ɪv, -ε -bɪ v 'ta 'v blε diakt,

³⁹ 'waa [ɲ]gbetv 'v mu 'li [ɲ]ɪkayu bu, v wen: «A ko 'v [ɲwɔn,» 'ti- 'v -ha 'li [ɲv [ɲ]ɪ, 'v nyaa [ɲ]v lε, 'kɪ bu [ɲ]ɪ 'diɔ.

⁴⁰ -Tε Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v -hɔn 'li [ɲ]ɪkayu bu, -ε -bɪ 'kɪ v mu 'li Lidi -mɔ. 'Kɪ -Yusu a nyibli 'kukue 'li lε, Pɔlv kɔ Silast 'hven- 'v pu [ɲv 'kɪ yra lε, 'kɪ bu 'cibi 'v -Yusu a [ɲwlv a yɪkuolε, 'ti- 'v [ɲ]ɪ 'diɔ, 'v -mu.

17

-Tε Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v mu la 'li Tesalonikidiɔ 'kwli

¹ Pɔlv kɔ Silast 'hven-, 'kɪ v naa 'li Afipolisidiɔ kɔ Apolonidiɔ 'kwli, 'v nyre 'li Tesalonikidiɔ 'kwli, ('v pa 'li Jaso -mɔ.) 'Kɪ 'li 'diɔ a 'mu 'kwli, 'kɪ Nyɪsua a 'kayu ni 'li, -ε ko bu -Juukɔε*, v yi 'li lε 'kukue -ni, 'a -nε ti.

² 'Kɪ Pɔlv mu 'li, 'kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ* 'kwli, [ɲ]wɪ yi, -tε ε ni[ɲ]ε lε. 'Kɪ 'li -wuwle-nyrɔwɔ ni ta 'kwli, nyibli -mu', -v ni 'v, 'ε -hɪhta [ɲv Nyɪsvacrɪen kɛ,

³ 'ε tɔɔ [ɲv, -ε mɔ, Wanyɔ -mu', Nyɪsua pu la lε, ε di la ya, Wanyɔ a 'mu, ε ko bu 'ye [ɲ]hɔvɛn, ε 'mu 'ku, 'ti- Nyɪsua 'mu 'li[ɲ]ɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha, ε 'mu[ɲ]v 'kɔlɔ -ha. -ε -bɪ ε wen 'ni de: «-Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ a 'mu, -kɔti 'n yi 'a mu -lee -ni.»

⁴ 'Kɪ 'li -Juukɔε -mu' 'nyɪ, -v -bɪ ni 'li, -ti a 'mu, Pɔlv -hla, 'v kuo [ɲ]ε [ɲ]wlv yi, 'v bi Pɔlv kɔ Silast 'hven- kɪ. Glekɪkɔε -hɔɔhɔv, -v -hε la -Juukɔε, 'ti- -v de Nyɪsua, de ni -do a 'mu, ε nɔ- v -nu, ε ko 'diɔ a nɔgbɪ -hɔɔhɔv, nyibli [ɲ]tɪi v.

⁵ De a 'mu, ε nu[ɲ]o ni, -Juukɔε a nyibli gbagbɪ 'v [ɲ]tɪi ca diakt, 'v 'ti 'crekɔnyibli 'hru wlɔn lε, 'v nu[ɲ]o, 'diɔ a nyibli 'v 'kukue lε, 'v -tua 'diɔ a [ɲ]gbugblolε, 'v mu 'li Jaso a 'kayu bu, -tε -mu', Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v pa 'li. -Tε 'diɔ a nyibli nyre 'kɪ 'li, v [ɲ]mɔε Pɔlv kɔ Silast 'hven- lε, -ε di[ɲ]ε nu, v 'mu 'li [ɲ]v nyibli yi gba.

⁶ Kεε, v 'yi 'li [ɲv bu -yεε -ni. ε nɔ- mɔ bu kɔlɔ Jaso a 'mu, kɔ -Yusu a nyibli -bɪ 'hven-, 'v gba 'li [ɲv 'diɔ a ye'nanyɔ yi, 'v -tua lε'gbugbole, v wen: «Nyibli -bu, v [ɲ]gbugblo 'blɔgba a pεpε -bu ni. -ε -bɪ, kɛε bu, v nu- 'hri kε 'nε- a mu -mɔ,

⁷ 'ti- Jaso 'ε 'ble [ɲv kva, 'kɪ 'li 'a 'kayu bu. Nyibli a 'mu, v 'ni [ɲ]tuu[ɲ]o 'v Romakɔε a 'kɪn gbagbɪ a tete 'v. U wen 'ni, 'kɪn -bɪ ni 'v. 'A 'nyre mɔ -Yusu.»

⁸ -Tε v 'win windu a 'mu, yrv 'yii 'v nyibli kɔ 'diɔ a ye'nanyɔ 'hven- ni.

⁹ -ε -bɪ 'diɔ a ye'nanyɔ a 'mu, v lee Jaso kɔ 'a 'bio -Yusu a nyibli -bɪ 'hven- ni, bu -ha 'wli, -ε di[ɲ]ε nu, v 'mu [ɲ]v bu tε. -Tε v -ha 'kɪ 'wli a 'mu, 'ti- 'v tε [ɲ]v bu.

-Tε Pɔlv kɔ Silast 'hven-, v mu la 'li Beledɪɔ 'kwli

¹⁰ -Tε 'tɔ -wɔn, -ε -bɪ -Yusu a nyibli a 'mu, v nu[ɲ]o ni, Pɔlv kɔ Silast 'hven-, 'v mu 'li Beledɪɔ 'kwli. -Tε v nyre 'li, -ε -bɪ 'kɪ v mu 'li Nyɪsua a 'kayu bu, -tε -Juukɔε* 'yi 'li lε 'kukue -ni 'a -nε ti.

¹¹ -Juukɔε -mu', -v ni 'li Bele, -tε -mu', Tesalonikidiɔ a nyibli ni 'mu, v 'yi 'mu lε -ni. Kεε, Nyɪsua a -ti -mu', Pɔlv lee [ɲv, 'waa [ɲ]wɪ 'ble[ɲ]ε kva -tεε. U nɔε bu pu Pɔlv nɔa yi bu. 'A -nε -nyrɔwɔ, kε- v ni, 'v tε 'li Nyɪsvacrɪen 'kwli lε, -ε di[ɲ]ε nu, v 'mu[ɲ]v 'ye, 'bu mɔ, -ti a 'mu, Pɔlv tɔɔ [ɲv, 'bu mɔ [ɲ]han-ti.

¹² 'Kɪ 'li -Juukɔε a 'mu 'nyɪ, 'waa -hɔɔhɔv, nu- kuo -Yusu [ɲ]wlv yi, 'kɪ 'li Glekɪkɔε 'nyɪ, dɛkɔnɔgbɪ -hɔɔhɔv, kɔ nyɪbεpu -hɔɔhɔv 'v kuo -Yusu [ɲ]wlv yi.

¹³ -Tε ti gbi -hi, -ε -bɪ -Juukɔε -mu', -v ni 'li Tesaloniki, v 'win ni, -ε mɔ, Pɔlv nε

Nyɩsua a -ti -mɔ lɛ, 'kɪ 'lɪ Bele. Nɔ- mɔ bu di Bele, bu hlee 'lɪ nyibli -mɔ, 'kɪ bu pɔv Pɔlv yrv lɛ.

¹⁴ Nɔ nu ɔ, -Yusu a nyibli 'v gba Pɔlv 'hru wlon, 'kɪ 'lɪ 'yru wien. Silasi kɔ Timote 'hven-, v nu- mɔ -bɪ, v 'yɪ -mu. 'Kɪ v 'tɛ nɪ 'lɪ Bele.

¹⁵ Nyibli -mu', -v gba Pɔlv 'hru wlon, v gbaɔa -gbagba, 'v nyre 'lɪ Atenɪdɔ 'kwli, 'tɪ- 'v ɔhuan -mɔ, 'v di Bele. -Te v yɪ nɪ di, Pɔlv pɔv ɔnu titie, 'kɪ bu lee Silasi kɔ Timote 'hven-, bu kɔɛɔɔ ɔwien, ti nɪ -do a ti 'yri, 'bu mɔ, 'hru 'bu pɛ 'v ɔnu 'yie bu.

-Te Pɔlv nɪ la 'lɪ Atenɪdɔ 'kwli

¹⁶ 'Kɪ Pɔlv nɪ 'lɪ Glɛkukɛ a 'dɔɔ -mu', -ɛ mɔ Atenɪ 'kwli, 'ɛ yɪ Silasi kɔ Timote 'hven-ple. 'Kɪ ɛ 'yee 'v tuyonu. Tuyonu a 'mɔ, v nu 'hɪ, 'v nu ɔnu, 'v -hɔv 'lɪ 'dɔɔ a 'mɔ 'kwli. -Te Pɔlv 'ye ɔnu, -ɛ -bɪ ɛ bi yrv, 'ɛ kɛɛ nɛ a ɔwlv lɛ.

¹⁷ 'A -nɛ -nyrɔwɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɩsua a 'kayu bu, kɛ- ɛ ni, 'ɛ yɪ 'lɪ -Juukɔɛ* -mɔ -hlee -nɪ, ɛ kɔ nyibli -mu', -v -hɛ -Juukɔɛ, 'tɪ-, -v dɛ Nyɩsua, ɛ kɔ, 'a -nɛ nyiblo ɔdv, nu- ɛ yɪ 'lɪ -mɔ -hlee -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'dika.

¹⁸ ɛ kɔ 'lule-hienyɔ ɔdv, 'v dɛɛ ɔnu Epikulinyibli, kɔ Sitoinyibli. ɛ kɔ ɔnu 'hven-, v nu- yɪ hle. 'Kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, -v -bɪ wen 'nɪ: «Winlepɔnyɔ -bu, -bɪ' ɛ pɪ 'lɪ?» -U -bɪ nɪ 'v, -tɛ v 'wɪn, -ɛ mɔ, Pɔlv hla -Yusu a -tɪ, kɔ -Yusu kɔ -tonyibli 'hven- bu -hon 'lɪ 'kukonyibli 'nyɪ a -tɪ, -ɛ -bɪ v wen: «ɛ 'wɪ yɪ, dako -bɪ a 'kuo a -tɪ ɛ hɛ.»

¹⁹ -ɛ -bɪ v gbaɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ 'dɔɔ a -gbolugbo yɪ, -v yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'lɪ dɔgbɔ -mu', v dɛɛ Aleopasi 'lu, v wen: «Tɔɔle -bu, -yɛ 'lɪ, ɛ mɔ tɔole yrayrv ɔnu, 'kɪ 'v a -mɔ -mɔ. -A -hɔɛɔɔ ɛ nɪ, -bu yruo nɛ -a mɔɔɔ lɛ,

²⁰ -kɔtɪ -teblɪ -bu, -nɛ -mɔ lɛ, ɛ kɛɛ nɛ -aan ɔwh lɛ. 'A -tɪ, -a -hɔɛɔɔ ɛ nɪ, -bu nuɔɔ, -ba yru 'a 'mini lɛ, -a 'mɔɔv yɪ, dɛ ɛ ɔhen 'nyre.»

²¹ Atenɪ a nyibli kɔ 'dagbɪ -mu', -v 'tɪ 'lɪ Atenɪ, 'a -nɛ ti, kɛ- v ni, 'v yɪ lɛ 'kukue -nɪ, -ɛ diɔɔe nu, -tɪ yrayrv -mu', v 'wɪn, v 'mɔɔv 'waa 'bio -lee -nɪ.

²² Nɔ- mɔ Pɔlv bu 'du ye', 'kɪ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, bu pɔ lɛ: «'A mɔ Atenɪkɔɛ, 'n yɪɔtɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, a mɔ nyibli ɔnu, -v ɔtɪui 'v 'kuo a gblegble 'v dɪaktɪ.

²³ -Te 'n nɛ wen 'aan 'dɔɔ 'kwli lɛ, 'n 'ye 'aan 'kuo a daale a gblegble nɪ, 'nɪ 'ye -cɔhɔnpiile* -mu', -ɛ kɔ ye' v 'crɪ 'v, -ɛ mɔ: -cɔhɔnpiile -bu, -a nuɔɔ nɪ, 'kɪ 'v Nyɩsua -mu', -a 'yɪ -yɪ -mɔ. 'A -tɪ, Nyɩsua -bu, a 'yɪ -yɪ, nɔ- kɔ -tɪ 'n di 'a mɔ -lee -nɪ.

²⁴ Nyɩsua a 'mɔ, nɔ- nu 'klo -bu, ɛ kɔ 'a -nɛ dɛ, -ɛ nɪ 'nɛ- 'klo a 'mɔ kɪ. ɛ nɔ- mɔ yakɔ kɔ -tɔtɔ a Kukonyɔ. 'Kayo -mu', -tonyibli -pɔ, ɛ 'yɪɔtɪ 'pa-, Nyɩsua 'yɪ 'lɪɔtɪ bu -nɪ.

²⁵ ɛ 'nɪ -hvaɔa lɪɔtɪ -tonyiblo bu pie ɔnɛ -cɔhɔn*, -kɔtɪ ɛ nɔ- nu -tonyibli, ɛ nɔ- yɪ ɔnu -hɔnhɔn kɔ -teblɪ a pepɛ 'hven- -nyɪ, -ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ 'v ɔnu -mɔ.

²⁶ 'Kɪ ɛ naa 'lɪ nyiblo nɪ -do -mu', -ɛ mɔ Adamɔ 'lɪ, 'ɛ nu 'klo -bu a dako a pepɛ, 'tɪ- 'ɛ ɔtɪ ɔnu ble, 'ɛ -nyɪ ɔnu bɔntɪle, 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ a pepɛ kɪ. ɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- wa dako a 'blɔ-paɔn' nyre lɛ, ɛ kɔ, ti -mu', dako a 'mɔ, v di 'v -hi.

²⁷ ɛ nu -teblɪ a pepɛ a 'mɔ nɪ, -ɛ diɔɔe nu, -tonyibli 'mɔɔv lɛ ɔmɔɔ, 'bu yɪɔtɪ lɛ nɪ ɔmɔɛ, v 'mɔɔv kɪ ye. ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔɔ, Nyɩsua 'yɪ nyiblo ɔdv -mɔ lɛ -hlɔɔ -nɪ,

²⁸ -kɔtɪ ke- v -pɔ: Nyɩsua, nɔ- niɔɔe, ɔa pɪ -hɔnhɔn, ɔa nɪ 'klo, ɔa yɪ lɛ -hihie -nɪ. Dɛ nɪ -do a 'mɔ, ɛ nɔ- 'aan 'crɪn.yinyɔ -bɪ 'crɪ, -ɛ mɔ: -Aan 'mumu, -a mɔ 'a 'yonv ɔnɔɔ.

²⁹ -Te -a mɔ Nyɩsua a 'yonv, -a 'yɪ yɪ -bleɛ -nɪ, -ba pɔɔv ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, Nyɩsua 'wi-tuyɪ yɪ, v nu -gɔlv, kɔ 'plɪde, kɔ 'hɔɔ, v -nu, 'kɪ 'lɪ -tonyiblo a 'srɛ, kɔ 'a dɔɔnɔ a 'lule-hihie 'kwli.

³⁰ Ti -mu' -kɔ 'yri -tonyibli 'ye la 'v Nyɩsua nɪ -yɪi -nɪ, 'kɪ ɛ kɔ la ɔwlv a 'lɪla, 'kɪ 'v ɔnu -mɔ. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bu, Nyɩsua yɪ nyibli a pepɛ 'nɪ -lee -nɪ, -v nɪ 'v 'a -nɛ -tɪte ɔdv, 'kɪ bu hie 'v 'waa -teblɪ 'kukui a pepɛ, v ni bu, bu ɔhuan -mɔ, bu -nyɪ 'waa 'klo a pepɛ Nyɩsua.

³¹ 'Tɪ-, ɛ wa -nyrɔwɔ 'nyre, -ɛ kɔ 'kwli ɛ di 'v nyibli a pepɛ -bati lɛ -pɔv -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a 'yɪsiile 'kwli. 'Bu 'mɔ -bati a 'mɔ pɔ, nyiblo nɪ -do -mu', 'a ɔgbɛtɔ ɛ wa 'nyre, ɛ nɔ- ɛ di 'lɪ -naa -nɪ. Nyiblo a 'mɔ, nɔ- ɛ -ha 'lɪ 'kukonyibli 'nyɪ, ɛ -ha 'klo. Kɛ- ɛ nu nyibli a tɔole, -ɛ mɔ, -teblɪ a 'mɔ, ɛ pɔ 'lɪ, ɛ diɔɔe 'nɪ nu.»

³² -Te v 'wɪn -tɪ a 'mɔ, Pɔlv -hla, -ɛ mɔ, nyiblo bu 'kɔ, 'tɪ- bu 'hɪ' 'klo, -ɛ -bɪ -v -bɪ -tɔa 'a 'caale, -v -bɪ wen: «-A di pɔ -mɔ nua yɪ bu, -nyrɔwɔ -bɪ 'kwli, -tɪ nɪ -do -bu, -na -mɔ lɛ, ɔmɔɔv -mɔ lɛ na de.»

³³ -Te v pɔ 'kɪ lɛ, -ɛ -bɪ v kɔ Pɔlv 'hven-, v -hɪtɛ yre.

³⁴ Kɛɛ, ɛ 'lɪ ɔnu 'nyɪ, ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'v bi Pɔlv kɪ, 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ. 'Kɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ 'nyɪ, -ɛ -bɪ nɪ 'lɪ, 'a 'nyre mɔ Denisɪ. ɛ mɔ 'dɔɔ a -gbolugbo a nyiblo -bɪ ɔnu. Nɔgbɔ nɪ 'v -wɛ; 'a 'nyre mɔ Damalɪstɪ, kɔ, nyibli -hɔɔhɔ -bɪ nɪ 'v, 'v kuo -Yusu ɔwlv yɪ.

18

-Te Pɔlv mu la 'lɪ Koletɪdɔ 'kwli

¹ -Te ɛ -hi, -ɛ -bɪ Pɔlv -hɔn 'lɪ Atenɪ nɪ, 'ɛ mu 'lɪ Koletɪ.

² 'Kɪ ɛ yɛɛ 'lɪ -Juukɔɛyɪ* ɔdv bu. 'A 'nyre mɔ Akilasɪ. 'Blugba -mu', -ɛ mɔ Pon, 'kɪ ɛ kɔ 'lɪ. ɛ kɔ 'a nɔgbɔ Plisilɪ 'hven-, v nu- 'tɛ -hɔn 'lɪ Romɔdɔ 'kwli, -ɛ nɪ 'lɪ Yitalibɔgbɔ

'kwli, -ε nu□o, 'kɩn gbabɔ Klodɩ, ε lee -juukɔe a pepe ni, 'kɩ bu -hɔn 'lɩ Rɔmɔdɔ 'kwli. Akilasɩ kɔ Plisilɩ a 'mu -mɔ, 'kɩ Pɔlv mu 'lɩ.

³ U kɔ Pɔlv 'hɛn-, v yi -kvanɩ ni -do. U 'gble 'tapakayo, 'v ple□e. 'Kɩ Pɔlv ni 'lɩ □nu -mɔ, 'v nii 'v -te ni -do -kvan.

⁴ 'A -nε -wuwle-nyrɔwɔ*, Pɔlv kɔ bu na Nyɩsɩva a -tɩ -mɔ le, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɩva a 'kayu bu, 'ε □mυε□ε le, 'kɩ -juukɔe kɔ Glɛkɩkɔe 'hɛn-, bu kuo -Yusu □wlv yi.

⁵ -Te ti -hɔhɔvɩ -hi, -ε -bɩ Silasɩ kɔ Timote 'hɛn-, v -hɔn 'lɩ Masedvanɩbɩlgba 'kwli ni, 'v mu 'lɩ Koletɩ. -Te v nyre 'lɩ Koletɩ, -ε -bɩ Pɔlv 'kee -kvan a nunuo ni, 'bu 'yɩ Nyɩsɩva a -tɩ ni -do a -mɔlenɩna 'pa-, 'ε -hɩhɩε -juukɔe kle, -ε mɔ, -Yusu, nɔ- mɔ Wanyɔ -mυ', Nyɩsɩva pɔ la le, ε di la ya.

⁶ Kee, Nyɩsɩva a -tɩ a 'mu, ε hle, -juukɔe ni -hva□a lɩ 'a 'winwɩn, 'v -hε□e 'yri le. ε nɔ- nu□o, Pɔlv 'ε nyra □nv yi bu, 'ε bɔbla 'a wlawɩ, -ε di□e nu, 'pupu 'mu ble, -ε -bɩ ε wen: «'Bɔ mɔ, 'ba hlɔɔ Nyɩsɩva -mɔ le, ε 'yɩ mɔ 'pa-, 'n 'yɩ□ɩ -nu. 'Aan □gbetv, 'a pa -nu□o. Kee, kɔe 'kɩ mɔ bu, nyibli -mυ', -v 'yɩ -juukɔe 'pa-, nu- kɔ -mɔ 'n di 'lɩ mu, 'mu □nv Nyɩsɩva a -tɩ -lee -nɩ.»

⁷ Pɔlv 'ε -hɔn 'lɩ □nv 'nyɩ, 'ε mu 'lɩ Glɛkɩkɔeyɩ □dv a -te. Nyibli a 'mu, 'a 'nyre mɔ Titusɩ Jutusɩ, 'ε 'cibi 'v Nyɩsɩva a dida. 'Kɩ 'a 'kayu ni 'v Nyɩsɩva a 'kayu, -ε kɔ bu -juukɔe yi la 'lɩ le 'kukue -nɩ 'hɩ. Titusɩ Jutusɩ a 'mu, ε nɔ- kɔ -te Pɔlv hlee 'lɩ Nyɩsɩva a -tɩ.

⁸ Klipusɩ, -ε mɔ Nyɩsɩva a 'kayu a nyibli gbabɔ, nɔ- 'wɩn Nyɩsɩva a -tɩ, 'ε kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu □wlv yi, ε kɔ 'a 'kayubɔkɔe 'hɛn-. -Tɩ a 'mu, Pɔlv nε -mɔ le, Koletɩkɔe -hɔhɔvɩ, nu- 'wɩn, 'tɩ- 'v kuo -Yusu □wlv yi, 'v pɔ □nv 'nie 'lu.

⁹ ε kɔ 'tolɔwɔ □dv, Pɔlv 'ε 'ye Kɔkɔnyɔ, □wɩ yi, -te nyibli 'ye ni 'ya yanie, 'ε yi Pɔlv -lee -nɩ, ε wen: «□Nɩ 'pie 'lɩ hvannu, kee, 'cibi 'v 'na -tɩ a -mɔlenɩna, □nɩ 'saa 'lɩ.

¹⁰ 'Kɩ 'n ni 'v -mυ ke'. Nyibli □dv 'yɩ 'lɩ□ɩ 'lɩ -wε, bu klɔ -mυ, bu □tu -mυ □hɩɔen, -ε nu□o, nyibli, -v mɔ 'na nyibli, -v ni 'nε- 'dɔ -bɩ 'kwli, kee, -v 'yεε 'na win ni 'wɩn, v -hɩ ni.» Ke- -Yusu -pɔ.

¹¹ ε nu□o ni, Pɔlv 'ε -hii 'lɩ Koletɩkɔe 'nyɩ 'yru kɔ □hɔnpwɩ ni □hlon-do, 'ε tɔε □nv Nyɩsɩva a win.

¹² Ti -mυ', -ε kɔ 'yri Galio mɔ la -gɔlvnɔma, 'kɩ 'lɩ Akaiɩbɩlgba 'kwli, 'kɩ -juukɔe bibi 'v 'yi le, 'v klɔ Pɔlv, 'v gba 'lɩ□ɩ Galio a 'mu yi, ε 'mυ□v -bati le -pɔv -nɩ,

¹³ 'v yεε □nε -tɩ, v wen: «Nyibli -bɩ, ε -hɩε□ε ni, nyibli a pepe bu □tuu 'v Nyɩsɩva 'v. Kee, -te a 'mu, ε pɔ le, -ba nuu 'v Nyɩsɩva a 'v□tuule, -aan tete 'nɩ -pɔ□v le.»

¹⁴ Pɔlv 'mu 'kɩ win pɔ, -ε -bɩ Galio wen: «-juukɔe -na, 'bu mɔ, 'bu mɔ wen -tɩ 'yaklɩ □dv, 'n di pɔ wen 'a mu nɔa yi bu.

¹⁵ Kee, -te ε mɔ 'blini, 'kɩ 'v winbɩ kɔ 'nyre kɔ 'a mu -juukɔe a tete kɩ, 'a mu -kɔ 'lɩ□ɩ -mɔ. 'N hɩa ni, 'kɩ □bv pɔ -teblɩdɩ a 'mu 'a -bati.

¹⁶ Ba mu, ba -hɔn 'nε- -batipɔvle.»

¹⁷ 'Kɩ 'lɩ -tuo a 'mu kɩ, 'kɩ nyibli □dv ni 'v. 'A 'nyre mɔ Soteni. ε mɔ Nyɩsɩva a 'kayu a nyibli gbabɔ □mɔ. Nɔ- -juukɔe -klɔ, 'v -tɩa 'a bibie, 'kɩ 'v -batipɔvle'. Kee Galio a 'yie 'yɩ 'lɩ -nɩ.

Pɔlv a ta a 'dagba, 18.23-21.16

-Te Pɔlv hree 'v Atiosɩ, ε -mε kle

¹⁸ -Te ε -hi, Pɔlv -wɩɛn 'lɩ Koletɩ ni, 'tɩ- 'ε gba -Yusu a nyibli wlu. 'Kɩ 'lɩ Sankledɔ 'kwli, 'kɩ ε -ha 'lɩ 'muɩ, 'ε mu 'lɩ Silɩbɩlgba 'kwli. -Te ε yi ni mi, ε kɔ Plisilɩ kɔ Akilasɩ 'hɛn-, v nu- -mu. Pɔlv nɩmla 'v 'lu le, 'kɩ 'lɩ Sankle, -ε di□e nu, nyibli 'mυ□v 'ye, -ε mɔ, ε pɔ 'lɩ dε, 'kɩ 'v Nyɩsɩva -mɔ'.

¹⁹ -Te v yi ni mi, v nyre 'lɩ Efesɩdɩ 'kwli, 'kɩ Pɔlv hie 'v Plisilɩ kɔ Akilasɩ 'hɛn- bu, ε nɔ- -mɔ -bɩ, 'ε mu 'lɩ Nyɩsɩva a 'kayu bu, ε kɔ -juukɔe* 'hɛn-, v 'mu toto pɔ,

²⁰ -juukɔe a 'mu, 'v -tɩa 'a lenyaale, 'kɩ bu -hii 'v □nv -nyrɔwɩ gbi 'hɩ, kee, ε 'yɩ -wen,

²¹ 'ε gba □nv wlu, ε wen: «Nyɩsɩva 'bu -hva□a, 'kɩ □bv di kle, -ε -bɩ 'n di 'nɩ di.» 'ε 'ya 'lɩ 'mu 'kwli de, 'ε gba 'a 'dagba 'lu -mɔ,

²² 'ε nyre 'lɩ Sesahɩdɔ 'kwli. -Te ε □tɩ, -ε -bɩ 'kɩ ε mu 'lɩ Jrusε, 'ε mu -Yusu a nyibli, -v ni 'lɩ 'ye mɔ. -Te ε -hi, -ε -bɩ 'kɩ ε mu 'lɩ Atiosɩ,

²³ 'ε -hii 'lɩ ti gbi. -ε -bɩ ε bi 'hru wlvn de, 'ε 'be 'bɩgbɩ -mυ' □tɩ, -v mɔ Galasi kɔ Flisi, -Yusu a nyibli a pepe -mυ', -v ni 'lɩ 'bɩgbɩ a 'mu kɩ, 'ε yi □nv 'klɩ -nyɩ, 'kɩ bu 'cibi 'v -Yusu a □wlv a yɩkuole.

-Te Apolostɩ mu la 'lɩ Efesɩ kɔ Koletɩ

²⁴ ε kɔ -juukɔeyɩ* □dv. 'A 'nyre mɔ Apolostɩ. 'Kɩ ε kɔ 'lɩ Esipɩbɩlgba a 'dɩɔ -mυ', -ε mɔ Alasadɩ. ε mɔ hihlenyɔ gbabɔ □mɔ. ε yi Nyɩsvacrɩen ni diakɩ. Nɔ- di la 'lɩ Efesɩ, 'kɩ 'lɩ Asibɩlgba 'kwli.

²⁵ Tɔɔwin -mυ', -ε kɔe 'v -Yusu kɩ bu, ε 'nyɩ la□a ni -tεε. Kee, -tɩ ni -do -mυ', Saan yi la nyibli -lee -nɩ, -ε kɔe 'v -Yusu kɩ bu, ε kɔ, -te Saan a 'mu, ε ni la nyibli a 'nie a 'lulepɔpɔv, ε ni -do a 'mu, ε nɔ-, ε nɔ- mɔ -bɩ, ε yi la.

²⁶ 'Kɩ 'lɩ Nyɩsɩva a 'kayu bu, -te -juukɔe yi 'lɩ le 'kukue -nɩ, ε 'nɩ -pie□e lɩ -tɩ, 'kɩ bu na -Yusu a -tɩ -mɔ le. -Te ε yi ni hle, Plisilɩ kɔ Akilasɩ 'hɛn-, v ni -tuo kɩ. -Te ε -wε win a pɔpɔv -mɔ, -ε -bɩ v da□a ni, 'kɩ 'lɩ

'waa 'kayu bu, de -mu', e 'yee ni 'win, 'ki 'u -Yusu a -ti ki, 'u -huhua [ne]e kle -tee.

27 -Te e -hi, -e -bi e wen: «'N -hvae[ne] ni, [bu] mu 'li Kolet, 'ki 'li Akaiblugba 'kwli.» E no- nu[O], -Yusu a nyibli -mu', 'u -nyi[ne] 'klt, 'ti- 'u 'cru 'crten, 'u -nyi [ne]e, 'ki bu gba[ra] -Yusu a nyibli -mu' yi, -u ni 'li Akaiblugba 'kwli, -e di[ne] nu, u 'mu[O]v kua 'hle -tee. -Te e nyre 'li, 'e mo -tee, 'e yee 'u nyibli bu, -u kuo -Yusu [wlv] yi, -e nu[O], Nyisua nuu la [nu] [haande] -mo. E -hee [nu] ni diaki,

28 e ko -Juukve 'hven-, 'u pi gble, 'ki 'u nyibli a pepe ye', 'e tue [nu], -e mo, u ke ni, 'e yi Nyisvacrten -hre, 'ki 'u [nu] ye', 'e tue [nu]v -tee, -e mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya.

19

-Te Polv mu la 'li Efesidwo 'kwli

1 Ti -mu' -ko 'yri Apolosi ni 'li Kolet, 'ki 'li Akaiblugba 'kwli, Polv -mo -bi, e naa 'li Asiblugba a 'kuto -mu', -e ko dugbi ki, 'e nyre 'li Efesidwo 'kwli. 'Ki e yee 'li -Yusu a nyibli -bi bu,

2 'e 'beti [nu], e wen: «[B]i ti -mu' -ko 'yri a kuo -Yusu [wlv] yi, e -nyi 'a mu' a -Hihiu* ni?» -e -bi u [tu]o [wcn], u wen: «'A 'yi -huan Nyisua a -Hihiu a -ti ni 'win.»

3 -E -bi Polv 'beti [nu] ni de, e wen: «-Te u pu 'a mu 'nie 'lu, de a 'di -bi e [hen] 'nyre, 'ki 'u 'a mu -mo 'li?» -E -bi u wen: «De -mu', Saan too -ni, 'ki 'u 'nie a 'lupupu a -ta', no- a kuo [wlv] yi.»

4 -E -bi e wen: «Nyibli -mu', -u hie 'u de 'kuku bu, 'ti- -u -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua, nu- Saan pi la 'nie 'lu le. Ke- e pi la nyibli a 'mu yi: Bu kuo nyiblo -mu', -e di la 'u[O]v ke' kve [wlv] yi. Nyiblo a 'mu, e no- mo -Yusu.»

5 -Te u 'win win a 'mu, -e -bi u pu [nu] 'nie 'lu, 'ki 'li Kukonyo -Yusu a 'nyre 'kwli,

6 Polv 'e pu [nu] dabu 'lu hle, Nyisua a -Hihiu 'e bi 'u [nu] ke', nyibli a 'mu, 'u -tua win -mu', -u 'yi -yi a pupuu, 'u yi Nyisua a win wlon -he.

7 Nyibli a 'mu, u -we 'li nyibli ni -pu [tu] 'u 'hven.

8 -Te e -hi, -e -bi 'ki Polv pa 'li Nyisua a 'kayu bu. 'Ki 'li [hcn]pu ni ta 'kwli, 'a -ne -wuwle-nyrowo*, e 'ni -pie[ne] li huannu, 'e -huhue[ne] nyibli kle, -te Nyisua ni 'li -Yusu a 'luuaale, e ni nyibli a win a kukoale. Polv [mu]e[ne] le, -ti -mu', e hle, nyibli bu pu[O]v [han]-ti.

9 Kee, 'ki 'li [nu] 'nyr, -u -bi 'ni -hua[ra] li bu kuo -Yusu [wlv] yi, 'u [tui] Nyisua a [haantitie] a 'mu -ti 'hvi le. E no- nu[O], Polv 'e -hcn 'u [nu] 'hvi, e ko -Yusu a nyibli 'hven-. Kve 'u ti a 'mu 'yie bu, 'a -ne -nyrowo, e ko bu too [nu] Nyisua a -ti, 'ki

'li nyrbeyu [du] a 'kayu bu. Nyrbeyu a 'mu a 'nyre mo Tilanus.

10 E no- e -nu, 'ki 'li 'yri ni 'hven 'kwli. E no- nu[O], nyibli a pepe -mu', -u ni la 'li Asiblugba 'kwli, -Juukve* ko nyibli -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-, 'u 'win Nyisua a -ti.

-Te Sefa a 'yonv [te] la 'kuo -hvin* a lebubla 'yi

11 'Ki Nyisua nee 'li Polv 'li, 'e ni [w]tlekeke-tebli gbagbi,

12 nyibli 'u gbe a 'hulepu-tebli ko 'a 'paatigese, 'u p[ti] 'huthrennyo kle, 'huthrennyo a 'mu, 'waa 'kve 'e yi -we, e ko, nyibli -bu, 'kuo -hvin ni 'u ke' le, 'u -hven 'u [nu] ke' le.

13-14 E ko la -Juukve* [du]. U mo la 'diayinu ni [h]lon'hven [nu]. 'Waa 'ba' a 'nyre mo Sefa. Nyisua a -c[oh]lunpinyo* gbagbu [nu] la. 'A 'yonv nyrbeyu a 'mu, u nu- ne -tebli 'nyr le, 'u hle 'kuo -hvin le, -u ni 'u 'huthrennyo ke', 'u [te]e 'yi, 'ki bu nu -Yusu a 'nyre, bu bla 'kuo -hvin le. -Ti u yi 'kuo -hvin a 'mu -lee -ni, e no- -bu: «-Yusu -bu, -koti Polv hle, 'ki 'li 'a 'nyre 'kwli, 'ni yi 'a mu 'ni -lee -ni, -hcn 'u nyiblo -bu ke'.»

15 -Nyrowo [du] 'ki, -e -bi 'ku -huan -mu', u ble le, e [tu] [nu] [wcn], e wen: «'N yi -Yusu ni, 'ni yi Polv, kee, 'a mu -bu, nyibli a 'di -bi a -mo 'li?»

16 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi nyiblo, 'ku -huan ni 'u ke', e bi 'li [nu] 'nyr, 'e too [nu]v, -e mo, e ni 'klt ki, 'e -hi 'u 'waa pepe a 'mu 'u, 'e -tua 'waa -tebli a 'yrile'ila, ko 'e cicra 'waa wlawh le, nyibli a 'mu 'u 'gba ci le, 'u -hcn 'li nyiblo a 'mu, 'a -te.

17 -Te de a 'mu, e mu 'lu -mo, -Juukve ko nyibli -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-, -u 'ti 'li Efesi, 'waa pepe, u 'win ni. 'A -ti, u yi pie huannu, 'u 'bve Kukonyo -Yusu a 'nyre 'yi.

18 Nyibli -mu', -u kuo -Yusu [wlv] yi, 'waa -huohvi, u yi 'li 'ni di, -tebli 'kuku' a pepe -mu', u -nu, 'u yi[ti] yre -ween -ni, 'ki 'u nyibli a pepe ye'.

19 Nyibli -mu', -u ni -wide, 'waa -huohvi ya 'waa 'crun ni, -e ko 'kwli u 'cru 'li, -te u di -wi a pupuu nu, 'u pu[O]v 'to le, 'ki 'u nyibli a pepe yi. -Te u gbugba 'crun a 'mu, 'a 'wli -mo le, e -we 'li -kvannunibli a (5000) 'miliwi a -wlt ni 'hven [tu] 'u -pu a 'pee, 'ki 'li -nyrowo ni -do 'kwli.

20 -Tebli a 'mu, -e mu 'lu -mo, e ni 'klt ki diaki. E nu[O] ni, nyibli -mu', -u 'win Nyisua -ti, e ko, -u kuo [ne] [wlv] yi, 'u bii kle.

-Te -teblilanyu -mu', -u ni 'li Efesi, u bi yrv' le

21 -Te -tebli a 'mu, e -hi, -e -bi Polv pu 'li[ti] ni, 'ki bu 'be Masedvaniblugba ko Akaiblugba [ti], 'ti- e 'mu Jrusre mu. E wen: «'Bu mo, 'ni -mu, 'n ko [bu] nyre 'li Romudwo 'kwli,»

22 'ε lee ne 'a -kʷannunyibli nɪ 'hʷen, 'kɪ bʷ mu 'lɪ Masedʷanɪblʷgba a 'mʷ 'kwli. 'A -kʷannunyibli a 'mʷ, ʋ nʷ- mʷ Timote kʷ Elasi 'hʷen-. Kεε, ε nʷ- mʷ -bɪ, ε 'tɪε di 'lɪ tɪ gbi Asibɪlʷgba 'kwli -hi.

23 Tɪ nɪ -do a 'mʷ 'yri, tʷole -mʷ, Pʷɔɔ tʷε nyibli, 'kɪ 'ʋ -Yusu a -ta', ε nʷ- kʷ -tɪ ɔgbʷgblʷle gbʷgʷbʷ 'ε bi 'lɪ Efesɪdɪtʷ 'kwli.

24 'Kɪ 'lɪ 'dɪtʷ a 'mʷ 'kwli, ε kʷ 'kʷgʷaʋ ɔdʷ, 'ε nɪ 'ʋ. Ε nʷ- kʷ bʷ nyibli dεε 'lɪ 'waa 'ku -mʷ', -ε ɔtʷui 'waa 'dɪtʷ 'yie. 'Ku a 'mʷ, 'a 'nyre mʷ Atemistɪ. Ε mʷ nʷgʷba ɔnɪtʷ. 'Kɪ 'lɪ 'dɪtʷ a 'mʷ 'kwli, -teɪtɪblanyɔ nɪ 'lɪ, 'ε ble 'plɪ. 'A 'nyre mʷ Demetriustɪ. Ε nʷ- nɪ 'sroba, 'ε nɪ 'kayo 'cɪmɪtɪ gbi, ɔwɪ yɪ, -tε -mʷ', Atemistɪ a 'mʷ, 'a 'kʷgʷaʋ nɪ 'mʷ. Ε nuɔɔ nɪ, -ε diɔe nu, ε 'mʷɔɔ plo. De a 'mʷ, ε nɪ, ε pɪ 'lɪɔɪ 'wliye -jɪ' dɪaktɪ, ε kʷ 'a -kʷannunyibli 'hʷen-.

25 Demetriustɪ a 'mʷ, ε nʷ- 'kukue 'a -kʷannunyibli le, ε kʷ nyibli -mʷ', -ʋ kʷ ɔnʷ 'hʷen-, -ʋ nɪ -kʷantu nɪ -do, ε wen: «-A 'bio -na, 'bɪ a yɪɔe nɪ, -ε mʷ, -kʷan -bʷ, -a nɪ, ε nʷ- yɪ -a mʷ 'wliye -nyɪ.

26 Kεε, nyiblo -bʷ, ʋ dεε Pʷɔɔ, dε -bʷ, ε hɪε, a yɪ 'nɪ 'wɪn. Ε yɪ nyibli 'nɪ -lee -nɪ, -ε mʷ tuyonʷ -mʷ', -tonyibli nɪ, ʋ 'yɪ 'klɪ ɔdʷ -kʷ. -Tɪ a 'mʷ, Pʷɔɔ ɔtʷui, nyibli -hʷɔhʷɪ pʷɔɔ ɔhan-tɪ, 'kɪ 'ne- Efesɪ kʷ Asibɪlʷgba a pεpe kɪ.

27 Dedʷ a 'mʷ, ε diɔe 'nɪ nu, -aan -ne -kʷan 'mʷ ɔhlɔn bi. 'Ya 'ʋ 'lu de, -aan -ne 'ku gbʷgʷbʷ -bʷ, -a dε, -ε kʷ nyre -mʷ Atemistɪ, 'a 'kʷgʷaʋ a -tɪ di -hεε le, 'tɪ- Atemistɪ a 'mʷ, nyibli a pεpe -bʷ, -ʋ nɪ 'ne- Asibɪlʷgba 'kwli, kʷ -tʷtʷ a pεpe kɪ, ʋ dε, ε 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε, bʷ kʷ -tɪ a 'yɪ'ɪbʷale de.»

28 Nyibli -mʷ', -ʋ nɪ -tʷo kɪ, ʋ pʷ Demetriustɪ a win ɔhan-tɪ. Ε nʷ- nuɔɔ, 'ʋ bi yru' le, 'ʋ ɔmʷmʷε le, ʋ wen: «Efesɪkʷε a 'ku Atemistɪ bʷ kʷ -tɪ a 'yɪ'ɪbʷale!»

29 'Waa leɔmʷmale a 'mʷ, ε nuɔɔ nɪ, 'dɪtʷ a pεpe 'ε -wε tɪ kɪ, 'ʋ mu 'lɪ -tε -mʷ', ʋ nɪ 'lɪ -gbʷlʷgʷbʷ le. Ε kʷ nyibli nɪ 'hʷen ɔdʷ, nʷ- kʷ Pʷɔɔ 'hʷen-, -ʋ mɪ 'dagbɪ' le. 'Waa 'nyre mʷ Gayustɪ kʷ Alitaktɪ. 'Kɪ ʋ kʷ 'lɪ Masedʷanɪblʷgba 'kwli. Nʷ- 'dɪtʷ a nyibli -kɪ, 'ʋ gba 'lɪ ɔnʷ -gbʷlʷgʷbonuule'.

30 Pʷɔɔ -hʷε bʷ mu 'lɪ nyibli -hʷɔhʷɪ a 'mʷ -mʷ, ε 'mʷ 'lɪ ɔnʷ -mʷ -hlee -nɪ. Kεε, -Yusu a nyibli 'yɪ dε a 'mʷ kɪ -wen.

31 Ε kʷ Asibɪlʷgba a ye'nanyʷ -hʷɔhʷɪ -bɪ, 'ʋ nɪ 'ʋ. Nʷ- mʷ Pʷɔɔ a nɪnatumʷpʷ. ʋ nʷ- lee ɔne, ε 'nɪ 'muo 'lɪ -gbʷlʷgʷbonuule'.

32 Tɪ nɪ -do a 'mʷ 'yri, nyibli -mʷ', -ʋ 'kukue le, ʋ pɪ -cɪci le dɪaktɪ. 'Waa -cɪciwin a 'mʷ, ε ɔgɪa nɪ. 'Kɪ 'lɪ ɔnʷ 'nyɪ, nyibli -hʷɔhʷɪ nɪ 'lɪ, 'ʋ 'yɪɔɪ -yɪ, dε- kʷ le'kukuele bʷ di le 'kukue -nɪ.

33 'Kɪ 'lɪ nyibli -hʷɔhʷɪ a 'mʷ 'nyɪ, -Juukʷeyu* nɪ 'lɪ. 'A 'nyre mʷ Alesadrɪ. De -mʷ', -ε mu 'lu -mʷ, ε nʷ- kʷ -tɪ ʋ -hɪhɪεɔe

kle. Ε nʷ- 'a 'bio -Juukʷε pʷ 'lɪ ye', 'kɪ bʷ pʷ win, Alesadrɪ 'ε nɪ dabʷ, 'ε yɪ ɔnʷ -lee -nɪ, -ε diɔe nu, nyibli 'mʷ wien ma, ε 'mʷ ɔnʷ -lee -nɪ, -ε mʷ, -Juukʷε 'yɪ ɔdedede -nu.

34 Kεε, -tε ʋ yruɔɔ, -ε mʷ, Alesadrɪ mʷ -Juukʷeyu ɔnɪtʷ, -ε -bɪ ʋ -tʷa -cɪci a lepʷpʷɔɔ, 'ʋ pɪ wingbɪlo nɪ -do. Ε nʷ- ʋ -nu -nunu, 'ε -wε 'lɪ -haawɪ nɪ 'hʷen. Kε- ʋ pɪ: «Efesɪkʷε a 'ku, -ε mʷ Atemistɪ, bʷ kʷ -tɪ a 'yɪ'ɪbʷale!»

35 -Tε ʋ pʷ -cɪci le -pʷpʷ, -ε -bɪ 'dɪtʷ a ye'crɪnyɔ ɔtʷ 'ʋ 'klɪ, 'ε nuɔɔ -nunu, 'ʋ ma wien. Kε- ε pɪ: «Efesɪkʷε -na, nyibli a pεpe yɪɔe nɪ, -ε mʷ, -aan 'dɪtʷ Efesi, nʷ- mʷ -aan 'ku Atemistɪ a 'kʷgʷaʋ a 'yieɔtʷunyɔ, ε kʷ 'a tuyu, -ε ble 'lɪ yakʷ 'kwli 'hʷen-.

36 Nyiblo ɔdʷ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wε, bʷ pʷ le, -ε mʷ hɪ ɔnɪtʷ. 'A -tɪ, ba nʷ gbee, ba -hie 'lu le, a 'nɪ ɔha dε -hʷan ɔdʷ nu.

37 Nyibli -bʷ, a -ya, ʋ 'yɪ ɔdedede 'yri, 'kɪ 'lɪ Atemistɪ a 'kʷgʷaʋ bʷ, ε kʷ, ʋ 'yɪ 'ku Atemistɪ 'yri le -ha.

38 'Bʷ mʷ, Demetriustɪ kʷ 'a -kʷannunyibli 'hʷen-, 'bʷ -hʷε bʷ yεε nyiblo -tɪ, bʷ kʷ 'a 'yɪyie, -ε mʷ, ε kʷ -nyrʷawɪ, -ε kʷ 'kwli ʋ pɪ 'ʋ -bati le, 'ε kʷ 'bɪnʷaanyʷ -wε, ʋ di -hawi pʷ. Nyibli a 'mʷ, nʷ- ʋ bleε yɪ bʷ lee -nɪ.

39 'Bʷ mʷ, -tɪ -bɪ 'bʷ nɪ 'ʋ, -nyrʷawɔ -kʷ 'yri 'dɪtʷ a nyibli di 'ʋ -bati -pʷɔɔ -nɪ, -a 'mʷɔɔ hɪa.

40 De -bʷ, -ε mu 'lu -mʷ a -tɪ, ε -wε 'lɪ bʷ nuɔɔ nɪ, 'bɪnʷaanyʷ, ʋ mʷ Romakʷε, bʷ yεε ne -a mʷ -tɪ nɪ, bʷ pʷ le, -a yɪ 'bɪlʷgʷba nɪ ɔgbʷgʷbʷ -nɪ, -kʷtɪ -a 'yɪ ɔdedede -kʷ, -ba lee 'bɪnʷaanyʷ a 'mʷ, -ε di ɔnʷ kle -hɪhɪa -nɪ, dε -kʷ -tɪ ɔa 'kukue mʷ le.»

41 -Tε ε pʷ 'kɪ le, -ε -bɪ ʋ lee nyibli -mʷ', -ʋ 'kukue wen le, bʷ -gbε.

20

-Tε Pʷɔɔ mu la 'lɪ Masedʷanɪblʷgba kʷ Glektɪblʷgba 'kwli de

1 -Tε ɔgbʷgʷbʷle -wε 'lɪ, -ε -bɪ Pʷɔɔ 'kukue -Yusu a nyibli a pεpe le, 'ε -nyɪ ɔnʷ 'klɪ, 'tɪ- 'ε gba ɔnʷ wɪlʷ, 'ε mu 'lɪ Masedʷanɪblʷgba 'kwli.

2 -Tε ε yɪ 'bɪɔ a 'mʷ ɔtʷɔ nɪ 'bε, -Yusu a nyibli, -ʋ nɪ 'lɪ, ε -nyɪ ɔnʷ 'klɪ. -Tε dε a 'mʷ, ε -hɪ, -ε -bɪ 'kɪ ε mu 'lɪ Glektɪblʷgba 'kwli,

3 'ε nuu 'lɪ ɔhonpʷɪ nɪ ta. -Tε dε a 'mʷ, ε -hɪ, -ε -bɪ ε -wε -mʷ, 'kɪ bʷ gba 'mɪ, bʷ mu 'lɪ Silɪblʷgba 'kwli. Kεε, ε 'wɪn nɪ, -ε mʷ, -Juukʷε* pʷ 'lɪɔɪ nɪ, 'kɪ bʷ 'laɔa, ('bʷ mʷ, 'bʷ nyre 'lɪ Silɪblʷgba 'kwli.) Ε nʷ- nuɔɔ, 'ε -yraɔa, 'kɪ bʷ naa 'lɪ Masedʷanɪblʷgba 'kwli de.

4 -Tε ε yɪ 'kɪ nɪ mɪ, nyibli -hʷɔhʷɪ, nʷ- gbaɔa 'hru wɪɔn. 'Waa 'nyre, nʷ- bʷ: Pilustɪ a 'yɪ Sopate a 'mʷ, -ε kʷ 'lɪ Beledɪtʷ 'kwli; kʷ Alitaktɪ, kʷ Sekudustɪ, -ʋ kʷ 'lɪ

Tesaloniki, kɔ Gayusti, -ε kɔ 'li Deβudɔ 'kwli, ε kɔ Timote, kɔ Asiblugba a nyibli nɪ 'hʉen, -v mɔ Tisiki kɔ Trofimu.

⁵ Nɔ-nyεε 'hru, 'v mu 'li Trɔasɪdɔ 'kwli, 'v mu 'li -a mu -ple mɔ.

⁶ Aan 'mumu, -Juukɔε a le'mimle, -ε mɔ Paki, -te ε -hi, -ε -bɪ -a -ha 'li 'mu Filipudɔ 'kwli. -Nyrɔwɪ nɪ ɔhun bu -hi, -ε -bɪ -a ye ɔnu ki, 'kɪ 'li Trɔasɪdɔ 'kwli. 'Kɪ -a -hii 'li 'wee 'mumu.

Pɔlv a le'βɔɔdagba, 'kɪ 'li Trɔasɪdɔ 'kwli

⁷ -Wuwle-nyrɔwɔ* a -winse, -a 'kukue le, -a 'mu -Yusu a le'βɔɔdiide di. Pɔlv, nɔ- yɪ 'li -Yusu a nyibli, -v 'kukue le -mɔ -hlee -nɪ. -Te ε di 'a 'dagba 'lu -mɔ gba, -nyre 'bu -nye a -tɪ, ε hle -hlehle, 'ε ye 'tɔ-heyri' kɪ.

⁸⁻⁹ 'Kɪ 'li yɔ'kayu ɔdu a ta a -gbɔ a -gblo -bɪ 'kwli, 'kɪ -a 'kukue 'li le. 'Kɪ 'li -gblo a 'mu 'kwli, 'napɪ -hɔ 'li nɪ. 'Kɪ 'yu nyɪbehtan ɔdu nɪ 'li 'winde 'yri bu. 'A 'nyre mɔ Etisi. -Te Pɔlv a hihlewin 'tɛ hɪε kɪ bu, -ε -bɪ Etisi a 'mu, ε bi nɪmena', 'ε hlee 'li nɪmena' bu. ε nɔ- mɔ bu ble 'li 'winde a 'mu 'yri, bu -hlii 'li -patv' bu. -Te v ɔtu, v 'duɔo ye', -ε -bɪ v 'yeɔε nɪ, -ε mɔ, ε 'kɔ bu nɪ.

¹⁰ -Te Pɔlv ɔtu, ε ɔjriɔε 'lu bu, 'ε 'duɔo ye', ε wen: «'Kla 'nɪ 'yaa 'li 'a mu -wliye. ε 'tɛ pɪ -hunhlɔn,»

¹¹ 'waa pepe 'v 'ya, 'v di -Yusu a le'βɔɔdiide. -Te ε -hi, -ε -bɪ Pɔlv 'tɛ gbε win a pɔpɔv 'lu -mɔ, 'ε pɔ win -pɔpɔ, 'yrv 'ε 'hri 'li. -Te 'yrv 'hri 'kɪ 'li, -ε -bɪ ε mu nɪ.

¹² Nyibli a pepe -mu', -v nɪ 'v, 'waa plo ble nɪ, -te Etisi -nɪ wen, ε -tva -hunhlɔn a pɔpɔv de. -ε -bɪ v 'duɔo ye', 'v gba 'liɔɪ 'kayu bu.

-Te Pɔlv -hɔn la 'li Trɔasɪdɔ 'kwli, ε mu 'li Miletɪdɔ 'kwli

¹³ -A mu -mɔ -bɪ, -a -ha 'li 'mu Trɔasɪdɔ 'kwli, ɔa 'nyεε 'hru, ɔa nyre 'li Asɔsɪdɔ 'kwli, Pɔlv -mɔ -bɪ 'ε naa buɪ, -ε nuɔo, ε -yraɔa nɪ, 'kɪ -ba -plee 'liɔɪ Asɔsɪ, -ε diɔε nu, ε kɔ -a mu 'hʉen-, -a 'mu 'li 'mu -ha, -a 'mu 'dagba 'lu -mɔ gba.

¹⁴ -Te ε ye -a mu kɪ, 'kɪ 'li Asɔsɪ, ε 'ya 'li -a mu -mɔ, 'kɪ 'li 'mu 'kwli, ɔa nyre 'li Mitilenɪdɔ 'kwli,

¹⁵ ɔa -hi. -Te -nyre -nye, ɔa na 'v 'nɪdugbo -mu' v deε Kɪsɪ 'hʉɪ. -Te -nyrɔwɔ -bɪ -hi, 'a -nyre -nye, ɔa na 'v 'nɪdugbo -mu', v de Samɔsɪ 'hʉɪ, ɔa -hi. -Nyrɔwɔ nɪ -do bu -hi de, -ε -bɪ -a -hi Efesi le, ɔa nyre 'li Miletɪ.

¹⁶ ε mɔ ɔhan-tɪ, Pɔlv pɔ la 'liɔɪ nɪ, -ε mɔ, ε 'yɪ 'liɔɪ 'li -we bu nyra bu, 'kɪ 'li Efesi, ε 'nɪ ɔha 'li Asiblugba 'kwli ti -hʉɔhʉɪ 'li -hii -nɪ. ε 'kɪke nɪ, -ε diɔε nu, 'hru 'bɔ pe' v bu, ε 'mu 'li -Juukɔε* a le'mimle, v deε Patukɔti Jrsrε 'yee -nɪ.

-Te Pɔlv hlee la 'li Efesiɪdɔ a 'cʉε a ye'nanyv -mɔ

¹⁷ -Te -a nyre 'li Miletɪdɔ 'kwli, -ε -bɪ 'cʉε a ye'nanyv -mu', -v nɪ 'li Efesi, Pɔlv gba ɔnu 'crɪen yɪ, 'ε lee ɔnu, -ε mɔ, bu diɔε 'ye, kɪ 'li Miletɪ.

¹⁸ -Te 'cʉε a ye'nanyv a 'mu, v nyre 'liɔɪ 'hʉɪ, -ε -bɪ ε wen: «Kʉε 'li -nyrɔwɔ -mu', -ε kɔ 'yri 'n nyre la 'nε- Asiblugba 'kwli 'yie bu, -bɔ ye -nyrɔwɔ -bɔ kɪ, -te 'n ni la nuna, a yiɔε nɪ.

¹⁹ 'N ɔtu la 'li 'na dɔnɔv nɪ pepe, 'nɪ ni la Kʉkɔnyɔ a -kuan. 'Kla-wliye'yɪya a gblegble, ε kɔ ɔhʉen, nɔ- 'n yɪ la 'ye, -kɔti -Juukɔε* a ye'nanyv ɔmʉε 'na 'lɪla le.

²⁰ -Tebli a pepe -mu', -ε kɔ -bɔ -hεε nε 'a mu, 'kɪ ba kuo -Yusu 'Klɪsv ɔwlv yɪ -teε, 'n 'yɪ hʉannɔ -pie, 'nɪ tɔɔ ɔnε 'a mu 'a pepe, 'kɪ 'v nyibli a pepe ye', 'kɪ 'li 'aan dɔnɔv a 'kayo ble. 'N 'yɪ 'a mu ɔdedede 'yɪ kɪ -hlii -nɪ.

²¹ 'N lee -Juukɔε nɪ, kɔ nyibli -bɪ -mu', -v 'yɪ -Juukɔε 'pa-, 'kɪ 'waa -tebli 'kukui, v ni, bu hie 'vɔv bu, bu -nyɪ 'waa 'kɔ a pepe Nyɪsva, ε kɔ, bu kuo -aan Kʉkɔnyɔ -Yusu ɔwlv yɪ.

²² -Te ti nε -bu, Nyɪsva a -Hihii* nɪ 'v 'mu ke', 'kɪ ɔbv mu 'li Jrsrε, keε, de -bɔ, -ε di 'li 'mu -nuu -nɪ, 'n 'yɪɔɪ -yɪ.

²³ De nɪ -do, 'n -yɪ, ε nɔ- mɔ, 'a -nε 'dɔ -kɔ 'kwli 'n di 'li -naa -nɪ, Nyɪsva a -Hihii yɪ 'mu 'nɪ -lee -nɪ, -ε mɔ, ɔɪ kɔ ɔhʉen a 'yɪye 'hʉen-, nɔ- nɪ 'li 'mu ye'.

²⁴ 'Kɪ 'v 'mu -mɔ, 'na -hunhlɔn, 'n pɪ, 'nɪ -daaɔa liɔɪ de gbagbu. Keε, de -mu', -ε mɔ de gbagbu, 'kɪ 'li 'mu 'yɪ, ε nɔ- mɔ, -kuan -bɔ, -aan Kʉkɔnyɔ -Yusu lee 'mu, ɔbv nu, ɔbv -yraɔa 'lu. -Kuan a 'mu, ε nɔ- mɔ ɔbv pɔ nyibli 'a ɔhaantitɪ, -ε hleɔε, -ε mɔ, Nyɪsva nɪ nyibli ɔhaande -mɔ, 'kɪ 'li dadʉke 'kwli.

²⁵ 'N na 'aan pepe yre, 'nɪ lee nε 'a mu, -te Nyɪsva nɪ nyibli a win a kɪkɔɔle. Keε, -te ti nε -bu, 'n yiɔε nɪ, -ε mɔ, 'aan nyiblo ɔdu 'yɪ 'liɔɪ 'li -we, bu 'ye 'mu de.

²⁶ ε nɔ- nuɔo, 'nɪ yɪ ke 'a mu -lee -nɪ, 'kɪ 'li 'a mu 'nyɪ, nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ hɔɔ Nyɪsva -mɔ le, 'bɔ 'wan, ε 'yɪ 'mɔ 'pa-, 'n 'yɪɔɪ -nu,

²⁷ -kɔti -tebli a pepe, Nyɪsva -hʉε bu nu, 'n 'yɪ 'a mu 'a ɔdedede 'yɪ kɪ -hlii -nɪ. 'N tɔɔ nε 'a mu 'a pepe nɪ.

²⁸ Ba ɔtu 'aan dɔnɔv 'yie, kɔ, nyibli a pepe -mu', Nyɪsva a -Hihii -nyɪ 'a mu, ba ɔtu ɔnu 'yie. Ba ɔtu 'cʉε 'yie. 'Kɪ Nyɪsva naa 'li 'a dɔnɔv a 'Yu a 'kʉkʉv 'kwli, 'ε kɔ 'cʉε a 'mu.

²⁹ 'N yiɔε nɪ, -ε mɔ, 'nɪ -mu, hitɔɔnyɔv di 'nɪ di, v 'mu nyibli -kaa -nɪ, ɔwɪ yɪ, -te -jio ni, 'v yɪ mamʉ bu -we.

³⁰ 'Tɪ- 'kɪ 'li 'a mu 'cʉε a ye'nanyv 'nyɪ, nyibli di -hɔn 'li -wlu, v 'mu hɪ nu. V diɔε

'ni nu, -Yusu a nyibli -bi 'mu □nu □wien kwe.

³¹ 'A -ti, ba ni 'u -pleele', a ni 'hme'e 'li. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, 'ki 'li 'yri ni ta 'kwli, 'to ko -nyre, 'n 'cibi mo 'u, 'ni pi mo 'a mu 'to' le, 'e ko ti, 'ni yi mo we 'aan -ti.

³² 'A -ti, 'ki 'n pi 'li 'a mu Nyisua -ji', e ko □haantitie -mu', -e hle□e, -e mo, Nyisua ni nyibli □haande -mo, 'ki 'li dadoke 'kwli. De a 'mu, e no- di 'a mu -hee -ni. Nyisua a □gbetu, e no- ko 'khi, -e -we 'li -bu nu□o, 'aan □wlu a yikuole bu bii ki. E no- ko 'khi, bu -nyi 'a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li, a ko 'a nyibli a pepe 'huen-.

³³ 'N 'yi -huan nyiblo □du a 'wliye ko 'a 'huilepu-tebli ni -hwe.

³⁴ 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -e mo, 'na dabulu, e no- 'n nii la -kwan 'yri, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'ki 'u 'na mlanyie ko 'na 'huilepu-tebli a -ta', e ko nyibli -mu', -u ko 'mu 'huen-, -u di la 'ne- a -ta'.

³⁵ 'N ni la -kwan diaki, -e di□e nu, 'mu la 'a mo□o -to□o -ni, -te a di -kwan a nunuo nu. 'Bu mo, □ba yi -kwan a nunuo le ni ni, -e -bi -a -we 'li -ba -hee □huvennyibli ni. Win -mu', Kukonyo -Yusu -pu, e 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo. Win a 'mu, e no- -bu: 'Bu mo, □ni yi nyibli -tebli le ni -nyi, -e -bi -ko plo a bleele, 'e -hi 'u nyibli a 'mu, -yi -tebli le -nyi.»

³⁶ -Te e -we 'ki win a 'mu, 'a pupuu -mo, -e -bi e ko □nu 'huen-, u bla kwli bu, 'e da Nyisua.

³⁷ 'Waa pepe a 'mu, u ni 'li wuwe 'kwli, 'u yi Polu 'wlee -ni, 'u gbe□e wlu.

³⁸ De -nie □nu nyai, e no- mo, Polu bu pu le, u 'yi 'li□i 'li -we, bu 'yiye -ni de. -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi u gba□a 'hru wlon, 'ki 'u 'mu -mu', -e di□e gba 'hvi.

21

-Te Polu mu la Jrusre

¹ -Te u ko -a mu 'huen-, -a -hithie yre, -a -ha 'li 'mu, □a mu 'li Kosti□o 'kwli, □a -hi. -Te -nyre -nye, -e -bi -a nyre 'li Rodi□o 'kwli. 'Ki -a -hon 'li, □a mu 'li Patala□o 'kwli.

² -Te -a □ti, 'ki -a yee 'u 'mu -bi bu, -e mi 'li Fenisiblogba 'kwli. No- mo -ba 'ya 'li□i 'kwli, bu gba -a mu.

³ -Te -a -mu -mumu, 'ki -a nyre 'li Sipreblugba □hlon. 'Blugba a 'mu, 'yru □glaa 'li□i le. -A ni 'li 'mu 'kwli, □a yi 'blugbakotio a 'mu 'ye, 'e ni 'li -aan kamlakibia ki, □a -hi, □a mi 'li Siliblogba 'kwli, □a -mu -mumu, □a nyre 'li Tildi□o 'kwli. 'Ki 'li 'dio a 'mu 'kwli, 'ki 'mu □ti□o 'li -tebli -mu', -e ni 'li□i 'kwli.

⁴ -A mu -mo -bi, -te -a □ti, 'ki -a yee 'u -Yusu a nyibli bu, □a -hii 'u □nu 'wee ni -do 'hvi. Nyibli a 'mu, nu- Nyisua a -Hihii* -lee

-ni, -e mo, □hwen a 'yiye ni 'li Polu ye', 'ki 'li Jrusre. E no- nu□o, nyibli a 'mu, 'u lee Polu, -e mo, e 'ni 'muo 'li Jrusre.

⁵ Kee, -te 'wee a 'mu, e -yre, -e -bi -a -we -mo, 'ki -ba gba -aan 'dagba 'lu -mo, 'waa pepe, u ko 'waa ngbi ko 'waa 'yonu 'huen-, 'u gba -a mu 'hru wlon, □a □ti 'dio. -Te -a nyre 'u 'yru wien, -a bla kwli bu, □a da Nyisua.

⁶ -Te -a -we Nyisua a dida -mo, -e -bi -a gbugba wlu le, -a mu -mo -bi, □a 'ya 'li 'mu -mu' 'kwli, -e di -a mu gba, u nu- -mo -bi, 'u □hian -mo, 'u mu 'li 'waa 'kayo ble.

⁷ -Te -a -hon 'li Tildi□o 'kwli, 'mu gba -a mu Polemaist. 'Ki e hie 'u -a mu bu, □a ye -aan 'dtaynu -Yusu a nyibli ki, □a -hi 'u □nu -nyrowo ni -do 'hvi.

⁸ -Te -nyre -nye, -a gba bu, □a nyre 'li Sesalt. -Te -a nyre 'li, 'ki -a pa 'li Filipu a -te. Filipu a 'mu, e no- pi nyibli Nyisua a □haantitie. 'Cue a -kvaunnyibli ni □hlon'huen -mu', -u -ha la, 'ki 'li Jrusre a 'cwe bu, e ni la 'li □nu 'nyi.

⁹ Filipu a 'mu, e ko nyroyo ni -hen, -u 'yi nyubepu -ko. Nu- -he Nyisua a win wlon.

¹⁰ -A -hii 'u -nyrowi -huohui. 'Ki -a ni 'u, -e -bi Nyisua a winwlon-hanyo* □du di ni, 'e -hon 'li Sudeblugba 'kwli. 'A 'nyre mo Agabust.

¹¹ No- di 'u -a mu 'hvi, 'e 'du Polu a 'betiye ye', 'e nu□o, 'e mua 'a dionu a bui ko 'a dabu 'huen- le, e wen: «Nyisua a -Hihii wen 'ni: Nyiblo -bu, -e ko 'betiye -bu, -te 'n nu 'na dionu a muale, ke- -juukue* a nyibli gbagbi di 'a muale nu, 'ki 'li Jrusredio 'kwli, 'ti- u 'mu□u nyibli, -u 'yi -juukue 'pa- -ji' pu.»

¹² 'Ti- -a 'mu windu a 'mu 'win mo mu, -a ko Sesaltio a nyibli 'huen-, -a bibi ki, □a -toa Polu a lenyaale, -e mo, □bu e 'yi 'li Jrusredio 'kwli -mu.

¹³ Kee, e □tu -a mu □won, e wen: «De- ko □hien a yi we, e ko, de- ko 'na □wlu a pi □hlon 'li? 'N -we -mo, 'ki bu mua 'mu, ko, bu pu 'mu □ti'. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa- 'N -we -mo -we, 'ki □bu 'ku, 'ki 'li Jrusredio 'kwli, 'na Kukonyo -Yusu a -ti.»

¹⁴ -Te e 'yi -aan □twin ki -wen, e no- mo -ba -ha□a me le, □a lee □ne: «De -bu, Kukonyo -hwe, e no- -bu mu 'lu -mo.»

¹⁵ -Te -nyrowi a 'mu, u -hi, -e -bi -a -tie -aan ble, -a 'mu Jrusre mu,

¹⁶ -Yusu a nyibli -bi, -u ni 'li Sesalt, 'u gba -a mu 'hru wlon. -Te -a nyre 'li, 'ki u paa 'li -a mu -Yusu a nyiblo □du a -te. Nyibehan a 'mu, 'a 'nyre mo Mlaso. 'Ki e ko 'li Sipreblugba 'kwli. -Te e -he la -Yusu a -nagbopi*, 'a ti hlo ki bu.

17 -Te -a nyre 'li Jrusre, -aan 'diaynu -Yusu a nyibli, -a yeε 'li bu, v 'ble -a mu kva -teε, 'ki 'li plo a bleele 'kwli.

18 -Te -nyrowo nu -do -hi, -ε -bi -a ko Polv 'hven-, -a mu 'li Sakti a -te. 'Ki 'cve a ye'nanyo a pepe 'kukue 'li le.

19 -Te -a nyre 'bu, -ε -bi Polv pu 'waa 'wio bu, 'ε bi 'u, -tebli a pepe -mu', Nyisua naa 'li□i 'li, ε -nu, 'ki 'li nyibli -mu', -u 'yi -Juukve* 'pa- 'nyi, ε no- ko dodoyo ε na -mo le.

20 -Te 'cve a ye'nanyo -mu' -u nu 'u, v 'win -ti a 'mu, Polv -hla, -ε -bi v -tua Nyisua a nyre a lepuvu. -ε -bi v yi Polv 'ni -lee -ni, v wen: «'Ye ke, -aan 'diayi, -Juukve a 'miliwi -hwohu, nu- kuo -Yusu □wlv yi, keε, v 'tε □tui 'u tete -mu', Nyisua -nyi la 'a winwlon-hanyo* Moise.

21 U 'win nu, -ε mo, -Juukve a pepe -mu', -u 'ti 'li hapudako 'nyi, -tve □nu nu, □ni yi □nu -lee -ni, bu hie 'u Moise a tete bu, ε ko, v nu 'beε 'li 'waa 'yonyrε, ko, v nu 'kve 'li -a mu -Juukve, -aan tete □wien le.

22 -Bi' -a di 'ki de a 'mu nu 'li, -ε nu□o, v di 'ni 'win, -ε mo, -di ni.

23 'A -ti 'ki o, de -a di -mu -lee -ni ε no- bu nu. Nyubevu nu -hen ni 'ne- -a mu 'nyi, v pu 'li de, 'ki 'u Nyisua ye'. De a 'mu, 'a -ti, v 'tε ηmle 'u 'li le nu. ε mo yruule □nuo, -ε -tve □ne yi, -ε mo, v 'sii 'u yi.

24 Gba nyibli a 'mu, ba mu 'li Nyisua a 'kagbau bu, v ko -mu 'hven-, v 'mu 'u 'a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ba nyre 'li, -ε -bi -ha 'wliye -we, -ε di□e nu, v 'mu 'u 'aan 'li le ηmla. 'Bu mo, □ni nu□o, nyibli a pepe di□e 'ni 'ye, -ε mo, -ti a pepe -mu', v na -mo le, 'ki 'u -mu ki, ε 'yi □han-ti 'pa-. 'Ti-, v di□e 'ni 'ye -we, -ε mo, -na 'mumu, □tui 'u Moise a tete nu.

25 Keε, nyibli -mu', -u 'yi -Juukve 'pa- 'ti- v kuo -Yusu □wlv yi, -ti -mu', -a -yra, -a 'cru □nu -mo, ε no- bu: U 'yi yi -bleε -ni, bu di 'wlugba-tebli -mu', v pie 'kuo, ε ko, v 'ni 'naa 'li -hlv, ε ko, v 'yi yi -bleε -ni, bu di mamu -mu', v 'yi mlani ble 'be, ε ko, v 'yi yi -bleε -ni, bu nu 'a -ne 'lawlude □dv.»

26 -Te v hla -ti a 'mu, -ε -bi Polv wen nu. -Te -nyre -nye, ε ko nyibli ni -hen a 'mu 'hven-, v mu 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te v nyre 'li, -ε -bi Polv nu de -bu, ε ko bu nu ni, 'ki 'u 'waa yi'siile a -ta', 'ki 'u Nyisua ye', 'ε pa 'li Nyisua a 'kagbau bu, 'ε hla□a, -ε mo, -nyrowi ni □hlon'hven 'bu -hi, ε di -ha -cohlun*, ε ko nyibli ni -hen a 'mu 'hven-, Nyisua a -cohlunpinyo* 'mu□v pi, 'ki 'u 'waa yi'siile a -ta'.

-Te v klv la Polv, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau bu

27 ε ko -Juukve* □dv, nu- hōn 'li Asiblugba 'kwli. -Te -nyrowi ni □hlon'hven a 'mu, v yi □ce mo ni mi, -ε -bi -Juukve a

'mu, v 'ye Polv ni, 'ki 'li Nyisua a 'kagbau a -yaa 'kwli. -Te v 'ye□e, -ε -bi v nu□o ni, nyibli a pepe 'mu Polv yru le -puv -ni. 'ε mo -teε, 'u bi yru' le, 'u klv Polv,

28 'u -tua 'li win a 'yaale, v wen: «'A mu Yisraekve -na, ba dii ne -a mu ki! Ba ta 'u le, ba 'ye nyiblo -bu. ε no- yi 'li nyibli -mo -hlee -ni, 'ε -hle -ti -hwin le, 'ki 'u 'a -ne -tite □dv, 'ki 'u -a mu Yisraekve -mo, ε ko, 'ki 'u Moise a tete -mo, ε ko, 'ki 'u Nyisua a 'kagbau -bu -mo, ko, 'ε ya Glekukve, -u 'yi -Juukve 'pa-, 'ε paa 'ne- □nu Nyisua a 'kagbau bu. ε nu□o ni, 'kayu -bu, -ε mo Nyisua a 'kayu, ε 'yi 'ki 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'.»

29 U hle□e ni, -ε nu□o, v 'ye mo Trofimv nu, -ε 'yi -Juukveyu 'pa-, -te ε ko Polv 'hven-, v ne mo 'dio 'kwli le. U nu- mo -bi, v daa □ne, -ε mo, Polv paa mo 'li□i Nyisua a 'kagbau bu ni.

30 -Te 'dio a nyibli 'win -ti a 'mu, -ε -bi v bi yru' le, 'u 'kukue le, 'u klv Polv, 'u yi□i le -jri, 'u -ha 'li□i Nyisua a 'kagbau bu. No- mo ti ni -do a ti 'yri, bu ka 'u 'kagbau a 'mu, 'a 'maji le.

31 U □mve□e le, 'ki bu 'la□a. Keε, Romakve a 'seyo a nyiblo gbagbu, -ε neε 'seyo a 'miliwo nu -do, ε 'win nu, -ε mo, Jrsredvo a pepe yi 'ni □gbugblo -ni.

32 ε no- mo ti ni -do a ti 'yri, bu gba 'a -sekevu ko 'a 'seyo 'hven-, 'u gba cigbe, 'u mu 'li nyibli a 'mu 'hvi. -Te nyibli a 'mu, v 'ye 'seyo ko 'waa nyiblo gbagbu 'hven-, -ε -bi v 'kee Polv a bibie ni,

33 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, 'ε 'yiva 'u Polv 'hvi bu, 'ε klv□o, 'ti- 'ε lee ne 'a 'seyo, bu nu 'cun ni 'hven, bu mva □ne. -Te v -we 'a mvale -mo, -ε -bi ε 'beti□e ni, nyiblo a 'di -bi ε -mo, ko, de a 'di -bi ε -nu.

34 Keε, 'ki 'li nyibli -mu' 'nyi, -cici ni 'li. -U -bi wen de -bu, -u -bi wen de -bi -bu. 'Waa win 'yi -pe. 'Waa -cici a 'mu, 'a -ti, 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, ε 'ni -yru□o 'waa win le -teε. ε no- ko -ti 'ε lee ne 'a 'seyo, bu gba 'li Polv 'kayu -mu', -ε ko bu 'seyo ni 'li.

35 -Te v nyre 'ki 'u 'kayu a 'mu, 'a gblegble □hlon, -ε -bi 'seyo neε 'li□i yo', -koti nyibli bi yru' le diaki,

36 'u yi□i □wien le kve, 'u pi -cici le, v wen: «'Ba 'la□a, ba 'la□a!»

-Tebli -mu', v nyra la ki bu, 'v yeε la Polv -ti, ε no- ε -hihe kle

37 -Te v yi 'li Polv 'seyo a 'kayu -mu' bu ni -pve -ni, -ε -bi ke- ε pi 'waa nyiblo gbagbu yi ε wen: «□Bi 'n -we 'li □bu lee -mu 'na -ti gbi ni?» -ε -bi 'seyo a nyiblo gbagbu 'beti□e ni, ε wen: «-En, -yi Glekukve win a pule?»

38 □Tagbi, □yi Esipukveyu -mu' 'pa-, ti -bu, -ε -hi la, -ε □gbugblo la 'blugba -bu,

-ε gba la 'l' -balonyibli a 'miliwi n' -hen, 'k' 'l' -tite -mu', nyibli [ɖu 'y' 'l' 'ti?]

³⁹ -Ε -b' Pɔlv [tu]o [wɔn, ε wen: «'Uɔn-, ε 'y' mɔ 'pa-. 'Mɔ -juukɔeyu* [nɔ]. 'K' 'n kɔ 'l' Tasi, 'k' 'l' Silisiblogba kwli. Ε mɔ 'dɔ gbagbu [nɔ]. 'N nyaa -mu le, -nyi 'mu 'hru, [ɖu hlee 'l' nyibli -bu -mɔ.»

⁴⁰ -Ε -b' 'seyo a nyiblo gbagbu wen nɪ, 'ε -nyi [e 'hru, Pɔlv 'ε nyra 'v 'kayu a 'mu, 'a gblegle kɪ bu, 'ε nɔ dabu, 'ε lee nyibli, bu ma wien le. -Te v ma 'k' wien, -ε -b' ε -tua 'l' 'waa -mohleele, 'k' 'l' -juukɔewin 'kwli, -ε mɔ 'waa 'bliwin, ε wen:

22

¹ «'Dɪayɪnu -na, 'baɪnu -na, ba pɔ 'mu nɔa yɪ bu, 'mu 'a mu kle -hɪhɪa -nɪ, -ε mɔ, 'n 'yɪ de -huan [ɖu -nu.»

² -Te v 'wɪn, -ε mɔ, ε pɪ -juukɔewin, -ε -b' v nu -blii. -Ε -b' Pɔlv wen 'nɪ de:

³ «'Mɔ -juukɔeyu [nɔ]. 'K' 'l' Tasi, 'k' 'n kɔ 'l', 'k' 'l' Silisiblogba kwli. Kεε, 'k' 'n kuu 'nε -Jrusre. Nyiblo -bu, -ε tɔɔ 'mu, 'a 'nyre mɔ Gamalieli. Ε nɔ- tɔɔ la 'mu tete a pepe -mu', -aan -nε 'baɪnu -juukɔe [tɪ 'v, -ε di [e nu, 'mu 'v [v 'v [tuu -nɪ -tεε. -Te a nɪ, 'aan [wɪ 'v -hɛ [e [e, 'k' ba na 'Nɪsva a -kɔan -tεε, kε- nɪ -do 'na [wɪv nɪ la 'a -hɪhɪa -wε.

⁴ Ε nɔ- nu [o, nyibli -mu', -v kuo Kɔkɔnyɔ -Yusu [wɪv yɪ, 'nɪ [tɪ la [nɪv [hɪvɛn. Nɔgbɪ kɔ nyɪbɛpɔ 'hɛn-, 'n kwle la [nɪv nɪ, 'nɪ pɪ la [nɪv [jɪ' le, kɔ, 'nɪ 'lɪle la [nɪv le.

⁵ -Tɪ -bu, 'n hɛ, -cɔhɔnpinyɔ* a nyiblo gbagbu, kɔ 'blugba a ye'nanyɔ 'hɛn-, v -wε 'l' bu hɪa [a nɪ, -ε mɔ, 'n hɛ -tɪ a -tεε. Tɪ a 'mu 'yɪ, v -nyɪ la 'mu 'crun, 'k' [ɖu gba 'lɪ [ɪ -aan 'dɪayɪnu -juukɔe -mɔ, 'k' 'l' Damasiɔ kwli, -ε di [e nɪ, -juukɔe a 'mu, v 'mu 'mu kɪ bi, -a 'mu -Yusu a nyibli kɔ. 'K' 'l' Damasi a 'mu, 'k' 'n mi la 'l', 'mu la -juukɔe -mu' kɔ, v nɪ 'l', -v kuo -Yusu [wɪv yɪ, 'mu la [nɪv Jrusre ya, -ε di [e nu, v 'mu la [nɪv -bati le -pɔv -nɪ.»

-Te Pɔlv nu -Yusu a -mɔnanyɔ a -hɪhɛ, ε nɔ- ε nε -mɔ le

(Nunu-tebli 9.1-19; 26.12-18)

⁶ «-Te 'n bi 'hru wɔn, 'n mɔε Damasi yre, -ε -b' tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, mu 'v 'yru bu nyra bu a tɪ 'yie, -nyre gbagbu, nɔ- -hɔn 'l' yakɔ 'kwli, 'ε pɔ 'l' 'mu [gbε.

⁷ Tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, -ε -b' 'n bi [hlɔn, 'nɪ 'wɪn win, 'ε hlee 'l' 'mu -mɔ. Kε- ε pɪ: Solɔ o, de- kɔ -tɪ [nɪ [tɪ 'mu [hɪvɛn 'l'?

⁸ -Ε -b' 'n 'beti nɪ, 'wen: Nyiblo a 'dɪ -b' -mɔ 'l'?' -Ε -b' ε wen: 'Mɔ Nasaletɪ a -Yusu [nɔ, mɔ [tɪ [hɪvɛn.

⁹ Nyibli -bu, -v kɔ 'mu 'hɛn-, -a mi la, v 'ye la -nyre a 'mu nɪ, kεε, nyiblo -mu', -ε yɪ la 'l' 'mu -mɔ -hlee -nɪ, ε nɔ- kɔ win 'v 'ye nɪ 'wɪn la.

¹⁰ Ε nɔ- mɔ [ɖu 'beti [e: Kɔkɔnyɔ o, de a 'dɪ -b' -hɛ [ɖu nu 'l'?' -Ε -b' ε wen: 'Du ye', -bu mu 'l' Damasiɔ kwli. De Nyɪsva -hɛ -bu nu, 'k' v di 'l' -mɔ [o 'l' -lee -nɪ.

¹¹ -Te -nyre gbagbu -mu', -ε 'bεε 'l' 'mu 'yɪ, ε yɪ la wɪn dɪakt, ε nu [o nɪ, 'na 'yɪi 'ε 'dɔ la. Ε nɔ- kɔ -tɪ nyibli -mu', -v kɔ 'mu 'hɛn-, -v mi, 'v 'ble 'na dabu kɔa, 'v gba 'mu Damasi.

¹² 'K' 'l' 'hɛ Damasi a 'mu, nyiblo [ɖu nɪ la 'l'. 'A 'nyre mɔ Ananiasi. Ε nɔε la Nyɪsva nɪ dɪakt, 'ε [tɪ la 'v -a mu -juukɔε* -aan tete a pepe 'v, -juukɔe -mu', -v nɪ la 'l' Damasi 'kwli, v hɛ la 'a [haan-tɪ.

¹³ Nɔ- di la 'l' 'mu -mɔ, ε wen: 'Na 'dɪayɪ Solɔ, -na 'yɪi bu kle yɪ. -Ε -b' tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ, 'n -tua le yuyruo.

¹⁴ Kε- Ananiasi pɪ [tɪ yɪ de, ε wen: Nyɪsva -mu', -aan 'baɪnu de la, ε nɔ- -ha 'l' -mu 'l', -ε di [e nu, de -bu, ε -hɛε, [mɔ [v yɪ, ε kɔ, 'a 'Yu -mu', -ε kɔ -do 'sɪi 'v yɪ, 'k' 'v [v ye', [mɔ [v ye, ε kɔ, [mɔ 'a wɔn bu a win 'wɪn.

¹⁵ De -bu, ε -nu, [ye, kɔ, -tɪ -mu', ε -hɪa, [wɪn, -blεε yɪ -bu lee nyibli a pepe le.

¹⁶ -Te tɪ nε -bu, [nɪ 'plee 'k' tɪ [ɖu. Mu -bu da Nyɪsva, [mɔ -na -tebli 'kukui a pepe yru, 'k' 'v [v ye', v 'mu -mu 'nie 'lɪ pɔ, Nyɪsva 'mu -na -tebli 'kukui a 'mu 'wɔwɪa -nɪ.»

Kɔkɔnyɔ lee Pɔlv nɪ, -ε mɔ, bu pɔ 'a [haantitɪ, 'k' 'l' nyibli -mu', -v 'yɪ -juukɔε 'pa- nyɪ*

¹⁷ «-Te de a 'mu, ε -hɪ 'k', -ε -b' 'n [hɪan -mɔ, 'nɪ mu 'l' Jrusredɔ kwli, 'nɪ pa 'l' Nyɪsva a 'kagba bu. -Te 'n yɪ Nyɪsva nɪ de, -ε -b' 'n yɪ 'ye de, -ε 'wɪ -te -tonyiblo 'ye nɪ 'ya yanie,

¹⁸ Kɔkɔnyɔ 'ε 'hru 'mu yɪ, ε wen: 'Kɪka -nɪ, -bu [tɪ Jrusredɔ kwli, -ε nu [o, -tɪ -bu, -dɪ hɪa, 'k' 'v 'mu kɪ, 'dɔ -bu a nyibli 'yɪ 'lɪ [ɪ 'l' -wε, bu wen [e kɪ.

¹⁹ -Ε -b' kε 'n pɪ: Kɔkɔnyɔ, 'waa 'mumu, v yɪ [e nɪ, -ε mɔ, 'n nε la Nyɪsva a 'kayo ble, nyibli -mu', -v kuo -mu [wɪv yɪ, 'nɪ pɪ la [nɪv [jɪ' le, kɔ, 'nɪ nɪ la lɔkɔ, 'nɪ yɪ la [nɪv bi.

²⁰ Etienɪ -bu, -ε yɪ la nyibli -na -tɪ -tɔɔ -nɪ, tɪ -kɔ 'yɪ v 'le la, 'k' 'n nɪ la 'v. Nyibli -bu, v 'le la [a, v kɔ 'mu 'hɛn-, -a mu pε la, 'nɪ [tɪ la 'waa wɪwɪ 'yie.

²¹ -Ε -b' kε- Kɔkɔnyɔ pɪ 'mu yɪ de, ε wen: Mu -hɔn 'nε- Jrusre, 'k' 'n di 'l' -mu -tɪtε blɔbɔv tε, 'k' 'l' dakɔ -mu' -mɔ, -v 'yɪ -juukɔe 'pa-»

Pɔlv mɔ -juukɔeyu, 'ε mɔ Romakɔeyu -wε*

²² -Tɪ a pepe -mu', Pɔlv hɛ, nyibli -huɔhuɔ, nu- pu [v nɔa yɪ bu. Kεε, -tε ε pɔ le 'bɔɔwin a 'mu, 'k' 'v dakɔ -mu', -v 'yɪ -juukɔe 'pa- a -ta', -ε -b' v -tua -cɪci a lepɔpɔv, v wen: «-Ha 'nε- -a mu nyiblo

-bu 'nyl, -bu 'la□a. E 'yt yt -blee -ni, bu pu -huhlnun!»

²³ -E -bi 'waa le□mumale bii ki, 'u -he 'waa 'luyiwlawli, 'u -tua 'a yo'lepupuu, e ko, 'u pi 'pupu yo' le.

²⁴ -E -bi Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -ni wen, e -ha 'seyo, bu pa 'li Pōlv 'kayu bu, bu bii □ne lokō, -e di□e nu, -ti -mu', -koti nyibli -mu', 'u □mumue le, 'ki 'u□v ki, e 'mu□v hla.

²⁵ -Te v mva □ne, v 'mu 'ki□i bi, -e -bi Pōlv lee 'seyo a ye'nanyo -mu', -e mo 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke, e wen: «Romakueyu, 'bu 'yi□i -bati le -puv -ni, □bi tete □ntō, 'ki bu bii □ne lokō? 'Mo Romakueyu □ntō.»

²⁶ -Te e pu 'ki le, -e -bi 'seyo a ye'nanyo a 'mu, e mu 'u nyiblo gbagbu lee mo, e wen: «Nyiblo -bu, e mo Romakueyu □ntō. -Bi' -di nu 'li?»

²⁷ -Te 'seyo a nyiblo gbagbu 'wln -ti a 'mu, e mu 'u Pōlv 'hvi, 'e 'beti□e, e wen: «Lee 'mu, □bi seyī -mo Romakueyu □ntō?» -E -bi Pōlv wen: «lin.»

²⁸ -E -bi 'waa nyiblo gbagbu a 'mu, e wen de: «'Na 'mumu -bu, 'n 'pēe 'wli -huhhvi, -e di□e nu, 'mu Romakueyu -he a -ti.» -E -bi Pōlv wen: «'Na 'mumu -bu, 'mo Romakueyu □ntō, -e nu□o, 'na 'bai mo Romakueyu.»

²⁹ 'Ti -e 'mu -yre mo mu, -e -bi 'seyo -mu', -v mi wen□e bi mo, v hlvō □ne -mo le. -Te 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e 'ye□e, -e mo, Pōlv mo Romakueyu □ntō, 'ti -e nu□o, 'u mva □ne 'cun, -e -bi huannu bi 'li□i 'kwli.

-Te v gba la 'li Pōlv -juukue* a -gbolugbo yi

³⁰ 'Seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, -ti -mu', -juukue yi Pōlv -yee -ni, e no-, e -hve bu yru' le -tee. E no- nu□o, -te -nyre -nye, 'e lee ne 'a 'seyo, bu □wle□e, ko, 'e lee Nytsua a -cohlnpinyu* gbagbi, e ko -juukue a -gbolugbo a nyibli a pēpe bu 'kukue le. -Te v 'kukue 'ki le, -e -bi e 'du Pōlv ye', 'e gba□a, 'e □tu 'u □nu□v ye' bu.

23

¹ -Te e □tu 'ki 'u□v bu, -e -bi Pōlv 'du 'yii ye', 'e 'ye -gbolugbo a nyibli, e wen: «'Diaynuv -na, kve la 'li bu, -bu ye ke -nyrowō -bu ki, 'ni 'ye□e li de -huan □dv, □bv di nu, 'ki 'u Nytsua ye', -koti 'na □wlv mu' -ti -yee -ni.»

² Bu pu 'ki le, -e -bi -cohlnpinyu a nyiblo gbagbu, -e mo Ananiasi, e lee nyibli -mu', -v ni 'u Pōlv 'hvi, e wen: «Ba pu 'u□v nma wien.»

³ -E -bi ke- Pōlv pi□i yi, e wen: «Suv- -Mo -bu, -e nee 'li ni 'hven, Nytsua a □gbetu, no- di -mu bi. 'Na -batilepuv-ti, □ni ni 'u -te -mu' bu, □wi yi, -te -aan tete ni 'a hila.

Kee, -yi hie 'u tete a 'mu bu, □ni yi nyibli -lee -ni, bu bi 'mu.»

⁴ -E -bi nyibli a 'mu, -v ni 'u Pōlv 'hvi, v wen: «□Bi Nytsua a -cohlnpinyu a nyiblo gbagbu, no- -he 'yri le?»

⁵ -E -bi Pōlv wen: «'Diaynuv -na, 'n 'yi□i -yi, bu di -cohlnpinyu a nyiblo gbagbu' pa. E mo □han-ti, v 'cvi la□a ni, 'ki 'li Nytsuacrien 'kwli, -e mo: □Yi yi -blee -ni, -bu -ha -na dako a ye'nanyo 'yri le.»

⁶⁻⁸ Pōlv yi□e ni, -e mo, -gbolugbo a 'mu a nyibli -bi mo Sadusi□tumu* a nyibli, -v bi 'u mo Falisi□tumu* a nyibli. □Tumu ni 'hven a 'mu, v 'yi -pe. Sadusi□tumu a nyibli 'ni -pu□v li□i □han-ti, 'ki nyibli -bu, -v 'ku, bu di 'li 'kukonyibli 'nyi -hōn, bu di 'klo 'hru. V 'ni pu□v li□i □han-ti de, 'ki Nytsua a lenyvu ko 'kuo 'hven, bu di 'klo ni. Falisi□tumu a nyibli -mo -bi, -tebli a 'mu, v pi□i □han-ti. E no- ko -ti Pōlv 'e 'yaa 'li win, e wen: «'Na 'diaynuv -na, 'mo Falisi□tumu a nyiblo □ntō. 'Na 'bai mo Falisi□tumu a nyiblo □ntō -we. De -bu, -e mo nyibli bu 'ku, bu -hōn 'li 'kukonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo, 'n kuo de a 'mu □wlv yi, 'ni yi□i -pole, 'ki 'li □wlv a 'lila 'kwli. Na □wlv a yukuale a 'mu, e no- ko -ti 'a pu 'mu -bati le.» -Te e hla 'ki -ti a 'mu, -e -bi Falisi□tumu a nyibli ko Sadusi□tumu a nyibli 'hven-, v -tua 'blini a nunuo, -gbolugbo a nyibli 'u 'be □tō, 'u □mumue le.

⁹ 'Waa -cici a lepupuu, e yi kle 'ni -bii -ni diaki, 'ti -tetetōnyv, -v mo Falisi□tumu a nyibli, 'u 'du ye', 'u nyra -gbolugbo yi bu, v wen: «-A mu -bu, de -huan, nyiblo -bu, bu di nu, -a 'ni 'ye□e li□i. -Bakle 'ku □dv, -v'v-, Nytsua a lenyvu □dv, no- hlee 'li Pōlv -mo, 'e nu□o, 'e hle -ti a 'mu.»

¹⁰ -Te v hla -ti a 'mu, -e -bi -cici bii ki diaki de. E nu□o ni, huannu 'e bi 'li 'seyo a nyiblo gbagbu 'kwli, -koti -gbolugbo a nyibli -we 'li bu 'huhwla Pōlv le ni. E no- mo bu lee ne 'a 'seyo, bu mu 'li nyibli a 'mu 'nyi, bu -ha 'li Pōlv, -e di□e nu, v 'mu 'li□i 'seyo a 'kayu bu gba.

¹¹ -Te v bi 'li 'tolwō 'kwli, Pōlv ni 'li nmena', Kukonyo 'e 'hru □ne yi, e wen: «-Na □wlv 'ni 'bie 'li □hlon. -Te -nu, □ni hla 'na -ti, 'ki 'ne- Jrusre 'kwli, e bleē yi, -bu hla□a, 'ki 'li Romudō 'kwli.»

-juukue* a nyibli gbagbi □mve Pōlv a 'lila le

¹² -Te -nyre -nye, -juukue -bi 'kukue le, 'u 'svv □ne, -e mo, v 'yi 'li□i -we bu di de, ko bu 'na, 'bu mo, 'bu 'yi Pōlv 'la.

¹³ Nyibli -mu', -v -yra -ti a 'mu, v -hi nyibli a -wlt ni 'hven 'lu.

¹⁴ Nu- mu 'li Nytsua a -cohlnpinyu* gbagbi ko 'blv a nyibli -mo, v wen: «-A 'svv □ne ni, -e mo, -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba di de, 'bu mo, □ba 'yi Pōlv 'la.

15 'A -ti, a kɔ -gbolugbo a nyibli 'hwen-, ba mu 'li Romakue a 'seyo a nyiblo gbagbu -mɔ, ba lee ɔne, -e mɔ, a -hwe Pɔlv ni, a 'mu 'li 'a de 'kwli le yru -tee. 'A -ti, bu ya 'a mɔɔɔ yi. 'Bu yi 'liɔɔ ni ye, -a di -we -mɔ, -e diɔe nu, -a 'muɔv 'hru wlon 'laa -ni, 'ti -e 'mu 'ne- nyre.»

16 Kee, -te v hle -ti a 'mu, Pɔlv a 'diayi nyrɔyu a 'yu nyibeyu, nɔ- 'win Pɔlv a 'hla-ti, -te v yiɔɔ ni hle. E nɔ- mu 'li 'seyo a 'kayu -mu', -e kɔ bu Pɔlv ni 'li, 'e lee ɔne,

17 Pɔlv 'e da 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke -bi, 'e lee ɔne, e wen: «Gba 'li gblotayu -bu 'aan nyiblo gbagbu -mɔ, -e nuɔo, e kɔ -ti bu lee ɔne,»

18 'seyotayu a 'mu, 'e gba 'liɔɔ 'a nyiblo gbagbu -mɔ, e wen: «ɔɔɔklapi -bu, -e mɔ Pɔlv, e nɔ- da 'mu, 'e lee 'mu, ɔbu ya -mu gblotayu -bu yi, -ti e -ya, e 'mu -mu -lee -ni,»

19 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, 'e 'ble gblotayu a 'mu, 'a dabu kwa, 'v bii yi, 'ti -e 'betiɔe yi, e wen: «Ti a 'di -bi -ya, -hwe -bu lee 'mu 'li?»

20 -E -bi e wen: «-Juukue a nyibli gbagbu -yraɔa ni, 'ki bu di 'ne- -mu -mɔ, -e diɔe nu, v 'mu -hvan -mu -lee -ni, ɔmu -hvan 'v Pɔlv -Juukue a -gbolugbo yi gba, v 'muɔv le 'beti -ni, -e diɔe nu, v 'mu 'a -ti le yru -tee.

21 Kee, ɔni 'pɔv 'li 'waa win a 'mu ɔhan-ti, -e nuɔo, v -we 'li nyibli a -wli ni 'hwen, 'e ni de le, v nu- di -hli, v 'muɔv klo. U 'suɔ ɔne ni, -e mɔ, v 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu di de, kɔ, bu 'na, 'bu mɔ, 'bu 'yi Pɔlv 'la. U -we -mɔ, -na win ni -do v yi -ple.»

22 -E -bi 'seyo a nyiblo gbagbu wen: «-Ti -bu, -na -mɔ le, ɔni 'lee 'ki nyiblo ɔdv. Kee, ɔhvan -mɔ, -bu mu 'li 'kayu bu.»

-Te v gba la 'li Pɔlv -gvlɔnɔma Felist yi

23 -Te e -hi, -e -bi 'seyo a nyiblo gbagbu a 'mu, e da 'a -sekepu ni 'hwen -bi, e wen: «Ba 'kukue 'seyo a (200) -wli ni -pu le, kɔ -soenaanyo a (70) -wli ni ta ɔtu 'v -pu, e kɔ 'seyo -mu', -v 'ble 'dio kwa le, 'a nyibli a (200) -wli ni -pu. 'Aan pepe, ba -we -mɔ, mu 'v 'tolɔna a ti 'yie. A di mu ke 'li Sesalɔdɔ 'kwli.

24 Ba -wee -soe -mɔ -we, a 'mu Pɔlv gba. -Gvlɔnɔma -mu', -e ni 'li Sesalt, -e kɔ 'nyre mɔ Felist, e nɔ- kɔ -mɔ a gbe 'liɔɔ 'li.»

25 'e 'cru Felist a 'mumu -mɔ, e wen:

26 «-Gvlɔnɔma Felist, -na 'wio. 'Mɔ Klodɔ Lisiat ɔntɔ, -e yi 'crien -bu 'cru.

27 Nyiblo -bu, 'na 'seyo ya 'ne- -mu -mɔ, -Juukue* a nyibli gbagbu, nu- kloɔɔ, 'v -hwe bu 'laɔa. Kee, 'n 'win ni, -e mɔ, Romakueyi ɔntɔ, 'ni gba 'li 'na 'seyo, 'v -ha ɔnuɔv ɔji', -e diɔe nu, v 'ni ɔhaɔa 'la.

28 -Ti -bu, v yiɔɔ -yee -ni, e nɔ- 'n -hwe ɔbu yi. E nɔ- nuɔo, 'ni gba 'liɔɔ 'waa -gbolugbo a nyibli yi, v 'muɔv le 'beti -ni.

29 -Te v yi 'liɔɔ le ni 'beti -ni, -e -bi 'n 'yeɔe ni, -e mɔ, v yi yee Ene -ti, 'ki 'v 'waa tete a -ta'. Kee, 'e 'yi ɔdede -ni, -bu blee 'kɔkɔv yi, kɔ, -e blee ɔji' a pɔpɔv yi.

30 De -bi, 'n 'win de, e nɔ- mɔ, -Juukue a nyibli gbagbu pu 'liɔɔ ni, 'ki bu 'laɔa. -Te 'n 'win, e nɔ- mɔ, ti ni -do a ti 'yri, ɔbu lee 'na 'seyo, bu ya -mɔɔɔ yi, e kɔ, nyibli -mu', -v yiɔɔ -ti -yee -ni, bu ya -mu -hawi.» Ke-'seyo a nyiblo gbagbu nu 'cruɔ.

31 -Ti a 'mu, 'seyo a nyiblo gbagbu -hla, v ɔtuu 'vɔv ni, 'tolɔwo ni -do a 'mu, 'ki v gba 'v Pɔlv, 'v mu 'li Atipatrisidɔ 'kwli.

32 -Te -nyre -nye, 'seyo -mu', -v nee bu, v ɔhvan -mɔ, 'v mu 'li Jrusredɔ 'kwli, 'ki 'li 'waa bunule', 'seyo -mu', -v nee -soe, v nu- kɔ Pɔlv 'hwen-, -v gba 'dagba 'lu -mɔ.

33 -Te v nyre 'li Sesalt, -e -bi -soe-naaseyo a 'mu, v -ha 'li 'crien ni, v -nyiɔe -gvlɔnɔma, 'ti -v -ha 'li Pɔlv, 'v ɔtu 'li ɔneɔe -ji' bu.

34 -Te -gvlɔnɔma a 'mu, e -hre 'crien a 'mu, -e -bi e 'beti Pɔlv ni, e wen: «'Blugbakubia a 'di -bi -kɔ 'li 'kwli 'li?» -E -bi Pɔlv wen: «'Ki 'n kɔ 'li Silisi.» -Te e 'win 'ki,

35 -E -bi e wen: «Ti -mu' -kɔ 'yri nyibli -mu', -v yi -mu -ti -yee -ni, v di 'mu -hawi ya, 'ki 'n di 'v -mu 'v 'beti -ni,» 'e lee ne 'a -kwannunyibli, bu gba 'liɔɔ Helodɔ a 'kayu bu, v 'muɔv 'yie ɔtu.

24

-Juukue* yi yee Pɔlv -ti, 'ki 'v -gvlɔnɔma Felist yi

1 -Te -nyrɔwi ni ɔhun -hi, -e -bi Nytsua a -cɔhlɔnpinyo* a nyiblo gbagbu, e nyre 'li Sesalɔdɔ 'kwli ni. Nyiblo gbagbu a 'mu, 'a 'nyre mɔ Ananiast. E kɔ 'bu a nyibli -bi, kɔ hihlenyo -bi 'hwen-, nu- -di. Hihlenyo a 'mu a 'nyre mɔ Tetulusi; 'ki 'waa pepe a 'mu, v mu 'li -gvlɔnɔma Felist -mɔ, -e diɔe nu, v 'muɔv Pɔlv a -hawi pu.

2-3 -Te Felist a 'mu, e 'win, -e -bi e da Pɔlv ni. -Te Pɔlv nyre 'v, -e -bi hihlenyo Tetulusi -tva 'a -ti a yeɔe, e wen: «Nyibeyu gbagbu Felist, -na -kafinia. -Na -ti, -a kɔ kibwɛenle, 'ki 'ne- 'blugba -bu 'kwli, e kɔ, -te -ni 'blugba -bu, 'a naale, 'ki 'li ɔto 'kwli, e bleɔ ne -aan plo ni. 'A -ti, -a -nyi -mu 'wio, 'ki 'v -tebt ni -tie, -ni -a mu -mɔ a -ta'.

4 Kee, 'ni -huaɔa liɔɔ ɔbu 'waan -na ti dtakt. E nɔ- kɔ -ti, 'ni -hwe -bu pu 'mu nva yi bu, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

5 -E -bi 'ki, nyibeyu -bu, -e mɔ Pɔlv, 'a 'kɔ nyre yi dtakt. E nɔ- yi -Juukue a pepe -bu, -v ni 'ne- 'kɔ kɔ ɔgbugblo -ni. ɔHvan -mɔ de, ɔtuu -mu', -e mɔ Nasaletɔtumu,

-ε κὸ τῶσιν -νὶ 'δὸ, κὸ- κὸ νυιβλογβαγδὸε ε νί;

6 ε κὸ, 'ε -hυε βυ nu wen[ε, Nyisua a 'kagbau bu 'kee wen 'yri'siile, 'kί 'v Nyisua ye'. De a 'mυ, ε κὸ- ε νί la, [a κlὸ la[α. [-A -hυε -ba pυb la[α -bati le, [wι yι, -te -aan tete nί 'a hηla.

7 Kεε, 'seyo a nyiblo gbagbu Lisiasτ κὸ- κὸ 'a 'seyo 'hυen-, -v di la, 'v nu la 'kλ, 'v -ha la -a κὸ[ο -jι',

8 'ti-, 'ε lee nyibli -mυ', -v yι Pὸlv -ti -yεε -nι, βυ ya -mυ -hawi.] 'Bυ κὸ, [nι 'beti[ε, -di[ε nι 'ye, -ε κὸ, -ti a pεpe -a yι[ι -yεε -nι, ε κὸ -ti a -teε [nικ.]»

9 -Ti a 'mυ, Tetulust yεε Pὸlv, -Juukυε a nyibli gbagbi, -v nι -tuo kι, v wen: «'A -teε, κὸ- [nικ.]»

Pὸlv -hηiε [nυ κlε, -ε κὸ, ε 'yι δε -huan [dv -nu

10 -Te υ pυ 'kι le, -ε -bι -gυlvnυma nu dabυ, 'ε lee Pὸlv, -ε κὸ, βυ pυ win. -ε -bι Pὸlv wen: «-Gυlvnυma ο, -mε 'lι 'mυ βυ. 'N yι[ε nι, -ε κὸ, -te -tua la 'lι 'blugba -bυ, 'a nyibli a -bati a lepυole, 'a 'yri -hυ nι. 'A -ti, 'n kuo -mυ [wlv yι, 'bι -yι -a mυ -Juukυε* a -ti nι. 'N di -mυ κlε 'nι -hηiα -nι, -ε κὸ, 'n 'yι δε -huan [dv -nu.

11 -We 'lι -bυ 'beti le nι, [mυ[υ 'ye, -ε κὸ, -te 'n mu la Jrusre, 'n mu la Nyisua da κὸ, ε 'yεε -nyrῶwι nι -pu [tu 'v 'hυen le nι -hi.

12 Nyiblo [dv 'yι 'mυ 'ye, 'n κὸ nyiblo [dv 'hυen-, -ba pυ gble. -ε [dv 'yι 'mυ 'ye, [bυ [gbugblo nyibli, 'kι 'lι Nyisua a 'kagbau βυ, κὸ, 'kι 'lι Nyisua a 'kayo βυ, κὸ, 'kι 'v 'a -ne 'dτ [dv a -tite [dv. 'N 'yι 'lι -yεdede -nu.

13 Nyibli βυ, -v yι 'mυ -ti -yεε -nι, v 'yι 'lι[ι 'lι -we, βυ τῶ κὸ-κὸ yι, -ε κὸ, -ti -mυ', v hle, ε κὸ [han-tι [nικ.]

14 Kεε 'ku, κι κὸ-mυ yι, 'n hle[ε nι, -ε κὸ, Nyisua nι -do -mυ', -aan 'bauυ de la, κὸ- κὸ -kuan 'n nι, 'ti- 'a 'hru yrayrυ -mυ', nyibli pυ le, -ε 'yι [haan'hru 'pa-, κὸ- 'n ne. Ke- 'n nι Nyisua a -kuan a nunuo. -Ti a pεpe -mυ', v 'cru 'lι Nyisua crυen 'kwli, -ε κὸ Nyisua a tetercru, κὸ Nyisua a winwlvn-hanyυ* a 'cru n 'hυen- 'kwli, 'n pυ[υ [han-tι.

15 'Ti- δε -mυ', Nyisua pυ la le, ε di la nu, ε κὸ- 'n yι -ple, κὸ, 'n kuo [wlv yι, -te nyibli -bυ, v -nu, 'v kuo [ne [wlv yι. De a 'mυ, ε κὸ- κὸ, nyibli a pεpe -bυ, -v 'sii 'v yι, 'kι 'v Nyisua ye', ε κὸ, 'waa δε -bυ, -v 'yι 'v yι 'sii -nι, Nyisua di -ha 'lι [nυ 'kὸkonyibli 'nyι, ε 'mυ [nυ 'kλ -ha.

16 ε κὸ- κὸ -ti, 'nι [tui 'v 'kλ, -ε di[ε nu, 'na [wlv 'nι [ha 'mυ -ti -yεε -nι, 'kι 'v Nyisua κὸ -tonyibli 'hυen- ye'.

17 -Te 'n -hon la 'lι Jrusredτ 'kwli, ε gba 'yri -hυoηυ, 'ti- 'ε -we 'lι [bυ [hιan κὸ -mο, [bυ mu κὸ 'lι Jrusre, [bυ gba κὸ wliye, -ε di[ε nu, 'mυ 'na dako -Juukυε

-hεε -nι, ε κὸ, 'mυ -cὸhlun* pi, 'kι 'v Nyisua ye'.

18-19 -Te 'n yι κὸ-κὸhlun a 'mυ nι pi, 'kι 'lι Nyisua a 'kagbau βυ, 'kι 'v 'na yι'siile a -ta', nyibli -hυoηυ [dv 'yι κὸ 'v 'mυ 'hυι -nι, ε κὸ [gbugblole 'yι κὸ 'v -te a 'mυ -nι -we. -Juukυε -bι, nu- -hon 'lι Asiblogba 'kwli, 'v yεε 'v 'mυ βυ. -Juukυε a 'mυ, nu- 'na [wlv -hυε wen, -bυ di wen κὸ -mυ ye', 'bυ κὸ, 'nι nu wen δε -huan [dv, v 'mυ wen 'mυ -ti -yεε -nι.

20 Kεε, -Juukυε a 'mυ, v 'yι 'kι κὸ -nι. 'A -ti, -Juukυε -bυ, -v nι κὸ -tuo kι, -teblι -hυι -bυ, v yru le, v pυ le, 'n nu, ti -mυ', -ε κὸ 'yri 'n mu la 'v 'waa -gbolugbo gbagbu yι, βυ hla[α.

21 'ε κὸ [han-tι, 'kι 'v -gbolugbo a 'mυ yι, 'nι 'yaa la 'lι win, 'nι pυ la le, -ε κὸ: 'N kuo [ne [wlv yι, -ε κὸ, nyibli -mυ', -v 'kυ, Nyisua di -ha -huan 'lι [nυ 'kὸkonyibli 'nyι, ε 'mυ [nυ 'kλ -ha. Nὸ- κὸ -ti 'a pυ ke 'mυ -bati le. [Bι -ti a 'mυ, 'n hla la, ε κὸ yinyrede [nικ.]?»

22 -Te Pὸlv pυ 'kι le, -ε -bι -gυlvnυma Felist, -ε yι -teblι -hυoηυ, 'kι 'v nyibli -mυ', -v kuo -Yyυ [wlv yι a -ta', ε wen: «Ba -gbe. 'Bυ mυ, 'seyo a nyiblo gbagbu Lisiasτ, 'bυ -di, 'ti- 'mυ -bati -bυ [tτὸ 'be.»

23 -ε -bι, ε lee ne 'a 'seyo a ye'nanyυ -bι, 'kι βυ [tu Pὸlv 'yie, [wι yι [jiklapi, keε, βυ -ha[α mε le, βυ na le, ε κὸ, βυ -ha 'a nιnatumupυ mε le, βυ -hεε [ne.

-Te Pὸlv hlee 'lι -gυlvnυma Felist κὸ 'a nυgba Drusilt -mο

24 -Te -nyrῶwι gbi -hi, -ε -bι -gυlvnυma Felist κὸ 'a nυgba Drusilt 'hυen-, v di Pὸlv 'ye mο. 'A nυgba a 'mυ, ε κὸ -Juukυeyrῶwι* [nικ; 'v da Pὸlv, 'v 'beti[ε, 'kι 'v -Yyυ 'Klιsυ a [wlv a yιkuole a -ta'.

25 -ε -bι Pὸlv -tua hihle, 'ε ne[ε -mο le, -ε κὸ, -tonyiblo bleε yι, βυ [tuu 'v Nyisua, κὸ, βυ yι 'a dτnυ a naale. -Te ε hla[α, -ε κὸ, Nyisua di pυb nyibli -bati le, -ε -bι hυannυ bi 'lι -gυlvnυma Felist 'kwli, ε wen: «-We 'lι -bυ mu 'kι nι. 'Bυ κὸ, 'nι κὸ ti δε, 'n di -mυ 'nι da.»

26 ε κὸ- -mο -bι, 'a [wlv 'ye[ε nι, -ε κὸ, Pὸlv di -nyl[ε 'wliye. ε κὸ- nu[ο, 'ε 'cibi 'v 'a dτda, -ε di[ε nu, v 'mυ toto pυ.

27 ε κὸ- ε nu -nunυ, 'yri nι 'hυen, 'ε -hi, 'ti- Romakυε 'v ya -gυlvnυma yrayrυ, 'ε bi 'v gbata kι, 'kι 'v Felist a -ta'. -Gυlvnυma a 'mυ, 'a 'nyre κὸ Pokiust Fetust. Felist -mο -bι, ε -hυε βυ blee -Juukυε a plῶ. ε κὸ- nu[ο, 'kι ε 'yι Pὸlv [jι' -ha.

25

Pὸlv wen 'nι, Romakυε a 'kιn gbagbu, κὸ- -bυ pυb [ne -bati le

1 -Te -gɔlɔnɔma Fetust a 'mu, ε nyre 'li Sesahɔɔ 'kwli, 'a -nyrɔwɔ ni ta a -nyrɔwɔ, -ε -bi 'ki ε mu 'li Jrusredɔ 'kwli.

2 'Ki Nyisua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ -Juukue* a ye'nanyu 'huen-, v puɔ 'liɔɔ Pɔlv a -hawi, 'v lee -gɔlɔnɔma Fetust a 'mu, v wen:

3 «-A -hveε ni, -bu ya -a mu Pɔlv yi, 'ki 'ne- Jrusre.» Kee, seyɔ-seyɔ, v -yraɔa ni, -ε mɔ, Pɔlv 'bu ni 'hru wlɔn, v 'muɔv 'la.

4 Kee, Fetust ɔtu ɔnu ɔwɔn, ε wen: «'Ki 'li Sesali, 'ki Pɔlv ni 'li 'ji'. 'Na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'tɛ mi Sesali nu.

5 'A -ti, 'aan nyibli gbagbi bu kɔε 'mu ɔwien, -ε diε ni, Pɔlv 'bu nu de -huan ɔɔv, v 'mu 'liɔɔ -ti -yεε -ni.»

6 -Te ε nu -nyrɔwɔ ni ɔblenɔblen, -hɔv' -nyrɔwɔ ni -pu, 'ki 'li ɔnu 'nyi, -ε -bi ε ɔhian -mɔ, 'ε mu 'li Sesali, -Juukue a nyibli gbagbi 'v kɔεε ɔwien. -Te -nyre -nye, -ε -bi ε ni bu, 'ki 'li 'a -batigpala 'kwli, 'ε lee ne 'a 'seyo, 'ki bu ya 'li Pɔlv 'li.

7 -Te Pɔlv nyre 'v, -ε -bi -Juukue a nyibli gbagbi -ni wen, v ɔgla 'liɔɔ le, 'v yiɔɔ -ti -yεε -ni, 'ki 'v -tebli -hɔvɔv ki. Kee, -tebli a pepe a 'mu, v ne -mɔ le, v 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu tɔɔ ɔne Fetust, -ε mɔ, -ti a teε ɔnuɔ.

8 -ε -bi Pɔlv wen 'ni: «'N 'yi -Juukue a tete ɔɔv 'wla, 'n 'yi Nyisua a 'kagbau de -huan ɔɔv -mɔ -nu, kɔ, 'n 'yi Romakue a 'kɔn gbagbu a -ti le -hεε -ni -we.»

9 Fetust -mɔ -bi, ε -hve bu blee -Juukue a plo. ε nɔ- kɔ -ti 'ε 'beti Pɔlv, ε wen: «ɔɔv -hve -bu mu 'li Jrusre, -ε diε ni, 'mu 'li -mu -bati le -puv -ni, 'ki 'v -ti -bu a -ta?»

10 -ε -bi Pɔlv ɔtuɔ ɔwɔn, ε wen: «'N -hveε ni, 'a mu Romakue a 'kɔn gbagbu, nɔ- bu puɔ mu -bati le, 'ki 'li 'a -batipukayu bu. -Na ɔgbetu, -yru ti le, -ε mɔ, 'n 'yi -Juukue de -huan ɔɔv -mɔ -nu.

11 'Bu mɔ, 'ni nu ɔdedede, -ε blee 'kɔkɔv yi, 'n 'yi le -pu, -ε mɔ, v 'ni 'laa 'li 'mu. Kee, 'bu mɔ, -ti a pepe, v yi 'mu -yεε -ni, 'bu 'yi -ti a -teε 'pa-, nyiblo ɔɔv 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu pu 'mu -Juukue -ji', v 'mu 'mu 'la a -ti. 'N -hveε ni, Romakue a 'kɔn gbagbu, nɔ- bu puɔ mu -bati le.»

12 -Te Pɔlv pu 'ki le, -ε -bi Fetust kɔ 'a ɔtɔpɔnyɔ 'huen-, v 'yiye 'li. -Te v 'yiye 'li, -ε -bi v wen: «-Te -pu le, -ε mɔ, -a mu Romakue a 'kɔn gbagbu, nɔ- bu puɔ mu -bati le, 'a -ti, 'kɔn gbagbu a 'mu, nɔ- kɔ yi -di 'li mu.»

-Te Pɔlv hlee 'li 'kɔn Aglipa kɔ 'a 'diayi nyrɔyu Belenisi 'huen- -mɔ

13 -Nyrɔwɔ gbi bu -hi, -ε -bi 'kɔn Aglipa kɔ 'a 'diayi nyrɔyu Belenisi 'huen-, nu- 'ya Sesahɔɔ 'kwli, 'v di Fetust yi -me -mɔ.

14 -Te v -hi 'ki 'v -nyrɔwɔ gbi, -ε -bi Fetust lee ɔne Pɔlv a -ti, ε wen: «Nyiblo ɔɔv ni 'ne-, Felisi 'yiɔɔ 'ji' -ha, 'ε -mu.

15 -Te 'n mu la 'li Jrusre, Nyisua a -cɔhlɔnpinyu* gbagbi kɔ -Juukue* a ye'nanyu, nu- pu la 'mu 'a -hawi, 'v lee 'mu, -ε mɔ, bu 'hri 'li 'mu wlɔn, -ε mɔ, ε nu de -huan, -ε blee 'kɔkɔv yi.

16 'N -hɔha la ɔnu kle, -ε mɔ, -a mu Romakue, -aan tete ɔnu, 'ki nyiblo -bu, v yi -ti -yεε -ni, bu kɔ 'hru, bu -hɔha 'a -tyεenyɔ kle, 'ki 'li -batipuale', -ti- -a 'mu -bati 'be.

17 -Te 'n pu 'ki le, -ε -bi 'n kɔ ɔnu 'huen-, -a di 'ne- Sesahɔɔ 'kwli. 'N 'yi 'li ke' le -mu, -te -nyre -nye, 'ni mu 'li -batipuale', 'ni lee 'na 'seyo, -ε mɔ, bu ya 'li Pɔlv 'li.

18 -Te Pɔlv a 'mu, ε -nyre, ti ni -do a ti 'yri, -ε -bi 'a yraanyibli 'du ye', 'v -tva 'a -ti a yeεε. Kee, ynyre-tebli a pepe -mu', 'n yi la 'lu -mɔ le -hie, v 'yi laɔa 'a ɔdedede a -ti -yεε -ni.

19 Kee, de v yi 'v ki -hlee -ni, ε nɔ- mɔ, -te v ni nyisvade a nunuo, ε kɔ, nyiblo ɔɔv, v deε -Yusu, -ε 'kɔ la, nɔ- Pɔlv pu le, -ε 'hri 'kɔ.

20 -Te ɔbu di mɔ -batidv a 'mu, 'a 'bibe nu, 'n 'yi laɔa -yi. ε nɔ- nuɔ, 'ni 'beti la Pɔlv, 'bu mɔ, 'bu -hve laɔa, bu mu la 'li Jrusre, 'a 'mu la 'liɔɔ -bati le -puv -ni, 'ki 'v -tebli a 'mu a -ta'.

21 Kee, ε wen 'ni, ε -hve ɔbu gba 'liɔɔ -a mu Romakue a 'kɔn gbagbu yi, ε 'muɔv -bati le -puv -ni. ε nɔ nuɔ, 'ni lee 'na 'seyo, -ε mɔ, bu ɔtuɔ 'yie, 'ki 'li ɔjikayu bu, ε 'muɔv gba -gbagba, -nyrɔwɔ -mu', 'n -we 'li ɔbu gba 'liɔɔ -aan 'kɔn gbagbu yi, ε 'mu 'v nyre.»

22 -ε -bi ke- 'kɔn Aglipa pi Fetust yi, ε wen: «'Na 'mumu, 'n -hve ɔbu 'win 'a win.» -ε -bi Fetust wen: «-Nɔna, -di -huan 'a win 'ni 'win.»

23 -Te -nyre -nye, Aglipa a 'mu, ε kɔ 'a 'diayi nyrɔyu Belenisi 'huen-, -te v yi ni di, -ε -bi nyibli -tva 'waa -ti a 'yi'buale, 'v pa 'li -gholugbokayu bu, v kɔ 'seyo a nyibli gbagbi, kɔ 'diɔ a ye'nanyu 'huen-, Fetust 'ε lee ne 'a 'seyo bu yaɔa Pɔlv yi, 'v yaɔa.

24 -Te ε -di, -ε -bi Fetust wen: «'Kɔn Aglipa, kɔ 'aan pepe -bu, -v ni -tuo -bu ki, 'aan -kafinia. A yi nyiblo -bu 'ni 'ye. ε nɔ- kɔ -ti -Juukue a pepe -mu', -v ni 'li Jrusredɔ 'kwli, kɔ, -v ni 'ne- Sesali, 'v ya 'mu -hawi, 'v pi -cici le, 'v pu le, -ε mɔ, ε kɔ bu 'ku.

25 'Mɔ -bu, 'ni 'yeεε 'liɔɔ ɔdedede, bu nu, -bu blee 'kɔkɔv yi. Kee, -te ε pu le, -a mu Romakue a 'kɔn gbagbu, nɔ- bu puɔ ɔne -bati le, ε nɔ- nuɔ, 'ni pu 'liɔɔ 'li, 'ki ɔbu gba ɔneεε yi.

26 Seyɔ-seyɔ, de ɔbu di 'cru, 'ki 'v Pɔlv a 'mu ki, ɔbu di -aan 'kɔn gbagbu yi gba, 'ni 'yeεε liɔɔ. ε nɔ- nuɔ, 'ni daɔa, -ε diε ni, ε 'mu -mɔ le na, ki mɔ 'a mu ye', seyɔ-seyɔ

ki mo -mo 'k'uin Aglipa ye', -e di[e nu, [nu 'beti]e, de 'n di 'cri, 'mu[ub yi.

²⁷ E mo -tee, 'ki 'l' 'mu 'yi, e 'yi 'u le -mo -ni, 'ki [bu gba [j]uklapi -aan 'k'uin gbagbu yi, 'ti- ti -mu', u yi [j]uklapi a 'mu -yee -ni, [bu 'ye ni -hihita[pa kle -tee, 'ki 'l' 'crien 'kwli.»

26

De -bu, -e mu la 'lu -mo, -te Polv ne la 'a -ti -mo le, 'ki 'v 'k'uin Aglipa yi

¹ -E -bi ke- 'k'uin Aglipa pi Polv yi, e wen: «-We 'l' -bu pu win ni, -e di[e nu, nyibli -mu', -u yi -mu -ti -yee -ni, [mu [nu [won [tu.»

-E -bi Polv 'du dabu ye', -e di[e nu, nyibli 'mu wien ma, u 'mu[ub nua yi bu pu. -Te u ma wien, -e -bi de -bu, -e mu 'lu -mo, e -tba 'a kle-hihiale, e wen:

² «'K'uin Aglipa, -na -kafinia. -Tebh a pepe -bu, -e ko ki -Juukve* yi 'v 'mu -ti -yee -ni, e mo ke 'na ploblele [nuo, 'ki [bu -hihita ke -mo[ub kle,

³ -koti -yi 'waa 'bli-tebh ko 'waa tete 'huen -ni -tee. 'A -ti, 'n nyee -mu le, 'la [wlv, -bu pu 'mu nua yi bu -tee.

⁴ Kue la 'l' 'na ghlode 'yie bu, -tebh a pepe, 'n nuu 'l' 'na 'klo 'nyi, -Juukve a pepe yi[e ni, -e nu[ub, 'ki 'n ni la 'l' Jrusre, 'ki 'l' 'na dako 'nyi.

⁵ See la, 'u yi la 'mu. 'A -ti, 'bu mo, 'bu -hve[e, u -we 'l' bu hla[pa ni, -e mo, 'ki 'n ni la 'l' Falisi[utumu* a nyibli 'nyi. E mo [tumu [nuo, -e ko tete -hu, 'ki 'v Nyisua a dida a -ta'.

⁶ Kike -bu, u pu ke 'mu -bati le, -e nu[ub, de -mu', Nyisua pu la 'l' -aan 'baun, e di la nu, e no- 'n yi -ple, 'ti- 'n kuo [wlv yi.

⁷ De a 'mu, e no- Yisraekve a [tugbi ni -pu [tu 'u 'huen -mu', u yi -ple, 'u kuo Nyisua [wlv yi, -e mo, e di de a 'mu 'ni nu. E no- ko -ti 'u de[e, 'to ko -nyre. 'K'uin Aglipa o, de ni -do a 'mu, e no- 'n yi -ple, 'ni kuo Nyisua [wlv yi. E no- ko -ti -Juukve 'u pu ke 'mu -bati le.

⁸ 'A mu -Juukve, de- ko -ti 'a pi le, -e mo, e 'yi 'l' [u 'l' -we, 'ki -ba kuo [ne [wlv yi, -e mo, Nyisua di 'l' nyibli 'kukonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu [nu 'klo -ha?

⁹ E mo [han-ti [nuo, 'na 'mumu, 'n 'ye la[pa ni, -e mo, e noo 'u le, 'ki [bu naa la 'l' 'a -ne [dedede 'kwli, 'mu Nasalet' a -Yusu a -ti yi -won.

¹⁰ E no- 'n ni la, 'ki 'l' Jrusredto 'kwli. Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, nu- -nyi la 'mu 'k'li, 'ki [bu pu la -Yusu a nyibli -huohu [ji' le. 'Bu mo, 'bu pu le, u blea 'kukub yi, -e -bi 'na 'mumu, 'n yi wen la[pa ki.

¹¹ E ko ti, 'ni [tui la [nu [huen, 'ki 'l' Nyisua a 'kayo a pepe bu, ko, 'ni ni la 'u

[nu ke', 'ni yi la [nu -lee -ni, -e mo, bu 'kee la -Yusu a [wlv a yukuole. Yru 'n pu la [nu le, e ni la 'k'li ki. 'A -ti, e nu la[pa ni, 'ni mi la 'l' 'blugbi -bi a 'du -bi kle, 'ni [tui la -Yusu a nyibli a 'mu [huen.»

-Te Polv nu -Yusu a nyiblo a -hihite, no- ko -ti e ne -mo le

(Nunu-tebli 9.1-19; 22.6-16)

¹² «E no- ko -ti, 'ni bi la Damastikehru wlon, 'n ko 'na 'bio 'huen-. Nyisua a -cohlunpinyu* gbagbi, nu- -nyi la 'mu 'k'li, ko, u nu- lee la 'l' 'mu.

¹³ 'K'uin Aglipa o, 'hru, no- 'n ni la 'k'li wlon, muu 'u 'yru bu nyra bu a ti 'yie, -e -bi 'n 'ye -nyre, 'e -hon 'l' yak' kwli, 'e yi wlu. 'A wunwlu -hi 'u 'yru a wunwlu ni, 'e [glaa 'l' -a mu, 'n ko 'na 'bio 'huen-

¹⁴ -aan pepe a 'mu, [pa bi [hlon le, 'ti- 'ni 'win win, 'e yi 'l' 'mu -mo -hlee -ni, 'ki 'l' -Juukve win 'kwli, -e mo: Solv o, de- ko 'mo [tui [huen 'l' ? -Wen 'mu yi, [wi yi, -te bli ni, 'e -wen 'a kukonyo a kotu yi. Kee, 'ki 'l' dadu'ke 'kwli, -nii 'l' [u.

¹⁵ -E -bi 'n 'beti ni: Nyiblo a 'di -bi -mo 'l' ? -E 'ni Kukonyo [tu 'mu [won, e wen: 'Mo -Yusu [nuo, [tui [huen.

¹⁶ Kee, 'du ye', -bu nyra bu. 'N 'hru -mu yi, -e di[e nu, 'mu -mu 'na -kuannunyo -mo nu, de -bu, [ye ke, e ko -tebh -bi -mu', 'n di -mu -toz -ni, [mu 'a -ti -mo le na, 'ki 'u nyibli yi.

¹⁷ 'N ko [bu te 'l' -mu 'na dako -Juukve -mo, e ko dako -mu', -u 'yi -Juukve 'pa-. 'Bu mo, [ni mu 'l' [nu 'nyi, 'n ko [bu [tu -mu 'yie.

¹⁸ 'N di -mu 'ni le, [mu[ub nu, u 'mu 'mu yru, ko, [mu 'l' [nu halo 'nyi -ha, [mu 'l' [nu -nyre yi gba, ko, [mu 'l' [nu 'kuo -huni* a nyiblo gbagbu Satan a 'k'li bu -ha, [mu 'l' [nu Nyisua a 'k'li bu pu, u 'mu 'mu [wlv yi -kuo -ni, Nyisua 'mu 'waa -tebh 'kukui -mu', u -nu a -ti -mo -hru, e ko, u 'mu 'l' nyibli -mu', Nyisua pu 'k'bia ki, 'ki bu -he 'a nyibli 'nyi ni.»

-Ti -mu', Polv hle la, 'ki 'v -Yusu ki, e no- ko -ti e ne -mo le

¹⁹ -E -bi ke- Polv pi 'ki de, e wen: «'K'uin Aglipa, -Yusu -mu', -e 'hru 'mu yi, -e yi la 'l' 'mu -mo -hlee -ni, e no- 'n [tuu 'u.

²⁰ Yi -henyibli, 'n hlee 'l' -mo, u nu- mo nyibli -mu', -u ni 'l' Damastito 'kwli, ko nyibli -mu', -u ni 'l' Jrusre, 'ti- 'ni hlee 'l' nyibli a pepe -mu' -mo, -u ni 'l' Sudeblugba 'kwli, e ko dako a nyibli -mu' 'huen-, -u 'yi -Juukve* 'pa-. Nyibli a 'mu, 'n lee [nu ni, 'ki bu hie 'u 'waa -tebh 'kukui, u ni bu, bu -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua, e ko, bu nu -tebh -mu', -e tve [ne nyibli yi, -e mo, e mo [han-ti [nuo, u -nyi 'waa 'klo a pepe Nyisua ni.

21 -Ti a 'mu, ε no- 'n yi nyibli -lee -ni. Ε no- ko -ti -Juukve a nyibli gbagbi 'u klo 'mu, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu, 'u [te]ε 'yi, 'ki bu 'la 'mu.

22 Kee, Nyisva, no- [tu 'mu 'yie -tutu, 'ni ye ke -nyrowo -bu ki, 'ni 'tie ni mo, -ti -mu', 'n -yi, 'ki 'u -Yusu ki, 'mu]u hla, 'ki 'u nyibli -mu', u 'ye ni daa nyibli yi, ko 'ki 'u nyibli gbagbi yi -we. -Ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyu* ko Moise 'huen-, u -hla, 'ki 'u de -mu', -ε di 'u nyre a -ta', ε ni -do a 'mu, ε no- 'n hle.

23 -Ti a 'mu, ε no- -bu: Wanyo -mu', Nyisva pu la le, ε di la ya, ε ko bu 'ye [h]uven, 'ti- ε 'mu 'ku. Ε no- ko -bu mo yi-henyiblo, -bu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, -bu 'hri 'klo. Ε no- di -Juukve -nyre -nyi, ε ko dako -mu' 'huen-, -u 'yi -Juukve 'pa-»

-Te Polv lee la 'kɪn Aglipa, 'ki bu kuo la -Yusu [w]lv yi

24 -Te Polv ni 'puple le, -ε -bi -gulnuma Fetusi 'yaa 'li win, ε wen: «Polv, -na 'lu -hon 'u 'hru wlon. 'Crin, [ny]i, ε -hu ni dtaki. Ε no- -he 'u -na 'lu 'hru wlon.»

25 -ε -bi Polv wen: «Nyubeysu gbagbu Fetusi o, -na -kafinia. 'Na 'lu 'yi 'u 'hru wlon -hon. -Ti -bu, 'n hle, ε mo -ti a -tee [n]o, ε ko 'u ni.

26 -Tebli a pepe -bu, -koti 'n hle, 'kɪn Aglipa yi 'a pepe ni. 'A -ti, huannu 'ni -nu-oli 'mu, 'ni yi mo [ne]ε yi ni -hleε -ni. 'Ni -hli[ε] h[ε] [dedede] 'yi ki. 'N yi[ε] ni -tee, -ε mo, ε yi -tebli a pepe a 'mu, -ε mu 'lu -mo ni, 'ki 'u -Yusu a -ta', -ε nu[ε], -tebli a 'mu, -ε mu 'lu -mo, 'a [dedede] 'yi -hli, 'ki 'u -tite [d]u.

27 'Kɪn Aglipa, [bi -ti -mu', Nyisva a winwlon-hanyu* -hla, -pu]u [han-ti? 'N yi]ε -ni, ε mo, -pu]u [han-ti.»

28 -ε -bi Aglipa [tu]o [w]on, ε wen: «ε 'yi 'li ti -huohu [d]u 'li -hie, [mu]u nu, 'mu]u -hva, 'ki [bu -he -Yusu 'Kɪs]u a nyiblo.»

29 -ε -bi Polv wen: «Ye [bi] ε mo -te ti ne -bu, 'ye [bu] ε 'yi -te ti ne -bu 'pa-, 'n de Nyisva ni, 'ki 'u -na -ta', ε ko 'ki 'u nyibli a pepe -bu, -u pu 'mu nva yi bu a -ta', -ε di[ε] nu, -te 'n ni 'mu, u 'mu 'mu le ni -we. Kee, u 'ni 'puv 'li [nu] [j]i' le.»

30 -Te Polv pu 'ki le, -ε -bi -gulnuma bi 'li yi, 'kɪn, ko 'a 'diayi nyroyu Belenisi 'huen-, ko nyibli a pepe -mu', -u ni 'u -tuo a 'mu ki, u 'du ye,

31 'u bii yi, -ε -bi ke- u pu: «Nyiblo -bu, ε 'yi [dedede -nu, -ε bleε 'koku]u ko [ji] 'huen-yi.»

32 Ke- 'kɪn Aglipa pu, 'ε yi -gulnuma Fetusi -lee -ni, ε wen: «Nyiblo -bu, -a di wen[ε] bu 'ni te, 'bu mo, 'bu 'yi wen le -pu, -ε mo, Romakve a 'kɪn gbagbu, no- -bu puu [ne -bati] le.»

27

-Te v gbe la 'li Polv Romudto 'kwli

1 U -yra la[ε]a ni, -ε mo, -a di mu la 'li Romu, 'ki 'li Yitaliblogba 'kwli, 'u -ha 'li Polv ko [j]uklapu -bi 'huen-, 'u [tu 'li [n]u 'seyo a ye'nanyo -bi -ji' bu, -ε mo 'seyo a nyiblo gbagbu a -seke, ε 'mu [n]u Romudto 'kwli gba. 'Seyo a ye'nanyo a 'mu a 'nyre mo Suliust. 'Ki ε ni 'li Romakve a 'kɪn gbagbu a 'seyo 'ny.

2 -A 'ya 'li 'mu 'kwli. 'Mu a 'mu, 'ki ε -hon 'li Adramitdto 'kwli. Ε ko bu 'yaa Asiblogba [h]lon le, -ε di[ε] nu, ε 'mu ble -nyunyra -ni, 'ki 'u Asiblogba a 'wafi a gblegble yi ble. -Te -a yi ni mi, -a ko Alitaki 'huen-, -a mu -mu. 'Ki nyubeysu a 'mu, ε ko 'li Tesaloniki, 'ki 'li Maseduaniblogba 'kwli.

3 -Te -nyre -nyε, -ε -bi -a nyre 'li Sidoto 'kwli ni. 'Seyo a ye'nanyo Suliust -ni wen, ε nve Polv a de ni. Ε no- nu[ε], 'ε -ha[ε]a me le, 'ε 'hri 'li 'mu 'kwli, -ε di[ε] nu, ε 'mu 'a ninatumupu 'ye, -tebli ni -tie -mo', ε 'yi -ko, u 'mu [ne]ε -nyi.

4 -Te ε -hi, -ε -bi -a bi 'hru wlon. Kee, pepe -wen -a mu yi dtaki. Ε no- nu[ε], [ε]a 'bee ki, [ε]a naa 'li Sipreblogba 'hu. Ε mo 'niedugbo gbagbu [n]o. Ε no- ko 'kɪbia -bi, 'ki -a na 'li, -te pepe 'yi 'li -huu -ni a -ti.

5 'Ti-, 'yrukotto -mu', -ε ni 'u Silisiblogba ko Pafiliblogba a -gbati, [ε]a 'be[ε] [t]o, [ε]a nyre 'li Mila, 'ki 'li Lisiblogba 'kwli.

6 'Ki 'seyo a ye'nanyo -ni wen, ε 'yee 'li 'mu -bi. 'Ki ε -hon 'li Alesadri, 'ki 'li Esipublogba 'kwli. 'Ki ε mi 'li Yitaliblogba 'kwli. 'Mu a 'mu, ε no- ko 'kwli 'seyo a ye'nanyo 'yaa 'li -a mu 'li.

7 'Ki 'li -nyrowi -huohu 'kwli, -aan -ne 'mu 'ni -hu[ε]o la. 'A -ti, a 'ye [h]uven -yeye, [ε]a 'be Kiniditdo 'yi. -Te pepe 'ye ni wen -a mu, 'ki -ba 'sii 'u yi, -ba mu, ε no- ko -ti [ε]a 'bee ki, [ε]a naa 'li Klettblugba 'hu, -ε mo 'niedugbo gbagbu, [ε]a naa 'li 'a 'kɪbia -bi 'mu ki, -ε ko ki pepe 'yi 'li -hu dtaki, [ε]a -hi Salmoni le.

8 Pepe a -ti, [ε]a ni [h]uven a 'yiye le, [ε]a mi gbege, [ε]a nyre 'li 'wafi -mu', u deε [H]aan'wafi yi, -ε 'mve Lasedito yre.

9 'Yru a yunyre-ti, -a 'waan la ti -huohu 'hru wlon. Ti -mu' -ko 'yri pepe yi 'u -hii -ni dtaki, no- nyre 'u. 'A -ti, 'mu a gbugba 'yakla ni dtaki. Ti -mu', -Juukve* yi 'u [cii] -ni, 'a ti -hi la ni. Ε no nu[ε], Polv 'ε -gbeε [n]u, ε wen:

10 «-A 'bio -na o, 'n yi[ε] 'ni 'ye, -ε mo, 'dagba -bu, ε di 'ni 'yakla -ni. 'Mu -bu, ε ko 'a gbugba-tebli, ko -a mu 'huen-, -a -we 'li -ba -we bu ni.»

11 Kee, -ti -mu', 'muanaanyo gbagbu, ko 'mutkonyo 'huen-, u -hla, ε no- 'seyo a

ye'nanyo kuo [w]lɔ yɪ, 'ɛ -hi 'v -tɪ -mʊ', Pɔlv hla wɛn.

12 'Wafi a 'mʊ yɪ, ɛ 'yɪ -tɛɛ -nu, 'kɪ 'mʊ bu nɪ 'v, ɛɛ kɔ pepe gbagbu a ti bu nyre 'v. ɛ nɔ- nu[ɔ], nyibli -hʊhʊvɪ, -v nɪ 'lɪ 'mʊ a 'mʊ 'kwli, 'v hlɛ[ɛ], -ɛ mɔ, bu -hɔn 'v -tɛ a 'mʊ -wlu, -ɛ di[ɛ] nu, 'bʊ -wɛ 'lɪ[ɪ], 'v 'mʊ 'lɪ Fɛnɪsɪdɔ a 'wafi yɪ nyre, -ɛ nɪ 'lɪ Kletɪblɔgbɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli. -Tɛ 'wafi a 'mʊ, ɛ nɪ 'v, 'kɪ 'yru pʊ 'lɪ -gbu, 'kɪ 'lɪ 'yru a bʊpɛɛlɛ a diidɛkɪbɪa kɪ, kɔ 'a kamlakɪbɪa kɪ 'hʊɛn-. ɛ nɔ- nu[ɔ], 'kɪ pepe 'yɛ nɪ -hii 'lɪ dɪaktɪ, 'mʊ a nyibli 'v pʊ lɛ: «ɛ nu -tɛɛ, -ba nyre 'lɪ, 'tɪ- ɛɛ kɔ pepe gbagbu a ti 'mʊ 'v nyre.»

-Tɛ duɔɔ bi 'lɪ 'yru kɪ

13 Ti a 'mʊ 'yri, -ɛ -bɪ pepe gbi -hɔn 'lɪ 'yru a bʊnyraale', 'ɛ -tʊa -hihie. -ɛ -bɪ nyibli -mʊ', -v nɪ 'lɪ 'mʊ 'kwli, 'waa [w]lɪ 'yɛ[ɛ] nɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mʊ', 'v pʊ wɛn 'lɪ, ɛ nɔ- v di nu. ɛ nɔ- nu[ɔ], 'mʊ a du -mʊ', -ɛ ni[ɛ], 'mʊ 'ɛ nyre bu, 'v -ha[ɪ] 'nie, [ɪ] a -tʊa mʊmʊ, [ɪ] a 'yɛɛ Kletɪblɔgbɔ [ɪ]hlɔn lɛ.

14 -Tɛ -a yɪ 'kɪ nɪ mi, ti nɪ -do a ti 'yri, -ɛ -bɪ duɔɔ -hɔn 'lɪ 'yru a 'hrɪlɛ a kamlakɪbɪa kɪ, 'kɪ 'lɪ dʊgbɔ 'lu, 'ɛ -tʊa -huhuo dɪaktɪ,

15 'ɛ -tʊa 'lɪ 'mʊ a yɪblɛ'bliilɛ, 'kɪ 'lɪ 'yru kɪ. ɛ nɔ- nu[ɔ], [ɪ] a 'yɪ 'lɪ 'a yɪ-wɔn-wɔn 'lɪ -wɛ. 'A -tɪ, -a -ha pepe a 'mʊ mɛ lɛ, -tɛ ɛ 'yɛɛ 'lɪ, 'ɛ gba 'lɪ -a mʊ.

16 -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- nu[ɔ], [ɪ] a naa 'lɪ 'nɪdʊgbɔ, 'v dɛɛ Koda, 'a 'yru a bʊnyraale'. 'Kɪ pepe 'yɪ 'lɪ -hʊ. 'Kɪ 'lɪ 'mʊ a -moko 'yri, ɛ kɔ 'blagbɪ, 'ɛ mʊɛ 'lɪ bu. -A 'yɛ [ɪ]hʊɛn, [ɪ] a -jri 'blagbɪ a 'mʊ, [ɪ] a 'yaa 'lɪ[ɪ] 'mʊ 'kwli, [ɪ] a mʊa[ɪ] a bu, -ɛ di[ɛ] nɪ, 'yru a 'dʊv 'nɪ [ɪ]ha[ɪ] a yɪ nyre.

17 -Tɛ 'v 'yaa [ɪ]nɛ, 'v nu 'patɪ, 'v [ɪ]glaa 'lɪ[ɪ] 'mʊ lɛ. 'V yɪ pie huannʊ, 'kɪ bu bi 'lɪ Libɪblɔgbɔ a 'yrukɔtɔ -mʊ', -ɛ kɔ kɪ 'pʊwɔn -hʊv 'lɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'mʊ a danʊ -mʊ', 'v pʊ yɔ', 'v [ɪ]tɔ [ɪ]nɛ, 'v -ha pepe mɛ lɛ, -tɛ ɛ 'yɛɛ 'lɪ, 'ɛ gba 'lɪ -a mʊ.

18 Pepe a 'mʊ, ɛ 'tɛ -wɛn -a mʊ yɪ dɪaktɪ. ɛ nɔ- nu[ɔ], -tɛ -nyre -nyɛ, 'v -tʊa 'mʊ a gbɔgbɔ-teblɪ -bɪ a 'nie a lɛpʊpʊ.

19 -Tɛ -nyre -nyɛ dɛ, -ɛ -bɪ 'v pʊ 'mʊ a -teblɪ -bɪ 'nie lɛ dɛ, danɪ bi 'lɪ yɪ, 'patɪ, kɔ ti.

20 -A 'yɪ 'yru kɔ nyahro 'hʊɛn- 'yɛ, 'ɛ gba -nyrɔwɪ. Pepe bu 'tɛ nɪ 'kɪ kɪ a -tɪ, -a 'yɪ 'kɪ[ɪ] [w]lɔ yɪ -kuo -nɪ, -ba di 'v wɔn [ɪ]tɛ.

21 Nyibli [ɪ]dʊ 'yɪ dɛ -di, 'ɛ gba -nyrɔwɪ, -ɛ -bɪ Pɔlv 'dʊ yɛ', 'ɛ nyra bu, ɛ wɛn: «-A 'bio -na, -tɛ 'n hɛ mɔ[ɔ], -ɛ mɔ, -ba nɪ mɔ 'lɪ Kletɪblɔgbɔ bu, a kɔ ba pʊ mɔ 'mʊ nʊa yɪ bu. 'Bʊ mɔ, 'ba pʊ mɔ 'mʊ nʊa yɪ bu, -a 'yɪ wɛn 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, -ba 'yɛ wɛn [ɪ]hʊɛn -bʊ, -a yɪ 'kɪ 'yɛ.

22 'N nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, 'a an [w]lɪ 'nɪ 'bie 'lɪ [ɪ]hlɔn, -ɛ nu[ɔ], nyibli [ɪ]dʊ 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ bu 'waan nɛ 'a -hʊnɪhlɔn, kɛɛ, 'mʊ nɪ -do -bʊ, ɛ nɔ- di 'wan.

23 ɛ mɔ [ɪ]han-tɪ [ɪ]nɔ, -kɔtɪ Nyɪsʊa -bʊ, -ɛ mɔ 'na Kʊkɔnyɔ, kɔ, -ɛ kɔ -kʊan 'nɪ ni, 'a lɛlɛnyɔ 'hru 'mʊ yɪ, 'kɪ 'lɪ 'tɔlvɔ -bʊ 'kwli,

24 'ɛ lee 'mʊ, ɛ wɛn: Pɔlv, [ɪ]nɪ 'pie 'lɪ huannʊ. -Blɛɛ yɪ, -bʊ nyre 'lɪ Romakʊɛ a 'kʊn gbagbu yɪ. 'Ya 'v 'lu dɛ, Nyɪsʊa 'wɪn -na lenyaawɪn nɪ, 'ɛ wɛn[ɛ] kɪ. 'A -tɪ, nyibli a pepe -bʊ, -v kɔ -mʊ 'hʊɛn-, a nɪ 'nɛ- 'mʊ -bʊ 'kwli, 'waa 'yɛɛ [ɪ]dʊ 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ bu 'kʊ.

25 'A -tɪ, -a 'bio -na, 'a an [w]lɪ 'nɪ 'bie 'lɪ [ɪ]hlɔn. 'N kuo Nyɪsʊa [w]lɔ yɪ. -Tɪ -bʊ, 'a lɛlɛnyɔ lee 'mʊ, ɛ di 'nɪ -nue -nɪ.

26 Kɛɛ, -aan -nɛ 'mʊ -bʊ, 'kɪ 'lɪ 'nɪdʊgbɔ [ɪ]dʊ 'yɪ, 'kɪ ɛ di 'lɪ -wɛɛ -nɪ.»

27 ɛ mɔ la 'kɪ 'tɔlvɔ nɪ -pu [ɪ]tʊ 'v -hɛn a 'tɔlvɔ [ɪ]nɔ, kɛɛ, pepe 'tɛ gɛɛ 'lɪ -a mʊ 'yru kɪ. 'Yrukɔtɔ a 'mʊ, 'v dɛɛ [ɪ]nɛ Adria. Muu 'v 'tɔ-heyri 'yɛ, -ɛ -bɪ 'mʊnaanyɔ yru[ɔ] nɪ, -ɛ mɔ, -a yɪ 'mʊɛ 'gbahlɔn yɛ,

28 'v mʊa 'plɪkʊo 'patɪ -mɔ bu, 'v pʊ[ɪ]v 'nie, -ɛ di[ɛ] nɪ, -tɛ 'nie nu 'kwlibʊhʊhɔ, 'v 'mʊ[ɪ]v 'yɛ. -ɛ -bɪ 'v 'yɛ[ɛ] nɪ, -ɛ mɔ, 'yrukɔtɔ a 'mʊ, 'a 'kwlibʊhʊhɔ mɔ 'metrɪwɪ a (37) -wɔlv [ɪ]tʊ 'v -pu [ɪ]tʊ 'v [ɪ]hlɔn'hʊɛn. -Tɛ 'mʊ mu 'lɪ yɛ' dɛ gɛɛ, -ɛ -bɪ 'v pʊ[ɪ]v 'nie dɛ. -Tɛ 'v pʊ[ɪ]v 'nie, -ɛ -bɪ 'v 'yɛ[ɛ] nɪ, -ɛ mɔ, 'a 'kwlibʊhʊhɔ mɔ 'metrɪwɪ a (28) -wɔlv [ɪ]tʊ 'v [ɪ]blɛn[ɪ]blɛn.

29 'V yɪ pie huannʊ, 'kɪ -aan -nɛ 'mʊ bu [ɪ]gbɛɛ 'lɪ yɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'v pʊ 'mʊ a dui nɪ -hɛn 'nie, 'kɪ 'lɪ 'mʊ a 'mʊ a -moko 'yri, 'v nɛɛ 'kɪ [w]lɪ lɛ, 'v -hʊɛ[ɛ], 'kɪ -nyre bu -nyɛ 'wɔwɪlɪ.

30 'Mʊnaanyɔ -hʊɛ[ɛ] nɪ, bu bi 'lɪ 'blagbɪ 'kwli, bu 'gba cigɛɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v pʊ 'blagbɪ a 'mʊ 'nie. ɛ mɔ 'lɪ -yrukɔ 'kwli [ɪ]nɔ, 'v nu 'lɪ[ɪ] 'lɪ. [ɪ]nɪ 'yɛ[ɛ] -wɛn, 'mʊ a dui nɪ -hɛn a 'mʊ, -v nɪ 'lɪ 'a -moko 'yri, ɛ nɔ- v mi [w]lɛ mɔ, 'v 'mʊ 'lɪ[ɪ] 'lɪ 'yri gba.

31 Kɛɛ, kɛ- Pɔlv pɪ 'seyo a nyibli gbagbu, ɛ kɔ 'a 'seyo 'hʊɛn- yɪ, ɛ wɛn: «'Bʊ mɔ, nyibli -bʊ bu 'yɪ 'nɛ- 'mʊ -bʊ 'kwli bu -nɪ, a 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ, ba wa.»

32 ɛ nɔ- mɔ 'seyo bu 'bɛ 'patɪ -mʊ', 'v -nu, 'v mʊa 'blagbɪ a 'mʊ blɛ, 'v -ha[ɪ] a mɛ lɛ, 'ɛ -mʊ.

33 -Tɛ -nyre yɪ nɪ -nyɛ, -ɛ -bɪ Pɔlv da nyibli a pepe nɪ, ɛ wɛn: «'N nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, ba di dɛ, -ɛ nu[ɔ], -tɛ a 'kɛɛ la 'lɪ dɛ a didie, ɛ -wɛ 'kɪ 'lɪ -nyrɔwɪ nɪ -pu [ɪ]tʊ 'v -hɛn.

34 'A -tɪ, 'n nyɛɛ nɛ 'a mʊ lɛ, ba di dɛ. 'Ba -hʊɛ ba pʊ -hʊnɪhlɔn, -ɛ -bɪ ba di dɛ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, nyibli [ɪ]dʊ a 'lu-pupui a 'yɛɛ nɪ -do 'yɪ 'lɪ[ɪ] 'lɪ -wɛ bu 'wan.»

³⁵ Bv pu 'ki le, -e -bi e 'du 'floo ye', 'e -nyi Nyisva 'wio, 'ki 'v nyibli a pepe ye', 'e 'be[]e []tto le, 'tu- 'e -tva 'a didie.

³⁶ Ti ni -do a ti 'yri, 'kl' bi nyibli a pepe yre le, 'v -tva de a didie.

³⁷ -A mu nyibli a pepe -mu', -v ni 'li 'mu a 'mu 'kwli, -a -we 'li nyibli a (276) -hotrowi ni 'hven ne nyibli a -wli ni ta []tu 'v -pu []tu 'v []hlon-do.

³⁸ -Te v di de, v []mla, e no- mo dii-tebli a ble a pepe -mu', -e ni 'li 'mu 'kwli, bu pu[]v 'nie le, -e di[]e nu, 'mu 'mu 'huhue -ni.

-Te 'mu bi la 'li 'hi 'nyi, e we la

³⁹ -Te -nyre -nye, -e -bi 'munaanyv tee 'li 'gbahlon ni, kee, 'blugbakotto bu di 'li ki 'hru -ni, v 'yri[] -yi. Kee, v 'ye[]e ni, -e mo, 'yru pu 'li -gbu, 'tu- 'yrukotto a 'mu, e dva kibuwaele. -E -bi v -yra[]a ni, bu []te[]e 'yi, bu nu[]o, 'mu bu -gbi -tite -mu', 'nie 'yi 'v 'kwli bu -hloo -ni,

⁴⁰ 'v []wle 'mu a dui, 'v hie 'li []nv 'yru -mo ble, 'tu- 'v []wle wani -mu', -e pi 'v 'mu 'hru wlon le, 'v pu danv yv', 'ki 'li 'mu a 'mia 'yri, -e di[]e nu, pepe 'mu 'li 'mu 'gbahlon yi -gbaa -ni, 'v mi 'li 'gbahlon yi.

⁴¹ Kee, 'niekotto []dv, -e ko -mo 'puwon -huv 'li, 'ki v nyre 'v 'ni-hln 'yaki ni 'hven -gbati. 'Ki 'v -tite a 'mu, 'ki 'mu -gbii 'v. 'A 'luykotto, no- bi 'li 'puwon 'nyi. E nu[]o ni, 'mu a 'mu, 'e 'yi 'li -ta'-hnhon 'li -we. 'A -ti, 'a ke'de, no- 'yru a 'dvi wowa le.

⁴² []jklapv a pepe -mu', 'seyo -hve bu 'lila []nv le, -e di[]e nu, 'a nyiblo []dv 'ni []ha lu, e 'ni []ha []nv -ji' []ta.

⁴³ Kee, Romakve a 'seyo a ye'nanyo -mu', e no- mo -bi, e -hve bu wa Polv, -koti e nve ne 'a de ni. E no- nu[]o, 'e 'yi 'seyo me le -ha, 'ki de -mu', v yi 'lu -mo le -hie, bu nu[]o. E no- ko -ti, 'e lee nyibli -mu', -v yi lule, bu mo yi-henyibli -mu', -bu bi 'nie, v 'mu 'li 'gbahlon mu.

⁴⁴ -V -bi -mu', -v 'yi lule -yi, v ko bu pe 'v 'plaukabi ki ble, e ko 'mu a tikabi 'hven-, v 'mu 'li 'gbahlon mu. De a 'mu, e no- 'waa pepe, v -nu, 'v mu 'li 'gbahlon. []Dedede 'yi nyiblo []dv le -hren.

28

De -mu', -e nu la Polv, 'ki 'li 'nidugbo -mu', v dee Maliti ki

¹ -Te -a nyre 'li 'gbahlon, []dedede 'yi nyiblo []dv le -hren, 'ki -a 'wun 'li, -e mo, 'nidugbo a 'mu, 'a 'nyre mo Maliti.

² Nyibli -ni 'li 'blugba a 'mu ki, v 'ble -a mu kva -tee. 'Nu yi 'v 'ni bi, ce yi 'ni []ti. 'A -ti, v 'tie na, 'v da -a -mu, -a 'mu na 'wen, ³ Polv 'e 'du klakidu ye', 'e pu 'li[] 'to. E no- ko 'kwli hre -hon 'li, hihiu a -ti, 'e mle 'a dabu, 'tu- 'e -pete[]e -mo le.

⁴ -Te nyibli -mu', -v ko 'blv a 'mu, v 'ye hre a 'mu, -e -pete 'a dabu -mo le, -e -bi ke-

v pu 'waa dtov le, v wen: «Nyiblo -bu, e di mo -balnyo. E no- nu[]o, []han-ti []hon, 'e 'yi 'yru -hie, kee, 'kuo -di[]e 'la.»

⁵ Kee, Polv bubla 'a dabu a 'mu, hre 'bue -mo bu ni, hre a 'mu 'e bi 'li 'to. Hre a 'mu, 'a 'nyi 'yi 'v[]v []dedede 'hvi -nuu -ni yruyru.

⁶ Nyibli -mu', -v ni -tuo ki, v wen 'ni, 'a dabu di 'ni []pu, e ko, e di bi []hlon, ti ni -do a ti 'yri, e 'mu 'ku. Kee, -te v -ple 'v ti -huohvi le, -e -bi v 'ye[]e ni, -e mo, []dedede 'yi 'lu -mo -mu. No- mo bu -ha win kle, bu pu le, -e mo, Polv mo 'ku -bi []no.

⁷ Mue 'v -te a 'mu yi, 'ki 'blugba a 'mu a -gulnoma a -yaa ni 'v. -Gulnoma a 'mu, 'a 'nyre mo Publiust. No- 'ble -a mu kva -tee, 'ki 'li 'a 'kayu bu, []a -hi 'li -nyrowi ni ta.

⁸ Publiust a 'mu, 'a 'bai a 'hvi yi 'ni hren. 'A -ti, e pe bu, -teklekwli -ni[]e, Polv 'e mu[]o 'ye mo, 'e pu[]v dabu 'lu bu, 'e da Nyisva, 'a 'kve 'e -we.

⁹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'huthrennyibli a pepe, -v ni 'li 'blugba a 'mu 'kwli, v di 'v Polv 'hvi -we, 'waa 'kve 'e -we,

¹⁰ 'v -nyi -a mu 'v[]tuule a 'blegble, muu 'v ye', -tebli a pepe, -a -hve, 'ki 'v -aan 'dagba a -ta', 'v -nyi -a mo[]o.

-Te Polv nyre la 'li Romudto 'kwli

¹¹ 'Niedugbo -bu, -e mo Maliti, -a -hii 'li []honpu ni ta. []Honpu ni ta a 'mu, 'a 'lu-yreele', -e -bi 'mu -hon 'li Aesadrido 'kwli. No- gba -a mu. 'Mu a 'mu, 'a 'nyre mo Diosiki. 'Ki e ni la 'li 'niedugbo a 'mu, 'a 'wafi []dv yi, ce a ti 'yri.

¹² E no- gba -a mu, []a nyre 'li Silakustido 'kwli, []a -hii 'li -nyrowi ni ta.

¹³ -Te -a -hon 'li -wlu, -a 'yraa 'gbahlon le -yraayraa, []a nyre 'li Yrekiodto 'kwli. -Te -nyre -nye, -e -bi pepe -mu', -e -hon 'li 'yru a bunyraale', e -tva -hihie, 'e nu[]o, []a -hii 'v -nyrowi ni 'hven 'nie ki, 'tu- []a nyre 'li Pusoldido 'kwli.

¹⁴ 'Ki 'li 'dto a 'mu 'kwli, -a yee 'li -Yusu a nyibli bu, 'v lee ne -a mu, 'ki -ba -hii 'v []nv 'wee 'mumu 'hvi, []a wen[]e ki. -Te 'wee a 'mu, e -yre, -e -bi -a bi 'hru wlon de, []a mi 'li Romudto 'kwli.

¹⁵ -Te -Yusu a nyibli, -v ni 'li Romudto 'kwli, v 'wun, -e mo, 'ki -a yi 'li di, -e -bi v di -a mu ye' 'be mo. -A ko nyibli -bi 'hven-, 'ki -a []hnee 'v -tite -mu', v dee Apiuskoeuru a 'Mat, -v -bi ko -a mu 'hven-, []a bibi yi bu, 'ki 'v -tite -mu', v dee 'Dagbi a 'Kayo ni Ta. -Te Polv 'ye []nv, -e -bi e -nyi Nyisva 'wio, -koti de a 'mu, e -nyi[]e 'kl,

¹⁶ []a -mu -mumu, []a nyre 'li Romudto 'kwli. -Te -a nyre 'ki 'li, -e -bi Romukve a 'kumpu -ha Polv me le, 'ki e ni -do bu ni 'li 'kayu -bi bu, 'seyotayu -bi 'mu[]v 'yie []tu.

-Te Polb ne la Nytsua a -ti -mɔ le, 'ki 'li Rɔmɔdɔ 'kwli

17 -Te -nyrɔwɔ ni ta -hi, -e -bi Polb da -juukɔe* a nyibli gbagbɔ ni, 'ki bu di 'liɔ -mɔ. -Te v 'kukue le, -e -bi ke- e pɪ ɔnu yi, e wen: «'Dɪayɪnɔ -na, ɔhan-ti ɔhan, 'n 'yi de -hwan -aan dako kɔ -aan 'baɪnɔ a tete 'hɛn- -mɔ -nu, kee, -juukɔe a nyibli gbagbɔ kɔ 'mɔ ni, 'ki 'li Jrusre, 'v pu 'mɔ Romakɔe a 'kɪnpɔ -ji',

18 Romakɔe 'v pɔv 'mɔ -bati le, 'v 'yeɔe, -e mɔ, 'n 'yi de -hwan ɔɔv -nu, -e bleɛ 'kɔkɔv yi. E nɔ- kɔ -ti, 'v -hɔe bu te la 'mɔ bu.

19 Kee, -juukɔe 'yi de a 'mɔ ki -wen. E nɔ- kɔ -ti, 'n pu le, -e mɔ, Romakɔe a 'kɪnpɔ gbagbɔ -bu, -e ni 'ne- Rɔmɔdɔ 'kwli, e nɔ- di 'mɔ -bati le -pɔv -ni. E 'yi ɔɔv -hɔa 'na dako, -v mɔ -juukɔe a -ti a yeɛle a -ti.

20 E nɔ- nuɔo, 'n -hɔaɔa, ɔɔv 'ye 'a mɔ, 'mɔ 'a mɔɔɔ -tɔɔ -ni. 'E mɔ -tee, 'v mba 'mɔ, -kɔti de -mɔ', dako a pepe, -v mɔ Yisraekɔe, v kuo ɔwɔv yi, nɔ- 'n yi nyibli le -lee -ni.»

21 -E -bi v ɔtuɔo ɔwɔn, v wen: «-Aan 'dɪayɪnɔ -juukɔe -mɔ', -v ni 'li Sudeblɔgba 'kwli, v 'yi -a mɔ 'crɪn yi -ya, 'ki 'v -na -ta', e kɔ, v 'yi nyiblo ɔɔv -lee -ni, 'ki bu lee ne -a mɔ -teblɔ -mɔ', -nu a -ti, kɔ, bu hla -na -ti -hɔɪn ɔɔv.

22 Kee, -a -hɔe -ba pɔ -mɔ nɔa yi bu -tee, -e diɔe nu, de -bu, -yi 'lu -mɔ le -hie, ɔmɔ -a mɔ -lee -ni, -kɔti -a yiɔe ni, -e mɔ, ɔtumudɔ -bu, -pɪ, v -wen 'a nyibli yi, 'ki 'v 'a -ne -tite ɔɔv.»

23 v kɔ Polb 'hɛn-, 'v pu 'li -nyrɔwɔ, -e kɔ 'kwli v di 'v yi bu -bibi -ni de.

-Te -nyrɔwɔ a 'mɔ, e nyre 'v, -e -bi 'waa pepe, 'ki v ni 'li Polb -mɔ. Kɔe 'li -nyrajru 'yie bu, -bu ye -winse ki, Polb 'e -hɔe ɔnu kle, -te Nytsua nu -tonyibli a win a kɔkɔle. Moise a tetecriɛn, kɔ Nytsua a winwɔn-hanyɔ* a 'crɪn 'hɛn-, nu- kɔ 'kwli e neɛ 'li, 'e hle -Yusu a -ti, v 'mɔɔv ɔwɔv yi -kuo -ni, -e mɔ, -ti -mɔ', e hle, e mɔ -ti a -tee ɔnu.

24 -Ti a 'mɔ, e -hla, -v -bi kuo ɔne ɔwɔv yi, -e mɔ, -ti a -tee ɔnu. Kee, -v -bi ni 'v, v 'ni -kuoɔo li -ti a 'mɔ ɔwɔv yi.

25 -Te v yi ni mi, v 'ni -yuyruɔo win' le, 'ki 'li 'waa dɔnɔv 'nyɪ. E nɔ- kɔ -ti, 'e yi la ɔnu -lee -ni, -e mɔ: «Nytsua a -Hihiu* kɔ 'v ɔwɔn, -te e neɛ la 'li Nytsua a winwɔn-hanyɔ Esai 'li, 'e yi la 'li -aan 'baɪnɔ -mɔ -hlee -ni.

26 Ke- Nytsua a -Hihiu a 'mɔ, e pɪ la:

Mu -bu lee dako -bu,

-e mɔ, -ti -bu, 'n di hla,

a di 'ni 'wɪn -tee,

kee, a 'yi 'liɔɪ 'li -we, ba yruɔo' le;

de -bu, 'n di nu, a diɔe 'ni 'ye -tee,

kee, a 'yi 'liɔɪ 'li -we, ba yruɔo le,

27 -e nuɔo, dako -bu, 'waa ɔwɔl 'gboklo ni dɪaki,

'v ka 'waa nɔv ye,

-e diɔe nu, 'waa nɔv 'ni ɔha -ti 'wɪn,

'v ka 'waa 'yii ki,

-e diɔe nu, 'waa 'yii 'ni ɔha de 'ye,

e kɔ, 'waa ɔwɔl 'ni ɔha -ti' le yru.

'Bɔ 'ye ni nu wen -teblɔ a 'mɔ,

v di -me wen 'mɔ yi,

'mɔ wenɔe nu, v 'mɔ wen 'v yi 'sii -ni,

'ki 'v 'mɔ ye'.

Ke- Nytsua -pu.»

28 -E -bi ke- Polb pɪ de: «Ba kɔ 'a yiyie, titie -mɔ', -e hleɔe, -te Nytsua di nyibli a wɔwɔ nu, v pɔɔv dako -mɔ' ni -we, -v 'yi -juukɔe 'pa-. V nu- -mɔ -bi, v di pɔɔv nɔa yi bu.» [

29 -Te Polb hla -ti a 'mɔ, -e -bi -juukɔe -tɔa mumuo, 'v pɪ gble, 'ki 'li 'waa dɔnɔv 'nyɪ.]

30 'Ki 'li Rɔmɔdɔ 'kwli, 'yri ni 'hɛn, e nɔ- e -hii 'li 'a 'kayu bu. 'Kayu a 'mɔ, e yiɔɪ 'ni 'pee -ni. -Tonyibli a pepe -mɔ', -v -hɔe -bu 'yeɔe, e yi 'ble ɔnu kɔa -tee.

31 E 'ni -pieɔe huannɔ, e kɔ, nyiblo ɔɔv 'ni -kaɔa liɔɪ yi, 'ki bu lee nyibli le, -e mɔ, Nytsua, nɔ- kɔv nyibli a pepe win ki, kɔ, 'ki bu tɔv Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a -ti.

'Crien -mu', Pōlv gba la RŌMUKUĒ yī

1 'Mō Pōlv Ɔnɔ, 'mō- yī 'crien -bɔ 'cru. 'Mō -Yusu 'Klɩsɔ a -kɔannunyo Ɔnɔ. Nyɩsɔ, nɔ- da 'mɔ, 'kɩ Ɔbɔ mō 'a lɛlɛnyo, nɔ- ha 'mɔ, 'kɩ Ɔbɔ lee nyibli 'a Ɔhaan-tɩ.

2 ƆHaan-tɩ a 'mɔ, Nyɩsɔ pɔ la 'lɩ Ɔ' a winwɔn-hanyɔ* wɔn, ti -hi la a ti 'yri, -tɩ a 'mɔ, 'b 'cɩ la Ɔa, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɔacɩɛn 'kwli.

3 'A 'Yu -Yusu 'Klɩsɔ, -ɛ mō -aan Kɔkɔnyo, ɛ nɔ- kɔ -tɩ, ɛ nɛ -mō lɛ. -Tɛ ɛ -hɛ -tonyiblo, ɔ kɔ Ɔɔ, 'kɩ 'lɩ bodɔ Dafidɩ a Ɔtugba 'kwli.

4 -Tɛ ɛ 'kɔ, 'tɩ- ɛ 'hri 'kɔ, -ɛ -bɩ ɛ tɔɔ Ɔnɔ Ɔbɔ nɩ, 'kɩ 'lɩ Nyɩsɔ a -Hihiu* a 'kɩ 'kwli, -ɛ mō, ɛ mō Nyɩsɔ a 'Yu Ɔnɔ, -kɔti Nyɩsɔ -ha 'lɩ 'kɩ a pɛpɛ nɩ, 'ɛ -nyɩ Ɔnɛ Ɔɛ.

5 -Yusu a -tɩ, Nyɩsɔ 'ɛ nu 'mɔ 'a titieponyo -mɔ'. ɛ nɔ- kɔ -tɩ 'ɛ nu 'mɔ Ɔhaande -mɔ', 'kɩ Ɔbɔ lee nɛ 'a -tɩ dakɔ a gblegble, -ɛ di Ɔɛ nu, ɔ 'mɔ Ɔbɔ Ɔwɔlɔ yɩ -kuo -nɩ, 'tɩ- ɔ 'mɔ 'b Ɔbɔ Ɔtuu -nɩ, -Yusu a 'nyrɛ 'mɔ -tɩ a 'yɩ'ɔbɔɔ kɔ.

6 'A mɔ Rōmukūɛ, 'kɩ a nɩ 'lɩ dakɔ a gblegble a 'mɔ 'nyɩ -wɛ. 'A mɔ -mɔ', Nyɩsɔ -da, 'kɩ ba kɔɛ -Yusu 'Klɩsɔ Ɔwien.

7 'A -tɩ, 'aan pɛpɛ 'n yɩ -mō 'cɩɩ -nɩ, 'a mɔ -mɔ', Nyɩsɔ nɔɛ -nɩ. ɛ da 'a mɔ nɩ, 'kɩ ba mō 'a nyibli. -ɛ -bɩ -aan 'Baɩ Nyɩsɔ, kɔ -aan Kɔkɔnyo -Yusu 'Klɩsɔ 'hɛn-, bɔ nu 'a mɔ Ɔhaande -mɔ, 'tɩ- bɔ -nyɩ 'a mɔ kibɔwɛnɛ.

Pōlv -hɛɛ bɔ mɔ 'lɩ Nyɩsɔ a nyibli -mɔ', -ɔ nɩ 'lɩ Rōmudɔɔ 'kwli -mɔ

8 Yɩ-hɛɛ, 'n -nyɩ 'na 'Baɩ Nyɩsɔ 'wio 'aan -tɩ, 'kɩ 'lɩ -Yusu 'Klɩsɔ a 'nyrɛ 'kwli. Dakɔ a pɛpɛ yɩ Ɔ' nɩ 'wɩn, -ɛ mō, a kuo -Yusu 'Klɩsɔ Ɔwɔlɔ yɩ.

9 'A -nɛ ti, 'bɔ mō, 'nɩ yɩ Nyɩsɔ nɩ dɛ, 'aan -tɩ 'nɩ -hru Ɔɔ 'mɔ -mɔ. Nyɩsɔ yɩ Ɔɛ nɩ, -ɛ mō, 'n hɛ -tɩ a -tɛɛ. Nyɩsɔ nɔ- kɔ -kɔan 'n nɩ, 'kɩ 'lɩ 'na Ɔwɔlɔ a pɛpɛ kɩ, nɔ- kɔ 'Yu a Ɔhaan-tɩ 'n yɩ nyibli lee -nɩ.

10 'A -nɛ ti 'n nyɛ Nyɩsɔ lɛ, 'kɩ bɔ -nyɩ 'mɔ 'hru, 'bɔ mō 'a kiwɛnɛ, -ɛ di Ɔɛ nu, 'mɔ wɛn 'lɩ 'a mɔ -mɔ di,

11 -ɛ nu Ɔɔ, 'n -hɛɛ Ɔɛ nɩ, 'kɩ 'lɩ 'na Ɔwɔlɔ a pɛpɛ kɩ, Ɔbɔ 'yɛ 'a mɔ, Nyɩsɔ a -Hihiu* 'mɔ 'lɩ 'mɔ 'lɩ -naa -nɩ, ɛ 'mɔ 'a mɔ Ɔhaande -mɔ nu, ɛ 'mɔ 'a mɔ 'kɩ -nyɩ.

12 ɛ Ɔhɛn 'nyrɛ, 'n -hɛɛ Ɔɛ nɩ, -aan pɛpɛ, -ba -nyinyɩ 'kɩ, 'aan Ɔwɔlɔ a yukuole 'mɔ 'mɔ 'kɩ -nyɩ, 'na 'mumu, 'na Ɔwɔlɔ a yukuole 'mɔ 'a mɔ 'kɩ -nyɩ -wɛ.

13 Ba kɔ 'a yiyie, 'na 'dɩayɩnɔ -na, -ɛ mō, 'a -nɛ ti, 'n -hɛɛ la Ɔa nɩ, 'kɩ Ɔbɔ di la 'lɩ 'a mɔ -mɔ, kɛɛ, 'nɩ -kɔ Ɔɔ la 'hru. 'Nɩ di 'lɩ, 'mɔ 'a mɔ Nyɩsɔ a win -tɔɔ -nɩ, Nyɩsɔ a

win a 'mɔ, ɛ 'mɔ -kɔan nu, 'kɩ 'lɩ 'aan Ɔwɔlɔ kɩ, -tɛ ɛ nu -kɔan a nunuo, 'kɩ 'lɩ dakɔ -bɩ a nyibli a Ɔwɔlɔ kɩ.

14 Nyɩsɔ, nɔ- -nyɩ 'mɔ -kɔan a 'mɔ. Nɔ- nu Ɔɔ, 'nɩ kɔ Ɔbɔ lee -Yusu a -tɩ nyibli a pɛpɛ. 'N kɔ Ɔbɔ lee Ɔnɛ nyibli -mɔ', -ɔ nɩ 'lɩ 'dɩ gbagbɩ kɩ, ɛ kɔ nyibli -mɔ', -ɔ nɩ 'lɩ 'dɩ 'cɩmɩ 'kwli lɛ. 'N kɔ Ɔbɔ lee 'cɩɩn.yinyɔ, kɔ nyibli -mɔ', -ɔ 'yɩ 'cɩɩn -yɩ.

15 Nɔ- kɔ -tɩ 'nɩ -hɛɛ Ɔbɔ di 'lɩ 'a mɔ -mɔ, 'mɔ 'a mɔ -Yusu a Ɔhaan-tɩ a 'mɔ -lee -nɩ, 'a mɔ -mɔ', -ɔ nɩ 'lɩ Rōmudɔɔ 'kwli.

Pōlv 'nɩ -pie Ɔɛ lɩ hvannu, 'kɩ bɔ pɔ -Yusu a Ɔhaantitɩ

16 -Tɔɔ 'nɩ -nu Ɔɔ 'mɔ, 'kɩ Ɔbɔ hɛɛ -Yusu a Ɔhaan-tɩ, -ɛ nu Ɔɔ, Ɔhaan-tɩ a 'mɔ, ɛ mō Nyɩsɔ a 'kɩ Ɔnɔ, ɛ nɩ, 'ɛ wɛ nyibli -mɔ', -ɔ kuo -Yusu 'Klɩsɔ Ɔwɔlɔ yɩ. Yɩ-hɛnyibli, -ɔ 'wɩn Ɔhaan-tɩ a 'mɔ, nu- mō -Juukūɛ*, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, dakɔ a pɛpɛ blɛɛ yɩ, bɔ 'wɩn.

17 ƆHaan-tɩ a 'mɔ, ɛ tɔɛ Ɔnɛ nyibli nɩ, -tɛ -mɔ', Nyɩsɔ nɩ, 'ɛ yɩ 'bɩ nyibli yɩ 'sɩi -nɩ, 'kɩ 'b 'a dɩɔnɔ yɛ'. -Tɛ ɛ nɩ 'a nunuo, ɛ nɔ- -bɔ: -Tonyiblo blɛɛ yɩ, bɔ kuo -Yusu 'Klɩsɔ nɩ -dɔ Ɔwɔlɔ yɩ, 'tɩ- bɔ 'cɩbɩ 'b 'a Ɔwɔlɔ a yukuole. ɛ nɔ- di Ɔɛ nu, ɛ 'mɔ 'b yɩ 'sɩi -nɩ, 'kɩ 'b Nyɩsɔ yɛ'. -Tɩ a 'mɔ, ɔ 'cɩɩ la 'lɩ Ɔ Nyɩsɔacɩɛn 'kwli. -Tɩ a 'mɔ, ɔ 'cɩɩ la, ɛ nɔ- -bɔ: «-Tonyiblo -bɔ, -ɛ kuo Nyɩsɔ Ɔwɔlɔ yɩ, 'tɩ- Nyɩsɔ yɩ 'b yɩ 'sɩi -nɩ, 'kɩ 'b 'a dɩɔnɔ yɛ', ɛ nɔ- di 'kɔ nɩ.»

Nyibli a pɛpɛ mō -tɩ 'wɩnyɔ, 'kɩ 'b Nyɩsɔ yɛ'

18 -ɛ -bɩ 'kɩ, Nyɩsɔ tɔɛ Ɔnɛ -a mɔ nɩ, -ɛ mō, ɛ pɩ nyibli a pɛpɛ yɩ lɛ, -ɛ nu Ɔɔ, ɔ 'nɩ -hɛɛ Ɔa bɔ 'bɔa nɛ 'a -tɩ 'yɩ, 'tɩ- 'b nɩ yɩnyrɛ-teblɩ. 'Kɩ 'lɩ 'a yɩ 'kwli, ɛ di pɔɔ Ɔnɔ -bati lɛ, -ɛ nu Ɔɔ, 'waa yɩnyrɛ-teblɩ -mɔ', ɔ nɩ, ɛ ka nyibli 'yɩ kɩ, 'kɩ bɔ yɩ -tɩ a -tɛɛ.

19 Dɛ a 'mɔ a -tɩ, Nyɩsɔ a -bati di Ɔnɔ 'nɩ kɔ, -ɛ nu Ɔɔ, 'hru -mɔ', ɔ kɔ bɔ gba, ɔ 'mɔ Nyɩsɔ yɩ, ɛ Ɔga wɔn. Nyɩsɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- tɔɔ Ɔnɔ Ɔbɔ, kɛɛ, ɔ 'nɩ -gba Ɔa lɩ Ɔɩ.

20 -Bɩ 'Nyɩsɔ nɩ 'mɔ 'lɩ? Nyiblo Ɔdɔ 'yɩ -hɛɛ Ɔa nɩ 'yɛ. Kɛɛ, -tɛ Nyɩsɔ nu 'kɔ, kɔɛ 'lɩ ti a 'mɔ 'yɩ bɔ, -bɔ yɛ ti -bɔ kɩ, -teblɩ -mɔ', ɛ -nu, ɛ tɔɛ Ɔnɛ nyibli yɩ -tɛɛ, -tɛ Nyɩsɔ nɩ 'mɔ. 'ɛ mō Ɔhan-tɩ, ɛ kɔ 'kɩ, -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ. ɛ nɩ -dɔ, ɛ nɔ- mō Nyɩsɔ. 'A -tɩ, ɔ 'yɩ 'lɩ Ɔ' lɩ -wɛ, bɔ hɛɛ Ɔa, -ɛ mō, ɔ 'yɩ -tɩ 'wɩnyɔ 'pa-', 'kɩ 'b Nyɩsɔ yɛ'.

21 ƆHaan-tɩ, 'b yɩ Ɔɛ, -ɛ mō, Nyɩsɔ nɩ 'kɔ, kɛɛ, ɔ 'nɩ -hɛɛ Ɔa bɔ 'bɔa nɛ 'a -tɩ 'yɩ, -tɛ ɔ kɔ bɔ nu wɛn 'a -tɩ a 'yɩ'ɔbɔale, kɔ, ɔ 'nɩ -nyɩ Ɔɛ lɩ Ɔ' 'wio, 'kɩ 'b 'a Ɔhaan-teblɩ -mɔ', ɛ nɩ, a -ta', -tɛ ɔ kɔ bɔ nu wɛn 'a 'wio a -nyinyie, ɛ 'yɩ Ɔ' 'pa-. -Tɛblɩ -mɔ', ɔ yɩ 'lu -mō lɛ -hie, ɛ 'nɩ -da Ɔa Ɔdedede. 'Kɩ ɔ nɩ 'lɩ halo 'nyɩ, 'b 'yɩ Ɔhaande -yɩ.

22 U nu- -mo -bi, v wen 'ni, v ko [to, kee, 'waa 'lule-hihie muu ke'.

23 U 'ni [tuu]o v Nytsua 'v, -koti a 'yi'bubua, ko, -e 'ye ni 'ku yruyru, kee, 'kuo -mu', v de, nu- v [tui 'v, 'ti- tuyonu -mu', 'waa [gbetu, v ni, nu- v [tui 'v -we. Tuyonu a 'mu, v 'wi- -tonyibli yi. 'A de -bi 'wi-nubli, ko mamu, ko hro 'huen- yi.

24 No- ko -ti, Nytsua 'e -ha [nu me le, v 'mu ynyre-tebli, 'waa [wli -hue nu, 'v nini -toi-tebli 'yi [hlon le.

25 U 'ni -pu]v Nytsua a -ti [han-ti, kee, hi, no- v yi [wien le kue. U 'ni [tuu]o v Nytsua 'v, -e nu 'a -ne [dedede, kee, -tebli -mu', e -nu, e no- v [tui 'v. Kee, v blee yi, bu [tuu wen 'v Nytsua 'v, 'a -ne ti. Ke- bu ni 'mu.

26 No- nu]o, Nytsua, 'e -ha 'li [nu 'a dabu 'nyr, -e di]e nu, v 'mu -toi-tebli nu, -e ko 'tu ni [nu. Nugbi hie 'v nyibepe bu, 'v yi 'waa 'bio nugbi -mo pe. 'Klodu a 'mu, e 'ni -blee]e Nytsua a plo.

27 De ni -do a 'mu, e no- nyibepe ni -we. U hie 'v nugbi bu, 'v nini -toi-tebli 'yi [hlon le, 'v ni 'waa 'bio nyibepe nugbi -mo'. De a 'mu, e no- ko 'tu -ni [nu diaki. Ynyre-tebli a 'mu, e no- ko [huen v yi 'ye.

28 -e -bi 'ki, -te nyibli -mu', v 'ye ni -hua bu yru Nytsua, e no- nu]o, Nytsua, 'e -ha 'li [nu 'a dabu 'nyr, 'waa 'lule-hihie 'mu yi nyre, v 'mu 'klodu -mu' nu, v 'yi wen yi -blee -ni, bu nu wen.

29 Ynyre-tebli -huohu 'yii 'li 'waa [wli ki. -Tebli 'waa 'bio -ko, no- v -hue bu ko -we, 'v nini 'cre le, 'v ko ca, 'v 'le nyibli, 'v pi [ye, 'v kee nyibli, 'v yi 'waa 'bio a 'nyre di,

30 'v yi 'waa 'bio a 'nyre yi nyre, 'v yraa Nytsua, 'v -he nyibli 'yi le, 'v 'yee 'li 'waa dionu, 'v pi 'waa dionu a -pli, 'v yi ynyre-tebli yrayr 'lu -mo le -hie, 'v 'yi 'v 'waa 'banu ko 'waa 'diinu 'huen- a 'v]tuule -ko.

31 U 'yi 'ki [haande -yi. 'Bu hla -ti, v 'ni -nu]o li]ti. U 'yi nyibli -nue -ni, v 'yi nyibli a nyai -ko.

32 Nyibli a 'mu, v yi]e ni, -e mo, Nytsua a tete wen 'ni, nyibli -mu', -v ni -tebli]v a 'mu, v blee 'kukuv yi. [Han-ti, 'v yi]e, kee, v 'cibi 'v 'a nunuo. E 'yi de ni -do a 'mu 'pa-. 'Bu 'ye]e, -e mo, 'waa 'bio -bi ni ynyre-tebli, -e -bi 'waa plo ble ni.

2

-Te Nytsua di nyibli a -bati a lepvlle nu 1 -Mo -mu', -e pi le: «Nyibli a 'klo nyre yi,» nyiblo a 'di -bi -pa 'mu 'li, [ni pi nyibli -bati le. 'Ye [bu -mo 'a -ne nyiblo [du, [yi 'v [won -ko, 'ki 'v Nytsua ye', -e nu]o, ke- -pi: «Nyibli 'wla -ti, 'ki 'v Nytsua ye,» kee, -tebli ni -do a 'mu, -e ko -bati -pi nyibli le,

e ni -do a 'mu, e no- mo -na nunu]mlt. 'Bu mo, [ni yi 'puple le ni ni, -e -bi -mo ni -do, -e pi -dionu -bati le.

2 Nyibli ni -do a 'mu, -v ni ynyre-tebli a 'mu, -a yi]e ni, -e mo, Nytsua ko 'v [won, 'bu yi [no yru le ni -pi -ni.

3 -Mo -mu', -e ni ynyre-tebli a 'mu, Nytsua a -bati ko bu klo -mu.

4 E mo [haan-ti [nu, Nytsua a [wlv 'yopu ni, 'ti-, 'e ko [wlv a 'lila, 'ki 'v -na]mlt 'kukui a -ta'. Kee, de a 'mu a -ti, [ni 'yraa 'li]ti. Kee, ko 'a yiyie, -e mo, Nytsua a nule, ko 'a [wlv a 'lila a 'mu 'huen-, v blee yi, bu -hee -mu, -bu hie 'v -na]mlt 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nytsua.

5 Kee, -na [wlv 'gboklo ni. [Ni -hua]a li]ti -bu hie 'v -na]mlt 'kukui bu, -bu -nyi -na 'klo a pepe Nytsua. 'A -ti, -mo 'yee 'li Nytsua a yru. 'Ti-, -nyrowo -mu', Nytsua di 'v -bati 'v -puv -ni, -bati a 'mu, e di -mu 'ni klo. E di pu [haan-bati.

6 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, e di ko 'a nunuko a 'paele.

7 Nyibli -bi ni 'v, 'v ko [haan'klo, 'ti-, 'v -hue]e, 'ki Nytsua bu -nyi [nu -ti a 'yi'bubua ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li. Nyibli]v a 'mu, nu- Nytsua di -huan 'klo yrayru a 'mu -nyi.

8 Nyibli -bi ni 'v -we, 'v yi Nytsua a -ti le -hee -ni, v 'ni -hua]a li -ti a -tee. De -bu, -e nyre yi, e no- v ni. Nyibli a 'mu, nu- Nytsua pi yru le, nu- 'a -bati di klo.

9 Nyibli a pepe -mu', -v ni ynyre-tebli, [huen a 'yiye, ko 'kla-wliye]yia ko bu ye [nu ki. -Juukve*, nu- mo yi-henyibli, [huen a 'yiye ko 'kla-wliye]yia di ki ye, 'ti- e 'mu nyibli -mu', -v 'yi -juukve 'pa- ki ye.

10 Kee, nyibli a pepe -mu', -v ni [haan-tebli, nu- Nytsua di -ti a 'yi]uale -nyi ko kibuweenle 'huen-. Yi-henyibli de, nu- mo -juukve, 'ti- nyibli -mu', -v 'yi -juukve 'pa-, e 'mu [nu ki ye,

11 -koti Nytsua 'ni 'jra]a nyibli' le.

12-15 Nyibli a pepe, -v ni]mlt 'kukui, v di 'ni 'wan. Nyibli -mu', -v 'yi -juukve 'pa-, 'bu mo, 'bu yi]mlt 'kukui ni ni, Nytsua di puv [nu yru le, -e nu]o, 'ki 'li 'waa [wlv ki, tete -mu', Nytsua -nyi la Moise, [han-ti, 'v 'yi]ti -yi, kee, v yi [haande ko de -huan a 'yile-hihuale. Nytsua 'cri tete a 'mu ni, 'ki 'li 'waa [wli ki. E ko ti, 'waa [wli 'e yi 'li [nu -mo -hlee -ni, ko, e ko ti, 'waa [wli ni -do a 'mu, 'e yi [nu [won -nyi. Nyibli -mu', -v mo -juukve, 'bu yi]mlt 'kukui ni ni, Nytsua di puv [nu yru le -we, -e nu]o, v ko Nytsua a tete ni, kee, v 'ni [tuu]o 'v tete a 'mu. U yi [haande ni, kee, v 'ni -nu]o li]ti. E 'yi 'nyre [hen, -bu yi [haande, -bu wa, kee, [haande a 'mu, -ko -bu nu]o, 'ti- [mu wa.

16 -Nyrɔwɔ -mɔ' -kɔ 'kwli Nyɔsɔa di 'b -Yusu 'Klɔsɔ -lee -nɪ, ε 'mɔ nyibli -bati le -pɔɔ -nɪ, -tebli 'n hle wen kɪ, ε kɔ bɔ bi -huan pepe'. -Tebli -bɔ, nyibli -hli, 'kɪ 'lɪ 'waa [wli kɪ, nɔ- kɔ kɪ ε di 'b [nɔ -bati le pɔɔ -nɪ. Ε nɔ- mɔ Nyɔsɔa a [haantitie, 'n pɪ.

-Juukɔε* 'yɪ 'b Nyɔsɔa a tete 'b [tuu -nɪ
17 'A mɔ -Juukɔε, a wen 'nɪ, a mɔ -Juukɔε [nɔɔ, 'a pɔɔ [han-tɪ, -ε mɔ, 'a -nε [dedede nu -tεε, 'kɪ 'b a kɔ Nyɔsɔa 'hven- -gbati. A yɪ tete, Nyɔsɔa -nyɪ la Moise nɪ, 'a pɪ 'aan dɔɔnɔ a -pli. A wen 'nɪ, a mɔ Nyɔsɔa a nyibli.

18 De -bɔ, Nyɔsɔa -hɔε ba nu, a yɪ [e nɪ, -ε nu [ɔ, tete, ε -nyɪ la Moise, ε tɔɔ nε 'a mɔ 'hru nɪ, 'kɪ ba yɪ [haandε kɔ yɪnyredε a 'yile-hɪtɪale.

19 'A pɔɔ [han-tɪ, a yɪ 'hru nɪ, -ε mi 'lɪ Nyɔsɔa -mɔ, 'kɪ ba tɔɔ [nε nyibli -mɔ', -b 'yɪ [ɪ -yɪ. A wen 'nɪ, a mɔ -nyre [nɔɔ, 'kɪ 'b nyibli -mɔ', -b nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ -mɔ.

20 'A wen 'nɪ, a -wε 'lɪ nyibli -mɔ', -b 'yɪ [dedede -yɪ a naale. A wen 'nɪ, a -wε 'lɪ nyibli -mɔ', -b 'yɪ Nyɔsɔa a 'hru -yɪ a tɔɔle. 'Bɪ a wen 'nɪ, -tε a yɪ Nyɔsɔa a tete a pepe, 'a -tɪ, a yɪ 'a -nε [dedede nɪ, ε kɔ -tɪ a -tεε -wε,

21 'a tɔε nyibli -bɪ Nyɔsɔa a 'hru. De- kɔ -tɪ 'kɪ a 'yε nɪ tɔɔ nε 'aan dɔɔnɔ 'hru a 'mɔ 'lɪ? Kε- a pɪ nyibli yɪ: «A 'nɪ 'yrie 'lɪ.» Kεε, 'aan 'mumu, a yɪ 'nɪ 'yri.

22 Kε- a pɪ nyibli yɪ -wε: «A 'nɪ 'nuo 'lɪ -wlawlɪ.» Kεε, 'aan 'mumu, a nɪ -wlawlɪ -wε. A wen 'nɪ, -cɪ a kuklɔ nyre yɪ, kεε, ε nɔ- kɔ -tebli a -hε -cɪkayo blε, a ple.

23 'A wen 'nɪ, a yɪ Nyɔsɔa a tete nɪ dɪakɪ, 'a pɪ 'aan dɔɔnɔ a -pli, kεε, a 'wle tete a 'mɔ nɪ. Ε nu [ɔ, nyibli 'b yɪ Nyɔsɔa a 'nyre yɪ nyre.

24 -Tɪ nɪ -do a 'mɔ b 'cɪru la 'lɪ Nyɔsɔacɪen 'kwli. -Tɪ a 'mɔ, ε nɔ- -bɔ: «'A mɔ -juukɔε a nunuklɔ a -tɪ, nyibli 'b yɪ Nyɔsɔa a 'nyre yɪ nyre.»

25 'Ba yɪ 'b Nyɔsɔa a tete nɪ [tɪ nɪ, 'aan -juukɔεde di 'a mɔ 'nɪ -hεε -nɪ. Kεε, 'ba 'yε nɪ kɔε Nyɔsɔa a tete [wien le, 'aan -juukɔεde mɔ dadɔ.

26 Dakɔ -bɪ a nyibli, -b 'yɪ -Juukɔε 'pa-', 'bɔ yɪ 'b Nyɔsɔa a tete nɪ [tɪ nɪ, 'kɪ 'b Nyɔsɔa ye', b 'wɪ- -Juukɔε yɪ.

27 'A mɔ -Juukɔε, a kɔ Nyɔsɔa a tete nɪ. Nɔ- nu [ɔ, 'a yɪ -tebli -huɔhɔɪ, 'kɪ 'b Nyɔsɔa kɪ, kεε, a 'wle tete a 'mɔ nɪ. Dakɔ -bɪ a nyibli, -b 'yɪ -Juukɔε 'pa-', 'bɔ yɪ 'b tete a 'mɔ nɪ [tɪ nɪ, 'waa tete a 'b [tuule di nyibli -bɪ 'nɪ -tɔɔ -nɪ, -ε mɔ, 'a mɔ -Juukɔε, a mɔ -tɪ 'wlanɔyɔ.

28 Nyibli a 'dɪ -bɪ -mɔ -tεε a -Juukɔεyɪ 'lɪ, -ε mɔ Nyɔsɔa a nyibli? 'A mɔ -mɔ -bɪ, a wen 'nɪ, -tεε a -juukɔεyɪ, nɔ- mɔ nyibli

-mɔ', -ε kɔ 'dɪ kɔ 'baɪ 'hven-, -b mɔ -Juukɔε, 'tɪ -ε 'bε yɪ. Yɪ 'bɔε a 'mɔ, ε nɔ- mɔ 'a yruule, -ε mɔ, ε mɔ Nyɔsɔa a nyibli [nɔɔ. Kεε, ε 'yɪ 'mɔ le -nɪ.

29 -Tεε a -Juukɔεyɪ, nɔ- mɔ nyibli -mɔ', Nyɔsɔa -nyɪ [wɔɔ yrayɪɪ. Nyɔsɔa 'nɪ [mɔɔ [ɔ 'hɔɪ a yruule le, -ε mɔ yɪ 'bɔε, kεε, ε [mɔε nyibli -mɔ', -ε kɔ [wɔɔ yrayɪɪ le. -ε -bɪ [wɔɔ yrayɪɪ a 'mɔ, [nɪ 'mɔ [ɔ kɔ, Nyɔsɔa a -Hihɪu*, nɔ- nɪ -kɔandɔ a 'mɔ. Ε 'yɪ tete -mɔ', b 'cɪru la a -kɔan 'pa-. -Tεε a -Juukɔεyɪ a 'mɔ, Nyɔsɔa, nɔ- pɪ [ɪ 'nyre le, ε 'yɪ -tonyibli 'pa-.

3

1 'Bɔ nɪ 'mɔ le, nyibli [ɔɔ di 'nɪ 'beti -nɪ: «[Bɪ nyibli bɔ mɔ -Juukɔεyɪ, ε yɪ nyibli a 'mɔ 'nɪ -hεε -nɪ?»

2 Iin, ε yɪ [ɪ 'nɪ -hεε -nɪ dɪakɪ. Yɪ -hede, -Juukɔε, nɔ- Nyɔsɔa -nyɪ 'a win.

3 'Ε mɔ [han-tɪ, 'kɪ 'lɪ [nɔ 'nyɪ, -b -bɪ nɪ 'lɪ, 'b 'yε nɪ kɔε Nyɔsɔa a win a 'mɔ [wien, b pɔ le, b di [wien kɔε. -Tε b 'yε nɪ kɔε Nyɔsɔa a win [wien le, ε 'yɪ 'nyre [hen, -ε mɔ, [haandε -mɔ', Nyɔsɔa pɔ la le, ε di la nu, ε 'yɪ 'lɪ [ɪ 'lɪ -wε, bɔ 'yɪ [ɪ -nu.

4 Mɔ, 'yε [bɪ nyibli a pepe bɔ mɔ hɔlekɔnyibli, Nyɔsɔa, 'a -nε tɪ, -tɪ, ε hle, ε nɪ [e nɪ. Ε nɔ- b 'cɪru la 'lɪ Nyɔsɔacɪen 'kwli, -ε mɔ:

«Nyɔsɔa o, 'bɔ mɔ, [nɪ yɪ nɪ hle, nyibli a pepe kɔ bɔ yru [ɔ, -ε mɔ, -hle -tɪ a -tεε.

-Kɔ nyibli 'hven-, 'ba yɪ -tɪ nɪ hle, -dɪ kɔ 'b [wɔn.»

5 Ε kɔ hɔlekɔnyɔ -bɪ, 'b pɪ le: «Yɪnyre-tebli, -a nɪ, ε mɔ -hεε [nɔɔ, 'kɪ 'b Nyɔsɔa -mɔ, -ε nu [ɔ, nyibli yɪ [ɪ 'nɪ 'yε, -ε mɔ, Nyɔsɔa, nɔ- 'sɪi 'b yɪ. 'A -tɪ, [bɪ ε nɔɔ 'b le, 'kɪ bɔ pɔɔ nε -a mɔ yɪ le?»

6 'Klɔ -mɔ 'kɔ, ε 'yɪ 'mɔ le -nɪ. Nyɔsɔa 'sɪi 'b yɪ. 'Bɔ 'yɪ wen 'b yɪ 'sɪi -nɪ, ε 'yɪ wen 'lɪ [ɪ 'lɪ -wε, bɔ pɔɔ wen nyibli -bati le.

7 -Bakle, kε- -bɪ di pɔ de: «-Tε -a mɔ hɪnyɔ a -tɪ, ε yɪ -hεε nyibli, 'kɪ bɔ yru [ɔ, -ε mɔ, Nyɔsɔa 'yɪ hɪ le -kɔ. -ε -bɪ 'a -tɪ, b kɔ bɔ pɔɔ 'nyre le. -Tε ε nɪ 'mɔ le, de a 'dɪ -bɪ -kɔ -tɪ, 'b yɪ -a mɔ -tɪ -yεε -nɪ 'lɪ, -ε mɔ, -a mɔ -tɪ 'wlanɔyɔ [nɔɔ.»

8 -U -bɪ wen 'nɪ de: «-Ba nu de -huan, nyibli 'mɔ [ɔ 'yε, -tε Nyɔsɔa a [wɔɔ nu yɪnɔɔ.» -U -bɪ pɪ 'mɔ hɪ-bati le, b wen 'nɪ, 'mɔ -nɪ 'pɔple le. Nyibli -mɔ', -b pɪ le, Nyɔsɔa a -bati di [nɔ 'nɪ kɔ. 'Ε mɔ [han-tɪ, ε hleε [nɔ yɪ.

Nyibli [ɔɔ 'yɪ 'b yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'b Nyɔsɔa ye'

9 -ε -bɪ 'kɪ, -tɪ -bɔ, 'n hla wen, nɔ- mɔ, -a mɔ -Juukɔε*, -a 'yɪ 'b nyibli -bɪ -hɪ, 'kɪ 'b Nyɔsɔa a tete a 'b [tuule a -ta'. -Aan

pepe, -juukue ko dako -bi a nyibli 'huen-, de 'kuku ko ne -a mu win ki.

¹⁰ -Ti -bu, 'n hle, v 'cru la[pa ni, 'ki 'li Nyisua crɛn 'kwli. -Ti a 'mu, ε no- -bu: «Nyiblo [du 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye'.

Yruyru, ε 'yi nyiblo [du -ko, -ε 'sii 'v yi.

11 ε 'yi nyiblo -ko, -ε yrui -ti a -tεε le,

mɔ, ε 'yi nyiblo [du -ko -we, -ε [muε Nyisua le.

12 Nyibli a pepe bibi ki, 'v hie 'v Nyisua a 'hru bu, 'v 'wan.

Yruyru, ε 'yi nyiblo [du -ko -we, -ε ni [haande.

13 Yunyrewin, ε no- -huen 'li [nu wlon, [wɔɔɔ 'kukuku, -ε ni 'li 'dabio 'kwli a 'nu yi.

'Waa wlon bu a win a 'mu, ε 'le nyibli. 'Waa me keε nyibli.

'Waa wlon bu a win 'wɔ- hre a 'nyi yi, -ε 'le nyibli.

14 'A -ne ti, v pi nyibli 'jro yi, 'v hle -ti -hɔn le.

15 'Waa bu 'huhue ni, 'ki bu 'wla -hɔ bu.

16 'A -ne -tite, v mi 'v, v yi nyree 'v -tebli yre,

'v [tui nyibli [hɔen.

17 U 'yi[ti -yi, -te bu di nu, 'ti- v ko nyibli 'huen-, v 'mu kibuwεenle ko.

18 U 'ni -pie[te li Nyisua, 'klo -mo 'klo.» Ke- Nyisua a win pi.

¹⁹ -ε -bi 'ki, -a yi[te ni, -ε mo, 'a -ne de, Nyisua a tete tve -ni, -juukue, ε tve [ne. Nu- Nyisua -nyi 'a tete. 'ki v ni 'li tete 'nyi. 'A -ti, nyiblo [du 'yi 'v [won -ko. Nyibli a pepe mo -ti 'wlanu, 'ki 'v Nyisua ye'.

²⁰ -ε -bi ke- ε ni 'mu, -koti tete a 'v[tuuε 'ni -nu[ɔ li[ti, nyiblo 'ni 'sii[te 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye'. Keε, tete a -kwan, ε no- mo, bu -heε ne -a mu, -ε di[te nu, -a 'mu[ɔ yru, 'ki 'li -aan [wɔ ki, -ε mo, -a 'wla -ti, 'ki 'v Nyisua ye'.

-Te Nyisua ni, 'ti- nyibli 'v yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v[ɔ ye'

²¹ 'Hru -mu', nyibli di na, 'ti- v 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisua ye', -te ti ne -bu, Nyisua too [nu[ɔ ni. 'Hru a 'mu, ε 'yi 'li tete 'kwli -hɔn. ε mo 'hru yrayru [nu, Nyisua a 'mu, 'ε too [ne nyibli. 'Hru yrayru a 'mu, v 'cru la 'a -ti ni, 'ki 'li Moise a teterɛn 'kwli, ko 'ki 'li Nyisua a winwlon-hanyu* a 'cruɔn 'kwli -we.

²² 'Hru a 'mu, ε no- -bu: Nyibli -bu, -v kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi, nu- Nyisua yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnu ye'. 'Hru a 'mu, Nyisua too [ne nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi. ε 'yi -juukue* ni -do a 'hru 'pa-, keε, 'a -ne nyiblo [du a 'hru [nu,

Nyisua 'ε too [nu[ɔ, -koti ε 'ni 'jra[pa nyibli 'yi le.

²³ Nyibli a pepe 'wla Nyisua a tete ni. ε no- nu[ɔ, Nyisua, -koti [ɔba 'yi, 'ki ε 'yi 'ki 'v [nu 'huɔ -ni de.

²⁴ Keε, Nyisua nve -tonyibli ni, 'ε yi 'v [nu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnu ye', 'ki 'li daduke 'kwli, -ε nu[ɔ, -Yusu 'Kɔsu, ε no- -he 'li [nu de 'kuku 'nyi.

²⁵⁻²⁶ Nyisua -ha[pa ni, 'ki bu -he -cɔhɔn*, bu 'ku, 'ki 'v -aan -ta', -a mu -bu, -v bleε wen 'kukub yi, -ε di[te nu, 'a -hɔ 'mu -aan ynyre-tebli 'wɔwla -ni. Ke- ε ni, 'ε yi -aan ynyre-tebli 'wɔwla -ni, 'bu mo, [ba kuo [ne [wɔ yi, -ε mo, -Yusu 'Kɔsu 'ku ni, 'ki 'v -aan -ta'. Ke- Nyisua ni 'a nunuo, -ε di[te nu, nyibli 'mu[ɔ ye, -ε mo, ε 'sii 'v yi, -ε nu[ɔ, nyibli, -v ni la ynyre-tebli, ti -hi la a ti 'yi, Nyisua 'ni -puv[ɔ la [nu yru le, 'a [wɔ a 'li la -ti. Keε, -te ti ne -bu, ε tve [ne nyibli ni, -ε mo, ε 'sii 'v yi. 'A 'mumu, ε -hve bu nu de -mu', -ε 'sii 'v yi, 'ti- 'ε -hve bu 'sii 'v nyibli -mu' yi, -v kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi.

²⁷ 'A -ti, -a 'yi 'hru -ko, 'klo -mo 'klo, 'ki -ba 'yaa 'li -aan dɔnu 'li, -ε nu[ɔ, nyiblo 'bu [tuu wen 'v Moise a tete a pepe 'v, -ε -bi ε ko wen 'hru, 'ki bu 'yaa wen 'li 'a dɔnu 'li. Keε, Nyisua kla 'hru yi, -ε ko wlon nyiblo 'yi 'li 'a dɔnu a 'li yaale 'li -we. 'Hru a 'mu, ε no- mo, -ba kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi,

²⁸ -ε nu[ɔ, -a yi[te ni, -ε mo, Nyisua yi 'sii 'v nyibli -mu' yi, -v kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi. ε 'yi nyibli -mu' 'pa-, -v [tui 'v Moise a tete 'v, ε 'ni 'sii[te 'v [nu yi.

²⁹ [ɔbi Nyisua mo -juukue ni -do a Nyisua [nu? [ɔbi ε 'yi dako -bi a Nyisua 'pa-? 'Uɔn-, ε mo dako a pepe a Nyisua [nu,

³⁰ -ε nu[ɔ, Nyisua mo Nyisua ni -do. -juukue 'bu kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi, Nyisua di 'v [nu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnu ye'. Dako -bi a nyibli, de -ni -do, no- [nu. 'Bu kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi, Nyisua di 'v [nu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnu ye'.

³¹ 'Bu mo, [ba yi le ni pi, -ε mo, Nyisua yi 'sii 'v nyibli yi, 'ki 'v 'a dɔnu ye', -koti v kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi, [ɔbi ε [hen nyre, ke- -a pi: «A 'ni [tuu 'v tete 'v?» 'Uɔn-, ε 'yi 'mu le -ni. 'Bu mo, [ba kuo -Yusu 'Kɔsu [wɔ yi, -ε -bi -a ko 'klɔ, 'ki -ba [tuu 'v tete 'v.

4

-Te Nyisua nu la 'v Abrahamu a yi'siile

¹ -Aan 'baɔ gbagbu, -ε mo Abrahamu, [bu pu[ɔ 'a de yi. -Bi' Nyisua nu la 'v 'a yi'siile 'li?

² Nyisua 'yi la 'v[ɔ yi 'sii -ni, 'ki 'v yɔno-tebli -mu', Abrahamu ni la a -ta'. 'Bu mo, Nyisua 'bu 'sii wen 'v[ɔ yi, 'ki 'v yɔno-tebli -mu', -ε ni la a -ta', -ε -bi

Abrahamu a 'mu, e di ko la 'hru, 'ki bu 'yaa la 'li 'a dionu. Kee, e 'yi la 'hru -ko, 'ki bu 'yaa la 'li 'a dionu, 'ki 'u Nyisua ye'.

³ Ke- u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisua cruen 'kwli, -e mo: «Abrahamu kuo la Nyisua [w]w yu. E no- nu[0], Nyisua 'e 'sii la 'u[0] u yu, 'ki 'u 'a dionu ye.»

⁴ Ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo 'bu nu -kuan, 'bu -nyi[0]e de, 'ki 'u -kuan -mu', e -nu a -ta', de a 'mu, no- mo 'a 'peele. U 'yi [ne]e -nyi dadu.

⁵ Kee, 'ki 'u Nyisua -mo, e ni 'do. 'Bu mo, nyiblo 'bu kuo Nyisua [w]w yu, 'ti- 'bu 'yi le -pu, -e mo, e 'sii 'u yu, 'ki 'u Nyisua ye', 'a yno-kuan a -ti, -e -bi nyiblo a 'mu, no- Nyisua yu 'u yu 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye'. Nyisua ko 'hru, 'ki bu 'sii 'u de'kukununy yu, 'ki 'u 'a dionu ye'. Ke- e ni 'waa [haande a -monunuo. E ni]e ni, 'ki 'li daduke 'kwli.

⁶ -Ti ni -do a 'mu, e no- bodio Dafidi hla la. Nyibli -mu', Nyisua yu 'u yu 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', 'ye [bu] u 'ye ni nu [haande, no- ko -ti e hlee la ki. Nyibli a 'mu, nu- ko plo a bleele.

⁷ E wen 'ni:

«Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ko de 'kuku Nyisua 'wowa -ni, 'ti-, -u ko ynyre-tebli a -ti Nyisua -hru -mo.

⁸ Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, Nyisua 'ye ni yee -ti, 'waa njml 'kukui a -ti.»

⁹ -Ti -bu, Dafidi hla la, [bi] e [hen] nyre, -e mo, -juukue* ni -do, nu- ko plo a bleele? 'Ubn-, nyibli -mu', -u 'yi -juukue 'pa-, u di ko plo a bleele -we. Ke- -a pu wen: Abrahamu kuo la Nyisua [w]w yu. No- nu[0], Nyisua 'e 'sii la 'u[0] u yu, 'ki 'u 'a dionu ye'.

¹⁰ [Bi] ti -ko 'yri Nyisua 'sii la 'u[0] u ye', [bi] ti a 'mu 'yri Abrahamu a 'mu, e nu la -juukue a de -mu', -e mo yu'ube ni, 'ki e 'mu 'u yu 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. 'Ubn-, ti a 'mu 'yri, e 'ye la yu ni 'be.

¹¹ Ti -ko 'yri, e 'ye la yu ni 'be, 'ki Nyisua 'sii la 'u[0] u yu, 'ki 'u 'a dionu ye', -te Abrahamu a 'mu, e -nu, 'e kuo [ne] [w]w yu a -ti. -E -bi -te e -hi, Nyisua lee la[0] a ni, -e mo, bu 'be yu. Yu'ube a 'mu, e mo la yruule [nu], -e tue la[0] nyibli yu, -e mo, Abrahamu kuo la Nyisua [w]w yu, 'e 'sii la 'u yu, 'ki 'u Nyisua ye'. 'A -ti, nyibli a pepe -mu', -u 'yi yu 'be, 'ti-, -u kuo Nyisua [w]w yu, nyibli a 'mu, Abrahamu mo 'waa 'bat gbagbu -we. -Te Nyisua nu la, 'e 'sii la 'u Abrahamu yu, 'ki 'u 'a dionu ye', ke- e ni, 'e yu 'u nyibli a 'mu yu 'sii -ni -we.

¹² Nyibli -mu', -u 'be yu, Abrahamu mo 'waa 'bat -we. Kee, yu'ube ni -do 'yi 'li[0] 'li -we, bu nu[0], -bu -he Abrahamu a 'yu. De -mu', -e ni[0]e, 'ti- nyiblo 'e yu Abrahamu a 'yu -he, e no- mo, bu kuo Nyisua [w]w yu,

-te Abrahamu nu la, 'e kuo la Nyisua [w]w yu, ti -mu' -ko 'yri e 'ye la yu ni 'be.

Nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Kisu [w]w yu, nu- di de -mu', Nyisua pu 'li ko

¹³ Ke- Nyisua pu la 'li[0] ni, -e mo, Abrahamu ko 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- e di la -tutu a pepe -nyi. Abrahamu bu kuo la Nyisua [w]w yu, no- nu[0], Nyisua a 'mu, 'e 'sii la 'u[0] u yu, 'ki 'u 'a dionu ye', 'e pu la le, -e mo, e ko 'a 'yonu a 'yonu 'huen-, nu- e di la -tutu a pepe -nyi. E 'yi Abrahamu bu yu la 'u Nyisua a tete ni [tui -ni a -ti] 'pa-.

¹⁴ Nyibli -mu', -u [tui 'u tete, 'bu pu le, tete a 'u[0]tuule, e no- u kuo [w]w yu, Nyisua 'bu -nyi wen nyibli a 'mu de -mu', e pu la le, e di la [nu] -nyi, 'bu ni wen 'mu le, -e -bi nyibli -mu', -u kuo Nyisua [w]w yu, u kuo wen[0]e [w]w yu dadu, 'ti-, de -mu', Nyisua pu 'li, e 'yi wen 'li[0] 'li -we, bu mo wen [haan]-ti.

¹⁵ Ke- e ni 'mu, -e nu[0], -te nyibli 'win la Nyisua a tete, u 'yi la 'u tete a 'mu 'u [tuu -ni. E no- nu[0], Nyisua 'e pu [nu] yru le. 'Bu mo, tete 'bu 'yi 'u -ni, -e -bi nyiblo [du] 'yi 'li[0] 'li -we, bu 'wla tete a 'mu.

¹⁶ -E -bi de -mu', Nyisua pu 'li, e pu 'li[0] ni, 'ki 'u nyibli -mu', -u kuo [ne] [w]w yu -mo. Ke- e nu 'a nunuo, -e di[0]e nu, de a 'mu, e 'mu [nu] u -nyi, 'ki 'li daduke 'kwli. -E -bi 'hpu de a 'mu, e -hu[0]e ni, bu -nyi[0]e Abrahamu a 'yonu a 'yonu a pepe. E 'ni -nyi[0]e li[0] nyibli ni -do -tete', -u kuo [ne] [w]w yu, 'ti- -u [tui 'u Moise a mu'. Kee, e yu -nyi[0]e nyibli a pepe, -u kuo Nyisua [w]w yu, [wi] yu, -te Abrahamu nu la, 'e kuo la Nyisua [w]w yu, -koti -aan pepe -bu, -u kuo Nyisua [w]w yu, Abrahamu, no- mo -aan 'bat.

¹⁷ -Ti a 'mu, u 'cri la[0] a ni, 'ki 'li Nyisua cruen 'kwli. -Ti a 'mu, e no- -bu: Ke- Nyisua pu la Abrahamu yu, e wen: «'N nu[0] ni, [ni] -he dako -huohu a 'bat.» Abrahamu, no- mo -aan 'bat, 'ki 'u Nyisua ye', -koti e kuo la[0] [w]w yu. Nyisua a 'mu, no- -he 'kukonyibli 'klo le. E ni -do a 'mu, no- ni -tebli yrayri, -e 'yi 'klo -ni.

¹⁸ -E -bi ke- Nyisua pu la Abrahamu yu de, e wen: «'N di[0]e 'ni nu, [mu] 'yu ko.» [Han]-ti, 'ki nyibli -bi 'ye ni pu la[0] [han]-ti, -e mo, de -mu', Nyisua pu la 'li, e di la[0] a 'ni nu. Kee, Abrahamu -mo -bi, e 'tie kuo la Nyisua [w]w yu, -e mo, -ti -mu', Nyisua hla la, e di la[0] a 'ni nu. -E -bi 'ki, -ti a 'mu, Nyisua hla la, e nu la[0] a ni, Abrahamu 'e -he ke dako -huohu a 'bat. -Ti ni -do a 'mu, e no- Nyisua hla la[0] a yu, e wen: «-Na 'yonu a 'yonu di -huan 'ni -hu.»

¹⁹ Ti -mu' -ko 'yri Nyisua hlaa la 'u[0] u -ti a 'mu yu, Abrahamu a 'yri a -wli ni [hun], e no- mi la 'ki [ce] mo. E yi la[0] a ni, -e mo, e ku la ni dtaki, 'ti- 'a nugba Sara, e 'yu la

'yukode. Kee, 'a 'khi 'yi la 'li -we, 'ki bu kuo la Niyisva [wlv yi.

²⁰ E yi la[pa ni, -e mo, de -mu', Niyisva pu la 'li[ti, e di la[pa 'ni ko, e 'ni -pu[pu la[pa gble. 'A [wlv a yikuole -nyi la[pa 'khi, 'e pi la Niyisva 'nyre le.

²¹ E pu la[pa [haan-ti, -e mo, Niyisva ko la 'khi, 'ki de -mu', e pu la 'li[ti, bu nu la[pa.

²² -Te e kuo la Niyisva [wlv yi, no- nu[po, Niyisva 'e 'sii la 'u[pu yi, 'ki 'u 'a dtonu ye'.

²³ -Ti -mu', u 'cri la, 'ki 'li Niyisvacrien 'kwli, -e mo, Niyisva 'sii la 'u[pu yi, 'ki 'u 'a dtonu ye', e 'yi e ni -do a -ta' 'pa-, u 'yi la[pa 'cri.

²⁴ U 'cri la[pa ni, 'ki 'u -aan -ta' -we. 'Bu mo, [ba kuo Niyisva [wlv yi, -e -ha 'li -aan Kukonyo -Yusu 'kukonyibli 'nyi, 'ti-, -e -ha[pa 'klo, -e -bi e di[pe 'ni nu, -a 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u[pu ye'.

²⁵ -Yusu a 'mu, Niyisva -ha la[pa ni, -e di[pe nu, e 'mu 'ku, -aan de 'kuku a -ti, 'ti- 'e -ha la[pa 'klo, -e di[pe nu, e 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dtonu ye'.

5

-A ko Niyisva 'hven-, -a ween ki bu

¹ E mo [han-ti [nro, Niyisva 'sii 'u -a mu yi, 'ki 'u 'a dtonu ye', -koti -a kuo [ne [wlv yi. No- nu[po, -a ko[po 'hven-, [a ween ki bu, 'ki 'u de -mu', -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu nu a -ti.

² -E -bi -Yusu 'Klisu a 'mu, no- kla 'hru yi, 'ki -ba 'mve Niyisva yre, e 'mu -a mu [haande -mo nu, 'ki 'li dadoke 'kwli, -e nu[po, -a kuo [ne [wlv yi. [Haande a 'mu, e no- -a 'ble kva -tee. 'Ya 'u 'lu de, -a ni dodu, -koti -a yi[pe ni -tee, [a yi[ti -ple, -e mo, Niyisva di[pe 'ni nu, -a 'mu -ti a 'yi'bubba ko, -te e -nu, 'e ko -ti a 'yi'bubba.

³ E 'yi e ni -do a 'mu 'pa-, 'a dodu 'ni nu[po li -a mu, kee, -a ni dodu -we, 'ki 'li [hiven a 'yiye 'kwli, -koti -a yi[pe ni, -e mo, [hiven -mu', 'a 'yiye, e yi -a mu 'ni -hee -ni, 'ki -ba 'nyi [wlv a 'hla.

⁴ [Wlv a 'hla a 'mu, e ni[pe ni, [a yi 'li -ti -we. 'Bu mo, [ba -we 'li -ti, -e -bi -a kuo [ne [wlv yi, -e mo, -ti -mu', Niyisva -hla, e di[pe 'ni nu.

⁵ 'Bu mo, [ba yi [wlv a yikuole le ni ni, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu mo dadu, -e nu[po, Niyisva too [ne -a mu yi, -te e nu -aan nvele, 'e -nyi -a mu 'a -Hihiu*. 'A -Hihiu a 'mu, no- ko 'kwli e naa 'li, 'e too [ne -a mu, 'ki 'li -aan [wlv ki, -e mo, e nve ne -a mu ni dtaki.

⁶ Iin, ti -hi la a ti 'yri, -a 'yi la 'khi -ko, 'ki -ba wa la. Kee, ti -bu 'yri, -Yusu 'Klisu, no-di, -e 'ku, 'ki 'u -a mu -ti'wlanyo a -ta'. Ti, Niyisva wa la 'nyre, no- ko 'yri -Yusu 'kuv la 'u.

⁷ -A yi[pe ni, -e mo, e kla 'mu, 'ki nyiblo -bi bu 'ku, 'ki 'u 'a 'bi a -ta', 'ye [bu 'a 'bi a

'mu, e mo [haannyiblo, -e [tui 'u tete. 'A 'bi a 'mu, 'bu yi [haande ni ni, -bakle, nyiblo [du -we 'li bu wen bu 'ku, 'ki 'u 'a -ta' ni.

⁸ Kee, -Yusu 'Klisu 'ku ni, 'ki 'u -aan -ta', -te -a 'tete mo la -ti'wlanyo. Ke- Niyisva nu -a mu 'a nvele gbagbu a yitoole.

⁹ -Yusu 'Klisu a 'mu, -e 'kuv 'u -aan -ta', 'a -hlu a -ti, Niyisva 'e nu[po, [a 'sii 'u yi, 'ki 'u[pu ye'. -Te e ni 'mu le, -e -bi -a pu[pu [han-ti, -e mo, -Yusu 'Klisu di -a mu 'ni wa, 'ki 'u Niyisva a yru a pupu -mo.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, -te -a 'tete yraa la Niyisva, Niyisva nu la[pa ni, e ko -a mu 'hven-, [a -mve, [a ko kubuweenle, -e nu[po, 'a 'Yu -Yusu 'Klisu 'ku ni -aan -ta'. -Te e ni 'mu le, -a pu[pu [han-ti, -e mo, e di -a mu 'ni wa pepe, -koti 'a 'Yu a 'mu, e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, e 'hri 'klo.

¹¹ 'Ya 'u 'lu de, -a ni dodu, Niyisva a -ti. -Aan Kukonyo -Yusu 'Klisu, no- nu[po, [a ni dodu. No- -nu[po -we, -a ko Niyisva 'hven-, [a -mve, [a ko kubuweenle. -E -bi ke- e ni 'mu.

Adamu ko -Yusu 'Klisu 'hven-

¹² Yi-he-nyre a ti 'yri, nyiblo -bu, -e mo Adamu, no- 'wla la -ti, 'ki 'u Niyisva ye'. Nyiblo ni -do nu la[pa. 'A -ti a 'wuwla a 'mu, no- ya 'ne- de 'kuku 'klo ki, de 'kuku a 'mu, 'e ya 'kukuv. E no- nu[po, 'kukuv 'e yi nyibli a pepe ye, -koti nyibli a pepe nu de 'kuku.

¹³ Yi-he-nyre a ti 'yri, nyibli ni la de 'kuku, 'ti- Niyisva 'e -nyi la 'a teteMoise. -Te tete 'ye la 'ne- 'klo ki ni ni, Niyisva 'ni 'beti[pe la de 'kuku, -tonyibli ni la a -ti.

¹⁴ Kve 'li Adamu a ti 'yie bu, -bu ye Moise a ti ki, 'ye [bu Niyisva bu 'ye ni 'beti la de 'kuku a -ti, 'kukuv ko la nyibli win ki. Adamu 'yi la 'u Niyisva 'u [tuu -ni. -E -bi -te 'a de 'kuku ni la 'mu, nyibli a -ne 'yi la 'mu le -ni, kee, 'kukuv ko la [nu win ki.

Adamu, no- pu nyibli -huohu a 'hru ye', -Yusu 'Klisu 'e pu nyibli -huohu a 'hru ye' -we.

¹⁵ Kee, u ni 'hven a 'mu, u ni dudoyo le. [Haande, Niyisva nu -a mu -mo, 'ki 'li dadoke 'kwli, e 'yi Adamu a de 'kuku yi 'wi. Nyiblo ni -do a 'mu, -e mo Adamu, 'a de 'kuku a -ti, nyibli -huohu 'u 'kukuv le. Kee, Niyisva a [haande, e ni -a mu -mo, 'ki 'li dadoke 'kwli, e -hi 'u ni. [Haande a 'mu, nyiblo ni -do -mu', -e mo -Yusu 'Klisu, e no- ko -ti 'e nu[po nyibli -huohu -mo.

¹⁶ [Haande, Niyisva ni nyibli -mo, de e yi -a mu -nyi, e ni 'do. De 'kuku, nyiblo ni -do -nu, de e yi -a mu -nyi, e ni 'do -we. Nyiblo ni -do -mu', 'a de 'kuku nu[po ni, 'e -he -ti'wlanyo, Niyisva a -bati 'e klo[po. Kee, Niyisva 'bu yi nyibli [haande -mo ni ni, 'yi [bu u nu yinyre-tebli -huohu, e yi 'sii 'u

□nu yi, 'ki 'b 'a dionu ye', 'ki -bati 'ye ni klo □nu.

17 'E mo □han-ti, nyiblo ni -do, no- nu de 'kuku, 'kukuu 'e koo ke nyibli a pepe win ki, nyiblo ni -do a 'mu, 'a -ti. Kee, nyiblo -bi -mu', -e mo -Yusu 'Klisu, 'a -kvan ni 'do. Nyibli -mu', Nyisva ni □haande -huohu -mo', 'ti-, -v 'sii 'b yi, 'ki 'b□u ye', -Yusu 'Klisu a -ti, v di ko 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li, 'ti-, v di 'wi bodopu ko 'kumpu 'huen- yi. -E -bi -tebli a pepe a 'mu, -Yusu 'Klisu a -ti □nu, Nyisva 'e ni -a mo□o -mo.

18 'A -ti, -a yi□i 'ni 'ye, -e mo, Nyisva a -bati klo nyibli a pepe ni, nyiblo ni -do, -e mo Adamu a de 'kuku a -ti. Kee, nyiblo ni -do -bi -mu', -e mo -Yusu 'Klisu, -e nu □haande, e yi -heε nyibli a pepe, -bati 'ni □ha □nu klo, 'e yi □nu □haan'klo -nyi.

19 'E mo -tee, Nyibli -huohu -he -ti'wlanu, -koti nyiblo ni -do 'yi 'b Nyisva 'b □tuu -ni. Kee, nyiblo ni -do -bi -mu', -e mo -Yusu 'Klisu, e nu□o ni, nyibli -huohu 'b 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye', -koti e no- -mo -bi, e □tuu 'b Nyisva ni.

20 Nyisva -nyi nyibli tete ni, -e di□e nu, v 'mu□u yru, -e mo, 'waa ynyire-tebli -hu ni. 'Bu mo, □ba yi□i ni yru, -e mo, -aan ynyire-tebli -hu -ni, -e -bi -a yru□e ni -we, -e mo, Nyisva a □haande, e nu -a mu -mo, 'ki 'li daduεe 'kwli, e bii ki, 'e -hi 'b -aan ynyire-tebli 'b.

21 -Te de 'kuku ni la, 'e koo la nyibli win ki, 'ti- 'e 'liε la □nu le, ke- Nyisva a □haande ni, 'e koo nyibli win ki, 'ti- 'e yi 'b □nu yi 'sii -ni, 'ki 'b 'a dionu ye', -a 'mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li ko. -Aan Kukonyo -Yusu 'Klisu, no- kla 'hru a 'mu yi.

6

-A ko -Yusu 'huen-, -a 'ku ni, □a 'hri 'klo

1 -Bakle, nyiblo □du di 'ni 'beti -ni: «'Bu mo, 'bu ni 'mu le, □bi -ba 'cibi 'b de 'kuku a nunuo, -e di□e nu, Nyisva a □haande, e ni -a mu -mo, 'ki 'li daduεe 'kwli, e 'mu kle -bii -ni de?»

2 'Klo -mo 'klo. 'E 'ni -ni□i 'mu le ni. 'E 'wi yi, -a 'ku ni, 'ki 'b de 'kuku -mo'. De 'kuku 'yi 'ki yi -bleε -ni, bu koo ne -a mu win ki de. -A 'yi yi -bleε -ni, -ba 'cibi 'b de 'kuku a nunuo.

3 □bi a 'yi□i -yi, -e mo, -te v pu -a mu 'nie 'lu, -a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -mve ni. 'E □hen 'nyre, -te e nu la, 'e 'ku la, ke- -a -nu, □a 'ku -we.

4 -E -bi -te v nu la 'b 'a 'b-huha, -aan 'mumu, ke- v nu 'b -aan 'b-huha -we, -e di□e nu, -aan 'Bai Nyisva 'mu -a mu 'klo yrayru -nyi, -te e -nu, 'e -ha 'li -Yusu 'Klisu 'kukonyibli 'nyi, 'e -nyi□e 'klo yrayru, 'ki 'li 'a -ti a 'yi'buva a 'kl' 'kwli.

5 'A -ti, -aan 'kokuu 'wi- 'a 'kokuu yi. -E -bi e ko -a mu 'huen-, -a -mve ni. -Te Nyisva -nu, 'e -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -nyi□e 'klo yrayru, ke- e di nu, e 'mu 'li -a mu 'kukonyibli 'nyi -ha -we, 'ti- e 'mu -a mu 'klo yrayru -nyi.

6 -Ba ko 'a leuyruo, -e mo, -te -Yusu 'Klisu 'kuu la 'b tugbe 'yie, -aan 'klo 'ka, -a ni la, Nyisva koo la 'b□u tugbe 'yie -we, -e di□e nu, -aan 'klo 'ka a 'mu, e 'mu bu -we, -a 'ni □ha 'ki de 'kuku a □koyo' pa de,

7 -e nu□o, 'bu mo, nyiblo a 'klo 'ka 'bu 'ku, de 'kuku 'yi 'ki□i 'kl' ki -koo -ni de.

8 -Te -a 'ku, -a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, -a yi□e ni, -e mo, e ko -a mu 'huen-, -a di ni 'klo.

9 -A yi□e ni -we, -e mo, -Yusu 'Klisu -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. 'Klo -mo 'klo, e 'ni 'ku□u 'ki ni de. 'Kokuu 'yi 'ki□i 'kl' ki -koo -ni de.

10 'E 'ku ni, -e di□e nu, de 'kuku 'ni □ha -a mu 'kl' ki -koo -ni. 'A 'kokuu mo 'wo ni -do, e 'yi 'wi ni 'huen 'pa-. -E -bi -te ti ne -bu, -te e te yi bu, 'ki e ni 'b Nyisva 'hu. 'E ko Nyisva 'huen-, v -mve ni.

11 -E -bi 'ki 'b 'a mu -mo, de ni -do, e no- □nu. Ba ko 'a yiyie, -e mo, a 'ku ni, 'ki 'b de 'kuku -mo. De 'kuku 'yi 'ki 'a mu 'kl' ki -koo -ni. Ba yi□e -we, -e mo, a ni 'klo, a ko Nyisva 'huen-, -a -mve -we, -koti a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, a -mve ni.

12 -E -bi -te e ni 'mu le, a 'ni 'ween 'li□i ki, 'klo -mo 'klo, 'ki de 'kuku bu koo ne 'a mu 'kl' ki. Ynyire-tebli -mu', 'aan □wli -huε, a 'ni 'kuεε 'li□i □wien. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, a di 'ni 'ku.

13 Yruyru, a 'ni 'ween 'li□i ki de, 'ki de 'kuku bu 'ye 'hru, 'ki 'li 'a mu 'li, 'ki ba nu de -huan. Kee, de, a ko ba nu, ba -nyi 'aan dionu Nyisva, -koti e 'wi yi, a 'ku ni, 'ti- 'a 'hri 'klo, 'ki 'li 'klo yrayru 'kwli. Ba -ha 'aan dionu pepe, 'ki 'b Nyisva -mo, e 'mu 'li 'a mu 'li -naa -ni, a 'mu 'a -kvan nu.

14 'A -ti, de 'kuku 'ni 'koo 'li 'a mu win ki de, -koti e 'yi tete a 'b□tuule 'pa-, e 'ni -nu□o li□i, a 'ni 'sii□e 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'. Kee, Nyisva nu 'a mu □haande -mo, 'ki 'li daduεe 'kwli. 'E no- nu□o, 'a 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyisva ye'.

-A mo Nyisva a □koyo

15 -Bakle, nyiblo □du di□e 'ni hla, -e mo: «Nyisva a □haande -mu', e ni -a mu -mo, 'ki 'li daduεe 'kwli, no- we -a mu, e 'yi tete a 'b□tuule 'pa-, e 'ni -wa□a li -a mu. -Te e ni 'mu le, -e -bi -a ko 'hru, 'ki -ba nu de 'kuku.» 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni: 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni.

16 Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ba -nyi 'aan dionu nyiblo, 'ba pu le, a di 'b□u 'ni □tuu -ni, -e -bi a -he nyiblo a 'mu, 'a □koyo. 'Bu mo de 'kuku, 'bu koo ne 'a mu win ki, -e -bi a mo

de 'kuku a [koyo, -e -bi a bleε 'kukub yu. Kee, 'bu mo, 'ba yi 'u Nyisua ni [tui -ni, -e -bi a mo Nyisua a [koyo, 'ti- e di 'u 'a mu yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye'.

17 Ti -hi la, a mo la de 'kuku a [koyo. Kee, Nyisua a 'wio, -koti 'a -ti a -tee -mu', u too ne 'a mu, a 'ble[ε kva -tee, 'ti- 'a [tuu 'u Nyisua 'u.

18 A 'yi 'ki de 'kuku a [koyo 'pa-. Nyisua [gble 'a mu ni. -E -bi e no- ko [koyo a -he 'ki, -e di[ε nu, a 'mu de -mu', -e 'sii 'u yi nu.

19 'N pu[ti [koyo a de yi, -e di[ε nu, a 'mu[ε le yru -tee. Ti -hi la, a -ha la 'aan dionu ni pepe, 'ki ba nu la 'a -ne ynyrede [du. -Te a nu la, 'a -ha la 'aan dionu, 'ki ba nu la ynyre-tebli, ke- ba nu, ba -nyi 'aan dionu a pepe Nyisua, ba mo 'a [koyo, -e di[ε nu, a 'mu de -mu', -e 'sii 'u yi nu, 'aan nunu-tebli a pepe 'mu 'li yre -we -tee.

20 Ti -hi la a ti 'yri, -te a 'tie mo la de 'kuku a [koyo, a 'ni -hie[ε la de -mu', -e 'sii 'u yi 'lu -mo le.

21 Ti a 'mu 'yri, a ni la ynyre-tebli, -e ko -tu ni ke 'a mu. De a 'di -bi a -ha 'li[ti 'kwli 'li? -Tebli a 'mu, e ni[ε ni, nyibli 'u 'kukub le, 'u hbe Nyisua -mo le.

22 -E -bi -te ti ne -bu, a 'yi 'ki de 'kuku a [koyo 'pa- de. Nyisua [gble 'a mu ni, 'a -he 'ki 'a [koyo. [Haande a -he 'li[ti 'kwli, no-mo 'aan nunu-tebli 'sii 'u yi, 'ti- Nyisua di -nyi 'a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

23 Nyiblo 'bu nu de 'kuku, e bleε 'kukub yu. 'Kukub a 'mu, -e mo Nyisua a -molehlole, no- mo de 'kuku a 'peele. Kee, Nyisua -mo -bi, e -nyi -a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li, 'ki 'li daduke 'kwli. 'Klo yrayru a 'mu, no- mo, -a ko -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu 'huen-, -a -muε ni.

7

Tete 'yi 'ki -a mu 'khi ki -koo -ni de

1 'Na 'diaynu -na, 'a mu -mu', -u yi tete, 'a mu 'n yi 'li -mo -hlee -ni. 'Bi a yi[ε ni, -e mo, nyiblo -bu, -e ni 'klo, tete koo [ne 'khi ki. Kee, nyiblo 'bu 'ku, -e -bi tete 'yi[ti 'khi ki -koo -ni de.

2 [Bu pu[ε nu[ε nuga ko 'a nyiblu 'huen- a de yi. Nuga 'bu ko nyiblu, e 'yi 'hru -ko 'ki bu hie 'u[ε bu, bu mu nyiblu -bi ko, 'bu mo, 'a nyiblu a 'mu, 'bu 'tie ni 'klo, -koti e 'yi tete 'pa-. Kee, 'a nyiblu, 'bu 'ku, -e -bi nuga a 'mu, e ko 'hru, 'ki bu mu nyiblu yrayru -bi ko. E 'yi [na.

3 Kee, nyiblu a 'mu, bu 'tie ni 'klo, 'ti- 'a nuga 'bu hie 'u[ε bu, 'bu ko nyiblu -bi, -e -bi tete wen 'ni, e nu -wlawli. Kee, 'a nyiblu 'bu 'ku, -e -bi 'hru pe 'u bu, 'ki bu mu nyiblu -bi ko. E 'yi [na. 'Bu ko nyiblu -bi, e 'yi -wlawli -nu.

4 'Na 'diaynu -na, ke- 'aan de ni 'mu. Tete 'yi 'ki 'a mu 'khi ki -koo -ni de. E

'wi yi, a 'ku ni, -koti ti -mu' -ko 'yri -Yusu 'Klisu 'ku la, 'aan 'mumu, a 'ku la ni -we. -E -bi e no- ko 'ki 'a mu, [wi yi, -te nyiblu yrayru ni 'mu. -Yusu 'Klisu, no- Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, e -ha 'klo. 'A -ti, no- koo 'ki -a mu win ki, -e di[ε nu, -a 'mu yinu-kuan nu, 'ki 'u[ε -mo.

5 Ti -hi la a ti 'yri, de -mu', -aan [gbetu, -a -hve la, e no- -a ni la. Ti a 'mu 'yri, tete tue la -a mo[ε ni, -e mo, de -a ni la, e mo la de 'kuku [nu. De 'kuku a 'mu, tete too la -a mu, e no- -a -hve -ba nu la. De 'kuku a 'mu, e no- nii la 'li -a mu -kuan 'li, e no- gbe la 'li -a mu 'kukub a 'hru wlon.

6 Ti -hi la a ti 'yri, tete nu la -a mu 'a [koyo -mo. Kee, -te ti ne -bu, e 'yi 'ki -a mu 'khi ki -koo -ni de. E 'wi yi, -a 'ku ni. -E -bi -te ti ne -bu, Nyisua a -Hihuu* tue ne -a mu 'hru yrayru, 'ki -ba nu Nyisua a -kuan. -A 'ni -nu[ε 'ki Nyisua a -kuan de, 'ki 'li 'hru 'ka wlon, -koti 'u 'cru la 'li Nyisua a teterien 'kwli.

Tete tue ne -a mu ni, de- mo de 'kuku

7 -Bakle, nyiblo [du di[ε 'ni hla, -e mo: «Moise* a tete, e mo de 'kuku [nu.» 'Uun-, e 'yi 'mu le -ni. Tete, no- too 'mu, de- mo de 'kuku. 'Bu 'yi wen[ε 'cru, 'ki 'li teterien 'kwli, -e mo, [nu 'tuo 'li -na 'bi a kukode ca -mo, 'n 'yi wen 'li[ti -we, [bu yi wen[ε, -e mo, de a 'mu, e mo de 'kuku [nu.

8 -Te tete too 'mu, -e mo, de a 'mu, e mo de 'kuku [nu, -e -bi de 'kuku 'ye 'hru, 'ki 'li 'mu 'li, 'e nu[ε, [bu -hve [bu nu 'a -ne ynyrede, 'e [tu -wlu, 'ki 'li 'na [wlu ki. Tete 'bu 'yi 'u -ni, -e -bi de 'kuku 'yi 'khi -ko.

9 Ti -hi la, -te 'n 'ye la tete ni yi, 'na [wlu 'ni -yee[ε la 'mu -ti. E [hen 'nyre, 'ki 'li 'na dionu 'yi, 'n muε la Nyisua yre; e 'wi yi, 'n ni la 'klo. Kee, -te 'n yru Nyisua a tete le, -e -bi 'n -hve [bu [tu de 'kuku a nunu-wlu, 'e nu[ε, 'ni hloo Nyisua -mo le; e 'wi yi, 'n 'ku ni.

10 Nyisua -nyi nyibli tete ni, -e di[ε nu, u 'mu [haan'klo ko. 'Mo -bi, tete a 'mu, e 'klo 'mu ni. 'A -ti, 'n bleε 'kukub yi.

11 -Te 'n 'win la tete a 'mu, -e -bi de 'kuku 'ye 'hru, 'ki 'li 'mu 'li, 'e kaa 'mu, 'ni nu ynyrede. -E -bi 'n bleε 'kukub yi, de 'kuku a -ti.

12 'A -ti, 'ki tete -hon 'li Nyisua -mo. 'A -ne tete bu 'sii 'u yi, 'ti- 'e no yi.

13 [Bi e [hen 'nyre, -e mo, [haande, -e mo tete, e 'la 'mu ni? 'Uun-, e 'yi le -ni. De -mu', -e 'la 'mu, no- mo de 'kuku. De 'kuku a 'mu, 'ki e naa 'li [haande, -e mo tete 'kwli, 'e 'la 'mu. Ke- e ni 'mu, -e di[ε nu, -a 'mu[ε yi -tee, -e mo, de 'kuku mo de 'kuku [nu. 'A -ti, -te tete pi le, nyiblo 'ni 'nuo 'li de 'kuku, -a yi[ti 'ni 'ye, -e mo, de 'kuku nyre yi, 'e -hi 'u 'a -ne [dedede 'u.

-A -hve -ba nu □haande, kee, yinyrede, no- a ni

14 -A yi□e ni, -ε mo, 'ki tete -hon 'li Nyisva -mo, kee, 'mo -bi, 'n 'yi 'kl -ko, 'ni -he de 'kuku a □koyu.

15 'Ni -yru□o li de -mu', 'n ni le. 'Ni -nu□o li de -mu', 'n -hve, kee, de -mu', 'n 'ye ni -hva, ε no- 'n ni.

16 -Te 'n ni de -mu', 'n 'ye ni -hva, ε tue 'mu ni, -ε mo, 'n yru□o le, -ε mo, tete mo □haande □nuo. 'N ko tete 'hven-, -a pe ni.

17 'A -ti, yinyrede -mu', 'n ni, ε 'yi 'mo 'pa-, 'ni -nu□o li□i, kee, de 'kuku, -ε ni 'li 'mu 'li, ε no- 'tui 'mu, 'ni ni yinyrede a 'mu.

18 'Mo -bu, -ε mo -ti'wlanyo, 'n yi□e ni, -ε mo, 'ki 'li 'mu 'li, □haande 'yi 'li -ni. 'N -hve□e ni dtaki, 'ki □bu nu wen □haande, kee, 'n 'yi 'kl -ko, 'ki □bu nu□o.

19 'A -ti, □haande -mu', 'n -hve □bu nu, 'ni -nu□o li□i. Kee, yinyrede -mu', 'n 'ye ni -hva, ε no- 'n ni.

20 De -mu', 'n 'ye ni -hva □bu nu, 'bu mo, 'ni yi□i ni ni, ε □hen 'nyre, ε 'yi 'mo 'pa-, 'ni -nu□o li□i, kee, de 'kuku -mu', -ε ni 'li 'mu 'li, ε no- 'tui 'mu, 'ni ni□e.

21 'A -ti, de 'n yi 'ye, 'a -ne ti, no- mo: 'Bu mo, 'ni -hve □bu nu □haande, yinyrede ni -do, no- 'n -we 'li □bu nu.

22 ε □hen 'nyre, 'ki 'li 'na □wlv a pepe ki, 'n -hve wen□e ni, □bu □tuu wen 'u Nyisva a tete 'u.

23 Kee, 'mo -bu, -ε mo -ti'wlanyo, 'n yi□i ni 'ye, -ε mo, □wlv -hvan ni 'li 'mu 'li. □Wlv -hvan a 'mu, ε ko □haan□wlv 'hven-, 'u 'yi -pe. □Wlv -hvan a 'mu, ε nu 'mu de 'kuku a □koyu -mo.

24 De- ko 'na nyai □ti 'mu le 'li? De 'kuku -ni 'li 'na □wlv ki, 'ki ε gbe 'li 'mu 'kuole'. Nyiblo a 'di -bi, -ε di 'mu □gle 'li?

25 Nyisva a 'wio. ε no- naa 'li -Yusu 'Klsv 'li, ε □gle 'mu, 'ki 'li de 'kuku a 'kl bu.

-Ti 'n -hve □bu hla wen, ε no- mo: 'na □haan□wlv -hve bu □tuu 'u Nyisva a tete 'u. Kee, 'na □wlv -hvan -hve bu kve de 'kuku □wien.

8

-Ba -ha Nyisva a -Hihiu* me le, bu naa ne -a mu

1 'A -ti 'ki, nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Klsv □wlv yi, 'klo -mo 'klo, Nyisva a -bati 'yi 'li□i 'li -we, bu klo □nu,

2 -koti -te ti ne -bu, Nyisva a -Hihiu a 'kl, no- neε ne -a mu. -Hihiu a 'mu, no- yi -a mu 'klo yrayru -nyi, ko, no- ni□e, -a ko -Yusu 'Klsv 'hven-, □a -mve. -Hihiu a 'mu a 'kl, no- nu□o, 'ki de 'kuku a 'kl 'yi 'ki -a mu win ki -koo -ni de. De 'kuku a 'kl a 'mu, no- gbe 'li nyibli 'kuole', ε □hen 'nyre, Nyisva a -molehloole.

3 Moise a tete 'yi la 'kl -ko, 'ki bu -we la de 'kuku a 'kl bu, -koti -a mu -tonyibli, -a 'yi 'kl -ko, 'ki -ba □tuu 'u tete a 'mu 'u. Kee, de -bu, tete 'yi la 'li nunuo 'li -we, Nyisva, no- nu□o. -Te ε nu 'a nunuo, ε no- -bu: ε lee 'ne- 'a 'Yu -Yusu 'Klsv 'klo ki, -Yusu 'Klsv a 'mu, 'ε -he -tonyiblo. 'A -plahvi 'wi- -a mu de 'kukununyv a -plahvi yi, kee, ε 'yi de 'kuku -nu, 'klo -mo 'klo. ε di la ni, ε 'mu la 'ku -aan de 'kuku a -ti. 'A 'kukuv tue □ne nyibli ni, -ε mo, Nyisva yraa de 'kuku ni. No- nu□o, yru, Nyisva di wen -a mu le -puv -ni, -Yusu, no- ε puv □ne le.

4 Nyisva nu□o ni, -ε di□e nu, -a 'mu 'kl ko pepe, de -mu', 'a tete tue ne -a mu, -a 'mu□v nu. -A 'ni -kve□e 'ki -aan dtovv a 'lule-hihie □wien le, -ε mo -aan □wlv 'ki, kee, Nyisva a -Hihiu, no- -a -he me le, 'ki bu naa ne -a mu, 'ε ni□e, □a ko 'kl, 'ki -ba □tuu 'u Nyisva a tete 'u.

5 Nyibli -mu', -u yi 'waa dtovv a 'lule-hihie □wien le kve, de -mu', 'waa □gbetv, v -hve, ε no- v □mve le 'a -ne ti. Kee, nyibli -mu', -u yi Nyisva a -Hihiu □wien le kve, v nu- mo -bi, de -mu', Nyisva a -Hihiu -hve, ε no- v □mve le 'a -ne ti.

6 Nyibli -mu', -u yi 'waa 'lu-mole-hie-tebl □wien le kve, 'a -ne ti, 'hru -mu', -ε ko wlv v ni 'u, ε no- mo 'kukuv a 'hru. Kee, nyibli -mu', -u yi Nyisva a -Hihiu a -tebl 'lu -mo le -hie, Nyisva yi -nyi □nu 'klo yrayru ko plo a blele,

7 -ε nu□o, nyibli -mu', -u yi 'waa 'lu-mole-hie-tebl □wien le kve, v nu- yraa Nyisva. U 'ni □tuu□o 'u Nyisva a tete 'u, 'u 'yi 'kl -ko, 'ki bu □tuu 'u tete a 'mu 'u.

8 Nyibli -mu', -u yi 'waa □wlv 'ki □wien le kve, v 'ni -blee□e li Nyisva a plo.

9 'A mu -mo -bi, a 'ni -kve□e li 'aan □wlv 'ki □wien le, kee, Nyisva a -Hihiu, no- a yi □wien le kve, -koti Nyisva a -Hihiu a 'mu, 'ki ε ni 'u 'a mu ke'. Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisva a -Hihiu a 'mu, -ε mo -Yusu 'Klsv a -Hihiu -we, 'bu 'yi 'u□v ke' -ni, -ε -bi ε 'yi -Yusu 'Klsv a nyiblo 'pa-.

10 -Yusu 'Klsv 'bu ni 'li 'aan □wlv ki, -ε -bi 'a -Hihiu yi -nyi 'a mu 'klo yrayru, -ε nu□o, Nyisva 'sii 'u a mu yi, 'ki 'u 'a dtovv ye'. Ke- ε ni 'mu, 'ye □bu 'aan -plahvi di 'ku, de 'kuku a -ti.

11 'Ya 'u 'lu de, Nyisva a -Hihiu, -ε -ha 'li -Yusu 'Klsv 'kukonyibli 'nyi, -ε -ha□a 'klo, -Hihiu a 'mu, 'bu ni 'u 'a mu ke', -ε -bi ε mo □han-ti, Nyisva ni -do a 'mu, no- di 'li 'a mu 'kukonyibli 'nyi -ha -we, 'ti- ε 'mu 'a mu 'hvi yrayru -nyi. ε di□e 'ni nu, 'ki 'li 'a -Hihiu -mu', -ε ni 'u 'a mu ke' a 'kl 'kwli.

12 'A -ti, 'na 'diayuv -na, -a bleε yi, -ba nu de -mu', Nyisva a -Hihiu -hve. De -bu, -aan □wlv 'ki -hve, -a 'yi 'a nunuo -ko.

13 'Bu mo, 'ba yi de -mu', 'aan □wlv 'ka -hve ni ni, -ε -bi a hlvo Nyisva -mo le, ε

'wɪ yɪ, 'kɪ a nɪ 'lɪ 'kʊkʊʋ a 'hru wɔn. Kɛɛ, 'bʊ mɔ, 'bɑ -ha Nyɪsʋa a -Hihɪu mɛ lɛ, bʊ -ha 'lɪ yʊnyre-teblɪ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ klɛ, -ɛ -bɪ a dɪ kɔ 'klo yrayru.

¹⁴ Nyibli a pepe -mʊ', -v -he Nyɪsʋa a -Hihɪu mɛ lɛ, 'ɛ nɛɛ ɔwɪ, nʊ- mɔ Nyɪsʋa a 'yʊnʊ.

¹⁵ -ɛ -bɪ Nyɪsʋa a -Hihɪu a 'mʊ, ɛ 'nɪ -nuɔ lɪ -a mʊ ɔkoyo -mʊ', -v yɪ huannʊ pie -mɔ, kɛɛ, ɛ nɪ -a mʊ Nyɪsʋa a 'yʊnʊ -mɔ, 'tɪ -'ɛ nɪɔɛ, ɔa pɪ lɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa, nɔ- mɔ -aan 'Baɪ.

¹⁶ Nyɪsʋa a -Hihɪu tʊɛ ɔne -a mʊ nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪ kɔ, kɔ, ɔa yɪɔɛ, -ɛ mɔ, 'ɛ mɔ ɔhan-tɪ, -a mɔ Nyɪsʋa a 'yʊnʊ ɔmɔ.

¹⁷ -Tɛ -a mɔ Nyɪsʋa a 'yʊnʊ, 'a -tɪ, yɪnɔ-teblɪ -mʊ', ɛ ɔtu bʊ, 'kɪ 'v -a mʊ -mɔ, ɛ dɪ -a mɔɔɔ 'nɪ -nyɪ. -A kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, -a mʊ ɛ dɪɔɛ -nyɪ, -kɔtɪ -tɛ -Yusu 'Kɪsʊ nu ɔhʊɛn a 'yɪye, kɛ- -a nɪ ɔhʊɛn a 'yɪye -wɛ. -ɛ -bɪ 'kɪ, -a kɔ -Yusu 'Kɪsʊ 'hʊɛn-, -a dɪ kɔ -tɪ a 'yɪ'bʊbʊa.

ɔHaandɛ -mʊ', -a yɪ -ple

¹⁸ 'N pʊɔv ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, ɔhʊɛn -bʊ, -a yɪ 'yɛ tɪ -bʊ 'yɪ, ɛ mɔ dɛ 'ɔmɛ. Nyɪsʋa a -tɪ a 'yɪ'bʊale, ɛ dɪ -a mʊ -nyɪ, ɛ kɔ ɔhʊɛn a 'mʊ 'hʊɛn-, v 'yɪ 'lɪ yɛ 'mʊmʊɛ -nɪ. -Tɪ a 'yɪ'bʊale a 'mʊ, ɛ dɪ 'nɪ 'bʊa, ɛ 'mʊ 'v ɔhʊɛn a 'yɪye 'v -hi.

¹⁹ 'Klo a pepe yɪ -ple -nyrɔwɔ -mʊ', -ɛ kɔ 'kwɪ Nyɪsʋa dɪ 'v 'a 'yʊnʊ pepe' -pʊʋ -nɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, nyibli a pepe 'mʊ Nyɪsʋa a 'yʊnʊ a -tɪ a 'yɪ'bʊale 'yɛ.

²⁰ -Tɛblɪ a pepe, Nyɪsʋa -nʊ, 'kɪ ɛ nɪ 'lɪ 'kʊkʊʋ a 'klɪ bʊ. ɛ dɪ -wɛ bʊ. Nyɪsʋa a nʊnʊ-teblɪ a 'mʊ, ɛ 'yɪɔɪ -hʊa, 'kɪ bʊ nɪ wɛn 'lɪ 'kʊkʊʋ a 'klɪ bʊ, kɛɛ, Nyɪsʋa, nɔ- ha 'lɪ ɔnʊ 'a dabʊ 'nyɪ, -tonyibli a dɛ 'kuku a -tɪ.

²¹ Nyɪsʋa a nʊnʊ-teblɪ a 'mʊ, v yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ dɪ kɔ -nyrɔwɔ ɔdʊ, Nyɪsʋa 'mʊ ɔnʊ ɔgbɛ, 'kɪ 'lɪ 'kʊkʊʋ a 'klɪ bʊ, 'tɪ -ɛ 'mʊ ɔnʊ wɛ. -Tɛ Nyɪsʋa dɪ nu, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a 'yʊnʊ 'kʊkʊʋ a 'klɪ bʊ -ha, 'tɪ -ɛ 'mʊ ɔnʊ -tɪ a 'yɪ'bʊale -nyɪ, kɛ- ɛ dɪ nu -wɛ, ɛ 'mʊ 'lɪ 'a nʊnʊ-teblɪ 'kʊkʊʋ a 'klɪ bʊ -ha, 'tɪ -ɛ 'mʊ ɔnʊ -tɪ a 'yɪ'bʊale -nyɪ.

²² -A yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, kʊɛ 'lɪ 'a -wɪɔtuɛ 'yɪe bʊ, -bʊ yɛ tɪ -bʊ kɪ, Nyɪsʋa a nʊnʊ-teblɪ a 'mʊ, v nɪ nyat lɛ, 'tɪ -'v yɪ ɔhʊɛn 'yɛ, 'v 'wɪ- nʊgbɑ yɪ, -ɛ yɪ ɔgbʊgbɫa a ɔhʊɛn 'yɛ.

²³ ɛ 'yɪ Nyɪsʋa a nʊnʊ-teblɪ nɪ -do 'pa-, v 'nɪ -nʊɔ nyat lɛ, -aan 'mʊmʊ, -v mɔ yɪ-henyibli, ɛ -nyɪ 'a -Hihɪu*, -a nɪ nyat lɛ -wɛ, 'kɪ 'lɪ -aan ɔwɪ kɪ. Kɛɛ, -nyrɔwɔ -kɔ 'kwɪ ɛ dɪ 'v -a mʊ pepe' -pʊʋ -nɪ, ɛ dɪ -nyɪ -a mʊ 'hʊɪ yrayru. -Nyrɔwɔ a 'mʊ, ɛ nɔ- -a yɪ -ple dɪakɪ.

²⁴ Nyɪsʋa wɛ -a mʊ nɪ, kɛɛ, -teblɪ a pepe, ɛ dɪ -a mʊ -nyɪ, -a 'tɛ 'yɛɔɛ nɪ kʊɛ. Kɛɛ, -a kʊɔ ɔne ɔwɪ yɪ, -ɛ mɔ, -a dɪɔɛ 'nɪ kɔ. Dɛ -bʊ, -a kʊɔ ɔwɪ yɪ, kɔ, -a yɪ -ple, -ɛ mɔ, -a

dɪɔɛ 'nɪ kɔ, dɛ a 'mʊ, 'bʊ mɔ, ɔba yɪ wɛnɔɛ nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ -a 'yɪ wɛn 'kɪɔɪ ɔwɪ yɪ -kʊɔ -nɪ, -kɔtɪ -a wɛ 'a kʊkɔ -mɔ. Nyibli 'bʊ kɔ dɛ, 'hru 'yɪ 'kɪ 'v bʊ -pɛ, 'kɪ bʊ kʊɔ ɔne ɔwɪ yɪ, kɔ, bʊ -pleɔɛ, -ɛ mɔ, dɛ a 'mʊ, ɛ dɪɔɛ 'nɪ kɔ.

²⁵ Kɛɛ, dɛ -mʊ', -a 'yɛɛ nɪ kʊɛ, ɛ nɔ- -a kʊɔ ɔwɪ yɪ, ɔa yɪɔɪ -ple. -ɛ -bɪ -a kɔ ɔwɪ a 'lɪɫa, ɔa yɪɔɪ -ple.

²⁶ -ɛ -bɪ 'kɪ, Nyɪsʋa a -Hihɪu, nɔ- yɪ -a mʊ -hɛɛ -nɪ, -a mʊ -bʊ, -v 'yɪ 'klɪ -kɔ. -Tɛ -a dɪ Nyɪsʋa a dɪɫa nu, -a 'yɪɔɪ -yɪ. Kɛɛ, Nyɪsʋa a -Hihɪu a 'mʊ, nɔ- yɪ 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta', 'kɪ 'lɪ 'a ɔwɪ a pepe kɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'a dɪɫa, ɛ -hi 'v -tonyibli a wɪn nɪ.

²⁷ Nyɪsʋa yɪ dɛ -mʊ' nɪ, -ɛ nɪ 'lɪ -tonyibli a ɔwɪ kɪ, 'ɛ yɪ dɛ -mʊ', 'a -Hihɪu -hʊɛ -wɛ, -ɛ nuɔɔ, 'a -Hihɪu a 'mʊ, ɛ dɛ Nyɪsʋa, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli a -ta', ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsʋa nɪ 'a -hʊhʊa.

²⁸ Nyibli -mʊ', -v nʊɛ Nyɪsʋa, 'tɪ - Nyɪsʋa a 'mʊ, ɛ -da, 'kɪ bʊ nu -a -kʊan, -a yɪɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -ɛ yɪ 'v nyɛ, 'kɪ 'v ɔnʊ -mɔ, Nyɪsʋa nɪɔɛ nɪ, ɔhaandɛ 'ɛ -hʊɛn 'lɪɔɪ 'kwɪɪ,

²⁹ -kɔtɪ kʊɛ la 'lɪ bʊ, nyibli -mʊ', Nyɪsʋa -ha 'lɪ, ɛ pʊ ɔnʊ 'kɪbɪa kɪ, v 'mʊ -Yusu yɪ 'wɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, 'a 'Yʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ Yɪ-heyu' pa, 'kɪ 'lɪ 'yʊnʊ -hʊɔhʊɪ 'nyɪ.

³⁰ Nyibli -mʊ', ɛ pʊ 'kɪbɪa kɪ, ɛ da ɔnʊ nɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, v 'mʊ 'a nyibli' pa. Nyibli -mʊ', ɛ -da, ɛ 'sɪɪ 'v ɔnʊ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnʊ yɛ'. Nyibli -mʊ', ɛ 'sɪɪ 'v yɪ, ɛ dɪ -nyɪ ɔnʊ 'a -tɪ a 'yɪ'bʊale.

Nyɪsʋa a nʊɛɛ, ɛ -hi 'v 'a -nɛ dɛ nɪ

³¹ -ɛ -bɪ -tɛ ɛ nɪ mʊ lɛ, -bɪ' -a dɪ 'kɪ pʊ dɛ 'lɪ? -Tɛ Nyɪsʋa kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a -pɛ, nyibli ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -ha 'v -a mʊ 'hru wɔn.

³² Nyɪsʋa -ha 'a 'Yʊ nɪ -do nɪ, 'kɪ bʊ lɛɛ 'nɛɔɛ 'kɔ kɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʊ 'kʊ, 'kɪ 'v -aan pepe a -ta'. -Tɛ Nyɪsʋa -nyɪ -a mʊ 'a 'Yʊ, -ɛ -bɪ ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɛ dɪ -nyɪ -a mʊ 'a -nɛ ɔhaandɛ ɔdʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ dabʊkɛ 'kwɪɪ.

³³ -a mʊ -bʊ, Nyɪsʋa pʊ 'kɪbɪa kɪ, 'kɪ -ba -hɛ 'a nyibli, nyibli ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ yɛɛ nɛ -a mʊ -tɪ, -kɔtɪ Nyɪsʋa a ɔgbɛtʊ, nɔ- sɪɪ 'v -a mʊ yɪ, 'kɪ 'v 'a dɪɔnʊ yɛ'.

³⁴ Nyibli ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ 'bɛ -aan -bati, -kɔtɪ -Yusu 'Kɪsʋ a 'mʊ, ɛ 'kʊ nɪ, 'kɪ 'v -aan -ta', 'tɪ -Nyɪsʋa 'ɛ -ha 'lɪɔɪ 'kʊkʊnyibli 'nyɪ, 'ɛ -haɔa 'kɔ. -Yusu 'Kɪsʋ a 'mʊ, 'kɪ ɛ 'nɪ 'v Nyɪsʋa 'hʊɪ, 'ɛ dɛ Nyɪsʋa, 'kɪ 'v -aan -ta'.

³⁵ -Yusu 'Kɪsʋ nʊɛ nɛ -a mʊ nɪ. ɛ kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, nyibli ɔdʊ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -hɪhɪa -a mʊ yɛɛ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʊ -aan nʊɛɛ 'kɛɛ -nɪ. 'Bʊ mɔ, ɔba yɪ ɔhʊɛn nɪ 'yɛ, ɔba kɔ 'kla-wɪyɛ'yɪya, kɔ, nyibli 'bʊ yɪ -a mʊ ɔhʊɛn nɪ ɔtuɪ, kɔ, 'kanʊ 'bʊ yɪ -a mʊ nɪ nɪ, ɔba 'yɪ 'hʊɪɛpʊ-teblɪ -kɔ, kɔ, ɔhʊwɛ

ko 'kukubu 'bu yre -a mu ni mi, [bu]-tebli a 'mu, e [hen]nyre, -e mo, -Yusu 'Klisu 'yi 'ki -a mu -nye -ni de? 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni. E 'tie nye ne -a mu.

³⁶ E mo -tee, -aan [h]uben a 'yiye a 'mu, e 'wi- -ti -mu', u 'cru la 'li Nyisvactien 'kwli, -e mo:

«Nyisva o, -mo ko -ti, 'a -ne ti, nyibli 'u [mu]-aan 'lila le.

'Ki 'li -tonyibli 'yi, -a 'wi- blabl yi, u gbe 'li 'laale.»

³⁷ 'Ye [bu] e ni 'mu le, -a yi 'bee 'li 'kla-wliye'yiya 'kwli [tu] pepe, 'ki 'li -Yusu 'Klisu, -e nye ne -a mu a 'kl' 'kwli.

³⁸ 'N yi[pe] ni, -e mo, e 'yi [dedede]-ko, -bu di -a mu 'yi le -huta -ni, -a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, -e di[pe] nu, e 'mu -aan nyele 'kee -ni. Mo, [ba] 'tie yi -huhluh ni pi, -huv', [ba] yi ni 'ku, e 'tie nye ne -a mu. 'Kuo, ko 'a -ne 'kikunide [du], ko kike a -tebli ko -nja a -tebli 'huen-, e bi 'li yi,

³⁹ ko 'kl, -u ni 'li yak'o 'kwli, ko -tutu bu, ko 'a -ne [dedede], u 'yi 'li[ti] 'li -we, bu ka Nyisva yi, 'ki bu nye ne -a mu. De -mu', -Yusu 'Klisu -nu, 'ki 'u -aan -ta', e tue ne -a mo[ti] yi, -e mo, Nyisva nye ne -a mu ni.

9

De -mu', Nyisva pu 'li, 'ki 'u Yisraekue, -u mo -juukue -mo*

¹ -Ti -bu, 'n hle, e mo [han-ti] [ni]o, -koti 'mo -Yusu 'Klisu a nyiblo [ni]o, 'ni -nu[ti] hi. Nyisva a -Hihiu* tue 'mo[ti] ni -we, -e mo, 'na pupuwini mo [han-ti] [ni]o, ko, 'na [wlu] 'ni -yee[ti] 'mu -ti.

² 'Wen 'ni, 'kla-wliye'yiya -hi 'mu wlon diaki, ko, 'na [wlu] 'mve bu,

³ 'ki 'u 'na dako, -u mo Yisraekue -mo, -u mo 'na 'diaynu a -ta'. 'Bu mo, 'hru 'bu pe wen 'u bu, 'n di wen[ti] 'ni hla -we, 'ki Nyisva bu pu wen 'mu 'jro yi, ko, bu -huta wen -a mu yre, 'n ko -Yusu 'Klisu 'huen-, 'bu mo, 'bu -we 'li bu wa wen 'na 'diaynu -mu', -u mo Yisraekue.

⁴ U mo Yisrae a 'yonu a 'yonu, -e mo Yisraekue a 'bai. Nu- Nyisva pu 'kibia ki, -e di[pe] nu, u 'mu 'a 'yonu pa, 'e too [nu] 'a -ti a 'yi'ububa, 'e [tu] 'yri a gblegble, e ko [nu] 'huen-, 'e -nyi [nu] tete, ko, 'e too [nu] 'hru, -te u di 'a dida nu, e ko, -te u di 'u 'a 'u[ti]uule nu, ko, 'e lee [nu] de -mu', e di nu, 'ki 'u [nu] -mo'.

⁵ Nu- mo -aan 'bai gbagbu Abrahamu a 'yonu a 'yonu. Nu- ko 'nyi u ko 'li -Yusu 'Klisu, -e mo Nyisva a 'Yu, -e ko ne 'a -ne [dedede] win ki. -Ba pu Nyisva 'nyre le 'a -ne ti. Ke- bu ni 'mu.

⁶ E 'yi 'nyre [hen], -e mo, de Nyisva pu la 'li, e 'yi[ti] -nu. De Nyisva pu la 'li, e nyre

'u ni, 'ye [bu] e 'yi Yisrae a 'yonu a pepe, u 'yi Nyisva a -tee a dako a nyibli 'pa-.

⁷ Abrahamu, e ko la 'yonu -huhui, kee, e 'yi 'waa pepe, u 'yi Abrahamu a -tee a 'yonu 'pa-. Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nyisva pu la Abrahamu yi: «-Na -tee a 'yonu, nu- mo -na 'yu Yisaki a 'yonu.»

⁸ E [hen]nyre, 'ki 'li Abrahamu a 'yonu 'nyi, e 'yi 'waa pepe, u 'yi Nyisva a 'yonu 'pa-. Kee, -e -bi 'yonu -mu', Abrahamu -ko, [wi] yi, -te Nyisva nu la 'a -huhua, u ni -do, u nu- Nyisva dee ne 'a -tee a 'yonu.

⁹ De Nyisva lee la Abrahamu, no- mo: «'Yru, -a di ki bi, ti ni -do -bu 'yri, 'n di 'ni di de. 'Ki Sara di 'u 'yu nyibeyu -koo -ni.»

¹⁰ Ke- e ni la 'mu, 'ki 'u Rebeka -mo'. Rebeka a 'mu, e mo la Abrahamu a 'yu Yisaki a nugba [ni]o. E ni la [yru]yoyonu a 'kwli.

¹¹⁻¹² Ke- Nyisva pu la[ti] yi, e wen: «'Hian, no- di -huan nyi'ka win ki -koo -ni, -nyrowo [du].» Ti -ko 'yri Nyisva hla la -ti a 'mu, Rebeka 'tie 'ye la [nu] ni kve. 'A -ti, 'yonu -mu', e di la ko, mo, u 'tie 'ye la [haande] ni ni, mo, u 'tie 'ye la de -huan ni ni -we. Ke- Nyisva nu la[ti], -e di[pe] nu, e 'mu la[ti] nyibli -too -ni, -e mo, de -mu', e -hve, e no- e ni. E te 'li nyibli 'nyi le, 'e -he 'li nyiblo -mu', 'a [wlu] -hve. E 'yi nyiblo a 'mu, bu nu [haande] a -ti 'pa-, e 'ni -ha[ti] h[ti].

¹³ E no- u 'cru la 'li Nyisvactien 'kwli, -e mo, Nyisva wen 'ni: «Sakobu*, no- 'n -ha 'li, 'ki 'u 'na -kuan a -ta', e 'yi Esau 'pa-»

¹⁴ De a 'di -bi e [hen]nyre 'ki 'nyre 'li? [Bi] e [hen]nyre, -e mo, Nyisva a unu-tebli 'yi 'u yi 'sii -ni? 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni.

¹⁵ Ti -hi la a ti 'yri, ke- e pu la Moise yi, -e mo: «'Mo Nyisva, nyiblo -bu, 'n -hve [bu] nu [haande] -mo, e no- 'n di[pe] -mo nu, e ko, nyiblo -bu, -e ko nyai 'n -hve [bu] yru, e no- ko nyai 'n di yru.»

¹⁶ Nyisva 'bu -ha 'li nyiblo, e 'mu[ti] [haande] -mo nu, e ni[ti] e ni, -koti e no- -hve[ti], e 'yi nyiblo bu -hua[ti] a -ti 'pa-, e 'yi nyiblo a -kuan, e ni a -ti 'pa- -we.

¹⁷ Ba 'ye ke, -ti -mu', Nyisva lee la Esipublugba a bodio, e wen: «'N nu -mu bodio -mo, -e di[pe] nu, [ni] 'yi 'u 'mu 'u [tuu] -ni, 'mu[ti] nyibli a pepe yi -too -ni, -e mo, 'n ko 'kl, 'ki 'u -mu ki, 'ki 'ne- -na 'blugba 'kwli, 'ti- 'mu[ti] nu, 'na 'nyre 'mu 'klo a pepe ki bu 'heen -ni.»

¹⁸ 'A -ti, -a yi[ti] 'ni 'ye, -e mo, nyiblo -mu', Nyisva -hve bu nu [haande] -mo, e no- e ni [haande] -mo, ko, nyiblo -mu', -e ko [wlu] Nyisva -hve -bu 'gboklo -ni, e ni[ti] e ni, nyiblo a 'mu, 'a [wlu] 'e yi 'gboklo -ni.

19 -U -bi di 'ni 'beti -ni: Nyibli 'bu yi yunyre-tebli ni ni, de a 'di -bi -ko -ti Nyisva 'e yi [nɔ -mɔ 'ple 'li? 'Bi de -mu', Nyisva -hɔe, nyiblo [dɔ 'yi 'li 'a yi-wɔnwɔn 'li -we.

20 'Wen 'ni: Nyiblo a 'di -bi -mɔ 'li, -mɔ a 'mu, -e ni 'li Nyisva a -mɔhlele 'li? [Bi ya -bu, v -mue, e -we 'li bu lee ne 'a mumuenyo ni, -e mɔ: «De- ko -ti [ni nu 'na nunuo 'li?» 'Uɔn-, e 'yi 'li [ti 'li -we.

21 Nyiblo -mu', -e ni yi, e ko 'kli, 'ki bu nu buɛ, bu nu 'a -ne ya, e -hɔe. 'Bu yi [ti ni -hɔe, bu nu ya -mu', -e ko 'mini, e nɔ- e di nu, mɔ, 'bu yi [ti ni -hɔe, bu nu ya -mu', -e 'yi 'mini -ko, e nɔ- e di nu.

22 -E -bi Nyisva 'bu yi [ti ni -hɔe, bu 'wi-yununo yi, [bi -ko 'li [ti -mɔ? Nyisva -hɔe [e ni, nyibli bu yi [e, -e mɔ, e -we 'li bu pu yru ni -we, ko, 'e ni 'kli ki. E nɔ- ko -ti, 'e ko [wɔv a 'hɔa dɔaki, 'ki 'v nyibli -mu', e pu yru le -mɔ, 'ti -v bleɛ 'kukɔv yi.

23 Nyisva -hɔe [e ni -we, 'ki nyibli bu yi [e, -e mɔ, e ko -ti a 'yi'buɔa dɔaki, 'ti -e -hɔe bu -nyi -a mu -ti a 'yi'buɔa.

24 -A mu mɔ nyibli a pepe -mu', e -da, 'ki -bu mɔ 'a nyibli. E 'yi 'li -Juukɔe* ni -do 'nyi 'pa-, e 'yi 'li nyibli -ha. Kɛɛ, 'ki 'li dako -bi 'nyi, e -ha 'li nyibli -we.

25 E nɔ- mɔ -ti -mu', e hɔa la, 'ki 'li winwɔn-hanyɔ* Hose a 'crɛn 'kwli, -e mɔ: «Nyibli -mu', -v 'yi la 'na nyibli 'pa-, nu- 'n di 'na nyibli -daa -ni.

Dako -mu', 'n 'yi la -nɔe -ni, e nu- ko nyibli 'n di 'na nuenyibli -daa -ni.

26 -Te -mu', v lee la 'v [nɔv, -e mɔ:

A 'yi 'na dako 'pa-,

'ki 'v -te ni -do a 'mu, 'mɔ 'Klɔhienyisva, 'ki 'n di 'v [nɔv 'na 'yonu -daa -ni.»

27 Nyisva a winwɔn-hanyɔ Esai, kɛ- e pu la, 'ki 'v dako, -v mɔ Yisraekɔe a -ta', -e mɔ: «'Ye [bu Yisraekɔe bu -hu wen, [wi yi 'pɔwɔn -mu', -e 'wle 'v 'yru wien bu, ha yi [e, -e mɔ, 'waa nyibli -mu', Nyisva di wa, v 'yi 'li [ti -we, bu -hu, 'waa 'cumu gbi ni -do, nu- e di wa.

28 Kukɔnyɔ Nyisva di di 'nɛ- 'klo ki, 'wɔwɔ ki, e 'mu -ti a pepe -mu', v hɔa la nu, e 'mu nyibli a pepe, -v ni 'nɛ- 'klo ki, -bati le -puv -ni.»

29 'Ya 'v 'lu de, kɛ- Esai pu la -we, ti -hi la a ti 'yri:

«Kukɔnyɔ Nyisva, e kɔv nɛ 'a -nɛ [dedede win ki,

'bu 'yi wen -aan 'yonu a de -bi 'kɔba ki -pu, -a di -we wen bu,

[wi yi -te Sodomɔdɔ ko Gomɔhɔdɔ a nyibli nu la bu-wɔwe.»

[Haantitie, -e nɛ -Yusu a -ti -mɔ le, -juukɔe hɔa [nɛ ki

30 -Bi' -a di 'ki pu de 'li? Kɛ- -a di pu, nyibli -mu', -v 'yi -Juukɔe* 'pa-, v 'ni [mɔv [ɔ la Nyisva a 'hru le, -e di [e nu, v

'mu la 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. Kɛɛ, -te ti nɛ -bu, v 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye', -kɔti v kuo [nɛ [wɔv yi.

31 -Juukɔe -mɔ -bi, v [mɔe la 'hru le, -e ko 'yri v di la 'v -naa -ni, 'ti -v 'mu la 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. Kɛɛ, v [mɔe la tete le, -e di la [a nu, v 'mu la 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. Kɛɛ, v 'yi 'li -nyre.

32 De a 'di -bi -ko -ti, 'ki 'v 'yi 'li -nyre 'li? U nu- -mɔ -bi, v daa [nɛ, -e mɔ, v di 'sii 'v yi, 'waa nunu-tebli a -ti, 'ti -v 'yi Nyisva [wɔv yi -kuo -ni. 'A -ti, 'waa bu bi 'hɔv yi. 'Hɔv a 'mu, e nɔ- mɔ -Yusu 'Kɔtsɔ.

33 E nɔ- ko -ti 'v 'crɛ la 'li Nyisva crɛn 'kwli, -e mɔ:

«Kɛ- Nyisva -pu:

Ba pu 'v nɔa bu. 'Ki 'li Siondɔ 'kwli,

(-e mɔ Jrusɛ),

'n di [tu 'li 'hɔv bu.

'Hɔv a 'mu, nyibli a bu di bi [e ye,

v 'mu [hɔn le bi.

Kɛɛ, nyiblo -bu, -e kuo 'hɔv a 'mu [wɔv yi,

'n di [e 'ni wa.»

10

1 'N -hɔe [e ni, 'ki 'li 'na [wɔv a pepe ki, 'na 'dɔkɔe -Juukɔe bu wen [e ki, 'ki Nyisva bu wa [nɔv. 'N de Nyisva ni dɔaki, 'ki 'v 'waa wɔwa a -ta'.

2 'Bu mɔ, 'ni yi wen ni hɔe, 'ki 'v 'waa -ta', 'n di wen [e ni hɔa, -e mɔ, v -hɔe [e ni dɔaki, 'ki bu kɔe Nyisva [wien, kɛɛ, v 'ni -gba [a li -tee a 'hru -mu', v di wen gba, v 'mu wen [e [wien kɔe.

3 'U 'ni -yru [ɔ li [ti, -te -mu', Nyisva ni 'v nyibli a 'uyi'siile, 'ki 'v 'a dɔnɔv ye'. U nu- -mɔ -bi, v -hɔe bu na 'waa dɔnɔv a [wɔv a 'hru, -e di [e nu, v 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'. Kɛɛ, -te Nyisva ni -tonyibli a wɔwa, v 'yi [ti ki -wen.

4 -Te -Yusu 'Kɔtsɔ di la 'nɛ- 'klo ki, e [tuu 'v Moise a tete ni. Nɔ- ko 'kwli e naa 'li, 'ki tete 'yi kɛ 'kli -ko de, 'ki bu wa nyibli. E mɔ [han-ti [nɔv, e 'yi tete 'a 'v [tuule 'pa-, e 'ni -nu [ɔ li [ti, -a 'ni 'sii [e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye', kɛɛ, -ba kuo -Yusu 'Kɔtsɔ [wɔv yi; nɔ-ni [e, [a yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye'.

Nyibli a pepe -mu', -v kuo -Yusu [wɔv yi, nu- Nyisva we

5 Ti -hi la a ti 'yri, Moise 'crɛ la [a ni, 'ki 'v tete a 'v [tuule a -ta', -e mɔ, 'hru -ko wɔn Nyisva yi 'v nyibli yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dɔnɔv ye'. -Ti a 'mu, e 'crɛ la, e nɔ- -bu: «Nyiblo -mu', -e [tui 'v tete a pepe 'v, nɔ- di 'klo yrayru kɔ.» E nɔ- Moise 'crɛ la.

6 Kɛɛ, nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wɔv yi, 'hru, -e ko wɔn Nyisva yi 'v [nɔv yi 'sii -ni, e ni 'dɔ. 'Ki 'v 'hru a 'mu a -ta', v 'crɛ la [a ni, 'ki 'li Nyisva crɛn 'kwli, -e mɔ: «[Ni 'puv 'li le, 'ki 'li -na [wɔv ki: Nyiblo a 'di -bi, -e di 'li yakɔ 'kwli mu 'li?» 'Betile a 'mu,

ε ρhen 'nyre, 'hru 'yι 'b -hie, 'kι -bυ mu 'lι yakο 'kwli, -bυ mu -Yusu 'Klιsυ da, ε 'mυ di, -kοtι ε -hοn 'lι nι, 'ε di -mυ wa mο.

7 ρNι 'pυb 'lι le -wε, 'kι 'lι -na ρwlb kι: «Nyiblo a 'dι -bι, -ε di 'lι 'kοkοnyibli -mο mυ 'lι?» 'Betiε a 'mυ, ε ρhen 'nyre, 'hru 'yι 'b -hie, 'kι -bυ mu 'lι 'kοkοnyibli 'nyι, -bυ mu -Yusu 'Klιsυ da, -kοtι ε -hοn 'lι 'kοkοnyibli 'nyι nι.

8 Kε- Nyιsυacriεn -pυ de: «'Kι Nyιsυa a win nι 'b -mυ 'hυι, ε 'yι -mο -hlo. Win a 'mυ, 'kι ε nι 'b -mυ wien, kο, 'kι 'lι -na ρwlb kι.» Win nι -do a 'mυ, ε nο -a yι nyibli -lee -nι, -ε mο, υ bleε yι, bυ kuo Nyιsυa ρwlb yι.

9 'Bυ mο, ρnι yι le nι pι, 'kι 'b nyibli ye', -ε mο, -Yusu mο Kοkοnyο ρnιo, kο, 'bυ mο, ρnι pυρb ρhan-tι, 'kι 'lι -na ρwlb kι, -ε mο, Nyιsυa -ha 'lιρι 'kοkοnyibli 'nyι nι, 'tι -'ε -haρa 'klo, -ε -bι Nyιsυa a 'mυ, ε di -mυ 'nι wa.

10 'Bυ mο, ρba kuo -Yusu ρwlb yι -tεε, -ε -bι Nyιsυa di 'sii 'b -a mυ yι, 'kι 'b 'a dιoνb ye'. Kο, 'bυ mο, ρba yι le nι pι, 'kι 'b nyibli ye', -ε mο, -Yusu mο Kοkοnyο ρnιo, -ε -bι Nyιsυa di -a mυ 'nι wa.

11 Kε- υ nu la 'a 'cιcru, 'kι 'lι Nyιsυacriεn 'kwli, -ε mο: «'A -ne nyiblo 'bυ nι 'b, 'bυ kuo ρne ρwlb yι, Nyιsυa diρe 'nι wa.»

12 Nyiblo, 'yι ρbι ε mο -Juukoye'yυ*, 'yι ρbι ε 'yι -Juukoye'yυ 'pa-, ε mο δε nι -do. Kοkοnyο mο nyibli a pepe a Kοkοnyο ρnιo. Nyibli a pepe, -υ δερe, ε nι ρnυ ρhaande -mο,

13 ρwι yι, -tε υ nu la 'a 'cιcru, 'kι 'lι Nyιsυacriεn 'kwli, -ε mο: «'A -ne nyiblo 'bυ nι 'b, 'bυ yι Kοkοnyο Nyιsυa nι de, 'kι 'lι 'a ρwlb a yιkuole 'kwli, -ε -bι Kοkοnyο a 'mυ, ε diρe 'nι wa.»

Ε 'yι 'waa pepe 'pa-, υ 'yι 'b Nyιsυa 'b ρtuu -nι

14 Kε- -tι nι 'mυ. Nyibli 'bυ 'yι Kοkοnyο ρwlb yι -kuo -nι, υ 'yι 'lιρι 'lι -wε, bυ daρa, 'kι bυ dii ρnυ kι. 'Bυ 'yι 'a 'nyre 'win, υ 'yι 'lιρι 'lι -wε, bυ kuo ρne ρwlb yι. Nyiblo ρdb 'bυ 'yι ρnυ Kοkοnyο a -tι yι -hla, υ 'yι 'lιρι 'lι -wε, bυ 'win a 'nyre.

15 'Bυ mο, Nyιsυa a nyibli 'bυ 'ye nι lee 'lι ρnυ tcoyibli -mο, nyiblo ρdb 'yι 'lιρι 'lι -wε, bυ hla ρnυ Nyιsυa a -tι yι. Ε nο-υ 'cru la 'lι Nyιsυacriεn 'kwli, -ε mο: «Nyibli -bυ, -υ pι ρhaantitie, υ nι yιno-kvan, 'waa didie mο dοdοδε ρnιo.»

16 'E mο ρhan-tι, Nyιsυa tε nyibli bυ, 'bυ pυ 'a ρhaantitie. Kεε, ε 'yι nyibli a pepe -mυ' 'pa-, -υ yι Nyιsυa a ρhaantitie 'win, υ 'nι 'bleρe lιρι kua. Kε- Nyιsυa a winwlon-hanyο Esai pυ la: «ρHaantitie, -a pι, nyibli -hυchυ 'yιρι ρwlb yι -kuo -nι.»

17 'A -tι, ρhaantitie, -ε ne -Yusu 'Klιsυ a -tι -mο le, lelenyο kο bυ gba 'lιρι nyibli -mο,

'tι- υ 'mυ 'win. Nyibli kο bυ 'win, 'tι- υ 'mυρb ρwlb yι -kuo -nι.

18 -Tε ε nι 'mυ le, 'n yι nι 'beti -nι: ρBι -Juukoye* 'yι ρhaantitie a 'mυ 'win? 'Ubn-, υ 'win nι, ρwι yι, -tε -mυ', υ nu la 'a 'cιcru, 'kι 'lι Nyιsυacriεn 'kwli:

«Nyibli bi 'klo a pepe kι, 'bυ hla Nyιsυa a -tι. 'Waa win 'wli nι, 'kι 'ne- -tοtυ a pepe kι, kο, -bυ mu, -bυ ye 'klo a hreele kι.»

19 'N yι 'nι 'beti -nι de: ρBι -Juukoye 'yι ρhaantitie a 'mυ le -yru -tεε? 'Ubn-, υ yruρo le nι, kεε, υ 'yι 'a kua'buble -hυa, ρwι yι, -tε Moise nu la 'a 'cιcru:

«Nyιsυa wen 'nι: 'N diρe 'nι nu, nyibli -mυ', -υ 'yι 'na dako -Juukoye 'pa-, a 'mυ ρnυ ca -mο ρtu, kο, 'n diρe 'nι nu, a 'mυ yru pυ, 'kι 'b dako -mυ' -mο, -υ 'yι ρdedede -yι.»

20 'Ya 'b 'lu de, Esai 'yι la nyibli a hυannο -pie, 'kι bυ hla la 'bρb nyibli ye', -ε mο:

«Nyιsυa wen 'nι: Nyibli -mυ', -υ 'ye nι ρmυo la 'mυ le, υ nu- 'ye 'mυ.

Nyibli -mυ', -υ 'ye nι da la 'mυ, υ nu- 'n 'hru yι.»

21 Kεε, 'kι 'b -Juukoye a -ta', ke- Nyιsυa -pυ: «'Kι 'lι -nyrōwο 'mumu 'kwli, 'n hru 'na dabυ nι, 'kι 'b 'na dako -mο', -ε diρe nu, υ 'mυ 'ne- 'mυ -mο di. Kεε, υ hιa nι, 'lulekukuo a -tι, υ 'nι -hυaρa lι bυ ρtuυ 'b 'mυ.»

11

ρBι Nyιsυa ρnyri 'a dako Yisraekoye nι pepe?

1 'N yι 'nι 'beti nι de: -Tε ε nι 'mυ le, ρBι ε ρhen 'nyre, -ε mο, Nyιsυa ρnyri 'a dako Yisraekoye nι, -υ mο -Juukoye*? 'Ubn-. 'Klo -mο 'klo, ε 'yι ρnυ ρnyri, -kοtι 'na 'mumu, 'mο Yisraekoye'yυ ρnιo. 'Kι 'n kο 'lι Besame a ρtugba 'yri, -ε mο Abrahamυ a 'yonυ a 'yι.

2 Nyιsυa a dako -mυ', ε -ha 'lι, ε 'yι ρnυ ρnyri. 'Bι a yι -tι -mυ', υ 'cru la nι, 'kι 'b Nyιsυa a winwlon-hanyο Eli a -ta', ti -hi la a ti 'yri. Eli a 'mυ, ε gba la Nyιsυa -hawι, 'kι 'b Yisraekoye a -ta', ε wen:

3 «Kοkοnyο ο, Yisraekoye 'la -na winwlon-hanyο a pepe nι, kο, 'tεnι -mυ' -kο 'yri -a yι 'b -cohlon* le -pii -nι, 'kι 'b -mυ ye', υ wuwaρa 'le. 'Mο nι -do, 'mυ -hie 'b, -ε 'tιε yι -mυ ρwien le kye, 'tι- 'b ρmυε 'na 'lila le.»

4 Kε- Nyιsυa pι laρa yι, ε wen: «'Ubn-, ε 'yι -mο nι -do 'pa-. 'N ρtu nyibli a (7000) 'miliwι nι ρhlon'hυen bυ, -υ 'tιε yι 'mυ ρwien le kye. 'Ku -mυ', υ δεε Baal, 'na nyibli a 'mυ, υ 'yιρι -da, kο, υ 'nι -naρa lιρι -mο.» Kε- Nyιsυa pυ la.

5 Ti -bu 'yri, de ni -do, no- □nuo. 'Ki 'li -Juukue 'nyi, nyibli ni 'li, Nyisva 'e pu □nu 'kibta ki, -e di□e nu, v 'mu□v □wien le kve, -koti e ni □nu □haande -mo, 'ki 'li dadoke 'kwli.

6 -Te Nyisva pu □nu 'kibta ki, 'ki 'li dadoke 'kwli, e □hen 'nyre, e 'yi □nu 'kibta ki -pu, 'waa nunu-tebli a -ti. 'Bu mo, 'bu pu wen □nu 'kibta ki, 'waa nunu-tebli a -ti, e □hen 'nyre, -e mo, e mo wen 'waa nunu-tebli a 'peele □nuo, -e -bi e 'yi wen □nu 'kibta ki -pu, 'ki 'li dadoke 'kwli.

7 E □hen 'nyre, 'ki 'li tete a 'v□tuule 'kwli, 'ki -Juukue □mve la 'li 'uyi'siile le, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, 'uyi'siile a 'mu, v □mve la le, v 'yi□i 'ye. Kee, nyibli -mu', Nyisva pu 'kibta ki, nu- 'ye□e. -U -bi -mu', v ku 'lu le, 'v 'yi Nyisva a -ti a leuyruo -ko.

8 'Waa -ti, v 'cri la 'li Nyisvacrien 'kwli, e no- -bu: «Nyisva nu□o ni, 'v 'ye ni yru □dedede le, 'e ka 'waa 'yii ki, ko, 'e ka 'waa nu yre. Kve la 'li bu, -bu ye -nyrowo -bu ki, ke- e 't'e ni 'mu.»

9 Ke- bodto Dafidi pu la -we, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo:

«'Waa le'mle-nyrowi -ko 'kwli v yi 'li -cchlun -pii -ni,

'ki 'v Nyisva -mo,

bu nu□o, Nyisva a -bati bu klo □nu, -wen cro.

10 Nyisva bu ka 'waa 'yii ki, -e di□e nu, v 'ni □ha □dedede 'ye, bu ko 'kla-wliye'yiya 'a -ne ti, v 'ni □ha 'li ke le -ha.»

E no- bodto Dafidi 'cri la.

11 'N yi 'ni 'beti ni de: -Te -Juukue hia Nyisva ki, 'ki bu 'sii 'v □nu yi, 'ki 'v 'a dionv ye', □bi e □hen 'nyre, -e mo, Nyisva 'yi □nu ki -wen pepe. 'Ubn-, e 'yi mo le -ni. Kee, -te e ni 'mu, e no- -bu: 'Waa de 'kuku nu□o ni, Nyisva 'e wa hapudako -bi, -v 'yi -Juukue 'pa-. E nu□o ni, -e di□e nu, -Juukue 'mu hapudako a 'mu ca -mo □tu.

12 -Te -Juukue 'yi Nyisva ki -wen, Nyisva nu dako a gblegble □haande -mo'. □Haande a 'mu, e di bii ki dtaki, ti -mu' -ko 'yri -Juukue a pepe, v di -mo □hian, v di -Yusu 'Klisv □wlv yi -kuo -ni.

-Te -mu', Nyisva -nu, 'e wa dako a gblegble -mu', -v 'yi -Juukue* 'pa-

13 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a mu 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. 'Mo -Yusu a -monanyo* □nuo. 'Ki e lee 'ne- 'mu 'a mu -mo. E no- nu□o, 'ni ni dodb, 'ki 'v -kvan -mu', e -nyi 'mu a -ta'.

14 'N -hve□e ni, 'na dako -Juukue 'bu yi 'na -kvan ni 'ye, 'ki 'li 'a mu 'nyi, bu □tu ca, -e di□e nu, v 'mu -Yusu □wlv yi -kuo -ni, Nyisva 'mu □nu wa.

15 -Te Nyisva □nyri -Juukue, -e -bi e nu□o ni, e ko dako -bi 'hven- 'v -mve, 'v ko

ki buweenle. Ti -mu' -ko 'yri Nyisva di 'v 'a dako kva 'blee -ni de, e di mo -hvan yinode gbagbo. E di 'wi- -te 'kokonyibli 'ye ni 'hri 'klo le.

16 □Bu pu□v de yi. Yi-he-tebli -mu', -yi 'v -ci ki 'cee -ni, 'bu mo, □ni -nyi□e Nyisva, -e -bi e □hen 'nyre, -ci a 'mu, 'a 'dudo-tebli a pepe a 'mu, Nyisva, no- ko□o. 'Bu mo, □ni -nyi Nyisva tugbe a -wlvbv, -e -bi e □hen 'nyre, Nyisva, no- ko 'a babvi -we.

17 Yisraekue 'wi- tugbe -mu', v dee olifietu yi. No- mo □haantugbe. 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a 'wi- 'wan 'kwli a olifietu yi. U de □haantugbe a 'mu a babvi -bi ni, 'ti- 'v 'be 'wan 'kwli a olifietu a babvi, 'v 'nyra 'v□v □haantugbe -mu', 'a babvi a -ta'. -E -bi babvi a 'mu, v yi -jri tugbe a 'mu a -wlvbv a 'nie. E 'wi yi, □haan-tebli -mu', -Juukue ko la, -te ti ne -bu, 'a mu ko□o -we.

18 No- ko -ti, a 'yi -blee -ni, ba yraa babvi -mu', v 'be 'v. 'A ni 'pov 'li 'aan dionv a -pli. Ba ko 'a yiyie, -e mo, e 'yi 'a mu babvi 'pa-, a 'yi -wlvbv 'ble, -wlvbv, nu- 'ble 'a mu.

19 -Bakle, ke- -v -bi di pu, 'ki 'li 'a mu 'nyi: «Nyisva 'be 'v babvi a 'mu ni, e 'mu 'li -a mu babvi a 'mu, 'a 'hvi 'kwli 'nyra.»

20 E mo □han-ti, Nyisva 'be 'v babvi a 'mu ni, -koti v 'yi□i □wlv yi -kuo -ni. 'A mu e □tu 'v 'waa -ta', -e nu□o, a kuo □ne □wlv yi. 'A -ti, a 'ni 'koo 'li 'aan dionv a 'yaale, ba pie Nyisva,

21 -e nu□o, -te Nyisva -nu, 'e □nyri -Juukue, -v mo la -tee a babvi -mu', 'aan 'mumu, 'bu mo, 'ba 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, e di 'a mu 'ni □nyri -we, 'kwli 'a mu -mo babvi yrayri -mu', e □tu 'v yi-hebabvi a -ta'.

22 Ba 'ye ke, -te -mu', Nyisva a □wlv nu yinno, ko, -te -mu', e ni nyibli a yru a lepoule. Nyibli -mu', -v ni de 'kuku, nu- e pu yru le. Kee, 'a □wlv no yi, 'ki 'v 'a mu, -v ni 'a kweenle -mo, 'bu mo, 'ba 'cibi 'v 'a □wlv a yikuole. 'Bu mo, 'bu 'yi le -ni, e di 'v 'a mu 'ni 'be -we.

23 'Bu mo, -Juukue 'bu □han -mo, 'bu kuo -Yusu □wlv yi, -e -bi Nyisva ko bu 'nyra 'v □nu -te -mu', e -ha 'v □nu de, -koti e ko 'kli, 'ki bu nu□o.

24 'A mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a 'wi- 'wan 'kwli a olifietu a babvi, v 'be 'v yi, 'ti- v 'nyra 'li □haan.olifietu 'kwli. E mo de □nuo, v 'ye ni nu. -Te Nyisva -we 'li bu nu de a 'mu, 'a -ti, 'ki 'v□v -mo, e 'yi 'mu -kla, -te -mu', e -ha la 'v -Juukue, ti -hi la a ti 'yri, bu 'nyra 'v □nu de, -koti v nu- mo -tee a olifietu a babvi.

-Juukue* di kuo -Yusu □wlv yi

25 'Na 'diayuv -na, 'n -hve□e ni, ba yru □han-ti -mu' le, Nyisva -hli nyibli 'yi ki, 'ti- e too 'mu, -e di□e nu, a 'ni □ha 'li 'aan dionv 'yaa -ni. -Ti a 'mu, e no- -bu: -Juukue a 'kibta -bi, nu- 'ye ni -hva -bu kuo Nyisva

□wlv yi. Iin, ε mo □han-ti, kee, v ko bu □huan-mo. Kee, 'ti- v 'mu-mo □huan, nyibli a pepe -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, Nyisva -ha 'li, ε bleε yi, nyibli a 'mu, bu kuo Nyisva □wlv yi, 'ti- -Juukue a 'mu, v 'mu -mo □huan, v 'mu□v □wlv yi -kuo -ni -we.

26 -Te Nyisva di 'a dako -Juukue a pepe a wowa nu, ke- v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, v 'cru la, ε no- -bu:

«Nyisva wen 'ni:

'Ki 'waa Wanyo di 'li Siondo,

-ε mo Jrusredto 'kwli -hon,

ε 'mu□v nu, Sakob a 'yonu a 'yonu

'mu 'na -ti a le-heεe 'kee -ni.

27 'Yri -mu', 'n di □tu, 'n ko □nu 'huen-,

ε no- mo: 'n di 'wowa 'waa de 'kuku.»

ε no- Nyisva hla la.

28 'Ki 'li 'kibia -bi ki, -Juukue 'yi Nyisva a □haantitie ki -wen. ε no- nu□o, 'v -he Nyisva a yraanyibli. ε nyre 'v ni, -ε di□e nu, 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, Nyisva 'mu 'a mu wa. Ko, 'ki 'li 'kibia -bi ki, Nyisva 'tue nve □nu, -koti ε pu la 'li□ti ni, 'ki 'v -Juukue a 'banu ye', -ε mo, v di mo 'a dako.

29 Nyisva 'bu -ha 'li nyiblo, 'bu nu□o □haande -mo, ti a pepe a -ti □ni. ε 'ni -ha□a 'lu -ta'.

30 Ti -hi la a ti 'yri, 'a mu -mu', -v 'yi -Juukue 'pa-, a -heε la Nyisva a -ti le. Kee, ti -bu, -ε ko 'yri -Juukue yi 'v 'a -ti le -heε -ni, Nyisva yru 'aan nyai.

31 Ke- ε di 'mu □ti, 'ki 'v -Juukue a -ta'. Ti -bu, -a ni ki, v -heε Nyisva a -ti le, 'a mu -mo -bi, Nyisva 'ε ni 'a mu □haande -mo. Ke- ε ni 'mu, -ε di□e nu, v 'mu -mo □huan, Nyisva 'mu 'waa nyai yru -we.

32 'A -ti, Nyisva -ha 'li nyibli a pepe dabu 'nyi ni, v 'mu 'a -ti le -heε -ni. ε nu□o ni, -ε di□e nu, nyibli a pepe a 'mu, ε 'mu 'waa nyai yru.

-Ba pu Nyisva 'nyre le

33 Iin, 'ε mo □han-ti, Nyisva a □wlv no yi diaki, 'ki 'v -a mu -mo. ε ko □to, 'ε -hi 'v 'a -ne □dedede. ε yi 'a -ne de ni. 'Ti-, de ε yi 'lu -mo le -hie, ε 'yi nyiblo □du -ko, -bu -huhua a kle. Mo, ε 'yi nyiblo □du -ko -we, de ε ni, -bu yru□'o' le.

34 Ke- v nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -ε mo:

«De -mu', Nyisva yi 'lu -mo le -hie, nyiblo □du 'yi□ti -yi.

ε 'yi nyiblo □du -ko -we, -bu pu□v □to' le.

35 ε 'yi nyiblo □du -ko -we, -ε -we 'li -bu -nyi□e de,

-ε ko 'kwli Nyisva di 'li -naa -ni,

ε 'mu□v de -nyi -we.»

36 'ε mo -teε, Nyisva, no- nu 'a -ne de, 'ti-, no- koo ne 'a -ne □dedede win ki, ko, no- □tui 'a -ne de 'yie, ko, 'a -ne de ni 'v, 'ki 'v□v

-mo. No- -bu ko -ti a 'yi'buale, -te ε te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

12

-Te -mu', -a di nu, 'ti- -a 'mu -aan dionv -naa -ni

1 'A -ti o, 'na 'diaynu -na, -te Nyisva yru -aan nyai diaki, 'n nyee ne 'a mu le, ba -ha 'aan dionv pepe, 'ki 'li Nyisva -mo, -ε di□e nu, 'aan 'klo 'mu -cohlon*, a yi Nyisva pie -ni yi 'wi. Nyisva bu koo ne 'a mu win ki pepe, -ε di□e nu, ε 'mu 'aan -cohlon ki wen. Ke- ba nu Nyisvade a nunuo -teε.

2 'A 'ni 'nuo 'li nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi a nununmlt, kee, ba -ha Nyisva me le, bu 'cici 'aan □wlv, -ε di□e nu, ε 'mu yrayru' le bi. 'Bu mo, 'ba yi□ti ni ni, -ε -bi de Nyisva -hve, a di yru□'o' le, -ε mo de, -ε no yi, ko de, -ε yi 'a plo -blee -ni, ko, de -mu', -ε □ce.

3 -Te Nyisva nu 'mu □haande -mo', 'ki 'li daduke 'kwli, 'ki □bu mo -Yusu a -monanyo*, 'aan pepe, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: A ni 'yaa 'li 'aan dionv, kee, ba ko 'a yiyie, -te a ni 'mu. Ba 'ye 'kli -mu', Nyisva -nyi 'a mu, -ε di□e nu, a 'mu□v yi, nyibli -mu', a pa 'mu.

4 'N pi□ti de yi. -Tonyiblo a 'hvi nu -do. Kee, 'hvi a 'mu, 'a -ne 'kibia, 'bu ni 'v, ε ko 'a -ne -kuan.

5 'Ki 'v -a mu -mo, de ni -do, no- □ni. -A -hu ni, kee, -te -a ko -Yusu 'Kltsu 'huen-, -a -mve, -a mo -plahvi ni -do □ni. ε no- mo 'cve. 'Ti-, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'ε ko 'a ne -kuan, -te -aan -plahvi ni 'mu, 'a -ne 'kibia 'bu ni 'v, ε ko 'a -ne -kuan.

6 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'ki 'li -a mu 'nyi, ε ko 'a -ne 'kli ni, Nyisva -nyi□e, □wi yi, -te Nyisva -hve bu nu -a mu 'a -nyinyie, 'ki 'li daduke 'kwli. 'A -ti, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, 'kli -mu', Nyisva -nyi□e, no- bu nuu ne 'a -kuan 'yri. Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu hla -ti -mu', ε pu 'li -mu wlon, -ε -bi hla□a, 'ki 'li Nyisva a □wlv a yikuole 'kwli.

7 Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli -we, 'ki -bu -heε nyibli, -ε -bi -heε □nu -teε, 'ki 'li -na □wlv a pepe ki. Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu too ne 'a -ti nyibli, -ε -bi too □nu -teε.

8 Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu pu nyibli 'kli yra le, ko, -bu □tu 'li □nu □wlv 'kwli ble -we, -ε -bi ε no- -bu nu. Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli -we, 'ki -bu -nyi □huennyibli -tebt le, -ε -bi nu□o, 'ki 'li yru□wlv 'kwli. Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli -we, 'ki -bu naa nyibli, -ε -bi nu -kuan a 'mu -teε. Nyisva 'bu -nyi -mu 'kli, 'ki -bu ko nyibli a nyai, -ε -bi -bu nu□o -teε, 'ki 'li daduke 'kwli.

9 Ba nve nyibli a pepe, 'ki 'li 'aan □wlt ki. 'A 'ni 'nve 'li □nu, 'ki 'v wunto 'yri. Ba yraa de -huan. Ba nve yuode.

10 Ba nunve -ni, □wi yi 'diaynu, -v -nunve -ni -teε. Ba □tutu 'v -ni -teε.

11 Ba nu -kwan, 'ku 'li 'aan 'klti a pepe 'kwli. A 'ni 'mlie 'li. Ba -ha 'aan dtɔnu pepe, 'ku 'b Kukɔnyɔ -Yusu a -kwan a -ta'.

12 Ba kɔ 'a yiyie, -ε mɔ, de -mu', Nyɔsua pu 'li, ε di[ɛ]e 'ni nu. 'A -ti, ba nu dɔdɔ 'a -ne ti. 'Ba yi [ɔ]hwen ni -ye, ba kɔ [ɔ]wɔ a 'lɪla. Ba 'cibi 'b Nyɔsua a dida.

13 'A mu -Yusu a nyibli, 'aan 'bio, 'bu yi de ni -hwe, -ε -bi ba -heε [ɔ]nu. 'Dagbi -mu', -v yi 'li 'a mu -mɔ di, ba 'ble [ɔ]nu kwa -tεε.

14 Nyibli 'bu yi 'a mu [ɔ]hwen ni [ɔ]tui, ba da Nyɔsua, 'ku bu nu [ɔ]nu [ɔ]haande -mɔ, ε 'ni 'nuo 'li [ɔ]nu de -huan -mɔ'.

15 Nyibli 'bu yi dɔdɔ ni ni, ba bi [ɔ]nu ki, ba nu dɔdɔ -we. Mɔ, nyibli 'bu yi ni we, ba bi [ɔ]nu ki, ba we -we.

16 'A kɔ 'aan 'bio 'hwen-, 'aan [ɔ]wɔ bu pe. A 'ni 'yaa 'li 'aan dtɔnu. Ba nu 'aan -kwan, 'yi [ɔ]bu ε mɔ -kwan 'cumε. A 'ni 'puu 'li le, -ε mɔ, a yi 'a -ne de ni.

17 Nyiblo 'bu nu 'a mu de -huan -mɔ', a 'ni 'nuo 'li[ɔ] de -huan -mɔ -we. Ba [ɔ]muɔ [ɔ]haan'hru le, -ε kɔ ki nyibli a pepe di 'b 'a mu 'nyre le -puu -ni.

18 'Ba -we 'li, a kɔ nyibli a pepe 'hwen-, ba 'wɔnwɔn win' le, -ε -bi ba 'wɔnwɔn win' le, a 'ni 'puu 'li [ɔ]ye.

19 'Na nuε'diayɔnu -na, nyiblo 'bu nu 'a mu de -huan -mɔ, a 'ni 'wɔ 'li 'aan dtɔnu kle, keε, ba -ha Nyɔsua me le, bu 'wɔ 'a mu kle, -kɔtɔ v 'crɪ[ɔ] ni, 'ku 'li Nyɔsua crɪen 'kwli, -ε mɔ: «Kukɔnyɔ Nyɔsua wen 'ni: 'Mɔ -di -mu kle 'wɔ, 'mɔ -di [ɔ]nu 'pεε -ni.»

20 U 'v crɪ[ɔ] ni -we, -ε mɔ: «'Kanv 'bu yi -na yraanyɔ ni ni, -nyi[ɛ]e diide, ε 'mu[ɔ] di, 'nie'natu 'bu yi[ɔ] ni ni, -nyi[ɛ]e 'nie, ε 'mu 'na.» 'Bu mɔ, [ɔ]ni yi[ɔ] ni ni, -ε -bi -tɔ di[ɛ]e 'ni nu, [ɔ]wɔ 'mu[ɔ]v -mɔ di.

21 [ɔ]Ni 'ween 'li ki, de -huan 'ni 'kɔɔ 'li -mu win ki, keε, nu [ɔ]haande, -ε di[ɛ]e nu, [ɔ]mu de -huan win ki -kɔɔ -ni.

13

Ba [ɔ]tuu 'b 'blɔgbanaanyɔ 'b

1 'A -ne nyiblo bleε yi, bu [ɔ]tuu 'b 'blɔgbanaanyɔ 'b, -kɔtɔ nyibli a pepe, -v neε 'blɔgba, Nyɔsua, nɔ- yi [ɔ]nu 'klti -nyi, ε kɔ, ε nɔ- [ɔ]tui 'b 'blɔgbanaanyɔ a 'mu ble.

2 'A -ti, nyibli -mu', -v ni 'lulekukuo, 'ku 'b 'blɔgbanaanyɔ -mɔ, Nyɔsua, nɔ- nyibli a 'mu, v 'ye ni [ɔ]tuu 'b. Nyibli -mu', -v ni de a 'mu, Nyɔsua a -bati di [ɔ]nu 'ni kltɔ.

3 Nyibli -mu', -v ni [ɔ]haande, v 'yi yi -bleε -ni, bu kɔ 'blɔgbanaanyɔ a huannv. Keε, nyibli -mu', -v ni de -huan, nu- bleε yi, -bu pie 'waa huannv. 'Bu mɔ, [ɔ]ni 'ye ni -hva -bu pie 'waa huannv, -ε -bi nu [ɔ]haande, v 'mu -mu 'nyre le pu,

4 -kɔtɔ v mɔ Nyɔsua a -kwanunyibli [ɔ]nu. U -hwe bu -heε ne 'a mu, -ε di[ɛ]e nu, a 'mu [ɔ]haande nu. Keε, 'bu mɔ, 'ba yi de -huan

ni ni, -ε -bi ba pie 'waa huannv, -kɔtɔ 'klti, Nyɔsua -nyi [ɔ]nu, ε 'yi dadɔ 'pa-. U mɔ Nyɔsua a -kwanunyibli [ɔ]nu. ε -nyi [ɔ]nu 'klti, 'ku bu -ha 'li de-huannunyɔ le, nyibli 'mu[ɔ]v 'ye, -ε mɔ, Nyɔsua pu de-huannunyɔ yru le.

5 'A -ti, ba [ɔ]tuu 'b 'blɔgbanaanyɔ 'b. ε 'yi 'nyre [ɔ]hen, -ε mɔ, v 'ni [ɔ]ha 'a mu [ɔ]hwen [ɔ]tu a -ti, keε, ba [ɔ]tuu 'b [ɔ]nu, -kɔtɔ a yi[ɛ]e ni, 'ku 'li 'aan [ɔ]wɔ ki, -ε mɔ, nɔ- mɔ [ɔ]haan'hru.

6 Nyɔsua, nɔ- [ɔ]tu 'b 'blɔgbanaanyɔ ble. U nu- mɔ 'a -kwanunyibli. ε nɔ- kɔ -ti, 'a yi 'blɔwli 'pεε -ni, v 'mu -kwan nu -tεε.

7 'A -ti, ba -nyi 'a -ne nyiblo de a kɔ ba -nyi[ɛ]. 'Ba kɔ 'a -ne 'blɔwli [ɔ]v a 'pεεle, ba 'pεε [ɔ]ne. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo 'b [ɔ]tuule, ba -nyi [ɔ]ne. 'Ba kɔ ba -nyi nyiblo -ti a 'yi'buuba, ba -nyi [ɔ]ne.

Ba nuuvε -ni

8 ε 'yi yi -bleε -ni, [ɔ]dedede bu hie 'b, a kɔ ba nu wen, 'ku 'b 'aan 'bi -tonyiblo -mɔ', 'bu 'yi 'a nuεle 'pa-. Nyiblo -mu', -ε nuε ne 'a 'bio -tonyibli, nɔ- [ɔ]tui 'b Nyɔsua a tete a pepe 'b.

9 ε mɔ -tεε, Nyɔsua wen 'ni: [ɔ]Ni 'nuo 'li -wlawh, [ɔ]ni 'laa 'li nyiblo, [ɔ]ni 'yrie 'li, [ɔ]ni 'tuo 'li -na 'bi a kukode a ca. Tete a 'mu, ε kɔ -ε -bi 'hwen-, 'a pepe mɔ de ni -do [ɔ]nu, -ε mɔ: Nuε -na 'bio -tonyibli, [ɔ]wɔ yi, -te -nu -dtɔnu a nuεle.

10 Nyiblo 'bu nuε ne 'a 'bi -tonyiblo, ε 'ni -nu[ɔ] h[ɔ] de -huan -mɔ. Nɔ- nu[ɔ], 'bu mɔ, [ɔ]ni nuε -na 'bio -tonyibli, -ε -bi [ɔ]tui 'b Nyɔsua a tete a pepe ni.

Ba -we -mɔ, -Yusu 'Klɪsv yi 'li 'ni di

11 Ke- ba nu, -kɔtɔ a yi ti, -a ni ki ni. Ti, a kɔ ba 'hru njmena', ε nyre 'b ni. Ti -mu', -ε kɔ 'yri Nyɔsua di 'b -a mu -waa -ni, ε nyre 'b ni. Ti a 'mu, ε 'yi 'li -mɔ -hlo, [ɔ]wɔ yi, -te ε nu la -mɔhɔhlo, ti -kɔ 'yri -a -tva la -Yusu 'Klɪsv a [ɔ]wɔ a yikuole.

12 ε 'wɔ yi, -nyre -nye ni, 'tɔ -hi ni. 'A -ti, -ba 'kee ynyre-tebli -mu', -tonyibli nii 'li 'tɔ 'kwli a nunuo. Keε, ε nɔɔ 'b le, 'ku -ba 'du Nyɔsua a ta-wɔn-tebli ye', -a di nu, -a 'mu tu -wɔn -nyre'.

13 ε [ɔ]hen 'nyre, -aan 'yrinaabv bu 'sii 'b yi, [ɔ]wɔ yi nyibli -mu', -v ne -nyre'. ε 'yi yi -bleε -ni, 'ku nɔ bu kɔɔ ne -a mu win ki, kɔ, -a 'ni 'nuo 'li 'lawlu, [ɔ]ye kɔ ca 'hwen-, ε 'ni 'nu 'li -a mu 'nyr, kɔ 'a -ne -tɔide [ɔ]du.

14 Keε, ba -ha 'li Kukɔnyɔ -Yusu 'Klɪsv a [ɔ]pi le, -ε di[ɛ]e nu, 'a nunuklo 'mu 'aan nunuklo' pa. Ynyre-tebli -mu', -ε kɔ 'tɔ ni 'a mu, a 'ni 'ween 'li[ɔ] ki, 'ku bu kɔɔ ne 'a mu win ki, kɔ, a 'ni 'hie 'ku 'li[ɔ] 'lu -mɔ le de.

14

□Yi yi -blee -ni, -bu di -na 'bi -tonyiblo a 'nyre

1 'A -ne -Yusu a nyiblo □du 'bu yi□i ni -hve, bu bi 'li 'a mu 'nyi, -e -bi ba 'ble□e kva -tee, 'ye □bu 'a □wlv a yikuole e 'huhue -ni, 'ki 'u -Yusu -mo. E ko 'a mu 'hven-, a 'ni 'puv 'li gble, 'ki 'u de -mu', e yi 'lu -mo le -hie a -ta'.

2 'Na 'diayuv -na, 'n -hve □bu pu□v diide a de yi. -V -bi wen 'ni, v -we 'li bu di 'a -ne □dedede ni. Nv- nu□o, 'u yi 'a -ne diide □du di. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'a □wlv a yikuole 'bu 'huhue -ni, 'ki 'u -Yusu -mo, e 'ni -di□e li 'a -ne muma □du.

3 Nyiblo 'bu yi 'a -ne diide □du ni di, e 'yi yi -blee -ni, 'a 'bi -mu', -e 'ye ni di 'a -ne muma □du, bu di 'a 'nyre. Nyiblo -mu', -e 'ye ni di muma, e 'yi yi -blee -ni, bu di nyiblo -mu', -e yi 'a -ne diide □du di 'a 'nyre, -e nu□o, Nytsua 'ble□e kva.

4 -Mo -mu', nyiblo a 'di -bi -mo 'li, 'ti-□ni pu nyiblo -bi a -kvannunyo -bati le 'li? E 'yi -na -kvannunyo 'pa-. Nytsua a -kvannunyo □nuv. 'Bu mo, 'bu nu de, 'bu nyre yi, 'a kukonyo, nv- di□e hla. Mo, 'bu no yi, e ni -do a 'mu, nv- di□e hla. E di nu □haande. 'A kukonyo ko 'kl, 'ki bu -hee □ne, -e di□e nu, e 'mu □haande nu.

5 'Ya 'u 'lu de, -v -bi wen 'ni, 'ki 'li Nytsua 'yi, -nyrovw -bi ni 'u 'a 'bio -nyrovw 'lu yi. Kee, -v -bi wen 'ni, -nyrovw a pepe ween -ni. 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, bu yi□e -tee, de -mu', e yi 'lu -mo le -hie, ko, de -mu', e ni, -e ko ki 'a □wlv 'ye ni yee 'u□v -ti.

6 Nyiblo -bu, -e pu le, -nyrovw -bi ni 'u 'a 'bio -nyrovw 'lu yi, e ni□e ni, e 'mu 'u Kukonyo -Yusu 'u □tuu -ni. Nyiblo -bu, -e yi 'a -ne diide □du di, e ni□e ni -we, e 'mu 'u Kukonyo -Yusu 'u □tuu -ni, -e nu□o, e yi -nyi Nytsua 'wio, 'ki 'u diide a 'mu, 'a -ta'. Nyiblo -bu, -e 'ye ni di muma, e ni□e ni -we, e 'mu 'u Kukonyo 'u □tuu -ni, -koti e yi -nyi Nytsua 'wio, 'ki 'u diide a 'mu a -ta'.

7 -E -bi 'ki, 'ki 'ne- a mu 'nyi, e 'yi nyiblo □du -ko, -bu ko ne 'a dionv a -hvnhlv ko 'a 'kuvv win ki.

8 □Ba yi -hvnhlv ni pu, -a pu□i ni, -a 'mu Nytsua a -ti 'yi 'bua -ni, mo, □ba yi ni 'kv, -a 'kv ni, -a 'mu 'a -ti 'yi 'bua -ni -we. Mo 'ye □bu a ni 'kv, mo 'ye □bu -a 'kv, Kukonyo, nv- ko ne -a mu win ki,

9 -koti -Yusu 'Klsv 'ku ni, 'ti- 'e -hvn 'li 'kukonyibli 'nyi, 'e 'hri 'kv, -e di□e nu, e 'mu 'klonuyibli ko 'kukonyibli 'hven- a 'Kukonyo' pa.

10 -Te e ni 'mu le, -mo -mu', de- ko -na 'bi a 'nyre -yi di 'li? -Mo -bi, de- ko -na 'bi a -bati a lepuole 'li? -Aan pepe, 'ki -a di 'u Nytsua ye' mu. Nv- di -a mu -bati le -puv -ni.

11 -Ti a 'mu, v 'cvi la□a ni, 'ki 'li Nytsuacvten 'kwi, -e mo:

«Kukonyo Nytsua wen 'ni:

'N yi 'a mu 'ni -lee -ni,

-e mo, -nyrovw □du, nyibli a pepe di 'gbla kwi,

ki 'u 'mu ye',

'waa pepe, v 'mu le pu: -Mo mo Nytsua.»

12 E □hen 'nyre, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, -tebli, e -nu, 'a dionv a wuntv di -hiva□a kle, 'ki 'u Nytsua ye'.

□Ni 'nuo 'li□i, -na 'bi 'ni 'he e 'li Nytsua a -ti le

13 -Te e ni 'mu le, 'a -ti, -a 'ni 'puv 'li -aan 'bio -Yusu a nyibli -bati le, kee, -ba -hie 'lu le, -e di□e nu, -a 'ni □ha □dedede nu, -e nyre yi, 'ki 'li -aan 'bi 'yi, 'ti- -e -we 'li -bu nu□o, e 'mu Nytsua a -ti le -hee -ni.

14 -Te Kukonyo -Yusu ko 'mu 'hven-, -a -mve, -e -bi 'n yi□e ni -tee, -e mo, diide □du 'yi yi -nyre, 'ki 'li Nytsua 'yi. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, diide -bu, e nyre yi, 'ki 'li Nytsua 'yi, -e -bi e mo -tee, e nyre yi, 'ki 'u□v -mo. -E -bi 'ki, e 'yi yi -blee -ni, bu di□e.

15 De -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bi a □wlv 'bu yi □hlon ni bi, -e -bi e □hen 'nyre, □yi□i -nve -ni de. -Na 'bi a 'mu, 'a -ta', -Yusu 'Klsv 'ku ni. 'A -ti, diide, -yi di, e 'ni 'nuo 'li□i, -na 'bi a 'mu, 'a □wlv 'ni 'bie 'li □hlon.

16 'Bu mo, □ni yi□e, -e mo, de -mu', -ni, e nu -tee, 'ki 'u -mu -mo', 'ti- nyibli 'bu yi -na 'nyre ni di, -e -bi □ni 'nuo 'li□i, -e di□e nu, v 'ni □ha -mu -ti -hvn yre hla.

17 -A mu -bu, Nytsua kov win ki, diide ko 'nunade 'hven-, e 'yi de gbagbv 'pa-, 'ki 'u -a mu -mo. Kee, de -mu', -e mo de gbagbv, 'ki 'u -a mu -mo, e nv- mo -kvan -mu', Nytsua a -Hihiu* nii 'li -a mu 'li. E yi -a mu 'ni -hee -ni, 'ki -ba nu de -mu', -e 'sii 'u yi, ko, -ba ween ki bu, -a ko -aan 'bio 'hven-, ko, -ba ko plo a bleele.

18 Nyiblo -mu', -e ni -Yusu a -kvan a nunuo le, nv- nv- 'li Nytsua 'yi kle, 'ti-, nv- nyibli di 'nyre le pu.

19 'A -ti o, e nv- v le, 'ki -aan nunuvmlt bu nu□o, -ba ween ki bu, 'ki 'u 'a -ne -tite □du, -a di 'u ni, -a ko -aan 'bio 'hven-, ko, e nv- v le -we, -ba -nyinyi 'kl, 'ki 'u -Yusu a □wlv a yikuole a -ta'.

20 De -mu', -yi di, e 'ni 'nuo 'li□i, Nytsua a -kvan 'ni 'nyree 'li yi. E mo □han-ti □nuv, e 'yi diide □du -ko, -bu nyre yi, 'ki 'li Nytsua 'yi, kee, de -mu', -yi di, 'bu yi□i ni ni, -na 'bio 'bu yi 'li de 'kuku 'nyi ni bi, -e -bi e nu -tee, □ni 'die 'li diidedv a 'mu.

21 De -mo yuvode, nv- mo, □ni 'nuo 'li □dedede, -e di 'li -na 'bio de 'kuku 'nyi pu, 'yi □bu e mo muma a didie, ko nv- a 'nuna, ko 'a -ne □dedede 'ki.

²² 'Bv mo, [ni yi]e, -e mo, -we 'li -bv di 'a -ne [dedede ni, mo, [ni yi]e, -e mo, [yi 'li] 'li -we, -bv di 'a -ne [dedede, [ni 'hlaa 'li] nyiblo [dv yi. -Ko Nyisva 'hven-, 'a mu ni -do, -bv yi]e. Nyiblo 'bv yi de ni ni, e ko 'a [wlv 'hven-, 'bv -pe, nyiblo a 'mu, no- ko plo a bleele.

²³ Nyiblo a [wlv 'bv yi de ki -wen, 'ti- 'bv yi de a 'mu ni di, -e -bi e ni yinyrede, 'ki 'v Nyisva ye', -koti e ko 'a [wlv 'hven-, v 'yi -pe. 'A -ne [dedede, -a ni, 'bv mo, [ba 'yi] -yi, -e mo, e nu -tee, 'ki 'v Nyisva ye', -e -bi de a 'mu, e mo de 'kuku [nto, [a ni]e.

15

Ba blee ne 'aan 'bio a plo

¹ -A mu -bv, -v ko 'kli, 'ki 'v -Yusu a [wlv a yikuole -mo, -a blee yi, -ba -hee nyibli -mu', -v ko [wlv a yikuole [huhue -ni. -A 'yi yi -blee -ni, -ba nu de -mu', -e di -a mu ni -do a plo -blee -ni.

² Kee, -aan pepe, -ba nu de -mu', -e di -aan 'bi a plo -blee -ni, 'ti-, -e di]e -hee -ni, 'ki 'v -Yusu a [wlv a yikuole -mo.

³ -Yusu 'Klisu a [gbeto, e 'yi la]a le [muvo, 'ki bv nu la 'a dtovv a plo a bleele. Kee, -ti -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, e mo [han-ti, e nyre 'v ni, 'ki 'v]v -mo. -Ti a 'mu, e no- -bv: «Nyisva o, nyibli [tu -mu 'tani, kee, 'waa 'tani a 'mu, 'mo [ye 'a [hven.»

⁴ -Ti a pepe -mu', v 'cru la]a ni, -e di]e nu, e 'mu -a mu [wlv a 'lula -tov -ni, 'ti- e 'mu -a mu 'kli -nyi, 'ki -ba kuo Nyisva [wlv yi, -e mo, -ti e hla la, e di]e 'li nu.

⁵ Nyisva, no- yi -tonyibli 'ki ko [wlv a 'hla 'hven- -nyi. No- -bv -hee ne 'a mu, a 'mu ki bu -ween -ni, a ko 'aan 'bio 'hven-, [wv yi, -te -Yusu 'Klisu ni 'a -huhva,

⁶ -e di]e nu, 'aan pepe, a 'mu Nyisva, -e mo -aan Kókonyo -Yusu 'Klisu a 'Bai 'nyre le pu, 'ki 'li wingblo ni -do 'kwli.

Dako a pepe bv pv Nyisva 'nyre le

⁷ 'A -ti, ba 'bubble kva, 'ki 'li 'aan [wlv a pepe ki, -te -Yusu 'Klisu -nu, 'e 'ble 'a mu kva, ke- ba nu]o -we, -e di]e nu, nyibli 'mu Nyisva 'nyre le pu.

⁸ 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -Yusu 'Klisu di ni, 'ki bu wa -a mu -Juukve*, -e di]e nu, e 'mu]v -a mu -tov -ni, -e mo, Nyisva 'ni -nu]o hi. 'E mo [han-ti, de Nyisva pu la 'li, 'ki 'v -aan 'baav -mo, -Yusu di ni, 'ki bu nu de a 'mu.

⁹ E di ni -we, -e di]e nu, nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, v 'mu Nyisva 'nyre le pu, -te e -nu, 'e ko 'waa nyat. -Ti a 'mu, no- v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo:

«No- ko -ti, 'ni pi -mu 'nyre le, 'ki 'li dako 'nyi,

ko, 'ni yi -na 'nyre -ti a 'yi'buale -nyi, 'ki 'li -wlabewin 'kwli.»

¹⁰ Ke- Nyisva a win pi de:

«'A mu dako a pepe, ba nu dovo, a ko Nyisva a dako 'hven-.»

¹¹ Ke- e pi de:

«'A mu dako a pepe, -v 'yi -Juukve 'pa-, ba pu Kókonyo 'nyre le.

'A mu dako a pepe, ba 'bva Nyisva a -ti 'yi.»

¹² -E -bi ke- winwlon-hanyo Esai pu la de: «Yisai* a 'yonv a 'yu -bi di 'ni di, e 'mu nyibli -mu', -v 'yi -Juukve* 'pa- win ki -koo -ni.

U di kuo [ne [wlv yi, v 'mu]v -ple, 'ki bu wa [nv.»

¹³ Ke- 'n pi: Nyisva, -e ni]e, nyibli 'v kue [ne [wlv yi, 'v yi]v -ple, bv nu]o, ba nu dovo 'a -ne ti, ko, ba ko plo a bleele, 'ki 'li 'aan [wlv ki, -e nu]o, a kuo [ne [wlv yi. -E -bi 'aan [wlv a yikuole, 'ki 'li]v 'li, e di kle 'ni -bii -ni, 'ki 'li Nyisva a -Hihiu* a 'kl 'kwli.

Polv hle 'a -kvan a -ti

¹⁴ 'Na 'diayuv -na, 'ti- 'mu 'cruen -bv 'cru, 'n yru]o le, -e mo, a mo [haannyibli [nto, 'a yi [haan-ti, ko, 'a ko 'kli, 'ki ba tutoo Nyisva a -ti.

¹⁵ E mo -tee, 'a yi [haan-ti, kee, 'ni -pie]e hvannv, 'ki [bv 'cru win -bi, 'ki 'v -ti -bi ki, -e di]e nu, e 'ni [ha 'a mu -mo -hru. Ke- 'n nu 'a 'cruv, -e nu]o, Nyisva nu 'mu [haande -mo.

¹⁶ [Haande a 'mu, no- mo [bv mo -Yusu 'Klisu a -kvannunyv, 'ki 'li dako -mu', -v 'yi -Juukve 'pa- 'nyi. 'N -ha 'na dtovv ni pepe, 'ni -nyi 'na dtovv Nyisva, 'ki [bv pu 'a [haantitie, -e -hon 'li]v -mo. 'N pi]v ni, 'ki 'v dako -mu', -v 'yi -Juukve* 'pa- yi, -e di]e nu, v 'mu -Yusu 'Klisu [wlv yi -kuo -ni, 'ti- v 'mu -cchlvn* yi 'wi, -e blee Nyisva a plo, ko 'a -Hihiu* pu 'kvba ki, 'ki 'v 'a dtovv -mo.

¹⁷ 'A -ti, -te 'n ko -Yusu 'Klisu 'hven-, -a -mve, 'n -we 'li, [bv pu 'na dtovv a -pli ni, 'ki 'v Nyisva a -kvan, 'n ni a -ta'.

¹⁸ 'N 'yi 'li]v 'li -we, [bv hla -ti [dv, 'bv 'yi de ni -do -mu', -Yusu 'Klisu -nu a -ti 'pa-. 'Ki e naa 'li 'na pupwin ko 'na nunu-tebl 'kwli, 'ti- dako -hvohv, -v 'yi -Juukve 'pa-, 'v [tui 'v Nyisva 'v.

¹⁹ -Yusu nu 'whilekee-tebl a gblegble, 'ki 'li Nyisva a -Hihiu a 'kl 'kwli. 'A -ne -tite [dv, 'n naa 'v, 'n pu [haantitie -mu' ni, -e ne -Yusu 'Klisu a -ti -mo le, kv 'li Jrsredv 'kwli bv, -bv ye 'blvba -mu', -e mo Yiliyri ki.

²⁰ E ni 'mu dovo dtakt, 'ki [bv pu [haantitie a 'mu, 'ki 'v -tite -mu', nyibli 'yee 'v]v ni 'wun -ni. 'N 'yi]v -hva, 'ki [bv pu [haantitie a 'mu, 'ki 'v -tite -mu', nyibli 'wun 'v, -e di]e nu, nyiblo [dv 'ni [ha le pu, -e mo, 'n pu 'kayu, 'ki 'v 'na 'bivan -bi a -tuo ki, -e [hen 'nyre, 'ni [ha 'v -v -bi a -tuo ki -kvan -nuu -ni.

²¹ KEE, -te -mu', v nu la 'a 'cicru, 'ki 'l' Niyisvaacrien 'kwli, ke- 'n -hve □bu nu 'a nunuo, -ε mo:
 «Nyibli -mu', -v 't'e 'ye □dedede ni 'win, 'ki 'v□v ki, nu- di□e 'ye, nu- di□e le yru.»

Pɔlv -hve bu mu Rɔmv

²² Nyisva a □haantitie a pɔpɔv, 'ki 'l' -tite -bi, nɔ- nu□o, 'ki 'n 'yee 'hru ni kve, 'ki □bu di 'l' 'a mu -mo.

²³ 'A 'yri -hv 'ki ni, -te 'n -tva la 'l' 'a -hvhva, 'ki □bu di 'l' 'a mu -mo, kee, -kvan kaa 'l' 'mu ni.

²⁴ KEE, -te ti ne -bv, 'na -kvan a 'mu, 'n ni la, 'ki 'ne- 'blvgb' -bv 'kwli, ε -yre 'lu. -ε -bi ke- 'n pi 'ki, 'n di 'l' 'a mu -mo 'ni di, -ε di□e nu, 'mu dɔdɔ nu, 'ki 'l' 'a mu 'nyi. 'Bv mo, 'ni nuu 'l' □hɔnpv' gbi, 'ti- 'mu -hi, 'mu 'l' 'blvgba -mu' 'ki mu, -ε mo Esipanyu. 'N -hve□e ni, ba -hee 'mu, 'ki 'v 'na 'dagba a 'mu a -ta'.

²⁵ KEE 'ti- 'mu 'l' di, 'n ko □bu mu 'l' Jrusre. -Yusu a nyibli -mu', -v mo -Juukve*, -v ni 'l' nu- ko -mo 'n di 'l' 'wliye gba.

²⁶ -Yusu a nyibli, -v ni 'l' Masedvamblogba ko Akaiblogba 'kwli, -v 'yi -Juukve 'pa-, nu- 'kukue 'wliye a 'mu le, v 'mu□v □huvennyibli, -v ni 'l' -Yusu a nyibli 'nyi, 'ki 'l' Jrusre -nyi.

²⁷ 'Waa 'mumu, v 'ye□e ni, -ε mo, ε nɔv 'v le, 'ki bu -hee -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'l' Jrusre, -v yi □hven 'ye, -ε nu□o, ti -hi la a ti 'yri, -Yusu a nyibli, -v ni 'l' Jrusre, -v mo -Juukve, nu- -hee la nyibli -mu', -v 'yi -Juukve 'pa-, 'ki bu 'win -Yusu a □haantitie. -ε -bi ε ko 'v ni, 'ki -Yusu a nyibli -bv, -v 'yi -Juukve 'pa-, bu -hee 'ki -Yusu a nyibli -bi -mu', -v mo -Juukve, 'ki 'v 'waa □hven a 'yiye a -ta'.

²⁸ 'A -ti, 'bv mo, 'ni -we -kvan a 'mu -mo, 'ni gba □nu le'kukuewli a 'mu yi, -ε -bi 'n bi 'ki 'hru wlon, 'mu 'l' 'a mu -mo di, -a 'mu 'yiye -ni, 'ti- 'mu 'l' Esipanyublogba 'kwli mu.

²⁹ 'N yi□e ni, -ε mo, 'bv mo, 'ni di 'l' 'a mu -mo, -Yusu 'Klɔv di nu -a mu □haande -mo', 'na 'l' didie a -ti.

³⁰ 'Na 'dɔayv -na, -te -a kuo -Yusu 'Klɔv □wlv yi, ko, -te Nyisva a -Hihiu* nu□o, □a nɔnve -ni, 'n nyee ne 'a mu le, -te 'n ni, 'ni de Nyisva 'a -ne ti, ke- ba nu, ba da□a -we, 'ki 'v 'na -ta'. Ba nu□o, 'ki 'l' 'aan □wl' a pepe ki,

³¹ -ε di□e nu, -Juukve -mu', -v ni 'l' Jrusredv 'kwli, -v 'yi -Yusu -yi, v 'ni □ha 'mu □hven □tu. Ba da Nyisva -we, 'ki 'v le'kukuewli -bv, 'n gbe -Yusu a nyibli yi a -ta', ε 'mu 'waa plɔ -blee -ni.

³² 'A -ti, Nyisva 'bv wen□e ki, 'n di 'l' 'a mu -mo 'ni di, 'ki 'l' dɔdɔke 'kwli, -a 'mu 'kl' -nyinyi -ni.

³³ Nyisva, -ε yi nyibli plɔ a bleele -nyi, bu ni 'v 'a mu -mo. Ke- bu ni 'mu.

16

Pɔlv gbe 'betile

¹⁻² -Aan 'dɔayi nyrovu Febe, nɔ- di 'l' 'a mu -mo di. E ni Nyisva a -kvan, 'ki 'l' -Yusu a nyibli 'nyi, -v ni 'l' Sankledv 'kwli. 'Bv di 'l', ba 'ble□e kva -tee, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɔv a -ti. Ba 'ble□e kva -tee, □wv yi, -te -mu', -Yusu a nyibli ni nyiblo a kva'bubble. De, ε 'yi -ko, ba -nyi □ne□e, -koti ε -hee nyibli -hvhv, 'ε -hee 'mu ni -we.

³ 'N 'beti Prisi' ko 'a nyibv Akilas' 'hven-, -v ko 'mu 'hven- -ni la -Yusu a -kvan.

⁴ Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n mi la 'kv mo, v nu- wa la 'mu. V hla□a ni, -ε mo, 'ye □bv v di 'kv 'na -ti, v bleε yi, bu wa 'mu. 'N yi -nyi □nv 'wio. E 'yi 'mo ni -do 'pa-. -Yusu a nyibli, -v 'yi -Juukve* 'pa-, v yi -nyi □nv 'wio -we.

⁵ -Yusu a nyibli, -v yi le 'kukue -ni, 'ki 'l' 'waa 'kayu bu, 'n 'beti □nv. 'N 'beti Epainet, -ε mo 'na nunatumu gbagb. Nomo yi-henyiblo, -ε kuo -Yusu 'Klɔv □wlv yi, 'ki 'l' 'blvgba, -ε mo Asi 'kwli.

⁶ 'N 'beti Mari, -ε nu -kvan -hvhv, 'ki 'l' 'a mu 'nyi.

⁷ 'N 'beti Adronikus' ko Yunias, -v mo 'na 'dɔkve. V ko 'mu 'hven-, -a bi la □ji'. 'Ki 'l' -Yusu a -mɔnanyv* 'nyi, v nu- nyibli nve -ni -tee. 'Ti- 'mu -Yusu □wlv yi -kuo -ni, v nu- mo la yi-henyibli, -v kuo -Yusu □wlv yi.

⁸ 'N 'beti 'na nunatumu Aplias, -ε nve Kɔkɔnyɔ, -ε 'w' 'mu yi.

⁹ 'N 'beti Yrube. E ko -a mu 'hven- -ni -Yusu a -kvan. 'N 'beti 'na nunatumu Sitakis -we.

¹⁰ 'N 'beti Apeles. E 'ye □hven, -Yusu 'Klɔv a -ti. Kee, ε 'yi -sa, 'ki bu kuo -Yusu 'Klɔv □wlv yi. 'N 'beti Alitobul' ko 'a 'kayu a 'dɔkve 'hven-.

¹¹ 'N 'beti 'na 'dɔkvetayu Helodio. 'N 'beti Nasis' a 'kayu a 'dɔkve, -v kuo -Yusu □wlv yi.

¹² 'N 'beti Trifem' ko Trifost, -v ni -aan Kɔkɔnyɔ a -kvan. 'N 'beti 'na nve'dɔayi nyrovu Pesid, -ε nu -kvan dɔakt, 'ki 'v Kɔkɔnyɔ a -ta'.

¹³ 'N 'beti Rufust, -ε mo -tee a Nyisva a nyiblo. 'N 'beti 'a 'dii, -ε nu 'mu 'a 'yu -mo'.

¹⁴ 'N 'beti Aseklit, ko Flego, ko Hemest, ko Patrobasi, ko Hemast 'hven-, v ko Nyisva a nyibli a pepe -mu', -v ni 'l' □nv -mo.

¹⁵ 'N 'beti Filolog, ko Suli, ko Nele, ko 'a 'dɔayi nyrovu 'hven-. 'N 'beti Olepas, ε ko Nyisva a nyibli a pepe 'hven-, -v ni 'l' □nv -mo.

16 Ba -nyinyi 'wio -tee, [wɪ yɪ 'dɪayɪnu. Nyibli a pepe, -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ [wɪv yɪ, v 'beti 'a mɔ.

Le'boowin

17 'Na 'dɪayɪnu -na, ɛ kɔ nyibli, 'v pɪ lɛ, Nyɪsɔa a -tɪ -bɔ, v tɔɔ la 'a mɔ, ɛ 'yɪ [pɪ 'pa-, 'tɪ- 'v tɔɛ nɛ 'a mɔ yɪnyrehru. Nɔ- kɔ 'kwɪli v nɛɛ 'lɪ, 'v -gbugbe 'lɪ -Yusu a nyibli lɛ, kɔ, 'v gbe 'lɪ [nɔ [yɛ 'nyɪ. 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ, ba [tɪ 'aan dɪɔnɔ 'yie, nyibliɔ a 'mɔ, 'waa -tɪ. Ba hlɔɔ [nɔ -mɔ lɛ,

18 -ɛ nu [ɔ, ɛ 'yɪ -Yusu 'Kɪsɔ a -kɔan 'pa-, v 'nɪ -nu [ɔ lɪ [ɪ, kɛɛ, yɪnyrede -mɔ', 'waa [wɪlɪ -hɔɛ, ɛ nɔ- v nɪ. V nɛɛ 'lɪ wɔnɔnɔnɔ 'kwɪli, 'v kɛɛ nyibli -mɔ', -v 'yɪ dɛ -hɔan kɔ [haande 'hɔɛn- a 'yilɛ-hɪhɪalɛ -yɪ.

19 'A mɔ -mɔ -bɪ, nyibli a pepe yɪ [ɛ nɪ, -ɛ mɔ, a [tɪ 'v -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ nɪ. Nɔ- nu [ɔ, 'nɪ ni dɔdɔ, 'kɪ 'v 'aan -ta'. Kɛɛ, dɛ 'n -hɔɛ, nɔ- mɔ, ba yɪ [haande, a 'mɔ [v nu, -ɛ dɪ [ɛ nu, a 'nɪ [ha [haande kɔ dɛ -hɔan 'hɔɛn- 'yɪ lɛ -pɔpɔ -nɪ.

20 Nyɪsɔa, -ɛ yɪ 'a mɔ plɔ a bleelɛ -nyɪ, tɪ [dɔ 'yɪ 'lɪ -hie, ɛ 'mɔ Satan, -ɛ mɔ 'kuo -hɔn a nyiblo gbagbɔ, 'a 'kɪ bɔ -wɛ, ɛ 'mɔ 'lɪ [tɪ 'aan bɔbɔɔ bɔ [tɪ. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bɔ nu 'a mɔ [haande -mɔ.

21 Timote, -ɛ kɔ 'mɔ 'hɔɛn- -ni -kɔan, ɛ 'beti 'a mɔ. 'Na 'dɔkɔɛ, Lukɪusɪ kɔ Jasɔ, kɔ Sosipate, v 'beti 'a mɔ.

22 'Mɔ Tetɪusɪ, 'n 'beti 'a mɔ, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'nyre 'kwɪli. 'Mɔ [cɪ 'cɪɛn -bɔ, Pɔlɔ yɛ 'a mɔ yɪ.

23 Gayusɪ 'beti 'a mɔ. Nɔ- kɔ 'kayɪ 'mɔ Pɔlɔ, 'n nɪ 'nɛ- bɔ, nɔ- kɔ -tɛ -Yusu a nyibli a pepe yɪ 'lɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'v kɔɛ 'cɔɛ. Elasi, -ɛ mɔ 'dɪɔ a 'wɪblɛ [tɪnyɔ, kɔ -aan 'dɪayɪ Katɪsɪ 'hɔɛn-, v 'beti 'a mɔ.

[24 -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bɔ nu 'a mɔ [haande -mɔ.]

Nyɪsɔa nɪ -do bɔ kɔ -tɪ a 'yɪ'bvale

25 -Ba pɔ Nyɪsɔa 'nyre lɛ. ɛ -wɛ 'lɪ bɔ -nyɪ 'a mɔ 'kɪ nɪ, 'kɪ ba kuo [nɛ [wɪv yɪ 'a -nɛ tɪ. Kɛ- -Yusu a [haantɪtɪ pɪ. [Haantɪtɪ a 'mɔ, nɔ- 'n gbe 'lɪ nyibli -mɔ. Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, [haantɪtɪ a 'mɔ, Nyɪsɔa 'yɪ la [a nyibli -tɔɔ -nɪ.

26 Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, ɛ pɔ [v pepe'. -ɛ -bɪ -tɪ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* 'cɪ la, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsɔ kɪ, nɔ- v yɪ kɪ -hlee -nɪ. Kɛ- 'Klɔhɪenyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa. [Haantɪtɪ a 'mɔ, dakɔ a pepe 'wɪn nɪ. Nɔ- dɪ [ɛ nu, v 'mɔ [v [wɪv yɪ -kuo -nɪ, kɔ, v 'mɔ 'v [v 'v [tɪuu -nɪ.

27 Nyɪsɔa nɪ -do, nɔ- kɔ [tɔ. Nɔ- -bɔ kɔ -tɪ a 'yɪ'bvale 'a -nɛ tɪ. -Ba pɔ [v 'nyre lɛ 'a -nɛ tɪ, -Yusu 'Kɪsɔ a -tɪ. Kɛ- bɔ nɪ 'mɔ.

YI-HECRIƐN Pɔlu gba la KOLETIKUƐ yi

1 'Mɔ Pɔlv, Nyɩsua -ha 'li, 'ki ɔbv -he -Yusu 'Klɩsv a -mɔnanyo*, -e diɔe nu, 'mu 'a ɔhaantitɩ nyibli pv, 'mɔ -yi 'crien -bv 'cɩtɩ, 'n kɔ -aan 'diayi Soteni 'hven-.

2 'A mu Nyɩsua a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidɔ 'kwli, Nyɩsua pv 'kɩba ki, 'a mu -a yi -mɔ 'cɩtɩ -ni, dɛ -mu', -Yusu 'Klɩsv -nu a -ti. Ɛ da 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli. Nyibli a pepɛ -mu', -v dɛ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv, 'ki 'v 'a -nɛ -tɩtɛ ɔdv, ɛ da ɔnv ni -wɛ. Ɛ nɔ- mɔ -aan pepɛ a Kɔkɔnyɔ.

3 -Aan 'Baɩ Nyɩsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv 'hven-, bu nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, ɛ kɔ, bu nu ɔo -wɛ, ba kɔ kubuwɛɛnle.

ɔHaan-tesbli -mu', -Yusu nu 'a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidɔ 'kwli -mɔ

4 'N yi -nyi Nyɩsua 'wio 'a -nɛ ti, 'ki 'v 'aan -ta', -ɛ nu ɔo, ɛ nu 'a mu ɔhaandɛ -mɔ, -tɛ a kɔ -Yusu 'Klɩsv 'hven-, a -mɛ a -ti.

5 -Tɛ a kɔ ɔo 'hven-, a -mɛ, ɛ nɔ- kɔ -ti, Nyɩsua 'ɛ -nyi 'a mu 'kɩ a gblegble. Ɛ nɔ- nu ɔo, 'a yi -ti a -tɛɛ, 'a kɔ 'kɩ, 'ki ba lee -ti a -tɛɛ a 'mu nyibli le.

6 Kɛ- ɛ ni 'mu, -ɛ nu ɔo, ti -mu' -kɔ 'yri -a lee la 'a mu -Yusu 'Klɩsv a -ti, a 'bleɔe kwa -tɛɛ, 'ki 'li 'aan ɔwɩ ki.

7 Ɛ nɔ- nu ɔo, 'kɩ a pepɛ, Nyɩsua yi nyibli -nyi, 'ɛ ɔɛɛ, 'ki 'v 'a mu -mɔ, 'a mu -mu', -v yi ti -mu' -ple, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv di ya.

8 Nyɩsua, nɔ- diɔe nu, a 'mu 'kɩ ki ni diaki, 'ki ba na -tɛɛ, 'ki 'v Nyɩsua a 'hru wɩn, -ɛ diɔe nu, -nyrɔwɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv di ya, -bati -mu', Nyɩsua di nyibli le -pɩv -ni, ɛ 'ni ɔha 'a mu kɔ.

9 Kɛ- ɛ ni 'mu, -ɛ nu ɔo, Nyɩsua a ɔgbetv, ɛ nɔ- da 'a mu, 'ki a kɔ -Yusu 'Klɩsv 'hven-, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ, a 'mu -mɛ, 'ti- Nyɩsua a 'mu, 'bu hla -ti, ɛ ni ɔe ni.

-Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidɔ 'kwli, v ɔgla ni

10 'Na 'diayɩv -na, 'n nyɛɛ nɛ 'a mu le, 'ki 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv a 'nyre 'kwli, ɔtolɛ'bube 'ni 'ni 'li 'a mu 'nyɩ, kɛɛ, 'ba yi dɛ 'lu -mɔ le ni -hie, -ɛ -bi win a lɛ'winwɩnle bu ni 'li 'a mu 'nyɩ.

11 'Diayɩv -na, 'ni yi 'pɩple le ni ni, ɛ ɔhen 'nyre, -ɛ mɔ, nyibli -hɔn 'li nyiblv -mu', -ɛ mɔ Klɔe -mɔ, 'v lee 'mu, -ɛ mɔ, 'blini ni 'li 'a mu 'nyɩ.

12 -Ti 'n -hɛ ɔbv lee nɛ 'a mu, ɛ nɔ- -bv: ɔTɔlɛ'bube ni 'li 'a mu 'nyɩ. -U -bɩ wen 'ni, v mɔ 'mɔ Pɔlv a nyibli ɔniɔ, -v -bɩ wen 'ni, v mɔ Apɔlɔst a nyibli ɔniɔ, -v -bɩ 'v ni 'v,

'v pi le, v mɔ Piel a nyibli, -v -bɩ wen 'ni, v mɔ -Yusu 'Klɩsv a nyibli ɔniɔ.

13 Dɛ a 'mu, a ni, ɛ 'wɩ -tɛ -Yusu 'Klɩsv 'yɛ ni 'be wen ɔniɔ le. Ɛ 'yi 'mɔ Pɔlv 'pa-, v 'yi 'v 'mu tugbe 'yie -kɔɔ -ni, 'ki 'mu 'v 'aan -ta' 'kɩv -ni. 'Ya 'v 'lu dɛ, ɛ 'yi 'mɔ Pɔlv a 'nyre 'kwli 'pa-, v 'yi 'li 'a mu 'nie 'lu le -pɩv -ni.

14 'N yi -nyi Nyɩsua 'wio, -tɛ 'n -nu, 'ni 'yi 'aan 'yɛ ɔdv 'nie 'lu -pɩ, 'bv 'yi Klipɩst kɔ Gayɩst 'hven- 'pa-.

15 'A -ti, ɛ 'yi nyiblv ɔdv -kɔ, -bv di ɔe hla, -ɛ mɔ, 'ki 'li 'na 'nyre 'kwli, 'ki 'n pɩv 'li 'a mu 'nie 'lu, -ɛ di ɔe nu, a 'mu 'na -nagbɔpv -hɛ.

16 Dɛ gbe mi wen 'mu -mɔ -hru mɔ, ɛ nɔ- mɔ, 'n pv Sefanast kɔ 'a 'dɩkɛ 'hven- 'nie 'lu -wɛ. Kɛɛ 'ki 'v bu dɛ, 'ni pv nyiblv -bɩ 'nie 'lu, 'a -ti 'ni -bi ɔe li 'mu 'kwli.

17 -Yusu 'Klɩsv 'yi 'mu -lee -ni, 'ki ɔbv pv nyibli 'nie 'lu le, kɛɛ, ɛ lee 'mu ni, 'ki ɔbv pv nyibli 'a ɔhaantitɩ. 'Bu mɔ, 'ni yi 'a ɔhaantitɩ a 'mu ni pi, 'ni -nu ɔo li ɔtonyibli a ɔto 'kwli, -ɛ di ɔe nu, 'kɔkɩv -mu', ɛ 'kɩ, 'ki 'v tugbe 'yie, ɛ 'ni ɔha dadu' pa, kɛɛ, nyibli 'mu ɔv le yru -tɛɛ.

-Yusu tɔɛ nɛ -a mu Nyɩsua a 'kɩ, kɔ 'a ɔto 'hven-

18 Win -mu', -ɛ hɛɔe, -ɛ mɔ, -Yusu 'Klɩsv 'kɩv 'v tugbe 'yie, ɛ 'ni -da ɔa li ɔdedede, 'ki 'li nyibli -mu', -v di 'wan 'yi ki, -v di 'li na -mu' 'nyɩ mu, -ɛ 'yɛ ni jre yruyru. Kɛɛ, -a mu -bv, Nyɩsua wɛ, -a yi ɔe ni, -ɛ mɔ, win a 'mu, ɛ nɔ- tɔɛ nyibli Nyɩsua a 'kɩkɩnɩni.

19 -A yi dɛ a 'mu ni, -ɛ nu ɔo, kɛ- v nu la 'a 'cɩcɩtɩ, 'ki 'li Nyɩsua a 'crien 'kwli, -ɛ mɔ: «Nyɩsua wen 'ni:

'N di -wɛ ɔtɔkɔnyɔ a ɔto bu, 'mu ɔv ki -hɩa -ni pepɛ.»

20 -Tɛ ɛ ni 'mu le a -ti, -ɛ -bɩ 'kɔ -bv a ɔtɔkɔnyɔ, kɔ tetetɔnyɔ, kɔ 'crien.yinyv 'hven-, 'waa pepɛ a 'mu, 'waa ɔto 'ni -da ɔa li ɔdedede, 'ki 'li Nyɩsua 'yi. 'Ɛ mɔ ɔhan-tɩ, Nyɩsua tɔɔ ɔnɛ -a mu ni, -ɛ mɔ, 'kɔ -bv ki a nyibli a ɔto 'ni -da ɔa li ɔdedede.

21 'Kɔ -bv a ɔtɔkɔnyɔ, v 'yɛ -tebli -mu' ni, Nyɩsua -nu, 'ki 'li 'a ɔto 'kwli. Kɛɛ, v 'yi ɔv -yru. Bu 'yi Nyɩsua a 'mu -yru, ɛ nɔ- kɔ -ti, Nyɩsua 'ɛ -yɩɩɩ, 'ki bu naa 'li 'a win -mu', -a yi nyibli le -lee -ni 'kwli, ɛ 'mu nyibli -bv, -v kuo ɔnɛ ɔwɩv yi wa. Kɛɛ, nyibli -bɩ wen 'ni, win a 'mu, ɛ 'ni -da ɔa ɔdedede.

22 -Juukɔɛ* -mɔ -bɩ, v ɔmɩv ɔwɩlɛkɛɛ-tebli le, -ɛ di ɔe nu, win -bv, -a -pi, v 'mu ɔv ɔwɩv yi -kuo -ni. Nyibli -mu', -v 'yi -juukɔɛ 'pa-, v -hɛ bu nu 'waa dɩɔnv a ɔto, bu yru Nyɩsua.

23 Kɛɛ, -a mu -mɔ -bɩ, -Yusu 'Klɩsv -mu', v kɔɔ 'v tugbe 'yie, ɛ nɔ- kɔ -ti -a nɛ -mɔ le. -Ti a 'mu, -juukɔɛ 'bv 'win, v pi yru, 'v -wen -a mu yi, -ɛ nu ɔo, v wen 'ni, -a yi -hɛɛ Nyɩsua a -ti le. Nyibli -mu', -v 'yi -juukɔɛ

'pa-, v wen 'ni, e mo -ti [nto, -e 'ye ni da [dedede.

²⁴ Kee, nyibli -mu', Nyisva -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli, bu mo -juukue, -hub' bu 'yi -juukue 'pa-, v nu- -mo -bi, v yi[pe ni, -e mo, -Yusu 'Klisv, no- tue ne -a mu Nyisva a 'klukunutu, ko 'a [to 'hven-.

²⁵ -U -bi wen 'ni, de -mu', Nyisva ni, e 'ni -da[pa li [dedede, kee, Nyisva a nunde a 'mu, v pu le, -e 'ye ni da [dedede, e -hi 'v 'waa [to a 'mu ni. 'Bu pu le, Nyisva 'yi 'kl -ko, bu ko 'a yiyie, -e mo, Nyisva bu 'yi 'kl -ko a 'mu, e -hi 'v 'waa -ne 'klukunutu ni.

²⁶ 'Diatuv -na, -ti -bu, 'n mi hla mo, ba -hie[pe 'lu -mo le: 'A mu -mu', Nyisva -da, 'ki -bu -he 'a nyibli, nyiblidu a 'di -bi a pa 'mu 'li? 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -huohu 'yi 'li -ni, -bu ko [to, 'ki 'li 'klo -bu a nyibli 'yi ki, ko 'klukunutu, ko nyibli gbagbi -huohu 'yi 'li 'a mu 'nyi -ni -we.

²⁷ Kee, nyibli -bu, 'klo -bu ki a nyibli pu le, -v 'yi [to -ko, nu- Nyisva -ha 'li, 'ki bu -he 'a nyibli. Ke- e -nu, -e di[pe nu, e 'mu 'klo -bu a [tokonyu -tu -nuu -ni. Nyibli -bu, 'klo -bu ki a nyibli pu le, -v 'yi 'kl ki -ni, nu- Nyisva -ha 'li, -e di[pe nu, e 'mu 'klo -bu ki a 'klukunutu -tu -nuu -ni.

²⁸ Nyibli -mu', v 'ye ni daa nyibli [du, e ko, v yraa -ni, nu- Nyisva -ha 'li, -e di[pe nu, e 'mu 'klo -bu a nyibli gbagbi bu -we.

²⁹ De a 'mu a -ti, e 'yi nyiblo [du -ko, -bu pu 'a dtovu a -pli, 'ki 'v Nyisva ye'.

³⁰ Nyisva, e no- nu[po, -a ko -Yusu 'Klisv 'hven-, [a -mve. E ni -do a 'mu, e no- nu[po, -Yusu 'Klisv 'e too ne -a mu 'a [to. 'Ki 'li -Yusu 'Klisv 'li, 'ki Nyisva naa 'li, 'e 'sii 'v -a mu yi, 'ki 'v 'a dtovu ye', 'e nu[po, [a -he nyibli -mu', -v ko 'klo -kwlee [ne ki, 'e [gble -a mu, 'ki 'v de 'kuku -mo.

³¹ 'A -ti, -te v nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, e no- -bu: «Nyiblo -mu', -e -hve -bu pu -pli, de -mu', Kükonyo Nyisva -nu, e ni -do, no- ko -pli bu pu.»

2

-Yusu a 'koku-ti, no- Polv ne la -mo le

¹ 'Diatuv -na, ti -mu', -e ko 'yri 'n di la 'li 'a mu -mo, -e di[pe nu, 'mu la 'a mu Nyisva a -ti -mu' -too -ni, -e hli la nyibli 'yi ki, 'ti- Nyisva too -a mu, ti a 'mu 'yri, 'ni -pu[pu la 'bliwin 'yaki, mo, Nyisva a -ti, 'n tue la -ni, 'ni -nu[po la li[ti -tonyibli a [to 'kwli, 'aan [wli 'ni [ha[pa 'ye, -e mo, 'n yi 'plele.

² Kee, 'ti- 'mu la 'li 'a mu -mo di, 'n pu la 'li[ti ni, 'ki [bu hla la -Yusu 'Klisv ni -do a -ti, ti ni -tie -mu', 'n di la 'li 'a mu 'nyi -hii -ni. Seyi-seyi 'a 'koku ni -do -mu', e 'kuv 'v tugbe 'yie, e no- ko -ti 'n di 'a mu -lee -ni.

³ -Te 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, 'n 'yi la 'kl -ko, 'n yi pie la huannu dtaki.

⁴ -Te 'n yi la 'a mu Nyisva a -ti ni -lee -ni, 'ni -nu[po la 'li[ti -tonyibli a [to 'kwli. Kee, Nyisva a -Hihiu*, no- -too ne 'a mo[po, 'ki 'li Nyisva a 'kl 'kwli, -e mo, Nyisva a -ti -mu', 'n ne la -mo le, e mo -ti a -tee [nto.

⁵ -Te a 'ye la Nyisva a 'kl a kunutu, e no- ko -ti, 'a kuo la -Yusu [wlv yi. E 'yi -tonyibli a [to 'pa-, e 'yi[ti -nu, a 'yi[ti [wlv yi -kuo -ni.

Nyisva a [to

⁶ E mo [han-ti, nyibli -mu', -v yru Nyisva a -ti' le -tee, 'bu mo, 'ni yi 'li [nu -mo ni -hlee -ni, 'n tue [nu ni, 'ki 'li [to 'kwli, kee, [todu a 'mu, e 'yi 'klo -bu ki a nyibli a [to 'pa-. Mo, e 'yi 'klo -bu ki a nyibli gbagbi a [to 'pa- -we. Nyibli a 'mu, v di bu 'ni -we.

⁷ [Todu -bu, -koti 'n hle, e no- mo Nyisva a [to. [to a 'mu, e -hli la nyibli 'yi ki, ti -hi la a ti 'yri, kee, -te ti ne -bu, Nyisva too ne -a mo[po ni. Ti -mu' -ko 'yri e 'ye la 'klo ni ni, e -hie la [todu a 'mu 'a -ti 'lu -mo le, e 'mu 'li[ti 'kwli -naa -ni, e 'mu -a mu wa, -e di[pe nu, e ko -a mu 'hven-, -a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'ubua 'kwli ni.

⁸ 'Ki 'li 'klo -bu a nyibli gbagbi 'nyi, nyiblo gbagbi [du 'yi [to a 'mu le -yru. 'Bu mo, 'bu yru wen [to a 'mu le, v 'yi wen 'li[ti 'li -we, bu too wen 'v -aan Kükonyo tugbe 'yie, -e mo Kükonyo -mu', -koti a 'yi'ubua.

⁹ De -mu', Nyisva -ni, e 'wi- de -mu', v 'cru la 'li Nyisvacrien 'kwli yi, -e mo:

«De -mu', -tonyibli a 'yie 'yi -huan ni 'ye, ko, de -mu', 'waa nu 'yi -huan ni 'wun, ko de -mu', v 'yi -huan 'lu -mo le ni -hie,

de a 'mu, e no- Nyisva -we -mo, 'ki 'v nyibli -mu', -v nve [ne -mo.»

¹⁰ 'Ki 'li 'a -Hihiu* a 'kl 'kwli, 'ki e naa 'li, 'e too ne -a mu -huhlie a 'mu. Nyisva a -Hihiu yi -tebli a pepe a 'ma ni, ko, Nyisva a 'lule-hihie -mu', -e hlo 'kwli bu, 'e yi[pe -we.

¹¹ [Bu pu[pu -tonyiblo a -hiihu a de yi: De -mu', -na 'buhian a -hiihu yi 'lu -mo le -hie, [yi[ti -yi. E ni -do, e no- yi[pe. De ni -do a 'mu, no- e -mo, 'ki 'v Nyisva a -Hihiu -mo. Nyisva a -Hihiu ni -do, no- yi de -mu', Nyisva a 'mumu, e yi 'lu -mo le -hie.

¹² -A mu -mo -bi, Nyisva a -Hihiu -mu', e -nyi -a mu, e 'yi 'li 'klo -bu a -tonyibli -mo -hon. Nyisva a [gbetu, no- -nyi -a mo[po, -e di[pe nu, [haan-tebli -mu', e nu -a mu -mo, -a 'mu[pu le yru.

¹³ 'Bu mo, -tebli a 'mu, [ba yi[ti nyibli kle ni -hute -ni, -a 'ni -nu[po 'li[ti -tonyibli a [to 'kwli, kee, 'ki -aan pupuwini -hven 'li Nyisva a -Hihiu -mo. -E -bi Nyisva a -ti a -tee -mu', 'a -Hihiu tue ne -a mu, no- -a -hute nyibli -mu' kle, -v ko ke' Nyisva a -Hihiu a 'mu, e ni 'v.

14 Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisva a -Hihiu 'bu 'yi 'u'v ke' -ni, -e -bi -ti a -tee -mu', Nyisva a -Hihiu tve 'ne, nyiblo a 'mu, e 'yi 'li'li 'l -we, bu yru'le. 'Ki 'li nyiblo a 'mu 'yi, -ti a 'mu, e mo buba-ti 'nto. E 'yi 'li 'a leyuyruo 'l -we, e nu'le, Nyisva a -Hihiu ni -do, no-ni'e, 'a yru'le le.

15 Nyiblo 'bu ni 'u, Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'u'v ke', e no- -we 'li, -bu yi -tebli a pepe a 'yile'jira. Kee, nyiblo -mu', -e ko ke' Nyisva a -Hihiu 'yi 'u -ni, e 'yi 'li'li 'l -we, bu 'jra nyiblo a 'mu, 'a nunu-tebli 'yi le.

16 E mo 'han-ti, v 'cru la 'li'li Nyisvacrien 'kwli. -Ti a 'mu, e no- -bu:

«E 'yi nyiblo 'du -ko, -bu yi de -mu',
Kokonyo Nyisva yi 'lu -mo le -hie.

Nyiblo 'du 'yi 'li 'a 'to'pupu -we.»

Ke- v nu la 'a 'cru. -A mu -mo -bi, -v ko ke' Nyisva a -Hihiu ni 'u, de -mu', -Yusu 'Kitsu yi 'lu -mo le -hie, no- -a yi 'lu -mo le -hie -we.

3

Polv ko Apolosi 'hven-, v mo Nyisva a -kvannunyiibli 'nto

1 'Dayuv -na, -te 'n ni la 'li 'a mu -mo, 'n 'yi la 'li 'aan -mohleele 'li -we, 'wi yi, -te -mu', v ni 'li nyibli -mu', -v ko ke' Nyisva a -Hihiu* ni 'u a -mohleele. Kee, 'n yi hlee la 'li 'a mu -mo, 'wi yi -te v ni 'li 'klo -bu a nyibli a -mohleele, -v yi 'waa dtonv a 'lule-hihie 'wien le kve, -koti a 'wi la 'yonv 'pli yi, 'ki 'u -Yusu 'Kitsu a 'hru wlon.

2 'Yi-he-tebli ni -do -mu', -v 'yi la 'mu -kla, no- 'n tve la 'a mu. 'N 'ye la 'a mu -tebli 'yaki ni -tve -ni, -koti a 'yi la 'li 'a leyuyruo 'li -we. 'A 'wi la 'yonv 'pli yi, -v 'tve 'nyee, -v 'ye 'li diide 'yaka a diide ni -we. Kve la 'li ti a 'mu 'yie bu, -bu ye -nyrow -bu ki, a 'tve 'wi 'yonv 'pli yi, -v 'ye 'li nuy'ka a diide a diide ni -we,

3 -e nu'le, a 'tve 'wi 'klo -bu a nyibli yi, -v yi 'waa dtonv a 'lule-hihie 'wien le kve, 'a 'tutu ca -mo, 'blini 'e ni 'li 'a mu 'nyl. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi a 'tve 'wi 'klo -bu a nyibli yi, -v yi 'waa dtonv a 'lule-hihie 'wien le kve. 'E mo 'han-ti, -te 'waa nunumli ni 'mu, ke- 'aan -ne ni 'mu.

4 'Ki 'li 'a mu 'nyl, 'bu mo, nyibli -bi 'bu yi le ni pi, 'mo Polv, v mo 'na nyibli 'nto, -v -bi 'bu yi le ni pi, v mo Apolosi a nyibli 'nto, -e -bi a 'wi-nyibli -mu' yi, Nyisva a -Hihiu 'yi 'u ke' -ni.

5 Nyiblo a 'di -bi -mo Apolosi 'li? Nyiblo a 'di -bi -mo Polv 'li? -A mu ni 'hven a 'mu, -a mo Nyisva a -kvannunyiibli 'nto, Nyisva lee la 'li 'a mu -mo, 'ki -ba pu 'a mu -Yusu 'Kitsu a 'haantitie, -e di'e nu, a

'mu'v 'wlv yi -kuo -ni. -Kvan -mu', Nyisva -nyi -a mu, e no- -a ni.

6 'Mo Polv, 'mo 'tu Nyisva a -tu a -molenuna -wlv, 'ki 'li 'a mu 'nyl. 'N 'wi-tonyiblo -mu' yi, -e yi -tebli 'do; Apolosi -mo -bi, 'e gba -kvan a 'mu 'lu -mo. E 'wi-nyiblo -mu' yi, -e 'wlee 'dudo-tebli 'nie le. Kee, Nyisva, no- nu'le, -kvan a 'mu, 'e nyra 'lu yi bu -tee. E 'wi yi, e no- nu'le, 'dudo-tebli a 'mu, 'e 'ga -tee.

7 'A -ti, nyiblo -bu, -e yi -tebli 'do, e ko nyiblo -bu, -e 'wle'e 'nie le, v 'ni -nu'le li de gbagbv 'du. Kee, Nyisva -bu, -e ni'e, 'e yi 'ga, e no- ni de gbagbv. E no- ni'e, 'aan 'wlv a ykuole, 'e yi kle -bii -ni.

8 'A -ti o, nyiblo -bu, -e 'dve -tebli, ko nyiblo -bu, -e 'wle'e 'nie le 'hven-, nyiblo 'du 'yi 'u a 'bihan 'lu yi -ni. U mo de ni -do. U ni 'hven a 'mu, Nyisva, no- di 'waa 'wio bu pu, 'wi yi, -te v nu -kvan a nunuo.

9 'A -ti, 'n ko Apolosi 'hven-, -a bibi ki, 'a ni Nyisva a -kvan. 'A mu -mo -bi, a 'wi-ci yi, Nyisva yi -ci. A 'wi- 'kayu yi -we, Nyisva pi.

10 Nyisva -nyi 'mu 'kli, 'ni 'tu -kvan -wlv, 'ki 'li 'a mu -mo. 'N 'wi la 'kayupunyo yi, -e yi 'kayo a blepve, 'ni pu 'kayu ble -tee, 'ti-nyiblo -bi 'e di'e pu mo. 'A -ne nyiblo -di 'kayu pu, bu 'tu -kvan 'yie, -e di'e nu, e 'mu 'kayu a 'mu pu -tee.

11 Nyisva, no- 'tu 'u -Yusu 'Kitsu bu, -e di'e nu, e 'mu 'kayu a 'mu, 'a -wlvude' pa. Nyiblo 'du 'yi 'li'li 'l -we, bu pu 'li -wlvude yrayru 'du 'li de.

12 'Ki 'u 'kayu a -wlvude a 'mu ki, v -we 'li bu nu 'kayupu-tebli a gblegble ni, bu pu 'kayu ni. -U -bi ni -gvlv, -v -bi 'u ni 'sroba, -v -bi 'u ni yinohi. Kee, -v -bi ni ti, -v -bi 'u ni -piti, -v -bi 'u ni -kobv -gboghl.

13 -Nyrow -ko 'kwli Nyisva di 'u nyibli -bati le -puv -ni, 'ki 'a -ne nyiblo 'du a -kvan di 'u pepe -bii -ni, -e nu'le, -nyrow a 'mu 'kwli, Nyisva ko bu pu 'li 'a -ne nyiblo a 'kayupu-tebli na 'nyl, -e di'e nu, e 'mu'v 'ye, 'bu mo yuv -kvan.

14 'Bu mo, -ne 'kayu -mu', -di pu, 'bu 'yi -wln*, -e -bi Nyisva di -nyi -mu 'wio.

15 Kee, -ne 'kayu 'bu -wln, -e -bi Nyisva 'yi 'li'li 'l -we, bu -nyi -mu 'wio. E mo 'han-ti, e di -mu 'ni wa, kee, e hie wien 'u de gbe, na 'mu wen -mu le hien.

16 'Bi a yi'e ni, -e mo, 'a mu -Yusu a nyibli, a 'wi- 'kayu yi, -e ko bu Nyisva 'ti 'li, 'a yi'e -we, -e mo, Nyisva a -Hihiu ni 'u 'a mu ke'.

17 'Bu mo, nyiblo 'bu 'wla 'kayu a 'mu, nyiblo a 'mu, Nyisva di'e 'ni 'la -we, -e nu'le, Nyisva no- ko 'kayu a 'mu.

18 Nyiblo 'du 'ni 'kaa 'li 'a dtonv. 'Ki 'li 'a mu 'nyl, nyiblo 'bu pu le, e ko 'to, 'wi yi

* 3:14 3.14 e -hen 'nyre, -na Nyisva a -kvan 'bu nu -tee.

'klo -bu a nyibli, -ε -bι bu 'wι- nyiblo -mu' yι, -ε ba, -ε di□e nu, ε 'mu □haan□tokonyo' pa.

19 'Nι yι win a pupyυ le ni ni, ε 'wι yι, -teblι -mu', -ε ko kι 'klo a nyibli pu le, υ ko 'b □to, ε 'nι -da□a lι □dedede, 'kι 'lι Nyisva 'yι. Ε mo □han-tι, 'b 'cru 'lι□t Nyisvacrien 'kwli, -ε mo: «Gblagblukonyu a □to 'kwli, 'kι Nyisva neε 'lι, 'ε kwle □nu.»

20 U 'cru□tι ni -we, -ε mo: «Kukonyo Nyisva yι □tokonyu a 'lule-hihie ni, 'ε yι□e -we, -ε mo, ε 'nι -da□a lι □dedede.»

21 'A -tι, 'n yι 'a mu 'nι -lee -nι, a 'nι 'pυb 'lι nyiblo □du a -pli, a 'nι □ha le pu, -ε mo, 'a mu -mo 'a nyibli. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, a ko -teblι a pepe ni, 'a ko nyibli a pepe -we.

22 'Mo Poby, ko Apolost, ko Pielι 'huen-, -a mu -mo 'aan nyibli, □a mu 'aan -heenyu. Mo, 'klo, ko -huhnlon, ko 'kukuy 'huen-, ko ti -bu 'yri a -teblι, ko -nyja a -teblι, 'a mu ko □nu -we.

23 'A mu -mo -bι, -Yusu 'Kluy, ε no- ni 'b 'a mu 'lu yι, Nyisva 'ε ni 'b -Yusu 'Kluy 'lu yι.

4

A 'nι 'pυb 'lι 'aan dtony a -pli

1 Ba ko 'a yiyie, -a mu -Yusu 'Kluy a -monanyu*, -a mo 'a -kvannunyibli □nuo, Nyisva 'ε too ne -a mu -tι a -tee -mu', -ε -hli la nyibli 'yι kι, 'ε lee ne -a mu, 'kι ba too □ne nyibli.

2 -A yι□e ni, -ε mo, -kvannunyo -mu', υ -nyι -kuande, de 'a nyiblo gbagbu -hwe□e, ε no- mo bu □tu -kuande a 'mu 'yie -tee.

3 'Mo -bι, □bu mo □haan-kvannunyo, mo, □bu 'yι □haan-kvannunyo 'pa-, ε 'yι 'a mu 'pa-, a 'nι -hla□a lι□tι ni. 'Ye □bu 'na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'yι 'lι 'a hihla 'lι -we.

4 'Na □wly 'nι -yee□e 'mu -tι. Kee, de a 'mu, ε 'yι 'nyre □hen, -ε mo, 'n 'yι de 'kuku □du -nu. Ε 'yι 'mo 'pa-, 'nι 'be□e lι 'na dtony a -bati. Kukonyo Nyisva, no- di□e 'be.

5 'A -tι o, a 'nι 'bee 'lι -υ -bι a -bati, a 'nι 'hlaa 'lι□tι, 'bu mo, nyiblo 'bu nu -kuan -tee, ko, 'bu 'yι□tι -nu -tee. Kee, ba -ple -nyrowo -mu', Nyisva wa 'nyre. -Nyrowo -mu', -ε ko 'kwli Kukonyo -Yusu di di, -teblι a pepe, -ε -hli, 'kι 'lι halo 'nyu, ε di pu□u pepe', 'ye □bu -teblι a 'mu, ε -hli 'lι -tonyibli a □wly kι. -Nyrowo a 'mu, 'kι Nyisva di 'b nyibli 'nyre le -puy -nι, □wly yι, -te υ nu -kuan a nunuo.

6 'Diaynyυ -na, Apolost ko 'mu 'huen- a -tι 'n hle, -ε di□e nu, 'mu 'a mu de -too -nι. 'N -hwe□e ni, ba na yinohru -mu', -kotι 'b 'cru 'lι Nyisvacrien 'kwli. A 'nι 'pυb 'lι 'aan toonyo -bι a -pli, 'tι- a 'nι 'yraa 'lι -υ -bι.

7 -Mo -mu', de- ko -tι □nι yι□tι 'lu -mo le -hie, -ε mo, -mo ni 'b -na 'bio -bι 'lu yι 'lι? □Bι □yι□tι -yι, -ε mo, a -ne de, -ko, Nyisva,

no- nyι -mo□o. -Te ε mo Nyisva, -ε -nyι -mo□o, 'a -tι, □nι 'pυb 'lι -na dtony a -pli. □Nι yι -na dtony a -pli ni pu, -ε -bι ε □hen 'nyre, -ε mo, ε 'yι Nyisva 'pa-, ε 'yι -mo□o -nyι.

8 Ε 'wι yι, a yι -hie□e 'lu -mo le, -ε mo, -teblι a pepe -mu', Nyisva yι nyibli -nyι, a ko□o ni. A 'nι -hua□a 'kι □dedede, a □cee 'b yι, 'kι 'b Nyisva a 'hru wlon. A wen 'nι, 'aan pepe, a mo nyibli gbagbι, 'kι 'b Nyisva a 'hru wlon. Kee, -a mu -mo -bι, -a 'yι nyibli gbagbι 'pa-. 'N -hwe wen□e ni, 'kι ba mo wen -tee a nyibli gbagbι, -ε di□e nu, a ko -a mu 'huen-, -aan pepe, -a 'mu nyibligbagbιde nu, 'kι 'b Nyisva a 'hru wlon.

9 -A mu -Yusu 'Kluy a -monanyu, 'kι 'lι nyibli -bι 'yι, Nyisva nu□o ni, □a ni 'lι nyibli a pepe bu, □a 'wι- nyibli -mu', -bati -klo, υ mi 'la mo yι, 'tι- 'klo -bu a nyibli ko Nyisva a lelenyu 'huen-, 'b yι -a mu -ta -mo 'ye.

10 'Kι 'lι 'klo a nyibli 'yι, -a mo bubanyibli □nuo, -te -a ne -Yusu a -tι -mo le a -tι. 'A mu -mo -bι, a wen 'nι, a ko □to, -ε nu□o, a ko -Yusu 'Kluy 'huen-, a -mue ni. 'Kι 'lι 'klo a nyibli 'yι, -a 'yι 'klι □du -ko. Kee, 'a mu -mo -bι, a wen 'nι, a ko 'klι. Nyibli yraa ne -a mu ni. Kee, 'a mu -mo -bι, υ □tui 'b 'a mu ni.

11 Kye la 'lι bu, -bu ye ti -bu kι, 'kanu ko 'nie'natu 'huen-, υ ni -a mu ni. -A 'yι □haanlawlwi -ko, nyibli 'b yι -a mu bi, □a 'yι bunule -ko.

12 □a ni -aan dtony a dabuι, □a ni -kuan, -ε di□e nu, -a 'mu de di. Nyibli 'bu yι -a mu ni -tapu -nι, -ε -bι -a de Nyisva, 'kι bu nu □nu □haande -mo. 'Bu yι -a mu □huen ni □tui, -a ni gbee, □a kye □wly a 'lula.

13 'Bu yι -a mu 'tanu ni □tui, -ε -bι -a ni □wly 'yopy, □a yι 'lι □nu -mo -hlee -nι. Kye la 'lι bu, -bu ye ti -bu kι, 'kι 'lι 'klo a nyibli 'yι, -a mo nyibli □nuo, -υ 'yι gbaale -ko, -υ 'wι- kueti yι, υ -he le, 'tι- υ pu 'wan.

14 -Tι -bu, 'n yι 'cru, ε 'yι □bι 'mu 'a mu -tuy -nuu -nι a -tι. Kee, 'nι yι 'cru ni le ni ni, ε 'wι yι, 'mu 'a mu □to' pu a -tι □nuo, -kotι 'a mu -mo 'na nweyony.

15 'Ye □bu a ko nyibli -huohuι -bι, -υ tue ne 'a mu -Yusu 'Kluy a -tι, a ko 'bat ni -do. 'Mo -mo 'aan 'bat, -ε nu□o, 'mo -pu 'a mu -Yusu a □haantitie, 'tι- 'a kuo □ne □wly yι.

16 'N nyee ne 'a mu le, -te 'n mo 'aan 'bat, 'a -tι, ba -ha 'lι 'na □pi le.

17 Ke- 'n -hwe ba nu nuna. Ε no- ko -tι, 'nι ye 'a mu Timote yι. Timote a 'mu, 'mo pu□b -Yusu a □haantitie, 'tι- 'ε kuo □ne □wly yι. Ε no- mo 'na □wly a nyiblo. Ε 'sii 'b yι, 'kι 'b Kukonyo -Yusu a 'hru wlon. Ε no- 'n yι 'lι 'a mu -mo te, ε 'mu 'a mu -too -nι de, -te 'n ni nuna, 'kι 'b -Yusu 'Kluy a 'hru wlon. -Te ε di 'aan toole nu, ke- ni -do 'n ni -Yusu a

nyibli a tsole, 'ki 'u 'a -ne -tite □du, -e di□e nu, -te 'n ni nuna, v 'mu nuna le nu -we.

¹⁸ 'Ki 'l 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'l, 'u 'yee 'l 'waa dtonu, -e nu□o, v wen 'ni, huannu ni 'mu ni, 'ki □bu di 'l 'a mu -mo.

¹⁹ Kee, -aan Kukonyo 'bu wen□e ki, 'n 't'e di 'l 'a mu -mo ni. 'Bu mo, 'ni nyre 'l 'a mu -mo, nyibli a 'mu, -v 'yee 'l 'waa dtonu 'l, 'n ko □bu 'ye □nu, 'ti- 'bu mo, 'bu yi win le ni pi dadu, e ko, 'bu mo, Nyisva a 'kl 'bu ni 'l □nu 'l, 'n di□e 'ni yi.

²⁰ 'Ni yi 'a hihla le ni ni, de e □hen 'nyre, e no- mo, 'bu mo, Nyisva 'bu koo nyiblo win ki, 'ki 'l nyiblo a 'mu, 'a nunujml 'kwli, 'ki -yruy 'l□t 'l, -e mo, Nyisva koo □ne win ki. E 'yi 'l 'a pupuwin 'kwli 'pa-, □ni -yru□o 'l□t 'l.

²¹ Ba lee 'mu, de 'aan □wlt -hve. □Bt 'ni yi 'l ni di, □bu ya -ne, 'mu 'l 'a mu le -ha, -u-b-, □bu ya □wlv 'yopa, 'ki 'l nuēle 'kwli, -te a di 'aan □wlt 'ci ci -ni a -ti?

5

Nyiblo 'bu nu -wlawlt, ba -ha 'l□t 'a mu 'nyi

¹ 'Ya 'u 'lu de, -ti 'n yi 'win ti a pepe, 'ki 'u 'a mu ki, e no- mo, nyibli ni 'l 'a mu 'nyi, 'u ni -wlawlt. Mo, nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, yunyrededu a 'mu, v 'ni -nu□o l□t yruyru. U lee 'mu ni, -e mo, 'ki 'l 'a mu 'nyi, nyiblo □du ni 'l, 'e -ha 'a 'bat nuēba -ji'.

² 'Aan de 'kuku a -ti, a ko ba we wen □hien. Kee, 'aan de 'yi 'mu le -ni, 'a pi 'aan dtonu a -pli. Nyiblo -mu', -e nu de a 'mu, ba -ha 'l□t 'aan dtonu 'nyi.

³ 'Mo -bu, 'n 'yi 'l 'a mu 'nyi -ni. Kee, 'ki 'na □wlv ni 'l 'a mu -mo. Nyiblo -mu', -e nu de 'kuku a 'mu, 'n -we 'a -bati a lepoule -mo, □wt yi 'ni ni wen 'l 'a mu 'nyi, -te -mu', e di wen 'mu ni.

⁴ 'Ki 'l -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv a 'nyre 'kwli, 'ki 'n puu 'l -bati a 'mu 'l. De a ko ba nu, e no- mo, ba 'kukue le, -e -bi 'ki 'na □wlv di 'l 'a mu 'nyi ni, ko, -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv a 'kl a kinunu 'mu -tuo ki ni -we.

⁵ 'Bu mo, 'ba 'kukue 'ki le, -e -bi nyiblo a 'mu, ba pu□v Satan -ji', -e di□e nu, Satan 'mu 'a -plahvt 'la, ko, -e di□e nu, Nyisva 'mu 'a -hihiu wa, -nyrowo -mu', -aan Kukonyo -Yusu di ya.

⁶ E 'yi -tee -nu, 'ki ba pu 'aan dtonu a -pli. □Bt a 'yi□t -yi, -e mo, 'floo a 'yaade 'cumie gbe, no-ni□e, 'flookuo a pepe 'e 'yee? E □hen 'nyre, de 'kuku 'cumie, no- wle, 'e ni□e, 'aan pepe 'a yi de'kukununy -he.

⁷ A ko ba -ha 'l de 'kuku a 'mu, -e 'wi- 'floo a 'yaade yi, 'aan dtonu 'nyi, -e di□e nu, a 'mu 'u yi 'sii -ni, e □hen 'nyre, a 'mu 'flookuodu -mu' yi 'wi, 'yaade 'yi 'l -mo

-ni. 'N yi□e ni, -e mo, Nyisva nu□o ni, 'a -we 'uy'siile -mo, 'ki 'u□v ye', -e nu□o, -Yusu 'Klsv 'ko ni, 'ki 'u 'aan -ta'. -Yusu a 'mu, e 'wi- 'blayu -mu' yi, -juukve* 'le, 'ki 'u -cohlom* a pipie a -ta', v 'mu le'mimle -mu', v deε Paki nu.

⁸ 'A -ti, -aan -teblt -hvtu -mu', -a ni, -ba hie 'u bu, □wt yi, -te -mu', -juukve ni 'a nunuo, ti -mu' -ko 'yri v nii 'u Paki a le'mimle, 'u yi 'floodv -mu' di, -e ko -mo 'yaade 'yi 'l -ni. 'Bu mo, -aan -teblt -hvtu -mu', -a ni, □ba hie 'u□v bu, -e -bi -aan nunuklo 'sii 'u yi, □a -he □haannyibli.

⁹ 'Crien -mu', 'n ya la 'a mu yi, 'ki 'l□t 'kwli, 'n hla la 'h□t ni, -e mo, nyibli -mu', -v ni -wlawlt, ko 'lawlu, a ko □nu 'hven-, a 'ni 'nnaa 'l -mo.

¹⁰ E 'yi la nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli a -ti 'pa-, 'ni -hla□a la□a. 'E mo □han-ti, nyibli -mu', -v ni -wlawlt ko 'lawlu 'hven-, ko 'waa de -mu', -v ko ca, ko 'waa de -mu', -v yi 'yri, ko 'waa de -mu', -v de 'kuo, nyiblidv a 'mu, nu- ni 'ne- 'klo -bu ki. 'Bu mo, -Yusu a nyiblo 'bu pu le, e 'ni -hva□a l□t, 'ki e ko nyiblidv a 'mu 'hven-, bu nnaa -mo, -e -bi -Yusu a nyiblo a 'mu, e ko bu -hon wen 'ne- 'klo -bu ki.

¹¹ De -mu', 'n 'crti la, 'n 'crti la□a ni, 'ki 'u -Yusu a nyibli a -ta'. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, e mo -Yusu a nyiblo □ni□, 'ti- 'bu yi -wlawlt ko 'lawlu 'hven- ni ni, 'bu ko ca, 'bu yi 'kuo ni de, 'bu yi nyibli a 'nyre yi ni nyre, 'bu yi 'a dtonu no a 'nna wlon ni -hie -ni, 'bu yi ni 'yri, e ko 'a mu 'hven-, a 'ni 'nnaa 'l -mo. Mo, a ko□v 'hven-, a 'ni 'didie 'l de -mo.

¹²⁻¹³ Nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, e 'yi 'na -kuan 'pa-, 'ki □bu pu □nu -bati le. Nyisva, no- di □nu -bati le -puu -ni. 'A mu -mo -bi, nyibli -mu', -v ko 'a mu 'hven-, -v mo -Yusu a nyibli, nu- a bleε yi, ba puu -bati le. De -mu', Nyisva a 'crien hle, e no- ba nu. E no- mo: «Nyiblo -mu', -e ni -teblt -hvtu, ba -ha 'l□t 'aan dtonu 'nyi.»

6

Nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, Nyisva a nyibli 'yi yi -bleε -ni, bu pu □nu -hawi

¹ 'Ki 'l 'a mu Nyisva a nyibli 'nyi, nyiblo 'bu nu 'a 'bhtan de -hvan -mo, a 'yi yi -bleε -ni, ba pu nyibli -mu' -v 'yi Nyisva -yi -hawi. Kee, a ko ba pu 'aan 'bio Nyisva a nyibli -hawi.

² □Bt a 'yi□t -yi, -e mo, Nyisva a nyibli, nu- di 'klo -bu a nyibli -bati le -puu -ni? 'A -ti, -te a di 'klo -bu a nyibli a pepe -bati le -puu -ni, e koo 'u le, 'ki ba pu -bati, 'ki 'u -ti -gbati a -ta'.

³ □Bt a 'yi□t -yi -we, -e mo, -a mu di Nyisva a leleny -bati le -puu -ni? -Te -a di Nyisva a leleny -bati le -puu -ni, 'a -ti,

ε κωκ 'u le, 'kt -ba pu -bati, 'kt 'u 'klo -bu a -tebli a -ta'.

⁴ 'A -ti, -ti 'bu bi 'li 'a mu 'nyi, de- ko -ti nyibli -mu', -u 'yi Nyisua -yi, 'a pu □nu -hawi, 'u pu ne 'a mu -bati le 'li'?

⁵ □Bi de a 'mu, ε 'ni -nuo□o li 'a mu -tuι? □Bi 'kt 'li 'a mu 'nyi, □tokonyo □du 'yi 'li -ni, -bu kukua 'aan -ti a 'mu yre.

⁶ Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu □wlu yi -kuo -ni, ε 'yi -tee -nu, 'kt ba pu □nu 'aan 'bio -Yusu a nyibli a -hawi.

⁷ Huhla-ti 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, ε □hen 'nyre, a 'ni -na□a li Nyisua a 'hru -mu' -tee. 'Bu mo, nyibli 'bu nu 'a mu de -huan -mo, 'bu 'yri 'aan de, ε κωκ 'u le, 'kt ba ko □wlu a 'lula, 'ε -hi 'u ba yee □ne -ti, 'kt 'u nyibli -bi yi.

⁸ Kee, a 'yi □wlu a 'lula -ko. De a ni, ε no- mo, a ni -u -bi -tebli -hvin -mo, 'a yi 'waa -tebli 'yri, 'ye □bu u mo 'aan 'bio Nyisua a nyibli.

⁹ A yi□e ni, -ε mo, nyibli -mu', -u ni -tebli -hvin le, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru -mu', ε di nu 'kwli. A 'ni 'kaa 'li 'aan dionu, ba ko 'a yiyie, -ε mo, nyibli -mu', -u ni 'lawlu, ko nyibli -mu', -u kwle -ci, ε ko nyibli -mu', -u ni -wlawh, ko, nyibepu -mu', -u ni 'waa 'bio nyibepu nugba -mo, nyibli a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli,

¹⁰ ko, nyibli -mu', -u yi 'yri, u bi 'li yi, nyibli -mu', -u ko ca, 'kt 'u 'waa 'bio a kuko-tebli a -ta', ko nyibli -mu', -u yi 'waa dionu no wlon -hie -ni, ko, nyibli -mu', -u 'yi 'waa 'bio a 'nyre yi nyre, u ko -balonyibli 'huen-, nyibli du a 'mu, u 'yi 'li□i 'li -we, bu pa 'li Nyisua a 'klo yrayru 'kwli.

¹¹ Ti -hi la a ti 'yri, nyibli -bi, 'kt 'li 'a mu 'nyi, u 'cibi la 'u yunyre-tebli a 'mu, 'a nunuo. Kee, -te ti ne -bu, Nyisua -bu, -a de, 'a -Hihiu* □gble 'a mu ni, 'kt 'u yunyre-tebli a 'mu a -ta', ε pu 'a mu 'kubia ki, -ε di□e nu, a 'mu Nyisua a nyibli' pa, 'ε nu□o, 'a 'sii 'u yi, 'kt 'u 'a dionu ye'. Ke- ε nu 'a nunuo, -ε nu□o, a kuo ne -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu □wlu yi.

Ba -ha 'aan 'hvi, 'kt 'u Nyisua a -ti a 'yi'buale a -ta'

¹² 'Ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi ni 'li, u wen, u ko 'hru, 'kt bu nu 'a -ne □dedede 'waa □wlu -hve. Iin, ε mo □han-ti □nuo, kee, ε ko nunu-tebli -bi, -ε 'ye ni -hee □nu. 'N -we 'li □bu pu wen le ni, -ε mo, 'n ko 'hru, 'kt □bu nu 'a -ne □dedede, kee, 'ni -hua□a li □bu -he 'a -ne □dedede a □koyu.

¹³ Ke- a pu de, -ε mo, diide ni 'u ni, 'kt 'u 'kwli -mo, 'kwli -mo -bi, 'ε ni 'u, 'kt 'u diide a -ta'. Iin, ε mo □han-ti □nuo, kee, -nyrowo di 'u ni nyre, Nyisua 'mu didi-tebli ko 'kwli 'huen- bu -we, kee, ε 'yi 'nyre □hen, -ε mo, -aan 'hvi ni 'u ni, 'kt 'u 'lawlude a -ta'. ε ni

'u ni, 'kt 'u Kukonyo -Yusu -mo. Kukonyo -Yusu a 'mu, ε no- koo □ne win ki.

¹⁴ -Te -aan Kukonyo 'ku la, -ε -bi Nyisua -ha la 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'ε -ha la□a 'klo. -A mu -mo -bi, □ba 'ko -huan, ε ko bu -ha -huan 'li -a mu 'kukonyibli 'nyi, ε 'mu -huan -a mu 'klo -ha, 'kt 'li 'a 'kl' 'kwli.

¹⁵ Ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'cve 'wi- -Yusu a 'hvi yi. 'A -ti, 'aan 'hvi mo -Yusu 'Klisu a 'hvi a 'kabi □nuo. ε no- ko -ti, 'n 'yi yi -blee -ni, □bu gba -Yusu 'Klisu a 'hvi a 'kubia, □bu nu□o 'lawlunugba a 'hvi a 'kubia -mo.

¹⁶ Ba ko 'a yiyie, -ε mo, nyibli ko 'lawlunugba 'huen-, 'bu pe bu, -ε -bi ε ko□o 'huen-, u -he -tonyiblo ni -do, -ε nu□o, Nyisua a win wen 'ni: «Nyibeyugbe ko nugba 'huen-, u di -he -tonyiblo ni -do.»

¹⁷ Kee, nyibli 'bu ni 'u, 'bu -nyi 'a dionu Kukonyo -Yusu, -ε -bi ε ko□o 'huen-, u -he -tonyiblo ni -do, 'kt 'li 'a -Hihiu* a 'kl' 'kwli.

¹⁸ ε no- nu□o, 'ni yi 'a mu -lee -ni: Ba yraa 'lawlu. Nyibli 'bu yi de 'kuku -bi ni ni, ε 'yi 'a -plahvi 'pa-, ε ni -nu□o li□i -mo. Kee, nyibli 'bu yi 'lawlude ni ni, -ε -bi ε ni de 'kuku, 'kt 'u 'a dionu a -plahvi -mo.

¹⁹ Ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'aan -plahvi, ε no- mo Nyisua a -Hihiu a bunule. Nyisua, no- nyi 'a mu 'a -Hihiu a 'mu, -ε di□e nu, ε 'mu 'li 'aan □wli ki ni. ε 'yi 'aan 'mumu 'pa-, a 'yi 'aan dionu win ki -koo -ni, Nyisua, no- koo ne 'a mu win ki,

²⁰ -ε nu□o, ε -ha 'a 'Yu ni, 'kt bu □gble 'a mu, 'kt 'u 'aan de 'kuku a -ta'. 'A -ti, ba -ha 'aan 'hvi, 'kt 'u Nyisua a -ti a 'yi'buale a -ta'.

7

Nugba ko nyibtu 'huen- a -ti

¹ -Ti -bu, a 'beti 'mu, 'kt 'li 'aan 'crien 'kwli, ε no- 'n mi 'kt 'a mu kle -huhia mo. 'Wen 'ni, ε nu -tee, 'kt nyibeyugbe 'ni 'koo 'li nugba.

² Kee, 'ye □bu ε ni 'mu le, ε nu -tee, 'kt 'a -ne nyibeyugbe 'bu ni 'u, bu ko 'a -ne nugba, 'ε nu -tee -we, 'kt 'a -ne nugba bu ko 'a -ne nyibtu, -ε di□e nu, u 'ni □ha 'lawlude nu.

³ Nugba ko 'a nyibtu 'huen-, 'bu pe bu, nyibtu 'ni 'plee 'li 'a nugba ke, nugba 'ni 'plee 'li 'a nyibtu ke -we.

⁴ Nugba 'bu ko ke nyibtu, ε 'yi□i 'pa-, ε 'yi ke 'kt 'a dionu a 'hvi win ki -koo -ni. 'A nyibtu, no- koo □ne win ki. ε 'yi 'a nyibtu 'pa-, ε 'yi 'a dionu a 'hvi win ki -koo -ni -we. 'A nugba, no- koo □ne win ki.

⁵ 'A -ti, nugba ko 'a nyibtu 'huen-, u 'ni 'huhie 'li yre, 'bu mo, 'bu pe bu, 'bu 'yi u ni 'huen a 'mu 'pa-, bu 'yi□i -yra, -ε mo, ke- u di nu, 'kt 'li ti gbi 'kwli, -ε di□e nu, u 'mu ti ko, 'kt bu da Nyisua. Ti gbi a 'mu, 'bu -hi, -ε -bi ba -ma kve de. Ke- ba nu 'a nunuo, -ε di□e nu, a 'mu 'kl' ko, 'kt ba koo ne 'aan

'hvi win ki, ko, Satan 'ni 'ha 'v 'a mu le [tεε -ni, a 'ni 'ha de 'kuku nu.

6 -Ti -bv, 'n hle, 'ki 'v 'bh a -ta', 'n 'yi le -pu, ke- ba nu. Kee, 'wen 'ni: 'Bu mo, 'ba yi le ni ni, ε 'yi yi -nyre.

7 'Bu mo wen 'mo ni -do -bv [nto wen, 'n di wen[ε 'ni hla, -ε mo, ε noo 'v le, 'ki nyibli a pepe bu 'wi wen 'mo, -ε 'yi nugba -ko yi. Kee, 'bu ni wen 'mu le, ε 'yi 'h[ti 'li -we, bu nu wen -tεε, -ε nu[ο, 'kl' -mu', Nyisva -nyi -a mu, ε ni dudoyo le. E -nyi -v -bi 'kl', 'ki bu ko nugba ko nyibv 'hven-, ko, 'ε -nyi -v -bi 'kl' -we, 'ki v 'ni 'koo 'li nugba ko nyibv 'hven-.

8 Nyibli -bv, -v 'yi 'ti, ko nugbi -bv, -v mo -tugbanugbi, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. E noo 'v le, -te v ni 'mu, ke- bu ni 'mu, v 'ni 'tie 'li.

9 Kee, 'bu mo, 'ba 'yi 'li 'aan 'hvi a win a kikoo le 'li -we, -ε -bi ba 'ti. E nu -tεε, 'ki ba 'ti, 'ε -hi 'v [hven a 'yiye 'bu 'la 'a mu.

10 -Yusu a nyibli -mu', -v 'ti, nu- 'n yi 'ki 'li -mo -hlee -ni. E 'yi 'mo 'pa-, 'ni -hla[α li[ti, Kokoonyo -Yusu 'Klsv, no- hle[ε. E wen 'ni: Nugba -bv, -ε ko nyibv, ε 'ni 'hie 'v 'a nyibv bu.

11 'Bu mo 'bu -hie 'v[υ bu, ε 'ni 'koo 'ki nyibv de. 'Bu yi nyibv a kuko ni -hve, -ε -bi bu mu, ε ko 'a yi-henyibv 'hven-, bu bibi -mo de. Nyibv -hve bu ni 'v 'a nyibv -ni, bu pu 'li 'a nugba -patv'.

12 Nyibli -bv, -v ko nugbi ko nyibepv 'hven-, -v 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, v nu- 'n mi 'ki 'li -mo hlee mo. -Ti -bv, 'n ye 'li, 'mo -hle[ε, ε 'yi Kokoonyo -Yusu 'pa-, ε 'ni -hla[α li[ti. 'Wen 'ni, 'bu mo, nyibli 'bu kuo -Yusu [wlv yi, 'ti- 'a nugba 'bu 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, 'bu -hve bu ni 'v 'a nyibv a 'mu 'hvi bu, -ε -bi 'a nyibv 'ni 'puv 'li[ti -patv'.

13 Ke- ni -do bu ni 'mu -we, 'ki 'v nugba -mu' -mo, -ε kuo -Yusu [wlv yi. 'A nyibv 'bu 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, keε, 'bu yi[ti ni -hve, 'a nugba a 'mu, bu ni 'v[υ 'hvi bu, 'a nugba a 'mu, ε 'ni 'hoo[n v[υ [hln.

14 'N hle[ε ni, -ε nu[ο, nyibv -mu', -ε 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, ε 'mve Nyisva ye, -te 'a nugba -mu', ε -ko, ε kuo -Yusu [wlv yi a -ti. Nugba -mo -bi, -ε 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, de ni -do, no- ε pa 'mu, 'ki 'v[υ -mo. 'Bu mo, 'a nyibv 'bu kuo -Yusu [wlv yi, -ε -bi ε 'mve Nyisva ye. 'Bu mo, 'bu 'yi wen 'mu le -ni, 'waa 'yonv di 'wi wen 'yonvb -mu', -v 'yi Nyisva -yi yi. Kee, v 'yi 'mu le -ni. U 'mve Nyisva ye.

15 Nyibli -bv, -ε 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, ε no- -mo -bi, 'bu pu le, ε di 'v 'a nugba, -huv' 'a nyibv bu 'ni hie, -ε -bi bu hie 'v[υ bu. -Mo nyibv, -mo nugba, -ε hie 'v, -ha -na nugba -huv' -na nyibv me le, bu mu, -ε nu[ο, Nyisva da 'a mu ni, 'ki ba ko plv a bleele.

16 -Mo nugba -mu', -ε kuo -Yusu [wlv yi, [yi[ti -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisva 'bu di -na nyibv wa. Mo, -mo nyibeyugbe, -ε kuo -Yusu [wlv yi, -na 'mumu, [yi[ti -yi, 'bu mo, -na -ti, Nyisva 'bu di -na nugba wa.

-Kvan -mu', -ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisva da la -mu, 'ki -bv kuo la[α [wlv yi, ε no- -bv 'cibi 'v nunuo

17 De -bi 'n -hve [bv pu 'v[υ 'lu, ε no- mo: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, -kvan -mu', -ε ko 'kl' Nyisva -nyi[ε, bu nu, ti -mu' -ko 'yri ε daa 'v[υ, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, -kvan a 'mu, ε no- bu 'cibi 'v nunuo. E [hen 'nyre, -te ε ni la 'mu, ke- bu ni 'mu. De ni -do a 'mu, ε no- 'n tve -Yusu a nyibli a pepe, 'ki 'v 'a -ne -tite [dv.

18 [Bv pu[υ yi'bibe a de yi: Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'yi[ti yi 'be, [wi yi, -te -juukve* a tete ni 'a hula, 'ti- Nyisva 'bu da[α, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, ε 'ni 'mvo 'ki yi'bibe le. [Htan -mo de, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'be[ε yi, 'ti- Nyisva 'bu da[α, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, -ε -bi ε 'ni 'hie 'li 'a yi'bibe.

19 'Bu 'be 'a mu yi, 'bu 'yi 'a mu yi 'be, ε 'yi de gbagbu 'pa-, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, de -mo de gbagbu, ε no- mo, ba [tuu 'v Nyisva a tete 'v.

20 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, -kvan -mu', ε ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisva daa la 'v[υ, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, ε no- bu 'cibi 'v nunuo.

21 [Bv pu[υ [koyu a de yi: Ti -mu' -ko 'yri Nyisva daa la 'v -mu, 'ki -bv kuo la[α [wlv yi, 'bu mo, [ni mo la [koyu, ε 'ni 'yaa 'li -mu 'kla -wliye. Kee, [ni 'ye 'hru, 'ki bu te -mu bu, -ε -bi wen[ε ki.

22 'Ni yi win a pupuv le ni ni, ε 'wi yi, [koyu -mu', Kokoonyo -Yusu -da, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, ε 'yi 'ki [koyu 'pa-, -ε nu[ο, Kokoonyo -Yusu [gble[ε ni, 'ki 'v de 'kuku -mo, ε ko[ο 'hven-, 'v -mve. 'Ya 'v 'lu de, nyiblo -bv, -ε 'yi [koyu 'pa-, 'ki 'ne- 'klo -bv ki, 'ti- -Yusu 'Klsv -da, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, nyiblo a 'mu, ε -he ke -Yusu 'Klsv a [koyu,

23 -ε nu[ο, Nyisva -ha 'a 'Yu ni, 'ki bu [gble 'a mu. A mo 'a nyibli [nto. 'A -ti, a 'ni 'ween 'li[ti ki, 'ki ba kve nyibli a 'lule-hihie [wien le, [wi yi, -te ba 'ye ni mo wen 'waa [koyu.

24 'Diayinv -na, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'v, -kvan -mu', ε ni la, ti -mu' -ko 'yri Nyisva daa la 'v[υ, 'ki bu kuo [ne [wlv yi, -kvan a 'mu, ε no- bu 'cibi 'v nunuo, [wi yi, -te Nyisva ni 'a -huhva.

-Ti -mu', Polv -hla, 'ki 'v nyibli -mu', -v 'yi 'ti a de ki

25 Nyibli -mu', -v 'yi 'ti, v nu- ko de mu 'ki -mo le na. -Ti -bv, 'n mi hla mo, ε 'yi Kokoonyo -Yusu 'pa-, ε 'yi 'mo[ο wlon [tu, keε, de -bv, 'n -hie 'lu -mo le, -ε no- 'n mi hla mo. Kee, ba pu 'na win a 'mu nva yi

bu, -ε nu□o, 'mo □wlvuykuonyo □nto, 'ki 'li Kōkōnyo -Yusu a 'kli 'kwli.

26 'Wen 'ni, ε nu -tεε, 'ki nyibli 'ni 'tie 'li. -Te ti ne -bu a □huvεn a 'yiye -hu ni. Ε no-ko -ti 'ni hle□ε.

27 -Mo nyubeyugbe, □ni ko nugba, □ni 'mo□ 'li□i le, 'ki -bu pu 'li□i -patu'. Mo, □ni 'yi nugba -ko, □ni 'mu□ 'li□i le, 'ki -bu ko nugba.

28 Kee, □ni -hve -bu ko nugba, ε 'yi ynyrede 'pa-. 'Yu nyrōyu 'bu -hve bu ko nyibv, ε 'yi yi -nyre -we. Kee, ba ko 'a yiyie, nyibli -mu', -v yi 'bli 'ti, v yi 'ye □huvεn diaki. Ε no- nu□o, 'ni pu le, a 'ni 'tie 'li, -koti 'ni -hva□a li□i, ba 'ye □huvεndv a 'mu.

29 'Diaynv -na, -ti 'n hle, ε no- -bu: Ti -mu', Nyisva -nyi -a mu, 'ki -ba nu 'a -kvan, ε 'tie -we 'li ni. 'A -ti, kvε ke mo bu, nyibepu -mu', -v ko nugbi, bu 'cibi 'v Nyisva a -kvan a nunuo, □wi yi nyibli -mu', -v 'yi nugbi -ko.

30 Nyibli -mu', -v yi we, bu 'cibi 'v Nyisva a -kvan a nunuo, -wen nyibli -mu', -v 'ye ni we. Nyibli -mu', -v ni dovu, bu 'cibi 'v Nyisva a -kvan a nunuo, □wi yi nyibli -mu', -v 'ye ni nu dovu. Nyibli -mu', -v ko de, bu 'cibi 'v Nyisva a -kvan a nunuo, □wi yi nyibli -mu', -v 'yi de -ko.

31 Nyibli -mu', -v nii 'klo a kōkō-tebli -kvan 'yri, bu 'wi- nyibli -mu', -v 'ye ni nuu □ne -kvan 'yri. 'N hle□ε ni, -ε nu□o, 'klo -bu, -te ε ni 'mu, ε 'tie -hven 'v -wlu ni.

32 'Ni -hva□a li□i, 'ki ba 'yaa ne 'aan dtōnv 'kla -wliye. Nyubeyugbe 'bu ni 'v, 'bu 'yi nugba -ko, Kōkōnyo -Yusu a -kvan ni -do, ε no- ε yi 'lu -mō le -hie. Ε -hve□ε ni, 'a -ne ti, bu blee Kōkōnyo a plo.

33 Kee, nyubeyugbe 'bu ko nugba, 'a 'kayu a -tebli, no- ko -ti ε yi 'lu -mō le -hie -we. De -mu', -ε di 'a nugba a plo -blee -ni, ko de -mu', -ε di Nyisva a plo -blee -ni -we, ε no- ε yi 'lu -mō le -hie.

34 De a 'mu a -ti, 'a □wlv □gla ni. De ni -do a 'mu, ε no- ε -mo, 'ki 'v nugba -mō -we. Nugba 'bu ni 'v, 'bu 'yi nyibv -ko, Kōkōnyo -Yusu a -kvan a -ti ni -do, ε no- ε yi 'lu -mō le -hie. De ε -hve, ε no- mō 'a 'lule-hihie ko 'a nunu-tebli a pepe 'hven- bu blee Nyisva a plo. Kee, nugba 'bu ko nyibv, 'a 'kayu ni -do a de, no- ε yi 'lu -mō le -hie. De -mu', -ε di 'a nyibv a plo -blee -ni, no- ε □mvε le.

35 'Ni yi 'puple le ni ni, 'mu 'a mu -heε -ni a -ti □nto. Ε 'yi 'nyre □hen, □bv kika 'a mu -hunhlvn' le. 'N -hve□ε ni, 'aan nunabv bu 'sii 'v yi, ko, ba kvε Kōkōnyo -Yusu □wien, 'ki 'li 'aan □wlv a pepe ki.

36 Gblohian ko nyrayotayu 'hven- a kukole a de, ε no- 'n bi 'v ki. 'Bu mō, 'bu -yra□a, -ε mō, v 'ni -hva□a li bu kōkō 'ki -ni de, 'ti- gblohian a 'mu, 'bu 'ye□ε, -ε mō, de a 'mō, ε nu 'yu nyrōyu a 'mō -mō, ε nyre yi, 'a kōkotv 'bu 'tie ni 'li 'a □wlv ki, -ε -bi bu kō□o, □wi yi, -te ε ni 'a -hvhva. 'Bu kō□o, ε 'yi de 'kuku -nu.

37 Kee, gblohian a 'mu, 'bu 'ye□ε, -ε mō, ε 'yi 'li□i 'li -we, bu ko 'yu nyrōyu a 'mu, 'ti- 'bu 'ye□ε, 'ki 'li 'a dtōnv a □wlv ki, -ε mō, de a 'mu, ε -hie 'lu -mō le, ε no yi, ko, 'bu -we 'li bu kōkō ne 'a dtōnv a 'hvi win ki, -ε -bi ε nu -tεε -we, 'bu mō, 'bu 'yi□i -ko.

38 'A -ti o, ke- 'n pi: Nyubeyugbe -mu', -ε mi nugba ko mō, ε nu ynvōde. Kee, nyubeyugbe -mu', -ε 'ye ni di 'yu nyrōyu -mu' ni ko, ε pu le, ε di wen ko, 'a 'lule-hihie no yi, 'ε -hi 'v 'a 'bi a -ne 'v.

39 Nugba 'bu ni 'v, 'a nyibv 'bu 'tie ni 'klo, ε 'yi 'hru -ko, 'ki bu mu nyibv -bi ko. Kee, ε 'a nyibv 'bu 'kv, -ε -bi ε ko 'hru, 'ki bu ko nyibv -bi -mu', 'a □wlv -hve. Kee, 'a nyibv a 'mu, ε ko bu mō -Yusu a nyiblo.

40 Kee, 'mō -bi, ke- 'n pi: 'Bu 'yi nyibv -ko, ε di ko ploblede, ε 'mu 'v -te 'bu ko wen nyibv 'v -hi. 'N yi□ε ni, -ε mō, Nyisva a -Hihiu* ni 'v 'mu ke' -we. 'A -ti, ba pu 'na win nva yi bu.

8

Diide -mu', v pie 'kuo, □bi -Yusu a nyibli -we 'li bu di□ε ni?

1 'A 'beti 'mu ni -we, -ε mō: □Bv 'wlvuga-tebli -mu', v pie 'kuo, -a -we 'li -ba di□ε ni, -v'v- □Bv -a 'yi 'li□i 'li -be, -ba di□ε? 'A wen 'ni, a yi Nyisva a -ti a -tεε ni. 'A -ti, a wen 'ni, a yi 'aan dtōnv a naale. Ε mō □han-ti, 'a yi -ti a -tεε. Kee, nyiblo 'bu yi -ti a -tεε, ε ni□ε ni, 'ε 'yεε 'li 'a dtōnv 'li. Kee, de mu', -ε we 'li -bu -heε ne -a mu, 'ki -ba mu ye', 'ki 'v Nyisva a □wlv a yukuole -mō', ε no-mō nunvεle.

2 'Bu mō, nyiblo 'bu yi 'li 'a dtōnv ni 'yεε -ni, ε ko, 'bu pu le, ε yi 'a -ne □dedede ni, de a 'mu, ε □hen 'nyre, -ε mō, -tebli -mu', Nyisva -hve -ba yi, ε 'yε□ε ni yi.

3 Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'ye ni 'yaa 'li 'a dtōnv, keε, 'bu nve Nyisva, nyiblo a 'mu, no- Nyisva -yi, -ε mō, ε mō 'a nyiblo □nto.

4 -ε -bi de -bu, -ε mō 'wlvuga-tebli -mu', v pie 'kuo, □Bv -a -we 'li -ba di□ε ni, -v'v- -a 'yi 'li□i 'li -we, -ba di□ε? De -mō 'na 'lule-hihie, ε no- -bu: -a yi□ε ni, -ε mō, 'kuo 'yi Nyisva 'pa-. Nyisva mō Nyisva ni -do.

5 'Ε mō □han-ti, -tebli -hvhv' 'ε ni 'li yakō 'kwli, ε ko 'a de -bi 'ε ni 'ne- -tvto

* 8:1 8.1 'Ki 'li Koletitdō 'kwli, 'wlvuga-tebli -mu', v pie 'kuo, v ple la□a ni, 'ki 'v 'mat yi, ε ko 'wlvuga-tebli -bi 'hven-, v 'yi 'kuo -pie -ni. Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu -hve bu -to momade, ε 'yi□i -yi, 'bu mō, momade -mu', ε mi -to mō, 'bu pie □ne 'kuo, -hvv' bu 'yi□i 'kuo -pie -ni.

ki, -teblh a 'mu, nyibli 'v deε [nu 'waa nyisva. 'E mo [han-ti, 'kuo a gblegble 'v ni 'li yakō 'kwli, ε kō 'a de -bi 'ε ni 'ne- -toto ki, 'kuo a 'mu, nyibli 'v deε [nu nyisva. 'E mo [han-ti, 'kuo a gblegble 'v ni 'u, 'v kōo -tonyibli win ki.

6 'Ye [bu ε ni 'mu le, -a mu -mo -bi, de -a -yi, ε nō- mo, Nyisva mo Nyisva ni -do. ε nō- mo -aan 'Ba. Nō- nu 'a -ne [dedede, 'ki 'ne- -toto ki. ε nō- nu -a mu, -ε di[pe nu, -a 'mu 'a nyibli' pa. -Aan Kōkōnyo mo Kōkōnyo ni -do -we. ε nō- mo -Yusu 'Klisu. ε nō- Nyisva naa 'li, 'ε nu 'a -ne [dedede. ε nō- nyi -a mu -hōnhlōn, [a pi[ti.

7 Kε, ε ni 'mu. Kεε, 'ki 'li 'a mu -Yusu 'Klisu a nyibli 'nyi, -v -bi ni 'li, 'v 'yi de a 'mu -yi. Nyibli a 'mu, 'bu yi 'wlugba-teblh -mu' ni di, v pie 'kuo, ε 'wī yi, 'ki 'v [nu -mo, v 'tē 'cibi 'v 'kuo a dida, -ε nu[ō, ti -hi la a ti 'yri, -te v de la 'kuo a -ti, ε yii la 'v [nu le. U 'yεε 'kli ni kōε, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlōn. 'A -ti, 'bu di 'wlugba-teblh a 'mu, 'waa [wli yi yεε [nu -ti, -ε mo, v nu de 'kuku.

8 -A mu -mo -bi, -a yi[pe ni, -ε mo, ε 'yi diide 'pa-, ε 'yi 'li[ti 'li -we, bu nu[ō, -ba 'mve Nyisva yre, -huv', -ba hlōo [ne -mo le. 'Ye [bu -a di[pe, ε 'yi 'li[ti 'li -we, bu -heε ne -a mu, mo, 'ye [bu -a 'yi[ti -di, ε 'yi 'li[ti 'li -we, bu nu [dedede.

9 Kεε, ba [tu 'aan dōnō 'yie. ε mo [han-ti, 'a kō 'hru, 'ki ba di 'a -ne [dedede a -hve, 'ye [bu 'wlugba-teblh -mu', v pie 'kuo. Kεε, 'bu mo, 'ba yi[ti ni di, ε -we 'li bu nu[ō ni, 'aan 'būhan -bi, -ε 'yεε 'kli ni kōε, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlōn, bu bi 'li de 'kuku 'nyi ni.

10 [Bu pu[ō v de yi: -Mō -mu', -ε pu le, -ε yi Nyisva a -ti a -tεε, 'ki -ni 'v -cōhlnpiile* bu, [ni yi 'wlugba-teblh -mu', v pie 'kuo di. 'Ki 'li -mu 'yi, ε 'yi de 'kuku 'pa-. Kεε, -na 'diayi -bi, -ε pu le, 'wlugbadεdu a 'mu, 'a didie, ε mo de 'kuku [ni, 'bu mo, 'bu 'ye -mu, [ni yi[ti ni di, -ε -bi de -ni, ε di[pe 'ni -kaa -ni, ε 'mu de -mu' nu, -ε mo de 'kuku, 'ki 'li[ti 'yi.

11 'A -ti, -mo -bu, -ε pu le, -ε yi Nyisva a -ti a -tεε, de -ni, ε ni[pe ni, nyiblo -bu, -ε 'yi 'kl -ko, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlōn, 'ε -he 'v 'hru a 'mu bu wlōn. Kεε, kō 'a yiyie, -ε mo, nyiblo a 'mu, -na 'diayi [ni, -ε kō -ta' -Yusu 'Klisu 'kuv 'v -we.

12 'Bu mo, [ni yi[ti le ni ni, -na 'diayi -mu', -ε 'yi 'kl -ko, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlōn, ε mo 'cre [ni, [ni nii [ne mo. ε 'yi -na 'diayi ni -do a 'mu 'pa-, [ni -nuu[ō h[ti 'cre le, -nii -Yusu 'Klisu 'cre le -we.

13 Nō- kō -ti 'ni pi le, 'na diide -mu', 'n yi di, 'bu mo, 'bu yi[ti ni ni, 'na 'diayi -Yusu a nyiblo -bi 'bu yi de 'kuku ni ni, -ε -bi [bu 'kee diidedu a 'mu, 'a didie, -ε di[pe nu,

'ni [ha[ā nu, ε 'ni [ha 'v Nyisva a 'hru bu wlōn -ha.

9

Pōlv wen 'ni, bu -ha 'li 'a [pi le

1 'N -hve wen[ε ni, 'ki ba 'nyi wen 'v 'mu 'hvi. 'N yi[pe ni, -ε mo, 'n kō 'hru, 'ki [bu nu 'a -ne [dedede, 'n -hve. 'Bi 'aan 'mumu a 'mu, a yi[pe ni, -ε mo, 'mō -aan Kōkōnyo -Yusu a -mōnanyo* [ni. 'Na [gbetu -bu, 'n 'ye -aan Kōkōnyo -Yusu a 'mu ni, -Kvan -mu', 'n nu 'li 'a mu 'nyi, ε nō- kō -ti, 'a kuo Kōkōnyo [wlv yi. ε nō- nu de 'a mu.

2 'E mo -tεε, 'ε kō nyibli, 'v hle[pe, -ε mo, 'mō -bu, 'n 'yi -Yusu a -mōnanyo 'pa-. Kεε, 'bi 'a mu -mo -bi, a yi[pe ni, -ε mo, 'mō -Yusu a -mōnanyo [ni, -ε nu[ō, 'mō -pu 'a mu -Yusu a [haantie. ε nō- kō -ti 'a kuo -Yusu 'Klisu [wlv yi. De a 'mu, ε tve [ne nyibli ni, -ε mo, 'mō seyī-seyī a -Yusu a -mōnanyo [ni.

3 'Bu mo, nyibli 'bu yi 'na 'nyre ni di, -ti 'n di [nu [wōn [tuu -ni, ε nō- bu:

4 'Bu mo, 'ni -hve wen[ε, -te -Yusu a nyibli -bi ni -teblh a nunuo, 'n kō wen 'hru, 'ki [bu nu wen 'a nunuo le, kεε, 'ni -nu[ō li[ti le ni. 'Bu mo, 'ni yi wen Nyisva a -kvan nu mo ni di, 'ki 'li 'a mu 'nyi, [bi 'n 'yi wen 'hru -kō, 'ki [bu lee wen 'a mu, -ε mo, ba -nyi 'mu diide?

5 'Ya 'v 'lu de, [bi ε 'yi wen 'v le -nō -ni, 'ki [bu kō wen nugba, -ε kō 'mu 'hven-, -a di wen 'dagbi' le mu, -a 'mu wen Nyisva a -ti gba, [wī yi Pieh, kō -aan Kōkōnyo -Yusu 'Klisu a -mōnanyo -bi, kō -Yusu a 'diaynu?

6 'Ya 'v 'lu de, 'n kō Banabasī 'hven-, -v ni Nyisva a -kvan, [bi -a mu ni -do, -bu [mu -aan diide le?

7 [Bi a 'wīn la -hvan ni, nyiblo -bu, -ε ni 'seyode, ε ni -do ε [mu la -hvan 'a diide le? 'Dūn-, ε 'yi 'mu le -ni. Nyiblo a 'di -bi, -ε -ci la -ci, 'ti- -ε 'yi la 'a 'dudō-teblh -di 'li? Nyiblo a 'di -bi, -ε naa la 'wlugba-teblh, 'ti- -ε 'yi la 'li[ti de 'kwli 'yee -ni 'li? ε 'yi nyiblo [du -kō.

8 -Ti -bu, 'n hle, ε 'yi nyibli ni -do 'pa-, v 'ni -hie[pe li[ti 'lu -mo le. Nyisva a tete hle[pe ni -we.

9 'E mo [han-ti, Moise 'ε 'crī la[ā, 'ki 'li Nyisvaerīen 'kwli, -ε mo: «Bli -bu, -ε yi -kubv -huhvō -ni, a 'yi yi -bleε -ni, ba mva ne 'a mutu le, -ε di[pe nu, ε ni [ha de di a -ti.» -Ti a 'mu, Nyisva hla la, ε 'yi blo ni -do 'pa-, ε 'yi [nu 'nyre [hen.

10 -Ti a 'mu, ε hla la, -a mu kō -ti, 'ε hla la[ā -we. [Bu pu[ō v de yi de. Nyiblo 'bu yi -ci ni -ci, 'a [wlv a yikuole a pape, ε nō- mo, ε di 'a 'dudō-teblh 'ni di, ε kō, nyiblo 'bu yi -kubv ni dui, ε nōo 'v le, 'ki bu di 'a de.

11 -A mu lee ne 'a mu Nytsua a -ti, [w]t yi, -te 'dudonyo ni, 'e 'dwe, 'ki 'li 'a -ci ki. [B]i 'a mu -mo -bi, a wen 'ni, e 'yi 'u le -noo -ni, 'ki ba -nyi -a mu diide?

12 E ko nyibli -bi, 'u ni 'li 'a mu 'nyi, 'u ni Nytsua a -kwan, 'u -hve, 'ki ba -hee [nu], 'ki 'u diide a -ta', 'a -wen, 'ki ba -hee [nu]. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi, -a mu -mo -bi, -a blee wen yi, -ba -hva wen 'a mu diide, -ba -hi wen 'u nyibli a 'mu 'u. Kee, -a 'yi [i] -nu. 'Bu mo, 'ni yi Nytsua a -ti -mo le ni ne, 'n wen ni, [b]u 'ye [h]uven, -e di [e] nu, 'mu 'na dtoun a naale yi. 'Bu mo, 'ni yi [i] le ni ni, -e -bi nyibli 'yi 'li [i] 'li -we, bu hla [a], -e mo, 'wliye a -ti, 'ni ne Nytsua a -ti -mo le, 'u 'yi 'li [i] 'li -we, bu ka 'waa nu yi, 'ki bu 'win Nytsua a [haantitie -mu], -e ne -Yusu 'Kltsu a -ti -mo le.

13 A yi [e] ni, -e mo, nyibli ye 'li dii-tebli, 'ki 'li Nytsua a 'kagbau bu, 'ti- nyibli -mu', -u ni -kwan, 'ki 'li Nytsua a 'kagbau a 'mu bu, 'ki 'u kve 'li bu, 'u yi de di, ko nyibli -mu', -u yi -cohlon* pi, 'ki 'u Nytsua ye', 'u ko 'li 'waa -ne 'kiba ni -we.

14 Ke- ni -do, e ni 'mu, 'ki 'u nyibli -bu, -u pi Nytsua a [haantitie -mo. -Aan Kukonyo -Yusu hla [a] ni, -e mo, nyibli -mu', -u pi Nytsua a [haantitie, 'ki 'waa diide bu -hon 'li -kwan a 'mu, 'u ni 'kwli.

15 Ye [bu] e ni 'mu le, 'n 'yi -hvan 'a mu diide ni -hve, 'ki 'u 'na Nytsua a -kwan -bu, 'n ni a -ta'. E 'yi [b]i a 'mu 'mu diide yi ya a -ti 'pa-, 'ni 'eri [i] li -ti -bu. 'Bu mo, 'ni yi wen 'a mu de ni -hve, -e -bi 'n 'yi wen 'li [i] 'li -we, [b]u pu wen 'na dtoun a -pli, -te 'n -wen 'na dtoun yi a -ti. Kee, e nu wen -tee, [b]u 'ku, 'kanu a -ti, 'e -hi 'u [b]u -hva wen 'a mu de.

16 -Te 'n mo -Yusu 'Kltsu a [haantitiepunyo a -ti, 'n 'yi yi -blee -ni, [b]u pu 'na dtoun a -pli, -koti Nytsua, no- lee 'mu, [b]u pu [haantitie a 'mu. 'A -ti, 'jro 'ki 'u 'mu -mo, 'bu mo, 'ni 'ye ni pu [haantitie a 'mu.

17 'Bu mo, 'na [gbetu 'ni -ha wen 'li -kwan a 'mu, e di nu wen -tee, 'ki bu 'pee wen 'mu, kee, e 'yi 'na [gbetu 'pa-, 'n 'yi 'li -kwan a 'mu -ha. Nytsua, no- lee 'mu, [b]u nu [o]. E no- ko -ti 'ni ni [e].

18 De- mo 'ki 'na 'pee le 'li? No- mo, [b]u na Nytsua a -ti -mo le, 'ki 'li daduke 'kwli. 'E mo [han-ti, e di noo wen 'u le, 'ki bu -nyi wen 'mu de, -te 'n mo -Yusu 'Kltsu a [haantitiepunyo a -ti. Kee, 'ni -hva [a] li [dedede].

Polv ni [e] ni, -e di [e] nu, -Yusu a [haantitie 'mu bu 'heen -ni

19 -Te 'n ni 'mu, e no- -bu: 'N ko wen 'hru, 'ki [b]u nu wen 'a -ne [dedede, 'n -hve. 'N 'yi nyiblo [db] a [koyu 'pa-. Kee, 'na [gbetu, 'mo -hve [e], 'ki [b]u -he nyibli

a pepe a [koyu, -e di [e] nu, 'mu nyibli -huohu Nytsua a -ti -lee -ni, 'u 'mu wen, 'ki bu kuo -Yusu [w]u yi.

20 'Bu mo, 'ni ni 'li -Juukve 'nyi, -e -bi de 'u ni, e no- 'n ni, 'ni [t]ui 'u Moise a tete, -e di [e] nu, no- 'n ni -mu', 'n yi [nu] -lee -ni, 'u mu [b]u [han-ti pu, 'u 'mu -Yusu [w]u yi -kuo -ni. 'E mo [han-ti, 'n 'yi 'li Moise a tete a 'kl] bu -ni. Kee, 'bu mo, 'ni ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -e [t]ui 'u tete a -mu, de 'u ni, e no- 'n ni -we, -e di [e] nu, Nytsua a -ti -mu', 'n yi [nu] -lee -ni, 'u mu [b]u [han-ti pu, 'u 'mu -Yusu [w]u yi -kuo -ni.

21 Mo, 'ni ni 'li nyibli -mu' 'nyi, -u 'yi Moise a tete a 'mu -yi, de 'u ni, e no- 'n ni -we, -e di [e] nu, Nytsua a -ti -mu', 'n yi [nu] -lee -ni, 'u mu [b]u [han-ti pu, 'u 'mu -Yusu [w]u yi -kuo -ni. E 'yi 'nyre [hen, -e mo, 'ni [tuu] [o] 'u Nytsua a tete. 'N [t]ui 'u [b]u ni, -e nu [o], 'n [t]ui 'u -Yusu 'Kltsu ni.

22 'Bu mo, 'ni nyre 'li nyibli -mu' 'nyi, -u kuo -Yusu 'Kltsu [w]u yi, kee, -u 'yee 'kl] -huohu ni kve, 'ki 'u [w]u a yikuole a -ta', -tebli -mu', 'u yi 'ye, -e mo, e nyre yi, 'ni -nu [o] li [i], -e di [e] nu, Nytsua a -ti -mu', 'n di [nu] -lee -ni, 'u mu [b]u [han-ti pu, 'u 'mu -Yusu [w]u yi -kuo -ni -tee. E [hen 'nyre, 'a -ne nyibli -ko 'nyi 'n di 'li nyre, de -mu', 'u ni, e no- 'n ni, -e di [e] nu, 'a -ne -tite [db], 'n di 'u -naa -ni, 'mu 'waa dodoyo -hee -ni, 'u 'mu Nytsua yi, 'u 'mu wa.

23 -Tebli a pepe, 'n ni, 'n ni [e] ni, -e di [e] nu, -Yusu 'Kltsu a [haantitie 'mu bu 'heen -ni, -e di [e] nu, 'n ko nyibli -bi 'huven, Nytsua 'mu -a mu [haande -mo nu.

24 [B]u pu [b]u cigbe'gbanyu a de yi. A yi [e] ni, -e mo, 'bu pu le, nyibli -bu, 'u 'gbe ci, de, -e [hen 'nyre, e no- mo: Nyibli -huohu, nu- 'gbe cigbe a 'mu, kee, nyiblo ni -do -mu', -e yi 'a 'bio le -hi, e no- ko 'pee le. 'A -ti, de 'n yi 'a mu -lee -ni, e no- mo, ba [tuu] 'u 'kl], ba 'wi- cigbe'gbanyu a 'mu yi, -e di [e] nu, a 'mu 'pee le ko -we.

25 Nyibli a pepe, -u -hve -bu 'gba cigbe, 'u [t]ui 'u 'kl], 'u yi 'nyi, -e di [e] nu, -nyrowo 'bu nyre 'u, 'u 'mu 'waa 'bio le -hi, 'ti- 'u 'mu 'pee le a 'mu ko. 'Pee le a 'mu, 'u di [nu] -nyi, e 'yi 'li [i] 'li -we, bu hie 'klo. -A mu -mo -bi, -a yi 'nyi cigbe a 'gbugba -tee, 'ki 'u Nytsua a 'hru wlon, -e di [e] nu, 'pee le -mu', -e di 'klo hie, -a 'mu [b]u ko.

26 E no- nu [o], 'ni 'wi- nyiblo -mu' yi, -e 'sii 'u 'hru yi, -e 'gbe ci le. 'N 'wi- nyiblo yi -we, -e ko 'a 'bi nyiblo 'huven, -u yi -wlon. Kee, 'n 'yi nyiblo -mu' yi 'wi, -e p[ri] 'li nyibli le.

27 E 'wi yi, 'n [t]ui 'na dtoun [huven, 'ni ko 'na dtoun win ki, -e di [e] nu, de -mu', Nytsua -hve, 'mu [b]u nu. 'Bu mo, 'ni yi [i] le ni ni, le 'noo-nyrowo 'kwli, 'na 'mumu -bu, -e lee Nytsua a -ti nyibli le, Nytsua 'yi 'li [i] 'li -we, bu pu 'mu ke'.

10

A 'ni 'daa 'li 'kuo

1 'Na 'diaynu -na, 'n -hve[ε]e ni, de -mu', -ε mu la 'lu -mo, -aan 'bainu a ti 'yri, ba ko 'a leyuyruo. Ti -mu', v 'ye la 'tiile ni kuvε, v yi la Moise [wien le kuvε, 'ki 'li 'puwɔnblɔgba ki. -Te v ni la 'hru wlɔn, Nyisua nu la[α]a ni, 'nujma 'ε [jri la [nu 'lu bu, 'waa pepe 'v [ta la 'Yru -jɔhɔn.

2 ε [hen 'nyre, -ε mo, 'waa pepe a 'mu, Nyisua pu [nu 'nie 'lu le, 'ki 'li 'nujma ko 'Yru -jɔhɔn a 'mu 'kwli, -ε di[ε]e nu, v ko Moise 'hven-, v 'mu -mve.

3 'Waa pepe a 'mu, v nu- yi la diide -mu', -ε -hven la 'li Nyisua -mo di,

4 ε ko 'nie -mu', -ε -hven la 'li Nyisua -mo, 'v 'ne la[α]. ε mo [han-ti, 'nie a 'mu, 'ε -hven la 'li 'hɔ [ɔv 'kwli. 'Hɔ a 'mu, Nyisua, nɔ- -nyi la [nu[ɔ]. 'Hɔ a 'mu, ε mo -Yusu 'Klɩsv [ntɔ. ε ko [nu 'hven-, nu-nne la -mo.

5 ε mo [han-ti, 'v 'ye la [whilekεε-tebli a 'mu, keε, 'waa kasi a njml 'kukui 'ni -blee[ε]e la Nyisua a plo. ε nɔ- ko -ti, 'v 'kukui la 'hru wlɔn le.

6 -Tebli a 'mu, -ε mu la 'lu -mo, ε tve ne -a mu -tebli -bi, -ε di[ε]e nu, -aan [wli 'ni [ha ynyre-tebli -hva, [wti yi, -te v ni la 'a -huhva.

7 -V -bi ni 'li [nu 'nyi, 'v de la 'kuo. Ke- v nu la 'a 'cɩcɩ, 'ki 'li Nyisvaɩɩen 'kwli, v wen: «Nyibli -tva hru a 'mimle, 'v yi de di, 'v 'ne nɔ, 'v -tva -wla a yiyie, 'ki 'v 'kuo a dida a -ta'» 'A mu -mo -bi, a 'ni 'daa 'li 'kuo, [wti yi, -te v ni la[α].

8 -V -bi ni 'li [nu 'nyi, 'v ni la 'lawlu. ε nɔ- ko -ti, Nyisua 'ε nu[ɔ], 'waa 'miliwi a (23'000) -wlv [tu 'v ta, 'v 'kukv le, 'ki 'li -nyrowɔ ni -do 'kwli. Keε, -a mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'lawlu, [wti yi, -te v ni la 'a nunuo.

9 Nyibli -bi ni 'li [nu 'nyi, 'v [tee la 'v Kɔkɔnyɔ Nyisua le, -ε di[ε]e nu, de -mu', ε di nu, v 'mu[ɔ]v 'ye. De a 'mu a -ti, hro 'ε yi la [nu le mle, 'v 'kukv la le. Keε, -a mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'waa de, -a 'ni 'tee 'li Nyisua 'yi.

10 -V -bi ni la 'li [nu 'nyi, 'v yi la wlɔn le 'puple -ni, 'ki 'v Nyisua ki. De a 'mu a -ti, Nyisua a lelenyɔ -mu', -ε 'le nyibli, 'ε di la de, 'ε 'ile la [nu le. 'A mu -mo -bi, a 'ni 'nuo 'li 'waa de, 'a 'ni 'puple 'li wlɔn le.

11 -Tebli a pepe a 'mu, ε mu la 'lu -mo, 'ki 'v [nu -mo, -ε di[ε]e nu, Nyisua 'mu la[α]a nyibli -tɔɔ -ni, -ε mo, v 'ni 'nuo 'li de 'kuku. -Tebli a 'mu, v 'cɩ la 'li[ɩ] Nyisvaɩɩen 'kwli ni, -ε di[ε]e nu, -a 'mu [tɔ ko, -kɔti ti -bv, -a ni ki, ε mo le'booti [ntɔ.

12 ε nɔ- nu[ɔ], 'ni pi le, -ε mo, nyiblo 'bv pu le, de 'kuku -mu', Yisraekve ni la, ε 'yi 'li[ɩ] 'li -we, bv nu[ɔ], -ε -bi nyiblo a 'mu,

bv [tu 'a dɔnɔ 'yie, -ε di[ε]e nu, ε 'ni [ha Nyisua a 'hru bv wlɔn -ha, 'bv mo, [dedede 'bv yi 'v[ɔ]v le ni [tee -ni.

13 Le[tee]e ni -do -mu', -ε yi 'v nyre, 'ki 'v 'a mu -mo, ε ni -do a 'mu, nɔ- yi 'v nyre, 'ki 'v nyibli a pepe -mo. Nyisua -mo -bi, ε di 'a mu 'ni -hee -ni, [wti yi, -te ε nu 'a hɩhla. ε 'yi 'li[ɩ] 'li -we, bv -hɔn 'v[ɔ]v -mo, 'ki de -bv, -ε -hi 'aan 'klɩ wlɔn, bv nu 'a mu. Keε, le[tee]e 'bv -hve bv nu[ɔ], ba -ha Nyisua a 'hru bv wlɔn, -ε -bi Nyisua di -nyi 'a mu 'klɩ, -ε di[ε]e nu, a 'ni [ha 'v 'a 'hru bv wlɔn -ha.

-A ko 'kuo -hvin* 'hven-, -a 'yi -mve

14 'Na nve'diaynu -na, -te ε ni 'mu le, 'a -ti ba hie 'v 'kuo a dida bv pepe.

15 'N yi[ε]e ni, -ε mo, 'a mu -bv, 'n yi -mo 'cɩ -ni, a ko 'lule-hihie. 'A -ti, -ti -mu', 'n di 'a mu -lee -ni, ba -hie[ε]e 'lu -mo le.

16 'Bv mo, [ba yi Kɔkɔnyɔ a le'boodiide -mu' ni di, 'bv mo, [ba yi Nyisua 'wio ni -nyi, 'ki 'v -wiin-ɣanv a -ta', ko, [ba yi[ɩ] ni 'ne, -ε -bi -Yusu 'Klɩsv a -hlv ni[ε]e ni, ε ko -a mu 'hven-, [α yi -mve. 'Ti-, [ba yi 'fɔɔ -mu' [tɔ le ni 'be, [ba yi[ɩ] ni di, -ε -bi -a ko -Yusu 'Klɩsv 'hven- -a -mve ni, 'a 'kukv a -ti.

17 'Fɔɔkuo ni -do, nɔ- ni 'v. -A mu -mo -bi, -a -hv ni, keε, 'fɔɔkuo ni -do a 'mu, nɔ- a yi di. De a 'mu, nɔ- tve [ne yi, -ε mo, -a 'wi- -tonyiblo ni -do yi.

18 Ba -hie Nyisua a dako -mu', -v mo Yisraekve a -ti 'lu -mo le. V yi pi la 'wlvba-tebli a -cɔhɔn*, 'ki 'v Nyisua ye'. Nyibli 'bv yi 'wlvba-tebli a 'mu ni di, -ε -bi ε [hen 'nyre, -ε mo, v ko Nyisua 'hven-, v -mve ni.

19-20 'A -ti, nyibli 'bv yi 'wlvba-tebli 'kuo ni -pie -ni, de a 'di -bi ε [hen 'nyre 'li? 'ε mo [han-ti, 'n hla[α]a ni, -ε mo, 'kuo 'yi Nyisua 'pa-. Keε, 'wlvba-tebli -mu', v yi 'kuo -pie -ni, sey-sey 'kuo -hvin, nu- v yi[ɩ] -pie -ni. V 'ni -pie[ε]e li[ɩ] Nyisua. 'Bv mo, 'bv yi[ɩ] 'kuo -hvin ni -pie -ni, -ε -bi v ko 'kuo -hvin a 'mu 'hven-, v nu- -mve. 'A mu -mo -bi, 'ni -hva[α] li[ɩ], a ko 'kuo -hvin a 'mu 'hven-, ba -mve.

21 'A 'yi 'li[ɩ] 'li -we, ba 'naa 'li -Yusu 'Klɩsv a -wiin-ɣanv 'kwli, 'ti- ba mu, ba 'naa 'li 'kuo -hvin a -ɣanv wlɔn 'kwli -we. Mo, a 'yi 'li[ɩ] 'li -we, ba di Kɔkɔnyɔ -Yusu a diide, 'ti- ba mu, ba di 'kuo -hvin a diide -we.

22 'Bv mo, [ba yi le ni ni, -ε -bi Kɔkɔnyɔ di puu ne -a mu yrv le. -A 'ni 'hie 'li[ɩ] 'lu -mo le, -ε mo, -a ko 'klɩ, [α -hi 'v -aan Kɔkɔnyɔ 'v.

De -bv, -ε di -na 'bihvan -tonyiblo -hee -ni, ε nɔ- -bv -hie 'lu -mo le

23 Nyibli -bi ni 'li 'a mu 'nyi, 'v pi le, -ε mo, v ko 'hru, 'ki bv nu 'a -ne [dedede, 'waa [wlv -hve. Iin, ε mo [han-ti, keε,

-tebli -bi ni 'u, -e 'ye ni -hee ne 'aan 'bio -tonyibli. E mo [han-ti, nyibli] bu a 'mu, u ko 'hru, 'ki bu nu 'a -ne [dedede], u yi 'ye. Kee, nunu-tebli -bi ni 'u, -e 'ye ni -hee nyibli, 'ki bu muu ye', 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon.

²⁴ 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, de -mu', -e di 'a 'bihtan -tonyiblo -hee -ni, e no- bu nu. E 'ni 'hiee 'li e ni -do a -ti 'lu -mo le.

²⁵ 'A -ne 'wlugba-tebli [du], u plee 'u 'mai yi, ba -to[du], a 'mu[du] di. A 'ni 'hie 'li [dedede] 'lu -mo le. A 'ni 'betie 'li ni, 'bu mo, 'bu pie [ne] 'kuo.

²⁶ Ba ko 'a yiyie, -e mo, u 'cru la 'li Nyisua'rien 'kwli ni, -e mo: «Nyisua, no-ko -tebli a pepe -mu', -e ni 'ne- -tutu ki.»

²⁷ 'A -ti o, 'bu mo, nyiblo -mu', -e 'yi -Yusu -yi, 'bu da -mu diide -mo, 'ki 'li 'a 'kayu bu, 'bu mo, [ni] mu 'li, -e -bi 'a -ne de, u di -mu -nyi, di[ne], [ni] 'hiee 'li [dedede] a -ti 'lu -mo le, [ni] 'betie 'li -ni, 'bu mo, 'bu pie [ne] 'kuo.

²⁸ Kee, 'bu mo, nyiblo 'bu -di, 'bu lee -mu, -e mo: «'Wlugba-tebli -mu', -yi di, u pie [ne] 'kuo.» -e -bi [ni] 'die 'ki[ti] de, -e di[ne] nu, de -mu', nyiblo a 'mu, e pu wen le, -e mo wen de 'kuku, [ni] [ha]a nu, 'a [wlu] 'ni [ha]a -ti -yee -ni.

²⁹ 'Bu mo, 'ni yi -ti a 'mu ni hle, nyiblo a 'mu, e no- ko [wlu] a -ti [ni]o, e 'yi -na 'mumu a [wlu] a -ti 'pa-.

-Bakle, ke- -di pu, -e mo: «'Mo -bi, 'n ko 'hru, 'ki [bu] nu 'a -ne [dedede], 'n -hwe. De- nu 'ki[ti], 'u yi 'mu -lee -ni, -e mo, 'ni 'nuo 'li de a 'mu, 'na 'bihtan -bi a [wlu] 'ni [ha]a -ti -yee -ni a -ti 'li?»

³⁰ 'Bu mo, 'ni -nyi Nyisua 'wio, 'ki 'u diide -mu', 'n yi di a -ta', de- ko -ti, nyiblo -bi 'mu 'na 'nyre di 'li?»

³¹ -Ti 'n -hwe [bu] lee -mu, e no- -bu: 'A -ne [dedede], -di di, ko 'a -ne [dedede], -di 'na, ko 'a -ne [dedede], -di nu, nu[du], -e di[ne] nu, e 'mu Nyisua -ti a 'yi'buale -nyi.

³² [Ni] 'nuo 'li -tebli du -bu, -e pi nyibli a [wlu] [hlon] le, 'u yi Nyisua a -ti le -hee -ni, 'ye [bu] nyibli -mu', -u mo -Juukue, ko nyibli -mu', -u 'yi -Juukue* 'pa-, ko 'a -ne -Yusu a nyiblo [du].

³³ -Te 'n ni[ne], ke- ba nu 'a nunuo -we. 'A -ne [dedede], 'n di nu, 'n -hwe[ne] ni, bu nu[du], nyibli a pepe a plo bu ble. De -mu', -e di 'mo ni -do -hee -ni, e 'yi[ti] 'pa-, 'ni -hie[ne] li[ti] 'lu -mo le, kee, de -mu', -e di 'na 'bio -hee -ni, Nyisua 'mu [nu] wa, e no- 'n yi 'lu -mo le -hie.

11

¹ Ba -ha 'li 'na [pi] le, [wi] yi, -te 'n ni, 'ni -he 'li -Yusu 'Kitsu a [pi] le.

-Te nugbi ko bu nu 'waa dionu a naale, 'ki 'li 'coekayu bu

² 'N pi 'a mu 'nyre le, -e nu[du], -tebli -mu', 'n too la 'a mu, a yi -hie 'a -ti 'lu -mo le, 'a -ne ti, 'a ni[ne].

³ Kee, 'n -hwe[ne] ni, [bu] too ne 'a mu de -bi. E no- mo: Nyisua, no- ni 'u -Yusu 'Kitsu 'lu yi, -Yusu 'Kitsu 'e ni 'u nyibeyu gbe 'lu yi, nyibeyugbe -mo -bi 'e ni 'u nugba 'lu yi.

⁴ Ti -ko 'yri -Yusu a nyibli di le 'kukue -ni, 'bu mo, nyibeyugbe 'bu yi Nyisua ni de, e ko, -ti -ni, Nyisua [tu]o wlon, 'bu yi[ti] -mo le ni ne, 'bu [tu] 'hungble 'lu, e [hen] 'nyre, -e mo, e 'ni [tuu]o 'u -Yusu 'Kitsu, -e ni 'u[ti] 'lu yi.

⁵ Nugba -mo -bi, 'bu yi Nyisua ni de, e ko, -ti -mu', Nyisua [tu]o wlon, 'bu yi[ti] -mo le ni ne, 'bu 'yi -gese 'lu -hie -ni, -e -bi e [hen] 'nyre, -e mo, e 'yi 'u 'a nyibu, -e ni 'u[ti] 'lu yi, 'a 'u[ti]uale -ko. 'Bu mo, 'bu 'yi -gese 'lu -hie -ni, -e -bi e mo -tuide [ni]o, -e nu[du], nugba a 'mu, e 'wi- nugba -mu' yi, -e njmla 'u 'lu le.*

⁶ 'Bu mo, nugba 'bu 'yi -gese 'lu -hie -ni, -e -bi e ko bu 'be 'a 'lu kle -we. Nugba a 'mu, 'bu 'be 'a 'lu kle, -huu' 'bu njmla 'u[ti] le, -a yi[ne] ni, -e mo, e mo -tuide [ni]o. E 'wi yi, e 'yi -gese 'lu -hie -ni. -Te e ni 'mu le, e nu -tee, bu -hie -gese 'lu.

⁷ Nyibeyugbe -mo -bi, 'bu yi Nyisua ni de, e 'ni 'tuo li 'hungble 'lu, -e nu[du], Nyisua nu[du] ni, -e di[ne] nu, nyibeyugbe 'mu[du] yi 'wi, e ko, e 'mu nyibli Nyisua a -ti a 'yi'buale -too -ni. Nugba -mo -bi, nyibeyugbe a -ti a 'yi'buale ni -do, no- e tue nyibli.

⁸ A yi[ne] ni, -e mo, Nyisua 'yi 'li nyibeyugbe nugba 'hu- mo -ha, kee, nugba, no- e -ha 'li nyibeyugbe 'hu- mo.

⁹ Ko, Nyisua 'yi nyibeyugbe -nu, nugba a -ti, kee, nyibeyugbe a -ti, 'e nu nugba.

¹⁰ -Te e ni 'mu le, nugba ko bu -hie -gese 'lu, -e di[ne] nu, e 'mu[du] nyibli -too -ni, -e mo, e [tui] 'u 'a nyibu ni, ko, Nyisua a lelenyu 'ni [ha] yru pu -we.

¹¹ 'E mo [han-ti], 'e ni 'mu le, kee, -a mu -bu, -u kuo Kukonyo -Yusu 'Kitsu [wlu] yi, -a yi[ne] ni, -e mo, nugba 'yi 'li [dedede] 'li -we, 'bu mo, 'a nyibu 'bu 'yi 'u -ni, mo, nyibeyugbe 'yi 'li [dedede] 'li -we, 'bu mo, nugba 'bu 'yi 'u -ni -we.

¹² De e [hen] 'nyre, e no- mo, Nyisua -ha 'li yi-henyibeyugbe a 'kla, 'e nu nugba, nugba -mo -bi, e no- ko 'hu- mo nyibeyugbe naa 'li. E tue [ne] yi, -e mo, 'ki 'li Nyisua -mu', -e nu 'a -ne [dedede] -mo, 'ki nyibeyugbe ko nugba 'huen- u -huen 'li.

* 11:5 11.5 Polu a ti 'yri, lawlunugbi, nu- 'ye ni -hie la -gese 'lu le, e ko, 'u njmla la 'u 'li le. Nugbi -mu', -u ko nyibeyu, -u [tui] 'u [nu] 'u, u no- mo -bi, nu- yi la -gese 'lu le -hie -ni.

13 Aan 'mumu, ba -hie'le 'lu -mo le, 'bu mo, 'ba 'kukue le, [b]i e noo 'u le, 'ki nu'gba -bu, -e 'yi -gese 'lu -hie -ni, bu da Nyisua?

14 'A -ne nyiblo [d]u, 'ki 'u 'a -ne -tite [d]u, e yi[e] ni, -e mo, 'bu mo, nyibeyugbe a 'lunyapli 'bu -hlo, e mo -tuide [n]u.

15 Nu'gba -mo -bi, 'a 'lunyapli 'bu -hlo, e yi -nyi[e] -ti a 'yi'bu'ba, -e nu[o], Nyisua, no -nyi[e] 'lunyapli blebli, -e di[e] nu, e 'mu 'a 'lumako -hli.

16 'Bu mo, nyiblo 'bu yi gble ni pi, 'ki 'u de a 'mu ki, bu ko 'a yiyie, -e mo, 'n ko -Yusu a nyibli -bi 'huen-, 'bu mo, [b]a 'kukue le, ke- -a ni[e] le. E mo -aan de [n]u.

-Yusu a le'boodiide

(Matie 26.26-29; Maki 14.22-25; Luku 22.15-20)

17 -Ti -bu, 'n mi 'ki hla mo, e 'yi 'ki 'aan 'nyrelepu-ti 'pa-, -e nu[o], 'ba 'kukue le, 'ki 'u Nyisua a dida a -ta', a 'ni -nu[o] li [h]aande, kee, -tebli -hwin a ni. De a 'mu, a ni, e ni[e] nu, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon, a 'ni -muu[o] ye', a yi dii ke'.

18 'N 'win ni, -e mo, 'ba 'kukue le, -e -bi a yi 'be [t]o le. -Bakle, -ti -mu', u -hla, e mo [h]an-ti [n]u.

19 [h]an-ti, e noo 'u le, 'ki ba [g]la wen, -e di[e] nu, nyibli -mu', 'ki 'li 'a mu 'nyi, -u yi -Yusu [w]ien kve -tee, a 'mu [n]u 'ye.

20 'Bu mo, 'ba 'kukue le, 'ki a 'mu Kokonyo a le'boodiide di, a 'ni -hie[e] li Kokonyo a 'mu, 'a -ti 'lu -mo le.

21 'Aan diide ni -do, e no-ko -ti a yi 'lu -mo le -hie. No- nu[o], 'kanu yi wen -u -bi ni ni, -u -bi 'u yi 'waa dtonu no wlon -hie -ni.

22 'Bu mo, 'ba yi [t]i le ni ni, de- ko -ti 'a 'ye ni di de, 'ki 'li 'aan 'kayo ble, 'ti- a 'mu le 'kukue -ni 'li? Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'ba yi [t]i le ni ni, -e -bi a yi -hee Nyisua a nyibli a -ti le. E 'yi -tee -nu, 'ki nyibli -mu', -u 'yi de -ko, ba nuo [n]u -tu. [b]i 'aan [w]i 'ye[e] ni, [b]u pu 'a mu 'nyre le, de a 'mu, a ni a -ti? 'Klo -mo, 'n 'yi 'li [t]i 'li -we, [b]u nu 'aan 'nyrelepu'bu le.

23 -Ti -mu', 'n too ne 'a mu, 'na 'mumu, Kokonyo -Yusu, no- too 'mo[o]. -Ti a 'mu, e no- -bu: 'Tolbuwo -mu', -e ko 'kwli nyibli [d]u di la 'li [t]i 'crekonyibli -ji' pu, e 'du la 'floo ye'.

24 'E -nyi Nyisua 'wio, 'e [b]e [t]o le, e wen: «'Floo -bu, e no- mo 'na 'hu', 'n di -ha, 'ki 'u 'aan -ta'. Kve le 'ki mo bu, 'floo a [t]i tole'bede a 'mu, ko 'a didie a 'mu 'huen-, e no- ba gba 'lu -mo, -e di[e] nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mo le -hie 'a -ne ti.»

25 -Te u -we de le, -e -bi, e 'du -wiin-nyanu ye', 'e -nyi Nyisua 'wio, 'e -nyi[e] 'a -nag-bopu*, 'ki bu -hie[e], e wen: «-Wiin -bu, e [h]en 'nyre Nyisua a 'yri yrayri a [t]utuo. Nyisua a 'mu, 'na -hlu, e di nu, e 'mu 'yri

yrayri a 'mu [t]u, e ko 'a mu 'huen-. 'A -ne ti, 'ba yi -wiindu a 'mu ni 'ne, -te ni -do 'n ni 'a nunuo, ke- ba nu 'a nunuo, -e di[e] nu, a 'mu 'na -ti 'lu -mo le -hie 'a -ne ti.»

26 Kokonyo -Yusu a pupuwin a 'mu, e [h]en 'nyre, 'a -ne ti, 'ba yi 'floodu a 'mu, 'a didie le ni ni, ko, 'ba yi -wiindu a 'mu, 'a 'nna le ni ni, -e -bi a yi nyibli 'ni -lee -ni, -e mo, Kokonyo 'ku ni, e 'mu -a mu wa a -ti. Kve 'ki mo bu, ke- a ni nyibli -ti a 'mu a lee le, e 'mu [u] gba -gbagba, 'a diditi 'mu 'u nyre.

27 -Te e ni 'mu le a -ti, nyiblo 'bu yi Kokonyo -Yusu a 'floodu a 'mu ni di, e ko, 'bu yi 'a -wiindu a 'mu ni 'ne, kee, 'bu yi 'a -ti le ni -hee -ni, 'ki 'u 'floodu a 'mu, 'a didie ko 'ki 'u -wiindu a 'mu, 'a 'nna a -ta', nyiblo a 'mu, e ni de 'kuku, 'ki 'u -Yusu a 'hu ko 'a -hlu 'huen- mo. Nyisua a -bati di[e] 'ni klo.

28 'A -ti, a -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'ti- e 'mu 'floodu a 'mu di, ko, e 'mu -wiindu a 'mu 'na, bu 'jijra' a dtonu a [w]lu, 'ki 'u -ti a 'mu a -ta'.

29 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi Kokonyo -Yusu a 'floo a 'mu ni di, ko, 'bu yi 'a -wiin a 'mu ni 'ne, 'ti- 'bu 'ye ni -hie Kokonyo a 'mu, 'a 'hu a -ti 'lu -mo le, -e -bi e ni yunrede, 'ti-, 'e yi 'a dtonu Nyisua a yru 'lu -jri.

30 E no- nu[o], nyibli -huohu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, 'waa 'hu' 'e yi hren, -u -bi 'u 'yi 'kl -ko, ko, -u -bi 'u 'koku le.

31 'Bu mo, [b]a 'jijra -aan [w]lu, 'ti- [b]a di diide a 'mu, -e -bi Nyisua 'yi 'li [t]i 'li -we, bu pu ne -a mu -bati le.

32 Kokonyo Nyisua a -bati 'bu klo -a mu, 'bu yi -a mu [h]uwin ni [t]ui, -e -bi e tue ne -a mu de, -e di[e] nu, -nyrowo -ko 'kwli e di 'u nyibli -bati le -pu -ni, e 'ni [h]a -a mu -ti -yee -ni, 'a -bati 'ni [h]a -a mu klo.

33 'A -ti, 'na 'diaynu -na, 'bu mo, 'ba 'kukue le, 'ba mu -Yusu a le'boodiide di mo, ba -ple 'aan 'bio.

34 'Bu mo, 'kanu 'bu yi nyiblo ni ni, e noo 'u le, 'ki bu di de, 'ki 'li 'a dtonu a -te, 'ti- e 'mu di, -e di[e] nu, 'ba 'kukue le, a 'ni [h]a 'aan dtonu Nyisua a yru 'lu -jri.

-Ti -bi -mu', -e ni 'u, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, 'ti- 'mu [u] hla.

12

'Kli a gblegble -mu', Nyisua a -Hihiu* yi nyibli -nyi, u 'mu 'a -kvan nu a -ti

1 'Na 'diaynu -na, de 'n -hve [b]u hlee 'ki ki, e no- mo, 'kl a gblegble -mu', Nyisua a -Hihiu yi nyibli -nyi, u 'mu 'a -kvan nu. 'N -hve [t]e ni, ba yru de a 'mu le -tee.

2 'Bi a yi [t]e ni, -e mo, ti -mu' -ko 'yri a 'ye la -Yusu 'Klisu [w]lu yi ni -kue -ni, -ci a gblegble -mu', a kwle la, e ko la 'a mu win ki, 'e kee la 'a mu.

3 E no- ko -ti, 'ni -hve ba yru 'kɪɪ le, -ε mo, ε 'yi 'kɪ 'mɒ le -ni de. 'Bɒ mo, nyiblo 'bɒ ni 'v, Nyɪsɒ a -Hihiu 'bɒ kɔɔ ɲne win kɪ, nyiblo a 'mɒ, ε 'yi 'liɪ 'li -we, bɒ pɒ -Yusu 'jɔɔ -mɔ. Kεε, nyiblo 'bɒ pɒ le, -ε mo, -Yusu, nɔ- mɔ 'a Kɔkɔnyɔ, -ε -bɪ Nyɪsɒ a -Hihiu, nɔ- niɲe, 'ε hle -ti a 'mɒ.

4 Nyɪsɒ a -Hihiu a 'mɒ, ε mo -Hihiu ni -do, kεε, ε yi -nyi nyibli 'kɪ a gblegble, v 'mɒ 'a -kɔan nu.

5 -Kɔan -mɒ', -aan Kɔkɔnyɔ yi nyibli -nyi, ε mo -kɔan a gblegble ɲniɔ. Kεε, -aan Kɔkɔnyɔ a 'mɒ, ε nu -do.

6 'Hrii -mɒ', -v kɔ wɔn nyibli nεε 'v, 'v ni -kɔan, v mo 'hrii a gblegble -we. Kεε, Nyɪsɒ ni -do a 'mɒ, ε nɔ- yi 'a nyibli a pepe 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ nu -kɔan a pepe a 'mɒ.

7 'A -nε 'kɪ ɲɔɔ, Nyɪsɒ a -Hihiu, ε yi 'a -nε nyiblo ɲɔɔ -nyi, 'kɪ 'li 'a mɒ 'nyi, ε yi 'a mɔɲɔ 'ni -nyi, -ε diɲe nu, a 'mɒ 'aan 'bɔ a pepe -hεε -ni.

8 -ε -bɪ ni 'v, Nyɪsɒ a -Hihiu 'ε -nyiɲe 'kɪ, 'kɪ bɒ hlee 'li ɲtɔwin 'kwli, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ hla -ti -mɒ', Nyɪsɒ a -Hihiu a 'mɒ, ε tɔɔ ɲne,

9 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ kuo -Yusu ɲwɒ yi -tεε, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ nuɲɔ, kɪklanyibli a 'kɔε bɒ -we. -Tɛblɪ a pepe a 'mɒ, Nyɪsɒ a -Hihiu ni -do a 'mɒ, nɔ- niɲe;

10 Nyɪsɒ a -Hihiu ni -do a 'mɒ, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ nu ɲwɒlεkεε-tɛblɪ, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ hla -ti -mɒ', Nyɪsɒ a -Hihiu a 'mɒ, ε ɲtuɲɔ wɔn, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ yi dε -mɒ', Nyɪsɒ a -Hihiu ni, kɔ dε -mɒ', 'kuo -hɒn* ni, 'a 'yile-hɒtɛle; 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ pɒ win -mɒ', ε 'yi -yi, 'ε yi -ε -bɪ 'kɪ -nyi, 'kɪ bɒ -ha win a 'mɒ.

11 Nyɪsɒ a -Hihiu ni -do a 'mɒ, nɔ- yi nyibli 'kɪ a pepe a 'mɒ -nyi. 'A -nε nyiblo, Nyɪsɒ a -Hihiu yi -nyiɲe 'kɪ, ɲwɒ yi, -tε ε ni 'a -hɒhɒa.

-Yusu 'Kɪsɒ a 'cɔε 'wɪ- tonyiblo a 'hɒi yi, -ε kɔ 'kabi a gblegble

12 -A -yiɲe ni, -ε mo, -tonyiblo a 'hɒi mo 'hɒitu ni -do ɲniɔ, kεε, ε kɔ 'kabi a gblegble. ɲhan-tɪ, 'kabi -ni 'v -tonyiblo 'yie, 'ε -hɒ, kεε, 'hɒitu ni -do ɲniɔ. Kε- ni -do, ε ni 'mɒ, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsɒ a 'cɔε -mɔ.

13 E mo ɲhan-tɪ, ti -mɒ' -kɔ 'yri v pɒ la -a mɒ 'nie 'lu, -aan pepe, -a -hε la 'hɒitu ni -do, 'kɪ 'li Nyɪsɒ a -Hihiu* a 'kɪ 'kwli. -Aan pepe, 'ye ɲbu -mɔ -juukɔyɒ*, 'ye ɲbu ɲyi -juukɔyɒ 'pa-, 'ye ɲbu -mɔ ɲkoyɒ, 'ye ɲbu ɲyi ɲkoyɒ 'pa-, -aan pepe a 'mɒ, Nyɪsɒ a -Hihiu ni -do a 'mɒ, ε nɔ- Nyɪsɒ -nyi -a mɒ.

14 E 'yi 'kɪbɪa ni -do 'pa-, ε 'yi 'v -tonyiblo 'yie -ni, kεε, ε mo 'kabi a gblegble.

15 'Bɒ mo, -tonyiblo a bɒ, 'bɒ pɒ wen le, -ε mo, -tε ε 'yi dɔbɒ 'pa-, 'a -ti, ε 'yi 'v 'hɒi

'yie -kɔ, ɲhan-tɪ, 'ε ni 'a hɒhɒa le, kεε, 'kɪ ε kɔ 'v 'hɒi 'yie.

16 'Bɒ mo, -tonyiblo a nɒa 'bɒ pɒ wen le, -ε mo, -tε ε 'yi 'yie 'pa-, 'a -ti, ε 'yi 'v 'hɒi 'yie -kɔ, ε mo ɲhan-tɪ, 'ε ni 'a hɒhɒa le, kεε, 'kɪ ε kɔ 'v 'hɒi 'yie.

17 'Bɒ mo, -tonyiblo a 'hɒi a pepe, 'bɒ mo wen 'yii, -bɪ' ε di wen 'kɪ -ti a 'wɪnwɪn nu 'li? 'Bɒ mo, -tonyiblo a 'hɒi a pepe, 'bɒ mo wen nɒi, -bɪ' ε di wen 'kɪ dε a 'nɒ a 'wɪnwɪn nu -we 'li?

18 Nyɪsɒ 'yi -tonyiblo a 'hɒi a nunuo le -nu. Kεε, -tε ε nu 'a -hɒhɒa, kε- ε nu -tonyiblo a 'hɒi a -tɛblɪ a yɔkɔwɔle.

19 'Bɒ mo, Nyɪsɒ 'bɒ nu wen -tonyiblo 'kɪbɪa ni -do -mɒ', ε 'yi wen 'liɲɪ 'li -we, bɒ mo wen -tonyiblo a 'hɒi.

20 Kεε, ε 'yi 'mɒ le -ni. 'Kɪ 'v -tonyiblo 'yie, 'kabi a gblegble ni 'v. Kεε, 'hɒi a pepe a 'mɒ, ε mo 'hɒitu ni -do ɲniɔ.

21 -Tε ε ni 'mɒ le, -tonyiblo a 'yie 'yi 'liɲɪ 'li -we, bɒ lee dɔbɒ: «'Nɪ -hɒaɲa li -mɒ.» E mo, 'lu 'yi 'liɲɪ 'li -we, bɒ lee bɒi, -ε mo: «'Nɪ -hɒaɲa li 'a mɒ -we.»

22 E 'yi dε ni -do a 'mɒ 'pa-. -Na 'hɒi a 'kabi -mɒ', -pɒ le, -v 'yi -kɔan -kɔ, 'bɒ mo, 'bɒ 'yi wen 'v -mɒ 'yie -ni, ɲyi wen 'liɲɪ 'li -we, -bɒ pɒ wen -hɒnhɒn.

23 Tɪ- -aan 'hɒi a 'kabi -mɒ', -a pɒ le, -v 'yi ɲhaan'kabi 'pa-, v nu- kɔ -ti -a kɪa, kɔ, 'kabi -mɒ', -a yi nyibli 'yi kɪ -hlii -ni, nu- kɔ dε -a kɔ 'li -mɒ.

24 -Aan 'hɒi a ɲhaan'kabi 'ni -hɒaɲa li 'yieɲtutuo. Nyɪsɒ, nɔ- nu -aan 'hɒi a 'kabi, ε nuɲɔ, 'a 'kabi -mɒ', -a yi -hli, ɲa ɲtui ɲnu 'yie, 'ε -hi 'v 'kabi -bɪ 'v.

25 E pɒpɒ -aan 'hɒi a 'kabi a pepe 'yi le, -ε diɲe nu, v 'ni ɲha yi -wɔnwɔn -ni. E -hɒεɲe ni, -aan 'hɒi a 'kabi a pepe, bɒ -hɒhɒe -ni.

26 'Bɒ mo, -aan 'hɒi a 'kɪbɪa ni -do 'bɒ yi ni kɪe, 'kɪbɪa a 'mɒ, ε bi 'li yi, kɔ -aan 'hɒi a 'kabi a pepe, v nu- kɪe. 'Bɒ mo, ɲba kɔ 'li -aan 'hɒi a 'kɪbɪa -bɪ a dε -mɔ dɪaktɪ, -ε -bɪ 'hɒi a 'kɪbɪa a 'mɒ, ε kɔ -aan 'hɒi a 'kabi -bɪ -mɒ' 'hɒen-, v ni dɔdɔ.

27 'A mɒ -mɔ -bɪ, a 'wɪ- -Yusu 'Kɪsɒ a 'hɒi yi. 'A -nε nyiblo 'bɒ ni 'v, ε 'wɪ- 'hɒi a 'mɒ a 'kɪbɪa yi.

28 Kε- Nyɪsɒ nu 'v nyibli a blεɲtutuo, 'kɪ 'li 'cɔε 'kwli, -ε diɲe nu, v 'mɒ -kɔan a gblegble nu. Yi-henyibli, ε ɲtu 'v blε, v nu- mɔ -Yusu a -mɔnanyɒ*. Nyibli -kɔε 'v ɲnu -mɔ, v nu- mɔ 'a winwɔn-hanyɒ*, -v ne -ti -mɒ', Nyɪsɒ ɲtu ɲnu wɔn -mɔ le. Nyibli -blε 'v ɲnu ke', v nu- mɔ tɔɔnyɒ, -v tɔε Nyɪsɒ a -ti, 'ε ɲtu 'v nyibli -bɪ blε, 'kɪ bɒ nu ɲwɒlεkεε-tɛblɪ, 'ε -nyi -v -bɪ 'kɪ, 'kɪ bɒ nuɲɔ, kɪklanyibli a 'kɔε bɒ -we, 'ε -nyi -v -bɪ 'kɪ, 'kɪ bɒ -hεε 'waa 'bɔ, 'ε -nyi -v -bɪ 'kɪ, 'kɪ bɒ naa nyibli, 'ε -nyi -v -bɪ 'kɪ, 'kɪ bɒ pɒ win -mɒ', v 'yi -yi.

29 ▢Bi nyibli a pepe, nu- mo -Yusu a -monanyo? ▢Bi 'waa pepe, u nu- mo Nyisua a winwlon-hanyo? ▢Bi 'waa pepe, u nu- mo toonyo, -u tuε Nyisua a -ti? ▢Bi 'waa pepe, u nu- ni ▢wilekee-tebli?

30 ▢Bi nyibli a pepe Nyisua -nyi 'kl, 'ki bu nu▢o, kıklanyibli a 'kue bu -we? ▢Bi 'waa pepe, u nu- di win -mu', u 'yi -yi pu? ▢Bi 'waa pepe, u nu- di win a 'mu -ha? 'Uun-, ε 'yi mu le -ni.

31 Kee, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'kl a gblegble -mu', -ε mo 'kl 'yakl -mu', Nyisua a -Hihiu yi nyibli -nyi, ε no- ba ▢muo le, 'ki 'l 'aan ▢wl a pepe ki, -ε di▢e nu, ε 'mu 'a mo▢o -nyi.

-Te ti ne -bu, 'n di too ne 'a mu ▢haan'hru de, -ε -hi 'u 'hrii a pepe 'u, -ε di▢e nu, a 'mu▢u na.

13

-Te -mu', -a di -aan 'bio -tonyibli a nvele nu

1 'Bu mo, 'ni yi wen 'klo -bu a nyibli a win a pepe ni pi, ε ko Nyisua a lelenyo a win a pepe 'huen-, keε, 'bu mo, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, -ε -bi 'n 'wi- tukui ko gbege 'huen- yi, -u ko win -cre nyibli a nu.

2 'Bu mo, 'ni ko wen 'kl, 'ki ▢bu hla -ti -mu', Nyisua ▢tu 'mu wlon, ko, 'bu mo, 'ni yi wen -tebli a pepe, ko, 'bu mo, 'ni yi wen Nyisua a -huhli-tebli a pepe le ni yru, ko, 'bu mo, 'ni kuo wen Nyisua ▢wlu yi, 'ti- 'na Nyisua a ▢wlu a yukuole a 'mu, 'bu yi wen▢e ni ni, 'ni yi wen dugba ni -lee -ni, bu -hon -ta', bu mu 'l -tite -bi, 'ti- 'bu -hon -ta', keε, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, -ε -bi 'na nunu-tebli a 'mu, ε 'ni -da▢a l ▢dedede.

3 'Bu mo, 'ni -ha wen 'l 'na kuko-tebli a pepe, 'ni ▢gla wen▢e ▢hvennyibli le, ko, 'ni -ha wen 'na dtonu, 'ki 'u 'mu 'mu 'to pu a -ta', keε, 'ni 'yi 'na 'bio -tonyibli -nue -ni, 'na nunu-tebli a 'mu, ε 'yi 'l▢i 'l -we, bu -heε 'mu.

4 Nyiblo 'bu nve ne 'a 'bio -tonyibli, -ε -bi ε kue ▢wlu a 'lila, ko, 'ε ni ▢nu ▢haan-tebli 'yi ▢hlon le. ε 'ni ▢tu▢o ca. ε 'ni -pu▢u l 'a dtonu a -pli, ko, ε 'ni 'yaa▢a 'l 'a dtonu.

5 Nyiblo 'bu nve ne 'a 'bio -tonyibli, ε 'ni -heε▢e l 'waa -ti le. ε 'ni -hie▢e l -tebli ni -do -mu', -ε yi ε ni -do -heε -ni 'lu -mo le, keε, -tebli -mu', -ε yi 'a 'bio -heε -ni, ε no- ε yi 'lu -mo le -hie -we. ε 'yi yru'bi-ti -kla. 'Bu mo, nyiblo 'bu nu▢o de -huan -mo, ε 'ni ▢tu▢o 'l▢i 'kwli bu.

6 Nyiblo 'bu nve ne 'a 'bio -tonyibli, -tebli -huan -mu', u ni, 'a dodu 'ni -nu▢o l▢i, keε, de -mu' -ko dodu -ni▢e, ε no- mo ▢haande -mu', u ni.

7 Nyiblo 'bu nve ne 'a 'bio -tonyibli, -tebli 'kukui a pepe -mu', u -nu, ε -hrui 'a -ti -mo, 'ti-, ε 'cibi 'u Nyisua a ▢wlu a yukuole, 'ki 'u 'a -ne ▢dedede -mo, ko, 'ε yi▢e, 'ε yi▢i -ple, -ε mo, Nyisua di -tebli a pepe 'ni ▢hrenti -ni, ko, 'ε ko ▢wlu a 'lila.

8 Nuele -mu', nyiblo -ko, 'ki 'u 'a 'bio -tonyibli a -ta', ε 'ni -we▢e 'l, 'klo -mo 'klo. Nyiblo 'bu yi -ti -mu', Nyisua ▢tu▢o wlon ni hle, ε di ko ti, ε 'mu 'l -we, ko, nyiblo 'bu yi win ni pi, ε 'yi -yi, ε di ko ti -we, ε 'mu 'a pupu 'kee -ni.

9 ε mo ▢han-ti, -tebli -mu', -a yi, u 'yi 'l yre -we. 'Bu mo, ▢ba yi -ti -mu', Nyisua ▢tu -a mu wlon ni hle, ε 'yi 'l yre -we -we.

10 Kee, ti -mu' -ko 'yri Nyisua di 'u -a mu de -mu' -too -ni, -ε -we 'l yre, -ε -bi de -mu', -a yru 'ki le, ε di bu 'ni -we.

11 Ba 'ye ke, -te 'n mo la 'hangbe, -te -mu', 'hangbe ni 'puple, ke- 'n ni la 'puple, ko, -te -mu', 'hangbe ni 'lule-hihie, ke- 'n ni la 'lule-hihie, ko, -te -mu', 'hangbe ni -tebli a leyuyruo, ke- 'n ni la 'a leyuyruo. Kee, -te 'n -ku 'ki, -ε -bi 'n hie 'u 'hangbe a nunuklo bu.

12 -Te ti ne -bu, 'bu mo, ▢ba yi -tebli ni 'ye, -ε -bi ε 'wi yi, -a yi▢i 'ni 'ye, 'ki 'l 'yie -mu' 'kwli, -ε 'pupuo 'l 'kwli le. Kee, ε di ko -nyrowo, -aan 'yie 'mu -tebli a pepe le yru -tee. -Te ti ne -bu, ε ko -tebli -bi, -a 'te 'yε le ni yru -tee. Kee, -nyrowo di 'u 'ni nyre, 'mu▢u le yru -tee, ▢wi yi, -te -mu', Nyisua nu 'na yiyie pepe.

13 -ε -bi 'ki, -tebli ni ta ni 'u, -ε 'ye ni di bu ni -we, 'klo -mo 'klo. -Tebli ni ta a 'mu, ε no- bu: -Ba kuo Nyisua ▢wlu yi, ko, -ba ko 'a yiyie, -ε mo, Nyisua di -tebli a pepe 'ni ▢hrenti -ni, ko nvele -mu', -a ko, 'ki 'u -aan 'bio -tonyibli -mo'. Kee, 'a pepe a 'mu, 'a gbagbu, ε no- mo nvele -mu', -a ko, 'ki 'u -aan 'bio -tonyibli -mo.

14

Pob ne -ti -mo le de, 'ki 'u 'kl a gblegble -mu', Nyisua a -Hihiu yi nyibli -nyi a -ta'*

1 Ba ▢tu 'u 'kl, -ε di▢e nu, a 'mu 'aan 'bio -tonyibli -nue -ni. 'Kl a gblegble -mu', Nyisua a -Hihiu yi nyibli -nyi, ε no- ba ▢muo le, 'ki 'l 'aan ▢wl a pepe ki. De -mu', a ko ba ▢muo le dtakt, -ε -hi 'u 'a pepe 'u, ε no- mo Nyisua a -Hihiu bu -nyi 'a mu 'kl, Nyisua a -ti -mu', ε ▢ui 'a mu wlon, a 'mu▢u -mo le na.

2 'Bu mo, nyiblo 'bu yi win -mu', ε 'yi -yi ni pi, ε 'yi 'a 'bio 'pa-, ε 'ni -hlee▢e l▢i ▢nu -mo, keε, Nyisua ε yi 'l -mo -hlee -ni, -ε nu▢o, -ti -mu', ε hle, nyibli 'ni -yru▢o l▢i▢i le, Nyisua a -huhli-tebli, ε no- ε ne -mo le, 'ki 'l Nyisua a -Hihiu a 'kl 'kwli.

3 Kee, nyiblo -mu', -ε hle -ti -mu', Nyisua ▢tu▢o wlon, 'ki 'l 'a 'bliwin 'kwli, nyiblo a

'mu, 'a 'bio e yi 'l -mo -hlee -ni, e 'mu [nu 'klt -nyi a -ti, ko, e 'mu 'l [nu [wlv 'kwli bu [tu, -e di[pe nu, v 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nytsua a 'hru wlon.

⁴ Nyiblo -mu', -e di win -mu' pu, e 'yi -yi, 'a dtouo e yi -hee -ni. Kee, nyiblo -mu', -e di -ti -mu' hla, Nytsua [tu[pe wlon, 'ki 'l 'bliwin 'kwli, nyiblo a 'mu, Nytsua a nyibli a pepe, nu- e yi -hee -ni.

⁵ 'N -hve wen[pe ni, 'ki 'aan pepe ba pu wen win -mu', a 'yi -yi. Kee, de 'n -hve, -e -hi 'u de a 'mu 'u, e no- mo, Nytsua a -ti -mu', e [tu 'a mu wlon, ba na[pa -mo le, 'ki 'l 'aan dtouo a 'bliwin 'kwli. Nyiblo 'bu yi win -mu', e 'yi -yi ni pi, e di[pe 'ni -hva, 'ki nyiblo -bi, bu -ha[pa, 'ki 'l 'aan 'bliwin 'kwli, -e di[pe nu, Nytsua a nyibli 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'l Nytsua a [wlv a ykuole 'kwli. 'Bu 'yi 'mu le -ni, -e -bi nyiblo -mu', -e ne win -mu', Nytsua [tu[pe wlon -mo le, nyiblo a 'mu, e yi nyibli 'ni -hee -ni, 'e -hi 'u nyiblo -mu', -e pi win -mu', e 'yi -yi.

⁶ 'Na 'daynu -na, 'bu mo, 'ni di 'l 'a mu -mo, 'ti- 'ni yi 'l 'a mu -mo ni -hlee -ni, 'ni yi win -mu', a 'yi -yi ni pi, -bi' e di 'ki 'aan -hee le nu 'l? 'Bu mo, 'ni di 'l, 'n ko [bu -hhiha 'a mu -huhli-tebl a 'mu, Nytsua to'o 'mu, 'a de -bi kle, ko, [bu nu[pe, ba ko [to, ko, [bu lee ne 'a mu -ti -mu', Nytsua [tu 'mu wlon, ko, [bu to'o ne 'a mu de -bi. 'Bu mo, 'ni nu 'a nunuo le, -e -bi 'n di 'a mu 'ni -hee -ni.

⁷ [bu pu[bi bibi-tebl a de yi. 'Bu mo, [ni yi 'l 'padue le ni -bibi -ni, e ko, [ni yi 'l doku' le ni -bibi -ni, -bi' nyibli di 'ki -wladu a 'mu, -yi ble, 'a yizie nu 'l?

⁸ Ke- tu-hamu a bibie ni 'mu -we. 'Bu mo, dako 'bu yi tu ni -wen, nyiblo -mu', -e yi tu-hamu bi, 'bu 'ye ni 'kla[pa' le -tee, -bi' nyibli di 'ki to a 'mu, 'a kumunuo nu 'l?

⁹ Ke- ni -do e ni 'mu -we, 'ki 'u win -mu', nyiblo 'yi -yi, 'a pupu a -ta'. 'Bu mo, 'ba yi win -mu', a 'yi -yi ni pi, -ti -mu', a di hla, -bi' nyibli di 'a leyuyruo nu 'l? E di 'wi- -te nyiblo 'ye ni 'puple wen 'l le.

¹⁰ E mo [han-ti, win a gblegble, 'e ni 'ne- 'klo ki. 'A pepe a 'mu, nyibli yru[pe' le.

¹¹ Kee, 'bu mo, win -mu', 'n 'ye ni yru' le, nyiblo 'bu yi 'mo[pe -mo ni pi, 'ki 'u 'mu -mo, nyiblo a 'mu, e mo 'dagbatayu [nu, 'na 'mumu, 'n mo 'dagbatayu, 'ki 'u[pe -mo.

¹² 'A -ti, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'ki 'l 'aan [wli a pepe ki, ba -hva 'klt a gblegble -mu', Nytsua a -Hihiu yi nyibli -nyi, 'ki 'u 'a -kuan a -ta', -e di[pe nu, a 'mu 'klt -huohu a 'mu ko, -te de a 'mu, e kwlee ne 'a mu ki -tee. Kee, -ti ko -ti a 'mu[pe -hva, no- mo, a 'mu 'aan 'bio -Yusu a nyibli -hee -ni, 'ki bu muu ye', 'ki 'u Nytsua a 'hru wlon.

¹³ E no- nu[pe, nyiblo 'bu ko 'klt, 'ki bu pu win -mu', e 'yi -yi, e ko bu -hva Nytsua 'klt

-we, -e di[pe nu, e 'mu win a 'mu -ha, 'ki 'l 'a 'bliwin 'kwli.

¹⁴ 'Bu mo, win -mu', 'n 'yi -yi, 'ni yi[ti ni pi, 'ni yi Nytsua ni de, e mo [han-ti, 'na [wlv, no- de[pe. Kee, 'mo -bi, 'ni -yru[pe dedede le.

¹⁵ -Bi' 'n di 'ki[ti nu 'l? 'Bu mo, 'ni yi Nytsua ni de, 'n di nu win -mu', 'n 'yi -yi, 'mu[pe da, e ko, 'mu[pe da -we, 'ki 'l 'na 'bliwin 'kwli, -e di[pe nu, 'mu -ti a 'mu le yru. 'Bu mo, 'ni yi -wla ni ble, 'n di nu win -mu' -we, 'n 'yi -yi, 'mu ble, e ko, 'mu ble -we, 'ki 'l 'na 'bliwin 'kwli.

¹⁶ 'Bu 'yi[ti 'pa-, -mo -mu', -e yi Nytsua 'wio -nyi, 'ki 'l win -mu', [yi -yi 'kwli, nyibli -mu', -u 'yi -tebl a 'mu -yi, v 'yi 'l[ti 'l -we, bu pu le: Ke- bu ni 'mu, -e nu[pe, v nu- -mo -bi, -ti a 'mu, -hle, v 'ni -yru[pe li[ti le.

¹⁷ -Mo -bi, -yi -nyi Nytsua 'wio -tee, 'ki 'l win -mu', [yi -yi 'kwli. Kee, e 'ni -hee[pe li -na 'bhiian.

¹⁸ 'N yi -nyi Nytsua 'wio, -e nu[pe, 'n pi win -mu', 'n 'yi -yi, 'ni -hi 'u 'aan pepe 'u.

¹⁹ Kee, 'n ko 'na 'bio -Yusu a nyibli -bi 'hven-, [pa 'kukue le, 'bliwin -mu', nyibli yru[pe le, e no- 'n -hve [bu pu, -e di[pe nu, 'mu [nu Nytsua a -ti kle -hhiha -ni, 'e -hi 'u [bu pu win -huohu -mu', 'n 'yi -yi, ko, v 'ye ni yru' le.

²⁰ 'Na 'daynu -na, 'aan 'lule-hihie, e 'ni 'wu 'l 'yonu a 'lule-hihie yi, kee, bu 'wi- nyibli -bu, -u ku a 'lule-hihie yi. 'Ki 'u -tebl -huu a nunuo a -ta', ba 'wi- 'yonu yi, -u 'yi -tebl -huu a nule -yi.

²¹ 'U 'ru[ti ni, 'ki 'l Nytsuacrien 'kwli, -e mo:

«Nytsua wen 'ni, e di lee nyibli -mu',
u pi dako a win,
-e di[pe nu, v 'mu Nytsua a -ti 'a dako -lee -ni.

'E mo [han-ti, 'ki e di 'l dako a win 'kwli -naa -ni,

e 'mu 'l 'a dako -mo -hlee -ni.
Kee, e yi[pe ni, -e mo, 'ye [bu e nu 'a nunuo le,

'a dako 'yi 'l[ti 'l -we, bu pu[pe nua yi bu.»

²² 'A -ti, win -mu', [yi -yi a pupu, e mo yruule [nu, Nytsua yi nyibli -mu' -nyi, -u 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni, -e di[pe nu, v 'mu[pe yi, -e mo, v 'yi 'a nyibli 'pa-. Yruule a 'mu, Nytsua 'ni -nyi[pe li[ti nyibli -mu', -u -we 'a [wlv a ykuole -mo. Kee, 'klt -mu', -e ni[pe, nyibli 'u hle -ti -mu', Nytsua [tu [nu wlon, e no- mo yruule -mu', e yi nyibli -mu', -u kuo -Yusu [wlv yi -nyi. E 'ni -nyi[pe li[ti nyibli -mu', -u 'yi -Yusu [wlv yi -kuo -ni.

²³ 'Bu mo, 'a mu Nytsua a nyibli 'ba 'kukue le, 'aan pepe a 'mu, 'ba yi win -mu' ni pi, a 'yi -yi, 'ti-, 'ba ni 'u -tite ni -do a 'mu bu, 'ti- nyibli -mu', -u 'yee -Yusu 'Klisu

□wlv yī nī -kue -nī, ε kō, nyibli -bī -mū', -v yī -tebli a 'mū -yī, 'bū pa 'lī 'a mū 'nyī, ke- v di pū, -ε mō, 'aan 'lī -hōn 'v 'hru wlōn.

24 Kēē, 'aan pēpe, Nyīsva a -tī -mū', ε □tu 'a mū wlōn, 'ba yī□ī -mō le nī nē, 'kī 'lī 'aan 'bliwin 'kwli, 'tī- nyibli -mū', -v yēē -Yusu □wlv yī nī -kue -nī, kō, nyibli -bī -mū', -v yī -tebli a 'mū -yī, 'bū pa 'lī 'a mū 'nyī, -tī -mū', a hle, nō- di □nu□v -tōō -nī, -ε mō, de -mū', v nī, ε mō de 'kuku □nīō. -Tī a pēpe -mū', a hle, v yī 'wīn, ε di□ē 'nī nu, 'waa □wli 'mū □nu -bati le -pūv -nī.

25 -Huhli-tebli a pēpe -mū', v yī 'lu -mō le -hie, ε di bi pēpe', v 'mū kwli bī bla, 'kī 'v Nyīsva ye', v 'mū□v 'nyre le pū, kō, v 'mū□v hla, 'kī 'v nyibli a pēpe ye', -ε mō: «É mō □han-tī □nīō, 'kī Nyīsva nī 'lī 'a mū 'nyī.»

'Bū mō, 'ba 'kukue le, -tebli -mū', a nī, bī bi gblo yī

26 'A -tī, 'na 'dīayīnv -na, de 'n -hūē □bū tōō nē 'a mū, ε nō- -bū: 'Bū mō, 'ba 'kukue le, -ε -bī yī wen -wla nī ble, -ε -bī 'ε tūē Nyīsva a -tī, -ε -bī 'ε tūē nyibli -huhlīde -bī, Nyīsva -nu, ε yru' le, -ε -bī 'ε pī win -mū', -ε 'yī -yī, -ε -bī 'ε -he win a 'mū. -Tēbli a pēpe a 'mū, a nī, ε blēē yī, bī -hēē Nyīsva a nyibli, bī muu ye', 'kī 'v Nyīsva a 'hru wlōn.

27 Nyibli 'bū nī 'lī 'a mū 'nyī, 'bū yī win -mū' nī pī, v 'yī -yī, nyibli nī 'hūēn tā, nū- blēē yī, -bū pū win. 'Bū yī nī win nī pī, bī pū dodoyo. 'Tī- ε blēē yī, nyiblo bī -ha win a 'mū.

28 'Bū mō, nyiblo 'bū 'yī 'v -nī, -bū -ha win a 'mū, -ε -bī, ε nu -tēē, bī ma wīēn, 'kī 'v nyibli ye', kēē, bī plēē 'lī 'waa dīōnō kō Nyīsva 'hūēn- mō, 'kī 'lī 'waa □wli kī.

29 Nyibli -mū', Nyīsva □tu -tī wlōn, 'bū yī□ī -mō le nī nē, nyibli nī 'hūēn tā, nū- bī pū win. 'Bū yī win nī pī, 'waa 'bīo blēē yī, bī pū □nu nua yī bī, -ε di□ē nu, v 'mū□v 'ye, 'bū mō, -tī -mū', v hle, 'bū mō □han-tī, -hūv' 'bū mō hī.

30 'Bū mō, Nyīsva 'bū yī nyiblo de yrayru nī -tūē -nī, -ε -bī nyiblo -bī -mū', wīn nī wen 'lī wlōn, bī ma wīēn, -ε di□ē nu, 'a 'būhīan a 'mū, ε 'mū win pū.

31 'Aan pēpe, a -wē 'lī ba hla -tī -mū', Nyīsva □tu 'a mū wlōn nī, kēē, ba nu dodoyo, bā pū win, -ε di□ē nu, 'a -nē nyiblo, ε 'mū de 'nyī, kō a 'mū 'aan 'bīo 'kī -nyī -wē.

32 Nyiblo 'bū kō 'kī, 'kī bī hla -tī -mū', Nyīsva □tu□ō wlōn, ε -wē 'lī bī kōō 'kī a 'mū win kī nī,

33 -kōtī Nyīsva 'nī -hūā□ā hī, -bā nu -tebli -mū', -ε 'yī gblo yī -bī. É nō- mō -bī, 'a -tebli a pēpe -mū', ε nī, ε bī gblo yī.

Nūgbī -mū', -v nī 'lī 'a mū 'nyī, bī nu -tebli, □wī yī, -tē nūgbī a pēpe -mū', -v nī 'lī 'cūē -bī bī, v nī 'a nunuo.

34 'Bū mō, 'ba 'kukue le, v 'yī yī -blēē -nī, bī pū win, ('kī 'v gblē a pūpūv a -tā'). Kēē, v blēē yī, bī □tuu 'v nyībepū 'v, □wī yī, -tē v nu la 'a 'cīcīru, 'kī 'lī Nyīsva a tētecrīēn 'kwli.

35 De 'bū nī 'v, 'bū 'yē nī yru□ō' le, 'a -tī, 'bū -hūē bī 'betī -nī, -ε -bī bī -plēē 'v tī le, 'bū nyre 'lī 'kayū bī, v 'mū 'waa nyībepū 'betī -nī. É 'yī 'v le -nōō -nī, 'kī nūgbā bī pū win, 'kī 'lī 'cūē bī, ('kī 'v gblē a pūpūv a -tā').

36 □Bī a 'yī□ī kī -wēn? -Bakle, 'a mū -mō -bī, a wēn 'nī, 'kī Nyīsva a -tī □tuu 'lī 'a mū -mō -wlu, -hūv', 'a mū nī -dō, 'a mū □ble□ē kua.

37 Nyiblo 'bū pū le, ε kō Nyīsva a -Hīhiu* a 'klī, -hūv', ε mō Nyīsva a winwlōn-hanyō* □nīō, -ε -bī bī kō 'a yīyīē, -ε mō, -tī -bū, 'n yī 'cīru, 'n yē 'a mū yī, -aan Kūkōnyō a □gbetū, nō- hla□ā.

38 -Tī -bū, 'n yī 'cīru, nyiblo 'bū 'yē nī -hūā bī pū□v nua yī bī, -ε -bī nyiblo a 'mū, nyiblo □dū 'nī 'pūv 'lī□ī nua yī bī -wē.

39 'A -tī, 'na 'dīayīnv -na, bā -hūā□ā, 'kī 'lī 'aan □wli a pēpe kī, 'kī Nyīsva a -Hīhiu bī -nyī 'a mū 'klī -mū', -ε nī□ē, -tī -mū', Nyīsva □tu 'a mū wlōn, a 'mū□v -mō le nā, ε kō, a 'nī 'kaa 'lī nyibli -mū' yī, -v pī win -mū', v 'yī -yī.

40 Kēē, -tebli a pēpe -mū', a nī, bā nu□ō -tēē, kō, bī bi gblo yī.

15

-Tē Nyīsva -nu, 'ε -ha 'lī -Yusu 'Klīsv 'kōkōnyibli 'nyī, 'ε -hā□ā 'klo

1 'Na 'dīayīnv -na, □haantīē -mū', 'n pū la 'a mū, tī -hī la a tī 'yī, ε nō- 'n -hūē □bū nūnā kī de. Nō- a kuo □wlv yī, a 'ble kua, 'kī 'lī 'aan □wli kī.

2 □Haantīē a 'mū, ε nō- Nyīsva nī, 'ε wē 'a mū, 'bū mō, 'ba kuo □nē □wlv yī 'a -nē tī, □wī yī, -tē 'n nu la□ā 'aan pūpūv. 'Bū mō, 'bū 'yī 'mū le -nī, -ε -bī ε 'wī yī, a 'yī -hūā□ā □wlv yī nī -kue -nī.

3 Yī-hēde, 'n tōō la 'a mū -tebli -mū', -Yusu 'Klīsv a □gbetū, ε tōō la 'mū. -Tī a 'mū, ε nō- mō: -Yusu 'Klīsv 'kū nī, -aan de 'kuku a -tī, □wī yī, -tē v nu la 'a 'cīcīru, 'kī 'lī Nyīsvacrīēn 'kwli.

4 -Tē ε 'kū, -ε -bī v -ha 'v□v nī, -nyrōwī nī 'hūēn, tā a -nyrōwō, -ε -bī Nyīsva -ha 'lī□ī 'kōkōnyibli 'nyī nī, 'ε -hā□ā 'klo, □wī yī, -tē v nu la 'a 'cīcīru, 'kī 'lī Nyīsvacrīēn 'kwli.

5 -Tē ε 'hru 'klo, -ε -bī ε 'hru Pīēlī yī, kō, 'ε 'hru nē 'a -nagbopū* nī -pū □tu 'v 'hūēn -mū' yī,

6 -nyrōwō □dū 'kwli, 'ε 'hru nē 'a -nag- bopū -bī yī de, -v -hī (500) -hōtrōwī nī □hūn 'lu. 'Kī 'lī nyibli a 'mū 'nyī, -v -bī 'kū nī, kēē, 'waa de □tē pī -hūnhūn, v nū- hū.

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi e 'hru Sakti yi, 'ti- 'e 'hru ne 'a -monanyo* a pepe -mu' yi.

8 -Te 'waa pepe a 'mu, u -hi, -e -bi mo -mo le'boonyiblo, e 'hru yi -we. -Nyrowo a 'mu, 'n 'wi la 'yu yi, -e 'yi -ku, u -ko.

9 E mo [han-ti, 'ki 'li -Yusu a -monanyo a pepe 'nyi, 'mo -mo 'hian. 'N 'yi yi -blee -ni, 'ki bu daa 'mu -Yusu a -monanyo, -e nu[oo, 'n [tui la -Yusu a -monanyo [hwen diakti.

10 Kee, Nytsua nu 'mu [haande -mo, 'ni -he nyiblo -bu, a yi ke 'ye. [Haande a 'mu, e nu 'mu 'yi [hlon le, e 'yi dadu 'pa-, e nu[oo ni, 'ni nu -kvan, 'ni -hi 'u -Yusu a -monanyo a pepe 'u. Kee, 'kl -mu', 'n ni, 'ni ni -kvan, e 'yi 'na dtonu a 'kl 'pa-, Nytsua -mu', -e nu 'mu [haande 'yi [hlon le, e no-ko 'kl [nto.

11 'A -ti, 'ye [bu e mo 'mo, -e pi -Yusu a [haantitie, -huu', 'ye [bu e mo 'a -monanyo -bi -mu', de ni -do, no- [nto. -Aan pepe, Nytsua a -ti ni -do, no- -a ne -mo le, e no-a kuo [wlu yi.

-Te nyibli di 'li 'kokonyibli a 'nyi-hwnehon nu, u di 'klo'uhru nu

12 [Haantitie -mu', -a pi nyibli, e no- -bu: Nytsua -ha 'li -Yusu 'Kltsu 'kokonyibli 'nyi ni, 'e -ha[oo 'klo. -Te de a 'mu, e ni 'ki 'mu le, de- ko -ti, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi 'u pi le, -e mo, nyibli 'yi 'li[oo 'li -we, bu -hon 'li 'kokonyibli 'nyi, bu 'hri 'klo.

13 'Bu pa, 'bu mo wen [han-ti, -e mo, nyibli 'yi wen 'li[oo 'li -we, bu -hon wen 'li 'kokonyibli 'nyi, bu 'hri wen 'klo, [wi yi, -te -u -bi ni 'a hula, -e -bi e di [hen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Kltsu 'yi 'li 'kokonyibli 'nyi -hon, 'e 'yi 'klo 'hri.

14 Ba [tu[oo 'yie. 'Bu mo wen [han-ti, -e mo, -Yusu 'Kltsu 'yi 'li 'kokonyibli 'nyi -hon, e 'yi 'klo 'hri, -e -bi e di [hen wen 'nyre, -e mo, Nytsua a -ti -mu', -a ne -mo le, -a ne wen[ee -mo le dadu, 'a kuo wen -Yusu [wlu yi dadu -we.

15 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -e -bi e di [hen wen 'nyre, -e mo, Nytsua a -ti -mu', -a hle, e mo hu [nto, -koti -a lee nyibli ni, -e mo, Nytsua -ha 'li -Yusu 'Kltsu 'kokonyibli 'nyi ni, 'e -ha[oo 'klo. Kee, 'bu mo wen [han-ti, -e mo, Nytsua 'yi 'li[oo 'li -we, bu -ha 'li nyibli 'kokonyibli 'nyi, bu -ha [nu 'klo, -e -bi e di [hen wen 'nyre, Nytsua 'yi 'li -Yusu 'Kltsu 'kokonyibli 'nyi -ha, 'e 'yi[oo 'klo -ha.

16 'Bu mo, nyibli 'bu 'ye ni di wen 'li 'kokonyibli 'nyi ni -hon, 'bu 'ye ni di wen 'klo ni 'hri, e di [hen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Kltsu 'yi 'li 'kokonyibli 'nyi -hon, 'e 'yi 'klo 'hri.

17 'Bu mo, -Yusu 'Kltsu 'bu 'yi 'li 'kokonyibli 'nyi -hon, -e -bi a kuo wen[ee [wlu yi dadu, e di [hen wen 'nyre, -e mo, Nytsua 'yi wen 'aan de 'wuku a -ti -mo -hru.

18 De a 'mu, e di [hen wen 'nyre, -e mo, nyibli -bu, -u kuo -Yusu [wlu yi, 'ti- -u 'ku, Nytsua 'yi 'li[oo 'li -we, bu wa wen [nu.

19 'Bu mo, [ba kuo wen[ee [wlu yi, ko, [ba yi wen[ee ni -ple, -e mo, -Yusu 'Kltsu di -a mu 'ni -hee -ni, 'ti- -hee a 'mu, 'bu mo wen 'ne- 'klo -bu ki ni -do a -hee, ko, -aan nyiblo ni -do 'bu 'ye ni di wen 'li yakoo 'kwli ni mu, -aan de di ni wen nyai diakti, 'ki 'li nyibli a pepe 'nyi.

20 Kee, e 'yi 'mu le -ni. E mo [han-ti [nto, -Yusu 'Kltsu -hon 'li 'kokonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. E no- mo yi-henyiblo, Nytsua -ha 'li 'kokonyibli 'nyi, e -ha 'klo. De a 'mu, e no- tve ne -a mu, -e mo, nyibli -bi -mu', -u 'ku, u di 'li 'kokonyibli 'nyi 'ni -hon -we, u 'mu 'klo 'hri.

21 -Tonyiblo ni -do, e no- ya 'ne- 'kokoo -toto ki. -Tonyiblo a 'mu, 'a 'nyre mo Adamu. -Tonyiblo ni -do, no- nu[oo -we, nyibli 'u -hwen ke 'li 'kokonyibli 'nyi, 'u yi ke 'klo 'hri. Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre -mo -Yusu 'Kltsu.

22 Nyibli a pepe mo Adamu a 'mu a 'yonu a 'yonu [nto. -Te Adamu a 'mu, e 'ku, nyibli a pepe a 'mu, u di le 'ni 'koku -ni -we. 'Ti- nyibli -mu', -u ko -Yusu 'Kltsu 'hwen-, -u -mu, -te -Yusu 'Kltsu a 'mu, e -hon 'li 'kokonyibli 'nyi, e 'hri 'klo, -e -bi nyibli a pepe a 'mu, u di -hon 'li 'kokonyibli 'nyi, u 'mu 'klo 'hri -we.

23 Kee, -tebli a pepe a 'mu, -e di 'lu -mo mu, e di kokoo [wien le. -Yusu 'Kltsu, no-mo yi-henyiblo, -e 'hri 'klo. -Nyrowo -ko 'kwli e di -huan di de, nyibli -mu', -u mo 'a nyibli, 'ki Nytsua di 'li [nu 'kokonyibli 'nyi -haa -ni, e di [nu 'klo -ha.

24 'Bu -hi, 'kuo -huin* ko 'waa nyibli gbagbi 'hwen-, -Yusu 'Kltsu di -we [nu bu, e ko 'klo -bu, 'a naanyo a pepe, -u 'ye ni [tuu 'u[oo 'hwen-. 'Bu -we 'waa pepe bu, -e -bi 'klo di 'li 'ni -we. -e -bi -Yusu di 'li 'a bodtode 'ni -ha, e 'mu[oo 'a 'Bai -nyi.

25 'Bu mo, -Yusu 'Kltsu 'bu di -huan de, e ble e yi, bu nu bodtode de, e 'mu[oo gba -gbagba, ti -mu' -ko 'yri 'a 'Bai Nytsua di 'u[oo -nuu -ni, 'a yraanyibli a pepe, u 'mu 'li -Yusu 'Kltsu bu ni, e 'mu 'u nyre.

26 'Koku, e no- mo le'booyraanyo, Nytsua di bu -we.

27 'U 'eru la 'li[oo Nytsuacruen 'kwli ni, -e mo: «Nytsua nu[oo ni, -tebli a pepe 'e ni 'li[oo bu.» -Te Nytsua pu la le, e 'yi 'nyre [hen, -e mo, 'ki 'a 'mumu, e di 'li 'a 'Yu a 'mu bu ni, -koti e ni -do, e no- ni[ee, -tebli a pepe 'e ni 'li 'a 'Yu bu.

28 'Ti -mu' -ko 'yri Nytsua di -huan 'u[oo -nuu -ni, -tebli a pepe 'mu 'li 'a 'Yu bu ni, -e -bi 'a 'Yu a 'mumu, e di[ee 'ni nu, e 'mu -huan 'li 'a 'Bai, -e -nyi[ee -tebli a pepe bu ni. -Aan 'Bai Nytsua a 'mu, e ko bu koo -tonyibli a pepe, ko 'a -ne [dedede win ki.

29 E ko nyibli -bi, 'u ni 'li 'a mu 'nyi, 'u pi [nu 'nie 'lu le, 'ki 'u nyibli -mu', -u 'yi 'nie 'lu -pu, 'ti- -u 'ku a -ta'. De -ko de a 'mu, u ni 'li? [Bi de a 'mu, u 'ni -nu]o li[ti, -te u pu]v [han-ti, -e mo, Nyisva di -ha 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, e 'mu [nu 'klo -ha?

30 'Ya 'u 'lu de, ba ta 'u -a mu -mo le. -Te -a kuo [ne [wlv yi, -e mo, Nyisva di 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu [nu 'klo -ha, e no- nu]o, [a -wen 'a -ne ti, 'ki -ba 'ye [hven, 'bu mo, [ba yi 'li Nyisva a -ti nyibli -mo ni gbe.

31 E mo [han-ti [nto, 'diaynu -na, 'a -ne -nyrowo, 'ki 'n ni 'li 'kukuv wlon. 'N yi 'a mu -ti a pepe a 'mu 'ni -lee -ni, -e nu]o, 'aan -ti, 'n pi 'na dtov a -pli, -te a ko Kukonyo -Yusu 'Klsv 'hven-, a -mve.

32 'N 'ye [hven diaki, 'ki 'ne- Efesido 'kwli, 'ki 'li nyibli -mu' -ji', [wv yi, -te 'n ko 'wan 'kwli a muma 'hven-, -a 'ye ni -won wen. 'Klo -mo 'klo, 'n 'yi wen 'li[ti 'li -we, [bu wen wen [hwendu a 'mu a 'yiye ki, 'bu mo, 'ni 'yi wen[te [wlv yi -kuo -ni, -e mo, Nyisva ko bu -ha 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi, e 'mu [nu 'klo -ha. Nyisva 'bu 'ye ni di wen 'li nyibli 'kukonyibli 'nyi ni -ha, 'n di wen 'ni hle, [wv yi nyibli -mu', -u pi le: «Ba di 'li, -ba 'mle ke le -tee, e ko, -ba di ke de -tee, -e nu]o, -a 'te 'ku ni.»

33 Kee, ba [tu 'aan dtov 'ye, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u ni 'puple le. E mo [han-ti: -Wleye ni -do, no- ni]e, -wlo a pepe 'u pve.

34 Ba di 'aan dtov -mo. A 'ni 'nuo 'ki de 'kuku de. 'N yi[ti 'ni 'ye, -e mo, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -bi ni 'li, 'u 'ye Nyisva ni yi. -Tvi 'mu 'a mu nu, e no- ko -ti 'ni ni 'puple le.

-Bi' -aan 'hvi di 'mu ni, 'bu mo, [ba 'hri 'klo?

35 -Bakle, nyiblo di 'ni 'beti -ni: -Bi' nyibli di 'li 'kukonyibli a 'nyi-hunhon nu 'li? Nyiblo a 'mu, 'bu -hon 'li 'kukonyibli a 'mu 'nyi, -bi' 'a 'hvi di 'mu ni 'li?

36 -Mo -mu', -e ni 'betile le, [yi 'lule-hihie -ko. [Bu pu]v de yi: [Ni 'mu -kubv 'do, -ko -bu pu 'u]v -wlu, 'ti- e 'mu [ga. 'A -wlvpuvu a 'mu, e 'wi- 'kukuv yi.

37 'Bu mo, [ni yi -kubv ni 'dve, ko 'a -ne -gbugblade [dv 'hven-, 'a 'ye ni -do, e no- [dve. -Te -mu', 'dudode a 'mu, e di -mole[hunhan nu, [yi[ti -yi, -e nu]o, e 'yi 'a tugbe 'pa-, [ni 'do]o li[ti.

38 'Bu mo, [ni 'do 'a 'ye, Nyisva, no-ni]e, 'e [ge, 'e yi tugbe -he, [wv yi, -te Nyisva ni 'a -huvva. 'A -ne 'dudode a tugbe ni 'do.

39 -Aan 'mumu, de ni -do, no- [nto, 'ki 'u -a mu -mo. -Aan 'hvi ni 'do, mamvi a -ne 'hvi, 'e ni 'do, nobli a -ne ni 'do, -hriin a -ne, 'e ni 'do -we.

40 'Ki 'li yako 'kwli, -tebli ni 'li, 'ki 'ne- -tutu ki, -tebli 'e ni 'ne- -we. Yako 'kwli a -tebli a yunuo ni 'do, -tutu ki a -tebli a yunuo, 'e ni 'do -we.

41 'Yru a yunuo ni 'do, [honpu a yunuo, 'e ni 'do -we, nyahro a yunuo, 'e ni 'do. 'Ki 'li nyahro -mo -bi 'nyi, 'a -ne nyahroye 'bu ni 'u, e ko 'a -ne yunuo ni.

42 Ke- e di 'mu ni -we, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, Nyisva di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha. -Tonyiblo a -plahvi 'wi- 'dudode yi. 'Bu mo, 'bu 'ku, 'bu -ha 'u 'a -plahvi 'u, -e -bi e yi 'ni [hon. Ti -mu', -e ko 'yi Nyisva di 'li nyiblo 'kukonyibli 'nyi -ha, e di]e 'klo -ha, nyiblo a 'mu, 'a 'hvi 'yi [ti 'li -we, bu [hon 'ki de.

43 'Bu mo, nyiblo 'bu 'ku, 'bu -ha 'u 'a -plahvi 'u, 'a -plahvi a 'mu, e 'ni -ko]o 'ki 'kl de, e yi nyre 'li 'ye 'kwli le. Kee, nyiblo -mu', e di 'li 'kukonyibli 'nyi -ha, 'a 'hvi di ni 'kl ki, 'ti- e 'mu 'li 'ye 'kwli le -noo -ni.

44 'Bu mo, 'bu yi 'u]v ni -he, 'a -plahvi -mu', u -he 'u, e mo -tutu -bu a de [nto. Kee, ti -mu', -e ko 'yi Nyisva di [ti 'kukonyibli 'nyi -ha, e di -nyi]e 'hvi yrayru. 'Hvi a 'mu, e mo Nyisva a -Hihiu* a de [nto. 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ko -plahvi. 'A -ti, ba ko 'a yiye, -e mo, 'ki 'li yako 'kwli, -a di ko 'hvi yrayru -mu', -e mo Nyisva a -Hihiu a nunude.

45 Ke- u nu la 'a 'ciaru, 'ki 'li Nyisvaacien 'kwli, -e mo: «Adamu*, -e mo la 'klo -bu, 'a yi-henyiblo, Nyisva nu la]a ni, 'e ni la 'klo.» Kee, -Yusu 'Klsv, -e mo 'klo yrayru a yi-henyiblo, no- -he -Hihiu -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi.

46 'Hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'yi[ti 'pa-, e 'ni 'nyee]e 'hru ni, kee, de -di 'hru 'nyee -ni, e no- mo -plahvi. 'Bu -hi, 'ti- 'hvi -mu', Nyisva a -Hihiu di -a mu -nyi, e 'mu 'u kve.

47 Yi-henyiblo, -e mo la Adamu, e mo la -tutu ki a nyiblo [nto, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, -Yusu 'Klsv, -e mo -tonyiblo yrayru, 'ki e -hon 'li yako 'kwli.

48 -Tutu ki a nyibli 'wi- Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. Kee, yako 'kwli a nyibli, u nu- -mo -bi, u 'wi- nyiblo -mu', -e -hon 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klsv.

49 -Te ti ne -bu, -a 'wi- nyiblo -mu', -e mo Adamu yi, Nyisva nu la -pla, e nu la. -Nyrowo [dv, -a di 'wi- huan nyiblo -mu', -e -hon 'li yako 'kwli yi, -e mo -Yusu 'Klsv.

Nyisva -ha 'u 'kukuv 'hru wlon

50 'Diaynu -na, -ti 'n hle, e no- mo: -Tonyiblo 'yi 'li[ti 'li -we, bu paa 'li 'a dtov a -plahvi Nyisva a 'klo yrayru 'kwli. -Tebli -mu', -e yi [hon, e ko -tebli -mu', -e 'ye ni [hon, e 'yi [ti[ti 'li -we, bu ni 'u -tite ni -do.

51 Ba pu 'mu nva yi bu, 'mu 'a mu -huhlide -lee -ni: E 'yi -aan pepe 'pa-, -a 'ni

'kɔɔv nɪ. Kɛɛ, -aan pɛpɛ, Nyɪsɔva di -aan 'hɔɪ nɪ 'cɪcɪ -nɪ.

⁵² 'Bɔ bi lɛ'boɔ-ɲamɔ, ti nɪ -do a ti 'yri, -a di nɪ 'cɪcɪ -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ nyiblo 'yɛ nɪ 'kɔpɔ wɛn 'yie. 'Bɔ mɔ, 'bɔ bi -ɲamɔ, -ɛ -bɪ nyibli -mɔ', -v 'kɔ la, nɔ- di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, v 'mɔ 'kɔ 'hru. 'Hɔɪ -mɔ', -ɛ 'yɛ nɪ di nɪ ɔhɔn de, ɛ nɔ- v di kɪ pɔ. -A mɔ -mɔ -bɪ, -v 'yɛ nɪ 'kɔɪ, Nyɪsɔva di -nyɪ -a mɔ 'hɔɪ yɾayɾɪ -wɛ.

⁵³ ɛ ɔhɛn 'nyɾɛ, -ɛ mɔ, -aan 'hɔɪ -mɔ', -ɛ di 'kɔ, 'tɪ -ɛ di ɔhɔn, ɛ di -hɛ 'hɔɪ -mɔ', -ɛ 'yɛ di nɪ 'kɔ, kɔ, -ɛ 'yɛ di 'kɪ nɪ ɔhɔn de.

⁵⁴ Tɪ -mɔ' -kɔ 'yri de a 'mɔ, ɛ di 'v 'lɔ -mɔ -mɔ -nɪ, -ɛ -bɪ -tɪ -mɔ', v 'cɾɪ la 'lɪ Nyɪsɔvɔcɾɪɛn 'kwli, ɛ di 'v 'nɪ nyɾɛ. -Tɪ a 'mɔ, v 'cɾɪ la, ɛ nɔ- -bɔ: «Nyɪsɔva -ha 'v 'kɔkɔɔ 'hru wɔn, 'ɛ -wɛɔɛ bɔ.

⁵⁵ 'Kɔkɔɔ 'yɪ 'kɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bɔ kɔɔ -tonyibli 'klɪ kɪ de.

ɛ 'yɪ 'kɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ de, bɔ nu 'kɪ -tonyibli 'cɾɛ 'yɪ ɔhɔn lɛ de.»

⁵⁶ 'Kɔkɔɔ -wɛ 'lɪ bɔ nu nyibli 'cɾɛ lɛ nɪ, 'waa de 'kuku a -tɪ. De 'kuku -mɔ -bɪ, tɛtɛ a -tɪ, 'ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ 'v nyibli kɪ. Tɛtɛ, nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ, de -mɔ de 'kuku.

⁵⁷ 'A -tɪ, -ba -nyɪ Nyɪsɔva 'wio, -ɛ nuɔɔ, ɛ yɪ -nyɪ -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba -ha 'v de 'kuku 'hru wɔn, ɛ kɔ 'kɔkɔɔ 'hɔɛn-, 'kɪ 'v de -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ nu -a mɔ -a -ta'.

⁵⁸ -ɛ -bɪ 'kɪ, 'na 'diayɪnɔ -na, 'n nɔɛ -nɪ, -tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, ba 'nɛɛ 'v yɪ bɔ, ɔdedede 'nɪ 'nuo 'lɪɔɪ, a 'nɪ 'hɔɔn 'v 'hru wɔn. Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ a pɛpɛ kɪ, ba 'cɪbɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu a -kɔvan a nunuo. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -kɔvan a 'mɔ, a nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a 'klɪ 'kwli, ɛ 'yɪ dadɔ 'pa-.

16

'Wliye -mɔ', v -ha la, 'kɪ 'v -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Jɾusɛdɪɔ 'kwli a -ta'

¹ -Tɪ -bɔ, 'n mɪ 'kɪ 'a mɔ lee mɔ, ɛ nɔ- mɔ 'wliye -mɔ', a yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'v Jɾusɛdɪɔ a -Yusu a nyibli a -ta'. -Tɛ 'n pɔ lɛ, -Yusu a nyibli -mɔ', -v nɪ 'lɪ Galatɪblɔgba 'kwli, bɔ nu 'wliye a lɛ'kukuele, kɛ- ba nuɔɔ -wɛ.

² 'A -nɛ 'sɔɔndɪ, 'a -nɛ nyiblo 'bɔ nɪ 'v, 'wliye -bɔ, ɛ yɪ 'yɛ, ɛ kɔ bɔ pɔ 'a de 'kɪbɪa kɪ. Kɛ- ba nuɔɔ, -ɛ diɔɛ nu, 'nɪ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, a 'nɪ ɔha 'kɪ 'wli ɔɔv -ha.

³ 'Bɔ mɔ, 'nɪ nyɾɛ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, nyibli -mɔ', a -ha, 'kɪ bɔ gba 'lɪ 'wliye a 'mɔ Jɾusɛdɪɔ 'kwli, 'n di 'cɾɪ 'cɾɪɛn, 'kɪ 'v 'wliye a 'mɔ a -ta', 'mɔ ɔwɪɔv -nyɪ.

⁴ -Tɛ 'n di 'a 'yiyie nu, -ɛ -bɪ v kɔ 'mɔ 'hɔɛn- -a mɔ di mu.

'Dagbɪ -mɔ', Pɔlv di lɛ mu

⁵ 'N -hɔɛ ɔbɔ mu 'lɪ Masɔvɔantɪblɔgba 'kwli. 'Nɪ 'bɛ 'blɔgba a 'mɔ ɔtɔɔ, 'tɪ -mɔ 'a mɔ yɪ -mɛ mɔ di.

⁶ -Baklɛ, 'nɪ -di, 'n di -hɪɪ 'lɪ 'a mɔ ti gbi -mɔ. -Baklɛ, 'n nɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ -nɪnɪ, cɛ a ti 'mɔ 'lɪ -wɛ, 'tɪ -mɔ -hɪ. 'Bɔ mɔ, 'nɪ nyɾɛ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'na mumuti 'bɔ nyɾɛ 'v, 'a -nɛ -tɪtɛ, 'n di 'v mɔ, 'n -hɔɛ ba -hɛɛ 'mɔ, 'kɪ 'v 'na 'dagba a -ta'.

⁷ 'Nɪ -hɔvaɔa lɪ ɔbɔ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'tɪ- ɔbɔ 'yɛ nɪ -hɪ 'v ti -hɔvɔhɔɪ 'v, ɔbɔ -hɪ. 'Bɔ mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ 'bɔ -wɛn, 'n -hɔɛɔɛ nɪ, ɔbɔ -wɛɛn 'v 'a mɔ 'hɔɪ.

⁸ 'N -hɔɛɔɛ nɪ, ɔbɔ nɪ 'nɛ- Efɛsɪdɪɔ 'kwli bɔ, Patɪkɔtɪ a lɛ'mimle bɔ -hɪ, 'tɪ -mɔ 'hru wɔn bɪ,

⁹ -ɛ nuɔɔ, Nyɪsɔva kla ɔhaan'hru yɪ, 'kɪ ɔbɔ nuu 'nɛ- 'a -kɔvan, 'yɛ ɔbɪ 'na yɾaany- ibli -hɔ.

¹⁰ 'Bɔ mɔ, Timote 'bɔ nyɾɛ 'lɪ 'a mɔ -mɔ, ba 'bleɔɛ kɔva -tɛɛ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mɔ plɔ a bleɔɛ kɔ, -ɛ nuɔɔ, -tɛ 'n nɪ, 'nɪ nɪ -aan Kɔkɔnyɔ a -kɔvan, kɛ- nɪ -do, ɛ nɪ, 'ɛ nɪ 'a -kɔvan -wɛ.

¹¹ Nyiblo ɔɔv 'nɪ 'yɾaa 'lɪɔɪ. Kɛɛ, ba -hɛɛ ɔnɛ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mɔ 'a 'dagba 'lɔ -mɔ gba, ɛ kɔ, ɛ 'mɔ 'nɛ- 'mɔ -mɔ nyɾɛ -tɛɛ. -Yusu a nyibli -bɔ, -v nɪ 'nɛ-, v kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a yɪɔɪ 'nɪ -ple.

¹² -Aan 'diayɪ Apɔlɔstɪ -mɔ -bɪ, 'n nyaa ɔnɛ lɛ, 'kɪ 'lɪ ti -hɔvɔhɔɪ 'kwli, -ɛ diɔɛ nu, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -bɪ 'hɔɛn-, v 'mɔ 'a mɔ yɪ -mɛ mɔ di. Kɛɛ, ɛ 'yɛɛ -mɔ nɪ -wɛ, 'kɪ bɔ di 'lɪ 'a mɔ -mɔ. 'Bɔ kɔ 'hru, ɛ di 'lɪ 'nɪ di.

Lɛ'boɔwin

¹³ Ba nɪ 'v -pleɛlɛ'. Ba kɔ ɔwɔv nɪ -do, ba 'cɪbɪ 'v, ba kuo -Yusu a ɔhaantitɛ ɔwɔv yɪ. 'Aan ɔwɪ 'nɪ 'bie 'lɪ ɔhɔn. Ba 'ble nyɪɛɔwɪ kɔva.

¹⁴ 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ 'a -nɛ ɔdedede nɪ nɪ, ba nuɔɔ, 'kɪ 'lɪ nɔɛlɛ 'kwli.

¹⁵ 'Na 'diayɪnɔ -na, a yɪ Sefanɔstɪ, kɔ 'a 'kayubɔkɔɛ a pɛpɛ nɪ, 'a yɪɔɛ -wɛ, -ɛ mɔ, v nɔ- mɔ yɪ-henyibli, -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ ɔwɔv yɪ, 'kɪ 'lɪ Akaɪɔblɔgba 'kwli. V -ha 'waa dɔnɔn nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔva a -kɔvan a -ta', -ɛ diɔɛ nu, v 'mɔ -Yusu a nyibli -hɛɛ -nɪ. 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ,

¹⁶ ba ɔtɔu 'v nyibliɔv a 'mɔ 'v. Ba ɔtɔu 'v nyibli a pɛpɛ -mɔ', -v kɔɔɔ 'hɔɛn-, -v nɪ -kɔvan -wɛ.

¹⁷ Sefanɔstɪ kɔ Fɔtinatɔstɪ, kɔ Akaikɔstɪ 'hɔɛn-, 'waa didie -bɔ, v -di, ɛ nie 'mɔ dɔɔv. 'Bɔ mɔ, 'nɪ yɪ ɔwɔn nɪ 'yɛ, ɛ 'wɪ- tɛ 'n 'yɛ nɪ 'yɛ wɛn 'a mɔ.

¹⁸ 'Waa didie bleɛ 'na plɔ nɪ diaktɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ v nu la de, 'v di la 'lɪ 'a mɔ -mɔ, 'v bleɛ la 'aan plɔ. Nyibliɔv a 'mɔ, ba ɔtɔu 'v ɔnɔ.

¹⁹ -Yusu a nyibli a pɛpɛ, -v yɪ 'nɛ- Asɪɔblɔgba 'kwli lɛ 'kukue -nɪ, v 'betɪ 'a mɔ. -Yusu a nyibli kɔ Akilɔstɪ kɔ Prɪsilɪ 'hɔɛn-, -v yɪ lɛ 'kukue -nɪ, 'kɪ 'nɛ- 'waa 'kayɔ bɔ,

υ 'beti 'a mu, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'nyɛ
'kwli.

²⁰ -Yusu a nyibli a pepe -bu, -υ nɪ 'nɛ-, υ
'beti 'a mu -wɛ. Ba -nyinyi 'wio -tɛɛ, ɔwɪ yɪ
'ɔɪayɪnɔ.

²¹ 'Na ɔgbetυ, 'mɔ -yɪ 'a dɛ -bu 'cɪ: 'N
'beti 'a mu.

²² Nyiblo 'bu nɪ 'b, 'bu 'yɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu
-nɔɛ -nɪ, Nyɪsɔa bu pɔɔ'jɔ yɪ. -Aan
Kɔkɔnyɔ bu di.

²³ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu bu nu 'a mu
ɔhaande -mɔ.

²⁴ 'N nɔɛ nɛ 'aan pepe nɪ, 'a mu -mu', -υ
mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a nyibli.

'HVEN A 'CRIEN Polu gba la KOLETIKUE yi

1 'Mo Polu, Nyisva -ha, 'ki [bu mo -Yusu 'Klisu a -mɔnanyɔ*], 'mo -yi 'a mu -mɔ 'cru -ni, 'n ko -aan 'diayi Timote 'hven-. 'A mu Nyisva a nyibli -mu', -v ni 'li Kolɛdidɔ 'kwli, kɔ -v -bi -mu', -v ni 'li Akaiblogba 'kwli, 'a mu -a yi -mɔ 'cru -ni.

2 -A de -aan 'Bai Nyisva ni, -e di[e nu, e ko -aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu 'hven-, v 'mu 'a mu [haande -mɔ nu, e kɔ, v 'mu 'a mu kubuwɛɛnle -nyi.

'Bu mɔ, [ba yi [hven ni 'ye, Nyisva [tui 'li -a mu [wɔ 'kwli bu

3 -Ba pu Nyisva 'nyre le. E nɔ- mɔ -aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Klisu a 'Bai. Nyisva a 'mu, 'a -ne ti, e kɔ nyibli a nyai, 'e [tui 'li [nu [wɔ 'kwli bu.

4 'A -ne ti, 'bu mɔ, [ba yi [hven ni 'ye, e yi -nyi -a mu 'kli, -e di[e nu, nyibli -bi -mu', -v yi [hven 'ye -we, -a 'mu [nu 'kli -nyi.

5 E 'wɔ yi, -Yusu 'Klisu 'ye [hven diaki. -Te -a kɔ[ɔ 'hven-, -a -mɔe, -a ni 'a -kuan, e nɔ- nu[ɔ, -aan 'mumu -we, [a yi [hven 'ye diaki. Kɛɛ, Nyisva yi -a mu 'ni -heɛ -ni diaki -we.

6 E nɔ- nu[ɔ, 'bu mɔ, [ba yi [hven ni 'ye, [haande 'e -hven 'li -aan [hven a 'yiye a 'mu 'kwli, 'ki 'b 'a mu -mɔ. 'Bu mɔ, Nyisva 'bu yi -a mu 'kli ni -nyi, 'ki 'li -aan [hven a 'yiye 'kwli, -e -bi e yi -nyi 'a mu 'kl -we, -e di[e nu, a 'mu [wɔ a 'li kɔ, 'bu mɔ, [hvendɔ -bu, -a yi 'ye, 'ba yi[ɔ ni 'ye -we.

7 'A -ti, -a yi[e ni -tɛɛ, -e mɔ, e 'yi [dedede -kɔ, -bu nu[ɔ, ba -hi la -a mu wɔn. 'E mɔ [han-ti, a di 'ye [hven, [wi yi, -te -a ni [hven a 'yiye, kɛɛ, -a yi[e ni, -e mɔ, Nyisva di -nyi 'a mu 'kli, [wi yi, -te e ni, 'e -a mu 'kli -nyi.

8 'Diayinu -na, -a -hɔe[e ni, ba yru[ɔ] le -tɛɛ, -te -a nu la [hven a 'yiye, ti -mu' -kɔ 'yri -a ni la 'li Asiblogba 'kwli. [Hvendɔ a 'mu, -a yi la 'ye, e -hi la -a mu wɔn. -A 'yi la[ɔ [han-ti -pu, -ba di la 'li[ɔ wɔn [ta.

9 'E mɔ [han-ti, [a yi la[ɔ 'lu -mɔ le -hie, -e mɔ, 'ki 'li [hven a 'yiye a 'mu 'kwli 'ki -a di la 'li 'kɔv ni. Kɛɛ, [hven a 'yiye a 'mu, e nyre 'v ni, -e di[e nu, -a 'mu[ɔ yi, -e mɔ, -a mu ni -do a 'kli, e 'yi 'li[ɔ 'li -we, bu wa -a mu, kɛɛ, -a 'mu[ɔ yi, -e mɔ, Nyisva a 'kli, nɔ- we -a mu. Nyisva a 'mu, e nɔ- he 'li nyibli 'kɔkonyibli 'nyr, -e -he [nu 'kɔ.

10 E nɔ- [gble la -a mu, 'ki 'li 'kɔkɔv 'yakla -mu' wɔn, -e di la -a mu ki ye, kɔ, e 'mu -a mu wa -we, 'ki 'b [hven a 'yiye a

gblegble -mu', -v di di a -ta'. Iin, -a yi[e ni, [a yi[ɔ -ple, -e mɔ, e di de a 'mu 'ni nu de.

11 'Aan 'mumu, a di -a mu 'ni -heɛ -ni -we, 'bu mɔ, 'ba yi Nyisva ni de, 'ki 'b -aan -ta'. 'A -ti, nyibli -hɔhɔvi di da Nyisva, 'ki 'b -aan -ta'. Nyisva 'bu nu -a mu [haande -mɔ, nyibli -hɔhɔvi, nu- di[e 'wio -nyi.

Polu -hɔhɔe[e kle, de- kɔ -ti, -ti -mu', e hla la, 'ki e 'yi[ɔ -nu

12 De -bu, -e kɔ -pli -a pi, e nɔ- mɔ: -a yi[e ni, 'ki 'li -aan [wɔ ki, -e mɔ, 'ki 'b 'a -ne nyibli [ɔv -mɔ, -aan 'yrinaabvi 'sii 'b yi -tɛɛ, e kɔ, -ti -bu, -a -hle, e nɔ- -a ni, [wi yi, -te Nyisva ni 'a -hɔhɔa. Seyi-seyi, 'ki 'b 'a mu -mɔ, -aan 'yrinaabvi 'sii 'b yi -tɛɛ. 'Bu mɔ, [ba yi la 'a nunuo le ni ni, e 'yi 'li -aan [gbetu a [ɔtɔ 'kwli 'pa-, kɛɛ, Nyisva nu la -a mu [haande -mɔ, 'e -heɛ ne -a mu, kɔ, 'e -nyi la -a mu 'kli, 'ki -ba nu la -teblɔ a 'mu.

13-14 A yi -teblɔ a 'mu ni, -e nu[ɔ, -ti a pepe -bu, -a yi 'a mu -mɔ 'cru -ni, e kɔ leyuyruo. 'Bu mɔ, [ba yi 'a mu -mɔ ni 'cru -ni, -a 'ni -hɔa[ɔ li -ba -hli 'a mu [dedede 'yi ki. -Nyrowɔ -mu', Kɔkonyɔ -Yusu di ya de, a di pu -aan -pli, [wi yi, -te ni -do -a di nu, -a 'mu 'aan -pli pu. Kɔe la 'li bu, -bu ye ti -bu ki, a yru -ti a 'mu le de gbe. Kɛɛ, 'n pu[ɔ [han-ti, -e mɔ, -te ti ne -bu, a di yru[ɔ le -tɛɛ.

15-16 'N pu la[ɔ [han-ti, -e mɔ, -ti a 'mu, a di yru la[ɔ] le. E nɔ- kɔ -ti, 'ni -hie la[ɔ 'lu -mɔ le, 'ki [ɔv di la 'li 'a mu -mɔ, 'ti- 'mu la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'ki 'li Masɔduantiblogba 'kwli, 'ti- 'mu la -mɔ [hvan, 'mu la 'li 'a mu -mɔ di de, -e di[e nu, a 'mu la 'mu -heɛ -ni, 'mu la 'na 'dagba 'lu -mɔ gba, 'ki 'li Sudeblogba 'kwli. 'Bu mɔ, 'ni nu la 'a nunuo le, 'n di nu la 'aan -heɛwi ni 'hven. Kɛɛ, 'n 'yi la 'li -di.

17 -Te 'n lee la 'a mu, -e mɔ, kɛ- 'n di la[ɔ nu, 'ti- 'n 'yi la[ɔ le -nu, [ɔv 'aan [wɔ 'ye[e ni, -e mɔ, 'n neɛ 'li ni 'hven? 'ʊn-, e 'yi 'mu le -ni. 'Bu mɔ, 'ni pu le, -e mɔ, de -bu, 'n di[e 'ni nu, -e -bi 'n di[e 'ni nu. 'Ni -nu[ɔ li 'a nunuo le, [wi yi 'kɔ -bu ki a nyibli -bi, -v 'yi Nyisva -yi, -v pi le iin kɔ 'ʊn-, 'ki 'b de ni -do ki.

18 'Ki 'b Nyisva ye', -e mɔ -tɛɛ a Nyisva, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mɔ, ti -mu', -e kɔ 'yri -a pi la 'b 'a mu Nyisva a [haantitɛ -bu, -a 'ni -pu[ɔ la iin kɔ 'ʊn-, 'ki 'b de ni -do ki,

19 -e nu[ɔ, Nyisva a 'Yu, -e mɔ -Yusu 'Klisu, nɔ- kɔ -ti 'n kɔ Silasi, kɔ Timote 'hven-, -a yi la 'a mu -lee -ni. -Yusu 'Klisu a 'mu, e 'ni -pu[ɔ iin kɔ 'ʊn-, 'ki 'b de ni -do ki. -Ti -mu', -e mɔ -ti a -tɛɛ, e nɔ- e hle 'a -ne ti.

20 E 'wɔ yi, e nɔ- yi -a mɔ[ɔ -lee -ni, -e mɔ, iin, -teblɔ a pepe -mu', Nyisva pu la 'li,

'ki 'b -a mu -mo', e mo -ti a -tee □nto. E no- nu□o, 'ki 'l 'a 'nyre 'kwli, □a pi le: Ke- bu ni 'mu, -e di□e nu, -a 'mu Nytsva -ti a 'yi'buale -nyi.

²¹ 'Ya 'b 'lu de, Nytsva a 'mu, e no- yi -a mu 'kli -nyi, a ko -a mu 'hven-, 'ki 'b -Yusu 'Klsv a 'hru wlon. E ni -do a 'mu, e no- pu -a mu 'kibta ki, 'ki 'b 'a -kuan a -ta';

²² 'e -nyi -a mu 'a -Hihiu*, 'ki 'l -aan □wli ki. Ke- e nu -aan yruule a □tutuo, -e tue ne -a mo□o, -e mo, -a mo 'a nyibli □nto. 'A -Hihiu, e -nyi -a mu, e no- tue ne -a mo□o, -e mo, e di -a mu -tebli -mu', -koti e -hla 'ni -nyi.

²³ -Te ti ne -bu, 'n di 'a mu 'ni -lee -ni, de- ko -ti 'n 'yi la 'l 'a mu -mo -di, 'ki 'l Koletidto 'kwli. 'Ki 'b Nytsva ye', 'n 'svu ni, 'bu mo, 'ni nu hi, □bu 'ku; -e nu□o, 'n pu la 'l□i ni, -e mo, 'n 'yi 'l□i 'l -we, □bu di la 'l 'a mu -mo, -e di□e nu, 'ni □ha la nyiblo □du a □wlv □hlon pu, -e nu□o, 'bu mo, 'ni ko □bu di la 'l, 'n ko □bu ple la nyibli -mo, 'ki 'b ynyre-tebli -mu', v -nu a -ta'.

²⁴ 'yi 'nyre □hen, -e mo, -a -hve -ba ni 'a mu 'lu bu, 'ki 'b -te a ko ba nu -Yusu 'Klsv a □wlv a ykuole a -ta'. -A yi□e ni, -e mo, a kuo -Yusu 'Klsv □wlv yi -tee. De e -hen 'nyre, e no- mo, a ko -a mu 'hven-, -a bibi 'yi le, □a ni -kvan, -e di□e nu, a 'mu plo a bleele ko.

2

¹ 'A -ti, 'n pu la 'l□i ni, -e mo, ti 'ye la 'b ni nyre, 'ki □bu di la 'l 'a mu -mo, -e nu□o, 'bu mo, 'ni di la 'l, 'n di pu la 'aan □wlv □hlon de, □wi yi, -te 'n nu la 'a nunuo.

² 'Bu mo, 'ni pu 'aan □wlv □hlon, 'na 'mumu, 'na □wlv di bi □hlon. -E -bi 'aan nyiblo □du 'yi 'l□i 'l -we, bu □tu 'l 'mu □wlv 'kwli bu.

³ E no- nu□o, 'ni 'cru la 'a mu -mo, -e mo, 'ni -di□e la 'l 'a mu -mo ni. Ti -mu' -ko 'yri 'n 'cru la 'crlen a 'mu, 'bu mo, 'ni di la 'l 'a mu -mo, a di pu la 'na □wlv □hlon. Kee, a mo nyibli □nto, -v ko -bu □tu wen 'l 'mu □wlv 'kwli bu. 'N yi□e ni, -e mo, 'bu mo, 'mo -bu, 'ni ko plo a bleele, 'aan 'mumu, a ko plo a bleele -we.

⁴ Ti -mu' -ko 'yri 'n yi la 'a mu -mo 'cru -ni, 'n ko la □wlv a lenaale diaki. 'N yi la 'ni we -we. 'Ni -hva□a la □bu pu la 'aan □wlv □hlon. Kee, 'n 'cru la ni, -e di□e nu, a 'mu□v yi, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni diaki.

Polv wen 'ni, bu -hru de'kukununyō a de 'kuku a -ti -mo

⁵ 'N pu□v □han-ti, 'ki 'l 'a mu 'nyi, nyiblo □du, no- pu nyibli a □wlv □hlon. E 'yi 'na □wlv 'pa-, e 'yi□i □hlon -pu, kee, 'aan pepe a □wlv e pu □hlon. -Bakle, e 'yi 'aan pepe 'pa-, kee, nyibli -huohvi a □wlv e pu □hlon. Kee, 'ni -hva□a l □bu hlee de a 'mu ki diaki;

⁶ nyibli -huohvi, 'ki 'l 'a mu 'nyi, v nu- puv nyiblo a 'mu -bati le. -Bati a 'mu, bu -we 'ki 'l.

⁷ Ti nyre 'ki 'b ni, 'ki de -mu', e nu la, 'a -ti bu -hru 'a mu -mo, a 'mu 'l□i □wlv 'kwli bu □tu. 'Bu mo, 'ba 'yi le -nu, -e -bi 'a □wlv di bi □hlon pepe.

⁸ 'A -ti, 'n nyee ne 'a mu le, ba to□ □ne□e yi, -e mo, a nve □ne ni.

⁹ De- ko -ti 'ni 'cru la 'a mu -mo, e no- mo, 'mu 'l 'a mu -gbaa -ni, 'mu□v 'ye, 'bu mo, -ti -bu, 'n hle, 'ba yi v□v ni □tui -ni. 'E mo -tee, 'n 'ye□e ni, -e mo, a □tuu 'b 'mu ni, 'a puv nyiblo a 'mu -bati le.

¹⁰ 'A -ti, ke- 'n pi 'ki 'a mu yi, 'bu mo, 'ba -hru nyiblo □du a de 'kuku a -ti -mo, -e -bi 'na 'mumu, 'n -hru 'a -ti -mo -we. E mo □han-ti, nyiblo a 'mu, 'bu nu 'mu □dedede -mo, 'n -hru 'a -ti -mo. 'Ki 'b -Yusu 'Klsv ye', de a 'mu, nyiblo a 'mu, e -nu, 'n -hru 'a -ti -mo, -e di□e nu, 'mu 'a mu -hee -ni.

¹¹ 'N nu□o ni, -e di□e ni, Satan 'ni □ha 'hru 'ye, 'ki 'l 'a mu 'nyi. -A yi□e ni, -e mo, e -hve bu -ha 'v -a mu 'hru wlon.

Ti -mu', Polv -hi 'l Trvasidto 'kwli, e no- ko -ti e hle

¹² Ti □du a ti 'yri, 'ki 'n mu la 'l 'dto -mu', -e mo Trvasi 'kwli, 'mu la □haantite -mu' pu, -e ne -Yusu 'Klsv a -ti -mo le. -Te 'n nyre la 'l, -e -bi 'n 'ye la□a ni, -e mo, Kōkōnyo -Yusu -ha la 'hru, 'ki □bu na la 'a -ti -mo le.

¹³ Kee, 'n ko la □wlv a lenaale, -e nu□o, 'n 'yi la 'l -aan 'dayi Titi bu -yee -ni. E no- nu□o, 'ni gba la -Yusu a nyibli -mu' wlu, -v ni 'l Trvasidto 'kwli, 'ni -hi la, 'ni mu la 'l Masidvaniblogba 'kwli, 'mu la 'l□i bu -yee -ni.

-Yusu 'Klsv ni□e ni, □a -he 'v 'a -ne □dedede 'hru wlon

¹⁴ Kee, -ba pu Nytsva 'nyre le. E no- nee ne -a mu 'a -ne ti, -e nu□o, -a ko -Yusu 'Klsv 'hven-, -a -mve ni. -Yusu 'Klsv -ha 'v 'a yraanyo 'hru wlon, 'e ni□e, □a yi□i □wien le kve, Nytsva 'e nee ne -a mu 'a -ne -tite, -a mi 'l, -e di□e nu, 'e 'mu□v nyibli yi -to□ -ni, -e mo, -Yusu 'Klsv -ha 'v 'a -ne □dedede 'hru wlon, 'e yi -a mu -lee -ni, 'ki 'b 'a -ne -tite □du, 'ki -ba na -Yusu 'Klsv a -ti -mo le. -Yusu 'Klsv a -ti a 'mu, e 'wi- hnhronpude yi, -e ko hnhron □heen bu, -e di□e nu, nyibli 'mu -Yusu 'Klsv a 'mu yi.

¹⁵ 'E mo -tee, -a 'wi- hnhronpude yi, -e ko hnhron, -e kwlee Nytsva ki, -e nu□o, -a ne -Yusu 'Klsv a -ti -mo le, 'ki 'b 'a -ne -tite □du, 'ki 'b nyibli -mu', Nytsva we, e ko, 'ki 'b nyibli -mu', -v 'wan ye'.

¹⁶ Nyibli -mu', Nytsva we, hnhrondu a 'mu, e nu -tee, 'ki 'b □nu -mo. U yi wen -Yusu 'Klsv a -ti ki, 'ti- Nytsva 'e yi □nu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'l -nyi. Kee, nyibli

-mu', -u yi 'wan, u nu- -mo -bi, hnhhröndu a 'mu, e 'yi -tee nu 'ki 'u [nu -mo, 'e ni]e, 'u 'ku, 'ki 'u Nyisva ye'. 'A -ti, -Yusu 'Klisu a -ti a -molenuna, e mo -kvan [nu, -e -hi -aan 'kl wlon.

¹⁷ Kee, -a mu -mo nyibli -mu', Nyisva -lee -ni, 'ki -ba nu 'a -kvan a 'mu. E ko nyibli -huchut, 'u ne Nyisva a -ti -mo le, 'u -hve bu hlaa 'h[ti kvese 'kwli, 'u 'w[ti puplonyibli yi, -u ko [yre. De a 'mu, u ni, -a mu -mo -bi, -a 'ni -nu[ti h[ti. -A mu -mo -bi, -a hle Nyisva a -ti, 'ki 'h -aan [whi a pepe ki, 'ki 'u[u ye', -e nu[ti, -a mo -Yusu 'Klisu a -kvanunuyibli [nu.

3

Polu ni -kvan, 'ki 'h 'yri yrayri 'kwli

¹ -Ti -bu, 'n 'cru wen, e 'yi 'nyre [hen, -e mo, -a [tui -aan dtonu a -pli a pupuu -wlu de. -A 'ni -hva[ti h[ti, 'ki nyiblo [du bu 'cru 'cru, -u tue [ne 'a mu, -e mo, -a mu -mo -tee a -Yusu a -monanyu*. -A 'ni -hva[ti h[ti -we, 'ki ba 'cru 'cruendu a 'mu, -e di]e nu, -a 'mu[u nyibli yre -too -ni. -U -bi -hve]e ni, 'ki nyibli bu 'cru 'cruudu a 'mu, 'ki 'u 'waa -ta'. Kee, -a mu -mo -bi, -aan de 'yi 'mu le -ni.

² Aan [gbetu, 'a mu -mo 'cruen, 'a hle -kvan -mu', -a nu, 'ki 'a mu -mo, 'a -ti. -Yusu 'Klisu a [gbetu, e no -cru 'h[ti 'aan [whi ki, 'a -ne nyiblo 'mu[u -hre, 'e 'mu[u ye, -e mo, -Yusu 'Klisu nu -kvan, 'ki 'h 'aan [whi ki.

³ 'A -ne nyiblo, e -we 'h bu 'ye]e ni, -e mo, 'a mu -mo 'cruen -mu', -Yusu 'Klisu naa 'h 'mu, e 'cru. E 'yi 'pesritu -nu, e 'y[ti 'cru. Kee, 'Klohienyisva a -Hihiu*, e no -e -nu, 'e 'cru]e. E 'yi 'u 'hukabi ki 'cru -ni, kee, 'ki e 'cru 'h -tonyibli a [whi ki.

⁴ [Ba yi 'a 'cruu le ni ni, e [hen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klisu too ne -a mu ni, -e mo, Nyisva, no -lee ne -a mu, 'ki -ba nu 'a -kvan.

⁵ -A yi]e ni -tee, -e mo, 'ki 'h -a mu ni -do a 'kl 'kwli, -a 'yi 'h[ti 'h -we, -ba nu -kvan a 'mu. Kee, Nyisva, e no -yi -a mu 'kl -nyi, 'ki -ba nu[ti.

⁶ E no -nyi -a mu 'kl, 'ki -ba -he 'a -kvanunuyibli, -e di]e nu, 'yri yrayri -mu', e [tu, e ko nyibli 'huen-, -a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni. 'Yri yrayri a 'mu, e 'yi tete 'pa-, ti -hi la a ti 'yri, u 'yi la[ti 'cru. Kee, Nyisva a -Hihiu, e no -nee ne -a mu. Tete -mu', u 'cru la, ti -hi la a ti 'yri, e ni]e ni, nyibli 'u 'koku le, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, Nyisva a -Hihiu -mo -bi, 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'h, e no -e yi nyibli -nyi.

⁷ Ti -hi la a ti 'yri, 'ki 'u 'hukabi ki, 'ki Nyisva 'cru la 'u tete. Ti -mu' -ko 'yri e ni la de a 'mu, nyibli yi la 'a -ti a 'yi'buale 'ni 'ye, 'e nu la[ti -we, Nyisva a winwlon-hanyo* Moise a yigbakla 'e yi la wln. 'Ye [bu 'a yigbakla a wonwluun a 'mu, e 'ye ni di la 'u

bu ni -wleen -ni, kee, Yisraekue 'yi la 'h 'a yigbakla a 'mu, 'a 'yije 'h -we, -e nu[ti, e yi la 'ni wln diaki. Kee, tete a 'mu, e ni]e ni, nyibli 'u 'koku le, 'ki 'u Nyisva ye'. Tete a 'mu, e ni]e, nyibli 'u 'koku le, -e e tue la nyibli Nyisva a -ti a 'yi'buale, ti -mu' -ko 'yri -ti a 'yi'buale a 'mu, e yi la 'u 'hru -ni,

⁸ -e -bi Nyisva a -ti a 'yi'buale, e di 'ni 'bua, e 'mu 'u 'a yi-hede 'u -hi, 'bu mo Nyisva a -Hihiu, 'bu yi -kvan ni ni, 'ki 'h nyibli -mu', -u ni 'h 'yri yrayri 'kwli 'nyri.

⁹ Moise a tete nu[ti ni, Nyisva 'e pu nyibli -bati le. Tete a 'mu, -e ni]e, 'e pu ne -a mu -bati le, -e e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale, -e -bi 'yri yrayri -mo -bi, -e ni]e, [a 'sii 'u yi, 'ki 'u[u ye', 'yri yrayri a 'mu, e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale diaki, 'e -hi 'u tete 'u.

¹⁰ E 'w[yi, tete -mu', ti -hi la a ti 'yri, -e tue la nyibli Nyisva a -ti a 'yi'buale, e 'yi 'ki -ti a 'yi'buaba -ko de, -e nu[ti, -ti a 'yi'buale yrayru, no -hri, -e -hi 'u 'a 'ki -mu' 'u.

¹¹ E mo -tee, 'yri 'ki -mu', Nyisva -nyi la nyibli, -e ko la 'kl, 'ki 'h ti gbi 'kwli, 'e tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale. -Te e ni 'mu le, -e -bi 'yri yrayri -mu', -e hie 'klo, no -tue ne -a mu Nyisva a -ti a 'yi'buale, 'e -hi 'u 'yri 'ki 'u.

¹² 'Bu mo, [ba yi ni hle, -a 'ni -hli]e h [dedede, 'ki 'h -aan hihlewin 'kwli, -e nu[ti, -a yi]e ni, -e mo, -teblt a 'mu, -a yi -ple, Nyisva di nu, e mo -ti a -tee [nu.

¹³ Ti -hi la a ti 'yri, Moise nu la danu, 'e -hli la 'a yigbakla, -e nu[ti, Nyisva a -ti a 'yi'buale -mu', e yi -we la 'u[u ye, kee, Moise -mo -bi, e 'ni -hva[ti la Yisraekue bu 'ye la[ti, -e mo, -ti a 'yi'buale a 'mu, e yi -we la 'u[u ye. -A mu -mo -bi, -a 'ni -nu[ti h 'a de, -e nu[ti, -a 'yi [dedede a -huhlie -ko.

¹⁴ Yisraekue -mo -bi, ti -hi la a ti a 'yri, 'waa [whi 'gboklo la ni, 'u 'yi la 'h[ti 'h -we, bu yri la -teblt a 'mu le. Ti -bu 'yri, de ni -do a 'mu, e no -[nu, 'ki 'u 'waa 'yonu -mo. 'Bu mo, 'bu yi Nyisva a 'yri 'ki a 'cruu -mu' ni -hre, u 'ni -yru[ti h [dedede le -we, [w[yi, te bu 'ye ni nu wen danudu a 'mu, bu 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. Kee, nyiblo 'bu ni 'u, e ko -Yusu 'Klisu 'huen-, 'bu -mue, -e -bi -Yusu 'Klisu a 'mu, e no -ni]e, danu a 'mu, 'e -huen 'u -wlu, nyiblo a 'mu, 'e yruu -ti le.

¹⁵ Ke- 'n pi de, 'bu mo, 'bu yi Moise a 'cruu ni -hre, u 'ni -yru[ti h[ti le, [w[yi, -te danu 'ye ni ka wen 'waa 'ule-hihie yi.

¹⁶ Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu [huan -mo, 'bu -nyi 'a 'klo a pepe -Yusu 'Klisu, -e -bi danu a 'mu, e -hon 'u -wlu ni.

¹⁷ Ke- e ni 'mu, -e nu[ti, -aan Kukonyo -Yusu 'Klisu, ko Nyisva a -Hihiu 'huen-, u -mue ni. Nyisva a -Hihiu 'bu ni 'u nyiblo ke', -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi 'ki [dedede a [koyu 'pa-.

18 'A -ti, -aan pepe -mu', -v kuo -Yusu 'Kltsv [wlv yi, -a 'ni -nu]o li danv, -a 'ni -hli]e li -aan yigbakla, 'bu mo, [ba yi -aan Kvkonyo -Yusu a -ti a 'yi'buale ni 'ye, 'ti -ti a 'yi'buale a 'mu, 'e ni]e, [a [hven -mo, -te -mu', e ni 'mu, [a yi 'mu le ni. E no- ni]e, [a ko -ti a 'yi'buale, 'a -ti a 'yi'buale 'e yi kle -bii -ni, 'ki 'li -a mu 'li. E no- mo -kvan -mu', Nytsva a -Hihiu ni.

4

-A 'yi 'kli [dv -ko, kee, Nytsva, no- ko 'kli

1 Nytsva ni -a mu [haande -mo dtakt. E no- nu]o, 'e -nyi -a mu -kvan -bu, -a ni. 'A -ti, -aan 'kli 'ni -we]e 'li, 'ki 'v -kvan a 'mu a -ta'.

2 'Bu mo, [ba yi nyibli -Yusu a -ti ni -lee -ni, -a 'ni -naa]a 'li [yre 'kwli, -e di]e nu, v 'mu]v kva 'ble, -e nu]o, -a 'ni -hva]a li -ba kaa nyibli. -A 'ni -pv]v 'li Nytsva a -ti hi 'nyi. Kee, [ba yi -Yusu a -ti ni hle, -a hle -ti a -tee, 'ki 'v nyibli a pepe ye'. E no- tue [ne nyibli, -e mo, -a ni [haan-kvan. 'A -ne nyiblo, -e yi 'a [wlv 'jitra -ni, 'ki 'v Nytsva ye', e yi de a 'mu ni.

3 -Yusu a [haantitie a -mu', -a pi, nyibli -bi 'ni -yru]o h[ti le, [wi yi, -te danv 'ye ni -hli wen 'waa yigbakla. 'Ye [bu e ni 'mu le, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyibli -mu', -v yi 'wan, v no- 'ye ni yru [haantitie a 'mu le.

4 V 'ni -yru]o [haantitie a 'mu le, -e nu]o, Satan -e koo 'klo -bu win ki, e pipi 'waa 'lule-hihie 'yi le, -e di]e nu, v 'ni [ha [haantitie a 'mu [wlv yi -kuo -ni. Satan a 'mu, e 'ni -hva]a li nyibli bu 'ye -nyre -mu', -e yi wln, 'ki 'v [nv mo. -Nyre a 'mu, 'ki e -hven 'li -Yusu a [haantitie a 'mu 'kwli. [Haantitie a 'mu, e no- tue ne -a mu -Yusu 'Kltsv a -ti a 'yi'buale. [Ni 'ye -Yusu, -e -bi]ye Nytsva ni.

5 'Bu mo, [ba yi [haantitie a 'mu ni pi, e 'yi -aan -ti 'pa-, -a 'ni -na]a h[ti -mo le, kee, -Yusu 'Kltsv a -ti a -ne -mo le, -e mo, e no- mo Kvkonyo. -A mu -mo -bi, -a mo 'a -kvannunuyibli [ni]o, -e nu]o, -a nve -Yusu 'Kltsv ni.

6 Ti -mu' -ko 'yri Nytsva nii la 'v 'klo, ke- e pi la: «-Nyre bu -nye, 'ki 'li halo 'nyi.» Nytsva ni -do a 'mu, e no- nu]o, 'a -nyre a 'mu 'e yi ke wln, 'ki 'li -aan [wlv ki. -Nyre a 'mu, e no- tue ne -a mu -Yusu 'Kltsv a yigbakla, -e yi wln, 'ki 'v Nytsva a -ti a 'yi'buale -mo'. E no- nu]o, [a pi nyibli -Yusu a [haantitie a 'mu.

7 -A 'yi 'kli [dv -ko. -A 'w[ti yi -mu', v nuu bve yi. Kee, 'ye [bu -a 'w[ti yi yi, ko, 'ye [bu -a 'yi 'kli -ko, Nytsva pv 'li -a mu yinode 'li, -e mo -Yusu a [haantitie. Ke- Nytsva nu 'a nunuo, -e di]e nu, nyibli 'mu]v 'ye, -e mo, 'kli -mu', -e -hi 'v 'a -ne

'kli [dv 'v, -a ni, [a ni Nytsva a -kvan, 'ki e -hven 'li]ti -mo. E 'ni -hon]o 'li -a mu -mo.

8 Nyibli [tui -a mu [hven a gblegble, kee, v 'ni -ha]a 'v -a mu 'hru wlon. -Gvtv ni -a mu ni dtakt, kee, -aan [wlv 'ni -bi]e [hlon.

9 Nyibli [tui -a mu [hven, kee, Nytsva 'ni -hie]e 'v -a mu bu, 'v pi e ne -a mu -tvtv ki ble, -e di]e nu, v 'mu -a mu bu -we, kee, v 'yi 'li -aan bu-wwe 'li -we.

10 'A -ne ti, v [mve]e le, 'ki bu 'la -a mu, [wi yi, -te v -nu, 'v 'la -Yusu -we. Kee, -a 'te ni 'klo. E no- ni]e, nyibli 'v yi]ti 'ye, -e mo, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

11 Ti a pepe -bu, -a yi 'ne- 'klo ki -hi, v [mve -aan 'lula le, -e nu]o, -a nve -Yusu ni. Kee, -aan -plahvi -mu', -e 'yi 'kli -ko, e 'yee ni 'kvt. E no- tue [ne nyibli, -e mo, -Yusu ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'li.

12 E 'wi yi, 'a -ne ti, 'ki -a ni 'li 'koku -ji', -e nu]o, -a yi lee nyibli -Yusu a [haantitie. 'A mu -mo -bi, -te a 'win [haantitie a 'mu, e no- nu]o, 'a ko 'klo yrayrv, -e 'ye ni -we 'li.

13 -Ti a 'mu, v 'cru la 'li]ti Nytsvacrien 'kwli, -e mo: «'N kuo Nytsva [wlv yi. E no- nu]o, 'ni hla 'a -ti.» -Aan 'mumu, ke- ni -do -a ni]e -we, [a kuo Nytsva [wlv yi. E no- nu]o, -aan 'mumu, [a ne Nytsva a -ti -mo le -we.

14 -A yi]e ni, -e mo, Nytsva -mu', -e -ha 'li -Yusu 'kukonyibli 'nyi, -e -ha]a 'klo, -aan 'mumu, e di -ha 'li -a mu 'kukonyibli 'nyi -we, e 'mu -a mu 'klo -ha, -e nu]o, -Yusu ko -a mu 'hven-, -a -mve ni, a ko -a mu 'hven-, e 'mu 'v -a mu Nytsva ye' gba.

15 Nytsva yi -a mu -kvan a pepe a 'mu 'ni -nyi, 'ki 'v 'aan -hele a -ta', -e di]e nu, e 'mu nyibli -hvohvi [haande -mo nu, nyibli a 'mu, v 'mu wa, e ko, v 'mu kle -bii -ni. -E -bi nyibli -mu', -v di Nytsva 'wio -nyi, e ko, -v di]e 'nyre le pv, v di bii kle -we.

Nytsva a -ti a 'yi'buale, e no- -a te 'v -mo le

16 -Te e ni 'mu le a -ti, -aan 'kli 'ni -we]e 'li, 'ki -ba gba Nytsva a -kvan 'lu -mo. -A yi]e ni, -e mo, -aan -plahvi a 'kli yi 'li 'ni [ti, kee, 'ki yrayrv -mu', Nytsva yi -a mu -nyi, e yi bi yrayrv le 'a -ne ti. 'A -ne -nyrowo, Nytsva a -Hihiu yi -nyi -aan -hihiu 'kli.

17 [Hven -bu, -a yi 'ki 'ye, e di ko -nyrowo, e 'mu 'li -we. [Hven a 'yie a 'mu, 'a -ti, -a di ko -ti a 'yi'bubva gbagbu. -Ti a 'yi'bubva a 'mu, e -hi 'v 'a -ne [dedede ni, 'e hie 'klo. 'Bu mo, [ba yi -ti a 'yi'bubva a 'mu 'lu -mo le ni -hie, -e -bi [hven -bu, -a yi 'ki 'ye, e 'cumi ni, 'ki 'li -a mu 'yi,

18 -e nu]o, -aan 'lule-hihie, 'ki e ni 'v Nytsva a -teblt -mu' ki, -a 'ye ni 'ye. -Aan 'lule-hihie 'yi 'v 'klo -bu a -teblt ki -ni, -a yi

'ye, -e nu□o, -tebli -bu, -a yi 'ye, e 'ni -hie□e 'klo ni, kee, -tebli -mu', -a 'ye ni 'ye, e no-di 'klo hie.

5

1 -A yi□e ni, -e mo, ti -mu' -ko 'yri -aan -plahwi -bu, -e 'wi□i bli 'ka yi, e di yi nyre, Nyisva di -nyi -a mu 'hwi yrayri, 'ki 'li yako 'kwli. E di 'wi 'kayu yrayru yi, Nyisva a □gbeto, e -pu. 'Hwi yrayri -mo -bi, e di hie 'klo.

2 'Ki 'ne- -tutu -bu ki, -a ni nyai le dtaki, -e nu□o, -a -hve□e ni dtaki, 'ki Nyisva bu -nyi -a mu 'hwi yrayri, 'ki 'li yako 'kwli.

3 'Bu mo, 'bu -nyi -a mu 'hwi yrayri a 'mu, -e -bi -a 'yi 'kuo yi 'wi, -u 'yi 'hwi -ko.

4 'Bu mo, □ba 't'e yi 'hwi 'ki -bu ni kve, -e -bi -a yi pie 'koku a huannu. -A -hve wen□e ni, 'ki -a 'ni 'kuv wen 'li. Kee, de -a -hve, e no- mo, Nyisva bu -nyi -a mu 'hwi yrayri a 'mu, -e di 'klo hie, -e di□e nu, 'hwi yrayri a 'mu, e 'mu 'u 'hwi 'ki -bu a -ta' bi.

5 Nyisva a □gbeto, e no- we -a mu -mo, 'ki -ba ko 'hwi yrayri a 'mu. E -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. E no- ko 'kwli, e nee 'li, 'e tue ne -a mu, -e mo, e di -a mu 'hwi yrayri a 'mu 'ni -nyi.

6 De a 'mu, 'a -ti, -aan 'kl' 'ni -we□e 'li, 'ye □bu -a yi□e, -e mo, □ba 't'e yi 'hwi 'ki -mu' ni kve, -a 'yee 'li Kókonyo -mo ni mi.

7 E □hen 'nyre, -e mo, -aan 'yie 'ye□e ni 'ye, kee, -a ni 'li 'hru a nuna 'kwli, □a kuo □ne □wlu yi.

8 'E mo -tee, -tite -a 'blee 'u kua, 'ki -a 'blee 'u kua. -A -hve wen□e ni, 'ki -ba -hon wen 'li 'hwi -bu 'kwli, -a 'mu wen 'li -aan Kókonyo -mo mu.

9 'A -ti, 'ye □bu -a 'yee 'li□i -mo ni mi, ko, 'ye □bu -a mu 'li□i -mo, de ni -do -a -hve -ba nu, e no- mo, de -mu', 'a □gbeto, e -hve,

10 -e nu□o, -aan pepe, -a ko -ba mu 'u -Yusu 'Klisu ye', -e di□e nu, e 'mu -a mu -bati le -puu -ni, de -mu', -e blee ne -a mu yi, e 'mu -a mo□o -nyi, □wi yi, -te -aan nunu-tebli ni 'mu, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, 'ye □bu e mo yino-tebli, 'ye □bu e mo yinyre-tebli.

-Yusu 'Klisu nu□o ni, -a ko Nyisva 'hven-, □a -mve, □a ko kibwweenle

11 -Te -a yi□e, -e mo, Kókonyo -Yusu di puu ne -a mu -bati le, 'a -ti, -a yi□i 'ni pie. E no- nu□o, □a □tui 'u 'kl, □a yru □ne nyibli le, -e mo, -ti -bu, -a hle, e mo -ti a -tee □ni. Nyisva -mo -bi, e yi -a mu ni -tee, e ko, 'n pu□u □han-ti, -e mo, a yi□e ni, 'ki 'li 'aan □wli ki, -e mo, 'mo -tee a -Yusu a -monanyo* □ni.

12 'A 'ni 'puu 'li le, -a □tu -aan dtonu a -pli a puupu -wlu de. E 'yi 'mu le -ni. Kee, de -a ni, e no- mo, -a -huhie 'a mo□o kle, de- ko -ti 'a -we 'li ba pu -aan -pli, -e di□e nu,

'bu mo, nyibli 'bu yi -aan 'nyre ni di, a 'mu 'waa □wón a □tuule yi. U nu- mo -bi, -tebli -bu, nyibli yi 'ye, e no- ko ki u pu 'u 'waa dtonu a -pli. U 'ni -ta□a 'li -tonyiblo a □wlu kle.

13 Nyibli -bi wen 'ni, -aan 'lu -hon 'u 'hru wlon. 'Bu mo, 'bu ni 'mu le, 'ki 'li 'a mu 'yi, e □hen 'nyre, -a -ha 'li -aan dtonu ni, □a -nyi -aan dtonu Nyisva pepe. Kee, -aan 'lu 'yi 'u 'hru wlon -hon. Ba ko 'a yiye, -e mo, -a -nyi -aan dtonu Nyisva ni pepe, -a 'mu 'a mu -hee -ni a -ti.

14 -Kvan -bu, -a ni, -a ni□e ni, -e nu□o, -Yusu nve ne -a mu ni dtaki, 'a nvele a 'mu, 'e nee ne -a mu, 'ki 'li 'a 'kl' a kinunu 'kwli. -A yi□e ni, -e mo, e 'ku ni, 'ki 'u nyibli a pepe a -ta'. 'A -ti, e □hen 'nyre, -e mo, nyibli a pepe, u ko□o 'hven-, 'u 'ku ni, 'ki 'li Nyisva 'yi.

15 E 'ku ni 'ki 'u nyibli a pepe a -ta', -e di□e nu, nyibli -bu, -u 't'e pi -hunhlon, 'u 'ni □ha 'ki -tebli -mu' nu de, 'waa □gbeto, 'u -hve, kee, 'u 'mu -tebli -mu' nu, -Yusu a □gbeto, e -hve, -e nu□o, 'ki 'u 'waa -ta', 'ki e 'kuv 'u, 'ti- Nyisva 'e -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha□a 'klo.

16 -Te -a yru -ti a -tee a 'mu le, -a 'ni 'ye□e 'ki nyibli, □wi yi, -te 'klo -bu a nyibli ni 'waa 'yiye. 'E mo □han-ti, ti -hi la a ti 'yri, -te 'klo -bu ki a nyibli, 'u ni -Yusu 'Klisu a 'yiye, ke- -a ni la 'a 'yiye -we. Kee, -te ti ne -bu, -a 'ni -nu□o 'ki□i de.

17 Nyiblo 'bu ni 'u, e ko -Yusu 'Klisu 'hven- 'bu -mve, -e -bi e -he -tonyiblo yrayru. 'A ηmlt 'ki -mu', e -we bu, ηmlt yrayri 'e bi 'u.

18 Nyisva, e no- nu -tebli a pepe a 'mu. 'Ye □bu -a mo la 'a yraanyibli, 'ki e naa 'li -Yusu 'Klisu 'li, 'e nu□o, e ko -a mu 'hven-, □a -mve, □a ko kibwweenle, 'e -nyi -a mu -kvan. -Kvan a 'mu, e no- mo, -ba mu nyibli -lee -ni, -e mo, e -hve bu nu□o, u ko□o 'hven-, bu -mve, bu ko kibwweenle.

19 E □hen 'nyre, Nyisva ya -Yusu 'Klisu ni, -e nu□o, Nyisva a 'mu, e -hve□e ni, nyibli a pepe ko□o 'hven-, bu -mve. E 'ni -hre□e 'ki 'waa de 'kuku de, kee, e yi□i 'ni 'wowa -ni, e ko, 'e lee ne -a mu, 'ki -ba mu nyibli -lee -ni, -e mo, e -hve□e ni, 'ki 'u ko Nyisva 'hven-, bu -mve, bu ko kibwweenle.

20 'A -ti o, -a mo -Yusu a lelenyu □ni, □a yi 'li 'a mu -mo -hlee -ni. E 'wi yi, Nyisva a □gbeto, 'ki e nee 'li -a mu 'li, 'e 'yi 'li 'a mu -mo -hlee -ni. -A nyee ne 'a mu le, 'ki 'li -Yusu 'Klisu a 'nyre 'kwli, ba wen, a ko Nyisva 'hven- ba -mve, ba ko kibwweenle.

21 -Yusu 'Klisu 'yi la de 'kuku □du -nu, kee -aan de 'kuku -mu', -a nu, e no- Nyisva hle -Yusu 'Klisu, 'e nu□o, -Yusu 'Klisu 'e 'ku -aan de 'kuku a 'mu a -ti, -e di□e nu, 'bu mo, □ba mo -Yusu 'Klisu a nyibli, Nyisva 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u a dtonu ye'.

6

1 'A -ti o, -a ko Nyisva 'huen-, -a ni -kuan, □a nyee ne 'a mu le, □haande -mu', Nyisva nu 'a mu -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, a 'ni 'nuo 'li□i 'khi 'li -wenmli kle.

2 'E mo □han-ti, 'u 'cru 'li□i Nyisvacrien 'kwli, -e mo:

«Nyisva wen 'ni:

Ti -mu', -e ko 'yri 'n ko □bu nuu 'u 'a mu □haande -mo,

'ki 'li daduke 'kwli,

□bu wa 'a mu,

-te e nyre 'u,

'n 'win 'aan lenyaawin ni,

'ni dii ne 'a mu ki.»

Ke- Nyisva -pu. Ba 'ye ke, ti nyre 'ki 'u ni, 'ki Nyisva bu nu ke 'a mu □haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli, ko, bu wa ke 'a mu.

Polv -hve□e ni, bu too □ne nyibli, -e mo, e mo Nyisva a -kvannunyo □ni□

3 -A 'ni -hva□a li -ba nu de -bu, -e di nyibli yi ka, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon, -e nu□o, -a 'ni -hva□a li bu di -aan 'nyre, -kuan -bu, -a ni a -ta'.

4 Kee, 'ki 'u 'a -ne □dedede, -a ni ki, -a -tue □ne nyibli ni, -e mo, -a mo Nyisva a -kvannunyibli □ni□. Mo 'ye □bu u yi -a mu □hven ni □tui, 'ye □bu 'kla-wliye'yiya -hi -a mu wlon, -a ko □wlv a 'lila diaki.

5 E ko -nyrowi -bi, 'u yi -a mu bi, -nyrowi -bi 'kwli, 'u pi -a mu □re, -nyrowi -bi 'kwli, nyibli 'u □glee 'li -a mu le, 'u pi ne -a mu yru le, 'e ko -nyrowi -bi, -kuan 'e dva -aan 'lila, e ko -nyrowi -bi, □a 'ye ni ko ti, 'ki -ba nme, 'e ko -nyrowi -bi, □a 'ye ni di de.

6 -Aan nunabui 'sii 'u yi, □a yi -ti a -tee, □a ko □wlv a 'lila, □a ko □wlv 'yopu, 'ki Nyisva a -Hihiu* ni 'u -a mu ke', □a nve ne -aan 'bio -tonyibli -tee,

7 □a yi nyibli -ti a -tee -lee -ni, Nyisva 'e yi -a mu 'khi -nyi. E no- tue □ne nyibli, -e mo, -a mo Nyisva a -kvannunyibli □ni□. -Aan -tee a nunabui 'wui□ ta-won-tebli yi. E no- -a ni, □a -wen -aan yraanyibli yi, □a yi -aan dionu -ple.

8 Nyibli -bi □tui 'u -a mu ni, -u -bi 'u yi -aan -ti le -hee -ni. -U -bi pi -a mu 'nyre le, -u -bi 'u -he -a mu 'yri le. -U -bi dee ne -a mu hulekonyibli, -u kee nyibli, kee, -a hle -ti a -tee.

9 U wen 'ni, nyiblo □du 'yi -a mu -yi, kee, nyibli a pepe yi -a mu ni. 'A -ne ti, nyibli yi -hie□e 'lu -mo le, -e mo, -a 'yi 'li□i 'li -we ba -wleen -ni, kee, -a ni 'klo, □a pi -huhlvn -tee. U □tui -a mu □hven, kee, -a 'ni 'ku□u li.

10 E mo □han-ti, 'u pi -aan □wli □hlon, kee, ke- e ni 'mu, 'a -ne ti, □a ni doob. 'Ki 'li nyibli 'yi, -a 'yi de -ko, 'ki 'ne- 'klo -bu ki, kee, -a ni□e ni, nyibli -huohu, u kve de, 'ki 'u Nyisva ye'. □Ni 'ye□e, -wen, -a 'yi

□dedede -ko, kee, sey-sey, -a mu ko -tebli a pepe.

11 'A mu Koletikue, -ti -bu, -e ni 'li -aan □wli ki, -a lee ne 'a mo□o ni. -A 'yi 'a mu 'a □dedede 'yi ki -hlii -ni.

12 -A mu -mo -bi, -a nve ne 'a mu ni. Kee, 'a mu -mo -bi, a 'yi -a mu -nve -ni.

13 'N yi hlee 'li 'a mu -mo, □wi yi 'na 'yonu. 'Wen 'ni o: Ba lee ne -a mu -ti -mu', -e ni 'li 'aan □wli ki, e ko, ba nve ne -a mu, □wi yi, -te -a nu 'aan nvele.

A 'ni 'gbaa 'li kikahru

14 Nyibli -mu', -u 'yi -Yusu □wlv yi -kuo -ni, a ko □nu 'huen-, a 'ni 'pee 'li, -e di□e nu, a 'ni □ha 'waa 'lule-hihie □wien kve. 'Bi de -bu, -e 'sii 'u yi, e ko de -bu, -e 'yi 'u yi 'sii -ni 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu bibi 'yi le. -Nyre ko halo 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu bibi 'yi le.

15 Yruyru, -Yusu 'Khsu ko Satan 'huen-, u 'yi 'li□i 'li -we, bu yuyru win' le. Nyibli -mu', -u kuo -Yusu □wlv yi, ko 'waa de -mu', -u 'yi□i □wlv yi -kuo -ni, u 'yi 'li□i 'li -we, bu ko □wlvu ni -do.

16 'Ki 'li Nyisva a 'kayu bu, -ci 'yi 'li nunu-kuan 'li -ko. -A mu -mo -bi, -a mo 'Klohienyisva a 'kayu □ni□. Nyisva -mo -bi, e ni 'klo, 'ki 'li -a mu 'nyi, □wi yi, -te e nu la 'a hihla. Ke- e pi la:

«'Ki 'n di 'li □nu 'nyi ni,

'u ko 'mu 'huen-, -a mu 'u -tite ni -do -ni,

'mu 'waa Nyisva' pa,

'u 'mu 'na dako' pa -we,

'u 'mu 'mu da.»

17 E no- ko -ti, Kukonyo Nyisva 'e yi 'a nyibli -lee -ni:

«Ba -hon 'li nyibli -mu' 'nyi, -u 'yi 'mu -yi.

Nyibli□u a 'mu, a ko □nu 'huen-,

a 'ni 'ni 'u -tite ni -do.

A 'ni 'hreen 'li -tebli -mu' le, -e 'yi 'u yi 'sii -ni,

'ki 'u 'mu ye'.

E no- di□e nu, 'mu 'a mu ki wen.

18 'N di mo 'aan 'Ba,

'a 'mu 'na 'yonu' pa.

'Mo 'Kikunuyisva, 'mo -pi win.»

7

1 'Na nunatumupu -na, -tebli a pepe a 'mu, Nyisva pu la 'li□i ni, 'ki 'u -a mu -mo. 'A -ti, -a 'ni 'nuo 'ki yunyrede □du de, -e ni□e, 'ki -aan -plahui 'ye ni 'sii 'u yi, 'ki 'u Nyisva ye', ko, yunyre-tebli a pepe, -e ni 'li -aan □wli ki, -ba -ha 'li□i 'li. -Aan nunabui bu 'sii 'u yi -tee, -ba □tuu 'u Nyisva 'u, □wi yi, -te Nyisva ni 'a -huhva.

-Ti -bu, -koti Polv 'e ni doob

2 Ba nve ne -a mu. -A 'yi -e □du de -huan -mo -nu. Mo, -a 'yi -e □du 'hvan. Mo, -a 'yi -e □du -kaa -ni, -a 'yi -e □du de -ji' -ha.

3 A 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -te 'n ni 'pɒple le a -tɪ, -e mɔ, 'n yɪ di 'aan nyɾe. 'Bɪ 'n hla wɛnɛ nɪ de, -e mɔ, -a nɒe nɛ 'a mɒ nɪ dtakɪ. Ɛ 'yɪ ɪdedede -kɔ, -bɒ nuɪ, -ba 'kee nɛ 'aan nɒe. 'Ye ɪbɪ -a 'kɔ, mɔ 'ye ɪbɪ -a yɪ -hɒnhlɒn nɪ pɪ, -a -mɔe nɪ.

4 'N yɪɛ nɪ, -e mɔ, a kuo -Yusu ɪwɒ yɪ -teɛ. Ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ pɪ 'aan -pli -teɛ. 'Ye ɪbɪ mɔ ɪye ɪhɒvɛn dtakɪ, 'na ɪwɒ 'nɪ -bɪɪe ɪhlɒn. Kɛɛ, 'n ni dɔdɒ, kɔ, 'n kɔ plɔ a bleɛe.

5 'N hla wɛnɛ nɪ, -e mɔ, -a 'ye ɪhɒvɛn. Mɔ, -te -a nyɾe 'nɛ- Masɪdɒanɪblɒgbɒ 'kwɪ, -a 'yɛɛ 'hru nɪ 'ye, 'kɪ -ba -ha 'lɪ -hɒnhlɒn le. 'Kla-wɪye'yɪya a gblegble, nɒ- ɪglaa mɔ 'lɪ -a mɒ le, nyɪbli 'v -wɛn mɔ -a mɒ yɪ, 'tɪ- ɪa nɛɛ mɔ ɪwɒ le dtakɪ, kɔ, ɪa yɪ mɔ huannɒ pie.

6 Kɛɛ, -tonyɪblo a ɪwɒ 'bɒ bɪ ɪhlɒn, -e -bɪ Nyɪsɒa, nɔ- ɪtɪ 'lɪɪ ɪwɒ 'kwɪ bɒ de. Nyɪblo -bɒ, -e mɔ Tɪtɪ, ɛ nɔ- kɔ didie 'kwɪ Nyɪsɒa naa 'lɪ, 'ɛ ɪtɪ 'lɪ -a mɒ ɪwɒ 'kwɪ bɒ.

7 Ɛ 'yɪ de nɪ -do a 'mɒ 'pa-. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ Tɪtɪ a pɒpɒwɪn 'kwɪ, 'ɛ ɪtɪ 'lɪ -a mɒ ɪwɒ 'kwɪ bɒ, -e nuɪ, Tɪtɪ a 'mɒ, ɛ lee nɛ -a mɒ nɪ, -e mɔ, -a -nyɪɛ 'kɪ, 'ɛ lee nɛ -a mɒ, -e mɔ, -a -hɒɛ 'na 'yɪye dtakɪ, kɔ, 'aan ɪwɒ bɪ ɪhlɒn, 'kɪ 'v yɪnyɾe-teblɪ -mɒ', -a -nu -a -ta', kɔ, 'a -hɒɛɛ, ba bɪ 'mɒ kɪ, -ba -wɔn 'na yɾaanyɪbli yɪ. -Te 'n 'wɒn -tɪ a 'mɒ, -e -bɪ 'na dɔdɒ bɪ kɪ.

8 'N yɪɛ nɪ, -e mɔ, 'crɪɛn -mɒ', 'n ya la 'a mɒ yɪ, ɛ pɒ 'aan ɪwɒ ɪhlɒn. Kɛɛ, 'ye ɪbɪ ɛ pɒ 'aan ɪwɒ ɪhlɒn, 'nɪ 'yɪɛ lɪɪ, -e mɔ, ɛ 'yɪ la 'v le -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɪbɒ ya la 'a mɔɪ yɪ. 'N -wɛ 'lɪ ɪbɒ 'ye laɪa nɪ, -e mɔ, ɛ 'yɪ la 'v -nɔɔ -nɪ, 'kɪ ɪbɒ ya la 'a mɔɪ yɪ, -e nuɪ, 'n yɪɛ nɪ, -e mɔ, 'na 'crɪɛn a 'mɒ, ɛ pɒ la 'aan ɪwɒ ɪhlɒn, 'kɪ 'lɪ tɪ gbɪ 'kwɪ.

9 Kɛɛ, -te tɪ nɛ -bɒ, 'n ni dɔdɒ, 'kɪ 'v 'crɪɛn a 'mɒ, 'n ya la 'a mɒ yɪ -a -ta'. Ɛ 'yɪ ɪbɒ pɒ 'aan ɪwɒ ɪhlɒn -a -tɪ 'pa-, ɛ 'nɪ -nuɪ 'mɒ dɔdɒ. Kɛɛ, de- kɔ -tɪ 'nɪ ni dɔdɒ, ɛ nɔ- mɔ 'aan nunuklɔ -hɒan -mɒ', nɔ- -bɒ pɒ 'aan ɪwɒ ɪhlɒn, 'ɛ nuɪ, 'a hɪe 'v 'aan nunuklɔ -hɒan a 'mɒ bɒ. Nyɪsɒa, nɔ- -hɒa laɪa, 'kɪ 'aan ɪwɒ bɒ bɪ la ɪhlɒn, -e dɪɛ nu, a 'mɒ la 'v 'aan nunuklɔ -hɒan bɒ hɪe. -Te ɛ nɪ 'mɒ le, -aan 'crɪɛn 'yɪ 'a mɒ de -hɒan -mɒ -nu.

10 'Bɒ mɔ, -tonyɪblo a ɪwɒ 'bɒ bɪ ɪhlɒn, 'a dɒnɒ a nunuklɔ -a -tɪ, -te Nyɪsɒa -hɒɛɛ, -e -bɪ ɪwɒ a ɪhlɒnbɪbie a 'mɒ, ɛ kɔ bɒ -hɛɛ ɪnɛ, bɒ hɪe 'v a nunuklɔ -hɒan bɒ. Kɛ- Nyɪsɒa nɪ nyɪblo a wɒwɒ, 'kɪ 'v de 'kuku a -ta'. ɪwɒ a ɪhlɒnbɪbie a 'mɒ, ɛ 'nɪ -nuɪ lɪ nyɪbli huannɒ. Kɛɛ, nyɪblo a ɪwɒ 'bɒ bɪ ɪhlɒn, ɪwɒ yɪ nyɪbli -mɒ', -v 'yɪ Nyɪsɒa -yɪ, ɪwɒ a ɪhlɒnbɪbiedɒ a 'mɒ, ɛ nɔ- nɪɛ, nyɪblo 'ɛ 'kɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɒa yɛ'.

11 'Ɛ mɔ ɪhan-tɪ, ɪwɒ a ɪhlɒnbɪbie a 'mɒ, 'kɪ ɛ -hɒɛn 'lɪ Nyɪsɒa -mɔ. Ba 'yeɪ -wɛ, -te -a -nu, 'a kɔ 'kɪ -teɛ a 'lɪle-hɪhɪe. A tɒɛ ɪnɛ nyɪbli nɪ, -e mɔ, a 'yɪ de 'kuku -nɒɛ -nɪ. 'Aan de 'kuku a 'mɒ -a -tɪ, a pɒ nɛ 'aan dɒnɒ yɾɒ le, 'a yɪ huannɒ pie, 'kɪ de -hɒan ɪdɒ bɒ nu 'a mɒ -a -tɪ, kɔ, 'a ɪmɒɛ 'na 'yɪye le dtakɪ, kɔ, de -mɒ', Nyɪsɒa -hɒɛ, ɛ nɔ- a -hɒɛ ba nu, kɔ, nyɪblo -mɒ', -e nu de -hɒan, a -hɒɛ ba pɒɒ ɪnɛ -bati le. 'Kɪ 'v 'a -nɛ ɪdedede -mɔ, a tɒɒ ɪnɛ nyɪbli nɪ, -e mɔ, 'aan dɒbɒ 'yɪ 'kɪ 'lɪ de 'kuku a 'mɒ 'nyɪ -nɪ de.

12 'A -tɪ, 'crɪɛn -bɒ, 'n 'crɪɪ la 'a mɒ -mɔ, a 'nɪ 'yee 'lɪɪ, -e mɔ, 'n 'crɪɪ laɪa nɪ, 'kɪ 'v nyɪblo -mɒ', -e nu de 'kuku -mɒ' a -ta'. 'N 'yɪ laɪa 'crɪ -wɛ, 'kɪ 'v nyɪblo -mɒ', v nu la de -hɒan a 'mɒ -mɔ -a -ta'. Kɛɛ, 'n 'crɪɪ laɪa nɪ, -e dɪɛ nu, a 'mɒɪ yɪ -teɛ, 'kɪ 'v Nyɪsɒa yɛ', -e mɔ, a kɔ -a mɒ 'hɒɛn-, -a pɛ nɪ.

13 De a 'mɒ, ɛ -nyɪ -a mɒ 'kɪ dtakɪ. Ɛ 'yɪ de nɪ -do a 'mɒ 'pa-, ɛ 'yɪ -a mɒ 'kɪ -nyɪ. -A nɪ dɔdɒ -wɛ, -e nuɪ, Tɪtɪ nu dɔdɒ, -e nuɪ, 'aan pɛpɛ, -a -nyɪɛ 'kɪ dtakɪ.

14 -Te 'n yɪ laɪa le, 'kɪ 'lɪ 'a mɒ -mɔ, 'n pɒ la 'aan -pli. 'N 'yɪ 'kɪɪ nɪ, -e mɔ, 'n 'yɪ 'aan -pli -pɒ dɒdɒ. -Tɪ a pɛpɛ -bɒ, -a yɪ la 'a mɒ -lee -nɪ, ɛ mɔ -tɪ -a -teɛ ɪnɒ. 'Aan -pli -mɒ', -a pɒ la, 'kɪ 'v Tɪtɪ yɪ, ɛ mɔ -tɪ -a -teɛ ɪnɒ -wɛ.

15 -Te ɛ dɪ la 'lɪ 'a mɒ -mɔ, a 'ble laɪa kɒa -teɛ, 'a yɪ laɪa pie, 'kɪ 'lɪ 'a 'vɪtuule 'kwɪ. 'Bɒ yɪ de a 'mɒ 'lɪ -mɔ le nɪ -hɪe, -e -bɪ 'aan nɒɛɛ yɪ bɪi kle, 'kɪ 'lɪ 'a ɪwɒ kɪ.

16 'N ni dɔdɒ, -kɔtɪ 'n yɪɛ nɪ, -e mɔ, 'n -wɛ 'lɪ ɪbɒ kuo nɛ 'a mɒ ɪwɒ yɪ nɪ, 'kɪ 'v 'a -nɛ ɪdedede -a -ta'.

8

U yɪ 'kukue 'wɪ le, -e dɪɛ nu, -Yusu a nyɪbli -mɒ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɒgbɒ 'kwɪ, -v yɪ ɪhɒvɛn 'ye, v 'mɒ ɪnɒ -hɛɛ -nɪ

1 'Na 'dɪayɪnɒ -na, -a -hɒɛɛ nɪ, 'kɪ ba yɪ de -mɒ', -Yusu a nyɪbli -mɒ', -v nɪ 'lɪ Masɪdɒanɪblɒgbɒ 'kwɪ, v -nu. De a 'mɒ, ɛ tɒɛ nɛ -a mɒ nɪ, -e mɔ, Nyɪsɒa nu ɪnɒ ɪhaande -mɒ.

2 'U yɪ 'ye la ɪhɒvɛn dtakɪ, kɛɛ, 'waa dɔdɒ bɪi la kɪ. Ɛ mɔ ɪhan-tɪ, 'v yɪ la ɪhɒvɛn 'ye dtakɪ, kɛɛ, dɔdɒ -a -tɪ, 'v -ha la 'wɪ -huɔhɒɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɒa a -kɒan -a -ta'.

3 'N yɪ 'a mɒ 'nɪ -lee -nɪ, v -ha la 'wɪ -huɔhɒɪ, ɪwɒ yɪ, -te 'waa dɒbɒ hree la 'v. 'Wɪ a 'mɒ, v -ha, ɛ -hɪ ɪnɒ wɒɒn. Nyɪblo ɪdɒ 'yɪ ɪnɒ -lee -nɪ, 'kɪ bɒ nu de a 'mɒ, 'v -dɪ,

4 'v nyaa nɛ -a mɒ le dtakɪ, 'kɪ -ba -nyɪ ɪnɒ 'hru, bɒ pɒ 'v 'waa -nɛ dɒbɒ, -e dɪɛ nu, 'waa 'mumu, v 'mɒ Nyɪsɒa a nyɪbli -mɒ', -v nɪ 'lɪ Sudeblɒgbɒ 'kwɪ -hɛɛ -nɪ -wɛ.

5 De a 'mv, v -nu, e -hi -aan 'lule-hihie wlon. Yt-hede, v -nu, no- mo, v -ha 'waa dtɔnɔn ni, 'v -nyi 'waa dtɔnɔn Kɔkɔnyɔ -Yusu, 'ti- 'v -wen, 'ki bu nu de -mu', -a yi la [nv -lee -ni, [wɪ yi, -te Nytsva ni 'a -huhva.

6 'A mv -mo -bi, nyiblo -b, -e mo Titi, e [tu mo 'aan 'wli a le'kukuele -wlu, 'ki 'li 'a mv -mo. E no- ko -ti, [a lee la [a, 'ki bu di 'li 'a mv -mo de, -e di [e nu, [haan-kvan -mu', e [tu la -wlu, 'ki 'li 'a mv 'nyi, e 'mu [v 'lu -yra.

7 'A mv -mo nyibli -mu', -v ko de, 'ki 'v Nytsva ye', 'e -hi 'v nyibli -bi 'v, -e nu [o, a kuo -Yusu 'Kltsv [wlv yi -te, 'a pi nyibli -Yusu a [haantitie, Nytsva 'e nu [o, 'a yi -ti a -te, 'a -ha 'aan dtɔnɔn pepe, 'ki 'v Nytsva a -kvan a -ta', 'a nve ne -a mv dtakt. -Te e ni 'mv le, 'a -ti, ba nu [haan-kvan -mu', 'ki 'li 'aan [wlt a pepe ki, bu -hi 'v nyibli -bi 'v.

8 -Ti -bv, 'n yi 'a mv -lee -ni, e 'yi 'nyre [hen, -e mo, 'n ni 'v 'a mv ke', 'ki ba -ha 'wli. Kee, 'n yi 'a mv 'ni -lee -ni, -e mo, -Yusu a nyibli -bi -mu', v yi [hwenyibli 'ni -hee -ni. 'N hle [e ni, -e di [e nu, 'mu [v 'ye, 'bv mo, 'ba nve ne 'aan 'bio -tonyibli -mu', [hwen ni.

9 A yi [e ni, -e mo, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kltsv nu -a mv [haande 'yi [hlɔn le. E no- mo -bi, e ko la -ti a 'yi'bvale, 'ki 'li Nytsva -mo. Kee, e hie la 'v 'a -ti a 'yi'bvale a 'mv bu, 'e -he la [hwenyɔ, -e di [e nu, e 'mv 'a mv -hee -ni. E nu de a 'mv ni, -e di [e nu, 'ki 'li 'a [hwenyɔ-hede a 'mv 'kwli, a 'mv nyibli -mu' -he, -v mo dekonɔy, 'ki 'v Nytsva ye'.

10 -Ti -bv, 'n yi 'a mv -lee -ni, e 'yi [bv na 'a mv ke', kee, de 'n yi 'lu -mo le -hie, 'ki 'v 'wli a 'mv a de ki, e no- 'n mi 'a mv lee mo. 'Yrv, -a -hon la ki, 'a mv -mo la yi-henyibli, -v -hve -bv 'kukue la 'wliye le, 'ki 'v [hwenyibli a -ta'. E mo [han-ti [ntɔ, 'a mv -mo yi-henyibli, -v [tu de a 'mv -wlu. -Te ti ne -bv, e nu -te, 'ki ba -yra -kvan a 'mv 'lu.

11 'Kl ni -do -mu', a ko la, ti -mu' -ko 'yri a [tu la 'wli a 'mv, 'a le'kukuele -wlu, e ni -do a 'mv, no- ba 'tie ba ko, a 'mv -kvan a 'mv 'lu -yra. De -mu', a -ko, e no- ba -ha.

12 'Bv mo, de -mu', a -ko, 'ba yi [i Nytsva ni -nyi, 'ki 'li [wlv a 'bv'w'w'wle 'kwli, Nytsva di wen [e ki. Kee, 'ba 'yi de -ko, Nytsva 'ni -hva [a 'li 'a mv [dedede.

13 'Aan [wlt 'ni 'yee 'li [i, -e mo, 'a mv -yi [hwen 'ye, 'ki 'v nyibli -bi a -ta', -e di [e nu, nyibli a 'mv, v 'mv plo a blele ko. 'Dvn-, 'n -hve [e ni, 'ki nyibli a pepe bu wɔnwɛɛn' ble.

14 Ti -bv 'yri, a ko didi-teblt -huohv. 'A -ti, e nu -te, 'ki ba -nyi nyibli -mu', -v 'yi diide -ko. -Nyrowɔ -bi 'kwli, 'bv mo, 'ba 'yi de -ko, 'waa 'mumu, 'bv ko de, v 'han 'a

mv -hee -ni -we. E no- di [e nu, a 'mv ble -wɔnwɛɛn -ni.

15 E no- v 'crv la 'li Nytsva crten 'kwli, -e mo:

«Nyibli mu ni, 'v 'ti diide le, nyibli -mu', -v yi 'a -huohv le 'ti, 'v di de, 'v [mla, 'a [dedede 'e 'yi bu -hie, ko, nyibli -mu' -v 'yi de -huohv le 'ti, 'v di de -we, 'v [mla.»

-Ba yi 'wli a [to a pule

16 Nyiblo -bv, -e mo Titi, e -ha 'a dtɔnɔn ni, -e di [e nu, e 'mv 'a mv -hee ni, [wɪ yi, -te -aan 'mumu, -a -hve -ba nu 'aan -hele. Nytsva, no- pv 'li [i de a 'mv [wlv ki. De a 'mv a -ti, -a yi -nyi Nytsva 'wio.

17 Titi a 'mumu, de -bv, -a -hva [a, -e mo, bu mu 'li 'a mv -mo, e wen [e ki. Kee, e 'yi -ba -hva [a a -ti ni -do 'pa-. 'A 'mumu a 'mv, e -yra 'li [i 'a [wlv ki ni, 'ki bu mu 'li 'a mv -mo, -e nu [o, e -hve [e ni dtakt, 'ki bu -hee ne 'a mv.

18 -A [tui [e nyiblo -mo. Nyiblo a 'mv, -Yusu a nyibli a pepe pi [i 'nyre le, -koti e yi -Yusu a [haantitie nyibli a pule.

19 E 'yi de ni -do a 'mv a -ti 'pa-, -a 'ni -lee [e 'li [i 'a mv -mo. 'Cve a nyibli -ha [a ni, -e di [e nu, e ko -a mv 'hven-, -a 'mv 'dagbi' le mu, e 'mv -a mv -hee ni, -a 'mv 'wli le 'kukue -ni. [Haan-kvan a 'mv, e yi -nyi -aan Kɔkɔnyɔ -ti a 'yi'bvubva, ko, 'e tve [ne nyibli, -e mo, -a -hve -ba -hee [nv.

20 'Wli a 'mv, -a di le 'kukue -ni, e di 'ni -hv. 'A -ti, -a di [tu [o 'yie -te, -e di [e nu, nyiblo [dv 'ni [ha -aan 'nyre di, -e mo, -a 'yi 'a [to -ko.

21 -A -hve -ba nu de -mu', -e no yi, 'ki 'v Nytsva ye', ko, 'ki 'v nyibli ye' -we.

22 Nyibli ni 'hven a 'mv, -a pi [nv nyiblo -bi ki. Nyiblo a 'mv, -a nu 'a nu 'a 'yi [teewɔ -huohv, [a yi [i 'ye, -e mo, e -he 'a dtɔnɔn ni, 'ki 'v Nytsva a -kvan a -ta'. -Te ti ne -bv, e -ha 'a dtɔnɔn ni de, -koti e 'wɔn yɔnɔ-ti, 'ki 'v 'a mv ki.

23 Titi -mo -bi, e mo 'na -kvannunyɔ [ntɔ. E ko 'mv 'hven-, -a mv ni -kvan, 'ki 'v 'a mv -mo. E ko nyibli ni 'hven a 'mv 'hven-, v nu- di 'li di. 'Cve a nyibli, nu- ha [nv, 'ki bu di 'li 'a mv -mo. Nyibli 'bv yi 'waa [haan-kvan ni 'ye, -e -bi v yi -nyi -Yusu 'Kltsv -ti a 'yi'bvale.

24 Ba too [ne nyibli a 'mv, -e mo, a nve [nv ni, 'cve a gblegble a nyibli -mu', -v -ha [nv, v 'mv [v yi, -e mo, [haan-ti -mu', -a -hla, 'ki 'v 'a mv ki, e mo -ti a -te [ntɔ.

9

Pɔlv hle le'kukuewli a -ti de

1 'N 'yi yi -blee -ni, [bv 'crv ne 'a mv -mo, 'ki 'v 'wli -mu', -a di -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli yi gba a -ta',

2 -ε nu□o, 'n yi□e ni, -ε mo, 'aan 'mumu, a -hwe□e ni, ba -hεε □nu. 'N pi 'aan -pli, 'bu mo, nyibli -mu', -v ni 'li Masidvanublogba 'kwli, 'ni yi 'li □nu -mo ni -hlee -ni. Ke- 'n pi: «'Yru, -a -hon -mo ki, Nysua a nyibli -mu', -v ni 'li Koletido 'kwli, 'ki 'li Akaiblogba 'kwli, v -yra la□a ni, 'ki bu -hεε la Nysua a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblogba 'kwli.» 'Bu mo, 'ni yi 'puple le ni ni, -ε -bi nyibli -hwohvi, 'ki 'li □nu 'nyi, v -hwe□e ni -we, 'ki bu -hεε □nu.

3 E no- nu□o, 'mu nyibli ni ta a 'mu bu te, v 'mu 'li 'a mu -mo di, 'a -ti, ti bu ni ke', ba 'kukue 'wli a 'mu le, -koti 'n lee nyibli -bi ni, -ε mo, a di□e 'ni nu. 'Bu mo, 'ba nu□o, □ba nyre -huan 'li 'a mu -mo, 'aan -pli -bu, 'n -pu, e 'yi 'li□i -we, bu mo hi.

4 'Bu mo, no- ε 'yi pa, ti -mu', -ε ko 'yri 'n ko Masidvanublogba a nyibli 'huen-, -a di 'li 'a mu -mo di, 'ba 'yi 'wli a 'mu le 'kukue -ni, -ε -bi -tui di 'mu 'ni nu, 'ki 'v □nu ye', -koti -a lee □nu ni, -ε mo, a di -we -mo, 'ti -a 'mu 'li nyre. 'N yi□e ni, -ε mo, 'ba 'yi -mo -we, -tui di 'a mu 'ni nu -we, 'ki 'v □nu ye'.

5 -Te 'n -hie 'lu le, -ε -bi 'n 'ye□e ni, -ε mo, e nu -tεε, 'ki □bu te nyibli ni ta a 'mu bu, bu 'nyεε 'hru, bu di 'li 'a mu -mo, 'ti -mu □nu □wien kwe. 'N -hwe□e ni, 'wli -mu', a pu le, a di -ha, ba 'kukue□e le. E no- di□e nu, 'bu mo, 'ni nyre 'li 'a mu -mo, -ε -bi a -we 'a le'kukuele -mo. E no- di□e nyibli -too -ni, -ε mo, a -ha 'v□v □wlv ki, e ko, nyiblo □dv 'yi 'v 'a mu ke' -ni, 'a 'yi□i -ha, 'ki 'li 'jeke 'kwli.

Nysua yi -nyi -a mu kuko-tebli, -ε di□e nu, -a 'mu 'v -ha -we, -a 'mu -aan 'bio -tonyibli -nyi

6 -A 'blikue wen 'ni: «-Te -ci yi 'mu ni, ke- 'a 'kwli a -kubu yi 'mu ni -we.»

7 'N -hwe □bu lee ne 'a mu -ti, 'ki 'v 'wli -mu', a di -ha a de ki: 'A -ne nyiblo 'bu ni 'v, de -mu', 'a □wlv pu le, bu -ha, e no- bu -ha. 'Bu yi□i ni -he, e 'ni 'haa 'li□i, 'ki 'li □wlv a lenaale 'kwli, e ko, nyiblo □dv 'ni 'naa 'li□i ke', 'ki bu -ha□a. Kee, bu -ha□a, 'ki 'li □wlv a 'bbu'wvwle 'kwli, -ε nu□o, nyiblo -mu', -ε -he de, 'ki 'li □wlv a 'bbu'wvwle 'kwli, no- Nysua nve -ni.

8 Nysua ko 'klt, 'ki bu -nyi 'a mu -tebli -hwohvi, -ε di 'v -tebli -mu', a -hwe 'v -hi. -ε -bi a di ko -tebli -hwohvi, a 'mu□v □haan-kuan a gblegble 'yri -nuu -ni,

9 □wi yi, -te v nu la 'a 'cru, 'ki 'li Nysuacrien 'kwli, -ε mo:

«□Haannyiblo ni □huvennyibli □haande -mo,

'ε yi □nu -tebli le -nyi. E 'tε 'cibi 'v □haande a nunuo.»

10 Nysua, no- yi nyibli 'dudo-tebli ko dii-tebli, v yi di 'huen- -nyi. E di -nyi 'a mu kuko-tebli -hwohvi -we, 'ti -ε 'mu□v nu,

kuko-tebli a 'mu, ε 'mu wlo, -ε di□e nu, a 'mu □haan-tebli -hwohvi nyibli 'yi □hlon le nu.

11 E di nu 'a mu □haan-tebli a gblegble 'yi □hlon le, -ε di□e nu, a 'mu 'a -hwohvi nyibli le -nyi. 'Bu mo, 'ba yi□i ni ni, ko, 'ba yi 'aan 'wli nyibli -mu', □huvē ni yi ni gbe, -ε -bi nyibli -hwohvi di -nyi Nysua 'wio, 'ki 'v de -mu', a yi □nu -nyi a -ta'.

12 'Wli -mu', a di -ha, ε 'yi ba -hεε Nysua a nyibli, -v ni 'li Sudeblogba 'kwli ni -do a -ti 'pa-, keε, de a ni, 'a -ti, nyibli -hwohvi di -nyi Nysua 'wio.

13 □Haan-kuan -mu', a di nu, no- di□e nyibli -too -ni, -ε mo, a mo □haannyibli □nu. -Te a -nu, 'a 'ble -Yusu 'Klsv a □haantite -mu' kva, 'a □tui 'v□v 'v, nyibli -hwohvi di de a 'mu 'ni -mu', a di -ha, ε 'yi ba -hεε Nysua a nyibli -mu'. 'Bu mo, 'ba yi□i ni ni, ko, 'ba yi 'aan 'wli nyibli -mu', □huvē ni yi ni gbe, -ε -bi nyibli -hwohvi di -nyi Nysua 'wio, 'ki 'v de -mu', a yi □nu -nyi a -ta'.

14 De -mu', a di □nu -nyi, ε di □nu 'ni -too -ni, -ε mo, Nysua nu 'a mu □haande -mo dtakt, 'ki 'li dadoke 'kwli. □Haande a 'mu, ε no- yi 'a mu -hεε -ni, 'ki ba nu □haan-kuan a 'mu. Nyibli 'bu yi de a 'mu ni 'ye, v ko bu nve ne 'a mu dtakt, ko, v 'mu Nysua da, 'ki 'v 'a mu -mo.

15 -Ba -nyi Nysua 'wio, -ε nu□o, ε -nyi -a mu 'a 'Yu, 'ki 'li dadoke 'kwli. De a 'mu, ε -nu, ε -hi -a mu wlon.

10

Nysua -nyi Polv 'klt, -ε nu□o, ε mo -Yusu 'Klsv a -monanyo □nu*

1 'Mo Polv, □bu na 'ki 'na -ti -mo le, -ε ni 'mu □wlv yi. 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli wen 'ni, 'n ko 'a mu 'huen-, □ba ni 'v -tite ni -do, 'n yi pie 'aan huanno, keε, 'ni -hon 'ki 'v 'a mu 'hvi, -ε -bi 'n kee huann a pipie ni, 'ni klaa ne 'a mu 'yi, 'bu mo, 'ni yi 'a mu -mo ni 'cru -ni. -Te -Yusu 'Klsv a □wlv 'yopv -ni, ko, ε no yi, 'ki 'li □wlv ni -do a 'mu 'kwli,

2 'n nyεε ne 'a mu le, ba 'cici 'aan 'lule-hihie, -ε di□e nu, 'bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, a 'ni □ha□a nu, 'ni □ha 'a mu 'yi kla. E ko nyibli -bi, 'v ni 'li 'a mu 'nyi, 'v ni hi, 'v pu le, 'mo ni -kuan, -wen 'klo ki a nyibli. 'Bu mo, 'ni di 'li 'a mu -mo, nyiblidv a 'mu, 'klt -mu', Nysua -nyi 'mu, e no- 'n di nu, 'mu 'li 'waa 'yi bu kwa.

3 E mo □han-ti, -a ni 'ne- 'klo -bu ki. Kee, -wunwon, -a yi -won, ε 'yi 'klo -bu ki a nyibli a -wunwon yi 'wi.

4 Ta-won-tebli, -a ni, □a yi -won, ε 'yi 'klo -bu ki a ta-won-tebli 'pa-. 'Ki -aan ta-won-tebli -huen 'li Nysua -mo, 'ti -ε ni 'klt ki, 'ε -we 'li bu nyre Nysua a yraanyibli a bunide yi, bu -ha 'v 'waa 'mumu 'hru

wlon. E no- -a ni, [a ke hulekonyibli, -v pi gble a wunto yi,

⁵ 'ti- nyibli a pepe -mu', -v 'yee 'li 'waa dtonu, e no- -a ni, [a 'wowlle 'waa 'lule-hihie -mu', -e ke nyibli yi, 'ki bu yi Nysua, [a pi win, -a 'mu nyibli a 'lule-hihie 'cici -ni, -e di[pe nu, v 'mu 'v -Yusu 'Klusu v [ttuu -ni.

⁶ 'Bu mo, 'ba too ne -a mu, -e mo, a [tui 'v -a mu ni, e [hen 'nyre, -e mo, -a -we -mo, 'ki nyibli a pepe -bi -mu', -v ni 'li 'a mu 'nyi, -v 'ye ni [ttuu 'v -a mu 'v, -ba puu [nu -bati le.

⁷ 'A 'ni -yru[oo -ti a 'ma le -tee. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -e mo, e mo -Yusu 'Klusu a nyiblo [nu, bu ko 'a yiyie, -e mo, 'na 'mumu, mo -Yusu a nyiblo [nu -we.

⁸ [Hian -mo de, Kukonyo -Yusu -nyi 'mu 'kl. E -nyi 'mo[oo ni, -e di[pe nu, 'mu 'a mu -hee -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'v Nysua a 'hru wlon. E 'yi 'aan bu-we-ti 'pa-, e 'yi 'mo[oo -nyi. -Bakle, 'kl a 'mu, e -nyi 'mu, 'n pu 'a -pli dtaki. Kee, de a 'mu a -ti, -tu 'ni -nu[oo 'mu.

⁹ Kee, 'ni -hua[aa li[ti, ba -hie[pe 'lu -mo le, -e mo, 'bu mo, 'ni yi 'a mu -mo ni 'cru -ni, 'mu 'li 'a mu huannu 'kwli le pu a -ti [nu.

¹⁰ Ke- nyibli -bi pi, v wen: «'Bu mo, Pöb 'bu yi -a mu -mo ni 'cru -ni, -tebli -mu', -e kla 'mu, e no- e yi -a mu -lee -ni -ba nu, ko, 'e yi -a mu -mo 'ple. Kee, 'bu mo, 'a 'mumu, 'bu ni 'ne- -a mu 'nyi, -e -bi e yi pie huannu, 'e ni nyat, 'a pupuwin 'yi 'kl -ko.»

¹¹ Nyibli -mu', -v ni 'puple le, bu ko 'a yiyie, -e mo, -ti -bu -a 'cru 'li -aan 'cru 'kwli, -a ye 'a mu yre, [ba di 'li 'a mu -mo, e no- -a di nu.

¹² Nyiblidu a 'mu, v dee 'waa dtonu nyibli gbagbi. -A mu -mo -bi, -a 'yi 'li[ti 'li -we, -ba hla[aa, -e mo, -a ko [nu 'huen-, -a ween ni, mo, -a 'yi 'li[ti 'li -we, -ba pu 'li [nu -aan dtonu yi. 'Waa dtonu v te 'li -mo le, 'v hle[pe, -e mo, v mo nyibli gbagbi [nu, 'ti- 'v pi 'waa dtonu 'waa dtonu yi. Nyibli a 'mu, v yi 'lule-hihie -ko.

¹³ -A mu -mo -bi, -kuan -bu, Nysua -nyi -a mu, e ni -do, no- ko -pli -a pi. -A 'yi 'li[ti 'li -we, -ba pu [dedede a -pli de. -Kuan a 'mu, Nysua -nyi -a mu, 'a bu -bi, e no- mo -ba di 'li 'a mu -mo -we.

¹⁴ 'A -ti, -te -a di la 'li 'a mu -mo, 'ki -a 'mu -Yusu 'Klusu a [haantitie -mu' pu, -paun -mu', Nysua too ne -a mu, -a 'yi[ti le -hi.

¹⁵ 'A -ti, -kuan -mu', nyibli -bi ni, -a 'ni -nu[oo li[ti, -a 'ni -pu[oo li -aan dtonu a -pli, 'ki 'v -kuan a 'mu a -ta'. -Kuan -mu', v ni, e 'yi 'li de -mu', Nysua pu le -ba nu 'kwli -ni. Kee, -a yi[pe ni, ko, [a yi[ti -ple, -e mo, 'aan [wib a yikuole, 'ki 'v -Yusu 'Klusu -mo', e di bii kle, -e di[pe nu, -aan -kuan -mu', -a ni, 'ki 'li 'a mu 'nyi, e 'mu kle -bii -ni -we. Kee,

-a 'yi 'li[ti 'li -we, de -mu', Nysua pu le -ba nu, -ba -hi[pe le.

¹⁶ 'Bu mo, 'bu -hi, -a di ko 'hru, 'ki -ba -hi Kolestidu le, -ba mu 'li 'blogbi -bi 'kwli, -v ko 'kwli v 'yee 'li -Yusu 'Klusu a -ti ni 'wun -ni, -a 'mu 'li 'a [haantitie -mu' 'li -puu -ni. -A 'ni -hua[aa li -ba pu -aan dtonu a -pli, [wi yi, -te nyibli -bi ni 'a nunuo, 'ki 'v -kuan -mu', -v -bi ni a -ta'.

¹⁷ Kee, v 'cru la[aa ni, 'ki 'li Nysuaerien 'kwli, -e mo: «Nyiblo -mu', -e -hue -bu pu [dedede a -pli, de -mu', Kukonyo Nysua nu[oo -mo, e ni -do, no- ko -pli bu pu.»

¹⁸ 'E mo [han-ti, nyibli -mu', -v pi 'waa dtonu 'nyre le, nyiblidu a 'mu, Nysua 'ni -wen[pe li [nu ki, kee, nyibli -mu', a [gbetu, e pi 'nyre le, nu- e yi ki wen.

11

Nyibli -mu', -v yi [haan-monanyo 'pa-*

¹ 'N di hlee 'ki 'li 'a mu -mo, [wi yi, nyiblo -bu, -e ko 'lu -hon 'v 'hru wlon. 'N nyee ne 'a mu le, ba wen, [bu nu 'puple le.

² 'Kla 'yee 'mu -wliye, 'aan -ti, -e nu[oo, nyibli ni 'v, 'v kee ne 'a mu. 'Ki 'kla-wliye'yiya a 'mu, e -huen 'li Nysua -mo. [Bu pu[oo 'yu nyroyu a de yi: 'N pu 'a mu 'kbia ki, -e di[pe nu, a 'mu 'v yi 'sii -ni 'a -ne ti, [wi yi 'yu nyroyu -mu', 'n pu le, 'mu nyibeyu [du -nyi, e 'mu[oo ko. Nyibeyu a 'mu, 'a 'nyre mo -Yusu 'Klusu.

³ Huannu ni 'mu ni, 'ki nyiblo [du bu kaa ne 'a mu, -e di[pe nu, a 'mu 'v -Yusu 'Klusu a 'hru bu hie. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -te hre nu la, 'e 'yiya 'li 'v nugba -mu', -e mo Efu 'hvi bu, 'e kaa la[aa, 'ki 'li [yre 'kwli.

⁴ 'N yi pie huannu, 'ki 'v 'aan -ta', -e nu[oo, 'a -ne hutoonyo -bi 'bu di 'li 'a mu -mo, a yi wen[pe ki, 'ki bu too ne 'a mu. Toowin a 'mu, hutoonyo a 'mu, v tue -ni, 'ki 'v -Yusu ki, e ko -aan -ne 'huen-, v 'yi de ni -do 'pa- -Hihudu -mu', -koti v hle, e 'yi Nysua a -Hihiu* -mu', -e bi la 'a mu ke' 'pa-, ko, v 'ni -pu[oo li -Yusu a [haantitie -mu', a kuo la [wib yi. Kee, ke- e ni 'mu, 'a pi [nu nua yi bu.

⁵ 'A mu -mo -bi, a wen 'ni, nyiblidu a 'mu, v mo -Yusu a -monanyo gbagbi [nu. Kee, 'n pu[oo [han-ti, -e mo, v 'yi 'v 'mu 'v -hi.

⁶ -Bakle, -te v ni 'puple, ke- 'n 'ye ni nu 'puple. Kee, 'bu mo Nysua a -ti a leyuyruo [nu, 'n yru[oo le -tee. De a 'mu, 'n too ne 'a mo[oo ni -tee, 'ki 'li ti -huohvi 'kwli.

⁷ Ti -hi la a ti 'yi, -te 'n pi la 'a mu Nysua a [haantitie -mu', 'ni -hua[aa la 'a mu 'wli le. Kee, 'aan -ti, 'ni [tue la 'li 'na dtonu, 'ni yi la 'na dtonu le -kikle -ni, -e di[pe nu, 'mu 'a mu -hee -ni, a 'mu Nysua a nyibli -he. [Bi de a 'mu, 'n ni la, e nyre la yi? 'Ubn-, e 'yi la yi -nyre.

8 Ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'l 'a mu -mo, Nyisua a nyibli -bi, nu- ye la 'mu 'wli yre, e 'yi 'a mu 'pa-. 'N nu la□a ni, 'u -he la □huvennyibli, -e di□e nu, 'mu 'a mu -hee -ni.

9 Ti a 'mu 'yri, 'n 'yi la de -ko. Kee, 'ni -hva□a la 'a mu □dedede. -Yusu a nyibli -mu', -u ni 'l Masiduaniblogba 'kwli, u nu- ye la 'mu -tebli -mu', 'n 'yi la -ko yre. Ti -mu' -ko 'yri 'n 'yi la de -ko, 'ni -hva□a la 'a mu □dedede, ko, 'n yi□e ni, -e mo, 'n 'yi 'l□i 'l -we, □bu -hva 'a mu □dedede.

10 'N pi 'na dionu a -pli, -koti 'klo -mo 'klo, 'ni -gba□a li 'aan 'wli. 'Ti- nyiblo □du, 'ki 'ne- Akaiblogba 'kwli, e 'yi 'l□i 'l -we, bu ka 'mu yi, 'ki □bu pu 'na dionu a -pli, de a 'mu, 'a -ti. -Ti -bu, 'n hle, 'ki 'l -Yusu 'Klitsu a 'nyre 'kwli, -e ni 'l 'mu 'li, e mo seyi a -ti □ni□.

11 'Bu mo, 'ni yi 'puple le ni ni, □bi e □hen 'nyre, -e mo, 'n 'yi 'a mu -nve -ni? 'Dun-, Nyisua yi□e ni, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni.

12 'N 'yi 'l□i 'l -we, □bu wen, 'ki □bu klo 'aan 'wli ble. Ke- 'n di 'a nunuo nu, 'a -ne ti, -e di□e nu, hitoonyo -mu', u 'ni □ha 'hru 'ye, 'ki bu pu 'waa dionu a -pli, -e mo, -te 'n ni -kvan a nunuo, ke- u ni -kvan a nunuo -we.

13 Hitoonyo a 'mu, u 'yi -Yusu a -tee a -monanyu 'pa-. U kee nyibli ni, 'ki 'l 'waa -kvan 'kwli, 'u yi -Yusu 'Klitsu a -monanyu wlon le -hree -ni.

14 De a 'mu, e 'ni kee 'l 'aan □wli le, -e nu□o, Satan a 'mumu, e yi -hre Nyisua a lelenyu wlon le -we.

15 'A -ti, e 'ni kee 'l 'aan □wli le, 'bu mo, Satan a -kuannunyibli 'bu yi Nyisua a -kuannunyibli -mu', -u ni de -mu', Nyisua -hve wlon le ni -hree -ni. Le'bo□-nyrow□ 'kwli, Nyisua a -bati di □nu 'ni klo, de -hvan -mu', u -nu a -ti.

Polu yi 'ye □huvan, -e nu□o, e mo -Yusu a -monanyu □ni□*

16 'N nune□e ki: Nyiblo □du 'ni 'yee 'l□i, -e mo, 'na 'lu -hon 'u 'hru wlon. Mo, 'ba pu le, -e mo, 'na 'lu -hon 'u 'hru wlon, -e -bi ba -ha 'na mu me le, □bu pu 'na dionu a -pli de gbe de, □wi yi, -te a ni, 'a yi wen, 'ki nyibli -bu, -u ko 'li -hon 'u 'hru wlon le, bu pu 'waa dionu a -pli.

17 'Na -pli -bu, 'n mi pu mo, e 'yi Kukonyo 'pa-, e 'yi 'mu -lee -ni, □bu nu□o. 'Bu mo, 'ni yi 'na dionu a -pli ni pi, 'n yi 'ni 'ple, □wi yi nyiblo -mu', -e ko 'lu -hon 'u 'hru wlon.

18 Kee, 'n yi□i 'ni 'ye, -e mo, nyibli -huchu pi 'waa dionu a -pli, 'ki 'u 'klo -bu a -tebli a -ta'. 'A -ti, 'na 'mumu, 'n di pu 'na -pli -we.

19 A wen 'ni, a ko □to. Kee, 'ba 'ye nyibli -mu', -u ko 'li -hon 'u 'hru wlon le, 'a yi □nu ki wen, 'u tve ne 'a mu,

20 'u ni 'a mu 'waa □koyo -mo' 'u yi 'l 'a mu le -didi -ni, 'u kee ne 'a mu, ko, 'u yraa ne 'a mu, 'u □tui 'a mu □huvan, 'u -he 'a mu 'yri le.

21 'Mo -bu, 'n 'yi 'kli -ko, 'ki □bu di 'aan naale le nu. A ko 'u □won.

'N 't'e di 'l 'a mu -mo 'plee -ni, -wen nyiblo -bu, -e ko 'lu -hon 'u 'hru wlon. -Tebli ni -de -mu', -koti nyibli a 'mu, 'u pi 'waa dionu a -pli, e ni -do a 'mu, e no- ko -ti, 'mu 'na dionu a -pli pu -we.

22 U wen 'ni, u mo -Juukve* □ni□. 'Na 'mumu, 'mo -Juukveyu □ni□ -we. U wen 'ni, u mo Yisraekve □ni□, -u mo Nyisua a dako. 'Na 'mumu, 'mo Yisraekveyu □ni□ -we. U wen 'ni, u mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu □ni□. 'Na 'mumu, 'mo Abrahamu a 'yonu a 'yu □ni□ -we.

23 U wen 'ni, u mo -Yusu 'Klitsu a -kuannunyibli □ni□. 'Na 'mumu, -Yusu 'Klitsu a 'mu, no- ko -kvan 'n ni, 'ti- 'ni -kvan a 'mu diakti, 'ni -hi 'u □nu 'u. 'N pi 'ki win, -wen niblonyo. 'N nu -kvan diakti, 'e -hi 'u □nu. -Te u nu 'na □ji' a lepuppu, e -hi 'u □nu ni, 'u bi mu diakti, 'e -hi 'u □nu 'u. 'N naa 'l 'kukubu 'nyi, 'ni -hi 'u □nu 'u,

24 -Juukve a ye'nanyu 'u nu 'na lokve biiwi ni □hun. 'A -ne 'wo, u ko bu -nyi 'mu lokwot a (39) -wlv □tu 'u -pu □tu 'u □huvan-do;

25 Romakve a ye'nanyu 'u nu la tugbeye, 'u nu 'na biiwi ni ta. E ko la 'wo -bi, nyibli 'u pu la 'mu 'li -mo le, -e di□e nu, u 'mu 'mu 'la. 'Mu'kwilinaawi ni ta -bu, 'n -nu, 'mu a 'mu, u we la ni, 'ni bi la 'nie. E ko la ti □du, 'ni -hi la 'l -nyrow□ 'mumu ko 'tolwo 'mumu, 'ki 'l 'yru -mo.

26 'Ki 'l 'na 'dagbi kasu 'kwli, 'n yi 'ye □huvan diakti, 'nie a 'yiyi-ti, 'ni yi □huvan 'ye, -balonyibli a -ti, ko, 'na dionu a dako, -u mo -Juukve, 'u □tui 'mu □huvan -we, u ko dako -mu', -u 'yi -Juukve 'pa- a nyibli 'hven-. 'A -ne -tite, 'n di 'u -naa -ni, 'n ko □bu 'ye □huvan, 'ki 'l 'du 'kwli, 'ki 'l 'wan 'kwli, ko 'ki 'l 'yru ki, nyibli -mu', -u ni hi, -u pi le, -e mo, u mo -Yusu a nyibli □ni□, 'u □tui 'mu □huvan -we,

27 'ni yi □huvan 'ye -we, 'ki 'l -kvan a nunuo 'kwli. E ko ti -bi, 'ni 'ye ni ko 'hru, 'ki □bu nje, e ko ti -bi, 'ni 'ye ni 'ye diide ko 'nunanie 'hven-, e ko ti -bi, 'ni 'ye ni 'ye mumlahawu, e ko ti -bi, 'ni 'ye ni 'ye 'hvilupe, ee 'e ni mu.

28 □huvan a 'yiye a gblegble -bi ni 'u, kee, 'n 'yi 'l□i 'l -we, □bu na 'ki 'a -ti -mo le. De ni -do ni 'u; e no- mo, 'n nee □wli le, 'coe a pepe a -ti. 'A -ne -nyrow□, 'kda 'ye 'mu -wliye, 'coe a gblegble a 'mu, 'a -ti.

29 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'klt -ko, 'kt 'v Nysva a 'hru wlon, e 'yee 'mu 'kla -wliye. Nyiblo 'bu 'wla Nysva a -ti, e yi -hren 'na [wlv le diakti.

30 'Bu mo, 'ni ko [bu pu 'na dionv a -pli, -e -bt -teblt -mu', -e -tve [ne nyibli, -e mo, 'n 'yi 'klt -ko, no-ko -pli 'n di pu.

31 Nysva, -e mo -aan Kokonyo -Yusu a 'Bat, e yi[ne ni, -e mo, 'n hle -ti a -tee. E no-nyibli blee yi, bu pu 'nyre le 'a -ne ti.

32 Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n ni la 'li Damasido 'kwli, 'blugba a pepe a 'mu, 'a nyiblo gbagbu, -e ko 'nyre mo la Aletasi, no- [tu la 'v -gulonuma [du bu. -Gulonuma a 'mu, e no- -ha la nyibli, 'kt bu [tu la 'dvo a paale a pepe 'yie, -e di[ne nu, v 'mu la 'mu klo. 'Dvo a 'mu, v nu la [gbi, 'v -ha la [a yi.

33 Kee, 'kt Nysva a nyibli pu la 'li 'mu -tugbo gbagbu 'kwli, 'v mva la [a 'pata -mo bu, 'v naa la 'li 'mu [hvan.yigbee [du 'yri, 'v [tvo la 'li 'mu, 'dvo a [gbi 'niki, 'ni [ta la [nv -jt'.

12

Polv yi[ne ni, -e mo, -Yusu 'Kltv ko 'klt

1 'N 'tve di 'na dionv a -pli pu. 'N yi[ne ni, -e mo, de a 'mu, e 'ni -hee[ne nyiblo [du. [Han-ti [hon, 'e ni 'mu le, kee, -teblt -bu, Nysva too 'mu, 'kt 'li yanie 'kwli, no- ko -ti 'n mi hla mo.

2 'N yi nyiblo [du, -e ko -Yusu 'Kltv 'hven-, 'v -mve. Nyiblo a 'mu, 'mo [nto; Nysva 'e gba la 'li 'mu ta a yako 'kwli, -te Nysva ni 'li, 'a 'yri ni (14) -pu [tu 'v -hen a 'yru, no- -a ni kt, 'ti- 'ni [htan -mo, 'ni -di. [Bt 'na [gbetv mu 'li, [bu 'na -hiihu mu 'lt? 'N 'yi 'a [dedede -yi. Nysva ni -do, no- yi[ne.

3 'N nune[ne kt de, -e mo, 'n yi[ne ni, -e mo, Nysva nu[no ni, 'ni mu 'li 'a [haan'dvo 'kwli. -Bakle, 'na [gbetv mu 'li, -huv' -bakle, 'na -hiihu, no- mu 'li. 'N 'yi 'a [dedede -yi. Nysva ni -do, no- yi[ne.

4 -Ti -mu', 'n 'wtun la 'li, -tonyiblo 'yi 'li 'a -molenina 'li -we, e [na ni -we, 'kt -tonyiblo bu -huta[na kle.

5 'N -we 'li [bu pu wen de a 'mu, -e nu la 'mu, 'a -pli ni, kee, 'ni -nu[no li[ti ni. Kee, -teblt a pepe -bt -mu', -e kve 'v 'mu kt bu, -e mo -teblt -mu', -e tve [ne nyibli, -e mo, 'n 'yi 'klt -ko, no- ko -pli 'n di pu.

6 -Tebht -bt ni 'v. 'Bu mo, 'ni -hve wen[ne, 'kt [bu pu wen 'a -pli, 'n 'yi 'li[ti 'li -we, [bu 'puple wen 'li le, -wen nyiblo -mu', -e ko 'lu -hon 'v 'hru wlon. De -mu', -e mo -ti a -tee, no- ko -pli 'n di wen pu. Kee, 'ni -hva[na li [bu pu 'na dionv a -pli, -e nu[no, 'ni -hva[na li nyibli bu [tuu 'v 'mu 'v, 'kt 'v -teblt -mu', -e ko -pli 'n pt a -ta'. Kee, de 'n -hve, e no- mo, bu [tuu 'v 'mu 'v, -te v yi

'na nunu-teblt 'ye a -ti, ko, v yi 'na wlon bu a win 'win, -e mo -ti a -tee.

7 Yino-teblt a pepe a 'mu, Nysva too 'mu a -ti, 'n -we 'li [bu 'yaa wen 'li 'na dionv ni diakti. Kee, e ko de, Nysva nuu 'v 'mu 'yie, -e 'yee 'mu 'kla -wliye diakti, -e di[ne nu, 'ni [ha 'li 'na dionv 'li 'yaa -ni. [Hven a 'yie a 'mu, e 'wi- Satan a -kvannunyo yi, -e yi 'mu bi.

8 'N nu Nysva a daawi ni ta, 'kt bu hloo 'mu [hven a 'yie a 'mu -mo le,

9 kee, e [tu 'mu [wlon, e wen: «'N nve -mu ni diakti. 'Na nvele a 'mu, bu nu -mu -tee. 'Na nvele a 'mu, bu -hee -mu, 'kt -bu ko [wlv a 'hla, 'kt 'v [hven a 'yie a 'mu, 'a -ta', -e nu[no, -te -tonyiblo 'ye ni kvo 'v 'klt, 'kt 'na 'klt nii 'v -kvan, 'kt 'li nyiblo a 'mu 'li, -e di[ne nu, e 'mu 'klt kt ni diakti.» -Te e ni 'mu le, -e -bt 'na plo ble ni. De -mu', -e tve [ne nyibli, -e mo, 'n 'yi 'klt -ko, e no-ko -pli 'n pt, -e di[ne nu, -Yusu 'Kltv a 'klt, e 'mu -kvan nu -tee, 'kt 'li 'mu 'li.

10 -Te e yi 'mu kt -dii -ni, 'bu mo, 'ni 'yi 'klt -ko, e no- yi 'na plo -blee -ni. 'Ye [bu v yi 'mu 'yri le ni -he, ko, v yi 'mu ti 'yakht yi ni gbe, ko, 'kla-wliye'yia a gblegbe -bt e yi 'mu ni ye, 'ye [bu -teblt a pepe, -e yi 'v nyre, 'kt 'v 'mu -mo, e -hi 'mu wlon, 'n yi 'kt[ti ni, -e mo, 'n yi 'ye [hven, -te 'n nve -Yusu 'Kltv a -ti. E no- nu[no, 'ni ko plo a bleele, -e nu[no, ti -mu' -ko 'yri 'n 'ye ni kvo 'v 'klt, 'kt -Yusu 'Kltv yi 'v 'mu 'a 'klt -nyii -ni.

Polv nee [wli le, 'kt 'v Nysva a nyibli -mu', -v ni 'li Koletidvo 'kwli a -ta'

11 E mo [han-ti, 'ni pu 'na dionv a -pli, -wen nyiblo -ko 'lu -hon 'v 'hru wlon. Kee, 'a mu ni 'v 'mu ke', 'ni nu de a 'mu. 'N pu 'na dionv a -pli, -e nu[no, 'a mu -bu, -v di wen 'na -pli pu, a 'ni -pu[pu 'na -pli. 'A mu -ko -bu pu wen 'na -pli. [Han-ti, 'ni yi [dedede -yi, kee, 'aan -Yusu a -monanyo* yrayri -mu', a dee nyibli gbagbi, v 'yi 'v 'mu 'v -hi.

12 A ko ba yi de a 'mu, -e nu[no, ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu -mo, 'kt 'li [wlv a 'hla 'kwli, 'n nii la 'li -kvan, Nysva 'e nee la 'li 'mu, 'e ni la [wilekee-teblt -huhubi. [Wilekee-teblt a 'mu, no- tve ne 'a mo[no, -e mo, 'mo seyt a -Yusu a -monanyo [nto.

13 [Haan-teblt -mu', 'n nuu 'li -Yusu a nyibli -bt -mo, 'n nuu 'li[ti 'a mo[no -mo ni -we. 'N 'yi nyibli le 'jra. De ni -do ni 'v, e no- 'n 'yi la -nu, 'kt 'li 'a mu -mo. 'N 'yi la[na -hva, 'kt ba 'pee la 'mu. A ko 'v [wlon, yunyrede a 'mu a -ti.

14 'N 'tve di 'li 'a mu -mo ni. 'Bu mo, 'ni di 'li, -e -bt e mo 'wi ni ta a 'wo, 'n ye 'li 'a mu -mo. De -bu, 'n di 'li ya, 'ni -wen[ne li[ti kt ni de, 'kt ba 'pee 'mu, -koti 'a mu -tonyibli, 'a mu 'n -hve, 'e 'yi 'wli 'pa-, 'ni

-hva□a li□i. □Bb pu□v 'yonv kv 'waa 'bat kv 'waa 'dii 'hven-a de yi. E 'yi 'yonv 'pa-, v 'ni -kikle□e li 'waa 'bat kv 'waa 'dii 'hven-le, kee, 'bat kv 'dii 'hven-, v nu- yi 'waa 'yonv le -kikle -ni.

¹⁵ Ye □bui -tebli a pepe -bv, 'n -ko, e kv 'na -hvnhlvn 'hven-, □bb -ha□a, 'ki 'v 'aan -heele a -ta', 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon, de a 'mv, e 'ni 'yaa□a 'mv 'kla -wliye. E nie 'mv dodb. □Bt -te 'n nve ne 'a mv dtakt, e no-nu□o, 'ki a 'yi 'mv -nve -ni de?

¹⁶ A yi□e ni, -e mo, 'n 'yi la 'a mo□o -hva, 'ki ba 'pee la 'mv. Kee, nyibli -bi ni 'li 'a mv nyi, v 'mv le pv, -e mo: «Polv mo □yrekonyo □ni. E kee ne -a mv ni, e 'mv -aan 'wli gba.»

¹⁷ -Bi' 'n nu 'aan kaale 'li? □Bt nyibli -bv, 'n lee la 'li 'a mv -mo, v nu- 'n naa 'li, 'ni kaa la 'a mv? 'Uvn-, e 'yi 'mv le -ni.

¹⁸ 'N lee la nyiblo -bv, -e mo Titu ni, 'ki bv mu la 'li 'a mv -mo. Nyiblo -bi -mv', a -yi, no-ko□o 'hven- 'n le la 'li 'a mv -mo. □Bt Titi a 'mv, e no-kaa ne 'a mv, -e -ha 'a mv -tebli □jre? 'Uvn-. 'Aan 'mumu, a yi□e ni, -e mo, e 'yi -ti a -tee 'pa-, -e nu□o, Titi kv 'mv 'hven-, de ni -do, no- -a ni. -A kv 'lule-hihie ni -do.

¹⁹ De -bv, -a 'cru' ne- -aan 'cruen -bv 'kwli, 'aan □wli 'ni 'yee 'li□i, -e mo, -a yi 'a mv -mo 'ni 'cru -ni, -wen nyibli -mv', v yi -ti -yee -ni, 'tu- v -hute□e kle. Ki mo Nyisva ye', -a yi mo -hlee -ni, □wi yi, -te -Yusu 'Klsv ni 'a -huhva. 'Diaynv -na, -a yi 'a mv -ti a pepe -bv 'ni -lee -ni, -e nu□o, -a -hve□e ni, -ba -hee ne 'a mv, -e di□e nu, a 'mv 'kli kv ni dtakt, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon.

²⁰ 'N yi pie huannv, -e nu□o, 'bv mo, 'ni di 'li 'a mv -mo, -bakle, 'aan ninabvi 'yi 'li□i 'li -we, bv blee 'na plo. 'Bv mo, 'bv ni 'mv le, 'aan 'mumu, a 'yi 'li□i 'li -we, ba kv plo a bleele, 'bv mo, 'ba 'ye 'mv. 'N yi pie huannv, 'bv mo, 'ni di 'li 'a mv -mo, 'ki 'li 'a mv 'nyi, ba di hle 'ple, ba di ca -mo □tutu -ni, ba di yrv' le bi, ba di □gla, ba di -ti -hvi yre -huhla -ni, ba di -v -bi a 'nyre di, ba di 'li 'aan dtovv 'li 'yaa -ni, ba di -tebli -mv' nu, -e 'yi 'v yi 'sii -ni.

²¹ 'N yi pie huannv -we, 'bv mo, 'ni di 'li 'a mv -mo, Nyisva bv nu□o, □bv ni nyai le, 'aan -ti. E mo 'na huannv, □bv di 'li 'a mv -ti 'wlanv -huvhu 'nyi bv -yee -ni, -v 'ye ni -hva -bv hie 'v 'waa de 'kuku bv. -Bakle, 'waa 'klo 'te nyre yi, 'v ni -wlawli kv 'lawlu 'hven-, 'v ni nyre-tebli -huvhu -bi. 'Bv ni 'mv le, 'n di 'ni we, 'waa -ti.

-mv', -v nu de -hvan, 'n di pvv □nv -bati le. -Te Nyisvacruen ni a huhla, ke- 'n di -bati a 'mv 'a povvv nu. Nyisvacruen a 'mv, e wen 'ni: «'Bv mo, nyiblo 'bv yee ne 'a 'bihan -ti, e di□e 'ni -hva, bv kv -hehru ni 'hven, ta, -v ko□o 'hven-, -v hle -tutu ni -do. 'Bv 'yi□i 'pa-, v 'yi 'li -bati a 'mv, 'a povvv -we.»

² -Te 'n ya la 'li 'na 'wi ni 'hven a 'wo, 'ki 'li 'a mv -mo, 'n -gbee la nyibli a pepe ni, e kv, 'n -gbee la nyibli -mv' ni -we, -v nu la de 'kuku. -Te ti ne -bv, 'n 'yee 'li ni di, kee, 'n yi 'a mv 'ni -gbee -ni de, -e mo, 'ni di 'li, nyibli a pepe -mv', -v nu de 'kuku, 'n kv □bv pvv □nv -bati le.

³ A -hve□e ni, ba yi□e, 'bv mo, -Yusu 'Klsv 'bv yi 'li 'mv ni -nee -ni, 'bv yi ni hle. 'Bv mo, 'ni di 'li, a di de a 'mv 'ni 'ye. -Yusu 'Klsv a 'mumu, 'bv yi -kvan ni ni, 'ki 'li 'a mv 'nyi, 'a 'kli 'ni -we□e 'li, 'e tue ne 'a mv 'a 'kli a kinuni.

⁴ Ti -mv' -ko 'yri v kvv la 'v□v tugbe 'yie, □ni 'ye -wen, e 'yi la 'kli -ko. Kee, e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo. -Te ti ne -bv, 'ki 'li Nyisva a 'kli 'kwli, 'ki e ni 'li 'klo. -A mv -bv, -a kv -Yusu 'hven-, -a -mve ni. 'A -ti, 'ki 'li 'kiba -bi kv, -a 'yi 'kli -ko. Kee, 'ki 'li 'kiba -bi kv, e kv -a mv 'hven-, -a ni 'klo. 'A -ti, 'bv mo, □ba di 'li 'a mv -mo, Nyisva a 'kli, no- -a di -kvan 'yri -nuu -ni.

⁵ 'N yi 'a mv 'ni -lee -ni, -e mo, ba 'jijra 'aan dtovv a □wlv -tee, -e di□e nu, a 'mv□v 'ye, 'bv mo, 'ba kvv -Yusu 'Klsv □wlv yi. 'N pv□v □han-ti, -e mo, a yi□e ni, -e mo, 'ki -Yusu 'Klsv ni 'li 'aan □wli kv. 'N pv□v □han-ti, a 'ni -hre□e li nyibli -mv' wlon le, -v pv le, -v kvv -Yusu □wlv yi, -tagbita hi □ni, v 'yi□i □wlv yi -kvo -ni.

⁶ Kee, 'n pv□v □han-ti, -e mo, a di□e 'ni 'ye, -e mo, -a mv -mo -bi, -a -we 'li -ba tov ne 'a mo□o ni, -e mo, -a mo seyi a -Yusu a -mōnanyv* □ni.

⁷ Kee, -a 'ni -hva□a li□i, -ba tov ne 'a mo□o, -e mo, -a mo -Yusu a -mōnanyv □ni. -A de Nyisva ni, 'ki 'v 'a mv -mo, -e di□e nu, a 'ni □ha 'ki de -hvan □dv nu. Mo, □ba 'yi 'hru 'ye, 'ki -ba tov ne 'a mo□o, -e mo, -a mo -Yusu a -mōnanyv □ni, de -a -hve, e no-mo, ba nu □haande.

⁸ □Ba yi win a povvv le ni ni, e 'wi yi, -a 'yi 'li□i 'li -we, 'ki 'li -aan -kvan 'kwli, -ba -wvōn -ti a -tee yi. De ni -do -a -we 'li -ba nu, e no-mo -ba nu de -mv', -e 'sii 'v yi.

⁹ 'Bv mo, 'ba ni 'kli kv, 'ki 'v Nyisva a 'hru wlon, 'ye □bv -a mv -mo -bi, -a 'yi 'kli kv -ni, -a ni dodb. 'A -ti, -a de Nyisva ni, -e di□e nu, e 'mv 'a mv -hee -ni, a 'mv ye' -muu -ni, 'ki 'v 'a 'hru wlon.

¹⁰ E ni ke', 'ni yi 'a mv -mo 'cru -ni, -e di□e nu, a 'mv 'v de 'kuku a nunuo bv hie, -e di□e nu, 'bv mo, 'ni nyre 'li 'a mv -mo, 'ni □ha 'a mv -mo 'ple. 'E mo □han-ti, Nyisva -nyi 'mv 'kli, 'ki □bv -ha 'li 'a mv le. Kee, e

13

Le'boowin

¹ 'Bv mo, 'ni di 'li 'a mv -mo, -e -bi e mo 'ki 'wi ni ta a 'wo. 'A -ti, 'ni di 'li, nyibli

'yi 'mu 'kl -nyi, 'ki □bu -we 'a mu bu. Kee,
 ε -nyi 'mu 'kl, -ε di□e nu, 'mu 'a mu -hee
 -ni, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisva a 'hru
 wlon.

¹¹ Na 'diayuv -na, 'n gba 'a mu wlu. 'N
 yi 'a mu 'ni -lee -ni, -ε mo, ba mu ye', 'ki 'u
 Nyisva a 'hru wlon. Ba -nyinyi 'kl. Ba ko
 win a le'winwunle, ko, ba ko kubweenle.
 'Bu mo, 'ba yi□i le ni ni, Nyisva, -ε nve ne
 -a mu, ko, -ε yi -a mu kubweenle -nyi, ε di
 'u 'a mu -mo 'ni ni.

¹² Ba -nyinyi 'wio -tee, -wen 'diayuv.
 Nyisva a nyibli a pepe -bu, -u ni 'ne-, u 'beti
 'a mu -tee.

¹³ N de Nyisva, 'ki 'u 'aan pepe a -ta', 'ki
 -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv bu 'cibi 'u, bu nu
 'a mu □haande -mo, ko, Nyisva bu -nyi 'a
 mu 'a nvele, ko, Nyisva a -Hihiu* bu nu□o,
 ba -mve.

'Crien -mu', Polu gba la GALATIKUƐ YI

1 Mɔ Polu ɔntɔ, mɔ -yi 'crien -bu 'cri. Mɔ -Yusu 'Klɩsɔ a -mɔnanyɔ* ɔntɔ. Ɛ 'yi -tonyiblo ɔɖu 'pa-, Ɛ 'yi 'mu -lee -ntɩ. KƐƐ, -Yusu 'Klɩsɔ a ɔgbetɔ, Ɛ nɔ- lee 'mu, Ɛ kɔ -aan 'Bai Nyɩsɔa, -Ɛ -ha 'lɩɩɩ 'kukɔnyibli 'nyi, -Ɛ -haɩa 'klo 'hɔen-.

2 Nyɩsɔa a nyibli a pɛpɛ -bu, -v nɩ 'nɛ-, v kɔ 'mu 'hɔen-, -a 'beti 'a mu, 'aan pɛpɛ -mu', -v mɔ Nyɩsɔa a nyibli -mu', -v nɩ 'lɩ Galatɩbɩgbɩ 'kwli.

3 -Aan 'Bai Nyɩsɔa kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɔ 'hɔen-, bu nu 'a mu ɔhaande -mɔ, Ɛ kɔ, bu -nyi 'a mu win kɩ -kɔɔ -ntɩ de. -Tɛ -aan 'Bai Nyɩsɔa nu 'a -hɔhɔa, kɛ- Ɛ nu 'a nunuɔ.

4 -Yusu 'Klɩsɔ -ha 'a dɩɔnɔ nɩ, 'Ɛ 'ku, 'kɩ 'v -aan -ta', -Ɛ dɩɔɛ nu, Nyɩsɔa 'mu -aan dɛ 'kuku 'wɔwla -ntɩ, Ɛ kɔ, 'klo -bu a yunyre-tebli 'nɩ ɔha -a mu win kɩ -kɔɔ -ntɩ de. -Tɛ -aan 'Bai Nyɩsɔa nu 'a -hɔhɔa, kɛ- Ɛ nu 'a nunuɔ.

5 -Ba pɔ Nyɩsɔa 'nyre lɛ, -tɛ 'klo tɛ yi bu. Kɛ- bu nɩ 'mu.

Nyɩsɔa a ɔhaantitie, nɔ- mɔ win nɩ -do -mu', 'n tɔɔ nɛ 'a mu

6 Dɛ a ni, Ɛ kɛƐ 'na ɔwɩ lɛ. 'Ɛ mɔ ɔhan-tɩ, Nyɩsɔa 'Ɛ nu 'a mu ɔhaande -mɔ, 'kɩ 'lɩ dadɔke 'kwli, -Yusu 'Klɩsɔ a -tɩ, 'Ɛ da 'a mu, 'kɩ ba mɔ 'a nyibli. KƐƐ, -tɛ a 'ble Nyɩsɔa a ɔhaantitie kɔa, Ɛ 'yi 'v bu -wɛɛn -ntɩ, 'a plee 'lɩ Nyɩsɔa a 'mu kɩ, 'a pɩ hɩapɩtɩtie -bɩ nɩa yi bu, 'a pɩ lɛ, -Ɛ mɔ, Ɛ nɔ- mɔ ɔhaantitie, kɛƐ, ɔbu lee nɛ 'a mu, -Ɛ mɔ, Ɛ 'yi ɔhaantitie 'pa-.

7 Win nɩ -do -mu', 'n tɔɔ nɛ 'a mu, Ɛ nɔ- mɔ seyɩ a Nyɩsɔa a ɔhaantitie. Ɛ 'yi 'kɩ Nyɩsɔa a ɔhaantitie ɔɖu -kɔ de, 'bu 'yi Ɛ nɩ -do a 'mu, 'n tɔɔ nɛ 'a mu 'pa-. 'Nɩ yi 'lɩ 'a mu -mɔhleele lɛ nɩ ni, Ɛ 'wɩ yi, Ɛ kɔ nyibli, 'v kɛƐ nɛ 'a mu. U -hɔɛɔɛ nɩ, bu 'cɩcɩ Nyɩsɔa a ɔhaantitie -mu', -Ɛ nɛ -Yusu 'Klɩsɔ a -tɩ -mɔ lɛ.

8 'Bu mɔ, nyiblo ɔɖu 'bu 'cɩcɩ Nyɩsɔa a ɔhaantitie -mu', -a pɔ la 'a mu, a 'ble la kɔa, Nyɩsɔa bu pɔɔ 'jɩɩ yi, mɔ 'ye ɔbu Ɛ mɔ -a mu.

9 -A lee nɛ 'a mɔɔɔ nɩ, 'tɩ- 'nɩ nɩɛɔɛ kɩ de: Nyiblo ɔɖu 'bu 'cɩcɩ Nyɩsɔa a ɔhaantitie -mu', -a pɔ la 'a mu, a 'ble la kɔa, Nyɩsɔa bu pɔɔ 'jɩɩ yi.

10 ɔBu 'aan ɔwɩ yiɩɩ 'nɩ 'ye, -Ɛ mɔ, 'n yiɩɩ 'nɩ 'cri, -Ɛ dɩɔɛ nu, nyibli 'mu 'mu 'nyre lɛ pɔ? 'Uɔn-, Ɛ 'yi 'mu lɛ -ntɩ. 'N -hɔɛɔɛ nɩ, Nyɩsɔa, nɔ- -bu pɔ 'mu 'nyre lɛ. ɔBu 'aan 'lɩlɛ-hihie wen 'nɩ, 'n ɔmɔɛɔɛ lɛ, 'kɩ ɔbu nɔɔ 'lɩ nyibli 'yi kɛ? 'Uɔn-, 'bu mɔ, 'nɩ yi wenɔɛ nɩ -hɔɛ, 'kɩ ɔbu nɔɔ wen 'lɩ nyibli

'yi kɛ, 'n 'yi 'lɩɩɩ 'lɩ -wɛ, ɔbu mɔ wen -Yusu 'Klɩsɔ a -kɔannunɔɔ.

-Tɛ Polu -nu, 'Ɛ -hɛ -Yusu a -mɔnanyɔ, Ɛ nɔ- Ɛ -hɩhɩ kɛ*

11 'Diayɩnɔ -na, ɔbu -hɩhɩa 'a mu kɛ, -Ɛ mɔ, Nyɩsɔa a ɔhaantitie -mu', 'n pɔ la 'a mu, Ɛ 'yi -tonyiblo ɔɖu 'pa-, Ɛ 'yiɩɩ 'lu -mɔ lɛ -hie,

12 mɔ, Ɛ 'yi 'v -tonyiblo ɔɖu wien 'pa-, 'n 'yi 'vɔv -ha, Ɛ mɔ, Ɛ 'yi -tonyiblo ɔɖu 'pa-, Ɛ 'yi 'mɔɔɔ -pɔ. -Yusu 'Klɩsɔ a ɔgbetɔ, Ɛ nɔ- 'hɩɩ 'mu yi, 'Ɛ tɔɔ 'mɔɔɔ.

13 A 'win nɩ, -tɛ 'na 'klo nɩ la 'mu, ti -mu', -Ɛ kɔ 'yi 'n yi la -a mu -Juukɔɛ* -aan tete ɔwien lɛ kɔɛ. Ti a 'mu 'yi, 'n ɔtui la Nyɩsɔa a nyibli ɔhɩven diaktɩ, -Ɛ nuɔɔ, n -hɔɛ laɩa nɩ, ɔbu -wɛ la nyibli a 'mu bu,

14 'tɩ- nyibli -mu', -v kɔ 'mu 'hɔen-, -v kɔ la 'yɩɩɩ nɩ -do, 'n -hi la 'v 'waa nyibli -hɔhɔɩ nɩ, 'kɩ 'v -a mu -Juukɔɛ -aan tete kɔ 'bliɩmɩ a 'vɔtuule -mɔ. 'N -ha la 'na dɩɔnɔ nɩ pɛpɛ, 'kɩ 'v -aan 'baunɔ a tete kɔ 'bliɩmɩ a 'mu a -ta'.

15 KƐƐ, kɔɛ la 'lɩ 'na 'dii 'kwli bu, Nyɩsɔa pɔ la 'mu 'kɩbɩa kɩ, 'kɩ 'v 'a -kɔan a -ta'. Ɛ nu la 'mu ɔhaande -mɔ, 'kɩ 'lɩ dadɔke 'kwli. Ɛ nɔ- nuɔɔ, 'Ɛ da la 'mu, 'kɩ ɔbu nu 'a -kɔan. Ti -mu', Ɛ wa la 'nyre, -tɛ Ɛ nyre 'v,

16 -Ɛ -bɩ Ɛ nuɔɔ nɩ, 'a 'Yu -Yusu 'Ɛ 'hɩɩ 'mu yi, -Ɛ dɩɔɛ nu, 'mu 'a ɔhaantitie -mu' dako a gblegble -mu', -v 'yi -Juukɔɛ 'pa- pɔ. Ti a 'mu 'yi, 'n 'yi la 'lɩ nyiblo ɔɖu -mɔ -mu, 'n 'yi la ɔtɔ -hɩa mɔ -mu.

17 Ɛ mɔ, 'n 'yi la 'lɩ Jɩrusɛdɩɔ 'kwli -mu, 'kɩ 'lɩ -Yusu a -mɔnanyɔ -mu' -mɔ, -v mɔ la 'a yi-henyibli. KƐƐ, dɛ 'n -nu, Ɛ nɔ- mɔ, ti nɩ -do a ti 'yi, 'kɩ 'n mu 'lɩ Arabibɩgbɩa 'kwli. -Tɛ 'n -hɔn 'lɩ -wɩu, -Ɛ -bɩ 'kɩ 'n mu 'lɩ Damasi, 'kɩ 'lɩ Silibɩgbɩa 'kwli.

18 -Tɛ 'yɩɩ nɩ ta -hi, -Ɛ -bɩ 'kɩ 'n mu 'lɩ Jɩrusɛdɩɔ 'kwli, -Ɛ dɩɔɛ nu, 'n kɔ Pielɩ 'hɔen-, -a 'mu -yiyi -ntɩ, 'nɩ -hi 'vɔv 'hɩɩ 'wee nɩ 'hɔen.

19 Ti a 'mu 'yi, 'n 'yi la -Yusu a -mɔnanyɔ ɔɖu 'ye, 'bu 'yi Pielɩ nɩ -do a 'mu 'pa-, Ɛ kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu a 'diayɩ Saktɩ.

20 -Tɩ -bu, 'n hɛ, Ɛ mɔ ɔhan-tɩ ɔntɔ. 'N hɛɩɩ Ɛ nɩ, 'kɩ 'v Nyɩsɔa ye'. Ɛ 'yi hɩ 'pa-, 'nɩ -nuɔɔ lɩɩɩ.

21 -Tɛ 'n -hɔn 'lɩ Jɩrusɛdɩɔ 'kwli, -Ɛ -bɩ 'kɩ 'n mu 'lɩ 'bɩgbɩ -mu', -v mɔ Silibɩgbɩa kɔ Silisibɩgbɩa 'hɔen- 'kwli.

22 Ti nɩ -do a 'mu 'yi, -Yusu a nyibli -mu', -v nɩ 'lɩ -Juukɔɛ a 'bɩgbɩa 'kwli, v 'ye la 'mu nɩ 'ye.

23 U yi la nɩ 'win nɩ -do, -Ɛ mɔ: «Nyiblo -bu, -Ɛ ɔtui la -a mu ɔhɩven, Ɛ 'cɩcɩ nɩ. -Tɛ ti nɛ -bu, Ɛ nɔ- yi nyibli -lee -ntɩ, -Ɛ mɔ, bu -nyi 'waa ɔwɩ -Yusu 'Klɩsɔ, mɔ 'ye ɔbu ti -hi la a ti 'yi, bu yi la nyibli -mu', -v kuo la -Yusu 'Klɩsɔ ɔwɩv yi a bu-wɔwɛ nɩ -hɔɛ.»

24 -Te v 'wɪn la -tɪ a 'mʊ, -ɛ -bɪ v pɪ la Nyɪsʊa 'nyɾɛ lɛ, 'kɪ 'n 'na -ta'.

2

-Te Pɔlv mu la 'lɪ -Yusu a -mɔnanyʊ* -mʊ', -v nɪ 'lɪ Jɾusɾɛdɔ 'kwli -mɔ

1 -Te 'yɪ nɪ -pu ɔtu 'v -hɛn -hi, -ɛ -bɪ 'n kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-, -a mu la 'lɪ Jɾusɾɛdɔ 'kwli de, -ɛ dɪɔe nu, -a mʊ 'cʊɛ a nyibli gbagbɪ 'ye. -Te -a yɪ la nɪ mi, 'n gba la Titi nɪ -wɛ.

2 'N mu la 'lɪ nɪ, -ɛ nuɔo, Nyɪsʊa -tɛ la 'lɪ mʊ. -Te -a nyɾɛ 'lɪ, -ɛ -bɪ 'n kɔ 'cʊɛ a ye'nanyʊ 'hʊɛn-, -a bii yɪ, 'nɪ -hɪhɪa ɔnv Nyɪsʊa a ɔhaantitie -mʊ' kɛ, 'n pɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ* 'pa-, -ɛ dɪɔe nu, 'cʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, -v mɔ -Juukʊɛ, v 'mʊ 'na -kʊan, 'n ni la, kɔ, 'n 'tɛ dɪ nu kɪ -wɛɛn -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-nyɪ. 'Na ɔwlv 'yeɔe nɪ, -ɛ mɔ, 'kɪ 'lɪ 'waa 'lule-hihie 'kwli, v wen 'nɪ, 'na -kʊan 'yɪ 'mini -kɔ.

3 'Na -mɔnanyɔ Titi mɔ Glɛkɪkʊɛyɪ ɔnv, kɛɛ, -tɛ -a nyɾɛ 'lɪ Jɾusɾɛdɔ 'kwli, 'cʊɛ a ye'nanyʊ a 'mʊ, v 'yɪɔɪ -lee -nɪ, 'kɪ bʊ 'bɛ yɪ, ɔwɪ yɪ -tɛ -Juukʊɛ a tete nɪ 'a hɪhla, -ɛ dɪɔe nu, ɛ 'mʊ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'.

4 Kɛɛ, ɛ kɔ hɪlɛkɔnyibli ɔdv. V nu- pa 'lɪ -a mʊ 'nyɪ, v nu- -hʊɛɔe, Titi bʊ 'bɛ yɪ. Nyibli a 'mʊ, 'kɪ 'lɪ -yɾukʊ 'kwli, v naa 'lɪ, 'v pa 'lɪ -a mʊ 'nyɪ, -ɛ dɪɔe nu, v 'mʊɔv 'ye, -tɛ -a -nu, ɔa 'yɪ 'kɪ 'lɪ -Juukʊɛ a tete bʊ -nɪ de, -ɛ nuɔo, -a kɔ -Yusu 'Kɪɪsɪ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. V -hʊɛɔe nɪ, -ba 'tɛ -ba kʊɛ -Juukʊɛ a tete ɔwien lɛ, -ɛ dɪɔe nu, -a 'mʊ tete a 'mʊ a ɔkoyɔ -hɛ de.

5 Kɛɛ, yɾuyɾɪ, -a 'yɪ ɔnv 'hɾu -nyɪ, -kɔtɪ -a 'nɪ -hʊaɔa lɔɪ, 'kɪ bʊ nyɾɛ Nyɪsʊa a ɔhaantitie -mʊ' yɪ, -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ, -ɛ dɪɔe nu, -tɛ ɔhaantitie a 'mʊ, ɛ nɪ 'mʊ, a 'mʊ 'wɪn.

6 Nyibli -mʊ', v dɛɛ 'cʊɛ a nyibli gbagbɪ, bʊ mɔ nyibli gbagbɪ, bʊ 'yɪ nyibli gbagbɪ 'pa-, de a 'mʊ, ɛ 'nɪ -daɔa ɔdedede, -ɛ nuɔo, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa 'yɪ kɪ, nyibli a pɛpɛ mɔ de nɪ -do. Nyɪsʊa 'nɪ 'jɾaɔa nyibli 'yɪ lɛ. Nyibli gbagbɪ a 'mʊ, -tɛ 'n -hɪhɪa ɔnv ɔhaantitie a 'mʊ kɛ, 'n pɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, v 'yɪ 'mʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ ɔɛɛ.

7 Kɛɛ, v yɾuɔo nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa, nɔ- nyɪ 'mʊ ɔhaantitie a 'mʊ, 'ɛ lee 'mʊ, 'kɪ ɔbv mu, -bʊ pʊɔv nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, ɔwɪ yɪ, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɾɪ, -tɛ ɛ nu la, 'ɛ lee la Pielɪ, 'kɪ ɛ nɔ- mɔ -bɪ, bʊ pʊ la titie a 'mʊ -Juukʊɛ.

8 V yɾuɔo lɛ, -ɛ mɔ, -tɛ Nyɪsʊa -nu, 'ɛ -nyɪ la Pielɪ 'klɪ, 'ɛ lee 'lɪɔɪ -Juukʊɛ -mɔ, kɛ- nɪ -do ɛ -nu, 'ɛ -nyɪ mʊ 'klɪ, 'ɛ lee mʊ -wɛ, 'kɪ 'lɪ dakɔ a gblegble -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-mɔ.

9 Saktɪ, kɔ Pielɪ, kɔ Saan 'hʊɛn-, -Yusu a nyibli dɛɛ 'cʊɛ a nyibli gbagbɪ, v 'ye laɔa

nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʊa a ɔgbɛtɪ, nɔ- ha 'lɪ -kʊan a 'mʊ 'lɪ, 'ɛ -nyɪ 'mɔɔo. ɛ nɔ- nuɔo, 'v 'nyɪ -a mʊ kʊa lɛ, 'n kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-. De a 'mʊ, v -nu, ɛ ɔhen 'nyɾɛ, -ɛ mɔ, v kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a -mʊɛ nɪ. V kɔ -a mʊ 'hʊɛn-, -a -yɾaɔa nɪ, -ɛ mɔ, 'n kɔ Banabastɪ 'hʊɛn-, 'kɪ -a dɪ 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- mɔ mu, -a 'mʊ ɔnv Nyɪsʊa a ɔhaantitie pʊ. V nu- mɔ -bɪ, 'kɪ v dɪ 'lɪ -Juukʊɛ -mɔ mu, v 'mʊ ɔnv Nyɪsʊa a ɔhaantitie pʊ.

10 Dɛ nɪ -do, v lee la -a mʊ, -ba nu, ɛ nɔ- mɔ: ɔBa yɪ 'lɪ -Yusu a nyibli, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- mɔ nɪ mi, -ba lee ɔnv, bʊ 'kukue 'wɪye lɛ, -ɛ dɪɔe nu, -a 'mʊ ɔhʊɛnyibli -mʊ', v nɪ 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, 'kɪ 'lɪ Jɾusɾɛdɔ 'kwli -hɛɛ -nɪ. De a 'mʊ, 'n nuɔo nɪ -tɛɛ.

-Te Pɔlv 'plɛ la Pielɪ -mɔ, 'kɪ 'lɪ Atiɔsɪdɔ 'kwli

11 -Te dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'kɪ 'n mu 'lɪ Atiɔsɪdɔ 'kwli. 'Kɪ 'n nɪ 'lɪ, Pielɪ, 'ɛ dɪ 'lɪ, 'ɛ nu ɔdedede, -ɛ 'yɪ la 'lɪ 'yie 'kwli lɛ -mɔ -nɪ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ 'plɛ laɔa -mɔ, 'kɪ 'v nyibli -hʊɔhʊɪ ye'.

12 -Te dɛ a 'mʊ, ɛ nu la 'lu -mɔmumuɔ, ɛ nɔ- -bʊ: -Te Pielɪ a 'mʊ, ɛ nyɾɛ la 'lɪ Atiɔsɪdɔ 'kwli -dodo, ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- 'hʊɛn-, v yɪ dɪi la 'v -tɛ nɪ -do dɛ. (-Yusu a nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ* 'pa-, v 'nɪ -hʊaɔa lɔɪ, 'kɪ bʊ ɔtuu 'v -Juukʊɛ a tete -mʊ', -ɛ hɛ, -ɛ mɔ, bʊ 'bɛ yɾɛ, ɛ kɔ, bʊ ɔtuu 'v -Juukʊɛ a tete -bɪ 'v.) Tɪ gbi bʊ -hɪ 'kɪ, -ɛ -bɪ Saktɪ, -ɛ nɪ 'lɪ Jɾusɾɛdɔ 'kwli, ɛ tɛ la nyibli bʊ, 'kɪ bʊ mu la 'lɪ -Yusu a nyibli, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, v nɪ 'lɪ Atiɔsɪ -mɔ. -Te nyibli a 'mʊ, v nyɾɛ 'lɪ, Pielɪ a 'mʊ, -ɛ kɔ -Yusu a nyibli -mʊ' 'hʊɛn-, -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, v yɪ mɔ 'v -tɛ nɪ -do dɛ lɛ -dɪi -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ -jɾɪ 'a dɔnʊ yɪ, ɛ kɔ 'a 'bio a 'mʊ 'hʊɛn-, 'v 'kee dɛ a -mɔdidɪlɛ. De -mʊ', -kɔtɪ Pielɪ 'ɛ nu de a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ: ɛ nɔ- mɔ -bɪ, ɛ pie la -Juukʊɛ -mʊ', Saktɪ tɛ la bʊ a hʊannʊ, -ɛ nuɔo, kɛ- 'a ɔwlv pʊ la, -ɛ mɔ, nyibli a 'mʊ, v dɪ 'plɛ laɔa -mɔ, -tɛ ɛ bi 'lɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- 'nyɪ, 'tɪ-, -v 'ye nɪ ɔtuu 'v -Juukʊɛ a tete 'v.

13 -Yusu a nyibli -bɪ -mʊ', -v mɔ -Juukʊɛ, yɾnyɾɛ dɛ a 'mʊ, Pielɪ nɪ la, ɛ nɔ- 'waa 'mumu, v nɪ la -wɛ, v nɛɛ la 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'v -jɾɪ la 'waa dɔnʊ yɪ, 'kɪ 'v nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa- mɔ'. De nɪ -do a 'mʊ, ɛ nɔ- Banabastɪ nɪ la -wɛ. 'Waa pɛpɛ a 'mʊ, de -mʊ', v -yɪ, -ɛ 'yɪ -tɛɛ -nɔ, nɔ- v nɪ la.

14 -Te 'n 'ye laɔa, -ɛ mɔ, v 'nɪ -kʊɛɔe la Nyɪsʊa a ɔhaantitie -mʊ', -ɛ mɔ -tɪ a -tɛɛ ɔwien lɛ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ gba la 'lɪ Pielɪ wuntɔ 'yɪ 'yakda ke, 'kɪ 'v nyibli a pɛpɛ ye', 'nɪ lee laɔa, -ɛ mɔ:

«-Mɔ -Juukʊɛyɪ ɔnv. Kɛɛ, -na 'mumu, ɔnɪ -kʊɛɔe -Juukʊɛ a tete ɔwien lɛ. Dɛ- kɔ -tɪ, ɔnɪ -hʊɛɔe, 'kɪ nyibli -mʊ', -v 'yɪ -Juukʊɛ 'pa-, bʊ ɔtuu 'v -Juukʊɛ a tete 'v 'lɪ?

15 -A mu -mo -bi, [han-ti]hon, [a mo -juukve, [a 'yi dako -mu', -v 'yi Nyisva a tete -yi a nyibli 'pa-,

16 kee, -a 'win ni, ko, [a yi]e, -e mo, nyiblo -mu', -e kuo -Yusu 'Klisv [wlv yi, e no- 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. E 'yi nyiblo -mu', -e [tui 'v -juukve a tete 'v 'pa-. E no-nu[0, -a mu -mo -bi, [a kuo -Yusu 'Klisv [wlv yi, -e di]e nu, Nyisva 'bu 'ye de a 'mu, e 'mu 'v -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dtonv ye'. E 'yi -ba yi 'v -juukve a tete ni [tui -ni a -ti 'pa-, -e nu[0, tete a 'v [tuule 'ni -nu[0 li[ti, nyiblo 'ni 'sii]e 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'.» Ke-n nu la Piel a leele.

-Tonyiblo blee yi, bu kuo -Yusu 'Klisv [wlv yi, 'ti- Nyisva 'mu]v wa

17 -A mu -bv, -v mo -juukve*, -a -hve]e ni, 'ki Nyisva bu 'sii 'v -a mu yi, 'ki 'v a dtonv ye', -e nu[0, -a kuo -Yusu 'Klisv [wlv yi. De a 'mu a -ti, [a 'wi]ti nyibli -mu' yi, -v 'yi -juukve 'pa-, ko, -a dee de'kukununyv, -e nu[0, -a 'ni [tuu]o 'v -juukve a tete 'v. [Bi de a 'mu, e [hen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klisv, no- pi 'li -a mu de 'kuku 'nyi? 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni.

18 -Te e ni 'mu, e no- -bv: Nyiblo 'bu hie 'v -juukve a tete a 'v[tuule bu, -te e 'ye ni -hve]ne, 'ki bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye', 'ti-, 'bu [hian -mo de, 'bu kuo tete a 'mu [wlv yi de, -e -bi e ni de -mu', -e 'ye ni blee Nyisva a plo.

19 Tete a 'mu, e no- lee 'mu, -e mo, 'n ko 'kukuv, 'na de 'kuku a -ti. 'E mo [han-ti, tete a 'mu, no- nu[0, 'ni 'ku, 'ki 'v Nyisva ye'. Kee, -te 'n 'ku 'ki, -e -bi tete 'yi 'ki 'kli -ko, 'ki 'v 'mu ki. 'E 'wi yi, 'na 'klo 'ka, no-'ku, 'ni ni 'klo, 'ki 'v Nyisva ye'. -Te 'n kuo -Yusu 'Klisv [wlv yi, e no- nu[0, 'ni yi]e, -e mo, tugbe -mu', -e ko 'yie v ko v[0 'v 'v, e 'wi yi, e ko 'mu 'hven- v ko v, [a 'ku.

20 E no- nu[0, 'klo -bv, 'n ni 'ki, e 'yi 'mo 'pa-, 'n 'yi 'ki 'klo a 'mu -ni de, kee, -Yusu 'Klisv, no- ni 'klo, 'ki 'li 'mu 'li. 'Klo -bv, 'n ni 'ne- -mo, 'n -ha 'na [wlv a pepe ni, 'ni -nyi]e Nyisva a 'Yu -mu', -e nve 'mu, 'ti- -e -ha 'a dtonv, -e 'ku, 'ki 'v 'na -ta'.

21 [Haande -mu', Nyisva nu 'mu -mo, 'ki 'li dadube 'kwli, 'n 'yi 'li]ti 'li -we, [bv pv 'a -ti bu, [bv [hian -mo, [bv kuo tete [wlv yi de. Nyiblo 'bu yi wen 'v yi ni 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye', 'a tete a 'v[tuule a -ti, -e -bi e di [hen wen 'nyre, -e mo, -Yusu 'Klisv 'ku ni dadv.

3

-Tonyiblo -mu', -e kuo Nyisva [wlv yi, e no- Nyisva we

1 'A mu Galatikve, a 'yi 'lule-hihie -ko. 'N pv[0 [han-ti, -e mo, nyiblo [dv -kaa ne 'a mu. -Te -Yusu 'Klisv nu 'kukuv, 'ki 'v tugbe 'yie, 'n -huhia 'a mo]o kle ni -tee.

2 'N -hve [bv 'beti 'a mu: [Bi -te a [tui 'v -juukve* a tete 'v, e no- nu[0, Nyisva 'e -nyi 'a mu 'a -Hihiu*? 'Ubn-. 'A [haantitie -mu', e no- a pv nva yi bu, e ko, 'a kuo -Yusu [wlv yi. E no- ko -ti, 'e -nyi 'a mu 'a -Hihiu. [Bi e 'yi 'mu le -ni?

3 De- ko -ti, 'a 'yi 'ki 'a leyuyruo -ko? De- ko -ti, -kvan -mu', Nyisva a -Hihiu [tu -wlu, 'ki 'li 'a mu 'li, 'a -hve ba -yra[a 'lu, 'ki 'li 'aan dtonv a 'kli 'kwli 'li?

4 [Bi [haande a pepe -mu', Nyisva nu 'a mu -mo, e mo dadv [ni]o? 'Ubn-, 'n 'yi]ti [han-ti -pv, 'ki bu di dadv' pa.

5 Nyisva yi -nyi 'a mu 'a -Hihiu, 'e ni [whlekeee-tebli, 'ki 'li 'a mu 'nyi. [Bi ba yi 'v -juukve a tete a -ti ni [tui -ni a -ti, e no- ko -ti 'e ni]e? 'Ubn-, e ni]e e ni, -koti a pv 'a [haantitie nva yi bu, 'a kuo -Yusu [wlv yi.

6 Ba -hie -aan 'bai gbagbu Abrahamv a de 'lu -mo le. 'U 'crv 'li Nyisvacrien 'kwli ni, -e mo: «Abrahamv kuo la Nyisva [wlv yi. -Te e kuo la Nyisva [wlv yi, e no- nu[0, Nyisva 'e 'sii 'la 'v[0 yi, 'ki 'v 'a dtonv ye'.»

7 De a 'mu, e [hen 'nyre, -e mo, nyibli -mu', -v kuo -Yusu [wlv yi -tee, v nu- mo Abrahamv a seyi-seyi a 'yonv a 'yonv.

8 Ti -hi la a ti 'yri, v 'crv la[a ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «Nyibli -mu', -v 'yi -juukve 'pa-, v di kuo Nyisva [wlv yi, e ko, Nyisva 'mu 'v [nv yi 'sii -ni -we, 'ki 'v 'a dtonv ye'.» De a 'mu a -ti, e ni la ke', Abrahamv 'e 'win la Nyisva a [haantitie, Nyisva 'e lee [ne, e wen: «'Ki 'n di 'li -mu 'li naa -ni, [mu dako a pepe, -v ni 'ne- -tutu ki [haande -mo nu.»

9 Abrahamv kuo la Nyisva [wlv yi. E no- nu[0, Nyisva 'e nu[0 [haande -mo, 'ti-, nyibli a pepe -mu', -v kuo Nyisva [wlv yi -we, e di nu [nv [haande -mo.

10 Nyibli -mu', -v yi]ti 'lu -mo le -hie, -e mo, Nyisva di 'v [nv yi ni 'sii -ni, 'ki 'v 'a dtonv ye', -e nu[0, -ti -mu', tete -hle, no- v ni, nyibli a 'mu, Nyisva a -bati di [nv 'ni klo. 'E mo -tee, Nyisva a win 'e pi le: «Nyiblo 'bu 'ye ni [tuu 'v tete a pepe -mu', v 'crv 'li Nyisvacrien 'kwli, 'a -ne ti, nyiblo a 'mu, Nyisva a -bati di]e 'ni klo.»

11 -A yi]e ni, -e mo, e 'yi nyiblo [dv -ko, -bv 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye', 'a tete a 'v[tuule a -ti. -A yi de a 'mu ni, -e nu[0, ke- Nyisva a win pi, -e mo: «Nyiblo -mu', -e kuo Nyisva [wlv yi, no- 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. Nyiblo a 'mu, e no- di 'klo ni.»

12 Kee, v 'crv]ti ni, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «Nyiblo -mu', -e [tui 'v tete 'v, e no- di 'klo ni.» De a 'mu, e tue ne -a mu ni, -e mo, tete a 'v[tuule, ko Nyisva a [wlv a yikuole 'hven-, v 'yi de -ni -do 'pa-.

13 'A -ti, Nyisva a -bati klo -a mu ni, -e nu[0, -a 'yi 'v tete v [tuu -ni -tee. Kee, -Yusu 'Klisv, no- -di, 'e nyra 'v -aan -ta' bu,

Nyisva a -bati 'e klobu. De a 'mu, e no-ko 'kwli e naa 'li, 'e wa -a -mu, -e dije nu, Nyisva a -bati 'ni qha -a mu klo de. Ke-u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e mo: «'Bu mo, 'bu 'ba nyiblo bu, 'ki 'li tugbe yra, e qhen 'nyre, -e mo, nyiblo a 'mu, Nyisva a -bati klobu nu.»

14 Ke- -Yusu 'Klisu nu 'a nunuo, -e dije nu, qhaande -mu', Nyisva pu la le, e di la Abrahamu -mo nu, nyibli -mu', -u 'yi -juukve 'pa-, e 'mu qnub -mo nu -we, de -mu', -Yusu 'Klisu -nu a -ti. Ke- -Yusu nu 'a nunuo -we, -e dije nu, -te -a kuo qne qwlv yi, Nyisva 'mu -a mu 'a -Hihiu, e pu la le, e di la -a mu -nyi -nyi.

qHaande -mu', Nyisva pu la 'li, 'ki 'u Abrahamu -mo

15 'Na 'diayinu -na, qbu pu bu 'yri a qutuo a de yi. 'Bu mo, dakogle ni 'hven, 'bu -wen, 'ki bu qtu 'yri, -e -bi nyiblo qdu 'yi 'liq 'li -we, bu nyre 'yri a 'mu yi, mo, nyiblo qdu 'yi 'liq 'li -we, bu pu 'u bu de 'lu.

16 Ke- ni -do e qti 'mu, 'ki 'u Nyisva a 'yri -mu', e qtu la, e ko Abrahamu 'hven- a -ta'. Ti -mu', -e ko 'yri Nyisva qtui la 'yri a 'mu, e ko Abrahamu 'hven-, e lee la q a ni, -e mo, qhaande -mu', -koti e hle, e di la qneje -mo 'ni nu, e ko 'a 'yonu a 'yonu 'hven-. Kee, seyi-seyi, Nyisvacrien 'ni -pu bu le, -e mo, qhaande a 'mu, e di nu la q a Abrahamu -mo, ko 'a 'yonu a 'yonu 'hven-. Kee, e wen 'ni, e di nu la q a 'a 'yonu a 'yu ni -do -mo. 'Yu a 'mu, e no- mo -Yusu 'Klisu.

17 -Ti 'n -hve qbu hla, e no- mo: Nyisva qtu 'yri, e ko Abrahamu 'hven-, 'e gba 'yri a (430) -hotruvi ni -hen ne 'yri a qwlv qtu 'u -pu, 'ti- 'e -ha 'li tete, 'e -nyi qe 'a dako, -u mo -juukve*. De a 'mu, e qhen 'nyre, -e mo, 'yri -mu', Nyisva qtu, e ko Abrahamu 'hven-, e ko qhaande -mu', e pu la le, e di la q a -mo nu, tete 'yi 'liq 'li -we, bu nyre qe yi.

18 'Bu mo, Nyisva 'bu yi wen nyibli qhaande -mo ni ni, -te u qtui 'u tete a -ti, -e -bi e 'wi yi, e 'yi -te e pu la le, e di la qnu qhaande -mo nu a -ti, e 'ni -nu qo wen qnub -mo. Kee, Nyisva ni la Abrahamu qhaande -mo, -koti e pu la 'li qneje ni. E 'yi qbi Abrahamu a 'mu bu qtuu 'u tete 'u a -ti, e 'yi la q a qhaande -mo -nu.

De- ko -ti Nyisva 'e -nyi -a mu 'a tete

19 -Te e ni 'mu le, -bakle, nyiblo qdu di 'ni 'beti -ni: De- ko -ti Nyisva 'e -nyi -juukve* 'a tete 'li? Nyisva -nyi -a mu 'a tete ni, -e dije nu, -tæbli -mu', -e nyre yi, 'ki 'u bu ye', -a 'mu bu yi. E -nyi -a mo qo ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli, e 'mu bu gba -gbagba, Abrahamu a 'yonu a 'yu -mu', Nyisva pu la le, e di la qhaande a 'mu -mo nu, e 'mu di. 'Yu a 'mu, e no- mo -Yusu 'Klisu. -Te -Yusu -di 'ki, -e -bi tete 'yi 'ki 'kl' qdu -ko de. Nyisva -ha

la 'li tete, 'e -nyi la q a 'a lelenyo, lelenyo a 'mu, 'u -nyi la q a -tonyibli. Ti -mu' -ko 'yri u yi la 'u qnub -nyii -ni, -e -bi 'ki Nyisva a winwlon-hanyo* Moise ni la 'u Nyisva ko -tonyibli 'hven- a -gbati.

20 Kee, -te Nyisva yi la Abrahamu ni -lee -ni, -e mo, e di nu la q a qhaande -mo, Nyisva a qgbetu, no- hlee la 'liq -mo. E 'yi 'li nyiblo qdu 'li -naa -ni.

21 qBi de a 'mu, e qhen 'nyre, -e mo, Nyisva a 'lipude, ko tete 'hven-, u 'yi -pe? 'Ubn-, e 'yi 'mu le -ni. 'Bu mo, Nyisva a tete -mu', e -nyi -tonyibli, 'bu yi wen nyibli 'klo yrayru ni -nyi, -e -bi e -we wen 'liq ni, 'ki bu 'sii wen 'u nyibli yi, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, e 'yi tete qdu -ko, -bu nu de a 'mu.

22 Kee, u 'cru 'li Nyisvacrien 'kwli ni, -e mo, 'ki 'klo -bu ki a nyibli a pepe ni 'li de 'kuku a 'kl' bu. Ke- e ni 'mu, -e dije nu, qhaande -mu', Nyisva pu la le, e di la nyibli -mo nu, e 'mu bu nyibli -mu', -u kuo -Yusu 'Klisu qwlv yi -mo nu. E ni qnub -mo, -e nu qo, u kuo -Yusu 'Klisu qwlv yi.

23 Ti -hi la a ti 'yri, -te 'hru 'ye la 'u bu ni pe, 'ki nyibli bu kuo la -Yusu 'Klisu qwlv yi, -juukve a tete nu la q a ni, q a mo la qjklapu, q a qtu la 'u bu, 'e gba q a -gbagba, Nyisva 'e ya -a mu -Yusu 'Klisu yi, 'e too ne -a mu 'hru -mu', -a di na, 'ti- -Yusu 'Klisu a 'mu, -a 'mu bu qwlv yi -kuo -ni.

24 Tete a 'mu, e 'wi la -aan naanyo yi, -e kla 'yi, 'e gba q a -gbagba, -Yusu 'Klisu 'e -di. Ke- tete a 'mu, e ni la 'mu, -e dije nu, -te -Yusu 'Klisu -di, Nyisva 'mu 'u -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'u 'a dionu ye', -e nu qo, -a kuo -Yusu 'Klisu a 'mu qwlv yi.

25 -Te ti ne -bu, 'hru pe 'u bu, 'ki -ba kuo -Yusu 'Klisu qwlv yi. Tete 'yi 'ki -aan naanyo 'pa-.

26 'Aan pepe, a mo Nyisva a 'yonu qnu, -e nu qo, a kuo -Yusu 'Klisu qwlv yi. E qhen 'nyre, -e mo, a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, a -mve ni.

27 U pu 'a mu 'nie 'lu, -e dije nu, a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, a 'mu -mve. -Te ti ne -bu, a gba -Yusu 'Klisu a qwlv.

28 -Mo -juukveyu, qyi -juukveyu 'pa-, 'ki 'u Nyisva ye', 'yile'jijra qdu 'yi 'u -ni. qBi -mo qkoyu, -u-u- qyi qkoyu 'pa-, -mo nyibeyu gbe, -mo nugba, 'ki 'u Nyisva ye', 'yile'jijra 'yi 'u -ni. 'A -tan, a ko -Yusu 'Klisu 'hven-, a -mve ni, 'a mo de ni -do.

29 -Te a mo -Yusu 'Klisu a nyibli, e qhen 'nyre, -e mo, a mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu qnu -we. 'A -ti, qhaande a pepe -mu', Nyisva pu la le, e di la Abrahamu ko a 'yonu 'hven- -mo nu, e di nu 'a mo qo -mo -we.

4

Ti -bu 'yri, -a 'yi tete a qkoyo 'pa-, kee,

-a mɔ Nyɔsɔa a 'yɔnv ɔnuɔ

1 'Yu a 'baɔ di 'a kuko-tebli a pepe, ε pu la 'liɔti -nyi, ɔbu puɔv 'a de yi. 'Yu a 'mv, 'bu 'yee ni kui, ε 'yi -ti ɔdu -ko, bu hla. 'Ye ɔbu ε di 'a 'baɔ a -tebli a pepe ko, kee ε 'wiɔti ɔkoyu yi.

2 'Bu 'tie mɔ 'yu, nyibli -bi, v nu- ko 'li 'a de -mɔ. U nu- ko 'li 'a kuko-tebli a de -mɔ -we, ε 'mvɔv gba -gbagba, ti -mv', 'a 'baɔ wa 'nyre, ε 'mv 'v nyre.

3 Ke- -aan de ni 'mv -we. -Te -a 'ye la -Yusu 'Klɔv ni yi, -a 'wi la 'yɔnv yi, ɔa mɔ la 'kuo a ɔkoyo.

4 Kee, ti Nyɔsɔa wa 'nyre, -te ε nyre 'v, -ε -bi ε ya -a mv 'a 'Yu yi, 'ki 'ne- 'klo -bu ki. 'Ki ε naa 'li nugba ɔdu 'hvi, 'yu a 'mv ε ɔtuu 'v -Juukve* a tete 'v,

5 -ε diɔe nu, nyibli -mv', -v mɔ tete a 'mv a ɔkoyo, ε 'mv ɔnv ɔgble, v 'mv Nyɔsɔa a 'yɔnv -he.

6 De -bu, -ε -tve ne -a mv, -ε mɔ, -a mɔ Nyɔsɔa a 'yɔnv ɔnuɔ, ε nɔ- mɔ: Nyɔsɔa, nɔ- ya -a mv 'a 'Yu a -Hihii* -mv' yi, -ε diɔe nu, ε 'mv 'li -aan ɔwli ki ni. -Hihii a 'mv, ε nɔ- 'yee 'li win, -ε pi le: «Nyɔsɔa o, -mɔ mɔ 'na 'Baɔ.»

7 De a 'mv, ε ɔhen 'nyre, -ε mɔ, a 'yi 'ki 'kuo a ɔkoyo 'pa- de. Kee, a mɔ Nyɔsɔa a 'yɔnv ɔnuɔ. -Te a mɔ 'a 'yɔnv, 'a -ti, ɔhaan-tebli a pepe -mv', ε ɔtu bu, 'ki 'v 'a 'yɔnv -mɔ', ε di 'a mɔɔv 'ni -nyi.

-Yusu a nyibli -mv', -v ni 'li Galatibvgba 'kwli, v nu- 'yee Pɔlv 'kla -wliye

8 Ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ye la Nyɔsɔa ni yi, 'a mv -mv', -v 'yi -Juukve* 'pa-, 'kuo -mv', -v 'yi Nyɔsɔa 'pa-, nu- ko ɔkode a ni la.

9 Kee, -te ti ne -bu, a yi Nyɔsɔa ni, ε ɔhen 'nyre, Nyɔsɔa, nɔ- yi 'a mv. De- nu 'kiɔti, 'a ɔhen 'ki -mɔ de, 'a ɔtui 'v 'kuo 'v, -v 'yi 'kli ɔdu -ko 'li? De- nu 'kiɔti, 'a -hve ba -he 'waa ɔkoyo de 'li,

10 'a ɔtui 'v -Juukve a tete -bi 'v, 'ki 'v -nyrɔwi -bi a -ta', ko ɔhɔnpwi -bi 'hven-, ko 'yrv a ti, ε ko 'yri -bi 'hven-?

11 -Tebli a 'mv, a ni, ε mɔ 'na 'kla-wliye'yɔya gbagbu. 'N yi pie huannu, 'ki -kuan -mv', 'n nuu 'li 'a mv 'nyi, bu di dadu pa.

12 'Diaynv -na, 'n nyee ne 'a mv le, 'mɔ -bu, -ε mɔ -Juukveyi, ti -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mv 'nyi, 'a mv -mv', -v 'yi -Juukve 'pa-, -te a ni la 'mv, ke- 'n ni la 'mv. 'N 'yi la 'a mɔɔv -hva, 'ki ba ɔtuu 'v -Juukve a tete 'v. 'A -ti, -te 'n ni 'mv, ke- ba ni 'mv -we. 'A 'ni 'hie 'liɔti 'lu -mɔ le, -ε mɔ, nyibli bu yi 'v -Juukve a tete ni ɔtui -ni, -ε -bi ε 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyɔsɔa ye'. 'A 'yi -hvan 'na ɔwlv ɔhlon ni pi. 'A -ti, a 'ni 'pɔv 'ki 'na ɔwlv ɔhlon de.

13 Bu bi 'li 'a mv 'kwli, yi-hedidie, 'n di la 'li 'a mv -mɔ, 'n pi la 'a mv Nyɔsɔa a ɔhaantitie, kee, 'hvi a hinhren klo la 'mv ni. 'A -ti, 'n 'yi la 'liɔti 'li -we, ɔbu gba la 'na 'dagba 'lu -mɔ.

14 'E mɔ tee, ti a 'mv 'yri, 'na 'hvi a hinhren a -ti, a yi 'ye la ɔhven diaki, 'na 'hvi a 'mv a -ti, a 'yi la 'mv -yraa -ni, ε mɔ, a 'yi la 'mv le -bla. Kee, a 'ble la 'mv kva -tee, ɔwi yi Nyɔsɔa a lelenyɔ, ko -Yusu 'Klɔv yi -we,

15 Ti a 'mv 'yri, a ko la plo a bleele. De- nu 'kiɔti, -te ti ne -bu, 'a 'yi 'ki plo a bleeled a 'mv -ko de 'li? 'Na ɔwlv 'yeɔe ni, -ε mɔ, 'bu -we la 'li, ba -ha la 'li 'aan 'yii le, -ε diɔe nu, a 'mv la 'mɔɔv -nyi, a di laɔa 'ni nu.

16 ɔBi -te ti ne -bu, ɔbu yi 'a mv -ti a -tee ni -lee -ni, ε nɔ- ko -ti, 'a dee 'mv 'aan yraanyɔ?

17 E ko nyibli -hvhvi, 'v ne hi -mɔ le, 'ti- 'v -he Nyɔsɔa a ɔhaantitie -ta' le. Nyiblidv a 'mv, v nu- yi 'li 'a mv -ko -hlee -ni, -ε diɔe nu, a 'mv ɔnv ɔwien le kve. Kee, 'waa 'lule-hihie 'yi -tee -nu. U -hveɔe ni, ba pu 'mv ke yi, -ε diɔe nu, a 'mv ɔnv ɔwien le kve.

18 E nɔv 'v le, 'ki ba pu nyibli -bi nva yi bu, kee, ɔhaannyibli, nu- ba pu nva yi bu. Ke- bu ni 'mv, 'a -ne ti, mɔ 'ye ɔbi ɔbu ni 'v 'a mv 'hvi, 'ye ɔbi ɔbu 'yi 'v 'a mv 'hvi -ni.

19 'Na 'yɔnv -na, 'aan -ti, 'n yi 'ye ɔhven de, ɔwi yi nugba, -ε mi ɔgbla mɔ. 'N 'tie di ɔhvenɔv a 'mv 'ye, ε 'mvɔv gba -gbagba, a 'mv -Yusu a -tee a -nagbopv* mɔ.

20 'N -hve wenɔe ni diaki, ɔbu ni wen 'li 'a mv -mɔ, -ε diɔe nu, 'mv wen 'li 'a mv -mɔ -hlee -ni, win 'n di pu, ε 'mv 'aan ɔwli le -hren, -ε nuɔo, -te 'n hloɔ ne 'a mv -mɔ le, -ti -bu, 'n di hla, 'n 'yiɔti -yi.

Nugbi ni 'hven, Sara ko Hagali a -ti

21 'A mv -mv', -v -hveɔe, -bu ɔtuu 'v -Juukve* a tete 'v, ɔbu 'beti 'a mv: ɔBi -ti -mv', tete a 'mv, ε hle, a yruie' le ni?

22 ɔBv -hihɔa 'a mv kle. U 'riɔti ni, 'ki 'li Nyɔsvacrien 'kwli, -ε mɔ, Abrahamu ko la 'yɔnv nyibepv ni 'hven. E ko Hagali 'hven-, v ko la 'yu, ε ko Sara 'hven-, 'v ko 'yu -bi. Hagali a 'mv, ε mɔ ɔkoyu ɔnuɔ la. Sara -mɔ -bi, ε 'yi la ɔkoyu 'pa-.

23 Nugba -mv', -ε mɔ la ɔkoyu, ε ko la 'yu, -ε nuɔo, Abrahamu, nɔ- hve laɔa. E 'wi yi, -tonyiblo, nɔ- hve laɔa, ε 'yi Nyɔsɔa 'pa-, ε 'ni -hva laɔa. Kee, nugba -bi -mv', -ε 'yi la ɔkoyu 'pa-, ε ko la 'yu, -koti ε ni la ke', Nyɔsɔa 'e lee la Abrahamu, -ε mɔ, ε di ko la 'yu.

24 De a 'mv, -ε mu la 'lu -mɔ, ε tve ne -a mv de. De a 'mv, ε nɔ- mɔ: Nugbi ni 'hven -mv', -v mɔ Hagali ko Sara 'hven-, v ɔhen 'nyre 'yriɔble ni 'hven, Nyɔsɔa ɔtu,

ε κo -tonyibli 'huen-. Hagalt -mu', -ε mo [koyu, ε [hen 'nyre 'yri -mu', Nyisua [tu, ε κo -juukue 'huen-, ti -mu' -ko 'yri ε yri la Moise tete -nyi, 'ki 'li dɔgba -mu', υ δεε Sinai 'lu. Tete a 'mu, ε ni -a mu [koyo -mo', [wi yri -te Hagalt a 'yonu nu la, 'υ mo la [koyo.

25 Hagalt nyre [hen 'nyre Sinai, 'ki 'li Arabukuewin 'kwli. Hagalt a 'mu, ε [hen 'nyre kike a Jrusredto -we, -ε nu[ο, -Juukue -mu', -υ 'ti 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, υ mo tete a [koyo [nto, -koti υ 'ni -hua[α li, bu kuo -Yusu 'Klɩsu [wɩb yri.

26 Kee, nuɔba -bi -mu', -ε mo Sara, -ε 'yri [koyu 'pa-, ε no- mo -aan ne' dii. Nuɔba a 'mu, ε [hen 'nyre Jrusredto yrayri -mu', -ε ni 'li yakɔ 'kwli. 'Dɔ a 'mu, ε 'yri [kodto 'pa-. Ε no- mo -aan 'dɔ. (De ε [hen 'nyre de, ε no- mo 'yri yrayri -mu', Nyisua [tu, ε κo nyibli 'huen-.)

27 Nuɔba a 'mu, ε no- ko -ti υ 'cru la 'li Nyisua crɩen 'kwli, -ε mo:

«-Mo nuɔba -mu', -ε 'yri 'yukode 'pa-, nu doɔv.

-Mo -mu', [gbugblakwli 'yri -huan ni ni, 'yaa 'li win, -bu nu doɔv,

-ε nu[ο, nuɔba -mu', 'a nyɩbu hie 'υ bu, 'a 'yonu di 'ni -hu,

υ 'mu 'υ nuɔba -mu' 'υ -hi, -ε ni 'υ 'a nyɩbu 'hu.»

28 Na 'dɩayɩnu -na, a 'yri 'ki tete a [koyo 'pa-, a mo ke Nyisua a -tee a 'yonu [nto, -koti Nyisua pu la 'li[ti ni, -ε mo, a di mo la 'a seyɩ a 'yonu, [wi yri -te ε nu la Abrahamu a leele, -ε mo, 'a nuɔba Sara di ko la 'yu, -ε κo 'nyre mo Yisaki.

29 Ti ni -do a 'mu 'yri, 'yu -mu', Hagalt ko la, 'ki 'li -tonyibli a 'klɩ 'kwli, 'yu a 'mu, ε [tuɩ la 'a 'bi Yisaki -mu' [hɩuen, -ε mo Sara a -ne 'yu, ε κo la, 'ki 'li Nyisua a -Hihɩu* a 'klɩ 'kwli. Ti -bu 'yri, ke- ni -do, ε 'tɩε ni 'mu.

30 Kee, υ 'cru la[α ni, 'ki 'li Nyisua crɩen 'kwli, -ε mo: «Bla nuɔba -mu' le, -ε mo [koyu, ε κo 'a 'yu 'huen-, -koti [koyu a 'mu a 'yu 'yri yri -blee -ni, 'ki bu κoɔ ne' a 'bai a kuko-tebli win ki.» Kee, nuɔba -mu', -ε 'yri [koyu 'pa-, ε no- ko 'yu -blee yri, -bu κoɔ ne 'a 'bai a kuko-tebli win ki.

31 A -ti, 'dɩayɩnu -na, a 'yri nuɔba -mu', -ε mo [koyu a 'yonu 'pa-, kee, nuɔba -mu', -ε 'yri [koyu 'pa-, ε no- ko 'yonu a pa 'mu. Ε [hen 'nyre, -ε mo, -a 'yri ke 'ki tete a [koyo 'pa-, kee, -Yusu 'Klɩsu, no- [gble -a mu, 'ε -ha 'li -a mu tete a 'klɩ bu.

5

Ε 'yri yri -blee -ni, -Yusu a nyibli bu mo tete a [koyo

* 5:9 5.9 -'υ-υ-, 'Floɔ a 'yaade 'cɩme gbe, ε no- 'yee 'flookuo a pepe.

1 -Yusu 'Klɩsu [gble -a mu ni, 'ki 'li -juukue* a tete a 'klɩ bu, -ε di[ε nu, -a 'ni [ha 'ki tete a 'mu, 'a [kode nu de. 'A -ti o, ba [tu 'aan dɩonu 'yie. 'A 'ni 'ween 'ki de, 'ki nyibli [du bu nu 'a mu tete a [koyo -mo' de.

2 'Mo Pɔbu, 'n yri 'a mu 'ni -lee -ni, 'bu mo, 'ba yri[ti 'lu -mo le -hie, -ε mo, -te a yri yre 'be, κo -te a [tuɩ 'υ -juukue a tete 'υ a -ti, 'a 'sii 'υ yri, 'ki 'υ Nyisua ye', -ε -bi -Yusu 'Klɩsu 'yri 'li[ti 'li -we, bu wa 'a mu.

3 'N yri 'a mu 'ni -lee -ni de, nyibli 'bu ni 'υ, 'bu 'be yri, -ε di[ε nu, ε 'mu 'υ yri 'sii -ni, 'ki 'υ Nyisua ye' a -ti, -ε -bi nyibli a mu, ε bleε yri, bu [tuu 'υ -juukue a tete a pepe 'υ -tee.

4 'A mu -mu', -υ yri[ti 'lu -mo le -hie, -ε mo, Nyisua di 'υ 'a mu yri 'ni 'sii -ni, 'ki 'υ 'a dɩonu ye', -te a [tuɩ 'υ -juukue a tete 'υ a -ti, a κo -Yusu 'Klɩsu 'huen-, a 'yri 'ki -mue, 'ti-, a plee 'li Nyisua ke. 'A -ti, ε 'yri 'ki 'li[ti 'li -we, bu nu 'ki 'a mu [haande -mo', 'ki 'li dadɔke 'kwli.

5 -A mu -mo -bi, -a yi[ε ni, [a yri[ti -ple, -ε mo, Nyisua di 'υ -a mu yri 'ni 'sii -ni, 'ki 'υ 'a dɩonu ye', -koti -a kuo -Yusu 'Klɩsu [wɩb yri. Ε no- mo de, -a yri -ple, 'ki 'li Nyisua a -Hihɩu* a 'klɩ 'kwli.

6 Nyibli 'bu ni 'υ, ε κo -Yusu 'Klɩsu 'huen- 'bu -mue, nyibli a 'mu, ε 'be yri, ε 'yri yri 'be, de a 'mu, ε 'ni -da[α li [dedede. De -mo de gbagbu, ε no- mo -ba -nyi -aan [wɩlɩ -Yusu. 'Bu mo, [ba -nyi[ε -aan [wɩlɩ, ε no- di -a mu 'klɩ -nyi, 'ki -ba -nue ne -aan 'bio -tonyibli.

7 -Te a [tuɩ la -Yusu a [wɩb a yɩkuole -wɩu, a mi la ye' -tee. Nyɔ- nu 'ki[ti, 'a 'kee 'υ -ti a -tee a 'υ[tiule 'li?

8 Nyisua -mu', -ε da 'a mu, 'ki ba mo 'a nyibli, ε 'yri 'a mu -lee -ni, 'ki ba nu nɩna le.

9 -A 'blikue wen 'ni: «-Wleye ni -do, no- ni[ε, -wloyo a pepe 'υ pɔe.»*

10 -Te -aan pepe -a ko Kɔkɔnyo -Yusu 'Klɩsu 'huen-, a -mue, -n yru ti le, -ε mo, -te 'na 'lule-hihie ni 'mu, ke- 'aan -ne di 'mu ni -we, a 'mu 'υ [haan'hru wɩn bi de. 'N yi[ε ni -we, -ε mo, nyibli -mu', -ε kee ne 'a mu, 'ye [bu ε 'ni 'moɔ 'li nyibli [du, Nyisua a -bati di[ε 'ni κɩo.

11 'Na 'dɩayɩnu -na, ε κo nyibli -bi, 'υ pi le, -ε mo, 'mo -hle[ε, 'ki nyibli bleε yri bu 'be yre, -ε di[ε nu, Nyisua 'mu[υ [nu yri 'sii -ni, 'ki 'υ 'a dɩonu ye'. Kee, ba yi[ε, -ε mo, 'ni nu wen 'a hɩhla le, -juukue 'yri wen 'li[ti 'li -we, bu [tu wen 'mu [hɩuen, ε κo, υ 'yri wen 'li[ti 'li -we, bu hɩa wen Nyisua a win -mu', 'n hle ki, -ε mo, -Yusu 'Klɩsu 'kɔv 'υ tugbe 'yie, -aan de 'kuku a -ti.

12 Nyibli -mu', -υ kee ne 'a mu, -υ yri 'a mu -lee -ni, -ε mo, ba 'be yre, 'n -hue[ε ni, 'ki 'waa 'mumu, bu -ha wen 'waa dɩonu buɔo.

A 'nɪ 'kʊɛ 'lɪ 'aʌn dɪɔnʊ a 'lɪlɛ-hihie
□wien lɛ, kɛɛ, ba -ha Nyɪsʋa a -Hihɪu* mɛ
lɛ, bʊ naa nɛ 'a mʊ

13 'Na 'dɪayɪnʊ -na, 'a mʊ -mɔ -bɪ, Nyɪsʋa
da 'a mʊ nɪ, -ɛ dɪ□ɛ nu, a 'nɪ □ha 'kɪ tɛtɛ a
□koyɔ -hɛ dɛ. Kɛɛ, -tɛ ɛ □gbɛlɛ 'a -tɪ,
a 'nɪ 'pʊʋ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, 'hru pɛ 'kɪ 'ʊ bʊ, 'kɪ
ba nu -tɛblɪ -hʊɪn a pɛpɛ, 'aʌn □wɪl -hʊɛ.
Kɛɛ, ba nʊnʊɛ -nɪ, ɛ kɔ, ba -hɪhɪɛ -nɪ.

14 'Kɪ 'lɪ tɛtɛ a pɛpɛ 'nyɪ, dɛ -mɔ tɛtɛbʊ
gbagbʊ, ɛ nɔ- mɔ: «Nʊɛ -na 'bɪ -tonyiblo,
□wɪ yɪ -tɛ -nu -na dɪɔnʊ a nʊɛlɛ.»

15 Kɛɛ, 'bʊ mɔ, 'aʌn 'kɔ 'bʊ 'wɪl□ɪ 'wan bʊ
a mamʊ a 'kɔ yɪ, -ʊ yɪ lɛ -mɪmlɛ -nɪ, kɔ,
-ʊ 'lɪlɛ -tɛblɪ 'yɪ lɛ, ba □tu 'aʌn dɪɔnʊ 'yie,
-ɛ dɪ□ɛ nu, a 'nɪ □ha blɛ -wɛ.

16 -Tɪ 'n hɛ, ɛ nɔ- bʊ: Ba -ha Nyɪsʋa a
-Hihɪu mɛ lɛ, bʊ naa nɛ 'a mʊ. 'Bʊ mɔ, 'ba
yɪ□ɪ lɛ nɪ nɪ, a 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, ba nu -tɛblɪ
-hʊɪn -mʊ', 'aʌn □wɪl -hʊɛ.

17 -Tɛblɪ -hʊɪn -mʊ', -tonyibli a □wɪl -hʊɛ,
ɛ kɔ Nyɪsʋa a -Hihɪu a -hʊhʊa-tɛblɪ 'hʊɛn-
ɛ 'yɪ -pɛ. -Tɛblɪ -mʊ', Nyɪsʋa a -Hihɪu -hʊɛ
-ba nu, ɛ kɔ -tɛblɪ -mʊ', -aʌn □gbɛtʊ, -a -hʊɛ
-ba nu, ɛ 'yɪ -pɛ -wɛ. ɛ nɔ- nu□ɔ, dɛ -mʊ',
a -hʊɛ ba nu, 'a 'yɪ 'lɪ 'a nunuʊ 'lɪ -wɛ.

18 'Bʊ pʌ Nyɪsʋa a -Hihɪu, 'bʊ yɪ 'a mʊ nɪ
-nɛɛ -nɪ, -ɛ -bɪ a 'yɪ 'kɪ 'lɪ tɛtɛ a 'kɪ bʊ -nɪ
dɛ.

19 -Tɛblɪ -hʊɪn -mʊ', -tonyibli a □wɪl -hʊɛ
bʊ nu, -a yɪ□ɛ nɪ. -Tɛblɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ
-wɪlawɪ, 'lawɪ kɔ 'a -nɛ -tʊdɛ □dʊ,

20 nyibli a 'mʊ 'ʋ kwɛ -ɔɪ, kɔ, 'ʋ nɪ -wɪdɛ,
'ʋ yɪyɪraa -nɪ, 'ʋ kla hɛlɛ'plɛ-tɪ, 'ʋ □tutui ca
-mɔ lɛ, 'ʋ nʊɛ yɪpʊdɛ, 'a nyɔ a dɪɔnʊ a -tɪ
nɪ -dɔ, ɛ nɔ- ʋ yɪ 'lɪ -mɔ lɛ -hie, 'ʋ nʊɛ bʊ
'bɛ □tɪɔ lɛ,

21 dɛ ʋ 'yɪ -kɔ, ɛ nɔ- ʋ -hʊɛ, 'ʋ yɪ 'waa
dɪɔnʊ nɔ wɔn -hie -nɪ, kɔ, 'ʋ yɪ 'waa dɪɔnʊ
dɪɪ-tɛblɪ wɔn -hie -nɪ, 'ʋ nɪ nyɪnɪre-tɛblɪ -bɪ,
-ɛ kɔ 'a 'bɪo 'hʊɛn-, -ɛ 'wɔwɪ yɪ. 'N -gbɛɛ la
'a mʊ nɪ, 'tɪ- nɪ nʊnɛ□ɛ kɪ dɛ, -ɛ mɔ, nyibli
-mʊ', -ʋ nɪ -tɛblɪdʊ a 'mʊ, ʋ 'yɪ 'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ
bʊ pʌ 'lɪ Nyɪsʋa a 'kɔ yɪyɪrʊ 'kwɪlɪ.

22 Kɛɛ, -tɛblɪ -mʊ', -ɛ -hʊɛn 'lɪ Nyɪsʋa a
-Hihɪu -mɔ, ɛ 'wɪ□ɪ tugbɛ a 'kui yɪ. ɛ □hɛn
'nyɪrɛ, Nyɪsʋa a -Hihɪu 'bʊ yɪ -tonyibli nɪ
-nɛɛ -nɪ, -ɛ -bɪ nyibli a 'mʊ, ʋ nʊnʊɛ nɪ,
'ʋ nɪ dɔdʊ, 'ʋ kɔ kɪbʊwɛɛnɛ, 'ʋ kɔ □wɪbʊ a
'lɪla, kɔ, 'ʋ kɔ □wɪbʊ 'yɔpɔ, 'ʋ nɪ □haan-tɛblɪ,
'ʋ mɔ □haannyibli,

23 'ʋ □tʊɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ nɪ, 'ʋ yɪ 'waa
dɪɔnʊ a naalɛ. Nyibli 'bʊ yɪ -tɛblɪdʊ a 'mʊ
nɪ nɪ, Nyɪsʋa a tɛtɛ 'nɪ -pʊ□ɔ lɛ, -ɛ mɔ, ʋ
'nɪ 'nuʊ 'lɪ□ɪ.

24 Nyibli -mʊ', -ʋ mɔ -Yusʊ 'Kɪtʊ a nyibli,
ʋ hɛ 'ʋ -tɛblɪ -hʊɪn a pɛpɛ -mʊ', 'waa □wɪl
-hʊɛ bʊ. ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ ʋ 'yɛ nɪ kɔɔ wɛn 'ʋ
-tɛblɪ -hʊɪn a 'mʊ tugbɛ 'yie.

25 Nyɪsʋa a -Hihɪu, nɔ- yɪ -a mʊ 'kɔ
yɪyɪrʊ -nyɪ. -Tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, ɛ nu -tɛɛ, 'kɪ
bʊ naa nɛ -a mʊ.

26 -A 'nɪ 'yaa 'lɪ -aʌn dɪɔnʊ 'lɪ dɛ, -a 'nɪ
'nuʊ 'lɪ□ɪ, -aʌn 'bɪo 'nɪ 'bɪɛ 'lɪ yɪrʊ' lɛ, ɛ kɔ,
-a 'nɪ 'tutʊo 'lɪ ca -mɔ.

6

-Ba -hɪhɛɛ -nɪ

1 'Dɪayɪnʊ -na, 'bʊ mɔ, ba 'yɛ nyiblo, 'bʊ
yɪ dɛ 'kuku nɪ nɪ, 'a mʊ -mʊ', Nyɪsʋa a
-Hihɪu* nɛɛ -nɪ, ba -hɛɛ □nɛ, -ɛ dɪ□ɛ nu, ɛ
'mʊ 'ʋ □haan'hru wɔn bɪ dɛ. Kɛɛ, ba nu□ɔ,
'kɪ 'lɪ □wɪbʊ 'yɔpɔ 'kwɪlɪ, ɛ kɔ, ba □tu 'aʌn
dɪɔnʊ 'yie, -ɛ dɪ□ɛ nu, a 'nɪ □ha dɛ 'kuku
nu -wɛ.

2 Ba -hɪhɛɛ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'aʌn 'kla-wɪɪɛ'yɪyɪ
'kwɪlɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ□ɪ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ a □tʊɪ
'ʋ -Yusʊ 'Kɪtʊ a tɛtɛ nɪ.

3 Nyiblo -bʊ, -ɛ 'yɪ nyiblo □dʊ 'pʌ, 'tɪ- ɛɛ
yɪ□ɪ 'yɛ, -ɛ mɔ, ɛ 'yɪ yɪ'wɪnyɔ -kɔ, 'kɪ 'lɪ 'a
dɪɔnʊ a 'lɪ'yaaɛ 'kwɪlɪ, ɛ kɛɛ nɛ 'a dɪɔnʊ nɪ.

4 'A -nɛ nyiblo 'bʊ nɪ 'ʋ, 'bʊ 'jɪjɪra 'a dɪɔnʊ
a nunukɔ. 'Bʊ 'yɛ□ɛ, -ɛ mɔ, ɛ nɔ yɪ, -ɛ -bɪ
'a dɪɔnʊ a nunukɔ dɪ nuu □nɛ dɔdʊ. ɛ 'yɪ
'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ nu 'kɪ dɔdʊ, -tɛ ɛ -hɪ 'ʋ 'a 'bɪ
'ʋ a -tɪ.

5 'A -nɛ nyiblo 'bʊ 'nɪ 'ʋ, -kʊʌn -mʊ',
Nyɪsʋa -nyɪ□ɛ, -tɛ ɛ nɪ 'a nunuʊ, 'a □gbɛtʊ,
ɛ nɔ- dɪ 'a -tɪ Nyɪsʋa kɛ -hɪhɪa -nɪ.

6 Nyiblo -mʊ', -ɛ tʊɛ -Yusʊ a nyibli, ɛ nɔɔ
'ʋ lɛ, 'kɪ nyibli -mʊ', ɛ tʊɛ -nɪ, bʊ -ha 'lɪ 'waa
kɔkɔ-tɛblɪ -mʊ', ʋ -kɔ, bʊ -nyɪ □nɛ 'a 'kʊbɪa.

7 'A 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aʌn dɪɔnʊ. Nyɔ 'nɪ 'caa□a
lɪ Nyɪsʋa. Dɛ -tonyiblo 'dʊɛ, ɛ nɔ- ɛ yɪ 'ɛɛ.

8 ɛ □hɛn 'nyɪrɛ, 'bʊ mɔ, -tonyiblo 'bʊ yɪ
Nyɪsʋa □wɪbʊ yɪ -kuo -nɪ, 'bʊ yɪ -tɛblɪ -mʊ'
nɪ nɪ, 'a □wɪbʊ -hʊɛ, ɛ kɔ bʊ hɔɔ Nyɪsʋa
-mɔ lɛ, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bʊ. Kɛɛ, 'bʊ mɔ, -tɛblɪ
-mʊ', Nyɪsʋa a -Hihɪu -hʊɛ, 'bʊ yɪ□ɪ nɪ nɪ,
-ɛ -bɪ Nyɪsʋa a -Hihɪu a 'mʊ, ɛ dɪ -nyɪ□ɛ 'kɔ
yɪyɪrʊ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ.

9 'A -tɪ, -a 'nɪ 'saa 'lɪ, 'kɪ -ba nu □haande
'a -nɛ tɪ, -kɔtɪ □ba 'yɪ -saa, ɛ dɪ kɔ -nyɪrɔɔ,
-ɛ kɔ 'kwɪlɪ dɛ -bʊ, -a 'dɔ, -a 'mʊ□ɔ 'ɛɛ.

10 'A -tɪ, -tɛ -a 'tɛ kɔ tɪ, -ba nu nyibli a
pɛpɛ □haande -mɔ, kɛɛ, sɛyɪ-sɛyɪ, nyibli
-mʊ', -ʋ kuo -Yusʊ □wɪbʊ yɪ, ʋ nʊ- -ba nu
□haande -mɔ.

-Yusʊ a 'kʊkʊʋ, ɛ nɔ- kɔ -pli Pɔɔɔ pɪ

11 Ba 'yɛ 'makɪbʊ gbagbʊ -bʊ, 'nɪ nɪ, 'na
□gbɛtʊ, 'nɪ yɪ 'a mʊ -mɔ 'ɛrɪ -nɪ.

12 Nyibli -mʊ', -ʋ -hʊɛ -bʊ nɔɔ 'lɪ nyibli a
pɛpɛ 'yɪ kɛ, ʋ nʊ- nɪ 'ʋ 'a mʊ kɛ', -ʋ yɪ 'a
mʊ -lɛɛ -nɪ, -ɛ mɔ, ba 'bɛ yɪrɛ. Nyiblidʊ a
'mʊ, ʋ 'nɪ -hʊa□a lɪ bʊ hɪa□a, -ɛ mɔ, nyiblo
'bʊ □tuu 'ʋ -Juukʊɛ* a tɛtɛ 'ʋ, Nyɪsʋa 'yɪ
'lɪ□ɪ 'lɪ -wɛ, bʊ wa□a, kɛɛ, nyiblo 'bʊ kuo
-Yusʊ 'Kɪtʊ -mʊ' □wɪbʊ yɪ, -ɛ 'kʊʋ 'ʋ tugbɛ
'yie, -aʌn dɛ 'kuku a -tɪ, nyiblo a 'mʊ, ɛ nɔ-
Nyɪsʋa dɪ wa. 'Bʊ mɔ, 'bʊ yɪ wɛn -tɪ a 'mʊ
nɪ hɛ, -Juukʊɛ kɔ bʊ □tu wɛn□ɛ □hʊɛn. ɛ
nɔ- kɔ hʊʌnʊ ʋ yɪ pɛ. ɛ nɔ- nu□ɔ, nyibli

a 'mu 'u yi 'a mu -lee -ni, -e mo, ba 'be ye,
a 'mu 'u -JuukuƐ a tete -bi 'u Ɔtuu -ni -we.

¹³ E mo, nyibli -mu', -u 'be ye, u 'ni
ƆtuuƆo 'u -JuukuƐ a tete a 'mu a pepe 'u.
U -huƐƐe ni, 'ki ba 'be ye, -e diƆe nu, u
'mu 'waa diɔnu a -pli pu, u 'muƆu hla, -e
mo, -ti -mu', u -hla, a 'bleƆe kwa.

¹⁴ Mo -bi, de -bu, -koti 'ni pu -pli, e
no- mo, 'kukuu -mu', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu
'Klɔsu 'ku, 'ki 'u tugbe 'yie. Bu 'kuu 'u tugbe
'yie, e nuƆo ni, 'kɔ -bu a -teblɔ a pepe, 'e 'ye
ni da Ɔdedede, 'ki 'li 'mu 'yi. E 'wi yi, -teblɔ
a 'mu, u kɔɔ 'uƆu tugbe 'yie, e kɔ -Yusu
'Klɔsu 'huɛn-. 'Na 'mumu a 'mu -bu, 'n 'wiƆu
nyiblodɔ -mu' yi, -e 'kuu 'u tugbe a 'mu 'yie,
'ti -e hie 'u 'kɔ -bu a -teblɔ bu.

¹⁵ Bu mo, nyiblo 'bu 'be yi, -u' -bu 'yi yi
'be, e 'ni -daƆa Ɔdedede. De -mo de gbagbu,
e no- mo Nyɔsua bu nuƆo, -ba -he nyibli
yrayri.

¹⁶ Nyibli a pepe -mu', -u ne 'hru yrayru
a 'mu, -koti 'n hla wen, u kɔ nyibli -mu',
-u mo Nyɔsua a seyɔ a dako 'huɛn-, u nu-
Nyɔsua yi 'a kibuwɛɛnle -nyi, kɔ, u nu- kɔ
nyai e yi yru.

¹⁷ KuƐ 'ki mo -nyrɔwɔ -bu 'yie bu, nyiblo
Ɔdu 'ni 'yaa 'ki 'mu 'kla -wliye, -koti 'pu
-bu, -u ni 'mu 'huɔ le, e no- tɔƐ Ɔne nyibli
yi, -e mo, 'mo -Yusu 'Klɔsu a nyiblo Ɔniɔ.

¹⁸ 'Na 'diayɔnu -na, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu
'Klɔsu bu nu 'a mu Ɔhaande -mo. Ke- bu ni
'mu.

'Crɛn -mu', Pɔlu gba la EFESIƘƘƘƘƘ Ƴɪ

1 Mɔ Pɔlu Ɔnɔ, mɔ -Ƴɪ 'crɛn -bu 'crɪ. Nyɪsɔ, ɛ nɔ- 'ha 'lɪ 'mɔ, -ɛ diƆe nu, 'mɔ -Yusu 'Klɪsɔ a titiepɔnyɔ -hɛ. 'A mɔ Nyɪsɔ a nyibli, -v nɪ 'lɪ Efɛstɪɔ 'kwli, -v kuo -Yusu 'Klɪsɔ Ɔwɔ Ƴɪ, -v kɔƆɔ 'hɛn- -mɛ, 'a mɔ 'n Ƴɪ -mɔ 'crɪ -nɪ.

2 -Aan 'Baɪ Nyɪsɔ, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, bɔ nu 'a mɔ Ɔhaande -mɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kibwɛɛnɛ.

Nyɪsɔ nu -a mɔ Ɔhaande -mɔ diaki

3 -Ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Baɪ. ɛ nu -a mɔ Ɔhaan-tebɪ a gblegble -mɔ, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli, -ɛ mɔ Ɔhaan-tebɪ -mɔ, nyibli 'yɛɛ nɪ 'yɛ, 'ɛ -nyɪ -a mɔƆɔ, -ɛ nuƆɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, -a -mɛ nɪ.

4 Ti -mɔ' -kɔ 'Ƴɪ Nyɪsɔ 'yɛ la 'kɔ nɪ nɪ, 'kɪ ɛ -ha la 'lɪ -a mɔ, -ɛ nuƆɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, -a -mɛ nɪ, -ɛ diƆe nu, -a 'mɔ 'a nyibli -hɛ, kɔ, 'kɪ 'vɔv yɛ, dɛ -hɔan Ɔɔv nɪ Ɔha 'lɪ -a mɔ 'lɪ nɪ. -Tɛ ɛ nɛ nɛ -a mɔ,

5 ɛ nɔ- kɔ -tɪ 'ɛ nɪ yɛ, 'ɛ -Ƴɪɔ, 'kɪ bɔ nu -a mɔ 'a 'yɔnɔ -mɔ, 'kɪ 'v dɛ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ nu a -ta'. ɛ -hɔa Ɔa nɪ, -ɛ nuƆɔ, ɛ kwɛɛ Ɔnɛ kɪ.

6 ɛ nuƆɔ nɪ, -ɛ diƆe nu, -a 'mɔv 'nyre lɛ pɔ, 'kɪ 'v Ɔhaande -mɔ', ɛ nu -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli a -ta'. ƆHaande a 'mɔ, 'a -tɪ 'bɔa 'Ƴɪ. ɛ Ƴɪ -a mɔƆɔ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, -ɛ nuƆɔ, -a kɔ 'a Nɔɛyɔ 'hɛn-, -a -mɛ nɪ.

7 'A 'Yɔ a 'mɔ, nɔ- kɔ -hɔv, ɛ -nu, 'ɛ Ɔgble -a mɔ, ɛ Ɔhen 'nyre, ɛ 'wɔwɔla -aan -tebɪ 'kukui nɪ. ɛ nuƆɔ nɪ, -kɔtɪ -a kɔ 'a 'Yɔ a 'mɔ 'hɛn-, -a -mɛ nɪ. Kɛ- ɛ nu 'a mɔ 'a tɔɔlɛ, -ɛ mɔ, Ɔhaande -mɔ', ɛ nu -a mɔ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, 'a -tɪ 'bɔa 'Ƴɪ diaki.

8 'Tɪ- 'kɪ 'lɪ 'a Ɔwɔ a Ƴɪnɔnɔ 'kwli, 'ɛ -nyɪ -a mɔ Ɔtɔ, 'kɪ -ba Ƴɪ dɛ -mɔ', ɛ -hɔɛ bɔ nu la.

9-10 Dɛ a 'mɔ, ɛ -hɔɛ bɔ nu la, ɛ -hɪ la nɪ. Kɛɛ, -huhlɪdɛ a 'mɔ, ɛ -hɔɛ bɔ nu la see la a -tɪ 'Ƴɪ, ɛ tɔɔ 'kɪƆɪ 'a nyibli nɪ. Kɛ la 'lɪ bɔ, ɛ pɔ la 'lɪƆɪ nɪ, 'kɪ bɔ naa la 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'lɪ, -ɛ diƆe nu, ti -mɔ', Nyɪsɔ pɔ 'lɪ, ti a 'mɔ 'Ƴɪ, -tebɪ a pɛpɛ -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ yako 'kwli, kɔ 'kɪ 'nɛ- -tɔtɔ kɪ, v 'mɔv lɛ 'kukue -nɪ, -Yusu 'Klɪsɔ 'mɔ 'vɔv 'lɪ Ƴɪ nɪ.

11 -Tɛ -mɔ', Nyɪsɔ nɪ 'a -hɔhɔa, kɛ- ɛ nɪ -tebɪ a pɛpɛ a nunuo. -ɛ -bɪ 'kɪ, ɛ nɪ la kɛ', 'ɛ -ha la 'lɪ -a mɔ, -tɛ -mɔ', ɛ nu la 'a -hɔhɔa, -ɛ diƆe nu, -a 'mɔ 'a nyibli -hɛ, -ɛ nuƆɔ, -a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ 'hɛn-, -a -mɛ nɪ. 'Tɪ- -tebɪ -mɔ', ɛ -hɔɛ bɔ -nyɪ -a mɔ, ɛ -ha 'lɪ -aan 'kɪbɪa nɪ, 'ɛ -nyɪ -a mɔƆɔ -dodo.

12 'A -tɪ ɔ, -ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ, -ɛ nuƆɔ, 'a -tɪ 'bɔa 'Ƴɪ, -a mɔ -mɔ', -v mɔ Ƴɪ-hɛnyibli, -v -nyɪ -aan dɔnɔv -Yusu 'Klɪsɔ.

13 Dɛ nɪ -do, nɔ- Ɔnɔ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ. 'A 'wɪn Ɔhaanwɪn, -ɛ mɔ Ɔhaantitɛ, -ɛ kɔ 'kwli Nyɪsɔ naa 'lɪ, 'ɛ wa 'a mɔ, 'a kuo -Yusu 'Klɪsɔ Ɔwɔ Ƴɪ. 'A -tɪ, -tɛ a kɔƆɔ 'hɛn-, a -mɛ, Nyɪsɔ Ɔtu 'a mɔ Ƴɪuɛ. Ƴɪuɛ a 'mɔ, nɔ- mɔ Nyɪsɔ a -Hihɪu*, ɛ pɔ la lɛ, ɛ di la 'a mɔ -nyɪ. Kɛ- ɛ nɪƆe -a mɔ 'a Ƴɪtɔɔlɛ, -ɛ mɔ, -a mɔ -mɔ 'a nyibli.

14 ƆHaan-tebɪ a pɛpɛ, ɛ pɔ la lɛ, ɛ di la 'a dako -nyɪ, 'a Ƴɪ-hɛdɛ, ɛ -nyɪ -a mɔ, nɔ- mɔ 'a -Hihɪu. ɛ nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, Ɔhaan-tebɪ a pɛpɛ a 'mɔ, ɛ di -a mɔƆɔ 'nɪ -nyɪ, ti -mɔ' -kɔ 'Ƴɪ ɛ di 'v -a mɔ -waa -nɪ pɛpɛ. -Ba pɔ Nyɪsɔ 'nyre lɛ. ɛ nɔ- kɔ -tɪ a 'Ƴɪ'bɔbɔa.

Pɔlu dɛ Nyɪsɔ, 'kɪ 'v Efɛsɪkɛ a -ta'

15 ɛ nɔ- nuƆɔ, 'aan -tɪ 'nɪ Ƴɪ Nyɪsɔ 'wio -nyɪ. 'N 'wɪn nɪ, -tɛ a -nu, 'a 'cɪbɪ 'v Kɔkɔnyɔ -Yusu a Ɔwɔ a Ƴɪkuɔlɛ, kɔ, 'nɪ 'wɪn -wɛ, -ɛ mɔ, a nɔɛ Nyɪsɔ a nyibli nɪ. -Tɛ 'n 'wɪn 'kɪ,

16 ɛ nɔ- nuƆɔ, 'a -nɛ ti, 'bɔ mɔ, 'nɪ Ƴɪ Nyɪsɔ nɪ dɛ, 'nɪ ƳɪƆɪ 'wio -nyɪ 'aan -tɪ.

17 'N dɛ Nyɪsɔ nɪ, -ɛ mɔ -aan 'Baɪ, -kɔtɪ a 'Ƴɪ'bɔbɔa. ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔ -mɔ', -ɛ kɔ -kɔan -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ nɪ la. 'N dɛɛ nɪ, -ɛ diƆe nu, ɛ 'mɔ 'a mɔ Ɔtɔ -nyɪ, kɔ, ɛ 'mɔ 'a mɔ 'a dɔnɔv Ƴɪ -tɔɔ -nɪ, a 'mɔv Ƴɪ -tɛɛ.

18 'N dɛɛ nɪ -wɛ, -ɛ diƆe nu, -nyre 'mɔ 'lɪ 'aan Ɔwɔ kɪ nɪ, ɛ 'mɔ 'a mɔ -hɛɛ -nɪ, a 'mɔ -tebɪ -mɔ' lɛ Ƴɪ, -kɔtɪ Nyɪsɔ 'ɛ -ha 'lɪ 'a mɔ, ɛ 'mɔ 'a mɔƆɔ -nyɪ. 'N -hɔɛɛ nɪ, ba ƳɪƆe -wɛ, -ɛ mɔ, -nyɪnyɪ-tebɪ -mɔ', ɛ di 'a mɔ -nyɪ, 'a -tɪ 'bɔa 'Ƴɪ. ɛ di 'a mɔƆɔ 'nɪ -nyɪ, a kɔ nyibli -bɪ -mɔ', -v mɔ 'a nyibli 'hɛn-.

19 'N -hɔɛɛ nɪ -wɛ, ba ƳɪƆe -wɛ, -ɛ mɔ, 'a 'kɪkɪnɪnɪ -hɪ 'v 'a -nɛ Ɔdedɛdɛ nɪ, kɔ, 'a 'kɪ 'a mɔ 'ɛ nɪ -kɔan, 'kɪ 'lɪ -a mɔ 'lɪ, -a mɔ -mɔ', -v kɔ Ɔnɛ Ɔwɔ Ƴɪ.

'Kɪ nɪ duo a 'mɔ, nɔ- nu -kɔan, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsɔ 'lɪ,

20 ti -mɔ' -kɔ 'Ƴɪ Nyɪsɔ -ha la 'lɪƆɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, ɛ -ha la Ɔa 'kɔ, 'ɛ lee la Ɔa, 'kɪ bɔ nɪ 'v 'a diidɛkɪbɪa kɪ bɔ, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli.

21 'Kɪ 'lɪ yako a 'mɔ 'kwli, -Yusu nɪ 'v 'kɪ a pɛpɛ 'lɪ Ƴɪ, -v mɔ Nyɪsɔ a lɛlɛnyɔ, kɔ 'waa nyibli gbagbɪ, kɔ 'mɔ 'hɛn-, kɔ -tebɪ a pɛpɛ -mɔ', -ɛ kɔ 'kɪ, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli. ɛ nɪ 'v nyibli a pɛpɛ 'lɪ Ƴɪ -wɛ. 'Kɪ 'nɛ- kɛkɛ a 'kɔ, kɔ 'kɔ Ƴɪrɔv -mɔ', -ɛ Ƴɪ 'lɪ di 'kwli, ɛ 'Ƴɪ 'kɪ Ɔɔv -kɔ, -bɔ Ƴɪ 'vɔv 'lɪ Ƴɪ -nɪ.

22 Nyɪsɔ nuƆɔ nɪ, 'a -nɛ dɛ 'ɛ nɪ 'lɪ -Yusu a 'kɪ bɔ, -Yusu a 'mɔ 'ɛ nɪ 'v 'a -nɛ Ɔdedɛdɛ 'lɪ Ƴɪ, Nyɪsɔ 'ɛ nuƆɔ 'ɔvɛ a nyiblo gbagbɔ -mɔ.

²³ 'Cɔe 'wɔɔɔɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ -a 'hɔɔɔɔ yɔ. -Yusu a ɔhaan-tebɔɔ 'yɔɔɔ 'lɔ 'cɔe 'kwɔɔɔ nɔ, kɔ 'kɔɔ a pɛpɛ 'hɔɔɔn-, -Yusu -mɔ -bɔ, Nyɔɔɔɔ a ɔhaan-tebɔɔ a pɛpɛ 'e 'yɔɔɔ 'lɔɔɔ 'lɔ.

2

Nyɔɔɔɔ nu -a mɔ ɔhaande -mɔ, 'kɔ 'lɔ dadɔɔke 'kwɔɔɔ, 'e wa -a mɔ

¹ Ti -hi la a ti 'yri, a 'wɔɔɔɔɔ la -te ba 'ye nɔ 'kɔ wɛn, 'kɔ 'b Nyɔɔɔɔɔ ye', -e nuɔɔɔ, a ni la yɔnyre-tebɔɔ, 'a 'wɔɔɔ la Nyɔɔɔɔ a tete.

² 'Kɔɔ -bɔ kɔ a nyɔɔɔɔɔ -a, -v 'yɔ Nyɔɔɔɔɔ -yɔ, v nu- kɔ nununɔmɔɔ a yɔ la ɔwɔɔɔɔɔ lɛ kɔɛ, kɔ, 'a yɔ la 'kɔɔ -hɔɔɔn* a nyɔɔɔɔɔ gbagbɔ ɔwɔɔɔɔɔ lɛ kɔɛ -wɛ, -e kɔ 'kɔɔ, 'kɔ 'nɛ- -tɔtɔ kɔ yakɔ a -gbati. 'Kɔɔ -hɔɔɔn a nyɔɔɔɔ gbagbɔ a 'mɔ, e ni -kɔɔn, 'kɔ 'lɔ nyɔɔɔɔɔ -mɔ' 'nyɔ, -v 'ye nɔ ɔtuu 'b Nyɔɔɔɔɔ.

³ 'E mɔ -tɛɛ, -aan pɛpɛ, -te nyɔɔɔɔɔ a 'mɔ, v nɔ 'mɔ, kɛ- -a nɔ la 'mɔ. -Tɛbɔɔ -hɔɔɔn -mɔ', -aan ɔwɔɔɔ -hɔɔɔ la, e nɔ- -a nɔ la. -A ɔmɔɔɔ laɔa la, 'kɔ -ba nu la -aan dɔɔɔɔ a -hɔɔhɔɔa-tebɔɔ -hɔɔɔ. -Tɛ -a nɔ la 'mɔ lɛ, -a mɔ mɔ la nyɔɔɔɔɔ -mɔ', Nyɔɔɔɔ kɔ bɔ pɔɔ la yɔɔ lɛ, 'tɔ-, 'a -bati di la kɔɔ, ɔwɔɔ yɔ -te e di -v -bɔ a kɔkɔɔ nu.

⁴ Kɛɛ, e 'yɔɔ 'lɔɔɔɔ 'lɔ -wɛ, bɔ nɔ 'mɔ lɛ, 'kɔ 'b -a mɔ -mɔ, -e nuɔɔɔ, Nyɔɔɔɔ yɔɔ -aan nyɔɔɔ dɔɔɔɔ. E nuɔɔ nɛ -a mɔ nɔ dɔɔɔɔ,

⁵ 'ye ɔbɔɔ -a 'wɔɔ -te -ba 'ye nɔ 'kɔ la, 'kɔ 'bɔɔ ye', -aan nɔmɔɔ 'kukui a -tɔ. -Tɛ e nuɔɔ nɛ -a mɔ, e -nyɔ -a mɔ 'kɔɔ yɔɔɔɔ, -a kɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'hɔɔɔn-. Ba kɔ 'a yɔɔɔɔ, -e mɔ, e wa 'a mɔ nɔ, 'kɔ 'lɔ dadɔɔke 'kwɔɔɔ.

⁶ -Tɛ -a kɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'hɔɔɔn- -a -mɔɛ, Nyɔɔɔɔɔ 'e -ha 'lɔ -a mɔ 'kɔkɔnyɔɔɔɔɔ 'nyɔ nɔ, 'e -ha -a mɔ 'kɔɔ, -a kɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'hɔɔɔn-, 'e -ha -a mɔ 'kɔɔ, kɔ, 'e -nyɔ -a mɔ bɔɔɔɔɔɔ, 'kɔ 'lɔ yakɔ 'kwɔɔɔ, -a kɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'hɔɔɔn-.

⁷ Kɛ- e -nu, 'e naa 'lɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'lɔ, 'e nu -a mɔ ɔhaande -mɔ, -e diɔɔɔɔ nu, -tonyɔɔɔɔ a ɔhrɔn a ɔhrɔn -mɔ', -v di di, v 'mɔɔɔ 'ye, -e mɔ, ɔhaande, e nu -a mɔ -mɔ, 'kɔ 'lɔ dadɔɔke 'kwɔɔɔ, e 'bɔɔ nɔ, 'e -hi 'v 'a -nɛ ɔdedede 'v.

⁸ Nyɔɔɔɔɔ wa 'a mɔ nɔ, -e nuɔɔɔ, a kɔɔ ɔnɛ ɔwɔɔɔ yɔ. 'Kɔ 'lɔ dadɔɔke 'kwɔɔɔ, e waa 'lɔ 'a mɔ. E 'yɔɔ 'aan nunu-tebɔɔ a -tɔ 'pa-. Nyɔɔɔɔɔ a -nyɔnyɔɔɔɔ ɔnɔɔ.

⁹ E 'yɔɔ ba nu ɔhaan-tebɔɔ ɔdɔɔ a -tɔ 'pa-, e 'yɔɔ a mɔ -wa. Kɛɛ, e wa 'a mɔ nɔ, 'kɔ 'lɔ dadɔɔke 'kwɔɔɔ, -e diɔɔɔɔ nu, nyɔɔɔɔɔ ɔdɔɔ 'nɔ ɔha 'lɔ a dɔɔɔɔ 'yaa -nɔ.

¹⁰ Kɛ- e nɔ 'mɔ, -e nuɔɔɔ Nyɔɔɔɔɔ, nɔ- nu -a mɔ. 'Kɔ e naa 'lɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'lɔ, 'e -nyɔ -a mɔ 'kɔɔ yɔɔɔɔ, -e diɔɔɔɔ nu, -a 'mɔ yɔɔɔ-kɔɔn nu. Yɔɔɔ-kɔɔn a 'mɔ, ti nɔ la ke', 'e -wɛ laɔa -mɔ, -e diɔɔɔɔ nu, -a 'mɔɔɔɔ nu.

-Yusu 'Kɔɔɔɔ nuɔɔɔ nɔ, -juukɔɔe kɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v 'yɔɔ -juukɔɔe 'pa-, -v -mɔɛ*

¹¹ 'A -tɔɔ, -te a nɔ 'mɔ, bɔ bi 'lɔ 'a mɔ 'kwɔɔɔ: -Tɛ v kɔ la 'a mɔ, a 'yɔ la -juukɔɔe 'pa-, nyɔɔɔɔɔ

-mɔ', -v mɔ -juukɔɔe, -v 'be yɔ, 'v -he 'a mɔ 'hri lɛ, 'v dɛɛ nɛ 'a mɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v 'yɔ yɔ 'be. Kɛɛ, yɔɔɔɔ nɔ -do -mɔ', nyɔɔɔɔ nɔ 'v 'waa 'hɔɔ kɔ, e nɔ- kɔ -tɔ v hɛ.

¹² Bɔ bi 'lɔ 'a mɔ 'kwɔɔɔ, -e mɔ, ti a 'mɔ 'yri, a hɔɔ la -Yusu 'Kɔɔɔɔ -mɔ lɛ, -e mɔ Wanyɔ -mɔ', Nyɔɔɔɔ pɔ la lɛ, e di la ya. A mɔ la 'dagbɔ ɔnɔɔ, 'kɔ 'lɔ Nyɔɔɔɔ a dako 'nyɔ, Nyɔɔɔɔ ɔtu la 'yri a gbɛgbɛ, e kɔ 'a dako 'hɔɔn-, 'e pɔ la 'lɔ nɔɔ dɛ. Kɛɛ, e 'yɔ la 'lɔ 'a mɔ dako a 'mɔ 'nyɔ -hɔɔɔ -nɔ. A 'yɔ la ɔa ɔwɔɔ yɔ -kɔɔ -nɔ, -e mɔ, ɔhaande ɔdɔɔ kɔ bɔ mu la 'lɔ -mɔ, 'kɔ 'v 'a mɔ -mɔ. 'Kɔ a nɔ la 'lɔ 'kɔɔ a nunu-tebɔɔ 'nyɔ. A 'yɔ la Nyɔɔɔɔ -yɔ.

¹³ Ti -hi la a ti 'yri, a hɔɔ la Nyɔɔɔɔ -mɔ lɛ, kɛɛ, -te ti nɛ -bɔ, a 'mɔɛ ɔnɛ yɛ, -e nuɔɔɔ, a kɔ -Yusu 'Kɔɔɔɔ 'hɔɔn- a -mɔɛ nɔ. -Yusu 'Kɔɔɔɔ a 'mɔ, e 'wɔɔ 'a -hɔɔ bɔ, 'kɔ 'v 'aan -ta'. E nɔ- nuɔɔ, 'a 'mɔɛ Nyɔɔɔɔ yɛ.

¹⁴ -Yusu, nɔ- nuɔɔ, ɔa kɔ 'kɔ kɔbɔwɛɛnɛ. Ti -hi la a ti 'yri, -juukɔɔe, kɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v 'yɔ -juukɔɔe 'pa-, v -hɔɔnɔn la 'yɔ lɛ. Kɛɛ, e nɔ- mɔ -bɔ, e nuɔɔɔ nɔ, ɔa -hɛ kɛ dako nɔ -do. Yɔɔɔɔ, -e nɔ la 'lɔ -a mɔ 'nyɔ, e 'wɔ la ɔgbɔ yɔ. Kɛɛ, ti -mɔ' -kɔ 'yri e 'kɔɔ la 'v, 'kɔ e 'wɔɔ la 'v ɔgbɔ a 'mɔ.

¹⁵ -juukɔɔe a tete, nɔ- mɔ: Nu dɛ -bɔ, -bɔ nu dɛ -mɔ'. Kɛɛ, e nɔ- mɔ -bɔ, e -wɛɔɔɔ bɔ. E nuɔɔɔ nɔ, -e diɔɔɔ e nu, e 'mɔ -juukɔɔe kɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v 'yɔ -juukɔɔe 'pa- 'yɔ lɛ -pɔpɔ -nɔ. -Tɛ 'waa pɛpɛ, v kɔ -Yusu 'hɔɔn-, -v -mɔɛ 'kɔ, v 'yɔ 'kɔ dakoɔɔɔ nɔ 'hɔɔn 'pa-, kɛɛ, v mɔ dakoɔɔɔ nɔ -do ɔnɔɔ. Kɛ- e -nu, 'v wɛɛn kɔ bɔ.

¹⁶ -Tɛ e 'kɔɔ 'v tugbɛ 'yie, yɔɔɔɔ 'yɔ 'kɔ 'lɔ ɔnɔ 'nyɔ -nɔ. E -wɛɔɔɔ bɔ. E nuɔɔɔ nɔ, 'v -hɛ dako nɔ -do, 'tɔ- 'e nuɔɔ, v nɔ 'hɔɔn- a 'mɔ, v kɔ Nyɔɔɔɔɔ 'hɔɔn-, 'v bibi 'yɔ lɛ, 'v -mɔɛ.

¹⁷ -Yusu 'Kɔɔɔɔ di 'nɛ- 'kɔɔ kɔ nɔ, 'e pɔ ɔhaantɔɔɔ -mɔ', -e -hɛɔɔɔ, -e mɔ, 'a mɔ -mɔ', -v 'yɔ -juukɔɔe 'pa-, v hɔɔɔ la Nyɔɔɔɔ -mɔ lɛ, a kɔ Nyɔɔɔɔ a 'mɔ 'hɔɔn-, a wɛɛn kɔ bɔ, kɔ, -a mɔ -mɔ', -v mɔ -juukɔɔe, -v 'mɔɛ laɔa yɛ, -a kɔɔɔɔ 'hɔɔn-, ɔa wɛɛn kɔ bɔ -wɛ.

¹⁸ Dɛ -mɔ', -Yusu 'Kɔɔɔɔ -nu a -tɔ, a kɔ -a mɔ 'hɔɔn-, -a -wɛɔ lɔ -ba a 'mɔɛ -aan Ba Nyɔɔɔɔ yɛ nɔ, 'kɔ 'lɔ Nyɔɔɔɔ a -Hihɔɔ* a 'kɔ 'kwɔɔɔ. Nyɔɔɔɔ a -Hihɔɔ nɔ -do a 'mɔ, e nɔ- yɔ -a mɔ -hɛɛ -nɔ.

¹⁹ 'A -tɔɔ, 'a mɔ -mɔ', -v 'yɔ -juukɔɔe 'pa-, a 'yɔ 'kɔ 'dagbɔ 'pa- dɛ, a 'yɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v ɔmɔɔɔ 'tɔɔ lɛ 'pa-, kɛɛ, a mɔ 'blɔgbɔ a 'mɔ a nyɔɔɔɔ ɔnɔɔ, ɔwɔɔ yɔ nyɔɔɔɔ -mɔ', -v mɔ -juukɔɔe. A mɔ Nyɔɔɔɔ a ɔtugbɔ a nyɔɔɔɔ ɔnɔɔ -wɛ.

²⁰ ɔbɔ pɔɔɔ 'kayɔ a dɛ yɔ. A 'wɔɔɔ 'kayɔ a -plati yɔ. -Yusu a -mɔnanyɔ*, kɔ Nyɔɔɔɔ a winwɔn-hanyɔ*, v nu- 'wɔɔɔ -tɔtɔ -mɔ' yɔ, 'kayɔ nyɔɔ 'v kɔ bɔ. -Yusu 'Kɔɔɔɔ, nɔ- 'wɔɔɔ 'katɔɔ yɔ.

21 -Yusu a 'mɔ, nɔ- nuɔ, 'kayu a 'mɔ 'e ku bu, 'e 'ye, -e diɔe nu, e 'mɔ Nyɔsua a 'kayu -he, -e kɔ bu Nyɔsua a 'mɔ, e 'ti 'li.

22 -Te a kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɛn-, a -mɔe, 'aan 'mumu, a kɔ -v -bi 'hɛn-, a 'wɩɔɩ 'kayu a 'mɔ yɩ, -e kɔ bu Nyɔsua a -Hihiu 'ti 'li.

3

Nyɔsua -hɔeɔe ni, Pɔlv bu pv -Yusu a ɔhaantitie nyibli -mɔ', -v 'yɩ -Juukɔe 'pa-*

1 E nɔ- kɔ -ti, 'ni de Nyɔsua 'aan -ti. 'Mɔ Pɔlv, v pv 'mɔ 'ɔɩ', -e nuɔɔ, 'n ni -Yusu 'Kɩsɩ a -kvan, 'a mɔ -mɔ', -v 'yɩ -Juukɔe 'pa-, 'ni pɩ 'a mɔ -Yusu a ɔhaantitie.

2 'N pvɔv ɔhan-tɩ, -e mɔ, a yiɔe ni, -e mɔ, Nyɔsua, nɔ- nyi 'mɔ -kvan a 'mɔ, 'n ni, 'kɩ 'v 'aan -ta'. E nu 'mɔ ɔhaande -mɔ, 'kɩ 'li daduke 'kwli, 'e -nyi 'mɔ -kvan a 'mɔ.

3 De -mɔ', -e -hli la, kɔe la 'li bu, e tɔɔ 'mɔɔɔ ni, -e diɔe nu, -e nuɔv yi. -Huhlɩde a 'mɔ, e nɔ- kɔ 'hra, 'n -ha wen 'a mɔ, 'kɩ 'ne-crien -bu 'kwli.

4 'Bu mɔ, 'ba -hre -ti a 'mɔ, a diɔe 'ni 'ye, -e mɔ, -huhlɩde -bu, -e hle -Yusu 'Kɩsɩ a -ti, 'n yruɩɔe' le -tee.

5 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɔsua 'yɩ la -huhlɩde a 'mɔ nyiblo ɔdv -tɔɔ -ni. Kee, -te ti ne -bu, e ya 'a -Hihiu* ni, -e diɔe nu, e 'mɔ de a 'mɔ nyibli -tɔɔ -ni. 'E mɔ ɔhan-tɩ, de a 'mɔ, 'e tɔɔ ɔne 'a -monanyu*, kɔ 'a winwɔn-hanyu*, e pv 'kɩbia kɩ, 'kɩ 'v 'a 'mumu a -ta'.

6 -Huhlɩde a 'mɔ, e nɔ- -bu: -Tebli -mɔ', Nyɔsua -nyi -Juukɔe, 'a mɔ -mɔ', -v 'yɩ -Juukɔe 'pa-, e di 'a mɔɔɔ 'ni -nyi -we. A kɔ -Juukɔe 'hɛn-, a -he de ni -do. De -mɔ', Nyɔsua pv la le, e di la -Yusu 'Kɩsɩ a nyibli -nyi, e di 'a mɔɔɔ 'ni -nyi. Ke- e ni 'mɔ, -e nuɔ, a 'ble Nyɔsua a ɔhaantitie kva.

7 Nyɔsua nu 'mɔ ɔhaande -mɔ, 'kɩ 'li daduke 'kwli, 'ti-, 'e -nyi 'mɔ -kvan -bu, 'n ni, 'kɩ 'li 'kɩkɩnɩtu 'kwli. -Kvan a 'mɔ, e nɔ- mɔ ɔbv pv nyibli 'a ɔhaantitie a 'mɔ.

8 'Kɩ 'li Nyɔsua a nyibli 'nyi, 'mɔ -mɔ le'boɔnyɔ. 'Ye ɔbu bu ni 'mɔ le, Nyɔsua nu 'mɔ ɔhaande -mɔ, 'e lee 'mɔ, 'kɩ ɔbv pv nyibli -mɔ', -v 'yɩ -Juukɔe 'pa-, a ɔhaantitie -mɔ', -e hleɔe, -e mɔ, 'kɩ Nyɔsua nee 'li -Yusu 'Kɩsɩ 'li, 'e ni -a mɔ ɔhaan-tebli -huɔhuɔ -mɔ. ɔHaan-tebli a 'mɔ, e -hi -aan 'lule-hihie wɔn;

9 'e lee 'mɔ -we, 'kɩ ɔbv -hɩɩa nyibli a pepe kle, de -mɔ', Nyɔsua -yra la, kɔe la 'li bu, 'kɩ 'li -huhlɩe 'kwli, -te de a 'mɔ, e di 'lu-mɔmumuɔ nu. Kɔe la 'li bu, -bu ye ti -bu kɩ, Nyɔsua, -e mɔ -tebli a pepe a nununyo, e -hli de a 'mɔ nyibli 'yɩ kɩ.

10 Kee, -te ti ne -bu, Nyɔsua nuɔɔ ni, 'e 'hru 'li 'cɔe a nyibli 'nyi, -e diɔe nu, Nyɔsua a lenyɔ, kɔ 'kuo a pepe 'hɛn-, kɔ 'a -ne

'kɩkɩnde ɔdv 'hɛn-, -e ni 'li yakɔ 'kwli, v 'mɔ 'cɔe a nyibli 'ye, v 'mɔɔ le yru, -e mɔ, Nyɔsua kɔ ɔtɔ, 'ti-, 'a ɔtɔ a 'mɔ 'e kɔ 'hrii a gblegble.

11 De a 'mɔ, e -nu, e nɔ- mɔ de, e -yra la ti -mɔ' kɔ 'yri e 'ye la 'kɔ ni ni. 'Kɩ e naa 'li -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'li, 'e nu de a 'mɔ, e -yra la.

12 -Te -a kɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɛn-, -a -mɔe, kɔ, -a kuo ɔne ɔwlv yɩ, huannv 'ni 'nuo 'li -a mɔ, 'kɩ -ba 'yɩya 'v Nyɔsua 'hɔi bu.

13 -E -bi 'kɩ, -te Nyɔsua nu 'a nunuo le, 'n nyee ne 'a mɔ le: 'Ye ɔbu ɔbv yɩ ɔhɛn ni 'ye, 'kɩ 'v 'aan -ta', 'aan ɔwlv ni 'bie 'li ɔhlɔn, -e nuɔɔ, 'na ɔhɛn a 'yiye a 'mɔ, e 'yɩ dadv 'pa-, kee, e mɔ -heee ɔnɔ, 'kɩ 'v 'a mɔ -mɔ.

-Te -Yusu nu -aan nɔvele

14 E nɔ- nuɔɔ, 'ni 'gble kwli, 'kɩ 'v -aan 'Bai Nyɔsua ye', 'ni deɔe 'aan -ti.

15 'A nyibli -mɔ', -v ni 'li yakɔ 'kwli, kɔ -v -bi -mɔ', -v ni 'ne- -tɔv kɩ, v mɔ ɔtugbi a gblegble, kee, v mɔ 'Bai ni -do a 'yonu.

16 'E mɔ ɔhan-tɩ, Nyɔsua a -ti 'e 'bua 'yi, 'e -hi 'v 'a -ne ɔdedede 'v. E nɔ- nuɔɔ, 'ni deɔe, -e diɔe nu, 'a -Hihiu* 'mɔ 'a mɔ 'kɩ -nyi, 'kɩ a 'mɔ, e 'mɔ 'li 'a mɔ 'li ni.

17 'N deɔe ni -we, -e diɔe nu, -Yusu 'Kɩsɩ 'mɔ 'li 'aan ɔwlv kɩ ni 'a -ne ti, -e nuɔɔ, a kuo ɔne ɔwlv yɩ. 'N deɔe ni -we, -e diɔe nu, a 'mɔ -nunɔe -ni. 'Bu mɔ, 'ba nunɔe -ni, a kɔ ba ku bu, ɔwɩ yɩ -te tugbe a -wlvbu ni bukuko -tee, kɔ, e 'wɩɔɩ 'kayu kɩ, -e ku bu.

18 'Bu mɔ, 'bu ni 'mɔ le, a kɔ Nyɔsua a nyibli -bi 'hɛn-, a di kɔ 'kɩ, 'kɩ ba yruɔɔ le, -e mɔ, -Yusu 'Kɩsɩ nɔe ne 'a mɔ ni, 'e -hi 'v 'a -ne ɔdedede 'v. 'A -ne -te a mi 'v, 'ye ɔbu a 'ya, 'ye ɔbu a ɔti, e 'te nɔe ne 'a mɔ.

19 'N de Nyɔsua ni, -e diɔe nu, a 'mɔ 'a nɔvele yi -tee, 'ye ɔbu a 'yɩ 'kɩ -kɔ, 'kɩ ba yiɔe pepe, -e diɔe nu, -tebli a pepe, -e ni 'li Nyɔsua 'li, e 'mɔ 'li 'aan ɔwlv kɩ ni -we.

20 Nyɔsua kɔ 'kɩ, 'kɩ bu nu 'a -ne ɔdedede, 'e -hi 'v 'a -ne de -mɔ', -a yɩ 'lu -mɔ le -hie -we. Ke- 'a 'kɩkɩnɩtu ni 'mɔ, 'a 'kɩ a 'mɔ 'e ni -kvan, 'kɩ 'li -a mɔ 'li.

21 -Ba pv Nyɔsua nyɩre le, 'cɔe a nyibli a -ti, kɔ -Yusu 'Kɩsɩ a -ti -we. -Tonyibli a ɔhrun a ɔhrun bu -nyiɔe -ti a 'yi'bwale, -te e te yɩ bu. Ke- bu ni 'mɔ.

4

-A mɔ -Yusu a nyibli, -ba -mɔe

1 'A -ti o, 'mɔ -bu, -e mɔ ɔɩklapi, -Yusu 'Kɩsɩ a -kvan a -ti, 'n nyee ne 'a mɔ le: 'A mɔ -mɔ', Nyɔsua -da, 'kɩ ba -he 'a nyibli, 'aan nunuklo bu 'wɩ -te -mɔ', Nyɔsua ni 'a -huhua yɩ.

² Ba Ɔtu 'lɪ 'aan dɔnɔ 'a -nɛ ti, 'aan Ɔwɪ bu nɔ yi, ba kɔ Ɔwɪb a 'lɪla, ba 'cibi 'v 'aan 'bio a nɔɛɛ, 'ye Ɔbu v yi 'a mɔ dɛ -hvan -mɔ ni ni.

³ Ba Ɔtu 'v 'klɪ, dɛ -mɔ', Nyɪsɔ a -Hihiu* -nu, Ɔa -mɔɛ, ɛ 'mɔ 'v 'cibi -ni, kɔ, ba wɛn ki bu, -ɛ diƆɛ nu, a 'mɔ dɛ ni -do mɔ.

⁴ 'Cɔɛ 'wɪƆɪ -Yusu 'Kɪsɔ a 'hɔɪ yi, 'ti- 'hɔɪ a 'mɔ, ɛ mɔ 'hɔɪ ni -do. Nyɪsɔ a -Hihiu, ɛ mɔ -Hihiu ni -do. Dɛ -mɔ', Nyɪsɔ pɔ la lɛ, ɛ di la 'a mɔ -nyi, a yi -ple, 'ki 'lɪ Ɔwɪb a 'lɪla 'kwɪlɪ, dɛ a 'mɔ, ɛ mɔ dɛ ni -do.

⁵ -Aan Kɔkɔnyɔ, ɛ mɔ Kɔkɔnyɔ ni -do. -Yusu a Ɔwɪb a yɪkuole, ɛ mɔ Ɔwɪb a yɪkuole ni -do. Nyibli a 'nie a 'lulepɔpɔ, ɛ mɔ 'nie a 'lulepɔpɔ ni -do.

⁶ Nyɪsɔ mɔ Nyɪsɔagblo ni -do. ɛ nɔ- mɔ nyibli a pɛpɛ a 'Baɪ. Nɔ- kɔɔ nyibli kɔ -tebli a pɛpɛ win ki. 'Kɪ ɛ nɛɛ 'lɪ 'a -nɛ nyiblo Ɔɔɔ kɔ 'a -nɛ Ɔdededɛ 'kwɪlɪ, 'ɛ ni -kɔan.

⁷ -Yusu 'Kɪsɔ nu -aan pɛpɛ Ɔhaandɛ -mɔ, 'ɛ -nyi -a mɔ 'klɪ, 'ki -ba nu 'a -kɔan, Ɔwɪ yi -tɛ ɛ -hɔɛ bu nu -a mɔ 'a -nyinyie.

⁸ 'ɛ mɔ Ɔhan-tɪ, 'ki 'lɪ Nyɪsɔacrɪn 'kwɪlɪ, v 'cɪɪ laƆa ni, 'ki 'v -Yusu a -ta', v wɛn:

«-Tɛ ɛ 'ya 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, -ɛ -bɪ ɛ -ha 'v yraanyibli 'hru wɔn, 'ɛ gba Ɔnu, 'ɛ nu Ɔnu Ɔjiklapɔ -mɔ, 'ti- 'ɛ -nyi -tonyibli, -v ni 'nɛ- -tɔtɔ ki -nyinyi-tebli.»

⁹ -ɛ -bɪ 'bu pɔ lɛ, ɛ 'ya 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, yi-hɛdɛ, ɛ Ɔhɛn 'nyɛɛ, ɛ nɔ- mɔ: ɛ Ɔti 'nɛ- -tɔtɔ ki ni.

¹⁰ Nyiblo -bu, -ɛ Ɔti 'nɛ- -tɔtɔ ki, ɛ ni -do a 'mɔ, ɛ nɔ- 'ya 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ, -ɛ diƆɛ nu, ɛ 'mɔ -tebli a pɛpɛ win ki -kɔɔ -ni, 'ki 'v 'a nɛ -tɛ Ɔɔɔ.

¹¹ ɛ nɔ- nyi nyibli 'klɪ, 'ki bu nu 'a -kɔan. ɛ -nyi -v -bɪ 'klɪ, 'ki bu -hɛ 'a titiepɔnyɔ, -v -bɪ 'v -hɛ Nyɪsɔ a winwɔn-hanyɔ*, -v -bɪ 'v nɛ -tebli 'nyɪ lɛ, 'v yi Nyɪsɔ a -tɪ nyibli -tɔɔ -ni, -v -bɪ 'v mɔ 'cɔɛ a nyibli gbagbɪ, 'v tɔɛ Nyɪsɔ a win.

¹² Kɛ- ɛ -nu, -ɛ diƆɛ nu, v 'mɔ -Yusu a nyibli -hɛɛ -ni, 'ki -Yusu a nyibli a 'mɔ bu nu Nyɪsɔ a -kɔan, -ɛ diƆɛ nu, 'cɔɛ, -ɛ 'wɪ -Yusu a dɔnɔ a 'hɔɪ yi, 'a 'klɪ 'mɔ 'lɪ bi.

¹³ 'A 'klɪ di 'lɪ 'ni bi, ɛ 'mɔ Ɔv gba -gbagba, -aan pɛpɛ, -a 'mɔ -mɔɛ, -ɛ nu Ɔɔ, -aan pɛpɛ, -a kɔɔ -Yusu 'Kɪsɔ Ɔwɪb yi, -ɛ mɔ Nyɪsɔ a 'Yu. Dɛ a 'mɔ, ɛ nɔ- nu Ɔɔ, -aan pɛpɛ, Ɔa yiƆɛ. -ɛ -bɪ -a 'yi 'lɪ Ɔɪ 'lɪ -wɛ, -ba 'wɪ 'yonɔ yi, kɛɛ, -a di 'wɪ kukunyɔ yi, -a 'mɔ 'v yi Ɔɛ, Ɔwɪ yi -Yusu 'Kɪsɔ.

¹⁴ Ti a 'mɔ 'yri, -a 'yi 'lɪ Ɔɪ 'lɪ wɛ, -ba 'wɪ 'ki 'yonɔ yi dɛ, -v kɔ 'lule-hihie kla 'cɪcɪ-tɪ. -ɛ -bɪ -yrɔkɔnyibli, kɔ hulekɔnyibli 'hɔɛn-, v 'yi 'lɪ Ɔɪ -wɛ, bu kaa nɛ -a mɔ dɛ, 'ki 'lɪ 'waa tɔɔlɛ 'kwɪlɪ, Ɔwɪ yi -tɛ -mɔ', 'yru a 'dɔɪ ni 'mɔ a 'kabɪ a klepɔpɔ.

¹⁵ ɛ 'ni 'nu 'mɔ lɛ, 'ki 'v -a mɔ -mɔ. Kɛɛ, -tɪ a -tɛɛ -mɔ', Nyɪsɔ tɔɔ nɛ -a mɔ, -ba 'cibi

'v 'a kɔa'buble -tɛɛ, ɛ kɔ, Ɔba yi Ɔɪ nyibli ni -lee -ni, -ba nu Ɔɔ, 'ki 'lɪ nɔɛɛ 'kwɪlɪ, -ɛ diƆɛ nu, -aan nunukɔ a pɛpɛ 'mɔ -Yusu 'Kɪsɔ a 'kɔɔ yi 'wɪ. -Yusu 'Kɪsɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- mɔ 'cɔɛ a 'lu.

¹⁶ ɛ nɔ- 'kukue 'a nyibli a pɛpɛ lɛ, -ɛ diƆɛ nu, v 'mɔ dɛ ni -do -hɛ, Ɔwɪ yi -tɛ -tonyiblo a 'hɔɪ a -tebli a pɛpɛ nu yrekɔkɔɛ. -ɛ -bɪ -tonyiblo a 'hɔɪ a -tebli a 'mɔ, -ɛ kɔkɔɛ yɛɛ -tɛɛ, 'bu mɔ, 'a pɛpɛ, 'bu yi -kɔan ni ni -tɛɛ, -ɛ -bɪ 'a 'hɔɪ a pɛpɛ kui ni -tɛɛ. Kɛ- ɛ ni 'mɔ -wɛ, 'ki 'v -Yusu a 'hɔɪ, -ɛ mɔ 'cɔɛ a nyibli -mɔ'. Nyibli a 'mɔ, 'bu nɔnɔɛ -ni, -ɛ -bɪ 'cɔɛ ni 'klɪ ki.

-Aan nunukɔ 'ka kɔ 'a yrayɔ 'hɔɛn-

¹⁷ -Tɪ -bɔ, 'n mi hla mɔ, 'n hɛɛɛ ɛ ni, 'ki 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ a 'nyɛɛ 'kwɪlɪ. 'N nyɛɛ nɛ 'a mɔ lɛ: A 'ni 'kɔɛ 'lɪ nyibli -mɔ', -v 'yi Nyɪsɔ -yi a nunukɔ Ɔwɪen. -Tɛbli -mɔ', v yi 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ 'ni -da Ɔa Ɔdededɛ.

¹⁸ 'Waa 'lule-hihie 'wɪ Ɔɪ halo yi. 'Kɔ yrayɔ -mɔ', Nyɪsɔ yi 'a nyibli -nyi, v 'yi Ɔɪ -kɔ, -ɛ nu Ɔɔ, 'waa Ɔwɪ 'gbokɔ ni, 'v 'yi Nyɪsɔ a 'hru -yi.

¹⁹ 'Ya 'v 'lu dɛ, 'ye Ɔbu v yi -tɔɪ-tebli ni ni, -tɔɪ 'ni -nu Ɔɔ lɪ Ɔnu. V -ha 'waa dɔnɔ ni, 'ki bu nu ynyɛ-tebli a gblegble. Nunu-tebli ni -do a 'mɔ, ɛ nɔ- v yi 'lu -mɔ lɛ -hie.

²⁰ 'A mɔ -mɔ -bɪ, nunukɔɔɔ a 'mɔ, ɛ 'yi Ɔɪ 'pa-, -Yusu 'Kɪsɔ 'yi 'a mɔ Ɔɔ -tɔɔ -ni.

²¹ 'A win, nɔ- a 'wɪn, a Ɔtɔɪ 'v Ɔv. 'A mɔ -mɔ', -v kɔ -Yusu 'hɔɛn-, -v -mɔɛ, a 'nyɪ -tɪ a -tɛɛ a pɛpɛ -mɔ' ni, ɛ tɔɔ nɛ -a mɔ.

²² -Tɛ ɛ ni 'mɔ 'lɛ, nunuɔmɪ -mɔ', a yi la Ɔwɪen lɛ kɔɛ, ba 'keɛ 'a nunuɔ. Nunuɔmɪ a 'mɔ, ɛ yi nyɛ la 'aan Ɔwɪ yi, -ɛ nu Ɔɔ, 'aan Ɔwɪ a 'mɔ, v -hɔɛ la ynyɛ-tebli. Kɛ- a ni la 'aan dɔnɔ a kaale.

²³ Ba -ha Nyɪsɔ mɛ lɛ, bu 'ble 'aan Ɔwɪ kɔa, v 'mɔ yrayɪ -hɛ.

²⁴ Ba ni 'kɔ yrayɔ -mɔ', Nyɪsɔ a 'mɔ, ɛ -hɔɛ, -ɛ diƆɛ nu, 'aan nunukɔ 'mɔ 'a 'kɔɔ yi 'wɪ. Nunukɔ a 'mɔ, ɛ mɔ Ɔhaandɛ. ɛ nɔ- nu Ɔɔ, 'ɛ 'sɪi 'v yi, 'ɛ yi Nyɪsɔ a pɔ -bleɛ -ni.

²⁵ 'A -tɪ a, a 'ni 'nuo 'ki hɪ dɛ, kɛɛ, ba hla 'aan 'bio -tɪ a -tɛɛ yi, -ɛ nu Ɔɔ, -aan pɛpɛ, -a -mɔɛ ni.

²⁶ 'Bu mɔ, 'ba bi yɔv', a 'ni 'nuo 'lɪ dɛ 'kuku, kɛɛ, 'ti- 'tɔ 'mɔ -wɔn, 'aan Ɔwɪ bu Ɔɪ 'v lɛ.

²⁷ 'A 'ni 'nyie 'lɪ 'kuo -hɔɪ* a nyiblo gbagbɔ 'hru, 'ki bu kɔɔ nɛ 'a mɔ win ki.

²⁸ Nyiblo -mɔ', -ɛ yi la 'yri, bu 'keɛ 'yiyrie, kɛɛ, 'a Ɔgbɛɔ bu nu -kɔan, 'ki 'lɪ yi 'sɪitu 'kwɪlɪ, -ɛ diƆɛ nu, ɛ 'mɔ 'a dɔnɔ yi -wɔn, ɛ 'mɔ Ɔhɔɛnyibli -hɛɛ -ni -wɛ.

²⁹ 'A 'ni 'hlaa 'lɪ -tɪ -hɔɪn, kɛɛ, ba hla Ɔhaan-tɪ -mɔ', ɛ di 'aan 'bio -hɛɛ -ni, 'ki 'v Nyɪsɔ a Ɔwɪb a yɪkuole a -ta'.

³⁰ A 'ni 'nuo 'li□□, Nyisva a -Hihiu* a □wlv 'ni 'mve 'li bu. Nyisva a -Hihiu a 'mu, -e ni 'v 'a mu ke', e no- mo yruule -mu', Nyisva □tu 'a mu, -e tve □ne 'a mu, -e mo, a mo 'a nyibli □nco. E tve □ne 'a mu ni -we, -e mo, e di ko -nyrowo, e 'mu 'a mu wa pepe.

³¹ -Tebh a pepe, -e ni 'li 'a mu 'li, -e ni□e, 'aan -ti 'e kla 'mu, ba -ha 'li□□ 'aan dtonv a □wli ki, ba -ha 'li yru a pupuv 'aan □wli ki, a 'ni 'puv 'ki □ye de, a 'ni 'puv 'ki 'tanu de, yunyrede □dv ni 'nu 'li 'aan □wli ki de.

³² 'Aan □wli bu no yi, 'ki 'v 'aan 'bio -mo, ba yuyru nyat, ba -hru 'aan yunyre-tebht, a nini la le a -ti -mo, □wi yi -te -mu', Nyisva -nu, 'e -hru 'aan yunyre-tebht a -ti -mo, de -mu', -Yusu 'Klsv -nu a -ta'.

5

-Te -mu', Nyibli -mu', -v ni 'li Nyisva a -nyre', v ko bu nu nina

¹ 'A mu -mo Nyisva a 'yonv -mu', e nve -ni -tee. 'A -ti o, -te Nyisva a nunuko ni mu, ke- 'aan nunuko bu ni 'mu -we.

² Ba 'cibi 'v 'aan 'bio -tonyibli a nvele, □wi yi -te -mu', -Yusu nu -aan nvele. -Aan nvele a -ti, 'e -ha 'a dtonv, 'e 'kv, □wi yi -te v 'ye ni 'la 'wugbade, 'ki 'v -cohluv* a pipie a -ta', 'ki 'v Nyisva ye', Nyisva a □gbetv 'e wen -cohluv a 'mu ki.

³ 'A mu -mo Nyisva a nyibli. 'A -ti o, e 'yi yi -blee -ni, 'ki ba nu -wlawli, ko, a 'ni 'tuo 'li 'aan 'bio a koko-tebht a ca. Yunyre-tebht a 'mu, a 'ni 'hlaa 'li 'a -ti -we.

⁴ E 'yi -tee -nu -we, 'ki ba hla -ti -hovn, ko -tui-tebht 'hven-. Kee, e nu -tee, 'ki ba -ny Nyisva 'wio, 'ki 'v -tebht -mu', e ni a -ta'.

⁵ Ba ko 'a yiyie, -e mo, nyibli -mu', -v ni -wlawli, ko, -v ni yunyre-tebht -bi -mu', ko, -v □tui 'waa 'bio a koko-tebht a ca, nyibli a 'mu, Nyisva 'yi 'li□□ 'li -we, bu -nyi □nv 'hru, 'ki 'li 'klo yrayrv, e di nu 'kwli, -tite -mu', Nyisva a 'mu, e ko -Yusu 'Klsv 'hven-, v di 'v nyibli win ki -koo -ni. Nyibli a 'mu, -v □tui 'waa 'bio a koko-tebht a ca, koko-tebht a 'mu, e no- v □tui 'v, 'e -hi 'v Nyisva 'v. Nyibli a 'mu, v 'w□□ nyibli -mu' yi, -v kwle -cu.

⁶ A 'ni 'haa 'li nyiblo □dv me le, e 'ni 'naa 'li win -mu' 'kwli, -e 'ye ni da □dedede, e 'ni 'kaa 'li 'a mu, e 'ni 'hlaa 'li□□, -e mo, -tebht a 'mu, e 'yi yi -nyre. Kee, yunyre-tebht a 'mu, e no- ni□e, Nyisva 'e pu nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu 'v□v yru le.

⁷ 'A -ti, nyiblidv a 'mu, a 'ni 'bie 'li □nv 'ny' le.

⁸ Ti -hi la a ti 'yri, a ni la 'li halo 'nyr. Kee, -te ti ne -bv, 'ki a ni 'li -nyre', -e nu□o, a ko Kukonyo -Yusu 'hven-, a -mve ni. 'A -ti o, e noo 'v le, 'ki 'aan nunuko bu 'w' nyibli -mu', -v ni 'li -nyre' a nunuko yi.

⁹ -Te a ni 'li -nyre', 'a -ti, 'aan □wli ko bu no yi, a 'mu 'v yi 'sii -ni, a 'mu -tee a □haannyibli mo.

¹⁰ Ba □tu 'v 'klt, -e di□e nu, -tebht -mu', -e yi -aan Kukonyo a plo -blee -ni, a 'mu□v yi, ko, a 'mu□v nu.

¹¹ A 'ni 'puv 'li dabv nyibli -mu' 'nyr, -v ni -tebht -hovn, 'ki 'li halo 'nyr, kee, ba pu 'waa nunu-tebht -hovn a 'mu pepe'.

¹² -Tebht a 'mu, nyibli ni, 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'a huhla ni -tv.

¹³ -Tebht a 'mu, 'bv pu□v pepe', nyibli di□e 'ni 'ye, -te e ni 'mu.

¹⁴ Nyiblo 'bv -ha Nyisva a -nyre me le 'bv pu 'a yunyre-tebht pepe', -e -bi Nyisva a □gbetv, e -we 'li bu nu□o ni, nyiblo a 'mu, bu bi 'li 'a -nyre yi ni. E no- ko -ti, 'v pi le: «-Mo -mu', -e yi nme, 'du ye',

-hovn 'li 'kukonyibli 'nyr, -e di□e nu, -Yusu 'Klsv 'mu -mu 'a -nyre -nyi.»

¹⁵ -Te e ni 'mu le, 'a -ti, ba □tu 'aan nunuko 'yie. Nyibli -mu', -v 'yi □to -ko, -te -mu', 'waa 'klo ni 'mu, 'aan 'klo 'ni 'nu 'mu le, kee, ba nu 'klov -mu', □wi yi nyibli -mu', -v yi Nyisva, 'ti- -v nve □ne.

¹⁶ Ti -bv, -a ni ki, nyibli ni yunyre-tebht -hovhvi. 'A -ti, 'a -ne de -mu', -e yi 'v 'a mu ye' bi, ba naa 'li□□ 'kwli, ba nu □haan-tebht.

¹⁷ A 'ni 'moo 'li bubanyibli, -tebht a pepe -mu', -aan Kukonyo -hve ba nu, ba yru□o le.

¹⁸ A 'ni 'hie 'li 'aan dtonv no wlon. De a 'mu, e yi nyre 'aan 'klo yi. Kee, ba -ha Nyisva a -Hihiu* me le, bu koo ne 'a mu win ki pepe.

¹⁹ Ba blee Nyisva -mo, ko, -wla -mu', Nyisva a -Hihiu tve ne 'a mu, ba ble□e -we. Ba ble, 'ki 'v -aan Kukonyo ye' -we. Ba pu□v 'nyre le, 'ki 'li 'aan □wli a pepe ki.

²⁰ Ba naa 'li -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv a 'nyre 'kwli, ba -nyi -aan 'Bat Nyisva 'wio, 'ki 'v -tebht a pepe -mu', e ni a -ta'. Ba 'cibi 'v 'a 'wio a -nyinyie.

Nyibepev ko nughv 'hven-

²¹ 'A mu -mu', -v □tui 'v -Yusu 'Klsv 'v, ba □tutuu v ni -we.

²² 'A mu nughv, ba □tuu 'v 'aan nyibepev 'v, □wi yi -te -mu', Kukonyo -Yusu ni 'a -huhva,

²³ -e nu□o, nyibv, no- mo 'a nughv a 'luyinyo, □wi yi -te -mu', -Yusu 'Klsv -nu, 'e mo 'cve a 'luyinyo. 'Cve, no- mo 'a 'hvi. -Yusu a 'mu, no- we□e.

²⁴ E no- nu□o, nughv 'v ko bu □tuu 'v 'waa nyibepev 'v, 'ki 'li 'a -ne □dedede 'kwli, □wi yi -te -mu', 'cve ni, 'e □tui 'v -Yusu 'Klsv 'v.

²⁵ 'A mu nyibepev, ba nve ne 'aan nughv, □wi yi -te -Yusu 'Klsv nu 'cve a nvele, 'e 'ku, 'ki 'v 'a -ta'.

26 Ɔ 'kɔ nɪ, -ɛ diƆe nu, ɛ 'mʊ 'cɔɛ 'kɪbɪa kɪ pʊ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa -a -ta'. 'Kɪ ɛ naa 'lɪ 'a win 'kwɪ, ɛ Ɔgbɛ 'cɔɛ a 'mʊ, 'kɪ 'v 'a dɛ 'kuku a -ta', ɛ 'sɪi 'bɔp yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye';

27 -ɛ diƆe nu, ɛ 'mʊ 'bɔp yɪ di, 'kɪ 'lɪ -tɪ a 'yɪ'buale 'kwɪ, kɔ, ɛ 'mʊ 'bɔ yɪ 'sɪi -nɪ pɛpɛ, 'kɪ 'bɔp ye', -ɛ diƆe nu, ɛ 'mʊ yɪ nɔ -wɛ, dɛ -hʋan Ɔdʊ 'nɪ Ɔha 'lɪƆɪ 'kwɪ nɪ, ɛ 'nɪ Ɔha kɪkade Ɔdʊ kɔ.

28 Kɛ- ɛ nɪ 'mʊ -wɛ, 'kɪ 'v nyɪbɛpʊ -mɔ'. Bʊ nʊɛ 'waa nʊgbɪ, Ɔwɪ yɪ -tɛ -mʊ', ʊ nu 'waa dɪɔnʊ a nʊɛɛ. Nyɪblo 'bʊ nʊɛ nɛ 'a nʊgba, -ɛ -bɪ ɛ Ɔhɛn 'nyrɛ, ɛ nʊɛ nɛ 'a dɪɔnʊ nɪ.

29 Ɔ mɔ Ɔhan-tɪ, ɛ 'yɪ nyɪblo Ɔdʊ -kɔ, -bʊ yraa nɛ 'a dɪɔnʊ a 'hʋɪ. Kɛɛ, ɛ nʊɛ Ɔnɛ nɪ, 'ɛ yɪ dɛ di, 'ɛ Ɔtʊi 'a 'hʋɪ 'yɪe, Ɔwɪ yɪ -tɛ -mʊ', -Yʊsʊ 'Kɪsʊ nɪ 'cɔɛ a 'yɪeƆtʊtʊo,

30 -ɛ nuƆo, -aan pɛpɛ, -a mɔ -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a 'hʋɪ a 'kabi Ɔnɔ.

31 ʊ 'crɪƆɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊacrɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ: «Ɔ nɔ- kɔ -tɪ, nyɪbʊ kɔ bʊ hɪɛ 'v 'a 'baɪ kɔ 'a 'dɪi 'hʋɛn- bʊ, -ɛ diƆe nu, ɛ kɔ 'a nʊgba 'hʋɛn-, ʊ 'mʊ 'v -tɛ nɪ -do 'tɪ, nyɪbli nɪ 'hʋɛn a 'mʊ, ʊ 'mʊ nyɪblo nɪ -do -hɛ.»

32 'Kɪ 'lɪ win a 'mʊ 'kwɪ, -huhɪdɛ gbagbʊ nɪ 'lɪ, 'ɛ hɪɔ 'kwɪ bʊ. Ɔ Ɔhɛn 'nyrɛ, -Yʊsʊ 'Kɪsʊ kɔ 'cɔɛ 'hʋɛn-, nʊ- kɔ -tɪ ʊ hɪɛ.

33 Kɛɛ, 'a mʊ -kɔ -tɪ ɛ hɪɛ -wɛ: 'A -nɛ nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, bʊ nʊɛ nɛ 'a nʊgba, Ɔwɪ yɪ -tɛ -mʊ', ɛ nu 'a dɪɔnʊ a nʊɛɛ. Nʊgba bʊ Ɔtʊu 'v 'a nyɪbʊ 'v -wɛ.

6

'Yonʊ, kɔ 'waa 'bainʊ, kɔ 'waa 'diɪnʊ 'hʋɛn-

1 'A mʊ 'yonʊ, a kɔ Kʊkɔnyo -Yʊsʊ 'hʋɛn-, a -mʊɛ nɪ. 'A -tɪ ɔ, ba Ɔtʊu 'v 'aan 'baɪ kɔ 'aan 'dɪi 'hʋɛn- 'v, -ɛ nuƆo, dɛ a 'mʊ, ɛ mɔ Ɔhaande Ɔnɔ.

2 Kɛ- Nyɪsʊa a tɛtɛbʊ -bɪ pɪ: «Ɔtʊu 'v -na 'baɪ kɔ -na 'dɪi 'hʋɛn-, 'kɪ 'lɪ nʊɛɛ 'kwɪ.» Tɛtɛbʊ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ yɪ-hɛtɛtɛbʊ, -ɛ kɔ -ta' Nyɪsʊa pʊ 'lɪ dɛ.

3 'Lɪpʊdɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ: «'Bʊ mɔ, Ɔnɪ yɪ 'v Ɔnʊ nɪ Ɔtʊi -nɪ, -kɔ -bʊ kɔ pɪɔ a bleɛɛ, 'tɪ- Ɔmʊ -hʊnhɪɔn blɔblʊ pʊ, 'kɪ 'nɛ- -tʊtʊ kɪ.»

4 'A mʊ 'bainʊ -mɔ -bɪ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ -tɛblɪ -mʊ', -ɛ di 'aan 'yonʊ yɪ' lɛ pʊ. Kɛɛ, ba tɔɔ Ɔnʊ, 'tɪ-, ba -ha 'lɪ Ɔnʊ lɛ, -tɛ Kʊkɔnyo nɪ 'a -hʊhʊa.

-Kʋannunyibli kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hʋɛn-

5 'A mʊ -kʋannunyibli, ba Ɔtʊu 'v 'aan nyibli gbagbɪ 'v -tɛɛ, -ʊ nɪ 'nɛ- 'kɪɔ -bʊ kɪ. Ba Ɔmʊɔ -kʋan a nunʊo lɛ, 'kɪ 'lɪ 'aan Ɔwɪ a pɛpɛ kɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪƆɪ nɪ nɪ, -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a Ɔtʊi 'v.

6 'A 'nɪ 'nuo 'lɪ -kʋan, tɪ -kɔ 'yɪ ʊ Ɔtʊi 'v 'a mʊ 'yɛ nɪ -do, Ɔwɪ yɪ nyibli -mʊ', -ʊ -hʋɛƆɛ,

bʊ pʊ Ɔnʊ 'nyrɛ lɛ. Kɛɛ, ba yɪƆɛ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -mɔ -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a -kʋannunyibli. 'A -tɪ, ba -hʊaƆa, 'kɪ 'lɪ 'aan Ɔwɪ a pɛpɛ kɪ, 'kɪ ba na -tɛblɪ -mʊ', Nyɪsʊa -hʋɛ.

7 'Ba yɪ -kʋan nɪ nɪ, ba nuu 'lɪƆɪ ƆhaanƆwɪbʊ 'kwɪ. 'A 'nɪ 'pʊb 'lɪ lɛ, a nɪ -tonyibli a -kʋan nɪ -do, kɛɛ, kɛ- ba pʊ, Kʊkɔnyo -Yʊsʊ, nɔ- kɔ -kʋan a nɪ.

8 -Mɔ -kʋannunyɔ, -ʊ-ʊ- Ɔyɪ -kʋannunyɔ 'pa-, kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, Ɔnɪ nu Ɔhaan-kʋan, Kʊkɔnyo -Yʊsʊ, nɔ- di -mʊ 'wio -nyɪ.

9 'A mʊ nyibli gbagbɪ, ba nu 'aan -kʋannunyibli Ɔhaande -mɔ' -wɛ. 'A 'nɪ 'yaa 'lɪ Ɔnʊ 'kla -wɪyɛ. 'Ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, a kɔ 'aan -kʋannunyibli 'hʋɛn-, 'a mʊ -mɔ Nyɪblo gbagbʊ -mʊ', -ɛ nɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ a nyibli. Ɔ nɔ- -mɔ -bɪ, ɛ 'nɪ 'jraƆa nyibli' lɛ.

Ta-wɔn-tɛblɪ -mʊ', Nyɪsʊa -nyɪ -a mʊ, -a di nu, -a 'mʊ 'v Satan 'hru wɔn -ha

10 'Tɪ- 'mʊ -yɛ mɔ mʊ, 'n -hʋɛƆɛ nɪ, Ɔbʊ lɛɛ nɛ 'a mʊ, -ɛ mɔ: 'A kɔ -aan Kʊkɔnyo 'hʋɛn-, ba -mʊɛ, -ɛ diƆe nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ 'kɪ -nyɪ, -ɛ nuƆo, ɛ nɪ 'kɪ kɪ dɪakɪ.

11 Ta-wɔn-tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', Nyɪsʊa yɪ 'a mʊ -nyɪ, ba 'bleƆɛ kʋa. 'Bʊ mɔ, 'ba 'bleƆɛ kʋa, -ɛ -bɪ tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ 'kʊo -hʊɪn* a nyɪblo gbagbʊ di 'v Ɔyɛɛ -nuu -nɪ, ɛ 'mʊ 'a mʊ yɪ -wɔn, a di nyraƆa yɪ bʊ.

12 Ɔ mɔ -tɛɛ, tʊ -bʊ, -a -wɛn, ɛ 'yɪ -tonyibli 'pa-, -a 'nɪ -wɔnƆo lɪ Ɔnʊ -mɔ, kɛɛ, -a -wɛn 'kʊo -hʊɪn kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hʋɛn- yɪ, -ʊ kɔɔ halɔkɪɔ -bʊ win kɪ. -Tɛblɪ a pɛpɛ -mʊ', -ɛ kɔ 'kɪ -hʊɪn, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwɪ, nɔ- -a -wɛn yɪ.

13 'A -tɪ ɔ, -tɛ ɛ nɪ 'mʊ lɛ, ta-wɔn-tɛblɪ -mʊ', Nyɪsʊa yɪ -a mʊ -nyɪ, ba 'bleƆɛ kʋa, -ɛ diƆe nu, 'kla-wɪyɛ'yɪyɛ a -nyɪrɔwɔ 'bʊ nyɛ 'v, 'kʊo -hʊɪn 'bʊ yɪ 'a mʊ nɪ -tʊɛ, a 'mʊ Ɔnʊ yɪ bʊ nyra, a 'mʊ -wɔn -wɔnwɔn, tʊ 'mʊ 'lɪ -wɛ, tʊ 'bʊ -wɛ 'lɪ, a 'mʊ bʊ nyra -tɛɛ.

14 'A -tɪ, ba -wɛ -mɔ, 'kɪ ba -wɔn tʊ a 'mʊ. 'Ba mɔ -tɪ a -tɛɛ a nyibli. -Tɪ a -tɛɛ, ɛ 'wɪƆɪ 'bɛtyɛ yɪ. Ɔ nɔ- ba na ba mʊa 'aan wɪawɪ bʊ, -ɛ diƆe nu, a 'mʊ -mɔ -wɛ, 'kɪ ba -wɔn tʊ a 'mʊ. 'Ba 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye'. 'Bʊ mɔ, 'bʊ nɪ 'mʊ lɛ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪƆɪ tawɪawɪ a -pʊ. Ɔ nɔ- kɛ 'a mʊ kɪ.

15 'Ba pʊ -Yʊsʊ a Ɔhaantitɛ -mʊ', -ɛ yɪ nyibli kʊwɛɛnɛ -nyɪ. 'Ba nuƆo, 'kɪ 'lɪ 'aan Ɔwɪ a pɛpɛ kɪ. 'Ba yɪƆɪ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ ɛ 'wɪƆɪ 'suɪn yɪ, a -pʊ, -ɛ yɪ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ, 'a nɛ -tɛɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a 'hru wɔn.

16 'Ba 'cɪbɪ 'v -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a Ɔwɪbʊ a yɪkuolɛ, Ɔwɪ yɪ -tɛ ba 'yɛ nɪ 'ble wɛn ta'wɛ kʋa. Ɔ nɔ- diƆe nu, 'dɪo -mʊ', Satan di 'a mʊ -mɔ lɛ pʊ, ʊ 'nɪ Ɔha 'a mʊ lɛ -hɛn. 'Yɛ Ɔbʊ bʊ yɪ na nɪ pɪ, ta'wɛ a 'mʊ, ɛ diƆe 'nɪ jɪɔ.

17 Nyɪsʊa bʊ wa 'a mʊ, ɛ 'wɪƆɪ 'plɪhungbɛ, a Ɔtʊ 'lu, ɛ 'mʊ 'aan 'lu kɪ ka. 'Ba Ɔtʊɔ 'lu, 'tɪ-, ba 'ble Nyɪsʊa a win

kɔa. Nyɩsɩa a win a 'mɩ, ɛ 'wɩꞑɩ -hɔtɩphɛn, Nyɩsɩa a -Hihɩu* yɩ 'a mɩ -nyɩ yɩ.

¹⁸ A -nɛ ti, ba da Nyɩsɩa, 'kɩ 'lɩ 'aan ꞑwɩ a pɛpɛ kɩ. Ba da ꞑa, ꞑwɩ yɩ -tɛ -mɩ', 'a -Hihɩu niꞑɛ 'aan tɔɔɛ. A 'nɩ 'ɨmɛɛ 'lɩ, ba nɩ 'ɔ -pleele', a 'nɩ 'saa 'lɩ. Ba 'cibi 'ɔ Nyɩsɩa a dɩda, 'kɩ 'ɔ 'a nyibli a pɛpɛ a -ta'.

¹⁹ Ba da Nyɩsɩa -wɛ, 'kɩ 'ɔ 'na -ta', -ɛ diꞑɛ nu, -tɩ -mɩ', 'n di hla, ɛ 'mɩ 'mɔꞑɔ -tɔɔ -nɩ, 'nɩ ꞑha huannɩ pie, 'mɩ -Yusu a ꞑhaantitɩ -mɩ' pɩ, ti -hi la a ti 'yri, -ɛ -hli la, kɛɛ, ɛ tɔɔ 'kɩ -a mɩ.

²⁰ -Yusu, nɔ- nu 'mɩ 'a titiepɔnyɔ -mɔ', 'mɩ 'a ꞑhaantitɩ a 'mɩ nyibli pɩ. Ba da Nyɩsɩa, -ɛ diꞑɛ nu, 'nɩ ꞑha huannɩ pie, 'bɩ mɔ, 'nɩ yɩ ꞑhaantitɩ a 'mɩ nɩ pɩ, ꞑwɩ yɩ -tɛ -mɩ', Nyɩsɩa ni 'a -hɩhɩa. ɛ nɔ- 'n kɔ ꞑbɩ nu, 'ye ꞑbɩ ꞑbɩ 'n nɩ 'nɛ- ꞑɩ'.

'Betile

²¹ Tɩsɩkɩ, -ɛ mɔ -aan nɩɛ'dɩayɩ, -ɛ ni -aan Kɩkɔnyɔ -Yusu a -kɔan -tɛɛ, ɛ di 'a mɩ 'nɩ -lee -nɩ, -tɛ 'n nu 'nɛ-nɩnɩ, -ɛ diꞑɛ nu, -teblɩ a -pɛpɛ, 'n ni, a 'mɩꞑɩ yɩ.

²² A -tɩ ɔ, 'n tɛ 'hꞑɩ' a mɩ -mɔ, -ɛ diꞑɛ nu, -tɛ -a nu 'nɛ-nɩnɩ, a 'mɩꞑɩ yɩ, kɔ, ɛ 'mɩ 'a mɩ 'kɩ -nyɩ.

²³ -Aan 'Baɩ Nyɩsɩa, ɛ kɔ -aan Kɩkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ 'hɩɛn-, bɩ -nyɩ 'a mɩ 'dɩayɩnɩ a pɛpɛ kɩbɔwɛɛnɛ. Bɩ nuꞑɔ, ba nɩnɩɛ -nɩ, kɔ, ba kɔo -Yusu 'Kɩsɩ ꞑwɩ yɩ -tɛɛ.

²⁴ Nyibli a pɛpɛ, -ɔ 'cibi 'ɔ -aan Kɩkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsɩ a nɩɛɛ, Nyɩsɩa bɩ nu ꞑnɩ ꞑhaandɛ -mɔ, 'kɩ 'lɩ dadɩke 'kwɩ.

'Crɛn -mu', Pɔlv gba la FILIPUKUE yi

1 'Mɔ Pɔlv kɔ Timote 'hɛn-, -v mɔ -Yusu 'Klɩsv a -kvanunuyibli, -a mu yi 'crɛn -bv 'cu. 'A mu -mu', -v mɔ Nyɩsva a dakɔ, 'kɩ 'lɩ Filipudɩ 'kwli, 'a mu -a yi -mɔ 'cu -ni, 'aan pepe -mu', -v kɔ -Yusu 'Klɩsv 'hɛn-, -v -mɛ. A bi 'lɩ yi, a kɔ 'cɛ a 'yieɩtunyɔ, kɔ 'cɛ a -hɛnyibli, 'aan pepe, 'a mu -kɔ 'crɛn -bv.

2 -Aan 'Baɩ Nyɩsva, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsv, bu nu 'a mu ɩhaande -mɔ, kɔ, bu -nyi 'a mu kɩbɔwɛɛnle.

Pɔlv yi -nyi Nyɩsva 'wio, Filipukue a 'cɛ a -ti

3 'A -nɛ ti, 'bu mɔ, 'nɩ yi 'aan -ti 'lu -mɔ lɛ ni -hie, -ɛ -bɩ 'n yi -nyi Nyɩsva 'wio, 'kɩ 'v 'aan -ta'.

4 'A -nɛ ti, 'bu mɔ, 'nɩ yi Nyɩsva ni dɛ, 'kɩ 'v 'aan -ta', -ɛ bu 'na plɔ ble ni.

5 'N yi -nyi Nyɩsva 'wio, -kɔti kɛ la 'lɩ -nyrɔwɔ -mu' 'yie bu, -ɛ kɔ 'yri a -hɛ la -Yusu a nyibli, -bv di -didi, -bv ye -nyrɔwɔ -bv kɩ, a bi 'mu kɩ, ɩa pɩ nyibli Nyɩsva a ɩhaantitie.

6 'N yiɩɛ ni, -ɛ mɔ, Nyɩsva -mu', -ɛ ɩtu yɩnɔ-kvan -wlu, 'kɩ 'lɩ 'aan ɩwli kɩ, ɛ di gbaɩa 'lu -mɔ -gbagba, ɛ 'muɩv -mɔ -wɛ, -nyrɔwɔ -mu', -Yusu 'Klɩsv di ya de.

7 ɛ nɔɔ 'v lɛ, 'kɩ ɩbv kɔ 'lu a lɛ-hihiedv a 'mu, 'kɩ 'v 'a mu -mɔ. 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'nɩ nɛ nɛ 'a mu diakt, 'kɩ 'lɩ 'na ɩwlv a pepe kɩ, -kɔti 'aan pepe, a kɔ 'mu 'hɛn-, Nyɩsva nu -a mu ɩhaande -mɔ, -ɛ diɩɛ nu, a 'mu 'mu -hɛɛ -ni, -tɛ ti nɛ -bv, tɛ 'nɩ 'nɛ- ɩji', kɔ, 'nɩ yi Nyɩsva a ɩhaantitie -mɔ lɛ ni nɛ, 'kɩ 'v -batipɔnyɔ yi, 'mu ɩnɛɩɛ yi -tɔɔ -ni, -ɛ mɔ, ɩhaantitie a 'mu, ɛ mɔ -ti a -tɛɛ ɩnɩɔ.

8 'Bv mɔ, 'nɩ pɩ lɛ, -ɛ mɔ, 'nɩ nɛ nɛ 'a mu ni, ɛ mɔ -ti a -tɛɛ ɩnɩɔ, -ɛ nuɩɔ, Nyɩsva yiɩɛ ni, -ɛ mɔ, 'nɩ hɛ -ti a -tɛɛ. Nɛɛle -bv, 'nɩ nɛ nɛ 'a mu, 'kɩ ɛ -hɛn 'lɩ -Yusu 'Klɩsv -mɔ.

9 Dɛ -kɔ -ti 'nɩ dɛ Nyɩsva, 'kɩ 'v 'aan -ta', ɛ nɔ- mɔ ba nɔnɛ -ni, 'ti- 'aan nɔnɛle a 'mu, bu bii kɩ. 'Bv mɔ, nɔnɛle 'bv yi klɛ ni -bii -ni, a di -ti a -tɛɛ -mɔ' 'nɩ yi, ɛ kɔ, a 'mu yɩnɔ-tebli kɔ ynyre-tebli a 'yile-hihiale yi,

10 -ɛ diɩɛ nu, a 'mu 'lɩ yɩnɔ-tebli 'lɩ -ha, a 'muɩv nu. 'Bv ni 'mu lɛ, -nyrɔwɔ -mu', -Yusu 'Klɩsv di ya de, -ɛ bɩ a di 'v yi 'nɩ 'sii -ni, yunyredɛ ɩdv 'nɩ ɩha 'lɩ 'a mu 'lɩ ni.

11 -Yusu 'Klɩsv, ɛ nɔ- diɩɛ nu, -aan nunuklɔ 'mu 'v yi 'sii -ni. Nyibli -mu', -v di dɛ a 'mu 'ye, v di pɩ Nyɩsva 'nyre lɛ, kɔ, v 'muɩv -ti a 'yi'bvale -nyi -wɛ.

Dɛ -mɔ dɛ gbagbv, nɔ- mɔ ɩbv -nyi -Yusu 'Klɩsv -ti a 'yi'bvale

12 'Diayɩnɩ -na, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, bu pɩ 'mu ɩji', ɛ 'yɩɩ -ni, Nyɩsva a ɩhaantitie 'ɛ 'yɩ bu -nyra, kɛɛ, ɛ 'hɛɛn bu.

13 ɛ ɩhɛn 'nyre, 'seyo a pepe -bv, -v ɩtui -gɩlnɔma a 'kayu 'yie, kɔ nyibli -bv, -v ni 'nɛ- tuo kɩ, v yiɩɛ ni, -ɛ mɔ, -tɛ 'n mɔ -Yusu 'Klɩsv a nyiblo, ɛ nɔ- kɔ -ti 'nɩ ni 'nɛ- ɩji'.

14 Dɛ -bɩ ni 'v, ɛ nɔ- mɔ 'na ɩji' a nɩnɩ, ɛ -nyi -Yusu a nyibli -hɔhɔwɩ 'kɩ, 'kɩ bu kuo -aan Kɔkɔnyɔ ɩwlv yi -tɛɛ. V 'nɩ -pie 'kɩ hvannv, 'kɩ bu lee -Yusu a -ti nyibli.

15 Nyibli -bɩ ni 'v, v hɛ -Yusu 'Klɩsv a -ti, -ɛ nuɩɔ, v ɩtui 'mu ca -mɔ. V -hɛɛ bu -nyi 'mu 'kla-wliye'yɩya. Kɛɛ, -v -bɩ ni 'v, 'v hɛ Nyɩsva a -ti, 'kɩ 'lɩ 'waa ɩwli a pepe kɩ.

16 V niɩɛ ni, -kɔti v nɛ 'mu ni, ɛ kɔ, 'v yiɩɛ, -ɛ mɔ, Nyɩsva lee 'mu ni, 'kɩ ɩbv tɔɔ ɩnɛ nyibli, -ɛ mɔ, Nyɩsva a ɩhaantitie mɔ -ti a -tɛɛ ɩnɩɔ.

17 Nyibli -bɩ -mu', -v ɩtui 'mu ca -mɔ, v hɛ -Yusu 'Klɩsv a -ti ni, -kɔti v -hɛɛɩɛ ni, 'kɩ bu ni 'v 'mu 'lu yi. V nɛɛ 'lɩ ni 'hɛn. V niɩɛ ni, -ɛ diɩɛ nu, 'mu ɩhɔɛn 'ye de, 'kɩ 'nɛ ɩji'.

18 Kɛɛ, ɛ 'nɩ 'yaaɩa 'mu 'kla -wliye. 'Ye ɩbv bu yi 'lɩɩɩ ɩwlv -hvan 'kwli ni -hɛɛ -ni, -hɔv' bu yi 'lɩɩɩ ɩwlv 'yɔpɔ 'kwli ni -hɛɛ -ni, -Yusu a ɩhaantitie, ɛ nɔ- v pɩ. 'N ni dɔdɔ, dɛ a 'mu a -ti, kɔ 'n 'tɛ di dɔdɔ nu, 'a -ti.

19 'ɛ mɔ -tɛɛ, 'n yiɩɛ ni, -ɛ mɔ, -bati -mu', v pɩ 'mu lɛ, ɛ diɩɛ ni nu, Nyɩsva 'mu 'mu wa, -kɔti a dɛ Nyɩsva, 'kɩ 'v 'na -ta', kɔ, -Yusu 'Klɩsv a -Hihiiu*, ɛ yi 'mu 'nɩ -hɛɛ -ni -wɛ.

20 Dɛ 'n -hɛɛ sɛyi-sɛyi, kɔ, 'n yi -ple, nɔ- mɔ, 'nɩ 'nuo 'lɩ ɩdedede, -ɛ di 'mu -tɩv -nuu -ni, kɔ, 'nɩ 'saa 'lɩ, 'ti- 'n -hɛɛɩɛ ni, 'kɩ 'na nunuklɔ a -ta', nyibli bu pɩ -Yusu 'Klɩsv 'nyre lɛ, -tɛ ti nɛ -bv, kɔ 'a -nɛ ti ɩdv, mɔ 'ye ɩbv ɩbv ni 'klɔ, -hɔv' ɩbv 'kv.

21 Mɔ 'nyɩ ɩbv 'nɩ ni 'klɔ, dɛ gbagbv, ɛ nɔ- mɔ ɩbv -nyi -Yusu 'Klɩsv -ti a 'yi'bvale, mɔ 'ye ɩbv 'n 'kv, -ɛ -bɩ 'na 'kɔkɔv -hi 'v 'na 'klɔnɩnɩ ni, -ɛ nuɩɔ, 'kɩ 'n di 'vɩv 'hɔv mu.

22 'Bv mɔ, 'nɩ tɛ ni 'klɔ, 'n -wɛ 'lɩ ɩbv nu -kvan ni, -ɛ di nyibli -hɛɛ -ni. -Tɛ ɛ ni 'mu lɛ, 'a -ti, 'hru ɩbv di 'lɩ -ha, 'n 'yɩɩ -yi.

23 ɩBv 'kv, kɔ, ɩbv ni 'klɔ, -tebli ni 'hɛn a 'mu, nɔ- kɔ -gbati 'n ni 'v. 'Kɩ 'lɩ 'kɩbɩ -bɩ kɩ, 'n -hɛɛ wɛnɩɛ ni, ɩbv 'kv wɛn, -ɛ diɩɛ nu, 'n kɔ -Yusu 'Klɩsv 'hɛn-, -a 'mu 'hɔv bu -nɩnɩ -ni. Dɛ a 'mu, ɛ di nu wɛn -tɛɛ, 'ɛ -hi 'v ɩbv ni 'klɔ.

24 Kɛɛ, 'kɩ 'lɩ 'kɩbɩ -bɩ kɩ, ɛ nu -tɛɛ -wɛ, 'kɩ ɩbv ni 'klɔ, 'aan -ti, -ɛ diɩɛ nu, 'mu 'a mu -hɛɛ -ni.

25 'A -ti, 'n yiɩɛ ni, -ɛ mɔ, 'n 'tɛ di 'klɔ ni, 'mu 'lɩ 'a mu 'nyi ni, -ɛ diɩɛ nu, a 'mu 'ye'

-muu -ni, 'ki 'u Nytsua a 'hru wlon, ko, a 'mu dodbu nu dtaki.

26 'A -ti, 'ni -hon 'ne- [ji]', 'n di di 'li 'a mu -mo, a 'mu -Yusu 'Khsu 'nyre le pu, 'na 'hidie a -ti.

27 De -mo de gbagbu, e no- mo 'a mu -Yusu 'Khsu a nyibli, 'aan nunuklo bu nu[0], -Yusu 'Khsu a [haantitie, bu ko -ti a 'yi'buva. Mo 'ye [bu [bu di 'li 'a mu -mo, mo 'ye [bu [bu 'yi 'li -di, 'n -hve [bu 'win, -e mo, a ko 'lu a le-hihie ni -do, 'a -mve, e ko, 'a ko [wlv ni -do, 'a ni -kvan, -e di[0e nu, nyibli 'mu -Yusu 'Khsu a [haantitie [wlv yi -kuo -ni.

28 'A 'ni 'pie 'ki 'aan yraanyibli a huannu de. 'Bu mo, ba 'ye ni pie 'waa huannu, u di[0e 'ni yru, -e mo, Nytsua a -bati di [nu 'ni klo, kee, 'a mu -mo -bi, Nytsua wa 'a mu ni. Nytsua a [gbetu, e no- di [nu de 'a mu -to0 -ni.

29 Nytsua naa 'li -Yusu 'Khsu 'li, 'e -nyi 'a mu 'hru, 'ki ba kuo [ne [wlv yi. E 'yi ba kuo [ne [wlv yi ni -do a 'hru, e 'yi 'a -mo[0 -nyi, kee, e -nyi 'a mu 'hru ni -we, 'ki ba 'ye [hven, -Yusu 'Khsu a 'mu, 'a -ti.

30 'A 'ye la[0a ni, -e mo, 'n ni la -Yusu a -kvan ni -tee, [wi yi nyiblo -bu, -e yi -wonle -tee. -Te ti ne -bu, a yi 'ni 'win, -e mo, 'n 'te -wen, -e ko -ta', 'aan 'mumu, yi-wonwonle a 'mu, e no- a -wonwen yi.

2

Ba ko 'lu a le-hihiedv -mu', -Yusu 'Khsu ko la

1 A ko -Yusu 'Khsu, 'hven-, a -mve ni. De a 'mu, no- yi 'a mu 'kl -nyi. Bu nve ne 'a mu, de a 'mu, e no- [tui 'li 'a mu [wlv 'kwli bu. A ko Nytsua a -Hihiu* 'hven-, a -mve ni, 'a nve ne 'aan 'bio, 'a yuyru nyat.

2 -Te e ni 'mu le, ba nune -ni, ba ko [wlv ni -do, ba -mve, ba 'winwin win' le. 'Bu mo, 'ba yi[0 le ni ni, 'n di nu dodbu dtaki.

3 'Bu mo, 'ba yi de ni ni, a 'ni 'hie 'li 'a mu ni -do a -ti 'lu -mo le, ko, a 'ni 'yaa 'li 'aan dtanu, kee, ba [ti0 'li 'aan dtanu. Ba 'ye 'aan 'bio [wi yi nyibli, -u ni 'u 'a mu 'lu yi.

4 Nyiblo 'bu ni 'u, yino-tebli -mu', -e di 'a 'bio -hee -ni, e no- bu nu. A 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -e di 'a mu ni -do -hee -ni.

5 Ba ko 'lule-hihiedv -mu', -Yusu 'Khsu ko la.

6 'E mo [han-ti, -Yusu 'e mo Nytsua, kee, e 'ni [tu[0 la ca, 'ki bu -he -te Nytsua ni 'mu.

7 Kee, e hie 'u Nytsuatu a 'mu bu, 'e -he Nytsua a -kuannuyo, 'e -he -tonyiblo -we.

8 -Te e -he -tonyiblo, -e bi e [ti0 'li 'a dtanu ni, 'e [tuu 'u Nytsua, 'ti- 'e 'ku.

'Kokobu a 'mu, e 'ku, e no- mo bu ko 'u[0 tugbe 'yie, -e mo -tu'kokobu.

9 E no- nu[0, Nytsua 'e 'yaa 'u[0 'u, 'e ni 'u -tebli a pepe 'lu yi,

'e [tue[0e 'nyre -mu', -e ni 'u 'nyre a pepe 'lu yi,

10 -e di[0e nu, nyibli a pepe, ko 'a -ne [dedede 'hven-, -u ni 'li yak0 'kwli, ko 'ki 'ne- -tutu ki, ko 'ki 'li -tutu bu,

'bu mo, 'bu 'win -Yusu a 'nyre, 'waa pepe, u 'mu 'li di, u mu[0u kwli yi bu bla, 'ki 'u 'a 'u[0tuule a -ta'.

11 'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, e di[0e 'ni hla, -e mo,

-Yusu 'Khsu, e no- mo Kokonyo.

-E -bi u di -nyi 'a 'Bai Nytsua -ti a 'yi'buale.

'Ki 'li -tebli-hvinnunyo 'nyi, ba 'wi nyahroyo yi, -u yi win

12 'Na ninatumupu -na, 'bi a yi[0e ni, -te -Yusu nu 'u Nytsua a 'u[0tuule, 'aan 'mumu, ba [tuu 'u Nytsua 'u -we. Ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu 'nyi, a [tui la 'u[0u ni. De -bu 'n 'yi 'ki 'li 'a mu 'nyi -ni, ba 'cibi 'u 'a 'u[0tuule, bu -hi 'u 'u[0tuule -mu', a ko la 'ki 'u[0u -mo, ti -mu' -ko 'yri 'n ni la 'li 'a mu 'nyi. E [hen 'nyre, wowa Nytsua wa 'a mu, e -hve[0e ni, 'ki 'li 'aan -ne 'kibia ki, ba nu -kvan, 'ki 'li Nytsua a pipie a 'tu 'kwli,

13 -koti Nytsua a [gbetu, e ni -kvan, 'ki 'li 'aan [wlv ki, -e di[0e ni, -tebli -mu', -e yi a plo -blee -ni, a 'mu[0u -nve -ni, ko, a 'mu[0u nu.

14 'A -ne [dedede, a di nu, a 'ni 'puple 'li wlon le, ko, a 'ni 'nuo 'li 'blini,

15 -e di[0e nu, a 'mu 'u yi 'sii -ni, yinyrede [du 'ni [ha 'li 'a mu 'li ni, ko, a 'mu Nytsua a 'yonobu -mu' pa, -u 'ye ni nu -tebli -hvan le. Nyibli, -u kee 'waa 'bio, u nu- ko 'nyi a ni 'li. Nyibli du a 'mu, 'waa 'klo nyre yi. 'Ki 'li nyibli du a 'mu 'nyi, ba 'wi[0i nyahroyo yi, -u yi win.

16 Ba lee [nu windu -bu, -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. 'Bu mo, 'ba yi[0 le ni ni, -nyrowo -mu' -ko 'yri -Yusu 'Khsu di ya de, 'n di pu 'aan -pli, -koti de a 'mu, e di[0e nyibli ni -to0 -ni, -e mo, -kvan 'yakla -bu, 'n nu 'li 'a mu 'nyi, e 'yi dadu a -kvan 'pa.

17 'Aan -Yusu a [wlv a yikuole, e 'wi[0i -cohln* yi, a yi pi, 'ki 'u Nytsua ye'. 'Bu ko bu 'la 'mu, 'na -hlu di 'wi -cohln yi -we, 'n pi 'aan -cohln a 'mu ki. 'Bu ni 'mu le, -e -bi 'n di ko plo a bleele, 'mu dodbu nu, 'n ko 'aan pepe 'hven.

18 Ba ko plo a bleele -we, a 'mu dodbu nu, a ko 'mu 'hven.

Timote ko Epafroditi 'hven-

19 'N yi[pe ni, 'bu mo, -aan Kukonyo -Yusu 'bu -hva[pa, 'n 'tie ye 'li 'a mu Timote -mo ni, -e di[pe nu, 'bu [hian -mo, e 'mu 'mu -lee -ni, -te a nu 'lununi, titie a 'mu, e 'mu 'li 'mu [wlv 'kwli bu [tu.

20 Nyiblo [du 'yi 'ne- ni, -bu ko 'na 'lule-hihie, 'bu 'yi Timote ni -do 'pa-.

21 Nyibli a pepe -bi -mu', v yi -hie v ni -do a -tebli a -ti 'lu -mo le. U 'ni -hie[pe li -Yusu 'Klsv a -tebli a -ti 'lu -mo le.

22 Timote -mo -bi, a yi[pe ni, -e mo, e mo [haannyiblo [ni. E ko 'mu 'hven-, -a pu nyibli Nyisva a [haantitie. E yi 'mu 'ni -hee -ni, 'ki 'li -kvan a 'mu 'kwli, [wi yi -te 'yu 'ye ni -hee wen 'a 'bai.

23 'A -ti, 'n yi[pe ni, -e mo, -nyrowo, v di 'na -bati pu, 'n di te[pe bu, e 'mu 'li 'a mu -mo di.

24 'N yi[pe ni -we, -e mo, 'bu mo Kukonyo a kwéenle, 'n 'tie di 'li 'a mu -mo ni.

25 Nyiblo -bu, -e mo Epafroditi, a -nyi mo -heele, -e ya mo 'mo[pe yi, e ko 'mu 'hven-, -a nu -kvan. 'E mo -tee, -a nu -kvan diakti. 'N 'ye[pe ni, -e mo, e mo v 'le, 'ki [bu te[pe bu, bu di 'li 'a mu -mo,

26 -koti e -hve[pe ni, bu di 'li 'a mu -mo, e 'mu 'a mu 'ye. 'Aan nyai ni[pe ni diakti, -koti e yi[pe ni, a 'win ni, -e mo, 'a 'hvi yi mo 'ni hren.

27 'E mo [han-ti, 'kve, -e ni mo[pe, e dva[pa 'lila. Kee, Nyisva yru 'a nyai, 'e -wee ne 'a 'kve. E 'yi e ni -do 'pa-, Nyisva 'yi 'a nyai -yru. 'Na 'mumu a 'mu, e yru 'na nyai ni -we, -e di[pe nu, 'kla-wliye'yaya 'ni [ha 'mu ki ye.

28 E no nu[pe, 'ni -hve [bu lee [ne, bu di 'li 'a mu -mo, -e di[pe nu, 'ba 'ye[pe, a 'mu do[du nu, ko 'na 'mumu, 'mu [wli a lenaale 'kee -ni.

29 'A ti, 'bu di 'li 'a mu -mo, ba 'ble[pe kva -tee, 'ki 'li do[duke 'kwli. Ba -nyi Nyisva 'wio, 'a -ti. -Te e ni 'mu, nyibli -mu', -v ni 'mu le, ba [tuu 'v [nu 'v,

30 -e nu[pe, e dva 'kukub, -Yusu 'Klsv a -kvan a -ti. E nu 'aan 'lu a -kvan, 'ki 'ne-mu 'hvi, 'e dva 'kukub, 'na -heele a -ti, [wi yi, -te a di wen nu, a 'mu wen 'mu -hee -ni, 'bu mo, 'ba ni wen 'ne- 'mu 'hvi.

3

-Te Nyisva ni 'v -aan 'byi'siile, 'ki 'v 'a dionu ye'

1 'Diaynu -na, 'na le'bo[win, e no- -bu: Ba nu do[du, -e nu[pe, a ko Kukonyo -Yusu 'hven-, a -mve ni. -Ti ni -do -bu, -koti 'n 'cru mo 'a mu -mo, e no- 'n di ki -nuna -ni. [Bu di[pe ki -nuna -ni, e 'ni -we[pe 'li 'na 'kl, -koti e mo -heele [ni, 'ki 'v 'a mu -mo.

2 Ba [tu 'aan dionu 'yie, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v ni ynyre-kvan, 'ti- -v mo hitoonu. Nyibli[du a 'mu, v yi nyre 'cve yi, 'v tue

nyibli, 'ki bu 'be yre. 'Bu yi nyibli yre ni 'be, -te -juukve* ni 'a nunuo, v nu- -mo -bi, v wen 'ni, no- ni[pe, nyibli a 'mu, 'v yi -tee a Nyisva a nyibli -he. Kee, e 'yi 'mu le -ni.

3 Kee, e 'yi 'hvi a yruule [du 'pa-, e 'ni -nu[pe li, nyibli 'ni -he[pe li Nyisva a dakotayu. 'A mu -mo Nyisva a -tee a dako, -e nu[pe, 'a -Hihiu*, e no- yi 'a mu 'kl -nyi, 'ki ba nu Nyisva a -kvan -tee. E 'yi de -bu, -aan [gbetu, -a -we 'li -ba nu, -a 'ni -kuo[pe li [tu [wlv yi, kee, -Yusu 'Klsv, e no- -a kuo [wlv yi, 'ki bu wa -a mu.

4 'Bu mo, -tonyibli a nunu-tebli 'bu -we 'li bu wa wen nyibli, 'mo Polv, 'n ko wen 'hru, 'ki [bu kuo wen -tebli a 'mu [wlv yi. 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -e mo, e ko 'v [wv, 'ki bu kuo nyibli a nunu-tebli a 'mu [wlv yi, 'n yi[pe ni, -e mo, 'n ko 'v [wv, 'ni -hi 'v nyiblo a 'mu 'v.

5 -Ti ko -ti 'ni pu le, 'n ko 'v [wv, e no- mo, 'mo -tee a Hebrekveyu [ni. 'Ki 'n ko 'li Yisraeke ni 'blugba 'kwli. 'N ni Besame a [tugba. -Te v ko 'mu, -nyrowi ni [blen[blen a -nyrowo, -e bi v 'be 'mu yi, [wi yi -te -a mu -juukve a tete ni 'a hihla. Kve 'v bu de, 'n mo la Falisi[tumu* a nyiblo [ni, -v [tui 'v -juukve a tete a pepe, -v -hi 'v nyibli -bi 'v.

6 'N [tui la 'v -a mu -juukve a 'bli-tebli a pepe ni. E no- nu[pe, 'ni gbe la -Yusu a nyibli ti 'yakti yi. 'Ni 'wla[pa la -juukve a tete bu ni -do [du. 'Bu mo, tete a 'v[peule 'bu yi wen 'v nyibli yi ni 'sii -ni, 'ki 'v Nyisva ye', 'n di wen 'v yi 'ni 'sii -ni pepe.

7 'Mo -bi, 'wen 'ni, -tebli a 'mu, e di la 'mu 'ni -hee -ni. Kee, -te ti ne -bu, -tebli a 'mu, e 'ni -da[pa li [dedede, 'ki 'li 'mu 'yi, -koti 'n kuo -Yusu 'Klsv [wlv yi.

8 'E mo -tee, -tebli a 'mu, e 'ni -da[pa 'ki [dedede de, 'ki 'li 'mu 'yi, -koti [bu yi 'na Kukonyo -Yusu 'Klsv, e -hi 'v -tebli a pepe a 'mu ni. 'A -ne [dedede, 'n hie ke 'v[pe bu, 'na Kukonyo a 'mu, 'a -ti. -Tebli a 'mu, 'n dee ke[pe 'bali ki a -tebli, -e di[pe nu, -Yusu 'Klsv 'mu 'na Kukonyo -he,

9 ko, e ko 'mu 'hven-, 'a 'mu -mve pepe. 'Ni -pu[pe 'ki le ni de, -e mo, -te 'n [tui 'v -juukve a tete 'v, e no- nu[pe, 'ni 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisva ye'. De -mu', -e yi 'v 'mu yi 'sii -ni, 'ki 'v[pe ye', e no- mo, [bu -nyi 'na [wlv -Yusu 'Klsv. Nyisva, e no- 'sii 'v 'mu yi, -koti 'n kuo [ne [wlv yi.

10 De ni -do, 'n [mve le diakti, e no- mo, [bu yi -Yusu 'Klsv pepe, ko 'a 'klkununi -mu', -e -nu, 'e -hon 'li 'kukonyibli 'nyi, 'e 'hri 'klo. 'N -hve[pe ni -we, -te -mu', e nu [hven a 'yiye, [bu nu [hven a 'yiye le -we, e ko, [bu [ti 'li 'na dionu, [wi yi -te e nu 'li 'a dionu a 'li[ti, ti -mu' -ko 'yri e 'ku la,

11 -e di[pe nu, 'mu[pe yi -tee, -e mo, Nyisva di 'li 'mu 'kukonyibli 'nyi 'ni -ha, e 'mu

'mu 'klo -ha, -te e nu la, 'e -ha la 'l -Yusu 'kukonyibli 'nyu, 'e -ha la□a 'klo.

-A 'tɛ 'yɛ 'v yɪ nɪ □cɛɛ -nɪ

¹² 'N 'yɪ lɛ -pɔ, -ɛ mɔ, □haande -mɔ', 'n yɪ -ple, 'n -wɛ 'a kɔkɔ -mɔ, kɔ, 'n 'yɪ lɛ -pɔ -wɛ, -ɛ mɔ, 'n □cɛɛ 'v yɪ nɪ. Kɛɛ, 'n □tɔi 'v 'klɪ, 'nɪ mii ye', 'kɪ 'v Nyɪsɔa 'a 'hru wɔn, -ɛ di□ɛ nu, 'mɔ □haande 'a 'mɔ kɪ ye, 'mɔ□v kɔa 'ble, -kɔtɪ 'na 'mumu, -Yusu 'Klɪsɔ 'ble 'mɔ kɔa, 'nɪ -hɛ 'a nyibli.

¹³ 'Dɪayɪnɔ -na, 'n 'yɪ lɛ -pɔ, -ɛ mɔ, 'n -wɛ □haande 'a 'mɔ, 'a kɔkɔ -mɔ. Kɛɛ, dɛ nɪ -do, 'n nɪ, ɛ nɔ- mɔ -teblɪ -mɔ', -ɛ -hi, 'n -hrui 'a -tɪ -mɔ, 'nɪ 'gbɛ ci, □wɪ yɪ cigbɛ'gbanyɔ, 'n □tɔi 'v 'klɪ, 'nɪ mii ye', -ɛ di□ɛ nu, □haande -mɔ', -ɛ nɪ 'lɪ 'mɔ ye', 'mɔ□v kɪ ye.

¹⁴ 'N 'gbɛ ci, -tɛ -mɔ', 'na 'yie tɛ 'lɪ lɛ, 'kɪ 'n mɪ 'lɪ, -ɛ di□ɛ nu, □haande gbagbɔ -mɔ', Nyɪsɔa dɛ -a mɔ -mɔ, 'mɔ□v kɔ. □Haande 'a 'mɔ, nɔ- mɔ □bɔ nɪ 'v□v 'hɔtɪ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, dɛ -mɔ', -Yusu 'Klɪsɔ -nu 'a -tɪ.

¹⁵ -A mɔ -bɔ, -v 'yɪ 'kɪ 'yonɔ 'pa-, 'kɪ 'v Nyɪsɔa 'a 'hru wɔn, kɛ- 'a kɔ -ba nu 'lu 'a lɛ-hihie. 'Bɔ mɔ, nyibli □dɔ 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ 'yɪ 'lule-hihiedu 'a 'mɔ -kɔ, Nyɪsɔa di □nɛ□ɛ 'nɪ -tɔɔ -nɪ.

¹⁶ Dɛ gbagbɔ, ɛ nɔ- mɔ: 'Hru nɪ -do -mɔ', -a -tɔa la 'lɪ nuna, nɔ- ba 'cibi 'v -ba na.

¹⁷ 'Dɪayɪnɔ -na, 'aan pepe, ba -ha 'lɪ 'na □pɪ lɛ. Nyibli -mɔ', -tɛ 'n nɪ nuna, -v nɪ nuna lɛ, v nu- ba ta 'v -mɔ lɛ.

¹⁸ Ɛ kɔ nyibli -huɔhɔtɪ, 'waa nunuklo 'ɛ tɔɛ □nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, v mɔ -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ', -ɛ 'kɔv 'v tugbɛ 'yie 'a yraanyibli □nɔ. 'N -tɔa la 'lɪ□tɪ 'aan leele, see la 'a ti 'yri. -Tɛ ti nɛ -bɔ, 'n nɪ 'lɪ wuwe 'kwli, 'nɪ hɛ 'a mɔ□v yɪ dɛ.

¹⁹ Lɛ'boɔtɪ 'yri, Nyɪsɔa di nyibli 'a 'mɔ bɔ 'nɪ -wɛ, -kɔtɪ v 'nɪ -kɔɛ□ɛ Nyɪsɔa □wien lɛ. -Tɛblɪ -mɔ', 'waa □wɪlɪ -hɔɛ, ɛ nɔ- v yɪ □wien lɛ kɔɛ, 'v nɪ -tɔtɪ-teblɪ lɛ, 'v pɪ 'waa dɔnɔv 'a -pli, 'kɪ 'v -tɔtɪ-teblɪ 'a 'mɔ 'a -ta'. 'Klo -bɔ kɪ 'a -teblɪ nɪ -do, ɛ nɔ- kɔ -tɪ v yɪ 'lu -mɔ lɛ -hie.

²⁰ -A mɔ -mɔ -bɪ, 'kɪ -a kɔ 'lɪ yakɔ 'kwli. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ, -ɛ mɔ -aan Wanyɔ, ɛ nɔ- 'a yɪ -ple. 'Kɪ ɛ di 'lɪ yakɔ 'a 'mɔ 'kwli -hɔn.

²¹ 'Bɔ -di, -aan -plahɔtɪ -bɔ, -ɛ 'yɪ 'klɪ -kɔ, ɛ di□ɛ 'nɪ 'cɪcɪ -nɪ, -ɛ di□ɛ nu, ɛ 'mɔ 'a 'hɔtɪ -mɔ' yɪ 'wɪ, -kɔtɪ 'a 'yɪ'bbɔba. 'A 'klɪ -mɔ', ɛ nɪ, 'ɛ kɔɔ nɛ 'a -nɛ □dedede win kɪ, ɛ nɔ- ɛ di nu, ɛ 'mɔ -aan 'hɔtɪ 'a 'mɔ 'cɪcɪ -nɪ.

4

Lɛ'boɔtɪ□tɔwin

¹ 'A -tɪ, 'na 'dɪayɪnɔ, 'n nɔɛ -nɪ, 'a mɔ -mɔ', -v mɔ Kɔkɔnyɔ 'a nyibli, ba 'nɛɛ 'v yɪ bɔ, 'kɪ 'v Kɔkɔnyɔ 'a □wɪb 'a yikuole 'a -ta'. 'N nɔɛ nɛ 'a mɔ nɪ dɪaktɪ. 'Aan 'yiyetɔ nɪ 'mɔ nɪ. 'N nɪ dɔdɔ, 'aan -tɪ. 'A mɔ -mɔ

yruuledɔ -mɔ', -ɛ tɔɛ □nɛ nyibli yɪ, -ɛ mɔ, 'na -kɔan nɔ yɪ.

² 'A mɔ nɔgbɪ -mɔ', -v mɔ Efodi kɔ Setisɪ 'hɔɛn-, ba 'winwin win' lɛ, -tɛ 'a mɔ -Yusu 'a nyibli 'a -tɪ.

³ -Mɔ -bɪ -mɔ', -ɛ mɔ 'na nɪnatumu, 'tɪ- ɛ kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -v nɪ -kɔan, -hɛɛ nɔgbɪ nɪ 'hɔɛn 'a 'mɔ, -kɔtɪ v kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, -a nu -kɔan dɪaktɪ, kɔ, □a 'yɛ □hɔɛn, -ɛ di□ɛ nu, Nyɪsɔa 'a □haantitɛ 'mɔ bɔ 'hɛɛn -nɪ. V kɔ 'mɔ 'hɔɛn-, kɔ Kɛma, kɔ Nyɪsɔa 'a -kɔannunyibli -bɪ 'hɔɛn-, -a bibi 'yɪ lɛ, □a nu -kɔan. 'Waa pepe 'a 'mɔ, Nyɪsɔa 'cɪrɪ 'waa 'nyre nɪ, 'kɪ 'lɪ 'cɪrɪen -mɔ' 'kwli, -ɛ mɔ nyibli -mɔ', -v kɔ 'klo yrayrɔ 'a 'cɪrɪen.

⁴ Ba nu dɔdɔ 'a -nɛ ti, -kɔtɪ 'a mɔ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'a nyibli □nɔ. 'N nɔnɛ□ɛ kɪ dɛ, ba nu dɔdɔ.

⁵ Ba nu□ɔ, -ɛ di□ɛ nu, nyibli 'a pepe 'mɔ□v 'yɛ, -ɛ mɔ, 'aan □wɪb nɔ yɪ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ 'tɛ di nɪ.

⁶ □Dedede 'nɪ 'yaa 'lɪ 'a mɔ 'kla -wliye, kɛɛ, ba lee Nyɪsɔa -teblɪ nɪ -tie -mɔ', 'a -hɔɛ. Ba da□a, 'kɪ bɔ -hɛɛ nɛ 'a mɔ, kɔ, ba -nyɪ□ɛ 'wio.

⁷ 'Bɔ mɔ, 'ba yɪ□tɪ lɛ nɪ nɪ, Nyɪsɔa di -nyɪ 'a mɔ kibɔwɛɛnɛ. Nyɪsɔa 'a kibɔwɛɛnɛ 'a 'mɔ, ɛ -hi 'v -teblɪ 'a pepe -mɔ' nɪ, -tonyibli yɪrɪ' lɛ, 'tɪ- ɛ 'mɔ 'aan □wɪb 'yie □tɔ, -kɔtɪ 'a kɔ -Yusu 'Klɪsɔ □wɪb yɪ.

⁸ 'Dɪayɪnɔ -na, dɛ -kɔ kɪ 'n di 'v -yɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- -bɔ: Ba -hie yɪnɔ-teblɪ -mɔ' 'lu -mɔ lɛ, nyibli di 'nyre lɛ pɔ. Ɛ mɔ □haan-teblɪ □nɔ, -a □tɔi 'v, -ɛ 'sɪi 'v yɪ, -ɛ yɪ nyibli 'a pɔ -blee -nɪ, kɔ, -kɔtɪ 'a 'yɪ'bvale. -Tɛblɪ 'a 'mɔ, ɛ nɔ- ba -hie 'lu -mɔ lɛ.

⁹ -Tɪ -mɔ', 'n tɔɔ 'a mɔ, 'a 'ble□ɛ kɔa, kɔ, -teblɪ -mɔ', 'a 'wɪn 'lɪ 'mɔ wɔn, 'n -nu, 'a 'yɛ, ɛ nɔ- ba nu -wɛ. Nyɪsɔa, -ɛ yɪ -tonyibli kibɔwɛɛnɛ -nyɪ, ɛ di 'v 'a mɔ -mɔ 'nɪ nɪ.

-Tɛblɪ -mɔ', v -nyɪ Pɔlv, nɔ- kɔ 'wio ɛ pɪ bɔ

¹⁰ 'N yɪ -nyɪ Kɔkɔnyɔ -Yusu 'wio, kɔ, 'nɪ nɪ dɔdɔ dɪaktɪ, -kɔtɪ 'a pɔ 'na -tɪ □wɪlɪ -mɔ lɛ dɛ. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'a pɪ mɔ 'na -tɪ □wɪlɪ -mɔ lɛ, kɛɛ, 'a 'yɪ mɔ 'hru -kɔ, 'kɪ ba -hɛɛ mɔ 'mɔ. Ɛ nɔ- nu□ɔ, 'ɛ gba ti -huɔhɔtɪ, 'kɪ 'a 'yɪ 'mɔ -hɛɛ -nɪ.

¹¹ Ɛ 'yɪ □bɪ □bɔ 'yɪ dɛ -kɔ 'a -tɪ, □bɔ nu 'a hɪhɪla lɛ. 'Ɛ mɔ -tɛɛ, 'n 'nyɪ□tɪ nɪ, 'kɪ □bɔ kɔ pɔ 'a bleele, 'na -kɔ dɛ, kɔ 'na □yɪ dɛ -kɔ.

¹² □Dedede 'bɔ 'yɪ 'v -nɪ, -tɛ 'n di nu, 'tɪ- mɔ didide 'yɛ, 'n yɪ□ɛ nɪ, kɔ, -tɛ 'n di nu, -teblɪ 'bɔ -hɔ, 'n yɪ□ɛ nɪ -wɛ. 'Kɪ 'v 'a -nɛ □tadɔ, kɔ 'kɪ 'v 'a -nɛ □dedede -mɔ, 'n 'nyɪ□tɪ nɪ, -tɛ 'n di nu, 'tɪ- mɔ pɔ 'a bleele kɔ, 'yɛ □bɪ □bɔ kɔ didide, 'yɛ □bɪ 'kanɔ bɔ yɪ 'mɔ nɪ nɪ, mɔ 'yɛ □bɪ 'n kɔ dɛ, kɔ, 'yɛ □bɪ 'mɔ □yɪ dɛ -kɔ.

¹³ 'N -wɛ 'lɪ 'a -nɛ dɛ nɪ, -kɔtɪ -Yusu 'Klɪsɔ, nɔ- yɪ 'mɔ 'klɪ -nyɪ.

14 'Ye ɔbu e nu 'mu le, kee, -te a -nu, 'a -hee 'mu, 'ki 'li 'na ɔhuɛn a 'yiye 'kwli, e mo ɔhaande ɔnu.

15 'A mu Filipudɔ a nyibli, a yiɔe nu, ti -mu' -ko 'yri 'n -tua la 'li 'a mu -Yusu a -ti a leele, 'ki 'li Masɔvanɔblugba 'kwli, ko, -te 'n -hon la 'li 'a mu -mo, 'a mu nu -do, 'a mu -yi la 'mu -hee -ni. 'A mu -mo -Yusu a nyibli nu -do -mu', 'n pu Nyɔsa a ɔhaantitie, 'ti -n -wen, 'ki -bu -hee 'mu.

16 -Te 'n nu la 'li Tesalonikɔɔ 'kwli, 'ki 'li ti blebli 'kwli, -tebli -mu', 'n yi la -ko, e no- a ye la 'mu ye.

17 E 'yi ɔbi ɔbu ɔmuɔɔ le, 'ki ba ya 'mu -tebli ye, kee, 'n ko plo a bleele, -koti Nyɔsa di nu 'a mu ɔhaande -mo, 'ki 'u de -bu, a ni a -ta'.

18 -Tebli a pepe -mu', a ya mo 'mu yi, 'n 'ye moɔɔ nu. E -hi 'u -tebli -mu' nu, 'na ɔwɔ yi mo -hre. -Te 'n 'ye mo -tebli -bu, Epafroditu ya mo 'mu yi, 'na -tebli a pepe ɔce nu. -Tebli a 'mu, e 'wi -cɔhlun* -mu', -e pi hɔnhɔn yi, Nyɔsa wɛn ki, 'ti -e kwlee ɔne ki -tee.

19 Nyɔsa -bu, 'n de, 'a kɔko-tebli -hu nu. -Tebli nu -tie -mu', a 'yi -ko, 'ki e di 'li ɔnu -Yusu 'Kɔsu 'li -naa -ni, e 'mu 'a moɔɔ -nyi.

20 -Ti a 'yi'buɔɔ, 'ki 'u -aan -ne 'Ba Nyɔsa -mo, -te 'ko te yi bu. Ke- bu nu 'mu.

Tiiwin

21 'N 'beti -Yusu 'Kɔsu a nyibli a pepe, -Yusu a nyibli -bu, -u ko 'mu 'huɛn-, -u nu 'ne- -te nu -do, u 'beti 'a mu -we.

22 -Yusu a nyibli a pepe, u 'beti 'a mu, seyɔ-seyɔ, -Yusu a nyibli -bu, -u nu 'ne- 'kɔnpɔ a -yaa 'kwli, nu- 'beti 'a mu.

23 -Aan Kɔkonyɔ -Yusu 'Kɔsu bu nu 'a mu ɔhaande -mo.

'Crɛn -mu', Pɔlu gba la KOLŌSIKUE yɪ

1 Mɔ Pɔlu, Nyɪsua -ha, kɪ ɔɔɔ -hɛ -Yusu 'Kɪɪsɔ a -mɔnanyɔ*, mɔ -yɪ 'crɛn -bɔ 'crɪ, n kɔ -aan 'diayɪ Timote 'hɛn-

2 A mɔ -mɔ', -ɔ mɔ Nyɪsua a dako, kɪ 'lɪ Kolɔsɪdɔ 'kwli, 'a mɔ -a yɪ -mɔ 'crɪɪ -nɪ. A kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a mɔ 'diayɪɪɪ ɔɔɔ, -tɛ a kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a pa 'ɔ, -a kɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ 'hɛn- ɔ a -mɔɛ, 'tɪ- ɔ a 'sɪi 'ɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsua a 'hru wɔn. -Aan 'Bat Nyɪsua bɔ nu 'a mɔ ɔhaande -mɔ, ɛ kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɔbɔwɛɛnɛ.

Pɔlu yɪ -nyɪ Nyɪsua 'wio

3 A -nɛ ti, 'bɔ mɔ, ɔba yɪ Nyɪsua nɪ dɛ, -ɛ mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a 'Bat, -a yɪ -nyɪɔɛ 'wio, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta'.

4 -A yɪ -nyɪɔɛ 'wio, -ɛ nuɔɔ, -a 'wɪn nɪ, -ɛ mɔ, a kuo -Yusu 'Kɪɪsɔ ɔwɔlɔ yɪ diaki, kɔ, a nɔɛ Nyɪsua a dako a pɛpɛ nɪ.

5 A niɔɛ nɪ, -ɛ nuɔɔ, 'kɔ yrayrɔ -mɔ', Nyɪsua di 'a mɔ -nyɪ, a yɪɔɛ nɪ, 'a yɪɔɪ -ple, -ɛ mɔ, a diɔɛ 'nɪ kɔ. Ti -mɔ', -ɛ kɔ 'yri 'ɔ pɪ la 'a mɔ Nyɪsua a ɔhaantitɛ, -ɛ mɔ Nyɪsua a ɔhaan-tɪ, 'kɪ a 'wɪn la 'ɔ 'kɔ yrayrɔ a 'mɔ 'a -tɪ.

6 -Yusu a ɔhaantitɛ a 'mɔ, ɛ 'hɛɛn 'kɔ a pɛpɛ -bɔ kɪ bɔ, 'ɛ niɔɛ, nyibli a 'kɔ 'ɛ yɪ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, -tɪ' nyibli -mɔ', -ɔ kuo ɔhaantitɛ a 'mɔ ɔwɔlɔ yɪ, 'ɔ yɪ kɛ -bii -nɪ. ɔHaantitɛ a 'mɔ, ɛ niɔɛ nɪ, 'a ni ɔhaande -wɛ, kɔɛ la 'lɪ -nyrɔwɔ -mɔ' 'yie bɔ, -ɛ kɔ 'yri 'ɔ pɪ la 'a mɔ ɔhaantitɛ a 'mɔ, 'a yruɔ -tɛɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsua ni 'a mɔ ɔhaande -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli, -bɔ di -didi, -bɔ yɛ -nyrɔwɔ -bɔ kɪ.

7 Nyiblo -bɔ, -ɛ mɔ Epafrasi, ɛ nɔ- tɔɔ nɛ 'a mɔ ɔhaantitɛ a 'mɔ. Epafrasi a 'mɔ, ɛ mɔ -aan ɔwɔlɔ a nɪnatumu ɔɔɔ. ɛ kɔ -a mɔ 'hɛn-, -a mɔ -mɔ -Yusu 'Kɪɪsɔ a -kɔannuyibli. ɛ ni -Yusu 'Kɪɪsɔ a -kɔan nɪ -tɛɛ. ɛ nɔ- nyra 'ɔ -aan -ta' bɔ, 'kɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ.

8 ɛ nɔ- lee nɛ -a mɔ 'aan -tɪ, -tɛ a ni, 'a nɔɛ nɛ 'aan 'bio -tonyibli, 'kɪ 'lɪ Nyɪsua a -Hihuu* a 'klɪ 'kwli.

9 ɛ nɔ- nuɔɔ, kɔɛ la 'lɪ ti a 'mɔ 'yie bɔ, -tɛ -a 'wɪn la -tɪ a 'mɔ, ɔ a 'cibi 'ɔ Nyɪsua a dida, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta'. -A dɛɔɛ nɪ, -ɛ diɔɛ nɪ, dɛ -mɔ', ɛ -hɛɛ ba nɪ, ɛ 'mɔ 'a mɔɔɔ -tɔɔ -nɪ, kɔ, Nyɪsua a -Hihuu 'mɔɔɔ nu, a 'mɔ ɔɔɔ kɔ, a 'mɔ 'a -nɛ ɔdedede a leyuyruo kɔ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsua a 'hru wɔn.

10 -Tɛ Kokonyɔ ni 'a -huhua, kɛ- 'aan 'yrinaabɔ di 'mɔ nɪ, kɔ, 'aan nunu-teblɪ a pɛpɛ 'mɔɔɔ kɪ -kwɛɛ -nɪ. -ɛ -bɪ a di nu yɪnɔ-teblɪ a gbɛgbɛ, kɔ 'aan Nyɪsua a yiyie 'mɔ kɛ -bii -nɪ.

11 -A dɛ Nyɪsua nɪ -wɛ, -ɛ diɔɛ nɪ, ɛ 'mɔɔɔ nu, a 'mɔ 'klɪ kɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'a dɔnɔ a 'klɪkɪnɪnɪ -mɔ', -kɔtɪ a 'yɪ'ɔbɔɔa 'kwli, -ɛ diɔɛ nɪ, 'a -nɛ ti, a 'mɔ 'ɔ yɪ bɔ 'nɛɛ -nɪ, kɔ, a 'mɔ ɔwɔlɔ a 'lɪla kɔ, a 'mɔ dɔdɔ nu.

12 Ba -nyɪ -aan 'Bat Nyɪsua 'wio, -tɛ ɛ -nɪ, 'ɛ kla 'hru a 'mɔ yɪ, -ɛ diɔɛ nɪ, -nyrɔwɔ ɔɔɔ, a 'mɔ 'ɔɔɔ 'hɔɪ nɪ, a kɔ 'a dako 'hɛn-, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli, -tɛ -mɔ', 'a -nyrɛ nɪ 'ɔ.

13 ɛ nɔ- wa -a mɔ, 'ɛ -ha 'lɪ -a mɔ hɔɔ a 'klɪ bɔ, 'ɛ nuɔɔ, ɔ a nɪ 'lɪ 'a Nɔɛyɪ a 'klɪ bɔ.

14 A 'Yu a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ kɔɛ 'nyrɛ yɪ, 'ɛ ɔgbɛ -a mɔ, 'ɛ 'wɔwla -aan dɛ 'kuku.

-Yusu 'Kɪɪsɔ nɪ 'ɔ -nɛ ɔdedede 'lu yɪ

15 Nyiblo ɔɔɔ yɪ -huan Nyɪsua nɪ 'yɛ. Kɛɛ, -Yusu 'Kɪɪsɔ -mɔ', nyibli 'yɛ, ɛ nɔ- 'wɪ Nyɪsua yɪ, 'ɛ tɔɛ nɛ -a mɔɔɔ yɪ, -tɛ Nyɪsua nɪ 'mɔ. ɛ nɪ la 'kɔ, 'tɪ- Nyɪsua 'ɛ nɪ 'a -nɛ ɔdedede. A 'Yu a 'mɔ, ɛ nɪ 'ɔ 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ.

16 Nyɪsua -nyɪɔɛ 'klɪ, 'kɪ bɔ nu 'a -nɛ dɛ. ɛ nɔ- Nyɪsua naa 'lɪ, 'ɛ nɪ 'a -nɛ ɔdedede, yako 'kwli a -teblɪ, kɔ -tɔtɔ kɪ a -teblɪ, kɔ -teblɪ nɪ -tie -bɔ, nyibli yɪ 'yɛ, kɔ 'a dɛ -mɔ', nyibli 'yɛ nɪ 'yɛ, ɛ kɔ -teblɪ a pɛpɛ -mɔ', -ɛ nɪ 'klɪ kɪ, 'kɪ 'lɪ yako 'kwli, Nyɪsua a lɛlɛnyɔ a pɛpɛ, 'ɔ kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'hɛn-, 'kuo a pɛpɛ. -Tɛblɪ a pɛpɛ a 'mɔ, Nyɪsua naa 'lɪ 'a 'Yu, 'ɛ nuɔɔ. ɛ nuɔɔ nɪ, 'kɪ 'ɔ 'a 'Yu a 'mɔ a -ta'.

17 Ti -mɔ' -kɔ 'yri Nyɪsua 'yɛ la 'kɔ nɪ nɪ, 'a 'Yu a 'mɔ, ɛ nɪ la 'kɔ. ɛ nɔ- niɔɛ, -teblɪ a pɛpɛ 'ɛ nɪ 'kɔ.

18 ɛ nɔ- mɔ 'Cɔɛ a 'lu. ɛ nɔ- nɛɛ ɔnɛ, ɔwɪ yɪ -tɛ -tonyiblo a 'lu nɪ, 'ɛ nɛɛ ɔnɛ. 'Cɔɛ 'wɪɔɪ 'a 'hɔɪ yɪ. 'Kɪ 'lɪɔɪ 'mɔ, 'kɪ 'kɔ yrayrɔ 'ɔtɪ 'lɪ -wɪ. ɛ nɔ- mɔ yɪ-henyiblo, -ɛ -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ 'hru 'kɔ, -ɛ diɔɛ nɪ, ɛ 'mɔ 'ɔ 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ nɪ.

19 Nyɪsua pɔ 'lɪɔɪ nɪ, 'kɪ -teblɪ a pɛpɛ, -ɛ nɪ 'lɪ 'a ɔwɔlɔ kɪ, bɔ nɪ 'lɪ 'a 'Yu a ɔwɔlɔ kɪ -wɛ.

20 Nyɪsua pɔ 'lɪɔɪ nɪ -wɛ, 'kɪ bɔ naa 'lɪ 'a 'Yu a 'kɔkɔɔ 'kwli, ɛ kɔ -teblɪ a pɛpɛ 'hɛn- bɔ -mɔɛ, -tɔtɔ kɪ a -teblɪ, kɔ yako 'kwli a -teblɪ, ɛ kɔ, nyibli 'nɪ 'mɔɔ 'kɪ 'a yraanyibli, kɛɛ, bɔ kɔ kɔbɔwɛɛnɛ, 'ɔ kɔ Nyɪsua 'hɛn-. A 'Yu a -hlɔ -mɔ', -ɛ 'wɛ bɔ, 'kɪ 'ɔ tugbɛ 'yie, ɛ nɔ- ɛ naa 'lɪ, 'ɛ nɪ -teblɪ a 'mɔ.

21 Ti -hi la a ti 'yri, a hɔ la Nyɪsua -mɔ lɛ. A mɔ la 'a yraanyibli ɔɔɔ, -kɔtɪ yɪnyrɛ-teblɪ a yɪ la 'lu -mɔ lɛ -hie, ɛ kɔ, 'a ni la yɪnyrɛ-teblɪ -wɛ.

22 Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bɔ, 'a 'Yu -bɔ, ɛ -hɛ -tonyiblo, 'ɛ 'kɔ, 'kɪ 'ɔ 'aan -ta'. A dɔnɔ a 'kɔkɔɔ a 'mɔ, ɛ nɔ- ɛ naa 'lɪ, 'ɛ nuɔɔ, a kɔ Nyɪsua 'hɛn- 'a -mɔɛ. ɛ nuɔɔ nɪ, -ɛ diɔɛ nɪ, 'aan ɔwɔlɔ 'mɔ 'ɔ yɪ 'sɪi -nɪ, yɪnyrɛɛ ɔɔɔ 'nɪ ɔha 'lɪ 'a mɔ 'lɪ nɪ, ɛ 'mɔ 'a mɔ Nyɪsua yɪ -tɔɔ -nɪ, nyiblo ɔɔɔ nɪ ɔha 'kɪ 'a mɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ dɛ.

23 KEE, ba 't'e ba kuo -Yusu [w]lɔ yɪ, a 'mʊ 'v 'a 'hru wlon 'cibi -ni, a 'nɪ [h]a 'kabi kle bi, e ko [h]aan-tɪ -mʊ, a 'wɪn la ti -mʊ -kɔ 'yri v pɪ la 'a mʊ -Yusu 'Kɪsʊ a [h]aantitie, ba 't'e ba kuo [n]e [w]lɔ yɪ. [h]aantitie a 'mʊ, v pʊ [v] 'kɔ -bʊ 'a nyibli a pepe ni. 'Mɔ Pɔlv, -kʋan Nyɪsʋa tɛ 'mʊ -mɔ, e nɔ-mɔ [b]v pʊ nyibli [h]aantitie a 'mʊ.

-Kʋan -mʊ', Nyɪsʋa -nyɪ Pɔlv

24 -Tɛ ti nɛ -bʊ, 'n yɪ 'yɛ [h]ʋɛn, 'kɪ 'v 'aan -ta', kɛɛ, [h]ʋɛn a 'yɪyɛ a 'mʊ, e nie 'mʊ dɔdv. [w]ɪ yɪ -tɛ -Yusu 'Kɪsʊ nu la, ti -hi la a ti 'yri, 'ɛ yɪ la [h]ʋɛn 'yɛ, kɛ- nɪ -dɔ 'n ni [h]ʋɛn a 'yɪyɛ, 'kɪ 'v 'Cʋɛ a -ta', -ɛ mɔ -Yusu 'Kɪsʊ a 'hʋɪ. 'N yɪ 'yɛ [h]ʋɛn, -ɛ di [ɛ]e nu, 'a -kʋan -mʊ', -ɛ hie 'v, e 'mʊ [ɛ]e.

25 'N -hɛ 'Cʋɛ a -kʋannunyo. Nyɪsʋa, e nɔ- nyɪ 'mʊ -kʋan a 'mʊ, -ɛ di [ɛ]e nu, 'mʊ 'a mʊ -hɛɛ -nɪ. -Kʋan a 'mʊ, e nɔ- mɔ [b]v lee nɛ 'a -tɪ nyibli a pepe.

26 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsʋa -hli la 'a -tɪ nyibli a pepe 'yɪ ki, kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, e pʊ [v] pepe', 'kɪ 'v 'a nyibli -mʊ'.

27 Nyɪsʋa -hʋɛ bʊ tɔɔ [n]e 'a nyibli yɪ, -ɛ mɔ, dɛ -bʊ, e -hʋɛ bʊ nu, e mɔ dɛ gbagbʊ [n]ɔ, 'ɛ -hi 'v 'a -nɛ [ɛ]dedede 'v, kɔ, e 'mʊ 'kɔ -bʊ a dako a pepe -hɛɛ -nɪ, 'yɛ [b]v v mɔ -juukvɛ*, 'yɛ [b]v v 'yɪ -juukvɛ 'pa- -huhlide a 'mʊ, -ɛ bi pepe', e nɔ- mɔ, 'kɪ -Yusu 'Kɪsʊ ni 'lɪ -aan [w]lɔ ki. Dɛ a 'mʊ a -tɪ, a yɪ [ɛ]e ni, 'a yɪ [v] -ple, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa di [ɛ]e 'nɪ nu, a 'mʊ 'lɪ 'a -tɪ a 'yɪ'bwale 'kwli pa, 'a mʊ -mʊ', -v 'yɪ -juukvɛ 'pa-.

28 -Yusu 'Kɪsʊ a 'mʊ, e nɔ- kɔ -tɪ -a yɪ nyibli a pepe -lee -nɪ, [a] a yɪ [n]v ti, kɔ, [a] tʋɛ [n]v -tebli a 'mʊ, 'kɪ 'lɪ tɔɔwin -mʊ', Nyɪsʋa -nyɪ -a mʊ 'kwli. -A -hʋɛ [ɛ]e ni, 'kɪ nyibli a pepe -mʊ', -v kɔ -Yusu 'hʋɛn-, -v -mʋɛ, bʊ [ɛ]ɛɛ 'v yɪ.

29 'A -tɪ, 'n [t]ui 'v 'kɪ, 'nɪ yɪ 'v yɪ bʊ 'nɛɛ -nɪ. 'Kɪ -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ pʊ 'lɪ 'mʊ 'lɪ, e nɔ- 'n ni, -ɛ di [ɛ]e nu, 'mʊ -kʋan a 'mʊ 'lu -yɪa.

2

1 Ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, 'n ni -kʋan dɪaki, 'kɪ 'v 'a mʊ -Yusu a nyibli a -ta', -v ni 'lɪ Kolɔsɪdɔ 'kwli, kɔ Laodisɛdɔ 'kwli, e kɔ 'kɪ nyibli -hʋɔhʋɪ, -v kɔ -bɪ 'yɛ 'mʊ ni 'yɛ a -ta'.

2 'N ni [ɛ]e ni, -ɛ di [ɛ]e nu, 'mʊ 'a mʊ 'kɪ -nyɪ, a 'mʊ -nʊnʋɛ -nɪ, kɔ, a 'mʊ -mʋɛ. 'N -hʋɛ [ɛ]e ni, ba yɪ Nyɪsʋa a -huhlide -mʊ', Nyɪsʋa tɔɔ nɛ 'a mʊ, -ɛ di [ɛ]e nu, a 'mʊ [v] kʋa 'ble -tɛɛ, kɔ, Nyɪsʋa 'mʊ 'a mʊ [h]aandɛ -mɔ nu, -huhlide a 'mʊ a -tɪ. -Huhlide a 'mʊ, Nyɪsʋa tɔɔ nɛ -a mʊ, e nɔ- mɔ -Yusu 'Kɪsʋa.

3 -Yusu 'Kɪsʋa a 'mʊ, e nɔ- di -aan -nɛ 'hru yɪ kla, -a 'mʊ [t]ɔ kɔ, -a 'mʊ -tebli -mʊ' lɛ yɪ, -v -hʋɛn 'lɪ Nyɪsʋa -mɔ.

4 'N yɪ 'a mʊ -tɪ a 'mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -ɛ di [ɛ]e nu, nyiblo [d]v 'nɪ [h]a 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ lɛ'tuewin 'kwli.

5 Ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, 'yɛ [b]v 'n hɔɔ nɛ 'a mʊ -mɔ lɛ, 'kɪ 'na [w]lɔ pɛ 'lɪ 'a mʊ -mɔ bʊ. 'N ni dɔdv, -kɔtɪ a gbɛ Nyɪsʋa a -tɪ 'lu -mɔ -tɛɛ, e kɔ, 'a -nyɪ 'aan [w]lɔ a pepe -Yusu 'Kɪsʋa, 'a 'ble 'a -tɪ kʋa -tɛɛ.

Ba [t]u 'aan dɪɔnv 'yɪɛ, nyibli 'nɪ [h]a 'a mʊ -kaa -nɪ

6 A wɛn la [a] ki, 'kɪ -Yusu 'Kɪsʋ bʊ mɔ la 'aan Kɔkɔnyɔ. 'A -tɪ, e kɔ 'a mʊ 'hʋɛn-, ba -mʋɛ, e kɔ, -tɛ e ni 'a -huhʋa, kɛ- 'aan nunukɔ bʊ ni 'mʊ.

7 Ba kʋɛ 'lɪ -Yusu 'Kɪsʋ bʊ, [w]ɪ yɪ -tɛ tugbɛ ni, 'ɛ yɪ -tʋtʋ a 'nie -jɪ, e kɔ, ba kuku ti' ble, 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsʋ a 'hru wlon, -ɛ 'wɪ yɪ, -tɛ v nu [ɔ]o 'aan tɔɔlɛ. Ba -nyɪ Nyɪsʋa 'wio 'a -nɛ ti.

8 Ba [t]u 'aan dɪɔnv 'yɪɛ, -ɛ di [ɛ]e nu, nyiblo [d]v 'nɪ [h]a 'a mʊ -kaa -nɪ, 'kɪ 'lɪ hɪtɔwin 'kwli, -ɛ 'yɛ ni da [ɛ]dedede. [t]ɔdv a 'mʊ, e 'nɪ -hɔn [ɔ] 'lɪ -Yusu 'Kɪsʋ -mɔ, kɛɛ, 'kɪ e -hʋɛn 'lɪ -tonyibli kɔ 'kuo -hʋɪn* 'hʋɛn -mɔ.

9 'A 'nɪ 'pʊv 'lɪ [n]v nʋa yɪ bʊ, -ɛ nu [ɔ]o, Nyɪsʋa a nɔmlɪ a pepe, e nɔ- ni 'lɪ -Yusu 'Kɪsʋ a [w]lɔ ki. -Tɛ Nyɪsʋa ni 'mʊ, kɛ- -Yusu 'Kɪsʋ ni 'mʊ -wɛ.

10 -Tɛ e kɔ 'a mʊ 'hʋɛn-, a -mʋɛ, 'a -tɪ, 'kɪ 'a nɔmlɪ ni 'lɪ 'aan [w]lɔ ki -wɛ. -Yusu 'Kɪsʋ ni 'v 'kuo a pepe kɔ 'waa nyibli gbagbɪ 'lu yɪ.

11 -Tɛ e kɔ 'a mʊ 'hʋɛn-, a -mʋɛ, e nu [ɔ]o ni, Nyɪsʋa 'ɛ [t]u 'a mʊ yɪuule, -ɛ tʋɛ [n]e nyibli yɪ, -ɛ mɔ, 'a mʊ -mɔ 'a nyibli. Ti -hi la a ti 'yri, e lee la -juukvɛ ni, bʊ 'bɛ la yɛ, -ɛ mɔ la Nyɪsʋa a dako a yɪuule. Kɛɛ, 'a mʊ -mɔ -bɪ, yɪuule -mʊ', e [t]ui 'a mʊ, e 'nɪ -hɔn [ɔ] 'lɪ -tonyibli -mɔ, kɛɛ, 'kɪ e -hʋɛn 'lɪ -Yusu 'Kɪsʋ -mɔ. E [h]ɛn 'nyɛ, [w]lɔ 'ka -mʊ', a kɔ la, e -ha 'a mɔ [ɔ]o -jɪ'.

12 Ti -mʊ' -kɔ 'yɪ v pʊ la 'a mʊ 'nie 'lu, e 'wɪ -tɛ bʊ 'yɛ ni -ha wɛn 'v 'a mʊ 'v, a kɔ -Yusu 'Kɪsʋ 'hʋɛn-, kɔ, e 'wɪ -tɛ ba 'yɛ ni -hɔn wɛn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -wɛ, 'tɪ- ba 'yɛ ni 'hɪ wɛn 'kɔ, -ɛ nu [ɔ]o, a kuo [n]e [w]lɔ yɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsʋa -mʊ', -ɛ -ha 'lɪ -Yusu 'Kɪsʋ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, -ɛ -ha [a] 'kɔ, e kɔ 'kɪ, 'kɪ bʊ -ha 'lɪ 'a mʊ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ ni -wɛ, bʊ -ha 'a mʊ 'kɔ ni.

13 Ti -hi la a ti 'yri, e 'wɪ la -tɛ ba 'yɛ ni 'kɔ wɛn, 'kɪ 'v Nyɪsʋa yɛ', 'aan dɛ 'kuku a -tɪ, kɔ, a 'yɪ la Nyɪsʋa a nyibli 'pa-. Kɛɛ, -tɛ ti nɛ -bʊ, Nyɪsʋa -ha 'lɪ 'a mʊ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ ni, a kɔ -Yusu 'Kɪsʋ 'hʋɛn-, 'ɛ -ha 'a mʊ 'kɔ, 'ɛ 'wɔwɔla 'aan dɛ 'kuku a pepe.

14 Ti -hi la a ti 'yri, Nyɪsʋa a -bati mi la -a mʊ kɔ mɔ, [a] a blɛɛ yɪ -ba 'kɔ la, -tɛ -a ni la dɛ 'kuku a -tɪ, 'tɪ- Nyɪsʋa 'ɛ -ha 'v -a mʊ dɛ 'kuku a 'mʊ 'lu. Gba -mʊ', -a di wɛn 'pɛɛ

3

-ni, e no- e 'psee -ni. E 'wi yi, 'crien -mu', -e yi -a mu -ti -yee -ni, -e hle[ε, -e mo, -a di 'psee wen gba, Nytsua wen 'ni, 'crien a 'mu, e 'yi 'ki -kvan -ko de, 'e koo 'b[ε -Yusu 'Kltsv 'lu yi, 'ki 'v tugbe 'yie.

15 -Te -Yusu 'Kltsv 'kuv la 'v tugbe 'yie, e -we 'li 'kuo -hwin a pepe a 'klt ni, v ko 'waa nyibli gbagbi 'huen-, 'e -ha 'v [εnu 'hru wlon, 'e klt [εnu, 'e too [εnu nyibli a pepe yre, 'e nuu [εnu -tvi, 'ti- 'e too [εne nyibli, -e mo, e ni 'klt ki, 'e -hi 'v [εnu 'v.

-Yusu 'Kltsv [εgble 'a mu ni

16 -Te e ni 'mu le, 'a -ti, nyiblo [εdv 'ni -nyi[ε 'li 'a mu tete, 'ki 'v diide ko 'ninade a -ta'. E ko, nyiblo [εdv 'ni 'die 'li 'aan 'nyre, -te a 'ye ni 'ye le'mimle a gblegble -mu', -v mo [εh[εnpv yrayrv ko -wuwle-nyrowo*, e ko le'mle-nyrowi -bi -mu' 'huen-.

17 -Tebli a 'mu, e nu- tue [εne nyibli, -e mo, [εhaande di la 'li 'ni di. Kee, e 'ye la [εhaande a 'mu ni pve. Kee, [εhaande a 'mu, e no- mo -Yusu 'Kltsv.

18 A 'ni 'ween 'li, 'ki nyiblo [εdv bu yee 'a mu -ti. Nyibli dv -bu, -v ko -ti 'n hle, v hle[ε ni, -e mo, a ko ba [εtu 'aan d[εonv [εhuen, ko, ba da Nytsua a leleny, -tebli -mu', v pu le, v 'yee 'li le'yie 'kwli, e no- ko -pli v pi 'a -ne ti. Nyibli dv a 'mu, v 'yee 'li 'waa d[εonv ni diaki. Kee, v 'yi [εdedede -yi. 'Waa 'lu a le-hihie 'wi[ε 'klo -bu ki a nyibli a 'lu a le-hihie yi.

19 -Yusu -bu, -e koo ne 'a -ne [εdedede win ki, e ko [εnu 'huen-, v 'yi -mve. -Yusu 'Kltsv a 'mu, e no- mo 'Cve a 'lu. 'Cve, e 'wi[ε 'a 'hvi yi. Nyibli -mu', v ko [εdv 'huen-, -v -mve, v nu- e yi 'klt -nyi, 'e ni[ε, 'a nyibli 'v kuv [εwlvu ni -do, 'v mii ye', 'ki 'v 'a 'hru wlon, [εwi yi -te Nytsua ni 'a -huhva. E ni[ε ni, 'a nyibli 'v yi 'v -tite ni -do ni, -e di[ε nu, e ko [εnu 'huen-, v 'mu -mve, [εwi yi -te -tonyiblo a 'hvi a -tebli nu 'li 'yibletole, 'v -mve.

20 A yi[ε ni, -e mo, 'aan pepe, a ko -Yusu 'Kltsv 'huen-, e 'wi yi, a 'ku ni. 'A -ti, 'kuo 'yi 'ki 'a mu 'klt ki -koo -ni. -Te e ni 'mu le, de- nu 'ki[ε, 'a ne, [εwi yi nyibli -bu, -v 'ye -Yusu 'Kltsv ni yi. De- ko -ti 'a [εtui 'v tete a gblegble -mu', -v pi le:

21 «[εni 'blee 'li de -mu' kva, [εni 'tee 'li de -mu' wlon, ko, [εni 'hreen 'li de -mu' le.»

22 Tetedu a 'mu, nyibli, v nu- -hie[ε 'lu -mo le. Didi-tebli a pepe ni 'v ni, 'ki nyibli mu[ε di.

23 Ti -hi la a ti 'yri, -tonyibli a 'lu a le-hihie yi la[εa ni 'ye, -e mo, tetedu a 'mu, v yi -nyi la nyibli [εto, -e nu[εo, v wen 'ni, -a ko -ba kuv nunu-tebli -bi [εwien le, 'ki 'li Nytsua a dida 'kwli, e ko, -a ko -ba [εtu -aan d[εonv [εhuen. Kee, 'waa tetedu a 'mu, v 'ni -hee[ε nyiblo, 'ki bu koo a 'lu a le-hihie -huan win ki.

-Yusu 'Kltsv -nyi 'a mu [εmlt yrayrv

1 A yi[ε ni, -e mo, Nytsua -ha 'li 'a mu 'kokonyibli 'nyi, 'e -ha 'a mu 'klo, a ko -Yusu 'Kltsv 'huen-. 'A -ti o, -tebli -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- ba [εmuo le, -te -mu', -Yusu 'Kltsv ni 'li, 'ki 'li Nytsua a diidek[εba ki.

2 -Tebli -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- ko -ti ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti. A 'ni 'hie 'li 'klo -bu ki a -tebli 'lu -mo le.

3 A yi[ε ni, -e mo, 'aan 'klo 'ka -we la 'li ni. A 'wi la -te ba 'ye ni 'ku wen, 'ti- -te Nytsua bu -ha wen 'li 'a mu 'kokuu wlon. 'Ki 'li -Yusu 'Kltsv -ji', 'ki e pu 'li 'aan 'klo yrayrv -li, 'e [εtui[ε yie.

4 'Aan -hnhlon, e no- mo -Yusu 'Kltsv. -Nyrowo -ko 'kwli, e di -huan 'v -dii -ni de, a ko [εdv 'huen-, 'a mu di 'li 'a -ti a 'yi'bbuva 'kwli pa.

5 'A -ti, ba -ha 'li 'aan dabu 'klo a nunu-tebli -hwin 'nyi. Ba hie 'v -wlawli ko 'lawlu 'huen- bu. A 'ni 'ween 'ki de, 'ki 'aan 'yrinaabu bu nyre yi. 'Aan [εwli a -huhva-tebli -hwin 'ni 'koo 'li 'a mu win ki de. A 'ni 'muo 'ki ynyre-tebli le. -Tebli -mu', a 'yi -ko, 'a 'ni 'tuo 'li 'a ca, -e nu[εo, 'bu mo, 'ba [εtu 'a ca, e [εhen nyre, -e mo, a 'wi[ε nyibli -mu', -e kwle -ct yi.

6 Ynyre-tebli a 'mu, e no- ko -ti Nytsua 'e pu nyibli -mu', -v 'ye ni [εtuu 'b[εv yru le.

7 Ti -hi la a ti 'yri, ynyre-tebli a 'mu, no- 'aan 'mumu, a ni la -we, 'e koo la 'a mu win ki.

8 Kee, -te ti ne -bu, ba -ha -tebli a pepe a 'mu mee le. A 'ni 'puu ki yru de, 'aan [εwli bu 'kee 'ile'y[εya, 'ki ba nu de -huan, a 'ni 'nuo 'li nyibli 'c[εnmlt 'yi [εhlon le, a 'ni 'haa li nyibli 'yri le, a 'ni 'hlaa 'ki -ti -hwin le de,

9 a 'ni 'puvuv 'li hi kle, -e nu[εo, a hie 'v 'aan nunuklo 'ka bu, e ko -tebli -hwin -mu', a ni la le.

10 A ween ke 'klo yrayrv ki. Nytsua, no- -nyi 'a mu 'klo yrayrv a 'mu, 'e pi[εt yrayrv' le, -e di[ε nu, e 'mu Nytsua a 'klo yi 'wi, a 'mu Nytsua yi -tee, Nytsua a yiyie a 'mu, e 'mu kle -bii -ni 'ki 'v a mu -mo.

11 De a 'mu 'a -ti, -Yusu a nyibli a pepe, v mo de ni -do. -Juukoe ko 'a -ne dako [εdv a nyibli 'huen- -gbati, 'yile'jijra [εdv 'yi 'v -ni, 'ki 'v Nytsua ye'. Nyiblo 'bu ni 'v, e 'be yi, e 'yi yi 'be, 'ki 'v Nytsua ye', 'yile'jijra 'yi 'v -ni. Nyiblo yi 'crien, e 'yi 'crien -yi, -mo [εkoyu, [εyi [εkoyu 'pa-, 'ki 'v Nytsua ye', 'yile'jijra [εdv 'yi 'v -ni, -e nu[εo, -Yusu 'Kltsv ni -do, e no- ni 'v nyibli a pepe 'lu yi, e ko, 'e ni 'li 'a nyibli a pepe a [εwli ki.

-Yusu 'Kltsv nu[εo ni, 'a bi yrayrv'

12 Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, Nytsua -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli. E nve ne 'a mu ni. -Te e ni 'mu le, 'a -ti, -tebli a ko

ba nu, ε no- mo: Ba ko nyibli a nyai, 'aan [w]l bυ 'yopɔ -ni, ba [t]u 'lɪ 'aan dɔnɔ 'lɪ, nyibli -bɪ a -tɪ, ε no- ba -hie 'lu -mo le, ε ko ba ko [w]lɔ a 'lɪla -wɛ.

13 'Aan 'bio, 'ye [b]u bυ nu 'a mu de -huan -mo, a 'nɪ 'pυv 'lɪ [n]u yru le, keɛ, ba -hru de -huan a 'mu 'a -tɪ -mo. -Tɛ -aan Kɔkɔnyɔ -nu, 'ɛ -hru -aan de 'kuku a -tɪ -mo, ke- ba nu, ba -hru nyibli a de 'kuku, v nu 'mu -mo a -tɪ -mo -wɛ.

14 De -mo de gbagbu, ε no- mo ba -nɔnɔvɛ -ni, -kɔtɪ 'ba yɪ [t]ɪ le nɪ ni, a di ko [w]lɔtu nɪ -do.

15 Ba -hɔn 'v [v] -mo', 'kɪ kɪbɔwɛɛnle -mu', -Yusu 'Klɪsv yɪ 'a mu -nyi, bυ kɔv ne 'aan [w]l win kɪ, -ɛ nu [o], Nyɪsva da 'a mu nɪ, 'kɪ ba -mυɛ, kɔ, 'kɪ ba ko kɪbɔwɛɛnle. Ba -nyi [e] 'wio 'a -nɛ ti.

16 Ba -hie -Yusu a win a -tɪ 'lu -mo le 'a -nɛ ti. Ba tutɔv -ni. Ba pupv [tɔ] le. Ba nu -wladɔv a gblegble, ba bleɛ Nyɪsva -mo. Ba nu -wladɔv -mu', Nyɪsva a -Hihiiu* tυɛ nɛ 'a mu. Ba nu dɔdɔ, ba -nyi [e] 'wio.

17 'A -nɛ de, a di nu, ba nu 'lɪ [t] -Yusu 'Klɪsv a 'nyre 'kwli, kɔ 'a -nɛ -tɪ a di hla, ba hla [a], 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsv a 'nyre 'kwli. Ba -nyi -aan 'Baɪ Nyɪsva 'wio -wɛ, 'kɪ 'lɪ -Yusu 'Klɪsv a 'nyre 'kwli.

-Tɛ -Yusu a nyibli a nɪnabvɪ kɔ bυ nɪ mu, 'kɪ 'v nyibli -bɪ ye'

18 'A mu nɔgbɪ, ba [t]uu 'v 'aan nyɪbɛpυ 'v, -ɛ nu [o], ε no- mo yɪnɔde, 'kɪ 'v -aan Kɔkɔnyɔ ye'.

19 'A mu nyɪbɛpυ -mo -bɪ, ba nυɛ nɛ 'aan nɔgbɪ, a 'nɪ 'pυv 'lɪ [n]u yru le.

20 'A mu 'yonv -mo -bɪ, ba [t]uu 'v 'aan 'baɪnv kɔ 'aan 'diɪnv 'v, 'kɪ 'v 'a -nɛ [d]edede a -ta', -kɔtɪ ε no- kwlɛɛ Kɔkɔnyɔ kɪ.

21 'A mu 'yonv a 'baɪnv -mo -bɪ, a 'nɪ 'pυv 'lɪ 'aan 'yonv yru' le, -ɛ di [e] nu, 'waa [w]lɪ nɪ [h]a [h]lɔn bɪ.

22 'A mu -kvannunyibli, ba [t]uu 'v 'aan nyibli gbagbɪ 'v, 'kɪ 'v 'a -nɛ [d]edede a -ta'. A 'nɪ 'pυv 'lɪ le, bυ nɪ 'v 'a mu ye', 'tɪ -a mu 'v [n]u 'v [t]uu -nɪ, -ɛ di [e] nu, v 'mu 'a mu 'nyre le pυ. Keɛ, 'ba yɪ -kvan nɪ ni, ba -ha 'lɪ [t] [w]lɔ kɪ, ba nu [o], -ɛ nu [o], -aan Kɔkɔnyɔ, ε no- a [t]ui 'v.

23 'A -nɛ -kvandɛ, v di 'a mu -nyi, ba -ha 'lɪ [t] [w]lɔ kɪ, ba nu [o], -ɛ nu [o], -aan Kɔkɔnyɔ a -kvan a ni. 'ɛ 'yɪ -tonyibli nɪ -do a -kvan 'pa-, a 'nɪ -nu [o] lɪ [t].

24 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mo, Kɔkɔnyɔ, ε no- di 'a mu 'wio -nyi. 'Klɔ yrayrv -mu', ε -wɛ -mo, 'kɪ 'v 'a nyibli -mo', ε di 'a mo [v] 'nɪ -nyi, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli. 'Aan Nyiblo gbagbυ -mu', -ɛ kɔ -kvan a ni, ε no- mo -Yusu 'Klɪsv.

25 Nyibli -mu', -v ni -teblɪ -hɔn, v nu -mo -bɪ, Nyɪsva a -bati di [n]u 'nɪ klɔ, -teblɪ -hɔn a 'mu, v ni a -tɪ. 'ɛ no- -mo -bɪ, 'ɛ 'nɪ 'jra [a] lɪ nyibli 'yɪ le.

4

1 'A mu nyibli gbagbυ -mo -bɪ, 'aan [w]l bυ nɔ yɪ, 'kɪ 'v 'aan -kvannunyibli -mo'. -Tɛblɪ -mu', -ɛ 'sii 'v yɪ, ε no- ba nu [n]u -mo. Bυ bi 'lɪ 'a mu 'kwli, -ɛ mo, 'aan 'mumu, a kɔ Nyiblo gbagbυ -wɛ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ nɪ 'v 'a mu 'lu yɪ.

Ba 'cibi 'v Nyɪsva a dida, ε kɔ, ba ko [t]ɔ

2 Ba 'cibi 'v Nyɪsva a dida. 'Aan 'klɪ 'nɪ 'wɛɛ 'lɪ, 'kɪ ba da [a]. Ba -nyi [e] 'wio.

3 Ba da Nyɪsva -wɛ, 'kɪ 'v -aan -ta', -ɛ di [e] nu, ε 'mu 'hru yɪ kla, -a 'mu 'a [h]aantitɛ nyibli pυ, ε kɔ, -Yusu 'Klɪsv a -tɪ -bυ, -ɛ -hli nyibli 'yɪ kɪ, -a 'mu [n]u [v] kle -hɪhɪa -nɪ. 'Bɪ a yɪ [e] nɪ, -ɛ mo, -tɛ 'n nɛ -Yusu a -tɪ -mo le, ε no- kɔ -tɪ, 'v pυ 'mu [v] jɪ'.

4 Ba da Nyɪsva, -ɛ di [e] nu, 'mu nyibli -Yusu a -tɪ kle -hɪhɪa -nɪ -tɛɛ, [w]l yɪ -tɛ Nyɪsva ni 'a -hɔhɔa.

5 Ba [t]u 'aan 'yɪnaabvɪ 'yie, -ɛ di [e] nu, ε 'mu 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'lɪ nyibli -mu', -v 'yɪ -Yusu a nyibli 'pa- 'nyɪ. A 'nɪ 'waan 'lɪ ti, 'kɪ ba lee [n]u -Yusu a -tɪ, ε kɔ, ba -hɛɛ [n]u.

6 'Aan pupɔwin bυ nɔ yɪ. Bυ kwlɛɛ nyibli kɪ. 'A -nɛ nyiblo 'bυ yɪ 'a mu nɪ 'betɪ -nɪ, ba yɪ -tɛ a di 'a kle-hɪhɪale nu.

Betile

7 -Aan [w]lɔ a nyiblo, -ɛ mo Tisikɪ, ε ni -Yusu 'Klɪsv a -kvan, 'kɪ 'lɪ 'a [w]lɔ a pepɛ kɪ. 'ɛ kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a mu ni -aan Kɔkɔnyɔ a -kvan. 'ɛ no- di 'a mu -lee -nɪ, -tɛ 'n nu 'nɛ-nɪnɪ.

8 'ɛ no- nu [o], 'nɪ yɪ 'lɪ [t] 'a mu -mo tɛ, -ɛ di [e] nu, ε 'mu 'a mu -lee -nɪ, -tɛ -a nu 'nɛ-nɪnɪ, ε kɔ, ε 'mu 'a mu 'klɪ -nyi -wɛ.

9 'ɛ kɔ -aan [w]lɔ a nyiblo Onesimu 'hɔɛn-, v nɪ 'hɔɛn a 'mu, v nu- 'n yɪ 'lɪ 'a mu -mo tɛ. Onesimu a 'mu, ε mo 'aan 'blikɔɛyɪ [n]u. 'ɛ kuo -Yusu 'Klɪsv [w]lɔ yɪ -tɛɛ. V nɪ 'hɔɛn a 'mu, v nu- di 'a mu -lee -nɪ, -teblɪ nɪ -tie -bυ, -ɛ mii 'nɛ- 'lu -mo.

10 Nyiblo -bυ, -ɛ mo Alitakɪ, -ɛ kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a nɪ 'nɛ- [v] jɪ', 'ɛ 'betɪ a mu. Makɪ, -ɛ mo Banabast a 'dayɪ -bɪ, 'ɛ 'betɪ a mu. 'Bυ mo, 'bυ nyre 'lɪ 'a mu -mo, ba 'ble [e] kua -tɛɛ. 'N lee la 'a mu 'a -tɪ nɪ.

11 Jesu, -ɛ kɔ 'nyre -bɪ -mo Jutusɪ, 'ɛ 'betɪ 'a mu -wɛ. Nyibli nɪ ta a 'mu, v nu -mo -juukvɛ nɪ -do, -v kɔ 'mu 'hɔɛn- ni -kvan, -ɛ di [e] nu, nyibli 'mu [v] yɪ, -ɛ mo, Nyɪsva, no- kɔv nyibli a pepɛ win kɪ. V yɪ 'mu 'nɪ -hɛɛ -nɪ diakɪ.

12 Nyiblo -bυ, -ɛ mo Epafrastɪ, -ɛ mo 'aan 'blikɔɛyɪ -bɪ, 'ɛ 'betɪ a mu. 'ɛ ni -Yusu 'Klɪsv a -kvan. 'A -nɛ ti, ε [t]ui 'v 'klɪ, 'ɛ de Nyɪsva, 'kɪ 'v 'aan -ta', -ɛ di [e] nu, a 'mu 'klɪ kɔ, ε kɔ, a 'mu ye' -mυu -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsva a 'hru wlɔn, kɔ, de -mu', Nyɪsva -hɔɛ, a 'mu [v] yɪ, kɔ, a 'mu [v] nu.

13 'Na 'mumu, 'n yɪ [t] 'nɪ 'ye, -ɛ mo, ε ni -kvan diakɪ, 'kɪ 'v 'aan -ta', kɔ 'kɪ 'v

nyibli -mu' -mo', -v nu 'li Laodisedto ko Hielapolisdoto 'huen- 'kwli.

¹⁴ Luku, -ε mo -dodo gbagbu -mu', -a -nue -ni, ε ko Daması 'huen-, v 'beti 'a mu.

¹⁵ -Yusu a nyibli a pepe -mu', -v nu 'li Laodisedto 'kwli, 'n 'beti □nu. Nugba -mu', -ε mo Nifa, 'n 'beti□e, ε ko -Yusu a nyibli -mu', -v yi 'li 'a -te le 'kukue -ni 'huen-.

¹⁶ 'Bu mo, 'ba -hre 'crien -bu, -ε -bi ba gba□a 'cve a nyibli -mu' yi, -v nu 'li Laodisedto 'kwli, -ε di□e nu, 'waa □gbetu, v 'mu□v -hre -we. 'Crien -mu', 'n gba la Laodisekue yi, bu ya 'a mo□o yi, a 'mu□v -hre -we.

¹⁷ Ba lee Asipv, -ε mo, bu □tu 'v 'klı, -kvan -mu', -Yusu 'Klısv -nyi□e, ε 'mu□v nu -nunu, ε 'mu□v 'lu -yra.

¹⁸ 'Mo Polv, 'mo -yi 'crienkoto -bu 'cri: 'N 'beti 'a mu -tee. Ε 'ni 'hruo 'li 'a mu -mo, -ε mo, 'n 'tie ni 'ne- □ji'. Nyısva bu nu 'a mu □haande -mo.

YI-HECRIEN, Pɔlv gba la TESALONIKIKUƆ yi

¹ Mo Pɔlv, mo yi crien bu cri, n ko Silasi ko Timote huɛn-. A mu -mu', -v mo -Yusu a nyibli, -v ni li Tesalonikidɔ kwli, a mu -a yi mo cri -ni, a mu -mu', -v ni li -aan Bai Nyisva ko -aan Kukonyo -Yusu Kɛsu huɛn- ji'. Nyisva bu nu a mu haande -mo, e ko, bu -nyi a mu kibuwɛnle.

-Yusu a nyibli -mu', -v ni li Tesalonikidɔ kwli, v nu-ko-ti Pɔlv eyi Nyisva wio -nyi

²⁻³ A ne ti, bu mo, ba yi -aan Bai Nyisva ni de, ki v 'aan -ta', -a yi -nyiƆe wio, 'aan -ti. Bu mo, ba yiƆi ni de, -e -bi -te a -nu, a kuo -Yusu Kɛsu Ɔwlv yi, a ni a -kvan, ko, -te a nu Nyisva a nuɛɛ, e no -a yi lu -mo le -hie, e ko, -te a -nu, a kuo Ɔne Ɔwlv yi, a yiƆi -ple, ki li Ɔwlv a 'ila kwli, -e mo -aan Kukonyo -Yusu Kɛsu di ni di de.

⁴ Diaynu -na, -a yiƆe ni, -e mo, Nyisva nuɛ ne 'a mu ni, ko, e -ha li 'a mu, ki ba -he 'a nyibli.

⁵ -A yi de a mu ni, -e nuƆo, ti -mu', -e ko 'yri -a pu la v 'a mu -Yusu Kɛsu a haantitie, -a ni -puƆv la win dadu, keɛ, ki li Nyisva a -Hihiu* a kl' kwli, ki -a yi la li -hlee -ni, ko, Ɔa yru ti le, -e mo, -Yusu a haantitie a mu, e mo -ti a -teɛ ni. -Te -a ni la li 'a mu -mo, 'a -ti, a yi la -aan nunuklo ni. -A ni la Ɔa ni, -e diƆe nu, -a mu la 'a mu -heɛ -ni.

⁶ -Aan Ɔpi a mu, e no -a -he li le, e ko Kukonyo a Ɔpi huɛn-. -Te a ble la Nyisva a win kva, e no -ko -ti, nyibli v Ɔtui 'a mu huɛn, keɛ, a ni dadu dtaki, Nyisva a win a mu, 'a -ti, -kɔti Nyisva a -Hihiu, e no -yi 'a mu -heɛ -ni.

⁷ E nuƆo, Nyisva a nyibli -mu', -v ni li Maseduaniblgba, ko Akaiiblgba huɛn- kwli, a tɔo Ɔnu, -te 'waa nunuklo ko bu ni mu -we.

⁸ A mu nuƆo, nyibli -huɔhu v 'wɛn -aan Kukonyo a -ti. E yi li Maseduaniblgba ko Akaiiblgba ni -do kwli 'pa-, keɛ, ki v 'a -ne -tite Ɔdu, nyibli 'win ni, -te a nu Nyisva a Ɔwlv a yikuole. -A yi Ɔdedede -ko, -ba Ɔtu v Ɔv lu.

⁹ Nyibli a pepe hleƆe ni, -te a nu la -aan kva'buble -teɛ, ti -mu' -ko 'yri -a di la li 'a mu -mo, v hleƆe -we, -te a -nu, a hie v 'aan -ci, e ko 'kuo a dida bu, 'a -nyi 'aan Ɔwlv a pepe Nyisva, ti -a Ɔtui v Ɔv. Nyisva a mu, e ni 'klo, ti -e mo -teɛ a Nyisva ni.

¹⁰ Nyibli a mu, v yiƆe ni -we, -e mo, Nyisva a 'Yu -mu', -e di li yakɔ kwli -hon, e no -a yi -ple. A 'Yu a mu, e no -mo -Yusu, Nyisva -ha li 'kukonyibli nyi, e -ha 'klo. -Yusu a mu, e no -di -a mu wa, ki Nyisva a yru 'ye ni di -a mu ni klo, ti -mu' -ko 'yri Nyisva a mu, e di v nyibli -bati le -puv -ni.

2

Nyisva a -kvan -mu', Pɔlv ni la li Tesalonikidɔ kwli

¹ Diaynu -na, 'aan Ɔgbetu, a yiƆe ni, -e mo, -te -a di la li 'a mu -mo, e yi la dadu pa.

² A yiƆe ni -we, -e mo, ti -a 'mu la li 'a mu -mo di, -te -a 'tɛ ni la li Filipɔdɔ kwli, nyibli Ɔtui la -a mu huɛn dtaki, v -he la -a mu 'yri le. -Te -a di la, ki li 'a mu -mo, ki li Tesalonikidɔ kwli, -a yɛɛ li -aan yraanyibli -huɔhu bu -we. Keɛ, Nyisva, no -Ɔtu la li -a mu Ɔwlv kwli bu, Ɔa pu la 'a mu -Yusu a haantitie, -e -huɛn li Nyisva -mo.

³ Bu mo, ba yi nyibli ni -lee -ni, bu ble Nyisva a win kva, -a ni -nuƆo hi, ynyrede Ɔdu yi li -aan Ɔwlv ki -ni, ko, -a ni -kaa Ɔa li nyibli Ɔdu.

⁴ Keɛ, -ti ni -do -mu', Nyisva -huɛ, -ba hla, e no -a hle, -e nuƆo, e yeƆe ni, -e mo, -a mo nyibli ni, -v 'sii v yi, e wen -aan de ki, e lee ne -a mu, ki -ba pu nyibli a haantitie. -A ni -puƆv win, ki -a mu -tonyibli a plo -blee -ni, keɛ, -a pi win, -e diƆe nu, Nyisva a plo mu ble. E no -yi -tebli -mu', -e ni li -aan Ɔwlv ki ye.

⁵ A yiƆe ni, -e mo, -te -a di la li 'a mu -mo, -a yi la li le'tuewin -ya, ko, -a ni -puƆv la win, ki a mu la -a mu kuko-tebli -nyi. -Ti -bu, n yi cri, Nyisva yiƆe ni, -e mo, -ti a -teɛ ni.

⁶ Ki li 'a mu nyi, -huɔ, ki li nyibli -bi nyi, -a yi -huan Ɔa le ni Ɔmuɛ, ki nyibli bu pu -a mu nyre le.

⁷ E mo han-ti, -te -a mo -Yusu a -monanyo*, -a ko la 'hru, ki -ba lee la 'a mu, -e mo, ba ko v -aan v Ɔtuule, ko, ki ba -ha la kuko-tebli -aan -heɛ a -ti. Keɛ, -a 'yiƆi -nu. -Te -a ni la li 'a mu nyi, -a ko la Ɔwlv yɔpɔ, Ɔwi yi yonv'dii, -e ko li 'a yonv a de -mo dtaki.

⁸ -A nuɛ ne 'a mu ni dtaki. E no -nuƆo, Ɔa -huɛ -ba pu la 'a mu Nyisva a haantitie. E yi de ni -do a mu 'pa-. -A -we la -mo -we, ki -ba 'ku la 'aan -ti, -e nuƆo, a -he la -aan Ɔwlv a nyibli.

⁹ Diaynu -na, n puƆv han-ti, -te -a ni la, Ɔa Ɔtui la v 'kl, Ɔa ni la -kvan, ki li 'a mu -mo, 'a -ti yi li Ɔwlv -li -we, bu -hru 'a mu -mo. -A yi la 'a mu Nyisva a haantitie ni pi, Ɔa ni la -kvan, 'to ko -nyre, -e diƆe nu,

-a 'mu la -aan dtɔnu yi -wɔn, a 'ni ꞑha la lekiklele -ko, -aan -ti.

¹⁰ A yiꞑe ni, Nyisua 'e yiꞑe -we, -e mo, -te -a ni la 'li 'a mu ye, -aan nununmlɩ sɩi la yi, 'kɩ 'b 'a mu ye', 'a mu -mu', -v 'ble Nyisua -a -ti kua. Ynyrede ꞑdu 'yi la 'li -aan nunuklo 'kwli -ni, e ko, nyiblo ꞑdu 'yi la 'liꞑɩ 'li -we, bu yeɛ la -a mu -ti.

¹¹ A yiꞑe ni -we, -e mo, -a yi la 'aan pepe 'ni -heɛ -ni, ꞑwi yi, -te 'yonu'baɩ ni, 'e yi 'a 'yonu -heɛ -ni,

¹² ꞑa ꞑtui la 'li 'a mu ꞑwɩb 'kwli bu, ko, ꞑa nyee la 'a mu le 'a -ne ti, 'kɩ 'aan ninabɩ bu ble Nyisua a plo. Nyisua, nɔ- de 'a mu, 'kɩ ba pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli, a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'buɩa 'kwli ni.

¹³ -A yi -nyi Nyisua 'wio -we 'a -ne ti, -e nuꞑo, -te a 'win la 'a -ti -mu', -a lee la 'a mu, 'aan ꞑwɩ 'bleꞑe kua -teɛ, 'a yi laꞑa, -e mo, Nyisua a win ꞑnɩɔ la, e 'yi la -tonyiblo a win 'pa-. E mo ꞑhan-tɩ, Nyisua a win ꞑnɩɔ, 'e ni -kɩan, 'kɩ 'li 'aan ꞑwɩ kɩ, 'a mu -mu', -v -nyi 'aan ꞑwɩ -Yusu 'Kɩsu.

¹⁴ 'Dɩayɩnɩ -na, de -mu', -e nu nyibli -mu', -v kuo -Yusu 'Kɩsu ꞑwɩb yi, -v ni 'li Sudeblugba 'kwli, e nɔ- nu 'a mu -we. E ꞑhen 'nyre, -te -juukɔɔ -nu, 'v ꞑtu -Yusu a nyibli -mu', -v ni 'li Sudeblugba 'kwli ꞑhɩɩɩɩ, ke- ni -do 'aan 'blikɔɔ -nu, 'v ꞑtu 'a mu ꞑhɩɩɩɩ.

¹⁵ -Juukɔɔ ni -do a 'mu, nu- 'le la Nyisua a winwɩn-hanyu*, ti -hi la a ti 'yri, v ni -do a 'mu, v nu- 'la -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɩsu, ti -bu 'yri, v ni -do a 'mu, v nu- ꞑtui -a mu ꞑhɩɩɩɩ -we. De -mu', Nyisua a ꞑwɩb -yraa -ni, e nɔ- v ni. V yraa nyibli a pepe ni,

¹⁶ 'v ꞑmɩꞑe le, 'kɩ bu ka -a mu yi, -e diꞑe nu, -a 'ni ꞑha Nyisua -a -ti dako -mu', -v 'yi -juukɔɔ 'pa- lee -ni, Nyisua 'ni ꞑha ꞑnu wa a -ti. -Te ti ne -bu, v -we 'li 'waa de 'kuku a pepe yre, Nyisua a yru 'e -we 'waa kuklo -mo.

Polv -hɩe bu mu Tesalonikikue yi -me

¹⁷ Dɩayɩnɩ -na, -a mu -mo -bi, -te -a -hɔn la 'li 'a mu -mo, 'aan 'yiyetu ni -a mu ni. E mo ꞑhan-tɩ, -a -hɔn 'li 'a mu -mo, keɛ, -aan ꞑwɩ 'tɩe ni 'li 'a mu -mo. 'Kɩ 'li ti -huɔhuɩ 'kwli, -a -hɩaꞑa ni, 'kɩ -ba di 'li 'a mu -mo.

¹⁸ Seyt-seyt 'mo Polv, 'ni ꞑmɩꞑe laꞑa le, 'kɩ 'li ti -huɔhuɩ 'kwli, ꞑbu di la 'li 'a mu -mo, keɛ, Satan ka la 'mu yi.

¹⁹ -A -hɩe -ba 'ye 'a mu de, -kɔti 'kɩ a ni 'li Nyisua a nyibli -mu' 'nyi, -v niꞑe, ꞑa yiꞑe, ꞑa yiꞑɩ -ple, -e mo, Nyisua di -nyi -a mu 'wio. 'A mu -niꞑe, ꞑa ni doɩv, e ko, 'a mu -tɩe ꞑne nyibli, -e mo, -aan -kɩan nɔ yi. E nɔ- diꞑe nu, -a 'mu -aan dtɔnu a -pli pu, 'kɩ 'v -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu yi, ti -mu' -ko 'yri e di di de.

²⁰ E mo -teɛ, 'aan -ti, ꞑa pi -aan Kɔkɔnyɩ 'nyre le, ꞑa ni doɩv.

3

¹⁻² -Te -a 'ye ni 'win la, -te a nu 'ɩnunɩ, -a 'yi la 'li ꞑwɩb a 'ɩla 'li -we. E nɔ- nuꞑo, ꞑa -yra laꞑa, 'kɩ -ba le la 'li Timote 'a mu -mo, -a mu ni -do, ꞑa hie la 'li Atenɩɔɔ 'kwli. A yiꞑe ni, -e mo, Timote mo -aan nyiblo ꞑnɩɔ, e ko -a mu 'hɩen-, -a mu -pi Nyisua a ꞑhaantɩe nyibli. -A le la 'liꞑɩ 'a mu -mo, -e diꞑe nu, e 'mu 'a mu 'kɩ -nyi, a 'mu Nyisua a 'hru na -teɛ,

³ a 'ni ꞑha 'b Nyisua a 'hru bu hie, ꞑhɩɩɩɩ -mu', nyibli ꞑtui 'a mu a -ti. -A yiꞑe ni, -e mo, -a mu -bu, -v mo 'a nyibli, -a bleɛ yi, -ba 'ye ꞑhɩɩɩɩ a 'mu.

⁴ -Te -a 'tɩe ni la 'li 'a mu -mo, e ni la ke', ꞑa lee la 'a mu, -e mo, ꞑhɩɩɩɩ a 'yiyɩ di la 'li 'ni di. 'E mo -teɛ, 'a 'yeꞑe, -e mo, ꞑhɩɩɩɩ a 'mu, e nyre ni.

⁵ -Te 'n yiꞑe, -e mo, a yi 'ye ꞑhɩɩɩɩ, e nɔ- nuꞑo, 'ni yi la 'li ꞑwɩb a 'ɩla 'li -we, 'ni lee 'li Timote 'a mu -mo, -e diꞑe nu, 'muꞑɩ yi, 'bu mo, 'ba 'tɩe kuo -Yusu 'Kɩsu ꞑwɩb yi -teɛ, -kɔti 'n yi pie la huannɩ, 'kɩ Satan bu kaa la 'a mu. 'Bu mo, 'bu ko bu ni la 'mu le, e ꞑhen 'nyre, -e mo, -kɩan -mu', -a nu la 'li 'a mu 'nyi, e mo dadɩ ꞑnɩɔ.

Tesalonikikue a -ti, Polv ni doɩv

⁶ Keɛ, -te Timote -hɔn 'li 'a mu -mo, e lee ne -a mu ni, -e mo, 'kɩ a ni 'li -teɛ, 'e lee ne -a mu -we, -e mo, a 'tɩe kuo -Yusu ꞑwɩb yi -teɛ, 'a nuɩɩe -ni, 'e lee ne -a mu, -e mo, -aan -ti ni 'a mu ꞑwɩb yi diaktɩ, ko, -aan 'yiyetu ni 'a mu ni diaktɩ. -Aan 'mumu, 'aan 'yiyetu ni -a mu ni diaktɩ -we.

⁷ Dɩayɩnɩ -na, e mo ꞑhɩɩɩɩ ꞑnɩɔ, -a yi laꞑa 'ye, keɛ, -te Timote -di, e lee ne -a mu ni, -te -a mu ni, a nu 'ɩnunɩ, 'e ꞑtu 'li -a mu ꞑwɩb 'kwli bu, -kɔti a 'tɩe kuo -Yusu 'Kɩsu ꞑwɩb yi -teɛ.

⁸ -Te a 'tɩe ni 'b Kɔkɔnyɩ a 'hru wɩn, e nie ne -a mu doɩv diaktɩ.

⁹ Plo a bleɛe a 'mu, -a ko, 'kɩ 'b 'aan -ta', 'a 'wio, -a yi Nyisua -nyi, e 'yi 'v -a mu wien -weɛn -ni.

¹⁰ To ko -nyre, -a nyee Nyisua le, 'kɩ 'li -aan ꞑwɩ a pepe kɩ, 'kɩ bu -nyi -a mu 'hru, -a 'mu 'a mu yi -me mo di, -teɩɩ -mu', a 'yee ni yi, 'kɩ 'v -Yusu a ꞑwɩb a yikuole a -ta', -a 'mu 'a moꞑo -toɔ -ni.

¹¹ -A nyee ne -aan 'Baɩ Nyisua le, e ko -aan Kɔkɔnyɩ -Yusu 'hɩen-, -e diꞑe nu, v 'mu 'hru -ha, 'kɩ -ba di 'a mu yi -me.

¹² -Aan Kɔkɔnyɩ bu nuꞑo, -e diꞑe nu, a 'mu -nuɩɩe -ni, 'aan nuɩɩe a 'mu, e 'mu kle -biɩ -ni, e ko, a 'mu nyibli a pepe -nuɩe -ni -teɛ, ꞑwi yi, -te -a nu 'aan nuɩɩe.

¹³ -Aan Kɔkɔnyɩ 'bu nu 'a nuɩɩe, -e -bɩ a di ko 'kɩ, 'kɩ 'v 'a 'hru wɩn, -e diꞑe nu, de -huan ꞑdu 'ni ꞑha 'li 'aan ꞑwɩ kɩ ni, e ko, a 'mu 'v yi 'sɩi -ni, 'kɩ 'v -aan 'Baɩ Nyisua ye', -nyrɔwɔ -mu', -e ko 'kwli -aan Kɔkɔnyɩ

-Yusu di di de, 'kɪ 'nɛ: 'kɔ-ɓu kɪ, ɛ kɔ nyibli a pepe -mu', -v mɔ 'a nyibli 'hʉen-.

4

Nyɪsʉa -hʉɛɛ ni, -aan nɪnabʉi ɓʉ 'sii 'v yɪ

1 'Dɪayɪnʉ -na, de, -ɛ kɔ kɪ -a di 'v -yɾɛɛ -nɪ, ɛ nɔ- mɔ: ti -hi la a ti 'yɾi, -a tɔɔ nɛ 'a mɔɔɔ nɪ, -tɛ a kɔ ba nu nɪna, 'tɪ- Nyɪsʉa a plɔ 'mʉ ble. -A yɪɛ ni, -ɛ mɔ, kɛ- a ni nɪna, kɛɛ, -a nyɛɛ nɛ 'a mʉ lɛ diaki, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʉ a 'nyɾe 'kwɪlɪ, ba ɔtu 'v 'kɪlɪ, ɛ 'mʉ 'v 'kɪlɪ -ɓʉ, a ɔtui 'v, -tɛ ti nɛ -ɓʉ 'v -hi.

2 -Tɛblɪ -ɓʉ, -a tɔɔ la 'a mʉ, a yɪɛ ni. ɛ nɔ- mɔ -tɛblɪ -mʉ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʉ yɪ nyibli -lee -nɪ, ɓʉ nu.

3 De Nyɪsʉa -hʉɛ, ɛ nɔ- mɔ ba -ha 'aan dɪɔnʉ, ba -nyɪ 'aan dɪɔnʉ Nyɪsʉa pepe, 'aan nɪnabʉi 'mʉ 'v yɪ 'sii -nɪ. De ɛ ɔhɛn 'nyɾe, ɛ nɔ- mɔ, a 'nɪ 'nuo 'lɪ 'lawɪude kɔ -wɪlawɪde 'hʉen-.

4 'A -nɛ nyɪɓeyu gbe 'ɓʉ nɪ 'v, ɛ kɔ 'a nʉgba 'hʉen-, ɓʉ 'ɓʉble kʉa, ɔwɪ yɪ, -tɛ Nyɪsʉa ni 'a -hʉhʉa, ɛ kɔ, -tɛ nyibli ni 'a -hʉhʉa -wɛ.

5 Kɛɛ, a 'nɪ 'kʉɛ 'lɪ yɪnyɾe-tɛblɪ -mʉ', 'aan ɔwɪ -hʉɛ ɔwɪen lɛ, -wɛn nyibli -mʉ', -v 'yɪ Nyɪsʉa -yɪ.

6 Nyɪɓlo ɔdʉ 'nɪ 'nuo 'lɪ -wɪlawɪ, ɛ kɔ 'a 'ɓɪhɪan a nʉgba 'hʉen-, ɛ kɔ, ɛ 'nɪ 'kaa 'lɪ 'a 'ɓɪhɪan ɔdʉ, 'kɪ 'v nʉgbɪ a de kɪ. -A lee la 'a mʉ nɪ, ɔa ti la 'a mʉ -tɛɛ, -ɛ mɔ, nyibliɪdʉ -mʉ', -v ni yɪnyɾe-tɛblɪdʉ a 'mʉ, -aan Kɔkɔnyɔ Nyɪsʉa a -ɓati di ɔnʉ 'nɪ kɔ.

7 Nyɪsʉa 'yɪ -a mʉ -da, 'kɪ -a 'mʉ -wɪlawɪde kɔ 'lawɪude 'hʉen- nu. Kɛɛ, ɛ da -a mʉ nɪ, 'kɪ -aan nɪnabʉi 'mʉ 'v yɪ 'sii -nɪ.

8 -Tɛ ɛ nɪ 'mʉ lɛ, 'a -tɪ, nyɪɓlo 'ɓʉ nɪ 'v, 'ɓʉ 'yɛ nɪ pʉ -tɪ -ɓʉ nʉa yɪ ɓʉ, ɛ 'yɪ -tonyibli a win 'pa-, ɛ 'yɪɔtɪ kɪ -hɪa -nɪ, kɛɛ, Nyɪsʉa -mʉ', -ɛ yɪ 'a mʉ 'a -Hihɪu* -nyɪ, ɛ nɔ- kɔ win ɛ hɪa kɪ.

9 'Dɪayɪnʉ -na, 'n 'yɪ ɔdedede -kɔ, ɔɓʉ di 'a mʉ -lee -nɪ, 'kɪ 'v 'aan 'bio -Yusu a nyibli a nʉɛɛ a -ta', -ɛ nuɔɔ, -tɛ a kɔ ba nu nʉnʉɛɛ, Nyɪsʉa a ɔgbɛtʉ, ɛ tɔɔ nɛ 'a mɔɔɔ nɪ -dodo.

10 ɛ mɔ -tɛɛ, 'a nʉɛ Nyɪsʉa a nyibli a pepe -mʉ', -v nɪ 'lɪ Masɪdʉanɪɓɪnʉgba 'kwɪlɪ. Kɛɛ, ba ɔtu 'v 'kɪlɪ de, 'kɪ 'v nʉɛɛ a 'mʉ, 'a -ta'.

11 Ba ɔtu 'v 'kɪlɪ, -ɛ diɛɛ nu, 'aan nunukɔ 'nɪ ɔha ɔcahwɪlan -nɪ, ɛ kɔ, a 'nɪ 'bie 'lɪ 'aan 'bio a -tɪ 'nyɪ lɛ, kɔ, nyibli 'ɓʉ nɪ 'v, ɓʉ ɔtu 'v 'kɪlɪ, ɛ 'mʉ 'a dɪɔnʉ lɛ -kɪkle -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -a nu laɔa 'aan leɛɛ.

12 'ɓʉ mɔ, 'ba yɪɔtɪ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -ɓɪ nyibli -mʉ', -v 'yɪ -Yusu a nyibli 'pa-, v di 'v 'a mʉ 'nɪ ɔtuu -nɪ, ɛ kɔ, nyibli ɔdʉ 'yɪ 'lɪɔtɪ 'lɪ -wɛ, ɓʉ pʉ 'a mʉ na wɪen.

-Nyɾɔwɔ -Yusu di yɪ

13 'Dɪayɪnʉ -na, -a -hʉɛɛ ni, ba yɪ de -mʉ', -ɛ di 'lu -mɔ mu, 'kɪ 'v -tonyibli -ɓʉ, -ɛ 'kʉ a -ta', -ɛ diɛɛ nu, 'aan ɔwɪ 'nɪ ɔha ɓʉ 'mʉɛ 'dɔ, ɔwɪ yɪ nyibli -mʉ' -v 'yɪ -Yusu -yɪ, 'tɪ -v 'yɛ nɪ -plee 'vɔɔ lɛ.

14 -A pʉɔɔ ɔhan-tɪ, -ɛ mɔ, -Yusu 'kʉ nɪ, ɔa pʉɔɔ ɔhan-tɪ -wɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsʉa -ha 'lɪɔtɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'ɛ -haɔa 'kɔ. ɛ nɔ- nuɔɔ, ɔa yɪɛ, -ɛ mɔ, nyibli -mʉ', -v kʉo -Yusu ɔwɪ yɪ, 'tɪ -v 'kʉ, Nyɪsʉa di -ha 'lɪ ɔnʉ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, v kɔ -Yusu 'hʉen-, v 'mʉ 'v -tɛ nɪ -do ɓʉ nɪ.

15 -Tɪ -ɓʉ, -a mi 'a mʉ lee mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- tɔɔ nɛ -a mɔɔɔ: -Nyɾɔwɔ -mʉ', ɛ di ya, -a mʉ -mʉ', -v 'tɛɛ di 'kɔ nɪ, -a 'yɪ 'lɪɔtɪ 'lɪ -wɛ, -ba -hi nyibli -mʉ', -v 'kʉ ye'.

16 -Nyɾɔwɔ a 'mʉ 'kwɪlɪ, nyibli di 'wɪn Nyɪsʉa a win, -tɛ ɛ di 'lɪ 'a lelenyʉ -mɔ -hlee -nɪ, Nyɪsʉa a lelenyʉ a 'mʉ, 'waa nyibli gɓagɓʉ, ɛ 'mʉ 'lɪ win 'yaa -nɪ, ɛ 'mʉ hɛ. 'ɓʉ -hi, -ɛ -ɓɪ Nyɪsʉa a -ɲamɔ di pʉ win, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʉ a 'mʉmʉ, ɛ 'mʉ 'lɪ yakɔ 'kwɪlɪ -hɔn, ɛ 'mʉ ɔtɪ. Nyibli -mʉ', -v kʉo ɔnɛ ɔwɪ yɪ, 'tɪ -v 'kʉ, v nʉ- mɔ yɪ-henyibli, -v di 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -hɔn, -v di 'kɔ 'hɾɪ,

17 'tɪ -a mʉ -ɓʉ, -v 'tɛɛ di 'kɔ nɪ, Nyɪsʉa 'mʉ -a mʉ lɛ 'kʉkʉ -nɪ, -ɛ diɛɛ nu, -a kɔɔɔ 'hʉen-, -a 'mʉ yɪ ɓʉ -bɪbɪ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'nʉɲmɪ 'kwɪlɪ, -aan pepe, -a 'mʉ mu, -a 'mʉ -aan Kɔkɔnyɔ ye' 'ɓɛ mɔ mu, 'kɪ 'lɪ yɔ'. -A kɔ -aan Kɔkɔnyɔ 'hʉen-, 'kɪ -a di 'v -tɛ nɪ -do ɓʉ nɪ, -tɛ 'kɔ lɛ yɪ ɓʉ.

18 'A -tɪ o, -tɛ ɛ nɪ 'mʉ lɛ, win a 'mʉ, nɔ- ba nu, ba ɔtutu 'lɪ ɔwɪɓ 'kwɪlɪ ble.

5

-Ba nɪ 'v -pleeɛ'

1 'Dɪayɪnʉ -na, -a 'yɪ 'kɪ yɪ -ɓɛɛ -nɪ, 'kɪ -ba 'crɪ nɛ 'a mʉ -mɔ, 'kɪ 'v ti -mʉ' -kɔ 'yɾi -tɛblɪ a 'mʉ, ɛ di 'v 'lu -mɔ -mʉ -nɪ a -ta',

2 -ɛ nuɔɔ, 'aan 'mʉmʉ, a yɪɛ ni, -ɛ mɔ, -nyɾɔwɔ -mʉ', nyibli 'yɛ nɪ di 'v -Yusu 'Kɪsʉ nɪ -plee -nɪ, ɛ nɔ- ɛ di ya, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'yɪyɾɪnyɔ ni didie, 'ɛ yɪ 'kayʉ wa mɔ di 'tɔ', ti -mʉ', -ɛ kɔ 'yɾi nyibli 'yɛ nɪ -plee 'vɔɔ 'v.

3 Ti -mʉ', -ɛ kɔ 'yɾi nyibli 'yɛ nɪ di 'vɔɔ 'lu -mɔ lɛ nɪ -hie -nɪ, v di lɛ pʉ: «'Dɪɔ -waan kɪ ɓʉ, ɔgbɪɓɪlɔɛ ɔdʉ 'yɪ 'lɪ -nɪ.» 'kɪ v di 'v ɔhɪɓɛn a 'yɪyɛ -wɪɪ ɔtuu -nɪ, 'tɪ- 'kɪ nyibli ɔdʉ 'yɛ nɪ di 'v wɪɔn nɪ ɔta. ɛ di 'wɪ nʉgba -mʉ', 'kwɪlɪ yɛ kɪ, -ɛ mi ɔgbɪa mɔ yɪ, ti -mʉ' -kɔ 'yɾi ɛ 'yɛ nɪ -hie 'vɔɔ 'lu -mɔ lɛ.

4 'Dɪayɪnʉ -na, -nyɾɔwɔ a 'mʉ, 'ɓʉ nyɾe 'v, ɛ 'yɪ yɪ -ɓɛɛ -nɪ, ɓʉ 'ta 'v 'a mʉ ɓʉ, -kɔtɪ a 'yɪ nyibliɪdʉ -mʉ', -v nɪ 'lɪ halɔ 'nyɪ yɪ 'wɪ,

5 -ɛ nuɔɔ, 'aan pepe, a nɛ -nyɾe'. -A 'yɪ nyibli -mʉ', -v nɛ 'lɪ halɔ 'nyɪ lɛ yɪ 'wɪ.

6 -Tɛ ɛ nɪ 'mʉ lɛ, 'a -tɪ, -a 'nɪ 'ɲmee 'lɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ -v -ɓɪ nɪ, 'v yɪ ɲme. -A mʉ -mɔ

-bɪ, -ba nɪ 'b -pleele', -ba koo nɛ -aan dɔnɔ win kɪ.

⁷ Tɔ 'bɔ -wɔn, 'kɪ nyibli yɪ 'b ble -pɛɛ -nɪ, 'b yɪ nɛ, 'tɔ', 'kɪ v yɪ 'waa dɔnɔ nɔ wlɔn hie -nɪ.

⁸ -A mu -mɔ -bɪ, -nyrɛ', -a nɛ. -A 'nɪ -na [a 'tɔ'. -Tɛ ɛ nɪ 'mɔ lɛ, 'a -tɪ, -a kɔ -ba koo nɛ -aan dɔnɔ win kɪ, ɛ kɔ, -ba 'cibi 'b -Yusu 'Kɪsɔ a [wɔ a yɪkuole, -ba 'cibi 'b nɔnɔɛɛ -wɛ, -ɛ nu [ɔ, ɛ 'wɪ [ɪ -tɛ -ba 'yɛ nɪ pɔ wen tawlawɔ, -ɛ di [ɛ nu, [dedede 'nɪ [ha -a mu lɛ -hɛn. 'Kɪ 'lɪ [wɔ yɪkuole 'kwɪɪ, -ba -ple -nyrɔwɔ -mɔ', -ɛ kɔ 'kwɪɪ Nyɪsɔa di 'b -a mu -waa -nɪ, -ɛ nu [ɔ, ɛ 'wɪ -tɛ -ba 'yɛ nɪ [tɪ wen 'kɪ ta-wɔnhungble 'lɪ.

⁹ Nyɪsɔa 'yɪ 'lɪ -a mu 'lɪ -ha, 'kɪ 'a yɪv 'mɔ -a mu kɔ a -tɪ. Kɛɛ, ɛ -ha 'lɪ -a mu nɪ, -ɛ di [ɛ nu, dɛ -mɔ', -Yusu 'Kɪsɔ -nɪ a -tɪ, ɛ 'mɔ -a mu wa, 'kɪ 'b 'a yɪv a -ta'.

¹⁰ -Yusu 'Kɪsɔ 'kɔ nɪ, 'kɪ 'b -aan -ta', -ɛ di [ɛ nu, ɛ kɔ -a mu 'hɛn-, -a 'mɔ 'b -tɛ nɪ -dɔ bɔ nɪ. 'Yɛ [bɪ -a 'kɔ, mɔ, 'yɛ [bɪ -a nɪ 'kɔ, -nyrɔwɔ -mɔ', ɛ di ya, ɛ kɔ -a mu 'hɛn-, -a 'mɔ 'b -tɛ nɪ -dɔ bɔ nɪ.

¹¹ 'A -tɪ ɔ, ba pɔpɔ 'kɪ yɪrɛ lɛ, ɛ kɔ, ba -hɪhɛ -nɪ, [wɪ yɪ, -tɛ a nɪ 'a nunuo.

Lɛ 'bɔɔwin

¹² 'Dɪayɪnɔ -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, nyibli -mɔ', -v nɪ Nyɪsɔa a -kɔan, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, ba [tuu 'b [nɔ. V nɔ- mɔ nyibli, Kɔkɔnyɔ [tɪ 'b bɔ, 'kɪ bɔ mɔ 'aan ye'nanyɔ, -ɛ di [ɛ nu, v 'mɔ 'a mu 'hɪrɔ -tɔɔ -nɪ.

¹³ Nyɪsɔa a -kɔan -mɔ', v nɪ a -tɪ, ba [tuu 'b [nɔ -tɛɛ, ɛ kɔ, ba nɔɛ [nɔ -tɛɛ. A kɔ 'aan 'bɪo 'hɛn-, ba kɔ kɔbɔwɛnɛnɛ.

¹⁴ 'Dɪayɪnɔ -na, -a nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, ba lee nyibli -mɔ', -v -mɪɪ, -ɛ mɔ, -mɪmɪɪ 'yɪ -tɛɛ -nɪ. Nyibli -mɔ', -v kɔ huannɔ, ba [tɪ 'lɪ [nɔ [wɔ 'kwɪɪ bɔ. Ba -hɛɛ nyibli -mɔ', -v 'yɪ 'kɪ -kɔ. Ba kɔ [wɔ a 'lɪɪ, 'kɪ 'b nyibli a pɛpɛ -mɔ'.

¹⁵ Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɔnɔ, -ɛ di [ɛ nu, nyiblo 'bɔ nu 'a mu dɛ -hɔan -mɔ, a 'nɪ [ha [a dɛ -hɔan -mɔ nu -wɛ. Ba [tɪ 'b 'kɪ 'a -nɛ tɪ, -ɛ di [ɛ nu, a 'mɔ 'aan 'bɪo [haande -mɔ nu, ɛ kɔ 'a -nɛ nyiblo [dɔ 'hɛn-.

¹⁶ Ba nu dɔdɔ 'a -nɛ tɪ,

¹⁷ ɛ kɔ, ba 'cibi 'b Nyɪsɔa a dɪdɔ.

¹⁸ 'Yɛ [bɪ [dedede yɪ 'a mu nɪ nɪ, ba -nyɪ Nyɪsɔa 'wɪo. Ba 'cibi 'b Nyɪsɔa a 'wɪo a -nyɪnyɪɛ, -ɛ nu [ɔ, kɛ- Nyɪsɔa nɪ 'a -hɔhɔa, 'a mu -mɔ', -v kɔ -Yusu 'Kɪsɔ 'hɛn-, -v -mɔɛ.

¹⁹ 'A 'nɪ 'kaa 'lɪ Nyɪsɔa a -Hɪhiu* yɪ, 'kɪ bɔ nu -kɔan.

²⁰ Nyibli -mɔ', -v -yɪ Nyɪsɔa a win wlɔn -hɛ, a 'nɪ 'yɪrɛ 'lɪ 'waa win.

²¹ -Tɪ a pɛpɛ, nyibli di hɪɪ, ba 'jɪrɔ [a' lɛ, -ɛ di [ɛ nu, a 'mɔ [v 'yɛ, 'bɔ mɔ, 'bɔ yɪ 'lɪ Nyɪsɔa -mɔ nɪ -hɛn. 'Bɔ mɔ, 'ba 'jɪrɔ [a' lɛ, 'a dɛ -mɔ', -ɛ nɔ yɪ, ɛ nɔ- ba 'ble kɔa.

²² Ba hie 'b 'a -nɛ yɪnyɛdɛ [dɔ bɔ.

²³ Nyɪsɔa -mɔ', -ɛ yɪ -a mu kɔbɔwɛnɛnɛ -nyɪ, bɔ nu [ɔ, ba [ɛɛɛ 'b yɪ pɛpɛ, ɛ kɔ, bɔ [tɪ 'aan -hɪhiu, kɔ 'aan [wɪɪ, kɔ 'aan -plahɔɪ a pɛpɛ 'yɪɛ, -ɛ di [ɛ nu, -nyrɔwɔ -mɔ', -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ di ya, dɛ 'kuku 'nɪ [ha 'lɪ 'a mu' nɪ.

²⁴ Nyɪsɔa -mɔ', -ɛ da 'a mu, 'kɪ ba mɔ 'a nyibli, ɛ di dɛ a 'mɔ 'nɪ nu, -kɔtɪ 'bɔ hɪɪ -tɪ, ɛ nɪ [ɛ nɪ.

²⁵ 'Dɪayɪnɔ -na, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ 'b -aan -ta'.

²⁶ Ba -nyɪnyɪ 'wɪo, [wɪ yɪ 'dɪayɪnɔ.

²⁷ 'N nyɛɛ nɛ 'a mu lɛ, 'kɪ 'lɪ -aan Kɔkɔnyɔ a 'nyɛ 'kwɪɪ, ba -hɛɛ 'ɛɪnɛn -bɔ, 'kɪ 'b Nyɪsɔa a nyibli a pɛpɛ ye'.

²⁸ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ bɔ nu 'a mu [haande -mɔ.

'HUEN A 'CRIEN, Pɔlv gba la TESALONIKIKUƐ yi

¹ 'Mɔ Pɔlv ɔntɔ, 'mɔ -yi 'crien bu 'cru, 'n kɔ Silas kɔ Timote 'huen-. 'A mu -mu', -v mɔ Nyɔsua a nyibli, -v ni 'lɔ Tesalonikidɔ 'kwli, 'a mu -a yi -mɔ 'cru -ni. 'A mu -mɔ -aan 'Baɔ Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɔtsɔ a nyibli.

² -Aan 'Baɔ Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɔtsɔ 'huen-, bu nu 'a mu ɔhaande -mɔ, kɔ, bu -nyi 'a mu kibuwɛɛnle.

Nyɔsua di pɔv nyibli -bati le -nyrɔwɔ -mu', -Yusu di ya

³ 'Dayɔnv -na, ε nɔv 'v le, 'kɔ -ba -nyi Nyɔsua 'wio 'a -nɛ ti, 'kɔ 'v 'aan -ta', -ε nu ɔ, a kuo -Yusu ɔwlv yi -tɛɛ, 'aan ɔwlv a yikuole 'a mu 'ε yi kle -bii -ni, ε kɔ, 'aan nɔvɛle 'ε yi kle -bii -ni -wɛ.

⁴ ε nɔ- nu ɔ, 'bu mɔ, ɔba ni 'v -Yusu a nyibli ye', -a pi 'aan -pli, -kɔti 'ye ɔbu nyibli bu yi 'a mu ɔhɔvɛn ni ɔtui, kɔ, bu yraa nɛ 'a mu, -tɛ a 'blee 'v kua, 'kɔ a 'blee 'v kua, 'a 'tɛ kuo -Yusu 'Kɔtsɔ ɔwlv yi.

⁵ De 'a 'mu, ε nɔ- tɔɛ ɔnɛ -a mu, -ε mɔ, -bati -mu', Nyɔsua di pɔv, ε di 'v yi 'ni 'sii -ni. -Tɛ a -nu, 'a kuo -Yusu ɔwlv yi, 'kɔ 'lɔ ɔhɔvɛndɔ -bu, 'a 'yiye 'kwli, 'a -ti, Nyɔsua di ɔnɛ 'ni nu, 'a mu 'lɔ 'a 'kɔ yrayrɔ -mu', -ε 'ye ni -wɛ 'lɔ 'kwli pa. Nyɔsua 'a 'kɔ yrayrɔ a 'mu, 'a -ti, 'a yi ɔhɔvɛndɔ a 'mu 'ye.

⁶ ε mɔ ɔhan-ti ɔntɔ, Nyɔsua a -bati di 'v yi 'ni 'sii -ni, -kɔti -tɛ nyibli ni 'aan ɔhɔvɛn a ɔtutuo, kɛ -ni -do Nyɔsua di nu, ε 'mu ɔnv ɔhɔvɛn ɔtu -wɛ.

⁷ 'A mu -bu, -v yi ɔhɔvɛn 'ye, -tɛ ti nɛ -bu, ε di -nyi 'a mu pɔv a bleele, a kɔ -a mu 'huen-. Kɛ- ε di ɔnɛ nu ti -mu', -ε kɔ 'yri -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu di 'lɔ yakɔ 'kwli -hɔn, ε kɔ 'a lɛlenyɔ -mu', -v ni 'kɔ ki 'huen-.

⁸ 'Bu mɔ, 'bu yi 'lɔ ni di, -a di 'v nɛ a -huhli, nyibli -mu', -v hɔa Nyɔsua kɔ, 'ti -v 'yi ɔhaantitɛ -mu' ɔwlv yi -kuo -ni, -ε nɛ -Yusu 'Kɔtsɔ a -ti -mɔ le, ε di ɔtu ɔnv ɔhɔvɛn.

⁹ ɔhɔvɛn v di 'ye, ε nɔ- mɔ: v di 'ni 'wan, -tɛ 'kɔ tɛ yi bu, Nyɔsua 'mu 'waa 'hru yi ka, -ε di ɔnɛ nu, v 'ni ɔha 'v -aan Kɔkɔnyɔ 'hɔv bu ni, ε kɔ, v 'ni ɔha 'lɔ 'a -ti a 'yi'buɔba gbagbu 'kwli pa.

¹⁰ -Nyrɔwɔ -mu', -ε kɔ 'kwli -aan Kɔkɔnyɔ di 'v -dii -ni de, 'kɔ -tebli a 'mu, ε di 'v 'lu -mɔ -muu -ni. -Nyrɔwɔ gbagbu a 'mu 'kwli, ε di 'ni di, -ε di ɔnɛ nu, 'a nyibli 'mu ɔv 'nyre le pɔ. Nyibli a pepe -mu', -v kuo ɔnɛ ɔwlv yi, v di -nyi ɔnɛ -ti a 'yi'buale. 'Aan 'mumu, 'kɔ a di 'lɔ ɔnv 'nyu ni, -kɔti

-Yusu a -ti -mu', -a lee nɛ 'a mu, a kuo ɔnɛ ɔwlv yi.

¹¹ ε nɔ- kɔ -ti, 'a -nɛ ti, ɔa de Nyɔsua, 'kɔ 'v 'aan -ta'. -A de ɔnɛ ni, ε di ɔnɛ nu, ε 'mu ɔv nu, a 'mu 'v yi 'sii -ni, 'kɔ 'v ɔv ye, ε kɔ, a 'mu nyibli -mu' pa, -v blɛ nɛ 'a 'kɔ yrayrɔ -mu' yi, -ε kɔ 'kwli ε daa 'lɔ 'a mu. -A de ɔnɛ ni -wɛ, ε di ɔnɛ nu, ε 'mu 'a mu -hɛɛ -ni, 'kɔ 'lɔ 'a 'kɔkɔntɔ 'kwli, 'kɔ ba nu ɔhaan-tebli a pepe -mu', a -hɔvɛ ba nu, ε kɔ -kɔan -mu', a ni 'huen-, 'kɔ 'lɔ 'a ɔwlv a yikuole 'kwli.

¹² Nyibli 'bu yi de 'a mu ni 'ye, v kɔ bu pɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'nyre le 'aan -ti, v 'mu 'a mu 'nyre le pɔ -wɛ, -aan Kɔkɔnyɔ a 'mu a -ti. De 'a mu, ε kɔ bu mu 'lu -mɔ, -kɔti -aan Nyɔsua kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɔtsɔ 'huen-, v ni 'a mu ɔhaande -mɔ.

2

De -mu', -ε di 'lu -mɔ mu, 'ti- -Yusu 'Kɔtsɔ 'mu di

¹ 'Dayɔnv -na, ti -mu', Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -a 'mu le 'kukue -ni, 'kɔ 'v ɔv ye, ε nɔ- kɔ -ti 'ni yi 'a mu -lee -ni. -A -nyɛɛ nɛ 'a mu le:

² Nyibli -bi 'bu yi ɔv ni hle, -ε mɔ, -nyrɔwɔ -mu', -aan Kɔkɔnyɔ di ya, ε nyre 'v ni, ε 'ni 'gbugbloo 'lɔ 'a mu, ε kɔ, ε 'ni 'nuo 'lɔ 'a mu huannɔ. A 'ni 'pɔv 'lɔ ɔhan-ti, 'ye ɔbu v pɔ le, -ε mɔ, Nyɔsua, nɔ- tɔɔ ɔnv ɔv, mɔ, 'ye ɔbu a 'wɔv 'v ɔv nyibli -mu', -v hle Nyɔsua a -ti wien, mɔ, 'ye ɔbu v lee nɛ 'a mu, -ε mɔ, mɔ ɔcɔti.

³ A 'ni 'wɛɛn 'lɔ, 'kɔ nyibli bu kaa nɛ 'a mu. Ba yi ɔnɛ, -ε mɔ, 'ti- -nyrɔwɔ a 'mu, ε 'mu 'v nyre, nyibli -huɔhuɔ di hie 'v Nyɔsua a 'hru bu, kɔ 'crekɔnyɔ gbagbu -mu', Nyɔsua di -huan ɔa 'lɔ na 'nyi pɔ, nɔ- di 'a -kɔan -wlu ɔtu.

⁴ 'Crekɔnyɔ a 'mu, ε di nyibli 'ni -lee -ni, bu 'kee nɛ 'a -nɛ ɔdedede a dida, mɔ 'ye ɔbu ε mɔ Nyɔsua. ε di ɔnɛ 'ni hla -wɛ, -ε mɔ, ε nɔ- ni 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yi, ε 'mu 'lɔ Nyɔsua a 'kagbau bu pa, ε 'mu 'lɔ gbata -mu' 'kwli bu ni, ε 'mu ɔv hla, -ε mɔ, ε nɔ- mɔ Nyɔsua.

⁵ -Tɛ 'n ni la 'lɔ 'a mu 'nyi, -ti a 'mu, 'n lee la 'a mɔ ɔv ni. ɔBɛ ε 'ni -bi ɔnɛ 'lɔ 'a mu 'kwli?

⁶ -Tɛ ti nɛ -bu, ɔdedede ka 'crekɔnyɔ a 'mu yi, 'kɔ bu di. De 'a mu, a yi ɔnɛ ni. Ti -mu', Nyɔsua wa 'nyre, 'bu nyre 'v, 'crekɔnyɔ a 'mu, ε di bi pepe'.

⁷ ε mɔ ɔhan-ti ɔntɔ, -tɛ ti nɛ -bu, nyibli -huɔhuɔ, v nɔ- wɛn Nyɔsua yi. -A yi 'kɔ -hɔvɛn a 'mu ni, -kɔti Nyɔsua tɔɔ nɛ -a mɔ ɔv ni. -Ti -bu, 'n hle, ε di 'v 'ni nyre, kɛɛ, ε 'yɛɛ 'v ni nyre. ε blɛɛ yi, nyiblo -mu', -ε ka 'Crekɔnyɔ a 'mu yi, bu -ha 'v ɔv 'hru wlon,

⁸ 'ti- 'crekɔnyɔ a 'mu, ε 'mu pepe' bi. -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'bu -di, 'kɔ 'lɔ 'a -ti a 'yi'buale

'kwli, ε di □hloon 'v 'crekonyo a 'mυ pepe 'lu, ε 'mυ bu -we.

⁹ 'Crekonyo a 'mυ, 'bu bi pepe', ε di 'nι di, 'kι 'lι Satan a 'klι 'kwli, ε 'mυ □wlekeε-tebht -huohυ nu. □Wlilekeε-tebht a 'mυ, ε nο- ε di nu, ε 'mυ nyibli -kaa -nt.

¹⁰ Ε di nu ynyre-tebht a gblegble, ε 'mυ nyibli -mυ' -kaa -nt, υ di 'lι na -mυ' 'nyι pu, -ε 'ye nι jre, -te 'klo te yι bu. Nyibli a 'mυ, υ di 'ye □hwen, -koti υ 'nι -hva□a lι -tι a -tee, υ 'yι□ι -nυε -nt. 'Bu mo, 'bu wen wen -tι a -tee kι, Nyisva di wen □nυ 'nι wa.

¹¹ -Te υ 'ye nι -hva Nyisva, 'a -tι, Nyisva ni□e nι, 'waa 'lule-hihie 'ε mii ke', kο, 'υ kuo hι □wlv yι.

¹² 'A -tι, Nyisva a -bati di nyibli a pepe a 'mυ 'nι klo, -υ 'ye nι -hva -tι a -tee, kο, -υ nυε -bu nu -tebht -hυn.

Nyisva -ha 'lι 'a mυ ni, ε 'mυ 'a mυ wa a -tι

¹³ 'Diaynυ -na, 'a mυ -mυ', Nyisva nυε -nι, ε nοο 'υ le, 'kι -ba -nyi□e 'wio 'a -ne ti, 'kι 'υ 'aan -ta', -koti -te Nyisva 'mυ la 'klo -wlv □tu, ε -ha la 'lι 'a mυ nι, -ε di□e nu, ε 'mυ la 'a mυ wa, 'kι 'lι 'a -Hihiu* a 'klι 'kwli. 'A -Hihiu a 'mυ, nο- nu□o, 'a -he Nyisva a nyibli. Ε we 'a mυ nι, -ε nu□o, a kuo -tι a -tee □wlv yι.

¹⁴ Ε 'mυ 'a mυ wa a -tι, 'ε da la 'a mυ, 'kι ba kuo la□a □wlv yι, ti -mυ' -kο 'yri -a pu la 'a mυ -Yusu a □haantitie. Ε -hve la□a nι, 'kι ba nu doδυ, 'kι 'υ -aan Kοkonyo -Yusu 'Klsv a -tι a 'yι'buale a -ta'.

¹⁵ 'A -tι, 'na 'diaynυ -na, ba 'tε kuo -Yusu 'Klsv □wlv yι, kο, ba naa -tebht -mυ', -a tοο ne 'a mυ □wlv kι le, 'ye □bu 'kι 'υ wunto 'yri, kο, 'ye □bu 'kι 'υ 'cruen kι.

¹⁶⁻¹⁷ -Aan Kοkonyo -Yusu 'Klsv a 'mυ, ε kο -aan 'Bai Nyisva, -ε nυε ne -a mυ, bu □tu 'lι 'a mυ □wlv 'kwli bu, ε kο, bu -nyi 'a mυ 'klι, 'kι ba nu □haan-tebht, ε kο, 'kι ba hla □haan-tι 'a -ne ti. -Te Nyisva ni -a mυ □haande -mο, ε yι -nyi -a mυ 'klι 'a -ne ti, ε kο, ε yι -a mυ 'nι -heε -nι, 'kι -ba -ple □haande -mυ', -a yι, ε di -a mυ -nyi.

3

Ba da Nyisva, 'kι 'υ -aan -ta'

¹ 'Diaynυ -na, de -kο kι -a di 'υ -yree -nι, ε nο- mο: ba da Nyisva, 'kι 'υ -aan -ta', -ε di□e nu, Kοkonyo -Yusu a win 'mυ bu 'heen -nι, nyibli 'mυ□υ kva 'ble, ε kο, υ 'mυ 'b□υ 'υ □tuu -nι, □wι yι, -te a nι 'a nunuo.

² Ba da Nyisva -we, -ε di□e nu, ε 'mυ -a mυ -heε -nι, nyibli -bu, -υ kο 'cre, υ 'nι □ha -a mυ de -huan □δυ mο nu, -ε nu□o, ε kο nyibli -bι, 'υ 'ye nι wen□e kι, 'kι bu kuo -Yusu □wlv yι.

³ Kee, 'bu mo, □nι kuo -aan Kοkonyo □wlv yι, ε 'nι -hie□e 'υ -mυ bu. Ε di 'a mυ

'nι -heε -nι, a 'mυ 'klι kι nι, ε kο, ε 'mυ□υ nu, 'kι 'kuo -hυn* a nyiblo gbagbu 'ye nι di 'a mυ de -hvan -mο nι nu.

⁴ -A kuo ne -aan Kοkonyo □wlv yι, 'kι bu nu□o, -tι -mυ', -a tοο la 'a mυ, ba 'cibi 'υ 'a nunuo.

⁵ -Aan Kοkonyo bu -heε ne 'a mυ, -ε di□e nu, Nyisva a nυεle 'mυ kle -bii -nι, 'kι 'lι 'aan □wlv kι, ε kο, -te a 'blee 'υ kva, 'kι ba 'blee 'υ kva, □wι yι, -te -Yusu 'Klsv ni la 'a nunuo.

Ε nοο 'υ le, 'kι nyiblo bu nu -kvan

⁶ 'Diaynυ -na, -a -hve□e nι, 'kι 'lι -aan Kοkonyo -Yusu 'Klsv a 'nyre 'kwli, ba hloo -Yusu a nyibli -mυ', -υ mο -mimlinyibli -mο le. Υ nu- mο -bι, υ 'nι □tuu□o 'υ de -mυ', -a tοο ne 'a mυ.

⁷ 'Aan 'mumu, a yι□e nι, -te a kο ba nu 'lι -aan □pι a le-hιhιa. -Te -a di la 'lι 'a mυ -mο, -a 'nι -nu□o la -mimlinjmlt le.

⁸ -A 'nι -di□e la 'aan dii-tebht dadυ. Kee, 'tο kο -nyre, □hwen, nο- -a yι la 'ye, -aan □gbetu, □a ni la -kvan, -ε di□e nu, -a 'mυ -aan dionυ le -kikle -nι. -A 'nι -hva□a la ba kο la lekiklele -aan -tι.

⁹ Ε mο □han-tι □nιo, 'hru pe la 'υ bu, 'kι -ba -hva la 'a mυ diide, keε, ε mο de □nιo, □a -hve -ba tοο la 'a mο□o. Ε nο- kο -tι, □a ni la -kvan.

¹⁰ -Te -a nι la 'lι 'a mυ -mο, ke- -a pι la: «Nyiblo 'bu 'ye nι -hva bu nu -kvan, ε 'yι yι -bleε -nι, bu di de.»

¹¹ Ε 'wι yι, -a 'wιn nι, -ε mο, nyibli -bι nι 'lι 'a mυ 'nyι, 'υ nι -mimlinjmlt le. Υ 'nι -hva□a lι bu nu -kvan, keε, de υ nυε -nι, ε nο- mο, bu pu 'lι 'waa 'bio a -tι wunto 'nyι le.

¹² Nyiblidυ a 'mυ, υ nu- -a yι 'lι -mο -hlee -nι. -A yι □nυ 'nι -lee -nι, 'kι 'lι -aan Kοkonyo -Yusu 'Klsv a 'nyre 'kwli, -ε mο, bu nu -kvan -tee, -ε di□e nu, υ 'mυ 'waa dionυ yι -won.

¹³ 'Diaynυ -na, 'a mυ -mο -bι, ba 'cibi 'υ, ba nu □haande. 'Aan 'klι 'nι 'weε 'lι.

¹⁴ -Bakle, nyiblo -bι di 'υ 'nι nι, -tι -bu, -a yι 'cru, 'kι ε 'ye nι di 'υ□υ nι □tuu -nι. 'Bu mo, 'bu nι 'mυ le, -ε -bι ba 'neε □ne 'yie kι bu, ε kο 'a mυ 'hven-, a 'nι 'bibie 'lι 'yι le, -ε di□e nu, -tυι 'mυ□υ nu.

¹⁵ 'A 'nι 'yraa 'lι□ι, keε, ba -gbεε □ne -tee, -koti ε mο 'aan 'diayι □nιo.

Le'boωwin

¹⁶ -Aan Kοkonyo -Yusu a 'mυ, -ε yι nyibli kιbuweenle -nyi, bu -nyi 'a mυ kιbuweenle 'a -ne ti, 'kι 'υ 'a -ne □dedede a -ta'. -Aan Kοkonyo -Yusu bu nι 'υ 'aan pepe -mο.

¹⁷ Kι mo 'cruenkotυ -bu kι, 'mο Polυ, 'na □gbetu, 'mο -yι 'cru. 'N 'beti 'a mυ. Ke- 'n nι 'na 'nyre a 'cιcru, 'kι 'lι 'na 'cru nι a pepe 'kwli. 'Na 'cιcru-jio, nu- di 'a mο□o -tοο -nι, -ε mο, Polυ □cru 'cruen -bu.

¹⁸ -Aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɩsɔ bɔ nu 'aan
pɛpɛ □haandɛ -mɔ.

YI-HECRIEN, Pɔlu gba la TIMOTE yɪ

1 'Mɔ Pɔlu, 'mɔ -yɪ 'crien -bu 'cɪ. 'Mɔ -Yusu 'Kɪsu a -mɔnanyɔ* ɔnɔ, -ɛ nu ɔ, -aan Wanyɔ Nyɪsu a kɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɛn-, v nu- lee 'mɔ. -Yusu 'Kɪsu a 'mɔ, ɛ nɔ- kɔ -bu nu de -mɔ', -a yɪ -ple.

2 Timote, -mɔ 'n yɪ -mɔ 'cɪɪ -nɪ. 'Mɔ Nyɪsu naa 'lɪ, 'tɪ- ɔnɪ kuo -Yusu ɔwɔ yɪ. ɛ nɔ- nu ɔ, ɔnɪ mɔ 'na 'yɪ. -Aan 'Bai Nyɪsu a kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsu 'hɛn-, bu nu -mɔ ɔhaande -mɔ, bu yɪ -na nyat, kɔ, bu -nyɪ -mɔ kibuwɛɛnle -wɛ.

Ba -gbɛɛ nɛ 'aan dɔnɔv, 'kɪ 'v hɪtɔle a -ta'

3 -ɛ -bɪ 'kɪ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ 'n mi la 'lɪ Masɛduantɔlɔgbɔ 'kwɪlɪ, 'n lee la -mɔ nɪ, -bu nɪ la 'lɪ Efɛsɪdɔ 'kwɪlɪ bu. -Tɪ nɪ -dɔ a 'mɔ, 'n lee la -mɔ, ɛ nɔ- 'n 'tɛ hɛ, 'kɪ -bu nɪ 'lɪ Efɛsɪdɔ 'kwɪlɪ bu, -ɛ nu ɔ, 'kɪ 'lɪ Efɛsɪ, nyɪbli -bɪ nɪ 'lɪ, -v tɔɛ nyɪbli -tɪ -mɔ', 'n 'yɪ ɔnɔ -tɔɔ -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsu a -tɪ a -ta'. Lee ɔnɔ, bu 'kee nɛ 'a nunuɔ.

4 Lee ɔnɔ -wɛ, bu 'kee hɛledɔ a pɔpɔ, 'kɪ 'v Nyɪsu a -tɪ -mɔ', kɔ, bu 'kee gbɛ a pɔpɔ -wɛ, 'kɪ 'v -aan 'baɪnɔ a ɔhrɪn a ɔhrɪn a -ta'. -Tɛblɔv a 'mɔ, ɛ nɪ ɔɛ nɪ, nyɪbli 'v pɪ gbɛ dɪakt, kɛɛ, 'waa gbɛ a 'mɔ, ɛ 'nɪ -hɛɛ ɔɛ nyɪbli, 'kɪ bu wen de -mɔ', Nyɪsu -hɛɛ kɪ, -ɛ nɪ ɔɛ, 'tɪ- 'v kue ɔnɛ ɔwɔ yɪ, 'tɪ- Nyɪsu 'ɛ wɛ ɔnɔ.

5 De -mɔ', -ɛ mɔ de gbɔgbɔ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsu a tɔle 'kwɪlɪ, ɛ nɔ- mɔ -Yusu a nyɪbli bu kɔ nɛɛ. Nyɪblo 'bu nɪ 'v, 'a ɔwɔ 'bu 'sɪi 'v yɪ, ɛ kɔ, 'bu 'yɛ nɪ yɛɛ ɔnɛ -tɪ, 'bu kuo -Yusu ɔwɔ yɪ -tɛɛ, -ɛ -bɪ nyɪblo a 'mɔ, ɛ dɪ kɔ nɛɛ a 'mɔ, -kɔtɪ 'n hɛ.

6 Kɛɛ, 'kɪ 'lɪ Efɛsɪ, ɛ kɔ tɔɔnyɔ -bɪ, 'v hɛ 'v ɔhaantɔle bu, 'v pɪ gbɛ, 'ɛ 'yɪ 'tɪ yɪ -kɔɛ.

7 V -hɛ bu mɔ Nyɪsu a tetɛtɔnyɔ gbɔgbɪ, kɛɛ, -tɪ -mɔ', v tɔɛ -nɪ, v 'yɪ ɔnɪ -yɪ, kɔ, -tɪ -mɔ', 'waa 'mumu, v pɔ ɔhan-tɪ, -ɛ kɔ kɪ v yɪ 'v -hlee -nɪ dɪakt, v 'nɪ -yɪ ɔnɪ hɪ.

8 -A yɪ ɔɛ nɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsu a tɛtɛ ɔ ɔhaande ɔnɔ, 'bu mɔ, -tɪ -bu, ɛ hɛ, ɔba yɪ ɔnɪ nyɪbli a tɔle nɪ nɪ.

9 -Ba kɔ 'a yɪyɛ, -ɛ mɔ, Nyɪsu 'yɪ tɛtɛ a 'mɔ -nu, 'kɪ 'v nyɪbli -mɔ', -v 'sɪi 'v yɪ -mɔ, kɛɛ, ɛ nu ɔ nɪ, 'kɪ 'v de 'kukununyɔ -mɔ. Nyɪblɔv 'a mɔ, v 'nɪ ɔtuu ɔnɪ 'v Nyɪsu kɔ 'a tɛtɛ 'hɛn- 'v, kɔ, 'v 'yɪ 'v 'waa 'bɪo -tonyɪbli a 'v ɔtuule -kɔ, kɔ, 'waa ɔwɔlɪ yɪraa Nyɪsu a -tɪ nɪ, 'v 'lɛ nyɪbli, mɔ 'yɛ ɔbɪ bu mɔ 'waa 'baɪ kɔ 'waa 'dɪi 'hɛn-,

10 'v nɪ 'lawlu, kɔ 'a -nɛ 'kugbapudɛ ɔbu 'hɛn-, nyɪbɛpɔ 'v nɪ 'waa 'bɪo nyɪbɛpɔ nɔgbɪ -mɔ', 'v yɪ -tonyɪbli 'yɪ, 'v nɪ ɔnɔ ɔkoyɔ -mɔ', 'v kɔ hɪ lɛ, kɔ, 'bu hɪa -tɪ, v 'nɪ -nu ɔnɪ hɪ. Nyɪblɔv 'a 'mɔ, -tɛblɪ a pɛpɛ -mɔ', v nɪ, ɛ kɔ Nyɪsu a ɔhaantɛ, -ɛ mɔ ɔhaantɔle 'hɛn-, ɛ 'yɪ -pɛ.

11 Kɛ- Nyɪsu a ɔhaantɛ nɪ 'a tɔle. ɔHaantɛ a 'mɔ, Nyɪsu nɔ- lee 'mɔ, ɔbu pɔ ɔnyɪbli. ɔHaantɛ a 'mɔ, ɛ tɔɛ nɛ -a mɔ Nyɪsu a -tɪ a 'yɪ'buɔɔ, Nyɪsu -mɔ', -ɛ yɪ -a mɔ pɔ a bleɛɛ -nyɪ.

Pɔlu yɪ -nyɪ -Yusu 'wɪo, 'kɪ 'v ɔhaande -mɔ', ɛ nu ɔ -mɔ a -ta'

12 'N yɪ -nyɪ -Yusu 'Kɪsu 'wɪo, -ɛ mɔ -aan Kɔkɔnyɔ. ɛ nɔ- nyɪ 'mɔ 'kɪ, 'kɪ ɔbu nu 'a -kvan -bu, ɛ -nyɪ 'mɔ. 'N yɪ -nyɪ ɔɛ 'wɪo, -tɛ ɛ -nu, 'ɛ -ha 'lɪ 'mɔ, 'kɪ ɔbu mɔ 'a -kwannunyɔ,

13 mɔ -bu, tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, -ɛ yɪ la 'a 'nyɛ yɪ nyɛ, -ɛ ɔtɪ la ɔhaantɛ, ɛ kɔ 'a nyɪbli 'hɛn-, -ɛ -hɛ la ɔhaantɛ 'yɪ lɛ. Kɛɛ, Nyɪsu yɪ 'na nyat, -ɛ nu ɔ, 'n 'yɪ la -Yusu 'Kɪsu ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, kɔ, de -mɔ', 'n nɪ la, 'n 'yɪ la ɔhaantɛ -yɪ.

14 -ɛ -bɪ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu nu 'mɔ ɔhaande -mɔ dɪakt, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwɪlɪ. ɛ nu ɔ nɪ, 'nɪ kuo ɔnɛ ɔwɔ yɪ, kɔ, 'nɪ kɔ 'a nɛɛ.

15 ɛ kɔ win -bɪ, 'ɛ mɔ -tɛɛ a win. Nyɪbli a pɛpɛ blɛɛ yɪ, bu kuo ɔnɛ ɔwɔ yɪ. Win a 'mɔ, ɛ nɔ- -bu: -Yusu 'Kɪsu dɪ 'nɛ- tɔtɔ kɪ, -ɛ dɪ ɔɛ nu, ɛ 'mɔ de 'kukununyɔ wɪ. 'Na 'mumu -bu, 'n mɔ la de 'kukununyɔ a nyɪblo gbɔgbɔ.

16 -Tɛblɪ 'kukui, 'n nɪ la a -tɪ, ɛ nɔ- nu ɔ, Nyɪsu 'ɛ yɪ 'na nyat, 'ɛ nu ɔ, -Yusu 'Kɪsu 'ɛ 'la ɔwɔ dɪakt, 'kɪ 'v 'na -ta', 'yɛ ɔbɪ 'na -tɛblɪ 'kukui, 'n nɪ la, bu -hu. Kɛ- ɛ -nu, 'ɛ tɔɔ ɔnɛ nyɪbli yɪ, -ɛ mɔ, 'yɛ ɔbɪ nyɪblo a -tɛblɪ 'kukui bu -hu, -Yusu 'Kɪsu kɔ ɔwɔ a 'lɪa, 'kɪ 'v nyɪblo a 'mɔ -mɔ', -ɛ dɪ ɔɛ nu, 'a -nɛ nyɪblo 'mɔ ɔwɔ yɪ -kuo -nɪ, Nyɪsu 'mɔ nyɪblo a 'mɔ 'kɔ yɪyɪ, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ -nyɪ.

17 Nyɪsu bu kɔ -tɪ a 'yɪ'buɔle kɔ 'v ɔtuule tɪ a pɛpɛ. ɛ nɔ- mɔ 'kɔhɛbɔdɔ. ɛ 'nɪ 'kɔ ɔnɪ hɪ 'kɔ -mɔ 'kɔ. Nyɪblo 'nɪ 'yɛ ɔnɪ hɪ. ɛ nɪ -dɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsu. Kɛ- ɛ nɪ mɔ.

18 'Na 'yɪ Timote, tɪtɛ -bu, 'n yɪ -mɔ tɪ, 'n -hɛɛ ɔɛ nɪ, 'a -tɪ 'nɪ 'hɪruo 'lɪ -mɔ -mɔ. ɔTu 'v 'kɪ, yɪnɔ-kvan -bu, -nɪ, -bu nu ɔnɪ -tɛɛ, ɔwɔ yɪ, -tɛ 'ɛyɔtɔyɪ nɪ, 'ɛ -wen tɔ. ɛ 'nɪ 'hɪruo 'lɪ -mɔ -mɔ, -ɛ mɔ, Nyɪsu a ɔgbɛtɔ, ɛ nɔ- nyɪ -mɔ -kvan -bu, -nɪ. ɛ nɔ- naa la 'lɪ ɔnɪ 'a winwɔn-hanyɔ* wɔn, 'v hɪ la ɔhaantɛ.

19 'Cɪbɪ 'v -Yusu a ɔwɔ a yukuɛ. Pɔ -na ɔwɔ a win nɔv yɪ bu, ɔnɪ ɔha -tɛblɪ -mɔ', -ɛ kɔ kɪ -na ɔwɔ yɪ 'v -mɔ -mɔ 'plɛɛ -nɪ nu. ɛ kɔ nyɪbli -bɪ, 'yɛ ɔbɪ 'waa ɔwɔlɪ bu yɪ ɔnɪ 'nyɛ nɪ ɔhɛn, v 'nɪ -pɔ ɔnɪ hɪ 'waa ɔwɔlɪ

nva yi bu. E no- nu□o, 'v -sa, 'ki 'v -Yusu a □wlv a yikuole -mo.

²⁰ 'Ki 'l □nv 'nyl, 'ki Himene ko Alesadru 'hven-, v ni 'l. E no- nu□o, ni pu □nv 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu Satan -ji', -e di□e nu, v mu □hven 'ye, v mu□v yi, -e mo, nyiblo ni 'ye□e l Nyisua -ti -hvin 'hvi le.

2

-Te -mu', -a ko ba nu -tebli a nunuo, 'ki 'l 'cve 'kwli

¹ Yi-hede, 'n -hve ba nu, 'a mu -Yusu a nyibli, e no- mo ba da Nyisua, 'ki 'v nyibli a pepe a -ta', ba pu 'l □nv Nyisua -ji' bu, ko, ba -nyi Nyisua 'wio -we, 'waa -ti.

² Ba da Nyisua, 'ki 'v 'kuipu ko bodtopu ko 'blugbanaanyu a pepe a -ta', -e di□e nu, -a 'mu plo a bleele ko, e ko kibuwēenle 'hven-, 'ki 'ne- 'klo -bu ki. -Ba □tuu 'v Nyisua 'v, ko, -aan nunuklo bu 'sii 'v yi.

³ De a 'mu, e no- no yi, 'ki 'v Nyisua ye'. E no- wa -a mu,

⁴ ko, 'e -hve bu wa nyibli a pepe, ko, 'e -hve bu yi -ti a -tee.

⁵ Nyisua mo Nyisua ni -do. 'Ki e ni 'l 'kubia -bi ki, -tonyibli 'v ni 'ne- 'kubia -bi ki. Nyiblo ni -do, e no- ni 'v Nyisua ko -tonyibli 'hven- -gbati. Nyiblo a 'mu, e no- mo -Yusu 'Khsu, -e -he -tonyiblo.

⁶ E di 'ne- ni, 'e -ha 'a dionu, 'e 'ku, 'ki 'v nyibli a pepe a -ta', e 'mu □nv □gble, 'ki 'v 'waa de 'kuku -mo', e 'mu □nv 'a nyibli -mo' nu. Ke- -Yusu nu□o nyibli a toole, -e mo, Nyisua -hve bu wa nyibli a pepe. Ti -mu', Nyisua wa la 'nyre, 'ki -Yusu too 'v nyibli de a 'mu.

⁷ E no- ko -ti -Yusu 'e nu 'mu 'a lelenyo -mo, ko 'a -monanyo* 'hven-, -e di□e nu, nyibli -mu', -v 'yi -Juukwe* 'pa-, 'mu □nv Nyisua a □haantitie -too -ni, v mu -Yusu □wlv yi -kuo -ni, ko, v 'mu -ti a -tee yi. -Ti -bu, 'n hle, e mo □han-ti □no, e 'yi hi 'pa-.

⁸ -E -bi 'ki, 'n -hve□e ni, nyibepu bu da Nyisua, 'ki 'v 'a -ne -tite □du. 'Bu mo, 'bu yi□ti ni de, 'waa □wlv bu 'sii 'v yi, yru ko gble 'ni 'nu 'l 'waa □wlv ki.

⁹ Nugbi -mo -bi, 'waa 'hulepu-tebli, v pi 'hvi le, bu ko 'v, v 'ni 'yaa 'l 'waa dionu. 'Waa yunuo v bleē yi bu □mvo le, e 'yi bu bi 'ludu -mu', nyibli bu 'ye, 'v 'te 'v ble, ko, e 'yi bu □tu 'l nvi□yri 'waa dionu nvi' le, bu pu -ti dabvi le, ko, bu pu 'cun lo le, e ko 'hulepu-tebli -mu', -e pi □die diakti.

¹⁰ -Te -mu', 'waa yunuo ko bu ni 'mu, e no- -bu: 'Waa nunuklo ko bu 'sii 'v yi. 'Bu yi nuna le ni ni, -e -bi nyibli di□e 'ni 'ye, -e mo, nugbi a 'mu, v nve Nyisua ni, 'ti- 'v □tui 'v□v 'v.

¹¹ Nugbi 'bu yi Nyisua a toowin ni 'wun, v bleē yi, bu pu□v nva yi bu, bu □tuu 'v 'cve a ye'nanyo -mu', -v tve Nyisua a -ti.

¹² 'Ni -hua□a li□i, 'ki nugba bu too nyibeyugbe Nyisua a -ti, ko, 'ni -hua□a li□i -we, 'ki nugba bu ni 'v nyibeyugbe 'lu yi, kee, bu pu 'v nva bu,

¹³ -e nu□o, Adamu, e no- Nyisua nu yi-hede, 'ti- 'e nu nugba, -e mo Efu.

¹⁴ 'Ya 'v 'lu de, Satan, -e mo 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu, e 'yi Adamu 'pa-, e 'yi□i me le -ha, 'ki bu kaa □ne, kee, nugba, e no- -ha□a me le, 'ki bu kaa □ne, 'ti- nugba a 'mu, 'e -he Nyisua a -ti le.

¹⁵ Kee, 'ye □bu bu ni 'mu le, nugbi di ko 'yonu, 'ti- Nyisua di □nv 'ni wa, 'bu mo, bu 'cibi 'v 'a □wlv a yikuole, ko, 'bu ko nvele, ko, 'waa nunuklo 'bu 'sii 'v yi, 'ki 'v Nyisua ye', ko, 'bu 'ye ni 'yaa 'l 'waa dionu.

3

'Cve a 'yie□tunyv

¹ E ko winbu -bi, 'e mo -tee a winbu. E no- -mo: Nyiblo 'bu yi□ti ni -hve, bu mo 'cve a 'yie□tunyo, e mo □haande □no, e 'yi□i 'lu -mo le -hie.

² 'Cve a 'yie□tunyo, a nunuklo bleē yi, bu no yi, -e di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha□a -ti -yee -ni, ko, e bleē yi, bu mo nugba ni -do a nyivu*, e ko bu yi 'a dionu a naale, 'e ko bu -hie 'lu le -tee, 'a nununmli ko bu 'sii 'v yi, e ko bu yi 'dagbi -mu', -v pve 'l 'a -te a lekiklele, e ko bu yi Nyisua a -ti a toole -tee,

³ e 'yi yi bleē -ni, bu -hie ne 'a dionu no wlon, e 'yi yi -bleē -ni, bu ko yru, kee, e ko bu ko □wlv a 'lila, ko, e bleē yi, bu □mvo□o le, 'ki nyibli a pepe bu ko kibuwēenle, e 'yi yi -bleē -ni, bu nve 'wliye diakti,

⁴ e bleē yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tee, bu nu□o, 'a 'yonu bu ko 'a 'v□tuule -tee,

⁵ -e nu□o, nyiblo 'bu 'yi 'a dionu a 'kayu a naale -yi, -e -bi e 'yi 'li□i 'l -we, bu naa Nyisua a 'cve.

⁶ 'Bu mo, 'ba yi 'v 'cve a 'yie□tunyo bu ni □tui, e 'ni 'moo 'l nyiblo -mu', -e -he mo mo -Yusu a nyiblo. 'Bu pa, 'bu mo nyiblodu a 'mu, -e -bi e di 'yaa 'l 'a dionu. 'Bu nu□o, -e -bi Nyisua a -bati di□e 'ni klo, □wi yi, -te e nu 'kuo -hvin* a nyiblo gbagbu a kvoklo.

⁷ Nyiblo -bu, -e di 'cve a 'yie□tunyo -he, 'a nunabvi bleē yi, bu nu□o, nyibli -mu', -v 'yi -Yusu a nyibli 'pa-, bu ko 'a 'v□tuule. E no- 'yi□i 'pa-, e di pie 'waa 'yie, 'ti- v 'mu□v -ti -yee -ni, -e -bi 'kuo -hvin a nyiblo gbagbu -we 'l bu ka□a yi ni, -e di□e nu, e 'ni □ha -kuan nu -tee.

'Cve a -heenyibli

* 3:2 3:2 -v'v-: e 'yi yi -bleē -ni, bu nu -wlawlt.

8 'Cɔe a -hɛenyibli -mɔ -bɪ, ɔ kɔ bu pu 'waa dɔnɔ gblo yi. Ɖ 'yi yi -bleɛ -ni, bu naa 'li ni 'hɛn. Ɖ 'ni 'naa 'li nɔ dtaki. Ɖ 'ni 'nɔe 'li 'wliye daki.

9 'Waa nunuklo bu 'sii 'b yi, -ɛ diɛe nu, 'waa ɔwɪ 'ni ɔha ɔnɔ -ti -yɛɛ -ni. 'Ti-wɪnbu -bu, Nyɪsua tɔnɔ ɔnu, bu 'bleɛe kwa -tɛɛ.

10 'Ti- a 'mu 'b 'cɔe a -hɛenyibli ble ɔtu, yi-hede, a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba ɔte ɔnu 'yi. 'Bu mɔ, 'ba 'yeɛe, -ɛ mɔ, 'waa nunuklo 'sii 'b yi, -ɛ -bɪ a -wɛ 'li ba ɔtu 'b ɔnu bu ni.

11 'Waa nugɪ a 'klo kɔ bu 'sii 'b yi -wɛ. ɛ 'yi yi -bleɛ -ni, 'waa pɔpɔwin bu nyre yi. Ɖ bleɛ yi, bu pu 'waa dɔnɔ gblo yi. Ɖ bleɛ yi, bu mɔ nugɪdɔ -mɔ', nyibli -wɛ 'li bu kuo ɔwɪ yi.

12 'Cɔe a -hɛenyiblo bleɛ yi, bu mɔ nugba ni -dɔ a nyɪbɔ'. ɛ bleɛ yi, bu yi 'a 'kayu a naale -tɛɛ.

13 'Bu mɔ, 'cɔe a -hɛenyibli 'bu yi -kwan ni ni -tɛɛ, -ɛ -bɪ nyibli di 'b ɔnu 'ni ɔtuu -ni. 'Bu mɔ, 'bu yi Nyɪsua a -ti ni hɛ, ɔ 'yi yi -bleɛ -ni, bu pie nyiblo ɔdu a huannu, -ɛ nuɔo, ɔ kuo -Yusu ɔwɪ yi -tɛɛ.

De gbagbu -mɔ', -ɛ -hlii nyibli 'yi ki, 'ti-Nyɪsua tɔnɔ nɛ -a mɔ

14 Timote, -mɔ 'n yi -mɔ 'crɪ -ni, keɛ, 'na ɔwɪ -hɛ wɛnɔe ni, ɔbu di wɛn 'li -mɔ -mɔ.

15 'Bu mɔ, 'na didie 'bu yi 'b bu ni -wɛɛn -ni, -ɛ -bɪ 'crɪɛn -bu, ɛ nɔ- di -mɔɔ -tɔɔ -ni, -tɛ -mɔ', Nyɪsua a ɔtugba a nyibli kɔ bu nu 'waa dɔnɔ a naale. ɔTugba a 'mu, ɛ nɔ- mɔ 'cɔe. 'Klohienyɪsua a 'cɔe ɔnɔ. 'Cɔe, nɔ-ble Nyɪsua a tɔɔwin kwa, -ɛ mɔ -ti a -tɛɛ, ɔwɪ yi, -tɛ 'katui -nu, 'b 'ble ɔgbi'-handɛ kwa.

16 -Ti a -tɛɛ a 'mu, ɛ -hlii la nyibli 'yi ki, Nyɪsua, nɔ- tɔnɔ nɛ -a mɔɔ. ɛ tɔnɔ nɛ -a mɔɔ yi, -tɛ -mɔ', -a kɔ -ba nu Nyɪsua a 'hru a nuna. -Ti a -tɛɛ a 'mu, ɛ mɔ de gbagbu ɔnɔ. ɛ nɔ- mɔ:

-Yusu 'Klɪsɔ -hɛ -tonyiblo,
'ɛ di 'nɛ- -tɔtɔ ki,
keɛ, Nyɪsua a -Hihɪu* tɔnɔ ɔnɛ nyibli ni,
-ɛ mɔ, ɛ mɔ Nyɪsua a 'Yu ɔnɔ.
-Tɛ -bu, ɛ ni 'mu, ke- Nyɪsua a lelenyɔ nu
'a 'yiye,
nyibli 'b hla 'a -ti,

'ki 'li dako a pepe 'nyɪ,
dako a gblegble a 'mu, 'b kuo ɔnɛ ɔwɪ yi,
'ti- Nyɪsua 'ɛ gba 'li ɔtu yako 'kwli,
'ɛ -nyɪe -ti a 'yi'buale.

4

Nyibli -mɔ', -v tɔe hitɔle

1 Nyɪsua a -Hihɪu* hɛɔe ni, -ɛ mɔ, lɛ'boɔti 'yri, 'ti- -Yusu 'mu 'li di, ɛ di kɔ

nyibli, -v 'ye ni diɛe ɔwɪ yi ni -kuo -ni de, ɔ 'mu nyibli -mɔ', -v mɔ hɪwɪnwɔn-hanyɔ nɔa yi bu pu, 'ti- hɪwɪnwɔn-hanyɔ a 'mu, -tebli -mɔ', 'kuo -hɔn* tɔe -ni, ɔ nu- ɔ yi ɔwɪɛn lɛ kɔe.

2 Hɪwɪnwɔn-hanyɔ a 'mu, ɔ nɛɛ 'li ni 'hɛn, 'b ni hi. 'Waa ɔwɪ 'ni -yɛɛɛe li ɔnu -ti, 'bu mɔ, 'bu yi hi a 'mu ni ni.

3 Nyibliɔ a 'mu, ɔ wɛn 'ni, nyɪbɔ kɔ nugɪ 'hɛn-, ɔ 'ni 'kɔkɔ 'li -ni. 'Ya 'b 'lu de, ɔ wɛn 'ni, ɛ kɔ didi-tebli -bɪ, nyibli 'yi yi -bleɛ -ni, bu di. Keɛ, Nyɪsua nu didi-tebli a 'mu ni, -ɛ diɛe nu, nyiblo 'bu ni 'b, 'bu kuo -Yusu ɔwɪ yi, 'bu yi -ti a -tɛɛ, bu -nyi Nyɪsua 'wio, 'ki 'b didi-tebli a 'mu a -ta', ɛ 'muɔɔ di.

4 'A -nɛ de, Nyɪsua -nu, ɛ nu -tɛɛ. -A 'yi yi -bleɛ -ni, -ba yraa nɛ 'a de -bɪ, 'bu mɔ, ɔba yi Nyɪsua 'wio ni -nyi, 'ki 'b Nyɪsua a -nyinyi-tebli a -ta'.

5 Didide -mɔ', -a yi di, ɛ 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyɪsua ye', -ɛ nuɔo, Nyɪsua a 'mu, ɛ hɛɔe ni, kɔ, ɔa deɔe, 'bu mɔ, ɔba yi de ni di, 'ki bu nu -a mɔ ɔhaande -mɔ.

-Yusu 'Klɪsɔ a -tɛɛ a -kwannunyɔ

6 -Ti -bu, 'n hɛ, 'bu mɔ, ɔni yi ɔtu -Yusu a nyibli ni -tɔe -ni, -ɛ -bɪ -mɔ -Yusu a -tɛɛ a -kwannunyɔ ɔnɔ. ɛ 'wɪ yi, -kuo Nyɪsua a win ɔwɪ yi, 'ti- -tɛ -mɔ', win a 'mu, ɛ pi, ke- ni nuna. -ɛ -bɪ Nyɪsua a ɔhaantɔle, ɛ nɔ- yi ɔwɪɛn lɛ kɔe.

7 Keɛ, 'ledɔ -mɔ', -ɛ 'ye ni da ɔdedede, kɔ, Nyɪsua 'ye ni -hɔa, ɔni 'pɔɔ 'li ɔtu nɔa yi bu. ɔMɔɔɔ le 'a -nɛ ti, 'ki -bɔ na, ɔwɪ yi -tɛ -mɔ', Nyɪsua ni 'a -hɔhɔa.

8 Nyiblo 'bu 'cibi 'b cigbe a 'gbugba, -ɛ diɛe nu, 'a 'hɔ -mɔ -tɛɛ nu, ɛ mɔ -hɛɛle gbe ɔnɔ. Keɛ, -tɛ -mɔ', Nyɪsua ni 'a -hɔhɔa, 'bu mɔ, 'bu yi nuna lɛ ni ni, de a 'mu, ɛ mɔ -hɛɛle gbagbu ɔnɔ, 'ki 'nɛ- 'klo -bu, -a ni 'nɛ- ki, kɔ, 'ki 'li Nyɪsua a 'klo yrayrɔ -mɔ', -ɛ di 'li di kwli.

9 -Ti -bu, 'n hɛ, ɛ mɔ ɔhaan-tɪ ɔnɔ. Nyibli a pepe bleɛ yi, bu 'bleɛe kwa.

10 -A kuo 'Klohienyɪsua ɔwɪ yi. ɛ nɔ- nuɔo, ɔa ɔtu 'b 'kl, ɔa yi ɔhɔɛn 'ye, ɔa ni 'a -kwan. Nyɪsua a 'mu, ɛ nɔ- wɛ nyibli, keɛ, seyɪ-seyɪ, nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu ɔwɪ yi, ɔ nu- ɛ wɛ.

11 -Ti a pepe -bu, 'n hɛ, 'nɛɛ ɔnɛ ki bu -tɛɛ, -bu tɔnɔ ɔnɛ nyibli, ɔ 'muɔɔ yi.

12 ɔni 'wɛɛn 'li, 'ki nyiblo ɔdu bu ɔtu 'li -mɔ, -tɛ -mɔ gblohtan a -ti. Keɛ, -na nununmɪ bu tɔnɔ ɔnɛ -Yusu a nyibli, -tɛ 'waa nununmɪ kɔ bu ni 'mu. ɛ 'wɪ yi, -tɛ -na pɔpɔwin ni 'mu, -tɛ -na nɪnabɔ ni 'mu, -tɛ -na nyibli a nɔle ni 'mu, -tɛ -na Nyɪsua a ɔwɪ a yɪkuole ni 'mu, -tɛ -na ɔwɪ a yi'siile ni 'mu, 'a pepe a 'mu, bu tɔnɔ ɔnɛ

† 3:12 3.12 -v'v-: ɛ 'yi yi -bleɛ -ni, bu nu -wlawhɪ.

-Yusu a nyibli, -te -mu', 'waa 'klo ko bu ni mu.

13 'Ti- 'mu 'li -mu -mo di, 'cibi 'u Nyisua a win a -hihre, 'ki 'u nyibli ye'. Yrue □nu bu win a 'mu le, ko, too □nu□u.

14 De -mu', -ε ko 'khi Nyisua -nyi la -mu, □ni 'nuo 'li□i 'khi 'li -wenmli ki le. Ti -mu' -ko 'yri, 'cve a winwlon-hanyu* hlaa la 'u -ti a 'mu, ko, 'cve a ye'nanyu pu la -mu dabu 'lu bu, 'ki ε -nyi la 'u -mu 'khi a 'mu.

15 'Khi -mu', Nyisua -nyi la -mu, nuu □ne -kuan 'yri -tee. 'Bu mo, □ni yi□i ni ni, -ε -bi nyibli a pepe di□e 'ni 'ye, -ε mo, -na □wlu a ykuole yi bii kle -tee.

16 □Tu -na dionu a nunabu 'yie, ko -tebli -mu', -tue nyibli, □tu□o 'yie -we. 'Cibi 'u 'a nunuo. 'Bu mo, □ni yi 'a nunuo le ni ni, -ε -bi Nyisua di -mu 'ni wa, -ko nyibli -mu', -u pi -mu nua yi bu 'huen-.

5

1 Nyibli -mu', -u mo nyi'ki, 'bu mo, □ni yi □nu □to' ni pi, □ni 'plee 'li □nu -mo, kee, hlee 'li □nu -mo, 'ki 'li 'waa 'u□tuule 'kwli, □wi yi -na 'banu. Gbloyo -mo -bi, hlee 'li □nu -mo, □wi yi -na 'daiyi nyibepu.

2 Nyronukui -mo -bi, hlee 'li □nu -mo, □wi yi -na 'diinu. Nyroyo -mo -bi, hlee 'li □nu -mo, □wi yi -na 'daiyi nyroyo. -Na 'lule-hihie bu 'sii 'u yi, 'ki 'u 'waa -ta'.

-Te -Yusu a nyibli ko bu nu -tugbanugbi a -heele

3 Nughbi -mu', -u mo -tugbanugbi, 'bu 'yi -heenyiblo □du -ko, -ko -bu □tuu 'u □nu, 'ti -bu ko 'li 'waa de -mo.

4 Kee, 'bu mo, 'a nyo 'bu ko 'yonu, -hbu', 'a 'yonu 'bu ko 'yonu -we, too □nu□u, -ε mo, u nu -blee yi, -bu kikle 'waa 'dii le, □wi yi, -te 'waa 'dii a 'mu, ε ko 'waa 'bai 'huen, u ni la 'waa lekiklele. De a 'mu, ε no -yi Nyisua a plo -blee -ni.

5 -Tugbanugba -mu', -ε 'yi -heenyiblo -ko, Nyisua ni -do ε kuo □wlu yi, 'ε de□e, 'to ko -nyre, 'ki bu -hee □ne.

6 Kee, -tugbanugba -mu', -ε nve 'klo -bu a -tebli a pepe, □han-ti 'ε pi -huhlon, kee, ε 'wi yi, ε 'ku ni, 'ki 'u Nyisua ye'.

7 -Ti a pepe -bu, 'n -hla, too □ne nyibli, -ε di□e nu, u 'mu de a 'mu nu, -ε di□e nu, nyiblo □du 'ni □ha 'hru 'ye, 'ki bu yee □nu -ti.

8 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'ye ni -hee ne 'a 'dukue, seyi-seyi 'a 'kayu a 'dukue, -ε -bi ε □hen 'nyre, ε 'kee -Yusu a □wlu a ykuole ni. 'A nunuklo nyre yi, 'ε -hi 'u nyiblo -mu', -ε 'yi -Yusu -yi a 'klo 'u.

-Kuan -mu', -tugbanugba di nu

9 'Ti -a 'mu -tugbanugba a 'nyre 'cru, 'ki bu nu Nyisua a -kuan, ko, 'ti -cve a nyibli mu□u le -kikle -ni, -tugbanugba a 'mu, 'a

'yri blee yi, bu -hi 'yri a -wli ni ta 'lu, 'ti -ε blee yi, bu mo la nyibeyu ni -do a nugba.

10 ε blee yi, nyibli bu hla 'a □haan-ti -we, 'ki 'u 'a nunuklo a -ta'. ε blee yi, bu naa la 'a 'yonu -tee, bu 'ble la 'dagbi kwa -tee. ε blee yi, bu pu la -Yusu a nyibli -mu', -u pu la 'li□i -mo a □to -tee, bu -hee la □huvennyibli, bu 'cibi la 'u □haande a nunuo. 'Bu mo, 'a nunuklo 'bu ni la 'mu le, -ε -bi ε nu -tee, 'ki -bu 'cru 'a 'nyre, 'cve 'mu□u le -kikle -ni.

11 Kee, -tugbanugbi -mu', -u 'tie -mo nyroyo, □ni 'cru 'li 'waa 'nyre, -ε nu□o, Nyisua a -kuan -mu', -koti u lee la -Yusu 'Kisu, u pu le, u di la nu, ti -mu' -ko 'yri nyibukotu di 'u □nu 'u -nuu -ni, -kuan a 'mu, 'a -ti di -hru □nu -mo, u 'mu nyibepu ko.

12 'Bu yi 'a nunuo le ni ni, -ε -bi Nyisua a -bati di □nu 'ni klo, -ε nu□o, de -mu', u pu la 'li, 'ki 'u -Yusu 'Kisu ye', u 'yi□i -nu.

13 'Ya 'u 'lu de, -tugbanugbi a 'mu, 'cve a nyibli 'bu yi □nu le ni -kikle -ni, -ε -bi u yi -he -mimlinugbi, 'u ne 'kayo ble ni -do. ε 'yi ε ni -do a 'mu 'pa, u 'ni -nu□o li□i, kee, u pi win le diaki, 'waa me 'ni -pie□e -ti le. -Ti -mu', u 'yi yi -blee -ni, bu hla, ε no -u hle.

14 ε no -nu□o, 'ni -hve□e, 'ki -tugbanugbi -mu', -u 'yi yre 'mve, bu ko nyibepu yrayri, u 'mu 'yonu ko, ε ko, u 'mu 'waa 'kayuo -naa -ni -tee, -ε di□e nu, nyibli -mu', -u 'yi -a mu -Yusu a nyibli -nue -ni, u 'ni □ha 'hru 'ye, 'ki bu yee ne -a mu -ti.

15 'N hle□e ni, -ε nu□o, -tugbanugbi -huhui, -u 'yee 'yridu a 'mu ni kve, u hie 'u Nyisua a 'hru bu, 'u kve Satan □wien, -ε mo 'kuo -hutin* a nyiblo gbagbu.

16 -Tugbanugba 'bu ni 'u, 'ki 'li 'a 'dukue 'nyl, 'bu ko 'daiyi nyroyu, 'ε 'kuo -Yusu □wlu yi, ε no -blee yi, -bu kikle□e le. ε 'yi yi -blee -ni, 'ki 'cve a nyibli bu kikle -tugbanugba a 'mu le, -ε di□e nu, -tugbanugbi -mu', -u 'yi -heenyiblo □du -ko, 'cve a nyibli 'mu □nu le -kikle -ni.

'Cve a ye'nanyu

17 'Cve a ye'nanyu', 'bu yi 'cve ni -nee -ni -tee, 'cve a nyibli blee yi, bu -hee □nu, ε ko, bu □tuu 'u □nu 'u. Nyibli -mu', -u □tui 'u 'khi, -u tue Nyisua a -ti -tee, ba □tuu 'u □nu 'u,

18 -koti ke- Nyisua a win pi, -ε -mo: «Bli -bu, -ε yi -kubu -huhuo -ni, a 'yi yi -blee -ni, ba mua ne 'a wunto kle.» Ke- ε pi de: «Nyiblo -bu, -ε ni -kuan, ε blee yi, bu ko 'peeε.»

19 Nyiblo ni -do, 'bu yi 'cve a ye'nanyu -ti ni -yee -ni, □ni 'puu 'li□i nua yi bu, kee, 'bu -we 'li 'huen ko ta, 'bu yi□i -ti ni -yee -ni, -ε -bi pu □nu nua yi bu.

20 'Cve a ye'nanyu' 'bu nu de, -ε nyre yi, 'ple□e -mo, 'ki 'u nyibli a pepe ye'. ε no-

di[ē]e nu, nyibli -bɪ 'mʊ huʌnnu pie, 'kɪ bu nu ynyre-tebɪ.

²¹ 'N nyɛɛ -mʊ lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', kɔ 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsʊ ye', ɛ kɔ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a lɛlɛnyʊ -mʊ', ɛ -hʌ 'lɪ 'hʊɛn- ye', -tɪ a pɛpɛ -bʊ, 'n hɛ, [tʊu 'v]ɔ 'v. [Nɪ 'jraa 'lɪ nyibli' lɛ, pʊ [haan-bati, 'ye [bɪ nyiblo -mʊ', v yɛɛ -tɪ, ɛ mɔ -na nɪnatumu.

²² [Nɪ 'mʊ 'v nyiblo bu [tʊ, 'kɪ bu nu 'ɔvɛ a -kʊandɛ, [tɛ[ɛ 'yɪ -tɛɛ. [Nɪ 'nuo 'lɪ [dɛdɛdɛ, -ɛ di[ē]e nu, nyibli 'nɪ [hʌ lɛ pʊ, -ɛ mɔ, nyiblo 'bʊ yɪ dɛ 'kuku nɪ nɪ, [nɪ -pʊ[ɔ hɪ[ɪ mɛ lɛ. -Na 'mumu, -na nɪnabʊ bu 'sɪi 'v yɪ.

²³ -Tɛ -na 'kwɪlɪ 'cɪbɪ 'v kʊkɪla -tɪ, [nɪ 'naa 'kɪ 'nɪɛ nɪ -dɔ, kɛɛ, 'na -wɪɪn a dɛ.

²⁴ ɛ kɔ nyibli -bɪ, 'waa dɛ 'kuku, v nɪ, ɛ 'yɪ -hɪlɪ, nyibli a pɛpɛ 'v yɪ[ɪ 'ye, 'tɪ -Nyɪsʊa a -batɪpʊ-nyrɔwɔ 'mʊ 'v nyre. ɛ kɔ nyibli -bɪ, -nyrɔwɔ -kɔ 'yɪ Nyɪsʊa di 'v -bati 'v -pʊɔ -nɪ, 'kɪ 'waa dɛ 'kuku di 'v pɛpɛ' -bɪi -nɪ.

²⁵ Kɛ- nɪ -dɔ ɛ nɪ 'mʊ, 'kɪ 'v [haan-tebɪ -mʊ', nyibli -nʊ a -ta'. -ɛ -bɪ nɪ 'v, nyibli 'v yɪ[ɪ 'ye, kɛɛ, 'a dɛ -bɪ nɪ 'v, nyibli 'v 'ye nɪ 'ye[ɪe. Kɛɛ, 'ye [bɪ ɛ -hɪlɪ, tɪ -bʊ, -a nɪ 'yɪ bʊ, 'mʊ 'lɪ ye', ɛ di bɪ pɛpɛ'.

6

-Kʊannunyibli -mʊ', -v -hɛ -Yusu a nyibli, v blɛɛ yɪ, bu [tʊu 'v 'waa nyibli gbabɪ 'v

¹ 'Kɪ 'lɪ -Yusu a nyibli 'nyɪ, nyibli a pɛpɛ, -v mɔ -kʊannunyibli, v blɛɛ yɪ, bu [tʊu 'v 'waa nyibli gbabɪ, -ɛ di[ē]e nu, -tonyibli 'nɪ [hʌ Nyɪsʊa a 'nyre yɪ nyre, kɔ, v 'nɪ [hʌ -tɪ -hʊɪn hɪlɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a tɔɔwɪn kɪ.

² 'Waa nyibli gbabɪ a 'mʊ, 'bʊ kʊo -Yusu [wɪbʊ yɪ, 'waa -kʊannunyibli 'yɪ yɪ blɛɛ -nɪ, bu 'kɛɛ 'v 'waa 'v [tʊuɛ, v 'nɪ 'yɛɛ 'hɪ[ɪ, -ɛ mɔ, -tɛ v mɔ 'dɪayɪnʊ a -tɪ. Kɛɛ, dɛ v kɔ bʊ nu, ɛ nɔ- mɔ bʊ [tʊ 'waa -kʊan -mʊ', v nɪ 'yɛ, -kɔtɪ 'bʊ yɪ 'a nʊnʊ lɛ nɪ nɪ, -ɛ -bɪ v yɪ 'waa nyibli gbabɪ a 'mʊ 'nɪ -hɛɛ -nɪ, -v mɔ -Yusu a nyibli -wɛ, 'tɪ -v nʊɛ -nɪ.

Ba [tʊ 'aan dɪɔnʊ 'yɛ, 'kɪ 'v hɪtɔɔnyʊ -mɔ, -v nʊɛ 'wɪyɛ dɪakɪ

-Tɛbɪ -bʊ 'n hɛɛ kɪ, tɔɔ [nɛ nyibli, ɛ kɔ, pʊ [nʊ [tɔ', v 'mʊ[ɔ nʊ.

³ Nyiblo [dʊ, 'bʊ yɪ tɔɔwɪn -bɪ nɪ -tʊɛ -nɪ, 'na 'mumu, 'n 'yɪ -tɔɔ -nɪ, kɔ, 'bʊ 'yɛ nɪ 'ble -aan Kʊkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsʊ a [haanwɪn kʊa, kɔ, 'bʊ 'yɛ nɪ wɛn -tɪ -bʊ, -a tʊɛ -nɪ kɪ -wɛ, -tɛ nyiblo di nʊna nu, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye' a -ta',

⁴ -ɛ -bɪ ɛ [hɛn 'nyre, -ɛ mɔ, nyiblo a 'mʊ, ɛ 'yaa 'lɪ 'a dɪɔnʊ nɪ. ɛ 'yɪ [dɛdɛdɛ -yɪ. Dɛ nɪ -dɔ, ɛ [mʊɛ lɛ, ɛ nɔ- mɔ bʊ pʊ gbɛ, kɔ, bʊ pʊ [yɛ lɛ, 'kɪ 'v wɪnʊɪ -bʊ a -ta'. -Tɛbɪ a 'mʊ, ɛ nɪ[ɛ nɪ, nyibli, -v pɪ[ɪ nʊa yɪ bʊ, 'v kʊɛ ca, 'v nɪ 'blɪnɪ, 'v -hɪhɛ 'yɪ lɛ, 'v yɪ

-tebɪ -hʊɪn 'lʊ -mɔ lɛ -hɪɛ, 'kɪ 'v 'waa 'bɪo -mɔ',

⁵ 'v kɪla gbɛpʊ-tɪ, -kɔtɪ 'waa 'lʊlɛ-hɪhɪɛ nyre yɪ, 'tɪ -'v 'yɪ -tɪ a -tɛɛ -yɪ. 'Waa [wɪl wɛn 'nɪ, bʊ nʊ nyɪsʊadɛ, 'v 'mʊ 'wɪyɛ -hʊɔhʊ 'ye, v 'mʊ pɪɔ a bleɛ lɛ kɔ.

⁶ ɛ mɔ [han-tɪ [nɪɔ, nyiblo 'bʊ kʊo -Yusu [wɪbʊ yɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɔ pɪɔ a bleɛ lɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'yɛ nɪ pʊ lɛ, -ɛ mɔ, dɛ -bʊ, ɛ -kɔ, ɛ 'yɪ -hʊ.

⁷ -Tɛ v kʊɛ la -a mʊ, -a 'yɪ la [dɛdɛdɛ -ya. [Ba 'kʊ, -a 'yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, -ba gba [dɛdɛdɛ.

⁸ 'A -tɪ, [ba kɔ dɪɪdɛ, [ba kɔ 'hʊlɛpʊ-tebɪ -wɛ, -a 'nɪ 'pʊɔ 'lɪ lɛ, -ɛ mɔ, -tebɪ a 'mʊ, ɛ 'yɪ -hʊ.

⁹ Nyibli -mʊ', -v -hʊɛ -bʊ kɔ dɛ, dɛ a 'mʊ, ɛ nɔ- kɔ 'kwɪlɪ Satan nɛɛ 'lɪ, 'ɛ yɪ 'v [nʊ lɛ [tɛɛ -nɪ, [wɪ yɪ, -tɛ ɔrɔ 'yɛ nɪ kɪɔ mʊma, 'v nɪ ynyre-tebɪ, kɔ, 'v kʊɛ 'lʊlɛ-hɪhɪɛ -hʊan, 'v nɪ bʊba-tebɪ lɛ, 'waa 'kɪɔ a pɛpɛ, 'ɛ yɪ yɪ nyre, 'v hɪvɛ Nyɪsʊa -mɔ lɛ pɛpɛ.

¹⁰ 'Wɪyɛ a nʊɛ lɛ, nɔ- yɛ ynyre-tebɪ a gbɛgbɛ. Nyibli -hʊɔhʊ nɪ 'v, 'wɪlɪ a nʊɛ lɛ a -tɪ, 'v 'kɛɛ kɛ -Yusu a [wɪbʊ a yɪkʊolɛ, 'kɪla-wɪyɛ'yɪyɪ a 'ɛ 'yɪi 'lɪ 'waa [wɪl kɪ.

Lɛ'ɔɔwɪn

¹¹ Timote, -mɔ -bɪ ɔ, -mɔ Nyɪsʊa a nyiblo [nɪɔ. hɪɔɔ ynyre-tebɪ a pɛpɛ a 'mʊ -mɔ lɛ. [Mʊɔ[ɔ lɛ, 'kɪ -na nɪnabʊ bu 'sɪi 'v yɪ. Nʊɛ Nyɪsʊa, -bʊ 'cɪbɪ 'v -Yusu 'Kɪsʊ a [wɪbʊ a yɪkʊolɛ -tɛɛ. Nʊɛ -na 'bɪo -tonyibli. Kɔ [wɪbʊ a 'lɪlɪ, ɛ kɔ, -na [wɪbʊ bu 'yɔpɔ -nɪ.

¹² -Tɛ cɪgbɛ'gbanyɔ nɪ, 'ɛ 'yɛ nɪ sa, 'kɪ v cɪgbɛ a 'gbʊgbɪ a -ta', kɛ- -bʊ nu, [nɪ 'saa 'lɪ, 'kɪ 'v -Yusu a [wɪbʊ a yɪkʊolɛ a -ta'. 'Kɪɔ yrayrʊ -mʊ', -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ, 'ble[ɛ kʊa -tɛɛ, -kɔtɪ Nyɪsʊa -hʌ 'lɪ -mʊ nɪ, ɛ 'mʊ -mʊ 'kɪɔ yrayrʊ a 'mʊ -nyɪ. Yɪnɔ-tebɪ -mʊ', -kʊo [wɪbʊ yɪ, ɛ nɔ- kɔ -tɪ -na la -mɔ lɛ, 'kɪ 'v nyibli -hʊɔhʊ ye'.

¹³ 'N yɪ -mʊ 'nɪ -lɛɛ -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa ye', -ɛ nɪ[ɛ, 'tɪ -tebɪ a pɛpɛ 'ɛ yɪ 'kɪɔ nɪ, kɔ 'kɪ 'v -Yusu 'Kɪsʊ ye', -ɛ lɛɛ la -gʊlʊnʊma Pʊsɪ Pilatɪ [haan-tɪ,

¹⁴ -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', -Yusu 'Kɪsʊ lɛɛ -mʊ, [tʊu 'b[ɔ 'v, -bʊ nu 'a pɛpɛ, -ɛ di[ē]e nu, nyiblo [dʊ 'nɪ [hʌ -mʊ -tɪ -yɛɛ -nɪ, ɛ 'mʊ[ɔ gba -gbabɪ, -Yusu 'Kɪsʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ dɪ.

¹⁵ Nyɪsʊa a 'mʊ, nɔ- wa tɪ -mʊ', -Yusu kɔ bʊ ya 'nyre. Nyɪsʊa a 'mʊ, ɛ nɔ- mɔ 'Kɪkʊnʊnyɪsʊa. ɛ nɪ -dɔ, ɛ nɔ- mɔ Nyɪsʊa. ɛ nɔ- yɪ nyibli pɪɔ a bleɛ lɛ -nyɪ. ɛ nɔ- mɔ 'kʊnpʊ a 'Kɪn. ɛ nɔ- mɔ bɔdɔpʊ a Bɔdɔ. ɛ nɔ- mɔ kʊkɔnyʊ a Kʊkɔnyɔ.

¹⁶ ɛ nɪ -dɔ, ɛ nɔ- 'yɛ nɪ 'kʊ. 'A bʊnʊlɛ, nɔ- mɔ -nyre. -Tɪtɛ -mʊ', ɛ nɪ 'v bʊ, nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, bu 'mʊɛ 'v yre. Nyiblo [dʊ 'yɪ -hʊan[ɔ nɪ 'ye. Nyiblo [dʊ 'yɪ 'lɪ 'a 'yɪyɛ 'lɪ -wɛ. -Tonyibli bu 'bʊa nɛ 'a -tɪ 'yɪ. ɛ nɔ- -bʊ kɔɔ nyibli wɪn kɪ, -tɛ ɛ tɛ yɪ bʊ. Kɛ- bʊ nɪ 'mʊ.

¹⁷ Nyibli -mɔ', -v kɔ 'klo -bɔ kɪ a kɔkɔ-tebli, -ɛ -hɔ, lee ɔnu, v 'nɪ 'yaa 'lɪ 'waa dɪɔnɔ, kɔ, v 'nɪ 'kuo 'lɪ 'waa kɔkɔ-tebli a 'mɔ ɔwɔlɔ yɪ, -ɛ nuɔ, ɛ -wɛ 'lɪ bɔ -wɛ bɔ nɪ, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪ. Kɛɛ, Nyɪsɔvɔ, nɔ- bɔ kuo ɔwɔlɔ yɪ. ɛ nɔ- nɪ -a mɔ ɔhaan-tebli 'yɪ ɔhlɔn ɛ, -ɛ dɪɔe nu, -aan plɔ 'mɔ ble.

¹⁸ Lee ɔnu, bɔ nu ɔhaandɛ. 'Waa ɔhaan-tebli, v di nu, bɔ -hɔ. 'Waa dabɔ bɔ 'huhue -nɪ, 'kɪ bɔ -nyɪ nyibli dɛ, kɔ, bɔ nɔ -tɪ' ɛ.

¹⁹ 'Bɔ yɪ 'a nunuo ɛ nɪ nɪ, ɛ ɔhɛn 'nyɛ, v ɔtui ɔhaan-tebli ble, -ɛ 'yɛ nɪ di bɔ nɪ -wɛ, 'tɪ -ɛ di ɔnu wa, 'kɪ 'lɪ ye'. ɛ nɔ- dɪɔe nu, v 'mɔ ɔhaan'klo kɔvɔ 'ble.

²⁰ Timote o, dɛ -mɔ', Nyɪsɔvɔ -nyɪ -mɔ, ɔtuɔo 'yɛ -tɛɛ. Nyibli 'bɔ yɪ toto nɪ pɪ, -ɛ 'yɛ nɪ da ɔdedede, ɔnɪ 'pɔvɔ 'lɪ -na wuntɔ 'lɪ, kɔ, ɔnɪ 'bie 'lɪ 'waa tɔɔɛ -mɔ' 'nyɪ, v dɛɛ -tɛɛ a tɔɔɛ, kɛɛ, -ɛ 'yɪ -tɛɛ a tɔɔɛ 'pa-, -ɛ mɔ hɪ.

²¹ 'N hɛɔe nɪ, -kɔtɪ nyibli -hɔɔhɔ, -v pɪ totodɔvɔ a 'mɔ, v 'kee -Yusu a ɔwɔlɔ a yɪkuole nɪ.

Kɪ mɔ, 'n hree mɔ. Nyɪsɔvɔ bɔ nɪ 'v 'a mɔ -mɔ, kɔ, bɔ nu 'a mɔ ɔhaandɛ -mɔ.

'HUEN A 'CRIEN Polu gba la TIMOTE yɪ

1 Mo Polu, mo -yɪ 'crien -bu 'cɪ. Nyɪsɪva, nɔ- nu 'mu -Yusu 'Kɪsɪ a -mɔnanyɔ* -mɔ', 'e lee 'mu, -e mɔ, 'kɔ yɪyɪrɪ -mɔ', Nyɪsɪva pɔ la le, e di la nyibli -mɔ', -v kɔ -Yusu 'Kɪsɪ 'huen- -mɔe -nyɪ, ɔbu hla 'a -tɪ.

2 -Mo Timote, -e mɔ 'na nɔyeyu, -mɔ 'n yɪ -mɔ 'cɪrɪ -nɪ. -Aan 'Baɪ Nyɪsɪva, kɔ -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɪ 'huen-, bu nu -mɔ ɔhaande -mɔ, bu yru -na nyai, bu -nyɪ -mɔ kɪbɔwɛɛnle.

Polu yɪ -nyɪ Nyɪsɪva 'wio, 'kɪ 'v Timote a -ta'

3 To kɔ -nyɪre, 'bu mɔ, 'nɪ yɪ Nyɪsɪva nɪ de, 'n yɪ -nyɪɔe 'wio, 'kɪ 'v -na -ta'. E nɪ -do a 'mu, nɔ- kɔ -kɔan 'n nɪ, ɔwɪ yɪ, -te 'na 'baɪnɪ nɪ la 'a -kɔan a nunuo. 'N yɪɔe nɪ, -e mɔ, 'e nɪ 'a -kɔan a nunuo, e 'sɪi yɪ.

4 -Te 'n yɪ la 'lɪ -mɔ bu nɪ hie, ɔhien -yɪ la we, 'a -tɪ yɪ bi 'lɪ 'mu 'kwɪlɪ le. 'N -hɔe wenɔe nɪ, ɔbu 'ye wen -mɔ de, -e diɔe nu, 'mɔ doɔv nu.

5 'N yɪ -nyɪ Nyɪsɪva 'wio, 'kɪ 'v -na -ta', -kɔtɪ -te -nu -Yusu 'Kɪsɪ a ɔwɪlɔ a yɪkuolɛ -tee, 'a -tɪ 'nɪ -hruɔo lɪ 'mu -mɔ. -Na 'dii gbagbu Loist, nɔ- mɔ yɪ-henyiblo, -e kuo -Yusu ɔwɪlɔ yɪ, 'tɪ -na dɔɔnv a 'dii Enist 'e kuo ɔne ɔwɪlɔ yɪ. 'N yɪɔe nɪ, -e mɔ, -na 'mumu, -kuo ɔne ɔwɪlɔ yɪ -we.

Polu yɪ -nyɪ Timote 'klɪ

6 'A -tɪ, 'n yɪ -mɔ 'nɪ lee -nɪ de, 'klɪ -mɔ', Nyɪsɪva -nyɪ -mɔ, tɪ -mɔ', -e kɔ 'yɪ 'n pɔ la -mɔ dabuɪ 'lu bu, ɔnɪ 'nuo 'lɪɔɪ 'klɪ 'lɪ -wɛɛɛmɪ klɛ. Kɛe, wɛn, 'kɪ bu nɪ -kɔan, 'kɪ 'lɪ -na ɔwɪlɔ a pepɛ kɪ.

7 ɔNɪ 'pie 'lɪ hvannɔ, -kɔtɪ Nyɪsɪva a -Hihiu* -mɔ', e -nyɪ -a mɔ, e 'nɪ -nuɔo lɪɔɪ, -a 'nɪ -pieɔe hvannɔ. Kɛe, -Hihiu a 'mɔ, e yɪ -nyɪ -a mɔ 'klɪ, 'kɪ -ba nu Nyɪsɪva a -kɔan, kɔ, 'kɪ -ba nɔe nyibli, kɔ, 'kɪ -ba kɔɔ ne -aan dɔɔnv win kɪ.

8 'A -tɪ o, -tɔtɪ 'nɪ 'nuo 'lɪ -mɔ, 'kɪ -bu lee nyibli -aan Kɔkɔnyɔ a -tɪ. -Tɔtɪ 'nɪ 'nuo 'lɪ -mɔ 'na -tɪ, 'ye ɔbuɪ 'nɪ nɪ 'ne- ɔjɪ'. Kɛe, -na 'mumu, wɛnɔe kɪ -we, 'kɪ -bu 'ye ɔhɔɛn, -Yusu a ɔhaantitie a -tɪ, ɔwɪ yɪ, -te 'nɪ nɪ, 'nɪ yɪ ɔhɔɛn 'ye. Kɛ- bu nuɔo, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪva a 'klɪ 'kwɪlɪ.

9 Nyɪsɪva a 'mɔ, e nɔ- wa -a mɔ, 'e da -a mɔ, 'kɪ -ba mɔ 'a nyibli. E 'yɪ -aan ɔhaan-teblɪnu-tɪ 'pa-, e 'yɪ -a mɔ wa, kɛe, e wa -a mɔ nɪ, -e nuɔo, e -yɪrɪ 'lɪɔɪ 'a dɔɔnv 'kwɪlɪ nɪ, 'kɪ bu nu -a mɔ ɔhaande -mɔ, 'kɪ 'lɪ dabuke 'kwɪlɪ. E ɔhen 'nyɪre, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ e 'ye la kɔ nɪ nɪ, 'kɪ e pɔ la 'lɪɔɪ 'lɪ, -e

mɔ, e di nu la -a mɔ ɔhaande a 'mɔ -mɔ, 'kɪ 'v de -mɔ', -Yusu 'Kɪsɪ di la nu a -ta'.

10 Kɛe, tɪ -bu 'yɪ, ɔhaande a 'mɔ, e bi pepɛ', -te -aan Wanyɔ -Yusu 'Kɪsɪ di 'ne- tɔtɔ kɪ. -Yusu 'Kɪsɪ a 'mɔ, nɔ- -we 'kɔkɔv a 'klɪ bu, 'e tɔɔ ne -a mɔɔo, -e mɔ, 'bu mɔ, ɔba 'ble 'a ɔhaantitie kɔa, e di -nyɪ -a mɔ 'kɔ yɪyɪrɪ -mɔ', e 'ye nɪ -we 'lɪ.

11 'Mo -bɪ, Nyɪsɪva nu 'mu 'a -mɔnanyɔ -mɔ', e diɔe nu, 'mɔ ɔhaantitie a 'mɔ nyibli pɔ, e kɔ, 'mɔ ɔnɔɔv yɪ -tɔɔ -nɪ.

12 E nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ yɪ ɔhɔɛn 'ye, 'kɪ 'ne- ɔjɪ'. Kɛe, 'nɪ -pieɔe lɪ 'a -tɔtɪ, -kɔtɪ 'n yɪ -Yusu 'Kɪsɪ nɪ, 'nɪ kuo ɔne ɔwɪlɔ yɪ, 'tɪ -nɪ yɪɔe -tee, -e mɔ, e kɔ 'klɪ, 'kɪ ɔhaantitie -bu, e pɔ le, ɔbu pɔ nyibli, bu ɔtuɔo 'yie -tutu, -nyɪrɔwɔ -mɔ', e di ya, e 'mɔ 'v nyɪre.

13 ɔhaantitie nɪ -do a 'mɔ, ɔwɪn 'v 'mɔ wien, e nɔ- -bu pɔ nyibli -we, ɔnɪ 'cɪcɪ 'lɪ 'a ɔdedede. ɔNɪ yɪɔɪ nɪ pɪ, -e -bɪ kuo -Yusu 'Kɪsɪ ɔwɪlɔ yɪ, e kɔ, -bu nɔe nyibli, 'kɪ 'lɪ 'klɪ -mɔ', -Yusu 'Kɪsɪ yɪ -mɔ -nyɪ 'kwɪlɪ.

14 ɔHaantitie -mɔ', Nyɪsɪva -nyɪ -mɔ, ɔtuɔo 'yie, nyiblo ɔdɔ 'nɪ ɔhaɔa 'cɪcɪ -nɪ. Ble ɔhaantitie a 'mɔ kɔa -tee, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪva a -Hihiu, -e nɪ 'v -a mɔ ke' a 'klɪ 'kwɪlɪ.

Polu ne 'a dɔɔnv a -tɪ -mɔ le

15 -Yɪɔe nɪ, -e mɔ, Nyɪsɪva a nyibli a pepɛ -mɔ', -v nɪ 'lɪ Asiblogba 'kwɪlɪ, v hie 'v 'mɔ bu. Nyibli -mɔ', -v mɔ Fisel kɔ Hemɔsenɪ 'hɔɛn-, 'kɪ v nɪ 'lɪ nyibli a 'mɔ nyɪ.

16 Kɛe, Onesifɔlt -mɔ -bɪ, e kɔ tɪ, 'e pɪ 'mɔ 'klɪ yɪrɪ le. -Te 'nɪ nɪ ɔjɪ' a -tɪ, -tɔtɪ 'nɪ -nuɔo lɪɔɪ. -Aan Kɔkɔnyɔ bu nuɔo ɔhaande -mɔ, e kɔ 'a 'kayɪ a 'dɔkɔe 'hɔɛn-.

17 -Te e di la 'ne- Romɔdɔ 'kwɪlɪ, -te -mɔ', 'nɪ nɪ 'v, e ɔmɔɔoɔo le -mɔmɔmɔ, 'e yeɔe kɪ.

18 -Aan Kɔkɔnyɔ bu nuɔo ɔhaande -mɔ, -nyɪrɔwɔ -mɔ', -e kɔ 'kwɪlɪ e di di de. -Te -na 'mumu, -nu 'a yɪyɪ, tɪ -kɔ 'yɪ 'nɪ la 'lɪ Efesɪdɪɔ 'kwɪlɪ, e -heɛ la 'mɔ nɪ dɪaktɪ.

2

-Yusu 'Kɪsɪ a -tɪ bu bi 'lɪ -mɔ 'kwɪlɪ

1 'Na 'yɪ o, -hɔn 'v -Yusu 'Kɪsɪ -mɔ', bu -nyɪ -mɔ 'klɪ, -bu kuo ɔne ɔwɪlɔ yɪ -tee.

2 Tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, 'mɔ -tɔɔ la -mɔ Nyɪsɪva a -tɪ. Nyɪsɪva a -tɪ -mɔ', 'nɪ ne la -mɔ le, 'kɪ 'v nyibli -hɔhɔv yɪ, tɔɔ ɔne nyibli -bɪ -mɔ', -we 'lɪ -bu kuo ɔwɪlɔ yɪ, -e diɔe nu, 'waa 'mumu, v 'mɔ 'klɪ kɔ, 'kɪ bu tɔɔ ɔne nyibli -bɪ de.

3 'Bu mɔ, ɔnɪ kɔ -bu 'ye ɔhɔɛn, -Yusu 'Kɪsɪ a -tɪ, kɔ ɔwɪlɔ a 'lɪla, ɔwɪ yɪ ɔhaan'seyotayɪ, -e yɪ ɔhɔɛn 'ye, 'kɪ 'lɪ ɔwɪlɔ a 'lɪla 'kwɪlɪ.

4 'Bu mɔ, 'seyotayɪ 'bu yɪ tɔ kɪ nɪ mi, 'bu -hɔe bu blee ne 'a nyiblo gbagbu a pɔ, -e -bɪ nyibli -mɔ', -v 'yɪ 'seyo 'pa-, e 'nɪ -pɔɔv 'lɪ 'waa -tɪ wuntɔ 'nyɪ le. Kɛ- bu nɪ 'mɔ le, 'kɪ 'v -mɔ -mɔ.

5 ▯▯bu pu ▯▯u cigbe'gbanyo a de yi. 'Bu mo, cigbe'gbanyo bu yi cigbe ni 'gbe, 'bu ye ni ▯▯tuu 'u cigbe a 'mu, 'a tete 'u, u 'yi 'li ▯▯u 'li -we, bu pu ▯▯u -ti.

6 ▯▯bu pu ▯▯u 'dudonyo a de yi -we. 'Bu mo, 'dudonyo 'bu yi 'u 'klu ni ▯▯tui, 'bu yi -ci a -kuan ni ni, e no- blee yi, -bu di -ci a 'mu, 'a yi-he-tebli.

7 -Ti -bu, 'n yi -mu -lee -ni, naa ▯▯ne ▯▯wli kle -tee, -koti ▯▯ni yi ▯▯u ▯▯wli kle ni nee -ni, -aan Kükonyo di -nyi -mu 'klu, ▯▯mu -ti a pepe a 'mu le yru.

8 -Yusu 'Klusu, -e mo la bodu Dafidi a 'yona a 'Yu, 'a -ti bu bi 'li -mu 'kwli. -Yusu a 'mu, e 'ku ni, Nyisua 'e -ha 'li ▯▯u 'kükonyibli 'nyi, 'e -ha ▯▯a 'klo. E no- mo ▯▯haantitie, 'n pi nyibli.

9 ▯▯Haantitie a 'mu a -ti, 'n yi 'ye ▯▯hüben dtaki, 'u pu 'mu ▯▯ji', -wen nyiblo, -e nu de -huan. Kee, u 'yi 'li ▯▯u 'li -we, bu pu Nyisua a win ▯▯ji', -te e ni bu'heende a -ti.

10 'A -ti, 'n wen ni, 'ku ▯▯bu 'ye ▯▯hüben, 'ku 'u nyibli -mu', Nyisua -ha 'li a -ta', -e di ▯▯e nu, 'waa 'mumu, 'hru -mu', -e ko wlon -Yusu 'Klusu di 'u -naa -ni, e 'mu ▯▯nu wa, u 'mu ▯▯u 'ye, e ko, u 'mu 'li a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa, -koti a 'yi'buale.

11 E ko win 'e mo -tee a win. Win a 'mu, e no- bu:

«'Bu mo, ▯▯ba hie 'u -aan 'klo 'ka bu, ▯▯wi yi, -te -a ko -Yusu 'hüen-, -a 'ye ni 'ku wen, -e -bi e ko -a mu 'hüen-, -a di 'hri 'klo -we.

12 'Bu mo, ▯▯ba wen ▯▯e ku, 'ku -ba 'ye ▯▯hüben, -te -a mo -Yusu a nyibli a -ti,

-e -bi e ko -a mu 'hüen-, -a mu di nyibli win ku -koo -ni.

Kee, 'bu mo, ▯▯ba yi ▯▯u ni hle, -e mo, -a 'yi ▯▯u -yi,

e di ▯▯e ni hla -we, -e mo, e 'yi -a mu -yi.

13 Kee, 'bu mo, ▯▯ba 'yi ▯▯wlyukuonyibli 'pa-,

e no- mo -bi, e ko ▯▯wlu a ykuole,

-koti e no- mo -bi, -ti -mu', e hle, e 'yi 'li ▯▯u 'li -we, 'ku bu 'yi ▯▯u -nu.»

▯▯Tu 'u 'klu, -bu nu Nyisua a -kuan -tee, -e di ▯▯e nu, e 'mu -mu 'nyre le pu

14 -Ti -bu, 'n yi -mu -lee -ni, pu 'li ▯▯u nyibli -bi 'kwli le, -e di ▯▯e nu, u 'mu ▯▯u 'lu -mo le -hie -tee. Ti ▯▯nu -tee, 'ku 'li Nyisua a 'nyre 'kwli, -e mo, u 'ni 'nuo 'li 'blini, 'ku 'u winbu -mu', -e 'ye ni da ▯▯dedede a -ta', -koti 'blinidu a 'mu a nunuo, e 'ni -hee ▯▯e li nyiblo ▯▯du, kee, nyibli -mu', -u pi ▯▯u nua yi bu, e yi nyre 'waa ▯▯wli yi.

15 -Mo -bi, ▯▯tu 'u 'klu, -bu nu Nyisua a -kuan -tee, -e di ▯▯e nu, e 'mu -mu 'nyre le pu. 'Bu mo, ▯▯ni mo Nyisua a ▯▯haan-kvannunyo, -e -bi -tu 'yi 'li ▯▯u 'li -we, bu nu -mu, 'ku 'u ▯▯u ye'. 'Bu mo, ▯▯ni yi nyibli Nyisua a win ni tve -ni, -e -bi bu 'sii 'u yi, e ko, bu ko' leyuyruo.

16 E ko nyibli, 'u pi -tebli -gbati a gble, -e 'ye ni blee Nyisua a plo. -Mo -bi, ▯▯ni 'puu 'li wunto -tebli a 'mu 'nyi, -koti nyibli a 'mu, -u pi gbledu a 'mu, u -he 'u Nyisua a 'hru bu wlon gbeegbe.

17 -Ti -mu', u tve -ni, e yi 'ni wlo, ▯▯wi yi, -te ▯▯io ni, 'e wle, 'ku 'u 'hüi ku. Nyiblidu a 'mu, -u ni dedu a 'mu, 'ku Himene ko Fileti 'hüen-, u ni 'li ▯▯nu 'nyi.

18 U 'ni -too ▯▯u 'ku -tee a Nyisua a -ti, 'u ni hu, u wen, nyibli -mu', -u 'ku, Nyisua -we 'li ▯▯nu 'kükonyibli a 'nyi-hüta -mo, 'e -ha ▯▯nu 'klo. E no- ko -ti nyibli -bi 'u hie 'u Nyisua a 'hru bu.

19 Kee, -tee a Nyisua a win 'ni 'ci ▯▯u li. E 'wi ▯▯u 'huo 'pa yi, -e ku 'li bu -tee, 'ti -e ko ku u 'cru 'u, -e mo: «Kükonyo yi 'a nyibli ni,» 'u 'cru 'u de: «'A -ne nyiblo 'bu ni 'u, 'bu pu le, e mo Kükonyo a nyiblo ▯▯nu, e ko bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu.»

20 'Bu mo, ▯▯ni mu 'li dekonyo a 'kayu bu, -di 'yee 'li 'pueli a gblegble. -U -bi ni 'u, 'u nu -gulu, 'u nu ▯▯u, -u -bi ni 'u, 'u nu ti, 'u nu ▯▯u, -u -bi ni 'u, 'u nu bu, e nu ▯▯u. 'A de -mu', -e mo -gulu pueli, ▯▯haannyibli bu -di, 'ti -u 'hru ▯▯e, e ko, 'e -de -bi -mu', 'a -ne -nyrowo, u nii ▯▯ne -kuan 'yi.

21 -Aan 'mumu, ke- -aan de ni 'mu -we. 'Bu mo, nyiblo 'bu hie 'u -tebli -hüni -mu', -koti 'n hla wen a nunuo bu, Nyisua di -nyi ▯▯e -kuan, -e ni 'do. E di 'wi ▯▯u -gulu pueli -ni wen yi. 'A kükonyo di pu ▯▯u 'küba ku, 'ku 'u 'a ▯▯betu a -ta', -e nu ▯▯u, e yi 'a kükonyo 'ni -hee -ni dtaki, e ko, 'e -we -mo, 'ku bu nu 'a -ne ▯▯haan-kvande ▯▯du.

22 'A -ti, ynyre-tebli -mu', gbloyo -bi yi 'lu -mo le -hie, u ni, ▯▯ni 'nuo 'li ▯▯u. 'Gba -teblidu a 'mu cigbe ye' le. ▯▯mu ▯▯u le, 'a -ne ti, 'ku -na nunuklo bu 'sii 'u yi. Kuo -Yusu ▯▯wlu yi -tee. Nu e nyibli. ▯▯mu ▯▯u le, 'ku nyibli -mu', -u ko 'klo ▯▯sii 'u yi, e ko, -u de -aan Kükonyo, u ko -mu 'hüen-, ba ko kibwewenle.

23 'Bu mo, 'bu yi gble ni pi, 'ku 'u -tebli -mu', -e 'ye ni da ▯▯dedede, 'ti -e 'ye ni -hee nyibli, ▯▯ni 'puu 'li -na wunto 'li, -koti -yi ▯▯e ni, -e mo, -tebli a 'mu, e ni 'blini.

24 Nyiblo -mu', -e ni -aan Kükonyo a -kuan, e 'yi yi -blee -ni, bu 'ple hle. Kee, e ko bu nu nyibli a pepe ▯▯haande -mo. E ko bu too nyibli a pepe Nyisua a -ti -tee. E ko bu ko ▯▯wlu a 'hla.

25 'Bu mo, nyibli 'bu yi ▯▯u yi ni -wen, e ko bu too ▯▯nu, 'ku 'li ▯▯wlu 'yoko 'kwli. -Bakle, Nyisua di -nyi ▯▯nu 'klu, 'ku bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu, -e di ▯▯e nu, u 'mu -ti a -tee yi.

26 -Bakle, u di -hon 'li Satan -ji', -e ko ▯▯nu, -wen cro, -e ko mu ma, -e di ▯▯e nu, de -mu', Satan a 'mu, e -hüe, u 'mu ▯▯u nu.

3

Le'booti 'yri, 'klo 'bu 'mv 'v -wlu -hon, nyibli di 'ye [h]uven a gblegble

1-Ti -bu, 'n yi -mv -lee -ni, yru[]'le -tæ: Le'booti 'bu nyre 'v, 'klo 'bu 'mv 'v -wlu -hon, nyibli di 'ye [h]uven a gblegble.

2 Ti a 'mv 'yri, nyibli di -hie v ni -do a -ti 'lu -mo le. V di nve 'wliye diakti, v 'mv 'waa dionu a -pli pu. V di 'yaa 'li 'waa dionu, v 'mv Nyisua 'yri le -ha, v 'mv 'waa 'diinu ko 'waa 'baunu a -ti le -hæ -ni, nyibli -mv', -v di []nu -hæ -ni, v 'yi 'li[]'li -we, bu -nyi []nu 'wio, e ko, v 'yi 'li[]'li -we, bu []tuu 'v 'a -ne []dedede,

3 v 'yi 'li[]'li -we, bu nve 'waa dionu a 'dukæ, v 'yi 'li[]'li -we, bu ko nyibli a nyat, v 'mv nyibli hi kle pu, v 'yi 'li[]'li -we, bu yi 'waa dionu a naale, de ni -do, v di nu, e no- mo bu []tu nyibli []huen, v 'yi 'li[]'li -we, bu nve []haande []du,

4 v di kaa nyibli, v di ni yru yi, v 'mv -tebli -hvin le nu, v 'mv 'li 'waa dionu 'li 'yaa -ni diakti, de -mv', -e yi 'waa plo -blee -ni, e no- v di -nve -ni, kee, v 'yi 'li[]'li -we bu nve Nyisua.

5 Nyibli du a 'mv, v di 'wi Nyisua a nyibli yi, kee, v 'ni -hva[]a li bu yi Nyisua a 'kli -mv', -e ni[]e, 'ti -tonyiblo a 'yrinaabvi 'e yi 'v yi 'sii -ni. hloco nyibli du a 'mv -mo le.

6 'Ki 'li []nu nyi, 'waa de -bi, v di pa 'li 'kayo ble, nugbi -mv', -v 'yi 'lu -hva -ni, v 'mv []nu -kaa -ni, -e di[]e nu, nugbi a 'mv, v 'mv 'waa pupuwin ki wen. Nugbi a 'mv, v ni de 'kuku diakti, yinyre-tebli a pepe, 'waa []wli -hve, e no- v ni.

7 V pi nyibli a pepe nva yi bu, kee, v 'ni -yru[]o -ti a -tæ' le.

8 Nyibli du a 'mv, -v pue nyibli -mo le, v -wen Nyisua a -tæ a win yi, []wi yi Moise a ti 'yri, -te Sanest ko Sabrest 'hven-, v ni la, 'v -wen la Moise a 'mv yi. 'Waa 'lule-hihie nyre yi. V 'yi -Yusu 'Klisu []wlv yi -kuo -ni.

9 Kee, v 'yi 'li[]'li -we, bu muu ye', -e nu[]o, nyibli -huohvi di[]e le 'ni yru, -e mo, 'waa 'lule-hihie nyre yi, []wi yi ti -hi la a ti 'yri, -te -tonyibli nu la, 'v yru la[]a le -tæ, -e mo, Sanest ko Sabrest 'hven-, 'waa 'lule-hihie nyre la yi -tæ.

Pob yi Timote 'ni -lee -ni, -e mo, e 'ni 'saa 'li

10 -Mo -bi, de -bu, 'n tve -ni, -yi[]e ni, 'ti- []ni yi[]e, -te 'na 'yrinaabvi ni 'mv, e ko, de -bu, 'n -hve []bu nu, 'ki 'li 'na 'klo 'kwli, []ni yi[]e -we, e ko, -te 'n nu Nyisua a []wlv a ykuole, -te 'n ni []wlv a 'lila, -te 'n nu nyibli a nvele, -te 'n -nu, 'ni 'ye ni sa, []ni yi[]e -we.

11 -Yi[]e ni, -te nyibli nu 'na ti 'yakti a yregbugba, ko, -te 'n nu la []hven a 'yiye, 'ki 'li 'du -mv', -v mo Atiost, ko Yikont, ko, 'ki 'li Listru. E mo []han-ti, 'v gba 'mv ti

'yakti yi diakti, kee, -tebli a pepe a 'mv, -e nu 'mv, -aan Kukonyo []gble 'mv ni.

12 E mo []haan-ti []ni, 'bu mo, nyiblo 'bu -hve bu na Nyisua a 'hru, -te e mo -Yusu 'Klisu a nyiblo, e di 'ye []hven, 'ki 'li -tonyibli -ji'.

13 Kee, 'crekonyibli, ko nyibli -mv', -v kee 'waa 'bio, v nu- -mo -bi, 'waa nununmlh a yunyinyre di ki 'ni -bii -ni, 'ti- v di kaa nyibli, nyibli 'mv []nu -kaa -ni -ko.

14 -Mo -bi, -tebli -bu, []nyi, ko, -wen ki, 'ki 'li -na []wlv a pepe ki, 'nee 'v yi bu, ti a pepe, -koti -yi[]e ni, -e mo, nyibli -bu, -v too -mv, v too -mv ni -tæ,

15 'ti- []ni yi Nyisuarien -we, kue la 'li -na 'huande 'yie bu. 'Crien a 'mv, e no- yi -mv []to -nyi, 'ki 'v Nyisua a 'hru wlon, 'ki -bu kuo -Yusu 'Klisu []wlv yi, -e di[]e nu, Nyisua 'mv -mv wa.

16 -Ti a pepe -mv', v 'cru la 'li Nyisuarien 'kwli, Nyisua a -Hihiu*, no- nu[]o, nyibli 'v 'cru[]i. Nyisuarien a 'mv, e yi -a mv 'ni -hæ -ni, []a yru de -mv', Nyisua -hve -ba nu, e no- yi -a mv -hæ -ni, []a yru de 'kuku -mv', -a nu, e no- pi 'v -a mv []haan'hru wlon, e no- tve ne -a mv, -te -a di nu, 'ti- -aan 'yrinaabvi 'mv 'v yi 'sii -ni.

17 Ke- Nyisua a -Hihiu nu 'a nunuo, -e di[]e nu, Nyisua a nyiblo 'mv 'v yi 'sii -ni. Nyisua -nyi[]e 'kli a pepe -mv', e -hve ni, 'ki e 'mv 'a -ne []haande []du nu a -ti.

4

Pv -Yusu a []haantitie 'a -ne ti

1 -Nyrowo di 'v 'ni nyre, -Yusu 'Klisu 'mv di de, e 'mv nyibli a pepe win ki -koo -ni, 'kukonyibli ko 'klononyibli 'hven-, e 'mv []nu -bati le -puv -ni. E no- nu[]o, 'ni nyee -mv le, 'ki 'v Nyisua ye', ko 'ki 'v -Yusu 'Klisu ye',

2 pu nyibli []haantitie. 'Næ []ne ki bu, 'ye []bu nyibli yi 'a 'winwin ni -hve, 'ye []bu v 'ye ni -hva 'a 'winwin. 'Bu mo, nyibli 'bu yi de 'kuku ni ni, lee []nu, bu hie 'v de 'kuku a 'mv, 'a nunuo bu, -nyi []nu 'kli, 'ki bu nu []haande. Too []nu, 'ki 'li []wlv a 'lila 'kwli.

3 E di ko ti, e 'mv 'v nyre, -e ko 'yri nyibli 'ye ni di nyibli -bu, -v tve []nu -ti a -tæ nva yi bu ni pu. Kee, v di[]e 'ni -hva, 'ki bu nu -tebli -mv', -e nyre yi. E no- ko -ti, v 'mv hitoonyo le 'kukue -ni. Hitoonyo a 'mv, v di 'ni -hu. 'Bu yi 'ki hitoonyo a 'mv nva yi bu ni pi, -e -bi 'waa plo ble ni.

4 V 'yi 'li[]'li -we, bu pu 'ki -ti a -tæ nva yi bu, hitoole ni -do, e no- v di nva yi bu pu.

5 Kee, -mo -bi, 'cibi 'v -na dionu a win a kukoole, 'ye []hven, pu nyibli -Yusu a

□haantitie. -Kvan -mu', Nyɩsua -nyi -mu, gba□a 'lu -mɔ, -bu -yra□a 'lu.

6 'Mɔ -bi, ti nyre 'u ni, 'na 'kɔkɔti 'mɛ ye. 'N 'wɩ□i -cɔhlɔn*, u di Nyɩsua -pie -ni yi.

7 'Ki 'li 'na □wɩ a pepe ki, 'n nu -Yusu 'Kɩsu a -kvan ni, □wɩ yi □gbapunyɔ. -Kvan, Nyɩsua -nyi 'mu □bu nu, 'n -yra□a 'lu ni, □wɩ yi cigbe'gbanyɔ, -e -yra 'a cigbe a 'gbugba 'lu. -Tɛbli -mu', -a kuo □wɩ yi, 'n □tuu 'u□u ni -tɛɛ.

8 'N yi□e ni, -e mɔ, Nyɩsua -we 'na □haande gbagbu -mɔ, 'ki 'li yako 'kwli, -kɔti e 'sii 'u 'mu yi, 'ki 'u 'a dɔnɔ ye'. □Haande gbagbu a 'mu, e 'wɩ□i -gɩbɔkɩaun* yi, u yi cigbe'gbanyɔ -mu', -e -ha 'u 'a 'bio 'hru wɩɔn -nyi. -Aan Kɔkɔnyɔ -mu', -e pi -tɛɛ a -bati, -nyrɔwɔ -mu' -kɔ 'yri e di 'u nyibli -bati le -puɔ -ni, 'ki e di 'u 'mu □haande a 'mu -nyii -ni. E 'yi 'mɔ ni -do 'pa-, e 'ni -nyi□e 'mɔ□o ni. Kee, nyibli a pepe -mu', -u nɛ □ne, 'ti- -u yi□i -ple, u nu- e di□e -nyi.

Pɔɔ -hɛe□e ni, 'ki Timote bu di 'li□i -mɔ

9 □Tu 'u 'kɩ, □mu 'ne- 'mu -mɔ di -te ti ne -bu,

10 -kɔti Demasi hie 'u 'mu bu, 'kɔ a -tɛbli a nɛle a -ti, 'e mu 'li Tesalonikidɔ 'kwli. Kɩesasi -mɔ -bi, 'ki e mu 'li Galatɩbɩgba 'kwli, Titi -mɔ -bi, e nɔ- mu 'li Damatɩbɩgba 'kwli.

11 Luku ni -do, e nɔ- ni mɔ 'mu 'huɩ. 'Bu mɔ, □ni yi ni di, -e -bi -kɔ Maki 'hɛn- ba di, -kɔti e -we 'li bu -hɛɛ 'mu ni, 'ki 'u -kvan a -ta'.

12 Tisiki -mɔ -bi, 'ki 'n lee 'li□i Efɛsɩdɔ 'kwli.

13 'Bu mɔ, □ni yi ni di, 'ki -bu naa 'li Trɔasɩdɔ 'kwli, 'ki 'li nyiblo -mu', -e mɔ Kalɩpɩsi -mɔ, □mu 'mu 'na cɛkɔɛti -mu', 'n hie 'li bu yi ya. Ya 'cɩɩn -mu' -we, seyi-seyi 'a de -mu', u nu mamɩkɛ, u -nu.

14 -Tɛbliɩlanyɔ -mu', -e mɔ Alesadri, e nuu 'mu 'cre le dɩaki. De -mu', e nu 'mu -mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- di□e 'a 'pɛɛle -nyi.

15 -Na 'mumu, □tu -na dɩɔnɔ 'yie, e 'ni □ha -mu 'cre le -nuu -ni -we, -kɔti e 'yi -aan tɔɔwin -nɛɛ -ni.

16 Yi-hɛ-nyrɔwɔ, -e kɔ 'kwli u gba 'li 'mu -batipɩɩle', -te 'n -hɩhɩa □nu kle, -e mɔ, 'n 'yi de -huan □du -nu, nyiblo □du 'yi 'u -di, 'ki bu -hɛɛ 'mu. 'Waa pepe, u hie 'u 'mu bu. De -mu', u nu 'mu -mɔ, Nyɩsua bu -hru 'a -ti -mɔ.

17 Kee, -aan Kɔkɔnyɔ, nɔ- 'yi 'u 'mu bu -hie. E nɔ- -nyi 'mu 'kɩ, 'ki □bu hɩa Nyɩsua a -ti, dako a nyibli a pepe 'u 'wɩn. Kɔkɔnyɔ a 'kɩ, nɔ- nu□o -we, 'ki -bati 'yi 'mu -kɩ, 'ni □ta 'li kɔkɔ' wɩn.

18 'N yi□e ni, -e mɔ, -aan Kɔkɔnyɔ di 'mu 'ni □gbɩe, 'ki 'u 'a -nɛ ynyrede □du a -ta', kɔ, e di □tu 'mu 'yie, 'mu 'li yako 'kwli mu, -te -mu', e kɔɔ 'li nyibli win ki. Ba 'de -ba pu□u 'nyre le, -te 'kɔ te yi bu. Ke- bu ni 'mu.

'Betile

19 'N 'beti Plisɩ kɔ Akilas 'hɛn-, kɔ, 'n 'beti Onesifɔli kɔ 'a 'kayubɔkɛ 'hɛn-.

20 'Ki Elastɩ hie 'li Kɔletɩdɔ 'kwli. Trofimu -mɔ -bi, 'a 'huɩ a hinhren a -ti, 'ki 'n hie 'li□i Miletɩdɔ 'kwli bu.

21 □Tu 'u 'kɩ, -bu di 'li, 'ti- cɛ a ti 'mu 'u nyre.

Ebulusi, kɔ Pudasi, kɔ Linusi, kɔ nɔgba -mu', -e mɔ Klodia, kɔ Nyɩsua a nyibli a pepe -bi -mu' 'hɛn-, u 'beti -mu.

22 -Aan Kɔkɔnyɔ bu ni 'u -mu -mɔ, kɔ, bu nu 'aan pepe □haande -mɔ.

'Crïen -mu', Polu gba la TITI yï

1 'Mò Polu, 'mò -yï 'crïen -bu 'crï, 'mò -bu, -ε mò Nytsva a -kòannunyo, kò -Yusu 'Kltsu a -mònanyo*. Nytsva, nò- le 'mu, -ε di[e nu, 'mu nyibli -mu', ε -ha 'l, 'kì bυ kuo [ne [wlu yï -hεε -nι, kò, 'kì bυ yï [haantòowin a pepe -mu', -ε tve ne -a mu nunuklo -mu', -ε yï Nytsva a plo -blee -nι.

2 Kε- 'n nι 'a nunuo, -ε di[e nu, nyibli 'mu[w yï -tεε, -ε mò, 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nι -we 'l, υ kò[ò nι. Tì -mu', -ε kò 'yri Nytsva 'ye la 'klo nι nι, 'kì ε pu la 'l[ι 'l, -ε mò, ε kò bυ -nyi la 'klòdu a 'mu -tonyibli. Nytsva 'yï hι -kò, 'klo -mò 'klo.

3 Tì -mu', ε pu la 'l, -tε ε nyre 'υ, 'kì ε naa 'l 'a win nyibli wlòn, 'ε tòò ne -a mu 'klo yrayru a 'mu. -Tì a 'mu, ε nò- ε lee 'mu, [bu hla. Nytsva -mu', -ε we -a mu, ε nò- lee 'mu, 'kì [bu mu -tì a 'mu nyibli -bι le -lee -nι.

4 Titi o, -mò 'n yï -mò 'crï -nι. [Wl 'na kòkoyu yï, -kòtì -Yusu 'Kltsu nι -do, ε nò- -a kuo [wlu yï. -Aan 'Bai Nytsva, ε kò -Yusu 'Kltsu 'hven-, -ε wa -a mu, bu nu -mu [haande -mò, ε kò, bu -nyi -mu kibuwεenle.

-Tε 'cve a ye'nanyo a nunuklo kò bu nι 'mu

5 'Kì 'n hie 'l -mu Klettblugba 'kwli bu, -ε di[e nu, -teblt -mu', -ε 'yεε nι [hrenti -nι, [mu[w [hrenti -nι. 'N -hve[e nι -we, -bu na 'dù a pepe kle, -υ nι 'l Klettblugba 'kwli, -ε di[e nu, [mu 'υ nyibli ble [tu, [wι yï, -tε 'n nu la 'a hihla, υ 'mu 'cve a ye'nanyo mò.

6 Nyiblo -bu, -ε di 'cve a ye'nanyode nu, ε bleε yï, bu mò [haannyiblo. Ε bleε yï, bu mò nugba nι -do a nyibv*. 'A 'yonu kò bu kuo -Yusu 'Kltsu [wlu yï, ε kò, 'waa nunuklo kò bu 'sii 'υ yï, -ε di[e nu, nyibli a pepe 'mu[w 'ye, -ε mò, υ 'nι -nu[ò ynyrede, ε kò, υ kò 'υ nyibli a 'v[utuule.

7 'Cve a ye'nanyo mò Nytsva a -kòannunyo [nιò. Ε nò- kò -tì 'kì ynyrede [du 'yï yï -bleε -nι, bu nι 'l 'a nunuklo 'kwli. Ε 'yï yï -bleε -nι, bu 'yaa 'l 'a dionu. Ε 'yï yï -bleε -nι, bu bi yru' le 'a -ne tì. Ε 'yï yï -bleε -nι, bu -hie ne 'a dionu nò wlòn. Ε 'yï yï -bleε -nι -we, bu kò 'kla. Ε 'yï yï -bleε -nι, bu nve 'wli dtaktì.

8 Kεε, de ε kò bu nu, ε nò- mò: nyibli -mu', -υ pve 'h[ι -mò, ε kò bu kikle [nu le -tεε, ε kò, bu nve [haande a nunuo, ε kò, bu -hie 'lu le -tεε, bu 'sii 'υ yï, bu mò -tεε a Nytsva nyiblo, bu yï 'a dionu a naale -tεε.

9 -Tεε a Nytsva a -tì -mu', -a tve nyibli, ε nò- kò -bu nι 'l 'a [wlu kì tì a pepe, -ε di[e nu, ε 'mu 'hru kò, 'kì bυ nu win a 'mu, bu pu nyibli 'klu yra le, ε kò, nyibli -mu', -υ -wen win a 'mu yï, ε 'mu [nu -tòò -nι, -ε mò, υ ke nι.

10 Kε- -bu nu 'υ 'cve a ye'nanyo a ble[utuuo, -kòtì nyibli -hòhòu 'yï 'υ Nytsva a win a 'v[utuule -kò, 'tì -tì -mu', υ hle, ε 'nι -da[α [dedede, 'υ kεε nyibli -we. Seyt-seyt, nyibli -mu', -υ nι -tebltdυ a 'mu, nu- mò -Juukve* -mu', -υ -he -Yusu a nyibli, 'tì -υ hle[e, -ε mò, -Yusu a nyibli a pepe kò bu [tuu 'υ -Juukve a tete.

11 'Cve a ye'nanyo kò bu lee [nu, bu 'kee -tebltdυ a 'mu, 'a tòole, -kòtì υ nu[ò nι, 'kì 'l 'kayo -bι bu, nyibli a pepe 'υ -ha 'υ [haan'hru bu wlòn. -Tebltdυ a 'mu, υ tve nyibli a 'mu, υ bleε yï bu 'kee ne 'a tòole. Kεε, υ nι[e nι, -ε di[e nu, υ 'mu 'wliye 'ye.

12 'Kì 'l Klettkve a 'mu 'nyï, nyiblo [du nι la 'l, 'ε mò la 'waa winwlòn-hanyo* -bι. Ε nò- hle la[α, -ε mò: «Klettkve mò hilekònyibli [nιò, 'υ 'w[ι -balumamu yï, ε kò, υ 'nι -hva[α hι -kvan a nunuo. Diide nι -do, nò- kò -tì υ yï 'lu -mò le -hie.»

13 Winwlòn-hanyo a 'mu, ε hla la -tì a -tεε. 'A -tì, [nι yï 'l [nu -mò nι -hlee -nι, klaa [nu 'yï, -ε di[e nu, de -mu', -ε mò -tì a -tεε, υ 'mu[w [wlu yï -kuo -nι.

14 Lee [nu, -ε mò, bu 'kee -Juukve a hiledv a [wienlekukve de, -ε 'ye nι da [dedede, kò, nyibli -bu, -υ hia -tì a -tεε kì, υ 'nι 'kve 'l 'waa tete [wien le.

15 Nyiblo a [wlu 'bu 'sii 'υ yï, -ε -bι -teblt a pepe -mu', ε nι, ε 'sii 'υ yï. Kεε, nyibli -mu', -υ kò [w[ι [yï 'υ yï 'sii -nι, 'tì -υ 'yï Nytsva [wlu yï -kuo -nι, υ nu- mò -bι, -teblt a pepe -mu', υ nι, ε nyre yï. 'A -ne tì, ynyre-teblt, ε nò- υ yï 'lu -mò le -hie. 'Ye [bu bu yï ynyre-teblt nι nι, -tvi 'nι -nu[ò hι [nu.

16 U hle[e nι -tεε, -ε mò, υ yï Nytsva nι, kεε, ynyre-teblt -mu', υ nι, ε tve [ne nyibli yï, -ε mò, υ 'y[ι -yï. U 'nι [tuu[ò 'υ Nytsva 'υ. De -mu', Nytsva yraa -nι, ε nò- υ nι. U 'yï 'kl -kò, 'kì bu nu [haan-teblt.

2

Tòò nyibli -tεε a Nytsva a win

1 -Mò -bι, tòò nyibli -tì a -tεε, -ε kve 'l Nytsva kò bu.

2 Lee kukunyo, -ε mò, υ 'nι 'hie 'l 'waa dionu nò wlòn. Bu nu -teblt -mu', -ε 'sii 'υ yï, -ε di[e nu, nyibli 'mu 'υ [nu 'υ [tuu -nι. Bu -hie 'lu le -tεε, υ 'mu 'waa dionu a naale yï. Bu kuo Nytsva [wlu yï. Bu nve nyibli, 'kì 'l 'waa [w[ι a pepe kì. Bu kò [wlu a 'lula, 'kì 'l [hven a 'yije 'kwli.

3 Nyronaabi -mò -bι, lee [nu -we, -ε mò, 'waa 'yrinaabu kò bu bleε Nytsva a plo. U

* 1:6 1.6 -'υ': ε 'yï yï -bleε -nι, bu nu -wlawh.

'yi yi -blee -ni, bu nyre nyibli a 'nyre yi. U 'yi yi -blee -ni, bu -hie 'waa dɔnɔn nɔ wɔnɔ. U kɔ bu pɔ ɔhaanɔto,

4 -e diɔe nu, v 'mu 'yonu nyɔɔyo -tɔɔ -ni, -e mɔ, v kɔ bu nɔe 'waa nyɔɔɔpɔ, kɔ 'waa 'yonu 'hɔɛn-

5 e kɔ, bu -hie 'lu le -tee, kɔ, 'waa 'yriinaabɔ 'mu 'v yi 'sii -ni. Bu kɔ 'lɔ 'waa 'kayu a -kuan a de -mɔ -tee. Bu nu yɔnɔ-tebli. Bu ɔtuu 'v 'waa nyɔɔɔpɔ. 'Bu yiɔɔɔ le ni ni, nyibli 'yi 'lɔɔɔ 'lɔ -we, bu hla Nyisva a win -ti -hɔɛn yre.

6 Gbloyɔ -mɔ -bɔ, lee ɔnu, 'kɔ bu -hie 'lu le -tee, v 'mu 'waa dɔnɔn a naale yi -tee.

7 -Na 'mumu, 'n yi -mu 'ni -lee -ni, yɔnɔ-tebli ni -do, e nɔ- -bu nu, -e diɔe nu, -te -na 'bio gbloyɔ a 'yriinaabɔ kɔ bu ni 'mu, v 'muɔ yi. 'Bu mɔ, ɔni yi ɔnu ni tɔe -ni, nuɔɔ, bu yiɔe, -e mɔ, -nɔe -ti a -tee ni. Tɔɔ -ni -tee, -e diɔe nu, nyibli 'mu 'v -mu 'v ɔtuu -ni.

8 De -mu', -e nɔ yi, nyiblo 'ye ni di 'v -ti -hɔɛn 'hɔɛn -ni -hlaa -ni, e nɔ- -bu tɔɔ -ni, -e diɔe nu, -tɔɔ 'mu -na yraanyibli nu, -kɔti -te v 'ye ni di -ti -hɔɛn ɔdu ni 'ye, bu hla, 'kɔ 'v -a mu ki.

9 -Kuannunyibli -mɔ -bɔ, lee ɔnu -we, bu ɔtuu 'v 'waa nyibli gbagbɔ 'v 'a -ne ti. Bu nu de -mu', -e yi 'waa nyibli gbagbɔ a plo -blee -ni. U kɔ ɔnu 'hɔɛn, v 'ni 'plɛɛ 'lɔ,

10 kɔ, v 'ni 'yrie 'lɔ 'waa -tebli. Kee, bu nu ɔhaan-kuan, -e diɔe nu, 'waa nyibli gbagbɔ 'muɔɔ 'ye, -e mɔ, v mɔ ɔhaannuyibli ɔnɔɔ. 'Bu mɔ, 'bu yiɔɔ le ni ni, -e -bɔ Nyisva, -e mɔ -aan Wanyo, 'a win -mu', -a tɔe -ni, nyibli di 'vɔɔ 'ni ɔtuu -ni.

Nyisva bu nɔe ne -a mu, e nɔ- yi -a mu 'kɔ -nyi, 'ti- -aan nunuklo 'e yi 'v yi 'sii -ni

11 -Ti -bu, 'n hle, Nyisva a nyibli kɔ bu ɔtuu 'vɔɔ, -kɔti Nyisva tɔɔ ɔne nyibli a pepe ni, -e mɔ, e ni ɔnu ɔhaande -mɔ, -e diɔe nu, e 'mu ɔnu wa.

12 -Te Nyisva nu 'a nunuo le, 'a -ti, -a yiɔe ni, -e mɔ, -a kɔ ba -hie 'v -aan nunuklo -mu' bu, -e 'ye ni hlee Nyisva a plo, e kɔ, -a 'yi yi -blee -ni, -ba nɔe 'klo -bu, 'a yɔnyre-tebli, -e kɔ 'tu ni -a mu. Kee, ti a pepe -bu, -a di 'ne- 'klo kɔ -hii -ni, -a kɔ -ba -hie 'lu le -tee, e kɔ, -ba nu de -mu', -e yi Nyisva a plo -blee -ni.

13 Ke- -ba nu, -ba -ple -nyɔɔwɔ -mu', -e kɔ 'kwli -aan Wanyo -Yusu 'Kɔɔ di 'v di ni de, 'kɔ 'lɔ 'a -ti 'a 'yi'buɔba 'kwli. E nɔ-mɔ -aan Nyisva.

14 E nɔ- -ha 'a dɔnɔ, 'ti- 'e 'kɔ, 'kɔ 'v -aan -ta', -e diɔe nu, e 'mu -a mu ɔgble, 'kɔ 'lɔ -aan de 'kuku 'kwli, e kɔ, e 'muɔɔ nu, -a 'mu 'v yi 'sii -ni, kɔ 'v 'a dɔnɔ ye'. Ke- e -nu, ɔa -he 'a nyibli, ɔa nɔe ɔhaande a nunuo 'a ne ti.

15 -Tebli a 'mu, e nɔ- -bu tɔɔ nyibli, -nyi ɔnu 'kɔ, e kɔ, -gbee nyibli -mu', -v 'ye ni

'wɔn -ti. 'Kɔ -mu', Nyisva -nyi -mu, e nɔ- -bu nu, -bu hle. ɔNi 'hɔɔn 'v nyiblo ɔdu -mɔ, e 'ni 'yraa 'lɔ -ti -mu', -di hla.

3

-Te Nyisva a nyibli a nunuklo kɔ bu ni 'mu

1 Lee Nyisva a nyibli, -e mɔ, v kɔ bu ɔtuu 'v 'blɔgba a ye'nanyɔ a pepe. Bu nu de -mu', 'blɔgba a ye'nanyɔ a 'mu, v hle. Bu nɔe ɔhaande a nunuo, 'a -ne ti.

2 Lee ɔnu, v 'ni 'hlaa 'lɔ nyibli -ti -hɔɛn yre, e kɔ, v 'ni 'nuo 'lɔ 'blini. Kee, 'waa ɔwɔ bu nɔ yi, e kɔ, bu ɔtuu 'v nyibli a pepe 'v.

3 Ke- -bu nu 'waa leele, -kɔti -aan 'mumu, ti -hi la a ti 'yri, -a 'yi la 'lule-hihie -ko. -A 'ni ɔtuuɔo la 'v nyibli 'v. -A ka la ɔhaan'hru -mɔ. Yɔnyre-tebli a gblegble, nɔ- -a -hɔe -ba nu la. E ni -do a 'mu, nɔ- -a yi la 'lu -mɔ le -hie, ɔa ni la canmlɔ le. Nyibli yraa la -a mu ni, -aan 'mumu, ɔa yraa la ɔnu -we.

4 'E mɔ -tee, ɔa ni laɔa, kee, Nyisva -mu', -e mɔ -aan Wanyo, e tɔɔ ne -a mɔɔ yi, -e mɔ, e ni nyibli a pepe ɔhaande -mɔ, kɔ, e nɔe ɔnu ni diaki.

5 E ɔhen 'nyre, -e mɔ, e wa -a mu ni, 'kɔ 'lɔ dadɔke 'kwli. Kee, e 'yi -ba nu ɔhaande a -ti 'pa-, e 'yi -a mu -wa. Kee, 'bu wa -a mu, e 'wɔ yi, e yru -aan nyai a -ti ɔnɔɔ. De 'kuku, -e ni la 'v -a mu 'lu, e -ha 'vɔɔ ni. E nu de a 'mu ni, 'kɔ 'lɔ 'a -Hihiu* a 'kɔ 'kwli, -e diɔe nu, -a 'mu kɔewɔ ni 'hɔɛn nu, e kɔ, -a 'mu 'kɔ yrayɔ kɔ.

6 Nyisva nuɔo ni, 'a -Hihiu 'e kɔɔ ne -a mu win kɔ pepe, de -mu', -aan Wanyo -Yusu 'Kɔɔ -nu -a -ti.

7 Ke- e nu 'a nunuo, -e diɔe nu, -a 'mu 'klo -mu', -e 'ye ni -we 'lɔ kɔ, -kɔti -a yi, -e mɔ, e di -a -mɔɔ 'ni -nyi, 'ti- ɔa yiɔɔ -ple. Ke- e ni 'mu, -kɔti e nu -a mu ɔhaande -mɔ, 'kɔ 'lɔ dadɔke 'kwli, kɔ, 'e 'sii 'v -a mu yi, 'kɔ 'v 'a dɔnɔ ye'.

8 -Ti -mu', 'n hle, e mɔ ɔhaan-ti ɔnɔɔ. 'N -hɔe -bu 'neɛ ɔne kɔ bu, -e diɔe nu, nyibli -mu', -v kuo Nyisva ɔwɔ yi, v 'mu 'v 'ciɔi -ni, v 'mu ɔhaande nu. Win -bu, -a tɔɔ -ni, e nɔ- nɔ yi, 'ti- 'e yi nyibli -hɛɛ -ni.

9 Gble -mu', -e 'ye ni da ɔdedede, ɔni 'pɔɔ 'lɔ -na wuntɔ 'lɔ. 'Bu mɔ, nyibli 'bu yi gble ni pi, 'kɔ 'v -aan 'baɔnɔ a ɔhɔɔn a de ki, ɔni 'pɔɔ 'lɔ -na wuntɔ 'lɔ. U kɔ -mu 'hɔɛn-, a 'ni 'plɛɛ 'lɔ hle, e kɔ, a 'ni 'pɔɔ 'lɔ gble, 'kɔ 'v Moise a tete ki. -Tebli a 'mu, e 'ni -daɔa ɔdedede, e kɔ, e 'ni -hɛɛɛ nyibli.

10 Nyiblo 'bu yi 'lɔ -Yusu a nyibli le ni -gbɔgbe -ni, yi-hede, -kɔ -bu nu, e nɔ- mɔ -bu tiɔe. 'Bu 'tɛ yi de a 'mu 'lu -mɔ ni gbe, tiɔe de. 'Bu 'ye ni -hɔa bu pɔ -mu nɔa yi bu, -e -bɔ hlɔɔ ɔne -dɔnɔ -mɔ le.

¹¹ 'Bɪ -yiɔ̄e nɪ, -ε mɔ, nyiblidu a 'mɔ, -v ni le, v ka ɔ̄haan'hru -mɔ. U mɔ de'kukununyɔ ɔ̄nɔ. 'Waa de 'kuku a 'mɔ, v ni, ε tɔε ɔ̄ne nyibli yɪ, -ε mɔ, v ke nɪ.

Le'boɔwin

¹² 'N di te 'lɪ -mɔ nyiblo -mɔ. 'Bɔ 'yɪ Atimasi 'pa-, -ε -bɪ Tisiki ɔ̄nɔ. 'Bɔ nyre 'lɪ -mɔ -mɔ, -ε -bɪ ɔ̄tu 'v 'kɪ, -bɔ mu 'lɪ Nikopolidɔ 'kwli, ɔ̄mɔ 'lɪ 'mɔ bɔ -yεε -nɪ, -kɔtɪ 'n pɔ 'lɪɔ̄ nɪ, -ε mɔ, ce a ti 'yri, 'kɪ 'n di 'lɪ mu, 'mɔ 'lɪ bɔ nɪ.

¹³ Nyibli -mɔ', -v mɔ Sɪnasi, -ε yi tete, ε kɔ Apɔɔsi 'hɔen-, 'bɔ yɪ 'lɪ 'a mɔ -mɔ nɪ -hɔen, -hεε ɔ̄nɔ, 'kɪ 'v 'waa 'dagbablo a -ta', -ε diɔ̄e nu, 'waa -teblɪ 'mɔ ɔ̄ce.

¹⁴ Nyibli -mɔ', -v kuo -Yusu 'Kɪtsɔ ɔ̄wɔ yɪ, ɔ̄wɪ yɪ -a mɔ, bɔ 'nyɪ ɔ̄haande a nunuo 'a -nε ti, -ε diɔ̄e nu, nyibli -mɔ', -v yɪ ɔ̄hɔen 'ye, v 'mɔ ɔ̄nɔ -hεε -nɪ. 'Bɔ mɔ, 'bɔ yɪɔ̄ le nɪ ni, -ε -bɪ 'waa nunuklo 'yɪ 'lɪɔ̄ 'lɪ -wε, bɔ mɔ dadɔ.

¹⁵ Nyibli a pεpe, -v kɔ 'mɔ 'hɔen-, -v nɪ 'nε-, v 'beti -mɔ. -A 'beti Nyɪsɔa a nyibli a pεpe -mɔ', -v nɔε nε -aan de, Nyɪsɔa bɔ nu 'aan pεpe ɔ̄haande -mɔ.

'Շրէն -մս', Քօլս ցա լա FILEMՉ Կ

1 'Մօ Քօլս, -է ու 'նէ- յի', -Կսս 'Քլիսս
ա -տ, 'մօ, -է Կ 'շրէն -բս 'շր, 'ն կօ -աան
'ճայր Թիմօթէ 'հսն-. -Մօ Ֆիլեմօ, -է մօ 'նա
ննատս, կօ, -է կօ -ա մս 'հսն- -նի -կան
նի -ճօ, -մօ կօ 'շրէն -բս.

2 -Ա 'բէի -աան 'ճայր նրօյս Ափա, է կօ
-աան 'ճայր նրբէիան Ասիս 'հսն-, -է մօ
-Կսս ա 'սէյօտայ, յի Կ, -տէ -ա ու 'մս -ւէ.
-Ա 'բէի 'սէ ա նիբլի, -ս Կ լէ 'կուէ -ն, 'կ
'լի -նա 'կայսս.

3 -Աան 'Բաի Նյիսս, է կօ -աան Կոկոնոյ
-Կսս 'Քլիսս 'հսն-, բս ոս 'ա մս լիսս
-մօ, կօ, բս -նյի 'ա մս կիսս.

4 'Ա -նէ տի, 'բս մօ, 'ն Կ Նյիսս ոս ճէ, 'կ
'ս -նա -տա', 'ն Կ -նյի 'նյի 'նյի.

5 -է ոս, 'ն Կ 'ն 'ւոն, -է մօ, -նսէ -նա
'բիօ -Կսս ա նիբլի ա թէթ ոս, 'տ- լի կս
Կոկոնոյ -Կսս լիսս Կ.

6 'Ն ճէ Նյիսս ոս, է 'մսս ոս, նիբլի
-մս', -ս կս -Կսս լիսս Կ -ւէ, ս կօ -մս
'հսն-, 'աան -մսս 'մս կէ -բի -ն, կօ,
լիսս լիսս -տէթ ա թէթ -մս' Կ, -ա -ւէ 'լի
-բա ոս, 'տ- -ա 'մս -Կսս 'Քլիսս ա -տ 'Կ 'բս
-ն.

7 'Նա 'ճայր, -տէ -նս, լիսս ոս -նա 'բիօ -Կսս
ա նիբլի, լիսս Կ լիսս 'կի -նյի, է ոս 'մս ճօս
ճիակ, կօ, է -նյի 'մս 'կի -ւէ.

Քօլս նյէ Ֆիլեմօ լէ, Օնէսիմս ա -տ

8 -Տէ -նսէ -նա 'բիօ -Կսս ա նիբլի, 'ն նյէ
-մս լէ, -տի -բս, 'ն ճի հլա, ոս. -Տէ 'ն մօ
-Կսս 'Քլիսս ա -մոնանոյ*, 'ն կօ 'կի, 'կ լիսս
լէ -մս, -բս ոս լիսս.

9 Կէ, է 'Կ 'լի 'տսս 'ա մս 'կալի 'թա-, 'ն
'թէթ 'լի. 'Ն 'Կէթ ոս, -է մօ, է ոս 'ս լէ, 'կ
լիսս նյաա -մս լէ, -է ոս, -կօ նիբլի ա նսէ.
'Մօ կսսս Քօլս լիսս, -է Կ ոս. 'Քի 'ն ոս
'նէ- յի', -տէ 'ն կս -Կսս 'Քլիսս լիսս Կ ա
-տ.

10 -է -բի 'կ, 'ն նյաա -մս լէ, 'կ 'ս Օնէսիմս
ա -տա', -է մօ -նա լիսս, 'տ- -է 'ցա լա ճի. -Տէ
'ն 'Կ լիսս, 'մօ -լէ լիսս -Կսս ա -տ, 'կ 'նէ-
լի', 'տ- 'է կս -Կսս ա 'մս լիսս Կ. է 'ն
Կ, է -հէ 'կ 'նա 'Կ.

11 Թի -հի լա ա տի 'Կ, Օնէսիմս, -է կօ 'նրէ ա
'մնի -մօ -հէնոյ, է 'ն -հէթ լա -մս, Կէ, է
-տէ տի նէ -բս, է Կ -ա մս 'ն -հէ -նի ճիակ,
-կօ 'մս 'հսն-.

12 'Ն Կ 'կ -մօս Կ. է -հէ 'նա ա լիսս
'Կ.

13 Թի ա թէթ -բս, 'ն ճի 'նէ- յի' -հի -ն, 'ն
-հսէ լիսս ոս, 'կի բս ոս լիսս 'մս 'հս
բս, 'կ 'ս -նա -տա', է 'մս լիսս -հէ -ն.

14 'Նի -հսս լա -մս', լիսս կի -ւէ, լիսս ոս
'ս -մս կէ', -բս ոս. Կէ, 'ն -հսթ լիսս ոս, 'բս

մօ, լիսս Կ 'մս լիսս -մօ ոս ոս, բս -հոն
'լի -նա ճիսս ա լիսս կի.

15 -Բակէ, Նյիսս, ոս- ոս, 'տ- Օնէսիմս
'է հոս -մս -մօ լէ, 'կ 'լի տի ցի 'կալի, -է ճի
նս, է 'մս -մօ լիսս, ա 'մս 'հս -նիս -նի տի
ա թէթ.

16 է 'Կ 'կ լիսս ոս -ճօ 'թա- ճէ, Կէ, է
-հէ 'կ -աան 'ճայր, 'ն ոս -նի -տէ. 'Ն լիսս
լիսս-տի, -ճի 'ն -նս -նի -ւէ, է 'մս 'ս -տէ
է ոս լա 'լի -մս -մօ ա ոս 'ս -հի, -է ոս, է
մօ -նա լիսս, 'տ- կս 'սս, -տէ է կս
-Կսս լիսս Կ ա -տ, 'է -հէ 'կ -նա 'ճայր.

17 -Տէ -մօ 'նա 'ճայր կօ 'նա ննատս
'հսն- ա -տ, 'լէթ է կս -տէ, լիսս Կ, -տէ -ճի
ւէ 'նա կսսս ոս, 'բս մօ, 'ն ճի ճի
'լի -մս -մօ.

18 'Բս նրէ լա -նա լիսս Կ, կօ, -նա ցա
'բս ոս 'լի -մօ, լէ 'մս, -է ճի ոս, 'մսս
'թէ -ն.

19 'Մօ Քօլս, 'նա լիսս, 'մօ Կ ոս ոս -բս
'շր, -է մօ: 'Բս կօ -նա լիսս 'թէթ, 'մօ
-ճի 'թէթ -ն. Կէ, է 'ն 'հսս 'լի -մս -մօ,
-է մօ, լիսս 'նա ցա կս, -է ոս, 'մօ -լէ
-մս -Կսս ա -տ, 'տ- Նյիսս 'է -նյի -մս 'կօ
Կ, -է 'Կ -նի -ւէ 'լի.

20 'Նա 'ճայր ո, 'ն նյաա -մս լէ, -տէ -ա
կօ -աան Կոկոնոյ 'հսն-, -ա -մս, լիսս
-բս, 'ն -հս -մս, ոս 'մօս -մօ, -է ճի ոս,
ճօս 'մս 'լի 'նա լիսս կի ճի.

21 'Շրէն -բս, 'ն Կ 'շր, է լիսս 'նրէ, 'ն
կս -մս լիսս Կ, -է մօ, ճէ -բս, 'ն -հս
-մս, -ճի 'ն ոս. 'Ն լիսս լիսս-տի, -է մօ,
ճէ -մս', -ճի ոս, է ճի 'ս ճէ -մս', 'ն -հս
'ն -հի.

22 Կս 'ս -մօ ճէ, -ւէ -ցի -մօ, 'կ 'ս
'նա -տա', -է ոս, 'ն լիսս լիսս-տի, -է մօ,
Նյիսս ճի 'աան լիսս 'ն 'ւոն, է 'մսս
նս, ս 'մս 'մսս ճէ, 'մս 'լի 'ա մս -մօ ճի.

'Բէլէ

23 Էթափրաս, -կօ 'մս 'հսն- -նի 'նէ- յի', -տէ
է մօ -Կսս 'Քլիսս ա նիբլի ա -տ, է 'բէի -մս.

24 Մակ, կօ Ալիտակ, կօ Դէմաս, կօ Լսս
'հսն-, -ս կօ 'մս 'հսն- -նի -կան, ս 'բէի
-մս -տէ.

25 -Աան Կոկոնոյ -Կսս 'Քլիսսս ոս 'ա մս
լիսս -մօ.

'Crien -mu', v gba la HEBREKUE yɪ

-Yusu ni 'v Nyɪsɪva a winwɔn-hanyɔ*
lu yɪ

¹ Ti -hi la a ti 'yri, 'kɪ Nyɪsɪva nɛɛ la 'lɪ 'a winwɔn-hanyɔ wɔn, 'ɛ yɪ la 'lɪ -aan 'baunɔ -mɔ -hlee -nɪ 'a -nɛ ti, 'kɪ 'lɪ -teblɪ a gblegble 'kwli.

² Kɛ- Nyɪsɪva ni la 'lɪ 'waa -mɔhleele, 'ɛ yɛ 'kɔ a lɛ'wɔɔti kɪ. Kɛɛ, ti -bɔ 'yri, 'kɪ Nyɪsɪva naa 'lɪ 'a 'Yu -Yusu 'lɪ, 'ɛ hlee 'lɪ -a mɔ -mɔ. Ti -mɔ, -ɛ kɔ 'yri Nyɪsɪva nii la 'v 'kɔ, 'kɪ ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu a 'mɔ 'lɪ, 'ɛ nu 'kɔ -bɔ. ɛ nɔ- Nyɪsɪva -ha 'lɪ, 'kɪ ɛ 'mɔ 'a -nɛ ɔdedede win kɪ -kɔɔ -nɪ.

³ 'Kɪ 'lɪ'ɪ 'lɪ, 'kɪ -a yɪ 'lɪ Nyɪsɪva a -tɪ a 'yɪ'buale 'lɪ 'yee -nɪ. ɛ mɔ ɔhan-tɪ ɔnɔ, -tɛ -mɔ', Nyɪsɪva nɪ 'mɔ, kɛ- -Yusu nɪ 'mɔ -wɛ. 'A wɔn bɔ a win nɪ 'klɪ kɪ. ɛ nɔ- kɔ 'kwli ɛ nɛɛ 'lɪ, 'ɛ 'ble 'kɔ -bɔ kɔa. ɛ nɔ- 'kɔ, 'kɪ 'v -tonyibli a -ta', -ɛ diɔɛ nu, ɛ 'mɔ ɔnɔ ɔgble, 'kɪ 'v 'waa de 'kuku -mɔ', -ɛ diɔɛ nu, 'v 'mɔ 'v yɪ 'sii -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɪva ye'. -Tɛ ɛ nu de a 'mɔ, -ɛ -bɪ 'kɪ ɛ nu 'lɪ yako 'kwli, 'ɛ nɪ 'v 'Kɪkɪnɪnyɪsɪva a diidekɪbɪa kɪ bɔ, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ, -ɛ diɔɛ nu, ɛ kɔɔ'ɔ 'hɛn, 'v 'mɔ 'kɔ -bɔ win kɪ -kɔɔ -nɪ.

-Yusu ni 'v Nyɪsɪva a lɛlenyɔ 'lu yɪ

⁴ ɛ nɔ- nuɔ, Nyɪsɪva 'ɛ nuɔ, 'a 'Yu a 'mɔ, 'ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyɔ 'lu yɪ, 'ɛ ɪtɛɪɛ 'nyre -mɔ', -ɛ 'bɔa, -ɛ nɪ 'v 'a lɛlenyɔ a 'nyre 'lu yɪ.

⁵ Kɛ- Nyɪsɪva pɪ la 'a 'Yu yɪ, ɛ wen:
«Mɔ -mɔ 'na 'Yu.

Kɪkɛ -bɔ, 'n -hɛ kɛ -na 'Ba.»

ɛ nɔ- 'v 'cɪri la 'lɪ Nyɪsɪva'cɪriɛn 'kwli. -Tɪ a 'mɔ, Nyɪsɪva 'yɪ -hɔan'ɔa 'a lɛlenyɔ ɔdɔ nɪ lee -nɪ. Kɛ- Nyɪsɪva pɪ la de, 'kɪ 'v -Yusu a -ta', -ɛ mɔ:

«'N di mɔ 'a 'Ba,

ɛ 'mɔ 'na 'Yu pa.»

-Tɪ a 'mɔ, Nyɪsɪva 'yɪ -hɔan'ɔa nɪ hɛ, 'kɪ 'v 'a lɛlenyɔ ɔdɔ a -ta'.

⁶ ɛ kɔ -tɪ -bɪ, Nyɪsɪva 'ɛ hɪa'ɔa, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mɔ kɪ, -ɛ nɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'lu yɪ. 'Tɪ- Nyɪsɪva 'mɔ 'nɛɪɛ -tɪtɪ kɪ -tɛ, ɛ wen:

«'A mɔ -mɔ', -v mɔ 'na lɛlenyɔ, ba bla'ɔa kwli yɪ bɔ, ba pɔ'v 'nyre lɛ.»

⁷ 'Kɪ 'v 'a lɛlenyɔ -mɔ -bɪ kɪ, -tɪ 'v 'cɪri la, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɪva'cɪriɛn 'kwli, ɛ nɔ- -bɔ:

«Nyɪsɪva nu 'a lɛlenyɔ 'a -kɔannunyibli -mɔ,

'v 'wɪ'ɪ pepe yɪ, kɔ, 'v 'wɪ'ɪ na-huhli yɪ.»

⁸ Kɛɛ, -tɪ -bɔ, 'v 'cɪri la, 'kɪ 'v 'a 'Yu -mɔ -bɪ kɪ, ɛ nɔ- -bɔ:

«Nyɪsɪva wen 'nɪ:

-Mɔ -mɔ', -ɛ mɔ Nyɪsɪva, -mɔ di 'kɔ a pepe win kɪ -kɔɔ -nɪ,

-tɛ 'kɔ tɛ yɪ bɔ.

-Tɛ -di 'kɔ a win a kɪkɔɔɛ nu, ɛ di 'v yɪ 'nɪ 'sii -nɪ.

⁹ De -mɔ', -ɛ 'sii 'v yɪ, ɛ nɔ- -mɔ -nɪ, ɔnɪ yraa de -mɔ', -ɛ 'yɪ 'v yɪ 'sii -nɪ.

ɛ nɔ- nuɔ, -na 'Ba Nyɪsɪva 'ɛ -ha 'lɪ -mɔ -na 'bɪo 'nyɪ,

'ɛ -nyɪ -mɔ -tɪ a 'yɪ'buale,

-ɛ -hi 'v -na 'bɪo 'v,

'tɪ- 'ɛ nuɔ, dɔdɔ 'ɛ 'yɪ 'lɪ -na ɔwɔ kɪ.»

¹⁰ -Tɪ -mɔ', 'v 'cɪri la de, 'kɪ 'v 'a 'Yu a 'mɔ kɪ, ɛ nɔ- -bɔ:

«Kɔkɔnyɔ ɔ, ti -hi la a ti 'yri,

'tɪ- 'kɔ -bɔ a -teblɪ a pepe,

ɛ 'mɔ la -wɔ ɔtu mɔ mu,

-na dabɔ, nɔ- nu -tɪtɪ kɔ yako.

¹¹ -Teblɪ a pepe -mɔ', -nɪ, ɛ di bɔ 'nɪ -wɛ.

Kɛɛ, -mɔ -bɪ, ɪtɛ di 'kɔ nɪ.

-Teblɪ a 'mɔ, ɛ di -wɛ 'yɪ,

-wen 'hɔlɛpɔ-teblɪ.

¹² -Tɛ nɪ -do 'v nɪ 'hɔlɛpɔ-teblɪ 'kɪ a 'pɔpɪa, kɛ- nɪ -do -di -teblɪ a 'mɔ 'a 'pɔpɪa nu.

-Teblɪ a 'mɔ, ɛ di nyre yɪ,

ɔwɪ yɪ, -tɛ 'hɔlɛpɔ-teblɪ nɪ,

'ɛ yɪ yɪ nyre.

Kɛɛ, -mɔ -bɪ, ɪtɛ di 'kɔ nɪ.

ɔNɪ 'cɪcɪ'ɪ lɪ -nɪ yruyru.

-Na 'kɔ 'yɪ 'lɪ'ɪ 'lɪ -wɛ bɔ kɔ 'lu-yɛɛɛ.»

ɛ nɔ- mɔ -tɪ, 'v 'cɪri la, 'kɪ 'v -Yusu kɪ.

¹³ Kɛ- Nyɪsɪva pɪ 'a 'Yu yɪ de, ɛ wen:

«'Nɪ mɔ 'na diidekɪbɪa kɪ bɔ, -ɛ diɔɛ nu,

-kɔ 'mɔ 'hɛn, -a 'mɔ 'kɔ -bɔ win kɪ -kɔɔ -nɪ,

ɛ 'mɔ'v gba -gbagba,

'mɔ'v nu, ɔmɔ -na yraanyibli bɔ 'lu ble ɔtu,

-wen bɔɪkɪblɛ'ɪtɛɪɛ.»

-Tɪ a 'mɔ, Nyɪsɪva lee ɔnɛ 'a 'Yu nɪ -do, ɛ 'yɪ 'a lɛlenyɔ ɔdɔ -kɔ, ɛ lee -tɪ a 'mɔ.

¹⁴ Nyɪblo a 'dɪ -bɪ -mɔ Nyɪsɪva a lɛlenyɔ 'lɪ? 'V mɔ 'kuɔdɔ -bɪ ɔnɔ, -v nɪ Nyɪsɪva a -kɔan, Nyɪsɪva 'ɛ yɪ ɔnɔ lɛ le, bɔ -hɛɛ nyibli -mɔ', Nyɪsɪva di wa.

2

-Tɪ -mɔ', Nyɪsɪva lee la -a mɔ, 'kɪ 'v -aan wɔwa a -ta', -a nɪ 'nuo 'lɪ'ɪ 'klɪ 'lɪ -wɛɪmɪ klɛ

¹ -Tɛ Nyɪsɪva -nu, 'ɛ naa 'lɪ 'a 'Yu 'lɪ, 'ɛ hlee 'lɪ -a mɔ -mɔ, -a kɔ -ba ɔtu 'v 'klɪ de, -ba pɔ 'a win nɔa yɪ bɔ -tɛɛ, -ɛ diɔɛ nu, -a 'nɪ ɔha 'v ɔhaan'hru bɔ wɔn -ha.

² -A yɪɛ nɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mɔ', Nyɪsɪva a lɛlenyɔ di hɪa mɔ, ɛ mɔ -tɪ gbagbɪ ɔnɔ. Nyibli -mɔ', -v 'yɪ -tɪ a 'mɔ nɔa yɪ bɔ -pɔ, ɛ kɔ, -v 'yɪ ɔ'v'v ɔtuu -nɪ, ɔhɪɛn -mɔ', -ɛ bleɛ ɔnɔ yɪ, ɛ nɔ- Nyɪsɪva ɔtu ɔnɔ.

³ Kɛɛ, -a mɔ -mɔ -bɪ, Nyɪsɪva a -tɪ -mɔ', -ɛ hɛ -tɛ Nyɪsɪva nɪ -aan wɔwa, -a 'wɪ'ɪ nɪ. -Tɪ a 'mɔ, ɛ -hi 'v -tɪ -mɔ', 'a lɛlenyɔ lee nyibli nɪ. 'A -tɪ, 'bɔ mɔ, ɔba yɪ Nyɪsɪva

a -ti 'kl' 'l' -wəŋml' kle ni ni, [h]uven -mu', -e hlee 'a mu yi, e no- e di 'a mu [t]u. -Aan Kōkōnyō -Yusu 'Kltsu a [g]betu, e no- mo yi-henyiblo, -e tōō ne -a mu Nytsua a -ti a 'mu, -e hle[ε], -te Nytsua ni -aan wōwa, 'ti-nyibli -mu', -u 'win[ɔ], 'u lee ne -a mu, -e mo, -ti a 'mu, e mo -ti a -tee [nto],

4 Nytsua a 'mumu, 'e tōō [ne nyibli -we, -e mo, -ti a 'mu, e mo -ti a -tee [nto]. -Te e nu 'a nunuo, e no- -bu: 'Kl e naa 'l' wlōnlemaa-tebl' a gblegle 'kwli, 'e tōō [ne nyibli yi, -e mo, -ti a 'mu, e mo -ti a -tee [nto]. 'Ya 'u 'lu de, 'kl e naa 'l' 'a -Hihiu* 'l', 'e -nyi nyibli 'kl, 'kl bu nu 'a -kwan, [w]i yi, -te e ni 'a -huhua.

-Yusu tōō ne -a mu 'hru -mu' ni, -a di na, -a 'mu 'l' 'a 'klo yrayrv 'kwli pa

5 'Klo yrayrv -mu', Nytsua di nu, e no- ko -ti -a hle. Nytsua 'yi 'u 'a lelenyo ble [tu, 'kl 'u 'mu 'klo -bu win kl -kōō -ni a -ti. Kee, -Yusu -mu', -e -he -tonyiblo, e no- e [tu 'u bu.

6 E mo [haan-ti, 'u 'cr' la[ɔ], 'kl 'l' Nytsuacrten 'kwli, -e mo:

«Nytsua o, nyō- mo -tonyiblo, -kot' [ni yi 'a -ti 'lu -mo le -hie 'l'?' -Tonyiblo 'yi [dedede 'pa. 'A -ti, e mo [wilekeede, 'kl -bu di[ε] -hee -ni.

7 -Nu[ɔ] ni, -tonyiblo 'e ni 'l' -na lelenyo bu, 'ti- [ni -nyi[ε] -ti a 'yi'ubua, [w]i yi bodto,

8 [ni nu[ɔ], -tebl' a pepe 'e ni 'l' 'a bubuo bu.»

-Ti a 'mu, 'u 'cr[ɔ] ni, 'kl 'u -Yusu a -ta'. Winbu -bu, -e mo: «-Tebh' a pepe ni 'l' 'a bubuo bu.» e [hen 'nyre, -e mo, e 'yi [dedede -ko, bu 'yi win kl -kōō -ni. Kee, -a 'ye[ε] ni 'ye -tee, -te -Yusu a 'mu, e nu -tebl' a pepe a win a kōkōle.

9 Kee, -a y[ɔ] ni 'ye, -e mo, Nytsua nu la[ɔ] ni, -Yusu 'e di la 'ne- -tutu kl, 'e ni la 'l' Nytsua a lelenyo bu, 'kl 'l' ti gbi 'kwli, 'ti-Nytsua 'e -nyi[ε] -ti a 'yi'ubua, 'kl 'u 'a dton' hu. Nytsua bu yru -aan nyat, ko, e 'mu -a mu wa a -ti, e no- ko -ti, 'e te -Yusu bu, 'e di 'ne- -tutu kl, -e di[ε] nu, 'e 'mu [huven 'ye, 'e 'mu 'ku, 'kl 'u nyibli a pepe a -ta'. -Te e 'ye [h]uven a 'mu, 'ti- e 'ku, e no- nu[ɔ], Nytsua 'e -nyi[ε] -ti a 'yi'ubua.

10 Nytsua no- nu 'klo -bu 'a -tebl' a pepe. E nu[ɔ] ni, 'kl 'u 'a dton a -ti a 'yi'uale a -ta'. E no- nu[ɔ], 'e -hve[ε], 'kl bu wa nyibli -huohu, 'u 'mu 'a 'yonu -he, 'u 'mu 'l' 'a -ti a 'yi'uale 'kwli pa. 'Kl e naa 'l' -Yusu a [h]uven a 'yiye ko 'a 'kōkōu 'kwli, -e di[ε] nu, -Yusu 'mu 'u yi 'sii -ni, 'kl bu paa 'l' 'a nyibli Nytsua a -ti a 'yi'uale 'kwli.

11 -Yusu a 'mu, -e ni[ε], nyibli 'u yi 'u yi 'sii -ni, 'kl 'u Nytsua ye', e ko nyibli a pepe -mu', e yi 'u yi 'sii -ni 'huen-, 'u ko 'Bai ni

-do. E no- mo Nytsua. E no- nu[ɔ], 'kl -Yusu 'ye ni pie 'yie, 'kl bu daa [nu 'a 'd'taynu.

12 'A 'mumu, ke- e pi Nytsua yi, -e mo: «Nytsua o, 'n -hve [bu na -na -ti -mo le, 'kl 'u 'na 'd'taynu ye'.

'N ko [bu pu -mu 'nyre le, 'kl 'l' -na nyibli 'nyl.»

13 Ke- e pi de: «Nytsua, no- 'n kuo [w]u yi 'a -ne ti.» Ke- e pi de:

«Nyibli -mu', Nytsua -nyi 'mu, 'u ko 'mu 'huen-, -a mu no- -bu.»

14 Nyibli -mu', -u ko -ti e hle, 'u nu- mo nyibli -mu', -u ni 'ne- 'klo -bu kl. E no- nu[ɔ], -Yusu a 'mumu, 'e -he -tonyiblo, 'e 'ku, 'ti- 'e naa 'l' 'kōkōu a 'mu 'kwli, 'e -we Satan a 'kl bu, -e nu[ɔ] Satan, no- ni[ε], nyibli 'u 'kōkōu le.

15 -Te [koyō ni, 'u yi 'waa 'mase a huannu pie, ke- nyibli ni, 'u yi 'kōkōu a huannu pie. Kee, -Yusu 'ku ni, 'kl 'u 'waa -ta', -e di[ε] nu, e 'mu [nu [g]ble, 'kl 'u huannu a 'mu a -ta'.

16 Nytsua a win hle[ε] ni, -e mo, e 'yi Nytsua a lelenyo wa mo -di, kee, e di ni, 'kl bu wa -tonyibli -bu, -u ni 'ne- -tutu kl, -u mo Abrahamu a 'yonu a 'yonu.

17 'A -ti, e noo la 'u le, 'kl -Yusu a 'mu, bu -he la -tonyiblo, e 'mu la -a mu -bu, -u mo 'a 'd'taynu yi 'wi, 'kl 'u 'a -ne [dedede -mo. E yru -tonyibli a nyai, 'e -he Nytsua a -cōhlōnpinyō* gbagbu, 'e ni 'u Nytsua ko -tonyibli 'huen- a -gbati, -e di[ε] nu, Nytsua 'mu 'a nyibli a de 'kuku 'wōwla -ni, 'u ko Nytsua 'huen-, 'u 'mu -mve.

18 -Te -Yusu a 'mumu, e ni la 'ne- -tutu kl, e yi 'ye la [h]uven diaku, 'kl 'u le[ε]teele a -ta'. 'A -ti, -a mu -mo -bi, 'bu mo, 'bu yi 'u -a mu le ni [tee -ni, -Yusu ko 'kl, 'kl bu dii ne -a mu kl.

3

-Yusu ni 'u -aan 'bai gbagbu Moise 'lu yi

1 'Na 'd'taynu -na, Nytsua -ha 'l' 'a mu ni, 'kl ba -he 'a dako, a 'mu 'l' 'a 'klo yrayrv 'kwli pa. -A mu -bu, -u mo 'a nyibli, de -a kuo [w]u yi, e ko de -a ne -mo le, 'kl 'u nyibli yi, e no- -bu: -Yusu, no- Nytsua lee 'ne- a mu -mo, 'e -he Nytsua a -cōhlōnpinyō* gbagbu, 'e ni 'u Nytsua ko -a mu 'huen- -gbati, 'e nu[ɔ], -a ko Nytsua 'huen-, [a] -mve. 'A -ti o, -Yusu a -ti, no- -ba -hie 'lu -mo le 'a -ne ti.

2 -Kwan -mu', Nytsua -nyi[ε], e [tui la 'yie -tee, [w]i yi, -te Moise ni la, -kwan -mu', Nytsua -nyi la[ɔ], 'e [tui la[ɔ] 'yie -tee. -Kwan a 'mu, e no- mo, bu naa la Nytsua a 'kayu.

3 Nyiblo -mu', -e pu 'kayu, e no- u pi 'nyre le, 'e -hi 'u 'kayu a 'mumu 'u. 'Kl -Yusu ko Moise a -gbati, de ni -do a 'mu, e no- [nto.

'Kɪ Moise nɪ 'lɪ 'kayubɔkɔvɛ 'nyɪ, -Yusu -mɔ -bɪ, ɛ nɔ- mɔ 'kayupɔnyɔ. ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔva a dako a Kɔkɔnyɔ. 'A -tɪ, -Yusu nɪ 'v Moise 'lu yɪ. -Yusu a 'mɔ, ɛ nɔ- -a blɛɛ yɪ -ba pɔ nyɪ lɛ.

4 [Bɔ pɔv Nyɪsɔva a dako 'kayu a dɛ yɪ: -A yɪ[ɛ nɪ, -ɛ mɔ, 'a -nɛ 'kayu 'bɔ nɪ 'v, ɛ kɔ kɔkɔnyɔ. Kɛ- nɪ -do ɛ [tɪ 'mɔ, Nyɪsɔva, -ɛ nu 'klo -bɔ a -teblɪ a pɛpɛ, ɛ nɔ- mɔ -teblɪ a 'mɔ, 'a Kɔkɔnyɔ.

5 Moise a 'mɔ, Nyɪsɔva a -kɔvɛn nɪ -do, nɔ- ɛ nɪ la, 'ɛ [tɪ la Nyɪsɔva a 'kayu 'yie -tɛɛ. 'A -kɔvɛn, nɔ- mɔ, bɔ lee la nyɪblɪ -teblɪ -mɔ', Nyɪsɔva di la nu, 'kɪ 'lɪ ye'.

6 Kɛɛ, -Yusu 'Kɪsɔ -mɔ -bɪ, ɛ 'yɪ Nyɪsɔva a -kɔvɛnnɔnyɔ nɪ -do 'pa-, kɛɛ, ɛ mɔ Nyɪsɔva a 'Yu [nɔ, 'ɛ [tɪ 'a 'Bɔ Nyɪsɔva a 'kayu 'yie -tɛɛ. ɛ nɔ- mɔ Nyɪsɔva a dako a pɛpɛ a Kɔkɔnyɔ. 'Bɔ mɔ, [bɔ 'tɛ kuo [nɛ [wɔ yɪ, ɛ kɔ, [bɔ yɪ[ɛ, [bɔ yɪ[ɪ nɪ -ple, 'kɪ 'lɪ dɔdɔ 'kwɪ, -ɛ mɔ, Nyɪsɔva di nu -a mɔ [haandɛ gbɔgbɔ -mɔ, -ɛ -bɪ -a mɔ -bɔ, -a mɔ mɔ Nyɪsɔva a dako, [a mɔ 'a 'kayubɔkɔvɛ -wɛ.

Nyɪsɔva di -nyɪ 'a dako -wleeɛ

7 ɛ nɔ- nu[ɔ, Nyɪsɔva a -Hɪhɪu* 'ɛ pɪ la lɛ: «Kɪkɛ -bɔ, 'bɔ mɔ, 'ba yɪ kɛ Nyɪsɔva a win nɪ 'wɪn,

8 ba 'ble[ɛ kɔa.
'Aan [wɪ 'nɪ 'gboklo 'lɪ -nɪ,
[wɪ yɪ, -tɛ 'aan 'bɔnɔ nɪ la,
'waa [wɪ 'gboklo la -nɪ.»

Tɪ a 'mɔ 'yɪ, 'kɪ v nɪ la 'lɪ -tɪtɛ -mɔ',
nyɪblo [dɔ 'yɪ 'lɪ 'tɪ,
'v -wɛn la Nyɪsɔva yɪ,
'v 'cɪbɪ la 'v dɛ 'kuku a nunuɔ,
-ɛ dɪ[ɛ nu, v 'mɔ[ɔ 'ye,
'bɔ mɔ, Nyɪsɔva 'bɔ di la [nɔ yɪ lɛ -pɔv -nɪ.»

9 Kɛ- Nyɪsɔva pɪ la, ɛ mɔ:
«[Haan-teblɪ -mɔ', 'n nu la,
'kɪ 'lɪ 'yɪ a -wɪl nɪ 'hɛvɛn 'kwɪ,
'ye [bɪ v 'ye[ɛ,
kɛɛ, kɛ- ɛ 'nɪ 'mɔ, 'v 'cɪbɪ 'v dɛ 'kuku a nunuɔ.

10 ɛ nɔ- nu[ɔ, 'nɪ pɪ nyɪblɪ a 'mɔ yɪ lɛ,
'nɪ hlɛ[ɛ, -ɛ mɔ, 'waa [wɪ nyɪre yɪ.
Dɛ -mɔ', 'n -hɔvɛ [nɔ, v 'nɪ -yɪrɔ[ɔ lɪ[ɪ lɛ.

11 'A -tɪ, 'kɪ 'lɪ 'na yɪ a pɔpɔv 'kwɪ,
'n 'sɔv [nɛ nɪ, 'nɪ pɪ la lɛ,
-ɛ mɔ, nyɪblɪ a 'mɔ, v 'yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ,
bɔ pa la 'lɪ 'blɔgbɔ -mɔ',
'n di 'na nyɪblɪ -nyɪ 'kwɪ,
-tɪtɛ -mɔ', [haan-wleeɛ nɪ 'lɪ.»

12 'Na 'dɪayɪnɔ -na, ba [tɪ 'aan dɔnɔ 'yie,
'kɪ 'lɪ 'a mɔ nyɪ, nyɪblo [dɔ 'nɪ 'nɪ 'lɪ, -ɛ kɔ [wɔ -hɔvɛ, -ɛ 'yɪ Nyɪsɔva [wɔ yɪ -kuo -nɪ,
-ɛ nu[ɔ, nyɪblo 'bɔ nɪ 'v, 'bɔ 'yɪ 'kɪ Nyɪsɔva [wɔ yɪ -kuo -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ [hɛn 'nyɪrɛ, ɛ hie 'v 'Kɔhɪenyɪsɔva bɔ.

13 Dɛ a kɔ ba nu, ɛ nɔ- mɔ, ba -nyɪnyɪ 'klɪ 'a -nɛ -nyɪrɔwɔ, -ɛ dɪ[ɛ nu, Satan 'nɪ [ha

'a mɔ -kaa -nɪ, a 'nɪ [ha dɛ 'kuku nu, kɔ 'aan [wɪ 'nɪ [ha 'gboklo -nɪ. Kɛ- a di 'klɪ a -nyɪnyɪle nu, -ɛ nu[ɔ, kɪkɛ -bɔ, Nyɪsɔva -hɔvɛ bɔ hlɛɛ kɛ 'lɪ -a mɔ -mɔ.

14 'Bɔ mɔ, -teblɪ -mɔ', -a kuo la [wɔ yɪ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ -a 'ble la -Yusu a -tɪ kɔa, [bɔ 'tɛ kuo [nɛ [wɔ yɪ, [bɔ 'yɪ -sa, [bɔ -yɪrɔ[ɔ 'lu, -ɛ -bɪ -a mɔ -Yusu a nyɪblɪ [nɔ.

15 V 'crɪ[ɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔvɛrɪɛn 'kwɪ -ɛ mɔ:
«Kɪkɛ -bɔ, 'bɔ mɔ, 'ba yɪ kɛ Nyɪsɔva a win nɪ 'wɪn,
ba 'ble[ɛ kɔa.

'Aan [wɪ 'nɪ 'gboklo 'lɪ -nɪ,
[wɪ yɪ, -tɛ 'aan 'bɔnɔ nɪ la,
'waa [wɪ 'ɛ 'gboklo la -nɪ.»

16 A yɪ[ɛ nɪ -tɛɛ, nyɪblɪ nɪ -tɪɛ, -v 'wɪn la Nyɪsɔva a win, 'tɪ -v -wɛn la[ɔ yɪ. V nu- mɔ nyɪblɪ a pɛpɛ -mɔ', Moise nɛɛ la -nɪ, tɪ -mɔ' -kɔ 'yɪ v -hɔvɛn la 'lɪ Eɪpɔblɔgbɔ 'kwɪ.

17 A yɪ[ɛ nɪ -wɛ, nyɪblɪ -mɔ', Nyɪsɔva pɔv la yɪ lɛ, 'kɪ 'lɪ 'yɪ a -wɪl nɪ 'hɔvɛn 'kwɪ. Nu- mɔ nyɪblɪ -mɔ', -v nu la dɛ 'kuku. ɛ nɔ- kɔ -tɪ, 'v 'kɔkɔ la lɛ, 'kɪ 'lɪ -tɔtɔkɔtɔ -mɔ', -ɛ kɔ kɪ nyɪblo [dɔ 'yɪ 'lɪ 'tɪ.

18 A yɪ[ɛ nɪ -tɛɛ -wɛ, nyɪblɪ -mɔ', -v kɔ -tɪ Nyɪsɔva 'ɛ 'sɔv la -nɪ, 'ɛ pɪ la lɛ, -ɛ mɔ, v 'yɪ la 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pa la 'lɪ 'blɔgbɔ -mɔ' 'kwɪ, ɛ di la 'a nyɪblɪ -nyɪ, -tɛ [haan-wleeɛ nɪ 'lɪ. V mɔ nyɪblɪ -mɔ', -v 'yɛ nɪ [tɪu la 'bɔ[ɔ.

19 'A -tɪ ɔ, 'na 'dɪayɪnɔ -na, -a yɪ[ɪ 'nɪ 'ye, -ɛ mɔ, -aan 'bɔnɔ, v 'yɪ la Nyɪsɔva [wɔ yɪ -kuo -nɪ, 'v 'yɪ la 'bɔ[ɔ [tɪu -nɪ. ɛ nɔ- nu[ɔ, 'kɪ v 'yɪ la 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, bɔ pa la 'lɪ 'blɔgbɔ -mɔ', Nyɪsɔva -nyɪ la 'a nyɪblɪ 'kwɪ, -ɛ kɔ 'kwɪ [haan-wleeɛ nɪ 'lɪ.

4

1 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yɪ, Nyɪsɔva pɔv la 'lɪ[ɪ nɪ, -ɛ mɔ, ɛ di -nyɪ la 'a nyɪblɪ 'hɪru, v 'mɔ la 'lɪ 'a bɔnɛle -mɔ' pa, -tɪtɛ -mɔ', [haan-wleeɛ nɪ 'lɪ. 'Lɪpɔdɛ a 'mɔ, ɛ 'tɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ 'v -a mɔ -mɔ. 'A -tɪ, -ba [tɪ -aan dɔnɔ 'yie, -ɛ dɪ[ɛ nu, 'kɪ 'nɛ- -a mɔ 'nyɪ, nyɪblo [dɔ 'nɪ [ha bɔ hie, 'kɪ 'v -wleeɛ a 'mɔ a 'kwɪlipɔpa a -tɪ'.

2 -Tɛ -aan 'bɔnɔ nu la [haantɪtɪ a 'mɔ 'a 'wɪnwɪn, kɛ- -aan 'mumu -a nu 'a 'wɪnwɪn. Kɛɛ, [haantɪtɪ a 'mɔ, ɛ 'yɪ [nɔ -hɛɛ -nɪ, 'kɪ bɔ pa 'lɪ Nyɪsɔva a -wleeɛ', -kɔ -tɪ, -tɛ v 'wɪn[ɪ, v 'yɪ[ɪ [wɔ yɪ -kuo -nɪ, 'v 'yɪ 'v Nyɪsɔva v [tɪu -nɪ.

3 -A mɔ -mɔ -bɪ, -v kuo [haantɪtɪ a 'mɔ [wɔ yɪ, -a mɔ di 'lɪ -wleeɛ a 'mɔ pa. -Aan 'bɔnɔ -mɔ -bɪ, -v 'yɪ tɪtɪ a 'mɔ [wɔ yɪ -kuo -nɪ, kɛ- Nyɪsɔva pɪ, 'kɪ 'v 'waa dɛ kɪ, ɛ wɛn:

«Kɪ 'lɪ 'na yɪ a pɔpɔv 'kwɪ, 'n 'sɔv [nɛ nɪ,
-ɛ mɔ, nyɪblɪ a 'mɔ, v 'yɪ 'lɪ[ɪ 'lɪ -wɛ,
bɔ pa 'lɪ 'blɔgbɔ -mɔ',

'n di 'na nyibli -nyi 'kwli,
 -te -mu', □haan-wleele ni 'li.»
 De a 'mu, e 'yi 'nyre □hen, -e mo, -wleele 'yi
 'u Nytsua 'hvi -ni, -e nu□o, -te Nytsua nu la
 'klo, 'ki 'li -nyrowi ni □hlon-do 'kwli, 'ki e
 -wee la 'u 'a -kvan -mo, 'e -wle la.

⁴ 'Ki 'li Nytsuacrien a 'koto -bi 'kwli, u hla
 -ti, 'ki 'u -nyrowi ni □hlon'huen a -nyrowo
 a de ki. -Ti a 'mu, u 'cri la, e no- -bu:
 «Nytsua -we la 'a -kvan a pepe -mo, 'ki
 'li -nyrowi ni □hlon-do 'kwli, □hlon'huen a
 -nyrowo, -e -bi e -wle la ni.» (A -ti, -wleele
 ni 'u Nytsua 'hvi.)

⁵ Kee, 'ki Nytsuacrien a 'koto -bi 'kwli, u
 'cri□i ni, -e mo: «Nytsua wen 'ni: -Pi, u 'yi
 'li□i 'li -we, bu pa 'li 'na -wleele'.»

⁶ Yi-henyibli -mu', -u 'win la Nytsua a
 □haantite a 'mu, u 'yi la 'li Nytsua a -wleele
 a 'mu -pa, -e nu□o, u 'yi la□a □wlu yi -kuo
 -ni, 'u 'yi la 'u Nytsua 'u □tuu -ni. 'A -ti,
 -a yi□i 'ni 'ye, -e mo, -te nyibli -mu', -u 'yi
 Nytsua □wlu yi -kuo -ni, u 'yi la 'li -pa,
 nyibli -bi, nu- di 'li pa.

⁷⁻⁸ -Aan 'batu -mu', -u 'yi la Nytsua □wlu
 yi -kuo -ni, u 'kuku la le, 'ki 'li 'blugba -mu',
 -e ko ki nyiblo □du 'yi 'li 'ti. Ti a 'mu 'yri,
 Nytsua a nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Sosue,
 e no- nee la Nytsua a dako, 'e gba la 'li □nu
 Kanaablugba -mu' 'kwli, Nytsua pu la le, -e
 di la □nu -nyi. Kee, Sosue a 'mu, e 'yi la
 □nu □haan-wleele -nyi, ki 'li Kanaablugba
 a 'mu 'kwli. 'N hle□e ni, -e nu□o, -a yi□e ni,
 -e mo, -te u nyre la 'li 'blugba a 'mu 'kwli,
 e gba 'yri -huohvi, 'ti- Nytsua 'e naa 'li 'a
 -kvanunyo Dafidi 'li, 'e lee ne 'a dako, e
 wen:

«Kike -bu, 'bu mo, 'ba yi ke Nytsua a win
 ni 'win,

ba 'ble□e kwa.

'Aan □wli 'ni 'gboklo 'li -ni.»

-Te Nytsua nu la 'pupe le, e tue la□a yi, -e
 mo, ti a 'mu 'yri, 'a dako 'ye la □haan-wleele
 ni kwe, 'ki 'li Kanaablugba 'kwli. E no-
 nu□o, 'e yi la □nu 'hru -nyi, 'ki bu 'win la 'a
 win, -e di□e nu, 'bu 'te kuo la□a □wlu yi, e
 'mu la □nu □haan-wleele -nyi.

⁹ E no- ko -ti 'ni hle□e, -e mo, -a mu -bu, -u
 mo Nytsua a dako, -a di 'li □haan-wleele a
 'mu 'ni pa, □wi yi, -te e -nu, 'e -wle la, 'ki
 'li -nyrowi ni □hlon'huen a -nyrowo 'kwli.

¹⁰ Nyiblo -bu, -e pue 'li 'klo yrayru 'kwli, -te
 -mu', Nytsua yi 'li 'a nyibli -wleele -nyii -ni,
 nyiblo a 'mu, e 'ni nu□o 'ki -kvaande □du. 'A
 -kvan -yre 'lu, □wi yi, -te Nytsua -nu, 'e -wle
 la, -te e -yra la -kvan 'lu.

¹¹ De a 'mu, 'a -ti, -ba □tu 'u 'kl, -e di□e nu,
 -a 'mu 'li -wleele a 'mu pa. -Ba □tu□o 'yie,
 -e di□e nu, 'ki 'li -a mu 'nyi, nyiblo □du 'ni
 □ha Nytsua a -ti le -hee -ni, e 'ni □ha bu
 hie, □wi yi -aan 'batu, -u -hee la Nytsua a
 -ti le.

¹² 'A -ti, -ba 'ble Nytsua a win kwa -tee.
 Nytsua a win a 'mu, e no- yi nyibli 'klo
 yrayru -nyi. 'A win a 'mu, e no- ko 'kwli
 Nytsua nee 'li, 'e ni -kvan. Nytsua a win
 a 'mu, e 'wi□i 'phen yi. Kee, e ni 'kl ki,
 'e -hi 'u 'phen a 'mu 'u, 'e pue 'li -tonyiblo
 a 'hvi 'kwli, 'e yi 'a □wlu le -hren. E 'wi□i
 'phen yi, -e yi 'kl □tu le 'be, 'ki 'u -te -mu',
 u koku'e 'u yre, 'e mi -mimi, 'e yi 'kl a 'mu
 'a -hanmli ki ye. -Tebli -mu', -tonyiblo nee
 □wli kle, e -hve bu nu, e no- Nytsua a win
 a 'mu, e pi pepe'.

¹³ E 'yi □dedede -ko, -bu -hli Nytsua 'yi
 ki. 'Ki Nytsua a nunu-tebli a pepe ni 'u□u
 'yi □hlon. -Tebli a pepe -bu, -a ni, -a di
 -huhia□a kle, 'ki 'u□u ye'.

-Yusu, no- mo -aan -cohlunpinyo*
 gbagbu

¹⁴ -A ko -cohlunpinyo gbagbu, 'e ni 'u
 -tonyibli ko Nytsua 'huen- a -gbati. E no-
 mo Nytsua a 'Yu -Yusu, -e mu 'li yako 'kwli,
 'ki 'u Nytsua 'hvi. 'A -ti, e no- -ba kuo □wlu
 yi 'a -ne ti, e ko, -ba lee ne 'a -ti nyibli a
 pepe.

¹⁵ -Aan -cohlunpinyo a 'mu, e yru -aan
 'kla-wliye'yia a pepe le, 'e yi□e -we, -e mo,
 -a mu -tonyibli, e ko ti, le□teele 'bu ye -a mu
 ki, -a 'yi 'kl □du -ko, 'ki -ba -won le□teele
 a 'mu yi, e ko, 'e ko -aan nyai, -e nu□o, 'a
 'mumu, -te e ni la 'ne- -tutu ki, le□teele a
 gblegble, e no- e yi la 'ye, -e 'wi□i -a mu yi.
 Kee, e no- mo -bi, e 'yi de 'kuku -nu.

¹⁶ -A yi□e ni, -e mo, -Yusu a -ti, Nytsua 'e
 ko -aan nyai. 'A -ti, -a ni 'pie 'li huannu,
 -ba 'yia 'u□u 'hvi bu, 'ki 'li □wlu a yikuole
 'kwli, -e di□e nu, e 'mu -aan nyai yru, e mu
 -aan de 'kuku 'wuwla -ni, e ko, e 'mu -a mu
 -hee -ni, ti -mu' -ko 'yri 'kla-wliye'yia di 'u
 -a mu ki -yee -ni.

5

¹ 'A -ne -cohlunpinyo gbagbu, 'ki 'ne-
 -a mu -juukue* 'nyi, 'ki u -he 'li□i -tony-
 ibli 'nyi, 'u □tui 'u□u bu, -e di□e nu,
 -cohlunpinyo a 'mu, e 'mu 'li Nytsua mo
 -hlee -ni, 'ki 'u -aan -ta', e ko, e 'mu Nytsua
 a -cohlun* pi, 'ki 'u de 'kuku -mu', nyibli
 -nu a -ta'.

² -cohlunpinyo a 'mu, -te e mo -tonyiblo
 a -ti, e ko ti, le□teele 'bu ye□e ki, 'ki e 'ye ni
 ko 'kl, 'ki bu 'yi de 'kuku -nu. E no- nu□o,
 nyibli 'bu 'yi □haan'hru -yi, e ko, 'bu yi de
 'kuku ni ni, -cohlunpinyo a 'mu, 'e -we 'li
 bu yru nyibli a 'mu, 'waa 'kla-wliye'yia' le,
 e ko bu yru 'waa nyai.

³ De a 'mu a -ti, e 'yi nyibli a de 'kuku ni
 -do a -ti 'pa-, e 'ni -pi□e li -cohlun, kee, e
 ko bu pi 'a 'mumu, 'a de 'kuku a -cohlun.

⁴ Nyiblo 'bu mo -cohlunpinyo gbagbu, -e
 -bi e ko -ti a 'yi'ubua. Nyiblo □du 'yi -hvan
 'a dtanu -cohlunpinyogbagbude ki ni pi.

Kee, Nytsua a [gbetu, e no- de nyiblo, 'ki bu -he -cohlunpinyo, [wɪ yɪ ti -hi la a ti 'yri, -te Nytsua a [gbetu, e nu la, 'e da la Ayro, Ayro 'e -he la -cohlunpinyo gbagbu.

⁵ Ke- ni -do e [ti 'mu, 'ki 'u -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ. E 'yɪ la 'a dɔnɔ -cohlunpinyogbagbude ki bu -pu. Kee, Nytsua a [gbetu, e no- nyi[e -ti a 'yi'bobua, 'e da[ɔa, 'ti- 'e lee [ne:

«Mo 'na 'Yu [niɔ.
Kike -bu 'n -he ke -na 'Bat.»

⁶ 'Ki 'lɪ Nytsuacriɛn a 'kɔtɪɔ -bi 'kwli, ɔ 'criɪ 'hɪ[ɪ ni, -e mɔ, ke- Nytsua pɪ:

«-Di mɔ -cohlunpinyo gbagbu, -te 'klo te yɪ bu,

[wɪ[ɪ nyiblo -mu',
-e kɔ 'nyre mɔ Mekisɪdeki yɪ.»

⁷ -Te -Yusu ni la 'nɛ- 'klo ki, e yi la[ɔa ni, -e mɔ, Nytsua kɔ 'kɪ, 'ki bu [gbɛ[e, 'ki 'u 'kɔkɔɔ -mɔ. 'Ti- -Yusu a 'mu, e 'mu la 'kɔ mɔ mu, e da la Nytsua -dada, 'e -tua la wuwe, kɔ, e 'yɛe la 'lɪ win, -e nu[ɔ, e -hɛ bu [tuɪ la 'u Nytsua 'u, e 'mu[ɔ ki wen, 'ki bu 'kɔ, Nytsua 'e wen 'a lenyaawin ki. E no- nu[ɔ, -te -Yusu a 'mu, e 'kɔ, Nytsua 'e -ha 'hɪ[ɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'e -ha[ɔa 'klo, -e nu[ɔ, -Yusu a 'mu, e [tuɪ la 'u[ɔ ni diaki.

⁸ 'Ye [bi -Yusu bu mɔ Nytsua a 'Yu, e kɔ bu 'ye [hɪvɛn diaki, -e di[e nu, e 'mu Nytsua a 'u[ɪtuɪle 'nyɪ.

⁹ -Te Nytsua -yra 'a -kvan 'lu, 'ki 'lɪ -Yusu', -e -bi -Yusu a 'mu, e -he nyiblo -mu', -e wɛ nyibli a pepe -mu', -u [tuɪ 'u[ɔ 'u, -e di[e nu, ɔ 'mu 'klo yrayɔ -mu', -e 'yɛ ni -wɛ 'lɪ kɔ,

¹⁰ Nytsua 'e nu[ɔ, -Yusu 'e -he -cohlunpinyo gbagbu, -e 'wɪ nyiblo -mu' yɪ, -e kɔ 'nyre mɔ Mekisɪdeki.

Ba [tu 'aan dɔnɔv 'yie, -e di[e nu, a 'ni [ha 'u Nytsua a 'hru bu hie

¹¹ -A kɔ -tebli -huɔhvi, -ba lee nɛ 'a mu, 'ki 'u nyiblo -mu', -e mɔ Mekisɪdeki a -ta'. Kee, e 'kla 'mu, 'ki -ba yruɛ nɛ 'a mɔ[ɔ' le, -e nu[ɔ, a 'ni -yru[ɔ -tu' le 'wɔwɪh.

¹² -Te ti nɛ -bu, a blɛɛ yɪ, 'aan 'mumu, ba mɔ wen tɔɔnyɔ, -e nu[ɔ, see la, a -tua la 'nyinyɪ, keɛ, a 'yɛ[e le ni yruɪ -teɛ. E -hɛ[e e ni, nyibli -bi bu di 'lɪ 'a mu -mɔ, yɪ-he-tebli -mu', a 'nyɪ, 'ki 'u Nytsua a win a -ta', ɔ 'mu 'a mɔ[ɔ -tɔɔ -ni de. E [hen 'nyre, -e mɔ, diide -mu', kukunyɔ yɪ di, a 'yɛe 'lɪ 'a didie ni -wɛ. A 'tɛ mɔ 'yonu, -u 'tɛ 'nyɛe.

¹³ 'Yupanu [tiɛ 'nyɛɛ, e no- 'yɛ kukunyɔ a 'pupɛwin le ni yruɪ.

¹⁴ Kee, nyiblo -bu, -e -ku, e no- blɛɛ kukunyɔ a didi-tebli yɪ. Ke- ni -do e [ti 'mu, 'ki 'u Nytsua a win a -ta'. Nyiblo -bu, -e kuu 'lɪ Nytsua a win 'nyɪ, 'ti- -e yi [haande kɔ de -hvan a 'yile-hɪhɪale, nyiblodɔ a 'mu, e no- -wɛ 'lɪ -bu yru Nytsua a win a pepe'

le, e no- ɔ blɛɛ yɪ bu -nyɪ Nytsua a win a 'mu.

6

¹ 'A -tu, -a ni 'wɪ 'lɪ 'yonu yɪ, 'ki 'u Nytsua a 'hru wɔn, keɛ, -ba muu ye', -ba 'nyɪ Nytsua a win -mu', -e blɛɛ nyibli -mu' yɪ, -u kuu 'lɪ Nytsua a win 'nyɪ. -Te -a [tu la -Yusu a [wɔɔ a yukuole -wɔɔ, yɪ-he-tebli -mu', -a 'nyɪ la, -ba -hi[e le, -ba 'nyɪ -tebli gbagbɪ -bi, 'ki 'u -Yusu 'Klɪsɔ a -ta'. Yɪ-he-tebli a 'mu, -e kɔ -tu 'n hɛ, e no- mɔ: Nyibli kɔ bu hie 'u de 'kuku a nunuo bu, -e gbe 'lɪ [nu 'kuɔle', kɔ, ɔ kɔ bu -nyɪ 'waa [wɔɔ a pepe Nytsua.

² 'Ki 'lɪ yɪ-he-tebli a 'mu 'nyɪ, e kɔ de -bi, 'u tɔɛ [nɛ, 'ki 'u 'nie a 'lupɔpɔɔ, e kɔ nyibli a dabu a 'lublepɔpɔɔ a -ta', 'ki 'lɪ Nytsua a 'nyre 'kwli, e kɔ, -te Nytsua di nu, e 'mu 'lɪ nyibli 'kɔkɔnyibli 'nyɪ -ha, e 'mu [nu 'klo -ha, kɔ, -e di 'waa -bati a lepɔɔle nu, le'buɔti 'yri.

³ -A kɔ -ba -hi -tebli a 'mu le, -ba muu ye', -e di[e nu, 'mu 'a mu -tebli yrayɪ -tɔɔ -ni. Ke- -ba nu 'a nunuo, 'ki 'lɪ Nytsua a 'nyre 'kwli.

⁴ 'Bu mɔ, [ba yɪ yɪ-he-tebli ni -tɔɛ -ni, e 'ni -hɛ[e nyibli, -kɔti nyiblo 'bu -nyɪ 'a dɔnɔ Nytsua, 'ti- 'bu plee 'lɪ Nytsua ke, 'hru [dɔ 'yɪ 'ki 'u bu -pe, 'ki bu 'mɛ Nytsua le de. Nyiblo a 'mu, e 'yɛ Nytsua a -nyre ni, 'ti- Nytsua 'e nu[ɔ [haan-tebli -huɔhvi -mɔ, 'e -nyɪ[e 'a -Hihɪu*.

⁵ Nyiblo a 'mu, e yi[e ni, -e mɔ, Nytsua a win, e mɔ [haanwin, Nytsua 'e -nyɪ[e 'a 'kɪ kinunɪ -mu', -e -hɛvɛn 'lɪ 'a 'klo yrayɔ -mu', -e di di 'kwli.

⁶ Nyiblo 'bu kuo -tebli a pepe a 'mu [wɔɔ yɪ, 'ti- 'bu plee 'lɪ Nytsua ke, 'hru [dɔ 'yɪ 'ki 'u bu -pe, 'ki bu 'mɛ Nytsua le de, -kɔti 'bu plee 'lɪ Nytsua ke, e 'wɪ[ɪ -te 'bu 'yɛ ni kɔɔ wen 'u Nytsua a 'Yu tugbe 'yie de, 'ti- bu 'yɛ ni -ha wen 'yri le, 'ki 'u nyibli a pepe ye'.

⁷ [Bu pɔ[ɔ -ci a de yɪ. 'Bu mɔ, 'nu 'bu yɪ ni di, 'dɔdɔ-tebli 'bu yɪ ni [ge, 'ki 'lɪ -ci 'kwli, -e -bi e [hen 'nyre, -e mɔ, Nytsua pɔ -ci a 'mu wa -mɔ.

⁸ Kee, 'bu mɔ, 'witi 'bu [gaa 'lɪ -ci a 'mu 'kwli, 'bu nyre 'a 'dɔdɔ-tebli yre, -e -bi -ci a 'mu, e 'yɪ -kvan -kɔ. E [hen 'nyre, Nytsua 'tɛ pɪ[ɪ 'jɔɔ -mɔ ni, 'a 'dɔdɔ-tebli 'mu 'yɔɔ. 'A -tu, -ba 'wɪ [haan'dɔdɔ-tebli -mu' yɪ.

⁹ 'Na 'diayunɔ -na, e mɔ [haan-tɪ, -a ni 'pɔpɛ le, keɛ, -a yi[e ni -teɛ, -e mɔ, 'a mu -mɔ -bi, [haan'hru, no- a nɛ, e kɔ, de -mu', -e di 'hɪ[ɪ 'kwli -hɔn, e no- mɔ Nytsua di 'a mu 'ni wa.

¹⁰ -Kvan -mu', a -nu, 'a -hɛɛ 'aan 'bio -Yusu a nyibli, 'a -ti 'yɪ 'hɪ[ɪ 'lɪ -wɛ, bu -hru Nytsua -mɔ. E [hen 'nyre, -e mɔ, a -hɛɛ nɛ 'aan 'bio -Yusu a nyibli ni, kɔ, 'a 'tɛɛ yɪ

□nu -hee -ni. E no- -twe ne -a mu, -e mo, a nve Nyisva ni. 'Klo -mo 'klo, e 'yi 'li□i 'li -we, □haande a 'mu, 'a -ti bu -hru□o -mo, -e nu□o, e 'sii 'u yi.

11 -A -hve□e ni, -te a 'blee 'u kva, 'ki ba 'blee 'u kva, bu gba□a -gbagba, le'bo□o-nyro□o bu nyre 'u. A 'ni 'saa 'li, -e di□e nu, -tebli a pepe -mu', a kuo □wlu yi, ko, a yi -ple, a 'mu□u ko.

12 'Aan 'klti ni 'wεε 'li, keε, nyibli -mu', -u kuo Nyisva □wlu yi, 'ti-, -u ko □wlu a 'lila, u nu- ko □pi ba -ha 'li le. Nyibliu a 'mu, u nu- Nyisva di de -mu', e pu 'li □nu -nyi.

De -mu', Nyisva pu la 'li Abrahamu, e nu la□a ni

13 A yi□e ni, -e mo, ti -hi la a ti 'yri, Nyisva pu la 'li Abrahamu de. -Te e pu la 'li□i 'li, -e -bi e 'suu la□a ni, -e mo, de a 'mu, e di la□a 'ni nu. Nyiblo □du 'yi 'u Nyisva 'u -hi, Nyisva bu di la 'suu -ni. 'A -ti, 'a dtanu, 'e 'suu la -ni.

14 -Te e yi la ni 'su- ni, ke- e pu la Abrahamu yi: «'N 'suu ni, -e mo, 'n ko □bu nu -mu □haande -mo. 'N di□e ni nu, -na 'yonu a 'yonu 'mu wlo.»

15 -Ti a 'mu, Nyisva lee la Abrahamu, e kuo la□a □wlu yi dtaki, 'ti-, 'e yi la□a -ple, 'ki 'li □wlu a 'lila 'kwli. E no- nu□o, -tebli a 'mu, Nyisva pu la 'li□i, 'e 'ye la□a.

16 Nyiblo 'bu yi ni 'su- ni, nyiblo -mu', -e ni 'u□u 'lu yi, no- ko 'nyre 'kwli, e 'su- 'li -ni, -koti 'suuleu a 'mu, e no- ni□e, 'a -ne -ti, 'e yi 'li -we.

17 E no- nu□o, Nyisva 'e 'suu -ni. E -hve□e ni, 'ki nyibli -mu', e pu 'li de, bu yru□o le, -e mo, de a 'mu, e pu 'li □u, e 'yi 'li□i 'li -we bu 'ci□i□i. E no- ko -ti, 'e pu 'li □nu□u, 'ti- 'e 'suu la□a.

18 'A -ti, -tebli ni 'hven a 'mu, -e mo 'lupu de ko 'suule 'hven-, e 'yi 'li□i 'li -we bu pu 'li□i hi 'kwli. 'A -ti, -a mu -bu, -u 'ye -hliile, 'ki 'u Nyisva 'hvi, -tebli ni 'hven a 'mu, e nu- yi -a mu 'klti -nyi, 'ki 'u de -mu', Nyisva pu 'li -a mu, -ba -ple□e, 'ki 'li □wlu a ykuole 'kwli.

19 De -mu', -a yi -ple, e no- 'ble -a mu kva, e no- ni□e, -aan ni□wli 'u ku bu, 'ki 'u Nyisva ye', □wi yi, -te 'mu a du ni, 'bu pu□u 'nie, 'e yi 'mu kva 'ble. De a 'mu, e no- ni□e, danu -mu', -e yi Nyisva a bunile -mu' -hli, 'ki 'li 'a 'kagbau bu, 'ki 'li yak□o 'kwli, 'e -hon 'u -wlu, 'ki 'u -a mu -mo, □a pue 'li -tite -mu', Nyisva ni 'u.

20 -Yusu, no- 'nyee 'hru, 'e pa 'li -tite a 'mu, 'ki 'u -aan -ti, -e nu□o, e no- -he Nyisva a -cohlnpinyo* gbagbu, -te 'klo te yi bu, 'e 'w□i□i nyiblo -mu', -e mo Mekisideki yi.

7

Mekisideki a -ti hlo 'kwli bu

1 Nyisva a win hle□e ni, -e mo, Mekisideki a 'mu, e no- mo 'dto -mu', u deε Salemu a bodto, 'e mo yako 'kwli a Nyisva a -cohlnpinyo* -we. E ko la ti □du, Abrahamu mu la to ki, 'e 'la la bodto pu -huohvi. -Te e yi la kle ni -me, -e -bi Mekisideki a 'mu, e mu la□a ye' 'be mo, 'e da la Nyisva, 'ki bu nu Abrahamu □haande -mo,

2 -tebli a pepe -mu', Abrahamu -ha to ki, 'e -nyi la Mekisideki 'a -pu a de. Mekisideki a 'mu, yi -hede e □hen 'nyre, e no- mo bodto, -e 'sii 'u yi. E mo bodto□u □nto, -e nve kibwεenle, -e nu□o, e mo Salemu□to a bodto □nto. Salemu a 'mu, e □hen 'nyre kibwεenle.

3 Nyisva a win, -e hle Mekisideki a -ti, e 'ni -lee li -a mu, nyiblo a 'di -bi -mo 'a 'dii ko 'a 'bat. E mo nyiblo □du 'yi 'a 'batu -yi. Ti -mu', -e ko 'yri u kwo 'u□u, Nyisva a win 'ni -hla li□i. E mo, e 'ni -lee□e li -a mu -we, ti -mu' -ko 'yri e 'koo 'u. Mekisideki a 'mu, e 'w□i□i -Yusu 'Kltu yi, -e mo Nyisva a 'Yu, -e nu□o, 'a -cohlnpi-kuan, Nyisva -nyi□e, e 'yi 'lu-yreεe -ko.

4 'Ba 'ye te Mekisideki a 'nyre nu 'bubua, ko, 'ba 'ye Abrahamu, -e mo Yisraekue a 'bat. -Tebli a pepe -mu', e -ha to ki, e -nyi 'a -pu a de Mekisideki.

5 -E -bi 'ki, tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, e wen 'ni, 'ki 'li Yisraekue a □tugbi ni -pu □tu 'u 'hven 'nyi, Lefipu a □tugba, -u mo Lefi a 'yonu a 'yonu, u nu- bleε yi, -bu nu -cohlnpi-kuan, 'ki 'u Nyisva ye'. -Te u ni -cohlnpi-kuan a 'mu, 'a -ti, Yisraekue a pepe bleε yi, ti a pepe, bu -ha 'waa kuko-tebli a -pu a de, bu -nyi□e -cohlnpinyo a 'mu, 'ki 'u 'waa -heεe a -ta'. Ke- tete ni 'a hihla. E □hen 'nyre, 'ye □bu Lefipu a 'diaynu mo Abrahamu a 'yonu -we, -e 'w□i□i Lefipu yi, u bleε yi bu -nyi Lefipu -tebli a 'mu.

6 Mekisideki -mo -bi, e 'yi Lefi a 'yu 'pa-. 'Ye □bu e ni 'mu le, Abrahamu -mo -bi, e -ha 'li 'a -ne -tebli a -pu a de ni, 'e -nyi □ne□e, 'ti- Mekisideki a 'mu, 'e pu la□a wa -mo. Abrahamu a 'mu, Nyisva pu la 'li de, 'ki 'u□u -mo'. E no- twe □ne -a mu yi, -e mo, e mo nyiblo gbagbu □nto, 'ti- Abrahamu a 'mu, e no- Mekisideki pu wa -mo. E 'yi Abrahamu 'pa-, e 'yi la Mekisideki wa -mo -pu.

7 -A yi□e ni, -e mo, nyiblo -mu', -e pu nyiblo -bi wa -mo, e no- ni 'u nyiblo a 'mu 'lu yi. 'A -ti, Mekisideki ni 'u Abrahamu 'lu yi.

8 Lefipu a □tugba a -cohlnpinyo a 'mu, nyibli yi 'waa -tebli ni -pu a de -nyi, 'waa nyiblo ni -do a -kuan 'bu nyra bu, -e □hen 'nyre, 'bu 'ku, -e -bi 'a 'bhitian -bi bi 'u 'a -ta'. Keε, Mekisideki -bu, Abrahamu -nyi 'a kuko-tebli a -pu a de, Nyisva a win hle□e

ni, -e mo, e no- -mo -bi, e hie 'klo, 'a -kvan 'yi 'lu-yreele -ko.

9-10 Ke- 'n pi: Moise a tete wen 'ni, bu -ha 'li 'waa -tebli a -pu a de, bu -nyi[e Lefipu a tugba. Ke- tete ni 'a hihla. Kee, Lefi a 'mu, e -ha 'li 'a kuko-tebli a -pu a de, 'e -nyi[e Mekisideki, -e 'yi Lefipi 'pa-. 'N hle[e ni, -e nu[o, ti -mu', -e ko 'yri u 'ye la Lefi ni kve, 'ki Mekisideki mu la 'u Abrahamu ye' 'be mo, Abrahamu 'e -nyi la[a 'a kuko-tebli a -pu a de. De, e [hen 'nyre, e hlo 'kwli bu. E no- mo: Lefi a 'mu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a gble ni -pu a de, 'e -nyi la[a Mekisideki, ti -mu', -e ko 'yri Lefi a 'mu, 'a 'bai gbagbu Abrahamu, e -ha la 'li 'a kuko-tebli a pepe a gble ni -pu a de, 'e -nyi[e Mekisideki. De a 'mu, e no- -tve [ne -a mu, -e mo, Mekisideki, no- ni 'u Lefi, -e mo -cohlnpinyo a pepe a 'bai 'lu yi.

Nyisva [tu 'u -cohlnpinyo gbagbu -bi bu, -e 'wi Mekisideki yi*

11 Tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, e no-hle[e, -e mo, Lefi a 'yonu a 'yonu, -e [hen 'nyre, nyiblo -bu, -e mo Ayro, 'a [tugba, u nu- ble[e yi bu nu Nyisva a -cohlnpi-kvan, 'waa -kvan a 'mu, e 'mu[bu nu, Nyisva 'mu nyibli a de 'kuku 'wowlala -ni, -e di[e nu, u 'mu 'u yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisva ye'. Kee, sey-sey, 'waa -cohlnpi-kvan a 'mu, e 'yi 'kl' -ko, 'ki bu nu[o, de a 'mu bu [cee 'u yi. E no- nu[o, -cohlnpinyo gbagbu -bi, 'e -di. -cohlnpinyo gbagbu a 'mu, -e -di, e 'yi 'li Ayro a [tugba 'kwli -ko, kee, e 'wi[ti Mekisideki yi.

12-14 -cohlnpinyo a 'mu, e no- mo -aan Kukonyo -Yusu 'Kltsu. -A yi[e ni, -e mo -Yusu a 'mu, -e -he -tonyiblo, e mo Juda a [tugbatayu [ni. (E 'ni pu[bu li Lefipu a [tugba.) Moise a tete 'ni -hla[a li[ti, -e mo, Juda a [tugbatayu, no- ble[e yi -bu nu -cohlnpi-kvan, 'ki 'li Nyisva a 'kagbau bu. Kee, Nyisva a [gbetu, e no- -hve[e, 'ki -Yusu bu bi 'u Lefipu a -cohlnpinyo a -ta'. E no- ko -ti, 'e -nyi -a mu tete yrayru, -e ne -Yusu a -ti -mo le. Tete a 'mu, e ni 'u Moise a tete 'lu yi.

15 Ke- 'n pi: Lefi[tugba a -cohlnpi-kvan 'yi la 'kl' -ko, 'ki bu nu[o, nyibli bu 'mve Nyisva yre. 'N hle[e ni, -e nu[o, -Yusu, no- Nyisva nu -cohlnpinyo gbagbu -mo, 'e 'wi[ti Mekisideki yi, Nyisva no- [tu 'u[bu Lefipu a -ta' bu.

16 Lefipu, u nu- ko la -cohlnpi-kvan, 'ki 'li tete a 'kl' 'kwli, -te u mo la Lefi a 'yonu a 'yonu a -ti. -Yusu -mo -bi, Nyisva, no- nu[o -cohlnpinyo gbagbu -mo, -e nu[o, 'ki 'li 'a 'kl' a kvanu 'kwli, e -nyi[e 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

17 Ke- u nu la 'a 'ci[ru, 'ki 'li Nyisvacri[en 'kwli, -e mo: «Di mo -cohlnpinyo gbagbu,

-te 'klo te yi bu, [wi[ti nyiblo -mu', -e ko 'nyre mo Mekisideki yi.»

18 'A -ti, yi-hetete -mu', -e hle la -cohlnpinyo a -ti, Nyisva 'wowlala ni, -koti e 'yi la 'kl' -ko, 'ki bu nu[o, nyibli bu 'mve Nyisva yre.

19 Moise a tete a 'mu, e 'yi la 'kl' -ko, 'ki bu 'sii 'u nyibli yi, 'ki 'u Nyisva ye'. E no- nu[o, Nyisva e 'ya -a mu -Yusu yi. E no- -a yi -ple, 'ki 'li [wlu a yikuole 'kwli, [a yi[e, -e mo, e no- ko -cohlnpi-kvan -ni[e, [a yi Nyisva yre 'mve -ni.

20-21 -Ti a 'mu, -a ble[e yi -ba kuo [ne [wlu yi, -e nu[o, ti -mu', -e ko 'yri Nyisva [tui 'u -Yusu bu, 'ki e 'mu 'a -cohlnpi-kvan nu, e 'suu [ne ni, 'ti- 'e [tu 'u[bu bu. Ke- e pu[bu yi:

«'Mo Kukonyo Nyisva, de -bu, 'n 'suu -ni, 'n 'yi 'li[ti 'li -we, [bu 'ci[ci[ti.

'N 'suu [ne ni, -e mo, -te 'klo te yi bu, -di mo -cohlnpinyo.»

Kee, ti -mu' -ko 'yri Lefi[tugba, u yi la -cohlnpinyo -he, Nyisva 'yi la[a 'suu -ni.

22 -Te Nyisva 'suu -ni, 'ki -Yusu bu mo -cohlnpinyo gbagbu, -te 'klo te yi bu, e nu[o, -a yi[e ni, -e mo, 'yri yrayru -mu', Nyisva [tu, e ko -a mu 'hven-, e ni 'kl' ki, 'e -hi 'u 'yri 'ki 'u.

23 De -bi ni 'u. E no- mo: Lefi[tugba a -cohlnpinyo -hu la ni, -e nu[o, u 'kuku la le. -E -bi 'bu 'ku, -e -bi nyiblo -bi bi 'u 'a -ta'.

24 Kee, -Yusu -mo -bi, 'a -ne 'yi 'mu le -ni. E hie 'klo, -te 'klo te yi bu. E 'yi 'li[ti 'li we, bu 'ku yrayru. 'A -cohlnpi-kvan 'yi 'li[ti 'li -we bu ko 'lu-yreele.

25 De a 'mu a -ti, e ko 'kl' 'a -ne ti, 'ki bu wa nyibli -mu', -u de Nyisva, 'ki 'li -Yusu a 'nyre 'kwli, -e nu[o, e ni 'klo, 'a -ne ti, 'e de Nyisva 'a -ne ti, 'ki 'u nyibli a 'mu a -ta'.

26 -Yusu, no- mo -cohlnpinyo gbagbu, -a -hve, -e nu[o, e 'sii 'u yi. Kikade [du 'yi 'li[ti 'li -ni. E 'ni -nu[o li de 'kuku. E 'yi de 'kukunonyo yi 'wi. E ni 'do. Nyisva [tu 'u[bu 'a dionu 'hu bu, 'ki 'li yako 'kwli.

27 Juukue* a -ne -cohlnpinyo gbagbu -bi -mu', u nu- -mo -bi, u ko bu pi -cohln, 'a -ne -nyrowo, 'ki 'u Nyisva ye'. 'Bu 'mu -cohln a 'mo pi, yi-hede, u ni, e no- mo bu pi -cohln, 'ki 'u 'waa [gbetu a de 'kuku a -ta'. 'Bu -hi, 'ti- 'u yi -cohln pi, 'ki 'u nyibli -bi a de 'kuku a -ta'. Kee, -Yusu -mo -bi, e 'yi la 'a nunu le -nu. E no- -mo -bi, -te e 'mu la 'ku, 'ki 'u tugbe 'yie, e -ha la 'a dionu ni, 'e -he la Nyisva a -cohln, -aan de 'kuku a -ti. E nu la -cohln-hawo ni -do, -te 'klo te yi bu. Kve la 'li -nyrowo a 'mu 'yie bu, -cohln [du 'yi 'ki -kvan -ko.

28 -cohlnpinyo -mu', u [tui 'u ble, 'ki 'li Moise a tete a 'kl' 'kwli, u mo -tonyibli [ni, -u ni de 'kuku. Kee, ti -bu 'yri, tete a 'mu,

ε 'yι 'kι 'klι -kο, -ε nu□ο, ti -mυ' -kο 'yri Nyιsυa pu la le: «'N 'sυυ □ne nι, -ε mο, -di mο -cοhlunpinyο, -te 'klo te yι bu,» ti a 'mυ 'yri, Nyιsυa a win a 'mυ, ε nο- bi 'υ Moise a tete a -ta', Nyιsυa 'ε □tu 'υ 'a 'Yu -Yusu bu, 'kι bu mο -cοhlunpinyο gbagbu. 'A 'Yu -mο -bι, ε 'sii 'υ yι. De 'kuku 'yι 'h□ι 'hι -nι. Ke- ε di 'mυ nι, -te 'klo te yι bu.

8

-Yusu, nο- mο -aan -cοhlunpinyο gbagbu, ε nο- nu□ο, -a kο Nyιsυa 'huen-, □a -mυε*

¹ De gbagbu -mυ', 'n -hυε □bu lee ne 'a mυ, ε nο- -bu: -Tι -bu, 'n hla wen, ε tυe ne 'a mο□ο nι, -te -mυ', -aan -cοhlunpinyο gbagbu -Yusu nι 'mυ. Ε nο- yι -a mυ -hεε -nι. Nyιsυa -mυ', -ε kοο ne 'a -ne □dedede win kι, ε nο- kο diidekubia kι -Yusu nι 'υ bu, 'kι 'hι yakο 'kwli.

²⁻³ -A yι□e nι, -ε mο, -cοhlunpinyο a pepe, -υ nι 'ne- -tutu kι, 'waa -kuan, nο- mο bu nu 'wlugba-tebli, bu pi Nyιsυa a -cοhlun*, ε kο, bu -nyi Nyιsυa -nyinyi-tebli -bι. 'Bu yι -cοhlun a 'mυ pi mο nι mi, 'kι υ pυε 'hι Nyιsυa a 'kayu -mυ', -tonyibli -pu bu. -Yusu -mο -bι, ε 'nι -nu□ο hι 'a -ne -cοhlunpi-kuan, 'kι 'hι Nyιsυa a 'kayu -mυ', -tonyibli -pu bu. Keε, 'kι ε nι 'h□ι Nyιsυa a □haan'kayu -mυ' bu, -ε nι 'hι yakο 'kwli, -ε mο 'kayu -mυ', Nyιsυa a □gbetu, ε -pu. -E -bι 'kι, -te -Yusu mο -aan -cοhlunpinyο, ε nι Nyιsυa a -cοhlunpi-kuan.

⁴ Keε, ε 'nι nu□ο -kuan a 'mυ, 'kι 'ne- 'klo -bu kι, -ε nu□ο, ε kο -cοhlunpinyο, 'υ nι 'ne- 'klo -bu kι, 'υ nι -cοhlunpi-kuan, □wι yι, -te Moise a tete nι 'a hihla.

⁵ Nyιsυa a 'kayu -mυ', -ε kο bu υ nι 'hι -kuan, ti -mυ', -ε kο 'yri Moise mi la□a pu mο, ke- Nyιsυa pu la□a yι, -ε mο: «□Tu□ο 'yie -teε, -ε di□e nu, -te 'n nu□ο -na tοole, 'kι 'ne- dugba -bu 'lu, □mυ 'a pυpυυ le nu.» Ke- Nyιsυa a win pu la. De a 'mυ, ε □hen 'nyre, -ε mο, Nyιsυa a 'kayu -mυ', Moise pu la, ε kο -cοhlunpi-kuan 'huen-, -υ kο -ti Moise a tete hle, υ mο -tebli -mυ', -ε nι 'hι yakο 'kwli a yι'wide □nιo. Keε, -tebli -mυ', -ε nι 'hι yakο 'kwli, ε nο- mο □haan-tebli.

⁶ 'A -ti, -a yι□ι 'nι 'ye, -ε mο, -Yusu a -cοhlunpi-kuan, ε nι, 'kι 'hι yakο 'kwli, ε -hi 'υ -juukυε* a -cοhlunpi-kuan nι. 'Kι -Yusu nι 'υ Nyιsυa kο -tonyibli 'huen- a -gbati, Nyιsυa 'ε □tu 'yri yrayri, ε kο -tonyibli 'huen-. 'Yri yrayri a 'mυ, ε -hi 'υ yι-heyrι nι, -koti 'kι 'hι 'yri yrayri a 'mυ 'kwli, -tebli -mυ', Nyιsυa pu la le, ε di la nu, ε nο yι, 'ε -hi 'υ -tebli -mυ', ε nu la ti -hi la a ti 'yri.

⁷ 'Bu mο, yι-heyrι -mυ', Nyιsυa □tu la, ε kο nyibli 'huen-, 'bu □ce la, ε 'yι wen 'hι□ι 'hι -we, bu □tu wen 'yri yrayri, ε kο -tonyibli 'huen-.

⁸ Keε, -a yι 'kι□ι 'nι 'ye, -ε mο, yι-heyrι a 'mυ, υ 'yι la □ce. Ε nο- nu□ο, Kukonyο Nyιsυa 'ε yι la nyibli -ti -yεε -nι, 'kι 'υ 'waa de 'kuku a -ta'. Ke- ε pι la □nu yι, -ε mο: «E di kο ti, -ε kο 'yri 'n di 'υ 'yri yrayri □tu, 'n kο Judakυe a □tugba kο Yisraekυe a □tugbi a pepe 'huen-.

⁹ Ti -hi la a ti 'yri, -te 'n pu la 'waa 'bainu dabu yι bu, 'nι -ha la 'hι □nu □kode 'nyι, 'kι 'hι Esipublugba 'kwli, ti a 'mυ 'yri, 'n □tu la 'yri, 'n kο □nu 'huen-. Keε, 'yri yrayri -bu, 'n di □tu, 'n kο □nu 'huen-, ε di nι 'do.

'Yri -mυ', 'n □tu la, 'n kο □nu 'huen-, υ 'yι 'υ□υ 'υ □tuu -nι.

Ε nο- nu□ο, 'nι hie 'υ □nu bu. 'Mο -bu, -ε mο 'waa Kukonyο, 'mο -ni 'hι 'waa -mοhleele le.

¹⁰ 'Yri yrayri -mυ', 'n di □tu, 'n kο Yisraekυe 'huen-,

-te ε di 'mυ nι, ε nο- -bu: 'N di□e 'nι nu, υ 'mυ 'na tete yι, 'mυ□υ 'cri, 'kι 'hι 'waa □wli kι.

'N di mο 'waa Nyιsυa, υ 'mυ 'na dako pa.

¹¹ Ε 'yι 'kι 'hι□ι 'hι -we, bu kο nyibli □du, -bu di 'a 'bihian kο 'a 'diayι 'huen- -tοο -nι,

'kι bu yι Nyιsυa, -ε nu□ο, kυε 'υ 'yι kι bu, -bu ye kukonyο kι,

'waa pepe a 'mυ, υ di 'mυ 'nι yι.

¹² 'N di 'waa de 'kuku 'nι 'wuwla -nι, ε kο, 'mυ 'waa de 'kuku a 'mυ 'a -ti -mο -hru.»

¹³ Ke- Nyιsυa nu la 'yri yrayri a -ti a hihla. Ε □hen 'nyre, -ε mο, yι-heyrι -mυ', ε 'yι 'kι 'klι -kο. -A yι 'kι□ι nι, -ε mο, de -mυ', -ε 'yι 'kι 'klι -kο, ε kο, -ε 'ye nι hε nyiblo, ε 'te -we bu nι.

9

-Te -Juukυε nι la Nyιsυa a dida*

¹ 'Kι 'hι yι-heyrι -mυ', Nyιsυa □tu, ε kο -tonyibli 'huen- 'kwli, -tonyibli, nu- □tutu -tebli yι ble, 'kι 'υ -tuo -mυ', υ deε 'υ Nyιsυa kι. Tete -mυ', Nyιsυa -nyi la Moise, nο- yι □nu -lee -nι, -te -mυ', υ di -tebli a 'mυ, 'a yible□tutule nu, 'kι 'hι Nyιsυa a 'kayu bu, ε kο, -te υ di -cοhlun* a pipie nu, 'kι 'υ Nyιsυa ye'.

² -Te υ nu -tebli a 'mυ, 'a yible□tutule, ε nο- -bu: U pu 'tapokayu. 'Kayu a 'mυ, ε kο -gbli nι 'huen. 'A yι-he-gblo, υ deε □ne Nyιsυa a □ham-gblo. 'Kι 'hι -gblo a 'mυ 'kwli, 'napitu nι 'hι, -ε kο 'canyo nι □hlon'huen, 'ε kο 'teble, -ε kο kι υ □tui 'υ 'floodυ -mυ' ble, υ -he, 'kι 'υ Nyιsυa a -ta'.

³ 'Kι 'hι yι-he-gblo 'kwli, 'kι 'huen a -gblo -mυ', 'a paale nι 'hι. 'Kι 'υ 'a paale a 'mυ

ye', 'ki v 'ba v dagbagbu bu. 'Huen a -gblo a 'mu, v nu- v dee Nyisua a [n]ant-*gblo* gbagbu.

4 'Ki v 'huen a -gblo a 'mu ye', 'ki 'teble ni v, v nuu [ne] -gulu. E no- ko ki v pi v hinhronpu-tebli to le, 'ki v Nyisua a -*cohlun* a -ta'. 'Ki 'l 'huen a -gblo a 'mu 'kwli, 'ki dukwli ni 'l, v 'wlaa [ne] -gulu 'lu le pepe, v dee [ne] 'yridukwli. Dukwli a 'mu, e no- tve nyibli 'yri -mu', Nyisua [tu] la, e ko 'a dako 'huen-. 'Ki 'l dukwli a 'mu 'kwli, ya ni 'l, v nuu [ne] -gulu. E no- ko 'kwli, diide ni 'l, v dee mant. 'Ki 'l dukwli ni -do a 'mu 'kwli, 'ki nyiblo -bu, v dee Ayrō a kotu -mu', -e [ga] la -pu, e ni 'l -we, ko 'hikabi ni 'huen -mu', Nyisua 'cru la v 'a tete ki.

5 'Ki v dukwli a 'mu ki, 'ki v [tu] v tuyoṅv ni 'huen bu. Tuyoṅv ni 'huen a 'mu, v 'w[ti] Nyisua a leleny yu, v tve [ne] nyibli yu, -e mo, Nyisua ni -tuo ki, 'waa wanwen v [jri] dukwli a 'mu 'lu bu. 'Ki 'l 'waa wanwen a 'mu bu, 'ki -*cohlunpinyo** gbagbu -gble 'l -*cohlun* a -*hlu* le, 'ki v dukwli a 'mu ki, -e di[e] nu, Nyisua 'mu nyibli a de 'kuku 'wōwla -ni. Ke- e ni 'mu. Kee, 'n 'y[ti] 'l[ti] 'l -we, [bu] yru mo 'a mu -tebli a pepe a 'mu le -tee.

6 Ke- v nu -tebli a pepe a 'mu, 'a yible[ttutule]. 'A -ne -nyrōwō, 'ki -*cohlunpinyo* pue 'l yu-he-*gblo* -mu' 'kwli le, 'ki v 'waa -*cohlunpi*-kuan a -ta'.

7 Kee, 'ki 'l 'huen a -gblo 'kwli, -*cohlunpinyo* gbagbu ni -do, e no- pue 'l. 'Ki 'l 'yru 'kwli, e ni 'l paawō ni -do. 'Bu mo, 'bu y[ti] 'l ni pue, -e bu 'wlugba-tebli a -*hlu*, e -ha, 'ki v Nyisua a -*cohlun* a -ta', e no- e gbe 'l, -e di[e] nu, Nyisua 'mu 'a de 'kuku ko nyibli a de 'kuku 'wōwla -ni.

8 -Tebli a 'mu, e no- Nyisua a -*Hihiu** nee 'l 'kwli, 'e tve ne -a mu, ti a pepe -mu', yu-he-*gblo* -mu', e di v -*hii* -ni, 'hru 'ye wen v bu ni pe, 'ki nyibli bu pa 'l 'huen a -*gblo* 'kwli, -e mo [n]ant-*gblo* gbagbu. E [hen] 'nyre, -e mo, 'hru 'ye wen v bu ni pe, 'ki nyibli bu 'mve wen Nyisua yre -tee.

9 -Tebli a 'mu, no- tve ne -a mu, -e mo, -Yusu, no- -he -tee a -*cohlun*, -a yi ke. -Tebli 'ki a 'mu, -v mo 'wlugba-tebli ko -tebli -bu 'huen-, v -he la, 'ki v Nyisua a -*cohlun* a -ta', e 'y[ti] 'l[ti] 'l -we, bu nu[ō], nyibli -mu', -v -he -*cohlun* a 'mu, 'waa [w]l bu 'sii v y[ti], 'ki v Nyisua ye'.

10 Nyibli -mu', -v y[ti] -*cohlun* a 'mu pi, v ko bu [tuu] v [n]ant -mu' v, -v mo didi-tebli ko 'nuna-tebli 'huen-, e ko, -te v di -*cohlun* a -tebli a leyyra nu, -e di[e] nu, v 'mu v[ti] y[ti] 'sii -ni, 'ki v Nyisua ye'. -N[mi] a 'mu, v 'y[ti] 'l[ti] 'l -we, bu 'cici -tonyibli a [w]l. Nyisua, no- [tu] v -tebli a 'mu ble, 'ki v ti ghi -mo', 'e gba[ā] -*gbagba*, ti 'e nyre v, -e

ko 'yri Nyisua yaa v -Yusu, 'e 'cici -tebli a pepe.

*-Yusu -ha 'a dtōṅv ni, 'ki bu mo -cohlun**

11 -Te -Yusu 'Klṣv di 'ki, e no- mo 'ki Nyisua a -*cohlunpinyo** gbagbu. E no- ni[ē], -a ko Nyisua 'huen-, [ā] ko kibūwēenle. Nyisua a 'kayudv -mu', -e ko bu e ni 'l -kuan, 'ki 'l yako 'kwli, e 'bua ni, 'e [cee] v y[ti], 'e -hi v Nyisua a 'kayu -mu', Moise pu la. E 'y[ti] nyibli 'pa-, v y[ti] 'kayudv a 'mu -pu. Nyisua a [g]betv, e no- -pu[ō], 'tu- 'kayudv a 'mu, e 'y[ti] 'ne- 'klo bu ki -ni.

12 Nyisua a -*cohlunpinyo* gbagbi -mu', -v ni 'ne- -a mu -Juukve* 'ny[ti], -te v ni, v gbe 'wlugba-tebli, -v mo wlobi ko blobi a -*hlu*, 'ki 'l Nyisua a 'kayu a 'huen a -*gblo* 'kwli, -e mo [n]ant-*gblo* gbagbu, 'a -ne 'y[ti] yru, ke- ni -do -Yusu 'Klṣv -nu, 'e mu v Nyisua 'hvi, -e di[e] nu, e 'mu[ō] le -nyaa -ni, Nyisua 'mu -tonyibli a de 'kuku 'wōwla -ni. Kee, -Yusu 'Klṣv -mo -bi, -te e y[ti] 'l Nyisua 'hvi ni mi, e 'y[ti] 'wlugba-tebli a -*hlu* -gba, kee, 'a [g]betv, e -he -*cohlun*, 'e gba 'a dtōṅv a -*hlu*, 'e nu paawō ni -do, 'e mu 'l Nyisua 'hvi. 'A -*hlu* a 'mu, e no- nu[ō], Nyisua 'e 'wōwla -aan de 'kuku, 'e wa -a mu, -te 'klo te y[ti] bu.

13 Y[ti]-heyri a tete wen 'ni, bu nu wlobi ko blobi a -*hlu*, ko bli'gba v pu 'to a 'pupu, bu -*gbla*[ā] nyibli -mu' le, -v 'wla -ti, -v 'y[ti] v y[ti] 'sii -ni, 'ki v Nyisua ye', -e di[e] nu, nyibli a 'mu, v 'mu v y[ti] 'sii -ni.

14 'E mo [han-ti], 'wlugba-tebli a 'mu, 'waa -*hlu* e ko la 'kl, kee, -Yusu 'Klṣv a -*hlu* ko 'kl diaki, 'e -hi v 'wlugba-tebli a -*hlu* v. -Yusu 'Klṣv a 'mu, e 'y[ti] de 'kuku -nu, 'e -ha 'a dtōṅv, 'e -nyi 'a dtōṅv Nyisua, 'ki 'l Nyisua a -*Hihiu** -e hie 'klo a 'kl 'kwli. 'A -*hlu*, e no- di[e] nu, -aan [w]l 'mu v y[ti] 'sii -ni, -e di[e] nu, -a 'ni [ha] 'ki de 'kuku nu de, -e ye 'kokuṅ, kee, -a 'mu 'Klohienyisua a -kuan nu.

De -mu', -Yusu Klṣv -nu a -ti, Nyisua 'e [tu] yri yrayri, e ko -a mu -tonyibli 'huen-

15 -Te -Yusu 'Klṣv nu 'a nunuo le a -ti, e no- mo nyiblo -mu', -e ni v Nyisua ko -tonyibli 'huen- a -*gbat*, Nyisua 'e [tu] 'yri yrayri, e ko -tonyibli 'huen-. De a 'mu, 'a -ti, nyibli -mu', Nyisua de, 'ki bu -he 'a nyibli, e di -nyi [ṅv] 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'l. V di 'klo yrayru a 'mu 'ni ko, -e nu[ō], -Yusu 'Klṣv a 'mu, e 'ku ni, 'ti- -e naa 'l 'a 'kokuṅ a 'mu 'kwli, 'e [g]ble nyibli, 'ki v 'waa de 'kuku -mo', v ni la ti -mu', -e ko 'yri v 'te ni la 'l y[ti]-heyri a 'kl bu.

16 -A y[ti]e ni, -e mo, 'bu mo, nyiblo 'bu 'cru 'cruen, -e ne[e] -mo le, -e mo: «'Bu mo, 'ni 'ku, -e -bi ke- ba nu 'na 'ku-tebli a [g]gla,» e [hen] 'nyre, -e mo, e 'ku pepe, 'tu- v 'mu 'a -tebli a 'mu [g]la.

17 'Bu mo, 'bu 'tie ni 'klo, -e -bi 'crien -mu', e 'cri, e 'yi 'kli -ko. Kee, 'bu 'ku 'ki, -e -bi 'crien a 'mu, e ko 'kli.

18 'Yri a gblegble -mu', Nyisua [tu, e ko 'a dako 'huen-, ke- v ni 'mu. -Te Nyisua yi la yi-heyri ni [tui, ke- e pu la, -e mo, bu 'la la 'wlugbade, -e di[e nu, v 'mu 'a -hlu bu 'wla, e 'mu 'yri a 'mu [tu, e ko 'a dako 'huen-, 'yri a 'mu, e 'mu 'kli ko.

19 Ti -hi la a ti 'yri, tete a pepe -mu', Nyisua -nyi la 'a nyibli, Moise -huhla la [nu kle, 'ti- 'e 'la bloyonu [ko wlobi 'huen-], 'e 'du 'a -hlu ko 'nie 'huen- ye', 'e pupu [nu 'yi le, 'e nu 'wan-hugba, 'e mua [ne -kotro -johun le, 'e 'nyra 'li[ti -hlu a 'mu -mo, 'e -gbla tetecrien -hlu a 'mu le, 'ti-, nyibli a pepe -mu', -v ni la 'u, 'e -gbla [nu[pu le.

20 -Te e yi [nu -hlu a 'mu le ni -gble, ke- e pu [nu yi: «De -bu, e no- mo -hlu -bu, Nyisua ni, 'e [tui 'yri, e ko 'a mu 'huen-, 'ti- 'e yi 'a mu -lee -ni, -e mo, ba [tu 'yri a 'mu 'yie.»

21 -Te e -we nyibli a -hlu a le-gbugbla -mo, -e -bi e -gbla 'li[ti Nyisua a 'tapokayu ble, e ko -kuannu-tebli a pepe -mu', -e ni 'li 'kayu a 'mu bu 'huen-, v ni, 'u de Nyisua.

22 Yi-heyri a tete wen 'ni, bu nu -hlu, v 'mu[pu Nyisua a 'tapokayu 'hul le -gbla, e ko -tebli ni -tie -mu', -e ni 'li[ti 'kwli, -e di[e nu, v 'mu[pu yi 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye'. -Tebli -mu', v 'yi -hlu le -gbla, e 'yi -hu. 'Hru 'yi 'u bu -pe, 'ki Nyisua bu 'wuwla -tonyibli a de 'kuku, 'bu mo, 'bu 'yi -cohlun* a -hlu bu 'wla.

-Yusu 'Kltsu a -hlu, e no- 'wuwle nyibli a de 'kuku

23 -A yi[e ni, -e mo, Nyisua a 'tapokayu -mu', Moise pu la, e mo la Nyisua a [haan'kayu -mu', -e ni 'li yako 'kwli a 'yiwude [nto. Nyisua a 'tapokayu a 'mu, e ko 'a bu a -tebli 'huen-, v ko bu -gbla [nu 'wlugba-tebli a -hlu le, -e di[e nu, v 'mu 'u yi 'sii -ni, [wi yi, -te Moise a tete ni 'a huhla. Kee, 'bu mo Nyisua a [haan'kayu -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e -hwe [haan-cohlun, -e -hi 'u 'wlugba-tebli a -cohlun* 'u. [Haan-cohlun a 'mu, e no-mo -Yusu 'Kltsu.

24 -A yi[ti 'ni 'ye, -e mo, -Yusu 'Kltsu 'yi 'li 'tapokayu -mu' bu -pa, -tonyibli -pu. 'Kayu a 'mu, e mo Nyisua a [haan'kayu -mu', 'a 'yiwude [nto. Kee, e no- mo -bi, 'ki e mu 'li yako 'kwli, -te Nyisua ni 'li. -Te ti ne -bu, 'ki e nyra 'u Nyisua ye' bu, 'e de[e, 'ki 'u -aan -ta'.

25 -Juukue* a -cohlunpinyo* gbagbu -mo -bi, 'a -ne 'yru, e ko bu pa 'li Nyisua a 'kayu a 'huen a -gblo 'kwli, -e mo [hanu-gblo gbagbu. 'Bu mo, 'bu yi 'li ni pu, e gbe 'wlugba-tebli a -hlu. E 'yi 'a dionu a -hlu 'pa-, e 'ni -gba[pa li. -Yusu 'Kltsu -mo -bi,

e -ha 'a dionu ni, 'e -nyi 'a dionu Nyisua, 'ki 'u -cohlun a -ta'. E no- mo -bi, e nu 'a dionu a -haawo ni -do, e 'y[ti ki -nuna -ni.

26 'Bu mo, 'bu nu la 'a dionu a -haawi -huohu, 'ki 'u -cohlun a -ta', e [hen 'nyre, -e mo, ke'e 'li bu, -te Nyisua nu la 'klo, e di nu wen [huen'yeewi -huohu. Kee, e 'yi [huen'yeewi -huohu -nu. E nu 'li diiwo ni -do, le'booti -bu, -a ni 'yri, 'e -nyi 'a dionu Nyisua, 'ki 'u -cohlun a -ta', -e di[e nu, e 'mu nyibli a de 'kuku 'wuwla -ni, e 'mu [nu wa, -te 'klo te yi bu.

27 -A -ne nyiblo 'bu ni 'u, e ni 'kuowo ni -do. 'Bu 'ku, -e -bi 'ki e mi 'u Nyisua ye', -e di[e nu, Nyisua 'mu[pu -bati le -puv -ni.

28 Ke- -Yusu 'Kltsu a de ni 'mu -we. E nu la 'kuowo ni -do. -Te e 'mu la 'ku, -e -bi e -nyi la 'a dionu Nyisua, 'ki 'u -cohlun a -ta' -e di[e nu, e 'mu nyibli a de 'kuku 'wuwla -ni. E di 'ni di de. 'Bu mo, 'bu -di de, e 'yi e 'mu nyibli a de 'kuku 'wuwla -ni a -ti 'pa-. Kee, e yi 'ni di, -e di[e nu, nyibli -mu', -v yi[ti -ple, e 'mu [nu wa.

10

-Yusu -he -cohlun, 'wo ni -do, e no- ko -ti 'hru 'e pe 'u bu, 'ki -ba 'sii 'u yi pepe, 'ki 'u Nyisua ye'

1 E ni ke', Moise a tete 'e tue la nyibli [haande -mu', Nyisua di la nyibli -mo nu. 'E mo [han-ti, Nyisua 'e naa 'li -Yusu 'li, 'e nu [nu [haande a 'mu -mo. Kee, e 'yi la 'li Moise a tete 'li -naa -ni, e 'yi la [nu [haande a 'mu -mo -nu. Tete a 'mu, e hle[e ni, -e mo, 'a -ne 'yru, nyibli ko bu nuna -cohlun* a pipie kle, 'waa de 'kuku a -ti, -e di[e nu, v ko Nyisua 'huen-, v 'mu -mve. Ke- tete a 'mu, e ni 'a huhla. Kee, sey-seyi, -cohlun a 'mu, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'sii 'u nyiblo yi, 'ki 'u Nyisua ye'.

2 'Bu mo, -cohlun a 'mu, 'bu ko wen 'kli, 'ki bu 'sii wen 'u nyiblo yi, 'ki 'u Nyisua ye', 'ki 'li 'a piiwo ni -do a 'mu 'kwli, nyibli di wen[e 'ni yru, -e mo, e mo [haan-ti [nto, Nyisua 'wuwla 'waa de 'kuku ni, ko, v 'yi wen 'li[ti 'li -we, bu pi wen 'ki -cohlun [du de.

3 Kee, e 'yi 'mu le -ni. -cohlundu a 'mu, e ni[e ni, 'a -ne 'yru, 'waa de 'kuku a -ti, 'e yi 'li [nu 'kwli le bi. Kee, e 'ni -nu[po li[ti, v 'ni 'sii[e v 'yi, 'ki 'u Nyisua ye',

4 -ko -ti blobi ko wlobi 'huen-, 'waa -hlu 'yi 'li[ti 'li -we, bu 'wuwla nyibli a de 'kuku.

5 E no- nu[po, -te -Yusu 'Kltsu yi 'ne- 'klo ki ni di, 'e lee Nyisua, -e mo:

«[Ni -hua[pa li[ti, 'ki bu pie -mu 'wlugba-tebli a -cohlun, e ko hapu-cohlun -bi 'huen-.

Kee, -mo lee 'ne- 'mu, -e di[e nu, 'mu 'na dionu -ha, 'mu -mu 'na dionu -nyi.

6 'Wlugba-tebhl -mu', v pi 'to pepe, -cohlun a -ti,

'ki v 'mu -mo□□ -pie -ni,

ε 'ni -klo□□ -mu ki.

Ε κω, -cohlun -mu', v yi -mu -pie -ni,

'ki 'v -tonyibli a de 'kuku a -ta',

ε 'ni -klo□□ -mu ki.

Κεε, δε -hwe, ε νο- μο, nyiblo bu □tuu 'v -mu 'v.

7 -Ε -bi, κε- 'n pi de:

Nyisva o, 'mo νο- bu, 'n di 'ne- 'klo ki ni, de -mu', -hwe, 'mu□v nu,

□wi yi, -te v nu 'a 'cicru,

'ki 'v 'na -ta',

'ki 'l -na tetecrien 'kwli.»

Κε- -Yusu 'Kltsv -pu.

8 Yi-he-ti -mu', ε -hla, ε νο- μο: Nyisva 'yi□i -da, 'ki bu pie □ne 'wlugba-tebhl a -cohlun, ko -cohlun -bi 'huen-.

'Wlugba-tebhl -mu', v pi 'to pepe, 'ti- v yi□i -pie -ni, ε 'ni -klo□□ li□i ki, ko, -cohlun -mu', v yi□i -pie -ni, 'ki 'v de 'kuku a -ta',

ε 'ni -klo□□ li□i ki -we. -A yi□e ni, -ε μο, tete -mu', Nyisva -nyi la Moise, ε hle□e ni, 'ki bu -ha -cohlundu a 'mu. Mo 'ye □bu ε ni 'mu le, κε- -Yusu nu la a hihla.

9 'Ya 'v 'lu de, κε- ε pi de, -ε μο: «Nyisva o, 'mo νο- bu, 'n di 'ne- 'klo ki ni, de -mu', -hwe, 'mu□v nu.» De a 'mu, ε νο- tve □ne yi, -ε μο, Nyisva 'ni -hva□a li -cohlun 'ki -mu' de. Ε νο- ko -ti, 'ε ya -cohlun yrayru, 'ki 'v -cohlun 'ki a -ta'. -cohlun yrayru a 'mu, ε νο- μο -Yusu 'Kltsv.

10 -Te -Yusu 'Kltsv -nu, 'ε □tuu 'v Nyisva 'v pepe, 'ε -ha 'a dtov, 'ε -he -cohlun, 'wo ni -do, ε νο- nu□o, □a 'sii 'v yi pepe, 'ki 'v Nyisva ye'. -Hon 'v -cohlun a 'mu ke', -cohlun □dv 'yi 'ki 'v -ni de, -bu ko 'kl, -bu -hee ne -a mu -tonyibli.

11 -Juukve* a -cohlunpinyo*, 'a -ne -nyrow, v pve 'li Nyisva a 'kayu bu, 'v nyre ble, 'v ni 'waa -cohlunpi-kuan, 'v nne -cohlun a pipie kle. Κεε, -cohlun a 'mu, ε 'yi 'kl -ko, 'ki bu 'wowlu nyibli a de 'kuku.

12 Κεε, -Yusu 'Kltsv -mo -bi, ε -ha 'a dtov ni, 'ε -he -cohlun, 'wo ni -do. -cohlun a 'mu, ε νο- ko 'kl, 'ki bu 'wowlu nyibli a de 'kuku, -te 'klo te yi bu. Ε 'yi 'ki -cohlun □dv -ko de, -ε -we 'li -bu -hee nyibli. -Te ε -yra 'a -kuan 'lu, ε -bi ε -hi 'li Nyisva a diidektia ki, 'ε ni bu.

13 'Ki ε ni 'ki 'li bu, 'ε yi -nyrow -ple, -ε ko 'kwli Nyisva di□e nu, -Yusu 'mu 'a yraanyibli bu 'lu ble □tu, □wi□i buktible□tude yi.

14 -Te ε -nu, 'ε -he -cohlun 'wo ni -do, ε νο- ko -ti, 'ε 'sii 'v nyibli yi, 'ki Nyisva ye', ε pu □nu 'kubia ki, 'ki 'v Nyisva a -ta'. Ε 'sii 'v □nu yi, -te 'klo te yi bu.

15 Nyisva a -Hihiu* tve ne -a mu ni, -ε μο, 'a -cohlun ni -do, ε νο- nu -tee. -Ti -mu', v -hla, ε νο- -bu:

16 «Kokonyo Nyisva wen 'ni:

'Yri yrayr -mu', 'n di □tu,

'n ko Yisraekve 'huen-,

-te ε di 'mu ni, ε νο- -bu:

'N di□e 'ni nu, v 'mu 'na tete yi,

'mu□v 'cri, 'ki 'li 'waa □wli ki.»

17 Κε- v pi de, -ε μο: «'Waa de 'kuku -mu', v -nu, 'n di -hru 'a -ti -mo pepe.»

18 'A -ti, -te Nyisva 'wowlu 'a nyibli a de 'kuku, Nyisva a -cohlun □dv a pipie 'yi 'ki -kuan □dv -ko.

Ba di 'li, -a 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yia -ni

19 'Na 'diayru -na, -te ε ni 'mu le, -Yusu 'Kltsv a 'kokov ko 'a -hlu -mu', ε 'wla bu a -ti, -a yi□e ni, -ε μο, 'hru □ga wlon, 'ki 'v -a mu -mo, -ε di□e nu, -a 'ni □ha hvannu pie, 'ki -ba 'yia 'v Nyisva 'hvi bu, 'ki 'li 'a □gant-gblo gbagbu 'kwli.

20 Danv -mu', v 'ba la 'li Nyisva a 'kayu bu, -ε yi la Nyisva a bunule -hli, -Yusu 'Kltsv cra la□a ni, 'ε kla 'hru -mu', -a di na yi, -a 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yia -ni. 'Hru a 'mu, ε μο 'hru yrayru □nu. □Ba yi□i ni ne, -ε -bi -a ko 'klo yrayru. Danv a 'mu, -Yusu -cra, ε νο- μο -Yusu a 'mumu, v -ko, 'ki 'v tugbe 'yie.

21 -A mu -bu, -v mo Nyisva a 'kayubokve, -Yusu 'Kltsv, νο- mo -aan -cohlunpinyo* gbagbu, 'ti- ε νο- □tui -a mu 'yie.

22 -Yusu 'Kltsv a -hlu 'sii 'v -aan □wli yi, ko, 'nie a 'lupuvu 'ε 'wowlu -aan de 'kuku. Ε 'wi yi, -te v ni, 'v -gble -Juukve* a -cohlunpinyo -hlu le, -cohlunpinyo a 'mu 'ε yi 'nie -ple, -ε di□e nu, ε 'mu 'li 'wu, ko, ε 'mu 'v yi 'sii -ni, 'ti- ε 'mu 'v Nyisva 'hvi bu 'yia -ni, κε- -Yusu a -hlu -nu, 'ε 'sii 'v -a mu yi, 'v pu -a mu 'nie 'lu. De a 'mu, 'a -ti, -ba kuo -Yusu 'Kltsv □wlu yi pepe, ε ko, -ba 'yia 'v Nyisva 'hvi bu, 'ki 'li -aan □wli a pepe ki.

23 De -mu', Nyisva pu la le, ε di la nu, 'ki 'v -aan -ta', ε di□e 'ni nu. Ε 'ni -nu□o hi, 'klo -mo 'klo. 'A -ti, -ba lee nyibli le, -ε μο, de -mu', Nyisva pu la 'li, 'ki 'v -a mu -mo, -a kuo □ne □wlu yi, 'ti- □a yi□i -ple. -Aan 'kl 'ni 'wee 'li, 'ki -ba kuo □ne □wlu yi, -ε μο, ε di□e 'ni nu.

24 -Ba kula -ti, -ε di□e nu, -a 'mu 'kl -nyinyi -ni, 'ki 'v -aan nunele a -ta', -ε di□e nu, nunele a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, ε ko, -a 'mu □haan-tebhl nu 'a -ne ti.

25 'Bu mo, □ba yi le ni 'kukue -ni, 'ki 'v Nyisva a -ti a -ta', ε ko nyibli -bi, 'v yi la 'ne- le di, κεε, v 'kee 'ne- ledidie ni. -A mu -mo -bi, -a 'ni 'nuo 'li 'waa de, κεε, -ba -nyinyi 'kl, -ε nu□o, -a yi□e ni, -ε μο, ti -mu', -Yusu 'Kltsv di ya, ε 'mve yre.

26 -A -we Nyisva a -ti a -tee, 'a yiyie -mo. 'A -ti, 'bu mo, □ba 'tve yi de 'kuku a nunuo 'lu -mo ni gbe, 'ti- □ba yi□e, -ε μο, ε 'yi

□haande 'pa-, -ε -bι -cōhlon* □du 'yι 'kι 'bι -nι, -bυ 'wuwla -aan de 'kuku.

27 Nyiblo 'bu nι 'b, 'bu yι de 'kuku a nunuo le nι nι, -ε -bι bu pie huannu, -kō -tι Nytsua a -bati di□e 'nι klo. -Bati a 'mu, ε di 'wι□ι nagba yι, -ε di nyibli -mu' hien, -υ 'ye nι □tuu 'υ Nytsua 'b.

28 A yι□e nι, -ε mō, nyiblo 'bu nι 'b, 'bu 'wla Moise a tete, nyibli nι 'huen, ta 'bu 'ye□e, 'bu yee □ne -tι, 'kι 'lι -batipvole', -ε -bι -tι'wlanyo a 'mu, υ 'nι -yru□o lι 'a nyat, 'b 'le□e.

29 Ke- ε yι la 'mu le nι, 'kι 'b nyiblo -mu', -ε 'nyiblo la Moise a tete -mō. 'A -tι, nyiblo 'bu 'yι Nytsua a 'Yu a -tι kι -wen, ε bleε yι, Nytsua bu □tu□o □hūven, -ε -hι 'b nyiblo -mu', -ε 'wle Moise a tete. 'Bu mō, 'bu 'yι Nytsua a 'Yu a -tι kι -wen, kō, 'bu 'yι 'a -hūb -mu' a -tι kι -wen, Nytsua -nu, 'ε □tu 'yri, ε kō 'a nyibli 'huen-, -ε mō -hūb -mu', -ε nu□o, nyiblo a 'mu 'ε 'sii 'b yι, 'kι 'b Nytsua ye', kō, 'bu yι Nytsua a -Hihiu* -mu' tanι nι □tui -we, -ε nι -a mu □haande -mō, 'kι 'lι dadbke 'kwli, -ε -bι nyiblo a 'mu, Nytsua di □tu□o □hūven dtaki, ε 'mu 'b 'a -ne □dedede 'b -hι.

30 -Tι -mu', υ 'c'ri la, 'kι 'lι Nytsuacrien 'kwli, ε nō- -bu: «Nytsua wen 'nι: Nyibli -mu', -υ 'yι 'na -tι kι -wen, 'na □gbetu, 'mō -di 'na dtōnu a 'lu a yru pu. Ynyre-tebli -mu', υ nι, 'n di □nu 'a 'pēele 'nι -nyi.» -A yι□e nι, -ε mō, de -mu', ε pu le, ε di nu, ε di□e 'nι nu. -Tι υ 'c'ri la, ε nō- -bu: «Nytsua wen 'nι: 'Mō Kōkōnyō Nytsua, 'n di puu 'na dako -bati le.»

31 'Klōhienytsua a -bati 'bu klo -tonyiblo, -ε -bι 'jro 'kι 'b -tonyiblo a 'mu -mō, -ε nu□o, □hūven -mu', Nytsua di nyiblo a 'mu □tu, ε kō bu -hι 'b 'a -ne □dedede 'b.

32 Bu bi 'lι 'a mu 'kwli, ti -hi la a ti 'yri, -te a 'ble la Nytsua a win kwa, ti a 'mu 'yri, a yι 'ye la □hūven dtakt, 'kι 'lι nyibli -mu', -υ 'yι Nytsua -yi -ji'. Keε, a kō la □wlb a 'lila, 'a kuo Nytsua □wlb yι.

33 ε kō la ti -bι, 'υ -he la 'a mu 'yri le, 'kι 'b Nytsua a nyibli a pepe ye', 'b nι la 'a mu -tebli -hūn -mō. ε kō ti -bι, 'a mu -mu', -υ 'yι la □hūven a 'yiye -kō, 'a yι la nyibli -bι -mu' -heε -nι, -υ kō la □hūven a 'yiye.

34 Nyibli -mu', υ pu la □ji', -te υ mō la Nytsua a nyibli a -tι, 'waa nyat nι la 'a mu nι. -Te nyibli -ha la 'a mu 'aan kuko-tebli □jre, a nι la dodu, -kō -tι a yι□e nι, -ε mō, Nytsua a 'klo yrayru -mu', -ε yι 'a mu -ple, 'kι 'lι yako 'kwli, ε nō yι, 'ε -hι 'b 'klo -bu kι a -tebli a pepe 'b, 'tι- 'klo yrayru a 'mu, ε 'nι -nyre□e yι nι.

35 De a 'mu a -tι, ba 'cibi 'b Nytsua a □wlb a yukuole. 'Bu mō, 'ba yι 'a 'lu-mogbūgba le nι nι, -ε -bι Nytsua di -nyi 'a mu 'wio gabgu.

36 ε nō- nu□o, 'nι pu le, -te a 'blee 'b kwa 'kι ba 'blee 'b kwa, -ε di□e nu, de -mu', Nytsua -hūε, a 'mu□b nu, a 'mu 'lι Nytsua a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa.

37 ε nō- nu□o, 'b 'c'ri la, 'kι 'lι Nytsuacrien 'kwli, -ε mō:

«Nytsua wen 'nι:

Tι -ε hie 'lι, ε 'yι -hū,

Wanyō -mu', -ε di di, ε 'mu di.

ε 'yι 'lι□ι 'lι -we bu -wlen 'b bu.

38 Nyiblo -mu', -ε kuo 'mu □wlb yι,

nō- 'n 'sii 'b yι, 'kι 'b 'mu ye'.

Nyiblo a 'mu, nō- di 'klo yrayru kō.

Keε, nyiblo 'bu 'kee 'na □wlb a yukuole,

'n 'yι 'lι□ι 'lι -we, □wlb kō plo a bleele,

'kι 'b□b -mō.»

39 -A mu -mō -bι, 'n 'yι□ι □haan-tι -pu, 'kι -ba di 'lι nyibli -mu' 'nyi nι, -υ 'kee Nytsua a □wlb a yukuole, 'tι-, -υ 'wen. Keε, -a mō nyibli □nu, -υ kuo Nytsua □wlb yι. 'A -tι, ε di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -ε 'ye nι -we 'lι.

11

Nyiblo 'bu kuo Nytsua □wlb yι, de ε □hen 'nyre

1 'Bu mō, □ba pu le, -ε mō, -a kuo Nytsua □wlb yι, ε □hen 'nyre, -a kuo □ne □wlb yι, -ε mō, -tebli -mu', Nytsua pu la le, ε di la nu, □haan-tι □nu, ε di□e 'nι nu, □a yι□ι -ple. -A kuo □ne □wlb yι we, -ε mō, -tebli -mu', -aan 'yι 'ye nι 'ye, ε mō □haan-tι □nu.

2 Ti -hi la a ti 'yri, ke- Nytsua a nyibli nu la 'a □wlb a yukuole. ε nō- nu□o, 'b kwlee la Nytsua kι.

3 -Te -a kuo Nytsua □wlb yι, ε nō- nu□o, □a yru□o, -ε mō, 'kι Nytsua naa 'lι 'a win 'kwli, 'ε nu 'klo -bu. ε □hen 'nyre, -tebli a pepe -bu, -a -we 'lι -ba 'ye, 'kι 'ne- 'klo -bu kι, Nytsua nu□o nι, 'ε -hōn 'lι -tebli -mu' -mō, -tonyiblo a 'yie 'ye nι 'ye.

4 Abelι, -ε mō Adamu a 'yu, -te ε kuo la Nytsua □wlb yι, ε nō- nu□o, 'ε pi la Nytsua a -cōhlon* -mu', -ε nō la yι, 'kι 'b Nytsua ye', 'ε -hι la 'b 'a 'diayt Kaen a -cōhlon 'b. -Te ε kuo la Nytsua □wlb yι, ε nō- nu□o, Nytsua 'ε lee □ne, -ε mō, ε 'sii 'b yι, 'kι 'b□b ye'. Abelι yι la de a 'mu nι, -ε nu□o, Nytsua wen la 'a -cōhlon kι. 'ε mō □han-tι, Abelι 'ε 'kō la, keε, bu kuo la Nytsua □wlb yι a -tι, 'ε 'tē tūε ne -a mu 'hru -mu', -a di na, 'tι- -a 'mu Nytsua □wlb yι -kuo -nι -teε.

5 Ke- nι -do Henokι nu la, 'ε kuo la Nytsua □wlb yι -we. ε nō- kō -tι 'ε 'yι 'kō, Nytsua 'ε gba 'lι□ι yako 'kwli, nyiblo □du 'yι la 'kι□ι 'ye de. U 'c'ri□ι nι, 'kι 'lι Nytsuacrien 'kwli, -ε mō, ε nι la Nytsua a □wlb a de, ε nō- kō -tι Nytsua 'ε gba 'lι□ι yako 'kwli.

6 ε mō □haan-tι □nu, nyiblo 'bu 'yι Nytsua □wlb yι -kuo -nι, ε 'yι 'lι□ι 'lι -we, bu kwlee Nytsua kι. 'Bu mō, nyiblo 'bu

-hwe bu 'yira v Nyisva 'hvi bu, e blee yi bu kuo [ne [wlv yi, -e mo, Nyisva ni 'klo, e ko, e blee yi bu kuo [ne [wlv yi -we, -e mo, nyibli -mu', -v -hwe -bu yi[pe, e ni [nv [haande -mo.

7 Ke- ni -do, Noe nu la, 'e kuo la Nyisva [wlv yi, 'e [tui la 'v Nyisva 'v, Nyisva 'e lee la Noe -tebli ni -tie -mu', -e di la 'lu -mo mu. Noe a 'mu, 'e 'ye la -tebli a 'mu ni 'ye, kee, ke- e ni 'mu, 'e [tuu la 'v Nyisva a win, 'e nu la 'mu, [wv yi, -te Nyisva nu la [ne 'a leele, e ko 'a 'kayubukue 'hven-, 'v pa 'li[ti 'kwli. E no- ko -ti Nyisva 'e wa [nv, 'ki v 'yi nie 'kuv -ni. De a 'mu, e tve ne -a mu ni, -e mo, nyibli -mu', -v ni la 'klo Noe a ti 'yri, 'waa 'yrinaabvi nyre la yi. E no- ko -ti, Nyisva a -bati 'e klo [nv, -e nu[po, v nu- mo -bi, v 'yi la Nyisva [wlv yi -kuo -ni. -Te Noe a 'mu, e kuo la Nyisva [wlv yi, e no- ko -ti, Nyisva 'e 'sii la 'v[ov yi, 'ki 'v 'a dionv ye'.

8 Ke- Abrahamu -nu -we, 'e kuo la Nyisva [wlv yi, 'e [tui la 'v[ov 'v. Nyisva lee la[pa ni, 'ki bu mu la 'li 'blv[ba [dv 'kwli, e di la[pa -nyi. E mo [haan-ti [nto, 'e 'yi la 'blv[ba a 'mu -yi, kee, e [tuu la 'v Nyisva a win ni, 'e mu la.

9 -Te e nyre 'li 'blv a 'mu 'kwli, Nyisva pv la le, e di la[pa -nyi, 'e 'ye la [ne[pe ni -nyi. 'A -ti, Abrahamu 'ye la[pa ni, -e mo, e 'yi[ti 'pa-, 'e 'ye la 'blv[ba a 'mu ni kuv, kee, 'a 'yonv a 'yonv, v nu- di[pe ko. Kee, 'ki 'li Nyisva a [wlv a yikuole 'kwli, e wen la ni, 'ki bu mo la 'dagbatayu, 'ki 'li 'blv[ba a 'mu 'kwli. E 'yi la 'li buntile -ko. E no- nu[po, 'e yi la le -hiehie -ni, 'e nee la 'tapuekayo. 'A 'yu Yisaki, ko Yisaki a -ne 'yu Sakobu 'hven-, Nyisva pv la le, e di la 'blv[ba a 'mu -nyi -we, v mo la 'dagbi [nto -we, 'ki 'li 'blv[ba a 'mu 'kwli. 'Tapuekayo ni -do a 'mu, e no- v yi la 'li ble 'ti, [wv yi 'waa 'bai Abrahamu.

10 Ke- Abrahamu ni la 'a nunu, -e nu[po, e yi -ple la 'dto -mu', Nyisva a [gbeto, e -pv, 'ki 'li yako 'kwli, e 'mu la 'li 'ti. 'Dto a 'mu, e mo 'dto, -e ku bu. 'Klo -mo, e 'yi 'li[ti 'li -we bu 'wle.

11 Abrahamu a nugba Sara, -te e kuo la Nyisva [wlv yi, e no- ko -ti, 'e ko la 'yu. E no- [hon, -e -hi la 'yukoti le, Nyisva nu la[pa ni, 'e ko la 'yu. E yi la [pa ni, -e mo, de -mu', Nyisva pv la 'li, 'ki 'v[ov -mo', e di la[pa 'ni nu.

12 De a 'mu a -ti, Abrahamu, [haan-ti [hon, 'e -we la 'yi diakti, 'e -hi la 'yukoti le, kee, Nyisva nu[po ni, 'e -wlo. Nyisva, no- lee [ne, -e mo, 'a 'yonv a 'yonv di 'ni wlo, -wen nyahroyo -mu', -v ni 'li yako 'kwli, ko 'pwoon -mu', -e ni 'li 'yru wien, nyiblo [dv 'yi 'li -hahre 'li -we.

13 Abrahamu ko 'a 'yonv 'hven-, v 'cibi 'v Nyisva a [wlv a yikuole, 'e mu -mumu, 'e ye 'waa 'kukoti ki, -tebli -mu', Nyisva

pv la 'li [nv, 'v 'yi[ti 'ye. Kee, v ko la [wlv a yikuole, 'v ni la doobv, -e mo, -ti -mu', Nyisva hla la, e di la[pa 'ni nu, 'ki 'li -nyrowo [dv 'kwli. U yru[po ni, -e mo, v 'yi 'ne- 'klo -bu ki -ko, v mo 'dagbi [nto.

14 Nyibli -mu', -v ni win a pupuv le, v tve ne -a mo[ov ni, -e mo, v [mve buntile yrayru le, 'ki 'li yako 'kwli.

15 'Waa 'bli -mu', v hie 'v bu, v 'ni -hie[pe 'ki 'a -ti 'lu -mo le. 'Bu mo, 'bu yi wen 'a -ti 'lu -mo le ni -hie, v di 'ye la 'hru -mu', v di la na, v 'mu la kle -me.

16 Kee, e 'yi la 'mu le -ni. U [mve la buntile yrayru le, -e no yi, -e -hi 'v 'waa 'bli 'ka -mu' v. E 'wv yi, buntile -mu', -e ni 'li yako 'kwli, e no- v [mve le. De a 'mu, e kwlee Nyisva ki diakti. E no- nu[po, Nyisva 'e hle[pe, e no- ko -mo 'waa Kukonyo. E no- di la [nv [haanbuntile -nyi, 'ki 'v 'a dionv 'hvi, -te 'klo te yi bu.

17-18 Nyisva pv la 'li Abrahamu [dedede. E lee la[pa ni, -e mo: «'Ki 'li -na 'yu Yisaki 'li, 'ki -na 'yonv a 'yonv di 'li -hon.» -Te e pv la 'ki le, -e -bi e -hwe bu [tee la Abrahamu 'yi, -e di[pe nu, e 'mu la[pa 'ye, 'bu mo, 'bu 'tie kuo la[pa [wlv yi. Ke- e yi la, 'e yi la[pa -lee -ni, e wen: «-Na 'yu ni -do -mu', -e mo Yisaki, 'n -hwe -bu -pii 'mu 'a -cohlon le.» -Te Abrahamu a 'mu, e kuo Nyisva [wlv yi, e no- nu[po, 'e [tuu 'v[ov 'v, 'e 'du 'a 'yu Yisaki a 'mu ye', -e di[pe nu, e 'mu[ov -cohlon -mo' nu.

19 Ke- e nu la[pa, -e nu[po, e ko [wlv a yikuole, -e mo, Nyisva ko 'klti, 'ki bu -ha 'li Yisaki a 'mu 'kukonyibli 'nyi, bu -ha[pa 'klo. E no- nu[po, -te Abrahamu -ha Yisaki, Nyisva 'e -mia [ne kle, 'e -nyi [ne[pe, e 'wv[ti -te Yisaki bu 'ye ni 'ku wen, 'ti- bu 'ye ni 'hri wen 'klo.

20 Yisaki -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisva [wlv yi -we. E no- ko -ti, 'e lee la 'a 'yonv Sakobu ko Esau 'hven-, -e mo: «Nyisva bu nu 'a mu [haande -mo.» -Te e yi la [nv ni -lee -ni, e ko la [wlv a yikuole, -e mo, -ti a -mu, e hla la, e di mu la 'lu -mo -nyrowo [dv.

21 Sakobu -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisva [wlv yi. E no- nu[po, -te e mi la 'ku mo, 'e da la Nyisva, 'ki 'v 'a 'yu Sosefu a 'yonv ni 'hven a -ta', -e di[pe nu, Nyisva 'mu [nv [haande -mo nu, 'e 'ble 'a kotu kva, 'e 'du ye', 'e pv Nyisva 'nyre le.

22 Sosefu -mo -bi, ke- e nu la, 'e kuo la Nyisva [wlv yi. E no- ko -ti, ti -mu', -e ko 'yri e mi la 'ku mo, 'ki 'li Esipublv[ba 'kwli, 'e lee la 'a 'yonv, -e mo, e di ko ti, Nyisva 'mu 'li 'a dako Yisraekue Esipublv[ba 'kwli 'hroo -ni, e 'mu 'li [nv 'blv[ba -mu' 'kwli gba, e pv la le, e di la [nv -nyi. Sosefu lee [nv ni -we, -e mo, 'bu yi 'li Esipublv[ba 'kwli ni -hven, bu gba 'a -plahvi, v 'mu 'v[ov 'v -ha, 'ki 'li 'blv[ba yrayru a 'mu 'kwli.

23 Moise a 'bat ko a 'dii 'hven-, v no- -mo -bi, v kuo la Nyisua [w]lu yi -we. E no- ko -ti, -te v ko la Moise, 'v 'ye[pe], -e mo, 'yu a 'mu, e no yi diaki, 'v -hli[pe], 'ki 'l [h]onpu ni ta 'kwli. 'E mo [han-ti, Esipublogba a bodto 'e lee ne 'a 'seyo, 'ki bu 'la Yisraekue a 'yonu [pli, -v mo nyibepu, v ko ke, kee, Moise a 'bat ko 'a dii 'hven-, v 'yi hvannu -pie, 'v kuo la Nyisua [w]lu yi, 'ki bu di 'waa 'yu wa. E no- nu[pe], 'v -hli[pe].

24 Ke- Moise a 'mumu, e nu la, 'e kuo la Nyisua [w]lu yi. E no- nu[pe], -te e ku la, 'a [w]lu 'e yraa la[pa], 'ki bu daa la[pa] Esipublogba a bodto a 'yu nyroyu, -e naa [ne a 'yu.

25 E wen 'ni, e nu -tee, 'ki bu 'ye [h]uven, e ko Nyisua a dako, -v mo Yisraekue 'hven-, 'e -hi 'v bu ni 'li de'kukunuule', bu nu dodu, -e nu[pe], dodedu a 'mu, e mo -hihide [ni].

26 'Ki 'l 'a 'mumu 'yi, e nu -tee, 'ki nyibli bu yraa [ne, [w] yi Wanyo -mu', Nyisua di la 'a dako yi ya. De a 'mu, e no- -hi 'v bu ko Esipublogba a koka-tebl a pepe. Ke- 'a 'lu a le-hihie ni la 'mu, -e nu[pe], [haande -mu', Nyisua di la[pa] -mo nu, 'ki 'l 'ye', e no- 'a [w]lu yi la -ple.

27 -Te Moise a 'mu, e ko Yisraekue 'hven-, v -hven la 'li Esipublogba 'kwli, -e -bi Esipuke a bodto ko la yru'bibie diaki. Kee, Moise bu kuo la Nyisua [w]lu yi a -ti, e nu la[pa] ni, 'e 'yi la bodto a 'mu, 'a hvannu -pie. -Te e 'blee la 'v kua, 'ki e 'tie 'blee 'v kua. Nyiblo [du 'ye Nyisua ni 'ye. Kee, Moise -mo -bi, e 'wi[ti -te e 'ye ni 'ye wen Nyisua, 'v -hon 'li Esipublogba 'kwli, 'v -mu.

28 'Ti- v 'mu 'li Esipublogba 'kwli -hon, Nyisua lee Moise ni, -e mo, Yisraekue bu pu 'v blabl a -hlu 'waa 'kayo a 'maji a want 'yri le, -e di[pe] nu, Nyisua a lelenyo -mu', -e di la di, -e di la Esipuke a yi-heyonu nyibepu la mo di, e 'ni [ha la 'waa yi-heyonu nyibepu 'la -we. De a 'mu, v nu la, e -he Yisraekue a le'mimle a -nyrowo, -e mo Paki. -Te Moise a 'mu, e kuo la Nyisua [w]lu yi, e [tuu 'v[pe] 'v, 'e [tu 'v Paki a le'mimle a 'mu bu.

29 -Te Moise ko Yisraekue 'hven-, v -hon la 'li Esipublogba 'kwli, v kuo Nyisua [w]lu yi de. E no- nu[pe], 'yrukutu, v dee 'Yru -Johun, 'v 'be la[pa] [tu, 'ki 'nie 'yi la [nu -coto -ni. -Te v [ta 'ki, -e -bi Esipuke kue [nu [wien, 'v -hve bu [ta -we. Kee, -te v yi 'ki ni [te, -e -bi 'nie kukue yi, 'e 'la [nu.

30 -Nyrowo [du, Nyisua lee la Yisraekue ni, 'ki bu [glaa la 'li Selikodto 'li, 'ki 'li -nyrowu ni [hlon'hven 'kwli, -e di[pe] nu, [gbi -mu', -e [glaa 'li 'dco a 'mu, e 'mu 'wle, v 'mu 'li 'dco a 'mu 'kwli pa, v 'mu 'a nyibli 'la. -Te Nyisua lee [nu -ti a 'mu, -e -bi v kuo [ne [w]lu yi, 'v [glaa 'li 'dco a 'mu, 'a [gbi 'e 'wle.

31 'Ki 'li Selikodto a 'mu 'kwli, 'ti- Yisraekue 'mu la 'li nyre mo mu, -e -bi 'lawlunogba -mu', -e ko 'nyre mo Rahabu, bu kuo la Nyisua [w]lu yi a -ti, e no- nu[pe], Yisraekue a lelenyo -mu', -v di la 'blugba -gbee mo, 'e paa la [nu 'kayu bu, v 'ni [ha la [nu 'la. E no- ko -ti, -te Yisraekue a pepe, v pa 'li 'dco 'kwli, 'v 'la nyibli -mu', -v 'yi 'v Nyisua a 'v[tuule -ko, kee, v 'yi la Rahabu 'la.

32 Nyibli -bi -mu', -v ko la Nyisua a [w]lu a yikuole, v -hu la ni diaki: Gedeon, Bayrakt, Samuso, Jefete, Dafidi, Samuelt, ko Nyisua a winlon-hanyu* -bi 'hven-. 'Bu mo, 'ni ko [bu na wen 'waa -ti -ko le, e di -hi wen 'mu wlon.

33 'Waa pepe a 'mu, v kuo Nyisua [w]lu yi. E no- ko -ti, v ko 'blugbi -bi 'hven-, v -won, 'v -ha 'v [nu 'hru wlon, ko, 'v naa nyibli -tee, 'ki 'li 'yi'siile 'kwli, 'v 'ye de -mu', Nyisua pu la 'li [nu, 'v gba -v -bi, 'v pu 'li [nu koko' -mo, kee, v 'yi [nu [dedede -mo -nu,

34 'v pu 'li [nu nagba 'ny, kee, na 'yi [nu -hien. -Te nyibli -hve bu nu -hotuphen, bu 'la [nu, Nyisua, no- nu[pe], v [ta 'li [tu wlon. V 'yi la 'kli -ko, kee, Nyisua nu[pe] ni, 'v ko la 'kli, 'v -he ta'biropu gbagbi, 'v bla ta'biropu -bi -mu' le.

35 E ko la nugbi, 'v kuo la Nyisua [w]lu yi. E no- nu[pe], 'waa 'dukue -mu', -v 'koko la le, Nyisua 'e -ha [nu 'klo, 'e -nyi [nu nugbi a 'mu.

Kee, nyibli -bi ni 'v, bu kuo Nyisua [w]lu yi a -ti, 'v gba [nu ti 'yakt yi diaki. 'Bu mo, 'bu pu la le, -e mo, v 'yi la Nyisua a nyibli 'pa-, v di -ha la [nu me le. Kee, v 'yi -wen, 'ki bu hla[pa], -e mo, v 'yi Nyisua a nyibli 'pa-. 'Ye [bu bu di 'ku, v kuo Nyisua [w]lu yi, -e mo, 'bu 'ku, e ko bu -ha 'li [nu 'kokonyibli 'ny, bu -ha [nu 'klo, 'waa 'klo yrayru 'mu [haan'klo -he, e 'mu 'v 'a 'ka 'v -hi.

36 V 'caa nyibli -bi ni, 'v bii [nu lokue, 'v mua [nu, 'ti- 'v pu [nu [jre, kee, v 'yi 'v Nyisua a 'hru bu wlon -ha.

37 V pu -v -bi 'hi -mo le, 'v 'la [nu, 'v 'be -v -bi [tu le, 'v nu -hotuphen, 'v 'la -v -bi, -v -bi 'yi bunule -ko, 'klo -bu, e no- v ne ki, [h]uven 'e ni [nu, v pi 'blakue ko wlokue 'hu le, nyibli 'v [tu [nu [h]uven, ko, 'v nii [nu 'cre le,

38 -v -bi ni 'v, 'v bla [nu le, 'a -ti, v ne 'wan ble, ko, 'v ne dugbi 'lu le. 'Ki 'li dugbi a 'hu 'kwli, 'ki 'v yi 'li le -pee -ni. Ke- 'n pi, -e mo, 'klo -bu a nyibli -mu', -v ble Nyisua a nyibli le, 'waa 'mumu, v yi 'ye [h]uven, -e nu[pe], 'waa de 'kuku a -ti, v yi yi -blee -ni, 'ki Nyisua a nyibli a 'mu bu ni 'li [nu 'ny.

39 Nyisua a nyibli a pepe a 'mu, -te v -nu, 'v kuo Nyisua [w]lu yi, e kwlee Nyisua ki diaki. Kee, ke- e ni 'mu, de gbagbu -mu',

Nyisua pu la le, e di la nyibli a 'mu -nyi, 'waa 'yie 'yi la[pa 'ye, 'u 'ku,

⁴⁰-e nu[pa, Nyisua pu la 'h[ti ni, 'ki bu nu [nu [haande -mo, -e -hi 'u 'a yi-hede 'u. E wen 'ni, [haande a 'mu, u bi yi, -a bi yi, 'ki 'u -tite ni -do, 'ki e di 'u -a mo[pa -nyii -ni, ti -mu' -ko 'yri -a di 'h 'a 'klo yrayru -mu' 'kwli pa.

12

-Aan 'Bai Nyisua bu nve ne 'a yonu a -ti, 'e -he 'li [nu le

¹-A mu -mo -bi, nyibli a pepe -mu', -u kuo Nyisua [wlv yi, u [glaa 'li -a mu le, 'u tue ne -a mu 'hru, -te -aan 'mumu, -a di nu, -a 'mu 'li 'waa [pi le -ha. 'A -ti, e n[pa 'u le, 'ki -ba hie 'u -tebli a pepe -bu bu, -e ni[pe, 'ki -a 'ye ni muu ye', 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon. De 'kuku -bu, -e ke -a mu yi, -ba hie 'u[pu bu, -e di[pe nu, -a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon. -Te -a 'blee 'u kua, 'ki -ba 'blee 'u kua.

²'Bu mo, [pa yi ye' ni -mii -ni, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon, 'ki -ba ta 'li -Yusu -mo le, -koti e no-nu[pa, [pa kuo [ne [wlv yi, e no- di[pe nu -we, -aan [wlv a yikuole 'mu 'u yi [ce -ni. E wen[pe ki, 'ki bu 'la[pa, 'ki 'u tugbe 'yie, [wi yi -baluny[pa. 'Kukubdu a 'mu, e ni -tui, kee, e 'yi -tui -pie, 'ki bu 'ku 'kukubdu a 'mu, -e nu[pa, e yi[pe ni, -e mo, Nyisua di[pe 'ni nu, e 'mu do[du nu. -Te ti ne -bu, 'ki e ni 'u Nyisua, -e ko[pa ne 'a -ne [dedede win ki, 'a diidek[pa ki bu.

³Ba -hie -Yusu a 'mu, 'a -ti 'lu -mo le. De 'kukununy[pa yraa la[pa ni, kee, e no- -mo -bi, e ko [wlv a 'lila, 'ki 'li [hven u [tui la[pa a 'yie 'kwli. Ba -ha 'li 'a [pi le, -e di[pe nu, 'aan [wlv 'ni [ha [hlon bi, ko, a 'ni [ha 'u Nyisua a 'hru bu wlon -ha.

⁴'E mo [han-ti, 'a -wen de 'kuku yi, -e di[pe nu, e 'ni [ha 'a mu win ki -koo -ni. Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [du 'ye 'li de 'kuku a yi-wonwon 'nyi ni 'ku -ni. 'A -ti, ba 'cibi 'u de 'kuku a yi-wonwon.

⁵Win -mu', Nyisua -nu, 'e -nyi 'a mu 'kl, bu bi 'li 'a mu 'kwli. E yi hlee 'li 'a mu -mo, [wi yi, -te 'bai ni, 'e yi 'li 'a 'yonu -mo -hlee -ni. Ke- e pi:

«'Na 'Yu, 'bu mo, Kukonyo Nyisua 'bu yi 'li -mu le ni -he,

'ki e 'mu -mu de -too -ni a -ti, -e -bi pu[pu nua yi bu -tee.

'Bu mo, 'bu klaa -mu 'yi, -na [wlv ni 'bie 'li [hlon.

⁶Ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo -mu', 'a [wlv -nue -ni,

e no- e -he 'li le.

Nyiblo -mu', e dee 'a 'yu, e no- e yi bi.»

⁷'A -ti, a ko ba ko [wlv a 'lila, 'ki 'li [hven a 'yie 'kwli, -e di[pe nu, a 'mu 'li 'nyinyde 'li 'nyi -ni. 'Bu mo, Nyisua 'bu yi 'a mu [hven ni [tui, ba yi[pe, -e mo, e ni 'a mu 'a 'yonu -ha. 'E 'yi 'yu [du -ko, 'a 'bai bu 'ye ni -ha 'li le.

⁸Ke- ni -do Nyisua ni 'li 'a 'yonu a pepe a le-hitia. 'Bu mo, 'bu 'ye ni -ha wen 'li 'a mu le, a 'yi 'h[ti 'li -we, ba mo wen 'a -tee a 'yonu.

⁹Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, -aan 'baunv, -u ni ke 'ne- 'klo ki, u -he 'li -a mu le, [pa [tui 'u [nu 'u. 'A -ti o, -te e ni 'mu le, -aan 'Bai -mu', -e ni 'li yak[pa 'kwli, -ba [tuu 'u[pu 'u, bu -hi 'u -aan 'baunv -bu, -u ni 'ne- -tutu ki. 'Bu mo, [pa yi 'u[pu ni [tui -ni, e di -nyi -a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

¹⁰-Aan 'baunv -bu, -u ni 'ne- -tutu ki, u -he 'li -a mu le, 'ki 'u ti gbi -mo, [wi yi, -te u ni 'a -huhva. Kee, -aan 'Bai -mu', -e ni 'li yak[pa 'kwli, e -he 'li -a mu le, -e di[pe nu, e 'mu -a mu -hee -ni, -aan 'yrinaabu 'mu 'u yi 'sii -ni, [wi yi 'a d[onv a 'yrinaabu.

¹¹'Bu yi 'li -a mu le ni -he, -a wen 'ni, u nii ne -a mu 'cre le. Kee, [hven a 'yie 'bu -hi, nyibli -mu', -u -ha 'li 'nyinyde, 'waa 'yrinaabu di 'u yi 'ni 'sii -ni, 'ki 'u Nyisua ye', ko, u 'mu plo a bleee ko.

-Te -a ko -ba nu Nyisua a -kvan a nunuo

¹²'Na 'diayunv -na, ke- e ni 'mu. 'A -ti, 'aan [wlv 'ni 'bie 'li [hlon, ko 'aan 'kl 'ni 'wee 'li, -e di[pe nu, a 'mu ye' -muu -ni, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon.

¹³'Ki 'li 'a mu 'nyi, -u -bi ni 'li, 'u 'yi 'kl -ko, 'ki 'u Nyisua a 'hru wlon. 'A -ti, ba na 'hru a 'mu -tee, -e di[pe nu, nyibli a 'mu, u ni [ha 'hru bu wlon -ha, u 'mu Nyisua [wien kve -tee.

¹⁴Ba [tu 'u 'kl, -e di[pe nu, a ko nyibli a pepe 'hven-, a 'mu kubweende ko. Ba wen[pe ki, 'ki Nyisua bu ko[pa ne 'a mu win ki pepe, 'aan 'yrinaabu 'mu 'u yi 'sii -ni -tee, 'ki 'u Nyisua ye', -e nu[pa, 'bu 'yi 'mu le -ni, -e -bi a 'yi 'h[ti 'li -we, ba 'ye Nyisua, 'ki 'li 'a 'klo yrayru 'kwli.

¹⁵'A -ti, ba [tu 'aan d[onv 'yie, -e di[pe nu, nyiblo [du 'ni [ha hia, 'ki Nyisua bu nu[pa [haande -mo, 'ki 'li daduke 'kwli. Ba [tu 'aan d[onv 'yie -we, -e di[pe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [du 'ni [ha de -huan 'hru -nyi, -e nu[pa, -wleye ni -do, no- ni[pe, -wlo a pepe 'u pu.*

¹⁶Ba [tu 'aan d[onv 'yie, -e di[pe nu, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo [du 'ni [ha lawlunyo mo, e ko, nyiblo [du 'ni [ha Nyisua a -tebli -yraa -ni, [wi yi nyiblo -bu, -e ko 'nyre mo Esau. Esau mo la 'a 'bai a yi-heyu [nu. -Te e mo la 'a 'bai a yi-heyu, 'a -ti, e no- 'a 'bai bleee yi bu pu wen wa -mo, -e di[pe

* 12:15 12.15 -u'u:- 'floo a 'yaade 't[me gbe, no- ni[pe, 'flooquo a pepe 'e 'yee.

nu, Nyɩsɩva 'muɔɔv ɔhaande -mɔ nu, kɔ, ɛ 'mu nyi'kade nu, 'ki 'b 'a 'bat a -ta'. Kɛɛ, ɛ kɔ la -nyrɔwɔ ɔɔɔv, Esau a 'mu, ɛ -ha la 'l 'a nyi'kade, 'ɛ -nyi laɔa 'a 'diayi 'cumɩɛ, -ɛ diɔɔɛ nu, 'a 'diayi a 'mu, ɛ 'muɔɔv diide -nyi. ɛ nuɔɔ nu, 'a 'diayi 'cumɩɛ a 'mu, ɛ nɔ- 'waa 'bat pu la wa -mɔ.

17 A yiɔɔɛ ni, -ɛ mɔ, -te de a 'mu, ɛ -hi la, -ɛ -bɩ Esau -hɩɛ laɔa ni dtaki, 'ki 'a 'bat bu pu laɔa wa -mɔ -wɛ, -ɛ diɔɔɛ nu, ɛ 'mu la 'b 'a 'bat a -ta' bi, ɛ 'mu la nyi'kade nu. Kɛɛ, a 'bat 'yi la -wen. Esau yi la 'ni we, kɛɛ, ɛ 'yi la 'b 'hru bu -pu, 'ki de -bu, ɛ nu la, bu 'cici laɔa.

Nyɩsɩva a -ti a 'yi'bvale

18 Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, a 'yɩya 'b Nyɩsɩva 'huɩ bu ni, kɛɛ, 'aan de 'yi Yisraekue a de yi 'wɩ, -v ni la 'kɔ, ti -hi la a ti 'yri. V nu -mɔ -bɩ, -nyrɔwɔ ɔɔɔv, v 'yɩya 'b dugba -mu', -ɛ mɔ Sinai 'huɩ bu, Nyɩsɩva 'ɛ yi la 'l ɔɔv mɔ -hlee -ni. V -wɛ 'l bu nu la dabu ni, bu -hren la dugba a 'mu le ni. Nagba, nɔ- yi la 'b dugba a 'mu 'lu -wluɩ -ni. -Nyre 'pupuo la ni, duduo 'ɛ yi la -hi dtaki.

19 V yi 'wɩ la -ɔamv a win, 'v yi la Nyɩsɩva a win 'wɩn -wɛ. -Tɛ v 'wɩn win a 'mu, -ɛ -bɩ huannu bi 'l ɔɔv 'kwli, 'b nyaa Nyɩsɩva le, 'ki ɛ 'ni 'hlee 'ki 'l ɔɔv -mɔ de,

20 -ɛ nuɔɔ, -ti -mu', ɛ lee la ɔɔv, ɛ -hi 'waa 'lule-hihie wɔn. Kɛ- ɛ pi ɔɔv yi, ɛ wen: «Nyiblo 'bu -hren dugba -mu' le, 'ye ɔɔv ɛ mɔ -tonyiblo -huɩ' 'wlugbade, ba puɔv 'hɩ -mɔ le, ba 'laɔa.»

21 -Tebli -mu', v yi la 'ye, ɛ pu la 'l ɔɔv huannu 'kwli le dtaki. ɛ nuɔɔ nu, Moise a 'mu, 'ɛ hlaɔa, -ɛ mɔ: «'Na 'huɩ yi 'ni 'huhle -ni, huannu a -ti.»

22 'A mu -mɔ -bɩ, 'aan de ni 'dɔ, -kɔtɩ 'ki a 'yɩya 'b dugba -mu' 'huɩ bu, v deɛ Sion. 'Ki 'Klɔhienyɩsɩva a 'dɩɔ ni 'b. 'Dɩɔ a 'mu, v deɛ ɔɔne Jrusredɩɔ, -ɛ ni 'l yako 'kwli. Nyɩsɩva a lelenyɩ -huɔhuɩ 'kukue 'l le, 'b pi Nyɩsɩva 'nyre le, 'v ni dɔɔv. Nyiblo ɔɔv 'yi 'l 'waa -hihre -wɛ.

23 'Ki a ni 'l Nyɩsɩva a 'yonu 'nyi, -v 'kukue le, -v ni dɔɔv. 'A mu -mɔ 'a 'yonu, -v kɔ 'a -nɛ de, ɛ -kɔ, 'ti-, -v kɔ 'nyre ɛ 'crɩ 'l 'a 'crɩɛ 'kwli, 'ki 'l yako 'kwli. 'Ki a 'yɩya 'b Nyɩsɩva 'huɩ bu, -ɛ mɔ nyibli a pepe a -batipɔnyɔ. 'Ki a 'yɩya 'b yi-henyibli -mu' 'huɩ bu, -v ni la 'kɔ, kɔ, -v 'sii 'b yi, 'ki 'b Nyɩsɩva ye', 'ti- Nyɩsɩva -nu, v ɔɔɛ ɛ yi.

24 'Ki a 'yɩya 'b -Yusu 'huɩ bu, -ɛ ni 'b Nyɩsɩva kɔ -tonyibli 'huen- a -gbati. -Yusu a 'mu, ɛ nɔ- kɔ -ti, Nyɩsɩva 'ɛ ɔtu 'yri yrayri, ɛ kɔ -tonyibli 'huen-. 'Ki a 'yɩya 'b -Yusu a -hɩv 'huɩ bu -wɛ, ɛ 'wla bu, 'ki 'b tugbe 'yie. 'A -hɩv a 'mu, ɛ 'ni ɔmɔɔɔɔ lɩ 'a 'lu a yrupɔnyɔ le, -ɛ 'wɩ Abeli a -hɩv yi, kɛɛ, -Yusu a -hɩv a 'mu, ɛ nuɔɔ ni, -a kɔ Nyɩsɩva 'huen-, ɔa -mɩɛ.

25 'A -ti, ba ɔtu 'aan dɩɔnu 'yie, -ɛ diɔɔɛ nu, a 'ni ɔha Nyɩsɩva a win ki 'bɛɛ -ni, 'bu yi 'l 'a mu -mɔ ni -hlee -ni. 'N yi 'a mu 'ni ti: Ti -hi la a ti 'yri, nyibli hɩa la ni, 'ki bu pu la Moise nɩa yi bu, -ɛ yi la ɔɔv Nyɩsɩva a -ti -lee -ni, 'ki 'nɛ- -tɔtu ki. ɛ nɔ- nuɔɔ, -te Nyɩsɩva a -bati kɔ ɔɔv, 'b 'yi 'lɩɩ wɔn ɔta. -Tɛ ɛ ni la 'mu le, 'a -ti, -a mu -mu', -v yi -Yusu 'Kɩsɩv a win 'wɩn, -ɛ -huen 'l yako 'kwli, 'bu mɔ, ɔba hɩa ɔne ki, 'hru 'yi 'ki 'b bu -pe, 'ki -ba ɔta 'l Nyɩsɩva a -bati wɔn.

26 Ti -hi la a ti 'yri, -te Nyɩsɩva yi la win ni pi, -ɛ -bɩ -tɔtu yi la 'ni 'huhle -ni. Kɛɛ, -te ti nɛ -bu, kɛ- ɛ pi -a mu yi: «'N diɔɔɛ 'ni nu de, -tɔtu 'mu 'huhle -ni, kɔ, yako 'mu 'huhle -ni -wɛ.»

27 -Tɛ ɛ pu la le, -ɛ mɔ, ɛ diɔɔɛ 'ni nu, win a 'mu, ɛ tɩɛ nɛ -a mu ni, -ɛ mɔ, -tebli a pepe -bu, Nyɩsɩva -nu, ɛ di 'ni 'huhle -ni, ɛ 'mu bu -wɛ. Kɛɛ, -tebli -mu', -ɛ 'yi 'l 'huhlele 'l -wɛ, ɛ nɔ- di 'b hie.

28 'A -ti, ba -nyi Nyɩsɩva 'wio, -ɛ nuɔɔ, ɛ yi -nyi -a mu 'dɩɔ yrayru, -ɛ 'ye ni 'huhle -ni. -Ba pu Nyɩsɩva 'nyre le, ɔwɩ yi, -te ɛ ni 'a -huhɩa. -Ba -nyiɔɔ -ti a 'yi'bvale, kɔ, -ba ɔtuu 'bɔv 'b.

29 ɛ mɔ ɔhaan-ti, Nyɩsɩva -mu', -a de, ɛ 'wɩ nagba yi. Nyibli a pepe -mu', -v 'ye ni ɔtuu 'bɔv 'b, ɛ yi ɔɔv bu 'ni -wɛ.

13

'Yrinaabvi -mu', -ɛ kwɛɛ Nyɩsɩva ki

1 'A mu -Yusu a nyibli, ba 'cibi 'b, ba nuɩve -ni.

2 'Dagbi -mu', -v puɛ 'l 'a mu -mɔ, ba 'ble ɔɔv kɩa -tɛɛ. -Ti a 'mu, ɛ ni 'hruo 'l 'a mu -mɔ. ɛ nɔ- nyibli -bɩ nu la, 'b 'ble la Nyɩsɩva a lelenyɩ kɩa -tɛɛ. Kɛɛ, v 'yi laɔa -yi, -ɛ mɔ, Nyɩsɩva a lelenyɩ -ni la 'b.

3 Nyibli -mu', -v ni 'l ɔɔv, 'waa -ti bu ni 'aan ɔwɩ yi, ɔwɩ yi, -te v kɔ 'a mu 'huen-, a 'ye ni ni wen 'l ɔɔv. Nyibli -mu', v ɔtu ɔhɩven, 'waa -ti bu ni 'aan ɔwɩ yi -wɛ, ɔwɩ yi, -te v kɔ 'a mu 'huen-, a 'ye ni 'ye wen ɔhɩven.

4 -Ti -mu', Nyɩsɩva -hla, 'ki 'b 'bɩ a -ta', nyibli a pepe, bu ɔtuu 'b -ti a 'mu 'b. Nɔgba 'ni 'hie 'b 'a nyibɩv bu, ɛ 'ni 'nuo 'l -wlawɩ; nyɩvɩv 'ni 'hie 'b 'a nɔgba bu, ɛ 'ni 'nuo 'l -wlawɩ -wɛ. Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyibli -mu', -v ni dɔɔv a 'mu, Nyɩsɩva di puɔ ɔɔv -bati le, kɔ, ɛ 'mu nyibli -bɩ -mu', -v ni 'lawlude -bati le -puv -ni.

5 'Wli a nuɛle 'ni 'kɔɔ 'l 'a mu win ki. A 'ni 'kɔɔ 'l ɔwɩv a ɔhɩnhibie, 'ki 'b de -mu', a -kɔ a -ta', 'ye ɔɔv ɛ 'yi -hu. Kɛ- Nyɩsɩva pi, ɛ wen: «'N kɔ ɔɔv kɩke -mu le. -Tɛ 'kɔ te yi bu, 'n 'yi 'lɩɩ 'l -wɛ, ɔɔv hie 'b -mu bu.»

6 -Te Nyɔsɔa nu 'a hɔhla le, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, 'a -nɛ nyɪblo -wɛ 'lɪ bɔ hla a nu, 'kɪ 'lɪ [wɔ] a yɪkuole 'kwli, -ɛ mo: «Kokonyo Nyɔsɔa, nɔ- yɪ 'mu -hɛɛ -nɪ, 'a -nɛ ti.

'Nɪ -pie e lɪ [dɛdɛdɛ] a hɔannɔ, -ɛ nu [o], nyɪblo [dɔ] 'yɪ 'lɪ 'na 'crɛ a lɛnuule 'lɪ -wɛ.»

7 Yɪ-henyɪbli -mu', -v nɛɛ la 'a mu, 'kɪ 'v Nyɔsɔa a 'hru wɔn, -v yɪ la 'a mu Nyɔsɔa a -tɪ -lee -nɪ, 'waa -tɪ 'nɪ 'hruo 'lɪ 'a mu -mo. 'Waa 'yɪrinaabɔ, kɔ 'kukɔɔɔ -mu', v 'kɔ, 'a -tɪ bɔ bi 'lɪ 'a mu 'kwli. Ba kuo Nyɔsɔa [wɔ] yɪ, [wɪ] yɪ, -tɛ 'waa 'mumu, v nu la 'a [wɔ] a yɪkuole.

8 -Te nɪ -do -Yusu 'Kɪsɔ nɪ la 'mu, kɛ- nɪ -do, ɛ 'tɛ nɪ 'mu. -Tɛ 'kɔ tɛ yɪ bɔ, kɛ- nɪ -do, ɛ 'tɛ di 'mu nɪ, 'kɔ -mo 'kɔ, ɛ 'yɪ 'lɪ [tɪ] 'lɪ -wɛ bɔ 'cɪcɪ -nɪ.

9 Ba [tɪ] 'aan dɔnɔ 'yie, -ɛ nu [o], ɛ kɔ nyɪbli -bɪ, 'v tɔɛ -teblɪ yɪyɪrɪ, -ɛ nɪ dɔdɔyɔ le. -Baklɛ, v di [e] 'nɪ nu, a 'mu 'v Nyɔsɔa a 'hru bɔ wɔn -ha. Kɛ- v pɪ: 'Kɪ 'v didi-teblɪ a dɛ kɪ, ba kɔɛ tɛtɛ -bɪ [wɪ] nɛ le, -ɛ di [e] nu, 'aan [wɪ] 'mu 'kɪ kɔ. -Tɪ a 'mu, v hɛ, a 'nɪ 'pɔv 'lɪ [tɪ] nɔa yɪ bɔ, -ɛ nu [o], dɛ -mu', -ɛ yɪ -tonyɪblo a [wɔ] 'kɪ -nyɪ, ɛ nɔ- mo [haandɛ -mu', Nyɔsɔa nɪ [e] -mo, 'kɪ 'lɪ dadɔkɛ 'kwli. ɛ 'yɪ dɛ -mu', -a yɪ di, -v 'v -a 'yɛ nɪ di 'pa-, ɛ 'nɪ -nyɪ [e] lɪ -tonyɪblo a [wɔ] 'kɪ. Nyɪbli -mu', -v [tɪ] 'v tɛtɛɔ a 'mu 'v, tɛtɛ a 'mu, ɛ 'nɪ -hɛɛ [e] lɪ [nɔ] -pɪ.

10 -A mu -bɔ, -v kuo -Yusu 'Kɪsɔ -mu' [wɔ] yɪ, -ɛ -hɛ -cɔhɔn*, -aan dɛ 'kuku a -tɪ, -a mu Nyɔsɔa wɛ. Kɛɛ, nyɪbli -mu', -v 'tɛ [tɪ] 'v didi-teblɪ a tɛtɛ 'v, 'tɪ-, -v 'tɛ kɔɛ -Juukɔɛ* a tɛtɛ [wɪ] nɛ le, 'kɪ 'v -cɔhɔn a pipɛ a -ta', Nyɔsɔa 'nɪ -wa [a] lɪ [nɔ].

11 'Kɪ 'lɪ 'yɪv 'kwli, -Juukɔɛ a -cɔhɔnpɪnyɔ* gbagbɔ, ɛ -hɛ 'lɪ -nyɪwɔ nɪ -do, 'ɛ 'lɛ 'wɪugba-teblɪ, 'kɪ 'v Nyɔsɔa a -cɔhɔn a -ta', 'ɛ gbɛ 'wɪugba-teblɪ a 'mu a -hɔv, 'ɛ pɔɛ 'lɪ Nyɔsɔa a 'kayɔ a 'hɔɛn a -gbɔ 'kwli, -ɛ di [e] nu, ɛ 'mu Nyɔsɔa le -nyaa -nɪ, ɛ 'mu 'a nyɪbli a dɛ 'kuku 'wɔwɔla -nɪ. -cɔhɔn a 'mu, v [tɪ] wɛ [nɛ] 'dɔ, 'v pɪ [tɪ] 'tɔ.

12 Kɛ- -Yusu a dɛ nɪ la 'mu. ɛ wɛn nɪ, 'kɪ bɔ [tɔ] [nɛ] 'dɔ, bɔ 'la 'v [tɔ] tɔgbɛ 'yie, -ɛ di [e] nu, ɛ 'mu 'a -hɔv nu, ɛ 'mu 'a dakɔ a dɛ 'kuku 'wɔwɔla -nɪ.

13 'A -tɪ, a 'nɪ kɔɛɛ 'kɪ -Juukɔɛ a dɛ [wɪ] nɛ le dɛ. Kɛɛ, -tɛ -Yusu 'Kɪsɔ -nu, 'ɛ -wɛn, 'kɪ bɔ -hɛɛ nɛ 'a -tɪ le, -ba wɛn -wɛ, 'kɪ -ba -ha 'kɔ -bɔ a -teblɪ mɛ le, -ba kɔɛ -Yusu [wɪ] nɛ le, 'yɛ [bɪ] v di -aan -tɪ le -hɛɛ -nɪ,

14 -ɛ nu [o], 'kɪ 'nɛ- 'kɔ -bɔ kɪ, -a 'yɪ 'nɛ- [haan'dɔ]* -kɔ, -ɛ hɛ 'kɔ. 'Kɪ 'lɪ Nyɔsɔa 'hɔv, 'kɪ -aan [haan'dɔ] nɪ 'lɪ, 'kɪ 'lɪ -a mu yɛ'. [Haan'dɔ] a 'mu, ɛ nɔ- -a [mɔ] le.

15 'A -tɪ, -ba pɔ Nyɔsɔa 'nyɪ le, 'a -nɛ ti, ɛ kɔ, -ba -nyɪ [e] 'wɔ, 'kɪ 'lɪ -Yusu a 'nyɪ

'kwli. 'Nyɪɛɛpɔpɔv -mu', -a pɪ [tɪ] 'nyɪ le, ɛ 'wɪ [tɪ] -cɔhɔn yɪ, -a -hɛ, 'kɪ 'v Nyɔsɔa -mo, -ɛ tɔɛ [nɛ] nyɪbli yɪ, -ɛ mo, -a mu -mo 'a nyɪbli.

16 Ba nu 'aan 'bio -tonyɪbli [haandɛ -mo, ɛ kɔ, ba -hɛɛɛ -nɪ, 'a -nɛ ti, -ɛ nu [o], -cɔhɔndɔ a 'mu, ɛ nɔ- kwɛɛ Nyɔsɔa kɪ.

17 Ba [tɪ] tu 'v 'aan 'cɔɛ a yɛ'nanyɔ 'v. Ba pɔ 'waa [tɔ] win nɔa yɪ bɔ, -ɛ nu [o], v nu -[tɪ] tu 'a mu 'yie, -ɛ di [e] nu, a 'nɪ [ha] 'v Nyɔsɔa a 'hru bɔ wɔn -ha. ɛ mo [haan-tɪ], Nyɔsɔa kɔ bɔ 'betɪ [nɔ], -tɛ v nu 'waa -kɔan a nunuo. 'A -tɪ, ba [tɪ] tu 'v [nɔ] 'v, -ɛ di [e] nu, v 'mu -kɔan nu, 'kɪ 'lɪ dɔɔ 'kwli. 'Bɔ mo, 'ba 'yɛ nɪ [tɪ] tu 'v [nɔ] 'v, 'waa [wɪ] di bi [hɔ] nɪ. 'Waa [wɪ] 'bɔ bi [hɔ] nɪ, -ɛ -bɪ dɛ a 'mu, ɛ 'yɪ 'lɪ [tɪ] 'lɪ -wɛ, bɔ -hɛɛ nɛ 'a mu.

18 Ba 'cɪbi Nyɔsɔa a dida, 'kɪ 'v -aan -ta', -ɛ di [e] nu, ɛ 'mu -a mu -hɛɛ -nɪ. -A yɪ [e] nɪ, -ɛ mo, -aan [wɪ] 'nɪ -yɛɛ [e] lɪ -a mu -tɪ. -A -hɛɛ [e] nɪ, 'kɪ -ba nu [haandɛ] 'a -nɛ ti.

19 Ba da Nyɔsɔa -wɛ, ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn- 'mu 'hru -nyɪ, 'mu 'lɪ 'a mu -mo di, -tɛ ti nɛ -bɔ.

Le'bowin

20 Nyɔsɔa -mu', -ɛ yɪ -a mu kɔbɔwɛnɛ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ -aan [wɪ] kɪ, ɛ nɔ- -ha 'lɪ -aan Kokonyo -Yusu 'Kɪsɔ 'kokonyɪbli 'nyɪ, 'ɛ -ha [a] 'kɔ, 'ɛ nu [o] -aan 'yie [tɪ] tɔnyɔ gbagbɔ -mo'. -Yusu a 'mu, 'a -hɔv, nɔ- Nyɔsɔa -nu, 'ɛ [tɪ] tu 'yɪ yɪyɪrɪ, ɛ kɔ -a mu 'hɔɛn-. 'Yɪ yɪyɪrɪ a 'mu, ɛ di hɛ 'kɔ.

21 -Tɛ ɛ nɪ 'mu le, 'a -tɪ, Nyɔsɔa bɔ -nyɪ 'a mu 'kɪ, -ɛ di [e] nu, a 'mu 'a [wɔ] a kɔwɛnɛ nɪ. Nyɔsɔa a 'mu, ɛ nɔ- di [e] nu, dɛ -mu', -ɛ kwɛɛ [nɛ] kɪ, a 'mu [v] nu, -ɛ nu [o], 'kɪ -Yusu 'Kɪsɔ nɪ 'lɪ 'aan [wɪ] kɪ. 'A -tɪ, -Yusu 'Kɪsɔ bɔ kɔ -tɪ a 'yɪ'buale, -tɛ 'kɔ tɛ yɪ bɔ. Kɛ- bɔ nɪ 'mu.

Betile

22 'Na 'dɪayɪv -na, 'n yɪ 'crɪ nɛ 'a mu -mo, -ɛ di [e] nu, 'mu 'a mu 'kɪ -nyɪ. 'A -tɪ, -tɛ 'crɪn -bɔ, ɛ 'yɪ -hɔ, 'n nyɛɛ nɛ 'a mu le, ba 'ble 'a win kɔa, 'kɪ 'lɪ 'aan [wɪ] kɪ.

23 [Bɔ] lee nɛ 'a mu: -Aan 'dɪayɪ Timote, ɛ 'yɪ 'kɪ [jɪ] 'nɪ. V tɛ [e] bɔ. 'Bɔ mo, 'bɔ nyɪɛ 'nɛ- 'mu -mo 'wɔwɔlɪ, 'nɪ yɪ 'lɪ 'a mu -mo nɪ di, 'kɪ 'v 'aan yɪ-mɔmɛ a -ta', ɛ kɔ 'mu 'hɔɛn-, -a di 'lɪ di.

24 'N 'betɪ 'aan 'cɔɛ a yɛ'nanyɔ a pɛpɛ, v kɔ -Yusu a nyɪbli a pɛpɛ 'hɔɛn-. -Yusu a nyɪbli -hɛ', -v nɪ 'lɪ Italibɔgbɔ 'kwli, v 'betɪ 'a mu.

25 Nyɔsɔa bɔ nu 'aan pɛpɛ [haandɛ -mo.

SAKI a 'crien, e 'cri la

¹ 'Mō Saki, 'mō -yī 'a mū -mō 'cru -ni. 'Mō -Yusu 'Klɪsə a -kʷannunyo ɔnɔ. 'A mū -mū', -v mō Nyɪsʷa a dakɔ, -v 'hɛn 'klɔ a pɛpɛ -bʷ kɪ bʷ, 'aan 'wio.

Nyibli -mū', -v kuo Nyɪsʷa ɔwɔb yī, nʷ-ɛ yī ɔtɔ -nyī

² 'Na 'dɪaynʷ -na, 'bʷ mō 'ba yī ɔhʷɛn a gbɛgbɛ nɪ 'yɛ, -ɛ -bɪ ba nu dɔdʷ.

³ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mō, 'ba 'cibi 'v -Yusu a ɔwɔb a yɪkuole, 'yɛ ɔbʷɪ a yī ɔhʷɛn nɪ 'yɛ, ɛ dɪɔɛ 'nɪ nu, a 'mʷ ɔwɔb a 'lɪla kɔ.

⁴ ɛ blɛɛ yī, ɔwɔb a 'lɪla kɔ ɔwɔb a yɪkuole a 'mʷ, bʷ nu ɔɔ, ba ɔɔɛɛ 'v yī pɛpɛ, kɪkade ɔdʷ 'nɪ 'nɪ 'lɪ 'a mʷ 'lɪ.

⁵ 'Kɪ 'lɪ a 'mʷ 'nyɪ, nyiblo 'bʷ yī dɛ nɪ nɪ, 'bʷ 'yɪ 'a ɔtɔ -kɔ, bʷ -hʷa ɔa Nyɪsʷa, Nyɪsʷa 'mʷ ɔnɛɔɛ -nyɪ, -ɛ nu ɔɔ, Nyɪsʷa 'nɪ 'ka ɔa lɪɔɪ nyiblo ɔdʷ. 'A -nɛ nyiblo, -ɛ dɪɔɛ ɔtɔ -hʷa, ɛ dɪ ɔnɛɔɛ 'nɪ -nyɪ, 'kɪ 'lɪ ɔwɔb a yɪnɔnɔ 'kwɪlɪ. ɛ 'yɪ 'a yɪv -kɔ.

⁶ Nyiblo a 'mʷ, 'bʷ yī ɔtɔ a 'mʷ nɪ -hʷɛ, bʷ -hʷa ɔa, 'kɪ 'lɪ ɔwɔb a yɪkuole 'kwɪlɪ. ɛ 'nɪ 'pʷɪ 'lɪɔɪ gbɛ, -ɛ nu ɔɔ, nyiblo -mʷ', -ɛ -hʷɛ Nyɪsʷa dɛ, 'kɪ 'lɪ gbɛ a pʷpʷɪ 'kwɪlɪ, ɛ 'wɪɔɪ 'yɪv a 'dʷɪ yī, pɛpɛ pɪ 'kabi klɛ, 'tɪ -ɛ gbɛ 'lɪ -tɛ -mʷ', ɛ -hʷɛ 'lɪ.

⁷ Nyiblodʷ a 'mʷ, ɛ 'nɪ 'pʷɪ 'lɪɔɪ ɔhaan-tɪ, -ɛ mō, dɛ -mʷ', ɛ -hʷɛ, Nyɪsʷa dɪ ɔnɛɔɛ 'nɪ -nyɪ.

⁸ ɛ mō nyiblo ɔnɔ, -ɛ nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʷɛn, 'kɪ 'v Nyɪsʷa a 'hru wɔn.

ɔhɪvɛnnyɔ kɔ dɛkɔnyɔ 'hʷɛn-

⁹ 'Dɪaynʷ -mʷ', ɔhʷɛn nɪ, bʷ nu dɔdʷ, -ɛ nu ɔɔ, Nyɪsʷa, nɔ- dɪ 'lɪ ɔnʷ 'yaa -nɪ.

¹⁰ 'Dɪaynʷ -mʷ', -v kɔ dɛ, bʷ nu dɔdʷ -wɛ, -ɛ nu ɔɔ, Nyɪsʷa nɔ- dɪ 'lɪ ɔnʷ ɔtɔɔ -nɪ. Dɛkɔnyɔ a 'mʷ, ɛ yīɔɛ nɪ, -ɛ mō, ɛ dɪ 'nɪ 'kʷ, ɔwɪ yɪ -pɪtɪ a -pɪ.

¹¹ 'ɛ mō ɔhan-tɪ, -tɛ 'yɪv nɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ 'hɪɪ, 'ɛ yɪ hʷɛn, 'ɛ nɪɔɛ, -pɪtɪ 'ɛ yɪ 'yɪv, kɔ, 'a -pɪtɪ a yɪnɔnɔ, 'ɛ yɪ 'wan, kɛ- ɛ nɪ 'mʷ -wɛ, 'kɪ 'v dɛkɔnyɔ -mʷ', -ɛ nɪ 'lɪ 'a kʷkɔ-tɛblɪ a -kʷan a nunuɔ 'kwɪlɪ, 'ɛ yɪ 'vɔv bʷ hɪɛ, 'ɛ 'kʷɪ.

Ba 'cibi 'v Nyɪsʷa a ɔwɔb a yɪkuole, 'yɛ ɔbʷɪ a yī ɔhʷɛn nɪ 'yɛ

¹² Nyiblo 'bʷ nɪ 'v, ɔhʷɛn 'bʷ nɪ 'vɔv kɛ', 'kɪ bʷ nu dɛ 'kuku, 'tɪ- nyiblo a 'mʷ, 'bʷ kɔ ɔwɔb a 'lɪla, 'bʷ 'yɪ -sa, 'kɪ 'v Nyɪsʷa a ɔwɔb a yɪkuole -mʷ', -ɛ -bɪ bʷ kɔ pɔɔ a blɛɛ, -ɛ nu ɔɔ, Nyɪsʷa dɪ -nyɪɔɛ 'klɔ yɪv, -ɛ 'yɛ nɪ -wɛ 'lɪ. 'Klɔ yɪv a 'mʷ, ɛ nɔ- mō 'wio -mʷ', Nyɪsʷa dɪ nyibli -mʷ', -v nʷɛ ɔnɛ -nyɪ.

¹³ Dɛ 'bʷ nɪ 'v, 'bʷ yɪ 'v -mʷ lɛ nɪ ɔtɛɛ -nɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɔmʷ dɛ 'kuku nu, ɔnɪ 'yɛɛ 'lɪɔɪ, -ɛ mō, Nyɪsʷa -nɪɔɛ, -ɛ nu ɔɔ, ɛ 'yɪ nyiblo

ɔdʷ kɔ, -ɛ -wɛ 'lɪ -bʷ ɔtɛɛ 'v Nyɪsʷa lɛ, ɛ 'mʷ dɛ 'kuku nu, mō, Nyɪsʷa 'nɪ ɔtɛɛɔɛ 'v nyiblo ɔdʷ lɛ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʷ dɛ 'kuku nu.

¹⁴ -Tonyiblo a 'lɪlɛ-hihie -hʷan, nɔ- yɪɔɪ 'v lɛ ɔtɛɛ -nɪ, 'ɛ nɪ dɛ 'kuku.

¹⁵ Dɛ 'kuku a 'mʷ, ɛ yɪ 'lu -mō lɛ -hie, tɪ gbɪ 'bʷ -hɪ, ɛ nɔ- ɛ mɪ nu mō. 'Bʷ yɪ klɛ nɪ -bɪi -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ yɛ 'kʷkʷɪ, -ɛ mō, Nyɪsʷa a -mɔlɛhlɔɔɛ.

¹⁶ 'Na 'dɪaynʷ, 'n nʷɛ -nɪ, a 'nɪ 'kaa 'lɪ 'aan dɔnʷ.

¹⁷ 'A -nɛ -nyinyidɛ ɔdʷ, -ɛ nɔ yɪ, 'kɪ ɛ -hʷɛn 'lɪ Nyɪsʷa -mō, Nyɪsʷa -mʷ', -ɛ mō 'yɪv kɔ ɔhɔnʷ kɔ nyahroyɔ a nununyo. Nyɪsʷa a 'mʷ, ɛ 'nɪ 'cɪɔɪɔɪ lɪ -nɪ, ɔwɪ yɪ, -tɛ 'yɪv nɪ, 'ɛ yɪ 'lɪ yako 'kwɪlɪ lɛ -wɛ, 'tɪ- halo 'ɛ yɪ bɪ.

¹⁸ 'Kɪ ɛ naa 'lɪ win -mʷ', -ɛ mō -tɪ a -tɛɛ 'kwɪlɪ, 'ɛ -nyɪ -a mʷ 'klɔ yɪv. 'A ɔgbɛtʷ, ɛ nɔ- hʷa ɔa, -ɛ dɪɔɛ nu, -a 'mʷ yɪ-henyibli' pɪ, 'kɪ 'lɪ 'a nunu-tɛblɪ 'nyɪ.

Nyɪsʷa a win, a yɪ 'win, ba nu ɔɔ

¹⁹ 'Na 'dɪaynʷ, 'n nʷɛ -nɪ, bʷ bɪ 'lɪ 'a mʷ 'kwɪlɪ, 'a -nɛ nyiblo blɛɛ yɪ bʷ pʷ 'a 'bɪ nʷa yɪ bʷ -tɛɛ, ɛ 'nɪ 'kɪkɪa 'lɪ -nɪ, 'kɪ bʷ pʷ win, 'tɪ-, ɛ 'nɪ 'wɔwɔlɪ 'lɪ yɪv 'a lebibie -wɛ,

²⁰ -ɛ nu ɔɔ, nyiblo 'bʷ kla yɪv 'lɛbɪ-tɪ, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʷ nu -tɛblɪ -mʷ', -ɛ 'sɪi 'v yɪ, 'kɪ 'v Nyɪsʷa yɛ'.

²¹ 'A -tɪ, ba -hie 'v yɪvɪ-tɛblɪ a pɛpɛ bʷ, -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ. 'A 'nɪ 'nuo 'lɪ dɛ 'kuku dɛ. Ba ɔtɔɔ 'lɪ 'aan dɔnʷ, 'kɪ 'v Nyɪsʷa yɛ', kɔ, 'a win, a 'wɪn, -ɛ nɪ 'lɪ 'aan ɔwɪ kɪ, ba kuo ɔnɛ ɔwɪv yɪ -tɛɛ. 'A win a 'mʷ, nɔ- wɛ 'lɪ -bʷ wa 'a mʷ, a 'nɪ ɔha Nyɪsʷa -mō lɛ -hlɔɔ -nɪ.

²² -Tɛblɪ -mʷ', Nyɪsʷa a win tʷɛ nɛ 'a mʷ, a nɪ 'pʷɪ 'lɪɔɪ nʷa yɪ bʷ nɪ -dɔ, kɛɛ, ba ɔtʷu 'vɔv 'v. Nyiblo 'bʷ yɪ Nyɪsʷa a win nʷa yɪ bʷ nɪ pɪ -dɔ, 'bʷ 'yɛ nɪ nu ɔɔ, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ nɛ 'a dɔnʷ nɪ.

²³ Nyiblodʷ a 'mʷ, ɛ 'wɪɔɪ nyiblo -mʷ' yɪ, -ɛ tɛ 'lɪ 'yɛ 'kwɪlɪ lɛ, -tɛ 'a yɪgbakla nɪ 'mʷ, -ɛ yɪɔɪ yɛ.

²⁴ 'Bʷ 'yɛ 'kɪɔɪ, 'bʷ plɛ 'lɪ kɪ, -ɛ -bɪ -tɛ -mʷ', 'a yɪgbakla a 'mʷ, ɛ nɪ wɛn 'mʷ, ɛ -hru ɔɔ -mō.

²⁵ Nyiblo 'bʷ yɪ 'lɪ Nyɪsʷa a tɛtɛ 'kwɪlɪ lɛ nɪ tɛ, -tɪ -mʷ', ɛ hlɛ, 'bʷ yɪɔɪ nɪ nɪ, Nyɪsʷa dɪ nu ɔɔ ɔhaandɛ -mō. Nyiblo a 'mʷ, ɛ 'yɪ yɪ -blɛɛ -nɪ, bʷ 'wɪn -tɪ a 'mʷ, 'tɪ- bʷ -hru ɔɔ -mō, kɛɛ, ɛ blɛɛ yɪ bʷ ɔtʷu 'vɔv, -ɛ nu ɔɔ, tɛtɛ a 'mʷ, ɛ -wɛ 'lɪ yɛ, 'tɪ- 'ɛ kɔ 'klɪ, 'kɪ bʷ ɔgbɛ -a mʷ, 'kɪ 'v dɛ 'kuku yɛ'.

²⁶ Nyiblo 'bʷ pʷ lɛ, ɛ mō kʷɛ Nyɪsʷa ɔwɪɛn, 'bʷ 'yɛ nɪ ɔtʷu 'a mɛ 'yɛ, 'tɪ- 'bʷ yɪ yɪvɪrɛtɔ nɪ pɪ, -ɛ -bɪ ɛ kɛɛ nɛ 'a dɔnʷ nɪ. ɛ wɛn 'nɪ, ɛ nɪ nyɪsʷadɛ, kɛɛ, ɛ pɪpɪ 'lɪ win lɛ dadʷ.

27 -Tee a nyisvade, -aan 'Bai Nyisva a 'mu, e -hve, e no- mo: -Ba ko 'li 'kuiyoyonu a de -mo, ko nugbi -mu', -v ko nyibepu [kw], 'ti- -v yi [h]uven 'ye, -ba ko 'li 'waa de -mo -we. Kue 'v[ub] -mo bu de, -ba [tu -aan dionu 'yie, 'klo -bu 'a yunyre-tebli 'ni [ha -a mu win ki -koo -ni.

2

A 'ni 'jraa 'li nyibli' le

1 'Na 'daiyinu -na, -te a kuo ne -aan Kukonyo -Yusu 'Kisu [wlv yi, -koti a 'yi'ubhua, 'a -ti, a 'ni 'jraa 'li nyibli' le.

2 [Bv puv [ne nyibli ni 'hven a de yi: A ni 'li 'cwekayu bu, -e -bi ti ni -do a ti 'yri, nyibli ni 'hven pa 'li 'a mu 'nyi. -E -bi ni 'u, 'e pu yinowlawli, ko, -gulboyo 'e ni 'li [ji] le. -E -bi ni 'u, e mo [h]uvennyo. 'A 'hulepu-tebli cicre' le.

3 -E -bi a -nyi nyiblo -mu', -e pu [haan-tebli 'hvi le 'wio, 'a yi [ti -lee -ni: «Yinogbata, no- -bu, no- -bu ni ki bu.» [H]uvennyo -mo -bi, ke- a pi [ti yi: «Nyra 'v -te -mu' bu!» -huu: «Di 'li, -bu 'plaa mo 'mu bu [hlon bu.»

4 'Bu mo, 'ba yi 'a nunuo le ni ni, -e -bi e 'wi yi a 'jre nyibli le, ko, 'aan 'lule-hihie nyre yi, -e nu [o, 'ki 'li nyibli ni 'hven a 'mu 'nyi, a puv nyiblo ni -do -bati le.

5 'Na 'daiyinu -na, ba pu 'mu nua yi bu. Ba ko 'a yiyie, nyibli -mu', -v 'yi de -ko, 'ki 'ne- -tutu ki, nu- Nyisva -ha 'li, 'ki bu kuo -Yusu [wlv yi. -Yusu a 'wla a yikuole a 'mu, e mo de gbagbu, 'e -hi 'u -tebli a kuko. Nyibli a 'mu, Nyisva -ha 'li [nu ni -we, 'ki bu pa 'li 'a 'klo yrayru 'kwli. 'Klo yrayru a 'mu, Nyisva wen 'ni, nyibli -mu', -v nu [ne, nu- di 'li [ti 'kwli pa.

6 'A mu -mo -bi, nyibli -mu', -v 'yi de -ko, a 'ni -daa [a li [nu nyibli. Kee, 'klo -bu a dekonu, nu- [tui 'a mu [h]uven, nu- gbe 'li 'a mu -batiponyu yi.

7 U ni -do a 'mu de, v nu-, 'nyre -mu', Kukonyo -nyi 'a mu, -v yi [ti yi nyre. 'Nyre a 'mu, no- mo: -Yusu a nyibli.

8 'Bu mo, 'ba yi 'u Nyisva a tete gbagbu -mu' ni -tui -ni, v 'cri la, 'ki 'li Nyisvacrien 'kwli, -e -bi a ni [haande. Tete a 'mu, e no- bu: Nue -na 'bi -tonyiblo, [wi yi, -te -nu -dionu a nvele.

9 Kee, 'bu mo 'ba yi -tonyibli le ni 'jre, -e -bi e mo de 'kuku [nto, 'a ni [e. Nyisva a tete ko bu klo 'a mu, -e nu [o, a 'wla tete -bi ni.

10 Nyiblo 'bu yi 'u Nyisva a tete a pepe ni [tui -ni, 'ti- 'bu 'wla 'a 'yee ni -do, e [hen 'nyre, e 'wla Nyisva a tete a pepe ni.

11 'E mo [han-ti, Nyisva ni -do a 'mu, -e pu le: [Ni 'nuo 'li -wlawli, e ni -do a 'mu, e no- pu le de: [Ni 'laa 'li nyiblo. 'A -ti, 'ye [bi -ye' ni nu -wlawli, kee, -te [le nyibli a

-ti, e 'wi yi, [wla Nyisva a tete a pepe ni. 'A -bati di -mu 'ni klo.

12 No- nu [o, 'ni yi -mu -lee -ni: -Ti a pepe, a hle, ko -tebli a pepe, a ni, ba ko 'a yiyie, e no- ko ki Nyisva di 'u 'a mu -bati le -puv -ni, [wi yi, -te a nu 'u 'a tete a 'u [tuule. Tete a 'mu, no- [gble 'a mu, 'ki 'u de 'kuku -mo'.

13 Nyiblo 'bu 'yi 'a 'bihan -tonyiblo a nyai -ko, ti -ko 'yri Nyisva di 'u -bati -puv -ni, e 'yi 'li [ti 'li -we, bu yru 'a nyai -we. Kee, nyiblo 'bu ko nyibli a nyai, Nyisva di ko 'a nyai -we.

Nyiblo -mu', -e kuo Nyisva [wlv yi, e ble e yi bu nu [haan-tebli

14 'Na 'daiyinu, nyiblo 'bu pu le, e kuo Nyisva [wlv yi, kee, 'bu 'ye ni nu [haan-tebli -mu', Nyisva -hve, -e -bi nyiblo a 'mu, 'a 'puplewin 'ni -da [a [dedede. 'A [wlv a yikuole 'bu ko bu ni 'mu le, -e -bi e 'yi 'li [ti 'li -we bu wa [a, 'ki 'u Nyisva a yru a puvpu -mo'.

15 -Bakle, 'ki 'li 'a mu 'nyi, -Yusu a nyiblo -bi, no- 'yi 'hulepu-tebli ko didide 'hven -ko.

16 'Bu mo, 'ba yi 'daiyi a 'mu ni -lee -ni: «Nyisva bu ni 'u -mu -mo, pu -tebli 'hvi le -tee, -bu di de, [mu [mla], kee, 'ba 'yi [ti -tebli -mu', e 'yi -ko -nyi, -e -bi 'aan 'puplewin 'ni da [a [dedede.

17 Ke- e ni 'mu -we, 'ki 'u Nyisva a [wlv a yikuole -mo'. Nyiblo 'bu hla [a, -e mo, e kuo Nyisva [wlv yi, kee, 'bu 'ye ni -hua bu nu [haan-tebli -mu', Nyisva -hve bu nu, -e -bi 'a [wlv a yikuole a 'mu, e 'ni -da [a [dedede.

18 -Bakle, ke- nyiblo [dv di pu: «U -bi kuo Nyisva [wlv yi, -v -bi 'u ni yino-tebli.» -Ti 'n di [e yi hla, e no- -bu: «Too 'mo [o, -te -nu Nyisva a [wlv a yikuole, -te -ye' ni -hua -bu nu yino-tebli, 'na 'mumu, yino-tebli -mu', 'n ni, 'mu -mo [o -too -ni, -e di [e nu, [mu [wlv 'ye, -e mo, 'n kuo Nyisva [wlv yi.»

19 -Te -mu', -nu, [ni pu [v [haan-ti, -e mo, Nyisva mo Nyisva ni -do, 'ni yi -mu 'ni -lee -ni, -e mo: E nu -tee, kee, 'kuo -huan a 'mumu, v pu [v [haan-ti -we, -e mo, Nyisva mo Nyisva ni -do. E no- ko -ti, 'u yi 'huhle -ni, huannu a -ti.

20 -Mo -mu', -e 'yi 'lule-hihie -ko, [bv too -mo [o, -e mo, 'bu mo, [ni kuo Nyisva [wlv yi, 'ti- [ni 'ye ni -hua -bu nu [haan-tebli, -e -bi -na [wlv a yikuole a 'mu, e 'ni -da [a li [dedede.

21 -Aan 'bai Abrahamu a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli. Abrahamu a 'mu, e -we la -mo, 'ki bu [tuu la 'u Nyisva 'u, 'ye [bi e di 'a 'yu Yisaki -ha, e 'mu 'a -cohlon pi, 'ki 'u Nyisva ye'. De a 'mu, e no- nu [o, Nyisva 'e 'sii la 'u [v yi, 'ki 'u 'a dionu ye'.

22 -Yi [ti 'ni 'ye, -e mo, e kuo la Nyitsua [wlv yi diakti. No- nu [o, 'e -we la -mo, 'ki bu nu la 'a -ne [dedede, Nyitsua -hve la [a. 'A nunu-tebli a 'mu, no- nu [o, 'a Nyitsua a [wlv a yikuole, 'e 'sii la 'u yi.

23 -Ti -mu', u 'cri la, 'ki 'li Nyitsua cri en 'kwli, e mu la 'lu -mo. -Ti a 'mu, e no- -bu: «Abrahamu kuo la Nyitsua [wlv yi, no- nu [o, Nyitsua 'e 'sii la 'u [v yi, 'ki 'u 'a dionu ye», 'ti- Nyitsua 'e de la [a 'a ninatumu.

24 'A -ti, a yi [ti 'ni 'ye, -e mo, Nyitsua yi 'sii 'u nyiblo yi, 'ki 'u 'a [haan-tebli, e ni a -ta', e 'yi 'a [wlv a yikuole ni -do a -ti 'pa-.

25 Kve 'u [v -mo bu de, -wlawlunogba Rahabu a -ti, bu bi 'li -mu 'kwli -we. Ti -ko 'yri Yisraeku e lelenyu pa la 'li 'waa 'dwo 'kwli, e -hee la [nu ni diakti, 'e too la [nu ki 'beehru, -e di [e nu, u 'ni [ha la [nu 'la. De a 'mu, e nu la, no- nu [o, Nyitsua 'e 'sii la 'u [v yi, 'ki 'u 'a dionu ye'.

26 -E -bi 'ki, -te -tonyiblo ni, 'bu 'ye ni pu -huhlvn, 'e 'kvi, ke- en 'wlv -we, 'ki 'u Nyitsua a [wlv a yikuole a -ta'. Nyiblo 'bu hla [a, -e mo, e kuo Nyitsua [wlv yi, 'ti- 'bu 'ye ni nu [haan-tebli, -e -bi 'a [wlv a yikuole a 'mu, e 'ni -da [a [dedede.

3

Ba [tu 'aan me 'yie

1 'Na 'daiyuv -na, 'ki 'li 'a mu 'nyi, nyibli -huvhu 'ni 'moo 'li Nyitsua a -titoonu. Ba ko 'a yiyie, -a mu -bu, -u tve Nyitsua a -ti, 'bu mo, [ba nu de -huan, -aan -bati, Nyitsua di pu, e di 'ni 'yakla -ni, e 'mu 'u nyibli -mu', -u 'ye ni too Nyitsua a -ti a -bati 'u -hi.

2 -Aan pepe, -a ke ni, 'ki 'u -tebli -huvhu, -a ni ki. Nyiblo 'bu ni 'u, 'a pupwin 'bu no yi ti a pepe, 'bu 'ye ni ka, -e -bi nyiblo a 'mu, e [cee 'u yi, e [hen 'nyre, e -we 'li bu nu [o ni, 'a 'klo bu 'sii 'u yi ni.

3 [Bu pu [ne -so a de yi. 'Ti- [mu 'u [v ki 'ya mo mu, -ko -bu naa 'li [i 'plide wlon, -e ko 'kwli 'lili naa 'li. 'Lili a 'mu, e no- yi -mu -hee -ni, [ni pi 'u [v 'hru wlon le, -te -hve 'li, [ni ghee 'li [i yi.

4 [Bu pu [v [tu a de yi de, -e ko danu, u pu yo'. 'Ye [bu [tu a 'mu e 'bua, pepe gbagbu 'bu -hve bu gba [a, nyiblo -mu', -e ne [ne, wanu 'cumie e ni, 'e pi 'u [v 'hru wlon le.

5 Ke- ni -do -aan me ni 'mu -we. [Haan-ti, 'e 'cumi -ni, kee, 'a nunu-tebli 'bua ni.

-Ba pu [ne na'klayie a de yi de. E -we 'li ti ni -do a ti 'yri, bu pu 'wandu 'to ni.

6 -Aan me 'wv [ti na'klayie yi. E mo yunyrede [nu, 'e ni 'li -tonyiblo wlon, 'a nunu-tebli 'e ni [e, -tonyiblo a 'klo 'e yi yi nyre. Medu a 'mu, 'a nunu-tebli 'wv [ti na yi, -e 'be, 'ki 'li -tonyiblo 'hvi -mo. Na a 'mu, -tonyiblo a 'klo a pepe, e no- e yi yi

nyre. 'Ki na a 'mu e -hven 'li 'kuo -hvan a nyiblo gbagbu -mo.

7 -Tonyiblo -we 'li bu naa ne 'a -ne [dedede ni: 'Wan bu a mamu, ko nobli, ko wlowlo-tebli, e ko -hrin 'hven-.

8 Kee, nyiblo [dv 'yi 'li [i 'li -we, bu koo ne 'a dionu a me win ki. 'A me a 'mu, e mo yunyrede [nu, 'e 'ye ni -wle.

'A nunu-tebli ni 'kve, ko, 'e 'hle nyibli le.

9 Me ni -do a 'mu, e no- -a ni, [a yi Nyitsua 'wio -nyi, -e mo -aan 'Bat, ko -aan Kookonyo. E ni -do a 'mu, no- -a ni, nyibli -mu', Nyitsua nu, [a pi [nu 'jro -mo.

10 Wuntu ni -do a 'mu wlon, 'ki win -hven 'li -wlu, [a yi Nyitsua 'wio -nyi, e ni -do a 'mu wlon, 'ki win -hven 'li -wlu, [a pi nyibli 'jro -mo -we. 'Na 'daiyuv -na, de a 'mu, e 'yi 'u le koo -ni.

11 E 'yi 'wlo [dv -ko, -e ko -mo ti ni -do a ti 'yri, u -he 'li [haan'nie ko 'nie -hvan.

12 'Na 'daiyuv -na, -a 'yee -hvan ni 'ye, bubuotu bu di [wvnlukui tu, ko, -a 'yee -hvan ni 'ye -we, -gbogbutu bu di bubuokui tu, ko -a 'ye -hvan ni 'ye -we, 'ki 'li 'niebutu ni -do 'kwli, 'tanie ko [haan'nie 'hven- bu -hon 'li -wlu.

[Tvo -mv', Nyitsua yi nyibli -nyi

13 'Ki 'li 'a mu 'nyi, nyiblo 'bu ni 'li, 'bu pu le, e ko [to, -e -bi 'a nunuklo bu no yi, 'ti- bu [to 'li 'a dionu, -e di [e nu, nyibli 'mu [v [haan-ti pu, -e mo, e ko [to.

14 Kee, [ni ko ca diakti, 'ti- -na [wlv 'bu nyre yi, ko [ni yi -dionu ni -do a plo a bleele le ni [muve, -e -bi [ni 'puu 'li -na dionu a -pli, -e mo, -ko [to. 'Bu mo, [ni yi 'puple le ni ni, -e -bi -ni hi.

15 [Todu a 'mu, -pu le, -ko, e 'yi Nyitsua 'pa-, e 'yi -mo [o -nyi. Kee, -tonyibli a [to [nu. [Todu a 'mu, 'kuo -hvan a nyiblo gbagbu, e no- yi [i nyibli le -nyi.

16 -Te -mu', -tonyibli ko 'u ca, ko, -te -tonyibli [muve 'u 'waa dionu ni -do a plo bleele le, kibuweele 'yi 'u -ni, kee, yunyre-tebli a gblegble, no- ni 'u.

17 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko [todu -mu', Nyitsua yi nyibli le -nyi, -e -bi nyiblo a 'mu, e yi 'sii 'u yi, e ni [e, -tonyibli 'u kve kibuweele, ko, e 'ni 'yaa 'li 'a dionu 'li, kee, e pi nyibli nua yi bu, 'ki 'u 'u [tuule 'kwli, 'e ko nyibli a nyai, ko, 'a -ne ti, yuv-tebli ni -do, no- e ni.

18 Nyiblo a 'mu, -e ko [wlv -no yi, 'ti- -e ni [e -tonyibli, 'u kve kibuweele, 'a nunu-tebli a 'mu 'kwli, [haande -di 'li -wlu -hon. Nyiblo a 'mu, e 'wv [i 'dudonyo yi: 'dudo-tebli -mu', e 'do, 'dudo-tebli ni -do a 'mu, no- e di 'ce.

4

Ba yraa 'klo -bu a yunyre-tebli, ba nve Nyitsua

1 'Kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, yɪ-wɔnɔwɔnle kɔ 'blɪni 'hʊɛn-, -v nɪ 'lɪ, -bɪ 'v -hʊɛn yɪ 'lɪ? 'Kɪ v -hʊɛn 'lɪ 'aan ɔwɪl -hʊɪn kɛ, ɔwɪlɔ -mʊ', -v -wɛn ɔhaanɔwɪl yɪ.

2 -Tɛblɪ -mʊ', 'aan ɔwɪl -hʊɛ ba kɔ, a 'nɪ -kɔɔɔ lɪɔɪ. Nɔ- nuɔɔ, nyɪbli -mʊ', -v ɔ- tɛblɪ a 'mʊ, 'aan ɔwɪl -hʊɛ, 'a ɔmʊɛ 'waa 'lɪla lɛ. -Tɛblɪ -mʊ', 'aan 'bɪo -kɔ, nʊ- kɔ ca a ɔtʊi, kɛɛ, a 'nɪ 'yɛɔɛ lɪɔɪ. Nɔ- nuɔɔ, 'a pɪ ɔyɛ, kɔ, 'a -wɔnɔwɛn yɪ. -Tɛblɪ -mʊ', a -hʊɛ, a 'nɪ -kɔɔɔ lɪɔɪ, -ɛ nuɔɔ, a 'nɪ -daɔa Nyɪsʊa, ɛ 'mʊ 'a mɔɔɔ -nyɪ.

3 'Yɛ ɔbɪ a -hʊaɔa Nyɪsʊa, ɛ 'yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -nyɪ 'a mɔɔɔ, -ɛ nuɔɔ, -tɛ a nɪ 'a dɪda, ɛ 'nɪ -bleeɔɛ lɪ 'a pɔ. A -hʊɛ -tɛblɪ a 'mʊ nɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, a 'mʊ pɔ a bleele kɔ 'a mʊ nɪ -do.

4 -Tɛ-wlawɪnʊgba nɪ, ɛ 'yɪ 'v 'a nyɪbʊ bʊ hɪɛ, 'ɛ mɪ -wlawɪl nu mɔ, kɛ- a nɪ, 'a yɪ 'v Nyɪsʊa bʊ hɪɛ, 'a nʊɛ 'kɔ -bʊ a yɪnyre-tɛblɪ. Ba kɔ 'a yɪyɪ, nyɪblo -mʊ', -ɛ nʊɛ -tɛblɪdʊ a 'mʊ, ɛ yraa Nyɪsʊa nɪ. 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ dɛ, nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'bʊ nʊɛ 'kɔ -bʊ a yɪnyre-tɛblɪ, ɛ 'wɪ yɪ 'a ɔwɪl yraa Nyɪsʊa nɪ.

5 'A 'nɪ 'yɛɛ 'lɪɔɪ, -ɛ mɔ, -tɪ -mʊ', Nyɪsʊa a 'cɪɪɛn hɪa, ɛ 'nɪ -daɔa ɔdɛdɛdɛ. -Tɪ a 'mʊ, ɛ nɔ- bʊ: «Nyɪsʊa a -Hɪhɪu -mʊ', ɛ -nyɪ -a mʊ, ɛ -hʊɛ nɪ, bʊ kɔɔ nɛ -a mʊ wɪn kɪ pɛpɛ.»

6 -ɛ -bɪ 'kɪ, Nyɪsʊa yɪ -nyɪ -a mʊ 'kɪ dadʊ, a 'mʊ yɪnyre-tɛblɪ a pɛpɛ yɪ -wɔn, ɔwɪ yɪ -tɛ v nu la 'a 'cɪɪɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'cɪɪɛn 'kwɪ, -ɛ mɔ: «Nyaa nɪ -hʊaɔa nyɪblɪdʊ -mʊ', -v 'yɛɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ 'lɪ, kɛɛ, nyɪbli -mʊ', -v ɔtʊɛ 'lɪ 'waa dɪɔnʊ, nʊ- ɛ nɪ ɔhaandɛ -mɔ, 'kɪ 'lɪ dadʊkɛ 'kwɪ.»

7 'A -tɪ, ba ɔtɪɔ 'lɪ 'hʊan dɪɔnʊ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa yɛ'. Ba -wɔn 'kuo -hʊan a nyɪblo gbagbʊ yɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, ɛ 'mʊ 'a mʊ -mɔ lɛ -hɔɔ -nɪ.

8 Ba 'mʊɛ Nyɪsʊa yɛ, ɛ 'mʊ 'a mʊ yɛ mʊɛ -nɪ -wɛ. 'A mʊ dɛ'kukunʊnyɔ, a 'nɪ 'nʊo 'kɪ dɛ 'kuku dɛ. 'A mʊ -mʊ', -v nɛɛ 'lɪ nɪ 'hʊɛn, 'aan ɔwɪl bʊ 'sɪi 'v yɪ.

9 'Aan -tɛblɪ 'kukui, a -nʊ a -tɪ, 'kla bʊ 'ya 'a mʊ -wɪyɛ. Ba nʊ nyat ɔmɪ lɛ, 'tɪ- ba wɛ. Ba 'kɛɛ 'cɪca, ba wɛ ɔhɪɛn. Ba 'kɛɛ dodʊ a nunʊo, kɛɛ, 'kla bʊ 'ya 'a mʊ -wɪyɛ.

10 Ba ɔtɪɔ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ, 'kɪ 'v Kʊkɔnyɔ Nyɪsʊa yɛ', ɛ 'mʊ 'lɪ 'a mʊ 'yaa -nɪ.

A 'nɪ 'pʊv 'lɪ 'aan 'bɪo -bati lɛ

11 'Dɪayɪnʊ -na, a 'nɪ 'hɪaa 'lɪ 'aan 'bɪo -tɪ -hʊɪn yɛɛ. Nyɪblo -mʊ', -ɛ hɛ 'a 'bɪ -tɪ -hʊɪn yɛɛ, 'tɪ- ɛ pɪ ɔnɛ -bati lɛ, nyɪblo a 'mʊ, ɛ -hɛ -tɪ -hʊɪn lɛ, 'kɪ 'v Nyɪsʊa a tɛtɛ a -ta', kɔ, 'ɛ pɪ Nyɪsʊa a tɛtɛ a 'mʊ -bati lɛ. 'Bʊ mɔ, ɔnɪ yɪ Nyɪsʊa a tɛtɛ -bati lɛ nɪ -pɪ -nɪ, -ɛ -bɪ ɛ ɔhɛn 'nyɛɛ, ɔnɪ ɔtʊuɔ 'vɔv 'v, kɛɛ, -pɪ ɔnɛ -bati lɛ nɪ -do.

12 Nyɪsʊa nɪ -do, nɔ- yɪ nyɪbli 'a tɛtɛ -nyɪ, kɔ, ɛ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- blɛɛ yɪ -bʊ pʊv ɔnʊ

-bati lɛ. ɛ nɪ -do a 'mʊ dɛ, nɔ- wɛ 'lɪ bʊ wa nyɪbli, kɔ, ɛ nɪ -do a 'mʊ, nɔ- wɛ 'lɪ bʊ nuɔɔ, bʊ -wɛ bʊ. -Mɔ -mʊ', -ɛ pɪ -na 'bɪ -bati lɛ, nyɪblo a 'dɪ -bɪ -pʊ lɛ, -mɔ 'lɪ?

A 'nɪ 'yaa 'lɪ 'aan dɪɔnʊ

13 Ba pʊ 'v nʊa bʊ -tɛɛ, 'a mʊ -mʊ', -v pɪ lɛ: «Kɪkɛ -bʊ, -hʊv' -ɲɲa, 'kɪ -a dɪ -hʊan 'lɪ 'dɪɔ -bʊ -hʊv' 'dɪɔ -mʊ' kɪ mʊ, -a 'mʊ 'lɪ 'yɪv -hɪi -nɪ, -a 'mʊ 'lɪ kʊɛɛ 'lɪ -hɪaa -nɪ, -ɛ dɪɔɛ nu, -a 'mʊ 'wɪyɛ 'yɛ -tɛɛ.»

14 'A mʊ a 'mʊ, -v hɛ -tɪ a 'mʊ, ɔbɪ dɛ, -ɛ dɪ -hʊan 'lʊ -mɔ mʊ, a yɪɔɛ nɪ? -Hʊnhɔn -mʊ', a pɪ, ɛ 'wɪ -jɪv yɪ, -bʊ 'hɪɪ, 'kɪ 'lɪ tɪ gbɪ 'kwɪlɪ, tɪ nɪ -do a tɪ 'yɪɪ, -ɛ yɪ -gbɛ lɛ.

15 Kɛ- a kɔ ba pʊ wɛn: «'Kɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'kɪ 'kwɪlɪ, -a dɪ pʊ -hʊnhɔn, kɔ, dɛ -bʊ, -hʊv' dɛ -mʊ', -a 'mʊɔv nu.»

16 Kɛɛ, nɔ- a hɪɛ 'v bʊ, 'a 'yɛɛ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ, 'a pɪ 'aan dɪɔnʊ a -pɪ. 'Bʊ mɔ, 'ba kɔ ba nʊ 'lɪ 'aan dɪɔnʊ a 'lɪ 'yaa lɛ, -ɛ -bɪ ɛ nyɛ yɪ.

17 'A -tɪ, bʊ bɪ 'lɪ 'a mʊ 'kwɪlɪ, -ɛ mɔ, nyɪblo -mʊ', -ɛ yɪ ɔhaandɛ a nʊlɛ, 'tɪ- ɛ 'yɛ nɪ nuɔɔ, nyɪblo a 'mʊ, ɛ nɪ dɛ 'kuku.

5

Dekɔnyɔ, ba ɔtʊ 'aan nunukɔ 'yɛ

1 'A mʊ dɛkɔnyɔ, ba pʊ 'mʊ nʊa yɪ bʊ -tɛɛ. Ba wɛ, ɔhʊɛn a dɪ 'yɛ a -tɪ, 'kɪ 'v 'kla-wɪyɛ'yɪyɛ, -ɛ dɪ 'a mʊ yɪ mʊ a -ta', ba nʊ nyat ɔmɪ lɛ.

2 'Aan kʊkɔ-tɛblɪ ɔhɔn nɪ, kɔ 'hɔ mɛ 'aan 'hʊɪpʊ-tɛblɪ nɪ.

3 -Yɪɪsʊ nyɛ 'aan 'wɪl yɪ. -Yɪɪsʊ a 'mʊ, nɔ- dɪ 'a mɔɔɔ -tɔɔ -nɪ, -ɛ mɔ, a 'yɪ 'aan kʊkɔ-tɛblɪ -kʊan 'yɪ -nʊu -nɪ -tɛɛ, kɔ, ɛ nɔ- dɪ 'aan 'hʊ yɪ nyɛɛ, ɔwɪ yɪ, -tɛ na 'yɛ nɪ pʊ wɛn 'a mʊ 'tɔ. ɔHaan-tɪ, ɔa nɪ 'lɪ lɛ'bɔɔtɪ 'kwɪlɪ, 'tɪ- 'kɔ 'mʊ 'v -wɪl -hɔn, kɛɛ, a 'tɛ 'kuku kʊkɔ-tɛblɪ lɛ.

4 'Tɪ- nyɪbli -mʊ', -v nʊ -kʊan, 'kɪ 'lɪ 'aan -cɪo kɪ, a 'yɪ ɔnʊ 'pɛɛ -nɪ. Ba pʊ 'v nʊa bʊ, -tɛ nyɪbli a 'mʊ, v nɪ 'lɪ wɪn a 'lɪ 'yaa lɛ, v nɪ wuwɛ. 'Waa ɔhɪɛnwɛwɪn a 'mʊ, ɛ nyɛɛ 'lɪ Nyɪsʊa -mɔ nɪ, -ɛ mɔ 'kɔ a pɛpɛ a Kʊkɔnyɔ.

5 Tɪ a pɛpɛ, a -hɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ, 'a -nɛ dɛ a -hʊɛ, a kʊɔɔ nɪ, kɔ, 'aan pɔ a bleele nɪ -do, ɛ nɔ- a ɔmʊ lɛ. A yɪ dɪ la dɛ -tɛɛ, 'a 'bʊɛ la, ɔwɪ 'wɪlɊba-tɛblɪ, -v 'bʊɛ, 'tɪ- v 'lɛ, 'kɪ 'v 'waa dɪdɛ a -ta'.

6 Nyɪbli -mʊ', -v 'sɪi 'v yɪ, nʊ- a pʊv hɪ-bati lɛ, 'a 'lɪla ɔnʊ lɛ, -ɛ nuɔɔ, v yɪ 'lɪɔɪ 'lɪ -wɛ, bʊ -wɔn 'a mʊ yɪ.

Ba 'la ɔwɪl, -Yɪsʊ a dɪdɪtɪ 'mʊɛ yɛ

7 'Na 'dɪayɪnʊ -na, ba 'la ɔwɪl, 'kɪ 'v -Yɪsʊ a ɔwɪl a yɪkʊolɛ a -ta', ɛ 'mʊɔv gba -gbagba, -Yɪsʊ a 'mʊ, ɛ 'mʊ dɪ. Ba 'yɛ kɛ 'dʊdɔnyɔ, -tɛ ɛ nɪ, 'ɛ 'dʊɛ -tɛblɪ, 'tɪ- 'kɪ 'lɪ ɔwɪl a 'lɪla 'kwɪlɪ, 'ɛ yɪ tawɪ -pɛ, kɔ

le'boɔnu 'hɔen-, 'e 'bleɔe kɔa -bleble, 'e yɪ -tebli a 'mu 'a 'ciɛti kɪ ye.

⁸ 'Aan 'mumu, ba 'la [ɔwɔ], 'kɪ 'ɔ -Yusu a [ɔwɔ a yɪkuole a -ta'. 'Aan [ɔwɔ nɪ 'bie 'lɪ [ɔhɔn. -Tɛ a 'blee 'ɔ kɔa, 'kɪ ba 'blee 'ɔ kɔa. -Aan Kɔkɔnyɔ a diditi 'mɔe yrɛ.

⁹ A nɪ 'yɪyɛ 'lɪ -tɪ, -ɛ diɔe nu, Nyɪsɔa 'nɪ [ɔha 'a mu -bati le -pɔɔ -nɪ. Ba kɔ 'a yiyie, -batipɔnyɔ, -ɛ mɔ -Yusu, 'a diditi 'mɔe yrɛ, 'kɪ ɛ nɪ 'ɔ [ɔhuan.yɪ.

¹⁰ 'Na 'diayɪnɔ -na, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ, -ɔ hɛ la Nyɪsɔa a -tɪ, tɪ -hi la a tɪ 'yɪ, 'waa -tɪ bɔ bi 'lɪ 'a mu 'kwli. Ʈ kɔ la [ɔwɔ a 'lɪla, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a [ɔwɔ a yɪkuole -mɔ', 'ye [ɔbɪ ɔ yɪ la [ɔhɔen nɪ 'ye. 'Aan 'mumu, kɛ- ba nu [ɔwɔ a 'lɪla a kɔkɔ -wɛ.

¹¹ -A wɛn 'nɪ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ a 'mɔ, ɔ kɔ la pɔɔ a bleele, -ɛ nu[ɔ, ɔ 'yɪ la -sa, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa a [ɔwɔ a yɪkuole -mɔ'. Nyɪsɔa a nyiblo -mɔ', -ɛ mɔ Sɔbɔ, ɛ nɔ- mɔ -bɪ, a 'wɪn 'a -tɪ nɪ, -tɛ ɛ nu la [ɔwɔ a 'lɪla a kɔkɔ, 'kɪ 'lɪ [ɔhɔen a 'yiyɛ 'kwli. A 'wɪn nɪ -wɛ, -tɛ Nyɪsɔa -nu, 'tɪ- 'a [ɔhɔen a 'yiyɛ a 'mɔ, [ɔhaandɛ 'ɛ -hɔn 'lɪ[ɔ 'kwli. ɛ mɔ [ɔhaan-tɪ, Nyɪsɔa kɔ -tonyiblo a nyau, 'tɪ- 'ɛ ni[ɔe [ɔhaandɛ -mɔ.

¹² 'Na 'diayɪnɔ -na, dɛ gbagbɔ, 'n -hɔɛ [ɔbɔ lee nɛ 'a mu, ɛ nɔ- -bɔ: A 'nɪ 'sɔɔ 'lɪ -nɪ. A 'nɪ 'sɔɔ 'lɪ yako, kɔ, a 'nɪ 'sɔɔ 'lɪ -tɔtɔ, mɔ, a 'nɪ 'sɔɔ 'lɪ 'a -nɛ [ɔdedede. 'Aan iin bɔ mɔ iin, kɔ 'aan 'bɔn- bɔ mɔ 'bɔn-. Kɛ- ba nu[ɔ, Nyɪsɔa 'nɪ [ɔha 'a mu -bati le -pɔɔ -nɪ.

¹³ 'Kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ, 'bɔ yɪ [ɔhɔen nɪ 'ye, -ɛ -bɪ bɔ da Nyɪsɔa, Nyɪsɔa 'mɔ[ɔ -hɛɛ -nɪ. Nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, dɔdɔ 'bɔ yɪ[ɔ nɪ ni, -ɛ -bɪ bɔ blee Nyɪsɔa -mɔ.

¹⁴ Nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, 'a 'hɔɪ 'bɔ yɪ nɪ hɛn, -ɛ -bɪ bɔ da 'cɔɛ a ye'nanyɔ, ɔ 'mɔ[ɔ 'nyra 'lu pɔ, 'kɪ 'lɪ Kɔkɔnyɔ a 'nyre 'kwli, ɔ 'mu Nyɪsɔa da, 'a 'kɔɛ 'mu -wɛ.

¹⁵ 'Bɔ da Nyɪsɔa, 'bɔ kɔɔ [ɔnɛ [ɔwɔ yɪ, -ɛ mɔ, dɛ -mɔ', ɛ -hɔɛ, Nyɪsɔa di[ɔe 'nɪ nu, -ɛ -bɪ Nyɪsɔa di[ɔe 'nɪ nu, 'hɔɪhɛnnyɔ a 'mɔ a 'kɔɛ 'mu -wɛ, ɛ 'mɔ[ɔ yɛ 'du. 'Bɔ nu la dɛ 'kuku, Nyɪsɔa di 'a dɛ 'kuku a 'mɔ 'nɪ 'wɔwla -nɪ.

¹⁶ 'A -tɪ, -tebli 'kukui -bɔ, a -nu, ba wɛn [ɔnɛ yrɛ, kɔ, ba da Nyɪsɔa, 'kɪ 'ɔ 'aan 'biɔ a -ta', -ɛ di[ɔe nu, Nyɪsɔa 'mɔ[ɔ nu, 'aan 'kɔɛ 'mu -wɛ. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'sii 'ɔ yɪ, 'kɪ 'ɔ Nyɪsɔa ye', 'a Nyɪsɔa a dida kɔ 'kɪ, 'kɪ Nyɪsɔa bɔ nu dɛ -mɔ', nyiblo a 'mu, ɛ -hɔɛ.

¹⁷ Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ, -ɛ mɔ Eli, 'a -tɪ, bɔ bi 'lɪ 'a mu 'kwli. -Tɛ a nɪ 'mu, kɛ- ɛ nɪ la 'mu -wɛ. Nɔ- da la Nyɪsɔa, 'kɪ 'lɪ 'a [ɔwɔ a pɛpɛ kɪ, 'nu 'nɪ [ɔha la di a -tɪ. -Hɔn 'ɔ -nyrɔwɔ a 'mu 'yie, 'nu 'yɪ la di, 'ɛ nu 'yɪ nɪ ta kɔ [ɔhɔnpɔɪ nɪ [ɔhɔn-do.

¹⁸ -Tɛ ɛ -hi la, -ɛ -bɪ ɛ da la Nyɪsɔa nɪ dɛ, 'nu 'mu la di a -tɪ. Bɔ da la 'kɪ[ɔ, -ɛ

-bɪ Nyɪsɔa 'wɪn 'a didawin nɪ, 'nu 'ɛ -tɔa la didie dɛ, -ɛ -bɪ 'dɔdɔ-tebli -tɔa la mɪmɪ.

¹⁹ 'Na 'diayɪnɔ -na, 'kɪ 'lɪ 'a mu 'nyɪ, nyiblo 'bɔ nɪ 'lɪ, 'bɔ hie 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru bɔ, -ɛ -mɔ -tɪ a -tɛɛ a 'hru, -ɛ -bɪ ba -hɛɛ [ɔnɛ, -ɛ di[ɔe nu, ɛ 'mu 'ɔ Nyɪsɔa a 'hru a 'mu wɔn bi dɛ.

²⁰ Ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, nyiblo -mɔ', -ɛ -hɛɛ nɛ 'a 'bɪ a 'mu, ɛ wa[ɔa nɪ, 'kɪ ɛ 'yɪ Nyɪsɔa -mɔ le -hɔɔ -nɪ, 'ɛ 'yɪ 'wan. 'Ye [ɔbɪ 'a -tebli 'kukui -hɔ, Nyɪsɔa di[ɔe 'nɪ 'wɔwla -nɪ.

PIELI A YI-HECRIEN ε 'cri la

1 Mō Pielh, -ε mō -Yusu 'Klɪsɔ a -mɔnanyɔ*, mō -yɪ 'a mɔ -mɔ 'criɪ -nɪ, 'a mɔ -mɔ', -v mō Nyɪsɔa a nyɪbli, v bla le, -v 'heɛn Pɔtɔtblɔgɔba, kɔ Galatɔtblɔgɔba, kɔ Asɪblɔgɔba, kɔ Bitɪnɪtblɔgɔba 'hɔɛn- kɪ bɔ. A mō 'dagbɪ ɔnɔ, 'kɪ 'lɪ 'blɔgɔbɪ a 'mɔ 'kwli.

2 See la a ti 'yri, -aan 'baɪ Nyɪsɔa 'ε pɔ la 'hɪɪ 'lɪ, 'kɪ bɔ -ha la 'lɪ 'a mɔ, -ε dɪɔe nu, a 'mɔ 'a nyɪbli' pa. 'Kɪ ε naa 'lɪ 'a -Hɪhɪu* 'kwli, 'ε nuɔɔ, 'a -hɛ 'a nyɪbli, -ε dɪɔe nu, a 'mɔ 'v -Yusu 'Klɪsɔ 'v ɔtuu -nɪ, ε kɔ, ε 'mɔ 'a -hɪv nu, ε 'mɔ 'aan de 'kuku 'wɔwɪla -nɪ, -ε dɪɔe nu, a 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, 'kɪ 'v Nyɪsɔa ye'. Nyɪsɔa bɔ nu 'a mɔ ɔhaande -mɔ, kɔ, bɔ -nyɪ 'a mɔ kɪbɔwɛɛnle -wɛ, ɔhaande kɔ kɪbɔwɛɛnle a 'mɔ 'hɔɛn-, bɔ bɪi kle.

Nyɪsɔa -mɔ', -ε wa 'a mɔ, ba pɔvɔv 'nyre

le

3 Ba pɔ Nyɪsɔa 'nyre le, -ε mō, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Klɪsɔ a 'Baɪ, -kɔtɪ ε yru -aan nyɪ, 'ε -nyɪ -a mɔ 'kɔ yrayrɔ. -Yusu 'Klɪsɔ -mɔ', Nyɪsɔa -ha 'lɪ 'kɔkɔnyɪbli 'nyɪ, ε -ha 'kɔ, ε nɔ- Nyɪsɔa naa 'lɪ, 'ε -nyɪ -a mɔ 'kɔ yrayrɔ a 'mɔ. ε nɔ- kɔ -tɪ ɔa yɪɔe, ɔa yɪɔɪ -ple, 'kɪ bɔ -ha 'lɪ -a mɔ 'kɔkɔnyɪbli 'nyɪ -wɛ, ε 'mɔ -a mɔ 'kɔ -ha.

4 -A yɪɔe nɪ -wɛ, -ε mō, Nyɪsɔa dɪ -nyɪ -a mɔ ɔhaande. ɔHaande a 'mɔ, ε 'nɪ -nyreɔe yɪ, mō, ε 'nɪ -paɔa 'ta, mō, ε 'nɪ ɔhɔnɔɔ lɪ 'kɔ -mɔ 'kɔ. 'Kɪ ε ɔtu 'lɪ ɔhaande a 'mɔ yako 'kwli bɔ, 'kɪ 'v -aan -ta'.

5 'A mɔ -bɔ, -v kuo Nyɪsɔa ɔwɪb yɪ, ε ɔtui 'a mɔ 'yie, 'kɪ 'lɪ 'a 'kɪkɪnɪnɪ 'kwli, -ε dɪɔe nu, 'kɔ a 'v-hɔntɪ 'bɔ nyre 'v, nyɪbli a pɛpɛ 'mɔvɔ 'ye -tɛɛ, -ε mō, ε wa 'a mɔ nu.

6 ɔHaande -mɔ', Nyɪsɔa nu 'a mɔ -mɔ a -tɪ, a kɔ plɔ a bleele, 'ye ɔbɪ a yɪ ɔhɪvɛn a gbɛgɛle nɪ 'ye, 'kɪ 'lɪ tɪ gbɪ 'kwli.

7 ɔHɪvɛn a 'mɔ, a yɪ 'ye, a yɪɪ 'nɪ 'ye, -ε dɪɔe nu, nyɪbli 'mɔvɔ 'ye, -ε mō, a kuo Nyɪsɔa ɔwɪb yɪ -tɛɛ. 'Ye ɔbɪ -gɪvɔ -mɔ', -ε dɪ yɪ nyre, v yɪɪ 'nɪ 'wɪa, -ε dɪɔe nu, v 'mɔvɔ 'ye, 'bɔ mō, 'yɪ nɔ yɪ. Kɛ- ε nɪ 'mɔ, 'kɪ 'v -aan ɔwɪb a 'yikuole -mɔ'. -Aan ɔwɪb a yɪkuole a 'mɔ, ε mō de gbagbɔ ɔnɔ, 'ε -hɪ 'v -gɪvɔ nɪ. Kɛ- ε nɪ 'mɔ, -ε dɪɔe nu, -nyrɔwɔ -mɔ' -kɔ 'kwli -Yusu 'Klɪsɔ dɪ dɪ de, Nyɪsɔa 'mɔ 'a mɔ 'nyre le pɔ, ε kɔ, ε 'mɔ 'a mɔ -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa -nyɪ, kɔ, ε 'mɔ 'lɪ 'aan 'nyre 'lɪ 'yaa -nɪ -wɛ, -kɔtɪ 'a 'tɪɛ kue ɔnɛ ɔwɪb yɪ.

8 ɔHan-tɪ, 'kɪ 'a 'ye nɪ 'ye -Yusu a 'mɔ, kɛɛ, a nɔɛ ɔnɛ nɪ. ɔHan-tɪ, 'a 'ye nɪ 'ye 'kɪɪ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, kɛɛ, a kuo ɔnɛ ɔwɪb yɪ. Nɔ- kɔ -tɪ 'a kɔ plɔ a bleele dɪakɪ. -Tɛ 'aan plɔ nu bubble, nyɪblo ɔdɔ 'yɪ 'lɪ 'a -mɔlɛnɪna 'lɪ -wɛ,

9 -kɔtɪ Nyɪsɔa wɛ 'a mɔ nɪ. Wɔwɪa a 'mɔ, ε nɔ- -a yɪ -ple.

10 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yri, Nyɪsɔa a wɪnwɔlɔn-hanyɔ*, v ɔmɔɛ laɔa le, 'kɪ bɔ yru laɔa le -tɛɛ, -tɛ Nyɪsɔa dɪ nyɪbli a wɔwɪa nu. Tɪ nɪ 'ye, ɔhaande -mɔ', Nyɪsɔa pɔ la le, ε dɪ la 'a mɔ -mɔ nu, 'v yɪ la 'a -tɪ nyɪbli le -lee -nɪ.

11 -Yusu 'Klɪsɔ a -Hɪhɪu* -mɔ', -ε nɪ la 'v ɔnɔ ke', ε nɪ ye', 'ε lee la ɔnɔ -Yusu 'Klɪsɔ a ɔhɪvɛn -mɔ', ε dɪ la 'ye a -tɪ, 'ε lee la ɔnɔ -wɛ, -ε mō, ɔhɪvɛn a 'mɔ, 'a 'yɪye 'bɔ -hɪ, Nyɪsɔa dɪ -nyɪɔe -tɪ a 'yɪ'bɔbɔa. Nyɪsɔa a wɪnwɔlɔn-hanyɔ a 'mɔ, v ɔmɔɛ laɔa le, 'kɪ bɔ yru la de a 'mɔ le, -ε dɪɔe nu, v 'mɔ tɪ -mɔ' yɪ, -ε kɔ 'yri -tebɪ a 'mɔ, ε dɪ 'v 'lu -mɔ -mɔu -nɪ, kɔ, v 'mɔvɔ yɪ, -tɛ ε dɪ 'mɔ nɪ,

12 Nyɪsɔa 'ε lee ɔnɔ, -ε mō, ε 'yɪ ɔnɔ 'pa-, v 'yɪ -tebɪ a 'mɔ 'a 'yɪye -kɔ, kɛɛ, 'a mɔ -dɪɔe 'ye. Tɪ -bɔ 'yri, nyɪbli -bɔ, -v pɪ -Yusu a ɔhaantɪɔ, v lee nɛ 'a mɔ -tebɪ a pɛpɛ a 'mɔ nɪ. Nyɪsɔa a -Hɪhɪu -mɔ', ε yɪ nyɪbli -nyɪ, ε nɔ- ɔtu ɔnɔ -tebɪ a 'mɔ wɔlɔn. -Tebɪ a 'mɔ, Nyɪsɔa a lɛlɛnyɔ -hɔɛɔe nɪ -wɛ, 'kɪ bɔ yɪ wɛnɔɛ, kɛɛ, Nyɪsɔa 'yɪ ɔnɔvɔ -tɔɔ -nɪ.

'Aan nunukɔ bɔ 'sɪi 'v yɪ

13 -Tɛ Nyɪsɔa nu -tebɪ a 'mɔ, 'kɪ 'v 'a mɔ -mɔ, 'a -tɪ, ba -hieɔe 'lu -mɔ le -tɛɛ, -ε dɪɔe nu, a 'mɔ -mɔ -wɛ, a 'mɔ Nyɪsɔa a -kɔan nu. Ba nɪ 'v -pleele'. A 'nɪ 'hie 'lɪ ɔdedede 'lu -mɔ le, 'bɔ 'yɪ ɔhaande -mɔ', Nyɪsɔa dɪ 'a mɔ -mɔ nu 'pa-, -nyrɔwɔ -mɔ' -kɔ 'yri -Yusu 'Klɪsɔ dɪ ya de.

14 'A -nɛ tɪ, ba ɔtuu 'v Nyɪsɔa 'v. Tɪ -mɔ' -kɔ 'yri a 'ye la -Yusu a ɔhaantɪɔ nɪ yɪ, ynyre-tebɪ -mɔ', 'aan ɔwɪ -hɛ le, ε nɔ- a yɪ la ɔwɪen le kɔɛ. Kɛɛ, -tɛ tɪ nɛ -bɔ, a 'nɪ 'kɔɛ 'kɪ ynyre-tebɪ a 'mɔ ɔwɪen de.

15 Nyɪsɔa -mɔ', -ε da 'a mɔ, 'kɪ ba -hɛ 'a dako, ε 'sɪi 'v yɪ. 'A -tɪ, 'aan 'mumu, ba 'sɪi 'v yɪ -wɛ.

16 Tɪ -hɪ la a tɪ 'yri, v 'cri laɔa nɪ, 'kɪ 'lɪ Nyɪsɔa a 'criɛn 'kwli, -ε mō: «Nyɪsɔa wɛn 'nɪ: Ba 'sɪi 'v yɪ, -kɔtɪ 'na 'mumu, 'n 'sɪi 'v yɪ».

17 'Bɔ mō, 'ba yɪ Nyɪsɔa nɪ de, kɛ- a pɪ: «-Aan 'Baɪ». -Tɛ a deɛ 'kɪɪ 'baɪ, -ε -bɪ ba ɔtuu 'vɔvɔ 'v, 'aan 'yɪrinaabɔ 'mɔ 'v yɪ 'sɪi -nɪ, tɪ a pɛpɛ -bɔ, a dɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ -hɪi -nɪ. Bɔ bɪ 'lɪ 'a mɔ 'kwli, -ε mō, 'a -nɛ nyɪblo, -tɛ 'a nunukɔ nɪ 'mɔ, kɛ- Nyɪsɔa dɪ 'a -bati a lɛpɔɔle nu, -kɔtɪ ε nɔ- -mɔ -bɪ, ε 'nɪ 'jraɔa lɪ nyɪbli' le.

18 A yɪɔe nɪ, -ε mō, Nyɪsɔa -ha 'a 'Yu nɪ, 'ε ɔgbɛ 'a mɔ, 'kɪ 'v nɔnɔ-tebɪ -mɔ', 'aan 'bainɔ tɔɛ la 'a mɔ a -ta', -v 'ye nɪ da ɔdedede. ε 'yɪ 'wɪɪye -bɔ, -ε pɔɛ 'ta 'pa-, ε 'yɪɪ -nu, ε 'yɪ 'a mɔ ɔgbɛ,

19 kɛɛ, -Yusu 'Klɪsɔ a 'mɔ, 'a -hɪv -nɪ 'kɪ kɪ, -ε -hɪ 'v 'a -nɛ ɔdedede 'v, nɔ- Nyɪsɔa -nu, 'ε ɔgbɛ 'a mɔ. -Yusu 'Klɪsɔ 'wɪɪ

blable yi, v -ha, 'ki 'v -cohlun* a -ta'. E 'siii 'v yi -tee, de -huan [ɔɔv 'yi 'liɔɔ 'li -ni.

²⁰ Ti- Nytsua 'mu la 'klo nu, 'ki e -ha la 'li -Yusu 'Klisu 'li. Kee, ti -bu, -e mo le'booti, e too [ne nyibli a pepe yi, -e di[e nu, e 'mu [ɔɔv wa.

²¹ No- ko -ti 'a kuo Nytsua [ɔɔv yi. No- ha 'liɔɔ 'kukonyibli 'nyi, 'e -ha[ɔɔ 'klo, ko, 'e -nyi[e -ti a 'yi'bobua. No- nu[ɔɔ, 'a kuo Nytsua [ɔɔv yi, 'a yi[e -we, -e mo, e di 'a mu 'ni wa.

²² A 'siii 'v 'aan dtɔnu yi, -koti a [ɔɔtui 'v Nytsua a win ni. No- yi 'a mu 'kɔ -nyi, 'ki ba nu e ne 'aan 'bio, -v yi Nytsua [ɔɔwien kye. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni, -e mo, ba 'cibi 'v 'waa nu'e, 'ki 'li 'aan [ɔɔwɔ a pepe ki.

²³ Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, Nytsua a win -bu, -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi, -e 'yi 'liɔɔ 'li -we, bu -we bu. E no- Nytsua naa 'li, 'e -nyi 'a mu 'klo yrayru. Nytsua -bu, -e 'ye ni 'ku, no- ko 'yonu a -he. A 'yi nyiblo [ɔɔv, -e 'kɔ a 'yonu -he.

²⁴ U 'cru la[ɔɔ a ni, 'ki 'li Nytsua a 'cruen 'kwli, -e mo:

«Tonyibli a pepe, v 'wɔɔɔɔ -piti yi, -v 'kɔɔ.

'Waa yunoo 'wɔɔɔɔ -piti a -pui yi, -e 'yru'e. ²⁵ Kee, Kukonyo Nytsua a win 'ni -we[e bu ni 'klo -mo 'klo.»

Nytsua a win 'a 'mu, -koti -a -hle, no- mo [haantitie -mu', a 'wun.

2

Nytsua -ha 'li 'a mu ni, 'ki ba -he 'a nyibli

¹ -Te Nytsua -nyi 'a mu 'klo yrayru a 'mu, 'a -ti, ba -ha 'li -tebli -hɔn a pepe -mu', -e ni 'li 'aan [ɔɔwɔ ki, ba 'kee hi a nunuo, ko, a 'ni 'naa 'li 'li ni 'hɔn, a 'ni 'tuo 'ki ca, ko, a 'ni 'die 'li nyibli a 'nyre.

² Kee, ba 'wɔɔɔɔ 'yupanu yi, -e -hɔe 'a 'dii a niye 'a -ne ti. Ke- ni -do ba nu Nytsua a -ti a -hɔhɔa, -e di[e nu, 'aan [ɔɔwɔ a yukuole 'mu kle -bii -ni. E no- ba nu, bu gba[ɔɔ -gbagba, ti -mu' -ko 'yri Nytsua di 'v 'a mu -waa -ni pepe, e 'mu 'v nyre.

³ De a 'mu, no- ko -hɔhɔa a ko ba gba 'lu -mo, -koti a [te[e e wɔn, 'a 'ye[e, -e mo, [haande a 'mu, e no wɔn.

⁴ Ba 'yɔya 'v Kukonyo -Yusu 'Klisu 'hɔɔ bu. No- yi nyibli 'klo yrayru -nyi. No- 'wɔɔɔɔ 'hɔɔ -mu' yi, 'kayuponyu 'yi -hɔa bu nuu -kuan 'yri. Kee, 'hɔɔ a 'mu, e no- Nytsua -mo -bi e -ha 'li, 'e nuu [ne -kuan 'yri, -koti 'ki 'li e no- mo -bi 'yi, e no yi, 'e -hi 'v 'hi a pepe 'v.

⁵ 'Aan 'mumu, -v ko 'klo yrayru a 'mu, ba 'wɔɔɔɔ 'hɔɔɔv a 'mu yi, -e ni 'klo, -e di[e nu, Nytsua 'mu 'a mu nu, e 'mu 'kayu -mu' pu, -e ko bu 'a -Hihiu* di 'li 'ti. 'A mu -di 'li 'kayu a 'mu bu ni, -v di 'a -cohlunpinyu'de

nu. -cohlun* a 'mu, a di pi, -e di 'a plo -blee -ni, no- mo ba -ha 'li 'aan [ɔɔwɔ, ba -nyi [ne[e, -Yusu 'Klisu a -ti.

⁶ 'E mo -tee, v 'cru la 'liɔɔ Nytsua a 'cruen 'kwli, -e mo, ke- Nytsua -pu:

«Ba 'ye ke, 'n -ha 'li [haan'hɔɔ, 'ni gbe 'liɔɔ 'dtɔ -mu',

v de'e Sion (Jrusre) 'kwli bu [ɔɔtu mo. No- ko ki 'n di 'v 'na 'kayu 'v -puv -ni.

E no- 'n -ha 'li, -e nu[ɔɔ, e no yi. 'A -ne nyiblo, -e di[e [ɔɔwɔ yi -kuo -ni, -tu 'yi 'liɔɔ 'li -we bu nu[ɔɔ, 'klo -mo 'klo.»

⁷ [Haan'hɔɔ a 'mu, e mo [haande [ɔɔɔɔ, 'ki v 'a mu -mu' -mo, -v kuo [ne [ɔɔwɔ yi, ke'e, e 'yi 'mu le -ni, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v yi [ɔɔwɔ yi -kuo -ni. 'E mo -tee, v 'cru la 'liɔɔ Nytsua a 'cruen 'kwli, -e mo:

«'Hɔɔ -mu', 'kayuponyu 'yi -hɔa bu nuu -kuan 'yri,

e no- v -bi 'du ye', 'e -he 'hɔɔ gbagbu, -e ko -kuan diaki,

'v nu[ɔɔ, 'v pu 'kayu.»

⁸ 'Cru la ni -we, 'ki 'li Nytsua a 'cruen 'kwli, -e mo:

«'Hɔɔ a 'mu, e ni[e ni, nyibli a buyo 'v yiɔɔ yre bi,

'v yi [hlɔn le bi.» 'E mo -tee, 'waa buyo 'v yiɔɔ yre bi, 'v yi [hlɔn le bi, -koti v 'ni [ɔɔtu[ɔɔ 'v Nytsua a win 'v. Kye la 'li bu, Nytsua -yra la[ɔɔ a ni, 'ki bu bi la [hlɔn le, 'bu 'ye ni [ɔɔtu 'v 'a win 'v.

⁹ 'A mu -mo -bi, 'a mu -mo dako -mu', Nytsua -ha 'li. A mo bodiɔɔpɔ [ɔɔɔɔ, -v 'wɔ -cohlunpinyu yi, -v ni Nytsua a -kuan. 'A mu -mo Nytsua a dako, Nytsua a 'mu, e pu 'kɔɔɔ ki, 'ki 'v 'a dtɔnu -mo'. E [gble 'a mu ni, -e di[e nu, -tebli gbagbi -mu', e -nu, a 'mu 'a -ti nyibli -lee -ni. 'E mo -tee, e da 'a mu ni, 'e -ha 'li 'a mu halo 'nyi, 'e gba 'v 'a mu -nyre yi, -nyredv -mu', -e yi wɔn, -e -hi 'v 'a -ne [dedede 'v.

¹⁰ Ti -hi la a ti 'yri, a 'yi la Nytsua a dako 'pa-. Kee, -te ti ne a ti 'yri -bu, a -he 'a dako. Ti -hi la a ti 'yri, a 'yi la[ɔɔ -yi, -e mo, Nytsua ko la 'aan nyai. Kee, -te ti ne -bu, a yi[e ni, e mo [haan-ti, e ko 'aan nyai.

Ba -he Nytsua a [koyo

¹¹ 'Na nunatumu -na, bu bi 'li 'a mu 'kwli, -e mo, a mo 'dagbi [ɔɔɔɔ, 'ki 'ne- 'klo -bu ki. 'Klo -bu, e 'yi 'aan bunule 'pa- Yako, no- mo 'aan bunule. E no- ko -ti 'ni nyee ne 'a mu le, a 'ni 'nuo 'ki yunye-tebli -mu', 'aan [ɔɔwɔ -hɔe ba nu. -Tebliɔv a 'mu, e -hɔe bu nyre 'aan [ɔɔwɔ yre.

¹² 'Ki 'li nyibli -bu, -v 'yi Nytsua -yi 'nyi, 'aan 'yrinaabu bu 'siii 'v yi, mo 'ye [ɔɔv v pu le, a ni yunye-tebli, [haan-tebli -mu', a ni 'a -ne ti, v 'mu[ɔɔ 'ye, e 'mu[ɔɔ nu, v 'mu Nytsua 'nyre le pu, -nyrowo -mu' -ko 'kwli e di di.

13 -Te -a yi -aan Kókonyo -Yusu 'Klisu [wien kwe, 'a -ti, ba [tuu 'b' k'lo a nyibli a pepe, -v nɛɛ 'b'lo. Romakwe a 'k'uin gbagbu -m'v', -ɛ koo nyibli a pepe win ki, ba [tuu 'b'v'v' b'.

14 Ba [tuu 'b' -g'ulubumapu -m'v', 'k'uin gbagbu [tu 'v' ble. E [tu 'v' [nu ble, -ɛ di[pe nu, nyibli -m'v', -v ni -tebli -h'uin, v 'mu 'li [nu le -ha, ko, nyibli -m'v', -v ni [haande, v 'mu [nu 'nyre le pu.

15 Nyisua -hwe[ɛ ni, ba nu [haande, -ɛ di[pe nu, nyibli -m'v', -v 'ye ni -h'ua -bu yru Nyisua, 'ti- -v yi 'aan 'nyre di, v 'mu dedu a 'mu, 'a nunuo 'kee -ni.

16 'Aan nunuklo bu too [ne nyibli yi, -ɛ m'ɔ, -Yusu 'Klisu nu[ɔ ni, 'a 'yi ke 'ki de 'kuku a [koyo 'pa-. Kee, 'a 'ni 'puv 'li le, -ɛ m'ɔ, -te a 'yi [koyo 'pa- a -ti, a -we 'li ba nu -tebli -h'uin ni. Kee, ba -he Nyisua a [koyo.

17 Ba [tuu 'v' nyibli a pepe 'v, ba n'vɛ nɛ 'aan 'bio -Yusu a nyibli, ba [tuu 'v' Nyisua 'b, ba [tuu 'v' Romakwe a 'k'uin gbagbu 'v -we.

'Aan 'yrinaabvi bu 'wi[ti -Yusu 'Klisu a 'yrinaabvi yi

18 'A mu -k'vannunyibli, 'a mu 'n yi 'li -m'ɔ -hlee -ni. Ba [tuu 'v' 'aan nyibli gbagbi 'v -tee. Ba 'b'ua 'waa -ti 'yi -tee -we. Ke- ba nu, 'ye [b'ui 'waa [wli n'ɔ yi, 'ye [b'ui 'waa [wli nyre yi.

19 'E m'ɔ -tee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi[ti [h'uen ni [tui, 'ye [b'ui ɛ 'yi de -h'uan [du -nu, -ɛ bleɛ [h'uen a 'yiye yi, bu ko [w'v a 'l'la, 'ki [h'uen a 'mu 'a 'yiye 'kwli, -koti ɛ ko 'v Nyisua a 'b[ituule. De a 'mu, n'ɔ- yi Nyisua a plo -blee -ni.

20 'Bu m'ɔ, 'ba yi ynyre-tebli ni ni, 'a -ti 'bu yi 'a mu ni bi, 'ye [b'ui a ko [w'v a 'l'la, 'ki 'li [h'ueudu a 'mu, 'a 'yiye 'kwli, nyiblo [du 'yi 'li[ti 'li -we, bu pu 'a mu 'nyre le. Kee, 'ba yi [haande ni ni, 'ti- [haande a 'mu, 'a -ti, 'bu yi 'a mu [h'uen ni [tui, 'ti- 'ba yi [w'v a 'l'la ni kwe, -ɛ -bi de a 'mu, n'ɔ- yi Nyisua a plo -blee -ni.

21 Nyisua da 'a mu ni, 'ki ba 'ye [h'uen, 'ye [b'ui a yi [haande ni ni, -koti -Yusu 'Klisu a 'mumu, ɛ 'ye [h'uen, ɛ 'mu 'a mu wa a -ti. E too nɛ 'a mu 'hru ni, -ɛ di[pe nu, a 'mu 'li 'a [pi le -ha.

22 E n'ɔ- m'ɔ -bi, ɛ 'yi de -h'uan [du -nu. E 'yi nyiblo [du -kaa -ni.

23 -Te v -ha[ɔa 'yri le, ɛ 'yi -m'ɔ [h'ian, ɛ 'yi 'a -nɛ 'tani -pu. -Te v [tui[ɛ [h'uen, ɛ 'yi le -pu, bu nu nyibli a 'mu de -h'uan -m'ɔ, keɛ, de ɛ -nu, ɛ n'ɔ- m'ɔ ɛ pu 'li 'a d'ionu Nyisua -ji' bu, -ɛ pi -tee a -bati.

24 -Yusu 'Klisu a 'mu, ɛ 'ble -aan de 'kuku, 'ɛ 'ye [h'uen -aan de 'kuku a 'mu, 'a -ti, 'v koo 'b'v'v tugbe 'yie, 'ɛ 'k'v. -Te ɛ nu de a 'mu, ɛ 'w' yi, ɛ [gble -a mu ni, 'ki 'v de 'kuku -m'ɔ', -ɛ di[pe nu, -a 'mu 'kl' ko, -a 'mu

[haande nu. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -te ɛ nu [h'uen a 'yiye, 'aan 'k'vɛ 'ɛ -we.

25 Ti -hi la a ti 'yri, a 'w' la blabl' yi, -v 'wan. Kee, -te ti nɛ -bu, a [h'ian -m'ɔ, 'a yi blabl'konyo [wien le kwe, 'ɛ [tui 'a mu 'yie, de -h'uan [du 'ni [ha 'a mu le -h'ren a -ti.

3

Nugbi ko 'waa nyibeɔv

1 'A mu nugbi, ba ko 'v 'aan nyibeɔv a 'b[ituule, -ɛ di[pe nu, 'ki 'li 'aan nyibeɔv 'nyi, -v -bi 'bu ni 'li, 'bu 'yi 'v Nyisua a win a 'b[ituule -ko, v 'mu Nyisua [w'v yi -kuo -ni, 'aan 'yrinaabvi a -ti. Mo 'ye [b'ui a 'yi [nu Nyisua a -ti -lee -ni,

2 v di[pe 'ni 'ye, -te 'aan 'yrinaabvi nu 'uyi'siile, ko, -te a ni 'v 'waa 'b[ituule.

3 'A 'ni 'hie 'li[ti 'lu -m'ɔ le 'a -nɛ ti, -te 'aan wlawli a yun'ɔ di 'mu ni, -te a di 'lu a bibie nu, -ɛ di[pe nu, nyibli 'mu 'v ble 'ta, ko, -te a di -g'ulv-tebli a 'h'vilepupu nu, ko, -te a di yun'dani a -m'ɔpupu nu.

4 Kee, de ba -hie 'lu -m'ɔ le 'a -nɛ ti, n'ɔ- m'ɔ, 'aan [w'v bu n'ɔ yi, -ɛ m'ɔ [w'v a 'l'la, ko [w'v a 'yop'ɔle. N'ɔ- m'ɔ yun'ɔ, -ɛ 'ye ni -we 'li 'k'lo -m'ɔ 'k'lo. E n'ɔ- m'ɔ de gbagbu, 'ki 'v Nyisua ye'.

5 Yi-he-nyre a nugbi, -v yi la Nyisua [wien le kwe, ke- v nu la yun'ɔ. V [tui la 'v 'waa nyibeɔv ni.

6 Sara a -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. Bu ko la 'v 'a nyib'v Abrahamu a 'b[ituule a -ti, 'ɛ deɛ la[ɔa 'a kokonyo. 'Bu m'ɔ, 'ba yi [haande ni ni, [w'v yi Sara, a di -he 'a 'yonu ny'ɔyo. E 'yi yi -bleɛ -ni, 'ki [dedede bu kaa 'a mu yi, 'ki ba nu [haande a 'mu.

7 'A mu nyibeɔv -m'ɔ -bi, ba nu 'aan nugbi [haande 'yi [hlon le. Ba ko 'a yiye, -ɛ m'ɔ, -te a nu 'kl' a kin'uu, v 'yi 'mu le -ni. Ba [tuu 'v [nu 'v, -koti 'k'lo yrayru -m'v', Nyisua yi 'a mu -nyi, 'ki 'li dadu 'kwli, 'a mu ni 'h'uen ɛ yi[ti -nyi. Ba [tuu 'v [nu 'v, -ɛ di[pe nu, 'ba yi Nyisua ni de, ɛ 'mu 'a mu n'ua yi bu pu.

-Yusu a nyibli di 'ye [h'uen, 'ye [b'ui bu yi [haande ni ni

8 De -ko ki 'n yi 'v -yree -ni, ɛ n'ɔ- bu: 'Aan pepe, ba ko 'l'le-hihietu ni -do. Ba yuyru nyai, ba nun'vɛ -ni, -koti a m'ɔ 'd'ayun'v [n'ɔ, 'ki 'v Nyisua a 'hru wlon. Ba nunu [haan-tebli 'yi [hlon le, ɛ ko ba [ti'v 'li 'aan d'ionu 'li.

9 'Bu m'ɔ, nyiblo 'bu nu 'a mu de -h'uan -m'ɔ, a 'ni 'nuo 'li[ti de -h'uan -m'ɔ -we. 'Bu m'ɔ, nyiblo 'bu pu 'a mu 'tani -m'ɔ, a 'ni 'puv 'li[ti 'tani -m'ɔ -we. Kee, de ba nu, n'ɔ- m'ɔ, ba da Nyisua, 'ki bu nu[ɔ [haande -m'ɔ, -ɛ nu[ɔ, ti -m'v' -ko 'yri Nyisua da la 'a mu, 'ki ba -he 'a nyibli, ɛ pu la 'li[ti ni, 'ki bu nu 'a mu [haande 'yi [hlon le.

10 U 'cru la□a ni, 'ki 'li Nytsva a 'cruen 'kwli, -e mo:

«Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu -hve bu ni □haan'klo, ko, 'bu -hve bu ko plo a bleele, e bleē yi, bu 'kee -ti -hvin a hihla, ko, e 'yi yi -bleē -ni, bu nu hi.

'Bu yi le ni ni, -e -bi e ni □haan'klo.

11 E 'yi yi -bleē -ni, bu nu -tebli -hvin, keē, bu nu □haan-tebli le,

bu □mu□o le, 'ki 'li 'a □wlv a pepe ki, 'ki e ko 'a 'bio 'hven-, bu wēen ki bu.

12 Nyibli -mu', -v ni □haande, Nytsva □tui □nu 'yie.

'Bu mo, 'bu yi□i de ni -hve, e pi □nu nva yi bu.

Keē, -tebli-hvinnunyu -mo -bi, e -wen □nu yi.»

13 'Bu mo, 'ba yi□i le ni □mve, 'ki 'li 'aan □wlv a pepe ki, 'ki ba nu □haande, -e □du 'yi 'li□i 'li -we, bu nuu ne 'a mu 'cre le.

14 Mo 'ye □bu a yi □hven 'ni 'ye, 'ki 'v □haande -mu', a ni a -ta', de a 'mu, 'a -ti, Nytsva di nu 'a mu □haande -mo. 'A -ti, a 'ni 'pie 'li nyibli a 'mu, 'waa hvannu, -v -hve -bu nu 'a mu 'cre le. 'Aan □wli 'ni 'wvu 'li ku.

15 Keē, 'ki 'li 'aan □wli ki, ba □tuu 'v -Yusu 'Klsv 'v. Bu mo 'aan Kukonyo. Ti a pepe, ba nu 'v -pleele', -e di□e nu, nyibli a pepe, -v di 'a mu 'beti -ni, -e mo, de- ko -ti 'a yi -Yusu 'Klsv □wien le kve, a 'mu □nu kle -haha -ni.

16 'Bu mo, 'ba yi □nu kle ni -hvie -ni, -e -bi ba ko □wlv a 'lula, ko, ba ko 'waa 'v□tuule. A 'ni 'nuo 'li -tebli -mu', -koti 'aan □wlv 'e yi 'a mu -mo 'ple, -e di□e nu, nyibli 'bu -hve bu di 'aan 'nyre, -tvi 'mu □nu nu, -koti v hle -ti -hvin, 'ki 'v 'aan 'yrinaabvi -mo', 'a mu -mu', -v ni 'v -Yusu a 'hru wlvn.

17 E nu -tēē, □haande -mu', a ni a -ti, ba 'ye □hven, Nytsva 'bu yi□i ni -hve, 'e -hi 'v ba 'ye □hven, ynyre-tebli -mu', a ni a -ti.

18 -Yusu 'Klsv a 'mumu, e 'ku ni, -aan -tebli 'kukui a -ti. 'A 'kukuu mo 'kuvwo ni -do. Nyiblo -mu', -e 'sii 'v yi, 'ki 'v Nytsva ye', -ko 'ku, -a mu -bu, -v 'yi 'v 'yi 'sii -ni, e 'mu -a mu wa a -ti, -e di□e nu, e 'mu□v nu, -a 'mu Nytsva yre 'mve -ni. Nyibli, nu- 'la□a, keē, Nytsva a -Hihii* -ha 'li□i 'kukonyibli 'nyi ni, 'e -ha□a 'klo.

19 'Ki 'li Nytsva a -Hihii a 'khi 'kwli, 'ki e mu 'li 'kuo -mu' -mo, -v ni □i', 'e lee □nu Nytsva a -ti.

20 'Kuo a 'mu, v nu- mo nyibli -mu', ti -hi la a ti 'yri, -v 'ye ni □tuu la 'v Nytsva 'v. 'E mo -tēē, Nytsva ko □wlv a 'lula, 'e yi □nu -ple, ti -mu' -ko 'yri nyiblo -mu', -e mo Noe, e nii la 'v 'mu, keē, nyibli a 'mu, v 'tie yi la Nytsva a -ti le -heē -ni. Nyibli -mu', -v pa la 'li 'mu a 'mu 'kwli, v 'yi la -hu. U mo la nyibli ni □blien□blien, nu- Nytsva -wa, 'ki 'v 'ie -mu' a -ta'.

21 'Nie a 'mu, -e ko 'kwli v naa 'li, no- mo 'nie -bu, v pi ke 'a mu 'lu le, -e we 'a mu, 'a yruule □nu. 'Nie a 'lupuuvu a 'mu, e 'yi 'aan 'hvi a -puple a -ti 'pa-. Keē, de, -a -hve Nytsva, e no- mo, bu nu□o, -aan □wli 'mu 'v yi 'sii -ni. 'Nie a 'lupuuvu, e we 'a mu ni, -koti -Yusu 'Klsv -hvn 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'e 'hri 'klo.

22 -Yusu 'Klsv □hvan -mo, 'e mu 'li yako 'kwli, 'e ni 'v Nytsva a diidekiva ki bu, 'e ko Nytsva a leleny win ki, ko 'kuo a pepe, ko 'a -ne 'klukunde □du 'hven-.

4

Nytsva, no- bu ko ne 'a mu win ki

1 -A yi□e ni -e mo, -Yusu 'Klsv 'ye □hven, 'ki 'li 'a -plahvi 'kwli. 'A -ti, 'aan 'mumu, ba ko 'lule-hihiedu a 'mu, ba -we -mo, 'ki ba 'ye □hven, -te e nu □hven a 'yiye, -koti nyiblo -mu', -e 'ye □hven, 'ki 'li 'a -plahvi 'kwli, e 'ni -nu□o 'ki de 'kuku de.

2 Kve 'ki mo bu, ti a pepe -bu, a di 'ne- 'klo -bu ki -hii -ni, de -mu', Nytsva -hve ba nu, e no- ba nu. A 'ni 'nuo 'li ynyreklo -mu', 'aan □wli -hve.

3 Nyibli -mu', -v 'yi Nytsva -yi, -tebli -mu', v nve -ni bu nu, 'aan 'mumu, -tebli a 'mu, e no- a ni la, 'ki 'li ti -huchvi 'kwli. 'Ki bu hree 'ki mu. Ti -hi la a ti 'yri, 'a -ne de, e no- a yi la 'aan dlvn wlvn -hie -ni, -tebli -hvin 'aan □wli -hve la, e no- a ni la, 'a yi la 'yi le -bibi -ni, 'a yi la 'aan dlvn didi-tebli ko no 'hven -wlvn -hie -ni, 'a kwe la -ci, -e yi la Nytsva a -ti le -heē -ni.

4 Keē, -te ti ne -bu, 'bu mo, nyibli -mu', -v 'yi Nytsva -yi, -hve yi 'waa dlvn 'a -ne □dedede wlvn ni -bie -ni, a 'ni 'kve 'li □nu □wien de. -Te a 'ye ni kve 'ki □nu □wien, 'a -ti 'waa □wli keē le. E no- nu□o, 'v -he 'a mu 'yri le.

5 Keē, -nyrovwo □du 'kwli, 'ki v di 'v Nytsva ye' mu, e 'mu □nu -bati le -puv -ni. Ti -mu' -ko 'yri e di 'klonnyibli ko 'kukonyibli 'hven- -bati le -puv -ni, e 'yi -mo -bu.

6 Nyibli -mu', -v 'ku, -te v 'tie ni la 'ne- 'klo ki, Nytsva puu la □nu -bati le, □wi yi, -te e ni nyibli a pepe a -bati a lepule. -Te v 'ku, -e -bi -Yusu 'Klsv pu □nu Nytsva a □haantite -mu' ni, -e di□e nu, v 'mu 'klo ni, □wi yi Nytsva.

'Kli -mu', Nytsva -nyi 'a mu, no- ba nu, ba -heē ne 'aan 'bio

7 Ti -bu, -e hie 'li, 'klo 'mu 'v -wlv -hvn, e 'yi -hu. Ba ko ne 'aan dlvn win ki, ko, ba ni 'v -pleele', -e di□e nu, a 'mu Nytsva da.

8 De gbagbu -mu', -e -hi 'v -tebli a pepe 'v, e no- mo ba 'cibi 'v, ba nvnve -ni, 'ki 'li 'aan □wlv a pepe ki, -koti 'bu mo, 'ba nve nyibli, a -hrui 'waa -tebli 'kukui a -ti -mo.

⁹ Nyibli -mu', -v puε 'li 'a mu -mo, ba 'ble
□nu kwa -tee. A 'ni 'puplee 'li wlon le.

¹⁰ Nytsua nu 'a mu □haan-tebli a gblegble
'yi □hlon le, 'ε -nyi 'a -ne nyiblo □du 'kli, 'ki
bu nu -tebli a gblegble. 'Kli -mu', Nytsua
-nyi 'a -ne nyiblo, ε 'ni 'hahre 'li le. No- bu
nu, bu -hee ne 'a 'bio.

¹¹ 'Bu mo, Nytsua 'bu -nyi nyiblo 'kli,
'ki bu hle, nyiblo a 'mu, bu hla Nytsua a
-ti. 'Bu mo, Nytsua 'bu -nyi nyiblo 'kli, 'ki
bu -hee ne 'a 'bio, -ε -bi 'kli -mu', Nytsua
-nyi□e, no- bu nu, bu -hee □nu. -Tebli a
pepe -mu', a ni, bu nu□o, Nytsua bu ko -ti
a 'yi'bbua, 'ki 'v -Yusu 'Kltsu a -ta'. -Yusu
'Kltsu, no- ko -ti a 'yi'bbua, ε no- ko 'kh,
-te ε te yi bu. Ke- ε ni 'mu.

*Plc a bleelε, 'ki 'v -Yusu a nyiblo -mv'
-mo, -ε yi □hven 'ye, -te ε mo -Yusu a nyiblo
a -ti*

¹² 'Na □wlv a nunatumupu -na, 'bu mo,
Nytsua 'bu yi 'li □hven a 'yiye 'kwli ni -nee
-ni, 'bu yi 'a mu -tebli ni -tve -ni, ε 'ni 'kee
'li 'aan □wlv le. -Tebli a 'mu, ε mi 'a mu yre,
-ε di□e nu, ε 'mu□v 'ye, 'bu mo, 'ba kuo □ne
□wlv yi -tee. A 'ni 'yee 'li□i, -ε mo, ε 'yi 'v
le -noo -ni.

¹³ □Hven ni -do, -Yusu 'Kltsu 'ye, no- a yi
'ye. 'A -ti o, ba nu do□v, -ε di□e nu, -nyrowo
-mu', -ε ko 'yri nyibli di 'v 'a -ti a 'yi'bbua
'v 'yee -ni, a 'mu do□v nu, ε 'mu 'v 'a -ne
□dedede 'v -hi.

¹⁴ 'Bu mo, 'bu yi 'a mu 'tant ni □tui,
-Yusu 'Kltsu a -ti, Nytsua di nu 'a mu
□haande -mo, -koti Nytsua a -Hihiiu* ko -ti
a 'yi'bbua, -ε -hi 'v 'a -ne □dedede 'v, ε no-
di 'v 'a mu -mo ni.

¹⁵ 'Ki 'li 'a mu 'nyi, 'bu mo, nyiblo 'bu yi
□hven ni 'ye, -te ε nu ynyrede □du a -ti,
□bi ε 'la nyiblo, ε mo 'yirinyo, -huv' ε pi 'li
'a 'bio a -ti me 'nyi le, -ε -bi nyiblo □du 'ni
'pυv 'li□i 'nyre le, -tebli a 'mu, 'a -ti. -Tebli
□du a 'mu, ε 'ni 'ni 'li 'a mu 'nyi.

¹⁶ Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi□i □hven
ni □tui, -te ε mo -Yusu a nyiblo a -ti, -ε -bi
nyiblo a 'mu, -tvi 'ni 'nuo 'li□i. Kee, bu -nyi
Nytsua 'wio, -te v deε □ne -Yusu 'Kltsu a
nyiblo a -ti.

¹⁷ Ti -bu, -ε ko 'yri Nytsua di 'v nyibli -bati
le -pυv -ni, ε nyre 'v ni. 'A nyibli, no- ε di
-bati le -pυv -ni yi-hede. 'Bu mo, 'bu pυv
ne -a mu -bati le yi-hede, -bi' ε di 'mu □ti,
'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v 'yi □haantitie □wlv
yi -kuo -ni 'li?

¹⁸ 'E mo -tee, 'v 'crv la 'li□i Nytsua□ren
'kwli ni, -ε mo:

«E kla 'mu, 'ki Nytsua bu wa nyibli -mu',
-v 'sii 'v yi.

'Bu mo, 'bu ni 'mu le, -bi' ε di 'mu □ti,
'ki 'v de-huannunyo -mo,
-ε 'yi Nytsua -yi 'li?»

¹⁹ 'A -ti, Nytsua 'bu yi□i ni -hve, nyibli
bu 'ye □hven, nyibli a 'mu bu 'cibi 'v
□haan-tebli a nunuo, 'ti- Nytsua -mu', -ε
mo -aan nununyo, ko, -ε ko 'li -aan de -mo,
ε no- bu pu 'li 'waa dtonv -ji' pepe.

5

Ba □ti□ 'li 'aan dtonv, 'ki 'v Nytsua ye'

¹ 'Cve a ye'nanyv 'n mi 'li -mo hle mo.
'Na 'mumu, 'mo 'cve a ye'nanyv □ni□. Ti
-mu' -ko 'yri -Yusu 'Kltsu yi la □hven 'ye,
'n 'ye la□a ni. Ti -mu', -ε ko 'yri Nytsua di
'v -Yusu 'Kltsu a -ti a 'yi'bbua nyibli -to□
-ni, a bi 'li yi, 'n bi 'li yi, -a di ko 'li -aan
'kbia. 'A -ti, 'n nyee ne 'a mo le:

² Ba □tu Nytsua a nyibli -mu', ε -nyi 'a mu
'yie. Ba nu□o, □wi yi blablkonyo, -ε □tui 'a
blabl 'yie. Ba □tu □nu 'yie, 'ki 'li 'aan □wlv
a pepe ki, □wi yi, -te Nytsua ni 'a -huhva.
A 'ni 'nuo 'li□i, □wi yi, -te nyiblo 'ye ni ni
wen 'v 'a mu ke'. Ba 'wlaa 'v □wlv bu, ba
nu -kvan a 'mu. A 'ni 'nuo 'li□i, 'wliye a
'yiye a -ti.

³ Nyibli -mu', Nytsua -nyi 'a mu, 'ki ba
□tu □nu 'yie, a 'ni 'ni 'li □nu 'lu bu, keε,
'aan 'yrinaabv bu to□ □nu, -te v di 'waa
dtonv a naale nu.

⁴ 'Bu mo, 'ba yi le ni ni, -nyrowo -mu' -ko
'yri -Yusu 'Kltsu, ε mo blablkonyo gbagbv,
ε di di, ε di -nyi 'a mu 'wio gbagbv, -ε mo
'klo yrayrv -mu', -ε 'ye ni -we 'li 'klo -mo
'klo.

⁵ 'A mu -mu', -v mo gbloyo, 'n yi 'a mu 'ni
-lee -ni, ba □tuu 'v 'aan ye'nanyv 'v. 'Aan
pepe, ke- 'n pi 'a mu yi, ba □to□ 'li 'aan
dtonv 'li, a 'mu -huhεε -ni, -koti v 'crv□i
ni, 'ki 'li Nytsua□ren 'kwli, ε mo: «Nyibli
-mu', -v 'yee 'li 'waa dtonv, Nytsua di 'li
□nu 'ni □to□ -ni, keε, nyibli -mu', -v □tve
'li 'waa dtonv, ε di nu □nu □haande -mo.»

⁶ 'A -ti o, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, ba □to□ 'li
'aan dtonv, 'ki 'v 'Klku□niytsua ye', -ε di□e
nu, ti -mu' -ko 'yri ε di 'v□v 'v -hva -ni, ε
'mu 'li 'a mu 'li 'yaa -ni.

⁷ -Tebli a pepe -mu', -ε 'yee 'a mu 'kla
-wliye, ba pu 'li □ne□e -ji' bu, -koti ε pi 'aan
-ti □wlv -mo le.

⁸ Ba ni 'v -pleele', ba □tu 'aan dtonv 'yie.
'Aan yraanyo, -ε mo Satan, ε yi -hizie le,
'ε □mve nyiblo le, ε di klo, ε 'w□i□i -ji yi, -ε
klui, -ε □mve diide le.

⁹ Ba nyra□a yi bu, ba 'cibi 'v Nytsua a
□wlv a yikuole. 'Bi a yi□e ni, -ε mo, 'aan
'bio -Yusu a nyibli, -v ni 'ne- 'klo ki, v yi 'ye
□hven, □wi yi -te a ni, 'a yi □hven 'ye.

¹⁰ 'E mo □han-ti, -te ti ne -bu, 'a yi □hven
'ye. Kee, ti ghi 'bu -hi, Nytsua -mu', -ε ko
-mo □haan-tebli a pepe -hven 'li -wlu, 'a
□gbeto, ε di□e 'ni nu, a 'mu 'v yi □ce, 'ti- ε
'mu 'a mu 'kli -nyi, ko, ε 'mu□v nu, a 'mu
bu ku, 'ki 'v 'a -ne 'hru □du wlon. E da 'a

mu nu, -e di□e nu, a ko -Yusu 'Klusu 'hwen-,
a 'mu 'li 'a -ti a 'yi'bubua -mu', -e 'ye ni -we
'li 'kwli pa.

¹¹ No- koo 'klo a pepe win ki, -te e te yi
bu. Ke- e ni 'mu.

'Betile

¹² Nyiblo -bu, -e mo Silasu, no -hee 'mu,
'ni 'cru ne 'a mu 'cruen gbe -bu -mo. 'N
yi□e ni, -e mo, 'aan 'diayi □ni, -e yi -Yusu
'Klusu □wien le kue -tee. 'N yi 'cru ne 'a mu
-mo, 'mu 'li 'a mu □wlu 'kwli bu □tu. 'Ya 'u
'lu de, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni, 'e mo -tee,
Nyisua ni -a mu □haande -mo, □wi yi, -te
'n nu 'a 'cru. □Haande a 'mu, ba 'ble□e
kua -tee.

¹³ -Yusu a nyibli -bu, -u ni 'ne- Ba-
bilonidto 'kwli, Nyisua -ha 'li, □wi yi, -te
e -nu, 'e -ha 'li 'a mu 'li, u 'beti 'a mu -tee.
Maki, 'n nu -ni, □wi yi 'na 'yu, e 'beti 'a
mu -tee.

¹⁴ Ba -nyinyi 'wio -tee, e 'mu□u nyibli -too
-ni, -e mo, a nuwe ni, □wi yi 'diaynu.

'Aan pepe -mu', -u ni 'li -Yusu 'Klusu -ji',
Nyisua bu -nyi 'a mu kubweene.

PIELI A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cri la

1 'Mō Simō Pielī □ntō, -ε yī 'a mō -mō 'criu -nī. 'Mō -Yusu 'Klīsu a -kuannunyo □ntō, 'nī mō 'a -mōnanyo* -we. 'A mō -mō', -v kuo -Yusu 'Klīsu □wlv yī, □wī yī -te -a nu 'a □wlv a yīkuole, 'a mō 'n yī -mō 'criu -nī. □wlv a yīkuole 'a 'mō, a bi 'lī yī, -a bi 'lī yī, ε yī -a mō 'nī -hēε -nī diaki. -Yusu 'Klīsu, nō- nu□o, -aan pēpe, □a kuo □nē □wlv yī, -koti ε 'sīi 'v yī, 'tī- ε 'nī 'jra□a lī nyibli lē. Ε nō- mō Nyīsuva, 'tī- ε mō -aan Wanyō.

2 Nyīsuva bu nu 'a mō □haande -mō, kō bu -nyī 'a mō kibuwēenle -we. 'Bū mō, 'a yīyīe kō -aan Kōkōnyō -Yusu a yīyīe 'bū yī kle nī -bīi -nī, 'ε mō □han-tī, ε dī -tebli a 'mō 'nī nu.

Ba □tu 'v 'klī, 'aan 'yrīnaabvī 'mō 'v yī 'sīi -nī

3 -Yusu 'Klīsu, nō- nu□o, □a yī Nyīsuva -mō', -ε da -a mō, 'kī -a kō -Yusu 'huēn-, -ba pa 'lī 'a -tī a 'yī'buuva 'kwli, kō, -aan 'yrīnaabvī 'mō -Yusu a 'yrīnaabvī yī 'wī, -ε 'sīi 'v yī. -Tē -a yī 'kī Nyīsuva, -ε -bī -Yusu a □gbeto, 'kī 'lī 'a 'klī a kunūnū 'kwli, ε -nyī -a mō -tebli a pēpe -mō' nī, -a 'yī -kō, -ε dī□e nu, -a 'mō 'klō yrayrv kō, ε kō, -aan 'yrīnaabvī, ε 'mō Nyīsuva a plō -blee -nī.

4 'Kī ε naa 'lī -tebli a 'mō 'kwli, 'ε -nyī -a mō -tebli gbagbī -mō', ε pū la lē, tī -hī la a tī 'yri, ε dī la -a mō -nyī. -Tēbli a 'mō, ε mō yūnō-tebli □ntō, 'kī 'v -a mō -mō. Kē- ε nu 'a nunuo, -ε dī□e nu, yīnyre-tebli -mō', -ε nī 'nē- 'klō kī, nyibli a '□wlv nūε -nī, 'a 'tū 'nī □ha 'a mō nu, kō, a 'mō Nyīsuva a □wlv kō.

5 Ε nō- nu□o, 'nī yī 'a mō -lee -nī, -ε mō, ba □tu 'v 'klī, 'a mō -mō', -v kuo -Yusu 'Klīsu □wlv yī, 'aan 'yrīnaabvī 'mō 'v yī 'sīi -nī. 'Bū mō, 'aan 'yrīnaabvī 'bū 'sīi 'v yī, ba □mō□ tō a kōkō lē.

6 'Bū mō, 'ba kō □tō, ba yī 'aan dīonv a naale -we. 'Bū mō, 'ba yī 'aan dīonv a naale, -ε -bī ba kō □wlv a 'līla. 'Bū mō, 'ba kō □wlv a 'līla, -ε -bī ba □tuu 'v Nyīsuva 'v.

7 'Ba yī 'v Nyīsuva nī □tūi -nī, -ε -bī ba nūnūε -nī, □wī yī 'dīayrv. 'Bū mō, 'ba nūnūε -nī, -ε -bī ba nūε nyibli a pēpe -we.

8 'Bū mō, 'ba 'cībī 'v -tebli a 'mō, 'a nunuo, -ε -bī 'aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsu a yīyīe 'yī 'lī□tī 'lī -we, bu mō dadv, 'tī- ε 'mō□v nu, 'aan □haan-tebli -mō', a dī nu, ε 'mō kle -bīi -nī.

9 Kēε, nyibli 'bū nī 'v, 'bū 'yē nī nu -tebli a 'mō, -ε -bī 'v 'wī□tī 'yī'dōnyō yī, -v 'yē nī yru lē. Nyibli a 'mō, ε -hru □nv -mō, -ε mō, -tebli -hūn -mō', v nī la, Nyīsuva 'wōwla□a nī.

10 'Na 'dīayrv -na, -tē ε nī 'mō lē, ba □tu 'v 'klī, -kōtī Nyīsuva da 'a mō nī, ε kō, 'ε -ha 'lī 'a mō, 'kī a 'mō □haan-tebli a 'mō nu. 'Bū mō, 'ba yī nūnale nī nī, a 'yī 'lī□tī 'lī -we, ba -hōn 'v Nyīsuva a 'hru wlvn yruyru.

11 'Ba yī□tī lē nī nī, -nyrvōw □ndv, Nyīsuva dī -nyī 'a mō 'hru, 'kī ba pa 'lī -aan Kōkōnyō kō -aan Wanyō -Yusu 'Klīsu a 'klō yrayrv -mō' 'kwli, -ε 'yē nī -we 'lī yruyru.

12 Nō- nu□o, 'nī 'tīε dī 'lī 'a mō -tī a 'mō, v tūε la 'a mō 'kwli lē pū, 'yē □bū a yī□e, ε kō, 'yē □bū a 'ble□e kva.

13 'Nī 'tīε nī 'klō, 'n yī□e nī, -ε mō, ε nu -tēε, 'kī □bū pū 'lī 'a mō -tī a 'mō 'kwli lē, -ε dī□e nu, a 'mō 'v -pleele' nī.

14 'N yī□e nī, -ε mō, 'na 'kōkōv a tī mī 'v nyre mō, □wī yī, -te -aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsu nu la 'mō 'a tōole.

15 'A -tī, 'n dī □tu 'v 'klī, 'mō 'a mō 'hru -nyī, -ε dī□e nu, -tī a 'mō, ε 'mō 'lī 'a mō 'kwli lē bi 'a -nē tī, 'yē □bū 'n 'kū.

Nyīsuva tūε nē -a mō nī, -ε mō, -Yusu 'Klīsu mō 'a 'Yū □nīō

16 Tī -hī la a tī 'yri, -a lee la 'a mō nī, -te -aan Kōkōnyō -Yusu 'Klīsu dī didie nu, 'kī 'lī 'a 'kīkūnūnū 'kwli. -Tī a 'mō, 'n lee la 'a mō, ε 'yī la hīdatī -mō', -tonyibli yī la 'lū -mō lē -hie 'pa-, 'kī 'lī 'waa dīonv a 'lūle-hīhie 'kwli. Kēε, -aan □gbeto a 'yīi 'yē la 'a -tī a 'yī'buuva nī.

17 Tī -mō' -kō 'yri 'a 'baī Nyīsuva -nyī la□a -tī a 'yī'buuva, -a nī la -tuo kī, □a 'wlvn la, -ε mō, Nyīsuva -mō', -kōtī a 'yī'buuva, -ε -hī 'v 'a -nē □dedede, ε pī la win, ε wen: «Nyīblo -bū, nō- mō 'na 'Yū, 'n -nūε -nī. Ε yī -nyī 'mō plō a bleele.»

18 -Aan 'mumu, -a nī la -tuo kī, -a kō -aan Kōkōnyō -Yusu 'huēn-, 'kī 'lī dūgba -mō', -ε kō 'lū Nyīsuva hlēε la 'lī -tī a 'mō, -aan nūi 'v yī la 'a win 'wlvn, -ε -huēn la 'lī yako 'kwli.

19 -Tē -a 'yē la dē a 'mō, ε nu□o nī, -tī -bū, Nyīsuva a winwlvn-hanyō* hla la, □a kuo □nē □wlv yī -tēε, -aan □wlv a yīkuole a 'mō 'ε bīi kle. 'A -tī, 'waa -tī a 'mō, ba pū□v nūa yī bu -tēε, -ε nu□o, ε 'wī□tī 'napī yī, -ε yī wlvn, 'kī 'lī halo 'nyī. 'Ba 'cībī 'v 'a nūa yībūpūpū, ε 'mō□v gba -gbagba, ε 'mō -nyre a -nyunye kī yē. -Nyre 'bū -nyē, -ε -bī -nyrajrunyahroyε -mō', nyibli yī□tī 'nī 'yē, 'ε yī wlvn. Ε □hen 'nyre, -Yusu 'Klīsu a -nyre dī 'n wlvn, 'kī 'lī 'aan □wlv kī.

20 Dē gbagbū, 'n yī 'a mō -lee -nī, ε nō- mō: -Tī -bū, Nyīsuva a winwlvn-hanyō hla la, tī □dv -hī la a tī 'yri, 'tī- v 'cri la, 'kī 'lī Nyīsvacrīn 'kwli, nyīblo □dv 'yī 'lī□tī 'lī -we, bu -hūhīa□a kle, 'kī 'lī 'a □gbeto a 'klī 'kwli, 'bū 'yī 'lī Nyīsuva a -Hīhiu* a 'klī 'kwli 'pa-.

21 -Tē Nyīsuva a winwlvn-hanyō, v yī la hle, ε 'yī la 'lī 'waa dīonv a 'klī 'kwli 'pa-,

kee, Nytsua a -Hihiu, no- yu la □nu 'klt -nyi, 'u hle la -ti -mu', -ε -hwen 'li Nytsua -mo'.

2

Ba □tu 'aan dtonv 'yie, 'ki 'v hitoonv a -ta'

(Judt 4-13)

¹ Ti -hi la a ti 'yri, hwinwlon-hanyv, nu- ni la 'li Nytsua a dako 'nyi. Ke- ε di 'mu □ti, ti -bu 'yri, hitoonv 'mu 'li 'a mu 'nyi 'hru -ni -we, v 'mu hitoole -to- ni, -ε di nyibli a 'klo yi nyre. Hitoonv a 'mu, v 'yi 'li □ti 'li -we, bu wen Kukonyo -Yusu 'Klusu a -ti ki, -ε wa mo □nu, 'ki 'v 'waa de 'kuku a -ta'. -Te v ni 'a nunuo le, 'a -ti ε 'yi 'li ti -hwohwi □dv 'li -hie, Nytsua a -bati 'mu □nu klo, v 'mu bu -we.

² Nyibli di kuv 'waa nunu-teblt -hwin □wien le. 'Waa -ti, nyibli di hla 'u Nytsua a □huan'hru -ti 'yie le.

³ Hitoonv a 'mu, v □tui 'waa 'bio a -teblt ca -mo dtakt. No- ko -ti, 'u ni hi, 'u kee ne 'a mu, -ε di □e nu, v 'mu 'aan -teblt gba. Kee, kuv la 'li bu, Nytsua -yra la □a ni, 'ki bu puu la □nu -bati le, ε 'mu □nu bu -we.

⁴ E mo -tee, ti -hi la a ti 'yri, Nytsua a leleny -bi -mu', -v nu la de 'kuku, Nytsua 'yi la 'waa nyat -yru, 'ε pu la 'li □nu na -mu', -ε 'ye ni jre 'nyi. 'Ki v ni 'li halo 'nyi, 'v □tui □nu 'yie, ε 'mu □v gba -gbagba, -nyrowo -mu' -ko 'yri Nytsua di 'v nyibli -bati le -puu -ni, ε 'mu 'v nyre.

⁵ 'Ya 'v 'lu de, ti -hi la a ti 'yri a nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu la 'v Nytsua 'v, ε 'yi la 'waa nyat -yru -we, 'ε nu la □a, 'nie 'ε 'yi la, 'ε -we la nyibli a 'mu bu. E 'yi la 'waa 'yee □dv -wa. Noe ni -do, no- ε -wa, ε ko nyibli ni □hlon'hwen -bi 'hwen, -koti ε yi la nyibli 'ni -lee -ni, -ε mo, 'waa 'yrinaabwi bu 'sii la 'v yi.

⁶ 'Ya 'v 'lu de, 'du -mu', -v mo Sodomo ko Gomolt, -te 'a nyibli ni la yunyre-teblt, Nytsua klo la □nu ni, 'ε nu na, 'ε pu la □nu 'to pepe. 'Ki ε naa 'v, 'ε to □ne nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu 'v □v, -ε mo, ke- 'waa -ne di 'mu □ti -nyrowo □dv.

⁷ Ti -mu' -ko 'yri ε mi la 'v 'du a 'mu 'to pu mo, ε 'hroo la nyiblo -mu', -ε mo Loti ni, -koti 'a 'klo 'sii la 'v yi. Yunyre-teblt a 'mu, 'du a 'mu 'a nyibli ni la, ε 'ni -blee □e la Loti a 'mu 'a plo.

⁸ Loti a 'mu, -ε ko 'klo 'sii la 'v yi, 'ki ε 'ti la 'li nyibli a 'mu 'nyi, -v ko 'klo -nyre la yi, 'a -ne -nyrowo, 'ε yi la yunyre-teblt a 'mu 'ye, v ni la, 'ε yi la 'waa pupwin -hwin 'win. De a 'mu, ε yi la 'a □wlv 'ni di dtakt, -koti ε no- mo -bi, ε 'sii la 'v yi.

⁹ -Teblt -mu', -ε -hi la, ε tve □ne -a mo □o ni, -ε mo, Nytsua yi 'hru -mu', ε di na ni, ε 'mu 'a nyibli wa, -v ni 'li le □teele 'kwli. -Teblt a 'mu, no- tve □ne -a mu -we, -ε mo,

ε yi 'hru -mu' ni, ε di na, nyibli -mu', -v ko 'klo -nyre yi, ε 'mu □nu bu □tu, -ε di □e nu, -batipu-nyrowo 'bu nyre 'v, ε 'mu □nu □hwen □tu.

¹⁰ Seyt-seyt, nyibli -mu', Nytsua di □hwen □tu dtakt, ε 'mu 'v nyibli -bi 'v -hi, nu- mo nyibli -mu', -v 'cibi 'v yunyre-teblt a nunuo, 'waa □wli -hwe, ε ko, -v 'ye ni -hua -bu □tuu 'v Nytsua 'v.

Hitoonv -mu', -v ko -ti 'n lee ne 'a mu, v 'yi □dedede a huann -ko. U 'ni -pu □v nyiblo □dv nua yi bu, mo, v 'ni -pie □e Nytsua a leleny -we, -v ko -ti a 'yi'buuba, 'v -he □nu 'yri le.

¹¹ Mo, Nytsua a leleny -mu', -v ni 'klt ki, -v -hi 'v hitoonv a 'mu 'v, v 'ni -yee □e li hitoonv a 'mu -ti, 'ki 'v Nytsua ye'.

¹² Nyibliu a 'mu, v 'yi 'lule-hihie -ko. 'Waa nunuklo 'wli □i 'wan bu a mamu a nunuklo yi. 'Wan bu a mamu a 'mu, v ni 'v bu, 'ki nyibli 'mu □nu klo, v 'mu □nu 'la. -Teblt -mu', hitoonv a 'mu, v 'ye ni yru' le, no- v 'cee -ni. E mo -tee, Nytsua di -we □nu bu, □wi yi 'wan bu a mamu.

¹³ Nytsua di pu □nu □hwen, □wi yi, -te v ni, 'v pi nyibli □hwen'. 'Waa plo a bleele ni -do, no- mo bu nu 'a -ne yunyrede, 'waa □wli -hwe. Mo, 'ye □bu -nyre', v ni □e ni. 'Bu mo, 'ba 'kukue 'v dediile' le, 'bu ni 'li 'a mu 'nyi, 'waa nunuklo nie ne 'a mu -twi, -koti v tve hitoole, 'v kee ne 'a mu. -E -bi de a 'mu, ε ni □nu dodu.

¹⁴ 'Waa de ni -do, v yi 'lu -mo le -hie, no- mo bu pe 'lawlunugbi -mo. 'Waa 'klt 'ni -we □e 'li, 'ki bu nu yunyre-teblt. 'Bu mu, 'bu 'ye nyibli, -v ko □wlv a ykuole □yi bu -ku, -ε -bi v kee □nu ni, -ε di □e nu, 'waa 'mumu, v 'mu de 'kuku nu -we. 'A -ne ti, nyibli a -teblt, no- v □tuu ca -mo. Kee, Nytsua a -bati di □nu 'ni klo.

¹⁵ U hie 'v Nytsua a 'hru bu, 'v yi 'wan. Winwlon-hanyv -mu', -ε ko 'nyre -mo la Balamu, -ε mo la Boso a 'yu, yunyreklo ni -do -mu', ε ni la, no- nyibli a 'mu, v ni -we. 'Ki ε nee la 'li de -huan 'nyi, -ε di □e nu, ε 'mu 'wliye 'ye.

¹⁶ Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mo, -nyrowo □dv, Balamu a 'mu, -ε nu la de 'kuku, ε ni la 'hru wlon. -E -bi 'ki Nytsua naa 'li 'kasra □dv a win 'kwli, 'ε nu □o, 'kasra a 'mu, -ε 'ye ni 'ple le, 'ε hlee 'li Balamu a 'mu -mo, 'ε yi □i -mo 'ple, 'ε ka Balamu a 'mu 'a 'hru yi, -ε di □e nu, ε 'ni □ha 'ki yunyrede nu mo mu de.

¹⁷ Hwinwlon-hanyv -mu', -v ko -ti 'n lee ne 'a mu, -v kee nyibli, v 'wli □i 'niebuiti yi, -v ma 'li 'kwli le. U 'wli □i 'nujmt yi -we, pepe yi -hie -ni, 'ε ni □e, 'nu a 'mu, nyibli yi -ple, 'ki ε 'ye ni di. 'Waa -ne bunule -mu', Nytsua -we -mo, 'ki 'v □nu -mo, no- mo 'li halo nma 'nyi.

18 U nbe bu 'yaa 'l' win, bu pu 'waa dɔnɔ a -pli, 'b pi windɔ -mu', -ε 'ye ni da ɔdedede, 'b ɔmweεε le, 'kɪ bu kaa nyibli -mu', -v ɔtɛ -hon 'l' nyibli -mu' 'nyl, -v 'yi Nyɪsɔa a 'hru -yi, 'v -hweεε, 'kɪ nyibli a 'mu, bu nu -tuɔɔmlɪ nɪ -do -mu', 'waa ɔwlɪ -hwe,

19 'v yi nyibli a 'mu -lee -nɪ, -ε mɔ, nyibli ɔdu 'yi ɔnu win kɪ -kɔɔ -nɪ, 'a -tɪ, 'a -ne ɔdedede 'waa ɔwlɪ di -hɔa, v -we 'l' bu nu ɔo nɪ. ɔTagbi, hɪtɔɔnyɔ a 'mu, -v ni 'puplɛ lɛ, dɛ 'kuku, nɔ- kɔɔ ɔnu win kɪ. 'Bɪ a yi ɔe nɪ, -ε mɔ, dɛ -bɔ, -ε kɔɔ -tonyiblo win kɪ, nɔ- kɔ ɔkoyu -tonyiblo a 'mu ε -mɔ.

20 'Bɔ mɔ, nyibli 'bɔ yru -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ, -ε we nyibli, ε kɔ, 'bɔ hie 'b 'kɔ -bɔ a yɪnyre-teblɪ bu, -ε yi nyibli yre nyre, kɛɛ, 'bɔ gba tɪ gbi, 'tɪ- 'bɔ ɔtu yɪnyre-teblɪ a 'mu a nunuɔ -wlu dɛ, 'tɪ-teblɪ a 'mu 'bɔ kɔɔ ɔnu win kɪ, -ε -bɪ 'a dɛ yrayrɔ -mu', v ni, ε di nyre yi dɪakɪ, ε 'mu 'b 'a yi-hedɛ 'v -hi.

21 -Tɛ ε nɪ 'mu lɛ, ε di nu wen -tɛɛ, 'kɪ 'b ɔnu -mɔ, 'kɪ v 'nɪ 'yie wen 'l' 'hru -bɔ, -ε 'sii 'v yi, 'ε -hi 'v bu yi 'hru a 'mu -tɛɛ, 'tɪ-bɔ hie 'bɔ bu, bu 'ye nɪ ɔtuu 'kɪ 'v -tɪ -bɔ, Nyɪsɔa yi ɔnu -lee -nɪ.

22 Dɛ -bɔ, -ε yi nyibli a 'mu kɪ ye, ε kɔ 'ledɔ, 'ε tɔɛ ɔne nyibli. 'Ledɔ a 'mu, ε nɔ- bɔ: Dɛ -bɔ, -gbi -wle, nɔ- ε yi di dɛ. U wen 'nɪ dɛ: Bɔɔ -bɔ, v -we -puplɛ -mɔ -tɛ tɪ nɛ -bɔ, ε nɔ- mi 'l' 'blu 'nyɪ bu pɛ mɔ dɛ.

3

-Yusu 'Kɪsɔ di 'nɪ di dɛ

1 'Na nɪnatumupɔ -na, 'crɛn -bɔ, 'n yi 'a mu -mɔ 'crɪn -nɪ, ε nɔ- mɔ 'hɔɛn a 'crɛn. 'Kɪ 'l' 'crɪn nɪ 'hɔɛn a 'mu 'kwli, -teblɪ -mu', a -we yiyie -mɔ, nu- 'n yi 'a mu -mɔ 'crɪ -nɪ, 'nɪ pɪ 'l' 'a mɔɔɔ 'kwli, -ε di ɔe nu, a 'mu 'v -pleelɛ 'nɪ, a 'mu -teblɪ a 'mu 'lɔ -mɔ lɛ -hie -tɛɛ.

2 -Tɪ -bɔ, Nyɪsɔa a winwɔn-hanyɔ* hɛ lɛ, yi-hɛ-nyre a tɪ 'yri, 'n -hweεε nɪ, bu bi 'l' 'a mu 'kwli lɛ. -Tɪ -bɔ, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ, -ε mɔ -aan Wanyɔ, ε lee nɛ 'a mu ba nu, bu bi 'l' 'a mu 'kwli -we. 'Kɪ ε naa 'l' 'a -kuannunyibli -mu', ε ya 'a mu yi, 'ε tɔɔ nɛ 'a mu -tɪ a -tɛɛ.

3 Dɛ gbagbɔ -mu', 'n -hwe ba yi, ε nɔ- mɔ: Tɪ -mu', -ε kɔ 'yri 'kɔɔ di 'v bu -wɛɛ -nɪ, nyibli di 'nɪ di, yɪnyre-teblɪ a pɛpɛ -mu', 'waa ɔwlɪ -hwe, v 'mu ɔv nu.

4 Kɛ- v di pu: «-Bɪ' -Yusu 'Kɪsɔ nɪ 'kɪ yi 'l'?' ɔBɪ ε 'yi la lɛ -pɔ, -ε mɔ, ε di la 'nɪ di dɛ?» -Aan 'baɪnɔ 'kuku lɛ, 'ε 'ye -hɔan nɪ di. Kɔɛ la 'l' tɪ -mu', -ε kɔ 'yri Nyɪsɔa nu la 'kɔ 'yie bu, -tɛ -teblɪ nɪ la 'mu, kɛ- ε 'tɛ nɪ 'mu. ɔDedede, nɔ- 'yri 'cɪɪ -nɪ.

5 Nyibliɔv a 'mu, -v ni 'puplɛ lɛ, v 'nɪ -hɔaɔa bu yru ɔo lɛ, -ε mɔ, see la, Nyɪsɔa pu la win, 'ε nu yako kɔ -tɔtɔ 'hɔɛn-. 'Kɪ ε

naa 'l' 'nie 'kwli, 'ε nu -tɔtɔ, 'ε -hɪhɪa -tɔtɔ kɔ 'nie 'hɔɛn- 'yi lɛ.

6 'Nie nɪ -do a 'mu, ε nɔ- ε -nu, tɪ -hi la tɪ 'yri a 'kɔ, 'ε -we la ɔa bu, tɪ -mu' -kɔ 'yri 'yiyinie gbagbɔ 'yi la, 'ε ka la 'kɔ a pɛpɛ kɪ.

7 Nyɪsɔa a ɔgbɛtɔ, nɔ- pu la win dɛ, -ε mɔ, yako kɔ -tɔtɔ 'hɔɛn-, -a yi kɛ 'ye, 'kɪ v di 'v nɪ, ε 'mu -nyrɔwɔ -bɔ kɪ ye, -ε kɔ 'kwli ε di 'l' na -nuu -nɪ, ε 'mu -tɔtɔ kɔ yako 'hɔɛn- hien -nɪ pɛpɛ. Yako kɔ -tɔtɔ 'hɔɛn-, v nɪ 'v -nɪnɪ, -batipɔ-nyrɔwɔ 'mu 'v nyre, -ε kɔ 'kwli Nyɪsɔa di 'v nyibli -mu', -v 'ye nɪ ɔtuu 'bɔ bu -we.

8 'Na nɪnatumupɔ -na, ε kɔ dɛ gbagbɔ, -kɔtɪ -ε 'ye nɪ di 'a mu -mɔ nɪ -hru. Dɛ a 'mu, ε nɔ- mɔ: 'Kɪ 'v Nyɪsɔa ye', -nyrɔwɔ nɪ -do mɔ 'yri a 'miliwɔ nɪ -do, kɔ, 'yri a 'miliwɔ nɪ -do mɔ -nyrɔwɔ nɪ -do -we.

9 Nyibli -bɪ a 'lule-hihie, ε nɔ- mɔ: Kɔkɔnyɔ Nyɪsɔa, ε yi -wɛn ke', kɔ, dɛ -bɔ, ε pu lɛ, ε di la nu, ε 'nɪ -nu ɔo lɔɔ. Kɛɛ, ε 'yi lɛ -nɪ. E 'wɪɔɪ, ε kɔ ɔwɔ a 'lɪa, 'kɪ 'v 'a mu -mɔ'. E yi -nyi 'a mu 'hru, 'kɪ ba hie 'v dɛ 'kuku, a nɪ bu, -kɔtɪ ε 'nɪ -hɔaɔa lɪ, 'kɪ nyibliɔv bu 'wan. Kɛɛ, dɛ -bɔ, ε -hwe, nɔ- mɔ nyibli a pɛpɛ bu hie 'v dɛ 'kuku a nunuɔ bu.

10 -E -bɪ 'kɪ, tɪ 'bɔ nyre 'v, ε mɔ -tɛɛ, Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ di 'nɪ di dɛ. -Nyrɔwɔ -mu', ε di ya, nyibli ɔdu 'yi ɔɪ -yi. 'A 'lɪdidie di 'wɪɔɪ 'yiyirinyɔ a 'lɪdidie yi, -ε yi di tɪ -mu' -kɔ 'yri v 'ye nɪ -ple 'bɔv. -Nyrɔwɔ a 'mu, Kɔkɔnyɔ -Yusu di ya, -tonyibli di 'wɪn -cici gbagbɪ, kɔ, yako 'mu 'wan, -teblɪ a pɛpɛ, -ε nɪ 'l' yako yi, ε 'mu hin pɛpɛ, -tɔtɔ kɔ -teblɪ a pɛpɛ -bɔ, -ε nɪ 'nɛεε kɪ, ε 'mu 'wan.

11 -Tɛ -teblɪ a pɛpɛ di bu-wɔwe lɛ nu, 'a -tɪ, 'aan 'yriɪnaabɔ kɔ bu 'sii 'v yi. 'Kɪ a kɔ ba nɪ 'l' Nyɪsɔa -ji' pɛpɛ, ε kɔ, a 'mu 'bɔv ɔtuu -nɪ, 'kɪ 'l' 'a -nɛ ɔdedede 'kwli.

12 Ba -ple -nyrɔwɔ -bɔ, Nyɪsɔa di ya, a 'mu 'v 'klɪ ɔtu -we, -ε di ɔe nu, -nyrɔwɔ a 'mu, ε 'mu 'v nyre -tɛ tɪ nɛ -bɔ. -Nyrɔwɔ a 'mu 'kwli, yako di 'nɪ hin, kɔ, ε 'mu 'wan, kɔ, -teblɪ a pɛpɛ -nɪ 'l' yako yi, ε 'mu hin pɛpɛ.

13 Kɛɛ, Nyɪsɔa pu 'lɔɔ nɪ, -ε mɔ, ε di nu yako yrayrɔ kɔ -tɔtɔ yrayrɔ 'hɔɛn-. 'Kɪ 'l' -tɛ a 'mu, ɔhaan-teblɪ nɪ -do, nu- nyibli di 'l' -nuu -nɪ. Nɔ- mɔ dɛ, -a yi -ple.

14 Nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ yi 'a mu -lee -nɪ, 'na nɪnatumupɔ -na, -tɛ a yi -nyrɔwɔ a 'mu -ple, Kɔkɔnyɔ di ya, ba ɔtu 'v 'klɪ, 'aan 'yriɪnaabɔ 'mu 'v yi 'sii -nɪ, -ε di ɔe nu, Kɔkɔnyɔ 'bɔ -di dɛ, 'bɔ ye 'v 'a mu bu, a 'nɪ ɔha 'l' dɛ 'kuku 'nyɪ nɪ, kɔ, kɪbɔwɛɛnɛ 'mu 'l' 'aan ɔwɔv kɪ nɪ.

15 Bɔ bi 'l' 'a mu 'kwli, -ε mɔ, dɛ -ni ɔe, -aan Kɔkɔnyɔ -Yusu 'Kɪsɔ, 'a 'lɪdidie 'ε 'tɛ -wɛn ke', ε nɔ- mɔ, ε kɔ ɔwɔv a 'lɪa, 'ε -hweεε, 'kɪ nyibli bu kɔ 'hru, bu hie 'v 'waa

de 'kuku bu, -ε di□e nu, ε 'mu □nu wa. Pɔɔɔ,
-ε mo -aan 'ɔayi, -a -nɔɔ -ni, 'ki 'li 'a 'crɛn
'kwli, -tebli a 'mu, 'n hle, ε hla□a ni. □Tɔ
-mu', Nyɔsɔa -nyi□e, nɔ- ε -nu, 'ε 'cɔ 'crɛn
a 'mu.

¹⁶ 'Ki 'li 'a 'crɛn a 'mu 'kwli, 'bu yi -tidu
a 'mu ni 'cɔ, -ti ni -do -bu, 'n hle, ε nɔ- ε
hle -wɛ. Kɛɛ, -tebli -bi, -kɔti ε hle, 'ki 'li 'a
'crɛn 'kwli, ε kla 'mu. Nyibli -mu', -v 'yi
□tɔ -kɔ, ε kɔ, -v 'yi □wɔ -kɔ -wɛ, -ti -bu, ε
hle, v yi□i 'ni 'cɔci -ni, □wɔ yi, -tɛ v ni, 'b
yi Nyɔsɔa a win a 'kɛti -bi 'cɔci -ni.

¹⁷ 'Na nɔnatumupu -na, 'a mu -mo -bi, a
-wɛ -tebli a 'mu, 'a yiyie -mɔ. 'A -ti, 'n yi
'a mu 'ni -lee -ni, ba □tu 'aan dɔɔɔ 'yie,
-ε di□e nu, nyibli -mu', -v 'ye ni □tuu 'v
Nyɔsɔa 'v, v 'ni □ha 'a mu -kaa -ni, a 'ni
□ha □nu □wien kɔɛ, kɔ, -tɛ -mu', a 'blee 'v
kɔa, a 'ni □ha 'v -wlu -hɔn.

¹⁸ Kɛɛ, ba 'cibi 'v, ba kɔɛ -aan Kɔkɔnyɔ
-Yusu 'Kɔsɔ □wien, -ε mo -aan Wanyɔ, -ε
di□e nu, ε 'mu 'a mu □haandɛ -mɔ nu,
□haandɛ a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni, kɔ, 'a
yiyie a 'mu, ε 'mu kle -bii -ni -wɛ. Nyibli
a pepe bu -nyi□e -ti a 'yi'buɔa, -tɛ ti ne
-bu, kɔ -tɛ ε tɛ yi bu. Kɛ- bu ni 'mu.

2

SAAN A YI-HECRIEN
ε 'cru la

-Yusu 'Klisu, no- mo Nyisva a Win, -ε
yi -a mu 'klo yrayru -nyi

1 Nyiblo -mu', -koti -a yi 'a mu -mo 'cru
-ni, ti -mu' -ko 'yri Nyisva 'ye la 'klo ni ni,
ε ni la 'klo. -Aan [g]betu, -a 'win 'a win ni,
-aan 'yii 'ye[ε], ε ko, -aan dabu 'b -hren[ε]
le. Nyiblo a 'mu, ε no- mo Nyisva a Win
-mu', -ε yi nyibli 'klo yrayru -nyi.

2 Nyisva, no- too ne -a mu 'klo yrayru a
'mu yi, [a] 'ye[ε], [a] yi 'a mu 'a -ti -lee -ni.
'Klo yrayru -mu', ε 'ni -we[ε] 'li. Kuε la 'li
bu, 'ki 'klo yrayru a 'mu, ε ni 'li -aan 'Bat
Nyisva 'hvi bu, -te ti ne -bu, Nyisva 'ε too
[ne -a mo]o yi.

3 De -bu, -aan 'yii 'ye, ko -aan nu 'win,
no- ko -ti -a yi 'a mu -lee -ni, -ε di[ε]e nu,
a 'mu -a mu ke' bi, a ko -a mu 'huen-, -a
'mu 'li 'kibia 'li ko, ko, -a 'mu -mve. -A mu
-mo -bi, -mumve a 'mu, -a -mve, -a ko -aan
'Bat Nyisva 'huen-, -a mu -mve, ε ko 'a 'Yu
-Yusu 'Klisu 'huen-.

4 -Ti a 'mu, -a yi 'a mo]o -mo 'ni 'cru -ni,
-ε di[ε]e nu, -aan dovu 'mu [ce.

Ba naa -nyre'

5 Nyisva mo -nyre [nto. 'Ki 'li[ti] 'hvi,
halo 'yi 'li -ni. Titie -mu', -a 'win 'li -Yusu
'Klisu wlon, 'ti- -a -pi 'a mu, ε no- -bu:

6 'Bu mo, [ba yi le ni pi, -ε mo, -a ko
Nyisva 'huen- -a -mve ni, 'ti- [ba 'te yi 'li
halo 'nyi le ni ne, -ε -bi ε [hen 'nyre, -ε mo,
-a mo hulekonyibli [nto, 'ti- -a 'ni -na[a li
'hu -mu', -ε 'sii 'v yi.

7 Kee, 'bu mo, [ba yi -nyre' ni -nee -ni,
-te Nyisva -nu, 'ε ni 'li -nyre 'kwli, -ε -bi ε
[hen 'nyre, -ε mo, -a ko -aan 'bio 'huen-, -a
-mve ni, ε ko, Nyisva a 'Yu -Yusu 'Klisu a
-hlv 'ε 'wowe -aan de 'kuku, -ε di[ε]e nu, -a
'mu 'v yi 'sii -ni.

8 'Ya 'v 'lu de, 'bu mo, [ba yi le ni pi, -ε
mo, -a 'ni -nu]o li de 'kuku, ε 'wi yi, -aan
dionv -a keε -ni, 'ti- Nyisva a -ti a -tee 'ε
'yi 'li -aan [wli ki -ni.

9 Kee, 'bu mo, [ba yi[ti] ni yru, -ε mo, -a
ni de 'kuku, -ε -bi -a -we 'li -ba kuo Nyisva
[wlv yi ni, -ti -mu', ε hle, ε ni[ε]e ni. -Ti a
'mu, ε no- mo, ε di -aan de 'kuku 'ni 'womla
-ni, ε 'mu 'v -a mu yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a [g]betu
yi, -ε di[ε]e nu, de -hvan [dv 'ni [ha 'li -a mu
'li ni.

10 Kee, [ba yi le ni pi, -ε mo, -a 'yi de
'kuku -nu, ε [hen 'nyre, -ε mo, Nyisva mo
hulekonyo [nto, 'ti- 'a win 'yi 'li -aan [wli
ki -ni.

1 'Na 'yonv -na, 'n yi -ti -bu 'ni 'cru, 'ki 'v
'a mu -mo, -ε di[ε]e nu, a 'ni [ha de 'kuku
nu. Kee, 'bu mo, nyiblo 'bu nu de 'kuku, ba
ko 'a yiyie, -ε mo, -a ko nyiblo, de 'kuku 'yi
'li -ni. ε no- nyra 'v -aan 'Bat Nyisva 'hvi
bu, 'ε de[ε], 'ki 'v -aan -ta'. Nyiblo a 'mu, ε
no- mo -Yusu 'Klisu.

2 ε no- -he -cohlun*, 'ε 'ku, 'ki 'v -aan
-ta'. ε no- Nyisva neε 'li, 'ε 'wowe -aan
de 'kuku. ε 'yi -a mu ni -do a de 'kuku 'pa-,
ε 'ni 'womla[a li[ti], keε, nyibli a pepe -mu',
-v ni 'ne- 'klo ki, nu- ko de 'kuku ε 'wowe
-ni.

Nyiblo -mu', -ε yi Nyisva, ε [tui 'v]v ni

3 'Bu mo, -ti -bu, Nyisva yi -a mu -lee -ni,
[ba yi 'v]v ni [tui -ni, no- di -a mo]o -too
-ni, -ε mo, ε mo -tee, -a yi[ε]e ni.

4 'Bu mo, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pu le, ε yi[ε]e
ni, 'ti- 'bu 'ye ni [tuu 'v 'a win 'v, -ε -bi ε
mo hulekonyo [nto, 'ti- -ti a -tee 'yi 'li 'a
[wlv ki -ni.

5 Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yi 'v Nyisva a
win ni [tui -ni, ε 'wi yi, ε no- nve Nyisva
-tee. 'Bu mo, [ba yi 'v Nyisva ni [tui -ni,
ε tue [ne yi, -ε mo, -a ko Nyisva 'huen-, -a
-mve ni.

6 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pu le, ε ko Nyisva
'huen-, v -mve ni, -ε -bi ε hlee yi, -te -Yusu
'Klisu ni la nuna, ke- bu nu nuna -we.

7 'Na ninatumupu -na, tetebu -bu, 'n yi
'cru, 'ki 'v 'a mu -mo', ε 'yi tetebu yrayru
'pa-, a 'yi -hvan ni 'win. Kee, -ti ni -do
-mu', v lee la 'a mu, ti -mu' -ko 'yri v [tu la
-Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, -ti ni -do a
'mu, ε no- [nto.

8 Kee, 'ki 'li 'kibia -bi ki, -ti -bu, 'n yi 'cru,
'ki 'v 'a mu -mo, ε 'wi[ti] tetebu yrayru yi.
-Yusu 'Klisu a 'yrinaabu too ne -a mu ni, -ε
mo, tetebu a 'mu, ε mo -tee a tetebu [nto.
'Aan 'yrinaabu tue ne -a mu ni -we. -A
yi[ε]e ni, -ε mo, ε mo de yrayru [nto, -koti
halo yi 'li 'ni -we, -tee a -nyre -we -nyinye
-mo.

9 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu pu le, 'ki ε ni 'li
-nyre 'kwli, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio -Yusu a
nyibli, -ε -bi ba ko 'a yiyie, -ε mo, 'ki ε 'tue
ni 'li halo 'nyi.

10 Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nve ne 'a 'bio,
'ki ε ni 'li -nyre 'kwli. [Dedede 'yi 'li 'a
[wlv ki -ni, -ε -we 'li -bu nu]o, bu nu de
'kuku.

11 Kee, nyiblo 'bu ni 'v, 'bu yraa ne 'a 'bio,
ε 'wi[ti], 'ki ε 'tue ni 'li halo 'nyi, 'ε neε 'li
halo 'nyi le. ε 'ni 'ye[ε]e li [dedede, halo a
-ti.

A 'ni 'nve 'li 'klo -bu a -tebli

12 'A mu 'yonv -mu', 'a mu ko -ti, 'ni yi
'cru, -ε nu]o, de -mu', -Yusu 'Klisu nu, 'a -ti,
Nyisva 'womla 'aan de 'kuku ni.

13 'A mu 'baunu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yri Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mo -bi, 'n yi 'cru 'a mu -mo -we, -koti a -ha 'u Satan, -e mo 'kuo -houn* a nyiblo gbagbu 'hru wlon, -e ko 'klo a yunyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

14 'A mu 'yonu -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi Nyisua ni, -e mo -aan 'Bai. 'A mu 'baunu, 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a yi nyiblo -mu' ni, -e ni la 'u, ti -mu' -ko 'yri Nyisua 'ye la 'klo ni ni. 'A mu gbloyo -mu', 'n yi 'cru 'a mu -mo, -koti a ni 'ku ki, 'a □tu Nyisua a -ti bu, 'ku 'li 'aan □wli ki, 'a -ha 'u Satan 'hru wlon -we, -e ko 'klo a yunyinyre -hi 'u 'a -ne □dedede.

15 'A 'ni 'kue 'li 'klo -bu 'a -tebli □wien le, ko a 'ni 'nue 'li klo -bu a -tebli. 'Bu mo, nyiblo 'bu nue 'klo -bu a -tebli, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi -aan 'Bai Nyisua -nue -ni.

16 -Te 'klo -bu a -tebli ni 'mu, e no -bu: yunyire-tebli -mu', nyibli -hue bu nu, e ko -tebli -mu', -e ko ca nyibli -ko, ko -tebli -mu', -koti nyibli 'u 'yee 'li 'waa dionu, -tebli a pepe a 'mu, 'ku e -huen 'ne- 'klo -bu ki. E 'ni -hon□o 'li -aan 'Bai Nyisua mo.

17 Ba ko 'a yiyie, -e mo, 'klo -bu, e di bu 'ni -we, -tebli a pepe -bu, -e ko ca nyibli -ko, e di -we bu. Kee, nyiblo -mu', -e ni Nyisua a kiweenle, e di ni 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li.

Ba □tu 'aan dionu 'yie, 'ku 'u nyibli -mu', -u yraa -Yusu 'Klisu -mo

18 'Na 'yonu -na, ti -mu', -e hie 'li, 'klo -bu, e 'mu 'li -we, e 'yi -hu. 'A 'wun ni, -e mo, le'booti 'yri, -Yusu 'Klisu a yraanyibli di 'ni di. E mo -tee, -a yi□e ni, -e mo, ti -bu, -a ni ki, -Yusu 'Klisu a yraanyibli -huchui, nu -di. 'Waa 'Ididie tue ne -a mu ni, -e mo, le'booti, no -a ni ki.

19 Yraanyibli a 'mu, 'ku u ni la 'ne- -a mu 'nyi, kee, sey-sey, u ko -a mu 'huen-, -a 'yi -huan de ni -do ni -he. No- ko -ti 'u -hon 'ne- -a mu 'nyi. 'Bu mo, 'bu mo wen -aan nyibli, 'ku u 'tue di wen 'ne- -a mu 'nyi ni. De a 'mu, e nyre 'u ni, -e di□e nu, -a 'mu□u le yru, -e mo, u 'yi la -aan nyibli 'pa-.

20 'A mu -mo -bi, -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu 'a -Hihiu* ni. E no- nu□o, 'aan pepe, 'a yi de -bu, -e mo -ti a -tee.

21 'Bu mo, 'ni yi 'a mu -mo 'ni 'cru -ni, 'ni -pu□u le, -e mo, a 'yee -ti a -tee ni yi. 'N yi 'cru 'a mu -mo, 'mu□u hla, -e mo, a yi -ti a -tee ni, ko, 'a yi□e -we, -e mo, 'ku 'li -ti a -tee a 'mu 'nyi, hi 'yi 'li -ni.

22 Nyu- mo hinyo 'li? Hinyo, no- mo nyiblo -mu', -e pi le, -e mo, -Yusu 'Klisu, e 'yi Wanyo -mu', Nyisua pu la le, e di la ya 'pa-. Nyiblo -mu', -e 'yi -aan 'Bai Nyisua ko 'a 'Yu 'huen- a -ti ki -wen, no- mo -Yusu 'Klisu a yraanyo.

23 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi Nyisua a 'Yu a -ti ki -wen, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'yi -Yusu 'Klisu a 'Bai -yi. Kee, nyiblo 'bu yi 'u□u nyibli yi ni -hleε -ni, -e mo, -Yusu 'Klisu mo Nyisua a 'Yu □nuo, nyiblo a 'mu, e no- yi -Yusu a 'Bai Nyisua.

24 'A mu -mo -bi, -tebli -mu', a 'wun, kue la 'li ti -mu' 'yri bu, -e ko 'yri u □tu la 'u -Yusu 'Klisu a -ti a hihla -wlu, ba nu□o, -tebli a 'mu, bu ni 'li 'aan □wlu ki. 'Bu mo, 'bu 'tue ni 'li 'aan □wlu ki, -e -bi a ko Nyisua a 'Yu ko 'a 'Bai 'huen-, a 'tue di -mue.

25 Nyisua a 'Yu pu 'li□u ni, -e mo, e di -nyi -a mu 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'li.

26 Nyibli -mu', -u -hue -bu kaa ne 'a mu, nu- ko -ti 'n yi 'a mu -mo 'cru -ni.

27 'A mu -mo -bi, Nyisua a -Hihiu -mu', -Yusu 'Klisu -nyi 'a mu, no- 'tue ni 'u 'a mu ke'. -Te e ni 'mu le, a 'yi 'ku yi -hleε □ne de, 'ku toonyo □du bu too ne 'a mu, -koti Nyisua a -Hihiu tue ne 'a mu ni, 'ku 'u 'a -ne □dedede a -ta', 'ti- 'e tue ne 'a mu -ti a -tee, e 'ni -kaa li 'a mu. 'A -ti o, a ko -Yusu 'Klisu 'huen-, ba 'cibi 'u -mumuε, □wt yi -te e nu□o 'aan toole.

28 'E mo -tee, 'na 'yonu -na, a ko -Yusu 'Klisu 'huen- ba 'cibi 'u -mumuε, -e di□e nu, -nyrowo -mu', e di ya, huannu 'ni □ha -a mu nu, 'ti- -tu 'ni □ha -a mu nu, 'ku 'u□u ye',

29 'A yi□e ni, -e mo, -Yusu 'Klisu, e 'sii 'u yi -tee. 'A -ti, ba ko 'a yiyie, -e mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi yi 'sii-tebli ni ni, -e -bi nyiblo a 'mu, e no- mo Nyisua a 'yu.

3

-A mo Nyisua a 'yonu □nuo

1 'Ba 'ye nuele gbagbu -mu', -aan 'Bai Nyisua -ko, 'ku 'u -a mu -mo'. E dee ne -a mu 'a 'yonu. De -mu', -koti 'klo ki a nyibli, u 'ye ni yru□o, -e mo, -a mo Nyisua a 'yonu □nuo, e no- mo, u 'yi -aan 'Bai Nyisua -yi.

2 'Na nunatumupu -na, -te ti ne -bu, -a mu -mo Nyisua a 'yonu. Kee, de -mu', -a di -he 'ku ye', -a 'ye□e ni yi -tee. Kee, de -a -yi, e no- mo, -Yusu 'Klisu 'bu di -huan de, -te e ni 'mu, ke- a 'di mu ni -we, -koti -a di□e le 'ni yru -tee.

3 'A -ne nyiblo 'bu yi de -bu, -Yusu 'Klisu di nu, ko, 'bu yi□u ni -ple, -e -bi e di 'kee de 'kuku a nunuo, e 'mu -Yusu yi 'wi, -e 'ye ni nu de 'kuku.

4 'Bu mo, nyiblo 'bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -e -bi e □hen 'nyre, -e mo, e 'ni □tuu 'u Nyisua a tete 'u, -koti de 'kuku a nunuo, no- mo nyiblo 'bu 'ye ni □tuu 'u Nyisua a tete 'u.

5 'A yi□e ni, -e mo, -Yusu 'Klisu di 'ne- 'klo ki ni, 'ku de 'kuku -bu -a ni, e 'mu□u 'wowa -ni. E no- mo -bi, de 'kuku 'yi 'li□u 'li -ni.

6 'A -ti, 'bu mu, nyiblo ko -Yusu 'Klisu 'huen-, 'bu 'cibi 'u -mumuε, nyiblo a 'mu, ε 'ni 'cibi'ε 'u de 'kuku a nunuo. Kee, nyiblo 'bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, ε tve ne -a mu ni, -ε mo, ε 'yee -Yusu 'Klisu ni 'ye, ε ko, ε 'yi' -yi -we.

7 'Na 'yonu -na, nyiblo [ɔb]u 'ni 'kaa 'li 'a mu. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi de ni ni, -ε 'sii 'u yi, ε 'wi yi, ε 'sii 'u yi a -ti [ɔ]no, [ɔ]wi yi, -te -Yusu 'Klisu -nu, ε 'sii 'u yi.

8 Kee, nyiblo -mu', -ε 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, 'ki ε no- mo -bi, ε -hon 'li Satan -mo, Satan a 'mu, -ε 'tε gbεε de 'kuku a nunuo 'lu -mo. De- ko -ti Nytsua a 'Yu 'ε di 'ne- tɔtu ki, ε no- mo bu -we Satan a 'mumu, 'a nunu-tebli a pepe bu.

9 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu mo Nytsua a 'yu, ε 'yi yi -bleε -ni, bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -koti 'klo yrayru -mu', Nytsua -nyi'ε, no- ni -kwan, 'ki 'li 'a [ɔ]wlu ki. 'Hru 'yi 'ki 'u bu -pe de, 'ki bu 'cibi 'u de 'kuku a nunuo, -koti ε mo Nytsua a 'yu [ɔ]no.

10 De -bu, -ε -hihiε Nytsua a 'yonu ko Satan a 'yonu 'huen- 'yi le, ε no- mo: Nyiblo 'bu 'ye ni nu -tebli -bu, -ε 'sii 'u yi, ko, 'bu 'yi 'a 'bio -nve -ni, ε tve ne -a mu yi, -ε mo, nyiblo a 'mu, ε 'yi Nytsua a 'yu 'pa-.

Nytsua wen 'ni, -ba nunve -ni

11 Tɔowin -mu', a 'win, kve la 'li ti -mu', -ε ko 'yri u [ɔ]tu la 'u -Yusu 'Klisu a -ti a hɔla -wlu, ε no- mo: -A ko -ba nunve -ni.

12 Nyiblo -mu', -ε ko 'nyre -mo Kaen, -te ε ni la 'mu, -a 'yi yi -bleε -ni, -ba ni 'mu le. ε no- mo -bi, ε mo la Satan, -ε ko 'klo a yunyinyre -hi 'u 'a -ne [ɔ]dedede 'u, 'a 'yu [ɔ]no, ε 'la la 'a dɔɔnu a 'dɔɔtu. De- ko -ti ε 'la la [ɔ]a 'li? ε 'la la [ɔ]a ni, -ε nu [ɔ], 'a nunu-tebli a pepe, ε ni la, ε nyre la yi. Kee, 'a 'dɔɔtu a -ne -mo -bi, ε 'sii la 'u yi.

13 'Dɔɔtu -na o, ε ni 'kee 'li 'aan [ɔ]wli le, 'bu mo, 'klo a nyibli 'bu yraa ne 'a mu.

14 -A mu -mo -bi, -a yi'ε ni, -ε mo, -a -hon 'li 'kɔkɔ wlon ni, [ɔ]a pa 'li 'klo yrayru, -ε 'ye ni -we 'li 'kwli. -Bi' -a nu 'a yiyie 'li? -Te -a nu 'a yiyie, ε no- mo, -a nve ne -aan 'dɔɔtu ni. Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu 'yi 'a 'dɔɔtu -nve -ni, 'ki ε 'tε ni 'li 'kɔkɔ wlon.

15 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yraa ne 'a 'dɔɔtu, ε 'wi' [ɔ] nyiblo -mu' yi, -ε 'lee nyibli [ɔ]hwle' le. A yi'ε ni, -ε mo, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi nyibli [ɔ]hwle' le ni 'lee -ni, ε [ɔ]hen 'nyre, -ε mo, ε 'ye Nytsua a 'klo yrayru 'mu, -ε 'ye ni -we 'li ni kve.

16 -Yusu 'Klisu nve ne -a mu ni. No- ko -ti ε -di, ε 'ku, 'ki 'u -aan -ta'. De a 'mu, no- mo 'hru -mu', ε tve ne -a mu, -te -mu', -a di -aan 'bio a nvele nu. -A ko -ba -we -mo -we, 'ki -ba 'kɔkɔ 'u -aan 'bio a -ta'.

17 'Bu mo, nyiblo 'bu ko de, 'ti- 'bu yi 'a 'dɔɔtu -mu', -ε 'yi de -ko ni 'ye, 'ti- 'bu 'yi 'a

'dɔɔtu a 'mu a nyai -ko, 'ki bu -heε [ɔ]ne, -ε -bi ε 'yi 'li' [ɔ] 'li -we, bu di 'u [ɔ] wien, -ε mo, ε nve Nytsua ni.

18 'Na 'yonu -na, -te ε ni 'mu le, 'a -ti, -a 'yi yi -bleε -ni, -ba nve ne -aan 'dɔɔtu, 'ki 'u wuntu 'yri ni -do, keε, -a bleε yi, -ba nve [ɔ]no, ki 'li -aan [ɔ]wli ki, ko 'ki 'li -aan nunu-tebli 'kwli.

Nytsua a yonu 'yi 'li' [ɔ] 'li -we bu pie 'a huannu

19 'Bu mo, [ɔ]ba nunve -ni, -ε -bi -a yi'ε ni, -ε mo, -a mo Nytsua -mu', -ε mo -tee a Nytsua a 'yonu [ɔ]no. 'Bu mo, [ɔ]ba nunve -ni, -ε -bi -aan [ɔ]wli 'ni -yee'ε li -a mu -ti, 'ki 'u Nytsua ye'.

20 Mo 'ye [ɔ]bu -aan [ɔ]wli bu yi -a mu -ti ni -yee -ni, -a -we 'li -ba -yi'ε ni, -ε mo, Nytsua yi -tebli a pepe ni, ε -hi 'u -aan [ɔ]wli 'u; ε yi 'a -ne de ni.

21 'Na nunatumupu -na, 'bu mo -tee, -ε mo, -aan [ɔ]wli 'yi 'li' [ɔ] 'li -we, bu yee ne -a mu -ti, -ε -bi, ε [ɔ]hen 'nyre, -ε mo, -a 'yi 'li' [ɔ] 'li -we, -ba pie Nytsua a huannu, 'bu mo, [ɔ]ba yi' [ɔ] ni de.

22 -Tebli a pepe -mu', -a -hve'ε, ε yi -a mo [ɔ] 'ni -nyi, -te -a [ɔ]tui 'u 'a tete 'u a -ti, ε ko, -te -a ni -tebli -bu, -ε yi 'a plo -blee -ni.

23 Tete -bu, -koti ε yi -a mu -lee -ni, ε no- -bu: -A ko -ba kuo -Yusu 'Klisu [ɔ]wlu yi, ε ko, -a ko -ba nunve -ni, [ɔ]wi yi, -te ε nu [ɔ] -a mu 'a leele.

24 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi 'u Nytsua a tete ni [ɔ]tui -ni, -ε -bi ε ko Nytsua a 'mu 'huen-, u -mve ni, 'u 'wi' [ɔ] nyiblo ni -do yi. Nytsua a -Hihiu* -mu', ε -nyi -a mu, no- tve ne -a mu yi, -ε mo, ε ko -a mu 'huen-, a nve ni.

4

-Te -a di Nytsua a -Hihiu, ko 'a yraanyo a -hihiu a 'yile-hihuale nu

1 'Na nunatumupu -na, nyibli -mu', -u ko nyo -pi le, 'ki Nytsua a -Hihiu ni 'u [ɔ]no ke', a 'ni 'kuo 'li [ɔ]no [ɔ]wlu yi ti ni -do a ti 'yri. Kee, ba [ɔ]te [ɔ]no 'yi, -ε di'ε nu, a 'mu [ɔ]no 'ye, 'bu mo -ti a -tee, Nytsua a -Hihiu 'bu ni 'u [ɔ]no ke'. 'Ni yi 'puple le ni ni, ε 'wi yi, winwlon-hanyu -huɔhu, nu- 'hru 'ne- 'klo -bu ki, -u pi le, -ε mo, u hle Nytsua a -ti.

2 Nyiblo 'bu ni 'u, Nytsua a -Hihiu 'bu ni 'u [ɔ]no ke', -te a di 'a yuyruo nu, ε no- -bu: Nyiblo 'bu yi' [ɔ] ni hle, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -ε mo, -Yusu 'Klisu, -ε mo Nytsua a 'Yu, ε mo [ɔ]haan-ti, ε -he -tonyiblo, -ε -bi, ba ko 'a yiyie, -ε mo, nyiblo 'a mu, Nytsua a -Hihiu, no- ni 'u [ɔ]no ke'.

3 Kee, nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi le ni pi, -ε mo, -Yusu 'yi -tonyiblo -he, -ε -bi ba yru ti le, -ε mo, Nytsua a -Hihiu 'yi 'u nyiblo a 'mu ke' -ni. Kee, -Yusu 'Klisu a yraanyo a -hihiu, no- ni 'u [ɔ]no ke'. -Yusu a yraanyo a -hihiu a 'mu, no- ko -ti a 'win mo, -ε mo, ε

di mo 'ni di, 'e mo qhan-ti, e di ni. 'Ki e ni 'ne- 'klo ki.

4 'Na 'yonu -na, 'a mu -mo -bi, a mo Nyisva a 'yonu qni, nyibli -mu', -v mo hwinwlon-hanyu, 'a -ha 'v qnu 'hru wlon, -koti Nyisva a -Hihiu, -e ni 'v 'a mu ke', e ni 'kl ki, 'e -hi 'v -hiihu -mu', -e ni 'v nyibli -mu', -v 'yi -Yusu -yi ke'.

5 Hwinwlon-hanyu a 'mu, v nu- -mo -bi, v mo 'klo ki a nyibli qni. -e no- nuqo, 'v hle 'klo ki a -tebli a -ti, 'ti-, 'klo ki a nyibli 'v pi qnu nva yi bu.

6 -A mu -mo -bi, -a mo Nyisva a 'yonu qni. Nyiblo -bu, -e yi Nyisva, e pi -a mu nva yi bu. Kee, nyiblo -bu, -e 'yi Nyisva a 'yu 'pa-, e ni -puqv li -a mu nva yi bu. De a 'mu, no- tue ne -a moqo, 'bu mo, nyiblo 'bu ko Nyisva a -Hihiu -mu', -e tue -ti a -tee, -huv' 'bu ko -hiihu -mu', -e kee nyibli.

-Tebli a pepe -mu', Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, e nii 'li' li

7 'Na ninatumupu -na, ba nuve -ni, -e nuqo, 'ki 'li Nyisva -mo, 'ki nvele -hven 'li -wlu. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve Nyisva ko nyibli 'hven-, de a 'mu, no- tue ne -a mu, -e mo, e mo Nyisva a 'yu qni, ko, e yi Nyisva ni.

8 Nyiblo 'bu 'yi Nyisva ko nyibli 'hven- nve -ni, -e -bi nyiblo a 'mu, e 'yi Nyisva -yi. -A yi de a 'mu ni, -koti -tebli a pepe Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, e nii 'li' li.

9 -Te -mu', Nyisva nu -a mu 'a nvele a toole, e no- -bu: E ya -a mu 'a 'Yu ni -do yi, 'ki 'ne- 'klo ki, -e diqe nu, e 'mu -a mu 'klo yrayru, -e 'ye ni -we 'li -nyi.

10 -Te -mu', nvele a 'mu, e ni 'mu, e no- -bu: E 'yi qbu, -ba mo yi-henyibli -mu', -ba nve Nyisva, kee, Nyisva, no- 'nyee 'hru, -e nve ne -a mu, 'e ya -a mu 'a 'Yu yi, -e diqe nu, e 'mu 'ku, qwi -cohlu* yi, v -pi, 'ki 'v Nyisva -mo', Nyisva 'mu -aan de 'kuku a -ti -mo -hru, e 'muqv 'wuwla -ni.

11 'Na ninatumupu -na, -te Nyisva nu -aan nvele le, 'a -ti, -aan 'mumu, -a ko -ba nuve -ni -we.

12 Nyiblo qdu 'yi -hvan Nyisva ni 'ye, kee, 'bu mo, qba nuve -ni, -e -bi -a ko Nyisva 'hven-, -a -mve ni, 'ti-, nvele -mu', -e -hon 'li' li -mo, e ni -kvan, 'ki 'li -aan qwli ki.

13 E -nyi -a mu 'a -Hihiu* ni. De a 'mu, no- tue ne -a mu, -e mo, e ko -a mu 'hven-, -a -mve ni, -a 'wi nyiblo ni -do yi.

14 -Aan 'mumu, -aan 'yii 'yeqe ni, -e mo, -aan 'Bai Nyisva ya -a mu 'a 'Yu yi, -e diqe nu, e 'mu 'klo -bu a nyibli wa. -A yi nyibli le 'ni -lee -ni, -e mo, -ti a 'mu, e mo -ti a -tee qni.

15 'Bu mo, nyiblo 'bu yiqi ni hle, -e mo, -Yusu mo Nyisva a 'Yu qni, -e -bi e ko Nyisva 'hven-, v -mve ni, 'v -he nyiblo ni -do.

16 -A mu -mo -bi, -a yiqe ni, qba kuo qne qwlu yi, -e mo, Nyisva nve ne -a mu ni. -Tebli a pepe -mu', Nyisva ni, 'ki 'li nvele 'kwli, e nii 'li' li. Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nve Nyisva ko nyibli 'hven-, -e -bi e ko Nyisva 'hven-, v -mve ni, 'v 'wi'li nyiblo ni -do.

17 De -mu', -e tue ne -a mu, -e mo, -a nve Nyisva ni pepe, e no- mo: -Nyrwo -mu', -e ko 'yri Nyisva di 'v nyibli -bati le -puv -ni, -a 'yi 'li' li -we, -ba pie huannu, -koti -te -Yusu ni 'mu, ke- -a ni 'mu, 'ki 'ne- -tutu ki.

18 Nyisva bu nve ne -a mu pepe, no- -he 'li -a mu huannu 'kwli. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, e 'wi yi, e puqv qhaan-ti, -e mo, -bati -we 'a kuklo -mo. 'Bu mo, nyiblo 'bu yi huannu ni pie, e qhen 'nyre, -e mo, nvele -mu', -e -hon 'li Nyisva -mo, e 'ni nuqo li -kvan, 'ki 'li nyiblo a 'mu 'a qwlu ki.

19 Nyisva, no- mo yi-henyiblo, -e nve ne -a mu. No- ko -ti, qba nve Nyisva ko -tonyibli 'hven-.

20 'Bu mo, nyiblo 'bu pu le, -e mo, e nve Nyisva ni, 'ti- 'bu yraa ne 'a 'bio, -e -bi e mo hulekonyo qni, 'e 'yi Nyisva -nve -ni. 'Bu mo, nyiblo 'bu 'yi 'a 'bi -tonyiblo -mu', e yi 'ye -nve -ni, e 'yi 'li' li -we, bu hlaq-, -e mo, Nyisva -mu', e 'ye ni 'ye, no- e -nve -ni.

21 Tete -mu', Nyisva -nyi -a mu, e no- -bu: 'Bu mo, nyiblo 'bu nve Nyisva, -e -bi e ko bu nve ne 'a 'bio -we.

5

-A -ha 'v 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon

1 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu kuo qne qwlu yi, -e mo, -Yusu, no- mo Wanyo -mu', Nyisva pu la le, e di la ya, nyiblo a 'mu, e mo Nyisva a 'yu qni. 'Bu mo, nyiblo 'bu nve 'yonu a 'bai -tee, e ko bu nve 'bai a 'mu a 'yonu -we.

2 'Bu mo, qba nve Nyisva, e ko, qba yi 'v 'a tete 'v ni qtwi -ni, -e -bi -a yiqe ni, -e mo, -a nve Nyisva a 'yonu ni -tee.

3 'Bu mo, qba nve Nyisva -tee, -e -bi e qhen 'nyre, -e mo, de -mu', e pu le -ba nu, -a diqe 'ni nu. De a 'mu, e pu le -ba nu, e 'yi 'mu -kla, 'ki 'v -a mu -mo,

4 -koti Nyisva a 'yonu a pepe, v ni 'kl ki, 'v -hi 'v 'klo -bu a 'klukini-tebli a pepe 'v. -Bi' -a di 'ki 'v 'klo -bu a 'klukini-tebli a 'hruwlon-hihta nu 'li? -A di -ha 'v qv 'hru wlon, -te -a kuo -Yusu 'Kisu qwlu yi a -ti.

5 Nyiblo qdu 'yi 'li' li -we, bu -ha 'v 'klo -bu 'a 'klukini-tebli 'hru wlon, 'bu 'yi nyibli -bu 'pa-, -v kuo qne qwlu yi, -e mo, -Yusu 'Kisu mo Nyisva a 'Yu qni.

-Tebli -mu', -v tue ne -a mu, -e mo, -Yusu mo Nyisva a 'Yu qni

6 -Yusu 'Klɩsɔ a ɔgbetɔ, ɛ di 'nɛ- 'klo -bɔ ki nɩ, 'ɛ bi 'lɩ 'lupɔnie -mɔ, 'ɛ 'wla 'a -hlɔ bɔ, ti -mɔ' -kɔ 'yɩ ɛ 'kɔlɩ la. ɛ 'yɩ bɔ bi la 'lɩ 'nie -mɔ nɩ -do 'pa-, kɛɛ, ɛ 'wla 'a -hlɔ bɔ -wɛ. Nyɩsɔa a -Hihiu* a 'mɔ, nɔ- tɔɛ nɛ -a mɔɔɔ yɩ, -ɛ mɔ, -tɩ a 'mɔ, ɛ mɔ -tɩ a -tɛɛ ɔnɔ, -kɔtɩ 'a -nɛ ti, -tɩ a -tɛɛ, nɔ- ɛ tɔɛ nyibli.

7 ɛ mɔ ɔhaan-tɩ, ɛ kɔ yruule nɩ ta, -v tɔɛ nɛ -a mɔ, -ɛ mɔ, -Yusu mɔ Nyɩsɔa a 'Yu ɔnɔ.

8 Yruule nɩ ta a 'mɔ, v nɔ- mɔ Nyɩsɔa a -Hihiu, kɔ 'nie kɔ -hlɔ. -Tɛblɩ nɩ ta a 'mɔ, dɛ nɩ -do, nɔ- v tɔɛ nɛ -a mɔ.

9 'Bɔ mɔ, nyibli 'bɔ 'yɛ dɛ, 'bɔ yɩ 'a -tɩ nɩ hlɛ, -ɛ -bɩ -a pɩɔɩ ɔhaan-tɩ. 'A -tɩ ɔ, ba kɔ 'a yiyie, -ɛ mɔ, Nyɩsɔa -mɔ -bɩ, -tɩ ɛ hlɛ, ɛ 'bɔa nɩ, 'ɛ -hi 'v -tonyibli a hɩhla-tɩ 'v. Nyɩsɔa a ɔgbetɔ, nɔ- hla -teblɩ nɩ ta a 'mɔ a -tɩ, 'kɩ 'v 'a 'Yu a -ta'.

10 Nyibli 'bɔ kuo Nyɩsɔa a 'Yu ɔwɔ yɩ, ɛ yiɔɩe nɩ, 'kɩ 'lɩ 'a dɔnɔv a ɔwɔ ki, -ɛ mɔ, -tɩ a 'mɔ, Nyɩsɔa -hla, ɛ mɔ -tɩ a -tɛɛ ɔnɔ. -Tɩ a 'mɔ, Nyɩsɔa -hla, nyiblo 'bɔ 'yɩɔɩ ɔhaan-tɩ -pɔ, -ɛ -bɩ ɛ nɔ- hlɛɔɩ, -ɛ mɔ, Nyɩsɔa mɔ hulekɔnyɔ ɔnɔ, -kɔtɩ kɛ- ɛ pɩ, -ɛ mɔ, -tɩ Nyɩsɔa -hla, 'kɩ 'v 'a 'Yu a -ta', ɛ mɔ hɩ ɔnɔ.

11 -Tɩ -bɔ, Nyɩsɔa lee nɛ -a mɔ, ɛ nɔ- -bɔ: ɛ -nyi -a mɔ 'klo yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ. 'Kɩ ɛ naa 'lɩ 'a 'Yu 'lɩ, 'ɛ -nyi -a mɔ 'klo yrayrɔ a 'mɔ.

12 Nyiblo -mɔ', -ɛ yi Nyɩsɔa a 'Yu, nɔ- kɔ 'klo yrayrɔ a 'mɔ. Nyiblo -mɔ', -ɛ 'yɩ Nyɩsɔa a 'yu -yi, ɛ 'yɩ 'klo yrayrɔ a 'mɔ -kɔ.

-A kɔ 'klo yrayrɔ -mɔ' nɩ, -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ

13 -Tɛblɩ a pɛpɛ -bɔ 'n 'crɩ nɛ 'a mɔ -mɔ, 'a mɔ -mɔ', -v kuo Nyɩsɔa a 'Yu ɔwɔ yɩ, -ɛ diɔɩe nɩ, a 'mɔɔ yɩ -tɛɛ, -ɛ mɔ a kɔ 'klo yrayrɔ -mɔ' nɩ, -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ.

14 'Bɔ mɔ, ɔba 'mɔɛ Nyɩsɔa yɛ, -ɛ -bɩ -a 'nɩ -pieɔɩ hɔannɔ, -ɛ nuɔɔ, -a yiɔɩe nɩ, -ɛ mɔ, ɔba yɩɔɩ dɛ nɩ -hɔɛ, ɛ di -a mɔɔɔ 'nɩ -nyi, 'bɔ mɔ, dɛ a 'mɔ -a -hɔɛ, 'bɔ mɔ 'a ɔwɔ a kɔwɛɛnɛ.

15 -Tɛ -a yiɔɩe, -ɛ mɔ, 'a -nɛ dɛ, -a diɔɩe -hɔa, ɛ di -a mɔɔɔ 'nɩ -nyi, 'a -tɩ, -a yiɔɩe nɩ -wɛ, -ɛ mɔ, dɛ -bɔ, -a -hɔɛɔɩ, ɛ -wɛɔɩe -aan -nyinyie -mɔ -dodo.

16 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ 'yɛɔɩe, -ɛ mɔ, 'a 'dɩayɩ -bɩ, ɛ nɩ dɛ 'kuku, dɛ 'kuku a 'mɔ, 'bɔ 'yɩ 'kɔkɔv yɩ -blɛɛ -nɩ, -ɛ -bɩ ɛ nu -tɛɛ, 'kɩ bɔ da Nyɩsɔa, 'kɩ 'v 'a 'dɩayɩ a 'mɔ a -ta', -ɛ diɔɩe nɩ, Nyɩsɔa 'mɔɔv nu, 'a 'dɩayɩ a 'mɔ, ɛ 'mɔ 'klo nɩ. Nyibli 'n ɔhɛn 'nyɛ, v nɔ- mɔ nyibli -mɔ', -v nu dɛ 'kuku -mɔ', -ɛ 'yɩ 'kɔkɔv yɩ -blɛɛ -nɩ. Dɛ 'kuku nɩ 'v, 'ɛ blɛɛ 'kɔkɔv yɩ. Nyibliɔv -mɔ', -v nu dɛ 'kuku a 'mɔ, 'n 'yɩ lɛ -pɔ, ba da Nyɩsɔa 'waa -tɩ.

17 Ynyɛre-teblɩ a pɛpɛ, nyibli nɩ, ɛ mɔ dɛ 'kuku ɔnɔ, kɛɛ, ɛ kɔ -teblɩ -bɩ, 'ɛ nyɛ yɩ, 'kɩ 'v Nyɩsɔa 'yɛ, 'ɛ 'yɩ 'kɔkɔv yɩ -blɛɛ -nɩ.

18 -A yiɔɩe nɩ, -ɛ mɔ, Nyɩsɔa a 'yonv 'nɩ 'cibiɔɩe 'v dɛ 'kuku a nunuo, kɛɛ, Nyɩsɔa a 'Yu, nɔ- ɔtɩv ɔnɩ 'yie. 'A -tɩ, Satan 'yɩ 'lɩɔɩ 'lɩ -wɛ bɔ nu ɔnɩ dɛ -hɔan -mɔ.

19 -A yiɔɩe nɩ -wɛ, -ɛ mɔ, -a mɔ mɔ Nyɩsɔa a 'yonv. Kɛɛ, 'klo a nyibli a pɛpɛ -bɩ -mɔ', Satan, nɔ- kɔv ɔnɩ win ki.

20 -A yiɔɩe nɩ dɛ, -ɛ mɔ, Nyɩsɔa a 'Yu di 'nɛ- -tɔtɔ ki nɩ, 'ɛ -nyi -a mɔ ɔnɩ, 'kɩ -ba -yi Nyɩsɔa -mɔ', -ɛ mɔ -tɛɛ a Nyɩsɔa. -Tɛɛ a Nyɩsɔa a 'mɔ, ɛ kɔ -a mɔ 'hɔɛn-, -a -mɔɛ nɩ. 'Kɩ ɛ naa 'lɩ 'a 'Yu -Yusu 'Klɩsɔ 'lɩ, 'ɛ nu dɛ a 'mɔ. ɛ nɔ- mɔ -tɛɛ a Nyɩsɔa. Nɔ- yɩ 'klo yrayrɔ, -ɛ 'yɛ nɩ -wɛ 'lɩ nyibli -nyi.

21 'Na 'yonv -na, ba ɔtɩ 'aan dɔnɔv 'yie, 'kɩ 'v 'kuo a dɩda a -ta', kɔ, 'kɩ 'v -cɩ a kɔklo a -ta'.

SAAN A 'HUEN A 'CRIEN ε 'cru la

¹ 'Mɔ -bu, -ε mɔ 'cʊε a ye'nanyɔ, 'mɔ -yɪ 'aan 'cʊε, ε kɔ 'a nyibli a pɛpɛ 'hʊen- mɔ 'cru -nɪ. 'N nʊε nɛ 'a mʊ nɪ -tɛɛ. Ɛ 'yɪ 'mɔ nɪ -do 'pa-, 'n 'yɪ 'a mʊ -nʊε -nɪ. Nyibli a pɛpɛ -bʊ, -v yɪ Nyɪsʊa a -tɪ a -tɛɛ, v nʊε nɛ 'a mʊ nɪ -wɛ.

² 'N nʊε nɛ 'a mʊ nɪ, -kɔtɪ a kɔ 'mʊ 'hʊen-, -a yɪ Nyɪsʊa a -tɪ a -tɛɛ nɪ, 'kɪ 'lɪ -aan [wɪ kɪ, kɔ, ε 'mʊ 'lɪ -aan [wɪ kɪ 'cɪbɪ -nɪ 'a -nɛ tɪ.

³ -Aan 'Baɪ Nyɪsʊa kɔ 'a 'Yʊ -Yʊsʊ 'Kɪsʊ 'hʊen-, v dɪ nu -a mʊ [haandɛ -mɔ, kɔ, v 'mʊ -aan nyat yru, kɔ, v 'mʊ -a mʊ kɪbʊwɛɛnɛ -nyɪ. -A mʊ -mʊ', -v yɪ -tɪ a -tɛɛ [wɪɛn lɛ kʊɛ, 'tɪ-, -v nʊnʊε -nɪ, kɛ- ɛ dɪ 'mʊ [tɪ, 'kɪ 'v -a mʊ -mɔ.

-Ba nʊnʊε -nɪ

⁴ 'N kɔ mɔ plɔ a bleelɛ dɪaktɪ, -tɛ 'n 'wɪn mɔ, -ε mɔ, 'aan 'cʊε a nyibli -bɪ, v nɛ -tɛɛ a 'hru. -Tɛ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa pʊ lɛ, -ba nu -teblɪ a nunuo, kɛ- v nɪ 'a nunuo.

⁵ 'A -tɪ o, 'a mʊ 'cʊε a nyibli a pɛpɛ, dɛ 'n -hʊε [bʊ lee nɛ 'a mʊ, ε nɔ- mɔ -ba nʊnʊε -nɪ. Dɛ a 'mʊ, ɛ 'yɪ tɛtɛbʊ yrayrʊ 'pa-, a 'yɪ -hʊan nɪ 'wɪn. Ɛ mɔ tɛtɛbʊ [nɪɔ, a 'wɪn, kʊɛ la 'lɪ tɪ -mʊ' 'yɪ bʊ, -ε kɔ 'yɪ v [tʊu la 'v -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a -tɪ a hɪhla -wɪu.

⁶ 'Bʊ mɔ, [bʊ nʊε Nyɪsʊa kɔ nyibli 'hʊen-, -ε -bɪ ɛ [hɛn 'nyrɛ, -a [tʊɪ 'v Nyɪsʊa a tɛtɛ nɪ. -Tɪ -mʊ', a 'wɪn, kʊɛ la 'lɪ tɪ -mʊ' 'yɪ bʊ, -ε kɔ 'yɪ v [tʊu la 'v -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a -tɪ a hɪhla -wɪu, ɛ nɔ- mɔ, ba nʊnʊε -nɪ.

-Yʊsʊ 'Kɪsʊ a yraanyɔ

⁷ 'N yɪ 'a mɔ [ɔ 'nɪ -lee -nɪ, -kɔtɪ hʊɛkɔnyɔ -hʊɔhʊɪ, nʊ- 'hru 'nɛ- 'kɔ -bʊ kɪ. V 'yɪ [tɪ kɪ -wɛn, -ε mɔ, -Yʊsʊ 'Kɪsʊ -hɛ -tonyɪblo, 'ɛ dɪ 'nɛ- 'kɔ kɪ. Nyɪblo 'bʊ yɪ 'pʊplɛ lɛ nɪ nɪ, ɛ mɔ -Yʊsʊ 'Kɪsʊ a yraanyɔ [nɪɔ, -ε kɛɛ nyibli.

⁸ 'A -tɪ, ba [tʊ 'aan dɪɔnʊ 'yɪɛ, -ε dɪ [e nu, -kʊan a pɛpɛ, a -nu, ɛ 'nɪ [ha dadʊ 'pa, kɛɛ, a 'mʊ [haandɛ -mʊ' 'yɛ, Nyɪsʊa pʊ lɛ, ɛ dɪ 'a mʊ -mɔ nu.

⁹ Ba kɔ 'a yɪyɪɛ, 'bʊ mɔ, nyɪblo 'bʊ 'yɛ nɪ na 'hru -mʊ', -Yʊsʊ 'Kɪsʊ tɔɔ nɛ -a mʊ, kɛɛ, 'bʊ yɪ yɪ nɪ -bɪɪ -nɪ, 'bʊ yɪ -teblɪ -bɪ nɪ nɪ, nyɪbloɔ a 'mʊ, ɛ 'yɪ Nyɪsʊa -yɪ. Kɛɛ, nyɪblo 'bʊ nɪ 'v, 'hru -mʊ', -Yʊsʊ tɔɔ nɛ -a mʊ, 'bʊ yɪ [tɪ nɪ nɛ 'a -nɛ tɪ, nyɪblo a 'mʊ, nɔ- yɪ -aan 'Baɪ Nyɪsʊa, ɛ kɔ 'a 'Yʊ 'hʊen-.

¹⁰ 'A -tɪ, 'n yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, 'bʊ mɔ, nyɪblo 'bʊ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ, -tɛ -Yʊsʊ 'Kɪsʊ nɪ la tɔɔlɛ, 'bʊ mɔ, 'bʊ 'yɛ nɪ nu tɔɔlɛ lɛ, -ε -bɪ a 'nɪ 'blee 'lɪ [tɪ kʊa, 'kɪ 'lɪ -aan 'kayʊ bʊ, kɔ, ba hlɔɔ [nɛ -mɔ lɛ.

¹¹ Nyibli -mʊ', -v 'yɛ nɪ dɪ [e -mɔ lɛ nɪ -hlɔɔ -nɪ, ɛ [hɛn 'nyrɛ, -ε mɔ, yɪnyrɛdɛ a 'mʊ, nyɪblo a 'mʊ, ɛ nɪ, ɛ kɔ [nʊ 'hʊen-, v pɛ nɪ.

Ɛ 'bɔɔwɪn

¹² 'N kɔ -teblɪ -hʊɔhʊɪ [bʊ lee nɛ 'a mʊ, kɛɛ, 'nɪ -hʊa [a lɪ [bʊ hlaa 'nɛ [ɛ 'cɪrɛn -bʊ 'kwɪlɪ, -ε nu [ɔ, 'n -hʊε [bʊ dɪ 'lɪ 'a mʊ -mɔ, -ε dɪ [e nu, -a 'mʊ yɪ bʊ -nɪnɪ -nɪ, -a 'mʊ [v hla, -aan dadʊ 'mʊ [ɛɛ.

¹³ 'Aan 'bɪo 'cʊε a nyibli -bʊ, -v nɪ 'nɛ-, v 'betɪ 'a mʊ.

SAAN A TA A 'CRIEN ε 'cru la

1 'Mo -bu, -ε mo 'cve a ye'nanyo, 'mo -yi -mu mo 'cru -ni, -mo Gayust, -ε mo 'na □wlb a nunatumu, 'n -nve -ni -tee.

2 'Na nunatumu, 'n de Nyisva, -ε di□e nu, -teblt a pepe 'mu -mu wen, ko, -na 'hvi 'mu -tee nu -we. 'N yi□e ni, -ε mo, -na □wlb nu -tee, 'ki 'u Nyisva a 'hru wlon.

U pi Gayust nyre le

3 -Yusu a nyibli -mu', -v -hven 'li -mu -mo le, -v yi 'ne- le di, v hle□e ni, -ε mo, □cibi 'u, □ni ne -tee a 'hru. De a 'mu, ε nii 'mu dobu diakt. 'N yi□e ni, -ε mo, ke- -ni□e le.

4 'Bu mo, 'ni yi ni 'wri, -ε mo, 'na 'yonu ne 'hru a -tee, ε mo de □ni□, -ε nii 'mu dobu diakt, 'ε -hi 'u 'a -ne □dedede 'u.

5 'Na nunatumu, -mo nyiblo □ni□, -ε ni Nyisva a -kvan -tee, -koti -Yusu a nyibli -mu', -v -hven 'li 'waa 'blugbi kle, -v hle Nyisva a -ti, -yi □nu 'ni -hee -ni diakt.

6 Nyibli a 'mu, -yi -hee -ni, 'bu yi 'li ni di, -Yusu a nyibli -bu, v -ni 'ne-, v yi □nu 'ni -lee -ni, -ε mo, -nve □nu ni diakt. 'N nyee -mu le, 'cibi 'u -bu -hee □nu, -ε di□e nu, v 'mu 'waa 'dagba 'lu -mo gba -tee. -Hee □nu, □wi yi, -te Nyisva ni 'a -huhva.

7 'Dagbi -mu', v mi le, -Yusu 'Klivo a -kvan v mi nu mo. U 'yiti ki -wen, 'ki nyibli -mu', -v 'yi Nyisva -yi, bu -hee □nu.

8 'A -ti, -a mu -bu, -v mo -Yusu a nyibli, -a ko -ba -hee nyibli□u a 'mu, -ε di□e nu, -a 'mu □nu ki bi, Nyisva a -kvan a 'mu, v ni, v ko -a mu 'hven-, -a 'mu□v nu, -ti a -tee -mu', -ε -hon 'li Nyisva -mo, ε 'mu bu 'heen -ni.

Diotrefu ko Demetriusi 'hven- a -ti

9 'N 'cru 'cve -mo, kee, nyiblo -mu', -ε mo Diotrefu, -ti -bu 'n -hla, ε 'ni -hva□a li bu pu□v nva yi bu. 'A 'lule-hihie a pepe, no-mo bu nu 'cve a nyiblogbagbude.

10 'Bu mo, 'ni di 'li, yinyre-teblt -mu', ε ni, 'n di 'a -ti 'ni hla, 'ki 'u nyibli a -pepe ye', -koti ε yi nyre 'na 'nyre yi diakt. ε 'yi de ni -do a 'mu 'pa-, ε 'ni -nu□o li□i. -Yusu a nyibli, -v mo 'dagbi, 'bu mu 'liti -mo, ε 'ni 'ble□e li □nu kva, nyibli -bi 'bu -hve bu 'ble wen □nu kva, ε 'ni -ha□a li □nu me le, v 'ni -nu□o li□i, 'ε ble □nu le, 'ki 'li 'cve bu.

11 'Na nunatumu, □ni 'kve 'li nyibli a nunuklo -hvan □wien le, kee, □haannyibli a nunuklo, no- -bu kve □wien le. Nyiblo -mu', -ε 'cibi 'u □haande a nunuo, ε no- mo Nyisva a 'yu. Kee, nyiblo -mu', -ε 'cibi 'u yinyre-teblt a nunuo, ε no- -mo -bi, ε 'ye Nyisva ni yi.

12 Nyiblo -mu', -ε mo Demetriusi, nyibli a pepe hle 'a □haan-ti. 'A 'yrinaabvi 'sii

'u yi -tee, 'ε tve nyibli -ti a -tee, -ε -hon 'li Nyisva -mo. -Aan 'mumu, -a wen□e ki, -ε mo, ε mo □haannyiblo □ni□. 'Bi -yi□e ni, -ε mo, -ti -bu, -a -hle, ε mo -ti a -tee □ni□.

Le'bowin

13 'N ko -teblt -hvohtv □bu lee ne 'a mu, kee, 'ni -hva□a li □bu hlaa 'ne□e 'crien -bu 'kwli.

14 'N -hve□e ni, 'ki ti gbi 'kwli, □bu di wen 'li -mu -mo, -a 'mu yi bu -nini -ni, -a 'mu□v hla.

15 Kibuweele 'ki 'u -mu -mo. -Na nunatumupu a pepe, -v ni 'ne-, v 'beti -mu. -Aan nunatumupu a pepe, 'a -ne nyiblo 'bu ni 'u, -a 'beti□e.

JUDI A 'CRIEN ε 'cru la

1 'Mo Judi □nto, -ε mo Sakti a 'daiyi, mo -yi 'crien -bu 'cru. 'Mo -Yusu 'Klisu a -kvanunyo □nto. 'A mu nyibli -mu', -aan 'Bai Nyisua nve -ni, 'a mu 'n yi -mo 'cru -ni, 'a mu -mu', ε -da, 'ki ba -he 'a nyibli. 'Ki ε neε 'li -Yusu 'Klisu 'li, 'ε □tui 'a mu 'yie.

2 Nyisua bu nu 'a mu □haande -mo, ε ko, bu -nyi 'a mu kubwεenle, ko bu nu□o, 'a nvele bu ni 'li 'aan □wli ki. □Haan-tebli a 'mu, bu bii kle, 'ki 'u 'a mu -mo.

*Nyibli -mu', -u tve hitoole
(2 Pielh 2.1-17)*

3 'Na ninatumupu -na, 'n -hve mo□o ni dtakti, 'ki □bu 'cru mo 'a mu -mo, -ε di□e nu, -te Nyisua nu -aan pepe a wowa, 'mu 'a mo□o kle -huhia -ni. Kee, 'n 'ye 'ki□i ni, -ε mo, ε no□o 'u le, 'ki □bu 'cru 'a mu -mo, 'mu 'a mu -lee -ni, -ε mo, ba □tu 'u 'klh, Nyisua a □haantitie -mu', a kuo □wlu yi, ε no -ba 'tε ba 'ble kva. Bu bi 'li 'a mu 'kwli, -ε mo, Nyisua, no -nyi 'a □haantitie a 'mu 'a nyibli. □Haantitie a 'mu, ε 'ni 'cici□i li -ni 'klo -mo 'klo.

4 'N hle□e ni, -koti hitoonyo -mu', -u 'ye ni □tuu 'u Nyisua 'u, u nu- pa 'li 'a mu 'nyi, 'ki 'li -huhlike 'kwli, 'u □mve□e le, 'ki bu 'cici -ti -mu', -ε hle□e, -ε mo, Nyisua ni -a mu □haande -mo, 'ki 'li dadu 'kwli, 'ε 'wowe -aan de 'kuku. U nu- -mo -bi, u wen 'ni, Nyisua yi -nyi -a mu 'hru, 'ki -ba nu 'a -ne de -huan □dv, -a -hve. U 'ni -hua□a li -Yusu 'Klisu, -ε mo -aan Toonyo ni -do, 'ti-ε mo -aan Kukonyo. Ti -hi la a ti 'yri, u 'cru la□a ni, 'ki 'li Nyisua a 'crien 'kwli, -ε mo, Nyisua a -bati di nyibliu a 'mu 'ni klo.

5 □Han-ti □hon, 'a yi -tebli -bu, -koti 'n mi 'a mu lee mo, keε, 'n -hve □bu pu 'li 'a mo□o 'kwli le. Ti -hi la a ti 'yri, Nyisua wa la 'a dako Yisraekve ni, 'ε -ha 'li □nu Esipublugba 'kwli. -Te de a 'mu, ε -hi, -ε -bi ε 'la nyibli -mu', 'ki 'li □nu 'nyi, -u 'yi la□a □wlu yi -kuo -ni.

6 'Ya 'u 'lu de, Nyisua a lelenyo -mu', -u 'ye ni □tuu la 'u Nyisua 'u, 'waa -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli. 'Kli -bu, Nyisua -nyi □nu, u 'yi 'kl' a 'mu -kvan 'yri -nuu -ni, 'u 'du 'kl' -bi ye', buuule -bu, Nyisua -nyi la □nu, u hie 'u□u bu. De a 'mu 'a -ti, Nyisua klo □nu ni, 'ε pu □nu 'cun, 'ε gba 'li □nu halo 'nyi, 'u □tui 'li □nu 'yie. 'Ki u di 'li bu ni, ε 'mu□u gba -gbagba, -nyrowo gbagbu -mu', -ε ko 'kwli, ε di 'u nyibli -bati le -puu -ni, ε 'mu 'u nyre.

7 'Ya 'u 'lu de, 'du -bu, -u mo Sodomo ko Gomoli, 'waa -ti bu bi 'li 'a mu 'kwli, ko 'du

-bi -mu', -u 'mve la □nu yre. 'Du a 'mu a nyibli ni la 'lawlude, 'u ni la ynyre-tebli a pepe -mu', -tonyiblo 'yi yi -bleε -ni bu nu. Na -mu', -ε 'ye ni jre, no- ko 'nyi Nyisua pu 'li □nu 'li. De a 'mu, no- tve □ne nyibli -tebli -mu', -ε di 'u nyre, 'ki 'u nyibli -mu', -u ni -tebliu a 'mu -mo'.

8 Hitoonyo -ni wen, -u pa 'li 'a mu 'nyi, ynyre-tebli ni -do a 'mu, no- u ni. Yanie -mu', u 'ye, ε nu□o ni, 'u ni 'lawlude. U 'ni -hua□a li□i, 'ki Nyisua bu koo □nu win ki, 'ti-, Nyisua a lelenyo -mu', -u ko -ti a 'yibubua, u -he □nu 'yri.

9 Nyisua a lelenyo gbagbu -mu', -ε mo Miseli, 'a 'mumu, ε 'yi Satan 'yri le -ha. Ti -mu', -ε ko 'yri Miseli a 'mu, ε ko Satan 'hven-, u -ween la Moise a 'hvi ki, ε 'yi la Satan 'yri le -ha, keε, ke- ε pu□u yi: «Kukonyo a yru bu klo -mu.»

10 Hitoonyo a 'mu, u nu- -mo -bi, -tebli -mu', u 'ye ni yru' le, ε no- u -he 'yri le. U 'wi□i 'wan 'kwli a mamui yi, u 'yi □haan'lule-hihie -ko. -Tebli -mu', -ε yi 'waa plo -blee -ni, no- u yi nule. -Tebli a 'mu, u ni, ε yi nyre 'waa 'klo yi.

11 'Jro 'ki 'u □nu -mo, -koti nyiblo, -ε mo Adamu a 'yu Kaen, -ε yraa la 'a 'daiyi, 'ti-ε 'la la□a, no- ko nununmli u yi □wien le kve; 'u yi kve nyiblo -mu', -ε mo Balamu □wien le -we, 'u ni 'crajmli le, -ε di□e nu, u 'mu 'wliye 'ye, □wi yi, -te Balamu a 'mu, ε ni la□a, 'ε nyre la Nyisua yi bu, □wi yi nyiblo -mu', -ε mo Kole. ε no- ko -ti 'u 'koku le, □wi yi Kole a 'mumu.

12 Hitoonyo a 'mu, u ko 'a mu 'hven-, 'ba yi 'u -te ni -do de ni -dii -ni, u ko bu nuu ne 'a mu -tu, 'u yi 'yi le -bibi -ni, u 'ne no. U ni -do a -ti u yi 'lu -mo le -hie, ε mo, -tu 'ni -nu□o li □nu. U 'wi□i 'nunmli yi, pepe -gbe 'li ε ye 'li, -u 'ye ni di. U 'wi□i ti -mu' yi -we, -u 'ye ni tu 'kui, 'ye □bu u nyre 'u totu a ti 'yri, u 'wi□i tidu -mu' yi, -u ko 'mu u -ha -wlu le, 'ti- u 'ku pepe.

13 U 'wi□i 'yru a 'dvi gbagbi -mu' yi, pepe □gbie le. 'Waa de 'kuku, ε 'wi□i kueti yi, 'yiyinie hie bu. U 'wi□i nyahro yi, -ε 'ye ni 'hru 'u -te ni -do le. Nyisua -we -tuo -mo, 'ki 'u □nu -mo, 'ki 'li halo dugbo 'nyi. 'Ki u di 'li bu ni, -te 'klo te yi bu.

14 Ti -hi la a ti 'yri, nyiblo -mu', -ε ko 'nyre mo Henoki, -ε mo Adamu a 'yonyu ni □hlon'hven a 'yu, ke- ε -pu, u 'u nyibliu a 'mu a -ta', -ε mo: «Ba 'ye ke, Kukonyo 'bu yi ni di, ε di ya lelenyo -huohu,

15 nyibli a pepe -bu, -u ni 'ne- 'klo ki, ε 'mu □nu -bati le -puu -ni. Nyibli a pepe -mu', -u 'yi Nyisua -yi, 'a -bati di □nu 'ni klo, ynyre-tebli a pepe -mu', u nu Nyisua -mo, ε ko ynyrewin, u pu□u yre a -ti.»

16 U nu- ko -ti Henoki a 'mu, 'ε nu 'a hihla le. Nyibliu a 'mu, 'a -ne ti, u yi 'puple wlon le. U 'yi -huan plo a bleele ni kve yruyru.

Yunyre-tebli a pepe, 'waa □wli -hve, ε no- v ni, 'v pi 'waa dionv a -pli, ko, 'v yi 'li nyibli le 'tue -ni, 'v kee □nv, -ε di□e nu, de -mv', 'waa □wli -hve, nyibli a 'mv, v 'mv□v nu.

Te -Yusu a nyibli ko bu nu nina

17 'Na ninatumupu -na, -ti -mv', -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv a -monanyo* lee la 'a mv, -ε di 'lu -mo mu, bu bi 'li 'a mv 'kwli.

18 Ke- v pi la, -ε mo, le'booti 'yri, 'ti- 'klo a 'v-honti 'mv 'v nyre mo mu, 'a mv -bv, -v mo -Yusu a nyibli, ε di ko nyibli, v 'mv 'a mv 'caa -ni. U nu- -mo -bi, v 'yi Nyisva -yi. Yunyre-tebli -mv', 'waa □wli -hve, ε no- v ni.

19 E mo □haan-ti □nvo, v nu- □gle nyibli. 'Klo -bv ki a -tebli, no- koo □nv win ki. Nyisva a -Hihiu* 'yi 'v □nv ke' -ni.

20 'Na ninatumupu -na, 'a mv -mo -bi, ba □tu 'v 'kli, -ε di□e nu, 'a mv -hvhε -ni, ko, 'a mv 'aan dionv -ha pepe, 'a mv Nyisva a □haantite -mv', -ε -hon 'li□i -mo □wlv yi -kuo -ni, 'aan □wlv a yikuole 'a mv, ε 'mv kle -bii -ni. Ba da Nyisva, 'ki 'li 'a -Hihiu a 'kli 'kwli.

21 'Aan 'yrinaabvi bu 'sii 'v yi, -ε di□e nu, 'a mv□v yi 'a -ne ti, -ε mo, Nyisva nve ne 'a mv ni. Ba -ple ti -mv', -ε ko 'yri -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv di 'v 'a mv 'klo yrayrv -ε 'ye ni -we 'li, -nyii -ni, -ε nu□o, ε ko -aan nya.

22 Nyibli -mv', -v ko □wlv a yikuole, -ε 'yi bu -ku -tee, ba yru 'waa nya.

23 Nyibli -bi a nunuklo di□e 'ni nu, Nyisva a -bati 'mv □nv klo. A ko ba wa □nv, -ε di□e nu, v 'ni -ha 'li na -mv' 'nyi bi, -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo. -U -bi ni 'v, -v ko nya a ko ba yru, kee, ba □tu 'aan dionv 'yie -we, -ε di□e nu, 'a 'ni -ha 'li 'waa de 'kuku 'nyi bi.

Nyisva, no- ni 'v 'a -ne □dedede 'lu yi

24 Ba di 'li -ba pv Nyisva 'nyre le. E no- ko 'kli, 'ki bu □tu 'a mv 'yie, -ε di□e nu, 'a 'ni □ha 'v 'a 'hru wlon -hon. No- di 'v 'a mv yi 'sii -ni, 'ki 'v 'a dionv ye', ε 'mv 'a mv gba, 'a mv 'li 'a -ti a 'yi'bbuva 'kwli ni, 'a 'mv dovu nu.

25 Ba di 'li -ba pv Nyisva 'nyre le. E ni -do, ε no- mo Nyisva. E no- naa 'li -aan Kukonyo -Yusu 'Klsv 'li, 'e wa -a mv. Nyibli a pepe bu -nyi□e -ti a 'yi'bbuva, ε ko, bu pv□v 'nyre le. No- -bv koo ne -a mv win ki. 'A 'kli 'ni -we□e 'li. Ke- ε □ti 'mv, kee la 'li bu, -bv di -didi, -bv ye -nyrowo -bv ki. E ko, ke- ε di 'mv □ti, -te 'klo te yi bu. Ke- ε ni 'mv.

Saan a **LILE'YEECRIEN**

-Te Saan nu -teblt 'a 'yiyie, 'ki 'li 'lile'yiyie 'kwli, ε no- ε ne -mo le

¹ 'Crien -bu, 'lile'yee-teblt -mu', -Yusu 'Klusu toɔ Nyisua a -kvannunyibli, ε no- ko -ti ε hle. Nyisua lee -Yusu a 'mu ni, 'ki bu toɔ [nɔv]ɔv, -ε di [e]e nu, v 'mu -teblt -mu' yi, -ε 'tεe mii 'lu -mo. Ε no- nu [o]o, -Yusu 'Klusu 'ε te 'ne- 'a lelenyo 'mo, Saan, -ε mo 'a -kvannunyo -mo, 'ε toɔ 'mu -teblt a 'mu.

² -Tebht a pepe a 'mu, Nyisua a lelenyo toɔ 'mu, ko, 'n 'ye, 'n yi [ɪ] nyibli 'ni -lee -ni. Ε 'wi yi, 'n hle [e]e ni, 'ki 'v nyibli yi, -ε mo, ε mo [han-ti] nɔo, -teblt a 'mu, ε mo Nyisua a win [ni]o, 'ti- -Yusu 'Klusu, no- tɔe [ne] nyibli, -ε mo, -teblt a pepe a 'mu, ε mo -ti a -tεε [ni]o.

³ Plo a bleele, 'ki 'v nyiblo -mu' -mo, -ε di 'crien -bu -hre, 'ki 'v nyibli ye'. 'Ki 'crien -bu, 'a win -hven 'li Nyisua wlon. Plo a bleele -we, 'ki 'v nyibli -mu' -mo, -v pi win a 'mu nva yi bu, 'ti- -v [tɔi] 'v [v] 'v. Ba ko 'a yiyie, -ε mo, ti -mu', -ε ko 'yri -teblt a 'mu, ε di 'v 'lu -mo -muu -ni, ε yi -mo -hlo.

'Cɔe ni [hlon'hven a nyibli, nu- Saan gbe 'betile yi

⁴ 'Mɔ Saan, 'mɔ -yi 'crien -bu 'cri. 'Cɔe ni [hlon'hven -mu', -v ni 'li Asiblogba 'kwli, v nu- ko nyibli 'n yi -mo 'cri -ni. Nyisua bu nu 'a mu [haande -mo, ε ko, bu -nyi 'a mu kibwɛenle. 'Ti- 'klo 'mu la -wlu [tu], ε ni la 'klo, ε ni -do a 'mu, ε no- 'tεe ni 'klo, ko, ε no- di di de. Nyisua a -Hihiu ni [hlon'hven -mu', bu nu 'a mu [haande -mo, bu -nyi 'a mu kibwɛenle. V nu- ni 'v Nyisua a bodɔgbata ye'.

⁵ Ε ko, -Yusu 'Klusu -mu', -ε hle -ti a -tεe, nyibli -we 'li bu kuo [wlv] yi, bu nu 'a mu [haande -mo, ko, bu -nyi 'a mu kibwɛenle. Ε no- mo yi-henyiblo, Nyisua -ha 'li 'kukonyibli 'nyi, ε -ha 'klo. Ε no- ni 'v 'klo -bu, 'a 'blogbinaanyu a pepe 'lu yi.

Ε nɔe ne -a mu ni, 'ε 'ku, 'ki 'v -aan -ta'. 'A -hlu, no- ε -nu, 'ε [gble -a mu, 'ki 'v de 'kuku -mo'.

⁶ Ε no- nu -a mu 'a dako -mo', 'ε mo dako a 'mu, 'a naanyo, 'ε nu [o]o -we, [a] -he -cɔhɔnpinyu*, 'ki 'v 'a 'Bat Nyisua ye'. Ε no- -ti a 'yi'buɔɔa blεe yi, -te 'klo te yi bu, ε ko 'ku a kunutu 'hven-. Ke- bu ni 'mu.

⁷ Ba ta 'v le, 'ki 'li 'nuɔɔm 'nyi, ε di 'li -naa -ni, ε 'mu di. 'A -ne nyiblo [ɔv] di [e]e 'ni 'ye, ε ko, nyibli -mu', -v nu 'di, -v wa 'a [mɔe]i ke, v di [e]e 'ni 'ye -we. Dako a pepe, -v ni 'ne- -tɔtɔ ki, v di ni nyai le, 'a -ti. Ε mo [han-ti, ke- ε di 'mu [ti].

⁸ Kukonyo Nyisua, -ε ni 'kl' ki, ke- ε pu: «'Mɔ [tu] 'a -ne [ɔ]dedede -wlu. 'Mɔ ni -do a 'mu, 'mɔ -di 'a -ne [ɔ]dedede 'lu -yra.» Nyisua a 'mu, ε no- ni 'kl' ki, 'ε -hi 'v 'a -ne [ɔ]dedede 'v. Ε ni la 'klo, 'ti- 'klo 'ε [tu] -wlu, ko, ε ni -do a 'mu, ε no- 'tεe ni 'klo, ε ko, ε no- di di.

-Te Saan 'ye -Yusu, 'ki 'li 'lile'yiyie 'kwli

⁹ 'Mɔ -mo 'aan 'ɔayi Saan, 'mɔ -yi 'crien -bu 'cri. A ko 'mu 'hven-, -a bibi 'yi le, -a ko -Yusu 'Klusu 'hven-, [a] -mɔe. Ε no- nu [o]o, a ko 'mu 'hven-, [a] yi [h]ventu ni -do 'ye, -aan pepe, [a] ko [wlv] a 'li, 'ti- -aan pepe, -Yusu a [gbetv], no- kɔo ne -a mu win ki. Ε ko la -nyrowɔ [ɔv], nyibli [ɔv], 'v klo la 'mu, 'v gba la 'li 'mu 'nidugbo, -ε ko 'nyre -mo Patmɔɔ ki. V wen 'ni, 'n nu de, -ε nyre yi, -te 'n hle Nyisua a -ti, 'ti- 'ni pi le, -ε mo, -Yusu, no- tɔe ne -a mu -ti a -tεe.

¹⁰ -Nyrowɔ [ɔv], Nyisua a -Hihiu* 'ε kɔo la 'mu win ki pepe. -Nyrowɔ a 'mu, ε mo la -wuwle-nyrowɔ* [ni]o la; ε no- ko 'kwli 'n 'wun 'li win, 'ε -hven 'li 'mu ke'. Win a 'mu, ε yi la 'ni 'wli, -wen -ɔam a win,

¹¹ ε wen: «De -mu', -yi 'ye, 'du 'crien ye', -bu 'cri [ti], -bu gba [a] 'cɔe ni [hlon'hven -mu', 'a nyibli yi, -v ni 'li Efesɔɔɔɔ 'kwli, ko Siminɔɔ, ko Pegamɔɔ, ko Tiatiɔɔ, ko Sadesɔɔ, ko Filadefɔɔ, ko Laodisɔɔ 'hven- 'kwli.»

¹² -Te 'n 'win, -ε -bi 'n [h]ian -mo, -ε di [e]e nu, 'mu nyiblo a 'mu 'ye, -ε yi 'li 'mu -mo -hlee -ni. -Te 'n [h]ian -mo, -ε -bi 'n 'ye 'napitio ni [hlon'hven, v nu -gulv, v -nu.

¹³ 'Ki 'li 'napitio a 'mu 'nyi, de 'n 'yee 'li, ε 'wi [ti] -tonyiblo yi, 'ε pu wlawlv blɔblv, 'ε mu a -gulvbetiye -gbatu' bu,

¹⁴ 'a 'lu 'ε 'ple -puɔpuɔ, 'a 'yii 'v 'wi [ti] na-huhl' yi,

¹⁵ 'a bu 'v 'wi [ti] 'phde yi, v pu 'li 'tɔ, -ε [h]lu -gbogbo; 'a win yi 'ni 'wli, -wen 'nie gbagbo a -gl, -ε yi 'plu a win.

¹⁶ Nyahroyɔ ni [hlon'hven, ε no- ε 'ble kva, 'ki 'li 'a diidedabu 'kwli. -Hotɔpten, no- -hven 'li [ti] wlon, 'a yigbakla 'ε yi wlon, -wen 'mahunyu.

¹⁷ -Te 'n 'ye [e], -ε -bi 'n bi [h]lon, 'ki 'v [v] ye', [w] yi, -te 'n 'ye ni 'ku wen, 'ε pu 'mu 'a diidedabu ki bu, ε wen: «[N]i 'pie 'li huannu. 'Mɔ [tu] 'a -ne [ɔ]dedede -wlu. 'Mɔ ni -do a 'mu, 'mɔ -di 'a -ne [ɔ]dedede 'lu -yra.

¹⁸ 'Mɔ -mo nyiblo -mu', -ε 'tεe di 'klo ni. 'N 'ku la ni, keε 'n -hon 'li 'kukonyibli 'nyi ni, 'ni 'hri 'klo. 'N 'tεe di 'klo ni, -te 'klo te yi bu. 'N kɔo 'kukuv win ki, ko 'kuopu a 'bli 'hven-.

¹⁹ 'A -ti, de -mu', -yi 'ye, 'cri [ti]. 'Cri -teblt -mu', -ε mi 'ki 'lu -mo, ko -teblt -mu', -ε di 'lu -mo mu.

²⁰ Nyahroyɔ ni [hlon'hven ko -gulvnapitio ni [hlon'hven -bu 'hven-, -yi

'l' na diidedabu 'kwli 'yee -nɪ, ɔbʊ lee -mʊ, de ʊ ɔhen 'nyre. Nyahroyo nɪ ɔhlon'hwen -bʊ, e ɔhen 'nyre Nyɪsʊa a lelenyʊ nɪ ɔhlon'hwen -mʊ', -ʊ ɔtui 'cʊe nɪ ɔhlon'hwen a 'mʊ 'yie. 'Naptio nɪ ɔhlon'hwen -bʊ, 'cʊe nɪ ɔhlon'hwen a 'mʊ, e nɔ- e ɔhen 'nyre.»

2

Titie -mʊ', -Yusu pʊ Efesɪdɔ a 'cʊenyibli

1 (Nyiblo a 'mʊ, e nɔ- yɪ 'mʊ -lee -nɪ de, e wen:) «Lelenyɔ -mʊ', -e ɔtui Efesɪdɔ a 'cʊenyibli 'yie, 'crɪ ɔne -mɔ: 'Kɪ titie -bʊ, e -hwen 'lɪ nyiblo -mʊ' wlon, -e 'ble nyahroyo nɪ ɔhlon'hwen kʊa, 'kɪ 'lɪ 'a diidedabu 'kwli, kɔ, -e nee 'lɪ -gʊlɔnaptio nɪ ɔhlon'hwen -mʊ' nyɪ.

2 -Tebhɪ a pepe, a ni, 'n yɪɔe nɪ, 'nɪ yɪɔe -we, -e mɔ, a ɔtu 'b 'kɪ dɪakt, 'kɪ 'b Nyɪsʊa a -kʊan a -ta', 'a 'yɪ -sa. 'N yɪɔe nɪ, -e mɔ, a 'nɪ -huaɔa 'lɪ 'a mʊ 'crekɔnyibli 'nyɪ. Nyibli -mʊ', -ʊ pɪ le, ʊ mɔ 'na -mɔnanyɔ*, 'tɪ -ʊ 'yɪ 'na -mɔnanyɔ 'pa-, a ɔte ɔnʊ 'yɪ, 'a 'yeɔe, -e mɔ, ʊ mɔ hulekɔnyibli ɔnɔ.

3 'Na -tɪ, a yɪ 'ye ɔhwen, 'kɪ 'lɪ ɔwɔ a 'lɪa 'kwli, kee, 'aan ɔwɔ 'yɪ ɔhlon -bi.

4 Kee, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ynyrede nɪ 'lɪ. Nɔ- kɔ -tɪ, 'nɪ yɪ 'a mʊ -mɔ 'ple. E nɔ- mɔ: -te a nu la 'na nʊele a kʊkɔ, tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ a ɔtu la 'na ɔwɔ a ykuole -wɔ, -te tɪ ne -bʊ, a 'yɪ 'kɪ 'na nʊele le -nu de.

5 -Te 'aan nɪnabɔ nɪ la 'mʊ, bʊ bi 'lɪ 'a mʊ 'kwli, 'tɪ -de -bʊ, -e kɔ kɪ a 'wlaa 'b -tɪ, ba ɔmʊɔɔ le. Ba hie 'b de 'kuku a nunuo bʊ, ba ɔhɪan -mɔ. ɔHaan-tebhɪ -mʊ', a nɪ la, e nɔ- ba nu de. 'Bʊ mɔ, 'ba 'yɪ -mɔ ɔhɪan, 'n di di 'lɪ 'a mʊ -mɔ, 'kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwli, -tuo -mʊ', -e kɔ kɪ 'aan 'naptɪ nɪ 'b, 'mʊ 'bɔɔ -tuo a 'mʊ kɪ -ha.

6 Kee, de -bɪ nɪ 'b, a ni, -e nɔ yɪ, e nɔ- mɔ: ynyre-tebhɪ -mʊ', Nikola a ɔtumu a nyibli nɪ, 'aan ɔwɔ yraa ɔne nɪ, ɔwɔ yɪ, -te 'na 'mumu, 'na ɔwɔ nu 'a yraale.

7 Nyiblo 'bʊ kɔ -tɪ'wɪnnʊa, bʊ 'wɪn -tɪ -bʊ, Nyɪsʊa a -Hihɪu* hle 'cʊe a nyibli yɪ. Nyibli -mʊ', -ʊ 'ye nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'b 'na ɔwɔ a ykuole a -ta', 'n di -nyɪ ɔnʊ 'hru, -e dɪɔe nu, tugbe a 'kui -mʊ', -e yɪ nyibli 'kɔ yrayɔ -nyɪ, ʊ 'mʊɔɔ di. E mɔ tugbe ɔnɔ, -e nɪ 'lɪ Nyɪsʊa a 'dʊdɔtɪ a -ci kɪ.»

Titie -mʊ', -Yusu pʊ Siminɪdɔ a 'cʊenyibli

8 (Nyiblo nɪ -do a 'mʊ, e nɔ- yɪ 'mʊ -lee -nɪ de, e wen:) «Lelenyɔ -mʊ', -e ɔtui Siminɪdɔ a 'cʊenyibli 'yie, 'crɪ ɔne -mɔ: 'Kɪ titie -bʊ, e -hwen 'lɪ nyiblo -mʊ' wlon, -e ɔtu 'a -ne ɔdedede -wɔ, kɔ, -e di 'a -ne ɔdedede 'lɪ -yra. Nyiblo a 'mʊ, e 'kʊ la nɪ, 'tɪ -e -hɔn 'lɪ 'kɔkɔnyibli 'nyɪ, 'e 'hru 'kɔ.

9 'N yɪ 'aan 'kla-wɪye'yɪa nɪ, kɔ, 'nɪ yɪɔe -we, -e mɔ, a mɔ ɔhʊennyibli ɔnɔ. Kee, seyt-seyt, a mɔ dekɔnyibli ɔnɔ. De -bʊ,

a -kɔ, nɔ- mɔ ɔhaande -mʊ', Nyɪsʊa -nyɪ 'a mʊ, 'ye ɔbʊ e 'yɪ 'yiyede 'pa-, 'n yɪ wɪn -hʊn a pepe -mʊ' nɪ, -e kɔ kɪ ʊ yɪ 'b 'a mʊ -tɪ -yee -nɪ. Nyibli a 'mʊ, ʊ wen 'nɪ, ʊ mɔ -Juukʊe* ɔnɔ, -e ɔhen 'nyre, ʊ mɔ seyt a Nyɪsʊa a nyibli ɔnɔ. Kee, e 'yɪ ɔnʊ 'pa-, ʊ 'yɪ Nyɪsʊa a nyibli 'pa-, ʊ mɔ 'kʊo -hʊn* a nyiblo gbagbʊ Satan a -gbolugbo a nyibli ɔnɔ.

10 'N yɪ 'a mʊ 'nɪ -lee -nɪ, -e mɔ, a di 'ye ɔhwen, kee, a 'nɪ 'pie 'lɪ huannʊ. Ba pʊ 'b nʊa bʊ: Satan dɪɔe 'nɪ nu, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ʊ 'mʊ nyibli -hʊɔhʊ ɔjɪ 'le pʊ, -e dɪɔe nu, Satan a 'mʊ, e 'mʊ 'b 'a mʊ le ɔte -nɪ. A di 'ye -nyrɔwɪ nɪ -pu a ɔhwen. Kee, ba 'cibi 'b 'na ɔwɔ a ykuole, 'ye ɔbʊ ʊ di 'a mʊ 'la. 'Bʊ mɔ, 'ba yɪ 'a nunuo le nɪ nɪ, ɔhaande -mʊ', 'n di 'a mʊ -nyɪ, e nɔ- mɔ 'kɔ yrayɔ -mʊ', -e 'ye nɪ -we 'lɪ.

11 Nyiblo 'bʊ kɔ -tɪ'wɪnnʊa, bʊ 'wɪn -tɪ -bʊ, Nyɪsʊa a -Hihɪu* yɪ 'cʊe a nyibli -lee -nɪ. Nyiblo -mʊ', -e 'ye nɪ di nɪ sa, 'kɪ 'b Nyɪsʊa a ɔwɔ a ykuole a -ta', e 'yɪ 'lɪɔ 'lɪ -we, bʊ nu 'kʊɔwɪ nɪ 'hwen, -e mɔ Nyɪsʊa a -molehɔole.»

Titie -mʊ', -Yusu pʊ Pegamɔdɔ a 'cʊenyibli

12 (Nyiblo nɪ -do a 'mʊ, e nɔ- yɪ 'mʊ -lee -nɪ de, e wen:) «Lelenyɔ -mʊ', -e ɔtui Pegamɔdɔ a 'cʊenyibli 'yie, 'crɪ ɔne -mɔ: 'Kɪ titie -bʊ, e -hwen 'lɪ nyiblo -mʊ' wlon, -e 'ble -hotɔplɪen kʊa.

13 'Dɔ -mʊ' -kɔ 'kwli a nɪ 'lɪ, 'n yɪɔe nɪ. 'N yɪɔe nɪ -we, -e mɔ, 'kʊo -hʊn* a nyiblo gbagbʊ Satan, e nɔ- kɔɔ 'dɔ a 'mʊ a nyibli wɪn kɪ. Nyiblo -mʊ', -e mɔ Antipa, e 'nɪ -pieɔe la huannʊ, 'e hle laɔa, 'kɪ 'b -tonyibli a pepe ye', -e mɔ, e mɔ 'na -nagbopi* ɔnɔ. Tɪ -mʊ' -kɔ 'yɪ ʊ 'laa la 'b Antipa a 'mʊ, a 'yɪ -sa, 'kɪ ba kʊo 'mʊ ɔwɔ yɪ. 'Kɪ ʊ 'laa 'lɪɔ 'aan 'dɔ -mʊ', -e kɔ 'kwli Satan 'tɪ 'lɪ. Kee, ke- e nɪ 'mʊ, 'a yɪ nyibli le -lee -nɪ, -e mɔ, 'mɔ a yɪ ɔwɪen kʊe.

14 Kee, 'kɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, ynyre-tebhɪ nɪ 'lɪ. E nɔ- kɔ -tɪ 'nɪ yɪ 'a mʊ -mɔ 'ple. E nɔ- mɔ: nyibli nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, tɔɔwɪn -mʊ', Balamʊ tʊe la Balakɪ, -aan 'baɪnʊ a tɪ 'yɪ, 'b yɪɔ ɔwɪen le kʊe. E tʊe laɔa nɪ, -te e di la nu, 'tɪ -Yisraekʊe 'mʊ la -tɪ 'wɪa, 'kɪ 'b Nyɪsʊa ye'. E lee la ɔnʊ nɪ, bʊ di la 'wɪluga-tebhɪ -mʊ', ʊ pie 'kʊo, e kɔ, bʊ nu la 'lawɔde.

15 'b -bɪ nɪ 'lɪ 'a mʊ 'nyɪ, de nɪ -do a 'mʊ, e nɔ- ʊ nɪ, 'b yɪ Nikola a ɔtumu a nyibli a tɔɔwɪn -hʊn ɔwɪen le kʊe.

16 'A -tɪ, ba hie 'b de 'kuku a nunuo bʊ, ba ɔhɪan -mɔ. E nɔ- 'yɪɔ 'pa-, 'n di 'lɪ 'nɪ di, 'kɪ 'lɪ tɪ gbi 'kwli, nyibli a 'mʊ, 'mʊ ɔnʊ yɪ -wɔn. -Hotɔplɪen -mʊ', -e -hwen 'lɪ 'mʊ wlon, e nɔ- 'n di nu, 'mʊ nyibli a 'mʊ -mɔ -wɔn.

17 Nyiblo 'bu ko -ti'wunnua, bu 'wun -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni. Nyiblo -mu', -e 'ye ni di ni sa, 'ki 'b Nyisua a [wlv a ykuole a -ta', 'n di -nyi]e diidedu -mu', v dee mani, -e -hli, 'ki 'l yakw 'kwli. 'N di -nyi]e 'huo puopu, -e ko ki v 'cru 'b 'nyre yrayru. 'Nyre yrayru a 'mu, nyiblo [du 'yri] -yi, 'bu 'yi nyiblo -mu' 'pa, v di 'nyre a 'mu [tue.]»

Titie -mu', -Yusu pv Tiatiludw a 'cvenyibli

18 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Tiatiludw a 'cvenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -huen 'li Nyisua a 'Yu wlon. Nyisua a 'Yu a 'mu, 'a 'yii 'wri] na a -huhli yi, 'a bui 'wri] 'plide yi, v pu 'li 'to, -e yi wln diaki.

19 -Tebh a pepe, a ni, 'n yi]e ni. 'N yi]e ni, -e mo, a nve ne 'aan 'bio -tonyibli ni, 'a 't'e kuo 'mu [wlv yi, ko, 'a ko [wlv a 'lila; 'ni yi]e -we, -e mo, a yi 'aan 'bio 'ni -hee -ni. -Kuan -bu, a ni, e -hi 'v -kuan -mu', a ni la ni.

20 Kee, 'ki 'li 'a mu 'nyi, ynyre-tebh ni 'li. E no- ko ki 'n yi 'v 'a mu -mo 'plee -ni. E no- -mo: nugba ni 'li 'a mu 'nyi. U dee [ne Sesabel. E no- a -he me le, -e ni 'li 'a mu 'nyi. E wen 'ni, e mo Nyisua a winwlon-hanyo* [ni]. Kee, e kee 'na -kuanunyibli ni, 'e tue [nu, 'ki bu nu 'lawlude, e ko, bu di 'wlugba-tebh -mu', v pie 'kuo.

21 'N -nyi]e ti, 'ki bu hie 'v de 'kuku a nunuo bu, bu [hian -mo. Kee, e 'ni -hua]a li bu hie 'v 'lawlude bu.

22 E no- ko -ti 'mu]v nu, 'hwi a hinhren 'yakla 'mu]v klo, -e di]e nu, e 'mu [huven 'ye. Nyibli -mu', -v ko]v 'huen-, v ni 'lawlude a 'mu, 'bu 'yi 'v de 'kuku bu -hie, e ko nugba a 'mu, 'a nunu-tebh -huin 'huen-, 'n di [tu [nu [huven gbagbu -we.

23 'Ya 'v 'lu de, nugba a 'mu, 'n ko [bu 'la 'a 'yonu a pepe, -e di]e nu, 'cve a nyibli a pepe, v 'mu]v 'ye, -e -mo, 'mo -mo nyiblo -mu', -e yi nyibli a 'lule-hihie, ko 'waa -huhha-tebh. 'Aan pepe, nyiblo 'bu ni 'v, 'a -ne -kuande, e -nu, e no- ko 'peele 'n di]e -nyi.

24 'A mu -bi -mu', -v ni 'li Tiatiludw a 'cve bu, a 'yi nugba a 'mu, 'a toowin -huin a 'mu nua yi bu pu, 'ti -tebh -mu', v dee Satan a -huhli-tebh, a 'yri] 'nyi. E no- nu]o, 'ni 'yi [dedede -ko, [bu lee ne 'a mu, ba nu,

25 Kee, -te a 'blee 'v kua, 'ki ba 'blee 'v kua, bu gba]a -gbagba, bu ye 'na 'lidi-nyrowo ki.

26 Nyibli -mu', -v 'ye ni di ni sa, 'ki 'b Nyisua a [wlv a ykuole a -ta', e ko, de -mu', 'n -hwe, -v di]e nu, 'ti- le'boo-nyrowo 'mu

'v nyre, v no- 'n di 'kl -nyi, 'ki bu koo dako a pepe, -v ni 'ne- 'klo -mo win ki.

27 'Kli -mu', 'na 'Bai -nyi 'mu, e no- 'n di [nu -nyi. U di koo nyibli win ki, 'ki 'li 'kl a kinutu 'kwli, v 'mu [wlvunyinyrenyibli bu -we, [wi yi, -e nyibli 'ye ni wuba yi 'ki le.

28 'N di -nyi [nu -nyragblinyahroye -mu', -e yi wln -tee.

29 Nyiblo 'bu ko -ti'wunnua, -e -bi bu 'wun -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

3

Titie -mu', -Yusu pv Sadesidw a 'cvenyibli

1 (Nyiblo ni -do a 'mu, no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Sadesidw a 'cvenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -huen 'li nyiblo -mu' wlon, -e ko Nyisua a -Hihiu ni [hlon'huen, e ko nyahroyo ni [hlon'huen. -Tebh -mu', a ni, 'n yi 'a pepe ni. 'N yi]e ni, -e mo, v wen 'ni, a ko 'klo yrayru. Kee, sey-sey, 'klo 'ka ni -do -mu', e no- a 't'e ni. E 'wi yi, a 'ku ni.

2 Ba 'du ye', ba [tu 'v 'kl, -e di]e nu, de -mu', -e 't'e ni 'klo, 'ki 'li 'a mu 'li, e 'ni [ha 'ku -we. 'Ba 'yri] le -nu, a di 'ni 'ku pepe, -e nu]o, 'n 'ye]e ni, -e mo, 'aan nunu-tebh 'yi 'v yi 'sii -ni, 'ki 'b Nyisua ye'.

3 Nyisua a win -mu', a 'wun la ti -hi la a ti 'yri, -te a nu la 'a kua'buble, bu bi 'li 'a mu 'kwli le. Ba [tuu 'v win a 'mu 'b, ba hie 'v de 'kuku a nunuo bu, ba [hian -mo. 'Bu mo, 'ba 'yi ye' 'du, 'n ko [bu di 'li 'a mu -mo, 'mu 'a mu -bati le -puv -ni. Kee, ti -mu', 'n di 'li ya, a 'yri] -yi. -Te 'n di 'lidiidie nu, e di 'wri] 'yiyinyibli yi, -e ko didie nyiblo [du 'ye ni yi.

4 Kee, 'ki 'li 'a mu Sadesidw a 'cvenyibli 'nyi, -v -bi ni 'li, 'v 't'e 'sii 'v yi, 'ki 'b Nyisua ye'. U 'wri] nyibli [du -mu' yi, -v 'yi 'waa wlawli sru -pu. U nu- -mo -bi, v blee yi, bu pu wlawli puopu, v ko 'mu 'huen-, -a 'mu 'hwi -nuna -ni.

5 Ke- e di 'mu [ti, 'ki 'b nyibli -mu' -mo, -v 'ye ni di ni sa, 'ki 'b Nyisua a [wlv a ykuole 'kwli. 'N di pu [nu wlawli puopu, e ko, yruyru, 'n 'yi 'li] 'li -we, [bu 'wuwla 'waa 'nyre, -e 'cru 'li 'cruen -mu' 'kwli, -e mo nyibli -mu', -v ko 'klo yrayru a 'cruen. Ti -mu' -ko 'yri 'n di 'na 'Bai Nyisua ye' ni, e ko 'a lelenyo 'huen-, 'n di]e 'ni hla, 'ki 'v 'waa pepe ye', -e mo, nyibli a 'mu, v mo 'na nyibli [ni.]»

6 Nyiblo 'bu ko -ti'wunnua, bu 'wun -ti -bu, Nyisua a -Hihiu* yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

Titie -mu', -Yusu pv Filadefidw a 'cvenyibli

7 (Nyiblo ni -do a 'mu, no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Filadefidto a 'cwenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -hwen 'li nyiblo -mu' wlon, -e [ce'e 'u yi, ko, e hle -ti a -tee. E no- 'ble bodto Dafid a 'maju a 'ye'e -mu' kva, -e -he 'u 'maju 'u, 'ti- nyibli 'u pue 'li Nyisva a bunule'. 'Bu mo, 'bu -ha 'u 'maju a 'mu 'u, nyiblo [du 'yi 'kl -ko, bu ka 'u[du 'u. 'Bu mo, 'bu ka 'u 'maju a 'mu 'u, nyiblo [du 'yi 'kl -ko -we, 'ki bu -ha 'u[du 'u.

8 -Tebh a pepe -mu', a ni, 'n yi[pe ni. 'N yi[pe ni, -e mo, a 'yi 'kl [du ki -ni. Kee, a [tuu 'u 'na win ni, 'ti- 'a hle[pe, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -e mo, a mo 'na nyibli [nto. Ba ta 'u le, 'n [ga 'maju wlon, 'ki 'u 'a mu -mo. Nyiblo [du 'yi 'li[ti 'li -we, bu ka 'u[du 'u.

9 Ba 'ye ke de, 'n di nu, e no- bu: Nyibli ni 'u, 'u hle[pe, -e mo, u mo -Juukoe* [nto, -e [hen nyre, u mo -tee a Nyisva a nyibli [nto. Kee, e 'yi 'mu le -ni. U mo Satan a -gbolugbo a nyibli [nto. 'N di[pe 'ni nu, nyibli a 'mu, u 'mu 'u 'a mu ye' di, u 'mu kwli bu bla, 'ki 'u 'aan 'u[utu le -ta'. 'N di[pe 'ni nu, u 'mu[du le yru, -e mo, 'n nve ne 'a mu ni.

10 'A mu -mo -bi, -te 'n lee la 'a mu, -e mo, ba ko [wlu a 'lila, 'ki 'li 'na [wlu a yukuole 'kwli, -e -bi a [tuu 'u 'na win ni. 'A -ti, 'n ko [bu ko 'li 'aan de -mo -tee, ti -mu', -e ko 'yi [hwen a 'yiye a ti di 'u nyre, 'ki 'u 'a -ne nyiblo [du -mo. [Hwen a 'yiye a 'mu, e ko bu [tee 'u -tutu ki a nyibli a pepe le.

11 'N 'tie di 'li ni. -Tite a 'blee 'u kva, 'ki ba 'blee 'u kva, -e di[pe nu, [haande -mu', 'n di 'a mu -nyi, nyiblo [du 'ni [ha 'a mo[du [ji' -ha.

12 Nyibli -mu', -u 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisva a [wlu a yukuole 'kwli, 'n di[pe 'ni nu, u 'mu 'na Nyisva a 'kagba a 'katui yi 'wi. [Dedede 'yi 'li[ti 'li -we, bu pu 'li [nu -patu'. 'N di 'cru 'u [nu 'na Nyisva a 'nyre, ko 'na Nyisva a 'dto a 'nyre yi. 'Ki nyibli a 'mu, u di 'li 'dto a 'mu 'kwli 'ti. 'Dto a 'mu, e no- mo Jrusre yrayru. 'Ki e di 'li yako 'kwli -hon, 'ki 'li Nyisva 'hvi, e 'mu 'ne- -tutu ki [ti. 'Ki 'u[du ki, 'n di 'cru 'u 'na 'nyre yrayru.

13 Nyiblo 'bu ko -ti'wanna, bu 'win -ti -bu, Nyisva a -Hihiu* 'yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

Titie -mu', -Yusu pu Laodisedto a 'cwenyibli

14 (Nyiblo ni -do a 'mu, e no- yi 'mu -lee -ni de, e wen:) «Lelenyo -mu', -e [tui Laodisedto a 'cwenyibli 'yie, 'cru [ne -mo: 'Ki titie -bu, e -hwen 'li nyiblo -mu' wlon, -e ko 'nyre -mo Kee- bu ni 'mu. De -mu', Nyisva ni, nyiblo a 'mu, e no- hle[pe. E mo [haannyiblo [nto, -e ni [haande. 'Ki Nyisva naa 'li[ti 'li, 'e nu -tebh a pepe.

15 -Tebh a pepe, a ni, 'n yi[pe ni. E mo, a 'yi ce -ni, e mo, a 'yi -hren -we. 'N -hve wen[pe ni, 'ki ba ni wen ce, -huu' ba hren wen.

16 -Te a ni 'u -heyri', e [hen 'nyre, -e mo, a 'yi ce -ni, e ko, a 'yi -hren -we, 'a -ti, 'n di 'a mu 'ni -wla.

17 A wen 'ni, a mo dekonyo [nto, a ko 'a -ne de ni. 'A -ti, a 'ni -hua[ha 'ki 'a -ne [dedede. Kee, a 'yi[ti -yi, -e mo, sey-seyi, a 'yi plo a bleele -ko, a ni nyat le. E [hen 'nyre, -e mo, a mo [huennyibli [nto, 'a 'yi 'huilepo-tebh -ko, 'a [ga 'hvi wlon, 'ti-, 'aan 'yii 'do ni.

18 E no- nu[du, 'ni pu 'a mu [to', 'ki ba -tuo 'ne- 'mu -gulu -mu' -mo, u pu 'li 'to, e 'mu 'li 'wo a -ti, -e di[pe nu, a 'mu -tee a dekonyo -he. 'Bu mo, 'ba nu[du, -e -bi a mo -tee a dekonyo [nto. 'N yi 'a mu 'ni -lee -ni de, ba -tuo 'ne- 'mu wlawli puopu -mo, 'a 'mu[du 'hvi le pu, -tut 'ni [ha 'a mu nu, -te a [ga 'hvi wlon a -ti, e ko, ba -tuo 'ne- 'mu 'yii a -ci -mo, -e di[pe nu, a 'mu le yru.

19 'Mo -bi, 'bu mo, 'ni nve nyiblo, nyiblo a 'mu, 'n -he 'li[ti le, e ko, 'n [tui[pe [hwen. 'A -ti, ba [tu 'u 'kl, ba hie 'u de 'kuku a nunuo bu, ba kve 'mu [wien, a 'ni 'ni 'ki ce de.

20 Ba pu 'u nua bu, 'ki 'n ni 'u 'aan [huan.yi 'yri, 'ni yi gbogbo bi. Nyiblo 'bu 'win 'na win, 'bu pu le, [bu pa, 'n ko [bu pa 'li[ti -mo, e ko 'mu 'hwen-, -a 'mu de di.

21 Nyibli -mu', -u 'ye ni di ni sa, 'ki 'u Nyisva a [wlu a yukuole a -ta', 'n di -nyi [nu 'hru, u 'mu mo 'mu 'hvi di, -e di[pe nu, u ko 'mu 'hwen-, -a 'mu mo 'na gbata ki bu ni, [wi yi, -te 'n -nu, 'na 'mumu, 'ki 'n 'yi -sa, 'na 'Ba Nyisva 'e -nyi 'mu 'hru, 'ki e ko 'mu 'hwen-, -ba ni 'u 'a gbata ki bu.

22 Nyiblo 'bu ko -ti'wanna, -e -bi bu 'win -ti -bu, Nyisva a -Hihiu* 'yi 'cve a nyibli -lee -ni.»

4

-Te u ni Nyisva a 'nyrelepupu, 'ki 'li yako 'kwli

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n ta 'li yako 'kwli le de, 'ni 'ye 'maju, 'e [ga wlon, 'ki 'n 'wun 'li nyiblo -mu', -e yi wen 'li 'mu -mo -hlee -ni a win. Win a 'mu, e yi 'ni 'wli, -wen -namu a win. Ke- nyiblo a 'mu, e pi 'mu yi: «Di 'ne- 'mu -mo, 'ki 'ne- yo', -e di[pe nu, de -mu', -e di 'lu -mo mu, 'mu -mo[du -tuo -ni.»

2 Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi Nyisva a -Hihiu* ko 'mu win ki pepe, 'ni 'ye bodiogbata, 'ki 'li yako 'kwli, nyiblo [du 'e ni 'li[ti 'kwli bu.

3 Nyiblo a 'mu, 'a yigbaka no yi, 'e 'wi[ti [haan'hi -mu', -e yi wlu yi, u de'e sasupu ko salidvanu. -Payru [glaa 'li gbata a 'mu

le. -Payru a 'mu, e yi 'ni wln -we, [w]i yi [h]aan'huo -mu', v de emelodi.

⁴ Gbatu a [w]lv [t]u 'b -hen, nu- [g]laa 'li yi-hegbata a 'mu le. 'Ki 'li gbatu a 'mu 'kwli, nyibli gbagbu a -wlv [t]u 'b -hen, v nu- ni 'li ble, 'v pu wlawlt puopu, ko, 'v [t]u -gvluklaun* 'lu le.

⁵ Gbata -mu', -e ni 'v -heyri', -huhli, no-huen 'li [t]i 'kwli le, e ko, -teye 'e -mumue 'v le. 'Ki 'v gbata a 'mu yi, 'ki [g]bii ni [h]lon'huen ni 'v, 'v yi wln. [G]bii a 'mu, v mo Nytsua a -Hihiu ni [h]lon'huen -mu', -v ni 'v Nytsua ye'.

⁶ [D]edede ni 'v bodto gbata a 'mu yi, 'e 'w[]i 'nie gbagbu ye', 'e yi wln, -wen 'yie. 'Ya 'v 'lu de, -tebli ni -hen [d]u, -v pi -hunhlon, v nu- [g]laa 'li bodto gbata a 'mu le, -e ni 'v -heyri'. 'Waa ke'de ko 'waa ye'de mo 'yii dadu.

⁷ 'A yi-hede 'w[]i koku yi, 'a 'huen a de 'w[]i blihu yi, 'a ta a de, 'a yigbakla 'e 'w[]i -tonyiblo a yigbakla yi, 'a -hen a de 'e 'w[]i ke yi, -e wen.

⁸ U ni -hen a pepe a 'mu, -e -bi 'bu ni 'v, e ko wanwen ni [h]lon-do. 'A 'hu ni 'yii a dadu, 'ki 'li 'kwli ko 'ki 'v 'hu ki, 'to ko -nyre, 'v 'cibi 'v, 'v yi -wla ble. U 'ni -nyra []a li -wla a 'mu bu. Ke- v pi:

«Kukonyo Nytsua o, -mo ni 'klh ki, -mo []ee 'v yi pepe.

-Na 'klh ni 'v 'a -ne 'klh [d]u 'lu yi. 'Ti- 'klo 'mu -wlv [t]u mo mu, -ni la 'klo, []ni 'ti ni 'klo, -mo di di.»

⁹ Ke- -tebli ni -hen a 'mu, e pi, 'e yi ble, 'e pi Nytsua 'nyre le, Nytsua -mu', -e ni 'v bodto gbata ki bu, 'ti- -e ni 'klo, -te 'klo te yi bu, 'e yi [t]i -ti a 'yi'buva ko 'wio -nyi.

¹⁰ 'A -ne ti, 'bu mo, 'bu yi [t]i le ni ni, -e -bi nyibli gbagbu a -wlv [t]u 'b -hen a 'mu, v ble kwli bu, 'ki 'v Nytsua ye', -e ni 'v gbata a 'mu ki bu, ko, -e hie 'klo, 'v pi [t]i 'nyre le, 'v yi 'waa 'klaun 'lu le -he, 'v [t]u 'v []u 'klaun a 'mu ye' ble, 'v pi le:

¹¹ «-Aan Kukonyo Nytsua, -mo nu -tebli a pepe.

E 'w[]i yi, -hva []a ni, e no- nu []o, []ni nu -tebli a pepe a 'mu, 'ti- 'e ni 'klo.

E no- nu []o, []ni ble yi, nyibli a pepe bu -nyi -mu -ti a 'yi'buale, bu [t]uu 'v -mu 'v, e ko, bu yru []o, -e mo, 'ki 'klh a pepe -huen 'li -mu -mo.»

5

Nyiblo -mu, -e 'w[]i 'blayu yi, v nu -cohlun -mo*

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye 'crien, 'ki 'li nyiblo -mu' -ji', -e ni 'v bodto gbata a 'mu ki bu, 'e 'ble 'crien a 'mu kva, 'ki 'li a diidedabu 'kwli. 'Crien a 'mu, 'a 'kabi

ni 'huen, nu- v 'cri 'v ki, 'v 'pla 'crien a 'mu, 'v nu [g]baa-tebli ni [h]lon'huen, 'v [g]ba 'crien a 'mu, -e di []e nu, nyiblo [d]u 'ni [h]a []a yi kla.

² 'Ti-, 'ni 'ye Nytsua a lelenyo gbagbu, 'e 'ye 'li win, 'e yi 'beti -ni, e wen: «Nyiblo a 'di -bi ble yi, -bu [g]bla [g]baa-tebli -bu, 'ti- -bu [w]le 'crien a 'mu 'li?»

³ Kee, e 'yi nyiblo [d]u -ko, 'ki 'ne- -tutu ki, 'ki 'li yakw 'kwli, ko, 'ki 'li -tutu bu, -e -we 'li -bu [w]le 'crien a 'mu, 'ti- -bu ta 'li [t]i 'kwli le.

⁴ De a 'mu, e nu []o ni, 'ni -we dtaki, -koti nyiblo [d]u 'yi la 'v -ni, -e we 'li -bu [w]le la 'crien a 'mu, -bu ta la 'li [t]i 'kwli le.

⁵ -E -bi nyiblo ni -do, -e ni 'li nyibli gbagbu a 'mu nyi, e yi 'mu 'ni -lee -ni, e wen: «[]ni 'wee 'li. 'Ye koko' -mu'. E no- mo Juda a [t]ugbatayu. E mo bodto Dafidi a 'yonu a 'Yu []no. No- ha 'v 'a -ne [d]edede 'hru wlon. E no- ble yi, -bu [g]bla 'crien a [g]baa-tebli ni [h]lon'huen -mu', -bu [w]le []e.»

⁶ -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye nyiblo [d]u. No- nyra 'v -heyri' bu, 'ki 'v bodto gbata a 'mu ye'. Nyibli gbagbu ko -tebli ni -hen -mu', -v pi -hunhlon, nu- [g]laa 'li [t]i le. Nyiblo a 'mu, e 'w[]i 'blayu yi. []ni yi []i ni 'ye, -wen, v 'la la []a ni, 'Blayu a 'mu 'e [g]a []mu ni [h]lon'huen ko 'yii ni [h]lon'huen. 'A 'yii a 'mu, nu- mo Nytsua a -Hihiu ni [h]lon'huen -mu', e yi le le, 'ki 'ne- 'klo a pepe -bu ki;

⁷ 'Blayu a 'mu 'e mu 'v nyiblo -mu' ye', -e ni 'v gbata a 'mu ki bu, 'crien a 'mu, -e ni 'li 'a diidedabu 'kwli, 'e -ha []ne []e -ji'.

⁸ -Te e -ha 'ki []ne []e -ji', -e -bi -tebli ni -hen -mu', -v pi -hunhlon, v ko nyibli gbagbu a -wlv [t]u 'b -hen -mu' 'huen', v bla 'Blayu a 'mu kwli yi bu. 'Waa pepe a 'mu, v 'ble duku' kva le, 'v 'ble -gulu-nam kva le, hunhronpu-tebli 'yii 'li 'kwli le. Hunhronpu-tebli a 'mu, e no- mo Nytsua a nyibli a lenyaawin;

⁹ 'v yi -wladu yrayru ble. No- mo: «-Mo ble yi, -bu 'du 'crien -mu' ye',

-bu [g]bla [g]baa-tebli -mu', -e nu []o, v 'la la -mu ni, []ni nu -na -hlu, []ni [g]ble nyibli, 'ti- []ni gba 'v []nu Nytsua 'hu.

Nyibli a 'mu, 'klo -bu, no- ko dako a pepe, a nyibli []no, 'v pi 'bliwiin a gblegble, 'v -hon 'li 'a -ne 'b'ugba [d]u 'kwli,

[]ni gba 'v []nu Nytsua 'hu,

¹⁰ []ni nu []nu -na dako -mo, []ni mo 'waa bodto, e ko, []ni nu []o, 'v -he -cohlunpinyu*, 'ki 'v Nytsua ye'.

Nu- di nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'ne- 'klo -bu ki.»

11 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye Nyitsua a lelenyu -huchuw -we, 'u mo lelenyu a 'miliwi a 'miliwi, nyiblo [du 'yi 'li 'waa -hihre 'li -we; 'u [glaa 'li bodtɔgbata a 'mu le, 'u [glaa 'li -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, ko nyibli gbagbi -mu' 'huen-, 'ni 'win 'waa -wla a win,

12 'u 'yee 'li win 'u yi ble, u wen: «Blayu -mu', u 'la la, u nu -cohlon -mo, 'ki 'u nyibli a -ta', e no- ko -ju' 'khi a pepe ni 'li, 'e ko 'a -ne [dedede, 'e ko [to, 'e -hi 'u 'a -ne [dedede 'u, 'e ni 'khi ki.

No- blee yi, nyibli bu [tuu 'u, bu -nyi[e -ti a 'yi'ububa, bu pu[u 'nyre le.»

13 'ti- -tebli a pepe -mu', Nyitsua -nu, -u pi -hunhlon, 'ni 'win 'waa win -we, -e mo -tebli -mu', -e ni 'li yako 'kwli, ko 'ki 'ne- -tutu ki, ko 'ki 'li -tutu bu, ko 'a de -mu', -e ni 'li nie -mo. 'Waa pepe a 'mu, u yi ble -wladu. -Wladu a 'mu, e no- bu:

«Nyiblo -mu', -e ni 'u bodtɔgbata ki bu, ba pu[u 'nyre le, e ko 'Blayu 'huen-. -Ba [tuu 'u [nu 'u. U nu- ko -mo 'khi a pepe -huen 'li -wlu. -Te 'klo te yi bu, u nu- mo nyibli gbagbi.»

14 -E -bi -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, u wen: «Ke- bu ni 'mu.» Nyibli gbagbi -mo -bi, u bla [nu kwli yi bu, 'ki 'u 'waa u[utuule a -ta'.

6

'Blayu, no- [gbla 'crien -mu', 'a [gbaa-tebli

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye 'Blayu -mu' ni, -e 'ble 'crien -ni wen kwa, 'e [gbla 'a yi-he[gbaade. -Te e [gbla 'ki[ti, -e -bi -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'n 'win 'waa 'yee ni -do a win, 'e pi le: «Di 'li.» 'A win 'wi[ti -teye a win yi.

2 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so puɔpu, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'e 'ble flu kwa, 'u -ha 'li 'klaun, 'u -nyi[e nyiblo a 'mu. No- mu tu ki, 'e 'wi[ti ta'bu yi, 'e bi 'klo a pepe ki, 'e -ha 'u 'a -ne nyiblo [du, -e -wen[e -mo 'hru wlon.

3 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a 'huen a de ni. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a 'huen a de a win ni, 'e pi le: «Di 'li.»

4 'N yi 'u le ni te, -so -bi 'e 'hri. -So a 'mu, e [hlu ni, -wen na-huhli, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'u -nyi[e 'khi, 'ki bu pu tu bu, 'ki ne- 'klo ki, -e di[e nu, nyibli 'mu 'lila -ni, 'u -nyi[e -hotu[ten gbagbu -we.

5 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a ta a de ni, 'ni 'win -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a ta a de a win 'e pi

le: «Di 'li.» -Te 'n mu 'li le ta mo, -e -bi 'n 'ye -so -yrugbu, nyiblo -bu, -e nee [ne, 'e 'ble 'weede kwa.

6 -E -bi 'n 'win win, 'ki 'li -tebli ni -hen a 'mu, -u pi -hunhlon 'ny. Win a 'mu, e 'wi[ti -tonyiblo a win yi, ke- e pi: «-Kubu ko 'yugbo 'huen-, u kla le, 'u pi [die. -Nyrowo ni -do a -kuan a 'wliye, e -tue -kubu a -kilowo ni -do. 'Bu mo 'yugbo [nu, -e -bi e -we 'li -kilowi ni ta.» Ke- win a 'mu, e pi nyiblo -mu' yi, -e ni 'u -so a 'mu ki: «'Nyra ko no 'huen-, dekonyu -tue, e no- 'ye ni pu [die.»

7 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a -hen a de ni, -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhlon, 'a -hen de a win 'e pi le: «Di 'li.»

8 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye -so -bi. 'A 'hwi 'pupuo ni, nyiblo -mu', -e nee [ne, 'a 'nyre mo 'kukubu, 'e 'lile nyibli le, 'ti- -tute -mu', u dee 'kuopu a 'bli, no- -huen -ta' le, 'e yi[ti [wien le kwe, 'u -nyi [nu 'khi, 'ki bu naa 'li tu, ko 'kanu, ko [tutakue, ko 'wan 'kwli a mamu 'kwli, bu 'lila nyibli le, 'ki 'li 'klo a [ge ni -hen a 'kibia -bi ki.

9 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a [hun a de ni, ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'ye 'kokonyibli a -hiko, 'ki 'li Nyitsua a -200cohlonpiile -mu' [hlon. Nyibli a 'mu, u 'lila [nu le, -te u 'ble Nyitsua a win kwa a -ti, e ko, -te u yi la Nyitsua a -ti nyibli -lee -ni a -ti,

10 'ti- 'u 'yee 'li win, u wen: «-Aan Kokonyo Nyitsua o, 'ki 'li -mu -mo, 'ki -ti a -tee -huen 'li. Nyibli -mu, -u ni 'li 'klo 'kwli, -u 'lila -a mu le, ti a 'di -bi -ko 'yri, -di [nu -bati le -puu -ni 'li, e ko, ti a 'di -bi -ko 'yri, -na yru di [nu -yee -ni 'li?»

11 Bu pu 'ki le, -e -bi u pu nyibli a pepe a 'mu wlawli puɔpu, (e no- tue [ne nyibli yi, -e mo, u 'sii 'u yi,) 'ti- 'u lee [nu, -e mo: «Ba -plee 'u ti le de gbe, -koti u blee yi, bu 'lila 'aan 'bio -mu' le, -u ni Nyitsua a -kuan, [wi yi, -te u nu 'aan le'lale. -Te Nyitsua nu 'li 'a 'lipupu, 'bu nu 'a nunuo le, -e -bi nyibli -mu', -u 'lila 'a mu le, Nyitsua di puu [nu -bati le.»

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu [gbla [gbaade a [hlon-do a de ni, -e -bi -tutu -tua 'huhlele diaki, 'yru 'e -jre, -wen danu -yrugbu, [honpu 'e [hlu, -wen -hlu,

13 nyahro 'e 'ble 'li yako 'kwli le, [wi yi tugbe a 'kui, -e 'yi [hlu, pepe yi -bublo -ni,

14 yako 'e 'pla, 'e 'wan, [wi yi, -te u ni ko a 'pupa; dugbi ko 'nidugbo a pepe 'huen-, 'u -hon -ta' le;

15 nyibli a pepe, -u ni 'ne- 'klo ki, 'u 'gba ci le, bodtɔpu bi 'li yi, 'blugbinaanyu, 'seyo a nyibli gbagbi, dekonyu, 'kikunuyu, ko nyibli a pepe, [koyo ko nyibli -mu', -u 'yi [koyo 'pa-, 'waa pepe a 'mu, u 'gba ci le, 'ki

'li dugbi 'lu, 'v -huhli le, 'ki 'li 'buiti 'kwli le, e ko, 'ki 'li 'hi 'nyi,

¹⁶ 'v yi dugbi ko 'hi 'huen -lee -ni, 'ki bu bi 'v [nu] 'lu, bu [jri] [nu] 'lu bu, bu -hli [nu], -e di[e] nu, nyiblo -mu', -e ni 'v bodotgbata -mu' ki bu, e 'ni [ha] [nu] 'ye, e ko, 'Blayu a yru 'ni [ha] [nu] ye,

¹⁷ -e nu[0], ti nyre 'v ni, 'ki 'waa yru bu klo nyibli. -Nyrowo a 'mu 'kwli, e 'yi nyiblo [du] -ko, -bu di wa.

7

Nyisva a lelenyo [tu Nyisva a nyibli yruule

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyo ni -hen -mu' ni, 'v ni 'klo a [ge] ni -hen 'yri ble, 'v ka pepegble ni -hen -mu' yi, -e di[e] nu, v 'ni [ha] 'ne- 'klo ki -hii -ni, e ko, v 'ni [ha] -tutu le -hren, ko, v 'ni [ha] 'nie ko ti 'huen- le -hren;

² 'ni 'ye Nyisva a lelenyo -bi, 'e -hon 'li 'yru a 'hrule', 'e 'ble [dedede] kwa, e ni, 'e [tui] 'Klohienyisva a nyibli yruule; 'e da Nyisva a lelenyo ni -hen -ni wen, Nyisva -nyi 'khi, 'ki bu nyre -tutu ko 'nie yi, 'e 'yee 'li win,

³ e wen: «Ti 'yee 'v ni nyre, 'ki ba nyre 'nie ko -tutu, ko ti 'huen- yi. Ba -ple -a mu, -ba [tu] Nyisva a -kvannunyibli yruule, 'ki 'v 'waa yigbaki yi.»

⁴ -Te e -hi, 'ti- 'v lee 'mu, nyibli ni -tie -mu', v [tu] yruule a 'mu: v mo nyibli a (144'000) 'miliwi ni -pu [tu] 'v 'huen a gble ni -pu [tu] 'v 'huen. Nyibli a 'mu, 'ki v -hon 'li Yisraekoe a [tugbi] ni -pu [tu] 'v 'huen -mu' 'nyi.

⁵⁻⁸ 'A -ne [tugba] 'bu ni 'v, 'a nyibli a (12'000) 'miliwi ni -pu [tu] 'v 'huen, v nu- v [tu] yruule a 'mu. [Tugba] a 'mu, 'waa 'nyre, no- -bu: Juda a [tugba], Ruba a [tugba], Gad a [tugba], Ase a [tugba], Nefotali a [tugba], Manase a [tugba], Simeo a [tugba], Lefi a [tugba], Yisaka a [tugba], Sabulo a [tugba], Sosefo a [tugba], ko Besame a [tugba] 'huen-. Nyibli a pepe a 'mu, v nu- v [tu] Nyisva a yruuledo a 'mu.

Nyibli -huohvi

⁹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye -tonyibli -huohvi. E 'yi -tonyiblo [du] -ko, -bu -we 'li 'waa -hihre. Nyibli a 'mu, 'blugbi a pepe -bu, -v ni 'ne- 'klo -bu ki, e no- v -hon ki le, v mo dako a pepe a nyibli [ni] -we. 'Ki v -hon 'li 'a -ne -tite [du], 'v pi 'bliwin a gblegble. 'Ki v ni 'v Nyisva a bodotgbata, e ko, 'ki 'v 'Blayu ye'. 'Waa pepe, v pu wlawli puopu, (e no- tue [ne] nyibli yi, -e mo, v 'sii 'v yi) 'v 'ble yohran kwa le, 'ki 'v Nyisva a 'nyre a lepupu a -ta',

¹⁰ 'v 'yee 'li win, v wen: «Nyisva -mu', -e ni 'v bodotgbata -mu' ki, e ko 'Blayu -mu' 'huen-, v nu- wa -a mu.»

¹¹ Nyisva a lelenyo a pepe, v [glaa] 'li 'a bodotgbata -mu' le, e ko, 'v [glaa] 'li nyibli gbagbi, v ko -tebli ni -hen -mu', -v pi -hunhlon 'huen-, 'v ko 'li ble, 'ki 'v bodotgbata a 'mu ye', v pi Nyisva 'nyre le,

¹² v wen: «E mo [han-ti, -aan Nyisva, no- ko -tu a 'yi'buobua. 'Ki 'khi a pepe ni 'li [ti] -ji', 'ti- 'e ko [to]. Ba di 'li, -ba -nyi[e] 'wio, -ba [tuu] v [u] 'v, e ko, -ba pu [u] 'nyre le, -te 'klo te yi bu. Ke- bu ni 'mu.»

¹³ Nyibli gbagbi a (24) -wlv [tu] 'v -hen -ni wen, ke- 'waa nyiblo -bi pu 'mu yi, e wen: «[B]i nyibli -mu', -v pu wlawli puopu, -yi [nu] ni? -Bi 'v -hon yi 'li?»

¹⁴ -E -bi 'n -hihia kle, -e mo: «Nyibeyu o, -mo ni -do, -mo yi [nu].» -E -bi, e wen: «Nyibli -bu, 'v 'ye [h]uen diaki, 'ki 'li le'booti 'kwli, 'v 'yi 'v Nyisva a 'hru bu -hie, 'v yra 'waa wlawli, 'ki 'li 'Blayu a -hlu -mo, -e di[e] nu, v 'mu 'li 'wu.

¹⁵ E no- ko -ti, 'v 'cibi 'v Nyisva a bodotgbata ye', v pi [ti] 'nyre le, 'ki 'li 'a 'kayu bu 'to ko -nyre. Bodot -mu', -e ni 'v gbata a 'mu ki bu, e no- di [nu] 'yie [tu].

¹⁶ 'Kanv ko 'nie'natv 'huen-, e 'yi 'li [ti] 'li -we, bu nu 'ki [nu] de. 'Yru 'yi 'li [ti] 'li -we, bu hien [nu] de. E 'yi [dedede] -ko, -bu di 'ki [nu] le hien de, e ko, -bu di [nu] de -huan -mo nu,

¹⁷ -e nu[0], 'Blayu -mu', -e ni 'v bodotgbata -mu' ye', no- di [nu] 'yie [tu]. E no- di 'li [nu] 'nie wien gba, 'nie -mu', -e yi nyibli 'klo yrayru -nyi. Nyisva a [gbetu], no- di [nu] [ga], e 'mu [nu] 'yi [hlon] le 'hran.»

8

'Blayu [gbla] le'bo[gbaa]de ni

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'Blayu -mu', -e 'ble 'crien -ni wen kwa, e [gbla] [gbaa]de a [hlon]huen a de ni. -Te e [gbla] [ki]ti, -e -bi -tebli a pepe -mu', -v ni 'li yako 'kwli, v nu -blii. E no- v nu -nunu, 'e gba -haawokotio.

² -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyo ni [hlon]huen -mu', -v ni 'v [u] ye', 'v -nyi [nu] -njamvi ni [hlon]huen.

³ Nyisva a lelenyo -bi ni 'v, 'e 'ble -guluya kwa, -e ko 'kwli v pi 'li hunhronpu-tebli, v pi 'to le, 'e di 'v -cohlunpiile*, v nu -gulu, v -nu, 'v -nyi[e] hunhronpu-tebli -huohvi, -e di[e] nu, e 'mu [u] 'to le pu, 'a nahlon, ko Nyisva a nyibli a pepe a lenyaawin, v 'mu 'li Nyisva -mo mu. 'Ki 'li -cohlunpiile', 'ki e pi 'li [ti] 'to le, 'ki 'v Nyisva a bodotgbata ye',

⁴ hunhronpu-tebli a nahlon a 'mu, 'e 'hru 'li Nyisva a lelenyo -mu', -e ni 'v Nyisva ye', 'a dabu 'kwli, 'e mu 'li yako 'kwli, e ko Nyisva a nyibli a lenyaawin 'huen-.

⁵ 'Ti- Nyisva a lelenyo a 'mu, 'e 'du -guluya -ni wen ye', 'e nu na'khi -mu', -v

ni 'li -cohlonpiile', 'e 'yii 'li'li 'li. -Te e -we -mo, -e -bi 'ki e [huhntian 'ne]ε 'klo ki. -Te e [huhntian 'ki 'ne]ε 'klo ki, -e -bi yako -tva le[mumale, 'e pi 'yii ke' le, -toto 'e -tva 'huhlele.

-Namu ni [hlon'hven

6 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo ni [hlon'hven -mu', -v 'ble -namu ni [hlon'hven kva, v -we -mo, 'ki bu bi]ε.

7 Ti ni -do a 'mu 'yri, -e -bi yi-henyiblo bi 'a -namu ni. -Te e bi 'ki'li, -e -bi cekli, ko na, ko -hlu, v nu -bibi 'yi le, 'v ble 'li yako 'kwli, 'v pu 'li'li 'yru -mo, -toto 'e nu [tote]ε'beewi ni ta, 'a 'kutio -bi ko ti -mu', -v ni 'v]v ki, 'v -hin, -piti yrayru a pepe hin ni -we.

8 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a 'hven a nyiblo bi 'a -ne -namu. -Te e bi 'ki'li, -e -bi v 'du [dedede ye'. E 'bua ni, -wen dugba gbagbu, na 'e yu'li 'lu -wluu -ni, 'v pu 'li'li 'yru -mo, 'yru a 'mu 'e nu [tote]ε'beewi ni ta, 'a 'kutio ni -do -bi 'e -he -hlu,

9 -tebli a pepe, -v ni 'li 'yrukoto a 'mu -mo, 'v 'koku le, 'yrukoto a 'mu, 'a 'mu a pepe, 'v nyre yre.

10 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a ta a nyiblo bi 'a -ne -namu ni, nyahroye gbagbu [du, no-ble 'li yako 'kwli, 'e yi wlu, -wen [gbuu, 'e bi 'li 'nie, ko 'nyie 'hven- mo, 'e nyre [nu yre.

11 Nyahroye a 'mu, 'a 'nyre mo Wlonklade; 'nie a 'mu, e bi 'li -mo, e nu [tote]ε'beewi ni ta, 'a 'kutio ni -do -bi 'e -he wlonklianie, nyibli -huhlu, -v na 'nie a 'mu, 'v 'koku le, -te 'nie a 'mu, e kla wlon diakti a -ti.

12 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a -hen a nyiblo bi 'a -ne -namu ni. -Te e bi 'ki'li, -e -bi 'yru ko [hlonpυ 'hven-, e 'wi -te v 'ye ni nu wen [tote]ε'beewi ni ta, 'yru a 'kabi -bi 'e -jre, [hlonpυ a 'kabi -bi 'e -jre -we. Nyahro -mo -bi, 'a 'yo ni ta, 'bu ni 'v, 'a ta a 'yee ko bu jre -we. U 'ni 'be]ε 'ki -tee de. 'Tolwo ko -nyrowo 'hven-, v nu [tote]ε'beewi ni ta. 'Yru 'kee hnhven ni, 'ki 'li -nyrowo a 'kutio -bi 'kwli, [hlonpυ 'kee hnhven ni -we, 'ki 'li 'tolwo a 'kutio -bi 'kwli.

13 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye ke, -e yi wan, 'ki 'li yo', 'e 'yee 'li win, 'e pi le: «Popowli -o, popowli -o. Nyibli di 'ye [hven, 'ki 'ne- 'klo -mo. E ko Nyisua a lelenyo ni ta -bi, -v 'yee 'waa -namu ni bi. 'Bu mo, 'bu bi]ε, [hven a 'yiye di ki 'ni -bii -ni diakti.»

9

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a [hun a nyiblo, e bi 'a -ne -namu ni. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'n 'ye nyahroye,

'e ble 'li yako 'kwli, 'e bi 'ne- -toto ki, 'ti- 'v -nyi nyahroye a 'mu 'maju a 'yee, -e di]ε nu, 'ho gbagbu -mu', -e hlo 'kwli bu, e 'mu]v yi kla,

2 nyahroye a 'mu 'e kla 'ho a 'mu yi. -Te e kla]a yi, -e -bi nahlun -hven 'li -wlu, 'e 'ye, -wen nagba a nahlun. Nahlun a 'mu, e ka 'yru a 'yie yi, 'e nu]o, halo 'e bi -toto kle, 'du 'e ni le -jojo,

3 'kolio 'v -hon 'li nahlun a 'mu 'nyl, 'v 'heen -toto a pepe ki bu, 'v -nyi 'kolio a 'mu 'kl, -e 'wi]v -ji-kaya a 'kl yi,

4 'v lee [nu: «A 'ni 'nyree 'li -piti ko ti 'hven- yi, e ko 'a -ne 'dudode [du 'hven-. Kee, nyiblo 'bu ni 'v, Nyisua a yruule 'bu 'yi 'v]v yi -ni, nyiblo a 'mu, e no- ba mle le.»

5 U 'yi 'kolio a 'mu 'kl -nyi, 'ki bu 'la nyibli. Kee, v -nyi [nu 'kl, 'ki bu nu]o, nyibli bu 'ye [hven, 'ki 'li [hlonpυ ni [hun 'kwli. 'Kolio a 'mu, 'bu mle nyiblo, e yi 'ye [hven, [wi yi, -te -ji-kaya 'ye ni mle wen nyiblo a [hven a 'yiye.

6 'Ki 'li [hlonpυ ni [hun a 'mu 'kwli, nyibli -bi di [muo 'kokuu le, -e di]ε nu, v 'ni [ha [hven]v a 'mu 'ye de, kee, v 'yi 'li'li 'li -we, bu 'ku. U di 'kokuu 'ni -hua diakti, kee, 'kokuu a 'mumu, e di hlo [nu -mo le.

7 'Kolio a 'mu, v 'wi]v -sue yi, v -we -mo, 'ki bu mu tu ki. 'Ki 'v [nu 'lu, de ni 'v, -e 'wi]v -guloklaun* yi. 'Waa yigbakti 'wi]v -tonyibli a yigbakla yi.

8 'Waa 'lu-pupui hlo ni, -wen nugba, e ko, 'waa 'nyl 'wi]v koko' a 'nyl yi.

9 [Dedede ni 'v [nu -wliye, 'e 'wi]v tawlawlu yi, v nuu 'phde. 'Waa wanwen yi 'ni 'wli, -wen -gbe -mo', -sue yi -jri, 'seyo ni 'v ki, 'v mi tu ki.

10 'Waa bui 'wi]v -ji-kayt a bui yi, 'e yi nyibli le mle, -wen -ji-kayt. 'Waa -bu a 'mu, no- yi [nu 'kl -nyi, 'ki bu [tu nyibli [hven, 'ki 'li [hlonpυ ni [hun 'kwli.

11 'Kolio a 'mu, 'waa nyiblo gbagbu, no-mo 'ku -huan* -mu', -e ko 'huo -mu', -e hlo 'kwli bu win ki. 'A nyre mo Abado, 'ki 'li -Juukuwini* 'kwli. Glekukue -mo -bi, v deε [ne Aponio. 'Nyre ni 'hven a 'mu, e [hen 'nyre -Teblihu-wenyo.

12 -E -bi 'ki, yi-he[hven a 'yiye -hi ni. E hie 'li 'a gble ni 'hven -bi.

13 -Te yi-he[hven a 'yiye a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisua a lelenyo a [hlon-do a nyiblo bi 'a -ne -namu ni, 'ni 'wun win, 'e -hon 'li -cohlonpiile* -mu', -e ko [ge ni -hen. E mo -cohlonpiile, v nuu -gulu, 'e ni 'v Nyisua ye'.

14 Ke- win a 'mu, e pi Nyisua yi, -e mo: «[Wle 'kuo ni -hen -mu', v mua la bu, 'ki 'v 'nie -mu', v deε Efrati wien!»

15 'Kuo ni -hen -mu', -v ko -ti e -hla, Nyisua -we [nu -mo, 'ki bu nu -kuan, 'ki

'lɪ 'yɾɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli, kɔ, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnpɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ -nyɾɔwɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli, ɛ kɔ, 'kɪ 'lɪ -haawɔ nɪ -do a 'mʊ 'kwli. ɛ -wɛ ɔnɔ -mɔ, 'kɪ bʊ mu nyibli 'la, nyibli nɪ ta 'bʊ nɪ 'v, v 'mʊ 'waa nyiblo nɪ -do 'la. -Tɛ win -nɪ wɛn, ɛ pʊ lɛ, ɛ lee Nyɪsʋa a lɛlenyɔ: «ɔwɛ 'kuo -mʊ», -ɛ -bɪ ɛ mu nɪ, ɛ ɔwɛ ɔnɔ.

16 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ 'n 'ye 'seyo -hʊɔhʊɪ, 'v nɪ 'v -sue kɪ blɛ, -tɛ v ɔtɪ 'mʊ, 'v lee 'mʊ. U mɔ (200'000'000) 'miliwɪ a -hɔtrɔwɪ nɪ 'hʊɛn a 'miliwɔ.

17 Kɛ- 'n nu 'lɛlɛ'yiye, 'n 'ye -sue, kɔ nyibli -mʊ, -v nɪ 'v ɔnɔ kɪ blɛ, 'v pʊ tawlawɪ 'hʊɪ lɛ. Wlawɪ a 'mʊ, ɛ nu gblegble. 'A dɛ -bɪ nɪ 'v, 'ɛ nu -jɔhɔn, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nu -yɾɔgbʊ, 'a dɛ -bɪ 'ɛ nu -gbapʊ. -Sue a 'mʊ, 'a dɛ 'bʊ nɪ 'v, 'a 'lu 'wɪɔtɪ kɔkɔ' a 'lu yɪ, na-huhli, kɔ nahɔn, kɔ 'nʊ -mʊ, -ɛ 'lɛlɛ nyibli lɛ, 'ɛ -hʊɛn 'lɪ nyibli wɔn.

18 ɔhʊɛndʊ a gblɛ nɪ ta a 'mʊ, -v mɔ na kɔ nahɔn kɔ 'nʊ a 'mʊ 'hʊɛn-, 'kɪ 'lɪ nyibli nɪ ta 'nyɪ, ɛ 'la nyiblo nɪ -do.

19 ɛ 'wɪ yɪ, -sue a 'mutu, nɔ- yɪ ɔnɔ 'kɪ -nyɪ, 'kɪ bʊ ɔtu nyibli ɔhʊɛn, -ɛ diɔe nu, v 'mʊ lɛ 'kʊkʊ -nɪ, 'waa -bʊɪ 'v ɔtu nyibli ɔhʊɛn -wɛ. 'Waa -bʊɪ a 'mʊ, v 'wɪɔtɪ hɾo yɪ, hɾo a 'lɪ 'v nɪ 'v -bʊɪ a 'mʊ kɪ. ɛ nɔ- -sue a 'mʊ, v nɪ, 'v yɪ nyibli lɛ mle.

20 Nyibli -mʊ, ɔhʊɛngblɛ nɪ ta a 'mʊ, v 'yɪ 'la, v 'yɪ 'v 'waa dɛ 'kuku a nunuɔ bʊ -hie, 'v 'cibi 'v 'kuo -hʊɪn a dɪdɪ, ɛ kɔ -cɪ a kʊkɔ. 'Waa -cɪɔɔ a 'mʊ, ɛ mɔ tuyonɔ -bʊ, 'waa ɔgbɛtʊ, v nɪ. -Gʊlʊ v nɪ, 'v nɪ tuyonɔ a 'mʊ, kɔ, 'v nɪ 'ph- -teblɪ, kɔ 'hɪ, kɔ ti 'hʊɛn-, 'v nɪ tuyonɔ. Tuyonɔɔ a 'mʊ, ɛ mɔ, v 'nɪ 'yeɔe lɪ ɔdɛdɛdɛ, v 'nɪ 'wɪnɔtɪ -tɪ, kɔ, v 'nɪ -naɔa lɪ -wɛ. Kɛɛ, kɛ- ɛ nɪ 'mʊ, nyibli a 'mʊ, v 'cibi 'v -cɪ a kʊkɔ,

21 'v 'tɛ gblɛ 'waa 'bio -tonyibli a 'lɪla 'lu -mɔ, 'v 'tɛ nɪ -wɪdɛ, 'v nɪ -wlawɪ kɔ 'lawɪdɛ 'hʊɛn-, 'v yɪ 'yɪ. U 'nɪ -hieɔe 'v -teblɪ 'kukui a 'mʊ, 'a nunuɔ bʊ.

10

Nyɪsʋa a lɛlenyɔ -mʊ', -ɛ 'ble 'crɪɛn gbe kʊa

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi dɛ, -ɛ -bɪ 'n 'ye Nyɪsʋa a lɛlenyɔ gbagbʊ -bɪ, 'ɛ -hʊɛn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ yɪ 'lɪ dɪ, 'nʊnɟa 'ɛ ɔglaa 'lɪɔtɪ, -wɛn wlawɔ. -Payɾɔ ɔglaa 'lɪ 'a 'lu lɛ, 'a yigbakla 'ɛ yɪ wɔn, -wɛn 'yɾɔ, 'a bʊɪ 'v 'wɪɔtɪ nagba yɪ,

2 'ɛ 'ble 'crɪɛn gbe, -ɛ klɛ yɪ kʊa, 'ɛ ɔtu 'v 'a diidɛbʊ 'yɾu kɪ bʊ, 'ɛ ɔtu 'v 'a kamlabʊ -tʊtʊ kɪ bʊ,

3 'ɛ 'yaa 'lɪ win, 'ɛ pʊ win, ɔwɪ yɪ, -tɛ kɔkɔ' 'ye nɪ kɪ. -Tɛ ɛ nu win a pɔpɔɔ lɛ, -ɛ -bɪ 'n 'wɪn yakɔ a ɔmʊmawɪn, 'ɛ nu winpʊwɪ nɪ ɔhɔn'hʊɛn, ɔwɪ yɪ, -tɛ -tonyiblo 'ye nɪ ɔtu wɛnɔe ɔwɔn.

4 -Tɛ 'n 'wɪn yakɔ a win a 'mʊ, -tɪ -mʊ, ɛ -hla, 'n dʊaɔa 'cɪcɪɾɪ. Kɛɛ, 'n 'wɪn win, 'ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'ɛ yɪ 'mʊ -lee -nɪ, -ɛ mɔ: «ɔNɪ 'cɪɾɪ 'lɪ -tɪ -mʊ', yakɔ a win -hla, nyiblo ɔdʊ 'nɪ ɔhaɔa yɪ.»

5 -Tɛ ɛ -hi, -ɛ -bɪ Nyɪsʋa a lɛlenyɔ -mʊ, -ɛ kɔ bʊ nɪ -do -bɪ nɪ 'v 'yɾu kɪ, 'a bʊ -bɪ, 'ɛ nɪ 'v -tʊtʊ kɪ, nɔ- hɾv 'a diidɛdabʊ, 'kɪ 'lɪ yakɔ 'kwli,

6 'ɛ 'sʊɔ Nyɪsʋa, -kɔtɪ Nyɪsʋa hie 'kɔ. ɛ nɔ- nu yakɔ kɔ -teblɪ a pepɛ -mʊ, -ɛ nɪ 'lɪɔtɪ 'kwli, 'ɛ nu -tʊtʊ kɔ -teblɪ a pepɛ -mʊ, -ɛ nɪ 'nɛ- kɪ, 'ɛ nu 'yɾu kɔ -teblɪ a pepɛ -mʊ, -ɛ nɪ 'lɪɔtɪ -mɔ, Nyɪsʋa a lɛlenyɔ a 'mʊ, 'ɛ 'sʊɔ ɔnɛ kɪ, ɛ wɛn: «Tɪ ɔdʊ 'yɪ 'lɪ -hie, -ɛ nuɔɔ,

7 'bʊ mɔ, Nyɪsʋa a lɛlenyɔ a ɔhɔn'hʊɛn a nyiblo 'bʊ bi 'a -nɛ -nɟamʊ, -huhliɛ -mʊ, Nyɪsʋa -hie 'lu -mɔ lɛ, ɛ diɔe 'nɪ nu, ɔwɪ yɪ, -tɛ ɛ nu laɔa 'a -kʊannunyibli, -v mɔ 'a winwɔn-hanyʊ* a leeɛ.»

8 'Tɪ- win -mʊ', -ɛ -hɔn 'lɪ yakɔ 'kwli, 'n 'wɪn, kɛ- ɛ pɪ 'mʊ yɪ dɛ: «Crɪɛn gbe -nɪ wɛn, -ɛ klɛ yɪ, mu bʊ -haɔa Nyɪsʋa a lɛlenyɔ -mʊ' -jɪ', -ɛ kɔ bʊ -bɪ -nɪ 'v 'yɾu kɪ kɔ, -ɛ -bɪ 'ɛ nɪ 'v -tʊtʊ kɪ.»

9 -Tɛ 'n mu 'v Nyɪsʋa a lɛlenyɔ a 'mʊ 'hʊɪ, 'n lee ɔnɛ: «Nyɪ 'mʊ 'crɪɛn gbe -mʊ.» -ɛ -bɪ ɛ wɛn: «Dʊɔo ye', ɔmʊɔv di. ɛ di 'nɪ 'hɾɪkɪ -nɪ, -wɛn dʊnyɾa, 'kɪ 'lɪ -mʊ wɔn. Kɛɛ, ɔnɪ mlaɔa, ɛ di 'nɪ kla.»

10 'nɪ -haɔa 'crɪɛn gbe a 'mʊ -jɪ', 'nɪ diɔe. ɛ mɔ ɔhan-tɪ, ɛ 'hɾɪkɪ nɪ, 'kɪ 'lɪ 'mʊ wɔn, -wɛn dʊnyɾa. Kɛɛ, -tɛ 'n mlaɔa, -ɛ -bɪ ɛ kla nɪ.

11 'Tɪ- 'v lee 'mʊ dɛ, v wɛn: «-Tɪ -bʊ, Nyɪsʋa ɔtu -mʊ wɔn, 'kɪ 'v dakɔ a gblegble, -v pɪ 'bliwin a gblegble a -ta', kɔ 'kɪ 'v 'bʊgbɪ -hʊɔhʊɪ, kɔ 'kɪ 'v 'waa ye'nanyʊ a -ta' ɔtɛ diɔe nyibli lɛ -lee -nɪ.»

11

Nyibli nɪ 'hʊɛn -mʊ', -v -hle Nyɪsʋa a -tɪ

1 -Tɛ dɛ a 'mʊ, ɛ -hi, -ɛ -bɪ v -nyɪ 'mʊ 'mɪsɪdɛ, -ɛ 'wɪɔtɪ kɔtʊ blɔblɔ yɪ, 'tɪ- 'v lee 'mʊ, v wɛn: «'Du ye', -bʊ mu Nyɪsʋa a 'kagbav 'mɪsɪ -nɪ, kɔ -cɔhɔnɔpɪɪɛ* 'hʊɛn-, ɛ kɔ, -bʊ -hɾɛ nyibli -mʊ', -v dɛ Nyɪsʋa, 'kɪ 'lɪ 'kayu a 'mʊ bʊ.

2 Kɛɛ, ɔnɪ 'mɪsɪɪ 'lɪ 'kagbav a 'mʊ, 'a -yaa, -ɛ nuɔɔ, Nyɪsʋa -ha 'lɪɔtɪ nɪ, 'ɛ -nyɪɔe dakɔ -bɪ a nyibli, -v 'yɪɔtɪ -yɪ. Nyibli a 'mʊ, v di Nyɪsʋa a 'dɪɔ -mʊ' nɪ 'wla, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnpɔɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn ɔtu 'v 'hʊɛn 'kwli.

3 'N di tɛ 'lɪ nyibli nɪ 'hʊɛn, -v di 'na -tɪ hla. Nyibli a 'mʊ, v di pʊ 'kuyo-teblɪ 'hʊɪ lɛ, v 'mʊ 'na -tɪ, Nyɪsʋa ɔtu ɔnɔ wɔn nyibli -lee -nɪ, 'kɪ 'lɪ ɔhɔnpɔɪ a -wɪ nɪ 'hʊɛn ɔtu 'v 'hʊɛn a 'mʊ 'kwli, ɛ ɔhɛn 'nyɾɛ, 'kɪ 'lɪ -nyɾɔwɪ a (1260) 'miliwɔ nɪ -do nɛ -hɔtrɔwɪ nɪ 'hʊɛn ɔtu 'v -wɪ nɪ ta 'kwli.»

4 Nyɩsɩa a -tɩhlanyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ, 'kɩ v nɩ 'b Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩa, -ɛ kɔɔ 'klo a pepe -bu win kɩ ye'. Nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ, v 'wɩɩ ti nɩ 'hɩven -mɩ' yɩ, v dɛɛ oliffieti, 'v 'wɩɩ 'naptɩ nɩ 'hɩven yɩ -we.

5 'Bɩ mɔ, 'waa yraanyibli 'bɩ -hɩɛ bu nu ɩnu -balɩ, na di -hon 'lɩ ɩnu wɩɩɩ, ɛ 'mɩ ɩnu 'la. Kɛ- 'waa yraanyibli a 'mɩ, v di lɛ'kɔkɔlɛ nu. Yruyru, v 'yɩ 'lɩɩ 'lɩ -we, bu ɩta 'lɩɩ wɩɩɩ.

6 'Bɩ mɔ, nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ, 'bu yɩ -tɩ, Nyɩsɩa ɩtu ɩnu wɩɩɩ nɩ hɩɛ, v di kɔ 'kɩ, bu nuɩɔ, 'kɩ 'nu bu 'yɛ nɩ di, ɛ 'mɩɩ v gba -gbagba, ɛ 'mɩ ti -mɩ' kɩ ye, -ɛ kɔ 'yɩ v di 'v Nyɩsɩa a -tɩ a hɩhla mɔ -wɛɛ -nɩ; v di kɔ 'kɩ, 'kɩ bu nuɩɔ -wɛ, 'nie bu -hɛ -hɩv, ɛ kɔ, 'kɩ bu nuɩɔ, -tɩtɩ kɩ a nyibli bu 'yɛ ɩhɩven a gblegble, -tɛ v di 'a -hɩhɩa nu.

7 'Bɩ mɔ, 'bu -wɛ Nyɩsɩa a -tɩ a 'mɩ, 'a -molɛnɩna -mɔ, -ɛ -bɩ mɩma -mɩ', -ɛ di 'lɩ 'hɩɔ 'kwɩɩ -hɔn, ɛ di nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ -mɔ 'nɩ -wɔn, 'tɩ- ɛ 'mɩ 'b ɩnu 'hru wɩɩɩ -ha, ɛ 'mɩ ɩnu 'la.

8 'Kɩ 'waa 'kɔkɔkui di 'v 'dɩɔ gbagbu -mɩ', 'a 'dika blɛ pɛ, -tɛ -mɩ', v kɔɔ la 'v 'waa Kɔkɔnyɔ -Yusu tugbɛ 'yie. 'Dɩɔ a 'mɩ, 'a -huhlɩnyɛ mɔ Sodɔmɩ, -hɩv' Espɩbɩlɩgba.

9 Dakɔ a pepe a nyibli, -v -hon 'lɩ 'a -nɛ 'bɩlɩgba ɩdɩ 'kwɩɩ, -v pɩ 'a -nɛ 'bliwin ɩdɩ, v di 'waa 'kɔkɔkui a 'mɩ 'nɩ 'yɛ, 'kɩ 'lɩ -nyrɔwɩ nɩ ta nɛ 'kɔtɩɔ 'kwɩɩ, kɔ, v 'yɩ 'lɩɩ 'lɩ -wɛ, bu wɛn, 'kɩ bu -ha 'v ɩnu 'bɩ.

10 'Klo kɩ a nyibli di nɩ dɔdɩ diaktɩ, -tɛ v di nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ 'la a -tɩ, v di 'mɩɛ lɛ, v 'mɩ 'kue-tehɩ lɛ -nyinyi -nɩ. V di nu dɔdɩ diaktɩ, -kɔtɩ kɛ- v di pu: «Nyɩsɩa a winwɩɩɩ-hanyɩ* nɩ 'hɩven -mɩ', -tɛ v nɛ la Nyɩsɩa a -tɩ -mɩ lɛ, v ɩtu la -a mɩ ɩhɩven diaktɩ.»

11 -Tɛ -nyrɔwɩ nɩ ta nɛ 'kɔtɩɔ a 'mɩ, v -hi, -ɛ -bɩ Nyɩsɩa ɩhloɩn 'lɩ nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ pepe 'mɩa, 'v 'hɩɩ 'klo, 'v 'du ye'. -ɛ -bɩ nyibli a pepe -mɩ', -v 'yɛ ɩnu, huannɩ bi 'lɩ ɩnu 'kwɩɩ lɛ.

12 -Tɩ nyibli nɩ 'hɩven a 'mɩ, v 'mɩ ye' 'du mɩ mu, -ɛ -bɩ v 'wɩn win, 'ɛ -hɔn 'lɩ yako 'kwɩɩ. Kɛ- ɛ pɩ ɩnu yɩ: «Ba di 'nɛ- yɔ'.» 'Tɩ-, 'kɩ 'v 'waa yraanyibli ye', 'v 'ya 'lɩ yɔ', 'kɩ 'lɩ 'nɩɩma 'nyɩ.

13 Tɩ nɩ -do a ti 'yɩɩ, -ɛ -bɩ -tɩtɩ -tɩa 'hɩhɩɛ diaktɩ. 'Kɩ 'lɩ 'dɩɔ -nɩ wɛn 'kwɩɩ, 'kayɩ nɩ -do, 'kɩ 'lɩ 'kayɩ nɩ -pu 'nyɩ, ɛ nɔ-nyɛ yɩ. -Tɩtɩ a 'mɩ -ɛ 'hɩhɩɛ -nɩ, ɛ 'la nyibli a 'mɩliwɩ nɩ ɩhlon'hɩven. -V -bɩ -mɩ', -v 'yɩ 'kɩ, huannɩ nɩ ɩnu nɩ diaktɩ, huannɩ a 'mɩ, ɛ nɔ- kɔ 'kwɩɩ v pɩ 'lɩ Nyɩsɩa 'nyɛ lɛ, -ɛ kɔɔ yako win kɩ.

14 Kɛ- ɩhɩven a 'yiye a 'hɩven a dɛ -mɩ', ɛ nu 'lu a -mɔmumuɔ. Kɛɛ, 'a ta a dɛ 'tɩɛ di nɩ.

Nyɩsɩa a lɛlenyɔ a ɩhlon'hɩven a nyiblo bi 'a -nɛ -ɩamɩ nɩ

15 -Tɛ dɛ a 'mɩ, ɛ -hi, -ɛ -bɩ Nyɩsɩa a lɛlenyɔ a ɩhlon'hɩven a nyiblo bi 'a -nɛ -ɩamɩ nɩ, ti nɩ -do a ti 'yɩɩ, 'n 'wɩn win a gblegble, 'ɛ nɩ 'kɩ kɩ, 'ɛ -hɩven 'lɩ yako 'kwɩɩ, 'ɛ pɩ lɛ: «-Aan Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩa, kɔ a 'Yɩ -Yusu 'Kɩɩɩ, ɛ ɩtu 'v bu, nu- -hɛ 'klo -bu a nyibli gbagbɩ. Nyɩsɩa, nɔ- di 'v gbata kɩ bu nɩ, -tɛ 'klo tɛ yɩ bu.»

16 -Tɛ win a gblegble a 'mɩ, ɛ nyɩa bu, -ɛ -bɩ nyibli gbagbɩ a (24) -wɩv ɩtu 'v -hɛn -mɩ', -v nɩ 'v bodɩɔgbatɩ kɩ blɛ, 'kɩ 'v Nyɩsɩa ye', v blaɩa kwɩɩ yɩ blɛ, 'v pɩɩ 'nyɛ lɛ,

17 v wɛn:

«-Aan Kɔkɔnyɔ Nyɩsɩa, -ɛ nɩ 'kɩ kɩ, 'tɩ- 'klo 'mɩ -wɩv ɩtu, -mɩ nɩ la 'klo, -mɩ 'tɛ nɩ 'klo, -a -ha 'lɩ 'wio, ɩa -nyɩ -mɩɩɩ, -ɛ nuɩɩ, -nɩ 'kɩ kɩ, -mɩ ɩtu nyibli a win a kɩkɔlɛ -wɩv.

18 Dakɔ a gblegble -mɩ', -v 'yɩ -na dakɔ 'pa-, v pɩ -mɩ yɩ lɛ diaktɩ.

'A -tɩ, ti nyɛ 'v nɩ, -ɛ kɔ 'yɩ -di 'v ɩnu yɩ lɛ -pɩv -nɩ.

Tɩ nyɛ 'v nɩ -wɛ, 'kɩ -bu pɩv 'kɔkɔnyibli -bati lɛ.

Tɩ nɩ -do a 'mɩ 'yɩɩ, 'kɩ -di 'v -na -kɔannunyibli 'wio -nyɩ -nɩ,

-v mɩ -na winwɩɩɩ-hanyɩ*, ɩnu -na dakɔ a nyibli 'wio -nyɩ -wɛ,

-v mɩ nyibli gbagbɩ, kɔ 'waa dɛ -bu, -v 'yɩ nyibli gbagbɩ 'pa-,

-v mɩ nyibli a pepe -mɩ', -v ɩtu 'v -mɩ 'bɩ.

Nyibli -bu, -v yɩ -tɩtɩ -bu yɩ nyɛ, v nu- -mɩ -bɩ, -di -wɛ ɩnu bu pepe.»

19 'Tɩ- v 'mɩ 'pɩpɩ -mɩ -wɛ mɩ mu, -ɛ -bɩ Nyɩsɩa a 'kagbau -mɩ', -ɛ nɩ 'lɩ yɔ', ɛ ɩga wɩɩɩ. 'Kɩ 'lɩ 'kagbau a 'mɩ bu, 'kɩ 'yɩɩɩɩɩɩ* a dukwɩɩ nɩ 'lɩ, 'ɛ bi pepe', yako 'ɛ pɩ 'yɩɩ ke' lɛ, 'ɛ ɩmɩmɩɛ lɛ, -tɩtɩ 'ɛ yɩ 'hɩhɩɛ -nɩ, cɛkɩ -huɔhuɩ 'v yɩ 'lɩ yako 'kwɩɩ lɛ blɛ.

12

Nugba kɔ dɔhɩɛ 'hɩven-

1 'Tɩ- ɛ 'mɩ -hi mɩ mu, -ɛ -bɩ ɩwɩlɛkɛɛdɛ gbagbu 'hɩɩ 'lɩ yako 'kwɩɩ, 'nɩ 'yɛ nugba ɩdɩ. 'Yɩ, nɔ- mɩ 'a wɩawɩ, ɩhɔnpɩ 'ɛ mɩ 'a buɩkɩblɛɩtɩdɛ. Nyahro nɩ -pu ɩtu 'v 'hɩven, nu- mɩ 'a 'klaɩn.

2 Nugba a 'mɩ, 'kwɩɩ nɩɩɩ nɩ. ɛ nɔ- kɔ -tɩ, 'ɛ 'gbugbe lɛ.

3 'Tɩ-, ɩwɩlɛkɛɛdɛ -bɩ, 'ɛ 'hɩɩ 'lɩ yako 'kwɩɩ, 'nɩ 'yɛ dɔhɩɛ gbagbu, 'ɛ ɩhɩ, 'ɛ kɔ 'lɩ nɩ ɩhlon'hɩven, 'v ɩcɛɛ 'klaɩn nɩ ɩhlon'hɩven, 'ɛ ɩga ɩmɩ nɩ -pu;

4 dōhre a 'mṵ, 'e ni 'a 'ba, 'kɪ 'lɪ nyahroyɔ ni ta 'nyɪ, 'e -he 'lɪ nyahroye ni -do 'lɪ, 'e ɽhunhɪen 'neɽe -tɔtɔ kɪ, 'tɪ -'e nyra 'bɔ nɔgba a 'mṵ, -e yɪ ɽgbɪa ye' bɔ, -e diɽe nu, 'bɔ ɽgbɪa, e 'mṵ 'yɪ a 'mṵ gba, e 'mṵɽɔ di.

5 Nɔgba a 'mṵ, e kɔ 'yɪ nyɪbehtan. 'Yɪ nyɪbehtan a 'mṵ, e di -he bɔdɔ, -e ni 'kɪ kɪ. Nɔ- di 'kɔ -bɔ a dako a pepe win kɪ -kɔɔ -nɪ, 'kɪ 'lɪ 'kɪ a kɪnɪnɪ 'kwɪɪ. -Te nɔgba a 'mṵ, e ɽgbɪa, ti ni -do a ti 'yɪ, v 'du 'yɪ ye', 'bɔ gba 'bɔɽ Nyɪsɔa ye', -e ni 'bɔ bɔdɔɽgbata kɪ bɔ,

6 nɔgba a 'mṵ, 'e 'gba ci le, 'e mu 'lɪ -tɪte -mṵ, 'dɔ bɪi 'lɪ yɪ, -tɪte -mṵ. Nyɪsɔa -wɛɛ 'lɪ 'a bɔnɪle -mɔ. 'Kɪ 'lɪ -tɪte a 'mṵ, 'kɪ Nyɪsɔa di 'lɪɽɪ didide -nyɪi -nɪ. 'Kɪ e di 'lɪ -nyɔwɪ a (1260) 'mɪliwɔ ni -do ne -hɔtrɔwɪ ni 'hɔen ɽtu 'v -wɪ ni ta -hɪi -nɪ.

7 -Te de a 'mṵ, e -hi, -e -bɪ tɔ 'bɛɛ 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ nɪ. -E -bɪ Nyɪsɔa a lelenyɔ gbagbɔ -mṵ, -e kɔ 'nyɔɛ -mɔ Miselɪ, e kɔ 'a lelenyɔ -bɪ 'hɔen, v -tɔa dōhre a 'mṵ, 'a -mɔ-wɔn-wɔn, dōhre a 'mṵ, e kɔ 'a lelenyɔ 'hɔen, 'bɔ yɪ Miselɪ kɔ 'a lelenyɔ 'hɔen- yɪ -wɛn -wɛ.

8 Kɛɛ, Miselɪ kɔ 'a lelenyɔ 'hɔen, v -ha 'bɔ ɽnɔ 'hɔu wɔn. Dōhre kɔ 'a lelenyɔ 'hɔen, v 'yɪ 'kɪ 'hɔu -kɔ, 'kɪ bɔ ni 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ bɔ,

9 'bɔ pɔ 'lɪ dōhre a 'mṵ -patɔ'. Dōhre a 'mṵ, e nɔ- mɔ hɔe 'ka -mṵ, -e kɛɛ 'kɔ -bɔ kɪ a nyɪbɪ. V deɛ ɽne 'kuo -hɔn* a nyɪbɔ gbagbɔ. 'A 'nyɔɛ -bɪ mɔ Satan. E nɔ- v pɔ 'lɪ -tɔtɔ kɪ, e kɔ 'a lelenyɔ 'hɔen.

10 -Te de a 'mṵ, e -hi, -e -bɪ 'n 'wɪn wɪn -bɪ de, 'kɪ 'lɪ yɔ' 'e pɪ le: «-Te ti ne -bɔ, Nyɪsɔa wa -a mṵ ni pepe, 'e tɔɔ ne -a mṵ, -e mɔ, e ni 'bɔ 'a -ne ɽdedede 'lu yɪ. E nɔ- mɔ nyɪbɔ gbagbɔ. -Te ti ne -bɔ, 'a 'Yɪ -Yusɔ 'Kɪsɔ, e ɽtu 'v gbata kɪ bɔ, e tɔɔ ne -a mṵ ni -wɛ, -e mɔ, e ni 'kɪ kɪ, -e nuɽɔ, Satan, -e yɪ la -aan 'dɪayɪnɔ -tɪ -yɛɛ -nɪ, 'a -ne ti, 'kɪ 'bɔ Nyɪsɔa ye', 'tɔ kɔ -nyɔɛ, v ɽhunhɪan 'ne- Satan a 'mṵ -tɔtɔ kɪ.

11 Kɛɛ, -aan 'dɪayɪnɔ a 'mṵ, v -ha 'bɔ Satan 'hɔu wɔn -wɛ, -kɔtɪ 'Blayu -mṵ, -e mɔ -Yusɔ 'Kɪsɔ, e nu 'a -hɔb, e ɽgbɪe -aan 'dɪayɪnɔ a 'mṵ. -Aan 'dɪayɪnɔ a 'mṵ, kɛ- v nu 'bɔ Satan a 'hɔu a wɔn-hɪhɪa, -e nuɽɔ, v lee nyɪbɪ Nyɪsɔa a -tɪ, -e mɔ -tɪ a -tɛɛ. Kɛ- v nu 'a nunuɔ, 'bɔ -ha 'waa dɔnɔ a -hɔnhɔn, 'bɔ 'kɔ.

12 -Te v bla 'kɪ 'lɪ Satan yakɔ 'kwɪɪ le, 'a -tɪ, dɔdɔ kɔ bɔ ni 'lɪ. 'Aan 'mumu, -v ni 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ, ba nu dɔdɔ. Kɛɛ, 'a mṵ -bɔ, -v ni 'ne- -tɔtɔ kɪ, 'a mṵ -di ɽhɪɔen 'ye, -kɔtɪ 'kɪ Satan di 'ne- 'a mṵ -mɔ. E pɪ yɔ, -kɔtɪ e yɪɽe ni, -e mɔ, ti -hie 'lɪɽɪ, e 'yɪ -hɔ.»

13 -Te dōhre a 'mṵ, e 'yeɽe, -e mɔ, 'kɪ v pɔ 'neɽe -tɔtɔ kɪ, -e -bɪ e -tɔa nɔgba -mṵ, -e kɔ 'yɪ nyɪbehtan a lebɔbla.

14 Kɛɛ, v -nyɪ nɔgba a 'mṵ wanwen ni 'hɔen, -e 'wɪɽɪ ke gbagbɔ a wanwen yɪ, -e

diɽe nu, e 'mṵ wan, e 'mṵ 'lɪ -te -mṵ, 'dɔ bɪi 'lɪ yɪ mu, -te -mṵ, Nyɪsɔa di 'lɪɽɪ diide -nyɪi -nɪ, e 'mṵ 'lɪ 'yɪ ni ta kɔ 'kɔtɔ 'lɪ -hi. 'Kɪ 'lɪ -te a 'mṵ, dōhre 'yɪ 'lɪɽɪ -wɛ bɔ kɔɽɔ.

15 Dōhre a 'mṵ, e nuɽɔ ni, 'nie -hɔɔhɔɪ, 'e -hɔn 'lɪɽɪ wɔn, -e diɽe nu, 'nie a 'mṵ, e 'mṵ nɔgba a 'mṵ ɽwɪen kɔɛ, e 'mṵɽɔ gba.

16 Kɛɛ, -tɔtɔ -hɛɛ nɔgba a 'mṵ ni. E nɔ- 'ca wɔn, 'e mɪa 'nie a pepe a 'mṵ, -e -hɔn 'lɪ dōhre a 'mṵ wɔn.

17 -Te dōhre a 'mṵ, e 'ye de a 'mṵ, -e -bɪ e -tɔa nɔgba a 'mṵ, 'a yɔ a leɽɔle dɪakɪ, 'e ɽhɪan -mɔ, 'e mu nɔgba a 'mṵ a 'yɔnɔ -mɔ -wɔn mɔ. 'Yɔnɔ a 'mṵ, v nɔ- mɔ nyɪbɪ -mṵ, -v ɽtui 'bɔ Nyɪsɔa 'bɔ, 'tɪ- -v kuo win -mṵ, -Yusɔ tɔɔ ɽnɔ ɽwɔb yɪ;

18 dōhre a 'mṵ, 'e mu 'bɔ 'yɪ wɪen bɔ ni mɔ.

13

Mamɪ ni 'hɔen

1 -Te de a 'mṵ, e -hi, -e -bɪ 'n 'ye mɔma ɽdɔ, 'e -hɔn 'lɪ 'yɪ -mɔ. E kɔ 'lɪ ni ɽhɔn'hɔen, kɔ, 'e ɽga ɽmɔ ni -pu, 'bɔ ɽɛɛ 'klaɔn. 'Lu 'bɔ ni 'bɔ, 'kɪ -nyɪɽɔ kɪ, v 'ɛɪɪ 'bɔ 'nyɔɛ, -e -he Nyɪsɔa 'yɪ le.

2 Mɔma a 'mṵ, e 'wɪɽɪ -jɪ yɪ. 'A bɔ 'wɪɽɪ -tɔi a bɔ yɪ. 'A wuntɔ 'wɪɽɪ kɔkɔ' a wuntɔ yɪ. Dōhre -nɪ wen, e nɔ- -nyɪ mɔma a 'mṵ 'kɪ. Mɔma a 'mṵ, 'kɪ e ni 'bɔ dōhre a 'mṵ, 'a gbata kɪ bɔ.

3 ɽNɪ 'yeɽe, -wen, v -hɔen a 'lu -bɪ de, -e diɽe nu, e 'mṵ 'kɔ, kɛɛ, ɽjɔ a 'mṵ, e -wɛ ni. Nyɪbɪ a pepe -mṵ, -v ni 'ne- 'kɔ kɪ, e kɛɛ 'waa ɽwɪ le, 'bɔ yɪɽɪ ɽwɪen kɔɛ,

4 'waa pepe, 'bɔ pɪ dōhre a 'mṵ 'nyɔɛ le, -e nuɽɔ, e -nyɪ mɔma a 'mṵ 'a 'kɪ, 'bɔ pɪ mɔma a 'mṵ 'nyɔɛ le -wɛ, v wen: «E 'yɪ yɪ'wɪde -kɔ. E 'yɪ ɽdedede -kɔ, -bɔ di 'bɔɽ 'hɔu wɔn -ha.»

5 Mɔma a 'mṵ, v -nyɪɽe 'hɔu, 'kɪ bɔ 'yaa 'lɪ 'a dɔnɔ, e kɔ, bɔ -ha Nyɪsɔa 'yɪ le, 'bɔ -nyɪɽe 'kɪ, 'kɪ bɔ nuɽɔ, 'kɪ 'lɪ ɽhɔnɔɪ a (42) -wɪ ni 'hɔen ɽtu 'bɔ 'hɔen 'kwɪɪ.

6 -E -bɪ e -tɔa Nyɪsɔa a -tɪ a 'hɔle'yɪye, 'e -heɽe 'yɪ le, e kɔ -tɔo -mṵ, Nyɪsɔa ni 'bɔ kɪ, e kɔ nyɪbɪ a pepe -mṵ, -v ni 'lɪ yakɔ 'kwɪɪ 'hɔen,

7 'bɔ -nyɪɽe 'hɔu -wɛ, 'kɪ bɔ -wɔn Nyɪsɔa a nyɪbɪ yɪ, -e diɽe nu, e 'mṵ 'bɔ ɽnɔ 'hɔu wɔn -ha, 'bɔ -nyɪɽe 'kɪ -wɛ, 'kɪ bɔ kɔɔ 'kɔ -bɔ a dako a pepe a nyɪbɪ win kɪ. Nyɪbɪ a 'mṵ, v pɪ 'bɪwɪn a gbɛgbɛ, 'bɔ ni 'lɪ 'a -ne 'blɔgba ɽdɔ kɪ.

8 'Kɔ kɪ a nyɪbɪ a pepe, v di pɔ mɔma a 'mṵ 'nyɔɛ le. Nyɪbɪ ni -do -mṵ, -v kɔ 'nyɔɛ v 'ɛɪɪ 'lɪ nyɪbɪ -mṵ, -v kɔ 'kɔ yɔyɔɪ a 'ɛɪɪn 'kwɪɪ, v nɔ- 'ye ni diɽe ni nu. -Te Nyɪsɔa 'ye la 'kɔ ni ni, 'kɪ v 'ɛɪɪ la 'bɔ 'nyɔɛ a 'mṵ. 'ɛɪɪn a 'mṵ, 'Blayu -mṵ, v 'la la, e nɔ- kɔɽɔ.

9 Nyiblo 'bu ko -ti'wunnua, -e -bi bu 'win -dodo, -ti -bu, 'n mi hla mo:

10 Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu ko bu pu [v] [j]i', e mo [han-ti] [m]o, u di pu [v] [j]i'. 'Bu ko bu nu -hotiplien, u 'mu [v] 'la, e mo [han-ti] [m]o, no- u di nu, u 'mu [v] 'la. -Te e ni 'mu le, 'a -ti, Nyisua a nyibli ko bu ko [w]lu a 'hla, 'ti- bu 'tie bu kuo Nyisua [w]lu yi.

11 -Te 'n ta 'h la de, -e -bi 'n 'ye muma a 'huen a de, 'e -huen 'h -tutu 'kwli. E ko [mu]ni ni 'huen, 'u 'w[ri] [v] 'blayu a [mu]ni yi, 'a 'puplewin 'w[ri] [v] dohre a 'puplewin yi.

12 Yi-hemuma -mu', e no- ko 'kl' e 'du ye', 'e ni [w]hleke-e-tebli, 'ki 'u yi-hemuma a 'mu ye', 'e ni 'u 'klo ki a nyibli a pepe ke', e wen: «Yi-hemuma -mu', -e ko [j]io -we, no- ba pu 'nyre le.»

13 'Huen a muma -mu', e nu [w]hleke-e-tebli -huohui -we, 'e nu [o], 'ki 'u nyibli a pepe ye', nahru 'e -hon 'h yako 'kwli, 'e di 'ne- -tutu ki.

14 -Te u -nyi [e] 'kl', 'ki bu nu [w]hleke-e-tebli, e no- nu [o], 'e kaa 'klo ki a nyibli, e wen: «Ba nu tuyu, -e 'w[ri] [v] yi-hemuma -mu' yi, u hla -hotiplien, kee, -e 'yi 'ku. Ke- ba nu, -e di [e] nu, a 'mu [v] -ti a 'yi'buale -nyi.»

15 'huen a muma -mu', -e ni 'puple le, 'u -nyi [e] 'kl', 'ki bu [h]loon 'h tuyu a 'mu pepe 'm'a, -e di [e] nu, e 'mu -hunhluu pu, e 'mu win pu, ko, e 'mu nyibli a pepe -mu' 'la, -u 'ye ni di [e] 'nyre le ni pu,

16 muma a 'mu, nyibli a pepe, e no- e ni 'u ke', nyibli gbagbi, ko nyibli -mu', -u 'yi nyibli gbagbi 'pa-, dekonoy, [h]uennyibli, [k]oyo, ko nyibli -mu', -u 'yi [k]oyo 'pa-, 'u [tu] [nu] yruule, 'ki 'u 'waa diidedabu ki, e ko, 'ki 'u [nu] yi.

17 Nyiblo -mu', u 'ye ni di yruule a 'mu ni [tu], e 'yi 'h [v] 'h -we, bu -to, ko, e 'yi 'h [v] 'h -we, bu plo. Yruule a 'mu, u di [tu], e no- mo muma a 'mu a 'nyre. 'A 'nyre ni 'h 'noba 'kwli.

18 Nyibli ble e yi, bu ko [to]. Nyiblo -mu', -e ko [to], e di [e] 'ni yi, de a 'di -bi 'nobadu a 'mu, e [hen] 'nyre. 'Noba a 'mu, -tonyibli e [hen] 'nyre. 'Noba a 'mu, e no- mo (666) -hotruwi ni [h]lon-do, ne -wli ni ta [tu] 'u [h]lon-do.

14

Nyisua a nyibli yi ble -wladu yrayru

1 -Te 'n ta 'h la de, -e -bi 'n 'ye de -bi. De a 'mu, e no- mo 'Blayu -ni wen, 'e ni 'h dugba -mu', u de e Sion 'lu. 'Ki 'u [v] 'hu, 'ki nyibli a (144'000) 'miliwi ni -pu [tu] 'u 'huen a gble ni -pu [tu] 'u 'huen ni 'u. 'Blayu a 'mu, 'a 'nyre ko a 'bat a 'nyre 'huen-, e no- u 'ru' 'u nyibli a 'mu yi.

2 'Ti- 'ni 'win win, 'e -huen 'h yako 'kwli, 'e yi 'wli, -wen 'nie gbagbu a -gh, -e yi 'plu

a win, 'e 'w[ri] -te yako 'ye ni [ma]. 'A win a 'mu, 'a yunuo 'w[ri] -te nyiblo 'ye ni bi duku'.

3 Nyibli -huohui a 'mu, u nu- yi -wladu a 'mu ble. 'Ki u ni 'u Nyisua a bodto gbata -mu' ye' bu, ko, 'ki 'u nyibli gbagbi -mu' ye', ko, 'ki 'u -tebli ni -hen -mu', -u pi -hunhluu ye', 'u yi -wladu yrayru ble. -Wladu a 'mu, nyiblo [du] 'yi 'a blele -yi, 'bu 'yi nyibli a 'miliwi a 'miliwi a 'mu 'pa-. U nu- mo nyibli, Nyisua [g]ble, 'ki 'h nyibli -mu', -u ni 'ne- -tutu ki 'nyu.

4 U nu- mo -bi, u yi kwe 'Blayu -mu' [w]ien, 'a -ne -tite, e mi 'u, [w] yi yi nugba ko 'a nyubu 'huen-, -u 'ye ni hihie ble, -e di [e] nu, u 'ni [ha] -wlawh nu. U nu- mo nyibli -mu', Nyisua [g]ble, 'ki 'h nyibli -mu', -u ni 'ne- -tutu ki 'nyu, -e di [e] nu, u 'mu Nyisua ko 'Blayu -mu' 'huen- a yi-henyibli 'pa.

5 U 'yi -huan h[ri] ni ni. E 'yi [dedede] -ko, -e ko ki u di 'u [nu] -ti -ye e -ni.

Nyisua a lelenyu ni ta

6 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'ki 'h yo', 'e yi wan. 'A -kuan, no- mo bu mu Nyisua a [haantitie] -mu' pu, -e 'ye ni -we bu, 'ki 'ne- 'klo -bu ki a nyibli -mo, 'ki 'h 'blugbi a pepe 'kwli, ko dako a pepe -mu' -mo, -u ni 'u 'a -ne -tite [du], ko, -u pi 'a -ne win [du];

7 Nyisua a lelenyo a 'mu, no- 'ye e 'h win, 'e yi 'h [nu] -mo -hlee -ni, ke- e pi: «Ba pie Nyisua, e ko, ba pu [v] 'nyre le, -e nu [o], ti -mu', -e ko 'yri e di 'u nyibli -bati le -puu -ni, e nyre 'u ni. E no- ba bla kwli yi bu, -e nu [o], e no- nu yako, ko -tutu, ko 'yru, ko 'nie 'huen-.»

8 -Te Nyisua a lelenyo a 'mu, e -hi, -e -bi a 'huen a nyiblo -bi 'hru yi, e wen: «'Dio gbagbu -mu', -e mo Babiloni, e di bi [h]lon. 'E mo [han-ti], 'e bi [h]lon. 'A nyibli nu [o] ni, 'waa 'lawlude -mu', -e kwlee [nu] ki, 'e 'huen bu, 'ki 'h 'a -ne dako [du] 'nyu. E no- nu [o], Nyisua 'e pu [nu] yru le.»

9 -Te Nyisua a lelenyo a 'huen a nyiblo a 'mu, e -hi, 'a ta a nyiblo, no- 'hru yi, 'e 'ye 'h win, 'e pi le: «Nyiblo 'bu ni 'u, 'bu yi muma -mu' kwli yi bu ni ble, 'ki 'u 'a 'nyre a lepupu a -ta', e ko 'a tuyu -mu' 'huen-, 'ti- 'bu [tu] nyiblo a 'mu muma a 'mu, 'a yruule, 'ki 'u [v] yi, -huv' 'ki 'u 'a dabu ki,

10 nyiblo a 'mu, Nyisua di pu [ne] yru le, e 'mu [h]uen 'ye, 'ki 'h na -mu' 'nyu, -e 'ye ni jre, ko 'ki 'h 'nu -mu', -e 'hle nyibli le 'nyu. [H]uwendu a 'mu, u di [e] 'ni 'ye -we, 'ki 'u Nyisua a lelenyo ye', ko 'ki 'u 'Blayu 'huen- ye'.

11 Na -mu', -e yi nyibli le hien, 'a nahluu 'ni -nyra [a] bu gbe. Nyibli a 'mu, u bla la kwli bu, 'ki 'u muma ye', e ko 'a tuyu 'huen-, 'u [tu] [nu] muma ko 'a tuyu a 'mu a yruule. -Ti a 'mu, e no- ko -ti, 'u 'ye ni di -wleele ni 'ye, kee, u di 'ye [h]uen, 'to ko -nyre.»

12 'A -ti o, 'a mu Nytsua a nyibli -mu', -v [tui 'b]v 'b, 'ti -v kuo -Yusu [wlv yi, 'n yi 'a mu 'ni -lee -ni: A 'ni 'saa 'li, ko, -te a 'blee 'v kva, 'ki ba 'blee kva.

13 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win win, 'e -hon 'li yakw 'kwli, 'e yi 'mu -lee -ni, -e mo: «'Cr -ti -bu, 'n mi hla mo: Kue 'ki mo bu, nyibli -bu, -v kuo Kukonyo [wlv yi, 'ti -v 'kvi, v nu- Nytsua di [haande -mo nu. Bu ko plo a bleelE.» -E -bi ke- Nytsua a -Hihiu* pi, e wen: «Ke- e ni 'mu. Nyibli a 'mu, v -yra 'waa -kvan 'lu. 'A -ti, bu ni bu, v 'mu -wle. 'Waa [haan-kvan -mu', v -nu, e di bi pepe'. U di ko 'a 'wio.»

De -mu', -e di 'lu -mo mu, 'klo a 'li-weti yri

14 -Te 'n ta 'li le, -e -bi 'n 'ye 'nunjma puupu, [dedede 'e ni 'b]v ki, 'e 'w[ti -tonyiblo yi, 'e [tu -guloklaun* 'lu, 'e 'ble -kubv'ce-paka kva. -Paka a 'mu, e 'wen ni daki.

15 'Ti- Nytsua a lelenyo -bi, no- -hon 'li Nytsua a 'kagbau bu, 'e 'yee 'li win, 'e yi nyiblo a -mu' -lee -ni, -e ni 'v 'nunjma ki, e wen: «'Du -na -paka -mu' ye', -bu 'ce -kubv, -e nu[O, -kubv'ceti nyre 'v ni. -Tutu ki a -kubv [hlu ni.»

16 E no- mo nyiblo -mu', -e ni 'v 'nunjma ki, bu 'du 'a -paka ye', bu 'ce -tutu ki a -tebli a pepe.

17 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo -bi 'hru 'li Nytsua a 'kagbau bu, 'e ni 'li yakw 'kwli, 'e 'ble -paka kva. -Paka a 'mu, e 'wen ni -tee.

18 -E -bi Nytsua a lelenyo -bi -hon 'li -cohlonpiile*. E no- ko 'li -cohlonpiile a de -mo. E no- di, -e da 'a 'buian -mu', -e 'ble -paka kva, 'e lee [ne, e wen: «Ta 'v le, ti a pepe -mu', v dee resen, -v ni 'li 'klo ki, 'a 'yo [hlu ni. 'Du -na -paka ye', -bu mu, -bu -ha[pa.» (Tiyodu a 'mu, -koti e hle, v nu- mo -tonyibli -mu', -v 'ye ni [tuu 'v Nytsua 'v.)

19-20 E no- mo Nytsua a lelenyo a 'mu, bu 'du -paka ye', bu -ha tiyo a pepe a 'mu, 'ti -e mu 'v -tite -mu', v yi 'v tiyo le 'plo -ni, 'ki 'li 'hvo 'kwli, -e di[ne nu, 'a 'nie 'mu 'hri, v 'mu[v no -mo nu, 'e 'wla 'b]v bu. -Tite a 'mu, v yi 'v tiyo le 'plo -ni, 'ki e ni 'v 'dco [hlon. -Te v yi[ti ni 'plve, -e -bi -hlv, no- -hven 'li[ti 'kwli, -hlv a 'mu, 'e yi ble -hi, [wi yi, -te 'nie 'ye ni -hi ble, 'e nu -kilowt a -hotrowt ni ta. -Hlv a 'mu, -e yi ble -hi, bli 'bu yi wen[le ni ne, 'a 'lu ni -do, no- di wen yi 'hru -ni. Nyibli -mu', -v 'ye ni [tuu 'v Nytsua 'v, ke- Nytsua di 'waa yru a lepoule nu.

15

Nytsua a lelenyo, nu- ye 'li [hven a 'yiye a gble ni [hlon'hven

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye [wilekeede gbagbu -bi, 'ki 'li yakw 'kwli. De a 'mu, e maa 'mu wlon le. 'N 'ye Nytsua a lelenyo ni [hlon'hven, 'a -ne lelenyo 'bu ni 'v, 'e 'ble [hven a 'yiye kva. E no- mo le'wco[hven, Nytsua di nyibli [tu, -e nu[O, e no- ko ki Nytsua a yru a puupu di 'v -wee -ni.

2 'Ki 'n ni 'v bu de, -e -bi 'n 'ye de -bi, 'e 'w[ti 'yru yi, 'e yi wlvn, -wen 'yie, -e nu[O, nahru ni 'li[ti 'kwli; 'ni 'ye nyibli [do -we. Nyibli a 'mu, v nu- -ha 'v muma -ni wen 'hru wlon, 'v 'yi 'a tuyu -mu' kwli yi bu -bla, 'v 'yi -wen, 'ki bu 'cru 'v [nu 'a 'noba -mu' yi, -e -mo muma a 'mu, 'a 'nyre. Nyibli a 'mu, 'ki v ni 'v 'yru wien bu, 'v 'ble dukvi' -mu', Nytsua -nyi [nu kva le,

3 'v ble -wladu, [wi yi -te Nytsua a -kannunyo Moise nu la 'a bubble; -wladu a 'mu 'e 'w[ti 'Blayu a -wladu yi -we. -Wladu a 'mu, e no- -bu:

«Aan Kukonyo, -mo mo 'Klikuninytsua. -Na nunu-tebli 'bua ni,

'e -hi 'v 'a -ne [dedede 'v.

-Mo mo dako a pepe a Bodto,

-na 'lule-hihie 'sii 'v yi,

'e mo -ti a -tee.

4 Kukonyo o, nyibli a pepe, v yi -mu 'ni pie, 'v pi -mu 'nyre le.

-Mo ni -do, -mo mo Nytsua.

Dako a pepe di 'ni di,

v 'mu -mu kwli yi bu bla,

-e nu[O, 'waa pepe, v 'ye[le ni,

-e mo, -na nunu-tebli 'sii 'v yi.»

5 -Te -wladu a 'mu, e -hi, -e -bi 'n ta 'li le de, 'ni 'ye Nytsua a 'kagbau, -e ni 'li yakw 'kwli, 'e [ga wlon, 'ki 'li[ti 'kwli, 'ni 'ye -tite -mu', Nytsua tue 'li 'a dtow nyibli yre,

6 'ni 'ye Nytsua a lelenyo ni [hlon'hven -mu', -v 'ble [hven a 'yiye a gble ni [hlon'hven -mu' kva le, 'v 'hri 'li 'kagbau a 'mu bu, 'v pu ynowlawli puupu, 'v naa [ne -gulobetye ki.

7 -Tebli ni -hen -mu', -v pi -hnhlon, 'a 'yee ni -do, no- [glee Nytsua a lelenyo ni [hlon'hven -mu' -gul-yanu le. -Nanu a 'mu, v 'yii 'li ni, 'ki 'v Nytsua a yru -mo. 'Klohienytsua a [gbetu, no- pu nyibli yru le.

8 'Ti- nahlon 'e 'yii 'li Nytsua a 'kagbau bu. 'Ki e -hven 'li Nytsua a -ti a 'yi'buale ko 'a 'khi a krunu 'kwli. Nyiblo [do 'yi 'li[ti 'li -we, bu pa 'li Nytsua a 'kagbau a 'mu bu, e 'mu[v gba -gbagba, [hven a 'yiye a gble ni [hlon'hven -mu', v 'mu 'li Nytsua a lelenyo -mu' -ji' le -we.

16

Nytsua a yru a puupu

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win win, 'e ni 'kli ki, 'e -hon 'li Nytsua a 'kagbau

bu. Ke- e pi, 'e yi Nytsua a lelenyo ni [hlon'huen -mu' -lee -ni, e wen: «Nytsua a yru -mu', -e ni 'l' -njani ni [hlon'huen -mu' 'kwli, ba mu ba 'wla]a bu, 'ki 'l' -tutu ki.»

² E no- mo Nytsua a yi-helelenyo bu mu, bu 'wla 'a -ne bu, 'ki 'ne- -tutu ki, nyibli -mu', v [tu muma -mu', 'a yruule, 'ti- v bla tuyu -mu' kwli yi bu, 'ki 'v 'a 'nyre a lepopyu a -ta', v nu- [ji 'be, 'e kle diakti.

³ -Te e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a 'huen a nyiblo mu ni, 'e 'wla 'l' 'a -ne -njanyu 'yru -mo. Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi 'yrukoto a 'mu, e -he -hlu, 'e 'w[ti 'kokoku a -hlu yi, -tebli a pepe -mu', -e ni 'l[ti -mo, 'e 'koku le.

⁴ -Te de a 'mu, e -hi, Nytsua a lelenyo a ta a nyiblo mu ni, 'e 'wla 'l' 'a -ne -njanyu 'nie gbagbi ko 'nie 'cumi -mo ble, 'a pepe a 'mu, 'e -he -hlu.

⁵ -E -bi 'n 'win Nytsua a lelenyo -mu', -e ko 'l' 'nie a de -mo, 'e pi Nytsua 'nyre le, e wen: «-Mo ni -do, -mo mo Nytsua. 'Ti- 'klo 'mu -wlu [tu, -mo ni -do -mu', -mo ni la 'klo, -mo 'tie ni 'klo. -Bati -bu, [be, e 'sii 'v yi.

⁶ Nyibli -mu', v 'la -na winwlon-hanyu* ko -na nyibli 'huen-, [ni yi [nu -hlu -nyi, -e di[e nu, v 'mu[v 'na. E ko 'v ni.»

⁷ 'Ki 'n ni 'v bu, 'ni 'win win, -e -hon 'l' -cohlonpile*, 'e pi le: «-Aan Kukonyo o, -mo mo 'Klukunytysua. -Mo mo -tee a Nytsua. 'Ti-, 'a -ne ti, -na -bati, -pi, e 'sii 'v yi.»

⁸ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a -hen a nyiblo 'wla 'l' 'a -ne -njanyu 'yru 'yi, na 'e -hon 'l' 'yru a 'mu 'yi, 'e yi nyibli le hien, 'e -ha [nu [ji 'hvi le.

⁹ [Han-ti [hon, 'v 'ye [huen, kee, v 'yi 'v 'waa de 'kuku a nunu bu -hie, 'v 'yi -wen, 'ki bu -nyi Nytsua -ti a 'yi'ubua, kee, v -he[e 'yri le, -e nu[o, v wen 'ni, Nytsua, no- nu[o, [ji 'e 'hri [nu 'hvi le.

¹⁰ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a [hun a nyiblo, no- mu, 'e 'wla 'a -ne -njanyu muma -mu' 'lu, -e ni 'v gbata ki bu, halo 'e bi 'l' 'waa 'blugba 'kwli, nyibli 'v yi 'waa me di, [huen a 'yiye a -ti.

¹¹ Kee, v 'yi 'v 'waa de 'kuku a nunu bu -hie, 'v -he 'Klohienytsua 'yri le, -te v yi [huen 'ye, [ji a -ti.

¹² -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a [hlon-do a nyiblo -mu', e mu ni, 'nie -mu', -e ko 'nyre -mo Efrati, e no- ko -mo e 'wla 'l' 'a -ne -njanyu 'l', 'nie a 'mu 'e -ma, -e di[e nu, 'blugba a ye'nanyu -mu', -v -huen 'l' 'yru a 'hrule', v 'mu [taale 'ye, v 'mu tu -won mo di.

¹³ -Te 'n ta 'l' le de, -e -bi 'n 'ye 'kuo -huan* ni ta, 'v 'w[ti -pveni yi. 'Ki -v -bi -hon 'l' dohre -mu' wlon, -v -bi 'v -hon 'l' muma -mu' wlon, -v -bi 'v -hon 'l' hwinwlon-hanyo -mu' wlon.

¹⁴ 'Kuo -huan a 'mu, 'ki v -hon 'l' Satan -mo. E no- ni [wleke-e-tebli, 'e nee 'blugbanaanyu a pepe yre, 'e yi [nu le 'kukue -ni, -e di[e nu, v 'mu 'Klukunytysua tu yi gba, -nyrowo -mu', -e ko 'kwli Nytsua a 'mu, e di 'v nyibli 'a 'kl' -too -ni.

¹⁵ Ti ni -do a ti 'yri, -e -bi -Yusu pu win, e wen: «Ba pu 'v nua bu -tee. -Nyrowo -mu', 'n di ya, nyiblo [du 'y[ti -yi. 'Ni yi 'l' ni di, e di 'wi, -te 'yiyirnyo 'ye ni di wen 'l', ti -mu', -e ko 'yri v 'ye ni -plee v[v 'v. Plu a bleele, 'ki 'v nyiblo -mu' -mo, -e ni 'v -pleele', 'ti- -e ko wlawi ni v[v 'hvi, -e di[e nu, 'bu mo, 'ni yi 'l' ni di, e 'mu[v pu, e 'ni [ha 'hvi wlon [ga, 'bu yi ni ne, e ko, -tu 'ni [ha]a nu, 'ki 'v nyibli ye'.»

¹⁶ 'Kuo -huan ni ta -ni wen, v 'kukue 'blugbanaanyu le, 'ki 'v -tite -mu', v dee Hamagedo, 'ki 'l' -Juukewin* kwli.

¹⁷ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nytsua a lelenyo a [hlon'huen a nyiblo, e mu ni, 'e 'wla 'l' 'a -ne -njanyu pepe 'kwli, win [du 'e -hon 'l' Nytsua a bodogbata 'kwli, 'ki 'l' 'a 'kagbu bu, 'e pi le: «E -we 'l' ni.»

¹⁸ yako 'e pi 'yi ke' le, -teye 'e yi [ti, -tutu 'e yi 'hile -ni. Kue la 'l', -te Nytsua nu la -tonyibli, -bu ye ti -bu ki, -tutu 'yi -huan 'hilele le ni ni,

¹⁹ -tutu a 'mu 'e -ki wlon, 'dio gbagbu -mu', 'e nu [trole'beewi ni ta, e ko, 'klo ki a 'du a pepe 'v nyre yre. 'Dio gbagbu -mu', -e ko 'nyre -mo Babiloni, Nytsua 'yi 'a de 'kuku, 'a -ti -mo -hru, 'e -tua 'a yru a lepoule. E 'wi -te 'bu 'ye ni -nyi wen [nu 'ninade -huan, e wen: «Ba 'na]a -nana, ba -we 'l[ti le.»

²⁰ 'Ti-, 'blugbi a pepe, 'nie [glaa 'l', 'v 'mie, dugbi a pepe 'v 'wle,

²¹ cekli -huohvi 'v yi 'l' yoi' le ble. 'A 'kuo ni -do -we 'l' bu 'wee -kilowt a -wli ni 'huen ni. V nu- yi nyibli kle bi, 'v -he Nytsua 'yri le, -te cekli a 'mu, e [tui [nu [huen diakti a -ti. [Hwendu a 'mu, v yi 'ye, e -hi 'v [huen a pepe ni.

17

-Bati gbagbu -mu', Nytsua di 'lawlunugba gbagbu -mu' le -puv -ni

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'ki 'l' Nytsua a lelenyo ni [hlon'huen -mu' 'nyi, -v 'ble -njani ni [hlon'huen -mu' kwa le, 'ki nyiblo ni -do -hon 'l', 'e lee 'mu, e wen: «Di 'l', [bu too -mu, -te -mu', Nytsua di 'lawlunugba gbagbu a yru a lepoule nu. 'Lawlunugba a 'mu, e [hen 'nyre 'dio gbagbu -mu', v -pu, 'ki 'v 'nie -huohvi wien.

² 'Klo -bu a 'blugbanaanyu a pepe ko[o 'huen-, v nu 'lawlude, ko, 'klo ki a nyibli 'v 'na 'a no, 'v -hie [ne 'waa dtonu wlon, 'ti- 'v nu 'lawlude -we.»

3 -Te e -hi, -e -bi Nyisva a -Hihiu* koo 'mu win ki pepe, ko, Nyisva a lelenyo a 'mu 'e gba 'li 'mu 'wan 'kwli. -Te 'n nyre 'li 'wan a 'mu 'kwli, -e -bi 'n 'ye nugba [du, 'e ni 'b muma -johun [du ki bu. Muma a 'mu, e ko 'li ni [hlon'huen ko [mvi ni -pu, 'ki 'u[pu ki, 'u 'cru 'u ynyrenyre, 'e [glaa 'li[ti, 'e -he Nyisva 'yri le.

4 Nugba a 'mu, e pu yinowlawlu -johun, e ko, 'e [tu 'li 'a dtonv -guluvu[yr ni' le, ko yinohi a gblegble -mu', -u pi [die, e no- e 'ble kva, e ko, 'e 'ble -gulv-janv kva. [Hunhon-tebli, nu- 'yii 'li -janv a 'mu 'kwli. De e [hen 'nyre, e no- mo 'lawlu -mu', e ni.

5 'Ki 'u nugba a 'mu yi, u 'cru 'u 'nyre. De 'nyre a 'mu bu di 'nyre [hen, nyibli 'ni -yru[ti li[ti le. E no- mo: 'dto gbagbu -mu', -e mo Babiloni, e no- mo 'lawlunugbu ko ynyre-tebli a pepe -mu', -u ni 'ne- 'klo ki a 'dii.

6 'N 'ye[ti e ni -we, -e mo, nugba a 'mu, e me la Nyisva a nyibli a -hlu, -hlu a 'mu, e no- ni[ti, [wi yi, -te no 'ye ni nu wen nyiblo. Nyisva a nyibli a 'mu, u hle[ti e ni, 'ki 'u nyibli a pepe ye', -e mo, -Yusu mo 'waa Kukonyo [nto. E no- ko -ti, 'u 'lula [nu le.

-Te 'n 'ye nugba a 'mu, -e -bi 'na [wlv kee le diaki,

7 Nyisva a lelenyo a 'mu, 'e lee 'mu, e wen: «De- ko -ti 'e kee -na [wlv le 'li?» -E -bi e wen: «Pu 'u nva bu, 'mu -mv -lee -ni, de nugba a 'mu, e [hen 'nyre, e ko muma -mu', e ni 'u ki 'huen-, -e mo muma -mu', -e ko 'li ni [hlon'huen, ko [mvi ni -pu.

8 Muma a 'mu, [ye, e pu la -hunhlon. Kee, -te ti ne -bu, e 'ni -pu[ti 'ki -hunhlon. Ti, -e hie 'li, e 'yi -hu, e 'mu 'li 'huo -mu', -e hlo 'kwli bu 'kwli -hon. 'Bu -hon 'li -wlu, 'ki e di 'li bu -weele' mu. Ti -mu' -ko 'yri 'klo [tu la -wlu, e ko, nyibli -mu', -u di 'klo yrayru -mu', -e 'ye -we 'li ko, -te Nyisva 'cru la 'waa 'nyre, 'ki 'li 'cruen 'kwli, e ko la nyibli -bi, -u ko 'nyre [yi la 'cru -ni. Nyibli a 'mu, 'bu 'ye muma a 'mu, e di kee 'waa [wlv le, -e nu[ti, muma a 'mu, e pu la -hunhlon, kee, -te ti ne -bu, e 'ni -pu[ti 'ki -hunhlon de, 'ti, 'ki 'li ti gbi 'kwli, e 'mu 'klo 'hri.»

9 -Te e -hi, -e -bi Nyisva a lelenyo a 'mu, e lee 'mu ni de, e wen: «Nyibli bu ko [ti, -e di[ti e nu, u 'mu -tebli -bu 'a leyuyruo ko. Muma -mu', 'a 'li ni [hlon'huen -mu', e [hen 'nyre dugbu ni [hlon'huen -mu', -e ko 'lu nugba a 'mu, e di 'li ni, 'e [hen 'nyre 'blugbunaanyu ni [hlon'huen -we.

10 'Blugbunaanyu a 'mu, 'waa gble ni [hun, u nu- 'yi 'ki 'u gbata a 'mu ki -ni. 'Waa nyiblo ni -do -bi, no- 'te ni 'u gbata a 'mu ki. [Hlon'huen a nyiblo a -ne ti 'yee 'u ni nyre. 'A ti 'bu nyre 'u, e 'yi 'li[ti 'li -we, bu -wleen 'u.

11 Muma -mu', -e pu la -hunhlon, 'ti- -e 'ye ni pu 'ki -hunhlon, e no- mo 'blugbunaanyu a nyibli a [bhen[blhen a nyiblo. 'Ki e ni la 'li 'blugbunaanyu ni [hlon'huen -mu' 'nyr. 'Bu -hon 'li 'huo -mu' 'kwli, 'ki e di 'li bu -weele' mu.

12 Muma a [mvi ni -pu -mu', [ye, u [hen 'nyre 'blugbunaanyu ni -pu -mu'. Nu- 'yee gbata ki ni bi. Kee, Nyisva di -nyi [nu 'klt, -e di[ti e nu, u ko muma a 'mu 'huen-, u 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

13 'Blugbunaanyu ni -pu a 'mu, u ko 'lule-hihietu ni -do. 'Ki 'li 'waa 'klt a pepe 'kwli, 'ki u di 'li muma a 'mu -kvan -mo -nuu -ni, -e di[ti e nu, e 'mu nyibli win ki -koo -ni,

14 nyiblo -mu', -e 'w[ti 'Blayu yi, u 'mu[ti -mo -won. Kee, 'Blayu a 'mu, e no- di 'u [nu 'hru wlon -ha, -koti e no- mo kokonyo a Kukonyo, e no- mo bodtopu a Bodto, e ko 'kumpu a 'Kun. 'A nyibli yi kve[ti [wien, 'ki 'li 'waa [wlv a pepe ki. E -ha 'li [nu ni, 'e da [nu, 'ki bu kve[ti [wien. 'A -ti, u ko[ti 'huen-, nu- di 'u 'a yraanyibli a 'mu 'hru wlon -ha.»

15 -E -bi Nyisva a lelenyo a 'mu, e lee 'mu ni de, e wen: «'Nie -mu', [ye, -e ko wien 'lawlunugba a 'mu, e ni 'u, e [hen 'nyre dako a pepe a nyibli, -u ni 'ne- 'klo -bu a 'blugbu a pepe 'kwli, -u pi 'bliwin a gblegble.

16 Muma a [mvi ni -pu, [ye, e ko muma a 'mu 'huen-, u di 'lawlunugba a 'mu 'ni -yraa -ni. U di -ha[ti -tebli -mo le pepe, -e di[ti e nu, e 'mu wli le ce, u 'mu[ti klv, u 'mu[ti di. 'A de -mu', -e di 'u hie, u 'mu 'li[ti na 'nyr pu.

17 Nyisva, no- nu[ti, 'blugbunaanyu ni -pu a 'mu, 'u yi win' le 'wunwun -ni, ko, 'u nii muma a 'mu -kvan -mo, -e di[ti e nu, muma a 'mu, e 'mu nyibli win ki -koo -ni. Nyisva nu[ti ni, -e di[ti e nu, de -mu', e -hve, u 'mu[ti nu. Muma a 'mu, e no- di nyibli win ki -koo -ni, e 'mu[ti gba -gbagba, -ti -mu', Nyisva -hla, e 'mu -nue -ni.

18 Nugba -mu', [ye, e no -mo -bi, e [hen 'nyre 'dto gbagbu -mu', -e koo 'blugbunaanyu a pepe, -u ni 'ne- 'klo a win ki.»

18

Nyisva puu Babilonidto a nyibli yrv le

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye Nyisva a lelenyo -bi, 'e -hon 'li yako 'kwli. E ni 'klt ki diaki, 'a -ti a 'yi'buale 'e nu[ti, -nyre 'e wltun 'ne- 'klo a pepe ki,

2 'e 'yee 'li win, e wen: «'Dto gbagbu -mu', -e mo Babiloni, e bi [hlon. Babiloni bi [hlon pepe, 'e -he 'kuo -hun* a bunule. 'Kuo -hun a gblegble, nu- ni 'li[ti 'kwli,

nohli -mu', -v nie nyibli huannu, ko nyibli 'yi -nue -ni, v nu- 'ni 'li -tuo ki -we.

³ Babiloni bi [hlon, -e nu]o, 'a nyibli nu]o ni, 'waa 'lawlude -mu', -e kwlee [nu ki, 'e 'heen bu, 'ki 'li 'a -ne dako [du nyi, ko, 'klo a pepe a 'blugbinaanyu ko [nu 'huen-, 'v nu 'lawlu -we, puplonyibli a pepe, 'v -he dekonyibli, -te 'waa puplo-tebli kwlee nyibli ki a -ti.»

⁴ -Te e -hi, -e -bi 'n 'win win -bi, 'e -huen 'li yako 'kwli, 'e pi le: «'Na nyibli, ba -hon 'li 'dɔ -mu' 'kwli. Nɔ- 'yɪ [pa-, 'ba bi 'li [nu 'nyi, 'ba nu de 'kuku, a di 'ye [hɪuɛn diakti, [wɪ yi, -te 'waa 'mumu, v ni [hɪuɛn a 'yiye.

⁵ Ba -hon 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, -e nu]o, 'waa de 'kuku -hu ni diakti, e ko, Nyisva 'yi 'waa de 'kuku a 'mu, 'a -ti -mɔ -hru.

⁶ Bu [tu [nu [hɪuɛn, [wɪ yi, -te v nu la, 'v [tu la nyibli [hɪuɛn -we. De -mu', v nu la nyibli 'yi [hlon le, bu nu [nu 'a 'wɪ ni 'huen -mɔ -we. Yru -mu', v puu la nyibli le, bu nu [nu 'a lepuuwi ni 'huen -mɔ -we.

⁷ Bu [tu [nu [hɪuɛn diakti, -e di]e nu, v 'mu nyai le nu, [wɪ yi, -te v -nu, 'v ko -ti a 'yi'buale diakti, e ko, 'v ko -tebli a pepe -mu', v -hɛ. Ke- v pi 'waa dɔnu yi, v wen 'ni, v mɔ nyibli gbagbu [niɔ, 'waa 'dɔ 'yi nyai le -ni, -wen -tugbanugba.

⁸ -Te v ni 'lule-hihie le a -ti, e nɔ- di]e nu, 'waa [hɪuɛn a 'yiye 'mu -wlu [tu, ti ni -do a ti 'yri. 'Kue, ko 'kuyo, ko 'kanu gbagbu, -tebli a 'mu, -nyrɔwɔ ni -do a 'mu, 'ki v di v -wlu [tuu -ni. Na di pu 'dɔ a 'mu 'to, -e nu]o, Kɔkɔnyɔ Nyisva, -e mɔ 'Kɪkɪnnyisva, nɔ- di [nu -bati le -puu -ni.»

⁹ 'Blugbinaanyu, -v ni 'ne- 'klo ki, -v nu la 'lawlude, 'ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, ti -mu', -e ko 'yri 'dɔ a 'mu, e di hin, 'bu 'ye 'a nahlon, v di 'ni we, v 'mu nyai le nu, -koti ti -hi la a ti 'yri, -tebli a pepe, v -hɛ la, v ko la]a ni.

¹⁰ [Hɪuɛn a 'yiye a -ti, huannu di [nu 'ni nu, v 'mu 'li -mɔ -hloɔ -ni, v 'mu le pu: «Popowli -o, 'dɔ gbagbu -mu', -e mɔ Babiloni, -e ni la 'kɪ ki, e bi [hlon, 'e nyre yi pepe. E 'yi bu -wlee -ni, Nyisva a -bati 'e klo]o.»

¹¹ 'Klo -bu, 'a puplonyibli, v yi 'ni we -we, 'v ni nyai le, 'dɔ a [hlonbi-ti, -koti nyiblo -bu, -e di ke 'waa -tebli -to, e 'yi ke -te -ni.

¹² -Tebli a 'mu, e nɔ- bu: -gulu-tebli a gblegble, ko yinohi a pepe, ko yinodani -huohu, ko yinoti a gblegble -mu', -v pi [die, e ko -tebli -bi -mu', v nu donyi, v -nu, ko 'a de -bi -mu', v nu ti, v -nu, ko de -bi -mu', v nu 'pli-tebli, v -nu, ko -e -bi -mu', v nu 'hi, v -nu -we.

¹³ Pupilonyibli a 'mu, v ple lepuunyra ko hawi a gblegble -mu', -v pi hunhron 'huen-, 'v ple [nu -we, ko 'nyra ko -kubu, ko 'fɔɔpupu, 'v ple blo, ko blabi, ko -sue,

ko -so-gbe -mu', -sue yi -jri, e ko [koyo, ko nyibli -bi 'huen-. -Tebli a pepe a 'mu, nyiblo [du 'yi 'ki 'v -ni, -bu -toɔ 'li [nu]o -ji'.

¹⁴ E nɔ- mɔ pupilonyibli a 'mu, bu we, bu lee 'dɔ a nyibli, -e mɔ: «-Tebli -mu', -e pi la 'a mu 'tu le, e hin ni. 'Aan kɔko-tebli a pepe -we bu. A 'yi 'li]i -we, ba 'ye 'ki]i de.»

¹⁵ Pupilonyibli a pepe -mu', -v plo -ploplo, -v -he dekonyibli, 'ki 'ne- 'dɔ -bu 'kwli, [hɪuɛn a 'yiye a huannu di [nu 'ni nu, v 'mu -mɔ hlo, v 'mu we, v 'mu nyai le nu,

¹⁶ v 'mu le pu: «Popowli o, 'dɔ gbagbu nyre yi. E 'wɪ]i nugba, -e pu yinodanu -mɔ, ko, -e pu -gulu-tebli a gblegble 'hu le, e ko -tebli -mu', v nu yinohi, v -nu.

¹⁷ 'Ti-, 'ki 'li ti gbi 'kwli, -tebli a pepe a 'mu, 'e -we bu.»

'Munaanyu ko 'waa nyibli gbagbi, ko pupilonyibli a pepe -mu', 'mu ye, e ko nyibli a pepe -mu', -v ni 'mu 'kwli, v hlo -mɔ,

¹⁸ v te 'li le. -Te v yi 'li le ni te, -e -bi 'dɔ -mu', -e yi hin, e nɔ- ko nahlon v yi 'ye, 'v 'yee 'li win, 'v pi le, -e mɔ: «'Dɔ -mu', -e yi hin, 'dɔ [du 'yi 'bua, e 'yɪ]i ki -ye.»

¹⁹ v yi we, 'v ni nyai le, v wen: «Popowli o, 'dɔ gbagbu nyre yi. Ba 'ye 'dɔ -bu, -e nu]o, nyibli a pepe, -v ko 'mu, 'v -he dekonyibli, 'dɔ a 'mu, e nɔ- bu, -e nu, ti ni -do a ti 'yri, -e nyre yi.»

²⁰ 'A mu nyibli -mu', -v ni 'li yako 'kwli, ba nu dɔdu, 'dɔ -bu, -e nyre yi a -ti. 'A mu Nyisva a nyibli, ko -Yusu a -monanyu*, ko Nyisva a winwlon-hanyu*, ba nu dɔdu, -e nu]o, Nyisva a yru klo [nu ni, 'ki 'v -tebli a pepe -mu', v nu 'a mu 'yi [hlon le -ta'.

²¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi Nyisva a lelenyo gbagbu -bi mu ni, 'e 'du 'hɔ gbagbu ye, -e 'wɪ]i 'huoyi yi, v ni, 'v yi -tebli hii, 'e pu 'hɪ]i 'yru -mɔ, e wen: «Ke- ni -do, v di nu, v 'mu 'kɪ nu, 'dɔ gbagbu -mu', -e mɔ Babiloni, v 'mu]o 'wan pu. V 'yi 'li]i 'li -we, bu 'ye 'ki 'dɔ a 'mu de.

²² Nyibli -mu', -v yi [geti bi, 'ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, ko nyibli -mu', -v yi ble, ko nyibli -mu', -v yi 'padue bi, ko -ɲamɔ 'huen-, v 'yi 'li]i 'li -we, bu ni 'ki -te. 'Ki 'li 'dɔ a 'mu 'kwli, v 'yi 'li]i 'li -we, bu 'ye 'ki 'srenyo [du de, e mɔ, v 'yi 'li]i 'li -we, bu 'win 'ki 'hun a win.

²³ 'Napi 'yi 'li]i -we, bu wɪn 'ki de, 'v 'yi 'li]i 'li -we, bu 'win 'ki 'blɪpanyo ko 'nugba 'huen- a win. Ti -hi la a ti 'yri, 'dɔ a 'mu, 'a pupilonyibli -hi la 'v 'klo a pepe a pupilonyibli ni, -e nu]o, 'ki 'v 'a -ne -tite [du, 'a nyibli a 'mu, v ni -wɪde, 'v kee nyibli. E nɔ- ko -ti, v 'mu bu -we pepe.»

²⁴ Nyisva a -bati klo Babilonidɔ a nyibli ni, -e nu]o, v yee 'li Nyisva a winwlon-hanyu ko Nyisva a nyibli a -hɔ bu; e ko, nyibli a pepe -mu', v 'li la le, 'ki

'ne- -tɔtɔ ki, Babilɔndɔ a nyibli, nu- ni
'liɔtɔ bu.

19

1 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win nyibli
-huɔhuɔ a win, 'ki 'li yako 'kwli, win a 'mu
'e 'ye 'li. Ke- e pi: «Ba pu Nyɔsua 'nyre le.
E no- we -a mu. -Aan Nyɔsua a 'mu, no- ko
-ti a 'yi'buɔɔa, 'e ni 'kli ki, 'e -hi 'b 'a -ne de
'b.

2 'A pupu-bati 'sii 'b yi 'a -ne ti. 'A
-bati a 'mu, e klo 'lawlunɔgba -ni wen ni.
'Lawlunɔgba a 'mu, 'a yɔnyre-tebli, e nyre
-tonyibli a pepe a 'lu yi, 'ki 'ne- klo -bu ki.
Nyɔsua ɔtuɔo ɔhwen, -kɔti e 'la Nyɔsua a
-kuannunyibli.»

3 Ke- v pi de, v wen: «Ba pu Nyɔsua 'nyre
le, -kɔti 'dɔɔ -mu', v pu 'tɔ, no- ko nahlɔn, a
yi 'ye, e 'yi 'liɔtɔ 'li -we, bu jre 'klo -mɔ 'klo.»

4 -Te v pu 'ki le, -e -bi nyibli gbagbɔ a -wɔ
ɔtu 'b -hen -ni wen, v ko -tebli ni -hen -ni
wen, -v pi -hɔnhɔn 'hwen-, v bla kwli bu,
'ki 'b Nyɔsua ye', -e ni 'b 'a gbata ki bu. Ke-
v pi, v wen: «'E mɔ ɔhan-ti, ba pu Nyɔsua
'nyre le.»

*Nyiblo -mu', -e 'wiɔti 'Blayu yi, e no- ko
'bli a pupa a le'mimle*

5 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'win
win, 'e -hwen 'li Nyɔsua a gbata 'kwli, 'e
pi le: «'Aan pepe -mu', -v mɔ Nyɔsua a
-kuannunyibli, e ko 'a mu -mu', -v ɔtui
'vɔv 'b, nyibli gbagbɔ ko nyibli -mu', -v 'yi
gbaale -ko, ba pu -aan Nyɔsua 'nyre le.»

6 'ti -ni 'win nyibli -huɔhuɔ a win de, win
a 'mu 'e yi 'wli, -wen 'nie gbagbɔ a -gli, -e yi
'plu ɔwi yi, -te yako 'ye ni ɔma wen. -Te 'n
pu 'b nua bu, ke- v pi: «Ba pu Nyɔsua 'nyre
le, -kɔti -aan Kɔkɔnyɔ mɔ 'Klikunnyɔsua, e
no- ko nyibli win ki.

7 -Ba ko plo a bleele, -ba nu doɔv, -ba
puɔv 'nyre le, -kɔti ti nyre 'b ni, -e ko 'yri
'Blayu di 'b 'a nɔgba 'bli -paa -ni ('a nɔgba
-mu', -e mɔ Nyɔsua a dako). 'A nɔgba a 'mu,
e -we -mɔ, 'e yiɔtɔ -ple.

8 V -nyiɔe 'kli, 'ki bu pu yɔnɔwlawɔ -mu',
-e yi wɔn, 'ti- -e 'yi sru -ni.» Yɔnɔwlawɔ
a 'mu, de e ɔhen 'nyre, e no- mɔ yɔnɔ-tebli
-mu', Nyɔsua a nyibli -nu.

9 -E -bi Nyɔsua a lelenyɔ ɔdu lee 'mu ni,
e wen: «'Crɔ 'liɔtɔ 'crɔen 'kwli, -e mɔ: Plo a
bleele, 'ki 'b nyiblo -mu' -mɔ, Nyɔsua -da,
'ki bu di 'Blayu a 'bɔpadiide.» Ke- e pu 'mu
yi de, e wen: «-Ti -bu 'n hle, e mɔ -ti a -tee
ɔnɔɔ, -e nuɔo, 'ki e -hon 'li Nyɔsua wɔn.»

10 Bu pu 'ki le, -e -bi 'n blaɔa kwli yi bu,
'ni -tua 'a 'nyre a leppuɔ. Keɛ, e lee 'mu
ni, e wen: «ɔNi 'nuo 'liɔtɔ, -kɔti 'na 'mumu,
'mɔ Nyɔsua a -kuannunyɔ ɔnɔɔ, ɔwi yi, -te
-nu, ɔni mɔ Nyɔsua a -kuannunyɔ, -ko -na
'bio 'hwen-, -v kuo win -mu', -Yusu tɔɔ ɔnu

ɔwɔv yi. 'A -ti, Nyɔsua ni -do, e no- -bu pu
'nyre le.»

Win a 'mu, -Yusu tɔɔ nyibli, no- yi
Nyɔsua a winwɔn-hanyɔ* 'kli -nyi.

-Yusu, no- ni 'v -so puɔv -mu' ki bu

11 -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye yako,
'e 'ca wɔn, e ko, 'ni 'ye -so puɔv, 'e 'hru
yi, nyiblo ɔdu 'e ni 'vɔv ki. Nyiblo a 'mu,
'a 'nyre mɔ ɔHaannyiblo, -e ni ɔhaan-tebli.
'A pupu-bati 'sii 'b yi, ko, 'a tu a -wɔnwɔn
'e 'sii 'b yi.

12 'A 'yii 'wiɔtɔ na a -huhli yi, 'e ɔtu 'klaɔn
a gblegble 'lu le, 'v 'crɔ 'vɔv 'nyre ki. E 'yi
nyiblo ɔdu -ko, -bu yi 'nyre a 'mu, 'bu 'yi 'a
ɔgbetu 'pa-.

13 'A wlawɔ -mu', e -pu, e nu -hɔv a dadɔ.
Nyiblo a 'mu, 'a 'nyre mɔ «Nyɔsua a win».

14 Nyɔsua a lelenyɔ -mu', -v mɔ 'a 'seyo,
nu- yiɔtɔ ɔwien le kɔe. 'Ki v ni 'b -sue
puɔvɔv kle, 'v pu wlawɔ puɔvɔv, -e 'yi sru
-ni.

15 -Hɔtɔptɛn, no- -hwen 'liɔtɔ wɔn. E no-
e di nu, e 'mu 'b 'klo -bu a dako a pepe, -v
-wenɔe yi 'hru wɔn le -ha. E di kɔɔ ɔnu
win ki, 'ki 'li 'a 'kli a kunutu 'kwli, e 'mu
ɔnu kle na, -wen tiyɔ -mu', v deɛ resen, v
ne kle, 'ki 'li 'huɔ 'kwli, -e diɔe nu, v 'mu 'a
'nie no -mɔ nu. E ɔhen 'nyre, -e mɔ, -aan
'Klikunnyɔsua yi yri dakte.

16 Nyiblo a 'mu, v 'crɔ 'a 'nyre ni, 'ki 'b 'a
wlawɔ ki, ko, 'ki 'b 'a 'pɔ ki. 'A 'nyre a 'mu,
e no- mɔ: Bodɔɔv a Bodɔɔ, ko kɔkɔnyɔv
a Kɔkɔnyɔ.

17 -Te de a 'mu, e -hi de, 'n 'ye Nyɔsua a
lelenyɔ -bi, 'e nyra 'li 'yru 'yi bu, 'e 'yeɛ 'li
win, 'e de nobɔl a pepe -mu', -v 'wiɔtɔ ke yi.
Ke- e pi ɔnu yi: «Ba 'kukue le, le'mimle a
diide -mu', Nyɔsua pie ne 'a mu, a 'muɔv di.

18 Ba di 'li, ba di 'blɔgbɔnaanyɔ -mu', -v
'ku a -plahɔ. Ba di 'seyo -mu', -v 'ku, ko
'waa nyibli gbagbɔ a -plahɔ -ni. Ba di
-sue ko nyibli -mu', -v neɛ ɔnu, e ko nyibli
a pepe -mu', -v 'ku a -plahɔ. Ba di ɔkoyo,
ko nyibli -mu', -v 'yi ɔkoyo 'pa-, ko nyibli
gbagbɔ, ko nyibli -mu', -v 'yi gbaale -ko a
-plahɔ.»

19 -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye muma -ni
wen ni, ko 'klo -bu 'a 'blɔgbɔnaanyɔ. 'Waa
'seyo 'kukue le, -e diɔe nu, nyiblo -mu', -e
'ya 'b -so puɔv a 'mu ki, v 'muɔv mɔ
-wɔn, e ko 'a -ne 'seyo 'hwen-.

20 'Ti- 'b klo muma a 'mu, e ko
hwinwɔn-hanyɔ -ni wen 'hwen-
Hwinwɔn-hanyɔ a 'mu, no- ni la
ɔwilekɛe-tebli, 'ki 'b muma a 'mu ye'. Ke-
e -nu, 'e kaa la nyibli, -e diɔe nu, v 'muɔv ki
wen, 'ki bu ɔtu ɔnu muma a 'mu, 'a yruule,
ko, v 'mu tuyu -mu' kwli yi bu bla. -Te v
klo muma a 'mu, e ko hwinwɔn-hanyɔ a
'mu 'hwen-, v 'yi ɔnu 'la, 'v pu 'li ɔnu 'huɔ
gbagbɔ -mu' 'kwli, -e ko wɔn na ni 'li, -e

'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ko 'nu -mu', -e 'lile nyibli le 'huen-.

²¹ Muma a 'seyo a 'mu, u nu- -mo -bi, nyiblo -mu', -e ni 'u -so ki bu, e nu -hotuphen, -e -huen 'h[ɪ] wlon, 'e 'la [ɪ] nu, nobli a pepe -mu', 'u -we 'u ti ki, 'u di 'waa 'kukokui -didi, u [ɪ] mla.

20

'Yri a (1000) 'miliwo a -ti

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye Nyisua a lelenyo -bi, 'e -hon 'li yako 'kwli, 'e di 'ne-tutu ki. E no- 'ble 'maju a 'yee -mu' kua, e ni, 'e [ɪ] gbe 'huo -mu', -e hle 'kwli bu, 'a 'maju, 'e 'ble 'cun gbagbu kua -we;

² 'e -mu, 'e klo dohre -ni wen, -e mo hre 'ka -mu', -e mo Satan, -e mo 'kuo -huni* a nyiblo gbagbu; Nyisua a lelenyo a 'mu, 'e mva [ɪ] ne, -e di [ɪ] e nu, e 'mu 'li 'cun a 'mu wlon ni, 'ki 'li 'yri a 'miliwo ni -do 'kwli.

³ -Te Nyisua a lelenyo mva [ɪ] ne, -e -bi 'ki e pu 'h[ɪ] 'huo a 'mu 'kwli 'e ka 'u 'maju 'u, 'ti- 'e nu 'a 'yee, 'e [ɪ] gba[ɪ] a, 'e [ɪ] tu 'u yruule, -e di [ɪ] e nu, e 'ni [ɪ] ha 'hri, e 'ni [ɪ] ha 'klo ki a nyibli -kaa -ni de. 'Yri a 'miliwo ni -do 'bu -hi, u di [ɪ] e bu 'ni te, 'ki 'li ti gbi 'kwli.

⁴ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye -batipugbatu, nyibli 'u ni [ɪ] ki ble, Nyisua 'e -nyi [ɪ] nu 'k[ɪ], 'ki bu puu nyibli -bati le. 'Ti- 'ni 'ye Nyisua a nyibli -bi, -u 'ku a -hihiu. Nyibli a 'mu, u 'be la 'u 'waa 'li le, -e nu [ɪ] o, u kuo la -Yusu 'K[ɪ] su a win [ɪ] wu yi, ko, 'u hle la Nyisua a -ti. U nu- -mo -bi, u 'yi la muma -mu' kwh yi bu -bla, e ko, u 'yi -wen, 'ki bu [ɪ] tu [ɪ] nu muma a 'mu, 'a yruule, 'ki 'u 'waa yigbakla ki, ko 'ki 'u 'waa dabu ki. -e -bi 'n 'ye [ɪ] e ni, -e mo, u ni 'klo de, u ko -Yusu 'K[ɪ] su 'huen-, u ko nyibli win ki, 'ki 'li 'yri a 'miliwo ni -do 'kwli.

⁵ Nyibli a 'mu, u nu- mo yi-henyibli, -u -hon 'li 'kukonyibli 'ny, -u 'hri 'klo. Nyibli -bi -mu', u nu- mo -bi, u 'yee 'klo ni 'hri. 'Yri a 'miliwo, no- di -hi, 'ti- u 'mu 'klo 'hri.

⁶ Plo a bleele, 'ki 'u nyibli -mu' -mo, -u mo yi-henyibli, -u -hon 'li 'kukonyibli 'ny, -u 'hri 'klo. Nyisua pu [ɪ] nu 'kubta ki, 'ki 'u 'a dtonu a -ta'. U 'yi 'h[ɪ] 'li -we bu, nu 'kuuwi ni 'huen. U di mo -cohlonpinyu*, 'ki 'u Nyisua ko -Yusu 'K[ɪ] su 'huen- ye', u ko -Yusu 'K[ɪ] su 'huen-, u 'mu nyibli win ki -koo -ni, 'ki 'li 'yri a 'miliwo 'kwli.

-Te Nyisua di 'u Satan a 'hru a wlon-huia nu

⁷ Bu mo, Satan, 'bu nu 'li 'yri a 'miliwo, 'ki 'li 'cun a 'mu wlon, -e -bi u di te [ɪ] e bu, u 'mu 'h[ɪ] 'huo a 'mu 'kwli -ha.

⁸ E di 'ni 'hri, e 'mu mu, e 'mu 'klo -bu a dako a pepe a nyibli -kaa -ni. Dako a 'mu, 'waa 'nyre mo Gogu ko Magogu. E di 'kukue [ɪ] nu le, -e di [ɪ] e nu, u 'mu tu gba, u

'mu Nyisua -mo -won. U di 'ni -hu, -wen 'yru wien a 'puwon.

⁹ -Te 'n 'ye [ɪ] nu, -e -bi u 'huen 'klo a pepe -bu ki bu, 'u [ɪ] glaa 'li -tite -mu', Nyisua a nyibli ni 'li, e ko 'd[ɪ] o -mu', Nyisua nu e -ni. -Te u [ɪ] glaa 'li [ɪ] nu le, -e -bi na -hon 'li yako 'kwli, -e -we nyibli a 'mu bu, -u [ɪ] glaa 'li Nyisua a nyibli le.

¹⁰ Satan -mu', -e kee la [ɪ] nu, u klo [ɪ] o ni, 'u pu 'h[ɪ] 'huo gbagbu -mu', -e ko 'kwli na, -e 'ye ni jre, 'klo -mo 'klo, e ni 'li, e ko 'nu -mu', -e 'lile nyibli le. -Tite -mu', u pu 'h[ɪ] 'li, 'ki u pu 'li muma -mu', e ko 'a hwinwlon-hanyo -ni wen 'huen- we. 'Ki u di 'li [ɪ] huen 'li 'yee -ni, 'a -ne ti, 'to ko -nyre.

-Te Nyisua di nyibli a pepe -bati a lepulle nu

¹¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye -batipugbata gbagbu, -e 'ple, nyiblo 'e ni 'li gbata a 'mu 'kwli bu. -Tutu ko yako 'huen-, u 'wan ni, 'ki 'u [ɪ] ye'. Nyiblo [ɪ] du 'yi 'ki 'h[ɪ] 'li -we, bu 'ye 'ki [ɪ] nu de.

¹² -Te 'n ta 'li le de, -e -bi 'n 'ye nyibli a pepe -mu', -u 'ku, nyibli gbagbi ko nyibli -mu', -u 'yi gbaale -ko. Nyibli a 'mu, nu- ni 'u gbata a 'mu ye', 'ki u ni 'u bu, nyiblo [ɪ] du 'e kla 'crun [ɪ] du yi, 'e [ɪ] huan -mo, 'e kla 'crun -bi yi, -e mo nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crun. -Te u kla yi-hecrun yi, -e -bi Nyisua puu nyibli -mu', -u 'ku -bati le. E puu [ɪ] nu -tee a -bati le, [ɪ] w[ɪ] yi, -te 'waa n[ɪ] nabu ni la 'mu, ko, -te u nu la 'a 'cicru, 'ki 'li yi-hecrun a 'mu 'kwli.

¹³ Nyibli -mu', -u 'kuu 'li 'nie -mo, 'nie te [ɪ] nu bu, 'kukuu ko 'kuopu a 'bli 'u te 'waa -ne nyibli bu -we, Nyisua 'e puu 'waa pepe -bati le, [ɪ] w[ɪ] yi, -te 'waa nunu-tebli ni la 'mu.

¹⁴ 'Ti- 'u pu 'li 'kukuu ko 'kuopu a 'bli 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -te na, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ni 'li. 'Huo a 'mu, e no- mo nyibli -mu', -u di 'kuuwi ni 'huen nu, 'waa bunule.

¹⁵ 'A -ne nyiblo -mu', -e ko 'nyre [ɪ] yi 'li nyibli -mu', -u ko 'klo yrayru a 'crun 'kwli -ni, 'ki u pu 'h[ɪ] 'huo gbagbu -mu' 'kwli, -e ko 'kwli na, -e 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, e ni 'li.

21

Nyisua di nu yako ko -tutu yrayru

¹ -Te de a 'mu, e -hi, -e -bi 'n 'ye yako ko -tutu yrayru 'huen-. Yi-heyako ko yi-he-tutu 'huen-, u 'wan ni, 'yru 'yi ki -te -ni de.

² 'Ti- 'ni 'ye Nyisua a 'd[ɪ] o gbagbu. 'D[ɪ] o a 'mu, no- mo Jrusred[ɪ] o yrayru, 'e 'hri yi. 'Ki 'd[ɪ] o a 'mu, e -huen 'li yako 'kwli, 'ki 'li Nyisua -mo, 'e yi 'ne- -tutu ki [ɪ] tu -ni. Nyisua nu [ɪ] o ni, 'd[ɪ] o a 'mu 'e no yi, -wen

nogba, -ε pu yno-tebli 'hvi le, -ε -we -mo, 'ki -bv mu 'a nyibv ye' be, 'ki 'l 'blpaale'.

³ 'Tl- 'n 'win win, 'ε -hven 'l' gbata a 'mv 'kwli, 'ε yi 'wli dtakt. Ke- ε pi: «Ba 'ye ke, 'ki Nytsva 'ti 'l nyibli -mv' nyi. Ε di ni 'v □nu -mo. V di mo 'a dako, ε no- -mo -bi, ε 'mv 'waa Nytsva' pa.

⁴ Ε no- di □nu 'yi □hlon le 'hran. V 'yi 'ki 'l□i 'l -we, bv 'kv 'ki de. V 'yi 'ki 'l□i 'l -we, bv ni 'l 'kuyo 'nyi de. V 'yi 'ki 'l□i 'l -we, bv we 'ki de. 'Waa 'hvi a □dedede 'yi 'l□i 'l -we, bv kla 'ki de. -Tebli 'ki a pepe di 'n 'wan.»

⁵ 'Tl- nyiblo -mv', -ε ni 'v gbata a 'mv ki bv, ε wen: «'Ye ke, 'n ni□e ni, -tebli a pepe 'mv -tebli yrayri -he.» -ε -bi ε wen: «-Tl -bv, 'n di hla, 'cru□i, -ε nu□o, ε mo -ti a -tee □nu, h 'yi 'l□i 'nι.»

⁶ -ε -bi ke- ε pi de, ε wen: «-Kvan -we -mo. 'Mo □tu 'a -ne □dedede -wlu. 'N ni la 'klo, 'ti- 'a -ne □dedede 'ε -nue -ni. 'Mo ni -do a 'mv, 'mo -di 'a -ne □dedede 'lu -yra. -Tebli a pepe di bu 'nι -we, keε, 'n 'tε di 'klo ni. 'A -ne nyiblo 'nie'natv ni, 'n di -nyi□e 'nie dadv. 'Niedv a 'mv, 'n di□e -nyi, ε di 'w□i 'nie -mv', -ε -hven 'lε -tvbv ti a pepe, -ε ni□e, nyibli 'v kvε 'klo yrayrv, -ε 'ye ni -we 'lι.»

⁷ 'A -ne nyiblo, -ε 'ye ni di ni sa, 'ki 'v 'na □wlv a yikuole a -ta', ε no- 'n di -tebli a 'mv -nyi. 'N di mo 'a Nytsva, ε no- -mo -bi, ε 'mv 'na 'yu' pa.

⁸ Keε, nyibli -mv', -v mo hvannkonyibli, ε ko nyibli -mv', -v 'yi 'mv □wlv yi -kuo -ni, ko nyibli -mv', -v ko □wlv nyre yi, ko 'waa de -mv', -v 'le nyibli, ko -v -bi -mv', -v ni 'lawlude, ko nyibli -mv', -v ni -wιde, ko -v -bi -mv', -v kwle -ci, ε ko hulekonyibli a pepe, 'waa pepe a 'mv, 'ki v di 'l □nu 'hvo gbagbv -mv' 'kwli pv. 'Hvo gbagbv a 'mv, no- ko 'kwli na ni 'lι, -ε 'ye ni jre 'klo -mo 'klo, ko 'nu -mv', -ε 'lile nyibli le 'hven. 'Ki 'l -tite a 'mv, 'ki nyibli nii 'l 'kouvvi ni 'hven.»

Nytsva a 'dvo yrayrv -mv', -ε mo Jrusre a -ti

⁹ -Te de a 'mv, -ε -hi, -ε -bi Nytsva a lelenyo -mv', ε no- di 'v 'mv 'hvi. 'Ki ε ni wen 'lι Nytsva a lelenyo ni □hlon'hven -mv' 'nyi, -v 'ble wen -gvlb-nyanv ni □hlon'hven -mv' kva le, -ε ko 'kwli □hven a 'yiye a gble ni □hlon'hven ni 'lι. -Te ε -di, -ε -bi ε lee 'mv ni, ε wen: «Di 'lι, □bv too -mv nogba -mv', 'Blayu di ko. (Nogba a 'mv, ε □hen 'nyre Nytsva a nyibli).»

¹⁰ 'Tl- Nytsva a -Hihiu* 'ε ko 'mv win ki pepe, Nytsva a lelenyo a 'mv 'ε gba 'lι 'mv dvgba blvblv □dv 'lu, 'ε too 'mv Jrusredto, -ε mo Nytsva a 'dvo. 'Dvo a 'mv, 'ki ε -hven 'lι yakv 'kwli, 'ki 'lι Nytsva -mo, 'ε yi 'ne-tvto ki □ti.

¹¹ 'Dvo a 'mv, ε yi 'nι wlv dtakt, -wen ynohvo -mv', v deε sasvpu, -ε yi wlv, -wen 'yie. Nytsva a -ti a 'yi'bvova, no- ni wnwlvwlv le.

¹² V nu □gbi, 'v -ha 'dvo a 'mv yi. □Gbi a 'mv, ε 'gboklo ni, 'ti- 'ε hlv yra. 'Maji ni -pu □tu 'v 'hven, nu- ni 'lι □gbi a 'mv 'kwli. V nu- ko 'yri nyibli neε 'v, 'v pvε 'lι 'dvo 'kwli. Nytsva a lelenyo ni -pu □tu 'v 'hven, nu- □tui 'maji a 'mv 'yie. 'Ki 'v 'maji ni -pu □tu 'v 'hven a 'mv 'yie, 'ki v 'cru 'v Yisraekve a □tugbi ni -pu □tu 'hven a 'nyre, 'maju 'bv 'nι 'v, 'nyre.

¹³ 'Ki 'lι 'dvo a 'mv, 'a □gbi a 'kvbta ni -do ki, 'maji ni ta, nu- ni 'lι: ta 'ki 'lι 'yrv a 'hrule', ta 'ki 'lι 'yrv a paale', ta 'ki 'lι 'lu yi, ta 'ki 'lι □hlon.

¹⁴ 'Ki 'lι □gbi a 'mv bv, v pv 'lι 'hι ni -pu □tu 'v 'hven. 'Ki 'v 'hι a 'mv ki, v 'cru 'v 'Blayu a -mōnanyv* ni -pu □tu 'v 'hven a 'nyre.

¹⁵ Nytsva a lelenyo -mv', -ε yi 'mv -lee -ni, ε 'ble 'mυsδε kva, v nuu -gvlb, -ε di□e nu, v 'mv 'dvo a 'mv 'mυs -ni, ε ko a 'maji, ko 'a □gbi 'hven-.

¹⁶ 'Dvo a 'mv, 'a 'kabi ni -hen a 'mv, v ween ni, Nytsva a lelenyo a 'mv, 'ε nu 'a 'mυsδε, 'ε 'mυs 'dvo a 'mv. 'Dvo a 'mv, 'a kvbvvhlv mo 'metrvv a (200) -wlv ni -pu a gble a (12'000) 'miliwi ni -pu □tu 'v 'hven. 'A kvbvvhlv ko 'a kle'bvova, ko 'a yrahvhlv, v mo de ni -do.

¹⁷ 'Tl- Nytsva a lelenyo 'ε 'mυs □gbi a 'mv a yrahvhlv. 'A yrahvhlv a 'mv, ε mo -hōn 'v -jiomv 'yri, -bv ye -nle ki, 'a gble a (144) -wlv ni □hlon'hven □tu 'v -hen. Ε 'mυs□i ni, □wv yi, -te nyibli ni -tebli a 'mυsδε.

¹⁸ 'Hvd -mv', v -nu, v pv □gbi a 'mv, 'a 'nyre -mo sasvpu. 'Dvo -mo -bi, v nu -tee a -gvlb, 'v pv□v, 'ε yi wlv, -wen 'yie.

¹⁹ □Gbi a 'mv, v nu ynohι a gblegble, 'v pv 'a -wlvbvde. Yι-hehιo, v -nu, 'v □tu 'a pvvpu -wlv, v deε □ne sasvpu,

'hιo a 'mv, 'a 'hven a de, 'v deε □ne safilv, ta a de, 'v deε □ne kasdvani,

-hen a de, 'v deε □ne emelodi, ²⁰ □hun a de, 'v deε □ne sadoniv,

□hlon-do a de, 'v deε □ne saldvani, □hlon'hven a de, 'v deε □ne klisolitv,

□blen□blen a de, 'v deε □ne belilv, □hvian-do a de, 'v deε □ne topasv,

-pu a de, 'v deε □ne klisoplasv, -pu □tu 'v -do a de, 'v deε □ne hiasettv,

-pu □tu 'v 'hven a de, 'v deε □ne ametistiv. ²¹ 'A -ne 'maju mo 'hιo □nιo, 'v deε □ne ynohιo. 'Dvo a 'hru -mo -bi, seyv a -gvlb, ε no- v pv□v wlv le, 'ε yi wlv, -wen 'yie.

²² 'Ki 'lι 'dvo a 'mv 'kwli, 'n 'yi 'lι Nytsva a 'kagbau 'lι 'ye, -ε nu□o, 'Klvkvnytsva a 'mumu, ko Nyiblo -mv', -ε 'w□i 'blayu yi, v ni -tvto ki. V nu- mo Nytsva a 'kagbau.

23 -Te 'n ta 'l' le de, de 'n 'ye 'l' de, e no-mo 'yru ko [h]onpu 'huen-, v 'ni -wlnu[] 'l' 'd'io a 'mu 'kwli de. 'Waa winwlnu 'ni -h[e]e[] e li nyibli, 'k' 'l' -t[]te a 'mu, -e nu[]o, Nytsua a 'mu a -ti a 'yi'bu[]ba, no- y[]i wlnu, 'Blayu -mu', 'e y[]i nyibli -nyre -nyi -we, 'k' 'l' 'd'io a 'mu 'kwli.

24 -Nyre ni -do a 'mu, e di[]e 'ni nu, 'klo -bu 'a dako a pepe 'mu le na, 'k' 'l' 'd'io a 'mu 'kwli. 'Blugbinaanyu a pepe, -v ni 'ne-'klo -bu ki, v di 'l' 'd'io a 'mu 'kwli 'ni pa, v 'mu 'waa 'k'li a pepe Nytsua -nyi.

25 'D'io a 'mu, 'a 'maji di []ga wlon le, 'k' 'l' -nyrawo 'mumu 'kwli. U 'ni -ka[]a 'v[]u ni, -e nu[]o, 'to 'ni -won[]o ni.

26 Dako a gblegble, nu- di 'l' 'klo -bu a -ti a 'yi'buale, ko 'a []haan-tebhl a pepe ya, v 'mu 'l' []i 'd'io a 'mu 'kwli -paa -ni, v 'mu[]u Nytsua -nyi.

27 Ynyre-tebhl -mo -bi, v 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu pa 'l' i. Nyibli -mu', -v ko []wlv nyre y[]i, v ko hulekanyu 'huen-, v 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu pa 'l' i. Nyibli ni -do, -v di 'l' pa, v nu- mo nyibli -mu', -v ko 'nyre v 'cru 'l' 'Blayu a 'crien -mu' 'kwli, -e mo nyibli -mu', -v ko 'klo yrayru a 'crien.

22

1 -Te de a 'mu, e -hi, 'ti- Nytsua a lelenyo a 'mu, 'e too 'mu 'nie -mu', -e y[]i nyibli 'klo yrayru -nyi. E y[]i 'ni wlnu, -wen 'yie. 'K' e -huen 'l' i Nytsua ko 'Blayu 'huen- a bunule',

2 'e y[]i -hi, 'k' 'l' 'd'io a 'mu a 'hru a -heyri'. Tugbe -mu', -e ko 'kui, -e y[]i nyibli 'klo yrayru -mu', -e 'ye ni -we 'l' -nyi, 'k' e []gaa 'v 'nie a 'mu wien. E []gaa 'v 'nie a 'mu, 'a 'kabi ni 'huen wien. E ni tuuw[]i ni -pu []tu 'v 'huen, 'k' 'l' 'yru 'kwli, -e []hen 'nyre tuuw[]o ni -do, 'k' 'l' []h[]onpu 'kwli. 'A hawi mo -ci []nuo, 'e ni[]e, dako a pepe a nyibli a 'kue 'e y[]i -we.

3 -Tebhl -mu', Nytsua pu 'jro -mo, v 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu ni 'l' 'd'io a 'mu 'kwli.

Nytsua ko 'Blayu 'huen-, 'waa bodogbata, no- di 'l' 'd'io a 'mu 'kwli ni, e ko, 'a nyibli -mu', v di pu[]v 'nyre le,

4 'v 'mu 'a yigbakla 'ye, v 'mu Nytsua a 'nyre 'cru, 'k' 'l' 'a nyibli a yigbakla y[]i.

5 'To 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu -won 'k' de. 'Napi ko 'yru 'huen-, v 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu -h[e]e 'k' nyibli de, -e nu[]o, Kukonyo Nytsua a 'mumu, no- di wlnu, -e di []nu -nyre -nyi. Nytsua ko 'a nyibli 'huen-, nu- di 'v gbata ki bu ni, -te 'klo te y[]i bu.

-Yusu di 'ni di de

6 -E -bi ke- Nytsua a lelenyo a 'mu, e pu 'mu y[]i, e wen: «-Ti -bu, 'n hle, e mo -ti a -tee []nuo. E nu -tee, 'k' nyiblo bu kuo []ne []wlv y[]i. Kukonyo Nytsua y[]i 'a -Hihiu* 'a winwlon-hanyu* 'ni -nyi, -e di[]e nu, v 'mu 'a -ti -mo le na. E no- le 'a lelenyo, -e di[]e

nu, e 'mu -a -kwannunyibli -tebhl le -too -ni, -e 't[]e -nie -ni.»

7 -E -bi ke- -Yusu pi, e wen: «Ba pu 'v nva bu. 'N 't[]e di 'l' ni. Plo a bleele, 'k' 'v nyibli -mu', -v []tui 'v 'crien -bu a win 'v, -e nu[]o, Nytsua a 'mumu, e no- too []nu[]v.»

8 'Mo Saan, 'mo []wln -tebhl a 'mu, 't[]i -e 'ye[]e. -Te 'n 'win -tebhl a pepe a 'mu, e ko, 'n 'ye[]e, -e -bi 'n bla kwli bu, 'k' 'v Nytsua a lelenyo -mu', -e too 'mu -tebhl a 'mu ye', -e di[]e nu, 'mu[]v 'nyre le pu.

9 Kee, -e -bi e lee 'mu ni, e wen: «[]Ni 'nuo 'l' []i, -koti 'na 'mumu, 'mo Nytsua a -kwannunyo []nuo, []wi y[]i, -te -na 'mumu -nu, []ni mo Nytsua a -kwannunyo, -ko -na 'bio Nytsua a winwlon-hanyu 'huen-, e ko nyibli -mu', -v []tui 'v 'crien -bu a win 'v. 'A -ti, []ni 'puv 'l' 'mu 'nyre le. Nytsua, no- bu pu 'nyre le.»

10 Ke- e pi 'mu y[]i de, e wen: «Win -bu, []cru 'ne- 'crien -bu 'kwli, Nytsua, no- too -mo[]o. 'A -ti, []ni 'hlie 'l' -tebhl a 'mu, too []ne nyibli, -e nu[]o, -tebhl a 'mu, 'k' 'l' ti gbi 'kwli, e di mu 'lu -mo.

11 Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu nve -tebhl -hwin a nunuo, -e -bi bu 'cibi 'v, bu nu -tebhl -hwin. Nyiblo 'bu ni 'v, 'a nunabv 'bu 'y[]i 'v y[]i 'sii -ni, -e -bi bu 'cibi 'v -tebhl -mu', -v 'y[]i 'v y[]i 'sii -ni a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'v, de -mu', Nytsua -hve, 'bu y[]i []i ni ni, -e -bi bu 'cibi 'v []haande a 'mu, 'a nunuo. Nyiblo 'bu ni 'v, 'bu 'sii 'v y[]i, 'k' 'v Nytsua ye', -e -bi bu 'cibi 'v y[]i 'sille, 'k' 'v Nytsua ye'.»

12 -E -bi ke- -Yusu pi de, e wen: «Ba pu 'v nva bu, 'n 't[]e di 'l' ni. 'N ye 'l' []haan-tebhl, -e di[]e nu, 'a -ne nyiblo, 'bu ni 'v, 'mu []ne[]e -nyi, []wi y[]i -te -mu', e nu -kvan a nunuo.

13 'Mo []tu 'a -ne []dedede -wlu. 'N ni la 'klo, 't[]i- 'a -ne []dedede 'e nue -ni. 'Mo ni -do a 'mu, 'mo -di 'a -ne []dedede 'lu -yra. -Tebhl a pepe di bu 'ni -we, kee, 'n 't[]e di 'klo ni.

14 Plo a bleele, 'k' 'v nyibli -mu' -mo, -v 'w[]i []i nyibli -mu' y[]i, -v yre 'waa wlawli, 'e 'w[]i 'l' i. U nu- ko 'hru, 'k' -bu pa 'l' Nytsua a 'd'io a 'mu 'kwli, v 'mu tugbe a 'kui -mu' di, -e y[]i -tonyibli 'klo yrayru -mu' -nyi, -e 'ye ni -we 'l' i.

15 Nmlyinyrenyibli -mu', -v yraa Nytsua, e ko nyibli -mu', -v pi -w[]i, ko nyibli -mu', -v ni 'lawlu, e ko 'waa de -mu', -v 'lile nyibli le, e ko -v -bi, -v kwle -ci, ko nyibli -mu', -v ko hi, 'k' 'v di 'v -patv' -hree -ni. 'Klo -mo 'klo, v 'y[]i 'l' []i 'l' -we, bu pa 'l' 'd'io a 'mu 'kwli.

16 'Mo -Yusu, 'mo -le 'na lelenyo, -e di[]e nu, e 'mu -ti a 'mu hla, 'k' 'l' 'a mu Nytsua a nyibli -ny[]i. 'Mo -mo nyiblo -mu', a y[]i -ple, -e ko -bu 'hru la 'l' i bodio Dafidi a []tugba 'kwli. 'Mo -mo -nyragblnyahroye -mu', -e y[]i wlnu -tee.»

17 Kε- Nyɩsɩa a -Hihiu kɔ 'blɩpanɔgba -mɔ' 'hɔɛn-, ɔ pɩ, ɔ wɛn: «Di 'lɩ.» 'A mɔ -mɔ', -ɔ pɩ 'ɔ nɔa bɔ, kε- ba pɩ -wɛ: «Di 'lɩ.» 'A mɔ -mɔ', 'nie'natɔ ni, ba 'di 'lɩ, a 'mɔ 'nie -mɔ' 'na, -ε yɩ nyibli 'kɔ yrayrɔ -nyɩ. Nyibli -mɔ', -ɔ -hɔɛɛ, ɔ yɩ ɩnɩɩɩ 'nɩ -nyɩ, 'kɩ 'lɩ dadɔke 'kwli.

Lε'boɔwin

18 'Aan pɛpɛ -mɔ', -ɔ yɩ 'crɩɛn -bɔ a win 'wɩn, Nyɩsɩa a ɩgbɛɩ, ε tɔɔ -nɩ, 'mɔ Saan, 'mɔ -yɩ 'a mɔ -gbɛɛ -nɩ, -ε mɔ: 'bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ pɩ 'ɔ de win a 'mɔ 'lu, Nyɩsɩa di ɩtuɩo ɩhɩɩɩ a gblegble -mɔ', -kɔtɩ ε hla 'nɛ- 'crɩɛn bɔ 'kwli.

19 'Bɔ mɔ, nyiblo 'bɔ -ha 'ɔ de win a 'mɔ 'lu, tugbɛ a 'kui -mɔ', -ε yɩ nyibli 'kɔ yrayrɔ -nyɩ, 'a 'kɩɩta -mɔ', ε kɔ wɛn, Nyɩsɩa di -ha ɩnɛɩɩ -jɩ'. Nyiblo a 'mɔ, ε 'yɩ 'lɩɩ 'lɩ -wɛ, bɔ pa 'lɩ Nyɩsɩa a 'dɩɔ a 'mɔ 'kwli. Tugbɛ a 'kui a 'mɔ, ε kɔ 'dɩɔ a 'mɔ, 'crɩɛn -bɔ, ε hla 'a -tɩ nɩ.

20 Nyiblo -bɔ, -ε hɩɩɩɩ, -ε mɔ, -tɩ -bɔ, ε mɔ -tɩ a -tɛɛ ɩnɩɩ, kε- ε pɩ: «É mɔ ɩhan-tɩ, 'n 'tɛ di nɩ.»

Kε- bɔ nɩ 'mɔ. Kɔkɔnyɔ -Yusu o, di 'lɩ -o!

21 Kɔkɔnyɔ -Yusu bɔ nu 'a mɔ ɩhaandɛ -mɔ.